Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

1. 115

Digitized by Google

Vol 7

ANNALES CAMALDULENSES

TOMUS SEPTIMUS.

Digitized by Google

(H) · 2405
Vol 7
AI

ANNALES CAMALDULENSES

TOMUS SEPTIMUS.

Digitized by Google

140

Digitized by Google

ANNALES
CAMALDULENSES
ORDINIS
SANCTI BENEDICTI

Quibus plura interſeruntur tum ceteras Italico-monaſticas res, tum hiſtoriam Eccleſiaſticam remque Diplomaticam illuſtrantia.

D. JOHANNE-BENEDICTO MITTARELLI ABBATE
& D. ANSELMO COSTADONI

Preſbyteris & monachis e Congregatione Camaldulenſi Auctoribus.

TOMUS SEPTIMUS

Complectens res geſtas ab anno Chriſti M.CCCC.XXXI. ad annum M.D.XV.

Ad fidem MONUMENTORUM & VETERUM CHARTARUM, quæ APPENDICEM conſtituunt.

VENETIIS, MDCCLXII.
Ære Monaſterii Sancti MICHAELIS DE MURIANO.

Proſtant apud JO. BAPTISTAM PASQUALI.
SUPERIORUM VENIA ET PRIVILEGIO.

Digitized by Google

Digitized by Google

AMPLISSIMO. PRAESULI

FERDINANDO. ROMUALDO
G U I C C I O L O

VIRO. ANTIQUAE. VIRTUTIS

EX. ABBATE. MONASTERII. CLASSENSIS

ORDINIS. SANCTI. BENEDICTI

CONGREGATIONIS. CAMALDULENSIS

ARCHIEPISCOPO. RAVENNAE

ET. PRINCIPI.

Johannes-benedictus Mittarelli Abbas, & Anſelmus Coſtadoni Presbyteri & Monachi Camaldulenſes.

CUm primum ad ſcribendam Camaldulenſem Hiſtoriam animum adjunximus, Illuſtriſſime & Reverendiſſime Princeps, ut eam e tenebris, in quibus diu jacuerat, eriperemus, conſilium nobis fuit ſingula rerum noſtrarum volumina, quæ ſen-

ſim, Deo juvante, emitterentur in lucem, eorum inſcribere & conſecrare nomini, qui jus & partem in eamdem Hiſtoriam ſibi vindicaret. Neque enim committendum arbitrabamur, ut dum Familiæ Camaldulenſis initia & progreſſus, tum omnia ornamentorum genera, quibus omni tempore cumulata eſt, perrenſere, atque in oculis omnium conſtituere niteremur, illorum memoriam ſilentio prætermitteremus, qui vel olim ad eam ornandam augendamque maximum adjumentum attuliſſent, vel nunc etiam eamdem patrocinio ſuo foveant & complectantur. Quapropter obſcurum minime nobis eſſe poterat, Præſul ampliſſime, certiſſimum hoc officii debitum Tibi quoque multis de cauſſis a nobis eſſe perſolvendum. Quod ſi illud in hunc uſque diem dilatum eſt, id unice in cauſſa extitit, quod ab externis incipiendum videretur, ut facilior deinde ad domeſticas laudes nobis aditus pateret. Poſtquam autem cæteris, quantum per nos licuit, ſatisfecimus, ad Te ſtatim cogitationem mentemque convertimus, Tibique propterea ſeptimum hoc Annalium noſtrorum volumen offerendum dicandumque decrevimus. Quamquam, ſi vera tacere nolumus, non exigua hæc ſolum vigiliarum noſtrarum pars, ſed quidquid hactenus in publicum exiit, vel deinde lucem aſpiciet, Tibi uni potiſſimum deberi fatendum eſt. Nam ſi Patriam, in qua genitus es, vel Cœnobium, in quo ſacræ militiæ nomen dediſti, vel demum Metropolitanam Eccleſiam, ad quam regendam certiſſimo Dei nutu es aſſumptus, reſpicere velimus, nihil eſt ſane in univerſo opere noſtro, quod ſingulari quadam ratione ad Te pertinere, tuumque eſſe clare non agnoſcamus. Ravennam florentiſſimam olim potentiſſimamque Italiæ Urbem, nunc etiam antiquitate in primis nobilem, totque Civium ſuorum gloria illuſtrem, eam eſſe omnes norunt, quæ decimo ineunte ſeculo ad commune totius Chriſtianæ Reipublicæ bonum ex nobiliſſimo Ducum genere edidit D. Patriarcham noſtrum Romualdum; eadem eſt, quæ non multo poſt B. Petrum Damianum protulit alterum Congregationis noſtræ ſplendidiſſimum lumen, tum ſequentibus ſeculis innumeros alios egregios pietate & doctrina viros, qui inter Cœnobii, vel ſolitudinis receſſus magnam apud noſtros celebritatis famam ſibi compararunt, quorum præclaræ res geſtæ majorem nobilioremque hujus Hiſtoriæ partem occupant. Te autem eamdem non modo cum ipſis patriam ſortitum eſſe, ſed etiam ab iiſdem omnia ſplendoris & gloriæ monumenta ad Te hæreditario quodam jure perveniſſe vere affirmare poſſe videmur. Ex ea namque Familia prodiiſti, quæ antiquitate, honoribus, ditionibus, atque equeſtris ordinis inſignibus ſpectatiſſima ſemper fuit, quæque ab ultima temporum memoria cum Principibus civitatis ſanguine conjuncta ſplendorem non tam accepiſſe, quam aliis attuliſſe viſa eſt. Hinc in patriæ monumentis tot majorum tuorum nomina paſſim occurrunt, qui generis nobilitatem omnibus & belli, & pacis artibus, rebus gerendis, graviſſimiſque muneribus ſuſtinendis ſplendidiorem reddidere. Nec ullum ſane tempus fuit, quo Domus tua præclaris hujuſmodi Viris non abundaverit; ita ut hæc etiam noſtra ætas, qua Te unum ad patriæ decus, tuorumque ornamentum in lucem editum eſſe ſatis ſuperque videri poterat, alterum tulerit quam ſimillimum Tui, Alexandrum nempe Germanum Fratrem natu majorem, quem honorificentiſſimis apud Portugalliæ & Hiſpaniarum reges pro Romana ſede difficillimis tempo-

ribus

ribus perfunctum muneribus, atque ex Carpenctoracti regimine redeuntem tuis ipſe manibus non multis ab hinc annis in Ariminenſem Epiſcopum conſecraſti, quique deinde ad ſuam Eccleſiam profectus, dum verbo & exempla tamquam optimus Paſtor gregem ſuum paſceret, intempeſtive deceſſit, magnumque ſui deſiderium reliquit. Eorum omnium ſingulares laudes, quoniam in longum nimis nos adducerent ſermonem, ſi eas vel leviter attingere in animo eſſet, hic prorſus omittendas ducimus. Silentio tamen prætermittere non poſſumus, quod ad rem noſtram attinet, Apollinarem Gregorii proavi tui, & Catharinæ Lupatellæ Filium, qui in ipſo juventutis flore ad eremiticæ vitæ genus a Deo vocatus, prompto atque alacri animo ad ſacram Eremum noſtram convolavit, ubi multis auctus honoribus, atque adeo ſuprema præfectura, quam ſanctiſſime geſſit, cum vix ætatis ſuæ annum quinquageſimum attigiſſet, in ſumma vitæ integritate, morumque innocentia placide in Domino quievit anno poſt Chriſtum natum 1658., cujus res geſtas atque elogium fuſius ſuo loco referemus.

Monaſterium præterea Claſſenſe vel ſola nominis celebritate illuſtre, verum pretioſiſſimis beati Chriſti Martyris Apollinaris exuviis longe illuſtrius illud eſſe minime ignoras, quod olim Romualdum ad ſe confugientem peramanter excepit, in quo deinde monaſtico indutus ſchemate brevi in omni virtutum genere, ſupra quam credibile ſit, excellere ita cœpit, ut jam tum de monaſtica diſciplina reſtituenda, atque amplificanda cogitaſſe dubitandum non ſit. Neque Te inſuper latet eumdem multis poſt annis ex Catriæ receſſu Beatiſſimi Apollinaris imperio ad idem monaſterium remigraſſe, ac quinquennio poſt communibus Monachorum ſuffragiis, Ottone III. in primis approbante, in Abbatem aſſumptum fuiſſe, quo in munere quantum pro regulæ puritate conſervanda, atque ſanctioris diſciplinæ obſervantia promovenda elaboraverit, pluribus hic eloqui neceſſe non eſt. In eo autem monaſterio Tu quoque Romualdi veſtigiis alacrius inſiſtens, & monaſtico inſtituto ſtudioſiſſime addictus veræ ſolidæque pietatis fundamenta tanta celeritate poſuiſti, ut in ipſa novitiorum palæſtra non tyro, ſed veteranus miles habereris & eſſes: tum vero excellenti quo eras ingenio a natura inſtructus, & optimarum artium ſtudio, in quod Te totum abdideras, brevi temporis intervallo eos percepiſti uberrimos fructus, ut omnium bonorum gradus ante tempus, ante ætatem fueris merito conſecutus. Quare Philoſophiæ primum, tum ſacræ Theologiæ principia atque inſtitutiones magna auditorum frequentia publice ſumma cum laude tradidiſti. Deinde cum Te ad grandia quæque natum factumque eſſe quiſque agnoſceret, totius domus rerumque monaſterii procuratio Tibi demandata eſt, in qua ita omnium expectationem ſuperaſti, ut qui eo tempore ſupremum in Congregatione noſtra magiſtratum gerebant, Te quamprimum in Abbatem electum ad ejuſdem monaſterii regimen deſtinatum omnino voluerint. In quo quidem regimine quamquam a Te plura geſta ſint, quæ monaſterio honori atque emolumento eſſent, Tibique aditum ad majorem quamlibet dignitatem conſequendam aperirent, una tamen potiſſimum cogitatio ac cura animo tuo alte inſedit, de qua nobis erit paulo inferius dicendum.

Tandem Archiepiſcopali illi Sedi, quæ poſt Romanam Petri Cathedram inter Occidentales Eccleſias principatum tenet, magno civium

tuo-

Digitized by Google

tuorum bono jamdiu præes, ex qua in univerſum Ordinem noſtrum tot tantaque commoda profecta ſunt, ut ea verbis enarrare, aut mente complecti nulla ratione poſſimus. Nam ex quo primum Gualterius Archiepiſcopus, quem ad æternam ſui nominis memoriam hic nominamus, Divi Apollinaris Templum cum adjecto Monaſterio & ſuis latifundiis cuſtodiendum; venerabile etiam Sancti Martyris Corpus ibidem quieſcens ſacris frequentandum obſequiis tradidit in perpetuum Azoni Priori Generali, ſuiſque Camaldulenſibus, ejus deinceps ſucceſſores omnes tantò ſtudio ac benevolentia Claſſenſes Monachos proſecuti ſunt, remque omnem Camaldulenſem tantis muneribus augere & ornare ſtuduerunt, ut in conferendis beneficiis nullum unquam feciſſe finem videantur.

Hæc ſane omnia, inclyte Princeps, quæ modo commemoravimus, ampliſſimum æternumque Tibi obſequii officiique noſtri monumentum decernunt. Verum ſi attentius perpendantur, ejuſmodi ſunt, ut aliis etiam communia eſſe poſſint. Quapropter ea nunc percenſere lubet, quæ Tibi uni conveniunt, atque ita tua ſunt, ut nulla ex parte cum alio quopiam communicare poſſis. Atque hic ſuaviſſimo ſane lætitiæ ſenſu animus completur, dum in memoriam revocamus iteratam Beati Apollinaris viſionem, qua Romualdum adoleſcentem, cum adhuc de eligendo ſtatu ſuſpenſas haberet rationes, mirum in modum excitavit, confirmavitque, ut paternis opibus quamprimum abdicatis, monaſticum inſtitutum amplecteretur. Tunc ſcilicet inter omnes Divi Patriarchæ noſtri Filios, quos longo ordine, neque interrupta ſerie ex ipſo tamquam ex fœcunda radice futuros optime noverat, Te unum potiſſimum veluti natu maximum reſpiciebat Beatiſſimus Martyr, Teque eum fore geſtiebat, qui Eccleſiæ ſuæ Ravennatis, quam proprio ſanguine fundatam ſingulari amore complectitur, ac firmiſſima tutela defendit, vetuſtiſſimum ſanctiſſimumque Templum Urſianum magno opere a fundamentis inſtaurari cœptum abſolveres, eoque abſoluto, animatam etiam Eccleſiam, dilectiſſimum nempe ſibi Clerum, populumque in ea fidei puritate, quam ab Apoſtolorum Principe acceptam ipſe docuerat, optimis conſtitutis legibus renovares atque ſtabilires; inſuper vero auguſtam Ædem in ſuum honorem ab Argentario olim exſtructam, ſed vetuſtate atque injuria temporum ſquallentem, incurſione etiam Barbarorum direptam, antiquo ſplendori reſtitueres. Quæ duæ res ante alias chariſſimæ illi atque optabiliſſimæ, quam recte, quamque merito fidei tuæ commendatæ atque concreditæ fuerint, eventus poſtea mirifice comprobavit. Cum namque immortalis memoriæ Benedictus XIV. P. O. M. Te invitum, multiſque obluctantem & repugnantem ex monaſterio eductum, & motione divini Numinis, ipſius Pontificis ore manifeſtata, in Lycopolitanum primo Epiſcopum conſecraſſet, deinde ad ſanctæ Ravennatis Eccleſiæ Cathedram evexiſſet, omne tuum ſtudium, cura omnis ac diligentia in eo ſtatim eluxit, ut ingentia opera a Farſetto Deceſſore tuo inchoata ad optatum exitum perduceres, Templum cum omnibus ornamentis ſuis magnificentiſſime reſtitutum conſecrares: ædiculam Sanctiſſimæ Virginis Deiparæ ſingulari opera, ſummoque artificio perfectam dedicares: principem aram in honorem Patronorum urbis, quorum reliquiæ ibi conditæ quieſcunt, marmore atque auro undique fulgentem excitares: reliquas aras Chriſto in primis reſurgenti, Apollinari, Romualdo, Petro Damiani, cæteriſque Tutelaribus Sanctis dicatas pari magnificentia con-

ſtrue-

ſtrueres: atrium amplitudine ſua ſpectabile Templo adjiceres: pavimentum partim muſivo, partim teſſellato opere ſterneres, unoque verbo Urſianam Ædem cultu ſplendidiorem redderes, quam unquam antea fuiſſet. In ejus vero conſecratione, quæ in diem XIII. *Aprilis anno* 1749. *incidit, magis etiam magiſque paſtoralis ſolicitudo tua emicuit, cum Diœceſana ſynodo per tres continuos dies indicta, in ipſa ea omnia ſancienda curaſti, quæ ad fidei integritatem ſervandam, ad morum ſanctitatem, & eccleſiaſticæ diſciplinæ obſervantiam vel confirmandam, vel reſtituendam accommodatiſſima fore intelligebas. Quæ Synodi ſanctiones cum ab omnibus ſummis laudibus celebrarentur, graviſſimo etiam præfati Benedicti XIV. judicio laudari meruerunt.*

Jam vero quid dicemus de ſingulari ſtudio, quo jam multo antea Te totum ad ſuburbanum Divi Apollinaris Templum inſtaurandum reficiendumque converteras? Defuncto enim Claſſenſi Abbate Petro Canneto V. Cl. ac de republica literaria optime merito, cum Tu in ejus locum ſucceſſiſſes, quamvis monaſterium eo tempore adverſis caſibus affictaretur, ipſe tamen nullis neque laboribus, neque ſumptibus parcendum judicaſti, donec tanto operi, quod perficere deſtinaveras, ſupremam manum imponeres: ea enim ratione fore etiam ſperabas, neque tua Te fefellit opinio, ut facilius monaſterii res in commodiorem locum adducerentur, atque adeo ad priſtinum ſtatum revocarentur. Itaque cum multa, quæ ad ejus Templi inſtaurationem pertinebant, a Galaminio Abbate, Te impenſiſſime promovente & vaſtum opus urgente, vel parata ſolum, vel etiam perfecta fuiſſent, ipſe reliqua omnia, quæ deſiderabantur, ſic addidiſti, eoque brevi rem perducere curaſti, ut ſacra illa Ædes egregii operis admirandam antiquitatem dignitatemque præſeferret; atque tum cæteros omnes, tum vero maxime Benedictum XIV. P. M., cum ad eam ſe contuliſſet, ut eximiæ devotioni ſuæ erga beatiſſimum totius Æmiliæ ac Flaminiæ Apoſtolum faceret ſatis, in ſui raperet admirationem; id quod Tibi particulam eidem ex ſacris ejus oſſibus humillime offerenti ampliſſimis verbis teſtatum reliquit. Tua tamen pietas erga B. Antiſtitem hos fines prætergrediens majora in dies moliebatur, atque aeris inſalubritatem ob aquarum ſtagnantium copiam, quæ late eam regionem, in qua Templum ſitum eſt, inundat, ac totidem veluti cœnoſas paludes conficit, quæ vix æſtu exſiccari poſſunt, auferre cogitaveras, ut eo pacto & concivium tuorum incolumitati proſpiceres, & cultum erga ſanctiſſimum Martyrem propagares. Verum ad graviora munia in Congregatione noſtra ſuſtinenda evocatus hanc curam deponere debuiſti. Deus tamen Opt. Max. tam pia vota animo concepta Te ſuperſtite ad optatum finem perduci voluit. Siquidem Lotharius Franciſcus Urſius, qui nunc maxima cum laude Monaſterio Claſſenſi præeſt, eodem quo Tu ipſe animo, eodemque ſtudio erga Divum Apollinarem incenſus, tum ut monaſterii utilitati conſuleret, Clemente in primis XIII. P. M. benigniſſime annuente, Ignatio autem Cribellio S.R.E. Cardinale & Æmiliæ Legato auſpice, ad novi Fluminis dexteram cataractas aquis emittendis idoneas, grandi quidem impenſa, ſed incredibili animi magnitudine & conſtantia Auguſto proxime elapſo perficiendas curavis, a quibus omnia proſpere ac feliciter eventura ſperamus. Quid porro ſibi velint, quæ hactenus raptim attigimus, unicuique facile conſtare poteſt

Præ-

Digitized by Google

Præſul ampliſſime: Beatiſſimum nempe Apollinarem a Seculi vanitatibus educere, atque in monaſtici inſtituti propoſito Romualdum adoleſcentem confirmare voluiſſe, ut Tu multis poſt ſeculis ejus familiæ adſcriptus ea omnia præſtare poſſes, quæ re ipſa a Te in honorem Martyris Sanctiſſimi cumulate geſta ſunt. Haud injuria igitur initio diximus, quidquid ad Romualdi atque Camaldulenſem hiſtoriam ſpectat, quam adornandam ſuſcepimus, id ad Te ſingulari quadam ratione pertinere.

Eſſet hic locus de reliquis animi tui dotibus dicendi; qui quidem locus latiſſimus nobis pateret, ſi virtutes tuas omnes, quas mente recolimus, verbis prædicare nobis propoſitum eſſet: Excellens nimirum in omni doctrinæ genere ingenium, prudentiam incomparabilem, eximiam pietatem, effuſam in pauperes beneficentiam, plenam ſanctamque in ampliſſima dignitate Monaſtici cultus obſervantiam: præterea in Eccleſiæ tuæ juribus defendendis præſtantiſſimam animi conſtantiam, ita ut mirari ſubeat hominem natura leniſſimum tanta tam longo tempore ſuſtinere voluiſſe, ut ne muneri deeſſe ſuo videretur. Una tamen excellentiſſima virtus, in qua celebranda numquam ſane nos deficeret oratio, eſt modeſtia illa tua plane ſingularis, qua quo magis latere ſtudes, eo amplius Te omnes ſuſpiciunt atque admirantur, eaque in reliquas omnes animi tui dotes ſic manat ac funditur, ut maximam ex ipſa lucem & ornamentum accipiant. At hæc ipſa eximia virtus ea eſt, quæ in hoc orationis genere nobis ſilentium omnino indicit. Itaque ut ad nos revertamur, Te etiam atque etiam obſecramus, Illuſtriſſime ac Reverendiſſime Princeps, ut hoc hiſtoriæ noſtræ volumen benigno vultu excipias, & ſcias Tibi illud dicatum conſecratumque nos velle in memoriam obſequii noſtri nullo unquam tempore delendam.

BRE-

Monaſterium Claſsis Ravennae

BREVIARIUM
TOMI SEPTIMI
ANNALIUM CAMALDULENSIUM.

LIBER SEXAGESIMUS-PRIMUS.

Ab anno Chriſti 1431. ad annum 1433.

I. *EPiſtolæ Ambroſii ad hunc annum ſpectantes.* Pag. 1.
II. *Magnum Ambroſii nomen in urbe Florentia.* 7.
III. *Eligitur prior generalis ordinis Camaldulenſis.* ibid.
IV. *Viſitat aliquot monaſteria.* 10.
V. *Aliæ ipſius epiſtolæ.* 11.
VI. *Electio abbatis Agnani.* 12.
VII. *Ceteræ hujus anni epiſtolæ.* 14.
VIII. *Dicat Juliano Cæſarino vitam Gregorii Nazianzeni.* 17.
IX. *Aliquot monaſteriorum monumenta.* ib.
X. *Ambroſius Romam pergit.* 18.
XI. *Ex Urbe revertitur.* 25.
XII. *Epiſtolæ & ipſius Hodæporicon.* 27.
XIII. *Viſitat ordinem Vallis-umbroſæ de mandato Eugenii IV.* 36.
XIV. *Hiſtorica aliquot monaſteriorum.* 39.
XV. *Proſequitur viſitationem ordinis Vallis-umbroſæ.* 39.
XVI. *Eligitur legatus urbis Florentiæ ad concilium Baſileenſe.* 42.
XVII. *Epiſtolæ hujus anni.* 43.
XVIII. *Viſitat monaſteria Bononienſia & Veneta.* 45.
XIX. *Mantuæ congreditur cum Victorino Feltrenſi.* 56.
XX. *Ambroſii geſta Veronæ.* 58.
XXI. *Ambroſius Ferrariæ & Bononiæ.* 60.

XXII. *A Sigiſmundo imp. obtinet confirmationem privilegiorum.* 62.
XXIII. *Quid pro Mediceis pulſis ab urbe Florentia egerit Ambroſius?* 65.
XXIV. *Obitus Hieronymi fratris Ambroſii.* 69.
XXV. *Iter ejuſdem in Æmiliam.* 73.
XXVI. *Ravennatum monumentorum deſcriptio.* 77.
XXVII. *Prohibetur ire in Picenum.* 80.
XXVIII. *Motus in urbe Foro-livienſi.* 82.
XXIX. *Aliorum epiſtolæ ad Ambroſium.* 85.
XXX. *De Hieronymo Pragenſi vocato ad concilium Baſileenſe.* 86.
XXXI. *Hiſtoria aliquot monaſteriorum Camald.* 86.

LIBER SEXAGESIMUS-SECUNDUS.

Ab anno Chriſti 1434. ad annum 1436.

I. *VIſitatio monaſterii S. Mathiæ de Muriano.* 88.
II. *Alia Ambroſii geſta Venetiis.* 95.
III. *Patavium & Bononiam proficiſcitur.* 97.
IV. *Stephanus & Marianus Porcii hoſpitio excepti apud Socium.* 99.

V. *Aliæ ab Ambroſio monaſteriorum inſtitutæ viſitationes*. 99.
VI. *Et præcipue Burgenſium, ejuſque inibi acta*. 100.
VII. *Abuſus tollit in monaſterio Prativeteris*. 102.
VIII. *Occurrit Piſis Eugenio pont. max. ex Urbe fugienti*. 103.
IX. *Viſitat monaſteria Lucenſia & Piſana*. 106.
X. *Pontificem comitatur Florentiam*. 107.
XI. *Quam operam pro componendis turbis civium Bononienſium præſtiterit Ambroſius?* 109.
XII. *Scribit epiſcopo Caſtellano invaſori jurium abbatiæ Burgenſis*. 113.
XIII. *Agit pro liberatione cardinalis nepotis Eugenii IV*. 115.
XIV. *Varii argumenti epiſtolæ Ambroſii ad annum* 1434. *ſpectantes*. 116.
XV. *Aliæ ſine nota diei & menſis*. 119.
XVI. *Johannis Lamolæ & Pauli Sarzanenſis literæ ad Ambroſium*. 119.
XVII. *De templo Scholariorum penes monaſterium S. Mariæ-angelorum de Florentia*. 120.
XVIII. *Epiſtolæ Ambroſii pro xenodochiis Florentinis ad Eugenium*. 122.
XIX. *Alia in facto archiepiſcopi Florentini*. 123.
XX. *Ceteræ varii generis anni* 1435. *Ambroſii epiſtolæ*. 124.
XXI. *Ambroſius deſtinatur legatus Baſileam a pontifice*. 127.
XXII. *Deſcriptio itineris Ambroſii Baſileam verſus*. ibid.
XXIII. *Geſta Ambroſii in concilio Baſileenſi*. 129.
XXIV. *Alia ejuſdem apud imp. Sigiſmundum*. 137.
XXV. *Hieronymus Alleottus expetit ſocietatem Ambroſii*. 140.
XXVI. *Unio aliquot monaſteriorum parthenoni S. Agathæ de Florentia*. ibid.
XXVII. *Aliæ hujus anni bullæ Eugenii IV. pro Camald*. 141.
XXVIII. *Mandatum Synodi Baſileenſis*. ib.
XXIX. *Hiſtoria plurium monaſteriorum*. ib.
XXX. *Litteræ Ambroſii ad Julianum legatum, & ad Sigiſmundum imp. poſt legationem ſuam*. 143.
XXXI. *Florentiam & ad eremum revertitur Ambroſius*. ibid.
XXXII. *Epiſtolæ Ambroſii poſt legationem ſuam ſcriptæ*. 144.
XXXIII. *Expoſtulat cum pontifice pro Vangaticiæ monaſterio commendato*. 145.
XXXIV. *Poſtulatoriæ & commendatitiæ Ambroſii epiſtolæ ad annum* 1436. *pertinentes*. 147.
XXXV. *Similes, & aliquæ Ambroſii ex Græco verſiones*. 149.
XXXVI. *Capitulum generale Fontis-boni*. 151.
XXXVII. *Ambroſius Bononiam ſe confert ad pontificem*. ibid.
XXXVIII. *Lites Ambroſii cum eremitis*. ibid.
XXXIX. *Epiſtolæ nota diei carentes*. 155.
XL. *Hieronymi Aleotti epiſtola ad Ambroſium*. 155.
XLI. *Eugenii IV. plura brevia pro monaſteriis Camald*. 156.
XLII. *Aliquot hiſtorica nonnullorum monaſteriorum*. ibid.
XLIII. *De dominis Vallis-mareni, ubi abbatia Fullinæ ſita eſt*. 157.

LIBER SEXAGESIMUS-TERTIUS.

Ab anno Chriſti 1437. ad annum 1440.

I. *Ambroſius vertit e Græco in Latinum Dionyſium*. 159.
II. *Deflet mortem Nicolai Nicolii*. ibid.
III. *Epiſtolæ varii argumenti, præſertim de litibus cum eremitis*. 161.
IV. *Iterum Bononiam ſe confert*. 163.
V. *Pontificem armat contra concilium Baſileenſe*. 163.
VI. *Literariæ & negotiorum Ambroſii epiſtolæ*. 165.
VII. *Ceteræ nota diei carentes, & ad annum* 1437. *ſpectantes*. 167.
VIII. *De Franciſco Philelpho extorre ex Florentia*. 168.
IX. *Eugenii IV. brevia*. ibid.
X. *Franciſci Barbari amor in monachos S. Michaelis Venetiarum*. 169.
XI. *De eccleſiis Maſſaccienſibus*. ibid.
XII. *Ambroſius ad concilium Ferrarienſe*. ibid.
XIII. *Deducit Græcos ad idem concilium*. ibid.
XIV. *De rebus ejus concilii*. 172.
XV. *Epiſtolæ Ambroſii varii generis eo tempore ſcriptæ*. 173.
XVI. *Ex Ferraria Florentiam pergit Ambroſius*. 175.
XVII. *Diſputatio in concilio Ferrarienſi de additione* Filioque. ibid.
XVIII. *Eugenius Ambroſium advocat Ferrariam*. 176.
XIX. *Aliæ Ambroſii literæ ad hunc annum pertinentes*. 177.
XX. *Leonelli Eſtenſis epiſtola ad Ambroſium*. 178.
XXI. *Concilium ex Ferraria tranſlatum Florentiam*. 179.
XXII. *De unione Græcorum cum Latinis*. ibid.

XXIII.

XXIII. *Alia tractanda in concilio Florentino proponit Ambroſius.* 180.
XXIV. *Aliæ Ambroſii epiſtolæ.* 181.
XXV. *Epiſtola Juliani cardinalis ad Ambroſium.* ibid.
XXVI. *De monaſterio S. Savini Piſarum.* 182.
XXVII. *Mors Ambroſii.* ibid.
XXVIII. *Ipſius laudes ex pluribus ſcriptoribus.* 183.
XXIX. *Ingenii ipſius monumenta ſimul collecta.* 187.
XXX. *Gometius ſufficitur Ambroſio in prioratu Camaldulenſi.* 192.
XXXI. *Tiphii monaſterium unitur cum Decianenſi.* ibid.
XXXII. *Galeatana abbatia reformanda traditur Camaldulenſibus.* ibid.
XXXIII. *Monaſterium S. Savini Piſarum eidem ordini reſtituitur.* 193.
XXXIV. *Controverſia Bononienſis parthenonis S. Chriſtinæ.* ibid.
XXXV. *Alia Eugenii IV. brevia.* 194.
XXXVI. *De vita Ambroſii conſcribenda.* 195.
XXXVII. *Lilia ſuper ejus tumulum nata.* 196.
XXXVIII. *Obitus Hieronymi Pragenſis & ejus opera.* 197.
XXXIX. *Tranſitus B. Angeli Teutonici.* 199.
XL. *Mors Gabrielis Landinii monachi.* ibid.
XLI. *Eugenii IV. brevia ad annum 1440. ſpectantia.* 200.
XLII. *Exemptio monaſteriorum Fabrianenſium a quibuſdam ſolutionibus.* ibid.

LIBER SEXAGESIMUS-QUARTUS.

Ab anno Chriſti 1441. ad annum 1451.

I. *Burgus S. Sepulcri traditur ab Eugenio IV. Florentinis.* 202.
II. *Abbatia S. Urbani de Æſinante unitur alteri Vallis-caſtri.* 203.
III. *Electio Felicis in priorem S. Mathiæ.* ibid.
IV. *De monaſteriis Maſſatcienſibus.* 204.
V. *Gometio abdicante fit prior generalis Camaldulenſis Franciſcus.* ibid.
VI. *Donatio facta monaſterio Claſſenſi.* 205.
VII. *B. Petri de Sardinia monachi geſta & virtutes.* 205.
VIII. *Clerici S. Georgii de Alga expetunt monaſterium S. Johannis de Judaita.* 207.
IX. *Eugenii IV. brevia pro Camaldulenſium monaſteriis.* ibid.
X. *Ejuſdem uniones aliquot eccleſiarum Camaldulenſium.* 208.
XI. *Hiſtoria monaſteriorum unitorum parthenoni S. Agathæ de Florentia.* 209.
XII. *Obitus Benedicti abbatis S. Zenonis Piſarum.* 211.
XIII. *Et Franciſci Sandelli abb. Carterum.* ibid.
XIV. *De uniendis monaſteriis Camaldulenſibus in congregationem.* 212.
XV. *Unio eccleſiarum monaſterio Vallis-caſtri precepta ab Eugenio IV.* ibid.
XVI. *Aliarum eccleſiarum unio dicto monaſterio in capitulo Fontis-boni.* ibid.
XVII. *Abbatia Urani ſublata Camaldulenſibus paulopoſt reſtituta.* 213.
XVIII. *Moniales Quercetanæ translatæ in monaſterium S. Agathæ de Florentia.* ibid.
XIX. *De abbatia Vangaticienſe, & de Mariano Cartuſiano.* ibid.
XX. *Obitus abbatis Panormitani.* 214.
XXI. *Prima unio novem locorum congregationis Camald.* 215.
XXII. *Teſtamentum Petri Æmiliani epiſcopi Vicetini.* 216.
XXIII. *Hiſtoria aliquot monaſteriorum.* 219.
XXIV. *Nicolai V. brevia ad favorem Camaldulenſium.* ibid.
XXV. *Idem unit monaſterio S. Pariſii de Tarviſio alterum S. Hieronymi.* 220.
XXVI. *Aliarum eccleſiarum unio monaſterio Vallis-caſtri.* 221.
XXVII. *Electio archiepiſcopi Cretenſis.* ibid.
XXVIII. *Maurus Lapi quærit opera Dionyſii translata ab Ambroſio.* 222.
XXIX. *Proviſiones aliquot monaſteriorum factæ a Nicolao.* ibid.
XXX. *Obit Paulus Venerius abbas S. Michaelis, ſufficitur Maphæus Gherardus.* 223.
XXXI. *Marcus Cavotorta monachus ep. Methonenſis.* 224.
XXXII. *Capitulum generale in S. Savino Piſarum.* 225.
XXXIII. *Epiſtola Franciſci Barbari, in qua præſertim agitur de B. Petro Sardo.* 226.
XXXIV. *Aliquot monaſteriorum monumenta.* ibid.
XXXV. *Nicolai V. brevia pro Camaldulenſibus.* 227.
XXXVI. *Direptio eccleſiarum S. Apollinaris & S. Severi in Claſſe.* ibid.
XXXVII. *Miracula B. Angeli Gualdenſis eremitæ.* 229.
XXXVIII. *Commiſſiones Nicolai V. pro monaſteriis Camaldulenſibus.* 231.
XXXIX. *Idem Minoritis concedit monaſterium de Mandriolis.* 232.

Digitized by Google

X L. *Aliquot hiſtorica ſimul collecta*. 233.

LIBER SEXAGESIMUS-QUINTUS.

Ab anno Chriſti 1452. ad annum 1461.

I. *Fundatio parthenonis S. Catharinæ de Caſena*. 234.
II. *De Ludovico monacho Angelorum, & de Gregorio abbate S. Gregorii de Urbe*. ibid.
III. *Plura Nicolai V. brevia pro Camaldulenſibus*. 236.
IV. *Obitus B. Petri Maſſoleni de Sardinia monachi S. Michaelis de Muriano Venetiarum*. 237.
V. *Hiſtoria aliquot monaſteriorum ex bullis Nicolai V.* 240.
VI. *Jura abbatiæ Burgenſis a monacho nuncupata Nicolao V. pont. max.* 241.
VII. *Poſtremæ Nicolai V. & primæ Calixti III. bullæ ad Camaldulenſium favorem*. 242.
VIII. *Epiſtola Nicolai prioris de Maphæo Gherardo abbate S. Michaelis de Muriano*. 243.
IX. *Liberum jus monachorum Vangaticienſium in electionibus rectorum eccleſiarum*. 245.
X. *Gaſparis Peruſini obitus*. ibid.
XI. *De inſcriptione Burgenſi*. ibid.
XII. *Commiſſiones apoſtolicæ Calixti III.* 246.
XIII. *Hiſtoria litis abbatis S. Michaelis de Lemmo cum epiſcopo Parentino*. ibid.
XIV. *De Beſſarione abbate commendatario Avellanæ, & de eccleſia S. Silveſtri Arimini*. 248.
XV. *Hiſtoria hujus temporis parthenonis S. Chriſtinæ de Tarviſio*. 250.
XVI. *Translatio corporis S. Guidi Piſas*. 251.
XVII. *Statutum Camaldulenſium confirmatum a Calixto III. quoad ſtudia*. ibid.
XVIII. *Prioratus S. Petri de Eſte unitus alteri S. Firmi*. ibid.
XIX. *De Mauro inſigni coſmographo, ejuſque planiſphærio*. 252.
XX. *Antonius Piccolomineus abbas factus ep. Senenſis*. 256.
XXI. *De B. Angelo de Maſſoccio monacho & martyre*. 257.
XXII. *Pius II, Petrum de Monte præficit monaſt. Claſſenſi*. 261.
XXIII. *Idem erigit Senenſem eccl. in archiepiſcopalem*. 262.
XXIV. *Confirmat apoſtolica bulla monaſteria & privilegia Camaldulenſium*. ib.
XXV. *Monaſteria Montis-crucum & Porcilienſe erecta in loca ſtudiorum*. 263.
XXVI. *Capitulum Fontis-boni, & plures in eo latæ conſtitutiones*. 264.
XXVII. *Pii II. bullæ pro Camaldulenſibus*. 265.
XXVIII. *Quæſtiones Camaldulenſes habitæ in Fonte-bono*. ibid.
XXIX. *Maphæus Gherardus ſæpius poſtulatus ad patriarchatum Venetiarum*. ibid.
XXX. *Monumenta aliquot monaſteriorum*. ibid.
XXXI. *Abbates S. Michaelis Piſarum rectores hoſpitalis papæ Alexandri*. 266.

LIBER SEXAGESIMUS-SEXTUS.

Ab anno Chriſti 1462. ad annum 1476.

I. *Pius II. Mariotto generali liberam monaſteriorum diſpoſitionem permittit*. 267.
II. *Aliquot monaſteriorum proviſiones*. ibid.
III. *Primordia Petri Delphini monachi Camald.* 268.
IV. *Proviſio monaſteriorum Agnani & Vallis-caſtri facta a Pio II.* 269.
V. *Aliquot Camaldulenſes notitiæ*. ibid.
VI. *Ædificatio cellæ Pallarum in eremo Camaldulenſi*. 270.
VII. *Pii II. bulla in favorem Camaldulenſium*. ibid.
VIII. *Ejus mors & anima ipſius in cœlum abire viſa ab eremita Camaldulenſi Petro*. 271.
IX. *Alia memoranda ejuſdem Petri eremitæ*. ibid.
X. *Electio rectoris S. Martini de Cellulis*. 272.
XI. *Paulus II. ſuffectus Pio. Ejus bullæ*. ibid.
XII. *Traductio cujuſdam operis S. Bonaventuræ facta a Mauro Lapi*. ibid.
XIII. *Reſtitutio maunalium monaſteriorum facta cœnobio S. Mathiæ*. 273.
XIV. *De Luca Datho abbate S. Felicis de Florentia*. ibid.
XV. *Obitus Ludovici Scarampi commendatarii Vangaticienſis*. ibid.
XVI. *Reſeratio ſarcophagi S. Romualdi in valle de Caſtro, & miracula*. 274.
XVII. *Maphæus Gherardus eligitur patriarcha Venetiarum*. 276.
XVIII. *De monaſterio S. Mathiæ & abbatia Galeatæ*. 277.
XIX. *Monaſterium S. Savini Piſarum exhibitum congregationi S. Juſtinæ de Padua*. 278.
XX. *Petrus Donatus factus abbas S. Micha-*

chae-

chaelis de Muriano. 279.
XXI. *Monialos S. Maphei de Majurbio ſubjectæ patriarchæ Venetiarum.* ibid.
XXII. *Iteratæ preces ad Romanum pontificem pro Maphæo patriarcha.* ibid.
XXIII. *Electio abbatiſſæ S. Chriſtinæ de Tarviſia.* 280.
XXIV. *Miraculum S. Romualdi.* 281.
XXV. *De eccleſiis Firmanis ſubjectis monaſterio Vallis-caſtri.* ibid.
XXVI. *Teſtamentum Johannæ de Manfredis Faventiæ dominæ.* ibid.
XXVII. *Philippi Ariminenſis epiſtola ad Nicolaum priorem S. Mathiæ.* 282.
XXVIII. *Pauli II. commiſſiones & bullæ.* 283.
XXIX. *Aliquot monaſteriorum hiſtorica.* ibid.
XXX. *Maphæus Gherardus pacificam poſſeſſionem obtinet patriarchatus Venetiarum.* ibid.
XXXI. *Valle-caſtrenſe cœnobium propoſitum congregationi S. Juſtinæ.* 285.
XXXII. *Hiſtorica aliquot monaſteriorum.* ibid.
XXXIII. *Pauli II. & Sixti IV. bullæ.* 286.
XXXIV. *De Nicolao Malerbio monacho.* ibid.
XXXV. *Reparatio eccleſiæ S. Urbani. Obitus Beſſarionis cardinalis.* 288.
XXXVI. *Felix obitus B. Petri Teutonici eremitæ.* 289.
XXXVII. *Excerpta ex epiſtolis Petri Delphini.* ibid.
XXXVIII. *Cauſa inter monaſterium S. Gregorii de Urbe, & comites de Anguillaria.* 290.
XXXIX. *Capitulum generale in Fontebono.* 291.
XL. *Unio monaſteriorum pro efformanda nova congregatione in ordine.* ibid.
XLI. *De abbatiis Camalduli - Florentini & Avellanæ.* 292.
XLII. *Monumenta aliquot hiſtorica.* ibid.
XLIII. *Monaſteria Claſſenſia S. Apollinaris & S. Severi uniuntur novæ congregationi.* 293.
XLIV. *Obitus cardinalium commendatariorum Roverellæ & Calandrini.* 295.

LIBER SEXAGESIMUS SEPTIMUS.

Ab anno Chriſti 1477. ad annum 1487.

I. *Sixti IV. apoſtolica brevia.* 297.
II. *Hiſtorica monumenta plurium monaſteriorum.* ibid.
III. *Defuncto Mariotto eligitur generalis prior Hieronymus Griffonius.* 298.
IV. *Mors & ſcripta Mauri Lapi monachi S. Mathiæ de Muriano.* 299.
V. *De poemate monachi Avellanenſis tempore peſtis.* 302.
VI. *De Rodulpho Miſſirolo monacho epiſcopo electo Faventino.* ibid.
VII. *Camaldulum-Florentinum commendatum liberum dimittitur ordini.* ibid.
VIII. *De abbatibus Vallis-caſtri, S. Urbani & S. Blaſii.* ibid.
IX. *Mors Petri Donati abbatis S. Michaelis de Muriano; ſuffectus Petrus Delphinus.* 303.
X. *Protector ordinis eligitur Franciſcus Piccolomineus.* 304.
XI. *Urbaaus Malumbra factus abbas Claſſenſis.* 305.
XII. *Obitus Nicolai de Thulmetio prioris S. Mathiæ.* ibid.
XIII. *Erectio monaſteriorum Balnei & Popleuæ in abbatias.* ibid.
XIV. *Poſtrema facta Hieronymi generalis & abbatis Burgenſis, ac mors.* 306.
XV. *Petrus Delphinus abbas S. Michaelis de Muriano eligitur generalis.* 307.
XVI. *Lucæ Carduccii epiſcopi Auximani geſta & obitus.* ibid.
XVII. *Res ad plura monaſteria ſpectantes.* 308.
XVIII. *Translatio corporis S. Romualdi Fabrianum.* 309.
XIX. *Prima geſta Delphini in generalatu.* 312.
XX. *Hiſtorica ad varia cœnobia pertinentia.* 313.
XXI. *Unio S. Martini de Opitergio ad S. Michaelem de Muriano.* ibid.
XXII. *Sixti IV. commiſſiones apoſtolicæ.* 314.
XXIII. *Pro redimenda abbatia Vangaticiæ Delphini labores.* 315.
XXIV. *Jactura abbatiæ Morronenſis.* ibid.
XXV. *De Malumbra abbate Claſſenſe ordinis & congregationis perduelle.* 316.
XXVI. *Plura congeſta ad hiſtoriam ordinis facientia.* ibid.
XXVII. *De ſacris corporibus eccleſiæ abbatiæ Uranenſis.* 317.
XXVIII. *Abbatia S. Felicis in Platea Faventiæ commendata.* 318.

XXIX.

XXIX. Excerpta ex epiſtolis Delphini ad aliquot monaſteriorum hiſtoriam. ib.
XXX. Prioratus S. Jo. Evangeliſtæ de Foro-livio ordini reſtituitur. 319.
XXXI. Delphinus Romam contendit pro negotiis ordinis. ibid.
XXXII. De eccleſia & picturis S. Severi de Peruſio. 320.
XXXIII. Aliorum monaſteriorum monumenta. ibid.
XXXIV. Reformatio monaſterii Angelorum de Florentia. 321.
XXXV. Capitulum generale ordinis in Claſſe Ravennæ. 322.
XXXVI. Hiſtorica plura ordinis. ibid.
XXXVII. Corpus ſancti Rocchi delatum Venetias a converſo Camaldulenſi. 323.
XXXVIII. De Roderico Oſornio Hiſpano facto monacho ad S. Michaelis de Muriano. 324.
XXXIX. Memorabilia in epiſtolis Delphini. ibid.
XL. Proſecutio reformationis monaſterii Angelorum de Florentia. ibid.
XLI. Abbatia S. Zenonis Piſarum commendata. 326.
XLII. Alia a Delphino congeſta & memorata in ſuis epiſtolis. 327.
XLIII. De Nicolao Alemanno eremita Camald. ibid.
XLIV. Innocentii VIII. bullæ & proviſiones monaſteriorum. 328.
XLV. Inventio corporis S. Apollinaris facta a Malumbra abbate Claſſenſe. ibid.
XLVI. Hiſtoria hujus anni 1487. ex epiſtolis Delphini, aliaque monumenta. 329.

LIBER SEXAGESIMUS-OCTAVUS.

Ab anno Christi 1488. ad annum 1500.

I. DE monaſterio S. Sepulcri Bergomenſe. 332.
II. Innocentii VIII. bulla pro congregatione S. Michaelis. ibid.
III. Monaſterii Lucenſis invaſio facta a laicis. 333.
IV. Abbatia Parentina ordini erepta. ib.
V. Rumor de cardinalatu Delphini. 334.
VI. S. Johannis-baptiſtæ de Faventia & Claſſenſe monaſteria adjuncta congregationi Venetæ. 335.
VII. Maphæus Gherardus deſignatur S. R. E. cardinalis. ibid.
VIII. Hiſtoria aliquot monaſteriorum. 336.
IX. Recrudeſcit perſecutio in monaſterium Lucenſe. ibid.
X. Monaſterium S. Jo. Baptiſtæ de Faventia per vim occupatur. 337.
XI. Reſtituta ordini abbatia Parentina. 338.
XII. De card. Alerienſe eremum Camald. adeunte. ibid.
XIII. Memorabilia ſub anno 1491. relata a Delphino. ibid.
XIV. Congeſta aliquot Camaldulenſia monumenta. 339.
XV. Johannes Mediceus cardinalis it Romam. Mors Laurentii patris. 340.
XVI. Mors Innocentii VIII. Maphæus Gerardus cardinalis ſe fert in Urbem. ibid.
XVII. Obitus ejuſdem Maphæi cardinalis. 342.
XVIII. Ipſius vita ex epiſtola Delphini. ibid.
XIX. Exploſa maledicta & calumnia Gavimberti & Ciacconii. 343.
XX. Hiſtorica hujus anni ex epiſtolis Delphini. 346.
XXI. Facultas ab Alexandro VI. facta abbati S. Michaelis in Burgo Piſarum. 347.
XXII. Alerienſis cardinalis obitus. 348.
XXIII. Et Petri de Priolis procuratoris S. Marci. ibid.
XXIV. Scipionis quoque Manfredii commendatarii S. Jo. Baptiſtæ de Faventia. 349.
XXV. Et Hermolai Barbari. 349.
XXVI. Proviſio facta ab Alexandro VI. monaſterii Carcerum. 350.
XXVII. Excerpta ex Delphini epiſtolis. 351.
XXVIII. Privilegia Vangatiæ confirmata. 352.
XXIX. Obitus Petrus Boldù abb. Carcerum. ibid.
XXX. Hiſtorica ex epiſtolis Delphini. 353.
XXXI. De Hieronymo Savonarola, aliaque memoria digna. ibid.
XXXII. De Bernardino Gadola ejuſque ſcriptis. 354.
XXXIII. De Petro Candido ejuſque operibus. 357.
XXXIV. Iterum de Savonarola concionatore Florentiæ. 358.
XXXV. Alia memorabilia in epiſtolis Delphini. 359.
XXXVI. Inventio corporis S. Hilari in abbatia Galeatana. ibid.
XXXVII. De monaſteriis Carcerum & Vangatiæ. 360.
XXXVIII. Excerpta ex epiſtolis Delphini. 361.
XXXIX. De captione Hieronymi Savonarolæ. 363.
XL. Dialogus Delphini contra eumdem. 364.
XLI. Interitus Savonarolæ. ibid.
XLII. Oppugnatio Camalduli-majoris, & miraculum S. Romualdi. 365.
XLIII. Gadolus fit prior Angelorum de Florentia. 366.
XLIV. Miraculum imaginis B. M. V. in Balneo. 367.
XLV. Obitus Bernardini Gadoli. ibid.

XLVI.

Digitized by Google

XLVI. *De virtute bellica Baſilii abbatis.* 368.
XLVII. *Quæ ad hiſtoriam hujus temporis, & ad rem Camaldulenſem faciunt, ex epiſtolis Delphini.* ibid.
XLVIII. *Periculum pontificis Alexandri VI.* 370.
XLIX. *Alia memorabilia ex Delphini literis.* 371.
L. *Lis inter Grimanum card. & monachos Carcerum.* ibid.
LI. *Hiſtorica plurium monaſteriorum.* 372.

LIBER SEXAGESIMUS-NONUS.

Ab anno Chriſti 1501. ad annum 1510.

I. *Baſilii abbatis virtus in defendenda patria ab hoſtibus.* 374.
II. *Obitus card. Baptiſtæ Zeni, & Auguſtini Barbadici ducis Venetiarum.* 375.
III. *Monaſterium fundatur a Malumbra Taurini, & ejus mors.* 376.
IV. *Reſtituta libertas in parthenone S. Chriſtinæ de Bononia.* ibid.
V. *Abbatia S. Felicis de Florentia impetratur a card. Mediceo. Alia ex Delphino.* 377.
VI. *Obitus B. Euſebii Hiſpani monachi S. Michaelis.* 378.
VII. *Periculum Delphini in defectione urbis Arretinæ.* 379.
VIII. *Plura tum peregrina, tum Camaldulenſia ex literis Delphini.* 380.
IX. *Alia ex ipſis excerpta.* 381.
X. *Pii III. electio ad pontificatum & mors.* 383.
XI. *Julii II. brevia pro Camaldulenſibus.* 384.
XII. *Baſilius abb. S. Felicis vicariatu a Delphino expoliatur.* ibid.
XIII. *Capitulum generale defectu libertatis diſſolutum.* ibid.
XIV. *Conventiones cum card. Grimano pro abbatia Carcerum.* ibid.
XV. *Johannis Nicolini archiepiſcopi obitus.* 385.
XVI. *Favores Venetorum pro monachis S. Michaelis in cauſa Carcerum.* ibid.
XVII. *Benedicti abbatis S. Gregorii de Urbe obitus.* 387.
XVIII. *Fundatio parthenonis in oppido S. Archangeli in Æmilia.* 388.
XIX. *Unio monaſteriorum congregationi Venetæ S. Michaelis.* ibid.
XX. *Literæ contra monachos pro card. Grimano in cauſa Carcerum.* ibid.
XXI. *Fundatio parthenonis S. Trinitatis prope Faventiam.* 391.
XXII. *Indulgentiæ conceſſæ monaſterio S. Mathiæ.* 392.
XXIII. *De Paulo Suriano monacho ejuſdem loci.* ibid.
XXIV. *Bullæ Julii II. pro Camaldulenſibus monaſteriis.* 393.
XXV. *Obitus Petri Barotii epiſcopi Patavini.* ibid.
XXVI. *Et Hieronymi de Novatiis monachi. Epiſtola Hugolini Verini.* ibid.
XXVII. *De card. Gabrielio & de Ignatio abb. Florentino.* 395.
XXVIII. *Obitus patriarchæ Venetiarum.* 395.
XXIX. *Et Pauli Canalis monachi S. Michaelis de Muriano.* 396.
XXX. *Julii II. brevia pro monaſteriis Camaldulenſibus.* 397.
XXXI. *Aliæ ejuſdem Rom. pont. bullæ.* 398.
XXXII. *De Antonio Recanatenſe habitatore Cryptarum Maſſaccii.* ibid.
XXXIII. *Hiſtorica hujus temporis ex Delphino.* 399.
XXXIV. *De Thoma Juſtiniano facto eremita Camald.* 400.
XXXV. *Conventiones inter moniales Porcilienſes & monachos S. Michaelis de Muriano.* 402.
XXXVI. *Aliqua Camaldulenſia monumenta.* ibid.

LIBER SEPTUAGESIMUS.

Ab anno Chriſti 1511. ad annum 1514.

I. *Paulus Juſtinianus invitat ad eremum Camaldulenſem Vincentium Quirinum.* 404.
II. *Hiſtorica ex Delphini epiſtolis.* 406.
III. *Card. Volaterranus cedit tres abbatias ordini Camald.* ibid.
IV. *Tertia inventio corporis S. Apollinaris in eccleſia Claſſenſi.* 407.
V. *De puteo Martyrum in eadem eccleſia.* 411.
VI. *Vitalis Aquæductii opuſculum de baſilica Claſſenſi.* 412.
VII. *Exemptio monaſterii Montis-acuti.* 413.
VIII. *Vincentius Quirinus eremita factus.* ibid.
IX. *Excerpta ex epiſtolis Delphini.* 414.
X. *Cædes Andreæ abb. Claſſenſis facta a Gallis.* 415.
XI. *Alia memorabilia in Delphini epiſtolis.* ibid.
XII. *Teſtamentariæ tabulæ Petri Soderini.* 416.
XIII. *Capitulum generale Florentiæ.* ibid.

XIV. *Privilegium Leonianum pro congregatione Veneta S. Michaelis.* 418.
XV. *Aliæ Leonis X. bullæ.* 423.
XVI. *Ingrata Delphino mutatio rerum facta in capitulo Florentiæ.* ibid.
XVII. *Delphinus Romam it ad concilium Lateranenſe.* ibid.
XVIII. *Eccleſia S. Apollinaris-novi de Ravenna data fratribus Minoribus.* 424.
XIX. *De Junipera Theupula ſanctimoniale.* ibid.
XX. *De Nicolao* del Biada *monacho Camaldulenſi.* ibid.
XXI. *Narratio abrogationis ſupremi magiſtratus Delphini.* 425.
XXII. *Obitus Petri Quirini eremitæ.* 431.
XXIII. *Apologia pro Petro Quirino ejuſque laudes.* ibid.
XXIV. *Leonis X. variæ bullæ pro congregatione & monaſterjis Camaldulenſibus.* 436.

ANNA-

Digitized by Google

ANNALES
CAMALDULENSES
ORDINIS
SANCTI BENEDICTI

LIBER SEXAGESIMUS-PRIMUS.

Ab anno Chriſti M.CCCC.XXXI. *ad annum* M.CCCC.XXXIV.

ANN. CHR. 1431.

I.

Epiſtolæ Ambroſii ad hunc annum ſpectantes.

OBIERAT die vigeſima februarii hujus anni Romanus pontifex Martinus V. congregatique S. R. E. cardinales elegerant die tertia martii in ejus ſucceſſorem Gabrielem Condulmerium Venetum Gregorii XII. nepotem, cardinalem ſancti Clementis, vulgo dictum Senenſem ab ea eccleſia, quam aliquanto tempore rexerat, & protectorem tunc ordinis Camaldulenſis, familiaritate & caritate junctum cum Ambroſio monacho Camaldulenſe ſanctæ Mariæ-angelorum de Florentia, qui nomen in pontificatu ſibi fecerat Eugenii IV. Vix Florentiam nuntius allatus fuerat ejus electionis, ſtatim Ambroſius epiſtolam dedit ſcriptam die decima maji [a], qua ſanctiſſimo patri chriſtianam humilitatem in ſummo honoris faſtigio retinendam proponit, orbemque univerſum docet, qua infidelitatis labe expiandum, quo pacis ſtudio, morumque caſtigatione componendum, cum firma fiducia divini auxilii. Admonet, qua ratione clerum, religioſoſque ordines, chriſtianos omnes reformare queat. Libros divi Bernardi *de Conſideratione* inſcriptos muneris loco quam primum miſſurum pollicetur. Demum Camaldulenſem ordinem, & Florentinum præſertim cœnobium ſanctæ Mariæ-angelorum, in quo nomen ipſe Ambroſius dederat, commendat, ac in eo religionem jam centum & triginta-quinque annis integram & inviolatam ſervatam affirmat. Tot enim anni excurrunt ab anno 1296. quo figi poſſunt perfecta ædificia ejus monaſterii. Berengarium etiam ad calcem epiſtolæ Hiſpanum abbatem, juvenem quidem, ſed bene religioſum commendat.

Eadem die Leonardo Juſtiniano Veneto patricio ſcribit Ambroſius lætiſſimo ſe nuntio mirifice affectum, [b] *quo civem veſtrum ſummæ reverentiæ*

[a] *Lib. I. ep. I.*

[b] *Lib. VI. ep. XXXVII.*

Digitized by Google

virum Gabrielem aſſumptum pontificem Romanum percepimus; magnaque ſub-
ANN. CHR. 1431. *orta eſt ſpes fore, ut non modo Italia a bellis, quibus jam diu vexatur, conquieſcat, verum omnia vertantur in melius, & in antiquam ſanctitatem redeant univerſa.* Ceterum occupatiſſimum ipſum Leonardum ſcit Reipublicæ maximis graviſſimiſque negotiis. Paulum Venerium abbatem ſancti Michaelis de Muriano gravi morbo detineri ſubdit ſe comperiiſſe, *cujus obitus magno religioni noſtræ detrimento eſſet.* Marcum fratrem, Laurentium fratrem alterum, Bernardumque filium Leonardi valere jubet.

a Lib. VIII. ep. XXXVI. Spectat ad idem tempus Ambroſii epiſtola ad Nicolaum [a], qua *magno conſenſu omnium, magnoque cum gaudio, mirabili celeritate contra omnium ſpem ſcribit dominum cardinalem Senenſem electum fuiſſe Romanum pontificem, atque Eugenium IV. appellatum; ad quem nuntium maximam urbs Florentina lætitiam oſtendit, ſperat enim fore, ut a ſtrepitu bellorum, quibus diutiſſime vexata eſt, per hujus benevolentiam & providentiam, quam eximiam in ſe experta eſt, conquieſcat. Quid plura? Boni omnes mirifice gratulantur huic potiſſimum eccleſiæ permiſſa eſſe gubernacula, qui unus omnium juſtiſſimus & caſtiſſimus ſit. Electam eſſe honorificam legationem; ſex enim cives præſtantiſſimi gratulatum pergunt: equites duo, Laurentius Rodulphus & Pallas Strozzius; juriſconſulti duo, Julianus Davanzatus, & Zenobius Guaſconus; cives alii duo, Rodulphus Piruccius, & Laurentius noſter, qui omnes propediem profecturi ſunt.* In eadem epiſtola arguit Nicolaum, quod, ex quo profectus fuit, nullas aut certe raras ſibi literas dederit. Theophraſto tranſcribendo ſe minorem operam dediſſe ex adjecto ſibi kalendis januarii onere (ſubprioratus ſcilicet) *ut non modo ſcribere id opus, ſed ne legere quidem vel parum quiete poſſet; ſed quod ipſe nequibat, curaſſe, ut Paulus noſter optimus ac dulciſſimus* (medicus nimirum) *pro reliqua ſua diligentia exequeretur, qui jam cœpit opus in membranis ipſius Nicolai, proſequiturque egregie; ipſe vero tranſcriptum emendabit.* Reſtituiſſe ſe Thomæ Sarzanenſi duo volumina, & præcipue Hilarium ſuper pſalmos, non expectato conſenſu Nicolai, quia ille ea reddenda monaſterio Pompoſiano reſponderat, amicumque fidelem, per quem hæc & alia beneficia præſtabantur, ſcribit non fuiſſe exarcerbandum. Cunctabundum ſe ob difficultatem ſummam operis, ſed plurimorum precibus exoratum inſtituiſſe traducere Dionyſium, ac poſt Nicolai profectionem totum, quod ceperat, omittendo, de novo Dionyſium ipſum Latinum facere incepiſſe. Abſolviſſe verſionem de cœleſti hierarchia, magnamque partem eccleſiaſticæ traduxiſſe; oſtendiſſe ipſam verſionem Thomæ Sarzanenſi, non ut hic blanditiis deliniret caput ſuum, ſed ut libere de ea judicaret; & conqueritur de Nicolao, qui ſecus ſentire de ſe videbatur; quod quam recte faceret de monacho & de amico, qui trigeſimum jam annum in Dei opere exegit, ipſe viderit. Quoad opera Dionyſii, ipſa expoſtulaverat circa hæc tempora ab Ambroſio cardinalis Jordanus Urſinus; excuſaverat verſionis ſuæ imperfectionem Ambroſius; purgationem autem Ambroſii admiſit cardinalis reſpondens, unico ſe tractum deſiderio viſendi ejus opera Dionyſium expetiiſſe, ipſiuſque humanitatem ſollicitaſſe. Ceterum ſe habere Geographiam Ptolomæi magno labore magnaque impenſa jampridem ex Gallia adductam, ingentis ponderis & voluminis informis atque incompoſiti, quod transferri de loco in locum ægre poteſt. Quare per perpetuam amicitiam & fidem precatur Ambroſium, ne adſtringatur ad Ptolomæum mittendum; quinimmo monet & orat, ut Romam ſe conferat ad viſendas reliquias Urbis; quo tempore & Geographiæ, & ceterarum rerum ſuarum copiam faciet. Interim mittit ad ipſum munuſculi loco inſtru-

menta

menta paſſionis Dominicæ eburneo oſſe mirabili atque ſubtiliſſimo artificio ſculpta, parvæque nucis teſta clauſa. Ex Urbe die XX. maji [a]. Ptolomæum vidit apud Urſinum Romæ anno ſequenti Ambroſius, de quo profert judicium in epiſtola XLII. ad Nicolaum Nicolium. Proſequitur vero in ſuperiori epiſtola idem Ambroſius ad Nicolaum diligentia cardinalis ſancti Angeli (Juliani Cæſarini) ſe habuiſſe Græcam vitam Gregorii Nazianzeni, quæ erat in illo Cincii volumine, quod ex Crypta - ferrata acceperat, duoſque quaterniones cardinalem ad ſe miſiſſe ſolutos ex eo volumine; quam vitam Latinam facere ipſa novitas perſuaſit, ipſique cardinali dedicare, quia amantiſſimus ſui, ejuſque ſtudio ad ſe ea vita pervenerat. Laudat, quod Nicolaus indices prolixos dederit cardinalibus (nimirum eidem cardinali ſancti Angeli, qui in Germaniam, & Nicolao Albergatto cardinali ſanctæ Crucis, qui in Gallias legati pontificii proficiſcebantur) eſſe enim eos humaniſſimos & ſtudioſos. Miſiſſe ſe dudum Fantino Dandulo ejus volumina, a quo certior factus fuerat, ipſum ea recepiſſe. Impenſum horum voluminum, quod volebat ex ſe ſcire Fantinus, admonuerat, ut requireret ab ipſo Nicolao, qui tunc temporis Fantino erat vicinior. Libellum Hieronymi Contareni jampridem abſolutum eſſe ac venuſtiſſime ornatum, ſed ob Michaelis bibliopolæ negligentiam citius non miſſum. Scripſiſſe ſe de Plauti comœdiis & de Tertulliani opuſculis, ex notitia Thomæ Sarzanenſis, cardinali Urſino, ſed nihil profeciſſe. Non miretur Nicolaus, quod epiſtolæ Poggii (Hieronymianus codex ſcilicet Poggii) ad numerum LXX. pertingant; ſunt enim in ejus codice inſertæ plurimæ, quæ Hieronymi non ſunt. Philonis volumen, quod Philelphi erat, in jus ſuum conceſſiſſe; nam cum ille ſæpiſſime ſe obtunderet, contra morem ſuum impudentem eſſe voluiſſe, petiiſſeque, ut ſibi illud dono daret. Se bene valere & ſuos. Carolo Marſuppino interdum frui ſuaviſſime, quem neſcit, an conſentiat Romam proficiſci Laurentii comes. Salutat Benvenutam, omneſque de Coſmi familia.

Die VII. aprilis [b] Eugenio ſummo pontifici miſit Ambroſius promiſſos Bernardi *de Conſideratione* libellos. Laudat Eugenium, qui prima ſpiritualis militiæ ſuſceperit rudimenta, & aliam quam monachorum vitam inſtitutumque non tenuerit. Alludit nimirum, quod ex monaſterio ſancti Georgii de Alga Venetiarum, cujus congregationis canonicorum cum Antonio Corrario patruele fundator fuerat, aſſumptus fuiſſet a patruo Gregorio XII. Romano pontifice ad ſeculi ſtrepitus & ad eccleſiæ honores. Commendat ipſi pontifici iterato ſuum monaſterium Angelorum, & Florentinam civitatem ejus amori deditiſſimam. Poſt decem dies [c], XVII. ſcilicet aprilis pontificatus ſui anno primo apud ſanctum Petrum ſub anulo capitum principum apoſtolorum Eugenius libros ad ſe ab Ambroſio miſſos hilari animo, & fortaſſe ſupra modum cupidiore, acceptos perinde gratos ſibi ſuiſſe teſtatur, ac Eugenio III. prædeceſſori ſuo a Bernardo ſancto extitere, gratiaſque refert ejus caritati pro ipſius monitis, ornatiſque ſententiis, ſeque ipſum & univerſalem eccleſiam commendat ejus quotidianis orationibus.

His acceptis Romani pontificis literis Ambroſius kalendis maji [d] humilitatem Eugenii deprædicat, & laudibus extollit; in eos vero invehitur, qui ſacrilego auſu tantum pontificem armis impetere moliti fuerant; *auditum quippe & illud apud nos eſt, quod auctores ſceleris, miniſtri Satanæ, adverſus dominum meum & Chriſtum Dei arma movere impia temeritate præſumpſerint.* Columnenſes domini ſcilicet aſportaverant theſaurum a Martino V. papa collectum, aliaque pretioſiora, quæ ſpectabant ad pa-

ANN. CHR. 1431.

[a] Lib. XXIV. ep. IV.

[b] Lib. I. ep. II.

[c] Lib. XXIV. ep. I.

[d] Lib. I. ep. III.

ANN. CHR. 1431. latium apoſtolicum; quare Eugenius theſaurarium Ottonem, & epiſcopum Tiburtinum camerarios olim Martini, aliſque miniſtros detinuerat. Re comperta cardinalis Proſper Columna, non petita ſummi pontificis licentia, Urbe eſt egreſſus, Antonius vero Columna Salerni princeps & Stephanus cum pluribus armatis Urbem ingreſſi menſe aprili tumultum excitarunt, ſed cum nullus ipſis adjungeretur, eoque tempore plures præſto eſſent Eugenio, ejectus fuit ex Urbe Stephanus, reſque tandem inter pontificem & Columnenſes compoſita eſt menſe ſeptembri. Petit deinde Ambroſius a Romano pontifice maximum munus, quod ſic exponit. *Inventæ ſunt nuperrime in monaſterio ſancti Martini de Pino Arretinæ diœceſis, juxta altare ſacratiſſimæ reliquiæ ſanctorum Mauri & Vitalis martyrum in capſa marmorea cum antiquiſſimis literis. Monaſterium ipſum in alpibus ferme deſolatum eſt, nulloque congruo honore frequentantur cœleſtes margaritæ, jacentque abjectæ. Ejus miniſterium gerit abbas, Paulus nomine, jam ſenior Florentiæ juxta monaſterium noſtrum remoratur devotiſſimus noſter, ipſe nobiſcum pariter cupit ſacroſancta pignora transferri ad nos in eccleſia noſtra honorifice collocanda, ubi fidelis populi celeberrima devotione concurſuque frequententur. Ad id nos quanto ſtudio & amore rapiamur, facilius animo tuo erit exiſtimare, quam mibi præſcribere. Veretur abbas ipſe ruſticorum offenſam, qui terras ipſius monaſterii colunt, cupitque neceſſitatem ſibi indici hujus peragendi negotii. Nobis item illo quidem aſſentiente & volente tutum non eſſet abſque auctoritate tua ſuſcipere ſacras venerandaſque reliquias. Itaque ſupplices de apoſtolatu domini noſtri poſtulamus, ut dignetur ſanctitas tua literas ad illum ſcribere, quibus illi imperet, ut ipſas reliquias nobis tradat, in eccleſia noſtra, ut dixi, condendas reverentiſſime, nobiſque permittat ſancta levare corpora, atque ad noſtrum transferre monaſterium, jungendas reliquiis ſanctorum mortyrum Probi & Hiacynthi ac Nemeſii, pariterque honorandas.* Revolutus pariter jam erat annus, ex quo, cum in minoribus eſſet Eugenius, expoſtulaverat ab Ambroſio regeſtum epiſtolarum ſancti Gregorii M. ſibi conſcribi; quod libentiſſime ſe facturum promittit. Commendat tertio ipſi civitatem Florentinam in duas parium virium factiones diviſam, quas jungere precatur.

Secunda maji [a] poſtulat ab Angelo Acciajolio ſalvum-conductum pro Bartholomæo de Viarana familiaritate & conſanguinitate ſibi juncto, ob bella, quæ graſſabantur in Faventino agro.

Tertia junii [b] gratulatur Sebaſtiano Dardano abbati Camalduli-Florentini, quod diutius peregrinatus, & a ſuo monaſterio ob peſtis timorem remotus, ubicumque hoſpes fuerit, receptus ſit cum omni humanitate, præſertim a Franciſco Sandello abbate Carcerum, minus tamen in iis regionibus, quas mare alluit, nimirum in urbe Venetiarum; quod mirum, ſubdit, non eſt, ubi minus fortaſſe notus erat, minus ipſum humanitatis expertum. Non veniſſe ſibi in mentem ſcribere ad civitatis principes ac totius humanitatis condimenta, Barbaris puta, Juſtinianis ceteriſque patriciis Venetis Ambroſii amantiſſimis. In liberalitatem Franciſci Sandelli totus effunditur, & etiam Antonii Ferro abbatis Vangaticienſis, qui Sandelli humanitatem æmulatus fuerat. De cetero civitatem Florentinam peſte clementer ſatis hactenus agitari, ſed motum majoris vaſtitatis corda civium concutere, nullum tamen linquere patrium ſolum.

Vigeſima-tertia junii [c] Nicolao iterum literas dat ſuper novi papæ Eugenii IV. creatione, illiuſque egregia fide & voluntate integerrima. Se ad ipſum amantiſſimum monaſterii ſui transmiſiſſe Bernardi libellos, quibus receptis, ille ad ſe dederit literas benevolentiæ & humanitatis plenas.

Caro-

a Lib. V, ep. XXV.

b Lib. XVII, ep. VIII.

c Lib. VIII, ep. XXXVII.

Carolum ſuaviſſimum ſuum, Arretinum nimirum e familia Marſuppina, cum rediret Roma, mirifice exultaſſe in laudes pontificis. Laurentium pariter Mediceum humaniſſimum nupetrime ex Utbe regreſſum attuliſſe ſecum Plautinum illud volumen veiuſtiſſimum, nec non & Tertulliani volnmen ingens, in quo XXVII. illius libri continentut novis & barbatis literis, parumque emendatis, vitio potius librarii, quam exemplaris, quod dabit ipſe (Ambroſius) operam, ut emendetur & tranſcribatur. Utrumque volumen magna arte & ſolertia Laurentium ſumpſiſſe ex eardinale Jordano Urſino. Eſſe autem in Tertulliani codice hæc opuſeula. De carne Chriſti libtum I. de carnis reſurrectione I. de corona miliiis I. de martyrio I. de pœnitentia I. de virginibus velandis I. de habitu muliebri I. de cultu fœminarum I. ad uxorem II. de perſecutione I. ad Scapulam I. de exhottatione caſtitatis I. de monogamia I. de pallio I. de patientia Dei I. adverſus Praxeam I. adverſus Valentinianum I. adverſus Marcionem libros V. magnos, adverſus Judæos prolixum librum, advetſus omnes hæreſes I. de præſeriptionibus hæreticorum I. adverſus Hermogenem I. Ardens eſſe Tertulliani ingenium, loquendi genus parum facile. Alia tria Græca & ſacra volumina ſecum detuliſſe eumdem Laurentium, in quorum uno ſermones plurimi & varii Chryſoſtomi & Baſilii, in reliquis duobus Sanctorum viiæ, geſta & virtutes, & vita ſancti Johannis-chryſoſtomi a Palladio epiſcopo & ſocio communionis illius per modum dialogi ſcripta, quam Latinam facere ardet animus; Athanaſii item cum aliis plurimis geſta. Exultaſſe ſe ſcribit, quod Laurentii ejuſdem Medicei uxor enixa fuerit puerum, quam ſalutat. Nedum ſe recepiſſe eremum ad exemplum pictam, quam Nieolai literis admonitus dederat Antonio Pino; ſe oraſſe Gaſparem amicum communem, ut reſtiiuendam curaret. Paulum medieum Theophraſtum fete abſolviſſe, ſeque curam ſuſcepturum opus emendandi. Benvenutam fideliſſimam feminam, Peirum & Johannem Coſmi filios ſalvere jubei. Addit Tettulliani Urſiniannm volumen duas ſere decades Titi-livii magnitudine exæquare.

Octavo julii [a] eidem Nicolao ſcribit ſperaſſe ſe civitatem excultam diſciplinis per Guarini diuturnam illic moram humanitatis amicam in primis ſuturam. Facile loquitur de Veneta urbe, de qua conqueſtus fuerat Nieolaus. Expectare ſe XIV. Agellii libros ultimos a Nicolao diligentiſſime tranſcriptos & emendatos, quibus inſeret arbitrio ejus Græcas literas. Exiliiſſe ſe præ lætitia, cum legeret in Nicolai literis Paſtoris librum ab illo repertum & tranſcriptum, cujus nullam ſupereſſe mentionem ſuſpieabatur; ſed audito poſtea graviſſimo ejuſdem Nicolai judieio reſrixiſſe ardorem illum. Libentiſſime ſe lecturum Aſterii epiſcopi libellum ad Renatum monachum. Laudat, quod Nicolaus tranſcripſerit Aſconium Pædianum, Cornelii Celſi fragmenta, & Lactantium de Ira Dei & de Opificio hominis. Defluit deinde in laudes ipſius Nicolai. *Quis tuum Nicolae*, inquit, *ſtudium, quis ardorem incredibilem animi, fervoremque illum nunquam ſeneſcentem digne laudare atque admirari poſſet? Tu ſepultam fere humanitatem excitaſti, tu ſopita hominum corda ad hæc honeſtiſſima ſtudia prior evigilare feciſti, juventutemque proclivem in vitia, ut ſeſe e cœnoſo voluptatum gurgite ad hoc placidiſſimum doctrinæ litus reciperet, vi ignitæ adhortationis effeciſti. Tu pulvere & ſitu obſita veterum monumenta in lucem reduxiſti diligentia ſingulari, ut tibi & celebris eorum memoria & præſens ætas, & futura poſteritas plurimum debeat. Sed enim laudes tuas proſequi inſtitutum non eſt. Facient illud excellentiora ingenia, eritque procul a vitio aſſentationis verax de te & de tua virtute teſtimonium.* Et aliquanto ſupe-

[a] *Lib. VIII. ep. II.*

ANN. CHR. 1431.

ſuperius dolens Nicolaum, ut par erat, non exceptum Venetiis: *Capio*, inquir, *in hac moleſtia nonnihil voluptatis, quod ea ipſa ſolitudo tua fructuoſa & perutilis ſtudioſis omnibus fuit; neque enim tu id otii, quod datum eſt, perire per ſocordiam & ignaviam paſſus es; verum impendiſti neceſſariis rebus, commodiſque noſtris conſuluiſti.* Florentinam deinde urbem, juxta Nicolai judicium, clariorem, amicioremque humanitatis omnium eſſe confirmat. Grata fuiſſe ſibi ait, quæ Nicolaus ſcripſerat de Victorino Feltrenſi viro optimo & eruditiſſimo, cujus etiam opera habiturus erat (Ambroſius) librarium Græcum. Laudat iterum Nicolaum, quod indiceem voluminum inquirendorum dederit Juliano Cæſarino, & Nicolao Albergato cardinalibus Germaniam & Galliam peragraturis. Confidit in ingenio prompto & excito Lucii adoleſcentis, cum quo tranſeunte loquutus fuerat, & ſimiliter Thomæ Sarzanenſis, qui ſtimulos addent cardinalibus; ii enim erant in comitatu ipſorum. Denuo gratulatur cum Laurentio & cum Zinebra ejus uxore, quod Deus puerum illis dederit. Scribit, aliis literis ſuis ſe jam rationem reddidiſſe de Plauti & Tertulliani codicibus, quos Laurentius ſuſtulerat de manibus injuſtiſſimi poſſeſſoris: (ægre enim cardinalis Urſinus poſſeſſor eos doctis viris commodare volebat.) Libellum Hieronymi Contareni recepiſſe a ſe Antonium Contarenum ejus cognatum legationis munere apud Florentinos fungentem. Abbatem Podibonitienſem (Jacobum) non epiſcopum factum fuiſſe, ſed mutaſſe monaſterium, ut ex Coſmo didicerat. Belli notitias, utpote Nicolao notiſſimas, negligit. Ex quo idem Coſmus decem-viratu diſceſſit, deteriore in loco res eſſe reipublicæ, qui dum magiſtratu fungebatur, gratiſſimus fuit civibus, nil præponens patriæ, ne ſalutem quidem ſuam, animi generoſus, vigilans; *& utinam tales cives haberemus plures!* Salutat dulces Coſmi filios; demum Nicolai reditum ardentiſſime concupiſcit.

Verterat olim Ambroſius de Græco in Latinum vitas ſanctorum Patrum, quod opus octavo idus auguſti [a] ad Eugenium IV. Romanum pontificem mittit, *& ſi non grave dignumque ſanctiſſimo & graviſſimi judicii viro, novitate tamen ſua aliquid voluptatis allaturum, in quo vertendo ipſi cura fuerat prima, ut ſimplicitatem Græcæ dictionis ſervaret Latina translatio. Quod opus, ſi auctoritate tua*, ſubdit, *fuerit confirmatum, legendum edetur, cum adhuc prima ſchedula intra ſcrinia deliteſcat.*

a Lib. XXIII. ep. II.

Undecima auguſti [b] Nicolao ſignificat gaudium ſuum, eo quod brevi tempore ingens vetuſtorum monumentorum numerus Florentiam ſit deferendus. Videtur hæc monumentorum collectio facta a Poggio. Et licet ſe, (Ambroſium) modice depreſſerit Jacobus theologus familiaris antiquus ejus collectoris, dicens ingenium illius eſſe, ut ingentia polliceatur, pauciora exhibeat, non credit tamen collectorem tam ſpecioſa mendacia velle venditare, quem ſemper bonum virum credidit. Ea die ad ſe profectum eſſe Julianum Beninum Roma redeuntem, qui dixerit ſe a Poggio rogatum ſcripſiſſe ad principem militiæ religioniſque ſuæ Rhodum, ut inquiri faceret, ubinam moratus eſt monachus quidam vita functus, cujus intra parietes domeſticos mille ſignarum lapidea, tum marmorea antiqui operis condita ſint; ita enim ſibi ſcriptum ab amico hoc noſtro, ſcilicet Poggio. De libris vero nullam factam mentionem. Percontatus eſt etiam Ambroſius a Benino, quid de Gratiano Hiſpano actum eſſet? quem dixit vita functum Rhodi præterita peſte. Gratiſſime accepiſſe ſe a Nicolao aſſerit Ambroſius, quæ de Juliano noſtro ſummo viro ſcripſerat, hoc eſt de cardinale Cæſarino, cujus jampridem nota ſibi erat integritas antiquis conferenda; *magnam ſibi & certam eſſe ſpem maxima hunc virum patraturum, ſi vi-*

b Lib. VIII. ep. XXXVIII.

Digitized by Google

ſi vixerit; eſt enim vehementer pius, & inter pauciſſimos prudentia mirabilis, Deoque ex corde ſubditus ac ſupplex, a quo ſemitæ illius dirigantur. De Tertulliano tranſcribendo ſatisfaceret Ambroſius Nicolai votis, ſi per occupationes liceret, quæ ad animarum curam & ad vigilantiam ſervandæ diſciplinæ regularis ſpectabant; erat enim monaſterii ſubprior.

Marcello Strozzio ſcribit Ambroſius die XXV. auguſti [a], ejus auctoritate precibuſque impetraturus immunitatem ab omnium vectigalium eccleſiaſticorum & laicorum ſolutione pro Angelorum monaſterio a pontifice ſuopte ingenio ad miſericordiam & clementiam prono, eidem inſuper cœnobio multum propitio. Sexaginta tunc numero monachi erant in monaſterio Angelorum. Eidem gratias agit die VI. octobris [b] certior factus de ipſius opera adhibita pro ea immunitate impetranda, cujus obtentum tamen prohibuit infirmitas pontificis Eugenii. Intermedio tempore [c] ſcripſit & ad Alexium quemdam, percontatus, an Strozzius verba feciſſet pontifici pro hujuſmodi exemptione. Marcellus Strozzius commemoratur & commendatur in epiſtolis Leonardi Arretini haud infrequenter.

a *Lib. V. ep. XXVII.*

b *Lib. V. ep. XXVIII.*

c *Lib. V. ep. XXIX.*

Eugenius Fantinum Dandulum Venetum patricium in Romanæ eccleſiæ protonotarium creaverat. De ipſius promotione exultaverat Ambroſius literis datis ad Leonardum Juſtinianum. Hic vero ex Venetiis [d] XV. ſeptembris reſcribens Ambroſio gratulatur quidem de Fantini exaltatione, immo de ſpe ipſum fore propediem ad ſummum gradum ſublimandum; *licet*, inquit, *hujuſmodi cives ſupereſſe potius, quam huic reipublicæ ademptos cuperem*.

d *Lib. XXIV. ep. XX.*

Undecima octobris [e] aliis literis idem Juſtinianus Ambroſio commendat Thomam Pontanum lepido ingenio juvenem perdiſcendarum Græcarum literarum cauſa Florentiam proficiſcentem, cujus virtutem Bernardus Juſtinianus filius ſuus, quocum plurimum Thomas hic eſt familiaritate, conſuetudineque devinctus, Ambroſio notam facit.

e *Lib. XXIV. ep. XXI.*

II. Magnum Ambroſii nomen in urbe Florentiæ.

DUM in monaſterio ſanctæ Mariæ-angelorum commorabatur Ambroſius, (triginta autem duobus annis commoratus eſt) doctorum virorum omnium amicitia fruebatur, qui ad ipſum confluebant, de qua hæc incondita, ſed ſimplici veracique ſtylo in Ambroſii vita habet Veſpaſianus: *Quanti Uomini degni aveva la Città in queſto tempo, radi dì era, che non andaſſino a viſitare frate Ambroſio, che nel tempo ſuo Fiorenze fioriva di Uomini degni; Nicholajo Niccoli, Coſimo de Medici, Lorenzo ſuo fratello, meſſer Carlo d' Arezzo, meſſer Giannozzo Manetti, Maeſtro Pagolo, ſer Filippo di ſer Ugulino radi dì era, che non vi fuſſino* &c. Et paulo infra: *Gli ſpaſſi di Coſimo de Medici e di Lorenzo, di Nicholajo Niccoli, di Maeſtro Pagolo, e di ſer Filippo di ſer Ugulino erano andare ogni dì agli Angioli a ſtarſi con frate Ambrogio, & il ſimile vi andavano molti cittadini da bene & literati, che haveva quell' età, & ſempre vi ſi ragionava di coſe degne, & da queſto ſeguitò, che quella età ebbe molti huomini ſingolari* &c. Præterea: *Venne in tanta fama e riputazione sì per la ſantità della vita congiunta colla dottrina, che in Firenze non veniva perſona di condizione, che non andaſſe agli Angeli a viſitarlo, perche nollo avendo fatto, non gli pareva aver veduto nulla. Era di ſtatura molto umile, di apparenza era picciolo di corpo, e nel viſo aveva aſſai buona grazia* &c.

III. Eligitur prior generalis ordinis Camaldulenſis.

INTER has occupationes literariaque commercia adſumitur Ambroſius ad ſupremam religionis Camaldulenſis dignitatem. Plurimæ querelæ de Benedicto Lancio Foro-livienſi priore generali ordinis delatæ fuerant ad Eugenium IV. vel eo tempore, quo munere protectoris fungebatur, ut vidi-

mus

Ann. Chr. 1431. mus anno præterito. Electus Romanus pontifex non minimam eam ſpernendamque curam arbitratus eſt; quare Johanni de Cervantes Hiſpalenſi cardinali ſancti Petri ad Vincula, in quem transfuderat Camaldulenſium monachorum protectionis officium, dedit hoc anno in mandatis, ut coacto eorum ordinis patrum concilio, & cauſam Benedicti ad examen revocaret, & novum idoneum, ſi res ita exigeret, paſtorem Camaldulenſibus daret. Fuſe rem narrat ipſe Ambroſius in ſuo Hodœporico, quod ab hujuſmodi facto auſpicatur, quod quidem in hiſtoricis & obſervatione dignis pene integrum refundimus in noſtros Annales hoc & tribus ſequentibus annis, monaſteriorum quoque ex ipſo viſitationes, & memorabilia exſcribentes, amputatis dumtaxat iis, quæ malignitate temporum, hominumque imbecillitate probroſa, ſilentio conſultius obvolvenda arbitramur.

Anno Domini M. CCCC. XXXI. *præſidente apoſtolicæ ſedi Eugenio* IV. *ex imperio & voluntate ipſius pontificis, capitulum generale ordinis Camaldulenſis ut celebraretur edictum eſt in monaſterio ſanctæ Mariæ de Urano prope Britonorium decima-octava octobris, die videlicet ſancti Lucæ evangeliſtæ. Ad id capitulum congregandum miſſus eſt reverendiſſimus pater dominus Johannes cardinalis ſancti Petri ad Vincula protector ordinis, cujus literis repetitis compulſi ſumus contra morem monaſterii clauſuram infringere, & licet inviti ac renitentes ad capitulum mittere; quippe literis apoſtolicis conventi ſumus.* Extat in tabulario ſanctæ Mariæ-angelorum de Floren-
a Num. 247. tia [a] breve Eugenii IV. datum die tertia octobris monachis ſancti Benedicti extra muros Florentiæ, quo ipſis præcipit in virtute ſanctæ obedientiæ, ut non obſtante privilegio clauſuræ perpetuæ dirigant unum ex ipſis ad capitulum generale habendum in monaſterio Urani, attenta utilitate & neceſſitate capitulorum; Poggio a ſecretis ejuſdem pontificis. Inſuper meminit duplicium literarum datarum cardinali Johanni de Cervantes idem Eugenius pontifex in bulla confirmationis Ambroſii anno ſequenti, ad hoc ut cardinalis auctoritate apoſtolica præeſſet capitulo, ipſumque dirigeret & ordinaret ac diſponeret, abſolveret, deponeret generalem priorem, aliumque ſufficeret. *Miſſi ſumus ego Ambroſius tunc ſubprior noſtri monaſterii, & Silveſter dulciſſimus ſocius meus, camerarius noſter, cum quo jam triginta annos exegeram in monaſterio. Movimus itaque monaſterio undecima die octobris veſpertinam ſynaxim agentibus fratribus, ne quid turbationis ex lacrymis illorum & fletibus oriretur. Et ipſa die venimus ad monaſterium ſancti Salvii, ubi, abſente licet abbate, honorifice & pleniſſima caritate a fratribus ſuſcepti ſumus*, ut etiam refert in epiſtola ad Hie-
b Lib. XI. ep. I. ronymum fratrem [b] data die duodecima octobris. *Sequenti die Decumanum, tertia Porticum profecti ſumus, una ibi die quievimus. Inde quintadecima profecti ad caſtrum, quod Carum dicitur, nocte ibi requievimus. Tanta enim fuerat inundatio & tam preceps, ut operiret pontem atque dejiceret. Et cum trajicere pontem datum non eſſet, ad caſtrum Carum ea ipſa die remeavimus. Ubique cum honore accepti ſumus; pluvia nunquam nos, ex quo monaſterio divertimus, deſeruit, adeoque invaluit, ut breviſſimi rivi inſtar magnorum fluminum intumeſcerent, neque tuto tranſmitti poſſent, ipſaque itinera in morem torrentium aquis decurrerent. Poſtera die ad Forum-livii reverſi fractum pontem utcumque tranſivimus, divertimuſque ad priorem Camalduli, a quo gratiſſime accepti, poſtridie Britonorium contendimus, die ſcilicet capituli deputata.* Eadem habet in alia epi-
c Lib. XI. ep. II. ſtola [c] ad eumdem Hieronymum fratrem ex Caſtro-caro die XVII. octo-
d Lib. XIV. ep. I. bris. In epiſtola [d] vero ad Lucam de Maleficis priorem ſanctæ Mariæ Angelorum de Florentia ex Foro-livio die XVIII. ejus menſis pontem ſemiru-

Digitized by Google

ANN. CHR. 1431.

miruptum Foro-Livii ſe tranſiiſſe ſcribit opera gubernatoris ejuſdem civitatis, quem aſſerit fuiſſe Æmonienſem epiſcopum, dudum viſitatorem ordinis, nempe Thomam Thomaſinum Parutam Venetum civem, ex Prædicatorum ordine.

Nondum Britonorium pervenerat cardinalis nimia inundatione probibitus, ſed Cæſenæ remoratus erat. Ea tamen ipſa die, poſtquam adveneramus, & ipſe pervenit. Occurrimus illi cum proceſſione, ut moris eſt, & in eccleſiam uſque deduximus. Ibi primum recitatis literis apoſtolicis, ſermoneque peracto XIX. *menſis, & celebratis Miſſarum ſollemniis definitores ipſe eligere voluit. Reclamantes quoſdam ac ſubmurmurantes, quod contra conſuetudinem id fieret, reſponſo rationis pleno compeſcuit, aſſerens, licere ſibi pontificis agenti vices id exequi: Dicerent, quando cardinalis interfuiſſet capitulo? & ipſe ſententia decederet. Electi ſunt definitores domnus Benedictus prior generalis ordinis noſtri, domnus abbas de Carceribus, eremitæ ambo, videlicet Hieronymus incluſus, & Hieronymus alius, nos ambo Ambroſius & Silveſter, & frater Simon ſubprior monaſterii ſancti Benedicti, & prior ſancti Pauli* (Johannes nimirum Siculus prior ſancti Pauli de Urbe) *qui licet tunc nominatus non ſit, omnibus tamen interfuit, & in omnibus ſententiam dixit, vir ſane probatus ac prudens. Ea ipſa die, præſidente domino protectore, tractari ceptum eſt de reformatione ordinis noſtri. Lectæ ſunt viſitationes monaſteriorum, & præter pauca monaſteria, ſanitas in ordine inventa non eſt. Quarta vero diſcuſſionis die, ubi ad perſonam domini generalis ventum eſt, cum plurima illi crimina objicerentur, per quæ minus idoneus decerneretur, immo dignus abrogatione cenſeretur, tentatum eſt ſumma modeſtia præſidentis, ut ſponte officio cederet. Miſſi ad illum ſumus, qui eum de hoc negotio conveniremus, abbas de Carceribus, & ego. Hortantes ſe modeſte verbis impatientiæ plenis repulit, & ſuperbus ac minitans, locum, ubi conſederamus, irrupit ipſeque pro ſe reſpondere maluit. Noſcvit illius commotionem ex verbis protector, & indignitate rei offenſus, graviter in illum invectus eſt. Decretum poſtea ſecretiore conſilio fuit, ut cuſtodiæ honeſtæ traderetur; quod eadem die peractum eſt. Poſthæc proceſſus a verſus illum fieri inceptus legitime* XXIII. *menſis, Interea miſſi ad illum ex nobis viciſſim plurimi ſæpe hortabantur, ut ſponte renuntiaret officio. Perſuaſum eſt illi tandem a nobis. Itaque* XXVI. *menſis coram protectore & definitoribus, genibus poſitis, cum lacrymis abſolutionem poſtulavit, Annuit vix illius precibus cardinalis; nam citari eum ad audiendam ſententiam juſſerat. Eadem die ſententia definitorum ſecretius explorata, infelix ego Generalis aſſumptus ſum; neque licuit diu reluctari, omnibus inſtantibus atque impellentibus. Itaque anulo me dominus cardinalis de officio inveſtivit. Ibi mox a prælatis aſſiſtentibus juratum in manibus meis de fide & obedientia per eos mihi impendendo. Poſtea vero quam renuntiaverat domnus Benedictus, quoniam opinio de illo erat, quod expilaſſet ordinem, magnamque haberet pecuniarum ſummam, ferme deliberatum eſt ipſum intra caſtrum ſervari, donec redderet rationem totius adminiſtrationis ſuæ. Oppoſui me miſericordia motus, illumque in fide mea ſuſcipiens, ducturum illum Florentiam, facturumque, ut diligenter poneret rationem, pollicitus ſum; atque ita evaſit injuriam carceris.* Eadem leguntur in epiſtola II. libri XIV. ex Britonorio XXV. octobris ad Lucam, & in III. lib. XI. ex Britonorio XXVII. ejus menſis ad Hieronymum fratrem, in qua poſtrema ſcribit explicari non poſſe, quanto cum dolore ſuo avulſum ſe ſentiat ab antiqua monaſterii quiete, & præſertim a fratre, & a ceteris dulciſſimis fratribus filiis ſuis. *Non queo*, ſubdit, *continere lacrymas, dum me inter pericula deſtitutum veſtro dulciſſimo ſolatio ſentio.* Audiendus proinde non

 eſt,

ANN. CHR. 1431.

T. I. pag. 78.

eſt, ut obſervat in diſſertationibus Voſſianis celeberrimus Apoſtolus Zenus*, auctor Diarii Holandici, qui tomo VII. *bibliotheque raiſonee pag.* 154. depoſitionem Lancii, & Ambroſii electionem tribuit unice hujus ambitioni, quem etiam jure merito redargutum hypocriſis arbitratur a Poggio. Sed an inter hypocritas ſtatuendus ſit Ambroſius, ſatis ſuperque diluetur narratione ejus geſtorum.

IV.
Viſitat aliquot monaſteria.

VERUM hodœporicon proſequamur: *Receſſimus Brunonorio* XXVII. *menſis, & iter aggreſſi venimus Civitellam, inde ad Balneum profecti una illic die remorati ſumus. Ibi ſuſcepti a priore loci & monachis obedientiæ exegimus juramentum. Culpatus eſt ab indigenis prior ipſe, graviſque querimonia contra eum expoſita; pacatis omnibus, quantum pro tempore licuit, inde digreſſi ſumus trigeſima menſis. Ea die Camaldulum venimus ad noſtrum monaſterium Fontis-boni, magnoque omnium gaudio ſuſcepti, ſequentem ibi diem tranſegimus. Qua die ſocii itineris noſtri Silveſter & Simon ad eremum proficiſcentes, noctem illam Omnium-Sanctorum officio celebrem illic egerunt, ſummoque mane redeuntes, mecum illuc denuo profecti ſunt. Suſcepti ſumus cum proceſſione, ineſtimabili omnium gaudio. Miſſarumque ſollemniis a me celebratis ad capitulum de more perreximus, ibique omnes obedientiam debitam in manibus meis promiſerunt kalendis novembris. Qua die, poſt prandium, ad memoratum monaſterium Fontis-boni reverſi, obedientiam ab omni illic familia, ut eſt ſollemne, exegimus, nullo non libenter accedente. Fuit quædam ab hominibus de Mojona fidelibus noſtris propoſita querimonia, ſed eam, Deo miſerante, pauciſſimis verbis ſedavimus, ita ut omnes nihil cunctantes ſeſe mihi permitterent.*

Sequenti die ad eremum cum ſociis redii, Miſſarum ſollemnia celebraturus. Redii Camaldulum ea ipſa die neceſſario. Sabbato autem, ideſt tertia menſis, eo ferme redii cum puerulo. Sequuti ſunt me poſtmodum comites itineris noſtri, qui in monaſterio Fontis-boni pridie, me volente ac jubente remanſerant, ut rerum omnium indicem facerent. Permanſimus ibi dominico die, cœnavimuſque cum patribus eremitis. Poſtridie, ideſt quinta menſis, redivimus ad monaſterium Fontis-boni. Qua die, quoniam nix erat, veriti, ne per moram tranſire poſtea non permitteremur, venimus ad Pratum-vetus. Suſcepti ſumus a monialibus monaſterii ſancti Johannis devote, omneſque juramentum obedientiæ ſollemne præſtiterunt hilariter. Exegimus ab eis, ut in commune viverent, ne ab ingredientibus monaſterium puellis pecunia dotis nomine peterent. Indulſimus, ut ſuſcipere puellas, ut erant ſelitæ, poſſent, bene conſolati inde diſceſſimus, hoſpitatique ſumus in monaſterio Poplenæ. Mane autem obedientiam a priore monaſterii & a duobus monachis exegimus, quam hilariter & devote promiſerunt. Redivimus ad monaſterium ſancti Johannis, celebratiſque Miſſarum ſollemniis & ſumpto prandio, abbatiſſam alloquuti ſecretius, de ſorore Fr. de qua ſermo malus exierat, rem diligenter inquiſivimus, innocentemque indiciis evidentibus approbavimus, conſolatique & illam, & ceteras confirmatas in ſervitio Dei reliquimus, reverſique ſumus ad Poplenæ monaſterium. Septima vero menſis inde digreſſi venimus ad monaſterium ſanctæ Margaritæ, ſuſceptique a priore monaſterii cum gaudio, eam noctem ibi tranſegimus. Juraverat in manibus meis ipſe prior in monaſterio ſanctæ Mariæ de Urano cum reliquis, qui interfuere, prælatis, minimeque viſum eſt neceſſarium obedientiæ juramentum denuo exigere. Inde ſequenti die egreſſi Macillum contendimus, ut ad monaſterium ſancti Petri de Luco pergeremus. Accepti ſumus a propinquo fratris Simonis comitis noſtri honorifice in villa, cui Flumen vocabulum eſt, ubi ea nocte requievimus, & poſtridie pranſimus. Nona menſis ad monaſterium ſancti Petri die jam adveſpe-

ra-

ANN. CHR. 1431.

raſcente pervenimus. Invenimus moniales parum concordes, neque in commune viventes, acceptoque ex more obedientiæ juramento, admonuimus eas, atque ad mutuam hortati caritatem, ut in communi quoque aſſueſcerent vivere, injunximus. Difficile rem diutius inuſitatam admiſerunt, earum puſillanimitatem blande, quantum licuit, hortati, in craſtinum inde diſceſſimus, pervenimuſque ad monaſterium ſancti Benedicti nocturnis imminentibus tenebris. Suſcepti a fratribus & priore monaſterii pleniſſimo caritatis officio ſumus; mane vero, ideſt die ſancti Martini, cum proceſſione perducti in eccleſiam obedientiam exegimus ex more, promptoque animo ſinguli hanc exhibuerunt. Celebratis a me Miſſarum ſollemniis (ſic enim priori & fratribus placuit) & peracto prandio urbem ingreſſi, ad noſtrum monaſterium venimus. Ibi mixtis gaudio lacrymis ab omni congregatione ſuſcepti ſumus, atque in eccleſiam cum proceſsione introducti, obedientiæ ſacramentum ab omnibus libenter & grate præſtitum eſt. Non poterant avelli a complexu noſtro fratres noſtri dulciſsimi. Hortati ſumus omnes ad perſiſtendum in Dei opere, atque ad perſeverandum in monaſterio, nutantiaque quorumdam adoleſcentum corda confirmare curavimus. Dum adhuc eſſemus in monaſterio Fontis-boni, petiit domnus Benedictus, ut illum Florentiam præmitterem. Cunctatus aliquanto tamdem, quod poſcebat, indulſi, adjectiſque comitibus itineris, qui illum caute deducerent, ad monaſterium ſancti Benedicti miſi, mandans, utillic præſtolaretur adventum noſtrum. Subdit deinde Ambroſius viſitationem monaſterii ſancti Salvatoris Camalduli-Florentini, ſancti Felicis in Platea, ſancti Johannis-evangeliſtæ de Buldrone, & ſanctæ Mariæ de Querceto, calculum inſuper initum cum Benedicto olim priore generali, hujuſque pervicaciam; quæ libenter omittimus, ne nimis in longum narratio excreſcat. Immorans Florentiæ ſe contulit ad domum Coſmi atque Laurentii fratrum exoratus ab eorum matre, dulcemque puſionem Laurentii exoſculatus, ſermonem cum iis amiciſſimis viris diu protraxit, fidelia ab illis conſilia flagitans. Cum Parente claro adoleſcente nobilis Florentinæ familiæ Florentia relicta iterum ad monaſterium ſanctæ Margaritæ, tum Pratum-vetus, Pupium demum contendit; ſermonemque habuit ad multum temporis cum Franciſco comite, delectatus prudentia & dulci amicoque colloquio tanti viri; ex quo loco ſexta decembris ad monaſterium Fontis-boni remeavit.

V. Aliæ ipſius epiſtolæ.

HÆC omnia lumen accipiunt ab epiſtolis, quas ad Lucam Angelorum priorem miſit [a], quibus ſe Camaldulum, & poſt loci initam poſſeſſionem Florentiam veniſſe ſignificat, amoris & pietatis in ejus monaſterium officia exhibet, deflet amiſſam quietem; inſtat, ut Benedictus olim generalis in ejus cœnobium recipiatur, & ſuſceptum ſe ab eremi Camaldulenſis & Fontis-boni aſcetis magnæ lætitiæ ſignis affirmat; ex literis ad Hieronymum fratrem [b], quibus deſiderari religioſos mores in cœnobio Camalduli conqueritur, doletque juſſa ſua circa Benedictum ex-generalem non adimpleta; ex aliis ad Auguſtinum & Euphroſynum Angelorum monachos [c], paterni amoris affectu redundantibus, ad Jacobum Tornaquincium Angelorum cœnobitam [d], cui gratulatur, quod cum eo actum fuerit meliore ſorte, ut in monaſterio poſſet perſeverare, quam cum ſe, qui ad negotia rerumque ſtrepitus evocatus fuerit; ad Franciſcum Sandellum Carcerum abbatem [e], cui tironum ſuorum inſtitutionem commendat; ad Sebaſtianum abbatem Camalduli-Florentini [f]; ad Dionyſium priorem clauſtralem monaſterii ſancti Mathiæ de Muriano [g], & demum ad Hieronymum fratrem [h], quocum aperit ſe ſperare, magna in Deum ſibi propoſita fiducia, labores ſuos non incaſſum ceſſuros. In calce hujus poſtremæ epiſtolæ petit a fra-

a *Lib. XIV. epp. III. IV. V.*
b *Lib. XI. epp. IV. V.*
c *Lib. XII. ep. I.*
d *Lib. XIV. ep. XII.*
e *Lib. XX. ep. III.*
f *Lib. XVII. ep. X.*
g *Lib. XXI. ep. I.*
h *Lib. XI. ep. VI.*

fratre commentariolum, quod de rebus ſuis conſcribere ceperat, ad ſe mit-
ANN. CHR. 1431. ti; ex quo novimus Ambroſium ſtatim a ſua promotione commentaria, ſive ut vocat in epiſtola VIII, ad eumdem, Hodœporicon ſuum ſcripſiſſe. Hæ epiſtolæ ordine temporis a nobis proferuntur, adjecta dumtaxat breviſſima ſynopſi, cum aliquid ſingulare non contineant; quod etiam præſtabimus de ceteris ejus generis ab Ambroſio ſcriptis. Vigeſima quarta novembris ex Florentia literas dedit etiam ad Leonardum Juſtinianum [a], certiorem ipſum reddens ſe ad maximam in ordine ſuo præfecturam promotum, eique animi ſui æſtus & anxietates pandit.

a Lib. VI. ep. XXXVII.

Ex eremo, ubi redierat, VIII. idus decembris [b] ſcribit ad Franciſcum abbatem monaſterii ſanctæ Trinitatis de Monte-herculis, quem ægrum & cœcum in patriam redire, ibique morari ſinit, opportunis etiam monitis conſolatur. Ea die Matthæo priori Cellæ inter Ambas-paras [c] curam tribuit ejuſdem cœnobii ſanctæ Trinitatis, onerans, ut præfato Franciſco abſenti propter ægritudinem ſubminiſtret quidquid opus fuerit, quo etiam obeunte regimen ejuſdem loci obtinebit. Anſelmi abbatis ſancti Theoneſti de Longiano [d] examini ſubjicit calculum rationum reddendarum a Benedicto olim priore generali. Bartholomæo monacho [e] præcipit, ut ad ſe accedat intra ſtatutos dies, inobedientemque communione privat. Ipſa demum die [f] opem implorat Franciſci comitis Pupii ad exigendas ab ejus ditionis ſacerdotibus decimas ex antiquis privilegiis ordinis: *Non ignoro*, inquit, *hoc judicium ad te non eſſe deferendum, quippe quod eccleſiaſtico potius judicio ſit cognoſcendum. Sed cum oborta quæſtione fuerit pro nobis a judicibus lata ſententia, permiſſione epiſcopi vel ejus vicarii, auxilium tuæ pietatis in re noſtra poſcere poſſumus.*

b Lib. XXII. ep. I.
c Ibid. ep. II.
d Ibid. ep. III.
e Ibid. ep. IV.
f Lib. V. ep. VIII.

VI
Electio abbatis Agnani.

REDUX ad Fontem-bonum, & ex Fonte-bono profectus Arretium Ambroſius Hieronymo fratri ſcribit ex monaſterio ſanctæ Mariæ in Gradibus [g] VI. idus decembris, & poſt biduum aliis literis [h] ſignificat mortem abbatis de Agnano, neceſſariamque ſuam commorationem Arretii pro eligendo novo præſule. Ea res fuſius deſcribitur in Hodœporico. *Repentinus*, inquit, *nuntius allatus eſt abbatem monaſterii de Agnano* (Johannem) *diem obiiſſe Senis. Placuit nobis Arretium protinus omiſſis omnibus pergere, nequid oriretur ſcandalorum, ambitione late in pleriſque dominante. Itaque nona menſis ſummo mane moventes ex monaſterio, Arretium die jam adveſperaſcente pervenimus. Offendimus miro cujuſdam ambitu rem perturbatam. Deerant ex monachis quatuor, ad quos ſpectabat electio. Eos dum literis accitos præſtolaremur, commovit ille totam ferme civitatem, itaut ipſi quoque gubernatores oppidi ad nos dirigerent nuncios, qui hunc nobis commendarent. Animadvertimus ſententias penitus varias, omneſque ferme, duobus exceptis, in illum conſentiebant, cujus electio nobis maximo dedecori futura erat, quippe non ſatis integræ opinionis. Advenerunt tandem nona die, poſtquam illuc adveneramus, qui evocati fuerant monachi, præventi jam precibus ac promiſſionibus variis. Eos ſeorſim allocuti, cum in hominem illum ſententia ſua pergere conſpiceremus, blande allocuti, quod intentio pontificis & noſtra eſſet illic hominem regularis obſervantiæ abbatem conſtitui, palam aperuimus, qui monaſterium ipſum decore obſervantiæ religioſæ quiviſſet inſtruere. Hoc enim veluti clypeo quodam, preces omnes repuleramus, amicique conſtantiam fregeramus.* Et paulopoſt: *Nona-decima ipſius menſis, quarta ſcilicet feria, celebrata de ſancto Spiritu Miſſa, ingreſſi ſumus omnes ſacrarium. Ibi pleniſſima exhortatione præmiſſa, legimus capitulum regulæ ſancti Benedicti de* Abbatis electione, *aperteque diſſeruimus, nequis ſcrupulus oriretur, admonentes intentionis noſtræ eſſe hanc eligendi formam ſervare, ut & regulæ*

g Lib. XI. ep. VII.
h Ibid. ep. VIII.

tanti

Digitized by Google

ANN. CHR. 1431.

tanti patris, quam profeſſi eramus, & voluntati pontificis obſequeremur, & officii noſtri atque honoris rationem haberemus. Nihil enim minus ad nos pertinere negotium electionis, quam ad illos, immo longe maxime noſtra intereſſe, ut domui Dei daretur bonus diſpenſator, caute proſpicere. Illos enim poſſe in dies mutare monaſteria, ſi vellent; nos, niſi bonus vir eligeretur, perpetuo notandos dedecore. Igitur hominem probatæ vitæ ac famæ & conſcientiæ integræ eligerent; alias nos electionem ægre admiſſuros, quam pontifex nunquam approbaret, qui obſervantiam regularem ibi vellet inſtitui. Ac ne ſe ad unum quempiam eligendum compelli quererentur, plurimos illi propoſuimus, ut vel ex his, vel ex aliis unum eligerent, quem vellent, regularem duntaxat virum. Hac noſtra ratione conventi differri in veſperam electionem petierunt; id nos libenter annuimus. Advenerat ad nos Jacobi monachi noſtri monaſterii frater, faſciculum grandem literarum ferens, ipſum fratrem meum mihi commendantium. Legi eas magno cum dolore meo, ipſique Jacobo continuo reſcripſi, orans atque obſecrans & obteſtans, ne labores diuturnos, quos in monaſterio pertulit, irritos vellet, ut famæ atque conſcientiæ conſuleret ſuæ, ne cederet malis propinquorum adhortationibus, perſiſteret in timore Dei, parceret infirmioribus fratribus, qui ſcandalum ex hac levitate ſua paterentur. Non potui illum quoque cum ceteris non appellare, quod ex monachis nonnulli in eum conſenſiſſent, eaque vita & virtute eſt, ut minime improbandus videretur. Sed ita tamen me egi, ut propenſior in illum, quam in ceteros notari non poſſit noſtra ſententia. Die decima decembris [a] ſcripſerant Ambroſio etiam domini Florentinæ urbis, ut quandoquidem Agnani monaſterium munitum erat, optabat communitas, ut præficeretur cœnobio ipſe Jacobus, utpote Florentinus. *Celebrata veſpertina ſynaxi, denuo in unum convenimus, præcedente invocatione ſimplici Spiritus-ſancti. Repetita eſt a nobis prior admonitio, ſingulatimque diſcuſſa ſententia omnium ſecretius, ſub teſtibus tamen priore ſancti Clementis & tabellione publico electus eſt Jacobus frater meus, pronuntiatuſque eſt abbas, abſens licet, monaſterii ſanctæ Mariæ de Agnano. Subſequutæ ſunt laudes Dei, magnaque lætitia in populo exorta, omnibus expectantibus monaſterii ipſius in melius reformationem. Scriptum eſt continuo monachorum nomine ad illum cum electione ſua publica, oratumque, ut electionem admittere dignaretur. Nos interim gravi onere levati ſumus, certi nihil a nobis omiſſum eſſe diligentiæ, virumque electum ejus meriti non ignorantes, qui poſſet ſatisfacere omnium votis & expectationi noſtræ. Quod de illo, poſtquam electus eſt, & uberius ſenſimus, & licentius prædicavimus, nihil metuentes, ne hac prædicatione noſtra cauſam electioni ejus daremus.* Ipſe eſt Jacobus Tornaquincius ſanctæ Mariæ Angelorum monachus, qui pluribus annis iiſdem ſtudiis addictus vixerat in monaſterio cum Ambroſio, *Græce Latineque doctus*, ut ſcribit Veſpaſianus in vita ejuſdem Ambroſii, & familiaritate junctus cum doctis viris ejus ævi,

a *Lib. XXIV, ep. XV.*

Dum Arretii morabatur Ambroſius pro hujuſmodi electione celebranda, tum cives plurimi, tum canonici, tum prælati viſitationis gratia ad ipſum acceſſerunt. Die duodecima decembris magnam verborum contentionem habuit cum Hebræo ſibi optime cognito. Viſitavit ibidem Ambroſius vicarium epiſcopi, ſermonemque cum illo in longum produxit, nonniſi utilia, & religioni neceſſaria conferendo. Jugiter ſubſtitit in monaſterio ſanctæ Mariæ in Gradibus, ubi futura erat ſuperior electio; erat enim ſuffraganeum majoris monaſterii ſanctæ Mariæ in Agnano, ad quod pergere bellorum fremitus, hoſtiumque incurſus prohibebant. Viſitationis munus interea obivit in monaſterio monialium ſancti Benedicti, in monaſterio ſancti Michaelis,

in

Ann. Chr. 1431. in altero ſancti Clementis Arretii, adivit etiam cœnobium ſanctarum Floræ & Lucillæ, conſolatuſque eſt cariſſimum & dulciſſimum ſuum Hieronymum; de Alleotis ſcilicet, qui in eo monaſterio nomen dederat ante paucos annos.

Sed ad epiſtolam redeamus ab Ambroſio ea occaſione ſcriptam ad Hieronymum fratrem; ab eo inſuper petit, ut ad ſe mittat volumen illud precum, quod ſibi dono dederat epiſcopus Corcyrenſis; item ut alterum mittat, in quo eſt vita ſancti Johannis Chryſoſtomi. De Parente etiam ſuaviſſimo, comite ſemper ſibi adhærente, mentionem facit, & de Franciſco Pupii comite.

VII. Ceteræ hujus anni epiſtolæ. SEQUENTI epiſtola [a], XII. die decembris eumdem Hieronymum ex Arretio admonet ſe literas accepiſſe a cardinale protectore, & a priore ſancti Pauli, ut omnibus poſthabitis Romam proficiſcatur ſummum pontificem viſitaturus; conveniat itaque ipſe Hieronymus Coſmum & Laurentium Mediceos, & quid facto ſit opus, conſilium flagitet, atque paret neceſſaria itineri. Ipſa die eidem cardinali [b] ſcribit, ſe invitatum ad Apoſtolorum limina, ſummumque pontificem inviſendum, brevi adfuturum, confeſſioneſque Auguſtini, ut juſſerat, ſecum deportaturum. Rogat interim, ne Agnanienſi monaſterio aliquis immeritus præficiatur; Uranenſem quoque abbatiam vacantem de monacho ſibi optime caro, zeloque Dei prædito, cui nomen Sepulcrus, provideat. Ipſa die [c] hunc commendat Johanni Siculo priori ſancti Pauli de Urbe; ſpondet in brevi adventum ſuum Romam. Orat maturari pontificiam confirmationem conſtitutionum nuper editarum in capitulo Uranenſi. Salutem precatur Ludovico Barbo abbati ſanctæ Juſtinæ tunc Romæ degenti.

Quinta-decima ejus menſis [d] Johanni de Rupe-ſciſſa cardinali Rotomagenſi cauſam commendat monaſterii ſancti Johannis de Burgo-ſancti-Sepulcri dignitate pene epiſcopali præfulgentis, ut indulta privilegia docent, quam dignitatem tercentis ferme annis inconcuſſam tenuit memoratum monaſterium, quia ſemper auctoritati apoſtolicæ ſedis habita fuit reverentia, quam infringere quærebat Sirobaldus Peruſinus epiſcopus Caſtellanus, qui diutina controverſia fatigaverat abbatiam. Orat ergo, *ut quandoquidem ipſi cardinali commiſſa fuerat cauſæ deciſio, litibus ipſe finem imponeret, ac epiſcopum admoneret, ut contentus foret terminis, quos poſuerant patres ejus, nec vellet contra fas omne alienum jus ſibi vindicare, atque inde ſibi petere auxilium, unde terreri improbitas atque arceri ſolet.*

Ea ipſa die [e] Jacobo de Tornaquincis Angelorum monacho, quem ejus parentes, fratres & propinqui literis commendaverant, ut ipſum præficeret monaſterio Agnani, reſpondet epiſtola, qua ferventiſſime damnat ambitum, eique ſuadet quietem, ac a dignitatibus fugam. Idipſum eadem die repetit ſcribens Hieronymo fratri [f], Jacobum digniſſimum aſſerens, niſi appeteret. Timet ulterius reſerare clauſtra monaſterii Angelorum, ſi hunc exire e cœnobio permittens Agnano præficiat. Petit volumen Chryſoſtomi contra vituperatores vitæ monaſticæ dono dandum pontifici, & librum Confeſſionum beati Auguſtini deferendum cardinali protectori. Hunc poſtremum codicem, quem nupere merat, Gallicis literis habebat frater Hieronymus, quem unice diligebat, ordinis ſancti Auguſtini, una cum quibuſdam aliis opuſculis ejuſdem ſancti patris.

Decima-octava decembris [g] Jacobum Angelorum monachum, quem antea a regimine ambiendo deterruerat, electum Agnani abbatem hortatur, ut ſtrenue impoſitum onus ſuſcipiat, cupiens per ipſum reformari antiquiſſimum ordinis membrum.

Auguſtino alteri Angelorum monacho eadem die [h] ſcribens ſtimulos addit ad literarum ſtudia, & præſertim Græcarum continuanda. Ad

a Lib. XI. ep. IX.
b Lib. II. ep. IV.
c Lib. IV. ep. III.
d Lib. II. ep. III.
e Lib. XIV. ep. XIII.
f Lib. XI. ep. X.
g Lib. XIV. ep. XIV.
h Lib. XII. ep. II.

Digitized by Google

ANN. CHR. 1431.

Ad vigeſimam-primam decembris [a] pertinet epiſtola ad Sebaſtianum Camalduli-Flotentini abbatem de rebus ordinis; ex Fonte-bono [b] die XXIV. Thomæ prioti ſanctæ Trinitatis de Peruſio committit, ut Jacobum electum abbatem Agnani in poſſeſſionem inducat, ipſumque deligit in ſocium ſui itinetis Romam verſus una cum Euſtachio abbate Vallis-caſtri. Hoc ipſum committit Blaſio priori ſancti Clementis de Arretio poſt quinque dies [c], ut una ſcilicet cum Thoma Jacobo monaſterii Agnanienſis poſſeſſionem tradat. Pertinet ad hunc poſtremum diem [d] epiſtola Bartholomæo monacho, qua ei jubet, ut ad monaſterium ſanctæ Mariæ in Gradibus ſe conſerat. Die [e] ſequenti ex Fonte-bono electionem Jacobi in Agnani abbatem maniſeſtat cardinali protectori, ejuſque confirmationem poſtulat cum electi laude, quem integertimæ vitæ & utriuſque linguæ peritum aſſetit. Iterum commendat Sepulctum monachum abbatem dati Utanenſibus, laicis & monachis otantibus. Pridie autem kalendas [f] januarii Jacobo abbati ſcribens urget, ut ſui confirmationem expetat ab eodem cardinale. Ea die [g] ſcribit Paſchaſio abbati Burgi-ſancti Sepulcri, & Euſtachio abbati Vallis-caſtri [h], quem poſttemum ſocium ſibi conſtituit in itinere Romano.

a Lib. XVII. ep. XI.
b Lib. XVIII. ep. XVII.
c Lib. XVIII. ep. XVIII.
d Lib. XXII. ep. V.
e Lib. II. ep. V.
f Lib. XIV. ep. XV.
g Lib. XVIII. ep. V.
h Lib. XVI. ep. I.

Inter cetera, quæ in proximo capitulo generali Britonorii ſalubtiter expedita fuerant & definita, egregius vir Franciſcus de Fano præfectus Britonorii cardinali protectori & definitoribus quetimoniam propoſuerat, quod in monaſterio monialium ſancti Marci de Foro-livio, cujus ipſe erat patronus, quædam aliæ moniales Camaldulenſes remoratentur, ſeparatim licet in domo, quam ſibi conſtruxerant, naſcerenturque idcirco crebro inter illas jurgia, contentioneſque muliebres. Oraverat memoratus vir, ut moniales illæ amoverentur ex ipſo monaſtetio, atque in alio ordinis Camaldulenſis, videlicet ſancti Salvatoris parthenone, collocarentur, ſublatis ſecum omnibus mobilibus ſuis. Petebant autem moniales illæ, ut ſecum adſportare liceret ipſius ab ſe conſtructæ domus ligna, tegulaſque, & quæque auſetri inde poſſent. Ac licet jutis eſſet, ut penſionem domus ipſius monaſterii ſancti Marci moniales annuam Camaldulenſibus monialibus ſolverent, ob gratiam tamen ejus viri definitum fuetat, ut domum illam monaſtetio integram liberamque hæ dimittetent, & ſe ad ordinis aliud monaſterinm transferent. Cum itaque inſtaret vir ille, ut executioni mandaretur ea definitio, & committeretur B.. priori Camalduli de Foto-livio, ideo ſcribit pridie kalendas januatii [i] ex Fonte-bono Ambroſius eidem priori, eique mandat, ut præſatas moniales dudum monaſterii ſanctæ Chriſtinæ funditus everſi ac diſrupti ad monaſterium ſancti Salvatoris cum omni ſuppellectile ſua cunctiſque mobilibus migrare jubeat, domo integra cum parietibus tectoque derelicta, nolens , licet non ignoret injuriam fieri ordini, contra ſtatuta capituli quidpiam agere. Videatur & epiſtola ſcripta ipſi Franciſco de Fano [k].

i Lib. XXII. ep. VI.
k Lib. V. ep. XXI.

Ea die [l] capitulo & parœcianis monaſtetii ſanctæ Mariæ de Urano reſpondens datum a ſe monaſtetio Uranenſi abbatem Sepulcrum affirmat, quem a pontifice maximo & a cardinale protectore confirmatum iri ſperat. In eodem verſatur argumento ſcribens Petro de Citetna monacho œconomo ejuſdem monaſterii [m], quem interim hortatur, ut ejus loci curet negotia, ac priori hoſpitalis de [illegible]veteto ſuadeat, quatenus adverſus Cæſenatem epiſcopum libertatem ordinis tueatur.

l Lib. XXII. ep. VII.
m Ibid. ep. VIII.

Plura ex his, quæ enuntiantur in mox allatis epiſtolis, teferuntur in Hodœporico: *Inde*, ex Arretio nimirum, XXI. *menſis decembris, & quidem contradicentibus omnibus iter arripuimus, ut reverteremur ad eremum. Nimbus enim & repentina vis venti futuræ tempeſtatis erant indices. Verum nos, ut ſollemnitatem propinquam in eremo ageremus, maluimus incommoda imbrium*

in altero ſancti Clementis Arretii, adivit etiam cœnobium ſanctarum Floræ & Lucillæ, conſolatuſque eſt cariſſimum & dulciſſimum ſuum Hieronymum; de Alleotis ſcilicet, qui in eo monaſterio nomen dederat ante paucos annos.

ANN. CHR. 1431.

Sed ad epiſtolam redeamus ab Ambroſio ea occaſione ſcriptam ad Hieronymum fratrem; ab eo inſuper petit, ut ad ſe mittat volumen illud precum, quod ſibi dono dederat epiſcopus Corcyrenſis; item ut alterum mittat, in quo eſt vita ſancti Johannis Chryſoſtomi. De Parente etiam ſuaviſſimo, comite ſemper ſibi adhærente, mentionem facit, & de Franciſco Pupii comite.

VII. Ceteræ hujus anni epiſtolæ.

SEQUENTI epiſtola [a], XII. die decembris eumdem Hieronymum ex Arretio admonet ſe literas accepiſſe a cardinale protectore, & a priore ſancti Pauli, ut omnibus poſthabitis Romam proficiſcatur ſummum pontificem viſitaturus; conveniat itaque ipſe Hieronymus Coſmum & Laurentium Mediceos, & quid facto ſit opus, conſilium flagitet, atque paret neceſſaria itineri. Ipſa die eidem cardinali [b] ſcribit, ſe invitatum ad Apoſtolorum limina, ſummumque pontificem inviſendum, brevi adfuturum, confeſſioneſque Auguſtini, ut juſſerat, ſecum deportaturum. Rogat interim, ne Agnanienſi monaſterio aliquis immeritus præficiatur; Uranenſem quoque abbatiam vacantem de monacho ſibi optime caro, zeloque Dei prædito, cui nomen Sepulcrus, provideat. Ipſa die [c] hunc commendat Johanni Siculo priori ſancti Pauli de Urbe; ſpondet in brevi adventum ſuum Romam. Orat maturari pontificiam confirmationem conſtitutionum nuper editarum in capitulo Uranenſi. Salutem precatur Ludovico Barbo abbati ſanctæ Juſtinæ tunc Romæ degenti.

Quinta-decima ejuſmenſis [d] Johanni de Rupe-ſciſſa cardinali Rotomagenſi cauſam commendat monaſterii ſancti Johannis de Burgo-ſancti-Sepulcri dignitate pene epiſcopali præfulgentis, ut indulta privilegia docent, quam dignitatem tercentis ferme annis inconcuſſam tenuit memoratum monaſterium, quia ſemper auctoritati apoſtolicæ ſedis habita fuit reverentia, quam infringere quærebat Sirobaldus Peruſinus epiſcopus Caſtellanus, qui diutina controverſia fatigaverat abbatiam. Orat ergo, *ut quandoquidem ipſi cardinali commiſſa fuerat cauſæ deciſio, litibus ipſe finem imponeret, ac epiſcopum admoneret, ut contentus foret terminis, quos poſuerant patres ejus, nec vellet contra fas omne alienum jus ſibi vindicare, atque inde ſibi petere auxilium, unde terreri improbitas atque arceri ſolet.*

Ea ipſa die [e] Jacobo de Tornaquincis Angelorum monacho, quem ejus parentes, fratres & propinqui literis commendaverant, ut ipſum præficeret monaſterio Agnani, reſpondet epiſtola, qua ferventiſſime damnat ambitum, eique ſuadet quietem, ac a dignitatibus fugam. Idipſum eadem die repetit ſcribens Hieronymo fratri [f], Jacobum digniſſimum aſſerens, niſi appeteret. Timet ulterius reſerare clauſtra monaſterii Angelorum, ſi hunc exire e cœnobio permittens Agnano præficiat. Petit volumen Chryſoſtomi contra vituperatores vitæ monaſticæ dono dandum pontifici, & librum Confeſſionum beati Auguſtini deferendum cardinali protectori. Hunc poſtremum codicem, quem nupere merat, Gallicis literis habebat frater Hieronymus, quem unice diligebat, ordinis ſancti Auguſtini, una cum quibuſdam aliis opuſculis ejuſdem ſancti patris.

Decima-octava decembris [g] Jacobum Angelorum monachum, quem antea a regimine ambiendo deterruerat, electum Agnani abbatem hortatur, ut ſtrenue impoſitum onus ſuſcipiat, cupiens per ipſum reformari antiquiſſimum ordinis membrum.

Auguſtino alteri Angelorum monacho eadem die [h] ſcribens ſtimulos addit ad literarum ſtudia, & præſertim Græcarum continuanda. Ad

a Lib. XI. ep. IX.

b Lib. II. ep. IV.

c Lib. IV. ep. III.

d Lib. II. ep. III.

e Lib. XIV. ep. XIII.

f Lib. XI. ep. X.

g Lib. XIV. ep. XIV.

h Lib. XII. ep. II.

Ad vigeſimam-primam decembris [a] pertinet epiſtola ad Sebaſtianum Camalduli-Florentini abbatem de rebus ordinis; ex Fonte-bono [b] die XXIV. Thomæ priori ſanctæ Trinitatis de Peruſio committit, ut Jacobum electum abbatem Agnani in poſſeſſionem inducat, ipſumque deligit in ſocium ſui itineris Romam verſus una cum Euſtachio abbate Vallis-caſtri. Hoc ipſum committit Blaſio priori ſancti Clementis de Arretio poſt quinque dies [c], ut una ſcilicet cum Thoma Jacobo monaſtetii Agnanienſis poſſeſſionem tradat. Pertinet ad hunc poſttemum diem [d] epiſtola Bartholomæo monacho, qua ei jubet, ut ad monaſterium ſanctæ Mariæ in Gradibus ſe conſerat. Die [e] ſequenti ex Fonte-bono electionem Jacobi in Agnani abbatem manifeſtat cardinali protectori, ejuſque confirmationem poſtulat cum electi laude, quem integerrimæ vitæ & utriuſque linguæ peritum aſſerit. Iterum commendat Sepulcrum monachum abbatem dati Utanenſibus, laicis & monachis oraotibus. Pridie autem kalendas [f] januatii Jacobo abbati ſcribens urget, ut ſui confirmationem expetat ab eodem cardinale. Ea die [g] ſcribit Paſchaſio abbati Burgi-ſancti Sepulcri, & Euſtachio abbati Vallis-caſtri [h], quem poſttemum ſocium ſibi conſtituit in itinere Romano.

Inter cetera, quæ in proximo capitulo generali Britonorii ſalubriter expedita ſuerant & definita, egregius vir Franciſcus de Fano præfectus Britonorii cardinali protectori & definitoribus querimoniam propoſuerat, quod in monaſterio monialium ſancti Marci de Foro-livio, cujus ipſe erat patronus, quædam aliæ moniales Camaldulenſes remorarentur, ſeparatim licet in domo, quam ſibi conſtruxerant, naſcerenturque idcirco crebro inter illas jurgia, contentioneſque muliebres. Oraverat memoratus vir, ut moniales illæ amoverentur ex ipſo monaſterio, atque in alio ordinis Camaldulenſis, videlicet ſancti Salvatoris parthenone, collocarentur, ſublatis ſecum omnibus mobilibus ſuis. Petebant autem moniales illæ, ut ſecum adſportare liceret ipſius ab ſe conſtructæ domus ligna, tegulaſque, & quæque auſerri inde poſſent. Ac licet juris eſſet, ut penſionem domus ipſius monaſterii ſancti Marci moniales annuam Camaldulenſibus monialibus ſolverent, ob gratiam tamen ejus viri definitum ſuerat, ut domum illam monaſterio integram liberamque hæ dimitterent, & ſe ad ordinis aliud monaſterinm tranſfetrent. Cum itaque inſtaret vir ille, ut executioni mandaretur ea definitio, & committeretur B.. priori Camalduli de Foro-livio, ideo ſcribit pridie kalendas januarii [i] ex Fonte-bono Ambroſius eidem priori, eique mandat, ut præſatas moniales dudum monaſterii ſanctæ Chriſtinæ funditus everſi ac diſrupti ad monaſterium ſancti Salvatoris cum omni ſuppellectile ſua cunctiſque mobilibus migrare jubeat, domo integra cum parietibus tectoque derelicta, nolens, licet non ignoret injuriam fieri ordini, contra ſtatuta capituli quidpiam agere. Videatur & epiſtola ſcripta ipſi Franciſco de Fano [k].

Ea die [l] capitulo & parœcianis monaſterii ſanctæ Mariæ de Urano reſpondens datum a ſe monaſterio Uranenſi abbatem Sepulcrum affirmat, quem a pontifice maximo & a cardinale protectore confirmatum iri ſperat. In eodem verſatur argumento ſcribens Petro de Citerna monacho œconomo ejuſdem monaſterii [m], quem interim hortatur, ut ejus loci curet negotia, ac priori hoſpitalis de Rovereto ſuadeat, quatenus adverſus Cæſenatem epiſcopum libertatem ordinis tueatur.

Plura ex his, quæ enuntiantur in mox allatis epiſtolis, referuntur in Hodœporico: *Inde*, ex Arretio nimirum, XXI. *menſis decembris, & quidem contradicentibus omnibus iter arripuimus, ut reverteremur ad cremum. Nimbus enim & repentina vis venti futuræ tempeſtatis erant indices. Verum nos, ut ſollemnitatem propinquam in eremo ageremus, maluimus incommoda imbrium*

ANN. CHR. 1431.

a *Lib. XVII. ep. XI.*
b *Lib. XVIII. ep. XVII.*
c *Lib. XVIII. ep. XVIII.*
d *Lib. XXII. ep. V.*
e *Lib. II. ep. V.*
f *Lib. XIV. ep. XV.*
g *Lib. XVIII. ep. V.*
h *Lib. XVI. ep. I.*
i *Lib. XXII. ep. VI.*
k *Lib. V. ep. XXI.*
l *Lib. XXII. ep. VII.*
m *Ibid. ep. VIII.*

Digitized by Google

ANN. CHR. 1431.

brium ac nivium perpeti, quam illic remorari. Egreſſos portam civitatis nix occupavit, quæ perpetua nobis itineris comes fuit; ſemper enim in faciem atque in oculos impegit, neque antea deſtitit, quam Socium veniremus adveſperaſcente jam die. Ipſo die devia ſecuti ſumus, nive itinera operiente, duobus ferme millibus paſſuum prope Socium; ac niſi nos bonus quidam vir proſequutus eſſet, qui viæ redderet, maxima difficultate ac deſperatione preſſi fuiſſemus. Socii in domo habitationis noſtræ ea nocte requievimus. Poſtridie ad monaſterium noſtrum Fontis-boni perreximus &c. Egimus eam ſollemnitatem in eremo cum patribus eremitis, morati illic quatuor dies. Quarto die in celebritate ſanctorum Innocentium advenit illuc frater meus Jacobus abbas monaſterii de Agnano una cum alio monaſterii fratre. Suſcepimus affectu præcipuo ipſum fratrem noſtrum, hortatique ſumus pro tempore, quantum licuit, atque etiam opem contulimus; duos quippe pueros monachos illi in auxilium dedimus. Volebat, ut ſecum pergerem, immo redirem; rationabiliter contradixi aſſerens, quod verum erat, neceſſario me Florentiam vocari. Scripſi tamen patri noſtro priori ſancti Clementis, ut illum vice noſtra in poſſeſſionem monaſterii induceret, addentes, ut quod a nobis omiſſum fuerat, implere curaret, ac monachos omnes & prælatos admoneret noſtro nomine, uti ſe a monaſteriorum acceſſu abſtinerent ſub gravis pœnæ cenſura. Monachum alium, qui advenerat ex noſtro monaſterio, acriter corripuimus. Et quoniam inter cetera mandatum mihi erat, ut regularem obſervantiam in monaſterio Fontis-boni conſtituerem, de conſilio eremitarum unum ex eis clauſtro Fontis boni præfecimus, duoſque monachos ante profectionem noſtram habitu ſacræ religionis induimus, mandantes ipſi, ut advenientes modeſte tractaret, eſumque carnium volentibus non denegaret. Idque, ut facilius ſponte ſua ad obſervantiam inducerentur. Poſtridie, cum antea familiam omnem eſſemus alloquuti, admonentes ſervare ordines ſuos, & nimiam, quam ceperant, frænare licentiam, monaſterio, ſpe tamen redeundi, priuſquam Romam proficiſceremur, digreſſi ſumus, hortantes & publice omnes & ſeorſum ſingulos in Dei opere perdurare. Venimus ea die ad Pratum-vetus, ibique abbatiſſam monaſterii noſtri & moniales alloquuti atque exhortati, nocte in noſtro monaſterio Poplenæ quievimus. Inde moventes ad ſanctæ Margaritæ monaſterium venimus. Advenerat jam ad me, cum adhuc eſſem in monaſterio Fontis boni, dilectiſſimus nobis Dominicus monachus, quem Dominus item conſolationi meæ reſervaverat, ſponte ſua, magna certe cum inſtantia, comes noſtri itineris fieri poſtulans. Amplexus ſum grato animo & pleniſſimo affectu hominem cariſſimum, quem mihi & merita ſua omnium ore vulgata, & Hieronymi fratris teſtimonium commendarant. Florentiam poſtridie venimus ad monaſterium noſtrum, ibique ſuſcepti magno omnium gaudio ſumus ſecundo nonas januarias. Præterea, dum adhuc Arretii eſſemus, literis & domini protectoris, & prioris ſancti Pauli, ut Romam pergere maturaremus, admoniti ſumus, nuntium quoque ipſius rei frater nobis optime cognitus attulit, quem monaſterio ſanctæ Mariæ de Urano præficiendum curavimus, literis illum noſtris memorato protectori commendantes. Eidem Romam reverenti literas ad dominum Rotomagenſem dedimus, ipſius hortatu, quibus cauſam Burgenſis monaſterii cum epiſcopo Caſtellano ſibi a pontifice judicandam permiſſam intenſius commendaremus. Fratri quoque Hieronymo ſcripſimus & eremitis ipſis, ut deliberarent, quid facto eſſet opus in hac profectione noſtra Romam, conſultis etiam amicis. Ubi vero Florentiam venimus, confirmare curavimus ante omnia fratrum noſtrorum infirmorum animos, quos diſceſſione Jacobi noſtri & noſtra itidem putabamus merito fuiſſe commotos. Miſſam & omne officium Epiphaniæ, volentibus & jubentibus fratribus, magna cum ſollemni-

tate

tate celebravimus in noſtro monaſterio. Per eos dies monaſteria in urbe con- ANN. CHR. 1431.
ſtituta viſitavimus affectu debito, abbateſque & monachos, quod prius lite-
ris egeramus, oratio quoque noſtra & præſentia firmaret curavimus, mo-
nentes noſtris, immo vero Divinis monitis obſequi, & ea ſervare ſollicite,
quæ juſſeramus. Adivimus quoque monaſterium noſtrum ſancti Benedicti, ple-
noque caritatis officio noctem ibi unam duximus, tractantes cum fratribus no-
ſtris cariſſimis, priore ipſius monaſterii & ſubpriore, quæ ad negotia noſtra
pertinebant, & de reformatione ordinis noſtri, & de profectione Romam, &
in primis de calculo domni Benedicti venerabilem patrem Sebaſtianum & prio-
rem ipſum de eremitarum conſenſu & voluntate ad id negotium incboandum
& proſequendum auctoritate quoque noſtra ſtatuimus, egimuſque, advenien-
te illuc abbate Sebaſtiano, ut rei daretur initium &c. Alexandri V. mulam,
quam dono dederat nobis vir nobis optime carus Johannes Guicciardinus, no-
biſcum ad id monaſterium duximus. Reverſi ad noſtrum monaſterium ſumus,
& cum Romam pergere mature cuperemus, obſtitit nimia inclementia hye-
mis, aliquotque dies remorari, præter votum noſtrum, coacti ſumus. Viſi-
tavimus Coſmum noſtrum aliquantulum valetudinarium, atque ab illo pecu-
nias in itinere neceſſarias mutuo accepimus. Neque id ſolum, verum & alias
pecunias plurimas nobis mutuavit vir omnium amiciſſimus & officioſiſſimus.
Collectoribus tamen noſtris ſcripſimus, ut quas exegiſſent pecunias, ſuper men-
ſam ejus ponerent, ne officio noſtro deeſſe videremur. Cetera anno ſequenti.

Spectant ad hunc annum nonnullæ aliæ Ambroſii epiſtolæ nota tempo-
ris carentes, ut illa ſcripta monachis Angelorum [a], ſe Arretium veniſſe [a] *Lib. XIV. ep. XXXII.*
pro ſufficiendo novo abbate; Romam vero petiturus poſtulat vel mona-
chum, vel converſum eorum cœnobii dari comitem itineris ſuis; data eſt
menſe decembri. Præcedenti menſe [b] Franciſcum Sandellum Carcerum ab [b] *Lib. XX. ep. II.*
batem creat vicarium in provincia Veneta, ſive confirmat jam electum a
capitulo Uranenſi. Indicat [c] Sebaſtiano abbati Camalduli-Florentini Lu- [c] *Lib. XVII. ep. IX.*
cam monachum jure repelli non poſſe ab ejus monaſterio. Epiſtola [d] ad [d] *Lib. XIV. ep. XXXIII.*
Dominicum monachum & ad Facinum alterum monachum [e] agunt de re-
bus domeſticis. Hunc poſtremum invitat, ut ad inviſendum monaſterium [e] *Lib. XXII. ep. XXIV. & XXV.*
Angelorum ſe conferat.

DICAVIT etiam hoc anno [f] Juliano Cæſarino cardinali Ambroſius VIII.
vitam, de qua ſuperius, Gregorii Nazianzeni a Gregorio presbytero ſcri- Dicat Juliano Cæſarino vitam Gregorii Nazianzeni.
ptam, & ex Græco a ſe Latinam factam. Congaudet ejus promotioni ex
animo, itaut eccleſiæ Chriſti magnum putet ex ea decus atque ornamen-
tum acceſſiſſe: *Neque enim*, ſubdit, *tu is es, quem tam honor adjectus in-* [f] *Lib. XXIII. ep. V.*
caute elevet, quam oneris ſarcina terreat. Agnoſcis enim ſublimi te in ſpe-
cula celſaque in arce locatum editiore faſtigio dignitatis admoneri, nihil ter-
renum, nihil humile, nihil abjectum ſentire vel ſapere, ſed æterna ſolum
atque immortalia tota animi intentione ſuſpirare &c. Ejus itaque vitam ex
Græco traductam, noſtri ingenioli munus ad te mittendam putavi, quam ſu-
ſcipies, ſcio, gratiſſime, & avidiſſime perleges. Neque enim ſum ignarus,
quanto ad hæc rapiaris ſtudio, quamque cupias nihil te præterire eorum, quæ
ſancti viri in vita geſſere? Quoad promotionem Juliani, electus quidem
is fuerat anno 1426. a Martino V. S.R.E. cardinalis, ſed declaratus tan-
tummodo anno præcedenti.

Dum Benedictus Lancius priorem generalem adhuc ageret, obiit Johan-
nes de Franquillis abbas ſancti Apollinaris in Claſſe, in cujus locum ſuf-
fecit die ſeptima martii Aloyſium a Puteo, qui hactenus rexerat, ſimul- IX.
que retinuit monaſterium ſancti Petri ad Vincula. Aliquot monaſteriorum monumenta.

TERTIO kalendas maji pontificatus ſui anno primo Eugenius ponti-

Ann. Chr. 1431.

brium ac nivium perpeti, quam illic remorari. Egreſſos portam civitatis nix occupavit, quæ perpetua nobis itineris comes fuit; ſemper enim in faciem atque in oculos impegit, neque antea deſtitit, quam Socium veniremus adveſperaſcente jam die. Ipſo die devia ſecuti ſumus, nive itinera operiente, duobus ferme millibus paſſuum prope Socium; ac niſi nos bonus quidam vir proſequutus eſſet, qui viæ redderet, maxima difficultate ac deſperatione preſſi fuiſſemus. Socii in domo habitationis noſtræ ea nocte requievimus. Poſtridie ad monaſterium noſtrum Fontis-boni perreximus &c. Egimus eam ſollemnitatem in eremo cum patribus eremitis, morati illic quatuor dies. Quarto die in celebritate ſanctorum Innocentium advenit illuc frater meus Jacobus abbas monaſterii de Aguano una cum alio monaſterii fratre. Suſcepimus affectu præcipuo ipſum fratrem noſtrum, hortatique ſumus pro tempore, quantum licuit, atque etiam opem contulimus; duos quippe pueros monachos illi in auxilium dedimus. Volebat, ut ſecum pergerem, immo redirem; rationabiliter contradixi aſſerens, quod verum erat, neceſſario me Florentiam vocari. Scripſi tamen patri noſtro priori ſancti Clementis, ut illum vice noſtra in poſſeſſionem monaſterii induceret, addentes, ut quod a nobis omiſſum fuerat, implere curaret, ac monachos omnes & prælatos admoneret noſtro nomine, uti ſe a monaſteriorum acceſſu abſtinerent ſub gravis pœnæ cenſura. Monachum alium, qui advenerat ex noſtro monaſterio, acriter corripuimus. Et quoniam inter cetera mandatum mihi erat, ut regularem obſervantiam in monaſterio Fontis-boni conſtituerem, de conſilio eremitarum unum ex eis clauſtro Fontis-boni præfecimus, duoſque monachos ante profectionem noſtram habitu ſacræ religionis induimus, mandantes ipſi, ut advenientes modeſte tractaret, eſumque carnium volentibus non denegaret. Idque, ut facilius ſponte ſua ad obſervantiam inducerentur. Poſtridie, cum antea familiam omnem eſſemus alloquuti, admonentes ſervare ordines ſuos, & nimiam, quam ceperant, frænare licentiam, monaſterio, ſpe tamen redeundi, priuſquam Romam proficiſceremur, digreſſi ſumus, hortantes & publice omnes & ſeorſum ſingulos in Dei opere perdurare. Venimus ea die ad Pratum-vetus, ibique abbatiſſam monaſterii noſtri & moniales alloquuti atque exhortati, nocte in noſtro monaſterio Poplenæ quievimus. Inde moventes ad ſanctæ Margaritæ monaſterium venimus. Advenerat jam ad me, cum adhuc eſſem in monaſterio Fontis boni, dilectiſſimus nobis Dominicus monachus, quem Dominus item conſolationi meæ reſervaverat, ſponte ſua, magna certe cum inſtantia, comes noſtri itineris fieri poſtulans. Amplexus ſum grato animo & pleniſſimo affectu hominem cariſſimum, quem mihi & merita ſua omnium ore vulgata, & Hieronymi fratris teſtimonium commendarant. Florentiam poſtridie venimus ad monaſterium noſtrum, ibique ſuſcepti magno omnium gaudio ſumus ſecundo nonas januarias. [illegible]terea, dum adhuc Arretii eſſemus, literis & domini protectoris, & prioris ſancti Pauli, ut Romam pergere maturaremus, admoniti ſumus, nuntium quoque ipſius rei frater nobis optime cognitus attulit, quem monaſterio ſanctæ Mariæ de Urano præficiendum curavimus, literis illum noſtris memorato protectori commendantes. Eidem Romam revertenti literas ad dominum Rotomagenſem dedimus, ipſius hortatu, quibus cauſam Burgenſis monaſterii cum epiſcopo Caſtellano ſibi a pontifice judicandam permiſſam intenſius commendaremus. Fratri quoque Hieronymo ſcripſimus & eremitis ipſis, ut deliberarent, quid facto eſſet opus in hac profectione noſtra Romam, conſultis etiam amicis. Ubi vero Florentiam venimus, confirmare curavimus ante omnia fratrum noſtrorum infirmorum animos, quos diſceſſione Jacobi noſtri & noſtra itidem putabamus merito fuiſſe commotos. Miſſam & omne officium Epiphaniæ, volentibus & jubentibus fratribus, magna cum ſollemni-

tate

tate celebravimus in noſtro monaſterio. Per eos dies monaſteria in urbe conſtituta viſitavimus affectu debito, abbateſque & monachos, quod prius literis egeramus, oratio quoque noſtra & præſentia firmares curavimus, monentes noſtris, immo vero Divinis monitis obſequi, & ea ſervare ſollicite, quæ juſſeramus. Adivimus quoque monaſterium noſtrum ſancti Benedicti, plenoque caritatis officio noctem ibi unam duximus, tractantes cum fratribus noſtris cariſſimis, priore ipſius monaſterii & ſubpriore, quæ ad negotia noſtra pertinebant, & de reformatione ordinis noſtri, & de profectione Romam, & in primis de calculo domni Benedicti venerabilem patrem Sebaſtianum & priorem ipſum de eremitarum conſenſu & voluntate ad id negotium inchoandum & proſequendum auctoritate quoque noſtra ſtatuimus, egimuſque, adveniente illuc abbate Sebaſtiano, ut rei daretur initium &c. *Alexandri V. mulam, quam dono dederat nobis vir nobis optime carus Johannes Guicciardinus, nobiſcum ad id monaſterium duximus. Reverſi ad noſtrum monaſterium ſumus, & cum Romam pergere mature cuperemus, obſtitit nimia inclementia hyemis, aliquotque dies remorari, præter votum noſtrum, coacti ſumus. Viſitavimus Coſmum noſtrum aliquantulum valetudinarium, atque ab illo pecunias in itinere neceſſarias mutuo accepimus. Neque id ſolum, verum & alias pecunias plurimas nobis mutuavit vir omnium amiciſſimus & officioſiſſimus. Collectoribus tamen noſtris ſcripſimus, ut quas exegiſſent pecunias, ſuper menſam ejus ponerent, ne officio noſtro deeſſe videremur.* Cetera anno ſequenti.

ANN. CHR. 1431.

Spectant ad hunc annum nonnullæ aliæ Ambroſii epiſtolæ nota temporis carentes, ut illa ſcripta monachis Angelorum [a], ſe Arretium veniſſe pro ſufficiendo novo abbate; Romam vero petiturus poſtulat vel monachum, vel converſum eorum cœnobii dari comitem itineris ſuis; data eſt menſe decembri. Præcedenti menſe [b] Franciſcum Sandellum Carcerum abbatem creat vicarium in provincia Veneta, ſive confirmat jam electum a capitulo Uranenſi. Indicat [c] Sebaſtiano abbati Camalduli-Florentini Lucam monachum jure repelli non poſſe ab ejus monaſterio. Epiſtola [d] ad Dominicum monachum & ad Facinum alterum monachum [e] agunt de rebus domeſticis. Hunc poſtremum invitat, ut ad inviſendum monaſterium Angelorum ſe conferat.

[a] *Lib. XIV. ep. XXXII.*
[b] *Lib. XX. ep. II.*
[c] *Lib. XVII. ep. IX.*
[d] *Lib. XIV. ep. XXXIII.*
[e] *Lib. XXII. ep. XXIV. & XXV.*

DICAVIT etiam hoc anno [f] Juliano Cæſarino cardinali Ambroſius vitam, de qua ſuperius, Gregorii Nazianzeni a Gregorio presbytero ſcriptam, & ex Græco a ſe Latinam ſactam. Congaudet ejus promotioni ex animo, itaut eccleſiæ Chriſti magnum putet ex ea decus atque ornamentum acceſſiſſe: *Neque enim*, ſubdit, *tu is es, quem tam honor adjectus incaute elevet, quam oneris ſarcina terreat. Agnoſcis enim ſublimi te in ſpecula celſaque in arce locatum editiore faſtigio dignitatis admoneri, nihil terrenum, nihil humile, nihil abjectum ſentire vel ſapere, ſed æterna ſolum atque immortalia tota animi intentione ſuſpirare* &c. *Ejus itaque vitam ex Græco traductam, noſtri ingenioli munus ad te mittendam putavi, quam ſuſcipies, ſcio, gratiſſime, & avidiſſime perleges. Neque enim ſum ignarus, quanto ad hæc rapiaris ſtudio, quamque cupias nihil te præterire eorum, quæ ſancti viri in vita geſſere?* Quoad promotionem Juliani, electus quidem is fuerat anno 1426. a Martino V. S. R. E. cardinalis, ſed declaratus tantummodo anno præcedenti. VIII.

Dicat Juliano Cæſarino vitam Gregorii Nazianzeni.

[f] *Lib. XXIII. ep. V.*

Dum Benedictus Lancius priorem generalem adhuc ageret, obiit Johannes de Franquillis abbas ſancti Apollinaris in Claſſe, in cujus locum ſuffecit die ſeptima martii Aloyſium a Puteo, qui hactenus rexerat, ſimul- IX.
que retinuit monaſterium ſancti Petri ad Vincula.

Aliquot monaſteriorum monumenta.

TERTIO kalendas maji pontificatus ſui anno primo Eugenius ponti-

ANN. CHR. 1431. fex commiſit Paulo Venerio abbati ſancti Michaelis de Muriano, & plebanis eccleſiarum ſancti Johannis-chryſoſtomi, & ſanctorum Apoſtolorum de Venetiis, ut recuperare ſatagerent ad petitionem Martini archiepiſcopi Corphienſis bona ejus eccleſiæ relicta tempore obitus ipſius prædeceſſoris bonæ memoriæ Georgii archiepiſcopi.

Ipſo anno idem pontifex parœcialem ſancti Angeli de Apiro eccleſiam univit abbatiæ ſancti Urbani de Æſinante, quam unionem motu proprio poſtea confirmavit Clemens papa octavus, ex tabulario ſancti Romualdi de Urbe [a].

a Faſc. V. Capſ. I.

Franciſcus Sandellus abbas Carcerum contulit Leonardo de Utino hoſpitale ſancti Danielis de Patavio, quod jam ab anno 1381. adjunctum fuerat monaſterio Carcerum a Raymundo epiſcopo Patavino.

Petro Bojardo epiſcopatum Ferrarienſem libere cedente, exhibitus fuerat ad eumdem epiſcopatum Antonius Ferro Vangaticienſis abbas, ut legitur in antiquo ms. codice rerum Ferrarienſium, in quo nominatur electus ad epiſcopatum *frater albus Parmenſis*. Sed defuncto Martino V. Eugenius IV. ei eccleſiæ præfecit Johannem de Toſſignano fratrem ordinis Ingeſuatorum ſexto kalendas novembris hujus anni. Hinc intelligimus, cur poſt biennium idem Antonius jurare in manibus Ambroſii prioris generalis renuerit, ne ſuis juribus videretur officere, eo quod renuntiatus fuiſſet epiſcopus ejus eccleſiæ, licet effectu caruerit ejus electio; qua ratione etiam explicandus eſt Arnoldus Wion, cui Ughellius [b] exprobat Antonii Vangaticienſis abbatis electionem ad eccleſiam Ferrarienſem tamquam fabellam, quæ Wioni ex aliorum fide ſcribenti impoſuerit.

b T. II. col. 550.

ANN. CHR. 1432. X. Ambroſius Romam pergit.

EX monaſterio ſanctæ Margaritæ de Toſina Florentiam tranſiturus reſpondet Ambroſius die quarta januarii [c] Dionyſio priori clauſtrali ſancti Mathiæ de Muriano, docens demandatum ſibi ſupremum ordinis magiſtratum doloris magis quam gratulationis eſſe argumentum. Franciſcum Sandellum Carcerum abbatem a capitulo Uranenſi deſtinatum fuiſſe vicarium generalem in Venetorum regionibus; ipſum proinde requirendum, cum negotia ordinis in iis partibus emerſerint. Certiorem quoque facit de electione pridem facta abbatis Agnanienſis Jacobi.

c Lib. XXI. ep. II.

Octavo idus januarii [d] erat Florentiæ in monaſterio ſanctæ Mariæ Angelorum, ex quo loco literas dedit ad abbatem ſancti Michaelis, facile de Arretio, vel de Piſis, quem acri verborum caſtigatione corripuit.

d Lib. XXII. ep. IX.

Die ſequenti [e] ex monaſterio ſancti Benedicti extra muros Florentiæ ſimiles ſcripſit Johanni cuidam abbati.

e Lib. XXII. ep. X.

Pridie autem idus decembris [f] ex Florentia Dionyſio priori ſancti Mathiæ iterato gratulanti de aſſumptione ſua reſpondet. Die XVI. januarii [g] ex eadem urbe Paulo Venerio abbati ſancti Michaelis de Muriano aperit deſiderium ſuum recipiendi ejus literas, exercendique in illum omnia humanitatis officia, ſimul etiam inviſendi ipſius cœnobium, in quo præclara monaſticæ vitæ agebatur diſciplina, poſt reditum ſuum ex Urbe, ad quam properabat. Laudat monaſterium ſancti Michaelis, quod duce & auctore Venerio ex nihilo ferme in ampliſſimum ſervorum Dei domicilium excitatum fuerat.

f Lib. XXI. ep. III.

g Lib. XIX. ep. I.

Sequenti die [h] Franciſcum abbatem Carcerum adhortatur, ut vices ſuas exerceat etiam in iis, quæ ad unionem parthenonis ſanctæ Chriſtinæ de Tarviſio cum monaſterio ſancti Mathiæ de Muriano, pulſis monialibus, ſpectarent. Nuntiat ſe craſtina die Romam verſus iter ſuſcipere. Eodem die [i] vitia increpat abbatis ſancti Felicis de Florentia, & Angeli prioris ſancti Mathiæ de Muriano [k] datis ad ipſos literis, ut reſipiſcant, & ad melio-

h Lib. XX. ep. IV.

i Lib. XXII. ep. XI.

k Lib. XXI. ep. X.

Digitized by Google

meliorem frugem revertantur. Ipſa die [a] Dionyſio priori clauſtrali ſancti Mathiæ pollicetur unionem aſceterii ſanctæ Chriſtinæ, dummodo capitulum Uranenſe cum altero monaſterio ipſum uniendum non decreviſſet. ANN. CHR. 1432.

Decima-octava januarii [b] Florentia Romam verſus contendit Ambroſius, habens comites itineris Euſtachium abbatem Vallis-caſtri, Dominicum monacbum, Benedictum cognatum & Parentem clarum adoleſcentem. Ex Peruſio XXIII. januarii [c] iter ſuum deſcribit Hieronymo fratri. Iterum pridie kalendas februarii [d] eidem reliquum itineris exponit. Ingreſſum ſe in Urbem XXVII. menſis, ſuſceptumque cum ſociis pleniſſimo caritatis affectu a fratribus monachis ſanctæ Mariæ-novæ (habitabant ibi Mont-oliveſes) Poſtridie ſe viſitaſſe pontificem maximum, acceptumqne gratiſſime, qui ei mandavit, ut ſexta feria apud eum pranſurus rediret, ſecum futurus in majori otio, cui commendavit interea monaſterium Angelorum & benedlctionem ſuper monacbos. Viſitare ſe cepiſſe cardinales, a quibus magna caritate ſuſcipitur. Amicos omnes ad ſe adventare, quos omnes ſuperet Angelus de Monte-politiano. Sequenti epiſtola [e] pridie nonas februarii circuitionem per Urbem ſibi valde moleſtam aperit eidem Hieronymo fratri; quam tamen moleſtiam recreat crebra viſitatione ſacrarum ædium. Quaternionem expetit epiſtolarum ſuarum Parentis manu, & alium manu ſua breviorem deſcriptarum, indicem præterea voluminum juris canonici confectum a Michaele monacho, ut protectoris votis fiat ſatis. Quinto vero idus ejus menſis [f] Hieronymi tarditatem in ſcribendo carpit, eademque, quæ in ſuperioribus epiſtolis, repetit. Interea ſollicitus de ſua Camaldulenſi familia III. idus februarii Matthæum camerarium, quem vicarium in Fonte-bono conſtituerat, negligentem in re œconomica objurgat. Mauri prioris clauſtralis ejuſdem loci [g] aſperiorem diſciplinam improbat; Gabrielem vero Angelorum monachum [h] inſtituit aſcetica adhortatione, cujus germanum fratrem S., ac Leonardum Dathum, ſi apud cardinalem Urſinum eſſe velint, Romam invitat. Is erat Simon Gabrielis frater ex Landinorum familia, de quibus alibi ſermonem inſtituemus. Ea conditione autem Dathum recipiebat cardinalis Urſinus in officio ſecretarii, ſi clericus habitu & honeſtate fieret. Poſt plura officia geſta in curia Romana, epiſcopus Maſſanus evaſit Dathus.

Decimo-ſeptimo kalendas martii Hieronymo fratri ſignificat [i], quantum abhorreat animus ſuus a dignitatibus, immo quanta moleſtia afficiatur in Urbe remotus a quiete. Conſtituiſſe ſe in Latinam linguam vertere vitam Chryſoſtomi ſummo pontifici dicandam, quocum tum mala valetudine affecto, tum occupationibus nimis diſtento raro colloqui datur. Eadem die [k] Silveſtro Angelorum monacho commendat diſciplinam ſervandam in ſuo cœnobio; Angelum quoque de Monte-politiano juvenem ſummæ modeſtiæ & humanitatis Florentiam ad monaſterium Angelorum adventurum ſumma caritate & honore ſuſcipi obſecrat. Sed de Romano Ambroſii itinere ejuſque mora in Urbe præſtat Hodœporicon legere, in quo nonnulla rariora habentur, *Movimus*, inquit, *Florentia* XV. *kalendas februarias, venimuſque prima manſione ad caſtrum, quod ſancti Johannis dicitur, ubi delicatiſſime hoſpitio accepti ..... Inde profecti mane, Arretium die jam adveſperaſcente pervenimus. Eam noctem in noſtro monaſterio ſanctæ Mariæ in Gradibus cum abbate noſtro Jacobo duximus. Admonuimus illum inter cetera, ut benevolentiam & gratiam ſibi noſtri monaſterii ſervare ſtuderet, atque in primis, ut inde neminem ſui cauſa permitteret egredi, quia nos nunquam id pateremur. Expoſtulare ille mecum primo, tum cedere pergit. Rationes eorum, qui monaſterii negotia tractarant, a me*

a Lib. XXI. ep. IV.
b Lib. XI. ep. XI.
c Lib. XI. ep. XII.
d Lib. XI. ep. XIII.
e Lib. XI. ep. XIV.
f Lib. XVI. ep. VIII.
g Lib. XVI. ep. XVI.
h Lib. XIII. ep. XXII.
i Lib. XI. ep. XV.
k Lib. XIV. ep. XVIII.

Ann. Chr. 1437.

approbatas, & quæque a nobis geſta in ſuo monaſterio, ut pro ratis habere vellet, exegimus amice. Poſtridie, xx. *ſcilicet menſis, applicuit amiciſſimus noſter Bartholomæus de Monte-gonzio dux itineris noſtri, ſuaſitque inde ea ipſa die diſcedere, atque Caſtellionem proficiſci. Obſequuti ſumus ejus voluntati,* (Bartholomæi de Monte-gonzio commiſſarii triremis reipublicæ Florentinæ poſt biennium mentionem facit Scipio Admiratus lib. XX. Tomi II. hiſtoriæ Florentinæ.) *Ibi cœnantibus nobis redditæ ſunt ex Arretio literæ, nuntiique allati. Reſpondimus literis, fratremque noſtrum Jacobum literis item convenimus, ne quid ex inſtitutis noſtris convelleret, ne quod ſcandali ſeminarium oriretur. Inde mane profecti Peruſiam petebamus, profundoque jam veſpere pervenimus ad locum, qui Ulmus dicitur, juxta Peruſiam ad duo millia paſſuum. Mirari hac die licuit lacum famoſiſſimum Thraſymenum, cujus dorſo tres inſulæ imminent, duæ habitabiles, alia ſine habitatione, quæ & brevior eſt. Major ex his uno ac ſemis fere milliario cingitur, habitaturque optime. Ripam laci perpetua tegit olea. Proceræ arbores ſunt admodum ac ſpecioſæ. Ingreſſi mane Peruſiam, cibo modice refecti ſumus. Inde abeuntes nix aliquando comitata eſt. Ea nocte ad locum, cui Plegao vocabulum eſt, requievimus. Poſtridie ad Urbem-veterem venimus, inde Viterbium, inde Sutrium;* xx. *tandem &* vii. *menſis Romam Chriſto duce pervenimus. Divertimus ad fratres noſtros Montis-oliveti, ſuſceptique ab eis ſumus pleniſſimo caritatis officio. Sequenti die viſitavimus de protectoris noſtri mandato & hortatione pontificem, a quo benigniſſime accepti, auctique benedictione remeavimus. Inde, ut eſt ſollemne, cardinales quoque omnes ſingulatim domi ſalutare curavimus. Mira omnium gratia & præcipuum in nos ſtudium fuit, plerique nos convivio quoque acceperunt. Baſilicas Romanæ urbis orationis gratia & affectu venerationis adivimus. Mirari ſatis non poteramus ruinas ingentes, vaſta dudum ædificia nunc diruta, columnarum moles, marmoris & varii lapidis cruſtas. Ex Viterbio miſeram Benedictum, ut ſarcinulam noſtrarum rerum conveheret Romam, quod ibi libellus eſſet incluſus a me traductus, quem pontifici dono offerre inſtitueram. Erat autem Johannis-chryſoſtomi opus* Contra vituperatores vitæ monaſticæ. *Recreati ſumus viſitatione ſacrarum ædium, & maxime caritate fratrum noſtrorum, a quibus (quod illorum monaſterium remotiſſimum eſſet a baſilica beati Petri, ubi remoratur pontifex) poſt vigeſimum diem ad eccleſiam ſanctæ martyris* Cæciliæ *contulimus nos, habitavimuſque trans Tiberim in domibus domini Arelatenſis* (cardinalis Ludovici Allemandi) *eccleſiæ contiguis. Ingentem nobis humanitatem præſtiterunt ſervi Dei in illa habitantes eccleſia, adeout ex inopia ſua utenſilia nobis omnia ſubminiſtrarent, nimiaque nos caritate tractarent ..... Viſitationes amicorum multæ fuere, quibus omnibus gratiſſima fuit noſtra profectio. Angeli mei de Monte-politiano egregiam in me humanitatem, obſervationemque præcipuam quid memorem? Contendit ille omnium in me officia ſuperare, juvenis plane optimus atque amantiſſimus noſtri.* De Angelo Monte-politianenſi ſeniore, alioque ab Angelo juniore extant pereruditæ Cannetii notæ virum illuſtrantes.

Inter cetera, quæ Ambroſio Romæ commoranti demandata fuere a Romano pontifice Eugenio, fuit viſitatio & reformatio congregationis Vallis-umbroſanæ. Egit igitur Ambroſius eo onere auctus per literas cum Gometio abbate ſanctæ Mariæ de Florentia [a] decimo-ſexto kalendas martii, oſtendens ipſam eſſe difficultatibus plenam, eo quod ordo ille hominibus deſtitutus eſſet, ſatis quidem ampla & opulenta habere monaſteria, ſed paucos viros. Ordinis viſitationem neceſſariam ducit, ſed reformationem capitis rem eſſe magnæ expenſæ, cum quatuor fere millia aureorum in aſ-

[a] Lib. IV. ep. VII.

ſumptio-

ANN. CHR. 1432.

ſumptione novi patris apoſtolicæ cameræ perſolvantur. Se verba feciſſe cum Ludovico Barbo abbate ſanctæ Juſtinæ de Patavio, cui placebat ordinem viſitari a Gometio, addito ipſo Ambroſio ſocio viſitationis, ſed ſe obſtitiſſe propter neceſſitatem reformandi proprii ordinis; pontificem tamen demandaſſe reformationem dicti ordinis Vallumbroſani. De ea inferius.

Ipſa die [a] Majori & eremitis Camaldulenſibus literas dedit Ambroſius, ipſos inflammans ad religioſarum virtutum amorem; XII. kalendas martias [b] Auguſtino Angelorum monacho vehementiſſime ſe cupere ſcribit extricari ab Urbe, & ad ipſos reſtitui. Commendat Angelum de Monte-politiano ſe ad eos conferentem. Die ſequenti idipſum ſignificat Hieronymo [c] fratri, ſuſpirans monaſticam ſolitudinem poſitus in Romanæ amplitudinis conſpectu. Narrat viſitationem ſe ſuſcepiſſe Stephani Portii equeſtris ordinis viri, & Mariani ejus fratris; dono ſibi obtuliſſe Marianum volumen Hebræum minutis & optimis literis ſcriptum, in quo Paralipomenon, Pſalterium, Job, libri Salomonis, Daniel, Hieremiæ lamentationes, Heſter & Heſdras continebantur. Inveniſſe ſe apud ſanctam Cæciliam XXXIX. homilias Origenis in Lucam a Hieronymo traductas literis Langobardis, quas tranſcribendas curabit. De hac viſitatione, & de ea inventione hæc habet in Hodœporico. *Per eos dies, quibus applicuimus, rediit illuſtris & clarus eques Stephanus Portius, peragrata Gallia Germaniaque, & Occidente fere omni, una cum illuſtri adoleſcentulo Mariano fratre ſuo & ipſo equite, cum quibus fuerat nobis Florentiæ magna gratia præcipuaque conſuetudo; prætor enim Stephanus Florentiæ inſignis fuerat. Dono dedit nobis Marianus puer volumen Hebræum pulcberrimum, in quo magna pars babebatur veteris inſtrumenti. Accepimus gratiſſime & egimus gratias. His diebus dum bibliothecam eccleſiæ propinquæ boneſtam ſatis evolveremus, invenimus Origenis in Lucam triginta & novem bomilias ab Hieronymo traductas, tantoque gaudio elati ſumus, ut Crœſi opes viciſſe putaremus, ſola enim ex fama notæ erant; ceterum qui vidiſſet aut legiſſet, adhuc inveneram neminem. Ea res nuntiata Florentiæ magnum gaudium excitavit, & præcipue Nicolao meo amiciſſimo & ſtudioſiſſimo. Eas continuo tranſcribendas curavi, una & alias in tres pſalmos auctoris ejuſdem, licet volumen ipſum adeo putre erat, ut vix pauca legi poſſent.*

[a] Lib. XVI. ep. XVIII.
[b] Lib. XII. ep. III.
[c] Lib. XI. ep. XVI.

VIII. kalendas martias [d] Matthæum camerarium Fontis-boni hortatur, ut providum ſe humanumque præbeat in re œconomica. Sequenti die [e] ad Hieronymum fratrem ingratam commorationem ſuam in Urbe deplorat. Opera ſancti Thomæ depoſcit & commentum Antonii de Butrio ſuper Decretales reddendum cardinali protectori. Reliquiſſe ſe monaſterium ſanctæ Mariæ-novæ, & ſe tranſtuliſſe ad ſanctam Cæciliam, exceptum ſumma caritate a fratribus ſanctæ Birgittæ in domum ſatis amplam. Tertio kalendas [f] & kalendis martii eidem Hieronymo literas, in quibus nil notatione dignum, ſcripſit.

[d] Lib. XVI. ep. IX.
[e] Lib. XI. ep. XVII.
[f] Lib. XI. ep. XVIII. & XX.

Ex quo Ambroſius Florentia diſceſſerat, nullas dederat epiſtolas Nicolao. Die itaque tertia martii [g] narrat ipſi adventum ſuum in Urbem; commendaſſe ſe pontifici magno ſtudio pacem Italiæ, & urbem Florentinam, ipſum pontificem multa ordiri, & amplecti animo, magnanimum eſſe multum, ſed parum exequi; humanitatem cardinalium, & præcipue Jordani Urſini extollit, apud quem Ptolomæum vidit, codicem bonum quidem, ſed non antiquum; XXXIX. homilias Origenis ſe reperiiſſe ad ſanctam Cæciliam, quas tranſcribet Parens dulcis comes ſuus. In bibliotheca pontificis nil novi inveniſſe, niſi Iſaac Syri opuſcula *de Perfectione vitæ religioſæ*. Se adiiſſe nudius tertius monaſterium Cryptæ ferratæ comitem

[g] Lib. VIII. ep. XLII.

Ann. Chr. 1432.

tem Petri cujuſdam Calabri viri ſatis eruditis atque novi abbatis ejus loci, ſed quoniam monaſterium diu fuit habitatio militum, eadem die oportuiſſe regredi, neque datum ſpatium revolvendi volumina. Quæ tamen vidit, ita diſſipata, diſrupta, conſciſſa & putrida eſſe, ut miſerabilem omnino faciem præferrent, nihilque ferme inveniſſe, quod alias non legerit. Monaſterium omne circuiſſe, & ruinas miſerabiles lacrymatum fuiſſe, ſolam ferme ſupereſſe eccleſiam integram, ſed fimo plenam, quæ tamen ſervet plurima veſtigia antiquæ dignitatis. Poggium ſæpe eſſe ſecum, qui callens probe reliquias civitatis ſe comitatur. Eumdem Poggium habere Frontonem de Aquæ-ductibus, & promiſiſſe miſſurum ad ſe. Petrum Calabrum tenere volumen Ariſtotelis continentem libros LV. Cleomedis meteorarum libros V. in quibus plerumque Ariſtotelem carpit, & Metaphyſicorum libros XII. in membranis & optimis literis, licet minutis. Conaturum ſe, an vendere Petrus velit Carolo Marſupino. Ejuſdem itineris ad Cryptam-ferratam mentionem facit in epiſtola ad Hieronymum fratrem [a], cui etiam tyronum Angelici monaſterii inſtitutionem commendat. Meminit pariter cardinalis Urſini, qui adhuc in Urbe remoratur, deſignatus licet legatus Peruſii. De voluminibus Cryptæ-ferratæ hæc habet in Hodœporico. *Perreximus ad monaſterium ſanctæ Mariæ in Crypta-ferrata, ut volumina Græca illic videremus, ſimul & memorato Petro* (Calabro) *gratificaremur, qui a pontifice fuerat monaſterii diſpenſator inſtitutus. Vidimus ruinas ingentes parietum & murorum, libroſque omnes ferme putres atque conſciſſos. Nihil fere præter notiſſima offendimus.*

a Lib. XI. ep. XXI.

Idibus martii [b] ſcripſit Majori & ceteris eremitis, monens, ut familiam omnem ad paſchalia ſacramenta ſuſcipienda diſponerent. Idipſum inculcat [c] Matthæo loci camerario. Decimo-ſeptimo kalendas aprilis [d] dolet cum Hieronymo fratre de obitu Miniatis ſenis monachi Angelorum, & Nicoloſæ matris Euphroſyni monachi. Sequenti die [e] literas dedit Johanni cuidam, cui reſpondet ſuam ad generalatum promotionem doloris potius quam lætitiæ eſſe argumentum; XV. kalendas ejus menſis [f] Antonio Blanco ſcribit, quem mira caritate & paterno vere affectu ad ordinis gremium revocat, ex quo indignatione ſuadente receſſerat. Is fuerat monaſterii ſancti Mathiæ de Muriano prior. Vigeſima-ſexta martii [g] Simoni priori ſancti Benedicti extra Florentiam (lege ſubpriori); ea die [h] Auguſtino monacho; alias Hieronymo fratri [i] epiſtolas ſcripſit. Poſt biduum [k] Benedicti monachi Angelorum dulcia officia triſti excipit lamentatione ob mortem Miniatis monachi, & Nicoloſæ matris ſanctæ mulieris. Sequenti die [l] eidem Benedicto aperit monaſterii Angelorum res cordi ſibi eſſe. Pridie autem kalendas aprilis [m] Hieronymo fratri urget reſtitutionem codicis ſui poetici fieri Marco Lippomano patritio Veneto, in quo plurima poetarum complurium & varia habentur opera, & in fine Gregorii Nazianzeni opuſcula metro edita; codicem eſſe chartaceum minutiſſimis literis ſcriptum, quem Lippomanus petit. Se abſolviſſe vitam Chryſoſtomi & emendaſſe, tranſcribendamque dediſſe, ut ſibi eam offerre liceret ſummo pontifici ante diſceſſum ab urbe. Sperat ſiquidem ſe brevi Roma extricaturum, inde Caſinum conceſſurum, ſi tamen ire tuto licebit. Nonis aprilis [n] eidem Hieronymo reſpondet, doletque Philelphum ita ſe habuiſſe ſtolide, ut extorris Florentia ageretur. Quarto idus [o], rurſuſque tertio idus aprilis [p] dicto Hieronymo ſcribit Poggium virum optimum ſuique amantiſſimum, ſecretarium inſuper ſummi pontificis, ad eos Florentiam venientem ſe rogaſſe, ut apud illos eum commendaret, ſuoſque libros poſſet in monaſterio reponere. Vult, ut Hieronymus inquirat quaternionem ſolum, ſed vetuſtiſſimum, in quo

b Lib. XVI. ep. XIX.
c Lib. XVI. ep. X.
d Lib. XI. ep. XXII.
e Lib. V. ep. XXII.
f Lib. XXI. ep. XVI.
g Lib. XVIII. ep. VII.
h Lib. XII. ep. IV.
i Lib. XI. ep. XXIII.
k Lib. XIII. ep. XXV.
l Ibidem ep. XXVI.
m Lib. XI. ep. XXIV.
n Lib. XI. ep. XXV.
o Ibid. ep. XXVI.
p Ibid. ep. XXVII.

plura

plura epigrammata Romanæ urbis ſcripta ſunt, non majuſculis ſed communibus characteribus, reſtituendum eidem Poggio, cujus eſt; item pſalterium Græcum novum in papyro. Pridie idus [a] eidem Hieronymo ſcribit moleſtiſſimum ſibi eſſe paſchales dies in Urbe tranſigere; notum facit creatos fuiſſe officiales ad imponendas clero collectas, inter quos ipſe quoque (Ambroſius) nominatus eſt, hujuſce rei hactenus ignarus, quod officium excutere curabit. Eadem die [b] Nicolao ſignificat Poggium veniſſe Florentiam, Frontonemque de Aquæ-ductibus ſecum fortaſſe attuliſſe. Id opus non eſſe Frontonis, ſed Frontini, ut in exemplari antiquiſſimo ipſe Ambroſius notavit; inde humanitatem in ſe ſummam Poggii explicat. In bibliotheca ſancti Petri nil memoria dignum ſe reperiiſſe. Hiſce proximis feriis ſe aditurum Caſinenſe monaſterium, cum cujus abbate eſt ſibi maxima familiaritas; is erat Pyrrhus Tomacellus.

ANN. CHR. 1432.

[a] Ibid. ep. XXVIII.

[b] Lib. VIII. ep. XLIII.

Decimo-tertio kalendas majas [c] gratulatur Hieronymo fratri, quod humaniſſime exceptus fuerit in ejus monaſterio Angelus de Monte-politiano. Nuntiat pontificem convaluiſſe, terque benedictionem populo dediſſe, diviniſque interfuiſſe officiis. Decimo kalendas ejus menſis [d] eidem ſcribit, ut in monaſterio Angelorum ſuſcipiatur præcipua humanitatis gratia prior ſancti Pauli de Urbe Johannes Siculus, qui jam ſecundo interfuerat capitulo generali ordinis, cariſſimus pro virtutis & ſapientiæ merito pontifici & cardinali protectori. Nono calendas [e] Paulij Venerio abbatis ſancti Michaelis de Muriano committit arbitrio & examini poſtulationem prioris ſancti Mathiæ, qui petebat copiam ſibi fieri vendendi prædia in territorio Faventino, ut medietatem pretii in fiſco præſtitorum poneret, medietatem expenderet in reparatione poſſeſſionum exiſtentium in comitatu Pratæ. Quinto kalendas ejus menſis [f] Nicolao ſcribit Petrum Calabrum ægre venditurum Ariſtotelicum codicem, quem pluris æſtimat; mutuo tamen acceptum ipſe perferet ad Carolum Arretinum. Se nondum multis obſiſtentibus Caſinum montem adiiſſe, abbatem illius monaſterii ſibi oſtendiſſe codicem pervetuſtum, in quo duodecim homiliæ ſunt ſuper Iſajam abſque ulla inſcriptione auctoris. Ex ſtylo cenſere ſe eſſe Origenis; idque etiam ex eo conjicere, quod eas præcedunt duæ illæ homiliæ in Cantica canticorum ab Hieronymo traductæ abſque proemio & inſcriptione ſollemni. Se inveniſſe Lucium ardentis ingenii adoleſcentem, qui nihil peregrinitatis repererit; opuſculum tamen quoddam Ciceronis titulo inſigne tranſcripſiſſe, quod ſuo judicio illius non ſit, habere ſynonima primum, tum de verborum differentiis, eruditum quidem virum, longe tamen ſtantem a Tulliana dignitate. Cupit a Nicolao ſcire, quid factum de Philelpho? Quarto kalendas majas [g] Sebaſtianum abbatem Camalduli-Florentini exorat, ut munus collectæ clero imponendæ velit ſuſcipere, ſi pontifici libuerit illud a ſe transferri. Commendat ei reformationem ſui monaſterii, quam pontifex cupit ibidem introduci. Mandat citius expediri negotium Florentini ſanctæ Mariæ-novæ hoſpitalis cum parthenone Querceti. Eadem die Hieronymo fratri [h] ſignificat ſe levandi animi gratia Caſinum pergere inſtituiſſe, oblata prius pontifici vita Chryſoſtomi a ſe traducta. Locaſſe inſuper Simonem Landinum fratrem Gabrielis monachi cum cardinale Cyprio (Hugone Luſignano fratre regis Cypri cardinale diacono ſancti Adriani.) Secunda maji [i] eidem Hieronymo ſcribit, ſe nondum expeditum eſſe, multa adhuc ſe Romæ remorari. Pontificem vindicat a vitio avaritiæ, cum profuſiſſimus ſit, & plurima ſuſtulerit inhoneſta lucra, per quæ advenientes ad Romanam curiam injuſtiſſime vexabantur. Se adhuc per quindecim dies Romæ moras tracturum.

[c] Lib. XI. ep. XXIX.

[d] Ibid. ep. XXX.

[e] Lib. XIX. ep. II.

[f] Lib. VIII. ep. XLIV.

[g] Lib. XVII. ep. XII.

[h] Lib. XI. ep. XXXI.

[i] Lib. XI. ep. XXXII.

Cur

Digitized by Google

Ann. Chr. 1432.

Cur autem prohibitus ſit Ambroſius montem Caſinum adire rationem reddit in Hodœporico. *Inſtitueramus*, inquit, *Caſinenſe quoque adire monaſterium, niſi bellorum fremitus & pericula itineris terruiſſent. Benedictionem quoque ſumere ex more a domino Bononienſi* (cardinale Antonio Corrario) *pontificis juſſu parati eramus, niſi unus ex familia peſte correptus ac defunctus repente nuntiatus cardinalis animum conſternaſſet. Eo impediti, reditum maturavimus quarto kalendas junias, benedictione pontificis & amicorum aucti gratia*. Sed priuſquam Ambroſium Roma regredientem proſequamur, cetera, quæ Romæ geſſit, ex eodem Hodœporico recenſeamus. *Contendimus ſummo ſtudio, quæ ad optimam reformationem religionis noſtræ pertinere videbantur, a pontifice ſummo impetrare, per nos ipſos interpellantes ſæpe pontificem, & per alios familiarius illi inhærentes, præcipue per venerabilem patrem noſtrum abbatem ſanctæ Juſtinæ, prioremque ſancti Pauli. Erat in nos pontificis animus benigniſſimus; ſed temporis prævalente malitia quædam indulgere noluit, quæ conſuetudini curiæ præjudicium afferre videbantur. Petebamus, ut liceret nobis antiquo more prælatos ordinis corripere & privare etiam, ſi mererentur ea pœna plecti, ut juxta prophetam evellere noxia germina, & utilia plantare poſſemus, eiſque ſubſtituere, quos ſciremus idoneos. Porro monaſteria nonniſi per mortem prælatorum vacare in curia Romana volebamus, confirmationeſque prælatorum ea lege poſcebamus, ut ſolverent in curia taxationem conſuetam. Nihil horum libere impetrare potuimus, & hoc extremum minime omnium. Indulſit tamen verbo, ut privilegiis noſtris uteremur. Confirmationem tamen noſtram conceſſit libere, & ſi indulta alia, quæ gratis fieri poſtulabamus, non ea lege conceſſit, voluitque ſolvi ex more. Quæ vero impetravimus utilia & neceſſaria, ferme iſta ſunt. Ante omnia plenas auctoritatis bullas confirmationis noſtræ, in quibus omnis anteceſſoribus noſtris vel a ſede apoſtolica, vel a conſtitutionibus ordinis indulta facultas nobis data eſt, confirmationem item privilegiorum noſtrorum Alexandri IV. & V. cum relaxatione annui cenſus unciæ auri, quam in ſignum perpetuæ libertatis apoſtolicæ cameræ ſolvere ab Alexandro IV. juſſi ſumus, & quæ multis annis ſoluta non fuerat, ea conditione appoſita, ut poſtmodum ſollicite perſolvatur, quod negligenter omiſſum eſt. Revocationem quoque manualium eremi, quæ impetrata in curiam fuiſſent, in jus ac ditionem noſtram. Indulgentiam in mortis articulo generalem omnibus, qui in ordine regulariter vixerint. Extremas tres bullas, deficientibus pecuniis, ante diſceſſum noſtrum habere nequivimus*. Bulla Eugenii, qua Ambroſii electionem confirmat [a], kalendis aprilis pontificatus ſui anno ſecundo, legitur in Appendice I. ex recenti editione; in qua tamen explicandus eſt locus capituli generalis, ubi motus gradu fuit Benedictus, & ſuffectus Ambroſius, qui non fuit monaſterium Fontis-boni Arretinæ diœceſis, ſed Uranenſe in diœceſi Britonorienſe; fortaſſe monaſterium Fontis boni primo deſignatum fuerat pro loco habendi capituli, tranſlata poſtea celebratione ad abbatiam Urani. *Romæ fuimus menſes ferme quatuor. Quo tempore parum otii & quietis invenimus, adire coacti neceſſario quotidie pontificis fores, amicoſque uſque ad improbitatem ſalutare. Suſcepti ſumus a pleriſque convivio, nemoque nos non libens vidit*. Tum recenſet potentes & doctos viros, quorum familiaritate Romæ gaviſus eſt, nam, *præter fratres Portios, hoc tempore Bartholomæus epiſcopus* (anne Zabarella poſtea archiepiſcopus Spalatenſis, inde Florentinus?) *hoſpitio nos accepit vir plane bonus, Confeſſionumque Auguſtini volumen aptiſſimum & antiquum nobis donavit. Traduximus vitam Chryſoſtomi, pontificique ornatum volumen obtulimus. Placuit eam Romæ Latinam facere, ubi Græce primum fuerat ſcripta, ſimul ut*

a Lib. XXIV. ep. II.

otium

ANN. CHR. 1432.

otium tædiumque vitare hac exercitatione noſtra poſſemus. Accepit eam grate admodum, ſibique continuo legi ad menſam juſſit. Extat præfatio [a] in eam vitam, ſeu epiſtola nuncupatoria inter epiſtolas ejuſdem Ambroſii; cui etiam olim, dum cardinalem ageret, & protectionis officio fungeretur, dicaverat Baſilii librum *de vera Virginitate* [b]. *Legerat ipſe prius magna cum voluptate Chryſoſtomi contra vituperatores vitæ monaſticæ opuſculum. Magna nobis cum pleriſque cardinalibus, præcipueque cum Urſino conſuetudo fuit, a quo ſæpe convivio quoque recepti ſumus, obtinuimuſque, ut monaſterium ſancti Ægidii de Cortona reſtitueret nobis, quod ab ordine tulerat. Non ita fecit cardinalis ſancti Marcelli* (Antonius Caſinus) *qui licet nos grate ſuſceperit, de reſtituendo tamen ſancti Savini* (Piſarum) *monaſterio nihil audire voluit. Idem & cardinalis de Comitibus da monaſterio ſanctæ Trinitatis* (Peruſii) *fecit. Non erat Romæ dominus ſanctæ Crucis* (Nicolaus Albergattus) *qui ſanctæ Potentianæ eccleſiam intra Urbem noſtri ordinis habet. Magna mihi ſpes erat recuperandæ ipſius, ſi adfuiſſet, juſtis ex cauſis; ſervabitur ad reditum ipſius. Dominus meus cardinalis ſancti Petri ad Vincula* (protector ordinis) *quanta me humanitate tractaverit, quis explicare ſufficiat? Magna nos certe affectione & novo ſemper amore ſuſcepit, vir plane bonus & Deo dignus, & humilitate atque integritate præcipua. Jam vero de Rotomagenſis, Bononienſis, ſancti Xyſti* (Johannis Caſa-novæ) *Arelatenſis, Cyprii ac reliquorum humanitate quid dicam? Sed hæc omittimus. Multus fuit nobis cum illis frequenſque tractatus de Baſileenſi concilio, cui pontifex ægre annuebat, ipſis contra ſentientibus. Adeout pro hac re pontificem fuerimus alloquuti diutius, ſuppliceſque oraverimus, ut occurrere imminenti periculo dignaretur. Multa reſpondit in rem, neque tamen quicquam profecimus tunc. Præcipuam vero Antonii Luſcii, Cincii, Poggii, Antonii mei de Piſcia gratiam quando explicem? qui mihi pecunias omnes neceſſarias ſubminiſtravit, Coſmi & Laurentii fratrum amiciſſimorumque noſtrorum vice, ſæpeque lautiſſime excepit convivio. Aliorum præterea ingenia, quibus delectatus ſum, omitto retexere, Gregorii mei Corarii poeticæ mirifice dediti, Raphaelis clari adoleſcentis, Johannis ac reliquorum, Andreæ item Conſtantinopolitani & Petri* (Calabri) *Græcis literis periterum, qui omnes nobis miro affectu ſtuduerunt. Quamquam eſſent plura, quæ ſolatio eſſent, & in primis reliquiæ antiquitatis, neſcio, quo tamen pacto plura longe inveni, quæ diſplicerent, quam quæ afferrent voluptatem ullam. Offendebant maxime mores hominum a propoſito noſtro multum remoti, quibus tamen connivere conſuetudine ipſa cogebamur.* Hinc moleſta Ambroſii commoratio in Urbe, ut indoluit ſuperioribus epiſtolis. Die VIII. maji cardinalis Hiſpalenſis ordinis protector Ambroſio vices ſuas contulit, & facultatem ſibi auctoritate apoſtolica delegatam in ipſum tranſtulit totum ordinem viſitandi, reformandi, prælatos corrigendi & amovendi, manu Roderici Gundeſalvi notarii. Extat pagina in tabulario Fontis-boni.

a Lib. XXIII. ep. III.

b Ibid. ep. IV.

XI. Ex Urbe revertitur.

DIE itaque vigeſima-nona maji Urbe relicta ad ſolitudinem ſuam remeavit Ambroſius. *Rediit nobiſcum*, proſequitur, *amiciſſimus noſter Bartholomæus de Monte-gonzio, fidus admodum comes. Prima itaque die Viterbium venimus, ſecunda ad Urbem-veterem, tertiaque Peruſiam, ubi a Thoma noſtro priore ſanctæ Trinitatis gratiſſime accepti diem integrum remorati ſumus. Inde ſocius noſtri itineris abbas Vallis-caſtri cum bona gratia noſtra Fabrianum profectus deſeruit nos. Invenimus illic opuſculum* de Conſolatione, *auctoris ignoti quidem, ſe bene eruditi. Id nobis a priore memorate dono datum grata accepimus. Profecti Peruſia, Arretium venimus, ibique*

Ann. Chr. 1432.

a fratre noſtro Jacobo grasiſſime ſuſcepsi, poſtridie ad monaſterium de Poplena pervenimus. Inde cum ad monaſterium Fontis-boni ſocierate impediti ire nequiviſſemus, eremitis ſcripſimus exeuſantes, cur ad eos non iviſſemus, poſcenteſque, ut Hieronymum de Balneo ad nos Florensiam mitterent, Deo id agente profecto, nobiſque cooperante. Nam per bane occaſionem lapis offenſionis & pesra ſcandali de medio factus eſt, nobis certe non intendensibus primum. Sequensi die ad monaſterium ſanctæ Margaritæ divertimus, atque inde Florensiam venimus quarta junii. Suſcepti ſumus a patre monaſterii atque a fratribus & filiis noſtris ineffabili gaudio, & præcipue recreati ſumus aſpectu grasiſſimo & affectu mirabili fratris. Secutus eſt e veſtigio iter noſtrum Hieronymus (Balncenſis) *accerſisus a nobis, nunsiuſque isem ab eremitis ſeorſum, quo multum orabans, ut ad eos ſine illo pergeremus; apertius enim ſe mecum acturos omnia abſense illo. Tractare ſecum negotia domni Benedicti* (ex-generalis) *continuo cepimus, ne fruſtra accerſitus videretur a nobis. Viſitationes plurimæ & grasiſſimæ fuerunt amicorum omnium reditum noſtrum miro affectu præſtolansium.*

a Lib. XI. ep. XXXIII.

b Lib. XX. ep. V.

Die tertia junii [a] ſcripſerat Hieronymo fratri, ut xenia ad ſe allata inter amicos diſtribueret. Ex eadem urbe Florentia die octava junii [b] ſcripſit Franciſco Sandello abbati Carcerum, gaudens ſublatum inter eum & abbatem ſancti Michaelis diſſidium circa vicariatum. Viſitationem ordinis ex aſſenſu pontificis & cardinalis protectoris præmittendam celebrationi capituli ſubdit, quam viſitationem a Veneta ditione incipere conſtituit, rogans eum, ut mature ad ſe conferat ab ipſo deducendum per monaſteria ditionis Venetæ. Capitulum autem celebrari nequire hoc anno, quia nec prælati tuto convocari poſſent, neque viſitare ordinem ipſe potuit detentus longiore mora in curia Romana. Sed narrationem proſequamur. *Reliquimus Hieronymum,* (Balneenſem) *profectique ad eremum ſumus celebritase vicina ſancti Romualdi invitante, redisuri propediem, ut benedictionis grasiam perciperemus. Venimus prima manſione ad monaſterium ſancti Andreæ de Candiculis, ſequenti die Pupium profecti ſermonem cum comite in multam boram protraximus, impenſius oranses, ut juvenem religioſi babitus, quem senebat in vinculis, reum licet, dimitseret liberum. Scripſeramus ad illum ex Urbe liseras, atque ex Florentia, boc idem continentes. Occurrit nobis, ut didicit adventum noſtrum, bumaniſſime accepit, & magno in bonore habuit, redditaque facti ſui ratsone, quæ vellemus, facturum promiſis. Exegimus jure noſtro piſcari velle in flumine communi, libensiſſime annuis. Poſt longum ſermonem Socium die jam adveſperaſcente pervenimus. Poſtridie Reginopolim mane perreximus, comitem infirmum viſitasuri. Occurris nobis, ut posuit, magnoque officio nos excepit. Multis ibi verbis ulsro citroque babitis ad noſtrum monaſterium Fonsis-boni perreximus. Offendimus rem ſatis persurbatam & confuſam per imprudentiam ejus, quem præeſſe clauſtro monacborum juſſeramus. Contendimus ad eremum, ſuſceptique ſumus magna fratrum noſtrorum eremitarum lætisia. Omnes unanimes poſtularunt, ut auctorem ſcandalorum Hieronymum inde amoverem. Voluimus, ut boc votum ſuum ſcripto firmarens, ſupplicantes, us illuc ulsra eum redire non permitterem; quod & feceruns. Poſtularunt item, ut & Maurum a ſuo conſorsio repellerem, qui in Fonte-bono fuerat relictus a nobis, ut præeſſet monacbis. Fecimus votis ipſorum ſatis, & quantum licuit, caute. Peracta deinde ſollemnitate, compoſitiſque utcumque rebus Florentiam redire inſtituimus, ut plurima, quæ imminebant, negotia gravia ſasis sractaremus, ſimul ut benedictionis munus perciperemus.* De Simone fratre Gabrielis Landini, quem comes Franciſcus tenebat in vinculis, ſermonem facit Ambroſius & in epi-

ſtola

ſtola ad Hieronymum fratrem [a], data XVII. kalendas julias ex Socio; comitis nimirum animum ſe ſedaſſe in alloquutione cum ipſo. In alia ex Fonte-bono eidem Hieronymo die XVIII. [b] mentionem ingerit *amiciſſimi ſui Dini præfecti & domini monaſterii ſancti Hilari de Galeata*, hoc eſt abbatis commendatarii, *familiæ de Pecoris, cujus germanus frater Florentiæ eſt in ſupremo culmine magiſtratus*. Meminit etiam Zenobii & Willielmi juris-conſultorum. Quoad Maurum ab eremo remotum, is eſt Maurus Lapi Florentinus, qui primo inſtitutum Carmelitarum in patria amplexus tranſiit inde ad Camaldulenſes; præfectus ab Ambroſio clauſtro monaſterii Fontis-boni tempore ſuæ commorationis in Romana urbe, nimia auſteritate & aſperitate morum monachos exacerbavit; quare officio motus Venetias ab eodem deſtinatus ſuit primum ad monaſterium ſancti Michaelis, inde ad illud ſancti Mathiæ de Muriano, in quo poſtremo cœnobio ad multam ætatem longævus pervenit, ſcriptis & familiaritate cum viris ſanctioribus & doctioribus ejus temporis junctus, de quo ſæpius mentionem faciemus, omniaque colligemus.

ANN. CHR. 1432.

a Lib. XI. ep. XXXIV.

b Ibid. ep. XXXV.

XII. Epiſtolæ & ipſius Hodœporicon.

REDITUM ſuum Florentiam deſcribit in Hodœporico Ambroſius: *Movimus monaſterio Fontis-boni decimo kalendas julii, viſitavimuſque monaſterium noſtrum ſancti Johannis-evangeliſtæ* (de Prato-veteri) *eaque die ad monaſterium ſanctæ Margaritæ perreximus. Multa cum priore contulimus viro prudenti & amantiſſimo noſtri. Poſtridie, vigilia ſcilicet nativitatis ſancti Johannis-baptiſtæ ad monaſterium noſtrum ſanctæ Mariæ de Angelis venimus*. Narrat ibidem animadverſionem in perditum quemdam hominem, & in quoſdam monachos militum more ferentes arma, in Hieronymum Balneenſem, quem ad Burgum-ſancti-Sepulcri deſtinavit, interdicta illi etiam ſcribendi licentia, & in Maurum priorem, quem Venetias relegavit; benedictionem quoque Florentiæ celebratam honeſto apparatu (hanc diſtulerat ad hoc tempus itinere Romano impeditus) rationis calculum inſtitutum contra Benedictum ex-generalem, viſitationes monaſteriorum ſancti Felicis & ſancti Salvatoris, & monialium Querceti, Buldronis & ſancti Petri de Luco, compoſitiones aliquot controverſiarum, amotionem cujuſdam prælati, totumque menſem julii in his conſumpſit.

Pertinent ad hoc tempus literæ VI. kalendas julii [c] ex Florentia datæ Matthæo camerario Fontis-boni, quibus certiorem facit, ſe removiſſe ab eremo Hieronymum Balneenſem; tertio [d] kalendas julias (ſed facile XIII. cum datæ ſint ex eremo; tertio autem kalendas julias erat Ambroſius Florentiæ) Hieronymo fratri de diſciplina monaſtica introducenda in monaſterium Camaduli-Florentini; kalendis [e] julii, tertio idus ejus menſis, & XV. kalendas auguſti Matthæo camerario, in quarum poſtrema ſcribit venerabilem patrem Hieronymum Pragenſem eremitam incluſum oportere ſe ad concilium Baſileenſe mittere, literis expetitum patrum in eo concilio congregatorum, atque proinde neceſſarium fore de ſocietate illi & de ſumptibus providere, quia ſummus pontifex aſſenſum concilio jam præbuit, & non dubitat illum velle, ut Hieronymus proficiſcatur; præſtolari tamen ſe reſponſum ejuſdem pontificis. Vigeſima-tertia julii [f] ex Florentia Franciſco Sandello abbati Carcerum ſcribit uniones monaſteriorum propoſitas in capitulo Uranenſi a multis non probari. Differit de viſitatione, quam ex monaſteriis Venetis auſpicari ipſe (Ambroſius) intendit. Ea ipſa die [g] eidem mandat, ut priorem ſancti Mathiæ ſeverioribus afficiat pœnis, utpote refractarium; id quod condolet, cum monaſterium illud ſpeculum religionis & totius ſanctitatis ſuperioribus temporibus fuerit; IV. kalendas

c *Lib. XVI. ep. XI.*

d *Lib. XI. ep. XXXVI.*

e *Lib. XVI. ep. XII. XIII. XIV.*

f *Lib. XX. ep. VI.*

g *Lib. XX. ep. VII.*

Ann. Chr. 1432.

das [a] auguſti ex eremo ſcripſit Hieronymo fratri; ſed error eſt in nota, cum ea die Florentiæ Ambroſius foret.

Rediit mense auguſto Ambroſius in eremum. *Movimur*, inquit, *kalendis auguſti, primaque die venimus ad Pratum-vetus; ibi rogati a civibus, ſequentem diem ſollemnem oppidanis ibi tranſegimus. Venimus Pupium, ubi a comite accepti comiter, cum promiſſi ſui illum admoneremus, verba retulimus. Socium die jam adveſperaſcente pervenimus, poſtridie Reginopolim petentes mane comiti infirmo pedibus congreſſi ſumus. Ab eo reverenter accepti ad noſtrum monaſterium Fontis-boni pervenimus, egimuſque celebritatem ſanctorum martyrum Donati & Hilariani præcipuam loci cum totius familiæ gaudio. Ad eremum inde tendentes magno fratrum obſequio ſuſcepti ſumus. Et quoniam* Ἀρχαιρεσιῶν (hoc eſt mutationis officiorum eremi) *propinquabat tempus magnam offendimus perturbationem obortam, quod is, qui* Μείζων (hoc eſt Major) *hoc anno ſuo ordine futurus erat, ſtudere Hieronymo illi abjecto putaretur. Advertit hoc ille, magniſque precibus erit nobiſcum, ut ſe abſolverem, multiſque lacrymis confeſſus eſt puſillanimitatem ſuam. Eum & ceteros blande conſolati, indicem rerum omnium eremi facere aggreſſi ſumus .... Cum vero in noſtro monaſterio eſſemus, literis abbatis Burgenſis certiores facti ſumus abjectum Hieronymum inde aufugiſſe clam ficto metu, quod a nobis coercendus eſſet proxime. Solliciti vero quorſum iret, ad patriam & propinquos ac notos divertiſſe didicimus. Conſecrationem eccleſiæ in eremo Miſſarum celebratione peregimus, & poſt paucos dies, altaris conſecrationem intra cellam, quæ Papæ dicitur, & poſtmodum eccleſiæ Fontis-boni celebravimus dedicationem.* Spectant ad menſem auguſtum epiſtolæ ad Hieronymum fratrem octavo idus auguſti [b] ſignificans Mariottum monachum clauſtro Fontis-boni præficiendum; VIII. [c] auguſti ad Gaſparem monachum Angelorum; IV. [d] idus ad eumdem Mariottum, quem in partem curarum ſuarum evocat. Iterum ad Hieronymum fratrem XVIII. kalendas ſeptembris [e], & poſt biduum [f] ad eumdem Mariottum.

a Lib. XI. ep. XXXVII.
b Lib. XI. ep. XXXVIII.
c Lib. XIII. ep. XXVIII.
d Lib. XV. ep. IV.
e Lib. XI. ep. XXXIX.

Decimo-tertio kalendas ſeptembris [g] Paulo Venerio abbati ſancti Michaelis de Muriano commendat Hieronymum Pragenſem incluſum ad concilium pergentem evocatum literis Baſileenſium patrum, & Venetias tranſeuntem. Agit in ea epiſtola etiam de priore ſancti Mathiæ, cujus querimonias ad ipſum remittit. Eadem die [h] de ipſo priore ſcribit ad Dionyſium priorem clauſtralem ejuſdem monaſterii. Ipſa die [i] Pragenſem commendatum facit Hieronymo fratri. Undecimo kalendas ſeptembris [k] eidem Hieronymo ſcribens moram Mariotti ad ſuſcipiendum onus erudiendorum tyronum arguit; & quarto kalendas ſeptembris [l] ſignificat Hieronymo fratri Hieronymum Balneenſem e Burgo aufugiſſe, Balneumque profectum. Quoad Hieronymum Pragenſem, *conventus fuerat*, inquit Ambroſius in Hodœporico, *Baſileenſis conſilii literis Hieronymus incluſus, uti ad ſynodum pergeret. Nos item, ut illum mitteremus, literis æque urgebamur. Ea res, quoniam anceps erat, viſa eſt nuncianda pontifici, ne contra illius voluntatem quippiam fieret. Scripſimus, ſed reſcriptum nihil eſt nobis. Fama interim, quod pontifex concilio aſſenſum præbuiſſet, pervagante, diutius hæſit Hieronymus. Multa nobiſcum egit de poteſtate noſtra, quod non poſſemus ipſi per nos Majorem inſtituere. Reſponſum illi rite eſt. Nos illorum privilegia ſervare velle, noſtra item jura minui haudquaquam tolerare. Plurimis in hanc rem dictis diſceſſum eſt. Ubi vero* Φιλοδοξίας *illi aditus omnis obſtructus eſt, ſponte proficiſci ad concilium voluit, conſenſuque noſtro habito profectus eſt, ſumptibus illi neceſſariis pro viatico ſuppeditatis.*

f Lib. XV. ep. V.
g Lib. XIX. ep. III.
h Lib. XXI. ep. V.
i Lib. XI. ep. XL.
k Lib. XI. ep. XLI.
l Lib. XI. ep. XLII.

Hic

His diebus, ſequitur Ambroſius in Hodœporico, *abbate Silvæ-mundæ privato ſubſtituimus in monaſterii regimine camerarium noſtrum. Abbatem* ANN. CHR. 1432. *vero monaſterii Cantiniani præfecimus fratrem noſtrum & comitem itineris noſtri Dominicum capellanum noſtrum. Advenit per eos dies ad nos Franciſcus de Sandellis abbas de Garceribus advocatus a nobis, ut Venetias duceret ad monaſteria partium viſitanda, ſed nos ibi non invenit, profecti namque ad Burgum-ſancti-Sepulcri fueramus, ubi magna omnium expectatione ingentique lætitia totius plebis accepti, qui nobis obviam extra oppidi januam occurrerant, kalendis ſeptembris, quando annua dedicationis celebritas agitur, in noſtro monaſterio Miſſarum ſollemnia celebravimus totius populi concurſu. Ibi paucis diebus remorati, quoſdam ex monachis corripuimus publice, omneſque ſeorſum atque communiter hortati ad bene honeſteque vivendum, bonam retulimus ſpem. Adivimus & monaſteria ſemirupta ſanctæ Catharinæ & ſanctæ Margaritæ, bonaque monialium fama ſatis recreati ſumus. Eas blande hortati, atque ut in communi vitam agerent, ſuadentes, læti diſceſſimus. Offendimus monaſterium noſtrum ſancti Johannis gravi ære alieno preſſum, conatique ſumus moderari fænus, & pignora recipere a creditoribus, idque obtinuimus. Quædam ibi conſtituimus honeſtati convenientiſſima, & maxime ne in cellulis monachorum ſeculares aut clerici admitterentur ad dormiendum. Compoſitis utcumque rebus, inde proficiſci inſtituimus, reditum noſtrum mature pollicentes affuturum. Per eos dies viſitationes crebræ fuere civium, qui oratione quoque Marii amici noſtri nos laudare voluerunt. Viſitavimus & gubernatorem oppidi ex officio noſtro, ſermonemque cum illo diutius protraximus, a quo ſumus humaniſſime accepti. Inde abeuntes, comitati ſunt nos ad duo ferme millia paſſuum quidam ex amicis noſtris. Abbas vero & monachi quatuor Anglarium uſque proſecuti ſunt. Juraverunt omnes in manibus noſtris obedientiam, qua die veneramus, ſuſceptique cum proceſſione ſollemni fueramus. Anglarium item ubi propinquavimus, abbas cum monachis obviam cum proceſſione venerunt extra oppidi januam, ſicque ad eccleſiam uſque deduxerunt. Ibi ſollemnitate ſervata, juratum eſt item ab abbate & monachis in manibus noſtris. Eam noctem ibi egimus, indigneque accepimus abbatis negligentiam. Crimina adverſus illum plurima jam tum, dum Romæ eſſemus atque Burgi; ea inquirere diligenter animus eſt. Anglario mane proficiſcentes abbas Decianum uſque comitatus eſt. Illuc ex condicto (ut putamus) legati Caproſani nos ſtudioſe adierunt, ægre ferentes monaſterio abbatis titulum ſubtrahi, abbatemque ipſum commendantes. Reſpondimus, quæ tempus & ratio depoſcere videbantur. Inde profecti ea die Socium advenimus. Ibi ſumus certiores facti abbatem de Carceribus adveniſſe, noſtrumque opperiri reditum. Poſtridie mane pergentes ad noſtrum monaſterium Fontis-boni ſexta ſeptembris ab ipſo & ſociis ac reliquis gratiſſime accepti requievimus ibi. Continuo renuntiatum eſt nobis Hieronymum illum Pupii ſe continere, atque foveri a comite amico noſtro. Ea re offenſi ſcripſimus ad comitem, ut illum traderet nobis. Accepto reſponſo, quo requirebat præſentiam noſtram, ut coram tractare poſſemus, quia inſtabat Ἀρχαιρεσιῶν dies, neque pergere ipſi valebamus, abbatem ipſum & Dominicum noſtri itineris comitem cum literis & nuntio direximus, quo ut Hieronymum ipſum traderet nobis iterato petebamus, vel ſi id diſpliceret, ſuæ ſaltem ditionis ſolo illi interdiceret. Acceptis humaniter nuntiis noſtris, primum illud exequi renuit dicens, ſe nolle contra fidem ſuam quidquam; dediſſe illi conductum, atque ideo illum tradere nequaquam poſſe. Repulſi prima poſtulatione, ut ſaltem quod ſecundo loco petebatur, annueret, inſtabant legati noſtri. Grate primum reſpondit, deinde Hieronymum ipſum, qui in-*

tra

Digitized by Google

Ann. Chr. 1432. tra palatium ſervabatur, diu alloquutus, atque cum illo una rediens, præſentibus illis legatis inhibuit, ſi rebellis eſſet noſter, in territorio ſuo morari. Ad hæc negare ille ſe hujuſce criminis reum. Tum conſtanter abbas alloquitur comitem non ita inter ſe conveniſſe, aſſeverans illum non eſſe facti ſui optimum judicem. Quid multa? Comes in ſententia perſtitit, atque ita diſceſſum eſt, dum ille reo noſtro interdicere territorio ſuo noluit. Relatus hic nuntius nos immodice contriſtavit, quod indigna noſtra amicitia tantus vir perpetraſſe videretur. Dehinc officia inſtituere in eremo atque in Fonte-bono perreximus ex more VIII. ſeptembris. Magna ex propinquitate Hieronymi contentio inter eremitas orta videbatur, quod is, qui eligendus erat Major, Hieronymo ſtudere videretur. Tandem compoſitis & pacatis omnibus, officiiſque injunctis, ut ſollemne eſt, ad monaſterium ea ipſa die redivimus, officia itidem noſtra diſpoſituri. His rite peractis, de conſilio & conſenſu omnium Florentiam pergere inſtituimus, ut machinationibus Hieronymi poſſemus occurrere, qui ſcripſiſſe literas, conductumque poſtulaſſe, immo & impetraſſe ferebatur. Hortati familiam die nona diſceſſimus, comite noſtri itineris abbate memorato. Sane antequam proficiſceremur, non omiſimus, quin comiti ſcriberemus plenas querimoniæ literas. Venimus ad Pratum-vetus, ibique viſitato monaſterio, poſt prandium adhibito notario, collationes tres exegimus, monaſteriumque ſancti Michaelis de caſtro Brittorum prope Bononiam (quod diutiſſime ab ordine ſubductum fratribus Gaudentibus ceſſerat, & modo, poſt obitum omnium, ab uno ſolo ſuperſtite ſub pactione pecuniæ annuæ fratribus ſanctæ Brigittæ conſignabatur) domno Damiano contulimus, ut eſſet, qui cauſam monaſterii atque ordinis gereret. Monaſterium item ſanctæ Chriſtinæ de Tarviſio cuidam, quæ ſe pro abbatiſſa gerebat, abbate ipſo conſulente, & monaſterium ſancti Michaelis de Eremo ſocio itineris ſui, provecto ſatis viro contulimus. Ipſa die ad monaſterium ſanctæ Margaritæ, ac poſtridie Florentiam hora ferme nona pervenimus, vigilia ſanctorum martyrum Protbi & Hiacynthi, quorum corpora in eccleſia noſtri monaſterii noſtro ſtudio condita ſunt. Ipſam celebritatem egimus cum fratribus noſtris, a quibus comiter accepti fueramus. Literas dehinc a ſummo civitatis magiſtratu cum gratia impetravimus, quibus juberetur omnibus, ut favere nobis contra rebelles omnes maturarent. Multa tentata ſunt, ut fundum noſtrum Camertinum vendere, & pecunias creditoribus reſtituere quiviſſemus. Scriptum quippe fuerat nobis a fratre non deeſſe, qui quadringentos aureos mutuo darent ea lege, ut tamdiu fundi perciperent fructus, quoad pecuniam ſuam illis redderemus. Verum hæc & alia potior quoque conditio evanuit. Aggreſſi ſumus magno ſtudio agere negotium cum domno Benedicto initum, cujus nequicquam tentati inſtantia noſtra indignitatem ægre ferebat prior ſanctæ Margaritæ homo nobis amiciſſimus. Miſimus primo abbatem noſtrum de Carceribus, qui verbis ultro citroque multis fruſtra conſumptis, vacuus rediit. Perreximus ipſi poſtmodum, hominiſque pertinaciam verbis caſtigavimus, parati illum, ſi perſiſteret, cogere. Humiliter ſatis reſpondit, præſentibus abbate ipſo, & ipſius monaſterii fratre. Demum concluſum inter nos eſt, ut habita eremitarum deliberatione, ipſum ab omnibus abſolveremus, pactamque pecuniam reciperemus. His diebus orta eſt nobis cum fratribus noſtris de noſtra poteſtate contentio, putantibus illis ſe a jure noſtro per ſuas exemptiones fore alienos. Conſilium ſuper ea re accipere placuit, inventumque eſt illos longe falli. Neque enim præjudicarunt illorum privilegia conſtitutionibus ordinis & apoſtolicis literis, pleniſſimam auctoritatem generali religionis patri tribuentibus. Erat nobiſcum abbas noſter, quem diximus, videratque, quam eſſet neceſſaria noſtra præſentia,

benevo-

Digitized by Google

benevoleque ſatis admonuit, ſuperſedendum profectioni noſtræ ad eas partes; ſe paratum, quando opus eſſet, redire, & nobiſcum illuc pergere. Ejus benevolentiam amplexi manere decrevimus. Multa contulimus ſecundum genus & ſpeciem, nunc de religionis totius, nunc de ſingulorum monaſteriorum ſtatu. Eidem literas dedimus, ut ſuffraganeos quoque monaſteriorum viſitare poſſet, atque corrigere. Collectas quoque in illis partibus, ut exigeret, injunximus non reluctanti. Sicque eum bona gratia noſtra profectus, literas noſtras ad dominum Fantinum (Dandulum *) gubernatorem Bononiæ ſancti Michaelis negotium commendantes, & ad alios plures detulit. Viſitavimus noſtra monaſteria, fratreſque ad bene vivendum, quibus modis potuimus, hortati ſumus. Blande priorem noſtri monaſterii alloquuti diuturniorem præteritam moram noſtram excuſavimus. Plura ſæpe de negotiis noſtris cum illo contulimus honorandi cauſa, & ut præteritæ illum commotionis pigeret. Neque tamen profecimus quicquam; idem enim perſeveravit poſtmodum, qui antea fuerat. Animadvertimus id apertis indiciis, hic ut inſerantur, nequaquam neceſſariis, adeout acrius illius* ἀκρασίαν ϗ τυφὸν, *coercendi animus fuerit. Proſpeximus paci juniorum* καὶ τὴν ἡμετέραν ὕβριν *æqua mente toleravimus, acturi de illo, quod Dominus inſpirare dignabitur. Concluſimus tandem negotium damni Benedicti pacifice, pecuniaſque recepimus, abſolventes illum ab adminiſtratione omni plene.* Ad menſem ſeptembrem pertinent hæ Ambroſii epiſtolæ. Sexta ſeptembris [a] ad Lucam Angelorum priorem de Rainerio non recipiendo in monaſterium, quem definitores nuperrime damnaverant. Idibus ſeptembris [b] ad Mariottum, quem iterum invitat, ne difficultate victus renuat ſuſcipere curam puerorum. Decimo-ſeptimo kalendas octobris [c] Paulum Venerium abbatem ſancti Michaelis de Muriano, cujus monaſterium laudibus extollit, excitat ad zelum pro ordine. Vigeſima-quinta ſeptembris [d] ex Florentia Franciſci Foſcari inclyti ducis Venetiarum præſidium poſtulat pro Sandello abbate Carcerum vicarium agente in partibus Venetiarum, quo religioſam diſciplinam in monaſteriis ejus ditionis reparare valeat.

Ann. Chr. 1432.

a *Lib. XIV. ep. VIII.*
b *Lib. XV. ep. VI.*
c *Lib. XIX. ep. IV.*
d *Lib. VI. ep. I.*

Florentia movit Ambroſius kalendis octobris, ipſaque die venit Socium, poſtridie ad Fontem-bonum. *His diebus literæ a Comite nobis redditæ*, inquit, *præſentiam requirebant noſtram. Cum ſe, quocumque mallem, venturum polliceretur, maluimus adire illum humilitatis gratia. Animadvertimus ex familiari colloquio eum nonniſi bono animo & intentione pacifica Hieronymum detinuiſſe, & eatenus detinere, ut illi perſuaderet humilitatem. Multa in hanc rem contulimus. Faciles ad ignoſcendum invenit, ſi modo culpam ſuam ille vellet agnoſcere. Ubi vero nequicquam ſudatum eſt, neque monitis amici fideliter conſulentis requievit, ſuæ illi ditionis interdixit ſolo. Conatos ſe capere arte eluſit, aufugitque contectus veſte muliebri, licet noſtrorum quoque negligentia evaſiſſe dici poſſit. Inde profectus ſe ad Balneum contulit, commovitque Gerardum & oppidanos omnes, ut ad nos legatos mitterent, poſcentes primo, ut redire liceret ad eremum, vel ſi id diſpliceret, ibi in aliqua eccleſia remorari ſineretur, poſtremo ut vel ſua ei veſtimenta mitteremus. Advenientes legatos & magna inſtantia poſtulantes iſta reſponſo rationabili fregimus, neque ulli hujuſce conditioni acquieſcere voluimus. Admonuimus tamen, ſi redire vellet ad cor, & veniam poſtularet, nos illius admiſſuros pœnitentiam. Poſtremo dominum oravimus, ut illum vel traderet nobis, vel ſuo territorio emitteret; quod benevole quamprimum fecit. Inde profugus & nuſquam ſecurus acquieſcens ad Sarſinatem contendit epiſcopum, ad quem literas dedimus, utque rebellem noſtrum in noſtri contumeliam non detineret, exegimus caritatis jure. Reſcripſit benigne, ſeque*

& ple-

Digitized by Google

& plena cum caritate ſuſcepiſſe ignarum rerum excuſavit, & ſolo ſuo jam interdixiſſe ſignavit.

Ann. Chr. 1432.

Octobri & novembri menſibus has dedit literas Ambroſius. Secunda octobris [a] Matthæo camerario ſcribit ex Fonte-bono, & graviſſime cæſum conſolatur. Ad Hieronymum fratrem ſcribens IV. nonas octobris [b] memorat magiſtrum Paulum medicum, & Dinum canonicum Florentinum. Tertio nonas octobris [c] Sebaſtiano abbati Camalduli-Florentini, ne monachi ſoli circumeant civitatem. Nonis octobris [d] poteſtatem facit Jacobo priori ſanctæ Mariæ Angelorum de Bononia, cum primum exceſſerit e vita prior Camalduli-Bononienſis, eligendi ſucceſſorem. Eadem die [e] Romualdo priori ſancti Damiani de Bononia mittit juniorem monachum bonis moribus inſtituendum. Ipſa die [f] Petrum priorem Camalduli-Bononiæ ad mortem juſtorum ſibi comparandam dulcibus adhortationibus allicit. Ea die [g] Auguſtinum monachum ex Bononia mittit ad Vallem de Caſtro. Ugolinum ovem errantem [h] ad clauſtra invitat. Nona octobris [i] epiſtolam ſcripſit adhortatoriam ad Auguſtinum monachum Angelorum ad bene beateque vivendum. Quinto idus octobris [k] Gabrielem Landinum alterum Angelorum monachum in teporem lapſum excitat ad fervorem. Quintadecima octobris [l] Juſto priori ſancti Marci urbis Volaterrarum pecuniæ ſolutionem quamdam juxta capituli ſanctionem facere præcipit; quod mandatum repetit ſequenti epiſtola [m]. Decimo-ſeptimo kalendas novembris [n] Nicolai ducis (Fortis-brachii) auxilium & protectionem implorat pro jure monaſterii Burgi-ſancti-Sepulcri contra epiſcopum Caſtellanum, quod labefactatum erat, dum erat Romæ per ſententiam cardinalis Rotomagenſis; quæ tamen impedita fuerat a pontifice, permiſſa impediendæ executionis auctoritate cardinali ſancti Xyſti. Ipſe epiſcopus Romam præiverat pro continuanda urgendaque cauſa; Nicolaus tamen dux pollicitus fuerat abbati Burgenſi omne adjutorium contra epiſcopum. Eadem die [o] ſcribit Hieronymo fratri, & poſt biduum [p] eidem commendat Johannem Arretinum, quocum familiaritate magna uſus fuerat in Urbe. Memorat in hac epiſtola Hieronymum præpoſitum hoſpitalis Lemmi Florentiæ. Undecimo kalendas novembris [q] Johanni cardinali protectori arduum reſtituendæ ſuorum monachorum diſciplinæ onus exponit. Agit de Hieronymo Balneenſe ab eremo ſemoto, ab ordine transfuga, in ſe (Ambroſium) rebelle, qui auſus fuerat ad pontificem & ad concilium provocare, contra quem cardinalis opem implorat. Item [r] Hieronymo fratri ingentes animi ſui æſtus pandit. Nonis novembris [s] Franciſco Sandello refert querimonias prioris ſancti Mathiæ, a cujus monaſterii viſitatione, ut abſtineat, hortatur. Ea ipſa die [t] priorem ſancti Mathiæ declinare conantem vicarii Sandelli cenſuram, & de eo obloquentem arguit. Facultatem ſe ipſi feciſſe jampridem vendendi prædia in Faventino agro. Licere quoque ei ſibi ſubjecta ſuffraganea monaſteria viſitare, collectaſque ab ipſis exigere. Dulci demum increpatione ad meliorem frugem reducere tentat; commoverat enim ipſe prior Venetos complures patricios, ne viſitaretur ſuum monaſterium ab abbate Carcerum prioris generali vicario. Quare eadem die [u] dedit Ambroſius literas Quirino nobili Veneto patricio, demonſtrans viſitationem ejus monaſterii demandatam fuiſſe Sandello a capitulo generali Uranenſi, non a ſe, cœnobium illud nullam pati ex viſitatione injuriam. Agat quinimmo ipſe Quirinus, ut prior mores ſuos corrigat. Similes dedit [x] Antonio Cedroplano Veneto, qui commendaverat Ambroſio priorem ſancti Mathiæ & Auguſtinum hujus monachum, declarans non eſſe audiendas eorum querelas. Pertinent ad hanc diem epiſtolæ [y] Hieronymo

a Lib. XVI. ep. XV.
b Lib. XI. ep. XLIII.
c Lib. XVII. ep. XVII.
d Lib. XXII. ep. XV.
e Lib. XXII. XIV.
f Lib. XXII. ep. XIII.
g Lib. XXI. ep. XIV.
h Lib. XXII. ep. XII.
i Lib. XII. ep. V.
k Lib. XIII. ep. XXIII.
l Lib. XVIII. ep. XIII.
m Ibidem ep. XIV.
n Lib. V. ep. XIII.
o Lib. XI. ep. XLIV.
p Ibid. ep. XLV.
q Lib. II. ep. VI.
r Lib. XI. ep. XLVI.
s Lib. XX. ep. VIII
t Lib. XXI. ep. XI.
u Lib. VI. ep. XXXIX.
x Lib. VI. ep. XL.
y Lib. XI. ep. XLVII.

nymo fratri, Auguſtino [a] monacho ſancti Mathiæ, & Jacobo monacho [b], cui poſtremo cupienti regredi ad monaſterium ſancti Michaelis de Muriano annuit. Octavo idus novembris [c] ex Fonte-bono Paulo Venerio abbati ſancti Michaelis ſcribens agit fuſius de inſtauranda religionis diſciplina. Ad arduum hujuſmodi opus promovendum nequaquam ſe illos vocaturum affirmat, qui eam in cultioribus ſanctioribuſque monaſteriis exercent; hinc apertiſſime ſe protuliſſe, ut nullus ad ſe ſequendum linqueret monaſterium Angelorum, ubi reclusio & diſciplina monaſtica apprime florebant. Damnat ſimultates inter priorem ſancti Mathiæ & inter abbatem Carcerum, damnandaſque pronuntiat ab ipſo Venerio. Jacobum monachum revertentem commendat. Plures nobiles Venetos ſcripſiſſe ſibi ad favorem prioris ſancti Mathiæ, & adverſus abbatem Carcerum. Franciſcum demum Barbarum & Hermolaum Donatum ſalutat; Maurum quoque monachum (Lapi) memorat. Septimo idus novembris [d] Hieronymo fratri nuntiat Hieronymum Balneenſem muliebri indutum veſte effugiſſe e manibus, Florentiam adiiſſe pro impetrandis literis ab amicis ad Romanam curiam. In otio ſuæ ſolitudinis traduxiſſe ſe homilias quinque Chryſoſtomi in epiſtolam primam ad Timotheum: In calce codicum legitur: *Abſolvi* 11. *kalendas novembris* 1432. obſiſtentibus vero perturbationibus animi intactam adhuc reliquiſſe verſionem operum Dionyſii Areopagitæ. Sexto idus novembris [e] prælatis & prioribus ſuffraganeis, qui ſubjiciuntur aliis prælatis, edicit encyclicis literis, ut parere omnes & ſubeſſe curent ſuis prælatis majoribus. Idibus novembris [f] Sebaſtianum abbatem admonet, ut eremitis debita ſolvat, ipſumque illiberalem in hoſpites præſertim a ſe miſſos carpit. Decimo-ſeptimo kalendas decembris [g] ex Fonte-bono ſignificat Ricciardo abbati generali congregationis Vallis-umbroſæ moleſtiſſimam provinciam ſibi fuiſſe indictam viſitandi ejus monaſteria intra Thuſciam. Conatum ſe fuiſſe excutere hocce onus, cum erat Romæ, ſed perſtante in ſententia ſummo pontifice, & volente cardinale Jordano Urſino ejus congregationis protectore, nequiviſſe abjicere hujuſmodi ſarcinam. Se tamen facturum omnia recte. Proxime conventuros Pupii eos, quibuſcum ſibi ea fuerat cura demandata, & de modo agendi tractaturos. Ea die [h] ſcribens Jacobo abbati Agnani dolet ſibi non licuiſſe reluctari, coactumque ſuſcipere hujus viſitationis pondus. In idem argumentum literas dat ipſa die [i] Hieronymo fratri, cui nuntiat de ea re indignanti ſe jam ſcripſiſſe abbati generali Ricciardo familiaritate ceteroquin ſibi juncto. Memorat in hac epiſtola Scipionem amicum, qui ad ſe miſerat Digeſtum vetus. Poſt biduum [k] Ambroſius Fantino Dandulo Bononiæ gubernatori commendavit negotium monaſterii ſancti Michaelis de caſtro Brittorum, quod juris erat Camaldulenſis congregationis ex privilegiis Paſchalis II. Anaſtaſii IV. Alexandri III. aliorumque Romanorum pontificum. Commendatum etiam vult ejus humanitati Antonium de Prato-veteri JC. amicum ſuum (Minuccium); monaſterium quoque Angelorum. Ea ipſa die [l] Victorini Feltrenſis opem implorar apud Aldobrandum Bononienſem, qui extorris a patria Mantuæ tunc degebat, tenebatque dictum Bononienſe monaſterium, quod tradere intendebat fratribus ſanctæ Birgittæ, qui jam impetraverant a Romano pontifice literas id permittentes legato Bononienſi. Memorat in hac epiſtola antiquiſſimam ſuam cum Victorino amicitiam. Demum [m] eadem die ipſi Jacobo Aldobrando ſuper ea re ſcribit oſtendens jura vetuſtiſſima Camaldulenſis ordinis in idem monaſterium. Scripſit etiam [n] Jacobo Bononienſis epiſcopi vicario pro priore ſancti Damiani Bononiæ. Decimo-tertio [o] kalendas decembris cum Johanne-Philippo

a *Lib.* XXI. *ep.* XV.
b *Lib.* XXI. *ep.* XVII.
c *Lib.* XIX. *ep.* V.
d *Lib.* XI. *p.* XLVIII.
e *Lib.* XVIII. *ep.* IV.
f *Lib* XVII. *ep.* XIX.
g *Lib.* IV. *ep.* IX.
h *Lib.* XIV. *ep.* XVI.
i *Lib.* XI. *ep.* XLIX.
k *Lib.* II. *ep.* XXIX.
l *Lib.* V. *ep.* XXXV.
m *Lib.* IX. *ep.* I.
n *Lib.* II. *ep.* XXXVI.
o *Lib.* II. *ep.* XXII.

ANN. CHR. 1432.

lippo Neguſantio epiſcopo Sarſinate conqueritur. quod in ſuo epiſcopatu pateretur commorari Hieronymum Balneenſem eremitam, immo in honore, ut aliqui ajebant, teneret; quod non credit de epiſcopo integerrimo, qui velit nimirum fovere hominem perditum. Se primum eum deſtinaſſe ad monaſterium Burgenſe, quem eremitæ relegatum maluiſſent Venetias; impatientem ſubjectionis Hieronymum implorata comitis illuſtris fide in ejus territorio ſedem fixiſſe, comitemque eum in gratiam ſui redire feciſſe, ſeque ipſum recepiſſe, dummodo ſe humiliaret, ſed negantem hominem ſuperbum humiliari, a ditione ejus comitis repulſum fuiſſe, qui tunc ad alium dominum prioris hoſtem conceſſit, a quo etiam dimiſſus poſtea fuerit. Se paratum omnia condonare Hieronymo, ſi veræ humilitatis & pœnitentiæ ſigna exhibuerit. Ea die [a] Bartholomæum Anglarienſem abbatem acrius corripit monachos ſe inconſulto e cœnobio dimittentem.

a Lib. XVIII. ep. IX.

Plura, quæ enuntiantur in his epiſtolis lumen majus accipiunt ab iis, quæ in Hodœporico leguntur. *Magna querimonia nobis contra priorem ſancti Damiani fuerat expoſita, quod inſtitutus executor teſtamenti cujuſdam male adminiſtraſſet, & in ſe legata retorqueret. Conventus itaque literis noſtris ſe ſe contulit ad nos, proſpectiſque rationibus ſuis, injuſte calumniam paſſum deprehendimus, reſcripſimuſque honeſte, quantum licuit, accuſatori, & priorem ipſum a nobis cum gratia dimiſimus multis verbis admonitum. Scripſimus per illum literas negotium monaſterii ſancti Michaelis, de caſtro ſcilicet Brittorum, commendantes. Vicinam ſollemnitatem Omnium Sanctorum acturi Camaldulum redivimus. Eo nos adiit Dionyſius noſter Venetias profectus viſitandi gratia, multas ad nos literas afferens nobilium priorem ſancti Mathiæ commendantes. Orta erat illi cum abbate noſtro de Carceribus ſimultas, & adverſus illum indigna ſuſpicio, quod vices noſtras illis in locis agens putaretur hæc & illa contra monaſterium & priorem memoratum velle. Neque cunctatus erat multa illi crimina objicere, idque in laicorum nobilium aures. Diſplicuit mire tanta inſolentia, eamque compeſcere ex noſtro inſtituto perreximus, datis ad illum literis ejus ſtultitiam caſtigantibus. Nobilibus item reſpondimus rationabiliter & humane. Attulerat literas item commendantes Auguſtinum quemdam improbum adoleſcentem, qui monaſterio memorato projectus ſua & prioris intemperantia, redire illuc omnino decreverat, & ut permitteretur, inſtabat, a nobis ſæpe paſſus repulſam, locatuſque ſubinvicem in duobus monaſteriis ire neglexerat. Multa contulit nobiſcum frater memoratus & de priore ſuo, & de abbate memorato, & de ſtatu monaſteriorum, ac de moribus monachorum, ſollicitudineque cumulatos reliquit. Petebat plurima ex perſona prioris; ex his, quæ honeſta videbantur, indulſimus. Multa & de mœroris noſtri cauſa inter nos & noſtrum exorta monaſterium, (quia inde veniebat) locutus eſt nobiſcum, eique eante ſatiſfacere conati ſumus, literis Hieronymi fratris noſtri admoniti, & ipſius morum non ignari. Dedimus ei literas ad Auguſtinum memoratum, mandantes illi, ut omni dilatione poſtpoſita ſe conferret ad nos. Quidquid poſtremo poſtulavit, indulſimus, auctumque noſtra benedictione dimiſimus. Interea fratris literis certiores facti fratres noſtri, quanta eſſent adverſus nos indignatione concitati, & maxime pater monaſterii, & duo alii, conſulere juriſconſultum de poteſtate noſtra inſtituimus. Clarum itaque ipſius profeſſionis virum dominum Stephanum Bonacurſum literis monuimus, ut non noſtram, ſed juſtitiæ cauſam tuendam ſuſciperet. Reſcripto conſuluit. Acri dolore cruciati ſumus, animadvertentes hanc amori noſtro vicem reddi; peccatiſque noſtris imputavimus, quod viſcera noſtra violenter a nobis ſentiremus avelli. In hanc rem ſæpius ſcripſimus fratri & ceteris, qui nobis ſcripſerant, noſtram*

illo-

illorumque mæſtitiam conſolantes. Inter hæc repetitis noſtri comitis literis orati, ut diem locumque conſtitueremus colloquii noſtri, Pupium ſecundo profecti ſumus. Illic ab eo comiter, ut ſolebat, accepti, ſarcinam gravem & permoleſtam adjectam nobis ingemuimus. Literis quippe pontificis Romani negotium viſitandi Vallis-umbroſani ordinis injungebatur nobis. Id negotii Romæ præſentibus nobis attentatum excutere ſæpius conati, ſecuri jam acquieſcebamus, nihil tale ſuſpicantes. Doluimus quidem oam provinciam moleſtiſſimam nobis injungi; ſed et comes ipſe indoluit vicem noſtram. Quippe ſolum Pupienſe monaſterium viſitandum nobis injungi cupiebat. Cardinalis præterea Urſinus ejus protector ordinis ad hoc vehementer ſuis literis incitabat. Quid plura? Arcto in loco circumventi, neque exitum reperire valentes reſcripſimus ſociis noſtris, ſi vellent hyeme præſenti viſitaro, nos illic affuturos, alioquin oriente vere, religionis noſtræ negotia tractaturos. Per eos dies, cum ad noſtrum monaſterium rediiſſemus, adiit nos cariſſimus Thomas Peruſinus literis noſtris evocatus, & officio ſuo ſatisfaciens. Plurima cum illo contulimus, & præcipue do monaſterio ſanctæ Trinitatis, quod cardinalis de Comitibus reſtituere ordini intenderat, cujus etiam rei cauſa fuerat in primis accerſitus. Monacho ſuo manuale noſtrum quoddam prope lacum Peruſinum contulimus ſanctæ Mariæ titulo inſigne, plenumque gaudii & bonæ ſpei dimiſimus. Repulimus quemdam ex Prædicatorum ordine ſui itineris comitem, volentem religionem noſtram profiteri, & alium ſubinde Arretii hoc ipſum flagitantem.

Vigeſima-prima novembris [a] ſcripſit Ambroſius ad Auguſtinum Angelorum monachum. Die ſequenti ex Socio [b] Hieronymo fratri; agit in hac epiſtola de cardinalis protectoris defectione a Romano pontifice, quam tamen non credit, & ex pluribus cauſis veram non eſſe putat. Memorat etiam in ea JC. peritiſſimum Stephanum Bonacurſum. Nuntiat Hieronymum Balneenſem fugatum fuiſſe a comite Gerardo, & tranſiiſſe ad epiſcopum Sarſinatem. Paſchaſio abbati Burgenſi tertio kalendas decembris [c] ſcribit ſe miſiſſe Romam Ugolinum quondam abbatem Faventinum contra machinamenta epiſcopi Tiphernatis. Ipſa die ex Fonte-bono [d] Johanni de Lavagna procuratori in curia commendat cauſam dicti Burgenſis monaſterii contra eumdem epiſcopum. Scripturas omnes eſſe penes Leonardum Dathum cancellarium cardinalis Urſini; monaſterium Burgenſe antiquiſſimum eſſe & venerabile, ſed etiam oppidum ipſum integrum juxta imperatorum pontificumque Romanorum privilegia eſſe ditionis Camaldulenſium. Idipſum ſcribit [e] Juſtino Planco advocato conſiſtoriali. Pridie kalendas decembris [f] Dionyſio priori clauſtrali ſancti Mathiæ; kalendis autem decembris [g] literas dedit Paulo Venerio abbati. Eadem die ex Fonte-bono [h] cum Eugenio Romano pontifice excuſat ſe miſiſſe ad concilium Baſileenſe Hieronymum Pragenſem eremitam, expectaſſeque pluribus diebus illius decretum & voluntatem, cum repente ex Coſmo factus fuit certior, ipſum pontificem aſſenſiſſe concilio Baſileenſi. Copiam itaque Hieronymo feciſſe, ut iret, ſed cum inhibitione, ne quid diceret in ipſo contra Romanum pontificem, ſolique hæreticorum confutationi inſiſteret. Cauſam inſuper Burgenſis monaſterii oppreſſam ab epiſcopo Caſtellano commendat ipſi pontifici, quam poſt ſententiam Rotomagenſis cardinalis commiſerat ipſe cardinali ſancti Sixti; epiſcopum Romam veniſſe, ut gratiam collatam infirmaret; ſe paratum totis niſibus eam tueri. Cepiſſe ſe traducere Chryſoſtomi homilias in Pauli epiſtolas, ſed diſtractum viſitatione Vallumbroſani ordinis intermiſiſſe, cujus oneris proinde abſolutionem humilitet deprecatur. Nonis decembris [i] ex Arretio Mariottum revocat ad clau-

a *Lib. XII. ep. VI.*
b *Lib. XI. ep. L.*
c *Lib. XVIII. ep. VI.*
d *Lib. V. ep. XXIV.*
e *Lib. II. ep. XXXIV.*
f *Lib. XXI. ep. VI.*
g *Lib. XIX. ep. VI.*
h *Lib. I. ep. IV.*
i *Lib. XV. ep. VII.*

Digitized by Google

Ann. Chr. 1432.

ſtrum Fontis-boni, miſſo Paulo monacho ad Pupienſe monaſterium, quem Mariottum monachis vallumbroſanis Vicarium ad tempus conſtituerat. Abjicere ſe velle onus viſitationis hujuſmodi. Sociis ſuis ſe ſcripſiſſe, ut mittant Pupium, quem mittere inſtituunt. Octava decembris [a] ex Arretio angores animi ſui aperit Hieronymo fratri; eidem [b] ex Fonte-bono quinta-decima decembris velle ſe dimittere onus ejus viſitationis, & poſt biduum [c], ſe non futurum Florentiæ niſi poſt feſta natalitia declarat.

a *Lib. XI. ep. LI.*
b *Ibid. ep. LII.*
c *Ibid. ep. LIII.*

XIII. Viſitat ordinem Vallis-umbroſæ de mandato Eugenii IV.

Hoc ſcilicet menſe Socium biduo remoratus Ambroſius nuntio certior factus fuit ſocios ſibi datos in ea viſitatione adventaſſe Pupium, acceſſumque ſuum ad eos præſtolari. *Profecti continuo die jam adveſperaſcente pervenimus. Occurrit nobis Comes noſter ad pontem, ſecuti ſunt illum comites noſtri aliquandiu expectati, ſicque ſimul oppidum ingreſſi ſumus. Plurimis inde ſermonibus habitis cum Comite noſtro, datoque initio rei, pertractatiſque quibuſdam ipſe Socium redii, ſociis intra monaſterii clauſtra manentibus. Duo quædam inſtituerant abſentibus nobis, quæ nequaquam approbavimus, juris-conſultum & notarium aſſumentes abſque conſcientia noſtra. Poſtridie redivimus ſummo mane, adorſique poſt prandium viſitationis officium, quinque ferme perpetuos dies tranſegimus, & an aliquid profecerimus, incerti ſumus. Nos in palatio Comitis hoſpitium per eos dies habuimus, humaniſſime accepti jugiter. Diſplicuit in ſociis immodicus apparatus, neque continuimus, quin ſententiam noſtram, leniter tamen, explicaremus. Poſt examen diligentiſſimum, cum de inſtituendo ibi vicario ſermo haberetur, & hunc ille, hic alium præferret, ut Mariottum noſtrum ibi dimitteremus, impendio a nobis poſtularunt. Advenerat enim ad nos viſitandi gratia, neque ipſe modo, verum abbas quoque noſtri monaſterii Vallis-caſtri. Durum quidem viſum eſt, ſed orantibus nequaquam reluctari diutius conſilium fuit. Itaque ut onus ipſe ſubiret, imperavimus, fecitque ſatis voto noſtro. Viſitavimus Comitem, vidimuſque omne palatium & ciſternam valde mirabilem, ipſo duce & præeunte, conſpeximus, multamque ingenii ipſius elegantiam ſumus admirati. Nihil enim non ferme manibus ſuis tranſigit.* De proſecutione viſitationis monaſteriorum ordinis Vallis-umbroſæ anno ſequenti, cujus initio fuit continuata.

Acceſſit ad nos, dum adhuc ibi eſſemus, abbas noſter ſanctæ Mariæ de Agnano, multaque contulit nobiſcum de diſpoſitione ſui monaſterii, opem noſtram implorans multum. Conſolatum a nobis, quantum licuit, dimiſimus. Adeuntes e Pupio Comes ipſe aliquandiu comitatus eſt honoris gratia. Diſceſſimus ab invicem ea conditione propoſita, ut quam primum ſucceſſorem Mariotto mitterent, ne invidiæ pateret aditus, quod alieni habitus vicarium ibi conſtituiſſemus. Orarunt, ut mox Florentiam pergerem, quod facturum pollicitus, inducias, donec Arretium pergerem, poſtulavi. Veni Socium, & inde Camaldulum. Redierat ad me non vocatus Ugolinus noſter, cauſa ſatis probabili inductus. Occupati paucis diebus in diſpoſitione domus, iter arripuimus eo conſilio, ut Arretium primo, inde Caſtellionem, Anglarium poſtea, Burgumque peteremus. Accepti humaniſſime a Jacobo noſtro abbate, paucis ibi diebus ſecum remorati ſumus. Quo tempore, dum monaſteria noſtra viſeremus, comperimus neglecta fuiſſe monita noſtra &c. *Viſitavimus fratres noſtros abbatem ſanctæ Floræ & monachos reliquos, & præcipue Hieronymum meum, fœderaque disjuncta, & diſrupta ferme reſarcire curavimus, bona cum gratia abbatis ipſius. Fratres item Montis-oliveti gratiſſime vidimus* &c. *Arretii dum eſſemus, viſitavit nos legatus Florentinorum Rodulphus Piruccius amicus noſter, cui etiam literas & ad pontificem, & ad cardinalem Urſinum dedimus, petentes abſolvi a viſitationis officio &c. Dum*

adhuc

Digitized by Google

adhuc Papii eſſemus, adierunt nos Florentinorum exactores auxilium poſtulantes, inopia noſtra nequicquam allegata, ducentos ſextarios tritici dare tandem pacti ſumus. Burgum ire properavimus; viſitavimus continuo gubernatorem Rogerium (de Cajano commiſſarium apoſtolicum) antiquum amicum & juris-conſultum celeberrimum, a quo grate accepti ſermonem diutius protraximus. Ubi vero nos cognovit ex nomine (nam aſpectu non norat) tum vero mirifice gaviſus eſt, eamque lætitiam ſuam & geſtu, & verbis facile ſignificabat ... Poſtridie, ideſt duodecima decembris, inde diſceſſimus... venimus ea die ad monaſterium Deciani ... Sequenti die cum ob nimiam vim inundationis amnem tranſire abſque periculo nequiremus, conſcendimus propinqui caſtri collem aſperum, ut trajicere commodius breviores aquas poſſemus; verum præceps torrens & ſaxa volvens, quo erat anguſtior, eo periculi plus habebat in tranſitu. Cunctatis aliquandiu, & hæc atque alia nequicquam tentantibus conſilium tandem fuit ad pontem regredi, breviore quidem, ſed præcipiti & ſtricto calle. Conſcendimus montis cacumen ardui, perque ejus dorſum ferme quatuor millia paſſuum iter agentes. Egimus ſollemnitatem Dominicæ nativitatis in eremo noſtra. Oraverat nos & nuntiis, & literis abbatiſſa monaſterii Prati-veteris, ut celebritatem monaſterii ſecum ageremus. Itaque compoſitis negotiis noſtris, ut pro tempore licuit (Florentiam enim viſitandi Vallumbroſanæ religionis cauſa ire neceſſario compellebamur) ſeptimo kalendas januarias contendimus ad Pratum-vetus, quo vix tandem die adveſperaſcente pervenimus, acri ventorum vi maxime afflicti. Egimus feſtivitatem beati Johannis in ipſo monaſterio, multum conſolati de bono inſtituto & honeſto ancillarum Chriſti apparatu. Unam ex his ſecretioris vitæ deſiderio & ſtudio intra brevem cellulam ſe continentem, & orationis ac lectionis ſtudiis deditam ipſius precibus victi, matre tamen monaſterii comitante, viſitavimus, & in opere Dei ſacræque quietis inſtituto confirmare curavimus, admirati nimium ipſius hanc mutationem, & in ea benedicentes Dominum. Deinde hortati omnes ad bene regulariterque vivendum, quinto kalendas januarias profecti, ea die ad conſuetum ſanctæ Margaritæ hoſpitium venimus. Prius antequam noſtro monaſterio Fontis-boni moveramus, (die ſcilicet XVII. decembris) contuleramus eccleſiam ſanctæ Luciæ de Ancona domno Johanni monacho abbatis Vallis-caſtri, cujus mihi ſolatium Dominus clementia ſingulari providerat, ut eum vices gerentem noſtras in monaſterio linqueremus, ſecuri de illius fide ac religione ſingulari conjuncta prudentiæ. Venimus Florentiam quarto kalendas januarias. Sed antequam ingrederemur civitatem, conſilium fuit explorare prioris noſtri ſententiam, vellet ne, ut monachum, an vero ut prælatum ſuſcipere? Divertimus ea die ad monaſterium ſancti Benedicti, ubi certiores facti ipſius voluntatis, poſtridie urbem introire conſtituimus, viſitaturi prius cardinalem Rotomagenſem, ac tum demum ad monaſterium noſtrum profecturi. Excepti ſumus honorifice a priore & fratribus noſtri monaſterii ſancti Benedicti, offendimuſque animum anteceſſoris noſtri fractum ac debilitatum in ſanctæ religionis inſtituto. Siquidem aperte proteſtatus eſt, ſe vitæ aſperitatem ferre non poſſe, ſenem jam atque infirmum, multumque ſe commendavit nobis. Eum bona ſpe relevare ſtuduimus, pollicentes nos, ubi honeſte liceret, illi non defuturos. Multis tamen verbis eum ad perſeverandum in Dei opere animare curavimus. Itaque tertio kalendas ingreſſi civitatem, prælatos ordinis noſtri ad nos invitavimus, ut eis maxime comitibus, cardinalem amiciſſimum nobis adiremus. Roma clam ille diſceſſerat, & præter pontificis nutum, concilium aditurus. Suſcepit nos benigne & cum bona gratia. Inde digreſſi ad noſtrum monaſterium venimus. Occurrerunt nobis fratres noſtri, ipſeque monaſterii pater,

ANN. CHR. 1432.

grate:

Ann. Chr. 1432.

grateque acceperunt. Sero cum conſueti cubiculi locum nos mutare oportere, nuntiante fratre, percepiſſem, monaſteris patrem accerſiri juſſi, ſoluſque ſoli omnem præteritæ commotionis cauſam expoſui, & quid ſibi vellet hæc repentina mutatio, ſollicite inquiſivi. Bene ille rationabiliterque plura expoſtulanti reſpondit, & veniam poſtulavit. Negotium viſitationis protinus aggredi voluimus, ſed paucis diebus ſuperſedere coacti ſumus.

Nota chronica carent ſequentes epiſtolæ, quæ tamen hunc annum indicant. Ad Nicolaum [a], qua ipſi pollicetur, ut ejus adhortationibus obſequatur, ſe converſurum animum a curis totum ad ſacras literas, jamque ſignificat ſe tres homilias Chryſoſtomi in epiſtolam ad Timotheum ex quinque, quæ ſupererant, paucis diebus abſolviſſe, (abſolvit eas pridie kalendas novembris) & iis completis duas reliquas aggreſſurum ſuper utramque ad Theſſalonicenſes. Effluit in Chryſoſtomi laudes, aſſerens nullum utilius neque apud Græcos, neque apud Latinos dicendi genus arripuiſſe, adhortationes illius ad mores optimos & ſtudia pietatis nequire pro merito laudari. Suadet, ut Nicolaus ſtimulos addat Thomæ Sarzanenſi viro modeſtiſſimo. Diſplicet ipſi tantum invidiæ adverſus Coſmum ab ingrata civitate, nulla juſta præcedente occaſione, conflari. Græcum monachum, ſubdit, ſuis literis Ariſtotelicum volumen ſuum requiſiviſſe quod cupit illi reſtitui, ſicut etiam cardinalem Urſinum Plautum ſuum & Tertullianum recipere optare. Salutat Coſmum, Laurentium, Carolum Arretinum. Alia ad eumdem Nicolaum [b], qua indicat ſe accepiſſe indicem epiſtolarum Hieronymi, nihil novum in ipſo repertum, nihil, quod hactenus ſit ignoratum. Carpit vaniloquentiam illius, facile Poggii, qui apud ſe grandem eſſe Hieronymi epiſtolarum numerum effutiebat, quas ex variis locis emendicaverat, vel fratris Lupi Hiſpani ex ordine ſancti Hieronymi, de quo hæc habet in epiſtola [c] ad Nicolaum Thomas Sarzanenſis. *De epiſtolis Hieronymi, quas eſſe apud fratrem Lupum ajebas, non ſum deceptus, quia ita ſemper exiſtimavi. Quid enim his credendum eſt, qui nondum diſcernere norunt inter barbara & Latina.* Ad Johannem Ferro [d], quem vocat, ut alumnos Fontis-boni erudiat, ex Piſis, ubi tunc morabatur Johannes. Ad Maurum Lapi priorem clauſtralem Fontis-boni [e], cui commendat, ut monachis inculcet frequens ſacramentorum exercitium. Ad anonymum [f] de re domeſtica. Ad Matthæum monachum [g], cui excommunicationis pœnam minatur. Ad idem tempus, commorationis ſcilicet ſuæ in Urbe referri poteſt Ambroſii epiſtola ſcripta nomine Eugenii IV. Romani pontificis ad monachos omnes ordinis ſancti Benedicti [h], qua paterna adhortatione pientiſſimus paſtor remiſſum diſciplinæ monaſticæ rigorem in ipſis excitat.

Hoc ipſo anno Philelphus ex ædibus ſuis Florentiæ decimo-tertio kalendas februarias [i] Ambroſio monenti, a quibus ſibi cavendum ſit, inſtituto ſuo reſpondit: *Utar more meo, & ut nemini noceam, & laceſſitus injuria me virum eſſe meminerim.* Ex oppido Genatiani pariter die decima-tertia auguſti [k] Jacobus Languſcus a ſecretis in curia Romana ſcripſit Ambroſio Nicolaum de Leonardis phyſicum, maximum Ambroſii amicum morbo affectum fuiſſe, ſed ex morbo convaluiſſe. Literas ſcriptas ab eodem Ambroſio in commendationem ſpiritualis filii ſui Euſtachii ſummopere placuiſſe, & laudatas fuiſſe a pontifice. Oſtendiſſe etiam eumdem ſummum pontificem magnam gratiam in Nicolaum. Rogare tamen ipſum Nicolaum, ut iterum Ambroſius commendet Euſtachium, ne tepeſcat pontifex audita Nicolai infirmitate. Salutat Jacobus *oratorem ſummum* Leonardum Arretinum, & Nicolaum Nicolium *magnum inveſtigatorem*. Nicolai

a *Lib. VIII. ep. XLI.*
b *Ibid. ep. XIV.*
c *Lib. XXV. ep. III.*
d *Lib. XVI. ep. XXIX.*
e *Ibid. ep. XVII.*
f *Lib. XXII. ep. XXVI.*
g *Lib. XIII. ep. XXXV.*
h *Lib. IV. ep. VI.*
i *Lib. XXIV. ep. XLII.*
k *Lib. XXIV. ep. XXVI.*

colai de Leonardis phyſici extat epiſtola ad Franciſcum Barbarum, & ad Andream Julianum apud cardinalem Quirinum inter epiſtolas Barbari in Appendice pagina XXXVIII. Ann. Chr. 1432.

XIV. Hiſtorica aliquot monaſteriorum.

Die XXVIII. julii Camaldulenſes perpetuo locarunt monachis Montis-oliveti commorantibus in monaſterio ſancti Michaelis in Nemore prope Bononiam, eccleſiam, oratorium & hortum ſanctæ Annæ inter eccleſias ſancti Antonii & ſanctæ Agnetis ejuſdem urbis, ubi hactenus reſederant ſanctimoniales, ſub annuo cenſu unius libræ ceræ; ipſorum enim monaſterium ſancti Michaelis deſtructum fuerat ante biennium, quod reparatum fuit anno 1437. & ad perfectionem redactum anno 1454. Ambroſii literæ patentes ejus conceſſionis habentur tomo IX. tabularii ejuſdem monaſterii ſancti Michaelis. Effecta facile caruit conceſſio & ad alias ſedes translati fuere hoc ipſo anno Montolivenſes, ut legitur apud Lancellotum [a].

In pagina donationis factæ hoc anno a Nicolao marchione Eſtenſe monaſterio ſanctæ Mariæ ad Carceres, & Franciſco Sandello abbati ejus loci, legitur monaſterium illud ab illuſtribus progenitoribus Eſtenſis familias fundatum, dotatum, & privilegiatum fuiſſe. Donationis paginam exequutus eſt die undecima martii nobilis vir Chriſtophorus quondam Jacobi de Condulmeriis Venetus camerarius & procurator marchionis.

Angelus Balderii prior ſancti Leonardi de Volubrio diſtrictus terræ Montisfortini confirmavit electionem Bartholomæi Dominicutii de Eugubio monachi Font-avellanenſis & prioris eccleſiæ ſancti Juliani de Firmo in priorem ſancti Quirici de platea Firmi factam a religioſis viris Petro Mariani priore ſancti Petri de Apedone, & Franciſco Colæ priore ſancti Quirici de Cupedone comitatus Firmi. Actum in domo eccleſiæ ſanctæ Mariæ de Martyribus poſita in Monte-fortino; præſente Jacobo Franciſci priore eccleſiæ ſancti Salvatoris de ſancto Angelo in Pontano &c. Erant hæ omnes eccleſiæ priorales ſubjectæ monaſterio ſanctæ Crucis Fontis-avellanæ.

Junctinus olim Johannis canonicus Arretinus ſubcollector cameræ apoſtolicæ in diœceſi Arretina conſtitutus a Dino de Pecoris canonico Florentino nuntio apoſtolicæ ſedis in Thuſcia, attendens, quod redditus hoſpitalis ſanctorum Jacobi & Chriſtophori de Silice una cum eccleſia ſive hoſpitali ſanctæ Mariæ-magdalenæ de Arretio membro prædicti de Silice devenerint ad cameram apoſtolicam, eo quod jamdiu rectore hoſpitale vacaverit, non obſtante unione facta a Franciſco de Monte-politiano epiſcopo Arretino ipſius hoſpitalis de Silice cum hoſpitale ſanctæ Mariæ de Oriente extra & prope muros Arretii; quæ quidem unio non ſubſiſtit, non interveniente conſenſu capituli Arretini, qui de jure requirebatur, citato rectore hoſpitalis de Oriente, neque comparente, declarat hoſpitale de Silice devolutum eſſe ad cameram apoſtolicam; ex tabulario ſanctæ Mariæ in Gradibus [b].

Extabat in oppido Fractarum provinciæ Urbinatis eccleſia ampla, in qua repoſita fuit imago Deiparæ Virginis, quæ antiquitus reperta fuerat in nemore Caſtanearum, ædificata ab hominibus dicti oppidi, qui exhibebant rectorem ſeu plebanum abbati Claſſenſi inſtituendum ab ipſo in ea eccleſia.

[a] *Pag.* 141.

[b] *Num.* 657.

Ann. Chr. 1433.

XV. Proſequitur viſitationem ordinis Vallis-umbroſæ.

ANTEQUAM Ambroſius hujus anni initio proſequeretur viſitationem ordinis Vallis-umbroſani, hæc acta fuere, quæ ipſe deſcribit in ſuo Hodœporico. *Per eos dies adierunt nos plerique prælati, conſultaturi nobiſcum, quid facto opus eſſet in collecta indicta per primores civitatis clero. Multis ultro citroque ſententiir pro ingeniorum varietate dictis, hæc fuit concluſio,*

nego-

ANN. CHR. 1433.

negotium majori numero clericorum ac prælatorum eſſe tractandum. Convenimus in monaſterio ſanctæ Mariæ juxta condictum, placuitque omnibus, ut cardinalis imploraretur auxilium, petereturque a decemvirali magiſtratu, ut de voluntate pontificis fieret cleri ſolutio, dareturque dilatio ad novas fruges. Ipſe ea legatione functus ſum. Sed parum profecit iſta noſtra diligentia; ipſo quidem ad omnia parato impendere operam & opem ſuam, verum rebus ita afflictis, ut neque ipſe exauditus ſit. Alteri quoque nobis a pontifice injuncto operi per eos dies incubuimus. Frequentes ad nos amicorum concurſus fuere. Expoſtulare coram monaſterii ſenioribus licuit de modo intemperantiæ præteritæ, fecimuſque. In eam rem plurima utrinque dicta ſunt, cum e conſeſſu pater monaſterii repente reſiliit; ipſius commotionem blande poſtea corripuimus. Adbibitus eſt, qui negotia componeret juris-conſultus amiciſſimus nobis. Opiniones de nobis falſo præſumptas, quod quaſi jura monaſterii temerare vellemus, publice fratres omnes allocuti, reſecare curavimus, quantumque in nobis fuit, omnium corda lenivimus oratione noſtra, & ſimul omnes & ſeorſim ſingulos ad pacis indiſruptum fœdus ſectandum die noctuque incitantes, ſatiſque miſerante Chriſto profecimus. Adiit nos Vallumbroſanus abbas, commendavitque religionem ſuam, neque ipſe ſolum, verum abbates quoque plurimi, & cum eo pariter, & ſeorſum ſinguli quique rem ſuam commendantes. Triduum ferme in noſtro monaſterio ſancti Salvatoris remorati, ad paſcua conſueta redivimus. Literas a duce militiæ Florentinorum Nicolao ſecundo percepimus, abbatem monaſterii de Anglario ſumma ope commendantes, neque ipſius modo, verum aliorum quoque precibus fatigati ſumus. Reſponſum eſt omnibus rationabiliter. Demum dum hæc atque illa moliri diceretur, monaſterii ipſius commodis conſulentes, abbate ipſo ad clauſtrum revocato, ſubſtituimus ei digniorem hominem, ſcilicet optime de nobis meritum Rainerium priorem ſanctæ Mariæ de Balneo. Profectus ille pacificam monaſterii poſſeſſionem cepit, cum poſtridie ſuperveniens armata manu abrogatus ille eum inde deturbare voluit. Nihil tamen profecit, nam ut id ſignificatum eſt nobis, literas ad ducem illum & a decemvirorum magiſtratu & a privatis civibus ſcribi fecimus, ipſique ſcripſimus, admonentes eum & infamis vitæ hominis, & honeſtatis ſuæ. Reſcripſit placide & leniter, nihilque homini ultra auxilii impendit. Hominem quoque ipſum convenimus literis, ſub anathematis pœna mandantes, ut ſe intra certum diem conferret ad nos. Parere contempſit, immo ne literas quidem accipere aut legere voluit. Ceterum has affigi valvis majoris eccleſiæ imperatum eſt, omneſque didicerunt, qua ille fuiſſet pœna conventus, illo in malis perſeverante, neque proficiſci ad nos conſentiente. Dux militiæ Florentinorum Nicolaus exiſtimatur ab iis, qui notas addiderunt epiſtolis Ambroſii, Nicolaus Marsuccius Tolentinas; ſed is nondum acceperat inſignia, quæ recepit hoc anno die ſancti Johannis-baptiſtæ. Videtur potius intelligendus Nicolaus Forte-brachius, Videatur epiſtola V. libri I. ad Eugenium mox afferenda.

Decimo-octavo kalendas februarii [a] ex monaſterio ſanctæ Mariæ Angelorum Ambroſius Matthæum camerarium Florentiam vocat, aſſerens ſe cupere domino civitatis alloqui, ne pro indicenda clero collecta ſupra modum & vires oneretur. Decimo-quinto kalendas februarii [b] Bartholomæo de Monte-gonzio ſcribit ſe literas dediſſe cardinali de Comitibus, egiſſeque gratias, quod ordini reſtituerit monaſterium ſanctæ Trinitatis de Peruſio: conditiones hujus reſtitutionis Bartholomæo committit; cardinalem Urſinum libere dimiſiſſe monaſterium Cortonenſe; ipſe proinde cardinalis de Comitibus vel libere, vel cum penſione monaſterium Peruſinum reſtituat.

[a] *Lib. XVI. ep. VII.*

[b] *Lib. V. ep. XXIII.*

Sed

Sed Hodœporicon proſequamur: *Vigeſima ferme die poſtquam Florentiam veneramus, prælatos quoſdam Vallumbroſanæ religionis in monaſterio ſanctæ Trinitatis adbibuimus, lectiſque apoſtolicis literis, hortati omnes ſumus ad zelum domus Dei, atque ad retegenda vulnera ſua, ut poſſet per nos remedium congruum adbiberi morbis ſingulis. Abbatem Henricum ejus monaſterii invenimus plane bonum virum & vitæ laudabilis. Triduum ibi viſitando & neceſſaria diſponendo conſumpſimus. Inde ad monaſterium ſancti Pancratii profecti, biduo egimus, abbatem itidem boni teſtimonii hominem adhortantes, atque ad meliora provocantes, ibique item compoſitis rebus ad ſanctæ Verdianæ monaſterium, quia extra muros civitatis eſt, pergere inſtituimus. Offendimus ibi laudabilem ordinem, vitæque communionem, & in ſexu fragiliore obſervantiam admirandam, & præcipuam honeſtatem. Exhortati eas ſumus ad profectum, atque ad perſeverantiam boni operis, & ad virginitatis illibatæ veneranda certamina. Quædam ibi quoque neceſſaria conſtituimus pro conſervatione monaſterii. Ancillas deinde Chriſti multum ſane conſolati reliquimus, atque ad aliud extra muros monaſterium perreximus, ubi ſingularis obſervantiæ regularis bonum non minus vigere, quam in primo deprehendimus, licet ab hoc illud derivaret. Laudavimus Deum, quod præter ſpem expectationemque noſtram tantum in vaſis fragilibus divini amoris invenimus, hortatique ad meliora, & ad ſancti certaminis perſeverantiam animantes, nonnulla item ſalubriter ſtatuentes inde diſceſſimus, eas multum lætas & hilares dimittentes. Inde ad ſancti Bartholomæi tendentes monaſterium, quod Ripolis dicitur, triduum ibi remorati ſumus, pluribus indignis de abbatis converſatione perceptis, ad quæ diſcutienda neceſſario id temporis conſumpſimus. Multis pro illo & contra illum teſtimoniis acceptis inde diſceſſimus ad monaſterium ſancti Salvii profecturi*. Ex monaſterio pulcherrimo Ripolitano, quinto kalendas februarii [a] Hieronymo fratri ſignificat Ambroſius Hieronymum Balneenſem olim transfugam & rebellem paratum jam morem gerere. Ante tres dies [b] ex Florentia, Johanni Siculo priori ſancti Pauli de Urbe ſcribit de viſitatione Vallumbroſani ordinis, & an ſocii ſimul vel ſingillatim relationes de ea facere debeant Romano pontifici inquirit. Inſuper ſibi, & abbati Camalduli-Florentini & ſeptem canonicis officium injunctum fuiſſe imponendi clero Florentino quinquies mille & ducentos aureos mercatoribus debitos; qui ſe nimium gravari putent, non eſſe exaudiendos. Johannem demum precatur [c], ut inducias ſibi unius diei obtineat a Romano pontifice ad reſpondendum. Die ſequenti [d] ſcribit Eugenio IV. non eſſe attendendas querelas clericorum circa collectam. Inſuper ſe amoviſſe abbatem Anglarienſem a regimine, qui patria Burgenſis eſt; quia tamen timet, ne Nicolaus a Romano pontifice conſtitutus gubernator Burgi protectionem abbatis ſuſcipiat, ideo ipſum orat, ne flagitationibus aurem præſtet. Etiam ad hanc Ambroſii epiſtolam adnotatores Nicolaum hunc interpretantur Nicolaum Marruccium Tolentinatem in Florentinorum ducem creatum die ſancti Johannis-baptiſtæ hujus anni. Nos melius credimus indicari Nicolaum Fortebrachium, cui in emphyteuſim ab Eugenio IV. traditum fuerat oppidum Burgi anno antecedenti. Kalendis [e] februarii Jordano Urſino cardinali gratias agit pro reſtituto monaſterio Cortonenſe. Ne audiat querimoniam clericorum, qui gravatos ſe ſentiebant in collecta debita mercatoribus juxta partitionem factam ab octo-viris quique Romam miſerant, qui conquererentur, atque opinio multorum erat ipſos adituros eumdem cardinalem. Deprecatur a ſe amoveri incœptam viſitationem ordinis Vallis-umbroſani. Leo-

Ann. Chr. 1433.

a *Lib XI, ep. LIV.*

b *Lib. IV. ep. IV.*

c *Lib. IV. ep. V.*

d *Lib. I. ep. V.*

e *Lib. II. ep. VIII.*

Ann. Chr. 1433.

nardum demum Dithum juvenem optimum, amiciſſimum, ardentis ingenii ipſi cardinali commendat.

XVI. Eligitur legatus urbis Florentiæ ad concilium Baſileenſe.

Dum *hæc aguntur*, ſequitur Ambroſius in Hodœporico, *nuntius allatus eſt, qui nos præcepto pontificis & electione civitatis legatione fungi in Germania oportere, ſignaret. Ea res, licet laboris plurimum ac difficultatis habere videretur, obſiſtere nequaquam auſi ſumus, ſimul & comparatione moleſtioris rei, grate a nobis admiſſa eſt. Venerat Florentiam & abbas noſter, quem vicarium conſtitueramus, Euſtachius nimirum abbas Vallis-caſtri, ut nos viſeret, Hieronymumque fratrem, monoſteriumque noſtrum viſitaret. Acceptus eſt gratiſſime ab omnibus, auctuſque gratia noſtra remeavit. Abbas inſuper inſtitutus Anglarii profectus ad nos, quæque acciderant, & quæ in rem noſtram ipſe egiſſet, aperuit, accepiſque mandatis, quid fieri vellemus, abſceſſit. Interea, quinam peregrinationis noſtræ comites futuri eſſent, cum tractari cepiſſet, decretum tandem eſt, ut Burgenſis abbas, domnus Ugolinus, prior ſanctæ Margaritæ, domnus Dominicus, Benedictus cognatus noſter & tres famuli nobiſcum irent. Conventi a ſummo magiſtratu civitatis honorifice accepti ſumus, & ut nos præpararemus ad exitum juſſi. Tum vero fidem in nos amiciſſimi noſtri Dini canonici benevolentiamque præcipuam experti ſumus. Siquidem per ſeipſum, per nuntios ſemet & ſua omnia nobis offerre perrexit, equos, argentum, pecuniam, veſtes & cetera peregrinantibus in uſum neceſſaria. Hoc ipſum & pater meus abbas Florentinus noſter in viſitando ſocius humaniſſime & liberaliſſime egit. Et Coſmus humaniſſimus ante omnes, ac Laurentius frater atque alii.* Extat epiſtola Ambroſii ad Gometium abbatem ſanctæ Mariæ Florentiæ data idibus februarii [a] ob legationem ſibi impoſitam ad concilium Baſileenſe mutuas pro itinere poſcentis pecunias. Hac profectione ſua interceptum viſitationis Vallis umbroſanæ negotium Romanus pontifex demandet ipſi (Gometio) & alteri ejus ſocio, vel alterum ipſis addat. Alia quoque [b] ad Dionyſium priorem clauſtralem ſancti Mathiæ, qua XVI. Kalendas martias ei ſignificat ſe proficiſci legatum civitatis ſuæ ad concilium.

a Lib. IV. ep. VIII.

b Lib. XXI. ep. VII.

Intentis nobis atque ad iter expeditis, rumor allatu pontificem approbaſſe concilium Baſileenſe, quod eatenus noluerat, indicavit. Itaque, ne diutius magno incommodo noſtro remorari cogeremur, adito magiſtratu ſummo, ut reviſere noſtra liceret, oravimus, & eum benevolentia impetravimus. Sollicitarat abſentes literis anteceſſor noſter orans, ut ſui mſererer, ne deſererem, ut monaſterium ſancti Petri de Cerreto conferrem ſibi, quod monaſterio noſtro annexum, nequaquam ultra juris noſtri erat. Et cum a nobis rationabiliter hæc illius poſtulatio rejiceretur, inſtitit tamen, ut pro illo intercederem, & ſe accerſirem ad me. Id facere nequaquam conſenſi, ne auctor illius inſtabilitatis juſte reprehendi poſſem, ceterum hoc illius arbitrio permiſi. Venit ad nos multiſque verbis cum fratribus noſtris, cum quibus negotium agebatur, nequicquam conſumptis, re tunc infecta diſceſſum eſt.... Hieronymus ille refuga noſter poſteaquam contra nos tentarot omnia, Roma rediens, Florentiam venit ibique amicorum precibus, ut ſibi parceretur, obtinuit. Adiit nos denique, veniamque ſupplex poſtulavit. Benigne acceptus eſt a nobis, Senaſque ad noſtrum monaſterium de Roſa ire juſſus. Obtulit nobis literas commendatitias amiciſſimi viri nobiſque optime cogniti epiſcopi Cervienſis (Chriſtophori a ſancto Marcello referendarii ſummi pontificis*), quibus ille eum ita commendabat, ut totum tamen permitteret arbitrio noſtro noſtræque illum, juſſu quoque pontificis, ſubjiceret ditioni. Alium item Hieronymum fratri noſtro abbati de Agnano vehementer infeſtum au-*

ctoritate

AN. CHR. 1433.

ctoritate noſtra repreſſimus, loca ſuo ſtare juſſum, adjectis terroribus gravibus, niſi acquieſceret. Legati per eos dies a pontifice ad concilium miſſi Florentiam venerant, amiciſſimi nobis. Hos, ut erat officii noſtri, viſitare ſtuduimus. Multa conſulimus invicem, neque tamen bonæ ſpei quicquam reportavimus, ita deſperata videbantur concilii negotia. Legatum æque viſitavimus Bononiam a pontifice directum (Marcum Condulmerium pontificis nepotem Avenionenſem epiſcopum ſuffectum gubernatorem Bononiæ in locum Fantini Danduli) *Ubi vero impetrata profectio fuerat, decimo-tertia kalendas martias ſumpto prandio moventes noſtro monaſterio, ea die ad noſtrum diverſorium ſanctæ Margaritæ pervenimus die jam adveſperaſcente. Magna inundatio effecerat, ut itinera etiam planiora tranſitu difficilia fierent; adeout cum in quemdam campum neceſſario divertiſſemus itinere obſtructo aquis, mula, cui inſederamus, molli ſabulo infixa penitus vix enatare poſſet, idque poſteaquam deſcendiſſemus. Poſtridie monaſterio ipſo dubia tempeſtate diſceſſimus, quippe nocte tota nix alta deſcenderat, priore noſtro, ne uſquam proficiſceremur, hortante. Ubi vero ningere deſtitit, iter aggredi ſatius putavimus, veriti, ne ſi clementiorem aerem præſtolari pergeremus, remorari illic pluſquam vellemus, & pluſquam ſatis eſſet, cogeremur. Nondum quingentis paſſibus a monaſterio exceſſeramus, cum repente ingens venti procella exorta nos adeo vexare cepit, ut algere pluſquam unquam alias inciperemus, præter quam quod ipſa vi flatus moleſtiſſima affecti ferebamur. Nivem deinde is turbo excuſſit adeo frequentem, ut nihil ad eam moleſtiam addi poſſe videretur. Et tamen etſi ſæpius pœniteret moviſſe monaſterio, colluctari cum ea tempeſtate delegimus, majoris mali metu. Adeo enim inhorruerat aer, ut hyemi tunc dari initium videretur. Afflictis aſperiore cœlo, incommodi illud adjectum eſt, quod nix perpetua caligine adjuncta ita vias & itinera obſederat publica, ut niſi peritiſſimos eorum duces habuiſſemus, devia ſequuti eſſemus. In tantam vero altitudinem excreverat nix, ut jumenta, quibus inſederamus, per eos maxime montes, qui ad Prunum appellantur, enatare non poſſent, adeout ſex fere paſſuum millibus emenſis, deſperatione victi ad monaſterium, unde moveramus, redire cogitaverimus. Verum eam ipſam cogitationem & ipſi damnavimus. Itaque pertinaciore ſtudio quam ceperamus, obſtinatiuſque contra tempeſtatem ferebamur. Maximo tandem labore & fatigatione pervenimus ad Pratum-vetus. Inde feria quarta cineribus acceptis inde digreſſi ſumus, datis nobis ab amiciſſimo noſtro Felice viris quibuſdam, qui itinera montium aperirent, nivibus altiſſimis obſeſſa. Magno cum labore noſtro breve illud itineris intervallum Mojonam uſque peregimus; inde longiori ambitu venimus ad noſtrum monaſterium Fontis-boni.*

Ex Fonte-bono datæ ſunt literæ Ambroſii [a] ad Michaelem monachum XVII.
Angelorum, quibus conqueritur de monachis Angelici monaſterii ſibi adverſantibus, & paternæ in ipſum dilectionis affectum declarat. Epiſtola data eſt XII. februarii, ſed ea die nondum Fontem-bonum pervenerat. Sexto nonas martii [b] ad Dionyſium priorem clauſtralem ſancti Mathiæ de rebus monaſticis. VIII. idus martii [c] percontatur a Hieronymo fratre an ſpes liberationis ſit a ſuſcipienda legatione ad concilium, cum tamen ſummus pontifex urgeat ad exitum. Quarto idus [d] ab eodem iterum inquirit, an ſibi eundum ſit ad concilium, quod neſcit. Ex Bononia nuncium ſe accepiſſe Venetos legatos Ferrariam oppetituros adventum ſuum. Iterum eidem ſcribit XIV. kalendas aprilis [e] cardinalem Urſinum ſibi ex Urbe dediſſe literas aſſerentes, quod pontifice decernente eundum ſibi ſit ad concilium, & civitatem Florentinam debere mittere legatos. Quod ſi non

Epiſtolæ hujus anni.
a *Lib. XIII. ep.* I
b *Lib. XXI. ep. VIII.*
c *Lib. XI. ep. LV*
d *Ibid. ep. LVI.*
e *Ibid. ep. LVII.*

ANN. CHR. 1433.

prius, ſubdit cardinalis, nobiſcum certe ibis, qui ad finem menſis iſtius Urbe movebimus; Leonardum Arretinum e contra affirmare civitatem ob ærarii penuriam non miſſuram legatos. Dinum canonicum nominat, & Johannem Guicciardinum, qui equos ſibi miſerant ad iter hujuſmodi. Decima-ſexta martii [a] ex Fonte-bono ſcribit Franciſco Sandello; Vigeſima-prima martii ex Arretio [b] Bernardo abbati Volaterrano; VIII. kalendas aprilis [c] ex Fonte-bono Hieronymo fratri. Die ſequenti [d] data eſt Ambroſii encyclica ad omnes prælatos Camaldulenſes, qua eos adhortatur ad diſciplinam reſtituendam, moreſque reformandos in ſuis monaſteriis, juxta ea, quæ tradita ſunt in conſtitutionibus ordinis, & in libris de Moribus, ac etiam in noviſſimis decretis capitulorum Burgi & Urani annis 1430. & 1431. Nimirum de carnibus non comedendis, de camiſiis lineis non deſerendis, & ceteris, quæ pertinent ad honeſtatem vitæ. Statutum præterea factum in iiſdem capitulis de quibuſdam feſtivitatibus celebrandis modis omnibus ſervari vult, ut videlicet de ſancto Ignatio epiſcopo & martyre duodecim lectiones fiant, de ſanctis Cleto & Marcellino tres lectiones, de ſancta Anna duodecim lectiones, de ſancto Alexio tres lectiones, de ſancto Baſilio tres itidem lectiones, de Viſitatione beatæ Mariæ ſollemnitas pleniſſima abſque octava. Præterea indicit, ut ſequens generale capitulum, quod deinceps de triennio in triennium eſt celebrandum, fiat in monaſterio Fontis-boni, ad quod prælati omnes conveniant ſub pœna in poſtremo capitulo conſtituta, ut ibi poſſint neceſſaria quæque tractari pro reformatione religionis, & conſervatione obſervantiæ regularis, ut fiat congregatio in laudem Dei & ſanctæ religionis augmentum, Data eſt Ambroſii circularis hæc epiſtola in noſtro monaſterio Fontis-boni VII. kalendas aprilis anno Domini M. CCCC. XXXIII. indictione XI. Quinto kalendas aprilis [e] Hieronymo fratri ſcribit. Octava aprilis [f] Sandello abbati ſignificat ſe adhuc ancipitem, an eundum ſibi ſit ad concilium, an vero continuanda viſitatio ordinis Vallumbroſani. Ea ipſa die [g] Hieronymo fratri dat literas aſſerens definitum tandem fuiſſe non amplius eſſe ſibi proficiſcendum ad concilium; quare viſitationes ordinis aggredi conſtituit. Quinto idus aprilis [h] Auguſtino Angelorum monacho, tertio idus Gaſpari [i] alteri ejuſdem loci aſcetæ epiſtolas mittit. Decimo-ſeptimo kalendas maji [k] Hieronymum fratrem certiorem facit in literis cardinalis Urſini alia prorſus contineri, quam profectionem ad concilium; quare ſolutum ſe ab ea cura, de viſitatione peragenda monaſteriorum ordinis cogitare. Decima-octava die aprilis [l] a Luca priore Angelorum viſitationem auſpicaturus expoſcit duos ſibi monachos itineris ſocios dari, quamvis obſtet lex perpetuæ clauſuræ. Duodecimo & decimo kalendas majas [m] ſcribit Hieronymo fratri; hac poſtrema die [n] Franciſcum priorem ſancti Benedicti orat, ut in ſocium ſibi det viſitationum Simonem monachum. Memorat Andream, qui Volaterris exercebat militaria ſtudia. Die ſequenti, octavo, ſeptimo, & quarto kalendas majas [o] idem de viſitatione argumentum ad Hieronymum fratrem. Hac poſtrema die [p] Silveſtrum Angelorum monachum literis alloquitur; ea ipſa die [q] Auguſtino monacho pollicetur, ſe interſuturum celebrationi primæ ipſius Miſſæ, ſi hæc differatur ad menſem ſeptembris.

Commorans Ambroſius in Fontis-boni ſolitudine, nil antiquius habuit, quam ut inibi reformationem induceret. Itaque accito Mariotto ipſum in præceptorem & magiſtrum puerorum & novellorum germinum dedit. Quod deſcribit in Hodœporico: *Et quoniam clauſtri reformandi*, inquit, *quod diu peſſime fuerat gubernatum, cura nos acris urgebat, neque ſatis, qui*

ad

a Lib. XX. ep. IX.
b Lib. XVI. ep. XXXIII.
c Lib. XI. ep. LVIII.
d Lib. XVIII. ep. III.
e Lib. XI. ep. LIX.
f Lib. XX. ep. X.
g Lib. XI. ep. LX.
h Lib. XII. ep. VII.
i Lib. XIII. ep. XXIX.
k Lib. XI. ep. LXI.
l Lib. XIV. ep. VI.
m Lib. XI. epp. LXII. LXIII.
n Lib. XVIII. ep. X.
o Lib. XI. epp. LXIV. LXV. LXVI. LXVII.
p Lib. XIV. ep. XXIII.
q Lib. XII. ep. VIII.

ad eam rem idoneus eſſet judicio noſtro occurrebat, aliquanto diutius eam cogitationem traximus. Placuit tandem ad eam rem accerſire Mariottum illum, cujus ſupra facta eſt mentio, utpote quem votis noſtris concordem deprehendiſſemus apertis indiciis, etſi nonnihil difficultatis obſtare videbatur. Sublata tamen difficultate omni, quod cupiebamus, effectum eſt, venitque Camaldulum pariturus monitis noſtris. Inde fugatis, qui peſſime nutriti fuerant, quique corrumpere poſſe maſſam omnem fermento ſuæ iniquitatis videbantur, pueros ſancta educari novos conſtituimus, eique operi initium dedimus, permiſſa omni facultate, liberaque in pueros auctoritate Mariotto ipſi ea intentione, ut majore quoque poſtea diligentia proſpiceremus clauſtri ipſius perpetuæ tranquillitati, quod facere Chriſto propitio intendimus,

Ann. Chr. 1433.

Eodem tempore hoſpitale Patavinum contulit Leonardo monacho abbatiæ Carcerum, prioratum Cellæ Dominico, monaſterium Prataliæ Johanni Arretino. Arretium contendit, ubi ipſum adiit abbas monaſterii ſanctæ Floræ, qui contra Hieronymum monachum ſuum (de Alleottis) expoſtulavit plurima, quem Ambroſius conventum ſecretius ad humilitatis inſtitutum revocare curavit. Hilarianum abbatem Deciani, qui commutaverat abbatiam Deciani cum alia ſancti Marci Volaterrarum, quam obtinebat Mariottus, præfecit monaſterio Campriani, collata illa Deciani eidem Mariotto. Elegit priorem ſanctæ Mariæ in Balneo, in qua electione jus ſibi vindicabat comes Gerardus Gambicurta, cui reſtitit. Egit in eremo ſacram hebdomadam. Euſtachium abbatem Vallis caſtri, qui eatenus vicarium ſui egerat in Fonte-bono, ad monaſterium ſuum dimiſit una cum Fazino conſanguineo ſuo, quem olim ſcribam ſuum a ſuo latere juſtis de cauſis amoverat Ambroſius,

XVIII. Viſitat monaſteria Bononienſia & Veneta.

UBI *vero pluſquam duos menſes expectatum eſt, neque legationis noſtræ negotio finis dabatur, ne tempus diu nequicquam tereremus, inſtituimus viſitationes aggredi religionis noſtræ. Verum antea Florentiam miſimus abbatem noſtrum cum literis ad magiſtratum ſummum civitatis, quibus ſignificaremus, nos Venetias petere viſitandi ordinis gratia, paratos ſemper & ubique civitatis obſequi juſſis, quando illorum decretis aut literis conveniremur. Indultum a præſulibus eſt, ut bona cum pace noſtra & illorum gratia proficiſceremur. Itaque compoſitis, quantum fieri tum potuit per inutile miniſterium noſtrum rebus, monaſterio noſtro movimus quarto kalendas maias, ipſaque die venimus ad Pratum-vetus. Ibi ancillas Chriſti viſitantes ad bene vivendum ſumus hortati, ſimul ut pro nobis orarent inſtantius poſtulantes. Vidimus & incluſam illam, & ad perſeverantiam boni operis animare curavimus. Inde moventes venimus ad noſtrum monaſterium ſancti Petri de Luco, ibique itidem famulas Chriſti adhortati, noſque precibus illarum commendantes kalendis maji iter arripuimus, ut Bononiam proficiſceremur. Euntibus literæ a noſtro abbate de Carceribus redditæ ſunt, tabellario nobis inter alpes obviam facto. Orabat mirifice abbas ipſe, ut proficiſceremur ſimul, & prioris ſancti Mathiæ contra ſe intemperantiam quaerebatur, de quo, quia locus aptus occurrit, paucis exponendum eſt.* Hic narrat pluribus Ambroſius Angeli Cieræ prioris ſancti Mathiæ pervicaciam, qui a vicario prioris generalis viſitari monaſterium ſuum detrectabat, contraque jura ordinis appellationem priorum ſibi ſubjectorum ad priorem generalem impediebat, ſuoque marte vivens jugum excutiebat obedientiæ.

Tum proſequitur narrationem itineris ſui. *Venimus prima manſione ad caſtellum munitiſſimum, quod Caurennum dicitur, & ſequenti die Bononiam, ubi extra urbis mœnia in monaſterio noſtro ſanctæ Mariæ de Camaldulino ea die remorati, poſtridie Bononiam, clam fere, ingreſſi ſumus, conſulto devi-*

Ann. Chr. 1433.

devitantes occurſum amicorum, qui nobis ire obviam inſtituerant, divertimuſque ad monaſterium noſtrum ſancti Damiani. Adierunt nos illic frequentes amicorum conventus & nobilium, & ſtudioſorum. Sed eminebat affectus nobiliſſimorum equitum Romanorum Stephani Porcii prætoris urbani, & Mariani mei illuſtris adoleſcentuli germani ſui, qui omnium in nos officia ſuperare ſtudebant, & viſitationibus crebris & ſignificationibus gratioſiſſimis amoris penitus inſiti. Plerique ex his munuſculis quoque proſecuti, conviviis inſuper nos excipere voluerunt. Sexta vero menſis monaſterium noſtrum ſanctæ Chriſtinæ viſitationis inchoandæ gratia adivimus, ubi ſuſcepti cum proceſſione ſolita, juramentum obedientiæ a matre monaſterii & monialibus ceteris exegimus, præmiſſaque exhortatione ſalutari, ea ipſa die examen incepimus. Exacta diſcuſſione ſollemni, gratias egimus Deo, quod offendiſſemus inſtitutionem ſatis opinione meliorem. Itaque illas multum exhortati ad bene vivendum, quædam utiliter ac neceſſario inſtituimus, eiſque ſcripta & ſervanda reliquimus. Unam ex his novitiam in feſtivitate ſanctæ Chriſtinæ, legitimæ ætatis ac bonæ indolis ſacravimus, magno cum gaudio, nemine omnino ſecularium intus admiſſo; quod & ſi grave aliquantum viſum eſt, id tamen poſtea magno earum omnium conſenſu & affectu approbatum fuit, ita ut nunquam antea neque honeſtiorem, neque pulcriorem ſollemnitatem ſe vidiſſe omnes faterentur. Indulſimus tamen, ut tibicines in veſperis admitterentur, ne conſuetudinem omnino videremur averſari, in celebritate præcipua monaſterii duplici, & tituli ſcilicet, & conſecrationis. Unum illis grave viſum fuit, quod eas parentum domos adire prohibuimus. Conſueverant enim vel conventæ ab illis, vel ſponte ſua, interdum, immo & ſæpe illuc ire. Eam legem earum oratu ita temperavimus, ut extremæ infirmitatis caſu liceret, permittente matre monaſterii, proficiſci. Compoſito utcumque monaſterio, ad ſancti Damiani priorem viſitandum profecti ſumus. Scripſeramus mox, ut Bononiam ingreſſi ſumus, venerabilibus fratribus noſtris abbatibus ſancti Michaelis de Muriano & ſanctæ Mariæ de Carceribus, ſignificantes adventum noſtrum, quia ſic nobis convenerat, quod alter ex his exire nobis obviam conſtituiſſet, ſed præreptæ literæ alterius fuerunt, ut ex eventu conſtitit nobis. Exacta diſcuſſione ſollemni, renuntiare ſe velle in manibus noſtris prior ipſe teſtatus eſt, quod non legitime, neque per oſtium ſibi ingreſſus videretur. Admiſſa illius reſignatione, denuo monaſterium illi contulimus, quia revera prudens atque ad regimen aptus judicatus eſt. Fuerat adverſus illum gravis orta querimonia, priuſquam iter iſtiuſmodi arriperemus, vicario epiſcopi Bononienſis multa objiciente illi per literas, quod hæreditatem Bononienſis civis, cujus ipſe exequutor ſupererat, in uſus ſuos converſiſſet. Eo nuntio concitati priorem ipſum ad nos convocare decrevimus, literis illius hominis leniter reſpondentes. Advenientem protinus & jura ſua oſtendentem, ubi nequicquam falſa calunnia vexari deprehenderamus, abſolvimus, rationi conſona ſcribentes vicario memorato. Quibuſdam ergo tunc pro tempore conſtitutis in ſuo monaſterio, Camaldulini quoque priorem eadem ratione viſitavimus. Abſtinuimus ex induſtria a viſitatione monaſterii ſanctæ Mariæ de Angelis, eam ad noſtrum reditum reſervantes. Peractis omnibus Bononia proficiſci, cum nullus ex Venetiis occurreret, conſtituimus. Sed antequam inde moveremus, amici cujuſdam nobis optime cogniti, ſumus relatione multum afflicti aſſerentis, nihil nos veritatis exculpere quiviſſe de noſtro monaſterio ſanctæ Chriſtinæ; &c. Eas res, quantum mœroris attulerit, fari ſatis haudquaquam poſſumus, de illis ea dici audientes, quibus contraria nos inveniſſe gaudebamus, neque fidem ejus accommodavimus dictis, non plus illi, quam experimento noſtro credere volentes.

ſentes. Erant plurima, quæ adverſarentur ejus dictis, & inprimis diligentia & peritia ſumma divini cultus, officiorumque ſacrorum & alia, quæ præſentes notavimus ab his, quæ ferebantur, prorſus diſſonantia. Amicus is Ambroſii videtur fuiſſe Romæus Foſcararius, cui poſtea ſcribens[a] oſtendit lenitatem neceſſariam in monaſtica diſciplina ſibique propoſitam, qua lenitate non mediocri profectu ſe uſum in eo parthenone componendo ſignificat, quod ille notaverat, Expoſtulaverat ſiquidem Romæus Ambroſium tertio jam profectum Bononiam vulneri remedium non appoſuiſſe, ſemiſſam vel negligentem fuiſſe, ſeveriuſque ultum non eſſe. *Studioſius item veteris amicitiæ jure & officio pietatis viſitavimus Gaſparum noſtrum, nuperrime religionem ingreſſum, atque ex Philoſopho ſeculi Chriſti militem factum. Eum quantum inſpirare dignatus eſt Dominus, in ſancto inſtituto confirmare curavimus, magna tum ab ipſo, tum a ceteris fratribus caritate ſuſcepti*. Prædicatorum ordinem ingreſſus fuerat Gaſpar.

ANN. CHR. 1433.

a *Lib. IX, ep. IV.*

Dum Bononiæ commorabatur Ambroſius, tertio nonas maji [b] nuntiavit Paulo Venerio ſe Bononiam veniſſe, affuturum Venetias poſt paucos dies. Die ſequenti [c] Mariotto ſcribit ſe veniſſe Bononiam die ſecunda maji. Eadem die [d] Euſtachio abbati Vallis-caſtri refert ſe divertiſſe ſecunda die maji ad monaſterium Camalduli-Bononienſis; juſtis de cauſis ſe noluiſſe ire ad alterum ſanctæ Mariæ de Angelis. Commendat ipſi familiam ſuam, cujus eum vicarium conſtituerat. Septimo idus maji [e] Hieronymo fratri narrat ſe Bononiæ ſacraſſe in aſceterio ſanctæ Chriſtinæ ſacram virginem nomine Laurentiam. Pridie idus maji [f] ſcribit eremitis & Majori; ipſa die [g] Mariotto. Die iduum [h] Hieronymo fratri ſignificat falſum ſe reperiiſſe rumorem, qui percrebuerat, de monaſterio ſancte Chriſtinæ. Laurentiam & Annam ſanctimoniales libellum orationum vernaculo ſermone ſcriptum expetere. Accepiſſe ſe literas a Hieronymo de Praga ex Baſilea. Craſtina demum die ſe Bononia profecturum Venetias verſus.

b *Lib. XIX. ep. VII.*
c *Lib. XV. ep. IX.*
d *Lib. XVI. ep. II.*
e *Lib. XI. ep. LXVIII.*
f *Lib. XVI. ep. XX.*
g *Lib. XV. ep. X.*
h *Lib. XI. ep. LXIX.*

Itaque, proſequitur in Hodœporico, XVIII. *kalendas junii mane Bononia movimus, præſente, neque prius quam aſcendiſſemus mulam, abſcedere volente Stephano Porcio, & pleriſque nobilibus, qui ſecum ad nos ſalutandos advenerant. Non potuit perſuaderi Mariano meo dulci atque illuſtri adoleſcentulo, ne pergere nobiſcum vellet, ſed aliquot millibus paſſuum ingenti affectu, honoris cauſa deduxit abeuntes. Vix tandem emenſis quinque milliariis, eum e complexu noſtro dimiſimus, ipſaque die Ferrariam venimus. Statueramus viſere principem civitatis* (Nicolaum marchionem Eſtenſem) *ex officio noſtro, atque ſalutare, & una Guarinum antiquum amicum noſtrum cum pleriſque ſtudioſis. Sed ubi comperimus principem conceſſiſſe Venetias, rati nobilitatem omnem ſecum profectam, id officii genus differre inſtituimus ad reditum noſtrum. Obvios ex itinere habueramus Dionyſium, & monachum alium ſancti Mathiæ a priore ad hoc ipſum miſſos, ut nos Venetias eum honore ſuo ſumptu ducerent. Animadvertimus ſtatim literas a nobis ad abbatem de Carceribus miſſas a priore ipſo fuiſſe interceptas. Multa illi de diſpoſitione prioris optima referentes, lenire commotionem animi noſtri conati ſunt. Blande ac leniter, quæ afferebantur, accepimus*. Ex Ferraria XVII. kalendas junii [i] data eſt Ambroſii epiſtola ad Hieronymum fratrem, qua ei ſignificat humanitatem nobilium virorum Stephani & Mariani Porciorum ſibi adhibitam Bononiæ, & in itinere verſus Ferrariam, ubi jam pervenit, ſed abſentem principem viſitare nequivit. Mox ſe arripere iter Venetias verſus.

i *Lib. XI. ep. LXX.*

Itaque poſtridie Ferraria profecti, ad portum venimus, cui Francolino voca-

Digitized by Google

ANN. CHR. 1433.

vocabulum eſt, quinto lapide diſtantem. Ibi conducta navicula iter arripuimus, Venetias biduo profecturi. Fregit nos navigatio inſolita, & adverſa vis venti fecit, ut triduum jactaremur. Venimus prima manſione Lauretum, ſecunda Præneſtinam, tertia demum Venetias, conſultoque divertimus primo ad noſtrum monaſterium ſancti Johannis baptiſtæ de Judaica, multum renitentibus ducibus noſtris, & ut ad monaſterium ſancti Mathiæ proficiſceremur inſtantibus. Obſtitimus rationabiliter, quod illic abbatem ſancti Michaelis antiquum & venerabilem patrem præſtolari vellemus. Exierat obviam nobis prior ipſe recto itinere, ſed quo facilius ac melius navigaremus, a recto tramite in altum mare detorſeramus. Amiſſis itaque veſtigiis noſtris ſubſequutus eſt nos, invenitque adhuc in ipſo monaſterio quieſcentes. Acceptis honorifice, monaſterii ipſius prior graves querimonias expoſuit contra ſancti Mathiæ priorem. Mox primo congreſſu jurgari orſus, quid nobis de reliquo ſperandum foret, admonuit. Expoſtulare protinus de Bononienſe negotio cepit. Repulimus illius inſipientiam reſponſo pleno rationis commotius forte quam par erat, inter ipſa ſalutationis auſpicia. Inter eos ſermones nuntiatur abbas noſter ſancti Michaelis veniſſe. Profecti obviam complexi ſumus ſenem optimum, ſatis dolentes eum virum illa ætate tot ſimul vexari morbis, oſculatique diu de illius collo pependimus, cum ille nos quoque viciſſim præcipuo foveret affectu. Inter hæc, ubi aliquandiu conſedimus, inter abbatem ipſum atque priorem oborta contentio eſt, utrum nos monaſteris adire prius oporteret. Allegantem antiquitatem ſui monaſterii priorem abbas conſtantiſſime repulit, antiquius eſſe ſuum ac dignius veriſſimis rationibus docens. Inclinavimus in ejus ſententiam facile, abbatiſque noſtri naviculam cum illo una ingreſſi, ceteris ſubſequentibus, ad ſancti Michaelis monaſterium venimus. Ubi accepti ex more cum proceſſione, atque in eccleſiam inducti, ſervatis omnibus legitimis, obedientiæ ſollemne juramentum præſtitum a cunctis eſt. Jam vero quo affectu, quo honore ab omni illa ſancta congregatione fuerimus accepti, quis referre ſufficiat? Exſatiati aſpectu noſtro, affectuique ſuo ſatisfacere non poſſe videbantur; ita certabant officiis. Quadraginta ferme dies illic manſimus, cum uberiore ſemper caritate tam a patre monaſterii, quam a congregatione omni ſumus accepti, ſingulari apparatu. Magna nos illic nobilium amiciſſimorumque noſtrorum turba viſitavit, magnoque ab his omnibus ſtudio venerationis ſuſcepti ſumus. Eminebat affectus Franciſci Barbari, Leonardi Juſtiniani, Marci ac Laurentii fratrum ſuorum, gravitate ſumma hominum, Bernardi quoque filii, adoleſcentis & illuſtris & eruditi, Marci Lippomani & ceterorum, qui ſumma obſervatione latus noſtrum ſemper fere ambiebant. Fantinus (Dandulus) *quoque antiquus amicus noſter, protonotarius, comperto adventu noſtro nos feſtinus adiit, officioſiſſimeque recepit. Frater item nobis modo optime cognitus, qui ex Hebræis crediderat, arte medicus ingenti ſtudio quæſivit colloquium noſtrum, nobiſque poſtea familiarior factus nos frequens adiit. Suadentibus amicis, ut antequam viſitare inciperemus, ducem ejuſque conſilium viſitare officio noſtro pergeremus, nona, poſtquam eo adveneramus, die id executi ſumus, magna nos & nobilium & religioſorum turba proſequente. Suſcepit nos humaniſſime & reverenter princeps inclytus,* (Franciſcus Foſcari) *ac juxta ſe collocant, cum illi adhortatione Barbari mei, cauſam adventus noſtri Latine explicaſſem, tam grate, ſic prompte, adeo dulciter ſapienterque reſpondit, ut maximam moverit admirationem, egregieque conſolatum a ſe dimiſerit, hortatus cœpto & inſtituto operi ardenter inſiſtere, opemque ſuam ubique pollicitus.*

Interea temporis quinto-decimo kalendas junii [a] Venetiis ex ſancto Mi-

a *Lib. XI. ep. LXXI.*

Michaele Hieronymo fratri ſcripſir ſe die quarta-decima maji Bononia receſſiſſe, Ferrariam die XV. perveniſſe, inde Venetias, ubi ad ſancti Michaelis conſedit. Decimo-tertio kalendas [a] Euſtachio abbati Vallis-caſtri, Mariotto parirer [b] ſignificavit advenrum ſuum Venetias. Undecimo kalendas [c] Hieronymo fratri ſe propediem ducem Foſcarum viſiraturum, inde officium viſitationis monaſteriorum ſuſceprurum. Venetamq; rempublicam legatos ad concilium Baſileenſe mirrere, idque Venetos inſtituiſſe ſignificare Florentinis. Famam eſſe Venetiis ſe Florentiam accerſendum, ut eodem legati munere fungererur pro republica Florentina ad ejuſdem concilii patres. Nono [d] kalendas idipſum notum fecir Euſtachio abbati. Quarto kalendas [e] iterum ſcribit Mariotto, & [f] Euſtachio. Tertio vero kalendas junii [g] Nicolao Nicolio iter ſuum deſcribit ex Camaldulo Bononiam, inde Venetias. Se interea vertendo Dionyſio occupatum, aliis incumbere verſionibus nequire. Viſitaſſe Bononiæ Gaſparem ex præceptore ſeculi factum Chriſti diſcipulum, evoluiſſe ibidem bibliothecam patrum Prædicatorum. Inde Venetias conceſſiſſe exceprum a Barbaro, Leonardo Juſtiniano & ab aliis. Offendiſſe Cyriacum (Pizzecolium) Anconitanum antiquitatis ſludioſum, qui ſibi oſtenderit aureos & argenteos nummos Liſymachi, Philippi & Alexandri; ſcrupulum tamen ineſſe, an ſint regum Macedonum; & effigiem Scipionis junioris in lapide onychino. Adiiſſe quoque ſe phyſicum quemdam magnæ opinionis virum, qui habet penes ſe nonnulla Græca volumina, & in primis Pauli peritiſſimi medici libros ſeptem, Galeni & Plutarchi quædam. Feciſſe phyſicum hunc ſecum verba de Paulo medico Florentino perito & diligenti. Per ora hominum ferri ſe iturum legatum ad concilium. Franciſcum Barbarum, Marcum Lippomanum & Hermolaum Donatum ſalutationis officia ad ipſum (Nicolaum) mittere. Scire vero cupit a Nicolao, an ipſe probaverit proemium ſuum in Laertii traductionem. Eadem die [h] commendat Romæo Foſcarario Bononienſi monaſterium ſanctæ Chriſtinæ ejuſdem urbis injuſte vexatum. Quoad Diogenem Laertium, cujus verſionem ante multos ab hinc annos curandam ſuſceperat, ipſam hoc anno Coſmo Mediceo [i] nuncupavit Ambroſius, manu Michaelis monachi ſcriptam.

ANN. CHR. 1433.

a *Lib. XVI. ep. III.*
b *Lib. XV. ep. XI.*
c *Lib. XI. ep. LXXII.*
d *Lib. XVI. ep. IV.*
e *Lib. XV. ep. XII.*
f *Lib. XVI. ep. V.*
g *Lib. VIII. ep. XLV.*
h *Lib. IX. ep. II.*
i *Lib. XXIII. ep. X.*

Sed monaſticam viſitationem in cœnobio ſancti Michaelis de Muriano proſequamur. *Continuo monaſterium ipſum noſtrum, ubi hoſpitabamur, viſitare aggreſſi, paucis diebus abſolvimus, maxime delectati religione ſumma & ſanctitate vitæ, quam ibi comperimus, mira patris peritia & ſolertia ſingulari. Indicem quoque confecimus rerum omnium, admirati nimium, ex quibus ruinis in quantam amplitudinem pater ipſum monaſterium auxerat, cum præter fratrum optimorum numerum, præter extructiones parietum (nam ipſum ferme a fundamentis erexerat) tanta & tam varia ſuppellex ubique enitebat, ut ſtupori nobis eſſet. Quædam tamen illic conſtituere ad incrementa decoris volentes, pater grate admodum admiſit. Magna ſuſpicio comites itineris noſtri pervaſerat; omneſque ſuadebant, ut in ipſo monaſterio priorem ac monachos ſancti Mathiæ viſitare pergeremus, neque noſtri ſolum comites, verum & plerique nobilium, & in primis Fantini noſtri id auctoritas admonebat. Dura res viſa eſt, neque admittenda facile, quod apertum animum prodere & patere non injuſtæ querimoniæ videretur. Conſilium tandem fuit abbatis noſtri & aliorum fidelium amicorum (ſocii ſuſpicione vel inani laborantibus) conſulendum, quod inferret hujuſce ſuſpicio plena ſollicitudinis jugem cruciatum. Quæſita igitur occaſione veriſimili, quod locus ille adventantibus civibus utpote propinquior atque aptior eſſet, quodque abbas noſter nonnihil operis injunxiſſet nobis, ratione caritatis, cui com-*

ANN. CHR. 1433.

mode nuſquam alibi poſſemus inſiſtere, noſtram in monaſterio ſancti Mathiæ moram excuſavimus. Acceſſeramus illuc primum cauſa poſſeſſionis ex more capiendæ, ſuſceptique cum proceſſione, ſollemne exegimus ab omnibus obedientiæ ſacramentum, ipſiuſque monaſterii fabricam pulcherrimam & religioni aptiſſimam inſpexeramus, jamque tum ſubjerat miſeratio, quod tale tantumque cœnobium hujuſmodi capite niteretur, cogitatioque inceſſerat ipſius relevandi. Ægre tum a priore, tum a Dionyſio admiſſa occaſio, aperte querentibus ſe negligi, & nos opinione iniqua laborare. Reſiſtere tamen nihil auſi, illuc ſingulatim diſcutiendi acceſſerunt. Mœroris materiam copioſam invenimus, neque minus hic doloris, quam lætitiæ & ædificationis in ſancti Michaelis monaſterio offendimus &c.

Per eos dies viſitavimus celebriora urbis loca, ſumuſque a religioſis omnibus fratribus gratiſſime accepti. Magna nobis cum Laurentio Juſtiniano religioſiſſimo viro facta conſuetudo eſt, cum quo æſtus omnes cordis noſtri communicantes, multum inde conſilii ſani reportavimus. Viciſſim ipſe plurimum delectatus eſt nobis, & cum ob vitæ meritum Venetiis epiſcopus a pontifice fuiſſet datus, abnuit, noſtroque & patris noſtri abbatis conſilio, ne diutius eluctaretur, inductus, non tamen tunc votis & adhortationibus noſtris acquievit. Ejus monaſteria & aliaque pleraque celebriora, ut dictum eſt, vidimus, & præcipue fratrum noſtrorum Montis-oliveti, ubi etiam die monaſterii præcipua (tertia nimirum feria Pentecoſtes) *ab eis rogati, Miſſarum ſollemnia celebravimus, comitantibus nobiſcum ſemper aliquibus ex noſtro monaſterio ſancti Michaelis monachis ſenioribus. Adivimus & Fantini noſtri domum, ab eoque accepti humaniſſime diem ibi totum exegimus, quocum & Johanne Cornelio vicino ſuo plurima urbis loca viſitavimus, & Sanctorum corpora vidimus honorifice condita, ipſiuſque Johannis domum ſplendide inſtructam, & bibliothecam non ignobilem ſumus admirati.*

Tarviſium his diebus contendimus, ut & monaſterium ſanctæ Chriſtinæ viſitaremus ex inſtituto noſtro, & quædam veſtigaremus diligentius, quæ ad nos tum de abbate noſtro de Carceribus, tum de priore ipſo & de aliis quibuſdam nonnulli detulerant. Illo die, ſancti Pariſii, (cujus corpus ibi conditum venerati ſumus, vitamque conſcriptam, ſimpliciter licet, nobiſcum aſportavimus) cum perveniſſemus, in vicino monaſterio manſimus. Antiquum namque monaſterium, quod fuit celeberrimum extra muros civitatis, bellorum motus ad ſolum uſque diruerant, & nunc in domo minus idonea intra civitatem remorantur. Illic adiverunt nos plurimi nobiles & literati, Barbari mei literis moniti, noſque officioſiſſime acceperunt &c. *Dum illic eſſemus, rumor fuit, milites domum monaſterio contiguam conduxiſſe. Id cum, matre conquerente, accepiſſemus, non ante deſtitimus cum amiciſſimo viro cancellario, quam inde amoti illi ſunt, quorum erat propinquitas infamis ac periculi plena. Viſitare curavimus presbyterum ſenem, nobis optime carum, Beltramum, cui extra urbem ſedes erat, a quo item accepti perhumane & reliqua celebria religionis loca vidimus.* Beltramus Ferrarienſis in agro Tarviſino monaſterium ſanctæ Felicitatis de Romano gubernandum acceperat, abeuntibus monialibus, a Stephano Carrarienſe epiſcopo Patavino anno 1404. & eo loci aliquot ſociis ſibi adjunctis congregationis novæ ſub patrocinio ſancti Hieronymi exordia poſuerat, duoque alia eremitoria excitaverat in eodem territorio. Conſulatur [a] Sajanellus.

[a] Pag. 150.

Confirmatis itaque mulieribus illis, præceptiſque ſibi in ſcriptis traditis ac perlectis de clauſura, de ſecularibus intus non admittendis, & aliis pluribus, inde diſceſſimus tertia, poſtquam adveneramus, die, confecto rerum omnium indice. De eo monaſterio ſcripſerat ad nos inter ipſa noſtri officii

primor-

primordia Dionyſius noſter, oraveratque, uti poſſeſſiones ejus, mulieribus inde fugatis, monaſterio ſancti Mathiæ adderemus. Nos tunc ignari rerum, ſententiam ad noſtrum illuc adventum conſulto diſtuleramus. Et cum illuc proficiſci inſtitueremus, multum inſtiterat, ut nobiſcum iret, quod nos juſtis ex cauſis omnino renuimus. Revertentes medio ferme itinere nuntius excepit, qui ſollicitudinem ignaris incuteret; veniſſe enim, qui literas ad nos Florentia perferret: plerique ex nobis profectionem ad concilium eis literis indici putaverunt. At ubi monaſterium ſancti Michaelis attigimus, literas ab anteceſſore noſtro (Benedicto olim priore generali) *miſſas offendimus, quibus ſignificaret monaſterium ſancti Zenonis vacare, abbate ipſo vita functo, orabatque ſibi monaſterium ipſum conferri. Nos ancipiti aliquandiu ſententia fluctuantes ſententia ſenis noſtri confirmavit, utque monaſterium illud conferremus, obtinuit, poſteaquam illi motus omnes noſtros expoſuimus. Itaque collationem ipſam ad eum, ut poſtularat, manu propria miſimus, admonentes ſecretius, ut ab acceſſu illicito ſe contineret, ne inde antiquum refricaret errorem; id enim nos nulla ratione paſſuros. Scripſimus & Hieronymo fratri, ut illum item admoneret.* ANN. CHR. 1433.

Acceſſimus ad monaſterium ſancti Mathiæ poſtridie quam Tarviſio redieramus, priore nos evocante ob monaſterii negotia quædam, eaque ipſa die reverſi ad conſueta cubilia, tractare cum abbate noſtro cepimus, quid facto opus eſſet. Conſilium illius tandem fuit, ut illic nihil contra prioris perſonam ageremus, ob evitandos motus omnes, qui tunc orituri veriſimili ratione credebantur, ſi quid ageremus, differendumque nobis alio & loco, & tempore, ſibi enim placere, ut inde amoveretur, ſed ſuo tempore & loco. Adoleſcentem ipſius propinquum, multa in ejus laudes proſequentem fregimus reſponſione congrua & gravi. Adiit nos inter ceteros & Cyriacus Anconitanus, multaque nobis oſtendit antiquitatis, cujus ſtudioſiſſimus indagator erat, monumenta, tum epigrammata vetuſta, tum ſignatos nummos argenteos & aureos, tum ſigna. Petrus item medicus & Græca quædam peregrina volumina, & nummos item ejuſdem generis, & alii plerique nobiles itidem. Franciſcus autem meus (Barbarus) *duo Græca volumina dono dedit; prophetas ſcilicet omnes ſexdecim, & opuſcula rariora Nazianzeni, utrumque pulcherrimum.* Petrus medicus vel phyſicus eſt Petrus Thomaſius Venetus.

Hæc ipſa magis illuſtrantur ex epiſtolis Venetiis datis ab Ambroſio. III. itaque die junii [a] Paulum Venerium abbatem & monaſterium ſancti Michaelis de Muriano exemit a vicariorum poteſtate, ut quieti & tranquillitati ejus monaſterii præſertim proſpiceret. Die quinta [b] Hieronymo fratri ſcribens ait, Franciſcum Barbarum ſibi donaſſe XVI. prophetas antiquiſſimis & pulcherrimis literis ſcriptos, & Gregorii Nazianzeni triginta opuſcula; eumque a ſe impendio poſtulaſſe vitas ſanctorum patrum, ancillarum Chriſti commodis profuturas. Ipſum Barbarum præterea & Leonardum Juſtinianum alioſque cupere vitam Chryſoſtomi. Octavo idus [c] junii Nicolao ſignificat Petrum phyſicum adtuliſſe ad ſe volumina ſua, nempe Paulum Eginetam peritiſſimum medicum, ſeptem libris Græca lingua ſcriptis de toto medicinæ corpore, qui floruerit ſub Juliano Cæſare; volumen muſices Ptolomæi libris tribus cum commento Porphyrii, Plutarchum de muſica, Plutarchi moralia in duobus voluminibus chartaceis, velleque divertere ad eos. Franciſcum Barbarum eſſe condimentum totius humanitatis, Georgium Trapezuntinum virum peritum Græcarum & Latinarum literarum ſe collaturum Florentiam, ſi honeſtum ſalarium vel a publico, vel a privatis perſonis inveniret, longeque illum fructuoſiorem futurum, quam Philelphum, cum ardeat ingenio, nil habeat fucatum aut fictum

[a] *Lib. XIX. ep. VIII.*
[b] *Lib. XI. ep. LXXII.*
[c] *Lib. VIII. ep. XLVI.*

ANN. CHR. 1433.

a Lib. XI. ep. LXXIV.

b Ibid. ep. LXXV.

c Lib. VIII. ep. XLVII.

ctum, pluſque agat quam loquatur, & aptiſſime imbueret adoleſcentes tam in Græca, quam in Latina lingua. Decimo-ſexto kalendas julii [a] Hieronymo fratri excuſat ſe habitationem recepiſſe, dum erat Bononiæ, apud moniales ſanctæ Chriſtinæ. Decimo-tertio kalendas [b] iterum in idem argumentum ſcribit eidem Hieronymo. Vitam inſuper Chryſoſtomi concupiri a Barbaro pluribuſque aliis viris; Paulum Venerium abbatem ſancti Michaelis de Muriano optare hiſtoriam Caſinenſis cœnobii, & dialogum Deſiderii ſibi tranſcribi. Duodecimo kalendas [c] Nicolao promittit ſe otium habentem Dionyſii verſioni operam daturum. Tarviſii nil reperiiſſe peregrinum, ſed Auguſtini dumtaxat epiſtolas Gallicis literis in pulcro volumine ſcriptas, aliaque in hunc modum. Dum Ferrariam perveniſſet, principem non reperiiſſe abſentem tunc ab urbe, & una cum eo abſentem & Guarinum, qui Venetias ſcilicet profecti erant. Mane ſummo diſcedentem ſe Ferraria principem inveniſſe brevi limbo pervectum, poſt quem Uguccio vaſtiore ornatiſſimoque ferebatur navigio cum aliis nobilibus, inter quos erat idem Guarinus, qui Veronam rediturus eſt. A Fantino Dandulo ſe exceptum convivio, cum quo plura luſtravit Venetiis, & potiſſimum Johannis Cornelii comptiſſimam bibliothecam, in qua tamen nil novi, ſed omnia volumina ornatiſſima. Eundem Dandulum mirifice adfici Nicolao, ipſumque deſtinaſſe dare ſe otio, & ſacrarum literarum exercitio. Petrum phyſicum locupletem & per totam urbem celeberrimum eſſe, qui tamen Græcas literas non didicit plane, eumque habere in optatis venire Florentiam ad viſendum Nicolaum, & Paulum medicum, facturumque ipſum copiam omnium ſuorum Græcorum voluminum. Se nondum adiiſſe domos Barbari & Juſtiniani occupatiſſimorum in reipublicæ negotiis. Cyriacum Anconitanum Venetiis abiiſſe Orientem petiturum. Animadvertiſſe ſe quid ſperandum ſit in urbe Florentia de Georgio Trapezuntio; lacrymabilem inſuper tragædiam ejus urbis ſe mœſtum legiſſe, & ferre iniquo animo tantum valuiſſe hominis inſolentiam, ut cives liberos periculo cruciatus ſeſe exponeret. Hermolaum Donatum legatum civitatis Venetæ ire ad concilium cum Franciſco juris-perito (de Capitibus-liſtæ Patavino). Firmam ibidem eſſe opinionem de proxima coronatione imperatoris, & de pace cum Venetis. Effigiem auream Berenicis videre ſe curaturum, & ſimul chryſtallinam Alexandri, quamquam illa atteſtatione Barbari jam ab urbe Veneta evolaverit. Salutat Coſmum & Laurentium, Carolum & Pontanum (Thomam), quem admodum dolet admotum equuleo. Propediem ſe iturum Patavium, Veronam & Vicetiam, in qua poſtrema urbe, paulo antequam Venetias veniret, antiſtes Petrus Æmilianus obierat diem ſuum, daturumque ſe operam, ut illius pulcherrimos libros, & præſertim pſalterium Græcum pulcherrimum & ornatiſſimum, qui tunc erant Patavii, videret. Obiit Æmilianus die xx. maji, pro quo & ad hanc diem anniverſarium officium celebramus in monaſterio ſancti Michaelis de Muriano.

Cetera acta Venetiis, omnia plane monaſtica, conſulto omittimus. Proſequimur autem Hodœporicon. *Poſtea vero quam deliberato diſceſſu in anteriora pergere conſtitueramus, amicos omnes reviſere, & ducem denuo viſitare decrevimus. Ipſum itaque intra cubiculum adire & colloqui placuit, ubi accepti humanitate ſumma, illi, quæ compereramus, & utriuſque monaſterii ſtatum expreſſimus, ut ſi quando placuiſſet aliud, non eſſet ignarus noſtræ ſententiæ. Gratiſſime pollicitus nunquam ſe nobis defuturum. Offendimus cognatum ſuum Andream Donatum antiquum amicum noſtrum, a quo item grate excepti, duci demum valefecimus. Noſtram inde profectionem Barbarus noſter prævenerat literis, ut quocumque tandem iremus, grate ſuſci-*

pere-

peremur. Die ante profectum ſuum, hoc eſt octavo kalendas julii [a], Hieronymo fratri ſcripſit ſe diſceſſurum craſtina die Patavium verſus. Nunciat inſuper nummum Berenicis reginæ unciam & ſemis appendere; Alexandri cryſtallinam imaginem a poſſeſſore diſtractam fuiſſe ad regiones remotas. Eadem die [b] Mariotto ſignificat ſe quadraginta diebus fuiſſe Venetiis, tunc proficiſci Patavium. Lætatur de novello adoleſcentulorum grege in monaſterio Fontis-boni, & prædicat cœnobium ſancti Michaelis præſtantiſſimum ob ſapientiam ducis & peritiſſimi magiſtri Pauli Venerii abbatis.

ANN. CHR. 1433.

a Lib. XI. ep. LXXVI.

b Lib. XV. ep. XIII.

At cum præpararemur ad iter, tum vero abbas noſter ſibi ipſi nequibat ſatisfacere. Denique non contentus humanitate præterita, quam quadraginta diebus exhibuerat, ſanis atque infirmis mira diligentia providens, abeuntes munuſculis quoque proſecutus eſt, eiſque gratiſſimis. Amplexati prius omnem congregationem & exoſculati ad navem deſcendimus neceſſariis omnibus onuſtam, abbate noſtro nos deducente cum lacrymis, & a conſpectu amplexuque noſtro ægre ſe evelli patiente. Tandem datis itineris fidiſſimis ſociis, vigeſima-quinta junii Venetiis movimus, valefacientes abbati ac fratribus omnibus, rectoque itinere Patavium tendebamus, fratre abbatis noſtri de Carceribus duce; ita enim ille conſtituerat. Miſeramus, priuſquam Francolino moveremus, jumenta noſtra ad monaſterium noſtrum ſanctæ Mariæ de Vangaditia, ut illic alerentur, ſcribentes abbati ipſius monaſterii amiciſſimo & benevolentiſſimo noſtro. Suſcepit ea vir ille cum famulo ſingulari affectu, ibique per omne illud tempus, quo Venetiis ſumus remorati, adbibita eſt eis ſumma diligentia. Ubi vero Patavium ingreſſi ſumus, quia fama exierat epiſcopum civitatis Petrum Donatum veterem amicum noſtrum, poſtridie profecturum ad concilium, viſitare illum continuo decrevimus. A quo accepti gratiſſime, multis verbis de concilio ipſo ultro citroque habitis, ſero tandem diſceſſimus ea lege, ut ſequenti die ſecum pranderemus. Primo itaque divertimus ad abbatis noſtri de Carceribus domum pulcherrimam atque ampliſſimam, egregieque inſtructam, magnificeque ſuſcepti a fratre, qui noſtrum operiebatur adventum, ea ibi nocte requievimus. Mane vero miſimus, qui jumenta noſtra eo adducenda curaret, advenitque illuc abbas noſter & alii quidam prælati religionis noſtræ. Illis comitibus adivimus denuo epiſcopum noſtrum, ubi finito prandio domum omnem epiſcopatus mirifice inſtructam ad uſque pinnas, unde non ſolum civitas, ſed omnis circum regio proſpectaretur, epiſcopo ipſo duce luſtravimus. Negotium religionis, ne ad ſynodum evocaremur contra jura noſtra, illi, vicarioque ſuo, abbate inſtante, commendavimus. Inde, ubi remeavimus, a nonnullis religionis ſtudioſis viſitati affectu præcipuo ſumus, maximeque ab epiſcopo Signienſe juvene piiſſimo, & quem Venetiis familiariſſime noveramus, & in cauſa epiſcopatus ſui (nam nuperrime fuerat aſſumptus) illum & pontifici Romano, & aliis quibuſdam commendaveramus. Triduum illuc remorati loca religionis cuncta vidimus, & in primis monaſterium ſanctæ Juſtinæ, quod celeberrimum erat, viſitare curavimus. Accepti officioſiſſime offendimus religionem laudatiſſimam, tamen opinione non majorem. Vigilia apoſtolorum epiſcopus noſter prandio nos accepit, neque reluctari diutius licuit. Ejus dum quædam evolvere nobis propoſita pergimus, invenimus ſeptem Antonii epiſtolas eatenus nobis incognitas, celeberrimas tamen. Aderat Marinus amicus noſter Dalmata, ſanctarum literarum inprimis ſtudioſus. Exegimus jure amicitiæ, ut eas nobis tranſcribendas curaret, grateque pollicitus eſt. Poſtridie adivimus ſancti Michaelis eccleſiam, abbati noſtro ſubditam, Miſſarum ſollemnia celebraturi. Bonus ibi præerat vir. Offendimus illic etiam epiſcopum noſtrum. Inde ad viſendam domum hoſpitalem prioris de Orbiſio comitis noſtri profecti redivimus ad diverſorium noſtrum. Viſitavimus monaſterium de Porcilia, cui præerat prior mo-

naſte-

Ann. Chr. 1433.

naſterii Montis-crucum, vidimuſque corpus beati Antonii Peregrini. Ibi rerum indice confecto, ſequenti die monaſterium Montis-crucum adire perreximus, comitantibus nobiſcum fratribus abbatis noſtri (de Carceribus e familia Sandellorum) *Hieronymo & Ludovica. Ubi ad monaſterium venimus, aptiſſimum religioni offendimus locum. Collis enim eminens, vite, olea & arboribus conſitus, ſilva quoque cædua ex latere veſtitus, in ſui vertice id monaſterium habet, ædificiis honeſtis & neceſſariis inſtructum; ſi adeſſet, qui religioſe vellet vivere. Delectati primum amœnitate loci, miſerati ſumus miſeram conditionem, quod aptitudo hujuſmodi eſſet inanis, neque habitatoribus idoneis frequentaretur. Solum quippe ibi priorem quidem honeſtæ vitæ comperimus, ſed magna ſociorum adverſus illum orta eſt querimonia, quod eſſet avariſſimus, neque neceſſaria provideret, poſſeſſioneſque & monaſterium ipſum negligeret. Quod verum eſſe & ipſi præſentes notavimus. Admonito graviter, & quæ fieri vellemus, injunctis ſibi, trigeſima junii inde profecti ſumus, animo proſpiciendi monaſterio, ſi Dominus juverit, eaque ipſa die ad noſtrum monaſterium ſanctæ Mariæ de Carceribus per Montem-ſilicis & Eſtenſe oppidulum venimus.* Sexto kalendas julii [a] Hieronymo fratri ex Patavio ſignificavit Ambroſius ſe exceptum fuiſſe ab epiſcopo Patavino Donato, ſed morari in domo ampliſſima monaſterii ſanctæ Mariæ de Carceribus. Quarto autem kalendas [b] adventum ſuum Patavium, & humanitatem epiſcopi exceptoris ſui per literas nuntiavit Paulo Venerio. Sexto nonas julii [c] ex monaſterio Carcerum iterum ſcripſit Hieronymo fratri, narrans viſitationes ſuas factas in monaſteriis Montis-Crucum & Carcerum. Die ſequenti [d] Nicolao ſcripſit ſe Venetiis conveniſſe Benedictum Dandulum, nummumque Berenicis penes ipſum vidiſſe, Alexandri autem imaginem, Barbaro narrante, didiciſſe diſtractam, vel poſſeſſoris metu occultatam, ne pretio ſubriperetur. Franciſcum Piſtorienſem, auctore ipſo Dandulo, multa in Syria, ubi hominem illum hic invenit, quærere Nicolai nomine. Oſtendiſſe etiam ſibi eumdem Dandulum nummos aureos & argenteos Conſtantini & Conſtantis repertos in urbe Conſtantienſi. Multa id genus numiſmata Venetiis ſervari, quæ videnda cives attuliſſent, ſi ii antea didiciſſent ſui adventum. Veniſſe ſe Patavium exceptum a Petro Donato antiſtite, viſitaſſe bibliothecas patrum Prædicatorum & Minorum, vidiſſe pulcherrimum volumen epiſtolarum Hieronymi. In volumine autem Langobardo, quod erat penes Marinum ſtudioſum & ſacrarum literarum peritum, ſeptem Antonii M. epiſtolas, & aliud opuſculum nuſquam alias a ſe viſum, epiſtolas concinne ſcriptas & Marinum utrumque opus manu propria exſcripturum.

a Lib. XI. ep. LXXVII.

b Lib. XIX. ep. IX.

c Lib. XI. ep. LXXVIII.

d Lib. VIII. ep. XLVIII.

Viſitationem monaſterii Carcerum ex Hodœporico deſcribimus: *Suſcepti ab abbate noſtro atque a congregatione omni cum proceſſione ſollemni, præſtitoque ab omnibus gratiſſime obedientiæ ſacramento poſt exhortationem brevem, quia jam dies declinabat in veſperam, Placidus puer orationem in honorem noſtri memoriter recitavit conſtanter & commode pro ætate. Delectati ſumus mirifice ſtudio ac diligentia noſtri abbatis; decem quippe pueros monachos ita educandos curaverat, ut nihil in eis puerile, præter ætatem, deprehenderimus. Unam ibi diem quieſcentes, kalendis julii viſitare ex officio noſtro aggreſſi ſumus. Quædam ad nos de abbate ipſo fama perduxerat, quæ caute ac ſubtiliter inquirentes falſa fuiſſe deprehendimus, multumque ædificati non diſſimulavimus, quin lætitiam noſtram venerabili patri abbati ſancti Michaelis & Hieronymo fratri literis nunciaremus.* Epiſtola ad Venerium data eſt quarto nonas julii [e], laudemque monaſterii & abbatis, ac monachorum Carcerum continet; in eadem conſtitutiones quaſdam mittit

e Lib. XIX. ep. X.

eidem

eidem Venerio ſervandas in ejus monaſterio, arbitrioque ipſius temperandas, commendans poſtremo ejus attentioni monaſterium ſancti Mathiæ de Muriano. In idem argumentum eidem lireras dedit [a] ſexto idus julii, adjiciens, ur adſumeret in ſui adjutorium pro reformando dicto ſancti Mathiæ cœnobio plebanum ſanctæ Mariæ de Muriano. Sed narrationem proſequamur. *Examinatis omnibus, pueriſque ipſis adbibitis ſingulatim, quatuor ex omnibus, qui erant majores natu, abbate volente ad profeſſionem admiſimus quinta julii magno cum gaudio omnium. Quædam fuerat inter abbatem ipſum, & vici, cui Vigbizzolo vocabulum eſt, homines oborta contentio de ſacerdote, qui illis Miſſarum ſollemnia celebraret. Quia enim ſubditi monaſterio ſunt, remoti ferme tribus millibus paſſuum, ad quos adiri ex monaſterio non facile, hyemis maxime tempore, poteſt, petebant illi ſibi ſacerdotem dari perpetuum, qui apud ſe remoraretur. Abbas ratione nitebatur tueri monaſterii ſui jura. Ea partium tandem conventio fuit, abbate maxime inſtante, ut ſtaretur judicio noſtro. Non inviti in eam ſententiam jerunt. Auditis itaque diligenter, quæ afferebantur, aditoque loco ipſo, ut oculis quoque conſpiceremus eccleſiam, attendimus in pariete eccleſiæ ipſius inſerta ſaxa antiquis inſculpta literis. Epigrammata pervetuſta erant. Inde profecti ad monaſterium rem omnem ita compoſuimus, ut licet a principio quidam reclamaverint, pacati tamen quietique diſceſſerint, nobiſque gratias egerint poſtmodum. Adbibitis poſtremo, ut ſollemne eſt, ad capitulum fratribus, poſt abſolutionem & exhortationem, quam inſpirare dignatus eſt Dominus, præcepta, quæ ſcripſeramus, omnibus legimus, & ſervanda mandavimus, nemine non libenter accedente. Hortati ſumus abbatem noſtrum, ut plures nutriret pueros, cum præcipue haberet parata omnia, magiſtrum idoneum Nicolaum optimum juvenem & induſtrium monachum, qui alios erudiſſet, habitationem aptiſſimam, amploſque monaſterii redditus. Pollicitus eſt facturum omnia libentiſſime. Cumque juſſit pontificis omnes illarum partium prælati ad concilium ire cogerentur, & abbas noſter una cum ceteris, vices illi noſtros publico inſtrumento permiſimus, eademque die & nos Orbiſium, & ille Patavium ivimus. Offendimus in loco anguſto & ſolitario priorem boni teſtimonii hominem, tenui victu ſecum tres ſocios alentem. Mirum eſt, quanta omnium erga illum obſervantia, quæ dilectionis vis, quæ commendatio fuerit. Nobiles, ignobiles, ruſtici, ſeculares, clerici, uterque ſexus mira de illo prædicabant. Viſitationis officio peracto blande illius inopiam conſolati, & quæ ſibi eſſent agenda, proponentes, eadem die ad monaſterium Carcerum remeavimus. Placuit medio ex itinere, veluti ex cuniculo, deflectere pauliſper, ut Franciſci Petrarchæ tumulum in villa Arquà cerneremus. Vir enim nobilis ætate noſtra & literis deditus, a quo ferme ſunt excitata ſtudia humanitatis, ut mauſoleum ſuum viſere cuperem, facile de me obtinuerat. Eo ſalutato, precibuſque pro illius requie fuſis, contendimus ad monaſterium. Compoſitis ibi rebus, nona julii inde progreſſi abbate comite, ad Vangadiciam contendebamus. Occurrit nobis pluſquam mille paſſibus abbas ipſius monaſterii* (Antonius Ferro Parmenſis, qui fuerat prior generalis) *conjunctus olim nobis pietate ſingulari; tranſitoque Atheſis amne, prior ad nos tranſmeavit, ſimul itaque profecti ad monaſterium venimus. Nulla ibi ſervata conſuetudo eſt, quia revera abſque ordine jamdiu viventes monachi, quid in hujuſmodi ſoleret fieri, prorſus ignorabant. Suſcepti ſumus magnifice ac ſplendide, contra quam nobis fuerat a noſtro abbate prænuntiatum, qui ajebat mira de hominis miſeria. Quamquam non in eo ſolo, verum quando egreſſi inde ſumus, & in aliis quibuſdam in eo viro optime nobis cara deſide-*

ravi-

ANN. CHR. 1433.

a *Lib. XIX. ep. XI.*

ANN. CHR. 1433.

ravimus fidem ac temperantiam. Reſalutatis nobis abbas ipſe poſt biduum ad ſuum monaſterium rediit. Interea cum fama percrebuiſſet nos eo adveniſſe, adierunt nos plerique loci illius honeſtiores viri laici, commendantes nobis monaſterii ipſius diſciplinam, multaque contra monachos gravia proponentes. Magiſtratus quoque ſolliciti quidnam facturi eſſemus, expectabant. Accepto ab omnibus ex more obedientiæ juramento (a quo tamen abbas ipſe ideo abſtinuit, ne juri ſuo præjudicium ullum gigneretur; fuerat enim prænuntiatus Ferrarienſis epiſcopus, verebaturque, ne ſi ſe ſubjiceret juramento, jus amitteret epiſcopatus; neque ea ratio ſua, cum ſe totum libere permitteret nobis, a nobis improbata eſt) viſitare cepimus, neque ſanitas ulla inventa eſt. Multa invenimus, quæ emendatione opus haberent & quidem acri, ut animadverterimus non inanes fuiſſe ſecularium virorum querimonias. Ubi omnes diſcuſſi ſunt, contulimus ſecretius cum abbate ipſo, quæ inveneramus, dolentes nimium ipſi tales ineſſe ſocios. Doluit & ipſe nobiſcum viciſſim, utque remedium excogitaremus, oravit, ſe per omnia ſequi paratum monita noſtra, & obſequi juſſis. Itaque, citra obſervantiam regularem tamen, conſtituere, monaſterium aggreſſi, ea omnia mandata in ſcriptis dedimus, quæ & antiquum dedecus tollere, & religionis formam aliquam, & initium dare poſſe, ſi ſervarentur, videbantur. Ea omnia & cetera ſtatuta noſtra, quoniam alibi notavimus, hic nequaquam putavimus inſerenda. Judicio abbatis ipſius atque omnium probata conſenſuque parili admiſſa grate ſunt. Ex eis quoſdam amovimus, reliquos admonuimus graviter, abbate ipſo præſente & adſtipulante dictis noſtris. Scripta illis reliquimus præcepta noſtra, & ea inviolabiliter ſervanda mandavimus. Sæpe cum abbate ipſo contulimus noſtra, religioniſque negotia. Fuerat enim in gradu noſtro annos plures, & judicio quidem noſtro injuria amotus, plurimaque edoctus videbatur.

XIX. Mantuæ congreditur cum Victorino Feltrenſi.

INDE ſeptima poſtquam eo adveneramus die profecti (abbate ipſo ægre nos abire permittente, multumque, ut in reditu noſtro ſe reviſeremus, orante,) Mantuam pergere conſtituimus. Per hanc occaſionem monaſterium religionis noſtræ prope Bononiam ſancti Michaelis de caſtro Brittorum, ante centeſimum fere annum quidam religionis novæ homines pervaſerant, & hactenus incubant. Ex ea religione ſuperſtes unus Bononienſis civis, qui partium ſtudiis exulabat Mantuæ. Eum (quoniam paciſci cum alia religione velle, ſumpto ſtipendio annuo, acceperamus, & hujus rei gratia Bononienſi legato Fantino noſtro literas jam ſæpe dederamus, cui fuerat negotium a pontifice Romano permiſſum) adire & alloqui, ſecumque coram tractare negotium, conſilium fuit. Itaque decima-ſexta julii moventes monaſterio, Mantuam veſpere venimus. Poſtea vero quam Victorino Feltrenſi amiciſſimo noſtro, qui hujus quoque rei gratia laboraverat plurimum, literis noſtris admonito, adventus noſter innotuit, mira benevolentiæ ſuavitate nobis occurrit. Nuſquam ferme plus humanitatis invenimus. Per ſe ipſum denique, per diſcipulos, bonos viros & eruditos, ut facile de illius ludo eſſe noſcerentur, nobis ita obſequutus eſt, ut nullam officioſiſſimi hominis partem in ſe deſiderari pateretur. Volumina quædam primo peregrina, ut nobis eſſent ſolatio, miſit, munuſculiſque digniſſimis proſequutus eſt, & a latere noſtro, quantum illi fas erat, nunquam diſcedebat. Didicimus continuo hominem illum, cujus gratia adveneramus, abeſſe, quem Victorinus noſter, miſſo nuntio celeri, convocavit. Biduum illic integrum fuimus, dum illius expectatur adventus, cum lautius ſemper a Victorino ſuſcepti ſumus. Adire illum, viſendæ bibliothecæ illius gratia, ubi perreximus, occurrit nobis cum Mantuani principis filiis, quos inſtituendos acceperat, aliiſque nobilibus ac ſtudioſis, ab-

que

que his omnibus deducti, expeſitam Græcorum voluminum ſtruem evertimus,
ibique non nihil peregrinitatis offendimus. Nam præter iſta communia Pla- ANN. CHR. 1433.
tonis, Plutarchi, Demoſthenis & ceterorum tum philoſophorum, tum ora-
torum, tum poetarum, tum hiſtoricorum, orationes quaſdam Juliani cæſaris,
Homeri vitam ab Herodoto ſcriptam, Quintiliani muſicam & alterius ſe-
nis de Muſica opus, & Auguſtinum de Trinitate & quædam alia notavi-
mus, eaque protinus Nicolao noſtro per literas ſignificavimus Victorini ip-
ſius amiciſſimo; reginæque Berenicis imaginem ex aureo nummo Venetiis
expreſſam miſimus. Delectati ſumus maxime humanitate viri, ſtudioque mi-
rabili non ſolum adultis, verum pueris atque puellis Græcitatem concilian-
di. Denique principis filiam (Cæciliam *) octo ferme annorum ita imbue-*
rat, ut legeret jam & ſcriberet, Græcaque & nomina, & verba inoffenſe
declinaret, non ſine admiratione noſtra. Pueros præterea plures eadem ratio-
ne docuerat, & ſi quos forte boni ingenii animadverterat, eos, ſi eſſent
pauperes, educabat & inſtruebat, magnum ſe reputans fructum ex eorum
profectu reportare. Placuit Cartuſienſes fratres noſtros viſitare, a quibus in-
vitati fueramus. Accepti ab eis affectu ſummo, poſt prandium remeavimus,
novo inſpecto monaſterio, quod erat euntibus pervium. Reverſum virum il-
lum diutius, Victorino præſente, necquiquam ſumus allocuti. Nam præter
verba retulimus nihil, alioque itinere aggredi, ſi vita comes erit, inſtitui-
mus. Inde cum proficiſci ante lucem pararemus, prævenit nos Victorinus
noſter eques cum ſociis, noſque tribus ferme paſſuum millibus deduxit ab-
euntes, cum amovere eum a noſtro comitatu nulla ratione poſſemus. Totus
illi ſermo de literis, de probitate, de modeſtia, de religione, de viris no-
ſtræ ætatis illuſtribus. Vix tandem illum e complexu noſtro lacrymantem
dimiſimus, quo die Veronam hora ferme nona pervenimus.

Ex Mantua datæ ſunt ſequentes Ambroſii epiſtolæ; Hieronymo fratri
decimo-ſeptimo kalendas auguſti [a] ſcribit ſe viſitaſſe monaſterium Vanga- a *Lib. XI. LXXIX.*
diciæ; abbatem ejus loci avidum eſſe reſormationis. Inde conceſſiſſe
Mantuam, adiiſſe Victorinum Feltrenſem virum humaniſſimum, & opti-
mum inſtitutorem filiorum principis. Accepiſſe ſe literas ſummi Floren-
tinorum magiſtratus commendantis ſibi Andream Volaterranum monachum
virum militarem. Victorinum miſiſſe ad ſe Auguſtinum de Trinitate in
Græcam linguam traductum a Maximo Planude, & volumen pulcherri-
mum Platonis de legibus & de republica cum epiſtolis tredecim. Quo-
ad Andream monachum extat hujuſmodi dominorum Florentinorum
commendatitia epiſtola [b] in Appendice ad epiſtolas Ambroſii data ex b *Lib. XXIV. ep. XVI.*
Florentia die decima junii. Videatur alia Ambroſii de ipſo Andrea ad
Bernardum abbatem Volaterranum [c] die decima-ſeptima maji. In epiſto- c *Lib. XVI. ep. XXX.*
la autem ex Mantua ſub die decimo-quarto kalendas auguſti [d] ad Ni- d *Lib. VIII. ep. XLIX.*
colaum habetur laus de Victorino & de ejus diſcipulis; unum ex his
vitam Camilli tranſtuliſſe, Æſopi fabellas, & Chryſoſtomi quædam.
Vidiſſe apud eum Auguſtinum de Trinitate, Platonis leges, epiſtolas, &
de republica, & Chryſoſtomi volumen. *Meliorem illo virum*, inquit,
auſim dicere neſcio, an unquam viderim. Tui certe & amantiſſimus &
obſervantiſſimus eſt. A latere meo avelli niſi ægre non poteſt, atque in-
ter ſermones noſtros lacrymas illi excutit gaudium, ut ex verbis atque ex
geſtu ſuo facile proſpici poteſt, quanto ſtudio afficiatur bonis, qui me non
mærentem tanto proſequitur affectu. Donat quotidie egregiis xeniis, & in-
ſtituto vitæ noſtræ accommodatis, nullamque officii partem vir omnium hu-
maniſſimus prætermittere permittit. Ejus ope atque opera negotium religio-
nis meæ ſatis grave, cujus gratia adveni, conficiendum felici exitu ſpero.

Ann. Chr. 1433.

a Lib. VIII. ep. L.

Paucis de Victorino egi tecum, neque enim permittit horæ brevitas prolixius ſcribere. Servabimus reliqua, dum licebit ſolitas audire & reddere voces. Nedum, addit, ſe accepiſſe ex Patavio epiſtolas Antonii M. Die ſequenti [a] eidem Nicolao reliqua affert de Victorino, qui ſibi occurrit cum filiis principis maribus duobus, & puella ſeptem annorum, majorem ex iis undecim, minorem quinque eſſe annorum; duos quoque pueros decennes filios aliorum dominorum ſub eo ſtudiis operam dare. Vidiſſe ſingillatim triginta ferme volumina Græca, offendiſſe de muſica volumina Claudii Ptolomæi, & Quintiliani cujuſdam bene eruditi, ut ex ſtylo animadvertit, & Bacchii ſenis; aliud volumen orationum quatuor Juliani cæſaris; ſympoſium ſive Saturnalia de geſtis imperatoris vel laudes Conſtantii; laudes Euſebiæ reginæ, vitam Homeri ab Herodoto ſcriptam; Johannis cujuſdam conſulis volumen de variis quæſtionibus; complura Ariſtotelis; de vocabulis, de grammatica, Herodotum, Thucididem, Arrianum, poetas etiam plurimos & Plutarchi parallela. Novem eſſe pueros apud Victorinum, qui ſcribunt adeo venuſte, ut admiratus ſit. Vidiſſe Chryſoſtomi traductionem ab uno ex ejus diſcipulis factam,

b Lib. VIII. ep. LI.

quæ ſatis placuit. Eadem die [b] alia Victorini volumina proſequitur ad Nicolaum Ambroſius, nempe Latinum volumen Auguſtini de muſica, & categorias Auguſtino inſcriptas; Acronis commentum in odas Horatii; Julii item Firmici matheſeos libros octo, quos tranſcribi accuratiſſime juſſit, ſicut etiam obtinuit ab eodem Victorino, ut Nicolai nomine tranſcribendos curaret libros orationum Juliani, vitæ Homeri, Quintiliani & Bacchii. Cras ſummo mane ſe Veronam contendere.

XX. Ambroſii geſta Veronæ.

DIVERTIT Ambroſius *Veronæ ad monaſterium ſancti Salvatoris, cui Gregorius præerat vir amiciſſimus & nobis optime cognitus: a quo accepti humaniſſime cum poſt refectionem multum diei ſupereſſe videretur, viſitare ex officio noſtro perreximus præfectum civitatis Marcum Juſtinianum* (Leonardi fratrem) *virum amicitia nobis conjunctum ſingulari, animi religioſiſſimi atque piiſſimi. Accepit nos ille inæſtimabili gaudio, diutiuſque complexatus atque allocutus non aliter a ſe dimiſit, niſi abeuntes deduceret. Obvium habuimus & prætorem, a quo itidem aliquantulum deducti, vix impetravimus, uti verecundiæ conſuleretur noſtræ. Itaque utroque dimiſſo, pergere ad monaſterium ſancti Zenonis, quia celeberrimum ferebatur, conſtituimus, licet longe diſtaret. Vidimus eccleſiam amplam ſatis ac ſpecioſam, reliquum monaſteris non ſatis conceptæ opinioni reſpondere deprehendimus. Bibliothecam ſacrorum voluminum copioſam evolvimus. Reverſi ad monaſterium, quod ſupra Athesim eſt, noctu requievimus. Poſtridie a præfecto urbis data opera* (*nam ita inter nos convenerat*) *eccleſiæ majoris bibliothecam* (*erat autem celeberrima*) *vidimus. Plurima ibi erant volumina miræ vetuſtatis, quæ ſingulatim diſcuſſimus omnia, nihil tamen fere, præterquam conſueveramus, invenimus. Adiit nos ad ipſum ſancti Salvatoris monaſterium abbas quidam bonæ religionis vir Vallumbroſanus, multiſque precibus, ut ad ſe pranſuri poſtridie diverteremus, obtinuit. Nobiles plerique & ſtudioſi nos viſitarunt. Ipſe præfectus quandiu ibi fuimus, magnifice habuit nos. Legimus ibi & caſu quodam* (*nam Venetiis, dedita licet opera, videre datum non fuerat*) *Iſocratis orationem περὶ τῆς βασιλείας a Bernardo Juſtiniano illuſtri adoleſcente ex Greco converſam, maximeque ſumus admirati pueri ferme ingenium, nobiſcumque habere voluimus*. Extat ipſius Bernardi Juſtiniani epiſtola ad Ambroſium, qua ipſi gratias habet pro laudibus datis ſuæ Iſocraticæ orationi ſcripta

c Lib. XXIV. ep. XXV.

Venetiis [c] quarto idus octobris. Bernardus vero filius erat Leonardi,

cujus

cujus nomine Ambroſium ſalutat in ea epiſtola. *Inde poſtridie profecturi, viſitare denuo inſtituimus amiciſſimum noſtrum Marcum Juſtinianum.* ANN. CHR. 1433. *Cum quo diutius collocuti ad noſtrum monaſterium non aliter, quam ipſo comite, redire potuimus. Eſt in ipſa eccleſia conditum beati Gualfardi corpus, cujus vitam & miracula ibi legeramus. Ignarum eatenus ejus rei præfectum ad ſepulcrum ſancti viri duximus, vitamque illius ei ex parte legimus, pileolumque ſuum (nam ſervabatur intra ſacrarium) illi oſtendimus. Poſito genu, ipſum capiti ſuo imponi vir nobiliſſimus poſtulavit; fecimus ſatis ipſius votis, a nobiſque dimiſimus. Conſilium fuit, quoniam Vicetiam eramus profecturi, ne Clementem frangeret equitatio, ipſum Veronæ relinquere navi ſecuturum una cum Benedicto cognato noſtro, atque ad monaſterium Vangadiciæ profecturum.*

Itaque vigeſima-tertia julii mane ſummo Verona moventes, Vicetiam recto itinere petebamus; ad monaſterium noſtrum ſancti Viti veſpere venimus. Præerat illi domnus Marcus Venetus, de quo nos cum adhuc Venetiis eſſemus, indigna plurima compereramus. Invenimus illum obvoluto capite febrem ſive patientem vere, quod tunc putavimus, ſive ſimulantem, quod poſtea rei exitus docuit. Plurima contra illum a ſecularibus objecta, iiſque ſuo monaſterio obnoxiis, his, quæ Venetiis acceperamus, ut fidem haberemus, effecerunt. Sed res plena difficultatis. Ne quid tunc decernere poſſemus, obſtabat ſimulata infirmitas, monaſterii ipſius res admodum tenuis, hominum caritas; neque enim quem abrogato ſubrogaremus, facile occurrebat. Satisfecimus delatoribus, quantum licuit, bono animo eſſe jubentes, rationeſque probabiles dilationis noſtræ afferentes. Ingreſſi oppidum, epiſcopum (Maripetrum Æmiliani ſucceſſorem) *viſitare perreximus. Accepti comiter, ſermonem de concilii rebus protraximus diu, valeque illi facientes, obvium habuimus hominem ſtudioſum nobis optime cognitum. Reverſi ad monaſterium veſpere, adiit Gregorius noſter Vicetinus illuſtris adoleſcens, Florentiæ ſuperiori tempore cum Fantino remoratus, functuſque nobis aliquando exceptoris officio, cum Chryſoſtomi quædam converteremus ex Græco* (Fuerat is Florentiæ cum Fantino Dandulo, atque ejus manu exaratæ extant ſex Chryſoſtomi homiliæ ſuper Titum ab Ambroſio in Latinum converſæ, & ſeptem ſuper Timotheum.) *Amplexi gratiſſime juvenem obſervantiſſimum noſtri, ex eo primum didicimus Fantinum noſtrum ea illuc die adveniſſe, atque extra urbem in agello remorari, multum orante, ut illum viſeremus. Nos, quia in alia intenderamus animum, nuntiuſque allatus, quod Baſileam nos ire Florentinorum magiſtratus decreviſſet, epiſcopi Vicetini fuerat aſſertione firmatus, remorari diutius paſſi non ſumus. Pleriſque nos adiere nobilium & eruditorum, cum adventum noſtrum compeiſſent, Barbari noſtri præmoniti litteris, quantumque permittebat hora (nam declinabat in veſperum) humaniſſime ſunt allocuti, bonaque cum gratia noſtra diſceſſerunt. Compoſitis ibi modice rebus, mane ſummo proficiſci conſtituimus. Placuit mirifice Vicetinus ager, qua maxime Verona petebatur. Vite enim atque olea, pinguique ſolo, & leniter acclivis collibus, aeriſque temperie, præter reliquas regiones amœnus eſt. Vidimus & monaſterium proximum ſancti Marci, cui præerat dudum religionis noſtræ monachus. Sed & intra urbem inſpexeramus monaſterium Prædicatorum, bibliothecamque evolveramus. Aderat nobiſcum Gregorius prior. Itaque conducto homine, qui nos ad monaſterium duceret, breviore via iter aggreſſi ante lucem, devia ſecuti ſumus per imperitiam ductoris noſtri, Marco ipſo Vicetino priore comitante, qui pridie decubabat lectulo, ceteroſque præeunte. Venimus ad ipſum monaſterium hora ferme nona. Illic die ipſa quieſcentes, cum abbas ipſe ve-*

Ann. Chr. 1433.

ra eſſe, quæ de profectione noſtra afferebantur, aſſereret, properare adhuc magis inſtituimus. Itaque poſtridie abbati valefacientes ad monaſterium de Vangadicia, Gregorio duce, perreximus.

XXI. Ambroſius Ferrariæ & Bononiæ.

Magno honore & quidem majore quam prius, abbas noſter nos acceperat; proficiſcentibus a ſe neceſſaria nobis duo volumina conſtitutionum noſtrarum tradidit. Proſequuti ſunt nos Philippus monachus & alius cancellarius ipſius abbatis, & Johannes de Ferro aliquot paſſuum millibus, transvadatoque amne navi venimus ad villam Arquam. Tum deſcribit iter ſuum per Paduam, & adventum Ferrariam. *Adiit nos continuo Guarinus noſter amiciſſimus, eoque ipſo comite ac duce principis filium Leonellum adoleſcentulum mitis & clari ingenii, ſalutatum perreximus. Humaniſſime accepti ſermonem diutius protraximus, hortati docilem juvenem religionis in primis ac ſtudiis humanitatis operam dare. Ab eo ubi diſceſſimus, Guarino commendato (ſic enim ille petierat) Jacobum Ziliolam, qui coram aderat, reſalutavimus. Cœnavit nobiſcum Guarinus ipſe; xenia a Jacobo miſſa cœnulam honeſtarunt noſtram. Poſtridie ſummo mane profecti cum ſexdecim ferme millibus paſſuum proceſſiſſemus, & in hoſpitio modice adquieſceremus, advenit Johannes monachus Vangaticienſis, quem amotum literis ab eccleſia, cui præerat, Bononiam ire juſſeramus, inducias poſtulans, dum fruges colligerentur. Annuimus illius votis, lætumque remiſimus. Inde Bononiam profecti, ea ipſa die ad monaſterium ſanctæ Mariæ de Angelis venimus, ipſumque monaſterium viſitare conſtituimus tertio kalendas auguſtas. Adeo vero invaluerat æſtus, ut ſummitates brachiorum mirifice ſenſimque amitterent corium. Socium itineris noſtri Benedictum Ferrariæ liqueramus, ut navi cum ſarcinulis noſtris nos ſequeretur. Alium item ex ſociis, cum Faventiam ire ſe velle ſignaret, dimiſimus libere, ut nos expectaret, injuſſuſque non rediret, illi in mandatis dantes. Subſequutus eſt nos triduo ferme, poſtquam illo adveneramus, Benedictus æger; febris enim eum pervaſerat, forte quod vehiculo aliquot millibus fuiſſet adductus, confractuſque immodica agitatione eſſet. Languor ejus viginti ferme dies nos occupavit, conducto medico, qui illius curam haberet.*

Per eos dies crebri ad nos fuerunt conventus amicorum. Sed & monaſterium noſtrum ſanctæ Chriſtinæ crebro viſitavimus. Impetravit a nobis monaſterii mater, ut monaſteria viſeremus ſibi ſubdita duo, ſancti Andreæ, & ſanctæ Chriſtinæ octavo extra urbem lapide. Profecti laute ſuſcepti ſumus, matre ipſa procurante. Vidimus amœniſſimam regionem, & ſanctæ Chriſtinæ monaſterium vetuſtum conſpeximus. Ibi conditum eſſe ſanctæ Luciæ corpus. Ejus cum vitam legere vehementer cuperemus, nullam adeſſe ſcriptam comperimus. Erat hoc celebre illius vulgatumque miraculum. Adamaverat illam quippe ſpecioſiſſimam juvenis nobilis, adibatque frequens monaſterium, viſendæ ejus gratia. Nam cum eſſet clauſa cellula eccleſiæ conjuncta, per feneſtram ſancta Miſſarum ſollemnia audire conſueverat. Hac juvenis hora captata eo adveniebat ejus inſpiciendæ tantum gratia. Id ubi advertit virgo pudiciſſima, feneſtra damnata, ſeſe intra cellulæ ſecreta continuit, Patri, qui in abſcondito videt, placere deſiderans. Juvenis amore ebrius, cum ſpem omnem ejus potiundi ſibi ſublatam cerneret, deſperatione victus, ſeſe ad remotiores barbaraſque nationes contulit. Interea virgo felix migravit ad Dominum. Cum juvenis a Saracenis captus fidem negare aut mortem oppetere cogebatur, incluſus carceri & compedibus vinctus, ut ſolet intellectum auditui dare vexatio, recordatus eſt Luciæ ſacratiſſimæ virginis, compunctuſque corde: O, inquit, Lucia virgo Chriſti, ſi quid apud Deum prævales, adjuva me, atque his neceſſitatibus libera. In his verbis ſomno

cor-

ANN. CHR. 1433.

corripitur, experrectuſque prope monaſterium ferme ad jactum lapidis, vinctus compedibus, conſueti ſigni ſonum haurit auribus. Apparuit illi per viſum virgo Chriſti, & ille ad ejus aſpectum admiratus: Vivis ne, inquit, Luciæ. Et illa: Vivo veram vitam, ait. Unde & compedes iſtos ad ſepulcrum meum defer, Deoque gratias age, qui te de imminenti periculo liberavit. Paruit ille juſſis. Eos nos compedes vidimus, neque deſunt, qui aſſeverent eos nulla unquam ratione inde potuiſse amoveri. Reverſi monaſterium ſancti Michaelis prope caſtrum Brittorum, de quo ſupra fit mentio, vidimus deſolatum & deſtitutum. Inde Bononiam reverſi perturbatam civitatem inteſtina ſeditione deprehendimus. Multa his diebus tractata cum amicis & religionis noſtræ hominibus. Procuraverat miro ſtudio Auguſtinus, quem habitum mutaſſe prædiximus, ut redire ad ordinem liceret. Id ſibi omnino denegatum ubi intellexit, propoſito deſtitit. Illuc ſe ad nos retulit, cum aliquandiu præter ſpem remoraremur, Ugolinus ſocius noſter. Ejus adventus ingrate acceptus, toleratus tamen. Vidimus per eos dies denuo bibliothecam Prædicatorum refertiſſimam voluminibus ſacris. Ibi præter notiora volumen invenimus, ubi geſta conciliorum veterum deſcripta erant, & in primis Chalcedonenſis ſynodi per actiones diſtincta pulcherrimis & antiquiſſimis literis. In eo volumine erant libri, niſi f llor, quindecim Facundi cujuſdam de ipſius concilii geſtis contra detrahentes, pleni facundia & eruditione, ut nomini illius reſpondere plane viderentur. Vidimus pleraque civitatis monaſteria, bibliothecaſque evertimus, ſed nihil peregrinum præterea offen imus. Admirari libuit Stephani Porcii prætoris ſapientiam, quæ in civili tumultu maxime enituerat. Nam cum arma utraque factio & plateam occupaſſet, etſi nedum plene morbo, quo plures jam dies tenebatur, relevatus, ſeſe medium ingeſſit, neque prius deſtitit, oratione ſuavi conciliatos animos mulcens, quam arma deponerent. Viſitavimus illum ex officio noſtro, ejuſque germa um illuſtrem adoleſcentulum Marianum, cujus tanta eſt indolis gratia, ut ſexdecim annos agens oraverit publice, viceſque fratris ſtrenue impleverit. Quandiu licuit, nos certe nunquam deſeruit, mirifice obſervans noſtra omnia. Sigilla ærea duo miræ artis & vetuſtatis dono dare voluit, ſed ut convenientiora ſibi, admittere noluimus, & gratias egimus. Ancillas Chriſti ſæpe vidimus, & coram expoſuimus filiæ noſtræ cauſas doloris noſtri præteriti. Sic illa ſatiſfecit nobis, ut nulla ſuſpicio remaneret. Adhortati & omnes ſimul & ſeorſim ſingulas, idque ſæpius, pleni bonæ ſpei inde ſemper abſceſſimus. Per eos dies plerique nos & nobiles, & religioſi ac ſtudioſi adierunt, & officioſiſſime ſalutavere. Animus fuit monaſterium Nonantulæ viſere, viginti fere paſſuum millibus remotum, Mariano meo comite, ſed abbatis ſive invidentia, ſive imperitia obſtitit aſſerentis nulla ibi eſſe volumina, cum plurima miræ vetuſtatis illic pulvere & ſitu jacere demerſa ex auctoribus certis comperiſſemus.

Vigeſima fere poſtquam illuc veneramus die, obvium habuimus virum religioſi habitus, qui nobis literas & a Lucenſibus dominis, & a Hieronymo germano noſtro redderet. Poſtulabant illi, ut monaſterio Cantiniani, cui ſocium itineris noſtri Dominicum præfeceramus, ſecularem ſacerdotem bonæ vitæ (ut ajebant) quod ſibi eſſet carus & fidelis, abbatem daremus, quia Florentinum omnino habere nollent. Rationabiliter & nuntio (nam apertius ille longe quam literæ Lucenſium intentionem expoſuit) & literis ipſis a nobis obviatum eſt; eſſe in religione noſtra quamplures idoneos ex alio quam Florentinorum ſolo, qui poſſent ad id comm ius & honeſtius aſſumi. Fieri namque contra honeſtatem conſtitutionum noſtrarum, juriſque communis, ſi ſacerdos ſecularis repente aſſumatur abbas. Ad hæc electum a nobis

Ann. Chr. 1433. *bis Florentinum non eſſe. Ea ratione noſtra nihil motus ille in ſententia perſtitit. Ea tandem concluſio fuit, nos brevi affuturos, eamque rem coram melius quam abſentes acturos. Fratris literæ præſentiam maxime requirebant noſtram, neſcientis eatenus, ubinam eſſemus (neque enim literas noſtras, quas plures illi ſcripſeramus, acceperat) imminere ferme exitium noſtris rebus, niſi maturaremus ire. Placuit nequaquam ultra remorari, dimiſſoque Benedicto adhuc imbecilli, neque apto ad equitandum, poſtridie Bononia profecti ſumus*. Unica extat inter editas epiſtola Ambroſii ex Bononia ſcripta quarto nonas auguſti [a] Euſtachio abbati Valle-caſtrenſi, qua ei ſignificat adventum ſuum in eam urbem. Profectus autem ex Bononia [b] ſeveriori increpatione perditos quoſdam monachos, acriori monitione Jacobum abbatem Agnani caſtigat, quod inſtitutus in monaſterio religioſiſſimo & ſacratiſſimo mores ſuorum monachorum corrigere negligeret, ſuſciperetque monachos paſſim abſque ſuis literis.

a Lib. XVI. ep. VI.

b Lib. XIV. ep. XVII.

XXII. A Sigiſmundo imp. obtinet confirmationem privilegiorum.

Sed Hodœporici narrationem perſequamur. *Florenſiolam prima manſione venimus; inde ad noſtrum monaſterium ſancti Petri de Luco tertia diei hora pervenientes, poſt cibi & ſomni modicam refectionem cum jumentis jam inſediſſemus Florentiam petituri, literæ a filio noſtro Auguſtino allatæ, quibus Hieronymum fratrem gravi morbo laborare ſignabat, animum ſollicitarunt noſtrum, atque iter aggreſſi, quod reliquum erat, multis curis & cogitationibus macerati peregimus. Divertimus ad noſtrum monaſterium vigeſima & ſecunda ferme hora. Occurrit nobis tam prior, quam omnis congregatio, magnoque gaudio accepti quærebamus Hieronymum fratrem viſere. Is comperto noſtro reditu contra infirmitatem nitens, ocyor atque anxius advolat, atque in amplexus noſtros & oſcula ruit. Scripſeramus illi ex Venetiis modice expoſtulantes, cur aliquando inter ſcribendum quædam insereret nos inconſtantiæ culpantia, idque ipſius commodis proſpicientes, idque extremis illis literis fecerat, quibus urgebat ad reditum. Sed plane bono id animo affectuque mirabili faciebat frater amantiſſimus atque dulciſſimus. Nihil enim in nobis niſi ſummum, niſi perfectum aut eſſe, aut fingi cupiebat. Ejus tunc leviter maxillam ferientes, cauſam tantæ concitationis quærebamus. Satisfecit ille ſermone puriſſimo, mitiſſimoque reſponſo. Quarta fere poſtquam eo adveneramus die novitium Jacobum bonæ indolis adoleſcentulum a priore requiſiti ad profeſſionem admiſimus. Offendimus negotia noſtra opinione ſe habere deterius. Itaque continuo inſtitimus cum amicis, & ſummo item magiſtratu civitatis, ne quid jura noſtra violarentur, tuncque præter quotidianos tractatus nihil actum eſt. Volebant a nobis ſolvi in ſubſidium civitatis majorem pecuniæ ſummam, quam tenuitas facultatum noſtrarum pateretur. Multis ultro citroque verbis nequicquam conſumptis (jam animos in alia intenderant, quod poſtea rei exitus docuit) cum imperatorem Ferrariæ breviter affuturum fama eſſet, viſum eſt nobis, prælatis noſtris approbantibus, illum, quod eſſet noſtra religio Romanorum imperatorum beneficiis ac privilegiis aucta, ex officio noſtro viſitare; Hieronymo maxime fratre, ut id faceremus, inſtante. Multum admirationis juſtique doloris ceperamus, quod vicarium a nobis, antequam Venetias proficiſceremur, inſtitutum diutius a ſedibus noſtris abfuiſſe didicimus, conqueſtique ſumus, quod per hanc ipſius abſentiam incommoda multa perveniſſe domui noſtræ veriſimili ratione putavimus. Dolentes hanc ipſius abſentiam neque ſuis, neque aliorum literis vel nuntiis nobis fuiſſe ſignatam, ut proſpicere poſſemus neceſſitatibus noſtris. Adiit nos, priuſquam inde moveremus, Mariottus noſter, pluraque retulit, quæ mæſtitiæ adderent cauſas. Sic afflicti & attriti, ſumpto nobiſcum volumine, quod traductam a nobis Chryſoſtomi*

mi vitam contineret, dono imperatori dandum, profecti Florentia ſumus ſecundo nonas ſeptembris. Undecimo kalendas ſeptembris [a] ſignificaverat Mariotto ſe adveniſſe Florentiam. Vigeſima-ſexta auguſti [b] Bernardo abbati Volaterrano ſcripſit ſe invitum permiſiſſe Andream monachum ſervire in militia Florentina, quem ſibi commendaverant primores urbis. Pridie kalendas ſeptembris Mariotto nuntiat [c] ſe quam primum iturum Ferrariam pro confirmatione privilegiorum imperialium, atque proinde ei demandat, ut ſibi tranſmittat privilegium patris ſive avi imperatoris, hoc eſt Caroli IV. a ſeptuaginta annis indultum, aliaque inſtrumenta. Quarto nonas ſeptembris [d] Lucenſibus præſulibus reſpondet ſe paratum obſequi eorum votis pro monaſterio Cantinrani, ideoque propoſitum ſibi ſecularem ſacerdotem non renuere. Rationi tamen conſonum magis videri; ſi ex ſuis Bartholomæus de Burgo-ſancti-Sepulcri antiquius ordinis monachus & alias prælatus, cujus patruus ejuſdem monaſterii abbas dudum fuit, vir magnæ reverentiæ præficiatur monaſterio, præſertim cum Bartholomæus literis quorumdam principum fuerit ſibi commendatus. Se veniſſe Florentiam intentione viſitandi eorum excellentiam; ſed indictam ſibi neceſſitatem eundi ad imperatorem Ferrariam. Sin vero in eorum opinione permanſerint ſufficiendi ſacerdotem ſecularem, vices ſuas ſe tradidiſſe Benedicto abbati ſancti Zenonis Piſarum, ut ad illos ſe transferret, & vel Bartholomæum, vel ſacerdotem expetitum eligeret juxta eorum placitum, a ſe poſtea confirmandum. Legantur ea die ſcriptæ epiſtolæ [e] Ambroſii ad eumdem Benedictum abbatem, cui vices ſuas tradit, & alia ad Franciſcum Pupii comitem [f], cui ſcribit ſe commendaſſe Lucenſibus civibus Bartholomæum præficiendum Cantiniani monaſterio juxta ipſius & magnifici domini Nicolai (Forte-brachii) vota & preces.

ANN. CHR. 1433.

[a] Lib. XV. ep. XIV.

[b] Lib. XIV. ep. XXXII.

[c] Lib. XV. ep. XV.

[d] Lib. V. ep. V.

[e] Lib. XVIII. ep. XII.

[f] Lib. V. ep. IX.

Deinde deſcribit Ambroſius iter ſuum Ferrariam, ſed prius hæc habet: *Conſtitueramus Mariottum, qui vice noſtra præſideret, & eremi ſollemnia mutaret officia. Placuit ad Laurentium noſtrum* (Mediceum) *primo divertere, a quo accepti in villa ſumma cum gratia, peracto prandio, inde illo quidem renitente perreximus, eo die Caurennum profecturi, luſtratis tamen prius habitationibus ſingulis, & ſalutatis omnibus, eaque ſponſione data; ut in reditu noſtro biduum illic ſecum moraremur. Dato itaque ſocio itineris, qui ignaros deduceret ad proximum caſtrum, ea ipſa die, ut conſtitueramus, Caurennum pervenimus, poſtridieque Bononiam. Ibi certiores facti imperatorem non prius quam poſt quartam diem Ferrariam ingreſſurum, eam diem expectare decrevimus, ut impendio parceremus. Egimus feſtivitatem nativitatis beatæ Mariæ virginis in noſtro monaſterio ſanctæ Chriſtinæ, ubi animos omnium in ſancto inſtituto confirmare curavimus. Prius autem quam Florentia proficiſceremur, accepto nuntio, quod abbas monaſterii ſancti Petri de Rotis diem obiiſſet, convenimus priorem ſanctæ Margaritæ, ut eum ibi præficeremus abbatem. Verum renuente illo, domnum Dominicum ſocium noſtrum mature conſtituimus, ut periculis occurreremus. Inſtabant enim nobiles quidam, & in primis Rodulphus Pirucius defuncti abbatis frater, ut nepoti ſuo puero adhuc traderetur, jamque inde Romam ſcripſerat, eventus, ut fatebatur eatenus ignarus. Cujus nos cum fregiſſemus conatus rationabiliter obviantes, quod abbas illic jam eſſet inſtitutus, neque ulla ratione liceret, ſervata dignitate noſtra, id permittere, ut præficeretur puer ſecularis, polliceremurque, ſi puerum nobis traderet imbuendum, fore, ut ſuo tempore amicitiæ quoque rationem habuiſſe videremur, avertit ſe ab inſtituto curriculo, & favere pollicitus electo abbati per omnia, diſceſſit a nobis. Et quoniam proficiſci nos illuc nequaquam poteramus negotiis aliis intenti,*

Ann. Chr. 1433.

centi, placuit mittere abbatem ſancti Zenonis una cum priore memorato & abbate electo, qui electionem monachorum, a qua ſe ipſi ſua temeritate privaſſent, qui contra inſtituta nobis abſentibus eligere unum ex numero ſuo quæſiſſent ſubdola, impedirent, & huic monaſterii poſſeſſionem pacificam vice noſtra darent. Obſiſtentibus aliquandiu minæ additæ; mira enim ſtultitia id negotium impedire conati ſunt, & noſtram eludere auctoritatem quæſierunt, ita ut Florentiam quoque conſultandi gratia mitterent. Verum ubi noſtris & literis abſentes, & verbis præſentes coerciti ſunt, ſana tandem mente recepta, ſe ſe nobis permittentes, eum ipſum elegere, quem præfeceramus. Itaque peractis omnibus, cum illi rediiſſent, ſecretius abbatem ſancti Zenonis arguimus, quod monaſterium de Buldrone, poſtquam electus a nobis fuerat, pluſquam ſemel adiiſſet, pernoctaſſetque ibi. Hæc atque illa allegantem admonuimus graviter, & ne ad illud vel ad aliud monaſterium ultra iret, interdiximus. Libere pollicitus eſt ſe obſequuturum. Iveramus ad monaſterium ipſum, inquiſituri veritatem rei, eamque ſimplici abbatiſſæ confeſſione, licet negaſſet primo, poſtea tamen expreſſeramus. Non pepercimus, quin cuſtodem quoque monaſterii graviter inſectaremur, qui neglexiſſet parere monitis noſtris. Abeunti a nobis verbo primum, poſt autem & ſcripto vices noſtras injunximus, ut Lucam ſe transferret, cum literis noſtris ad præſules civitatis, negotiumque Camimianenſis monaſterii proſequeretur, conditionibus his ſibi præſcriptis a nobis, ut videlicet curaret proponere quoſdam a nobis denotatos. Quod ſi illi non cederent, inquireret de perſona ſacerdotis, & ſi honeſtæ quidem vitæ ætatiſque legitimæ deprehendiſſet, tradito ſibi primum religionis habitu, admiſſoque ad profeſſionem, monaſterium traderet gubernandum. Ex Bononia quinto idûs ſeptembris [a] ſignificavit Ambroſius Paulo Venerio abbati ſancti Michaelis de Muriano ſe Ferrariam imperatorem adire pro privilegiis confirmandis.

a Lib. XIX. ep. XII.

Bononia movimus comitantibus fratribus noſtris prioribus Camaldulini, ſancti Damiani, & ſanctæ Mariæ de Angelis decima ſeptembris, veſpereque pervenimus Ferrariam, dimidia fere hora, poſtquam imperator advenerat. Ea ipſa die adiit nos Guarinus noſter cum pleriſque de ſuo ludo ſtudioſis. Conati ſumus alloqui amicos, & Uguccionem in primis, qui ſecundo loco poſt principem (Nicolaum marchionem Eſtenſem *) erat, ſed ipſa die non licuit. Sequenti die domum illius adivimus, cauſas adventus noſtri exponentes, & ut ipſe captaret horam, qua regem alloqui poſſemus commodius, orantes. Benigne ſuſcepti pollicitus eſt facturum omnia, ut voti noſtri compotes eſſemus. Brunorum virum magnificum, & quo apud Cæſarem nullus plus poſſet, alloquuti, Uguccione agente, eo ipſo duce imperatorem adivimus, humaniterque accepti, cum diutius eum alloquendi copiam legati Venetorum, qui eodem fere momento ſupervenerant, ademiſſent, ipſo nobis rege benigne innuente, ut rediremus, velle enim nobiſcum colloqui, diſceſſimus poſtridie mane redituri. Vidimus majorem eccleſiam, ubi amicum veterem invenimus modulandi peritiſſimum de Foro-livii, a quo & aliis pleriſque ad noſtrum hoſpitium deducti, epiſcopum quoque noſtrum Signienſem ad nos viſendos properantem ſumus amplexi. Mane ſummo profecti ad palatium, cum præ foribus imperatoris præſtolaremur exitum, admiſſi intus, gratiſſime accepti ſumus, & poſt ſalutationis verba ſollemnia, cauſam adventus noſtri expoſuimus; nos ſcilicet viſitandi tantum gratia veniſſe Florentia. Adiecimus religionis noſtræ primordia, per quæ non indignos eſſe, qui audiremur, ſub imperatorum ſemper tutela fuiſſe, cujus rei aperta eſſent indicia privilegia latiſſima nobis indulta cum a ceteris auguſtis, tum in primis ab ipſius patre piæ & auguſtæ memoriæ Carolo; productumque privilegium*

vilegium illi in conſpectum dedimus. Acceptum ille in manibus, ſua ſponte, ſe confirmare velle aſſeveravit, & cancellario adſtanti tradidit. Addidimus nos ex debito officii noſtri auctorem fautoremque noſtrum in Italia poſitum viſitaſſe, quem & in remotioribus conſtitutum viſitare debuimus, & cum ſollemne eſſet munera afferri patronis, nos ax inſtituto noſtro inopes, quibus nec aurum eſſet, neque argentum, munuſculum congruum & religioni noſtræ & pietati ſuæ, vitam ſcilicet Chryſoſtomi a nobis ex Græco traductam attuliſſe, prolatumque libellum ipſius impoſuimus manibus, orantes, ut hunc benigne ſuſciperet, quodque ſponte fuerat pollicitus, exhiberet, patriſque confirmaret gratis privilegia. Iſta ferme orationis capita fuere, quam poſtea ſcriptam cum legiſſet Anna filia noſtra ſibi detinuit. (Incipit oratio: *Veni Ferrariam.*) *Accepit munuſculum grato animo humaniſſimus princeps, clementerque allocutus diutius, a ſe bona cum gratia dimiſit, multum exhortatus, ut ad concilium, quo ipſe tendebat, vel mitteremus, vel certe ipſi pergeremus. Proſecuti principem ſumus euntem ad eccleſiam, ibique Miſſarum ſollemnia ſecum audivimus. Ipſa die reverſi ad palatium, imperatorem, ut vala illi faceremus, optavimus alloqui. Albertum protonotarium ex nobili familia civitatis noſtræ amiciſſimum noſtrum, & alium item protonotarium cardinalis Urſini ſalutavimus, negotiumque noſtrum conficiendum Leonardo Florentino cubiculario regis commendavimus. Et cum obſtarent plurima, ne quod cupiebamus, efficere in præſentiarum poſſemus, decrevimus die ſequenti inde proficiſci, ut redimeremus tempus, & impenſæ parceremus. Itaque duodecimo menſis proficiſci paravimus.*

Ann. Chr. 1433.

JAM *aſcenderamus equos, cum ſævus rumor aures perculit noſtras, Coſmum ſcilicet noſtrum Florentia extorrem agi edicto publico. Monſtro ſimile id viſum, cum ante profectionem noſtram ipſum & in palatio dominis congredi familiariſſime vidiſſemus, & ex Laurentio noſtro nihil ejuſmodi percepiſſemus. Bononiam itaque contendere maturato curavimus, ut veritatem certius indagare poſſemus. Divertimus itaque ad monaſterium noſtrum ſancti Damiani, ibique Johanne Corbizo cive noſtro advocato vera eſſe, quæ fuerant allata, cognovimus, neque de Coſmo ſolum, ſed de Laurentio quoque fratre ita fuiſſe decretum accepimus, niſi quod Coſmus triennium, Laurentius vero annum exulabat. Concidimus animo non tantum amiciſſimorum hominum caſum (licet is multum urgeret) quantum nobiliſſimæ civitatis & patriæ florentis occaſum miſerati. Animadvertebamus veluti ex ſpecula celſiore vaſtitatem imminentem patriæ, neque ut dolore temperaremus, a nobis ipſis impetrare poteramus. Et quoniam res ambigua erat hactenus, oravimus Johannem memoratum, ut nos redderet per ſingula certiores. Adjectum malum & prorogatum terminum ex eo ipſo cognovimus. Et quoniam Laurentius inde tranſiturus brevi ſperabatur, adventum amantiſſimi filii expectara perreximus, ut abeuntem ſalutare, & proſequi lacrymis ex officio noſtro poſſemus. Coſmum enim detineri clauſum Florentiæ fama erat. Itaque tertia, poſtquam eo adveneramus, die, veſpere jam propinquante, Laurentius appulit ſolus ferme. Adivimus illum noctis jam incumbentibus tenebris. Venientes ad ſe & da caſu ſuo mœrentes conſolari vir magnanimus cepit: Non ſibi ſoli, ſed aliis ante ſe plurimis hoc ipſum accidiſſe, nos admonens, ut bene de civitatibus meriti exules agerentur. Ita nos exanimatos ferme animavit, ut Deo uberes gratias ageremus, quod illi talem inſpirare animum dignatus eſſet; profeciſſe enim ex hac vexatione ſatis & ipſe fatebatur, & nos facile animadvertimus. Oravit, ut Florentiam pergeremus, fratrique, ubi commode poſſemus, opem ferremus. Inſtituimus, & quidem præter ſententiam noſtram (eo enim proficiſci nequaquam volueramus, ne fœda rerum facie offenderemur,*

XXIII.
Quid pro Mediceis pulſis ab urbe Florentia egerit Ambroſius?

ANN. CHR. 1433.

remur, neu orbatam optimis civibus patriam videre cogeremur) illius monitis obſequi, Florentiamque petere continuo intendimus. Reliqueramus Hieronymum noſtrum ferme integrum, ſanumque inventuros putabamus, cum repente nuntius allatus majore nos ſollicitudine cumulavit, deterius enim habere comperimus, quam cum inde proficiſceremur. Biduum in noſtro monaſterio remorati, cum abbatem noſtrum de Carceribus Baſileam iviſſe pro comperto haberemus, vicarium noſtrum in illis partibus fratrem noſtrum abbatem ſancti Michaelis inſtituimus, geſturum in omnibus vices noſtras, manuque propria conſcriptas literas miſimus, privatis cum literis orantes, ut laborem hunc ſumere dignaretur. Et quoniam negotia conſummandi privilegii liqueramus infecta, conſilium fuit mittere priorem ſancti Damiani, qui ſollicitaret rem ipſam. Mantuam itaque mittere ſatius putavimus, quod illic imperator iturus communi conſenſu omnium diceretur. Ante vero quam Ferraria proficiſceremur, allocuti Jacobum Ziliolam, eo ſuadente, principem civitatis viſitare inſtitueramus. Eaque ipſa die, cum aliquandiu expectaviſſemus, eum poſtea in palatio ſumus allocuti, filiumque illius Leonellum, gratiſſimeque accepti fueramus. Literas itaque ad imperatorem ipſum & ad Victorinum noſtrum ſcripſimus, prioremque dimiſimus ſequenti, poſtea quam Bononiam adveneramus, die. Extat ipſius Ambroſii epiſtola ad Sigiſmundum imperatorem data Bononiæ die XII. ſeptembris [a], qua ipſum precatur, ut privilegia eremi Camaldulenſis nulla facta ſolutione firmentur, quod & coram ſupplex oraverat, cum Caroli patris diploma in conſpectum dederat, ſuamque vitæ Chryſoſtomi verſionem obtulerat, excuſans diſceſſum ſuum repentinum ex Ferraria.

a Lib. V. ep. I.

Didicimus priorem ſancti Mathiæ contra præcepta noſtra egiſſe cum Venetiis, tum Bononiæ. Miſerat enim, qui monaſterii ſanctæ Mariæ de Angelis ſequeſtraret fructus, ſed quod penderet appellatio, re infecta ille redierat. Literis item monachi Antonii querimoniarum plenis exercere tyrannidem in monaſterio audiveramus. Moti indignitate rei, ſcripſimus abbati noſtro literas, cujus illum correctioni per omnia ſubjeceramus, ut admoneret hominem, præciperetque illi, ne de negotio illius monaſterii abſque noſtra permiſſione, contra priorem ipſius monaſterii aliquid agere auderet ſub excommunicationis pœna, quam ipſo incurreret facto, & a qua niſi a nobis non poſſet abſolvi. Duos ex monachis prioris ipſius corripuimus, eo præſente, in monaſterio noſtro ſanctæ Chriſtinæ, quod ludere aſſidue ferrentur ludos parum honeſtos. Inhibuimus ſæpius, ne ad monaſterium ipſum ulla ratione ire præſumerent, ancilliſque Chriſti, ne venientes ſuſciperent, præcepimus. Magna fuit per eos dies illarum inſtantia, ut ſibi permitteretur ex more parentum adire domos. Obluctantes id tandem conſenſimus, ut quoties opus fuiſſet per biennium, ſemel ire, matre permittente, cum alterius prælati licentia poſtent. Priori ſancti Damiani permiſeramus, ut bona quædam monaſterii venundare poſset, convertenda in evidentem monaſterii ſui utilitatem. Abbati item noſtro ſancti Michaelis hoc ipſum permiſeramus Venetiis. Confirmatis itaque ancillis Chriſti exhortatione ſalutari, eiſque valefacientes, decima-ſexta ſeptembris inde diſceſſimus. Offendimus extra portam civitatis Matthæum de Bardis Florentiam tendentem, ſociumque itineris grate amplexi ceptum iter profecuti ſumus, biduoque Florentiam venimus.

Hieronymum fratrem gravior ſolito morbus premebat. Fuerat ejus cura permiſſa noſtro Paulo fideliſſimo medico, nihilque profecto ille unquam omiſit diligentiæ. Recidiſſe ferebatur in morbum anteriore graviorem. Et quidem jam tunc pulſavit animum noſtrum dira ſuſpicio, neque poteramus conquieſcere, dum triſtem rerum faciem verſaremus animo. Ferebamur varii,

neque

neque tamen niſi mœſta occurrebant. Exceperunt nos moleſtiæ variæ atque multiplices, ut quo nos vertere poſſemus, ubi quietis aliquid inveniremus, ANN. CHR. *omnino non eſſet. Salutatis fratribus noſtris, quia jam veſpere pervenera-* 1433. *mus, mane ſequentis diei præſules civitatis adivimus, bonaque cum gratia admiſſi, ſervata in oratione modeſtia, & dignitatis illorum ratione habita, nihil conſilia damnantes, quod hujuſce homines pellendos civitate ſtatuiſſent, ſed affectum ſolummodo miſerationis præferentes, quod amiciſſimos noſtros & de republica, ut putabamus, optime meritos tam triſtis caſus excepiſſet. Neque mirari prudentiam illorum debere nos in conjunctiſſimis id hominibus pati, quod in extraneis quoque & a noſtra familiaritate alienis humanitatis ratione pateremur. Miſerati fortunæ variam mutationem, ut qui paulo ante fuiſſent potentiſſimi & opulentiſſimi, omnique gloriæ ſplendore conſpicui, hi ſubito (quod graviſſimum omnium atque acerbiſſimum eſt) excidiſſent patria, gloria omni ac dignitate, facultateque nudati. Commendare deinceps Coſmum ipſis perreximus, orantes, ut qui ſe totum illorum auctoritati permiſiſſet, imperioque parere vellet, eum liberum a cuſtodiæ injuria, quo decreverant, ire innocuum paterentur. Conſulerent gloriæ ſuæ, miſeriamque hominis miſerarentur, neque ſinerent, ut per hanc ejus cuſtodiam, quæ plena erat curarum & moleſtiarum, vel intus maceraretur ſollicitudine majore, vel periculum decoctionis incurreret. Excuſare demum, quod profectionem ad imperatorem noſtram illis non ſignificaſſemus ea ratione, quod electis jam legatis, qui eo proficiſcerentur, ſuperfluum id minimeque neceſſarium arbitrati eſſemus. Accepiſſe tamen Ferrariæ grandem admirationem ſublimium virorum & amiciſſimorum civitatis, ægre ferentium, cur legatos illi ad imperatorem intra Italiam conſtitutum non mitterent, ad quem omnium civitatum concurrerent legationes. Poſtremo orare, ut Coſmum ipſum viſere & alloqui conſolandi gratia permitteremur. Grate accepta fuit oratio noſtra, benignumque reſponſum retulimus. Nequaquam ægre ferre magiſtratum ſummum, immo & cum gratia ſuſcipere affectum miſerationis noſtræ, quippe cum ipſos quoque virorum miſereret; quando tamen meliore ratione civitas ita ſtatuiſſet, ferendum æquanimiter. Se Coſmi mature liberandi habituros rationem. Profectionem ad imperatorem noſtram ſi præſciſſent, nobis quædam injuncturos, ipſius majeſtati exponenda civitatis nomine. Jam tamen conſtituiſſe, qui pergerent legatione functuri. Coſmum vero alloqui & grate quidem permiſere. Interea dum expectamus, privatos etiam ex civibus quoſdam amicis noſtris infeſtos, nobis vero amiciſſimos, allocuti intra palatium, emollire illorum animos conati ſumus, atque ad miſericordiam flectere. Bona ex omnibus verba retulimus. Ubi vero Coſmum ipſum vidimus ita ſervari, maximo quidem dolore commoti ſumus, & præſentem rerum faciem & præteritam fortunam volventes animo. Temperavimus tamen a lacrymis, quantum potuimus. Verum tantam in illo offendimus magnitudinem animi, tantum & præteritæ fortunæ ſuæ, totiuſque mundanæ gloriæ contemptum, ut majorem certe non deſideraverimus. Idem cultus, eadem oris dignitas, eadem gratia perſeverabat, ut miſerari potius afflictam civitatem, quam ſuas reputare injurias videretur. Denique poſt longum noſtrum ſermonem, qui conſolaturi adveneramus, conſolationis plurimum cepimus, jamque magis miſerati civitatem ſumus, quæ hujuſmodi homines tam fortes, adeo magnanimos & conſtantes, tantæque in patriam pietatis amitteret, a quibus ſervata ſæpius civitas ipſa fuiſſet. Vale illi itaque facientes, nihilo ſegnius operi cepto incubuimus. Accendebant ſtudia noſtra amicorum preces, qui ad nos omni ex parte confluentes, miro affectu & propenſiore cura negotium nobis commendabant. Se utpote ſuſpectos factionis,*

Ann. Chr. 1433.

pericoloſius loqui pro illis poſſe, nos ratione habitus ac religionis & amicitiæ, profuturos plurimum aſſiduitate noſtra. Idipſum & Hieronymus frater meus impendio poſtulabat. Cujus languor varius, neque unquam in eodem ſtatu conſtans, inter ſpem & deſperationem agebat medios, ut ſine ſollicitudine & metu eſſemus nunquam. Ubi vero Venetorum legati advenerunt (namque affuturos continuo ex Coſmo ipſo quoque facti eramus certiores) illos, amicis quoque urgentibus, protinus adivimus, negotiumque quanta cura & diligentia licuit, commendavimus, inſtructioreſque reddidimus. Gratiſſime admiſſa fuere verba noſtra, namque erant amiciſſimi, & ad negotii, pro quo venerant, maturam exequutionem conducebant. Itaque plenos bonæ ſpei a ſe dimiſere. Voluimus alloqui & Raynaldum Albizum equitem Florentinum nobis juſtis ex cauſis amicum, Coſmo vero ultra omnes infeſtum. Conſpectum in curia & ſalutatum, noſque benigne reſalutantem affari datum non fuerat. Itaque captata hora profecti ad illum ſumus, antequam ſe conferret ad curiam. Accepti comiter commendavimus illi quam opportunius & commodius licuit negotium amici, maturamque liberationem, ita ut intelligere plane poſſet, quanto id affectu poſceremus, ut non eſſet vulgaris putanda noſtra commendatio. Videbamur enim jure noſtro, quæ vellemus, de illo poſtulare poſſe, quia & ille Romæ uſus eſſet opera noſtra, & quidem diligenti in re ſua, pontificemque ipſius cauſa, cum ſenator eſſet, ſumus pluſquam ſemel allocuti, negotia ſua illi commendantes. Repulit, ut eſt ferocioris ingenii, preces noſtras, cauſaſque inimicitiarum atrocium profeſſus minime probabiles: Quod metuiſſet, ne hoc ipſum ſibi Coſmus faceret, illumque & ſapientiſſimum, & præter omnes, quos unquam vidiſſet, potentiſſimum, invidioſe teſtatus fuiſſet, cujus etiam majores familiæ ſuæ fuiſſent infeſtiſſimi. Poſtremum ſe auctorem totius cladis conteſtatus id intulit: Se contra quam poſtulabamus & egiſſe, & acturum pro viribus, neque Coſmum prius liberandum, quam propinquum ejus confines exilii ſibi aſſignatos nuntiarent attigiſſe. Tum ſe auctorem futurum, noſtri quoque gratia, ut emittatur. Tolerabilius eſſe, ſi decoqueret ille quam civitas (fuerat enim a nobis facta mentio decoctionis) Venetos præſtare, ſi negotiis ſuis intenderent. Florentinos melius intelligere ſua, quam illos, civitatis ſuæ negotia, qui miſiſſent legatos ejus eripiendi gratia. Diſplicuit mire amici intemperantia, & cum mollioribus verbis molire concitatum hominem pergeremus, nequicquam laboravimus. Diſſimulato itaque dolore diſceſſimus. Adierunt nos legati Venetorum, ut conſolarentur expectationem ac ſollicitudinem noſtram, ſpem ſibi a magiſtratu ſummo datam proximæ illius ereptionis confitentes. Perreximus, ut uxores quoque amiciſſimorum hominum afflictas mœrenteſque conſolaremur ex officio noſtro, & ut eas cura levaremus, quæ geſta erant, nuntiavimus. Concinnata calumnia ſubornati teſtis, hominis nequam, effecerat, ut periculo adjectum eſſe videretur, adeo ut Venetis abſolutionem viri poſtulantibus reſponſum ſit. Inuſtam confeſſionem delatoris infamiam inquiri primum & purgari oportere. Ejus eſſe generis crimina, ut liberationem impedirent. Non deſtitere legati quoad illis permiſſum eſt, nihil ſeverius in eum decernendum. Neque pepercere, quin Raynaldo hæc & illa repetenti, quæ nobis antea dixerat, aperte ſatis inſinuarent, ſe commenta iſta intelligere, ducique ſuo ſcenam omnem detegere paratos. Id ex eorum poſtea ſermone didicimus. Jam illis paratis ad exitum, cum amici omnes trepidi hærerent, nos, ne re infecta pergerent, precabamur, ſed acceptam illi a magiſtratu fidem allegantes abire perrexerunt. Scripſimus amicis, quos eramus ante allocuti, & Raynaldo ipſi negotium intente commendantes.

ANN. CHR. 1433.

dantes. Reſponſum grate eſt. Perreximus & ſecundo præſules alloqui, negotiumque denuo commendare. Grato reſponſo relevati, Coſmum alloqui precario poſtulavimus. Ex eo certius didicimus τὰ χρήματα celerioris ereptionis cauſam fore, dolente altius rempublicam venalem. Multis verbis hinc inde conſumptis diſceſſimus. Cum paucis poſt diebus Deo miſerante quarta ferme noctis hora dimiſſus eſt. Poſtridie vero quam profectus ille fuerat, cometes in cælo viſus animos multorum ſollicitavit. Egimus gratias Deo, qui & illum aperto periculo, & nos perpetua cura ſollicitudineque levavit.

Miraculum nos ſubjerat, quod de negotio Lucenſis monaſterii (quod in profectione noſtra abbati ſancti Zenonis permiſeramus) nihil accepimus, factumne, an infectum eſſet. Itaque ſcripſimus abbati memorato, nullumque reſponſum accipientes, magis ac magis admirati ſumus, ut ferme illuc ire decreverimus, niſi fratris obſtitiſſet infirmitas. Acceſſit ad nos per eos dies abbas monaſterii Vallis-caſtri, quem vicarium conſtitueramus noſtrum. Conqueſtus familiariter eſt, nos contra illum ſcripſiſſe eremitis. Nos juſtæ commotionis noſtræ rationes allegantes, quod nihil ille nobis de ſua ſignificaſſet abſentia, ut providere negotiis domus noſtræ poſſemus, ille in eremitas crimen intorſit. Quid multa? pacifico illum a nobis emiſimus pectore poſtulantem, ut ratione futuri capituli generalis in monaſterio celebrandi, domum redire permitteremus. Expoſtulantes, quod Bononiæ nos non bene viſitaſſe dixiſſe ferebatur, ita placavit, ut diceret, non eis ſe uſum verbis; verum leniores fuiſſe, quam crimina quorumdam poſtularent. Perſonas exquirere pergentibus, priorem ſancti Damiani aſſeruit non fuiſſe punitum pro noverca, quam retinebat domi. Ejus nos objectioni ita obviavimus, ut diceremus ante omnia nihil nobis de eo crimine fuiſſe exploratum, nec ſic tamen eam ibi reliquiſſe, immo ab eis avulſam, & viro traditam fuiſſe. Ita a nobis profectus eſt.

XXIV. Obitus Hieronymi fratris Ambroſii.

INTEREA *Hieronymus frater amantiſſimus acriore morbo cepit urgeri. Adhibiti ſunt curæ illius & alii plerique medici, Paulo ipſo non modo nihil renuente, verum & approbante multum. Per eos dies literæ a priore ſancti Mathiæ ad nos ſcriptæ injuriarum plenæ, ut ei juxta ſuam inſipientiam reſponderemus, effecerunt. Eas abbati noſtro noſtris incluſas literis miſimus, ut ejus frænaret contumaciam monentes. Verum quid agimus? Quaſi dolorem noſtrum differre aut evitare alia narrando poſſimus, hæc atque illa colligimus, & quaſi ſcopulum ſequentes luctus noſtros orationis noſtræ fragilis cymba formidat? Quid diu moramur? Sentiebat dulciſſimus frater a nobis quoque commonitus, corporis ſe virtute deſtitui, neque diutius poſſe in vita remorari. Et amore cæleſti atque chriſtiana pietate flagrans peccata ſua nobis confiteri voluit, noſtriſque ex manibus religionis ſacramenta percipere. Morem fraterno deſiderio geſſimus, mulſum affectui reluctantes, magnamque vim, ut lacrymis temperaremus, nobis inferentes. Denique ipſi illum inunximus, ipſi tunc ſollemnia munera cuncta peregimus. Et cum ingraveſcente morbo, propinquaret ad exitum, interrogatus a nobis, ut ſeſe haberet? exhilarata facie & oculis illis puritate mirabili præditis innuens, bene ſe habere reſpondit. Cum poſt duas ferme horas, me adſtante, & animam illius ſollemni prece commendante, fratribus præſentibus & orantibus, felici ſorte migravit ad Chriſtum tanta quiete animi, & eo ſtatu corporis, ut dormienti ſuaviter quam mortuo ſimilior videretur. Flentes fratres & præcipue juniores ab eo educatos, deſideriumque illius ferre non valentes, conſolari blanda exhortatione & certa ratione ſtuduimus, atque ad imitationem virtutis accendere. Obiit nonis octobris tertia ferme noctis hora, ætatis anno trigeſimo-ſexto. Compoſito autem & ex more prolato cadavere, pſalmi*

uſque

Ann. Chr. 1433.

uſque dum ſepulturæ traderetur, nunquam defuerunt, viciſſim ſibi ſuccedentibus fratribus. Mira in facie gratia, mira dignitas perdurabat, omniumque in ſe rapiebat affectum. Nos, quæ ceperamus fratri reddere, extrema humanitatis officia cuncta percurrimus. Namque & Miſſarum ſollemnia ipſi celebravimus, & conſuetas in eum preces exſolvimus, adſtantes juxta fereterum, & dilecti faciem intuentes abſque gemitu & lacrymis, cum lacrymarentur omnes, & mirarentur nos ſiccis perſtare oculis, non ignorantes cujuſmodi eſſemus deſtituti ſolatio, quam forte amiſiſſemus auxilium, quam fidele conſilium, atque adeo maxime nos miſerantes, quod ſentire incommoda noſtra minus videremur. Ceterum nos & juniorum dolori proſpicere cupientes, ne ex noſtris lacrymis acrius ingemiſcerent, & fidei noſtræ ac dignitatis habentes rationem, mœrorem inſitum, quo transfixa erant præcordia noſtra, tegere intus ac premere magna intenſione curavimus, itaut ſepulturæ traderemus, & iremus atque rediremus abſque lacrymis. Enituit maxime Sebaſtiani abbatis in nos & in defunctum fratrem pietas prope ſingularis. Namque & amare illacrymatus eſt funeri, & nos deſerere vel ad punctum temporis paſſus non eſt, ne ſolitudo mœrori fomenta ſuggereret. Ipſe ubique conſolari, cogitationemque noſtram in alia convertere, atque a dolore evocare animum, omni ſtudio & arte conatus eſt. Conſtitueramus ea ipſa die diſcedere, ut mæſtitiæ cauſas omnes frequentiamque adeuntium ſub conſolationis obtensu vitaremus, ſed detinuit nos fratrum ac filiorum noſtrorum caritas, crudele eſſe dicentium, ſi ſe tam cito deſererem. Minus quam ratio poſcebat, in patre monaſterii caritatis offendimus. Nam cum illi cauſas noſtri doloris exprimeremus, monaſteriumque non præmiſſi fratris gratia deſerturos adderemus, ſed majore etiam, quam ſoli ſi eſſemus, caritate complexuros, commendaremuſque juniores quoſque, minus grate admiſiſſe, quæ dicebamus, frequentioremque noſtrum eo acceſſum formidare viſus eſt. Ejus nos puſillanimitatem blande corripuimus, & curare perreximus, dolentes ex animo tantum in illo modeſtiæ deſiderari.

Cohærenter his, quæ ex Hodœporico exſcripſimus, ſequentes dedit per
a Lib. XIX. ep. XIII. hos dies epiſtolas Ambroſius: Decimo-tertio kalendas octobris [a] Paulo Venerio ſignificavit infirmitatem Hieronymi fratris ſui. Mittit incluſas literas dandas Laurentio Mediceo, qui exul indigniſſime venit ad vos, quemque eidem Paulo abbati commendat. Eamdem ægritudinem fratris ſui
b Lib. XV. ep. XVI. ipſa die [b] triſtis notam facit Mariotto, ſicut etiam exilium Coſmi &
c Lib. XIX. ep. XIV. Laurentii. Sexto nonas octobris [c] iterum Paulo Venerio graviorem fieri
morbum Hieronymi ſcribit, idipſum [d] Dionyſio priori clauſtrali ſancti Ma-
d Lib. XXI. ep. IX. thiæ. Quinto [e] & quarto [f] [g] nonas tertia & quarta vice periclitari ſalu-
e Lib. XV. ep. XVII. tem fratris ſui ſignificat eiſdem Mariotto & Paulo Venerio, cui poſtremo nonis octobris [h] refert ipſa die ſecutum obitum, diffluitque in ejus
f Lib. XIX. ep. XV. laudes: *Hieronymus*, inquit, *dilectiſſimus germanus meus dignationis tuæ filius hac hora tertia ferme noctis migravit ad Dominum ..... frater erat*
g Lib. XV. ep. XVIII. *genere, affectu filius, ſollicitudine pater. Vigebat in illo diſciplinæ regula-*
h Lib. XIX. ep. XVI. *ris ſtudium, fraternus amor, & omnium in ſe provocabat affectum. Quis illo ad obedientiam pronior? Quis eo purior? quis innocentior? Elucebat in ipſis oculis virgineus pudor, qui uſque exhalationem animæ gratiam non amiſit.* Amicis Franciſco Barbaro, Leonardo Juſtiniano, & Laurentio Mediceo nuntiari vult a Venerio ejus obitum. Conſentanea ſunt, quæ leguntur in Hodœporico. *Ea ipſa, qua defunctus fuerat nocte Bononiæ ac Venetiis ſignificavimus obitum fratris amantiſſimi, ſuffragia precum illi poſtulantes. Quamquam ea fuit illius vita ſic religioſe, tam pie exacta, ut nihil illi omnino metuamus. Fuerat ab ipſo pueritiæ limite ut alter Sa-*

muel

ANN. CHR. 1433.

muel enutritus in templo Dei, nihilque hauſerat, præter ſanctimoniam & religioſos mores. His innutritus atque inverſatus, ita in Dei famulatu profecerat, ut integerrimus monachus omnium judicio haberetur, & fidelis ac prudens ſervus Domini ſui. Nullus in tota vita illum unquam iratum vidit, nunquam triſtem. Induerat miſericordiæ ac pietatis viſcera, ut nullius lapſum abſque lacrymis audire poſſet, nullius non miſereretur errores, quantumque in ſe eſſet, ſemetipſum opponeret murum contra faciem Damaſci pro domo Iſrael, ſeque ingereret, occurrens eſurienti cum pane, & cum aqua ſitienti. Adeo vero fuit obediens, ut in illo venerabili cœnobio nullus ulla ætate, conſenſu omnium, in ea virtute magis eluxerit. Neminem unquam vel levi ſermone offendit. Norunt iſta, qui nobiſcum ibi vixerunt, fratres, utque, quia caro noſtra eſt, quam parce illa attingam, omittamque plurima, teſtes optimi ſunt. Functus eſt annos plurimos officio novitios educandi, partim mecum, partim ſolus tanta gratia, tantaque cura, ut omnes genuiſſe videretur. Mixta erat ſeveritati lenitas mira, ut & patrem, & nutritium affectu mirabili proſequerentur, & magiſtri tamen cenſuram metuerent. Quid vero de illius puritate & munditia perſequar? Elucebat in ore atque oculis virgineus pudor, & veluti per feneſtras animæ nitor penetrabat. Nullus, quod pace reliquorum dixerim, illo innocentior, purior, ſanctior. Prudentiam illius admirare maxime hi poſſunt, qui eo familiarius ſunt uſi. Nos certe quantum amiſerimus, experimur quotidie, cum ejus conſilium deſideramus, dum præſidia conſueta requirimus. Educatus quidem ille fuerat a nobis, quod ſine noſtri invidia nominis dictum ſit, verum gloria nos & meritis longe anteibat. Didicerat a puero artem pingendi acu, in qua ſupra omnes ætatis noſtræ eminebat. Parva ſunt hæc comparatione majorum, cum ingenium excellens nactus eſſet, expolitumque ſatis liberalibus ſtudiis, & literis maxime ſacris exercitatum. Urebat præcordia illius zelus domus Dei, cujus ab infantia decorem majore ſemper ſtudio ac intentione dilexit. Me miſerum atque infelicem, poſteaquam ſcelera mea e quiete monaſterii in occupationum infeſtum injecere pelagus, avulſuſque ſum a formoſæ Rachelis complexu, dulcique fratris optimi contubernio privatus, ita miſeratus eſt, ita vices noſtras indoluit, ut omnium ferme curarum & cogitationum noſtrarum accederet particeps, omnia metueret nobis, etiam quæ tuta eſſe viderentur. Imbiberat a puero verum in nos & germanum prorſus affectum, verebatur ut patrem, diligebat ut fratrem, fovebat ut filium, paternam ſibi ſollicitudinem vindicans. Mea penitus ſcelera, ut tanto bono diutius frui non mererer, cauſa fuerunt. In quo mihi poſt te Hieronyme ſuaviſſime requies? Ad quem aſpiciam ultra deſtitutus te dulci ſolatio, & unico vitæ meæ præſidio? Ad quem ſcribam & effundam æſtus omnes cordis mei? Quis me jam conſolabitur mœrentem? Heu miſer! Nec jam expectabo literas tuas, jam fraterni amoris indicia referam nulla. Sed alius lamentationis ſervatur locus. Non tacebimus, quod illi in extrema illa valetudine contigit. Juvenis ferebatur mederi febribus, eaſque intra paucos dies medicamentis amovere. Adhibitus eſt, polliciturſque quatuor diebus incolumem futurum. Cepit ille neſcio quid edendum dare, quod videri nollet. Subiit repente ſuſpicio, ne carminibus fortaſſe uteretur, & cum id ſimplici illius confeſſione didiciſſet, exhorruit, neque paſſus eſt ultra ad ſe accedere, mori malens quam ita liberari. Fidei ſuæ hoc extremum indicium dedit. Sed ab hoc jam mœſtiore curriculo deflectentes reliqua enarrare pergamus. Sorori noſtræ ſcripſimus conſolatorias literas, cognatumque ad eam miſimus, nam ruri morabatur, & de induſtria non fuerat evocata, ut coram illi ſola miniſtraret.

Adve-

Ann. Chr. 1433.

Advenerat Florentiam abbatiſſa noſtri monaſterii de Prato-veteri, curandæ malæ valetudinis cauſa. Eam ipſa die (nam in proximo erat monaſterio) viſitare curavimus, abbate noſtro comitante. Inde redeuntes, cum ſecum ire ad monaſterium ſuum Sebaſtianus hortaretur, ibique paucis diebus requieſcere, non acquievimus, polliciti ſequenti die illuc proficiſci. Noctem illam in monaſterio egimus, certatimque advenientes fratres conſolari ſtuduimus, noſtrum ſemper diſſimulantes dolorem. Mane ad monaſterium ſancti Salvatoris profecti, ipſam diem ibi egimus, abbate noſtro nos ſolatii gratia extra civitatem deducente, monaſteriumque tum ſui, tum noſtri quoque jure oſtendente. Officioſiſſimum illius animum grate amplexi, noctem illam ibi requievimus. Poſtridie requiſiti, ut pontifici ſummo Antonium Arretinum commendaremus (petebatur enim ad epiſcopatum Arretinum) ſumpto prandio abbate renitente diſceſſimus, ſequenti die mane ſummo profecturi. Satisfecimus poſtulantium precibus, literaſque ad pontificem ſcripſimus. Interfueramus & celebritati filiorum noſtrorum Euphroſyni & Auguſtini, cum primas celebrarent Miſſas. Acceſſit ad nos prior ſancti Damiani ab imperatore rediens, privilegiique afferens confirmationem, ut petieramus, gratis indultam. Attulit nonnihil ſolatii angoribus noſtris adventus ejus, laudavimuſque diligentiam. Mire tam ipſe, quam ceteri religionis noſtræ homines indoluere vices noſtras, conſolarique ſtuduerunt. Advenerat ad nos frater ex monaſterio Montis-crucum, nobiſque expoſuerat, priorem monaſterii memorati, quæ ſibi fuerant injuncta per nos, nequaquam ſervaſſe. Ad quem ſcripſimus, illius corripientes intemperantiam, & denuo, quæ fuerant injuncta per nos, illi ſervanda mandantes. Cupientem proficiſci ad monaſterium Cantiniani priorem ſancti Damiani, fratremque ſuum nobis commendantem, bonæ religionis virum, plenum bonæ ſpei dimiſimus a nobis.

Decima demum die menſis monaſterio profecti, priori & fratribus valefacientes venimus ad noſtrum ſanctæ Margaritæ diverſorium, ubi accepti a priore, gratiſſime caſus noſtros miſerante, & nos conſolante, ea nocte requievimus. Poſtridie tempeſtate dubia moventes venimus ad Pratum-vetus. Acceperunt nos humaniter ancillæ Chriſti, & de fratris obitu conſolari ſtuduere mœrentes. In devia incideramus ego & Clemens, famulo a nobis longe remoto, & Dominico recto itinere ſequente, donec a muliere forte obvia itineri ſumus reſtituti. Obvium item habueramus fratrem Martinum Florentiam cum literis, nos adeuntem, quæ nobis ſollicitudinem incuterent. Quo Florentiam miſſo (nam alterius quoque rei cauſa ibat) acceſſum noſtrum adhuc maturavimus, nam ea nocte in monaſterio Poplenæ agentes, infirmum enim in diverſorio monaſterii Prati-veteris offenderamus Cataneum propinquum unius ex ſororibus, admonueramuſque, ne ipſa illi aſſideret in miniſterio, ſed ſecularis mulier & gravis adhiberetur. Sequenti die mane redivimus, duas ex his confiteri volentes admiſimus, hortatique omnes, Socium inde contendimus, ubi remorati modice vindemiam proximæ vineæ inſpeximus, & ad noſtrum monaſterium contendimus. Multum indoluere noſtris caſibus omnes, magno nos cum gaudio ſuſcipientes. Mariotus aberat, puerique omnes ferme in parentum domos abierant. Adivimus eremitas noſtros, lectiſque literis ex Arretio ſcriptis ad nos, poſt primos congreſſus & verba conſolatoria de morte fratris, ea tandem ſententia omnium fuit, nobis eo mature pergendum, ut negotiis conſuleremus noſtris. Miſſus quippe a pontifice Romano, qui reformaret clerum, collectaſque imponi ſolitas renovaret, ſollicitos fecerat, ne quid forte per abſentiam noſtram fieret in præjudicium noſtrum. Itaque protinus ire ſtuduimus. Deduxit eo tendentes aliquandiu Camerinus noſter, ipſaque die quinta-decima menſis Arretium venimus.

nimus. Et cum aliquantulum diei ſupereſſet, viſitavimus monaſterium no- ANN. CHR.
ſtrum ſancti Benedicti, commendanteſque fratris animam, & ad bene vi- 1433.
*vendum hortantes, profecti inde adire inſtitueramus, & viſere apoſtolicum
legatum, ferebatur enim eſſe familiaris noſter, & conſpectum noſtrum col-
loquiumque deſiderare. Occurrit forte euntibus, ſalutatuſque a nobis & blan-
de reſalutans nos, paucis ultro citroque verbis datis & redditis, dimiſit a
ſe ea lege, ut poſtridie ſecum pranderemus. Reverſi ad noſtrum monaſterium
ſancti Michaelis, comitantibus prælatis noſtris, conferre cepimus invicem,
quid facto eſſet opus. Ea tandem fuit ſententia, ut poſtridie ſummo mane
conveniremus omnes, & ſinguli, pro captu ſuo, in ea re quid ſentirent,
exponere pergerent. Acceſſit ad nos amicus noſter Antonius Rodulphus ſa-
lutandi cauſa, cœnavitque nobiſcum. Adoardus quoque Azarolus nos offi-
cioſiſſime ſalutavit.. Mane, ubi conveneramus, ea ſententia fuit, admonen-
dum eſſe virum immunitatis noſtræ, hortandumque, ut rationibus & cal-
culis cleri viſendis inſiſteret, ceterum ab imponenda ſeu verius innovanda
libra abſtineret.* Super ea re extat Ambroſii epiſtola [a] data ex Poplena de- a *Lib. I. ep. VI.*
cimo kalendas novembris Eugenio Romano pontifici, qua innuit illum
miſiſſe, qui clerum Arretinum reformaret, ejus cleri quartam partem eſ-
ſe æternitas, *habet enim*, ſubdit, *ibi religio plura monaſteria, itaut cum in-
dicta fuerit collecta clero Arretii vel a pontifice maximo, vel a Florenti-
nis, pro rata quartam partem ſolvant Camaldulenſes.* Sed quia non recta
fiebat diſtributio ab exactoribus, orat, ut ipſi Camaldulenſes inter ſe di-
vidant. Scripſiſſe ſe inſuper jam ad ipſum, ut pacem tractaret cum Ni-
colao Forte-brachio. Hieronymum demum fratrem ſuum ſignificat mor-
tem oppetiiſſe. Eadem die [b] nuntiat obitum fratris ſui in anno ætatis b *Lib. II. ep. IX.*
XXXVI. Jordano cardinali Urſino, cui præterea ſignificat Tertulliani volu-
mina brevi in Italiam deferenda, quibuſcum mendoſiſſimum ejus corrige-
re valeret. Ante biduum [c] ex Fonte-bono alias Auguſtino Angelorum mo- c *Lib. XII. ep.*
nacho literas dederat eumdem ſuper morte fratris dolorem reſricantes. *X.*
Nono kalendas novembris [d] Hieronymi jacturam deflet in epiſtola ad Ju- d *Lib. II. ep.*
ſtinum Plancum advocatum conſiſtorialem, cui etiam commendat Ugoli- *XXXIII.*
num abbatem negotiorum geſtorem pro religione Romam miſſum. De-
nique egeſtate preſſus orat, ut dilatam ad bullas redimendas ſolutionem
purget apud Angelum de Monte-politiano. Ipſa die [e] Poggio ſcribit in ejuſ- e *Lib. II. ep.*
dem argumenti capita, additque alterum dolorem ſuum ob exilium Coſmi *XXXII.*
& Laurentii Mediceorum. Sexto kalendas [f] iterum Auguſtino monacho ſu- f *Lib. XII. ep.*
per obitu Hieronymi fratris, de quo etiam in epiſtola ad Sebaſtianum *XI.*
abbatem Camalduli-Florentini tertio kalendas novembris [g] æſtus animi & g *Lib. XVII.*
doloris ſui aperiente. Tertia die novembris [h] gratias agit Romæo Foſca- *ep. XIII.* h *Lib. IX. ep.*
rario ob conſolatorias literas ab eo receptas in morte fratris, ſimileſque *III.*
agit pridie nonas novembris [i] ex Fonte-bono Paulo Venerio. i *Lib. XIX. ep. XVII.*

XXV.
Iter ejuſdem in Æmiliam.

PERACTA *omnium Sanctorum celebritate movimus monaſterio noſtro ſe-
cundo nonas novembris, ut in agrum Flaminium contenderemus, viſitatio-
nis ceptæ munus exacturi. Ipſa die venimus ad monaſterium noſtrum Inſu-
lanum, ſed cum emenſo ferme itinere perdifficili (namque e regione mo-
naſterii rupes alta & præceps eminet, caſtellum habens loci ſitu munitiſ-
ſimum) ipſa declivia & prærupta eviciſſe gratularemur, ipſo brevi in-
tervallo ancipiti periculo tentati ſumus. Ubi enim ad plana ventum
eſt, duo amnes e diverſo venientes in unum coeunt, horum altero
tranſvadato, cum alterum tranſire ductorum, qui nos pedites antei-
bant, nullus auderet, quod nimia inundatione præter ſolitum intumuiſſent,
ſequuti duces ipſos, callem arduum & flexuoſum, quia pons petebatur, lo-*

Ann. Chr. 1433.

corum ignari ingreſſi ſumus. Tum vero pluſquam antea nos animus liquit. Namque ubi modice in eo calle proceſſimus, animadvertimus poſſibile non eſſe, ſine aperto periculo, ad ſummum evadere, quippe in arctiſſimo & tortuoſo tramite, quatuor ſubinvicem equites ſcandebamus, & pluvia perpetua effecerat, ut aſcenſus ille argillæ præberet ſpeciem, cui vix inniti jumenta poſſent, emenſoque tandem colle difficillimo, ſaltu in ſuperiorem planitiem evadendum erat. Quid agendum eſſet, haud facile conſpicari poteramus. Nam neque retro redire faucium anguſtiæ illæ permittebant, cum ſeſe ferme jumenta contingerent, neque deſcendere fauces ipſæ ſinebant. Tandem mutuo hortati, calcaribus plus ſolito jumentis concitatis, Deo miſerante ſcopulum illum prætervecti ſumus, ponteque ſuperato, ad monaſterium venimus. Videatur epiſtola ipſius ſcripta Mariotto ex monaſterio Inſulano quinto idus novembris [a]. *Suſcepti ab ipſius monaſterii abbate luſtravimus omnia, ruinaſque ingentes miſerati ſumus. Ipſam noctem ibi egimus. Cum poſtridie ex Galiata (ubi pueri quondam educati eramus) adierunt nos plurimi, partim abbatis ipſius culpantes negligentiam, partim inopiam excuſantes. Decrevimus jam tunc monaſterio ipſi aptiorem dare, qui & ingenio, & nervis plus valeret. Ea die amicis comitantibus ad Sanctam-Sophiam; inde Galiatam die adveſperaſcente pervenimus. Hoſpitium in domibus eccleſiæ habuimus, ſuſcepti humaniſſime ab eccleſiæ ipſius ſacerdote. Convenerunt ad nos amici plures viſitandi gratia, multumque humanitatis impenderunt. Acceptis ibi querimoniis contra V-., quod ſororem a viri latere ablatam ſecum domi haberet, ſcripſimus ad eum literas increpantes graviter ipſius nequitiam, & ut uxorem viro reſtitueret, mandantes. Ibi etiam certiores facti ſumus abbatem de Morona fundum pro fratribus emiſſe, quod ad nos fama vulgante pervenerat. Sequenti die comitante nos leviro, inde profecti Civitellam venimus, inde Cluſerculum, ubi a comite Galeoto antiquo amico noſtro accepti gratiſſime ipſa die Ricoum applicuimus. Viſitato eccleſiæ ipſius priore, rebuſque diſpoſitis, inde poſtridie movimus, pervenimuſque ad Caſtrum-carum. Ibi ſollemni viſitatione peracta ad Forumlivii tendebamus. Occuparat omnia bellici tumultus metus. Propinquantes oppido gubernatorem civitatis epiſcopum nobis optime cognitum (* Thomam Thomaſinum *) offendimus adequitantem muro, & infirmiora munimenta reſarcienda ſollicite curantem. Cogniti ab eo atque gratiſſime accepti, urbem ingreſſi ſumus. Viſitare prius inſtituimus ancillarum Chriſti monaſterium, comperimuſque rem ſatis opinione meliorem. Namque & monaſterium egregie inſtitutum, & majorem monialium numerum, quam uſque alibi vidimus, licet ædificiorum aptitudo deeſſet. Ibi utiliter multa conſtituimus. Nam & monaſterii matrem, cum fuiſſet ab anteceſſore noſtro, ſine conventus electione ſollemni, ordinata, querelaque facti hujus perveniſſet ad nos, eam renunciare monuimus, adſtante conventu. Electione tamen ex more celebrata, ſingularum votis ſecrete exploratis, non alia ſuffragiis omnium electa eſt. Confirmatæ a nobis multum auctoritatis acceſſit. Moniales ibi tres monaſterii antiqui ſanctæ Chriſtinæ jam deſtructi, ſeorſim ferme viventes, ipſi monaſterio ſancti Salvatoris univimus, ita ut poſſeſſionibus applicatis monaſterio unum ex duobus monaſterium fieret. Inquietam quamdam corripuimus, multiſque pro tempore opportune ordinatis & priori Camaldulini reſarciendi monaſterii cura permiſſa, ad viſitandum priorem Camaldulini acceſſimus* &c. *Priorem ipſum hominem diligentiſſimum & bene religioſum ex ipſa viſitatione collegimus. Contra vero priorem alterum ſancti Paterniani de Ferraeciano negligentiſſimum & ferme ſecularem, adeout amovere hunc animus fuerit, quod nihil religionis præter habitum, nihil religioſæ induſtriæ deprehenderimus, etſi*

alias

[a] Lib. XV. ep. XIX.

ANN. CHR. 1433.

alias boneſtus & pudicus baberetur. Correptum acriter conſulto dimiſimus, minati, niſi impleret, quæ illi in ſcriptis mandata dederamus, ſeverius in illum animadverſuros. Et quoniam in domo monaſterii intra oppidum juxta alterius prioris eccleſiam morabatur, cum memorato priore illum eſſe ac morari communiter juſſimus. Prius autem quam eam urbem ingrederemur, adierat nos ex monaſterio ſancti Mathiæ monachus ſenex, multas contra priorem ipſius monaſterii querimonias afferens, & orans, ut periclitanti monaſterio ſuccurreremus. Turbati mœſtiore nuncio, quid facto opus eſſet, cogitabamus, bonaque ſpe relevatum ſenem a nobis dimiſimus. Viſitavimus gubernatorem civitatis amicum noſtrum, acceptique bumaniſſime contulimus æſtus noſtros, & an priorem ſancti Mathiæ detinere velles, ſi a nobis fuiſſet illuc evocatus, percontati, ubi pollicitationem ejus & quidem gratam accepimus; ſcripſimus jam dicto priori literas, mandantes ſub gravibus pœnis, ut ſe ad ipſam urbem conferret intra præſcriptum diem, criminibus objectis reſponſurus. Ancillas Chriſti interdum adivimus, doctrinaque ſalubri pro viribus inſtruere curavimus, atque ad perſeverantiam ſancti inſtituti animare. Inde cum proficiſci pararemus, proſequuti ſunt nos priores ambo equites, & Mercurialis quidam religioſus amicus noſter. Faventiam recto itinere pergere animus erat. Sed cum ad portam, qua illuc itur, veniſſemus, egredi nequaquam valuimus, neceſſarioque ad patentem januam venimus, murum civitatis circuire neceſſario coacti, dum ad priorem portam pervenimus, modico illo itinere geminum diſcrimen incurrimus. Namque anfractus ſequuti anguſtum tramitem atque interruptum ingreſſi ſumus. Jumentorum ſaltu metum evaſiſſe lætabamur, cum in interiora tendentes, majore periculo ferme exanimati ſumus. Sociis namque inferiora petentibus & ripæ fluminis adequitantibus, mula noſtra recto pergebat itinere, tum vero in cæcam foveam, cœnique voraginem anteriores injecit pedes. Inde ſurgere ſtrenue valens animal cum vellet, poſterioribus pedibus cœno immerſis in altera foveæ parte in genua procubuit. Anceps urgebat malum, nam ſi jumento quidem inſidere perſtitiſſemus, metus erat, ne ſaltu ſe inde extricare mula contendens ſeſſorem excuteret; ſin autem deſcendere maluiſſemus, calcaribus panno, quo mulæ ſella tegebatur, implicatis, periculum erat, ne in ipſo conatu mula aſſurgens equitem ſecum traberet pede ſuſpenſum. Tandem miſerante Deo ubi ſtrenue deſcendimus, mula ſurrexit, nos nibil læſi ſumus. Accurrerunt ſocii metum pallore teſtantes, & poſteaquam illæſos videre, mirati ſunt, Deoque gratias in communi egimus. Legatur & epiſtola [a] ad Auguſtinum monachum Angelorum, in qua & periculum prope monaſterium Inſulanum, & viſitationem monaſterii ſancti Salvatoris de Foro-livio, ac colloquium cum Thoma epiſcopo urbis gubernatore nuntiat ex Foro-livio decimo-quarto kalendas decembris. Idibus quoque novembris [b] ſcribens Paulo Venerio ipſum vicarium conſtituit in partibus Venetiarum, pluribus agens in epiſtola & de obitu Hieronymi, & de rebus monaſterii ſancti Mathiæ. Ex Foro-livio pariter decimo-tertio kalendas [c] decembris ſcripſit Rainerio abbati Anglarienſi, quem vicarium conſtituerat in Fonte-bono. *Conſilio prioris noſtri mutato propoſito, ad Caſtrum-earum divertimus, Faventiam inde petituri, quod jam cepto itinere baudquaquam tuto ire poſſe videbamur ob palantes milites, quibus ne prædæ eſſemus, modice de curriculo divertimus. Noctem illam cum Hieronymo egimus, a quo poſtridie deducti Faventiam venimus. Illic nos mæſtiſſimus excepit nuntius Euſtacbium abbatem Vallis-caſtri, cum quo nobis cariſſima conjunctio fuerat, migraſſe ad Dominum literis ex Fabriano ſcriptis agnovimus, quibus id nobiſcum agebatur, ut electionem de juvene monacbo factam approbare, & noſtra auctoritate confirmare vellemus. Ingens ſe cali-*

a *Lib. XII. ep. XII.*

b *Lib. XIX. ep. XVIII.*

c *Lib. XVI. ep. XXXVII.*

Ann. Chr. 1433. *go offudit oculis, & poſt obitum ſanctæ memoriæ Hieronymi fratris, hoc nobis ſolatium, quod maximum erat, ereptum ingemuimus, judicia in nos divina non quidem reprehendentes, ſed manum tamen Domini ſuper nos gravem non ſine dolore ſentiëntes, ſolitudinemque noſtram magis ac magis miſerantes. Venerant ad hoc duo, monachus unus ex monaſterio ipſo, laicus alter ab oppidi ipſius miſſi domino. Nos electionem conditionariam nequaquam approbantes (quippe ex monacho clam perceperamus juvenem illum bonæ quidem indolis, utpote abbatis Euſtachii alumnum, ea conditione, jubente domino loci, electum, ut quando eſſet requiſitus, officio cederet, ſibique ſucceſſor daretur unus ex nepotibus domini) & ſcenam itaque caute cælavimus, & quid facto eſſet opus cogitantes, electionem monachorum ſine noſtra vel vicarii noſtri præſentia contra religionis inſtituta celebratam abrogavimus, ac jure noſtro venerabilem fratrem Thomam Peruſinum, hominem probatæ vitæ & ætatis legitimæ abbatem præfecimus. Datis autem ad dominum literis, quibus ætatem electo objiceremus, indignum aſſerentes tam nobili religionis noſtræ monaſterio adoleſcentulum præfici, ſimulque orantes, ut electum a nobis dignaretur admittere, quem & matura ætas, & vitæ merita commendarent; monachos etiam compeſcuimus literis, quod contra formam eligere auſi eſſent, mandantes, ut quem ipſi abbatem præfeciſſemus, reverenter exciperent. Literas item electionis ad memoratum dominum miſimus per eum Thomæ tradendas, ut vel hoc officio noſtro delinitus gratius electioni noſtræ conſentiret, videreturque auctor ipſe fuiſſe, ut hic potiſſimum eligeretur. Sed parum iſta noſtra diligentia profecimus, ut mox docebitur.* Ex Caſtro-
a Lib. XII. ep. XIII. caro undecimo kalendas decembris [a] pericula ſua in urbe Foro-livienſi Auguſtino Angelorum monacho deſcripſit, cui etiam præcepit, ut Michaelem monachum urgeret ad complendam vitam Chryſoſtomi, & Nicolaum ſimiliter adoleſcentem monachum ad perficiendam exſcriptionem chronici cœnobii Caſinenſis, & dialogi abbatis Deſiderii pro abbate ſancti Michaelis de Muriano, ſignificans quoque Franciſcum Barbarum, q.i conſolatorias ad ſe dederat literas pro morte Hieronymi, expetere vitas patrum a
b Lib. XV. ep. XX. ſe rraductas. Ex Faventia quinto kalendas decembris [b] etiam Mariottum
c Lib. XVI. ep. XXXVIII. cerriorem fecit de periculo ſuo in urbe Foro-livii; & pridie kalendas [c] Rainerio abbari Anglarienſi vicario ſuo ſignificavit nuntium ſibi allatum de morte Euſtachii abbatis Valle-caſtrenſis, & ſubſtitutionem a ſe factam Thomæ prioris ſancti Severi Peruſii.

Dimiſſis a nobis mature tabellariis viſitationis munus exequi cepimus, accepti magna cum gratia tum amicorum, quos ibi frequentes offendimus, tum domini civitatis. Monaſterium ſancti Hippolyti primo adivimus, antiquum plane atque regulari inſtituto maxime idoneum, ſed ita vel temporum culpa, vel abbatum negligentia deſolatum, ut ruinæ proximum videatur. Abbatem ibi ſolum deprehendimus cum duobus pueris, ipſumque infirmum. Omnes fere monaſterii officinas occupaverant milites. Flevimus miſeram conditionem, & ſortem noſtram indoluimus, qui ruinas tam nobilis monaſterii cernere cogeremur, neque remedium ullum poſſemus adhibere. Coacti ſumus in domo amiciſſimi ac propinqui noſtri Ugolini de Villiarana remorari, ſed & plerique ex amicis nos excepere convivio, & in primis abbatis Silvæ-mundæ frater, neque licuit non illis morem gerere. Monaſterium cellæ ſancti Maglorii poſtea adivimus &c. *Viſitavimus & ſancti Johannis-baptiſtæ monaſterium aptiſſimum plane ac dignum, ubi regularis vigeret obſervantiæ decus. Priorem ibi ferme ſolum invenimus, præceptiſque illi ex more traditis, quæ opportuna viſa ſunt, profecti ſumus. Epiſcopum civitatis adivimus,* (Johannem ex ordine Minorum) *abque illo officioſe accepti; monaſterium*

quoque

ANN. CHR. 1433.

quoque inſigne ſanctæ Mariæ viſitare perreximus; ſepulcrumque Petri Damiani in antiqua & ornata, atque ab illo (ut ferebatur) conſtructa baſilica venerati ſumus. Codicem illic vetuſtum ipſius, ut ferebatur, manu ſcriptum, in quo omnia opuſcula ejus haberentur, in conſpectum dedere. Eum nos ad noſtrum hoſpitium tulimus, diligentius inſpecturi. His diebus, quibus ibi remorati ſumus, controverſiam veterem inter canonicos & abbatem ſancti Hippolyti componere nequicquam ſæpius conati, negotium ipſum Ugolino amiciſſimo atque hoſpiti noſtro permiſimus. Illic nobis remorantibus, advenit legatus Venetorum Fridericus Contarenus vir ſtrenuus & nobis optime cognitus. Eum ſtudioſe ſalutatum perreximus. A quo gratiſſime accepti ſermonem habuimus de priore ſancti Mathiæ. Hortatus eſt, uti negotium exequeremur, licet Venetiis id oportere fieri aſſereret, quod ingrate Veneti civem ſuum extra terminos ſuos judicari admitterent. Suam opem eo libentius pollicitus, quo ſe auctorem fuiſſe, ut promoveretur, aſſeruit, & ægre ferre non eum ſententiæ atque extimationi ſuæ reſpondiſſe. Viſus eſt vera proſequi, & jam tunc Venetias iterato petere animus fuit. Ne tamen ceptis deſiſteremus, neu fortaſſe priores noſtræ literæ redditæ illi non fuiſſent, ſcribere ſecundo inſtituimus, mandantes, ut intra præſcriptum diem ſe conferret ad nos, crimina ſibi objecta diluturus. Et cum tabellarius, qui ferret literas, non eſſet, ipſi Bononiam petere decrevimus, ut monaſterium ſancti Euſtachii, quod intra Imolam eſt, viſitaremus. Movimus inde ſumpto prandio decimo kalendas decembris, Imolamque profecti cum abeſſet prior, Bononiam ipſa die pervenimus. Ibi poſtridie literas menſariis mittendas mane dedimus, ipſoque ferme momento miſſæ ſunt. Egimus ſanctæ martyris Catharinæ ſollemnitatem in noſtro monaſterio ſanctæ Chriſtinæ. Vicem noſtram miſeratæ ſunt ancillæ Chriſti, & de obitu fratris optimi, ut ante per literas, ita coram nos conſolari ſtuduerunt affectu ſingulari, & nos humanitate præcipua refoverunt. Faventiam redivimus, & ne in reditu quidem priorem ſancti Euſtachii invenimus Imolæ. Nocte ipſa remorati in hoſpitio noſtro, multis contra priorem ipſum acceptis querimoniis, literas conſcripſimus ipſi, cum rediret, tradendas, quibus ut Faventiam veniret, jubebamus. Poſt biduum ferme ſubſequutus eſt nos, & acriter a nobis increpitus cum multum excuſaret, ætatem decrepitam miſerati, illum a nobis emiſimus, quid fieri vellemus, mandantes. Faventiæ ſubſtitit Ambroſius ſaltem uſque ad diem ultimam novembris [a], qua literas dedit ad Auguſtinum Angelorum monachum.

a *Lib. XII. ep. XIV.*

XXVI. Ravennatum monumentorum deſcriptio.

RAVENNAM *ire viſitationis exequendæ cauſa conſtituimus. Tum vero amicorum fides maxime eluxit. Namque nos illuc uſque itineris ignaros deduxerunt, Ugolino noſtro Venetias proficiſcente legato Faventini domini. Accepti a Claſſenſis monaſterii abbate ſumus gratiſſime, amiciſque Faventiam redeuntibus biduo remorati, eccleſiam principalem civitatis, licet maxima vi luti impediti, aliaſque itidem baſilicas vidimus. Offendimus rem digniſſimam, & in qua eluceret antiquitatis tum magnanimitas, tum diligentia. Nullam ferme uſquam (ne Romæ quidem) lectiorem aut ornatiorem baſilicam vidimus. Nam præter exteriorem ornatum, qui vel inſignis eſt, veſtiunt intus parietem fani variis marmoris ſectæ ad lineam cruſtæ, ſtant ordine gemino utraque ex parte columnæ ingentes ex marmore, neque deſunt porphyreticæ per templum tum columellæ, tum tabulæ ita lucentes, ut ſpeculi in morem imagines referant. Altare argenteum columnis ſex ſuffultum, ciborium tegit argenteum itidem columnis porphyreticis & ophiticis ſuſtentatum. Cingit altare ipſum chorus ex marmore condido, cujus prominentia capitella argento veſtivit antiquitas. Muſivum opus interiorem*

ædem

ANN. CHR. 1433.

ædem totam tegit ſpecioſiſſimum. Sacrarium viſere libuit, ac bibliothecam, quæ ibi ſingularis eſſe ferebatur. In altero plurima vetuſtatis inſignia vidimus, alteram opinione deteriorem longe invenimus; vix enim ibi quidquam dignum memoria, præter unum Cypriani volumen, invenimus antiquis literis, in quo plurima quam uſquam antea ipſius opuſcula notavimus. Sollicite, an aliquid librorum ſcriniis conditum eſſet percontati, nihil eſſe didicimus, dato in conſpectu vetuſtiſſimo de conciliis codice, in quo Nicæni concilii fidem in membranis purpureis & aureis literis legimus. Eſſe intra eccleſiam locum, qui chartophylacium diceretur, profeſſi ſunt, in quo privilegia plurima junco inſcripta ſervarentur. Eo cum nos duci avidiſſime expeteremus, cuſtodem abeſſe didicimus. Itaque profecti tunc ſumus alias redituri, & inſpecturi diligentius omnia. Vidimus & baptiſterium eccleſiæ propinquum antiquo & mirando opere. Tranſivimus ad contuendum ſancti Vitalis martyris templum permirificum rotundum & omni genere ornatus inſigne. Cingunt ambitum ſectæ diſcoloris marmoris ingentes tabulæ, columnæque per gyrum altiſſimæ ex candido & vario marmore peripatum ſuſtinent, ut nihil admirationi deſit. Aram ſani ſumus vehementer admirati. Nam eum lapis ipſe palmi fere craſſitudinem habeat, quidquid fuerit altera ex parte applicitum, pars altera refert, vitri tenuis inſtar. Nihil minus ibi, quam muſivum opus deſideratur. Ædiculam prope fanum vidimus ſepulcra regum ex marmore candido ingentia habentem ſquamatis operculis. Muſivum nuſquam nec tenuius, neque elegantius inſpeximus. Circuivimus & eccleſias alias atque monaſteria, quantum vel pluvia, vel lutum permiſit. Salutavimus & civitatis dominum, & ab eo atque ab ejus conjuge muliere & prudente, & erudita grate accepti ſumus. Exegimus amicitiæ jure, ut hoſpitale intra urbem, quod a patre religioni datum primo, poſtea ablatum fuerat, reſtituerent nobis. Nihil cunctati, quod poſtulabamus, exequuti ſunt, confecto ipſius donationis inſtrumento. Nos eis viciſſim ſalinas monaſterii, quas tenebat, annua penſione confirmavimus. Puellam annorum ferme duodecim uxoris ex viro altero filiam evocarunt, quæ præter ſexus conſuetudinem & conditionem fortunæ ſuæ literatura imbueretur, Græcumque a nobis alphabetum ſibi ſcribi poſtularet. Quod grate egimus.

Ravennæ cum eſſet Ambroſius[a], ubi venerat ſeptima die decembris, poſt biduum Bartholomæo de Viarana ſcripſit, ut reſtitueret abbati ſanctæ Mariæ foris portam Faventiæ volumen operum Petri Damiani, quod ſecum ad monaſterium ſancti Hippolyti jampridem detulerat. Inſtat etiam, ut canonici Faventini ſtare velint conditionibus illos inter & cœnobitas ſancti Hippolyti a ſe ſtatutis, demum ſalutat Gajum Hebræum. Sexto idus decembris[b] Rainerio abbati Anglarienſi vicario ſuo in Fonte-bono nuntiat ſe hodie pergere Fabrianum, quia dominus ejus civitatis renuit recipere Thomam Peruſinum electum a ſe in abbatem Vallis-caſtri. Die ſequenti[c] ex Ravenna idipſum ſignificat Mariotto; ſtimulos inſuper illi addit ad tironum curam & educationem. Tertio idus decembris[d] iterum ſcribit Rainerio vicario ſuo. Die duodecima[e] Auguſtino Angelorum monacho præcipit, ut dicat Michaeli alteſi monacho, quod mutuo det Saxo Pratenſi medici Laurentii Saxoli filio Phalaridis epiſtolas. Parentem dulciſſimum filium defunctum memorat, ob cujus obitum literas conſolatorias ſe daturum pollicetur Catharinæ ſpectatiſſimæ & ſanctiſſimæ ipſius matri. Comitem in pluribus itineribus ſe Ambroſio addiderat clarus adoleſcens Parens, optime ſcribebat, ſed in ipſo adoleſcentiæ ſuæ flore hoc anno deceſſerat. Eadem die[f] Nicolao Nicolio deſcribit fuſe vetuſtiſſima templa Ravennæ, & præcipue majorem eccleſiam; narrat igitur ſe ingreſſum

a Lib. X. ep. I.
b Lib. XVI. ep. XXXIX.
c Lib. XV. ep. XXI.
d Lib. XVI. ep. XL.
e Lib. XII. ep. XV.
f Lib. VIII. ep. LII.

greſſum bibliothecam baſilicæ Cypriani volumen perlegiſſe copioſius ceteris, quæ legit; vidiſſe inſuper & legiſſe privilegia in papyro Caroli Magni cum aurea bulla; locum quoque adiiſſe, cui Cariulegio vocabulum eſt, ubi magnum volumen offendit conciliorum, in quo Nicænæ ſynodi fides in membranis purpureis & aureis literis eſt ſcripta. Deinde deſcribit altare argenteum columnis argenteis quinque ſuffultum eum ciborio argenteo, & marmorea capitella circum altare prominentia veſtita ab antiquitate argento. Fatetur ne Romæ quidem ſe perſpexiſſe pulchriores ædes. Columnas ingentes ex marmore ſuo ſtare ordine, interiora ædium maximas contegere marmoris diſcoloris porphyretici lapidis tabulas. Baptiſterium juxta principem eccleſiam ornatiſſimum inſpexiſſe. Poſtea tranſiiſſe ad ſpectandum mirificum & magnificentiſſimum ſancti Vitalis martyris templum, rotundum id quidem & omni genere ſuperioris ornatus inſigne muſivo, columnis cingentibus ambitum ſani, marmoreis cruſtis variis parietes interius veſtientibus, ſed habere ſuſpenſum, columniſque innixum peripatum & aram ex alabaſtro tam lucidam, ut ſpeculi inſtar imagines referat. Sacellum fano propinquum Placidiæ auguſtæ & Valentiniani ſenioris ſepulcra magnifica ſervare ex marmore candido. Tantam illic muſivi operis ſpeciem offendiſſe, ut accedere nihil poſſe videatur. Se deinde contuliſſe ad viſendum ſancti Johannis-evangeliſtæ templum ſpecioſiſſimum, & quod a memorata Placidia & Theodoſio auguſtis conſtructum inciſæ marmore Græcæ literæ teſtantur. Tranſiiſſe ad contuendum Claſſenſe monaſterium ſuum tribus fere milliaribus ab urbe remotum, & fleviſſe uberrime ingentes ruinas, eccleſiam tamen integram durare omni ornatu conſpicuam. Pinicam ſilvam octo ferme millibus paſſuum ſe porrigentem juris ejuſdem monaſterii & viſiſſe & adequitare libuiſſe, dum ad monaſterium, quod ſanctæ Mariæ in Portu dicitur, & ipſum permagnificum dignumque miraculo veniret; ubique libros deſideraſſe. Pleraſque in hunc modum baſilicas hanc civitatem ſervare. Sed tantam luti vim eſſe, ut domo egredi vix niſi equitibus liceat, itaut redire ad majorem baſilicam hactenus datum non fuerit. Sepulcra plurima ex marmore ingentia quidem per omnes ferme eccleſias conſpici, & ex his pleraque ſquamatis operculis. Minus hic ſignorum & ſtatuarum quam Romæ eſſe, ſed cetera ferme eſſe paria, immo audere dicere majore hic cura ſervata. Non deeſſe epigrammata pleriſque locis inciſa; ex his pauca ſecum deferre. Viſurum item diligentius ſacrarium majoris baſilicæ, & ſi quid lucrabitur, ad ipſum ſe continuo ſcripturum. Proſequitur ſe nondum recepiſſe ex Paravio epiſtolas Antonii M. negligentia abbatis Carcerum, qui profectus fuerat ad concilium. Candidum inſuper pollicitum ſibi fuiſſe quædam Græca volumina, & gratulatur, quod ipſi Candido non exciderit, quod receperat. Grata ſibi fuiſſe, quæ Nicolaus ſcripſerat de repertis voluminibus vel ab epiſcopo Mediolanenſe jam vita functo (en verus annus mortis archiepiſcopi Mediolanenſis Bartholomæi Capræ) vel a Thoma Sarzanenſe, vel ab Auriſpa. Nil ſe novi mittendum habere, niſi Lactantii Phœnicem verſu elegiaco, quam raptim ſcripſit ante paucos dies Bononiæ ſibi traditam a ſtudioſo adoleſcente. Stephanum Porcium Bononiæ prætorem anulum ſibi donaſſe onychinum eum imagine candida prominente Hadriani affabre inſculpta. Fabrianum ſe proxime contendere. Ann. Chr. 1433.

Quoad pollicitationem Petri Candidi, hic ante annos Ambroſio promiſerat quædam Græca volumina; quare Ambroſius literis datis [a] gratias habet, ac ſe ſuaque illi offert. Poſtea hoc anno [b] idem Candidus Ambroſio

a *Lib. II. ep. XLII.*
b *Lib. XXIV. ep. LXIX.*

brosio

Ann. Chr. 1433. broſio miſit aliquos ab eo expetitos codices, qui penes ſe erant, reliquos autem ſubdit præſto eſſe, cum voluerit, nempe Job & Salomonem, item pſalterium, cujus lectione delectabatur ejus genitor Ubertus. Meminit in hac epiſtola Petrus ſe puerculum adhuc Emmanuelem Chryſoloram ſæpius admiratum eſſe, cum literas edoceret in ſua urbe (Ticinenſi) quique habuit familiaritatem cum patre ſuo. *Tanta illi*, ſubdit, *erat virtutis æmulatio, bonorum caritas, literarum ſtudium, ut non hominem videre, ſed Angelum quempiam intueri ſæpe numero exiſtimarem. Hujus igitur præclari viri hæ reliquiæ ſunt, nulli juſtius debitæ quam tibi, qui & vita prior, & ſcientia par omnibus bonis quaſi ſpeculum virtutis habearis*. Reliquos autem libros accipiet Ambroſius per Laurentii Medicei viri clariſſimi nuntios. Noviſſe ſe Laurentii famam, ejuſque caſus, quibus proficiet peregrinatione ad amicos noſcendos ab æmulis, & melius fortunæ fidendo.

a Lib. VII. ep. XVI. Quoad anulum Ambroſio a Porcio donatum legatur ejuſdem Ambroſii epiſtola [a] ad Laurentium Mediceum, qua ei ſignificat Stephanum Bononiæ prætorem ante menſem dono ſibi dediſſe anulum aureum cum onyche effigie habente pulcherrimam, & oraſſe, ut digito geſtaret. *Licet autem*, ſubdit, *meæ conſuetudinis non ſit anulatum procedere, quia tamen aliqui hanc meam in hoc genere continentiam non probant, & hi ipſi viri graves, ſatis dicentes convenire ferre anulum, loci, quem indignus teneo, gratia*, ipſum ad eum mittit, ut denuo ligari ad formam digiti ſui in auro faciat.

b Lib. X. ep. II. Duodecima decembris [b] ex Ravenna Bartholomæo de Viarana commendavit iterum Ambroſius concordiam inter canonicos Faventinos & monaſterium ſancti Hippolyti. Denuo ſalutavit amicos & Gajum Hebræum, quem cuperet fonte baptiſmatis regenerari.

XXVII. Prohibetur ire in Picenum. De ſuo itinere Fabrianum verſus, quod tamen perficere nequivit, hæc habet in Hodœporico: *Paucis ibi peractis diebus, cum viſitationi initium dare cuperemus, literæ ad nos ex Fabriano ſcriptæ, ut illuc ire maturaremus, impulere. Quippe dominus oppidi datum a nobis abbatem monaſterio Vallis-caſtri quibuſdam rationibus renuens, ut eo iremus, vehementer inſtabat. Nos itaque, ne rem tanti ponderis neglexiſſe videremur, & officio noſtro defuiſſe, eo perreximus ea conſtantia, & ad id obfirmato animo, ut ei hac in re dumtaxat nunquam cederemus. Itaque & domino, & amicis valefacientes, idibus decembris profecti ſumus, abbate Claſſenſe nos deducente, iterque noſtrum comitante. Prius vero quam inde moveremus, monaſterium ipſum Claſſenſe ab urbe diſſitum tribus ferme millibus paſſuum adieramus, miſerati ruinas ingentes & eccleſiam maximam, & ſpecioſiſſimam admirati. Indeque per pineam ſilvam monaſterii, quæ ferme octo millibus paſſuum tenditur, ad monaſterium ſanctæ Mariæ in Portu contenderamus a Theodoſio & Placidia auguſta conſtructum, ubi nihil præter ſtructuram, quod miraremur, invenimus. Dederunt in conſpectum vas porphyreticum ſpecioſum ſane, & quod ſtulto errore unam ex hydriis eſſe dicerent, in quibus aquam in vinum Salvator convertit. Itaque Ravenna, ut diximus, moventes hora ferme jam tertia per ſilvam noſtram & per maris litus Ariminum diei hora vigeſima-ſecunda pervenimus, Fabrianum inde petituri. Sed cum extra urbem haberemus hoſpitium, ex mulionibus inde venientibus certiores facti ſumus Picenum agrum omnem ardere bellis, atque ab hoſte vaſtari. Quippe Franciſcus comes*, (Sfortia vicecomes Cotiniolæ, & dux exercitus ducis Mediolanenſis) *qui juxta Livii forum, cum adhuc ibi moraremur, inſtructus militari acie tranſiverat, cuncta ejus regionis eccleſiæ ſubducta ſibi applicabat. Eo perterriti nuncio, ac rebus certis admoniti, mutato*

tato propoſito redire ad Forum-livii conſtituimus, priorem ſancti Mathiæ præ-
ſtolaturi, vel certe deliberaturi, quid facto opus eſſet. Poſtridie ad eccleſiam ANN. CHR. 1433.
ſancti Andreæ profecti, priorem viſitavimus, admonitumque ſecretius ad bo-
nam frugem hortati ſumus. Adierunt nos illuc exules noſtri Bernardus &
alii, quos ante paucos menſes partium furor urbe una cum Coſmo noſtro de-
turbarat, multumque ſolatii ex congreſſu noſtro ceperunt. Abbas item ſancti
Juliani amiciſſimus noſter vir bonus atque eruditus nos humaniſſime excepit
convivio. Ex Arimino idibus decembris [a] Rainerio abbati Anglarienſi vi- a *Lib. XVI. ep. XLI.*
cario ſcripſit ſe bellis Fabrianenſium interceptum, Arimini ſuperſediſſe.
Inde poſt biduum profecti ad caſtrum, quod Lonzanum dicitur, venimus.
Multas ibi contra abbatem ſancti Theomniſti querimonias hauſimus, oranti-
bus plurimis atque abbate ipſo, cujus id monaſterium ſuffraganeum eſt, (Claſ-
ſenſe ſancti Apollinaris) *ut illum amoveremus, aliumque præficeremus. Nos*
qui antea quoque hujuſmodi pulſati querelis viſitari abbatem ipſum juſſe-
ramus, alterum quidem implere polliciti ſumus, ut eum abrogaremus, cete-
rum inſtitutionem abbatis ei, cujus intereſſet, permiſſuros aſſeruimus. Quod
& fecimus poſtea. Venimus ipſa die Savinianum, ibique nocte illa quieſcen-
tes, viſitationis munus exegimus. Abbatem inutilem omnino deprehendimus,
jamque tunc animus fuit providere, ne res penitus rueret. Multa ex conver-
ſo didicimus, qui omnia adminiſtrabat, quæ providentiam noſtram deſidera-
re viderentur. Domum fere omnem occuparat militaris manus. Inde, poſtri-
die abbate comitante profecti Cæſenam tendebamus. Obvios habuimus, cum
propinquaremus oppido, vicarium noſtrum & priorem Arcus. Ingreſſi ci-
vitatem divertimus ad religionis hoſpitium. Ibi poſtquam ex vicario quid-
nam afferret, accepimus, convenientiaque reſpondimus, cauſas adventus
ſui a priore percontati, eas ex amicorum literis, quarum grandem faſcem
tulerat, animadvertimus poſcentium, ut eremum ad Vivum priore ſuo de-
ſtitutam ſibi conferremus. Præclarum illi teſtimonium non modo literæ ab-
ſentium, verum præſentes quoque prælati vel ſex reddiderunt. Eorum au-
ctoritati cedendum arbitrati, quod petebat, impendimus, inſtructumque
diligenter a nobis emiſimus. Concurrerunt ad nos amici ſalutandi ſtudio,
humaniterque ab omnibus accepti ſumus. Viſitavimus Auguſtinum (de Fa-
varonibus Romanum ordinis eremitarum ſancti Auguſtini archiepiſco-
pum Nazarenum) *patrem veterem amicum noſtrum, civitatis epiſcopum,*
blandeque habiti ab illo ſumus. Erat Ambroſius Cæſenæ quinto-decimo ka-
lendas januarii, qua die [b] ex eo loco literas dedit Mariotto, ipſum ob- b *Lib. XV. ep. XXII.*
firmans contra adverſa omnia. *Britonorium inde ſequenti die contendimus*
viſitandi ſtudio. Peracta inquiſitione ſollemni, acriter abbatem corripuimus,
quod plures & graves querelæ contra illum nobis propoſitæ fuerant. Abbas
autem Claſſenſis, qui per eos dies nobis comes individuus fuerat, inde pro-
fectus eſt cum gratia noſtra, ut feſtivitatem propinquam dominicæ Nativi-
tatis in monaſterio ſuo celebraret, ea conditione, ut poſt exactam ſollemni-
tatem Fabrianum concederet cum noſtris ad dominum literis, acribus qui-
dem, & quæ rationabiliter expoſtularent, cur datum a nobis monaſterio ab-
batem renuiſſet admittere, objectaque illius omnia refellerent, & magnam
conſtantiam teſtarentur, poſtulantes poſtremo, ut electionem noſtram præva-
lere permitteret: idque abbati in mandatis dantes, ne alium aſſumi annue-
ret. Dominus Fabriani erat Baptiſta Clavellus, cui [c] zelo plenam epi- c *Lib. V. ep. XI.*
ſtolam miſit excuſans, quod per ſe non veniſſet prohibitus bellicis tumul-
tibus, qui Picenum invaſerant, ſed dolens, quod Thomam Peruſinum a
ſe electum in abbatem Vallis-caſtri nequaquam admiſiſſet. Hic enim non con-
ſanguineos habebat, neque nepotes, ſola ſibi ſuperſtite matre decrepita,

Ann. Chr. 1433.

neque de illo ſuſpicio erat, ut adoptare in genus ſuum extraneos & nihil ad ſe pertinentes vellet, qui monaſterii redditus devorarent; erat enim ejus integritatis, ut mori mallet, quam iſtiuſmodi ſcelus admittere. Neque negotium faceſſere debebat, quod Thomas eſſet in monaſterium excepturus tum cives, tum exules; monaſterium enim Valle-caſtrenſe ejus generis erat, ut perviis omnibus hoſpitalitatem tribueret; quod cum promiſcue feciſſet Euſtachius abbas ejus anteceſſor, neque ſibi, neque oppidi domino crimini datum fuerat. Quinimmo Peruſinus cum eſſet Thomas, Peruſinos maxime irritandos, ſi adverterint civem ſuum quæſitis coloribus ab oppidi Fabrianenſis domino repudiatum. Quod poſtremo allegabat Clavellus epiſcopum Camerinenſem cupere monaſterii ipſius ſibi jura uſurpare, ſubinſert ſe potius vitam cum ſanguine expoſiturum, quam id patiatur, ut monaſterium illud ſibi ſubripiatur, quod venerandæ memoriæ Euſtachius abbas tamquam ſuffraganeum ſæpe reſignare voluit in manibus ſuis. Quæ proſequitur intrepida eccleſiaſtica libertate, literas mittens per abbatem Claſſenſem.

Profectum (abbatem Claſſenſem) *a nobis, e veſtigio ferme ſubſequuti, ad Forum-livii ipſi contendimus, dominicam nativitatem ibi peracturi, decimo kalendas januarii*. Die ſequenti [a] ex ea urbe ſcripſit canonicis Faventinis in cauſa ipſos inter vertente & monaſterium ſancti Hippolyti diu agitata, eos hortatus, ut pacis ſtudio æquas a ſe, dum erat Faventiæ, propoſitas conditiones reciperent. Bartholomæo quoque de Viarana ipſa die [b] ſcribens eamdem cauſam terminandam urget. Salutat canonicos Faventinos, & præcipue Bartholum, & Hebræum Gajum. Eadem die [c] Paulo Venerio per literas aperit contumaciam prioris ſancti Mathiæ. Quam primum addit ſe ad illum miſſurum chronicon Caſinenſis monaſterii & dialogum Deſiderii, quorum exſcriptio eo menſe erat abſolvenda a filiis ſuis. Precatur, ut Laurentium & Coſmum Mediceos ſoletur. Arimini ſe conſtitiſſe ob motus bellicos, qui invaluerant in agro Piceno. Octavo kalendas januarii [d] Laurentii Medicei conſolatoriis literis ob mortem Hieronymi fratris ſui reſpondet. Se ſi per occupationes liceret, libenter profecturum ad ipſum, ejuſque fratrem. Arimini vidiſſe Bernardum alioſque Florentinos exules, quos etiam fuit conſolatus. Mandat ſeptimo kalendas [e] Dominico abbati ſancti Petri de Rotis, ut Magdalenam, ſanctimonialem olim ſanctæ Chriſtinæ, nunc ſancti Salvatoris de Foro-livio, in aſceterium transferat ſancti Maglorii de Faventia, cui in abbatiſſam data eſt, cum ſenior abbatiſſa ob ætatem & negligentiam in ordinem fuerit redacta. Cæciliam item virgineo velo ornet & conſecret.

[a] Lib. II. ep. XXXV.

[b] Lib. X. ep. III.

[c] Lib. XIX. ep. XIX.

[d] Lib. VII. ep. XV.

[e] Lib. XVI. ep. XLIII.

XXVIII. Motus in urbe Foro-livienſi.

Ubi *illic* (Foro-livium) *venimus, literæ nobis & ex Ravenna, & ex Venetiis redditæ ſignificarunt, priorem ſancti Mathiæ præceptis noſtris obtemperare noluiſſe, atque ad protectorem religionis noſtræ, qui in concilio agebat, a noſtra citatione appellaſſe; ejuſque citationis exemplar ad nos miſit abbas noſter ſancti Michaelis, orans atque obſecrans, ut eo mature pergeremus, alioquin monaſterii nobiliſſimi deſolationem ſequuturam. Eam appellationem & Ravennam miſerat, & publicari majori in eccleſia fecerat. Nos rei indignitate commoti, gubernatorem civitatis adivimus ſalutandi gratia, ſimul ut conſilium expeteremus. Verum ſummus in urbe motus effecerat, ut minus otioſum reperiremus, neque fas fuit, quidquam illi rerum noſtrarum nuntiare. Ignari licet quid tum eſſet futurum, ex perturbata rerum facie collegimus maximam futuram novitatem, multumque illius indoluimus vicem, quod expoſitum periculo jam tum videre videremur, neque diſſimulavimus, quin adſtanti cuidam ex amicis perturbationem noſtram aperire-*

viremus. Peracta vero Dominica Nativitate, cum poſtridie, videlicet ſeptimo kalendas januarii, in monaſterio ſancti Salvatoris mane eſſemus, repente ingens tumultus exoritur, & primum quidem clamore ſublato populari æra infeſtius reſonant, armataque protinus civitas concurrit, vocibus & telis infeſta. Palatium obſident, & eccleſiæ imperium detrectantes, dominumque ſuum Antonium Ordelaffum conclamantes, epiſcopum noſtrum nihil tum tale ſuſpicantem invadunt, tenent, vinciunt, & de civitate ac civibus optime meritum injuria & ludibriis agunt. Expilata omni domeſtica ſuppellectili, omnique theſauro aſportato, vir ille bonus ad ſupplicium poſcitur, mulieribus ipſis in illius cædem conſpirantibus. Ac niſi quorumdam minus ſævientium obſtitiſſet modeſtia, qui illum alieno habitu indutum duxere medium, nimia bacchantium rabie ferme diſcerptus interiiſſet. Liber itaque a furore populari cuidam ex civibus traditur cuſtodiendus, cujus frater & propinquus Venetiis incluſus tenebatur. Is in epiſcopum aliquandiu ſævus mitior poſtmodum fuit, ſpe recuperandi fratris illectus. In chronico Foro-livienſi auctore Jacobo Moratino filio Ludovici alterius Jacobi, edito a Muratorio [a] legitur: *Anno 1434. die 26. decembris in die feſtivitatis ſancti Stephani de mane ante Tertias, qui dies forte deberet poni in anno præterito, videlicet 1433. Foro livienſes facto tumultu in plateis, repellunt dominium eccleſiæ, prædantur palatium, capiuntque reverendiſſimum Thomam epiſcopum Traguriensem, tunc dictæ urbis gubernatorem indignum, male ſuaſum & conſultum in ipſa gubernatione, qui tandem conſignatus in manibus familiæ Pauli de Latioſis, ut faceret liberare Paulum & Johannem Latioſos retentos in carceribus Venetiarum de mandato ejuſdem gubernatoris. Et accerſito Antonio Ordelaffo Lugi commorante, in libero dominio urbis præmiſſæ reponitur, recuperata arce Ravaldini cum omni comitatu.* Sequitur Ambroſius. *Ferebatur vulgo epiſcopum urbem Venetis tradere voluiſſe, eamque cauſam novarum rerum afferebant ſolam, ſed ea plane per quam fallax fuit, nihil in ſe habens ſolidæ veritatis, atque adeo eam refellere nihil opus eſt. Sola vulgi mobilitas & inconſtantia, cupiditaſque rerum novarum avaritiæ conjuncta in cauſa fuit. Paucis poſt diebus & arx munitiſſima, quæ interim eccleſiæ nomine cuſtodiebatur, in ditionem civitatis conceſſit. Nocte inſequente tumultus diem accitus Antonius ipſe, dominus a populo acclamatus eſt. Non defuerunt ſimulata auxilia, Faventino domino prope murum accedente cum exercitu, ſed nihil præter oſtentationem armorum inferente. Nullum telum jactum, nullus diſtrictus gladius, nihil bellici operis actum. Denique levi nuncio monitus Faventiam rediit. Nos metu perterriti, monaſterio prodire in tanta perturbatione rerum auſi non ſumus, niſi prælatis noſtris nos deducentibus, & jumenta noſtra ſecum agentibus. Profecti ad monaſterium Camaldulini triduum ferme quievimus, nuſquam inde progreſſi, nuſquam abire præſumentes. Plena erant terroris omnia, neque defuit ex noſtris, qui factioſus nimium acclamaret cum populo, atque una telis armatus accurreret. Eumdem poſtea ſcelus confitentem corripuimus. Adierat nos Ugolinus abbas Faventiam petens, ut celebritatem ibi cum fratre & propinquis ageret. Multa exponentem, opemque noſtram poſtulantem bona cum ſpe dimiſimus a nobis. Inde cum partim metu periculi præteriti, partim literis moniti Venetias ire inſtitueremus, proſequuti ſunt noſtri, & alii plerique, atque in Faventinum agrum deduxerunt: Ravennam petere animus fuerat, ut inde per litus Clugiam uſque tenderemus. Verum fama tumultus militaris extertiti, Bononiam ire ſatius duximus, neque Faventiam ingredi voluimus, ne illic dies plurimos detineremur. Oppidum circumire coacti, quin ingrederemur, declinare nequivimus. Inde tamen maturius nos extricantes, & a nemine*

ANN. CHR. 1433.

[a] T. XXII. col. 217.

ANN. CHR. 1433.

mine cogniti Imolam ea die perreximus, ibique tumultuantem civitatem offendentes, in noſtro monaſterio ſanctæ Chriſtinæ remorari neceſſario coacti ſumus, fracti & ſatigati tum itinere, tum præterito & præſenti metu. Miris nos obſequiis ancillæ Chriſti refoverunt, multumque aſpectu noſtro recreatæ ſunt. Confluxere ad nos amici plurimi, plurimumque ſolatii mœſtis attulerunt. Negotium monaſterii & controverſiam cum cive quodam potentiore convenere, qui componerent, noſter Stephanus Porcius, Romæus & complures alii, neque tum quidquam actum eſt, illo parum honeſta poſtulante. Per eos dies abbas quoque Claſſenſis divertit ad nos, quem ut Venetiis nobis occurreret hortati a nobis dimiſimus. Bernardus quoque monachus nuncium attulit priorem monaſterii ſancti Viti exceſſiſſe e vita, & tam amicorum literis, quas plurimas tulerat, commendatus, quam per ſeipſum orans multum cunctantes, & juvenis levitatem ſuſpectam habentes, tandem ut ſe promoveremus, evicit. Admonitus a nobis eſt graviter, adjectæque minæ, ſi delinqueret, nos minime toleraturos, eum ita dimiſimus. Monaſterii matrem, & ſeniores quaſque ac juniores, ſimul omnes & ſingulas ſeorſim allocuti, ad obſervationem ſancti inſtituti, ac præcipue ad obſervanda inviolabiliter clauſtra monaſterii magno affectu hortati, noſque illarum precibus commendantes profecti ſumus. Magnam certe amicorum & nobilium in nos charitatem ſumus experti. Gaſparem noſtrum conſilium de nobis agitantem ac titubantem in ſanctæ religionis inſtituto, quod ferme poſiturus videbatur, fratrum ſuorum evicti precibus confirmare curavimus. Cum tamen allegaret infirmitatem atque imbecillitatem oculorum, aliaque plura, & ipſum ut deſiſteret, & fratres, ut eum dimitterent, hortati ſumus. Poſtea tamen abſentibus nobis profeſſus eſt religioſam vitam. Secularem item honeſti ingenii adoleſcentem propoſitum religionis arripere cupientem admotis fomentis animavimus, patre illius bono viro admonito, ne illi, unico licet, impedimento eſſet religioſum propoſitum arripere cupienti; quod & factum eſt. Et ex Ravenna & ex Foro-livio, & ex locis fere omnibus ſcripſimus fratribus noſtris, Auguſtinoque filio noſtro in primis & amicis reliquis, exponentes omnia noſtra. Epiſtola ad Auguſtinum data eſt ex Foro-livio quarto kalendas januarii [a]; in ea narrat, ſe Fabrianum adire nequiviſſe ob bella ibidem exardeſcentia, Venetias quam primum profecturum ob contumaciam prioris ſancti Mathiæ. Hortatur, ut cum ſuis ſociis quiete monaſtica, unde ipſe avulſus eſt, fruatur. Hac die ſe iter arripere Faventiam verſus. Phœnicem Lactantii miſſam Nicolao Baſileæ fuiſſe repertam. Die ſequenti [b] ex Foro-livio, ſed melius ex Faventia, ſcripſit Sebaſtiano abbati Camalduli-Florentini ipſum ſolum ſibi ſupereſſe poſt obitum Hieronymi fratris, in quo ſpem ſuam reponat. Agit de reformatione ordinis, qui decidit a primæva ſanctitate. Vexato Piceno bellorum tumultibus, ſe ex Arimino reverſum Savinianum, Cæſenam, inde Foro-livium veniſſe, ubi feſtis natalitiis populus totus armis ſumptis ejecit gubernatorem maxima cum injuria, a quo ipſe fuerat humaniſſime receptus, & antiquum dominum ſuum revocavit. Literis demum ſe poſtulari Venetias pro compeſcendo contumaci priore ſancti Mathiæ.

a Lib. XII. ep. XVI.

b Lib. XVII. ep. XIV.

Ad hunc annum ſpectant ſequentes Ambroſii epiſtolæ, menſe & die carentes. Sub anni initium [c] ad Marianum Porcium, cujus literas elegantes laudat; quarum complures ſibi dederat ex Urbe. Ei ad pietatem & virtutem ſtimulos addit. Juris-conſultorum veterum potiuſquam recentiorum lectionem ei commendat, & imitationem proponit; recentiores autem vocat commentatores ignaros & imperitos, cum e contra veteres habeant plurimum dignitatis & elegantiæ. *Placet*, ſubdit, *ut juri plane des ope-*

c Lib. V. ep. XVIII.

operam, ſed Latinæ linguæ & cultioris muſæ te damnum nolo perpeti. Salutat ejus fratrem Stephanum, quem factum Bononiæ prætorem didicit. ANN. CHR. 1433.
Sequenti epiſtola [a] mirum ſuum amorem in utrumque fratrem pandit; [a] Ibid. ep. XIX.
hinc Mariani ſuaviores epiſtolas & pietatem, hinc Stephani egregiam animi vim ac induſtre ingenium Bononienſium turbarum periculo maxime probatum extollit. Ad Baſileenſe concilium ſe iturum arbitratur a civitate ſua deſignatum, pontificis quoque voluntate, & cardinalis Urſini adteſtatione, qui poſtremus, ſi non alias, ſecum ad concilium proficiſcendum ſcripſerat. Eidem Mariano Stephanoque ejus fratri [b] commendat Angelum aurificem diſpendia fraudemque perpeſſum. Ugolinum abbatem olim Faventinum eligit [c] in abbatem Silvæ-mundæ. Ex Fonte-bono [d] Angelum priorem ſancti Mathiæ de Muriano durius increpat. Legantur & epiſtolæ Ambroſii [e] ad Antonium monachum, in quibus agitur de Philelpho & Poggio, quarum tamen textus vitiatus videtur, cum non probe exculpi poſſit ſenſus earum.

[b] Ibid. ep. XX.
[c] Lib. XVIII. ep. XV.
[d] Lib. XXI. ep. XII.
[e] Lib. XXII. epp. XXVII. & XXVIII. XXIX.

Aliorum epiſtolæ ad Ambroſium.

QUOAD Philelphum hic ſexto nonas majas [f] Florentiæ ex ædibus ſuis ſcripſit Ambroſio ſe fidem adhibere ejus adteſtationi quoad animum Coſmi in ſe, gaudetque ex multo Ambroſii ſermone amiciſſime de ſe ſentire Coſmum; ſed mirari, quod Laurentius Coſmi frater, quoties in ſe incidit, ſemper obliquet faciem, & ſalutatus non reſpondeat, ſed quoniam de Coſmi fide certus eſſe debet, ſe æquo animo laturum aliorum mores. Excuſat, quod ad eam diem diſtulerit verſus Latinos facere inſerendos verſioni Diogenis Laertii; id quod contigit tum occupationibus ſuis, tum ob continuas invidorum in ſe inſidias; propediem tamen Ambroſio ſe morem geſſurum, cui etiam Diodorum Siculum jam dederat. Prodiit nimirum hoc anno Ambroſiana Diogenis Laertii verſio, cujus proemium placuerat Nicolao, cujuſque totum opus dicavit Coſmo Mediceo, ſed prodiit ſine carminibus Latinis, quæ addere receperat Philelphus. Id maligne & contra fidem a Philelpho negatum; primumque verſus Latini addiri fuere in editione Benedicti Brognoli anno 1475. De malignitate Philelphi legatur Poggii invectiva in ipſum, qui e contra ſanctiſſimum & humaniſſimum appellat Ambroſium, doctiſſimum & vitæ integritate præſtantem, quique Latinæ linguæ errores emendabat & corrigebat ipſius Philelphi, atque proinde ingratitudinis nota inurit ipſum Philelphum.

[f] Lib. XXIV. ep. XLIII.

Jacobus Nicolinius abbas ſanctarum Floræ & Lucillæ de Arretio manu Hieronymi Aleorri ejuſdem monaſterii monachi [g] petit ab Ambroſio uti opera Vincentii converſi Camaldulenſis, qui adhæſerat abbati ſancti Michaelis de Arretio.

[g] Lib. XXIV. ep. XII.

Inter ceteros Venetos patricios, qui pro priore ſancti Mathiæ literas dedere ad Ambroſium, dedit & Leonardus Juſtinianus, qui ex Veneriis XXVII. martii [h] monaſterium ſancti Mathiæ & Angelum priorem virum humaniſſimum & reliquos fratres ſuos vita & moribus commendandos ipſi putavit, tum ne impediretur a venditione poſſeſſionum, quas habebat in agro Faventino, ad hoc ut pecunia deponeretur in montem *Impreſtitorum*, tum ne turbaretur injuſte ipſius juriſdictio in alterum monaſterium ſanctæ Mariæ-angelorum Bononiæ. Excuſat inſuper Leonardus cum Ambroſio ſilentium ſuum anni præteriti ob præturam Foro-julienſem; nunc autem patriæ reſtitutus ad priſtinum literarum morem redit. Quinto-decimo autem kalendas januarias [i] idem Leonardus erigit mœrorem Ambroſii conceptum in morte Hieronymi monachi ejus germani fratris. Ugolinum de Viarana Faventinorum legatum intra collegium Venetorum viſum & auditum laudat, ejuſque ſuaviſſimos mores & modeſtiam. Invitatum vero Ambro-

[h] Ibid. ep. XXII.
[i] Ibid. ep. XXIII.

ſii

ANN. CHR. 1433.

ſii literis familiarius deguſtaſſe ſe ejuſdem Ugolini ingenii amœnitatem & elegantiam. Prudentiæ Ambroſii remittit nobilis cœnobii ſancti Mathiæ morbi curationem. Demum Franciſcum Barbadicum libentiſſime exſcripturum Hieronymi quamdam epiſtolam, ſi ejus titulus aut materia expreſſius ſignificetur. Salutat Ambroſium nomine Marci fratris & Bernardi filii.

Extat ſub hoc anno de Ambroſio elogium, apud Albertum Sarthianenſem in epiſtola ad Nicolaum Nicolium data ex Urbino XXII. octobris M.CCCC.XXXIII. [a] qua ei mittit libellos duos, quos mittere decreverat Neapolim acceſſurus anno præterito, quoſque reverſus ex eo regno conſignat bajulo, qui pro rebus gerendis illuſtris comitis Urbinatis Florentiam accedebat. Alterum ex ipſis confecerat Albertus ante triennium convaleſcens ab ægrotatione (erat contra Poggium), alterum vero elaboraverat invitus, habitum publice ad populum Urbe-vetanum in capite quadrageſimæ, epiſcopo ejus urbis flagitante. Hos itaque libellos, dum judicio Nicolai, Andreotii & Ambroſii doctiſſimi monachorum perpendendos derelinquit, poſtremum appellat abbatem digniſſimum, religione conſortem, ætate fratrem, dignitate parentem.

[a] *Lib. XXIV. ep. XXIII.*

XXX. De Hieronymo Pragenſi vocato ad concilium Baſileenſe.

MANDATUM fecerunt patres concilii Baſileenſis fratri Hieronymo de Praga ordinis Camaldulenſis Theologiæ profeſſori, & Decretorum doctori, dictæque ſynodi oratori, quem Baſileam evocaverant anno præterito, ut moneret auctoritate ejuſdem ſynodi omnes archiepiſcopos, epiſcopos & abbates regni Poloniæ, quatenus perſonaliter ad ipſam accederent, terminumque præfigeret. Pendet plumbea bulla, datumque eſt ſub die XXI. aprilis. Die ſequenti eadem ſynodus aliis patentibus literis univerſos Chriſti-fideles rogavit, ut eumdem Hieronymum, quem pro arduis negotiis univerſalis eccleſiæ pacem regni Poloniæ & Ruthenorum concernentibus mittebant ad illas gentes, benigne tractarent & reciperent. Utrumque reperitur in tabulario Fontis-boni [b]. Dum in concilio Baſileenſi morabatur Hieronymus ſcripſit luculentum ſermonem ad clerum de Corpore Chriſti contra hæreticos Huſſitas; alterum Dominica *Quaſi modo*; gravem etiam libellum contra Bohemorum errores Alberto Baſileenſis Cartuſiæ priori dono datum, in qua domicilium habebat. Ad preces etiam fratrum ejuſdem domus Cartuſiæ repetiit ſermonem de ſancto Romualdo, quem confecerat anno 1430.

[b] §. *Brevia A.* §. 13. *A.* 1. 14.

Privilegium Sigiſmundi imperatoris pro congregatione Camaldulenſi, de quo ſuperius diximus, accedente etiam concilio ſacri imperii ſignatum eſt in eodem Fontis-boni archivo ex Ferraria anno Domini M. CCCC. XXXIII. die XVI. ſeptembris, regnorum noſtrorum Hungariæ &c. anno XLVII. Romanorum XXIII. Bohemiæ XIIII. imperii vero primo, cum magno imperiali ſigillo.

XXXI. Hiſtoria aliquot monaſteriorum Camaldulenſium.

DUM Ravennæ eſſet Ambroſius, magnificus miles Oſtaſius de Polenta donavit ipſi Ambroſio priori generali & Aloyſio de Puteo abbati Claſſenſi ſancti Apollinaris hoſpitale de Miſericordia, ſive ſancti Bartholomæi, in quo etiam erat altare in honorem ſancti Lazari, quod hoſpitale olim dederat Johanni de Bononia vicario generali monaſterii Claſſis Opizo de Polenta ejus pater. Mandatum itaque fuit Jacobo Cavallo, qui ad præſens morabatur in dicto hoſpitali, ut ipſum dimitteret liberum Ambroſio priori generali congregationis Camaldulenſis. De hac donatione verba facit etiam Rubeus [c].

[c] *Lib. VII. pag.* 617.

Paulus Venerius abbas ſancti Michaelis de Muriano, obtenta facultate ab eodem Ambroſio prioratum ſanctæ Mariæ de Mandria territorii Patavini tradidit ſpectabili militi & J. V. D. Johanni-franciſco de Capitibus-li-

ſtæ

ſtæ nobili Patavino, mediis quinque mille ducatis *Impreſtitorum* . Legantur de hujuſmodi permutatione plures paginæ ſimul collectæ in Appendice. Hæc tamen permutatio licet hoc anno inchoata integre completa non fuit, niſi anno 1442. ad diem tertiam octobris, poſt reditum Johannis-franciſci a concilio Baſileenſi, ubi oratorem agebat pro dominio Veneto. Poſt mortem Pauli Venerii monachi ſancti Michaelis ob læſionem contractus reclamarunt; hinc prolatæ fuere variæ ſententiæ tum pro parte monachorum, tum pro parte dominorum de Capitibus-liſtæ a delegatis apoſtolicis, ſed nunquam terminata fuit lis, itaut & præteritis, & præſenti ſeculis repetita fuerint acta a monachis ad prætenſa jura continuanda, quæ monaſterium ſancti Michaelis habere arbitratur ſuper dictum prioratum, qui eorum cœnobio adjunctum fuerat anno 1407. ANN. CHR. 1433.

Angelus Ciera prior ſancti Mathiæ de Muriano elegit Petrum de Fano in priorem ſanctæ Mariæ de Rhua territorii Patavini, mandans Johanni de Ferro priori Montis-crucum, ut ipſum in poſſeſſionem induceret.

Aloyſius de Puteo Venetus abbas Claſſenſis, quem vidimus Fabrianum miſſum ab Ambroſio ad electionem abbatis Vallis-caſtri loco Euſtachii poſtremi defuncti abbatis, ſuffecit initio anni ſequentis Johannnem Cicchi de Foſsato priorem ſanctæ Luciæ de Ancona, qui Valle-caſtrenſem abbatiam ad plures annos pacifice tenuit.

Die XXVI. aprilis coram novem cleri Arretini officialibus ad impoſitiones deputatis, Blaſius olim Fini de Florentia prior ſancti Clementis & ſindicus pro eremo Camaldulenſi, abbatia Prataliæ, monaſterio ſancti Quirici de Roſis, & membris eremi jura ſua produxit, quibus viſis cum relatione Bartholomæi Jacobi de Crotonio vicarii Franciſci epiſcopi Arretini abſolutus fuit ab omnibus impoſitionibus.

ANNA-

ANNALES CAMALDULENSES

LIBER SEXAGESIMUS-SECUNDUS.

Ab anno Chriſti M.CCCC.XXXIV. *ad annum* M.CCCC.XXXVI.

ANN. CHR. 1434.

I. Viſitatio monaſterii S. Mathiæ de Muriano.

BONONIAM venerat initio hujus anni Ambroſius Venetias contra priorem ſancti Mathiæ profecturus. Ibidem conſtitutus ſecunda die januarii [a] literas dedit Franciſco Sandello abbati ſanctæ Mariæ Carcerum gratulaturus de ejus regreſſu a concilio Baſileenſi. Se quamprimum Venetias futurum ad coercendam contumaciam ejuſdem prioris, cui ſtimulos addere, & contra ſe armare audit Hieronymum Pragenſem eremitam ſimiliter reverſum a concilio, & habitatorem dicti monaſterii. Pariter cum Venetiis erit ſe proviſurum electioni prælatorum monaſteriorum ſancti Viti de Vicetia, & ſancti Michaelis de Lemmo in Hiſtria vacantium ob mortem prioris & abbatis. Nunc vero ex Hodœporico Ambroſii Venetam, prolixam quidem viſitationem proferamus. *Bononia movimus ſecundo nonas januarii, comitante nobiſcum & priore noſtro Angelorum, triduoque ad noſtrum monaſterium de Vangadicia venimus. Suſcepti grate ab ipſius monaſterii abbate, modice ibi requievimus. Inde ad Carceres euntibus occurrit Paulus Parentinus Bernardi illius cognatus, quem ſancti Viti priorem conſtitueramus, magnas referens gratias, multumque deferens nobis. Venerat vir ipſe Bernardi comes Britonorium uſque, ut nos reperiret, ſed cum officio ſuo, quod præcipuum erat Venetiis, diutius abeſſe non poſſet, remearat. Nos illum gratiſſime vidimus, eoque præſente priorem admonuimus, ut religioſe ſe haberet. Scripſerat nobis abbas ipſe de Carceribus orans, ne cuiquam, & huic maxime monaſterium ipſum conferremus. Sed prius ille ad nos venerat, quam abbatis literæ nobis redderentur, neque tamen ei obſequi tunc animus fuit. Monaſterium inſuper ſancti Michaelis de Lemmo abbate ſuo deſtitutum, ut Nicolao ipſius monacho tunc conferremus, obtinuit. Salutatis pueris noſtris, Vicetiam pariter profecti ſumus. Et quoniam defuncti res, epiſcopo maxime agente & abbate de Carceribus, penes laicum depoſitæ fuerant, quarum tamen indicem tenebamus, aberatque tum civis ipſe, placuit primo viſitare epiſcopum civitatis, permiſſa noſtro abba-*

a *Lib. XX. ep. XI.*

ti Dominico cura tradendæ priori memorato pacificæ poſſeſſionis. Accepti ab epiſcopo bumane (is erat Franciſcus Maripetrus ex Caſtellano Vicetinus electus epiſcopus poſt mortem Petri Æmiliani antecedenti anno ſecutam .) *ſermonem in multam boram produximus. Libros quoſdam vita functi prioris, quos babebat penes ſe, conſignavit nobis. Teſtamentum prior ipſe fecerat fruſtra. Exegit a nobis epiſcopus ipſe, ut mulam defuncti prioris ſibi mutuo daremus ad concilium proficiſcenti, quod & libentiſſime fecimus. Conſtitutis tunc rebus Patavium profecti ſumus, Paulo noſtro nos nuſquam deſerente. Divertere extra oppidum ad noſtrum monaſterium* (Porciliæ ſcilicet) *animus fuit. Sed cum eo profecti neminem inveniſſemus, urbem ingredi, atque ad domum noſtri abbatis divertere coacti ſumus, Paulus valefaciens nobis Venetias contendit, cum prius exegiſſet, ut quo die ipſi pergeremus, occurreret nobis. Patavii paucos dies remorari conſilium fuit. Quia enim prior ipſe, cujus cauſa proficiſcebamur, protectorem appellarat, juris-peritos conſulere neceſſarium exiſtimavimus, ne res ipſa carere fundamento videretur, ſed digne loco noſtro & ſecundum jura procederet. Adiit nos illic prior Orbiſii, opemque noſtram contra abbatem ſancti Nicolai in litore moleſtum nimis exactorem implorabat. Quippe vel ad concilium pergere, vel pecuniarum certam ſummam proficiſcentibus uſui futuram ſolvere compellebatur. Abbatem memoratum convenimus literis, utque pauperi non valenti moleſtus eſſe deſineret, amice exegimus. Literæ ad nos ex Tarviſio allatæ ſollicitarunt animum noſtrum, monaſterii matre multa conquerente, & quædam poſtulante. Priorem memoratum eo conſtituimus mittere, vice noſtra perfuncturum, cumque cancellario civitatis amiciſſimo noſtro commendavimus. Prior item monaſterii, quod extra oppidum eſt, ad nos profectus, ut eo diverteremus, oravit, fecimuſque ſatis votis ejus. Adiit nos illuc abbas Claſſenſis, qui ex condicto Venetias conceſſerat. Ubi civem illum Vicetiam rediiſſe comperimus, abbatem noſtrum de Rotis & priorem ſanctæ Mariæ de Angelis miſimus, qui res ipſas inſpicerent, atque ad indicem conferrent. Sed inanis fuit illa profectio, cive illo multa allegante, prioreque ipſo, quantum conjicere potuimus, non ſimpliciter, nec pure incedente, negotio infecto rediere. Conſuluimus Paulum quemdam juris-peritum, juvenem quidem, ſed plane eruditum, bonumque virum, & noſtris imprimis officiis deditum.* (de Arretio, qui legebat in jure canonico Patavii) *Inſpectis ille conſtitutionibus noſtris, quibus cavetur quidem, ut a patre religionis ad protectorem appellare liceat, ſi quis præter debitum aut contra formam ſe gravari arbitretur, & verbo primum, & poſtea ſcripto etiam reſpondit: Hujuſmodi appellationem & irritam, & nullam eſſe, neque memorato priori quicquam adverſus noſtram auctoritatem opitulari, immo & obeſſe contumaci plurimum, gravioreque cenſura ipſius gratia plectendum.* Ex monaſterio Carcerum tertio idus januarii [a] ſcripta eſt epiſtola Ambroſii ad Silveſtrum Angelorum monachum, qua ſe ire Venetias ſignificat.

ANN. CHR. 1434.

[a] *Lib. XIV. ep XIX.*

Venetias itaque tertio, poſtquam eo veneramus, conceſſimus die, portanteſque nobiſcum Attici Pomponii vitam ab Hermolao noſtro Barbaro acceptam, cum quibuſdam aliis navigantes, conſcribere cepimus, Nicolao noſtro mittendam. Ubi vero propinquavimus, accurrit nobis Paulus Parentinus, atque in ſuam acceptos navim ad noſtrum monaſterium ſancti Michaelis cum honore deduxit. Occurrit nobis abbas noſter feſtivus & lætus, atque cum omni congregatione reverenter excepit. Priorem Angelorum ex Patavio Bononiam remiſeramus, multum ſe ac negotium ſuum, quod cum memorato priore ſancti Mathiæ illi erat, commendantem nobis, cui Decretales ex Vicetini prioris ſpoliis poſtulanti ad uſum monachi Johannis libentiſſime indulſimus.

Ann. Chr 1434.

mus, abbati noſtro de Rotis breviarium & libellum alium permittentes. Ubi conſilia noſtra cum abbate contulimus, animadvertimus opinione a nobis diffidere, quaſi poſſibile non eſſet, in priorem triſte aliquid decernere propter appellationem interpoſitam, propter conſanguineos nobiles, & alia plurima, quæ longum eſſet retexere, nobis non ſatis probabilia. Suadebat, ut ad monaſterium aliud ordinis, ſive extra ordinem transferretur, rem eſſe in præſensiarum factu difficillimam, dilationem interceſſuram neceſſario, ipſum ex præcepto ducis ad concilium oportere proficiſci. Expoſtulare ipſe non modice, quod monaſterium ſancti Michaelis, quod alteri ipſe promiſerat, inſtante & petente abbate de Carceribus, nos alteri dediſſemus. Vicarii ſe officio perfunctum miſiſſe Viceriam, & a memorato abbate præventum non posuiſſe munus initum exequi. Poſtremo nolle vicem famuli implere, ut abſente abbase de Carceribus, vicarius eſſes, præſenre vacaret. Conciderunt bracbia quidem, atque primo: Neque uobis diſplicere, diximus, ut priori aliud daretur monaſterium, facturos omnia polliciti, dum aſſequeretur, quod vellet, ſi ad boc intentionem ille dirigeret; monaſrerium ausem illud idcirco contuliſſe alteri, quia nobis nequaquam voluntas ejus explorata antea fuiſſet, alioquin facile ac libenter illi conceſſuros. De officio ſibi a nobis indulto vicarii, quandoquidem ejus gratia conſroverſia exorta eſſet, deliberaturos, & omnia acturos, quæ ad laudem Dei & conſolationem ſuam pertinerent, quansum Dominus donare dignaretur. Adire ducem primo ſententia fuit, ut ejus ope negotia noſtra proſequi felicius poſſemus, ſed neſcimus quo pacto impediti, epiſcopum civitasis Laurenſium Juſrinianum virum ſanctum atque insegrum nobis cariſſimum viſitare perreximus. Accepti lætiſſime, profectionis noſtræ expoſuimus rationem, conſilium flagitantes. Adbiberi placuit vicarium ſuum juris-peritum, ut conſultaremus. Fuit ea tum utriuſque ſentenria priorem eſſe coercendum, appellationemque illam ſuam nibil ſibi ſuffragari. Conſilium Pauli nobiſcum Patavium allatum ipſi vicario dedimus inſpiciendum. Adierunt nos illuc amiciſſimi noſtri Coſmus atque Laurentius, quos urbe pulſos ſupra memoravimus, obortiſque lacrymis in mutuos amplexus effuſi conſedimus, ſermonemque protraximus diu, dum aſpectu mutuo atque colloquio exſatiari non poſſemus. Tum vero pluſquam antea ſapientiam virorum admirati ſumus arque conſrantiam. Nibil ansiquæ dignirasis, nibil prioris in patriam benevoleusiæ poſuerant, affectus mirabilis ad civitatem roto orationis contextu apparebat, non indigne caſus ſuos sulerant, non acerbe ſuæ dejectionis inſectabantur auctores, ſed modice ac leniter innocentiam pandebant ſuam verius, quam admiſſum in ſe arguerent facinus. Suſpiransem pasriam Laurentium blande admonuimus, quidnam Bononiæ primum nobis in congreſſu mutuo dixiſſet. Nibil ſibi conſtare cetera, non patriam, non opes, ſi modo germanum recuperare poſſet. Venetias ſibi pro Florentia eſſe, ubi volente ac diſponense Deo, relegati plus bonoris quam unquam in patria eſſent conſequuti. Notavimus benevolentiam in eos totius civitatis admirandam & prope ſingularem. Nullus Venesiis natus & nutritus majore unquam cum dignirate deductus eſt, ut civitatis principes intelligere quivis potuiſſet. Poſt prolixum ſermonem amantiſſimos noſtros deduximus renitentes licet, ipſique ad monaſerium noſrum remeavimus. Multa cum abbate noſrro conferebamus & ſponte, & ab eo acciti, fermeque ſermo omnis ſuus nobis erat majoris cauſa ſupplicsi, dum modo in abbatem alium ut ingratum & ambitioſum invebi, modo ea de nobis poſtulare videretur, quæ indulgere nequaquam tuso poſſemus. Expoſtulavit isem abbas de Carceribus, cur ipſum vicarium conſtiruiſſemus? cum ſe & generale capitulum primo inſtituiſset & nos poſtea confirmaſſemus literis noſtris. Fregimus illum ratsonabiliter, nos

nibil

Ann. Chr. 1434.

nihil præter debitum, nihil illo inconſulto (hac in re dumtaxat) egiſſe memorantes. Quippe antequam ad concilium pergeret, cum de ſubſtituendo ſibi vicario ſermo eſſet ortus, hunc ceteris prætuliſſet. Non potuiſſe vicarium inſtitui ſine literarum noſtrarum teſtimonio, in quibus, ſi non expreſſa mentio facta fuiſſet abſentiæ ſuæ, parceret noſtræ, ſi non ſuæ verecundiæ. Neque enim honeſtum fuit neque tutum abbatem ſenem, patrem ac magiſtrum ſuum vicarium ſub conditione conſtituere, qui libere ſe id munus ſubire nolle proteſtatus eſſet, & quem nonniſi abſentes, ut ſubiret, impulimus precibus. Deſtitit tunc, ſed poſtea tamen, procuratore fratre ſuo inſtituto, aperte proteſtatus eſt nolle ſe officio abrogari ſibi a capitulo permiſſo. Neque id nobis tantum, verum & abbati ipſi.

Verum, ut unde cepit redeat oratio, triduum ferme Venetiis egimus, antequam prior ipſe ad nos iret. Revertentibus nobis ab epiſcopo, & monaſterio propinquantibus ipſe monaſterio egreſſus jam navim conſcenderat, monaſterium ſuum rediturus. Conſpectis nobis expalluit, deſcendenſque navi nos intra monaſterium ſequutus eſt. Seorſum allocuti ſine teſtibus eo nos gratia ſui conceſſiſſe diximus, ut quoniam ad nos vocatus ipſe non venerat, nos ad illum proficiſceremur. Multa excuſantem, cur non veniſſet, metumque allegantem, quod ſibi literis ſignificatum eſſet, nos eum cuſtodiæ tradere velle, fregimus rationibus veris, & an vera eſſent, quæ relata fuiſſet nobis, exploraturos aſſeruimus, ac ſecundum ipſius merita judicaturos, neque paſſuros, ut monaſterium adeo nobile pateretur occaſum. Appellationem ſuam allegantem magna ſeveritate corripuimus, quod ſtultiſſimus omnium hujuſmodi præſidium occupare delegiſſet, & quod ſaluberrime ad relevandos oppreſſos fuiſſet inſtitutum, injuſtitiæ patrocinium arbitraretur. Experimento ſuo brevi cogniturum rectene, an perperam egiſſet. Eadem illi poſtea, abbate noſtro præſente repetentes, magnum illi incuſſimus metum. Octo ferme dies in ipſo monaſterio egimus, cum abbas ipſe duram prioris cervicem, ut ſe libere permitteret nobis, appellationique ſuæ renuntiaret (id quod ſibi unicum remedium ſupereſſet) inclinare non potuit, ne Johannes quidem ſacerdos ſenior noſtri amantiſſimus. Placuit denuo epiſcopum noſtrum, atque ipſius vicarium viſere. Neque dubium fuit priorem quoque ipſum eo conceſſiſſe, quod ex eo tunc animadvertimus, quod ipſius vicarii a priore inſtituto & rigore relaxata videbatur intentio, cunctabunduſque reſpondit. Et verbis prioris ipſius certiores rei ipſius facti poſtmodum ſumus, conſultationem Pauli ſe apud eum vidiſſe teſtati. Placuit Fantinum virum optimum amiciſſimumque inviſere, ut ejus quoque in re noſtra conſilio uteremur. Eſt enim præter peritiam juris ſummam, bonus ac religioſo animo & pio. Ei cum poſt ſalutationis verba ſollemnia ſingularemque nobis præſtitam humanitatem, negotium omne expoſuiſſemus, ſententiamque Pauli noſtri JC. legiſſet, eam approbavit, agendumque nobis cum priore ſeverius cenſuit, modice nobiſcum expoſtulans, quod Vicetino priore vita functo nimium uſi eſſemus leniter, morique ſine pœnitentia permiſiſſemus. Satisfecimus illi rationabiliter, quod eo profectis multa ejus merita plerique dixiſſent, nulluſque ferme adverſus eum tuliſſet teſtimonium. Accedebat, quod tunc vel ſimulata infirmitate, vel vera vexato, uti inclementius non licuiſſet. Conſilio tantorum virorum rem gerere cupientes, fregit abbas noſter, dum ea nos lactaret ſpe, priorem ſe nobis noſtroque permiſſurum arbitrio. Acceſſit ad nos illuc & Hieronymus eremita noſter, qui tunc e concilio reverſus morabatur in ſancti Mathiæ monaſterio. Amovere illum ex eremo animus erat, quia contra pontificem Eugenium, & quidem a nobis inhibitus, multa egiſſet. Suſceptus tunc tamen benigne a nobis eſt, pontificiſque & noſtras injurias diſſimulavimus, quas ex literis abbatis no-

Ann. Chr. 1434.

ſtri de Carceribus didiceramus. Sexto ferme poſtquam adveneramus die, nuntius effertur priorem ſe fugæ velle committere. Tunc vero non jam ulterius diſſimulandum rati, abbati non ſine commotione, quæ in noſtram notitiam venerant, nunciavimus, & velle experiri, quid facere poſſemus, adjecimus. Poſtridie mane ſummo inclementiore cælo navigio illuc advecti, comitantibus abbate de Carceribus & priore Orbiſii una cum ſociis noſtris, priorem & omnem congregationem convocavimus, adhibito & Johanne ſacerdote ſeniore. Præmiſſa ſollemni exhortatione cauſam noſtri adventus aperuimus, quietoque animo, & voce placida, & infamiam ad nos de eo allatam, & literas nomine conventus miſſas, ſuſceptaſque plurimorum manu, querelaſque ingentes expoſuimus, quibus commoti priorem ipſum ad Forum-livium evocaſſemus diſtrictiore præcepto, a qua ille citatione appellaſſet ad præſentiam protectoris, oſtendenteſque ex appellationis forma fruſtra fuiſſe appellatum; priorem ipſum monuimus blande, uti appellationi interpoſitæ renuntiaret, atque veniam poſtularet culpæ, ſimulque ut ſe permitteret in omnibus arbitrio noſtro. Ad hæc ille conſurgens inducias ad deliberandum poſtulavit. Nos ad hæc: Itane mora ad deliberandum, an humiliari prælato debeas, videtur neceſſaria? Siccine te docuit religioſum, quod profiteris, inſtitutum, ut an tibi venia ſit errori poſtulanda, cunctabundus inquiras? An tu non erraſti, qui monitis noſtris frivola, immo maligna tergiverſatione parere neglexeris? Certe ſi nihil deliquiſſes aliud, vel iniqua iſta cunctatio tua ſeveriore cenſura punienda erat. Damus tamen recogitandi ſpatium, atque monemus, ut ſalubriter cogites. Dimiſſa tum congregatione, ad ſeparatam nobis cellulam conceſſimus, pauloquepoſt priorem non adeſſe cognovimus. Venetias clam ille ſeceſſerat metu perterritus, ut imploraret amicorum opem; quod ex eventu comprobatum eſt. Redeuntem veſpere dure increpuimus, cur irrequiſitis nobis uſquam diſceſſiſſet? Poſtridie convenere plurimi nobiles cauſas adventus noſtri & crimina priori objecta inquirentes. Aderat cum ceteris Johannes Venerius prioris propinquus adoleſcens parum moderatus. Eum in monaſterio ſancti Michaelis multa garrientem rationis pleno reſponſo repreſſeramus prius, & modo concilio abeſſe juſſimus, ne clamoribus obtunderet nos; nam fremere jam cœperat. Id & ſi moleſte ille tulit, ab omnibus tamen approbatum eſt. Nobilibus illis grate reſpondimus, & quam ob cauſam adeſſemus, aperuimus, ut ſcilicet periclitanti monaſterio, quod eis eſſet cariſſimum, opem ferremus. Crimina priori objecta non poſſe a nobis honeſte detegi; parceret, qui iſtud poſtularat, verecundiæ noſtræ; iſtud ne ab eo quidem licite inquiri; ceterum quando fieret inquiſitio diligens, ſi cauſæ patrocinium ſumere quiſquam illorum vellet, aut pro priore teſtimonium ferre, grate ac perlibenter admittendum. Non deerat illic JC. vir gravis, qui una cum ceteris nobilibus noſtram conſtantiam valde probaret, & eum, qui iſtud poſtularat, leniter corriperet. Protrahentibus in multam horam amicum ſermonem (delectabat enim nos virorum gravitas ſingulari conjuncta comitati) intervenit Marcus Dandulus unus ex primariis civitatis, homo ſeverus ac integer. Is ubi nos in hoc intendiſſe animum vidit, ut de reo inquireremus, (fuit ea ſemper noſtra ſententia) priorem ipſum juſſu ducis ad concilium proficiſci oportere ait; & ferme nobis ulteriorem proceſſum interdixit. Nos ad hæc, & ducem, & civitatis principes vereri, atque in honore habere diximus, ceterum iſtud injuſſu ſummi magiſtratus atque ipſius in primis ducis nequaquam gerere, quippe quibus priore illo adventu noſtro in re iſta ſpecialiter opem ſuam non defuturam dux ipſe benevolentiſſime eſſet pollicitus. Mirari hujuſmodi hominem, certe nulla in re excellentem, hac tempeſtate ad concilium mitti. Non hujuſce defenſoribus tempus egere. Ad hæc

ille

ille cum ceteris leniter arridens in ſententia perſtitit tamen. Tota ſermonis noſtri ratio, qui tribus ferme horis protractus eſt, illa fuit proſpiciendum eſſe monaſterii integritati & conſervationi, quod nobiliſſimum certe, & ipſi plurimum diligerent, & cui gratiſſime afficerentur. Ita prioris perſonæ ac dignitati conſulendum, ut pluris tamen conſtaret religionis decus. Nos hujus rei tantum gratia illuc adveniſſe, ut monaſterio jam labenti opem ferremus. Facturos id miſerante Deo, ſi impedimenta de medio fierent; nempe ſi ipſi (quod minime arbitrabamur) obſtitiſſent, monaſterii ruinam ſibi imputandam. Orare, uti opem ſuam potius ferrent, noſtramque juvarent voluntatem. Superbiam prioris nequaquam tolerandam, qui evocatus a nobis, nulla legitima impediente cauſa ire noluiſſet, noſque neceſſario illuc ire compuliſſet, blandeque a nobis ad humilitatem provocatus deliberandi inducias poſtulaſſet; facturos ut eum facti ſui pœniteret. Ipſi decernerent, an religionis præfecta ſubditi eſſet toleranda ſuperbia & contumacia, qui certe in reipublicæ ſuæ pulcherrima & ſeveriſſima adminiſtratione in contumaces duriſſime animadverterent? Poſtremo noſtro labori parcerent, neque aut irritum, aut infructuoſum vellent. Ad hæc illi gratiſſime magnaque cum gravitate reſponderunt, propoſitum noſtrum atque voluntatem præcipuo affectu venerantes, qui, ut monaſteria ſuccurreremus, quod ipſi ſumme diligerent, tantum laboris aſſumere voluiſſemus. Prioris ſuperbiam ſe exborreſcere, qui vel initio nequaquam nobis paruiſſet, vel humiliari ſponte oratus renuiſſet. Hunc ſe verbis ita caſtigaturos, ut plane poſſet advertere ſe deliquiſſe. Orare, uti ejus miſereremur, ſi ſe ſponte ſua humiliare, nobiſque ex toto permittere vellet. Inquiſitionem hujuſmodi interim omitteremus, ne in aures ſecularium religionis dedecoru penetrarent, ne qui ædificari ex nobis debuerunt, ſcandalum ſumerent. Curaturos, ut erratis ſuis veniam poſtularet. Ceterum id de nobis precari, ut ſi ſe libere noſtræ poteſtati omnino abrogata appellatione committeret, in officio prioris eſſe permitteremus. Nos cum id polliceri blande renueremus, e conſeſſu ſurreximus. Deduxerunt nos viri illi ſummi humanitate præcipua, noſtramque humilitatem ultra merita ſumme venerati ſunt, & in primis Marcus ipſe Dandulus, facile civitatis princeps, Jacobus Donatus & Urſatus Juſtinianus meus. Salutati officioſiſſime priorem accitum verbis & contumeliis egerunt, inque illius ſuperbiam acriter invecti exegerunt, uti noſtris per omnia monitis obtemperaret; ſi cunctari pergeret, quos patronos habuiſset, adverſarios & hoſtes habiturum. His ille territus & ferme exanimatus facturum omnia pollicitus eſt. Poſtridie redeuntes memorati viri ſecum adhibuere Coſmum & Laurentium amiciſſimos noſtros, quibus nihil a nobis denegandum merito ſperare poterant, & noſtris omnino & exulibus. Victi tandem omnium votis ita demum ceſſimus, ut aperte ſimus proteſtati priorem ipſum nihil ex iis, quæ polliceretur, acturum, pœnitentiamque illos poſtremo ſubituram, quod nos precibus flexerint, neque permiſerint rigore inſtituto uti. Eum hac ratione pœnitentem ſuſcipere, ut abrogata ſollemniter appellatione poſtulans veniam ſe omnino permitteret nobis, monaſteriique diſpoſitionem omnem, cauſam præterea Bononienſis monaſterii, ſententiam, quam adverſus priorem contumax, & juſſis noſtris non obtemperans, obtinuiſset in dedecus noſtrum, conſcinderet. Hæc omnia illis inſiſtentibus acturum pollicitus eſt. Valebant viri illi rem celeriter tranſigi. Nos ad hæc rationabiliter excuſantes, toto adſtante conventu hæc omnia fieri oportere reſpondimus. Neque enim fas eſse publice admonitum ſecretius pœnitere. Placuit omnibus ratio noſtra, ſicque ut fieret, orarunt. Remorati dies aliquot præſtolabamur, dum prior, quæ admonitus fuerat, exequeretur, cum propinquorum conſiliis immutatus ſecrete in dies hæc atque illa moliretur,

ANN. CHR. 1434.

Ann. Chr. 1434.

retur, & verba tumoris plena jactaret. Non itaque ulterius differre viſum eſt. Aderant nobis, qui antea ſemper, abbates noſtri. Eis primo adbibiſis, quid facto eſſet opus agitantes, convocasa congregatione omni, priorem ipſum, tabellione parato, quidnam tanto inservallo deliberaſset, inquiſivimus. Tum ille, ſe adbuc cogitare velle reſpondit. Indignati, quod sam ſtulse nobis illuderet, sabellioni, ut cunctum rei ordinem & noſtras inquiſitiones & illius reſponſiones ſcriberet, juſſimus. Objurgantes illius precacitatem, quod tam licenter ac pesulanser ageres nos, poſsulavit, ue modice permitseretur egredi conſulsaturus, & brevi rediturus. Abiit, rediit, poſitoque genu, veniam, inquit, ſi erravi, poſtulo. Ad bæc nos commoti magis, veniam ſi non peccaſſet, minime neceſsariam diximus, atque ad omnes converſi, quam pulcbre iſte jocasur, qui nobis ac ſi pueris utisur: Scribe tabellio iſtius verba. Et nos te ab officio ſuſpendimus, ad priorem converſi diximus, excommunicasumque pronunsiamus, conventuique præcipimus, ne tibi in aliquo obaudiat, excipiense sabellione ſensentiam noſsram. Ille, appello, inquie ad protectorem; Scribe tabellio. Es nos appellasionem iſsam suam, ut frivolam & nullam non admittimus; excipe tabellio. Poſsea priore abire juſsio, neque uſquam monaſserio egredi, Dionyſium, qui vice prioris fungeretur, conſsisuimus; congregasionemque brevi ac neceſſaria exborsasione bortasi ſumus, us orationi inſiſterent, remque noſtram divinæ pietati commendarent. Dimiſſo cœtu, Leonardum noſtrum Juſtinianum offendimus nos præſsolantem. Complexi amiciſſime bominem, cunctam rei ſeriem illi expoſuimus.. Es quoniam ngebat in rebus, oravimus, ut impedimensis amotis noſtram juvares insentionem. Libensiſſime opem asque operam pollicitus ſuam, us Venetum ibi priorem, illo amoso conſtitueremus, admonuis, invidiæ declinandæ cauſa. Die ipſa conſuesa in cellula colloquensibus nobis (aderans autem omnes ferme noſtri) Jobannes Venerius, quem ſupra memoravimus, una cum fratre & aliis quibuſdam repensinus ac turbidus irruit, & importunis clamoribus manibuſque violentis oſtia ferme perfregit. Admiſſus intus, præter injectionem manuum, nullo contumeliæ genere abſtinuit, verba in nos plena injuriarum ac dedecoris evomens, & ubinam eſſes incluſus prior inquirens, quem cuſtodia detentum comperiſset. Inſerere dicta furioſa proximus videbasur inſaniæ, nibil enim ille, quod furenti in buccam venires, omiſie. Nos furibundo illo, & ceteris, qui advenerant, itidem frementibus amoveri juſſis (nam aderant nobiſcum plures noſtras injurias ægre ferentes) pulſis mandari juſſimus, nos quidem iſtiuſmodi non mereri contumelias, neque quoniam Veneti non eſſemus, arbisrari nobis juſsisiam in civisate juſsiſſima denegandam. Injurias noſtras dominio renuntiandas, & vindicari permistendas. Ad bæc illi metu perterrisi, ſana tandem mente recepsa, us denuo insromitterensur orabant. Repulſa bæc illorum poſtulatio diusiſſime eſt. Admiſſi tandem vix (nam ſe non aliter diſceſſuros aſſerebans) provolutique genibus noſtris veniam ſibi a nobis magna cum bumilisase poſsularuns. Benigne reſpondimus, asque remiſimus, srepidos tamen. Diſplicuit omnibus bæc illorum intemperansia. Prior ipſe profectus ad nos multum excuſabat ſe auctorem ejus rei non fuiſſe, diſplicere ſibi plurimum, orare, us boc illi non imputaremus. Paucis reddisis verbis abire juſſimus. Adveneras per eos dies ad monaſterium Uguccio vir magnificus & nobis in primis carus. Hujus quoque perquiſisa ſuffragia ſunt. Nam cum in domo eſſemus Coſmi noſtri, miſit, qui inſsantiſſime priorem ipſum nobis commendaret, ſibi acceptum referendum iſtud. beneficium aſserens. Nos & Laurensio præſense & aliis quibuſdam veniam dari non poſse nolensi & renuenti reſpondimus, facturos cuncta libentiſſime, dum tanto viro, & optime de nobis merito morem gereremus,

ANN. CHR. 1434.

mus, modo ille congruæ humilitati conſentiret. Ea ipſa die illuc quoque adjerunt nos amici, quos ſupra memoravimus, qui & in monaſterio quoque ad nos ante convenerant, cauſam tantæ mutationis & perturbationis inquirentes. Nos quid de priore polliciti eis eſſemus, admonuimus, facturum ſcilicet nihil ex his, quæ promiſiſſet, cunctumque rei geſtæ ordinem deinceps aperuimus. Obſtupuere veſaniam hominis, nihilque jam nobis imputantes, ipſum conviciis caſtigare pergunt. Nos inquiſitionis negotium proſequi, atque uſque ad privationem procedere velle proteſtati, ad amicos ideo conceſſeramus, ut & ſatisfaceremus officio, uxoribus quoque illorum viſitatis ac liberis, & ducem ſalutatum-iremus, omne illi negotium expoſituri, & uti ne priorem ipſum ad concilium ire ſineret, poſtulaturi. Interceptum iſtud officium noſtrum eſt, non aliis quam amicis aditum nobis obſtruentibus, qui dum comitari eun tem profitentur, introgreſſi, ducem occupatiſſimum audire nos non poſſe retulerunt. Redeuntes ad monaſterium adiere, viciſſim ibi ſuccedentes, atque impendio poſtulantes, uti pœnitentem priorem reciperemus, primaſque conditiones non renueremus. Victi tædio ita conſenſimus, ut eos ruinæ monaſterii auctores fore proteſtaremur, qui nos non ſinerent ulciſci in contumacem. Sibi imputarent, ſi res non bene ſuccederent. Demum congregatione omni adhibita confitentem crimen, veniamque poſtulantem primum ab excommunicationis abſolvimus vinculis, & officiales in monaſterio conſtituentes principales, ita illi adminiſtrationem reſtituimus, ingrate id quidem omnibus fere admittentibus, & ſe migrare inde velle aſſerentibus; id quod fore nobilibus illis prædixeramus. Egimus ibi purificationem beatæ Mariæ, Miſſarumque ſollemnia celebravimus. Diſplicuit id factum fere omnibus noſtris, ſed aliter tum fieri non potuiſſe confeſſi ſunt, obſiſtente hinc nobilium inſtantia, inde prioris pœnitentia & humilitate, quam tunc ſolum vidimus, & deſpicere nequaquam valuimus, præcipue cum ſi converti ad bonam frugem vellet, induſtriam illi non defuturam ſciremus. Alia ex parte indicta ſibi ad concilium profectio urgebat, quam avertere ipſi nequaquam potuimus. Johannis Venerii dona conſulto reſpuimus, (nam magnifice donaverat nos) ne placati muneribus ſententia deceſſiſſe videremur. Magna civium gratulatio, præcipueque nobilium illorum orta eſt, multumque ſe debere nobis fatebantur, vades ſe ſponte offerentes, priorem in bonum virum evaſurum, & omnia nobis grata peracturum; ſi quando deſiſteret, nullos ei futuros infeſtiores inimicos.

II. Alia Ambroſi. geſta Venetiis

DONIS *nos plerique proſequuti ſunt, & in primis Marcus Dandulus vir magnificus, & Johannes Cornelius. Per eos dies Bernardus quoque Juſtinianus Leonardi noſtri filius egregiæ indolis adoleſcens uxorem duxit, & alii plerique nobilium. Complures amici tum veteres, tum novi magno nos affectu ſuſceperunt. Andream Julianum veterem amicum noſtrum & ipſum cum filio ſuo nuper uxorato tunc primum vidimus, abque illo officioſiſſime ſuſcepti ſumus. Vitas omnes abſolvimus Patavio advectas, ipſaſque cum duabus Hieronymi epiſtolis ex codice Franciſci noſtri Barbari ſumptas Florentiam miſimus. Priorem ipſum ſæpius ac ſecretius alloquuti ad bene vivendum hortati, vix unquam bonæ aliquid ſpei reportavimus, ingenio illius explorato vario & inconſtanti. Monachos omnes & præcipue noſtrum Dionyſium hortati ad perſeverantiam ſalutaremque tolerantiam, nequicquam ſtuduimus & blanda promiſſione relevare, cum omnes hunc ſibi præfici graviter ferrent. Paulus Parentinus ſæpe honeſtis munuſculis nos honoravit. Annulum noſtrum Stephani Porcii donum, innovandum curavimus venuſtiſſime. Viſitavimus & Thomam epiſcopum,* Tragurienſem ſcilicet, olim Foro-livii gubernatorem, *ejus liberationi gratulati plurimum, acceptique ſumus benigniſſime.*

ANN. CHR. 1434.

ſime. Menſem ferme integrum remorati, pridie quam inde proficiſceremur adivimus abbatem noſtrum valefacturi. Advenerunt illuc amiciſſimi noſtri Coſmus & Laurentius, ſermonemque diutiſſime protraximus, cum ab invicem ſeparari non poſſemus. Non defuerant ex noſtris, qui nobis ſcriberent pleroſque Florentiæ exiſtimare, nos eo conceſſiſſe viſendorum tantum gratia, ac per id invidiam nobis conflatam eſſe. Reſpondimus continuo, falſamque opinionem confutavimus, non eſſe tam leves admonentes, ut hyeme media aſperrimo cœlo, eos viſum pergeremus, quos animo ſemper videbamus. Non fuiſſe falſa, quæ ſcripta fuerant, reverſi poſtea didicimus, quæ ſuo tempori reſervamus. Laurentio nos ſeorſum orante, uti exploraremus, ſi qua ſpes pateret reditus, amicos a nobis emiſimus flentibus flentes. Abbati cum profectionem noſtram aperuiſſemus, moleſtiſſime tulit, dolens ſibi ſpatium alloquendi datum non fuiſſe. Plurima neceſſario nobiſcum conferre oportere. Nos adventum pontificis ad noſtram civitatem, qui mature affuturus ſperabatur, allegantes, cui occurrere ex officio noſtro inſtitueramus, hac demum ratione placavimus animum illius. Quid de vicariatus officio ſibi a nobis collato fieri vellemus percontanti, ætatemque excuſanti reſpondimus, nos quidem cupere, ut injunctum perageret munus, ſuo tamen arbitrio totum permittere, ſive integre ſive ex parte officium implere vellet, ſive ex toto dimittere. Grate enim omnia laturos, quæ ille geſſiſſet. Aderat ſermonibus noſtris & Johannes archipresbyter ſenex. Is, eo a nobis edito reſponſo, abbatem intuens, non poterat, inquit, pater iſte noſter neque melius, neque aptius, neque tuæ voluntati convenientius reſpondere. Abbate ipſo hoc ipſum confitente ſurreximus. Egit gratias abbas, quod prioris verecundiæ conſuluiſſemus. Ei nos viciſſim priorem monaſteriumque commendavimus. Deducti ab eo, cuncta nos congregatione proſequente magno affectu ſumus, oſculatique omnes, & ſuper eos benedictione fuſa, nos orationibus eorum commendantes, ad navem deſcendimus, abbate ipſo illuc uſque proſequente, rurſuſque cum lacrymis amplexante nos ac deoſculante. Profecti cum presbytero noſtro ad ſancti Mathiæ monaſterium venimus, noctis jam incumbentibus tenebris. Inſtrumentum totius exacti negotii publicum petebamus; cum tabellio formam ipſius afferens legendum nobis dedit, minus longe, quam oporteret, plenum repudiavimus, presbyteroque illi (aderat enim) tradentes, quidnam ipſe ſentiret, inquirebamus. Atque in priorem invecti acrius, cur adeo perverſe ageret, neque vel pœnis admonitus, acquieſcere vellet, ac reſipiſcere, ſed aſtu & arte nobis illuderet, quærebamus; delenda omnia, quæ facta eſſent, remque prioribus terminis reſtituendam. Ille perterritus, & hæc atque illa allegans, tandem ut ad noſtrum arbitrium corrigeret inſtrumentum, tabellionem admonuit. Ita demum compoſitis rebus inde diſceſſimus decimo-tertio kalendas martias.

Dum Venetiis morabatur Ambroſius, Sebaſtiano abbati Camalduli, & abbati ſancti Felicis de Florentia die XVI. januarii [a] mandavit, ut aditum omnem obſtruerent Hieronymo Pragenſi redeundi ad eremum, eo quod in concilio Baſileenſi contra pontificem & verbo, & facto egiſſet, agereque in præſentiarum non deſiſteret, atque proinde ipſi Hieronymo ſe prohibuiſſe reditum ſub pœna excommunicationis; caverent propterea, ne per amicorum opem tumultum excitaret Florentiæ, ſed quatenus opus eſſet, carceri manciparent. Vigeſima-quinta januarii [b] ex ſancto Mathia Bartholomæo de Viarana ſcribit negotium canonicotum Faventinorum permiſſum tractandum Ugolino ejus fratri. Putabat excidiſſe illi & ejus amico memoriam ſermonis de laudibus Scripturæ divinæ; ſe tamen nunc occupatiſſimum ſatisfacturum illis commodius, cum plus ſibi aderit otii. Quinto

kalen-

[a] *Lib. XVII. ep. XVI.*

[b] *Lib. X. ep. IV.*

kalendas februarii [a] Auguſtino monacho Angelorum refert perturbatiſſimam rerum faciem in monaſterio ſancti Mathiæ de Muriano. Eadem die [b] Nicolao ſcribit, ſe Patavii offendiſſe opuſcula peregrina penes Hermolaum Barbarum illuſtris indolis adoleſcentem, quæ navicula advectus Venetias verſus ceperar jam tranſcribere, ex iis rranſcripſiſſe epiſtolam pulcram profecto Hieronymi, Pomponii Attici vitam M. Catonis & aliorum. Coſmum & Laurentium fratres valere optime, eum ipſum affectum & amorem in patriam nutrientes. Salutat Carolum Arretinum, Paulum medicum reliquoſque. Quarto nonas februarii [c] iterum de Coſmo & de Laurentio, quos Venetiis vidir, ſermonem inſtituit in epiſtola ad Auguſtinum monachum. Die ſequenti [d] confirmat Mariotti conſtantiam eloquentiæ vi. Ea ipſa die vetat [e] Raynerio abbati Anglarienſi & vicario Camalduli recipi in eremum utrumque Hieronymum Balneenſem & Pragenſem. Quinto idus februarii [f] ex Muriano Mariotto commendat Stephanum & Marianum Porcios, qui illo decedente jam ex prætura Bononienſi cupiebat eremum Camaldulenſem viſere, & ad aliquod tempus in quiete Socii commorari. Poſtera die [g] Silveſtro monacho Angelorum, qui ipſum admonuerat, ne quid de Coſmo in alterutram partem loqueretur, pleroſque putare ipſius dumtaxar viſendi cauſa illum Venetias conceſſiſſe, reſcripſit, ſe ob religionis negotia, non Coſmi gratia Venerias iviſſe. Celebri inſuper opinione addit viguiſſe Venetiis pontificem vel Florentiæ eſſe, vel propediem venturum. Si id fit, cito ſe reverſurum Florentiam. Fantinum Dandulum conſuetum capparini monaſterio Angelorum miſſurum. In idem argumentum [h] decima februarii ſcripſit Auguſtino monacho de adventu pontificis Florentiam. Ipſa die [i] literas dedit Benedicto alteri Angelorum monacho.

[a] Lib. XII. ep. XVII.
[b] Lib. VIII. ep. LIII.
[c] Lib. XII. ep. XVIII.
[d] Lib. XV. ep. XXIII.
[e] Lib. XVI. ep. XLII.
[f] Lib. XV. ep. XXV.
[g] Lib. XIV. ep. XX.
[h] Lib. XII. ep. XIX.
[i] Lib. XIII. ep. XXVII.

III. Patavium & Bononiam proficiſcitur.

Decimo-tertio itaque *kalendas martias Venetias diſceſſimus*, *comitante nobiſcum Pesro monaſterii monacho*, (ex Bolduccia patritia gente) *ut Vicetiam ex Patavio iret*; *fueras enim grandis de rebus præserisi prioris Vicetini controverſia*, *priore ſancti Masbiæ alleganse omnia ad ſuum persinere monaſterium*, *unde ipſe illa ſecum aſportaſſet*, *qui omnem ſui monaſterii ſubſtansiam babuiſſet in manibus*, & *contra Vicesinis civibus ſancti Visi eſſe aſſerensibus*. *Egerat prior ipſe*, *ut liseræ a duce ſcriberentur præfecto Vicesino*, *ut quæ depoſita erans*, *nulli traderensur*, *idque poſtea quam ipſi jure noſtro*, *depoſitario mandari juſſeramus*, *ne res ipſas aliis quam nobis*, *aut cui ipſi juberemus*, *aſſignaret*. *Fueras demum iſta concordia*, *res omnes præter libros priori loci conſignandas*, *libros Venetias mistendos futuros apud abbatem noſtrum*, *donec definiresur*, *cujus eſſent*, *credita ſi qua reperirensur pecuniarum*, *ſancti Mathiæ monaſterii eſſe*. *Increpisus a nobis*, & *dure quidem*, *fuerat prior ipſe*, *quod geſta per nos dominii literis retractare auſus fuiſſet*. *Vaſa vitrea pulcberrima*, *Bartbolomæi ſummi opificis*, *prioriſque munus*, & *medicasum zinziber ac sberiacam*, *ſalſumque piſcem nobiſcum ferebamus*. *Ipſa die Patavium venimus*, *divertimuſque ad conſuetum boſpitium*. *Poſtridie abbasem noſtrum de Rosis cum Petro monacbo* & *famulo noſtro Viceriam miſimus*, *perſpecturos res ipſas*, & *libros ſecum perlasuros*. *Nos ibi remorasi ſumus reditum eorum præſtolantes*. *Hermolaus noſter Barbarus nos* & *adiit officioſiſſime*, & *convivio quoque excipere voluis*, *multaque de ſuis rebus nobiſcum contulit*. *Redeuntes noſtri libros detulerunt*, & *quædam ex ſpoliis defuncti*, *quæ ingrato priori ferme extorſerant invito ac renisensi*. *Subſequutum e veſtigio priorem objurgavimus*, *ingratisudinem exprobanses*, *quod ignarus conſuetudinis*, *atque bumanisasis expers vilia quædam noſtris denegare auſus fuiſſet*. *Excuſantem*, *veniamque poſtulantem dimi-*

Ann. Chr. 1434.

ſimus. Multa Franciſcus converſus oontra abbatem ſancti Michaelis loquutus nobis ſecretius coercitus eſt, quia improbe & perturbate loquebatur. Eidem abbati ſancti Michaelis ex Patavio decimo-tertio kalendas martias [a] literas dedit una cum ſtatutis quibuſdam in monaſterio ejus ſervandis.

Movimus Patavio decimo kalendas martias, ipſaque die ad monaſterium noſtrum ſanctæ Mariæ de Carceribus venimus. Abbatem ad concilium proficiſcentem procuratorem rerum noſtrarum inſtituimus, puerisque noſtris ſalutatis, & abbate multum exorato, ne illos ſine magiſtri ſolatio relinqueret (ipſum enim ſecum velle ad concilium ducere profitebatur) profecti ſumus. Venimus ad monaſterium de Vangadicia octavo kalendas martias, ibique a noſtro abbate lautiſſime accepti quædam emendare perreximus. Plerique illic nos convenere. Remorati biduum neceſſario ſumus, dum res noſtræ navi ex Patavio adveberentur. Inde cum bonore deducti, cum ipſa die Bononiam pertingere poſſe putaremus, ad caſtrum, cui Cento nomen eſt, itineris malignitate pervenimus, duodecim fere millibus paſſuum a Bononia diſparatum. Sed enim antequam moveremus monaſterio, ſcriptis ad Uguccionem literis oravimus, ut ex marchione literas impetraret, per quas ſalvis cum ſarcinulis noſtris per omne ditionis ſuæ territorium tranſire liceret. Tranſitus literas bujuſmodi appellant. Ille non modo, quæ petebantur, indulſit, verum ipſe quoque ſcripſit ſuo nomine literas, mandans omnibus, per quos tranſituri eramus, uti nos baberent honorifice, & itineris comites, ſi poſtularentur, accederent. Miſit præterea fidiſſimum ex ſuis bominem, qui nobis occurreret caſtello cuidam juris ſui propinquantibus, noſque ſuſciperet apparatu permagnifico. Ubi eo venimus, quod intempeſtivum eſſet, ſimul ut conſtitutum conficeremus iter, manere vel modice paſſi non ſumus; gratias tamen egimus tanto in nos affectui ſummi viri. Ea nocte ibi remorati apud monacbum noſtrum, acceptique laute ſatis ac ſplendide ſequenti die Bononiam venimus. Ibi, a noſtris maxima gratulatione ſuſcepti, poſtridie famulum & jumenta ad abbatem noſtrum de Rotis, qui in Vangadiciæ monaſterio neceſſario reſtiterat, miſimus, bortantes & orantes literis, ut maturaret reditum. Data eſt Ambroſii ad Dominicum abbatem epiſtola IV. kalendas martii [b], ubi etiam innuit pontificem ante paſcha Florentiam venturum. *Divertimus autem ad monaſterium noſtrum Angelorum, ubi frequentes ad nos amicorum & maxime nobilium fuere concurſus. Albertus, Carolus, Romeus, Bornius & complures alii exſatiari conſpectu noſtro colloquioque non poterant. Multum certe in illis bumanitatis offendimus, quam indiciis illuſtribus præſeferebant. Aderat tunc Franciſcus Soderinus legatus civitatis noſtræ vir perquam ſane gratus & facundus. Eum alloqui cupientes, ut ad eccleſiam ſancti Damiani proficiſceretur, oravimus. Paruit lubentiſſime perbumanus juvenis, ſermonemque prolixum babuimus. De revocandis amicis noſtris an ſpes ulla eſſet rogatus, rem factu perdifficilem pluribus rationibus dixit. Multa in banc rem contulimus, nibilque ſpei retulimus. Licet ille, ut aliis Florentiæ congrederemur, admonuit, ſuum in bac re judicium non pluris faciendum, quam ceterorum, dicens. Paucis ibi diebus commorantes fratres noſtros ſancti Dominici viſitare curavimus. Ancillas item Chriſti in monaſterio ſanctæ Chriſtinæ adeuntes in timore Dei & ſanctæ profeſſionis inſtituto pro viribus confirmare ſtuduimus, non tacentes, quæ Venetiis comperiſſemus, atque ad Angelicæ puritatis imitationem provocantes. Admiſſa eſt maxima cum gratulatione noſtra exbortatio, mirumque in modum ex noſtro ore pendere videbantur. Juſſa noſtra de monaſterii clauſura clauſtrique exequuta comperimus, atque in Dei rebus proficere in dies bortati ſumus. Vidimus per eos dies ſacras civitatis ædes.*

[a] *Lib. XIX. ep. XX.*

[b] *Lib. XVI. ep. XLIV.*

SCRI-

ANN. CHR. 1434.

IV.

Stephanus & Marianus Porcii hoſpitio excepti apud Socium.

SCRIPSERAT *ad nos Stephanus Porcius, cum adhuc Venetiis eſſemus, orans, ut domum noſtram, quæ Socii eſt, Bononienſi decedente magiſtratu permitteremus; cupere enim tantiſper vivere in otio. Sero redditæ literæ effecerant, ut tardius reſcriberemus. Itaque noſtris omnibus mandavimus, ut memoratum Stephanum ita ſuſciperent, ne quid diligentiæ deſideratum in eis poſſemus deprehendere. Domum ipſam non ſolum uſibus ejus permitterent, verum neceſſaria omnia præpararent, lectos, vinum, hordeum, paleas & cetera uſibus amici neceſſaria. Profectus ille eſt, non expectatis literis noſtris, quippe hyems urgebat, quæ multum inhorruerat. Sed tamen a noſtris, licet minime admonitis, accepti gratiſſime ſunt, & in primis a Mariotto noſtro, qui quod eum nobis cariſſimum ſciret, nihil agere omiſit, quamquam minus, quam vellemus, actum, ipſemet poſtea literis admonitus excuſaverit, ſibi non fuiſſe ſuo tempore redditas. Moratus eſt ibi vir amiciſſimus tanta cum gratia, ut omnem circa regionem effecerit ferme juris ſui, omneſque vero illum venerationis proſequerentur affectu, ſenes, juvenes, mares, puellæ, & ipſi poſtremo pueri atque infantes. Nihil in eo niſi plenum auctoritatis & gratiæ. Denique menſes ferme quinque remoratus grande ſui deſiderium reliquit omnibus, deduxereque abeuntem juvenes ferme centum. Devinxerat ſibi omnes benignitate, liberalitate, modeſtia, pudore, ſpecie, comitate. Nullas ibi rixas, nulla jurgia eo præſente conſerta certum eſt. Veteres diſcordias & inimicitias, antiqua odia non prius deſtitit, quam ſuſtulerit omnia. Nihil in eo inſolens, nihil impudicum, nihil indecorum verbo, facto, ſigno unquam deprehenſum.*

V.

Aliæ ab Ambroſio monaſteriorum inſtitutæ viſitationes.

VERUM, *ut eo, unde parumper aberravit, redeat oratio, Bononia deducentibus claris equitibus Romeo atque Carolo, & noſtris ſeptimo idus martii profecti, die ipſa Florentiolam venimus. Inde poſtridie ad noſtrum monaſterium ſancti Petri de Luco, ubi accepti grate viſitationis officium exercere inſtituimus diutius omiſſum ea profectione noſtra Venetias, quam ſupra expoſuimus. Peracta inquiſitione ſollemni multa pro tempore utilia ibi conſtituimus, & ſervanda mandavimus. Jurgioſas quaſdam, & garrulas atque inquietas corripuimus acriter. Ut quinque puellas vel quatuor ſuſciperent mandavimus, non generis nobilitatem, ſed ingenuitatem indolis eligentes, eaſque ipſas Gerardæ mulieri gravi in diſciplinam darent educandas religioſe & graviter. Stipendium annuum, quia ex toto nequivimus vel medium tulimus, grave licet id quibuſdam ſit viſum. Compoſitis ad laudem Dei, quantum ipſe donaverat, rebus, eis valefacientes & ſuadentes perſiſtere in diſciplina Domini & in religioſo, & ſancto inſtituto, profecti ſumus. Rem illarum præfecto regionis A. Azarolo antiquo amico noſtro commendare perreximus, cum illum adiiſſemus viſitandi gratia. Ab eo accepti gratiſſime prolixum ſermonem habuimus de negotiis publicis.* Ex Luco ſcripſit Ambroſius pridie idus martii [a] Auguſtino monacho narrans refrixiſſe opinionem de adventu pontificis Florentiam. Petit ab eo, ut ſibi mittatur vita Chryſoſtomi a multis nobilibus viris expetita, & chronicon Caſinenſe. Ex eodem loco idibus martii [b] adhortatus eſt Gabrielem alium monachum Angelorum ad ſpiritualem profectum. Decimo-octavo kalendas aprilis [c] Paulo Venerio ſignificavit ſe citius miſſurum volumen in membranis chronici Caſinenſis & dialogi Deſiderii. Evaneſcente autem fama pontificem Florentiam iturum, mutaſſe ſe conſilium, velleque inſiſtere viſitationibus ordinis. Eſſe aliquos Florentiæ, qui dixerint ſe profecturum ad concilium legatione cleri Florentini. Die ſequenti ex Luco [d] Nicolao retulit pontifice Florentiam non veniente, ſe quoque Florentiam non iturum. Bononiæ vero ſe vidiſſe Nicolaum Ferrarienſem ejus amantiſſimum; Gaſparem vero Bononienſem re-

a *Lib. XII. ep. XX.*

b *Lib. XIII. ep. XXIV.*

c *Lib. XIX. ep. XXI.*

d *Lib. VIII. ep. LIV.*

ANN. CHR. 1434.

a Lib. XV. ep. XXV.
b Lib. XVII. ep. XXI.
c Ibid. epp. XXIII. & XXIV.
d Lib. XIV. ep. XXVII.

ligionis habitum velle deponere clericum fururum. Ea ipſa die [a] queritur cum Mariotto epiſtolam ſuam illi non redditam, qua Porcios fratres commendabat; iis quidquid nondum officiorum eſt impenſum, jubet impoſterum impendi. Quinta-decima [b] martii hujus anni, melius quam ſequentis, ex monaſterio ſanctæ Mariæ Angelorum Florentiæ poteſtatem facit Sebaſtiano abbati Camalduli-Florentini componendi ſimultates exortas inter duo monaſteria occaſione venditionis prati Camprenæ. Decimo kalendas [c] aprilis & tertio idus iterum negotium illud fruſtra diu a ſe tentatum eidem definiendum committit. Gregorio ſeni Angelorum monacho ex Fonte-bono XVII. kalendas majas [d] & pariter x. junii pium affectum erga illius monaſterium declarat. Tum adventum deinde ſuum Florentiam & alias a ſe inſtitutas viſitationes referre proſequitur in Hodœporico, quas libenter omittimus, ſicut etiam litem quamdam de fundo Monticuli.

VI. Et præcipue Burgenſium, ejuſque inibi acta.

VERUM, ſubdit, *ad curriculum temporis, unde modice detorſimus, redeat oratio. Florentia profecti obvios habueramus Senenſes nobiles, qui ad Stephanum Porcium pergerent, eum prætorem ſuæ civitatis electum. Hi poſteaquam Camaldulum conceſſeramus, una cum Stephano ad nos venere. Eramus tunc in eremo, quo illi videndi gratia, ſimul ut nos ſalutarent, conſcenderunt, grateque pro loco & honorifice accepti, omnibus luſtratis ad monaſterium Fontis-boni rediere, ibique noctu quieſcenſes electionem adſtantibus nobis celebrarunt. Comitem amiciſſimum noſtrum ex officio noſtro perrexeramus ſalutatum, multumque ac varium ſermonem cum eo habueramus. Exegimus autem in eremo ex noſtro inſtituto dies ſacros, ipſi fratrum omnium pedes abluentes & officia cuncta peragentes magna cum recreatione animi noſtri, cunctorumque lætitia. Peracta ſollemnitate paſchali inſtitutæ viſitationi operam dare perreximus, atque ad Burgum-ſancti-Sepulcri profecti ſumus. Monaſterium primo ſancti Johannis-evangeliſtæ viſitavimus, diſcuſſiſque diligenter omnibus, ex monachis quoſdam corripuimus publice, multaque ad honeſtatem vitæ pertinentia ibi inſtituimus, & tam abbati quam ceteris ſervanda præcepimus. Abbatem ipſum ſecreto corripuimus, quod irrequiſitis nobis tentare aliquid de permutatione cum Britonorienſi abbate facienda præſumpſiſſet, aditumque omnem obſtruximus rationabiliter, quod neque ſibi, neque monaſterio conduceret iſta mutatio. Camerarium ibi Simonem priorem ſancti Nicolai plena cum poteſtate conſtituimus. Adierunt nos illuc Henricus & Benedictus de Mutiliana amici noſtri, & pro domino terræ Nicolao (* Fortebrachio *) agentes. Hi nobis fratrem ſuum B.. commendantes orabant, uti abbatem ipſi monaſterio præficeremus; placere enim id domino oppidi. Injuſta poſtulantes blande repulimus, indignitatem rei documentis apertiſſimis pandentes. Abbatem enim virum bonum & populo acceptum removere iniquum eſſe; verum longe injuſtius fore, ſi ſecularis, & qui nulla unquam religione inſtructus fuerit, ſubſtituatur, magnumque omnibus ſcandalum inde oriturum. Ne ipſi quidem fratri ſuo conducere, ſi abbas præficiatur. Nam ſi quidem opes quæreret, monaſterium non eſſe opulentum, quod monachos plures ſuſtentare neceſſario oporteret divina officia die noctuque celebrantes, neque poſſe ſine gravi ſcandalo ſummoque dedecore aliter fieri. Si quietem appeteret, nihil monaſterio ipſo inquietius, quippe cum præter communes & perpetuas occupationes monaſterii abbas ipſe ordinarius oppidi ſit, ad quem omnia negotia referri opus ſit. Si honorem, eſt illud quidem honorabile monaſterium, ſed niſi cautiſſime agatur, pro honore parere ignominiam. Si voluptates, non eſſe habitum religionis appetendum, quippe cum religioſum inſtitutum, cujus gratia habitus ſumitur, ſit voluptati adverſiſſimum & infenſiſſimum. His rationibus & aliis pluribus, amicis ut deſiſterent, ægre perſuaſi-*

ſuaſi-

ANN. CHR. 1434.

ſuaſimus. Venerat & ipſe Biſolus eadem flagitans, quem benigne acceptum itidem fregimus, & noſtri & ſui honoris rationem habere admonentes, placide a nobis dimiſimus. Comitem noſtrum (nam & ipſe tunc aderat) viſitatum pergentes & ipſo comitante ad monaſterium remeavimus. Plura invicem amice contulimus, deque perſona ejus & meritis, qui præficiendus poſcebatur, ea ex ipſo didicimus, quæ animum noſtrum vehementer commoverent, & ſi qua fuiſſet ejus ad aliquid aliud promovendi intentio, tota abvolavit. Ea parcens legentium auribus referre omitto. Amiciſſime, ut ſemper, admonuit honoris noſtri rationem haberemus. Advenerat eo & Caſtellani epiſcopi frater cum literis ipſius, quibus & expoſtularet, cur poſt ſententiam trinam pro ſe latam contra monaſterium, abbas ordinarii vice perfunctus eſſet, poſtularetque, ut ſibi interdiceremus, literas exequutorias & compulſorias mitrens terrores intonantes. Aderat Comitis noſtri cancellarius ab eo ad hoc miſſus, ut quid reſponderemus, referret ad Comitem. Nos & apoſtolicas literas revereri diximus, neque epiſcopo, quin jura ſua inquireret, impedimento eſſe. Ceterum non ignorare dignationem ſuam, poſt ultimam ſententiam me inſtante Romæ cauſam in priſtinum gradum a domino ſummo pontifice fuiſſe reſtitutam, curamque cardinali ſancti Xyſti tunc permiſſam, impediendi executionem ſententiæ contra cauſam indefenſam latæ. Multis hanc in rem verbis ultro citroque habitis, epiſcopo convenientia reſcripſimus, & ita, ut ex literis noſtris occaſionem nullam querelæ aucupari poſſet. Verba tum de hac re habuimus cum ipſo Comite. Et cum poſtularet epiſcopus ipſe, ut ambo Pupium contenderemus, & cognitore Comite jura noſtra viciſſim proferremus, Comeſque ipſe ita faciendum arbitraretur, nos, quod jura noſtra Romæ omnia ferme remanſiſſent, impoſſibile id tum quidem eſſe reſpondimus. Daretur ſpatium ſcripturas illas adhibendi, nihil nos detrectaturos. Ceterum ſi expoſita librorum ſtrue, ut pollicebatur, jura tantum ſua allegare pergeret, noſque utpote ipſius rei rudes nihil objicere contra poſſemus, nobis maximum præjudicium fieret. Vix Comiti ſatisfecit noſtra iſta ratio, & contra quam putaveramus, in propoſito perſtare cognovimus. Viſitato Burgenſe monaſterio, votiſque civium plurimorum, quos ad hoc vocari feceramus, exploratis, atque ex illorum teſtimonio abbatem rite præeſſe, ac ſollicite munus ſuum exercere noſcentes, & plebi opportune ſatisfacere, lætiores facti, Deo gratias egimus: Convenere plerique civium cauſam monaſterii cum epiſcopo Caſtellano intenſiſſime nobis commendantes. Polliciti ſumus omnem operam exhibituros, nihilque omiſſuros diligentiæ, dum jura ſua monaſterio inviolata ſervarentur, bonaque ſpe eſſe jubentes, abire permiſimus. Tranſivimus ad viſitandum ſanctæ Margaritæ monaſterium, quod extra oppidum eſt, breve quidem, & ferme dixerim inutile. Mulieres ibi ſatis multas invenimus pro qualitate loci. Viſitatis eis, omnibuſque diſcuſſis diligenter, illarum inopiam blande conſolati ſumus, & admonitis de pace ac tranquillitate mutua ſollicite ſervanda, & officio divino dicendo, quamdam procaciorem denotavimus, atque dure corripuimus. Poſt hæc alterum ſanctæ Catharinæ monialium aſceterium, aliudque virorum ſancti Nicolai in eodem Burgo viſitavit. *Rebus Burgi compoſitis Decianum venimus, ibique abbatem monaſterii ipſius invenimus Mariottum noſtrum. Venerat ille primum cum pueris noſtris, dum Burgi eſſemus, & ibi tunc noſtrum præſtolabatur adventum. Accepti grate ſumus, omnemque monaſterii reparationem ipſius induſtria & opera a primis ſuæ promotionis auſpiciis factam collaudavimus.* Ex Deciano data eſt Ambroſii epiſtola pridie kalendas maji [a] Sebaſtiano abbati Camalduli-Florentini, quo ipſi poteſtatem facit velandi, vel abjiciendi, prout melius judicaverit, duas virgines parthenonis Quercetani. Ea

[a] *Lib. XVII. ep. XVII.*

Ann. Chr. 1434.

Ea ipſa die [a] Auguſtino Angelorum monacho ſcribens anhelare ſe ad quietem ſignificat. *Inde diſcuſſione ſollemni eelebrata, datique & accepti ratione poſita profecti ipſa die Camaldulum venimus. Stephanum Porcium prius Socii ſalutavimus, a quo & anulo donati ſpecioſo, pyxidulam onagrini oſſis contra venena potentiſſimi,* (abbatis noſtri ſancti Michaelis donum) *ſibi largiti ſumus.* Ibidem rationes ſuas eremitis expoſuit, cur utrumque Hieronymum Pragenſem & Baſileenſem ex eremo ſuſtuliſſet, deditque etiam literas cardinalibus protectori, ſancti Angeli, Bononienſi & Firmano, aperiens, quid contra Eugenium pontificem in concilio Baſileenſi egiſſet idem Hieronymus Pragenſis. Epiſtola Johanni cardinali ſancti Petri ad Vincula ordinis protectori data eſt ex eremo die decima maji [b], in eaque rationem reddit, cur Pragenſem, qui in concilio ſteterat contra pontificem, literis autem ad cardinalem Bononienſem proſciderat Ambroſii famam, abjecerit ab eremo, ablegaveritque Venetias ad ſancti Mathiæ monaſterium. Ea ipſa [c] die Franciſco Sandello abbati Carcerum ſcripſit in idem argumentum; in qua etiam epiſtola aſſeritur dominum ſancti Euſtachii (Alphonſum Carillium) diem obiiſſe, itidem Rotomagenſem & Placentinum; imperatorem quoque graviter decumbere; Romæ vero defunctum dominum Notarienſem (lege *Novarienſem*, Ardicinum ſcilicet de la Porta, ſeniorem) Sed fallax fuerat hujuſmodi fama de Rotomagenſi & Placentino cardinalibus, qui ad plures annos ſuperfuerunt. Pridie idus maji [d] ex Fonte-bono adhortatoriam Auguſtino Angelorum monacho dedit epiſtolam.

a *Lib. XII. ep. XXI.*

b *Lib. II. ep. VII.*

c *Lib. XX. ep. XII.*

d *Lib. XII. ep. XXII.*

VII. Abuſus tollit in monaſterio Prati-veteris.

Adventus *ad nos noſtri Dionyſii ſollicitudinem addiderat nobis, quem priorem clauſtralem reliqueramus in ſancti Mathiæ monaſterio. Is a priore cum haberetur negligentius, plane contra noſtram intentionem fuerat inde profectus, monaſteriique peſſimum ſtatum nuntiaverat nobis. Quo nuntio (ut par erat) perculſi, repente ſcripſimus ei, quem ſibi vicarium prior, dum ad concilium iret, inſtituerat, dolorem noſtrum aperientes, atque ad conſervationem familiæ hortantes. Abbati quoque ſancti Michaelis literas dedimus, orantes, uti ne monaſterii ipſius ſemel ſibi a nobis permiſſam linqueret curam. Dionyſium ipſum remorari in eremo cupientem, cum reditum ad antiquum noſtrum monaſterium nequicquam tentaſſet, blanda pollicitatione relevare curavimus. Per eos dies, cum negotia noſtra multum urgerent, ac plurimum difficultatis habere viderentur, convocare ad condictam diem prælatos omnes vicinos ſtuduimus conſultandi gratia, ut ad reparationem labentium rerum noſtrarum, quo nobis itinere pergendum eſſet, exploratis ſingulorum ſententiis deliberare poſſemus. Convenere ad quindecim ferme, concilioque acto, præſentibus eremitis (nam adeſſe voluerant, ſolliciti, ne quid contra ſe proponeretur), quæ erant in cauſa expoſuimus, capita plura proponentes, eiſque ut reſponderent ſinguli, & ſententiam ſuam explicarent, jure caritatis exegimus. Deliberare inter ſe primum ac tractare cupientes non ingrate admiſimus, indultoque reſpondendi ſpatio, quænam illorum eſſet mens, poſtea & verbis & ſcripto edocti ſumus. Ea omnia tractantes apud nos, majori ex parte approbavimus, & quantum donaret Dominus, inſtitimus exequi. Ad monaſterium Prati-veteris in ipſius præcipua ſollemnitate orati conceſſimus, Miſſarumque ſollemnia celebravimus, Comite noſtro cum omni familia adſtante. Diſplicuit nobis immodica frequentia ex veteri licet conſuetudine profecta, religioſæ tamen gravitati & honeſto inſtituto minime congrua. Quippe patefactis foribus omnes paſſim ingredi, prout cuique libitum fuerit, pergunt, ſalutationibus & poculis vacant, quod ſumme iniquum & nefarium duximus. Ac licet ancillæ Dei ſpectaculis iſtiuſmodi non adſint, non poſſunt tamen non pulſari memoria conſuetudinis veteris, daturque tentationibus aditus. Multa*

eo

ANN. CHR. 1434.

eo die cum Comite noſtro colloquuti ſumus tum de Burgenſis monaſterii cum epiſcopo Caſtellano controverſia, tum de negotio commutationis ſupra memoratæ, rebuſque aliis ſeriis. Neque diſſimulavimus, quin introductam conſuetudinem carperemus. Sed & cum matre monaſterii nobis præſentibus ſermonem ille varium babuit. Dimiſſa celebritate, poſtridie convocato cœtu omni dolorem pectoris noſtri aperuimus, conſuetudinemque vitioſam & periculoſam vituperavimus, noſtræ intentionis non eſſe, aſſerentes, ut hujuſmodi mos ultra obſervetur, qui ſit vituperandus, & a ſanctitatis inſtituto prorſus alienus. Hortati ſumus ad honeſtioris æmulationem inſtituti, & ad congruam profeſſionis ſuæ gravitatem, monaſterii clauſtra nemini patere admonentes, corroboratiſque noſtra admonitione diſceſſimus. Die XVI. maji [a] Silveſtro Angelorum monacho juvenem quemdam commendat.

Advenit per eos dies a nobis evocatus Sebaſtianus abbas noſter ſenex negotium commutationis cum Comite acturus, adjuncto ſibi priore ſanctæ Margaritæ, pauciſque diebus nobiſcum grate & comiter vixit. (Videatur epiſtola XXXV. libri XVII. data ex Fonte-bono XX. maji qua eum acceſſit; aliaque data die ſequenti [b], qua condolet de ejus monachis indiſciplinatis.) *Socium primo conceſſimus pariter, ibique ipſi eorum reditum expectare decrevimus ſimul, ut ſi opus eſſet, evocari e proximo facilius poſſemus. Interim cum noſtro Stephano morati, ſermonem habuimus varium. Reverſos a Comite noſtro & inde nobiſcum proficiſcentes cum prius modica potione recreaſſet, Stephanus ipſe deduxit officioſiſſime, magnamque ſui admirationem Sebaſtiano reliquit, non ſufficienti oris gratiam, ſermonis gravitatem, habituſque & geſtus dignitatem admirari. Regreſſi ad noſtrum monaſterium Sebaſtianum ipſum poſt biduum a nobis cum priore dimiſimus.* Ex Fonte-bono [c] decima-octava maji a Michaele Angelorum monacho Ambroſius petiit per epiſtolam breviationem Donati de octo partibus orationis. Vigeſima ejus menſis [d] in alia ad Auguſtinum monachum laudat Mariotti zelum in educandis pueris. Tertio kalendas junii [e] ex Fonte-bono eidem Auguſtino Angelorum monacho ſe optime valere ſignificat.

[a] *Lib. XIV. ep. XXIV.*
[b] *Lib. XVII. ep. XXXVI.*
[c] *Lib. XIII. ep. III.*
[d] *Lib. XII. ep. IX.*
[e] *Lib. XII. ep. XXIII.*

VIII. Occurrit Piſis Eugenio pont. max. ex Urbe fugienti.

EXACTIS *tandem plurimis & expeditis, quæ pro tempore emerſerant, ceptæ viſitationi inſiſtere, quam modice intermiſeramus, conſtituimus. Confirmato ad id animo Arretium per vallem Arni petebamus, ut expectationi prælatorum & officio noſtro ſatisfaceremus, ſimul ut amico noſtro præfecto Vallis congrederemus expetenti plurimum adventum noſtrum. Sed dum eo pergimus, medio ex itinere (credo inſpirante Deo) mutato conſilio Piſas ire inſtituimus. Et quoniam exactores cleri a civitate conſtituti præſentiam noſtram requirere ſtudioſe perceperamus, murum urbis circumivimus, dum ad noſtrum ſancti Salvatoris monaſterium veniremus. Ibi noctem illam quieſcentes, mane nonis junii propinquam portam civitatis, qua Piſas itur, clam egreſſi, ſero tandem ad noſtros fratres Nicoſienſes (eſt autem monaſterium quatuor ferme millibus paſſuum a Piſis ſeparatum) pervenimus.* (Monaſterium erat ſitum in valle Calcis territorii Piſani conditum pro canonicis regularibus ab Ugone Nicoſiæ Cypri epiſcopo anno 1268.) *Accepti ab eis pleniſſimo caritatis officio monaſterium omne luſtravimus, & religioni aptiſſimum ac decentiſſime conſtructum judicavimus. Fratres omnes illos ante annos plurimos in noſtro monaſterio & per noſtram operam hoſpitium, quando Florentiam veniſſent, habere ſolitos, atque ideo a nobis cognitos & pro vitæ merito cariſſimos amplexi, mane Piſas contendebamus. Et cum portæ civitatis propinquaremus, offendimus abbatem ſancti Zenonis muro adequitantem. Is nobis nequaquam conſpectis urbem introgreſſus fuerat. Placuit remorari extra oppidum, donec mitteremus, qui noſtrum prælatis adventum nuntiarent,*

Ann. Chr. 1434.

tiarent, ut ubinam primo divertere ſollemne eſſet, ſcrutaremur, ſimul ut occurrerent nobis. Eis ut ad monaſterium ſancti Zenonis primo iremus, inde ad ſancti Michaelis deducendi monaſterium viſum fuit; ſicque factum eſt. Caute abbatum illorum ſcrutari geſta animus fuit, quia & multas hauſeramus querimonias, & expectabatur noſter eo adventus, diſquirendi & corrigendi actus illorum gratia, neque quicquam illorum confeſſione exculptum eſt. Adhibere ſtuduimus ſecretius laicos aliquos, graviores viros, & ne ſic quidem profecimus quidquam, ſive illi metu cederent, ſive indulgerent gratiæ, ſive falſa ad nos de illorum geſtis permanarant, quod optandum, quam ſperandum viſum eſt. Animus fuit huic quæſtioni inſtare acrius, modoſque adhibere alios, ſed fregit iſtiuſmodi propoſitum rumor allatus. Quippe antea Romæ vinctum detineri pontificem ſummum a Romanis obſcœna fama vulgaverat, tum vero effugiſſe proditorum manus, Piſaſque contendere nuntiabatur, & ſingulis diebus affuturum. Conjuraverant adverſus tanti meriti virum, patrem ac paſtorem omnium conſcelerati cives, ac niſi Deus omnipotens illum ſervaſſet ex impiorum manibus, actum fuiſſet de illius vita & ſalute. Innotuere pontifici inſidiæ perfidorum, ſeque obſervari ubi didicerat, ex palatio ſancti Petri, editiori ſcilicet atque munitiori ad eccleſiam ſanctæ Mariæ trans Tiberim contulit, ut arte illorum impios conatus eluderet. Inde captata hora, cum jam rapiendus eſſet, poſito pontificali habitu & cultu monachi cucullam ſumit, & uno tantum comite ejuſdem habitus (Arſenio) in hortos concedens & quidem contra ſuorum ſententiam, ad Tiberim pervenit, paratamque cymbam aſcendens, ſummo remigum impulſu ferebatur. Ubi vero innotuit elapſum eſſe pontificem, id etiam ſceleribus ſuis addiderunt, ut perſequi jamjam fugientem pergerent atque evadentem, irritos dolentes fuiſſe conatus ſuos, jaculiſque impetebant eminus. Sed illum omnipotens Deus mirabiliter atque miſericorditer & inter perſequentium tela ſervavit illæſum, dum ille tandem ex minore ſcapha in triremem ad id præparatam ſcandens, paucis diebus Liburnum venit. Quorum principaliter ſcelere Romani tantum facinus aggredi voluerint, quia anceps ſententia eſt, ipſi nequaquam definire volumus. Piſis ubi innotuit Liburnum applicuiſſe pontificem, congrui ad eum ſuſcipiendum, quantum anguſtiæ temporis ſinebant, apparatus fiebant. Qua vero die affuturus expectabatur, ipſi ante lucem obviam illi ire perreximus, & decimo ferme lapide equitantem cum paucis offendimus pontificem ſummum, nudum ferme. Miſerati præſentem rerum faciem, & Deo tamen gratias pro illius ereptione referentes reſoluti in lacrymas ſumus. Jumentis lapſi, ubi ille appropiaverat, accurrimus, illiuſque ſacra oſculati veſtigia & manus, ad oris oſculum ſuſcepti ſumus, ille gratiſſime nos accipiente & benigniſſime reſalutante, Deoque in commune gratias egimus, neque tum lacrymis temperatum eſt. Salutavimus & reliquos itineris comites, & Cervienſem epiſcopum imprimis optimum virum, & antiquiſſimum amicum noſtrum. Is Baſilea tum rediens (namque fuerat a pontifice ad concilium miſſus) jam fugienti occurrerat, ignarus rerum, ſecumque proficiſcebatur. Tum vero inter familiares ſermones noſtros, cum de Hieronymo illo noſtro, qui fuerat ad concilium profectus, incidiſſet mentio, vera eſſe, quæ abbas noſter de Carceribus ſcripſerat, animadvertimus. Namque & commotionem quorumdam ex principalibus retulit, quod redire hunc ad eremum prohibuiſſemus, & ſe benevoliſſime ac rationabiliter factum noſtrum excuſaſſe profeſſus eſt. Ubi vero Piſis appropinquavimus, populus omnis & magiſtratus civitatis accurrit cum laudibus & gaudio inæſtimabili. Præcedebant pueri redimiti tempora lauro atque fronde varia & floribus, laudeſque concinentes & inclamantes pacem pontifici, & omnibus fletum excuſſere.

ſere. Sequebantur viri ſuo ordine, umbraculoque exceptum pontificem in civitatem deduxere, primoribus viris fræna equi regentibus dextera atque læva, & illi obambulantibus jugiter. Tum vero omni ex parte oppidi, qua erat tranſiturus, turba innumerabilis confluens effecerunt, ut eſſet perdifficilis tranſitus. Matresfamilias & pueri atque innuptæ puellæ e feneſtris ac tectis proſpectabant, donec in principalem eccleſiam eſt introductus, archiepiſcopo civitatis & clero omni occurrente ex more. Ibi oratione fuſa in palatio archiepiſcopi ſedem habuit. Nos poſtridie quam advenerat, illum ſalutare atque orare perreximus his verbis. „ Ante omnia, pater beatiſſime, quæſo, ne mihi impingat negligentiæ crimen tua ſancta dignatio, quod quaſi officii oblitus ad viſendam ſanctitatem tuam tam ſero redierim. Eſt teſtis mihi Deus cordis noſtri inſpector & arbiter, quam alto ſinu quantaque benevolentia tuæ ſanctitatis memoriam foveam atque complectar, utque triſtium omnium, quæ ſanctiſſimo domino noſtro contigerunt, acceſſerim particeps, nullaque ferme jacula perſequentium vel manibus, vel longius intorta in te fuerint, quin præcordia famuli tui ante transfixerint. Verum ego quid iſta apud ſanctitatem tuam pluribus agam, cum non ambigam affectum in te meum non minus tuæ pietati exploratum eſſe, quam mihi? Tenes certe pignora, neque illa obſcura, noſtræ caritatis & animi jampridem tibi deditiſſimi. Egi gratias Deo, pater beatiſſime, quod ſanctitatem tuam vel ſic probare preſſuris variis tamquam in fornace aurum permiſerit ad totius poſteritatis exemplum, vel inter preſſuras ipſas tantum tibi conſtantiæ benignus indulſerit, vel tuam pietatem his tam mirabiliter, quam potenter eripere dignatus ſit, ut plane confiteantur Domino miſericordiæ ejus, & mirabilia ejus filiis hominum. Et ſi enim triſtis rerum facies concuſſit viſcera mea, cum ſanctiſſimum dominum meum nudum ac ferme fugientem primum inſpexi, excuſſitque lacrymas, & præteritæ gloriæ & præſentis ærumnæ collatio, non potui tamen non grate admittere, non Deo gratias ex corde referre, vel nudum ſuſcipiens dominum noſtrum præteriti conſideratione periculi. Exhibuiſti nobis aliquid antiquæ hiſtoriæ exemplo fugæ tuæ. Quippe ſanctæ memoriæ Innocentium II. Roma ſimiliter exceſſiſſe, Piſiſque ſe recepiſſe legimus. Sed dignior eſt hæc tua, quam illius fuga, minuſque in ſe periculi habent. Ille enim ſciſſa eccleſia teterrimo ſchiſmate, a pontificatus culmine diſturbatore Anacleto ejectus eſt, tu ut ſapientiſſimus David furentis populi inſaniam arte eluſiſti. Illi laus, illi gloria, illi gratiarum actio, qui ſanctiſſimum dominum noſtrum, eccleſiæ ſponſum integrum atque incolumen reſtituit nobis, & inter varia pericula ſua gratia ſervavit illæſum. Equidem, pater beatiſſime, ita intueor faciem tuam, ut novum ſydus a cœlo lapſum me intueri putem, ſupplexque oro, ut dignetur pius Dominus noſter Jeſus ſerenum jam ex nubilo facere, & omni tempeſtatis nube diſcuſſa, terris candidum tranquillitatis jubar infundere. Me ipſum certe inutilem famulum tuum tuæ ſanctitati obſtrictum & obnoxium ita ſentio, ut ſi hoc denuo profiteri voluero, verendum ſit, ne crimen ambitionis incurram. Utere arbitrio tuo, & niſi ſuperbum ſit, experire, an idoneum miniſtrum elegeris; verbis enim beati Laurentii uti libet, quibus ille interpellat anteceſſorem tuum Xyſtum beatiſſimum. Omnia ab caritatem tuam tolerare paratus ſum, vitam denique ipſam, ſi opus erit, cum ſanguine fundam. Sed exceſſi verecundiæ, ut vereor, terminos, qui tam multa de mea in te voluntate dixi. Dabis veniam amori, pater beatiſſime, qui modum ſervare neſcit, & me famulum tuum benigne ſuſcipies, quem tui juris eſſe ac perpetuo fore intelligis. " Qua finita placidiſſime nos accepit, atque cum inter loquendum Hieronymi jam dicti ultro mentionem feciſſem, & quidnam actum eſſet eatenus, explicaſſem, ſententiamque expectarem ſuam, quid fieri juberet, ipſe ut eſt clementiſſimus: Et ſi, inquit,

ANN. CHR. 1434.

ANN. CHR. 1434.

bonum fuiſſet, quod fecit, contra me agendo, quia tamen egit contra præceptum tuum, male egit, petivitque, an pœniteret illum ita egiſſe, & eum perverſam illius intentionem ex me accepiſſet, facito, inquit, pro arbitrio tuo. Et cum doleret ſe Chryſoſtomi vitam a me traductam, ſibique dedicatam Romæ amiſiſſe, aſſereretque ſe præterita quadrageſima illam ſecundo percurriſſe. At, inquam, adeſt ipſius operis volumen aliud (nam mecum ipſum tuleram) prolatumque codicem gratiſſime ſuſcepit, apertumque cepit continuo legere. Anulum præterea pulcherrimum noſtri Stephani Porcis munus, cum prominente onyche dono illi tunc obtuli, & eum aliquandiu renuiſſet, tandem ut illum ſuſciperet, impetravimus, ſacroque dexteræ illius digito immiſimus. Ex Piſis die decima julii [a], melius junii, Ambroſius Franciſco comiti Puppii commendat Poggium ſecretarium pontificis, quem captivum detinebat Nicolaus Forte-brachius, dictus etiam a Stella.

a *Lib. V. ep. X.*

IX. Viſitat monaſteria Lucenſia & Piſana.

CUM *vero illic paucis diebus remoraturus putaretur, Lucam ire viſendi novi abbatis gratia, monaſteriumque Cantinianenſe viſitandi conſilium fuit. Ad hoc, dum illius requireremus aſſenſum, multuſque præceſſiſſet de religione noſtra ſermo, benigne annuit, ſponſione accepta nos mature redituros. Perreximus itaque, & apud canonicum illum, qui ad nos ejus monaſterii gratia ſecundo jam venerat, hoſpitati, abbatem quoque vidimus facie ruſticana, ſed tamen teſtimonio plurimorum bonum virum, & in primis laborioſum & reparandi materialis ædificio monaſterii aptiſſimum. Accepti honorifice a canonico ipſo ſermonem prolixum habuimus, quo pacto Puteolanum monaſterium noſtrum recuperare poſſemus, illi pollicentes ipſius titulum, poſſeſſionemque permiſſuros etiam ſine mutatione habitus, ita ut & monaſterium ſancti Georgii & noſtrum ſimul haberet, fieretque utriuſque connexio. Utiliter fieri id videbatur, quia noſtro monaſterio deſtructo, ſuum integrum & religioni aptiſſimum eſſet. Spem dedit conficiundi negotii, dieque ſubſequuta Cantinianum perreximus, ruinaſque miſerati ingentes, abbatis tamen noſtri induſtriam laudavimus, qui magno ſtudio dirupta quæque reſarcire conaretur. Multum loci ſitus placuit nobis ad religionem ſumme aptus judicatus. Ibi accepto ex more obedientiæ juramento, abbateque pro tempore de omnibus diligenter inſtructo remeavimus. Et quoniam ad recuperationem memorati monaſterii intenderomus animum, ex officio noſtro magiſtratum civitatis viſitavimus, auxiliumque implorantes ſuo tempore, benignum conſenſum reportavimus.*

Piſas regreſſi, cum vehementer abbatem ſancti Zenonis ageremus, ut confiteretur ſponte, quod nobis innotuerat, ſuæ incontinentiæ ſcelus, nihil quivimus exculpere, illo pertinaciter negante omnia. Vidimus eccleſiam ornatiſſimam columnis, pavimento, muſivo, & quod gratiſſimum eſt, proportione ſtructuræ decentiſſima. Cœmeterium item permagnificum ingens, teſtudine conſtans, picturaſque habens artis admirandæ. Nihil in re mæſta excogitari neque lætius, neque magnificentius potuit. Campum-ſanctum appellant, quadratum ferme, columniſque marmoreis inſigne. Prolixius opus nuſquam vidi neque gratius. Præterfluit civitatem Arnus fluvius, tribuſque pontibus lapideis ſpecioſiſſimis ex altera tranſitur ad alteram ripam. Nihil eo amœnius aſpectu. Habet utraque ripa veluti pomœrium viam latam, ædes ſpecioſiſſimas atque celſa palatia ab amne diſtinguentem, ubique perpetuum emporium eſt, namque eſt ea profunditas alvei, ut grandiores quæque naves tuto adveniant. Arcus ſpeciem præfert ille conſpectus. Arcem quoque civitatis muniriſſimam viſere placuit, acceptique grate ab amico illo præfecto cuncta luſtravimus. Adivimus & nobile feminarum monaſterium, alloquutique matrem & antiquiores ſorores, plurimum bonæ ædificationis reportavimus,

pollicitis

ANN. CHR. 1434.

polliciti redire; ita enim oraverant. Quod tamen nequaquam implevimus pontificis repentino diſceſſu probibiti. Ibi ſcenam unius ex noſtris accepimus, amicis quibuſdam qucrimonias unius monaſterii nobis exponentibus, & ut corriperemus orantibus. Et cum nullum ibi tale monaſterium nobis eſſe didiciſſent, abbatem ſancti Michaelis illius curam prætendere mirati ſunt. Diſplicuit mire id factum, abbatemque ipſum ſeverius convenimus, omnem illius monaſterii aditum curamque penitus interdicentes. Dolor lateris per eos dies nos ſecundo jam graviter afflixit, a quo tamen mature, miſerante Deo, convaluimus. Advenerunt ex Florentia plures tam prælati, quam nobiles, ut pontificem deducerent; cardinali ſancti Xyſti advenienti occurrimus, ſoluſque ex cardinalium numero pontifici Florentiam tendenti affuit.

X. Pontificem comitatur Florentiam.

MOVIMUS *Piſis vigeſima junii pontifici adjuncti, ipſaque die ſex ferme paſſuum millibus proceſſimus. Nos ad ſanctum Miniatem ea die perreximus eo conſilio, ut in craſtinum ante lucem in occurſum ejus rediremus. Inquiſivit nos ſollicite, ut dictum eſt nobis, & cum nos præceſſiſſe reſponderetur; At vidimus, inquit, illum, cum buc applicaremus. Corripuimus monaſterii illius matrem, quod eſt extra oppidum, quod eam diu ſuſcipere viſicationem noſtram renuerit, & poſtridie ſubito mane iter ingreſſi pontificem parum abeſſe (equitarat enim ante lucem) didicimus. Deſcendit ad ſancti Jocundi eccleſiam pontifex, aliique, recreatis omnibus modice. Ipſo die ad Montemlupum venimus. Suſceptus eſt in ædibus eccleſiæ pontifex, nos cum Feſulano epiſcopo ſumus boſpitati, viro ſimplicioris ingenii, & de nobis bene eacenus merito,* (Benotio Federighio) *Ibi enim a conſanguineis ſuis ille fuerat exceptus. Mane ante lucem equitantes Florentiam petebamus. In villa Angeli civis Florentini, qui ſecum equitabat, modice quievit. Jam vero portæ civitatis propinquanti, quæ vaſtiſſima tunc cota patuit, omnis nobilitas obviam venit, totuſque clerus cum inſignibus ornamentis occurrit. Omnis ætas, ſexus uterque, omniſque conditio ſeſe pee itinera quaquaverſum diffuderat, ut nuſquam tranſire ferme pontifex poſſet, fueritque neceſſe diſſeminare pecunias, quacumque iter ageree, ut iis colligendis occupati a preſſura deſiſterent. Tecta ferme omnia ipſæque ſeneſtræ ſpectantes vix capere poterant. Mulieres, matresfamilias, puellæque innuptæ præcipuo muliebri mundo compoſitæ editioribus in locis reſidentes magnum pleriſque ſui præbuere ſpectaculum, ſuoſque in unum populos tunc vere proſpexit civicas. Ad principalem eccleſiam civitatis per illuſtriora urbis loca ea pompa deductus, oratione fuſa inde ad babitationis ſuæ locum eadem frequentia & celebricate reductus eſt. Pontificalibus infulis ornatus, & equo candido inſignibus phaleris exultante invectus. Quæ omnia, priuſquam urbi appropinquaret, obtulerat civitas. Ita ætate noſtra Florentia profugos pontifices duos, Jobannem ſcilicet* XXIII. *atque Eugenium IV. ſinu ſuo ſuſcipere ac fovere promeruie, Et inter bos medium Martinum V. annum fere & ſemis tenuie, immo ut verus eſſet pontifex & indubitatus effecit, quando illuc ad ejus veſtigia, qui judicio multorum injuſte abrogatus fuerat, Jobannes acceſſit, verumque Chriſti vicarium & Petri ſucceſſorem confeſſus ipſe minoribus contentus officiis perſtitit.*

Romani, poſtquam pontificem evaſiſſe didicerunt, mœſti, quod res illis nequaquam ex voto ſucceſſerae, ad prædam converſi, omnia illius expilare pergunt furore inaudito, compluresque euriales violare pergunt, & imprimis nepotem pontificis Franciſcum eituli ſancti Clementis presbyterum eardinalem, & reliquis ægre dimiſſis, illum arctiſſimæ cuſtodiæ tradunt, vix ſibi cujuſquam colloquium permittentes, ingentemque pecuniæ ſummam & caſtellum munitiſſimum, quod ſancti Angeli appellant, Oſtiamque petunt. Enituit pon-

ANN. CHR. 1434.

tificis conſtantia ſumma, dum neque affectu nepotis potuit vinci. Et quidem cum ſe plurimi orarent, & frequentibus literis illius pulſaretur, ut aliquid ex his, quæ poſtulabantur, indulgere acquieſceret. Sum ipſe quoque hanc ipſius magnitudinem animi ſumme admiratus, cum ſe orantem, ut ſaluti juvenis conſuleret, reſponſo rationis atque gravitatis pleno compeſcuit dicens: Nihil referre, uter alterum præcederet ſe nepos, an ipſe nepotem, cum conditione communi in vitam ambo eſſent ingreſſi: præſtare, ſi nepos eccleſiæ ſuccumberet cauſa. Se non poſſe ſalva conſcientiæ integritate & dignitate ſua ea efficere, quæ poſtulabantur. Denique cum hujus rei gratia poſtea Senat ipſe conceſſerim ab eo miſſus, & ea afferrem, quæ nequaquam viderentur reſpuenda, ne ſic quidem acquievit, ſed rigorem conſtantiamque ſervavit, ita ut hanc ipſius ſeveritatem plerique carperent, crudelitatemque interpretarentur. Deo tamen dirigente negotia, conſilium ſententiamque pontificis approbarunt omnes, dum & ille liber evaſit, & ſub ditione eccleſiæ cuncta perſtitere. Præbuit ſe ſpectandum populis in celebritate ſancti Johannis-baptiſtæ principali, ſedens editiori in loco; & ipſe quoque ſpectans proceſſionis ſollemnia, admiranſque magnificentiam ſingularem & ordinem, dignam profecto miraculo rem, & quam niſi conſpectam credere quiſquam aut capere non poſſet, longeque difficillimum eſſet enarrare. Tam multa, tam miranda, tam varia vidimus, namque & ipſi cum pontifice ſpectabamus, ſed ea narranda relinquimus ceteris; ipſi ad contextum narrationis noſtræ redimus.

Ipſa die vigeſima-quinta junii [a] Ambroſius Franciſco Sandello ſcripſit, ut puellam invito fratre canonico Tarviſino ſuſceptam in monaſterio ſanctæ Chriſtinæ Tarviſii ipſi fratri reſtitui faceret, præſertim cum inhibuiſſet ipſe, juxta generalis capituli decreta, ne ulla deinceps mulier ſuſciperetur in eo monaſterio; ſcripſiſſe ſe ea ſuper re aſceterii hujus matri. Quinto kalendas julii [b] ex Florentia literas dedit Alberto Bononienſi (facile de Albergattis) quem ſuadet ad componendas turbas Bononienſes, & ad obſequium erga pontificem. Laudat ipſius affectum erga ſe, & Baptiſtæ Canetuli præcipui & primarii civis Bononienſis. Quod autem parum fauſte ſucceſſerit ibi negotium pertractatæ cum illo concordiæ, acceptum refert imminenti, aſperæ admodum atque ancipiti neceſſitati, non deficiente in Canetulo honeſta voluntate, ſed temporis opportunitate, ita ut ſe multum conditionis ejus miſertum fuerit, quod laqueis hinc inde poſitis ille ſe expedire nequiverit, & in veram libertatem aſſerere, ſummique pontificis conſilia & monita ſequi. Sed quod tunc effectu caruit, ſperat meliorem ſortem viris magnis & eminentibus illuſtri marchioni Ferrarienſi (Nicolao), & Placentino cardinali (Brunde Caſtellionæo); qui negotia pacis ineundæ & ardentiſſime tractent, & concluſuri mature ſperantur. Deinde ſubdit. *Quam vellem magnificum virum Baptiſtam noſtrum ſtudii plurimum impendiſſe, & ſeſe ex animo permiſiſſe pontifici, auctoremque hujuſce fœderandæ pacis ſeſe inprimis præſtitiſſe. Id quod fortaſſe factum eſt poſt meam a vobis profectionem. Ita enim cum domino Galeoto* (Baptiſtæ fratre) *in extremo congreſſu noſtro concluſum eſt, ut ad illuſtrem ducem* (Philippum-mariam Vicecomitem Mediolanenſem ducem) *mitteret, paciſque cum pontifice habendæ conſilium conſenſumque flagitarent.* Nominat in hac epiſtola Ambroſius Cl. JCtum Johannem de Lignano, ejuſque uxorem, quibus indulgentiarum promeruerat a Romano pontifice beneficium. Deturbis Bononienſibus legenda eſt hiſtoria Miſcella Bononiæ apud Muratorium [c], quæ tum illuſtrationem dat Ambroſii epiſtolis, tum ab his illuſtrationem recipit.

Sed Hodœporicon proſequamur: *Crebro, dum adhuc minus frequens eſ-*

ſet

a Lib. XX. ep. XIV.

b Lib. IX. ep. IX.

c T. XVIII. ep. 239.

ſet curia ipſius ſanctitatem adivimus, & cum inter familiares ſermones de religionis noſtræ diſpoſitione loqueremur, ordinem & modum enutriendorum puerorum à nobis inſtitutum vehementer approbavit, atque ita, ut opem quoque ferret, dato in conſpectum ſuæ ſanctitatis Mariotto noſtro cariſſimo fideliſſimoque ſocio puerorum nutritore, qui brevi oratione facta multum commode & intente auditus eſt, & currenti ſua ſponte pontifici addidit ſtimulos, pluſque illi placuit noſtrum inſtitutum. Venerat Piſas viſitandi pontificis gratia noſter abbat Florentinus (Gometius abbas ſanctæ Mariæ-majoris de Florentia), *ambobuſque verbis de viſitatione a nobis cepta Vallumbroſani ordinis fecit, ſatis admirans, cur nos rei nobis a ſe delegatæ non iſtitiſſemus. Et cum humiliter inhibitos fuiſſe reſpondiſſemus, aquievit, & velle ſe, ut cepta proſequeremur, aſſeruit. Eadem quoque Florentiæ replicavit; neque excuſare diutius licuit, ſed rem tamen differre conſulto ſtatuimus. Occurrerat pontifici Piſis religionis illius pater,* (Ricciardus abbas generalis) *equumque album pulcherrimum, ut gratiam illius emeretur, dono dederat, ſed nihilo ille deceſſit ſententia, id quod nos abbati ipſi amice ſuggeſſimus. Cupientem Placidum monachum cubicularium pontificis* (ex Pavanella familia Paravina) *adire noſtram eremum, & loca Alverniæ & Vallumbroſæ, impetrata a pontifice miſſione, deducimus. Is mihi, dum iter ageremus, aperuit, pontificem monaſterium noſtrum de Roſa prope Senas poſtulare a me inſtituiſſe ſuggeſtione ſua, & illius applicare religioſis. Verum cum ejuſce rei prorſus ignarus ad pontificem ingreſſus fuiſſem, incidiſſetque mentio ipſius monaſterii, & me ad ipſum reformandum penitus intentum didiciſſet ex verbis meis, verbum nullum inde voluiſſe facere; immo & ſibi poſt diſceſſum noſtrum, quidnam egiſſet, ſciſcitanti reſpondiſſe, quæ nam eſſet ſententia noſtra, & inhibuiſſe verbum inde ulterius fieri. Venimus prima die ad monaſterium noſtrum ſanctæ Margaritæ, ſuſceptique honorifice, poſtridie priore noſtro nos deducente ad Alverniæ montem perreximus, cunctiſque luſtratis, eadem die Socium venimus, ibique in domo noſtra remorati ſumus, & ſequenti die ad noſtrum monaſterium Fontis-boni pervenimus. Ibi ſuſceptus a Mariotto noſtro Placidus monachus, ex conſpectu puerorum noſtrorum & ordine, ac diſciplina multum ædificatus, eremum petiit, ibique biduum ferme remoratus, eremitas noſtros multum hortatus, bene ædificatos reliquit.*

HUCUSQUE exemplar ms. Hodœporici, quod contulimus cum eo, quod extat in bibliotheca ſanctæ Mariæ-angelorum de Florentia, iiſdem ferme diebus, quibus quæ geſta ſunt, enarrantur, conſcriptum, quod anno 1631. impulſus Antonii Magliabecchii edidit ex bibliotheca Medicea Nicolaus Bartholinus Bargenſis clericus regularis congregationis Matris Dei; quo deficiente, Ambroſii actiones ex epiſtolis dumtaxat ipſius proſequimur. Tertio kalendas julii ex Florentia [a] commendat Guidoni Manfredio Faventino domino monaſterium & priorem ſancti Johannis-baptiſtæ ejuſdem urbis, ne interea locus invedatur ab alio. Eadem die [b] Michaeli abbati ſanctæ Jucundæ ſcribit, ut graviter, non injurioſe tueatur jura ſui monaſterii. Tertia julii Romæo Foſcarario Bononienſi ex Florentia [c] literas dedit adhortatorias, ut paci patriæ ſtuderet. *Audita ſunt apud nos,* inquit, *quæ in illa veſtra inclyta civitate contigere, factioneſque ſeditioſas & turbulentas ingratis auribus hauſi. Pulſos cives fere primarios vidi, alios cæſos mæſtus accepi, eccleſiæ legatum a vobis incluſum teneri, & alia, quæ tumultus inteſtinus excitare ſolet, indolui, atque eo magis, quod ſanctæ matris eccleſiæ filii præcipuo quodam amoris privilegio iſta admiſiſtis.* Deinde: *Te oro, vir amiciſſime atque præſtantiſſime, exeras omnes ingenii vires, quod excellens divino munere accepiſti, cauſamque matris eccleſiæ ac veſtræ civitatis*

Ann. Chr. 1434.

XI. Quam operam pro componendis turbis civium Bononienſium præſtiterit Ambroſius?

[a] *Lib. V. ep. VI.*

[b] *Lib. XVIII. ep. XXVII.*

[c] *Lib. IX. ep. V.*

ANN. CHR. 1434.

tatis ita tuearis, ut & filium optimum & patronum ſingularem, atque invictum propugnatorem decet. Gratulemur per tuam maxime opem atque diligentiam pacem redditam rebus, Bononiamque illam pulcram, illam egregiam, illam nobiliſsimam in antiquam faciem remeaſſe gaudeamus, & ſub pontificis ſummi & patris indulgentiſsimi umbra & protectione acquieſcere. Diſsipentur tuo in primis ſtudio pernicioſæ factiones, quæ urbem populoſiſſimam jampridem ita exhauſere civibus, ut civitas fere tota migraſſe videatur, & urbs ſolitudinis ac deſerti ſpeciem præſeferat. Poſt hæc ſcripta ſe adiiſſe Romanum pontificem Eugenium, & a quodam ex amicis communibus audiiſſe illum (Romæum) auctorem in primis novarum rerum, pontificis ſummi jura non fovere, ſed verbo & opere illi adverſari, civiumque animos ab ipſius benevolentia abducere. Quæ de ipſo vix credit, qui inter mutuos ſecum ſermones verborum conſtantia Romani pontificis dignitatem tueri perrexerit. Commendat inſuper Romæo Innocentium monachum & ſacerdotem monaſterii ſanctæ Chriſtinæ, ut ad lectionem aliquam publico ſumptu conducatur. Demum ſalutat cl. equitem & humaniſſimum virum Carolum. Die ſequenti [a] ad Albertum ſcribens civiles Bononiæ tumultus cladeſque miſeratur, & defectionem civitatis a Romano pontifice deflet. Ipſum urget, ut in tanto periculo civitatis partes ſuas inferat ſua auctoritate, quæ in curia & ſenatu ampliſſima eſt, ac revocet cives ad obſequium Eugenii. *Habet enim Bononia eos viros, quibus præter humanitatis totius condimenta Dei timor non deſit, eximiaque religionis reverentia. Placet enim omittere, quod plura illic ordinis noſtri monaſteria ſunt, ut neceſsitas urgeat ipſam civitatem amare, fovere, atque in deliciis habere. Taceo, quod ſitus ipſe amœnitaſque ipſius urbis quam grata mihi ſit, explicari non poteſt. Indolui pluſquam dici poteſt, quam nuperrime accepit cladem, cives partim extinctos miſeratus, partim fugatos, ſed illud graviſsimum exiſtimavi, quod Bononienſes ſanctæ matris eccleſiæ præ ceteris peculiari quadam gratia fideliſsimos filios ejus detrectare imperium, ejus decreta convellere renunciatum eſt nobis, neque ſub pontificis ſummi gubernatione acquieſcere, reſque novas & periculi plenas moliri.* Niſi anguſtiæ rerum prohiberent, ſcriberet ipſe aliis nobilibus. Salutat denique equitem Carolum, & Bornium.

a Lib. IX. ep. VIII.

Tertio nonas julii [b] Paulo Venerio gratulatur, quod acceperit chronicon Caſinenſe a ſe miſſum. Breviationem Donati accipiet propediem. Multa miſcet de ejus monaſterio, & de illo ſancti Mathiæ. *Ut audiſti, pontifex Florentiam venit, ſummoque eum honore ſuſceptus eſt. Nos illum ex Piſis ſequuti ſumus, ſermonemque plurimum cum ejus ſanctitate de te & de tuo monaſterio, ejuſque egregia diſciplina habuimus. De monaſterio ſancti Mathiæ ejuſque priore multa contulimus, ſatiſque illi diſplicet tam nobile monaſterium meliore capite non regi.*

b Lib. XIX. ep. XXII.

Decimo-ſexto kalendas auguſti [c] iterum Romæo Foſcarario ſcribit, cujus apologiam, quod ſe non immiſceat turbis civitatis, excipit; *neque enim facile probari poterat Romæum, judicio meo, integerrimum, & ſuæ civitatis inter paucos ferme principem ita potuiſſe deſipere, ut ita ſaperet, matriſque catholicæ vel faſtidiret, vel detrectaret imperium.* Se egiſſe ejus cauſam apud pontificem Eugenium *non quidem ita accurate ac diligenter, ut ipſe de te feciſſet, vir ætate noſtra in Oratoria ſummus, ſed bona plane fide, atque ita ut pontifex ipſe opinione ſiniſtra, ſi quam de te conceperat, poſita, ſponte ierit in ſententiam noſtram, & te ſibi devotum ac ſumme deditum confeſſus ſit.* Iterum ipſi commendat negotium Innocentii monachi.

c Lib. IX. ep. VI.

Eodem

Eodem tempore [a], ſed ſine menſe & die, ſcripſit Ambroſius Alberto, hortans eum, ut ejus auctoritate, quæ ſumma eſt in foro, & in ſenatu Bononienſe, & apud ipſum civitatis principem (Baptiſtam Canetulum) diſcutiatur omnis urbis tempeſtas. Scripſerat Albertus injunctam urbi neceſſitatem per intemperantiam ducis Gattamelatæ cogendi militem infeſtum quieti, & eccleſiaſticæ paci inimicum, eumque non tam libenter, quam neceſſario a Bononienſibus tolerari, vaſtantem licet agrum Bononienſem, dum adverſas vires per hujus operam frangere liceat; oppida ipſis auferri, jumenta diripi hoſtili manu, pueros a parentibus abſtrahi, eaque omnia fieri poſt ſpecioſum pacis optatæ nomen. Ad quæ illacrymaverat ipſe Ambroſius, qui ipſius (Alberti) literas detulerat legendas pontifici; ſed cum eæ veteres eſſent, aliuſque e Bononia veniſſet nuntius, qui alia detulerat, pontificem miseratum eſſe civitatem, ſed non dubitaſſe in Bononienſes retorquere calumniam, qui huic direptioni materiam præſtiterunt, & equos ipſius ducis inceperunt diripere. Adhortatur, ut confirmet Baptiſtam ſummum virum & omnem populum ad perſeverandum in devotione pontificis, & ad excipiendum legatum miſſum, & ad amovendum militem Mediolanenſis ducis. Se feciſſe verba pontifici pro relaxatione ejus nepotis, quem aut dux Gattamelata, aut legatus liberabunt. Salutat Gaſparem. Appetere Eugenium volumen quoddam de Chalcedonenſe ſynodo vetuſtiſſimum, quod eodem Gaſpare præſente ipſe (Ambroſius) notaverat in bibliotheca conventus fratrum Prædicatorum; & eſt ſynodus celeberrima tempore Marciani auguſti & Leonis papæ conflata, in qua ſexcenti triginta epiſcopi ex toto orbe confluxere, per actiones digeſta, quam ſequuntur Facundi cujuſdam ſanctiſſimi viri libri XIV. ſuper ipſa ſynodo. Pontificem ea de re ſcribere priori & conventui, ut mittant ad ſe codicem illum legendum, vel etiam tranſcribendum & reſtituendum, quem codicem non ſolum pontifex, ſed etiam ipſe cupit.

ANN. CHR. 1434.

a Lib. IX. ep. X.

Septimo kalendas [b] auguſti eidem Alberto ſignificat ſe deliberando ejus nepote verbum feciſſe cum Romano pontifice, ejuſque ereptionem a non invito impetraſſe, & inſtitiſſe, ut ſcriberentur breves literæ pontificiarum copiarum duci Gattamelatæ. Sed cum Bononiam proficiſceretur Johannes Vitelleſchus a Corneto, vulgo patriarcha Alexandrinus & epiſcopus Recinetenſis, functurus officio legati in ea urbe, & amiciſſimus ſui, ſatius viſum eſſe commendare ipſum illi; quod & inſtantiſſime fecit. Urget iterum negotium convehendi ad Eugenium pontificem pervetuſtum codicem, ubi geſta Chalcedonenſis concilii per actiones digeſta continentur cum commento Facundi, quem codicem quis ſit, probe callet Gaſpar amicus ejus.

b Lib. IX. ep. XI.

Sexto kalendas auguſti [c] ex Florentia Mariotto gratulatur, quod prudenter tironibus diſpenſaverit eleemoſynas pontificis. Negotia, quæ ipſe agit nomine pontificis, prohibere ſe, ne eremum petat. Hieronymum de Aleottis Arretinum monachum ſanctæ Floræ, qui cupiebat in Fonte-bono ſibi adhærere, & ipſe ſecum habere deſiderat, cujus ope & ſtudio multum ſolatii laboribus ſuis accederet. Clerum exemptum decreviſſe non pecunias, ſed argentea vaſa dare pontifici. Se ſtatuiſſe immorari in monaſterio ſancti Salvatoris Florentiæ.

c Lib. XV. ep. XXXVI.

Octavo idus auguſti [d] ex monaſterio Angelorum Florentiæ Chriſtophoro epiſcopo Cervienſi ſummi pontificis referendario mittit ſupplicationem quamdam monachorum Montis-oliveti. Poſt biduum [e] Mariotto addit animos, ne puſillanimitate deficiat in inſtruendis nutriendiſque pueris.

d Lib. III. ep. I.

e Lib. XV. ep. XXXVI.

Decima auguſti [f] præfato Johanni Vitelleſco literis commendat liberationem nepotis prædicti Alberti, quem voce ante commendaverat, cum pro-

f Lib. II. ep. XXIII.

Ann. Chr. 1434.

proficiſceretur ex Florentia Bononiam, quoniam ita pontifici Eugenio placebat, qui reſponderat velle, ut ipſe legatus ſponte ſua in ea re memorato civi gratificaretur, & injunxerat ſibi Ambroſio, ut id ipſi legato ſcriberet. Mulam, quam mutuo ipſi commodaverat, tradendam vult priori ſanctæ Mariæ de Angelis. Orat demum legatum, ut ſalvum-conductum pro inſerendis in urbe victui neceſſariis præſtare dignetur monaſteriis ſanctæ Chriſtinæ, ſancti Damiani, ſanctæ Mariæ de Angelis & Camalduli-Bononien- a Lib. XXII. ep. XVI. ſis. Ipſa decima die a ad Jacobum priorem Angelorum de Bononia (de Poetis) ſcribens refert ſe omnem operam ſuam impendiſſe pro Stephano Poeta nepote Alberti e vinculis eripiendo. Jubet mulam ad ſe mitti a b Lib. IX. ep. XII. Recinetenſe epiſcopo legato reſtituendam. Eadem die b Albertum monet, ſe denuo dediſſe literas legato pro liberatione ejus nepotis. Commendat ipſi domum quamdam ſpectantem ad monaſterium ſanctæ Annæ, quam Johannes-chryſoſtomus ſenior amicus ſuus immodica auctoritate fiduciaque amicitiæ occuparat, gratiſſimumque ſibi ſacturum, ſi per ejus opem abjecta inde militari manu recuperabitur. Hæc vero habet de gubernatore a pontifice Bononiam miſſo: *De gubernatore ad vos miſſo & a vobis ſuſcipiendo, non equidem illum approbans, quem nunquam ſatis probavi, ſed paci veſtræ, immo totius Italiæ conſulens, videbam in motu eſſe omnia, putabamque eſſe ſatius pontificis obſequi votis, qui illum præferret virum, quem præter ſe nemo fere eſt, qui probet, quam reluctando diutius inexorabili bello initium dare. Verum quid agimus, cum unius arbitrio aguntur omnia, qui ſit maxime ſuæ ſententiæ tenax, neque ab ea amoveri facile poſſit?* Gubernator eſt vel Marcus Condulmerius miſſus anno antecedenti, quem incluſum tenebant Bononienſes, neque ipſius regimen pati volebant, vel qui miſſus eſt anno ſequenti, Daniel Scotus epiſcopus Concordienſis alter pontificis ex ſorore nepos; Vitelleſchus autem eſt legatus is, cujus arbitrio omnia agebantur. Demum pietatem Alberti in conſulenda pace chri- c Lib. IX. ep. VIII. ſtiana laudat. Decima-tertia auguſti c fert ægre legatum nondum liberaſſe ejus nepotem, immo aſſerere nihil in mandatis recepiſſe a pontifice ſummo de eo liberando. Se continuo curaſſe, ut Brevia ſcriberentur ſuperea d Lib. I. ep. VII. re duci Gattamelatæ. Die ſequenti d hæc Ambroſius ex ſuo monaſterio Angelorum Eugenio Romano pontifici in gratiam Bononienſium ſcripſit. *Bononienſe negotium, ut commendarem ſanctitati tuæ, multi & primarii cives vehementer orarunt, quippe in quo, ſi bene ac rite agatur, conſiſtit Italiæ totius & imprimis civitatis noſtræ & tuæ ſanctitatis ſalus, ſicuti contra ſi negligentius tractetur, belli inexorabilis & pernicioſiſſimi ſeminarium pariet. Videtur plurimis (in quam ſententiam & ipſe eo) eam rem non vi & armis, ſed conſilio & lenitate tractandam, non exaſperandos Bononienſium animos minis atque terroribus, ſed blanditiis mulcendos, promiſſionibuſque, & ſpe meliori relevandos. Concedendum facile deſideriis eorum, & maxime in electione legati non contriſtandos. Non placet eis, quem ſanctitas tua miſit; mittat, quem volunt, modo in fide ſanctitatis tuæ ac devotione perſiſtant. Diſſimulandum eſt ſæpius, Eugeni beatiſſime, & ubi majoris incommodi periculum imminet, ſententia facile decedendum. Nihil magis probatur in principe, quam lenitas, & conſiliis ſalubrioribus acquieſcere. Diligo equidem virum illum, quem illuc miſit tua ſancta dignatio, quoniam abs te diligitur, conatuſque ſum literis mollire Bononienſium animos, ut eum grate ac libenter excipiant, quod ex literis Alberti, quas ad te miſi, advertere potuiſti. Sed ſi illi hunc nolunt, num ideo bellorum tumultu permittendum eſt, ut quatiatur Italia?... Culpant plurimi hunc hominem, atque ad pacis componendæ ſtudia minus idoneum arbitrantur. Idque nomini ſuo*

invi-

invidiam paris, quod iſtum hoc tempore hujuſmodi functurum munere miſeris, per quem timent omnia perturbanda, pacemque deſperandam rebus .... Si in Mediolanenſis ducis poteſtatem civitas illa tam ſingulariter illuſtris deveniret, certe quam grave ſcandalum inde concilium ſumeret! quam uberem materiam laceſſendi, atque invidioſis vocibus carpendi tuam ſanctitatem ſe inveniſſe gauderet! Audiſſe ſe, ſubdit, cardinalem ſanctæ Crucis a Baſileenſe conſilio mitti ad ſanctitatem ſuam, & vix quit fraudem hic non ſuſpicari. *Advenit abbas ſanctæ Juſtinæ, tollitur alio colore memoratus cardinalis, tuo præſidentes nomine, & tuæ ſanctitatis propugnatores. Quis prohibeat tetrum aliquid adverſarios in Dominum noſtrum machinari?...* Precatur demum, ut bullam irritare & revo caredignetur inhoneſtiſſimam contra Arretinum clerum, qua permittitur, ut clerici carceri mancipentur, graventurque in bonis eccleſiaſticis & patrimonialibus, & redditus ſollemnes ſeqneſtrentur, inſuper excommunicentur & ſuſpendantur, & priventur, ut fœneratori cuidam perſolvatur certa ſumma, cujus minutam legerat apud Poggium. Legiſſe ſe apud eumdem & aliam minutam, quam ſanctitas ſua ſcribit officialibus Montis, inhibendo juſtiſſime, ne quid ultra exigere audeant, & inſuper quæ poſt adventum pontificis in Etruriam exegerunt, reſtituant; cujus clauſula Ambroſio videtur a ſua ſanctitate temperanda, ſatiſque fore, ſi in futurum abſtineant, niſi jam accepta & creditoribus aſſignata reſtituant, & hoc pacis ſervandæ & evitandi ſcandali gratia; neque debere ſibi diſſentire ſententia, ut vexatoribus Arretini cleri permittat ſanctitas ſua, quod hujuſmodi officialibus prohibet, nempe ſi diſſentiantur mercatorum, ſive potius fœneratorum libri, reperientur ſummam principalem bis terque recepiſſe. ANN. CHR. 1434.

Decimo-quinto kalendas [a] ſeptembris electa a ſe abbatiſſa ſancti Benedicti de Sancto-Miniato Michaeli abbati ſanctæ Jucundæ ſcribit Ambroſius ſe per eam electionem nullum velle præjudicium inferre ejus monaſterio, cui antiquo jure ſubjectum eſt illud ſancti Benedicti, ſed renuntiatum jampridem in manibus Antonii de Parma ſui prædeceſſoris prioris generalis. Quare commiſiſſe ſe Dominico abbati Rotenſi, ut electam in poſſeſſionem induceret. Eadem die [b] Alberto animi ſui fluctus indicat Ambroſius pontificem quidem bono animo certe videri, & cupere omnia gratificari Bononienſibus, quod tum ex ore ipſius pontificis didicit, tum ex ore amiciſſimi viri Galeotti, ingentemque pontifici mœrorem inceſſiſſe, quod præter condictum Gaſpar Baptiſtæ Canetuli frater non Florentiam, ſed Venetias deductus ſit, eamque rem ita tuliſſe graviter, ut nuncium continuo miſerit, qui Florentiam reduceret hominem. Hortatur Albertum, ut magnifici viri Baptiſtæ componat animum, & meliore ac lætiore ſpe recreet, malitque vir ille conſulto parere pontificiis monitis, quam intus invehere tyrannum infeſtiſſimum, qui omnia molitur, ut Bononiam occidentis emporium ſui juris efficiat, unde veluti ex arce vexare finitimos poſſit, & tela in ſubeuntes intorquere. Baptiſtam ſalutat, Albertum vero etiam nomine Mariani Porcii.

a *Lib. XVIII. ep. XXVIII.*

b *Lib. IX. ep. XIV.*

XII. Scribit epiſcopo Caſtellano invaſori judicium abbatiæ Burgenſis.

OCTAVO kalendas [c] ſeptembris ex Florentia ſcripſit Sirobaldo epiſcopo Caſtellano, firmiter quidem ſuaviterque refellens ejus querimonias circa monaſterium Burgenſe. Scripſerat epiſcopus Ambroſio illum ad impedienda eccleſiæ Caſtellanæ jura exorbitantem commiſſionem a pontifice obtinuiſſe, ac ſecundum curiæ ſtylum, qui obliteratus eſt, oportuiſſe eam illum ſibi inſinuare quæ ſi inſinuabitur, ipſe eo recurret, ubi non eſt acceptio perſonarum. Demonſtrat autem reſpondens Ambroſius ſe non impedire jura ejus eccleſiæ, ſed tueri dumtaxat libertatem monaſterii, quod

c *Lib. II. ep. XXIV.*

Ann. Chr. 1434.

habet adminiſtrationem liberam tam in ſpiritualibus, quam in temporalibus ex indultis & veteribus privilegiis Romanorum pontificum & imperatorum. Conſtare ex pluribus chirographis abbatem Burgenſem cauſas omnes tam uſurarias, quam matrimoniales ævo jam diuturno judicaſſe. Patere ex apoſtolicis literis pontificem ſummum, cum fratribus Minoribus locum ædificandæ eccleſiæ intra Burgum dare vellet, ſine requiſitione abbatis Burgenſis id non feciſſe. Non eſſe obſcurum Bonifacium IX. juſtis ex cauſis inſertis in ſuis literis ipſi monaſterio juriſdictionem pleniſſimam confirmaſſe. Quoad exorbitantiam commiſſionis emanatæ a pontifice, id hujus injuria dici, perinde ac non licuerit pontifici decernere, quod vellet, immo corrigere, quod negligenter minuſque conſiderate prius emanaverat. Injuriam aliam fieri pontifici Eugenio, affirmando ſub ejus pontificatu periclitatum fuiſſe curiæ ſtylum, eſſeque apud ipſum acceptionem perſonarum. Deſiderari vero modeſtiam in epiſcopo, qui a ſententia, ordinatione ac decreto Romani pontificis appellare ad concilium minatur. Aſſerebat inſuper epiſcopus Ambroſium venire contra fidem & pollicitationem ſuam, quam Carolo fratri ipſius, præſente T.. magnifici comitis cancellario, dederat, hoc ipſo nimirum anno. Qua in re ſe tuetur, nihilque a fide & a promiſſis deviaſſe oſtendit. Poſtremo non diſſentit conferre negotium cum domino Laurentio de Ridolphis. Quid ſequutum fuerit, docet anonymus collector monumentorum Burgenſium his verbis. *Contra ſuperiores omnes ſententias pro epiſcopo Caſtellano in abbates Burgi latas defeſſos potius quam defenſos, clementia ſummi pontificis Eugenii IV. qui dum in minoribus conſtitutus extiterat, ejus cauſæ naturam juraque utriuſque partis in prima ſibi facta delegatione cognoverat, tandem reſtitutionem abbati Paſchaſio per indultum conceſſit, & domino ſancti Sixti hujuſmodi reſtitutionis cauſam delegavit. Cujus quidem reſtitutionis cum epiſcopus ipſe non eſſet ignarus, captato tempore, quando non aderat, qui defenderet, ex cancellaria executoriam, inde compulſoriam traxit, quibus fretus monaſterii & Burgi-ſancti-Sepulcri antiquiſſima jura occuparet. Et inhibitione ſibi a domino ſancti Sixti facta, ad concilium Baſileenſe, quod eiſdem temporibus peragebatur, appellavit, atque in contemptum ſedis apoſtolicæ poſt ſibi præſentatam inhibitionem jus ordinarii in ipſo Burgo exercere conatus eſt, favente ſibi Franciſco de Battifolle comite Puppii, qui tunc Burgi-ſancti-Sepulcri vicem Nicolai Fortebrachii, cui Burgus ipſe emphyteutico jure conceſſus erat, obtinebat. Comes autem ille Simoniaca pravitate corruptus Sirobaldo epiſcopo Caſtellano aditum & ingreſſum in Burgo permiſit. Cum autem epiſcopus ipſe Burgum applicuiſſet, furtiveque ingreſſus fuiſſet, illico tumultu populari ſubrepente, cum jam manifeſtus eſſet epiſcopi adventus, non ſine magna ſui ignominia ex Burgo ejectus eſt. Neque multo poſt cum ad Romanam curiam Florentiæ degentem ſe perſonaliter contuliſſet, ſuorum omnium demeritorum pœnas luit, depoſitus ab epiſcopatus dignitate, juxta illud prophetæ pſallentis:* Et epiſcopatum ejus accipiat alter. (id ſerius contigit anno 1440. vel 1441.) *ſed nec Franciſcus de Battifolle comes fautor ejus jam pœnas effugit, ſecundum illud ejuſdem prophetæ pſallentis:* Nutantes transferantur filii ejus & mendicent, & ejiciantur ab habitationibus ſuis. *Depoſito vero Sirobaldo ex merito ſucceſſit Rodulphus iſte, qui nunc epiſcopus Caſtellanus vivit, & morum ac vitæ integritate & honeſtate præpollens. Is cum aſſumptus ab Eugenio extitiſſet, quæſiviſſetque ab eo pontifice juriſdictionem Burgi-ſancti-Sepulcri aſſequi, audire ex ore pontificis in ea re meruit: Auſculta fili, ſatis habes, ſi vitam tuam ſub ſilentio in hac moleſtia quietam duxeris.*

ANN. CHR. 1434. XIII.

Agit pro liberatione cardinalis nepotis Eugenii IV.

SEPTIMO kalendas ſeptembris [a] Chriſtophoro epiſcopo Cervienſi ſcribit ſe craſtina die cum eo loquuturum, & collaturum quædam, quæ vehementer affligunt animum ſuum. Die ſequenti [b] eidem mittit ſupplicationem cleri Arretini orans, ut quod inique per ſubreptionem conſtitutum eſt, revocetur. Commendat ei hoſpitalia Lemmi, & domini Boniſacii, quorum cauſa ſibi commiſſa fuerat inſpicienda, ut pontifex ea ab impoſito onere relevet, & immunia eſſe decernat, præſertim quia ſibi ea ipſa commendata fuerant a miniſtris dominorum civitatis. Quarto nonas [c] ſeptembris eidem Chriſtophoro ſcribens inſtat revocari bullam adverſus Arretinum clerum emanatam, cujus cleri vicarium commendat: Tertio nonas [d] iterum Eugenium Romanum pontificem orat, ut ſubmoveat fœneratorum vexationem a clero Arretino, cum per delegatum a ſanctitate ſua virum ſane integrum, Petrum de Caſatiis, poſito calculo declaratum ſit ac definitum clerum Arretinum nihil homini illi ſœneratori debere; ita etiam ut moderetur clauſulam illam bullæ miſſæ ad officiales Montis. Denuo Bononienſe negotium inculcat, ita ut legatum juxta cor illorum eis tribuat, eum tamen, qui ſanctitati ſuæ ſit fidelis. Indulgeat Baptiſtæ, (Canetulo) quæ velit, & plura etiam quam poſcat. Se hodie Senas proficiſci mandatum ſuæ ſanctitatis ſtrenue exequuturum. Ea ipſa die [e] precatur Chriſtophorum Cervienſem epiſcopum, ut precibus ſuis pro Arretina re pontifici oblatis favere velit; negotium vero ineundæ pacis inter Galeottum de Canetulo & Johannem Griſonem juniorem, quia plenum laudis eſt, orat, ut pontifici ſuggerat. Die octava [f] ſeptembris nota vult pontifici per eumdem Chriſtophorum graviſſima negotia, ſcilicet cardinalem Franciſcum camerarium pontificis nepotem e cuſtodia eripiendum, & ſancti Angeli caſtrum reſtitutum iri, modo arx ipſa Romano cuipiam viro tradatur, pontificis ac Romanorum nomine habenda, idque opera Stephani Porcii equitis Romani, & tunc prætoris Senenſis, ad quem alloquendum juſſu pontificis ipſe Ambroſius Senas mox perrexerat; quate Chriſtophorum precatur, ut hæc pontifici ſuggerat, ne veniens poſtea ipſe Stephanus, ignorantem ea ſuper re pontificem inveniat. Scribit inſuper eidem Chriſtophoro, ſe heri congreſſum fuiſſe cum epiſcopo Recanatenſi, & cum de Bononienſi negotio ſermo ortus eſſet, obſtinatiſſimum illum in ea ſententia reperiiſſe, melius eſſe dicentem Bononiam amittere, quam Bononienſium poſtulatis accedere; invaſiſſe vero ſe lethalem ſudorem, quod hujuſmodi conſiliis pontifex innitatur; offendiſſe poſtea Galeottum Canetulum animo multum commotum, eo quod nihil præter verba retuliſſet, & deluſus vehementer eſſet; ſi pontifex vellet, bene ſucceſſura omnia, & Canetulos non futuros diſſidii auctores, niſi neceſſitate compulſos. Hac ipſa die ipſum Galeottum accerſitum a fratre ante lucem Florentia Bononiam verſus abſceſſiſſe. Ea proinde die [g] ad eumdem Galeottum literas dedit Ambroſius triſtis, quod re infecta abiiſſet, ipſumque oravit, ut Baptiſtæ fratri pacem ſuaderet, ejuſque animum averteret a duce Mediolanenſi. Similes dedit [h] ad Albertum dolens pontificem non fuiſſe proniorem in Canetulos. Obſecrat, ut Canetulos revocet ab amicitia ejuſdem ducis Mediolani. Aliqua reſricat de ejus nepote Stephano nondum liberato. Addit, *ſi non placet legatus, interceſſione Florentinorum alium poſtulent Bononienſes a Romano pontifice*. Quatto idus ſeptembris [i] iterum Ambroſius Chriſtophoro epiſcopo commendat, ut Stephanus Porcius facilem habeat aditum ad pontificem, qui illi vigeſimam-primam hujus diei horam pro alloquio ſtatuerat. Poſt biduum [k] eumdem orat, ne Stephanus, qui tertio jam venerat, neque pontificem alloqui potuerat, inanis redeat, cum cra-

a *Lib. III. ep. II.*
b *Lib. III. ep. III.*
c *Lib. III. ep. IV.*
d *Lib. I. ep. VIII.*
e *Lib. III. ep. V.*
f *Lib. III. ep. VI.*
g *Lib. IX. ep. XIX.*
h *Lib. IX. ep. XV.*
i *Lib. III. ep. VII.*
k *Ibid. ep. VIII.*

ANN. CHR. 1434.

ſtina die ſit receſſurus, quia non plus induciarum acceperat a dominio Senenſi. Inſtat, ut audiatur, ne & camerarius cardinalis nepos pereat; & pontificis rebus peſſime conſulatur. Eadem die [a] cupit ſcire, an emollitum ſit cor pontificis, ut nepotem ſalvum velit, mittit inſuper ad ipſum epiſtolam quamdam ſuam agentem de morte Hieronymi fratris. Die ipſa [b] dolet Porcium infecto tractatu abire, eo quod prope definierit pontifex ſe nolle ulli Romano caſtrum ſancti Angeli tradere, quia hoc jampridem Romanis poſtulantibus denegavit. Spei tamen ſcintillam ſupereſſe, eo quod ſubjecerit recogitare ſe velle; orat itaque Chriſtophorum, ut una cum abbate ſanctæ Juſtinæ ſalubrius conſilium ſuggerat pontifici, præſertim cum Romani elati vehementer ſint, eo quod ſuperiores evaſiſſe videantur, fœderati inſuper duci Mediolanenſi, & concilii auctoritate freti, Nicolaumque habentes exercitus ducem pro nihilo potentiam pontificis faciant. Stephanum dolere rem ex voto non ſucceſſiſſe, quia majora & digniora poſt hunc primum tractatum aggredi ſtatuerat. Duodecima ſeptembris [c] Albertum admonet pontificem paci cum Nicolao Piccinino, vel cum Mediolanenſe duce inenndæ operam dare. Queritur de dilata nepotis liberatione. Improbat conſilia pontificis ſibi male conſulentis, quæ ſunt a Porciorum conſiliis aliena. Idibus ſeptembris [d] ex monaſterio ſancti Salvatoris Florentiæ committit Dominico abbati Rotenſi, ut abbati ſanctæ Jucundæ defuncto juſta perſolvat. Vigeſima ſeptima ejus menſis [e] ſignificat Chriſtophoro epiſcopo ſe non appetere neque negotium Bononienſium tractare, neque profectionem ad illos, otiique potius eſſet appetentiſſimum; juſſum tamen potiuſquam ultroneum id aggreſſurum, ſi pontifici videbitur.

a Ibid. ep. IX.
b Ibid. ep. X.
c Lib. IX. ep. XVI.
d Lib. XVI. ep. XLV.
e Lib. III. ep. XI.

XIV.
Varii argumenti epiſtolæ Ambroſii ad annum 1434. ſpectantes.

TRIGESIMA ſeptembris [f] Bartholomæo de Viarana ſcribens, ejus filium recens natum (Thaddæum) in ſuum ſuſcipit. Kalendis octobris [g], cum Albertus Bononienſis ſibi commendaſſet fratres Birgittanos, dolet operam ſuam, quam pro iis impendit, incaſſum ceſſiſſe. Canonicos regulares ſancti Salvatoris homines religioſiſſimos quidquam non debere metuere, cum pontificis animus ita ſit obfirmatus, ut nullius conatu vel improbo ab inſtituto poſſit avelli. Multa eſſe, quæ pontificem diſtrahunt, multa, quæ ſpem ſuggerant. Non excidiſſe ſibi nepotis ejus liberationem, ſed eam commendaſſe Juliano Riccio archiepiſcopo Piſano amiciſſimo ſuo, qui mittebatur a pontifice ad ſervanda caſtella Bononienſis agri. Quarto nonas octobris Mariotto ſcribit [h], camerarium Fontis-boni debere officio abſolvi. Ipſa die [i] Dominicum abbatem Rotenſem confirmat bona ſpe Rodulphum Piruccium, quem ante ejus relegationem diutius alloquutus fuerat, & admonuerat, ut monaſterii Rotenſis ſcripturas reſque vellet reſtituere, ſe præſente mandaſſe filio ſuo canonico, ut ipſas redderet. Die ſequenti [k] Chriſtophoro Cervienſi negotium Olivetanorum monachorum commendat. Ipſa die [l] Mariotto de re domeſtica, nonis octobris de Stephano puero, & ſexto idus de camerario non amovendo ſcribit. Decimo-ſeptimo kalendas novembris [m] ex monaſterio ſancti Salvatoris cum exorta fuiſſet in monaſterio Angelorum Florentiæ animorum diſſenſio, ſummi pontificis Eugenii auctoritatem ad factioſum monachum inde removendum implorat. Scilicet proxime accerſitus fuerat Ambroſius ab ampliſſimo civitatis magiſtratu, ut eumdem expelleret. Id non eſſe ſuæ facultatis reſpondit, quod monaſterium ipſum haberet exemptionem propriam, ne quem inde amovere, aut ibidem collocare ſuo arbitrio prior generalis, qui foret pro tempore, poſſet. Ea autem eſt exemptio quibuſdam aliis articulis a fundatore monaſterii (Guittone Arretino) cum eo, qui tunc erat ordinis princeps (Frigdiano priore generali) de conſenſu eremitarum fa-

f Lib. X. ep. V.
g Lib. IX. ep. XVII.
h Lib. XV. ep. XXVII.
i Lib. XVI. ep. XLVI.
k Lib. III. ep. XII.
l Lib. XV. ep. XXVIII. XXIX. & XXX.
m Lib. I. ep. XVIII.

cta,

Ann. Chr. 1434.

cta, & poſt annos plurimos a capitulo generali firmata, contra quam ipſe venire nequiret. Eo reſponſo fruſtrati domini civitatis poſtularunt, ut Ambroſius illuc profectus monachis perſuaderet blande ſactioſi] hujus amotionem. Se id ſeciſſe ingrate, & ſaniorem quidem congregationis partem inquietum, tumidum & ſcandali auctorem monachum abire cupiiſſe, alios vero ruitos ipſum fuiſſe, ſeque inſimulatum quaſi auctorem ejus ejectionis, ſurente, qui amovendus poſtulabatur. Quare ab Eugenio petit tolli conditionem illam tunc utiliter intervenientem, cum ſundatum ſuit monaſterium, & per quam ſervabatur perpetua clauſura, ita ut arbitrium haberet generalis monachos inquietos de loco movendi. De cetero ſubdit monaſterium illud eenteſimum jam & quadrageſimum annum a ſuis principiis in ſumma religione vivere; & perpetuo vivere vehementer ſe cupere. Addit, ſe accerſiviſſe ex Arretio monachum, qui mature ſit adſuturus, quique calculum ponet archiepiſcopi Florentini. De hac re anno ſequenti. Eadem die [a] literas haſce ſuas pontifici reddendas inſtat, bullamque expediendam, ſcribens Chriſtophoro Gervienſi. Poſtera die [b] ex Angelorum monaſterio agit apud eumdem officiis ſuis, ut Petrus Legionenſis clericus nobili in patria ſacerdotio honeſtetur, qui erat propinquus cardinalis ſancti Petri ad Vincula protectoris ordinis. Duodecimo kalendas novembris ex ſancto Salvatore [c] Mariotto ſcribit de rebus domeſlicis. Nono kalendas novembris [d] Eugenio occupatiſſimo graviſſimis negotiis per literas ſignificat, quid neceſſarium ſit pro reſtituenda in Vallumbroſano, quem de ejus mandato viſitaverat, ordine, religione, caput ſcilicet ſanum & vivum, & licet ægrum non ſit caput, vivum tamen ſenſum habere debere, quo mortua membra vivificet. Hinc poſt triennium Placidus Pavanellus monachus pontificis cubicularius Vallumbroſanis præſectus. Trigeſima ejus menſis [e] eidem Eugenio rationem reddens viſitationis monaſterii ordinis ſancti Hieronymi ſanctæ a ſe una cum abbate ſanctæ Juſtinæ aſſerit, viſitato monaſterio, & exploratis ſecretius illic habitantium votis comperiiſſe eos, qui ſuperſunt, integræ ætatis & mentis, communi ſtudio reformationem expetere, licetque illi juxta ſibi traditam normam religioſe & regulariter vivant, tamen eam ipſam regulam, ſuorumque paucitatem expaveſcere, & communiter hujus eſſe ſententiæ, ut vel priori religioni ſuæ, unde abſciſſi per inanem, & fere dixerim, ſuperſtitioſam novitatem unius fratris Lupi (Hiſpani Hieronymianorum congregationis cujuſdam inſtitutoris) præſumptione ſunt, reinferantur auctoritate pontificis, vel certe alteri arctiori aut pari religioni uniantur. Hæc ferme omnium ſententia fuit, licet non deſuerint, qui patri generali nuntiandum putarent, ne ſua ſponte deſeruiſſe monaſterium, atque inde migraſſe viderentur. Sterilem religionis ſuæ vulvam & ſuiſſe & eſſe teſtantur, adeout neminem, niſi Hiſpanum vel Germanum ſuſceperit unquam, eoſque brevi numero, & fore adhuc magis ſterilem timent, ut monaſterio ipſi ſupplementum ſit aliunde quærendum neceſſario. Subdit ſe memoria tenere ante plures annos eum, qui tunc monaſterio præerat, quum de Hiſpania ſibi fratres mitti ſuppliciter ac ſæpe poſtulaſſet, nunquam ſuiſſe exauditum. Suggerit proinde pontifici, ipſumque ſupplex orat, ut abbati Florentino Gometio illud monaſterium utiliter omnino conferat, quia anguſtiantur immodice ſamuli Chriſti, plureſque jam ſunt, quam ut eos capiat monaſterium vel capaciſſimum. Ipſum Hieronymianorum cœnobium eſt Camporeenſe, quod adjunctum ſuit monaſterio ſeu abbatiæ ſanctæ Mariæ de Florentia, de quo ejuſque initiis aliqua diximus tomo V. horum Annalium. Eadem die [f] ſignificat Chriſtophoro Gervienſi ſe alloquutum ſuiſſe Græcos, an ſcilicet annuerint Baſileenſi legato,

gato,

a *Lib. III. ep. XIII.*
b *Ibid. ep. XIV.*
c *Lib. XV. ep. XXXI.*
d *Lib. I. ep. XXIX.*
e *Lib. I. ep. X.*
f *Lib. III. ep. XV.*

Ann. Chr. 1434.

gato, an ex ſententia propria dixerint modum reducendi Græcos nullum ſupereſſe, niſi per concilium. Quod utrumque conſtantiſſime negant; orarunt quinimmo ſe, ut ipſe eos purgaret apud pontificem. Neſcit tamen, an tertius illorum quidquam hujuſmodi loquutus fuerit, & fieri poteſt, illum verba feciſſe de ſynodo Conſtantinopoli habenda juxta decreta pontificis. Die ſequenti [a] eidem ſcribit ad paucos dies ſe eremum contendere; interea orat, ut conficiantur bullæ quædam. Iterum purgat Græcos, ne animus pontificis adverſus ipſos inſontes commoveatur. Nonis novembris [b] reverſus ex eremo ait ſe audiſſe cardinales ſancti Petri ad Vincula & ſanctæ Crucis cras Urbem ingreſſuros; quod tamen confirmari ab ipſo cupit, quia juſtis de cauſis illis obviam ire deſiderat. Hauſiſſe præterea in itinere lætos rumores Romam in ditionem pontificis veniſſe pleno jure, cardinalemque camerarium triumphare, qui hactenus afflictus & mœrens fuit. Quarto idus novembris ex Florentia [c] manifeſtat Mariotto pontificem maximum in illum clementem, & Placidum ejus cubicularium faventem illi & tironibus in Camaldulenſi monaſterio degentibus. Idibus ejus menſis [d] Chriſtophorum orat, ut a pontifice ſibi impetret ſignaturas cujuſdam ſui libelli ſupplicis contra improbitatem quorumdam, qui ignota ſibi debita appingebant, alterius quoque ſupplicationis indulgentiæ pro monaſterio religioſiſſime vivente. Decimo-ſeptimo kalendas decembris [e] conqueritur adverſus Arretini cleri exactores, cauſamque commendatam vult Danieli Scoto epiſcopo Concordienſi, & utriuſque ope pontifici.

Quinta-decima novembris [f] a Bernardo abbate Volaterrano ſubſidia exigit pro celebrando anno ſequenti capitulo generali. Vigeſima-prima [g] ex Florentia gratulatur Alberto Bononienſi de nepote liberato, gratiaſque illi agit pro præſtita opera ad recuperandam domum monaſterii ſanctæ Annæ. Decimo kalendas decembris [h] Chriſtophori Cervienſis judicio & poſtulationibus obſequens mittit ei aliqnot epiſtolas ſuas non modo graviores, & de rebus ad Chriſtianam pietatem facientibus agentes, verum familiares quoque & nihil ferme ſerium continentes. Si quas dignas, ipſe judicaverit, quæ redigantur in codicem, facultatem facit. Denuo commendat Petrum Legionenſem clericum canonicatnm in patria poſtulantem. Pridie kalendas decembris [i] Pieram *de la Caſa* monialem Florentinam inſtituit in abbatiſſam ſancti Johannis-evangeliſtæ de Buldrone extra Florentiam in locum Matthææ de Aliis. Kalendis autem decembris [k] alias epiſtolas ſuas recens ſcriptas mittit Chriſtophoro. Commendat ipſi negotium uniendæ principali monaſterio cujuſdam eccleſiæ, præſertim cum in eo monaſterio deſit honeſta habitatio, in qua remorari prior poſſit. Ceterum capitula generalia ordinis Burgenſe & Britonorienſe plures locorum uniones ſtatuiſſe, ſed has eremitis & univerſo ordini fuiſſe moleſtas, non ſpernenda ratione, quod loca dicta a fundamentis ordinis permanſerint ſeparata, ut condita fuerant, & quod temerarium ſit velle unire, & diviſa conjungere, cum præcipue ſingula monaſteria ferme polleant privilegiis propriis, & neceſſarium ſit, quæ nniuntur monaſteriis ceteris, deſeri, itaut in eis non ſit habitator, officiaque divina deficiant contra conditorum mentem & intentionem, qui idcirco monaſteria ipſa ordini applicuerunt, ut cultus ſacer in eis perpetuo vigeret. Quod ſi in contrarium allegatur, in monaſteriis, ubi duo vel tres habitant ſoli, non poſſe regulariter vivere, reſpondetur, de hujuſmodi quoque conſtitutiones ordinis providere; & ſi integra regularis obſervantia in ceremoniis obſervari non poteſt, quæ tamen ſunt ſubſtantialia, etiam ſingulos poſſe ſervare. Quas rationes placet ſibi cum illo conferre, quia veras & probabiles. Ea die [l] ſcripſit ad Bor-

nium

a Ibid. ep. XVI.
b Ibid. ep. XVII.
c Lib. XV. ep. XXXII.
d Lib. III. ep. XVIII.
e Ibid. ep. XIX.
f Lib. XVI. ep. XXXIV.
g Lib. IX. ep. XVIII.
h Lib. III. ep. XX.
i Lib. XVIII. ep. XXXIV.
k Lib. III. ep. XXI.
l Lib. IX. ep. XX.

ANN. CHR. 1434.

nium Salam Bononienſem amicum ſuum, cui pollicetur manu Nicolai Nicolii perferendum volumen a ſe traductum Diogenis Laertii, admonendo Nicolaum officioſiſſimum promiſſionis ſuæ. Ingemiſcit cum ipſo, quod Bononia pontificis arbitrio ſe non permittat. Adhortatur, licet ſponte is feratur, ad pacem & ad eccleſiæ Romanæ auſpicia ferenda. Ipſa die [a] Romæo Foſcarario pandit animum ſuum ad internæ quietis ſtudia procul a mundanarum rerum ſtrepitu anhelantem. Hinc deſcendit ad turbas, quæ Bononienſem urbem vexabant, propoſita civitatis felicitate, ſi ſubire vellet Romanæ eccleſiæ ſubjectionem. Se inſtituiſſe venire ad eos, niſi occupationes variæ obſtitiſſent; venturum tamen fortaſſe ſubdit. Salutat Baptiſtam Canetulum, Guaſparem ejus fratrem & Albertum. Eadem die [b] excitat Paulum Venerium ſancti Michaelis abbatem ad opem præſtandam dejectis rebus monaſterii ſancti Mathiæ; ipſum eximit a ſolutione collectarum, comitia tamen prope habenda decernit menſe majo anni ſequentis. Franciſco etiam Sandello die ipſa [c] ſcribit, ut commodet mulam, quam tenet epiſcopus Vicetinus, Hermolao Barbaro. Demum ea die [d] Angelum priorem ſancti Mathiæ hortatur, ut reſipiſcat. Tertio nonas decembris [e] flagitat a Chriſtophoro Cervienſi, ut remittat ad ſe epiſtolas ſuas ab illo tranſcriptas, caſtigandas. Eidem die ſequenti [f] mittit alias hinc inde collectas. Illam tamen, quam ipſe Ambroſius ſcripſit cardinali ſancti Angeli, pontifici, ſi videbitur, legendam tradat. Hac poſtrema die [g] Franciſco Sandello ſcribens defendit, quæ ipſe geſſerat in monaſterio ſancti Mathiæ contra ejus priorem. Septimo idus decembris [h] diſpenſationem petit a Chriſtophoro obtineri pro irregularitate cujuſdam clerici Ferrarienſis. Eidem ſignificat, nono kalendas januarias [i] obtinuiſſe a pontifice indulgentias in articulo mortis perſonis decem, & quatuor locis religioſis. Quarto kalendas [k] ipſi ſcribit ſe valetudinis gratia ſeceſſiſſe extra urbem Florentiam ad monaſterium ſancti Benedicti. Literas ſe accepiſſe a Franciſco Barbaro prætore Veronenſe impendio commendantes cauſam religioſorum ſancti Georgii, & orantes, ut poſtquam a ſententia injuſte contra ſe lata provocarunt in facto eccleſiæ ſancti Vincentii Vicetinæ diœceſis, cognitio cauſæ ipſius delegetur Antonio Zeno celebri juris-conſulto vicario epiſcopi Patavini. Precatur Ambroſius Chriſtophorum, ut ſe commendet pontifici & cardinali Veneto amantiſſimo, quem videre & ſalutare avet. Poſt biduum [l] eumdem interpellat, ut ſtipem Græcis conſuetam erogandam curet.

[a] Ibid. ep. VII.
[b] Lib. XIX. ep. XXIII.
[c] Lib. XX. ep. XV.
[d] Lib. XXI. ep. XIII.
[e] Lib. III. ep. XXII.
[f] Ibid. ep. XXIII.
[g] Lib. XX. ep. XVI.
[h] Lib. III. ep. XXIV.
[i] Ibid. ep. XXV.
[k] Ibid. ep. XXVI.
[l] Ibid. ep. XXVII.

XV. Aliæ ſine nota diei & menſis.

CARENT nota menſis & diei ſequentes epiſtolæ. Sebaſtianum abbatem Camalduli-Florentini [m] mittit ad ſummum Florentinorum magiſtratum, ut opem ab eo petat, ne in Socii Camaldulenſem domum militum manus inducatur, cum ſacra eremus nulli ſubdita & Florentinis dumtaxat commendata jure vivat ſuo, neque alia ſit Camaldulenſis eremi conditio, quam conditio vicinorum comitum; alias ſe pontificis auxilium impetraturum, præſertim cum principes civitatis ante id temporis ſcripſiſſent ad commiſſarium, ne id fieret, ſed milites eorumque duces minime paruerant. Ex Piſis & ex noſtro monaſterio [n] octo menſibus poſtquam ex Venetiis redierat, ſcribit eidem circa monaſterium Buldronenſe reformatione indigens. Ex noſtro monaſterio Lucam priorem Angelorum [o] redarguit ob ſacras veſtes eccleſiæ venditas, irritam decernens, quam fecerat prior ſe irrequiſito, alienationem. Agit in eadem epiſtola de ſororibus monaſterii ſanctæ Apolloniæ, quibus vendendum ſericum. Ex monaſterio ſancti Michaelis Arretii [p] ſcribit Mariotto, cui paulo ante ſcripſerat ex Burgo, inde vero moverat verſus Arretium, ubi cœperat viſitationem.

[m] Lib. XVII. ep. XV.
[n] Ibid. ep. XXXVIII.
[o] Lib. XIV. ep. XI.
[p] Lib. XV. ep. VIII.

XVI. Johannis Lamolæ, & Pauli Sarzanenſis literæ ad Ambroſium.

JOHANNES Lamola Venetias profecturus conſilium & commendatitias lite-

An. Chr. 1434.

literas poſcit ab Ambroſio. Florentiam hic ſe receperat ad ſtudendum linguæ Græcæ, nunc autem conſultus a Carolo Marſuppino Arretino lucri gratia Venetias adibat, ubi bis fuerat Ambroſius. Scripta eſt Lamolæ epiſtola ad Ambroſium ex Florentia [a] die XXI. martii. Extat & Panormitæ [b] epiſtola ad eumdem Johannem Lamolam, ut relictis Carolo Arretino & Ambroſio, ad ſe pergat. Ad hunc eumdem annum ſpectat Pauli Sarzanenſis epiſtola [c] ad Ambroſium, qua ſummis laudibus extollit ejus verſionem operis Chryſoſtomi in vituperatores vitæ monaſticæ. In ea hæc habet de Ambroſio. *Singularis tua diſciplina tam Latina, quam Græca, tui morum ſanctimonia, tuæ denique & quidem egregiæ virtutes, ut eos, qui nunquam te viderint, te & ament, & abs te amari concupiſcant, alliciunt. Cum paulo ante, mi pater optime, egregium illud beatiſſimi Chryſoſtomi opus, quod ex Græco Latinum feciſti, contra monaſticæ vitæ derogatores, forte quadam in religione literis venuſtiſſimis depictum offenderem, non, ut fit, codicis initium lectito, Ciceronis continuo, aut cujuſpiam priſci clariſſimi viri opus putavi. Inter legendum lætitia ſumma, immo incredibili voluptate afficior; tum quod tranſcribi certum erat, tum quod etiam in ea Latinitatis ſuavitas, ſumma vocabulorum proprietas, ſententiarum gravitas, viſque dicendi ſingularis, ac denique, quod antiquius eſt, via optima ab bene beateque vivendum inerat. Redeo tandem ad primos codicis margines; tuam nominis conſpicor imaginem, quæ mihi ignota erat. Iter confeſtim ad prioris thalamum habeo, quo hac de re certior fierem, qui nomine Thophilus appellatur, vir ſumma religione ac ſingulari bonitate refertus, patria Venetus, inſigni opere, ut ajunt, natus. Ubi certior factus ſum, multo magis quam prius, gaudio afficior, cum & codicem, & te ſcriptorem jam habere mihi in animum duco. Proinde cujus in manu eſt, humanitatem oro atque obſecro, per ſuam religionem, per Deum immortalem, per omnes Sanctos, ut mihi codicis copia fiat. Is mihi ita liberaliter inſervit, ut ſumma cum vehementia & vehementer rogo, & codicem mea manu tranſcripſi, non librariorum peritia fretus, quod mihi & anima, & voluptas eſt ſingularis. Eum principis Mantuæ liberorum præceptori magiſtro Victorino viro ſingulari & optimo inſpiciendum dedi. Is continuo, ut ego (nequeo ardentius dicere) ejus amore captus eſt. Poſtulas copiam, daturque; quod lubens feci, tum ut homini audirem, tum etiam ut & tam egregium opus & nomen tuum ſeminaretur. Is principis liberis & potiſſimum cuidam adoleſcentulæ Latinis Græciſque ſatis eruditæ legere velle ajebat. Te, ut ex ſuis intellexi verbis, ſingulari benevolentia complectitur, immo te Deum in terris mortalem prædicat. His hactenus. Ad te plura non exaro; nam te viſere inſtitui. Vale, me tibi vehementer commendo.* De Paulo Sarzanenſe hæc habet ante aliquot annos Ambroſius in epiſtola ad Coſmum [d]: *Adoleſcens quidam plane eruditus atque humanus, quippe qui Guarini auditor fuerit, ſeſe huc contulit ediſcendæ Græcitatis cauſa, ſubſtantia tenui, & cui opus ſit aliena ope ſuſtentari. Appellatur Paulus Sarzanenſis, celebris ſane, quantum conjicio nominis, qui pedagogi ſe ſe in ordinem transferre vult, ut victum habeat;* quem proponit Coſmo inſtitutorem filii ejus Petri. Thophilus ſive Theophilus prior monaſterii ſancti Benedicti de Mantua ex patricia domo Veneta Michaelia obierat anno 1431.

a Lib. XXIV. ep. LXV.

b Lib. XXV. ep. XV.

c Lib. XXIV. ep. LXIII.

d Lib. VII. ep. I.

XVII. De templo Scholariorum penes monaſt. S. Mariæ angelorum de Florentia.

De templo Florentiæ inchoato hoc anno apud monaſterium ſanctæ Mariæ Angelorum hæc exſcribimus ex Fortunio, qui rem a ſua origine repetit. „ Eodem ſeculo, anno videlicet 1424. Matthæus Scholarius „ civis Florentinus eques miles ſtrenuus Ambroſii virtuti plurimum lau„ dis aſcribere cum fratribus ſolitus ſuum condidit teſtamentum manu

Chri-

„ Chriſtophori a Laterino notarii die XXIV. martii, in quo hæredem inſti- „ tuit Philippum cognomento Spanum illuſtrem comitem Themiſunni re- „ gni Hungariæ ſuum fratrem, cum onere conſtruendi cœnobium ordinis „ Camaldulenſis pro ampliando monaſterio Angelorum, & ſi non eſſet hæ- „ res, executores hujus ſuæ ultimæ voluntatis conſules artis Mercatorum „ Calis-malæ Franciſcæ ordinavit. Poſt hæc cum cepiſſet per ſe ædificare „ ipſum cœnobium in villa ſua Titiana ſub titulo ſanctorum Antonii & „ Juliani, contigit eum in Hungariam proficiſci, ubi novo condito teſta- „ mento anno 1426. XIII. januarii rogavit ipſum Philippum hæredem, ut „ ceptum monaſterium in Titiano perficeret, & ſi impediretur, negotium „ ad conſules Mercatorum, ut ſupra, pertinere voluit; manu Johannis An- „ dreæ de Parentha presbyteri Agrienſis notarii. Per eos dies Andreas Phi- „ lippi Renzii Scholarius epiſcopatum Varadini Hungariæ obtinebat, qui „ cœnobii Angelorum propter virtutem Ambroſii propaginem aliquam pa- „ riter videre cupiebat. Quapropter impetrata licentia teſtandi a ſancta „ ſede apoſtolica, & ipſe quoque condito teſtamento Philippum Spanum „ ſibi hæredem inſtituit, ejuſque pariter commiſit fidei, ut in quodam „ ſuo fundo alterum conderetur cœnobium ſecundum obſervantiam mona- „ ſterii Angelorum, & ſi quid oriretur impedimenti, ipſos itidem con- „ ſules artis Mercatorum executores teſtamentarios notavit, manu Tho- „ mæ de Perna clerici conjugati & notarii Tranſilvani. Adivit Philippus „ utramque hæreditatem ultimo novembris, ſed eam Philippo, Johanni „ ac Laurentio fratribus & filiis Raynerii Lippi Scholarii donavit cum one- „ ribus & honoribus; manu ejuſdem Thomæ; confirmatque eam donatio- „ nem Sigiſmundus imperator die ultima decembris anni inſequentis. In- „ terea conſules Mercatorum in utraque hæreditate ſeſe immiſcuerant, ma- „ nu Franciſci Guardii ſcribæ artis. Animadvertentes vero bona hæredi- „ tatis ad ædificationem duorum monaſteriorum non ſufficere propter multi- „ plicia legata, impetrant apoſtolicam licentiam, ut voluntates teſtantium „ in ædificatione unius tantummodo cœnobii exequi poſſint, interceditque „ decretum majoris magiſtratus civitatis die XX. decembris anni 1427. Igi- „ tur conſules palatium Matthæi equitis ſitum in vico ſancti Proculi fabricæ „ monaſterii adjudicant pro ejus dote die X. decembris 1429. Tradentes vero „ deinde Philippo donatario hæreditates illas petenti tam nomine ſuo, quam „ fratrum, quique obtulit ſe paratum onera perſolvere, annuit magiſtratus „ libenter ea lege, ut ſolveret arti florenos quinque millia auri pro monaſte- „ rio conſtruendo, dimidium videlicet infra ſex menſes, reſiduum vero infra „ ſex annos, ſextam quolibet anno, & pariter expenſas factas Romæ pro „ obtinenda unione & litis motæ contra conſules per epiſcopum novum Va- „ radini. Cum autem negotium ædificationis variis rebus urgentibus nul- „ lum ſortiretur effectum, anno 1434. urgente rem Ambroſio generale, „ impetratur apoſtolica auctoritate, ut monaſterium in inſigne templum ver- „ ti liceat, emuntque conſules a monachis Angelorum ſolum horti in com- „ pito Campaccii, qui emptus fuerat a filiis Johannis Andreæ Lippi, cum- „ que neceſſe eſſet occupari viam communem pro platea templi, permit- „ titur id fieri decreto officialium Turris, cum declaratione, ut nulli om- „ nino hominum ibi unquam ædificium ponere liceat. Porro inchoato tem- „ plo, jactis fundamentis, dum opificium in altum protenditur, ſupremus „ magiſtratus civitatis pecunias mutuo acceptas uſibus publicis adjudicat, „ & fabrica imperfecta remanet, ut cernitur, uſque ad annum 1503. Quo „ demum tempore inſtantibus monachis, tectum ſuperponitur, ſtatuitur- „ que, ut conſules ter in anno, ſcilicet ſingulis exactis quatuor menſibus,

ANN. CHR. 1434.

ANN. CHR. 1434.

„ anniverſarium pro animabus ipſorum teſtatorum ex pecuniis, quæ ſu-
„ perſuerant, in templo Angelorum fieri curent ſumptibus artis, diviniſ-
„ que interſint officiis &c.

Sicque duo monaſteria, quæ vigore hæreditatis conſtrui debebant, redacta ſunt ad templum imperfectum, quod etiam deſcribit idem Fortunius his verbis. „ Porro templi poſitio admiranda fuit, utpote quæ Phi-
„ lippi Brunelleſchii inſignis architecti graphis extitit. Voluit quippe tem-
„ plum conſtruere, quod inferius formam octangularem præſeferret tantæ
„ magnitudinis, ut ab una ad aliam parietum faciem eſſet ſpatium cubi-
„ torum XXIX. & ab angulo ad angulum XXXI. & cuique faciei ineſſet
„ ſacellum ovatum ſeu capella latitudinis ulnarum decem & unius quar-
„ ti, ex quarum latitudine pateret aditus ex uno in aliud ſacellum per
„ januam unius cubiti cum dimidia vel circa. Erigens ſe a terra ipſa mo-
„ les protendi debuit in altum cubitos XLVI. cum dimidio ad pervenien-
„ dum e terra ad lanternæ uſque oculum. Capellæ columnis ac paraſtadi-
„ bus cubitorum decem & trini quarti ornatæ mirum ſpectaculum exhi-
„ bent, extolluntque ſe a primo pavimento ad ſuam majorem altitu-
„ dinem cubitos duos ac viginti. Ab exteriori autem templi parte inten-
„ tio ingenioſi architecti fuit, ut compoſitis in duplum parietum faciebus,
„ ideſt in parteis ſexdecim ederetur niſi perfectum, ſaltem ex parte ro-
„ undum ædificium, in cujus binis quibuſque faciebus unitis vacuum re-
„ maneret, ut majori ſtuderet pulchritudini. A ſua planitie ad primum
„ uſque capellarum ſtillicidium cubitos XXII. in altum ſe extollens, cum
„ honeſte penderet, ad ſecundum ſubgrundæ ſuperioris motum ſeſe effe-
„ rebat, quæ a planitie ſua aſcenderet cubitos circiter XXXV. & pendicu-
„ lo idoneo perveniret ad laternæ oculum ab exteriori parte. Adornavit
„ itidem pulcherrimis coronis, vanis oculis, feneſtris, deſcenſibus atque
„ aſcenſibus ſuam magiſter ædificationem, ut videre eſt. Principalis janua
„ templi orientem verſus reſpicere, chorus cum capellis occidente cochlea-
„ ta ſchala, per quam omne circuitur opificium, in aſcenſu a ſiniſtris ip-
„ ſius portæ poſita. Quouſque vero ducta fabrica conſpicitur, altitudo il-
„ lius ad cubitos circiter decem & octo, ſeu etiam inæquabilitet erecta
„ & imperfecta artificium mirabile undique repræſentat, conſiſtuntque pa-
„ raſtadæ atque columnæ canalatæ ex ſereno bibuloque lapide egregie fa-
„ brefactæ. Id opificium ſic imperfectum cogitaverat noſtris diebus perfi-
„ cere Coſmus Medices magnus Ethruriæ dux, ſed cum vererentur patres
„ ex eo opere imaginem antiquæ obſervantiæ temerari poſſe, cum pate-
„ re debuiſſet templum mulieribus contra vetuſtiſſimam legem loci, inde-
„ mnitati illorum conſulere ſatius eſſet duxit. “

ANN. CHR. 1435.

XVIII.

Epiſtolæ Ambroſii pro xenodochiis Florentinis ad Eugenium.

EX monaſterio ſancti Benedicti extra muros Florentiæ, ubi ſe receperat ſub finem antecedentis anni Ambroſius, tum ad evitandas curiales ſollicitudines, tum ad curandam valetudinem, quarta die januarii hujus anni [a] ſcripſit Mariotto, ſe jam ex morbo convaluiſſe, ſed nondum recepiſſe priſtinas vires. Pontificis animum erga ſuos tirones optime diſpoſitum eſſe, pollicitumque ipſum fuiſſe centum alios aureos mittendos. Probat autem melius, ut ipſe Florentiam accedat ad eos recipiendos, ſicut etiam ut coram a Laurentio Mediceo melius quam a Coſmo tunc in ſummo magiſtratu locato per literas imploret auxilium. Quinta-decima februarii [b] ex monaſterio Angelorum Florentiæ petit a Leonardo Juſtiniano epiſtolas a ſe illi ſcriptas, quam ſummi viri tranſcribete cupiunt. Salutat Lautentium antiſtitem & Marcum ejus fratres, & Bernardum filium.

a *Lib. XV. ep. XXXIII.*

b *Lib. VI. ep. XXXVIII.*

lium. Quarto-decimo kalendas martii [a] ex eodem ſancti Benedicti monaſterio ſignificat Chriſtophoro epiſcopo ſe obtundi a Græcis, qui aut in patriam cum nationis eorum legatis ſunt dimittendi, aut pontificio ærario ſublevanda eſt eorum inopia. ANN. CHR. 1435. a Lib. III. ep. XXVIII.

Quinto kalendas martii [b] ex Fonte-bono Eugenium pontificem precatur, ut indulgentiarum munere alliciat fideles ad eleemoſynas erogandas xenodochio infantium Florentiæ intra muros urbis, quod Græci appellant Βρεφιοτρόφιον, ubi expoſiti incertis parentibus educantur infantes plures quam ducenti utriuſque ſexus. Tum deſcribit uſum loci. *Traduntur*, inquit, *ex more primum nutricibus lacte alendi, & ubi ablactati fuerint, intra locum illum diligenter nutriuntur. Mares traduntur literis imbuendi, puellæ muliebria diſcunt. Poſtea vero quam adulti fuerint, illi artem, ex qua ſuſtententur, ediſcunt, illæ traduntur viris, loco ſuppeditante dotem. Fiunt iſta non ſine maximis ſumptibus, ad quos non ſufficiunt ſollemnes proventus. Et licet Florentini ad hujuſmodi miſerationis opera ſuopte ingenio proclives eleemoſynas aſſidue inferant, minus tamen illæ ſufficiunt.* Veniſſe ad ſe loci ipſius præpoſitum, neque ipſum ſolum, verum & primores quoſdam civitatis, & oraſſe, ut pium locum piiſſimo domino commendaret; quare ſe indulgentiam exorare pro omnibus, qui memorato loco opem tulerint. Oratorium præterea, quod ibi venuſtiſſime ædificatum eſt, ſuæ ſanctitatis permiſſione dedicari, inque anniverſaria dedicationis ſollemnitate eam indulgentiam dari, quam felicis memoriæ Martinus V. indulſerat in conſecratione eccleſiæ hoſpitalis ſanctæ Mariæ-novæ. Aliud æque pium ſignificat Ambroſius pontifici. *Habet*, inquit, *civitas noſtra puerorum plurimas ſocietates nobilium, mediocrium, inopum. Singulis præfectus eſt laicus fidelis, gravis, religioſus ac timens Deum, qui hos enutriat, & in ſeculari habitu ad æterni regis militiam tirones exerceat. Servans ex inſtituto ſuo continentiam in omnibus, ſpectacula inania, ludoſque omnes fugiunt, atque ab ipſis quoque otioſis verbis abſtinent. Confitentur ſæpius, plerumque communicant, & cum diebus reliquis ſuam quiſque artem juſſi a parentibus innocue exerceant, dominicis ac feſtis diebus coeunt omnes ad deſignatum locum, ibique divinis laudibus vacant, & tempus per ſalutaria colloquia ducunt. Ubi vero menſi fuerint pueriles annos, in alium tranſeunt cœtum, quo grandiores natu conveniunt, ſimilibuſque operibus inſiſtunt. Plures ex iis poſtea deguſtato innocentiæ bono, religionis habitum ſumunt. Præcipuus hujuſce diſciplinæ puerorum numerus in ſeparata memorati infantium hoſpitalis habitatione ſub optimo pedagogo exercetur, nam centum ferme conveniunt.* Verum cum locus ille reparatione indigeat, neque modicis ſumptibus, oratum ſe ait a ludi ipſius magiſtro, ut rem ipſam notam faceret commendatamque ſanctitati ſuæ. Quod hac epiſtola facit perlibenter. b Lib. I. ep. XIX.

SE inſuper permoleſte deprehendiſſe commotionem quamdam, licet modicam, ſanctitatis ſuæ in ſe, quod exequutus eſſet negligentius negotium ſibi a ſua ſanctitate permiſſum archiepiſcopi Florentini, eo quod dixiſſet ipſum archiepiſcopum vexari ſine cauſa, idque ſecularibus. Qua in re ſic ipſe ſe excuſat. *Quod non videbatur honeſtum neque decorum (quando viris gravibus, & epiſcopali dignitate prædiſis me ſocium dederas) curam ſollicitandi negotium arripere mihi, præcipue te non id jubente. Ceterum auſim dicere nunquam illos ſine me conveniſſe, ut ſuſpicio omnis negligentiæ ſublata videretur. Et fieri poteſt, ut aliter ac ſe res habet, tuæ beatitudini de me ſuggeſtum ſit. Nam quod aliquid contra honorem ſanctitatis tuæ in aures quorumcumque loquutus ſim, Deo teſte, verum non eſt. Non tan-* XIX. Alia in facto archiepiſcopi Florentini.

ti facio archiepiſcopi illius ſalutem , cui vix tenui familiaritate conjunctus Ann. Chr 1435. *ſum, quantum opinionem ſanctitatis tuæ, cui omnia debeo, & quam violari ulla ratione ægre atque indigniſſime, ut par eſt, fero. Retinet dominus meus a principio ſtatim hujuſce controverſiæ me ſententiam meam tuæ ſanctitati literis explicare curaſſe, & quid vulgo diceretur, aperire. Adeſſe me voluit pietas tua, cum inter archiepiſcopum & dominum meum Recanatenſem epiſcopum te præſente res agitata eſt, idque munus tunc mihi a tua ſanctitate delegatum eſt una cum ſociis. Neque tamen ſegnius id exequi debui, quia ſententia mea diverſa fuiſſe videretur, quam tuæ ſubſternere ſemper animus fuit. Videbatur plurimis eam rem tuæ ſanctitatis opinioni derogare, iiſque magnis viris, & tuæ ſanctitatis mecum in primis ſtudioſis. Audiebam quotidie, qui cruciarent animum meum, quod nimius videretur clementiſſimus omnium arbiter in cauſa ipſa diſquirenda. Neque poteram non dolere, non angi, doloremque meum in eorum aures effundere, qui jugiter inhærent lateri tuo, ut quando tuæ ſanctitati congredi ipſe non poteram, per illos tibi innoteſceret animus ſervi tui, parum quidem prudentis, fidelis tamen. Neque enim ferreus eram, ut poſſem hujuſmodi ingratis rumoribus non moveri.* Commendat ipſi Græculos, ut ſtipem accipiant, hac præſertim tempeſtate, qua de reducenda illorum gente ſanctitas ſua deliberationem fecit ſalutarem & perneceſſariam; poſſe pontificem honeſte illos amovere a latere ſuo in officio perſeverantes, & in patriam remittere cum gratia, injuncto eis munere aliquo circa negotium unionis exequendæ, ſicut cum epiſcopo Cervienſe ſæpe ipſe (Ambroſius) contulit, ſicque omnis offendiculi tolletur occaſio. Orat demum, ne negotium Vallumbroſani ordinis inſectum relinquat, ipſe vero viſitationem proprii ordinis exequi perget. Excuſaverat initio epiſtolæ, quod Florentia injuſſu ſuo, neque pontificia benedictione percepta, diſceſſerit, nam venerat ante aliquot dies benedictionem petiturus, ſed ſecluſerunt ſe ab ejus præſentia occupationes ipſius graviſſimæ. Quoad archiepiſcopum Florentinum ipſe eſt Americus Corſinius primus patriæ archiepiſcopus, cui, ut eruitur ex hac epiſtola, ſuper adminiſtratione temporali epiſcopatus examen formatum fuit, quod aliunde non liquet, ſicut etiam ipſum in vivis fuiſſe hoc anno, ut ſubtus clarius oſtendimus ex aliis Ambroſii epiſtolis, contra communem opinionem, qua deſunctus dicitur ante adventum Eugenii Florentiam, qui proinde Romanus pontifex eam eccleſiam pro ſe non retinuit, niſi poſt obitum ejuſdem archiepiſcopi, qui hoc dumtaxat anno contigit.

XX. Ceteræ varii generis anni 1435. Ambroſii epiſtolæ.

Eadem die [a] Chriſtophoro epiſcopo rem Græcorum commendat, ne patiantur victui neceſſaria; commendat pariter Marianum Porcium nobilem Romanum equitem dulcem filium, quem juſtiſſimis ex cauſis ſumme diligit, & orat, ut a pontifice adoleſcens ille foveatur & ametur. Epiſtolas omnes ſuas, quæ ad ſe deferentur, ſe ad ipſum miſſurum, ſed precatur, ut dum tranſcribi eas fecerit, ne eas paſſim effundat, ſed apud ſe retineat. *Præterea*, ſubdit, *ſi tandem illas exire in publicum decreveris (nam tuo arbitrio res tanta permittitur) in ordinem eas redigere in libros animus eſt, ne ſit confuſio legentibus ex aggeſta & indigeſta multitudine, nullo præſertim ſervato ordine.* Petit, ut ſe excuſet cum cardinale camerario, quod eo inſalutato Florentia abſceſſerit, atque ſe illi commendet, quem diligit ex animo, atque eo magis, quo magna de illius indole ſibi pollicetur. Innocentii demum juvenis Bononienſis flagitat, ut preces audiat ſummus pontifex. Hic ex ordine ſancti Auguſtini a quodam abbate, qui ſe habere auctoritatem dictitabat, inductus, ut habitum monachi aſſumeret,

a *Lib. III. ep. XXIX.*

ret, fecit, ſed homo ſcrupoloſæ conſcientiæ de auctoritate abbatis nunc addubitat, oratque, ut pontifex abbati ſancti Stephani de Bononia committat, ut ipſum legitime ſuſcipiat. ANN. CHR. 1435.

Decima-quarta martii [a] Lucæ priori Angelorum Florentiæ poteſtatem facit vendendi quædam bona ſui monaſterii. Pridie idus martii [b] ex Aretio Chriſtophoro Cervienſi commendat Cæſarem Bononienſem. Iterum urget Florentini puerorum cœtus habitationem fieri ampliorem, auxiliumque requirit pontificis. Petit diſpenſationem ſuper defectu natalium iis monachis, qui præfici poſſint monaſteriis regulariter viventibus, & quæ in curia non vacent. Denuo orat pro Mariano Porcio, cui nobilitas generis, eruditio, morumque gravitas, munditia vitæ, oris gratia & dignitas inſunt; ætas ſolum deficit pro obtinendo protonotariatu, quam ſupplere poteſt pontifex. Gaudet Græcis reſtituta ſtipendia a pontifice, ut ex eorum literis ſactus fuerat certior. Peregrinari aliquando ſe inſtituiſſe pro munere viſitationis implendo. Demum aliquas ex ſuis epiſtolis mittit. Ex eodem loco die vigeſima-prima martii [c] Sebaſtiano abbati Camalduli Florentini ſcribit, ut opem ferant ipſe aliique prælati Mariano procuratori ordinis. Ipſa die [d] Chriſtophoro epiſcopo deſcribit, laudatque inſtitutionem puerorum xenodochii Florentini, ut fecerat in literis ad Romanum pontificem, qui grate acceperat, quæ ipſe de ea inſtitutione ſcripſerat. Se læte accepiſſe innotuiſſe pontifici ſuam innocentiam, probatamque fuiſſe in cauſa archiepiſcopi Florentini; ſibi ſcribi epiſcopum Tragurienſem (Thomam Thomaſinum) hoc (Ambroſio) crimen impegiſſe, palamque aſſeveraſſe ſe auctorem fuiſſe, ut ea cauſa negligentius tractaretur. Quod licet de amiciſſimo viro, & alias de ſe optime merito ſuſpicari non libeat, ſi tamen verum eſt, orat Chriſtophorum, ut epiſcopum urgeat ad ſatis pro ſua innocentia faciendum. Se defleſſe archiepiſcopi Florentini obitum, ejuſque indoluiſſe vicem, quem gratis vexatum aliena malitia ſemper putavit, neque ambigi, eam afflictionem illi occubitum acceleraſſe, oratque Deum, ut ipſum æterna requie donet, qua in terris caruit; ſe & defuncti memoriam proſequuturum, & eccleſiæ illius cauſam Deo commendaturum. Iterum precatur Chriſtophorum pro Mariano Porcio & pro Cæſare Bononienſe, & etiam pro monaſterio Burgenſe. Varium de pace rumorem ferri, aliis concluſam aſſerentibus, confuſam aliis rectius fortaſſe ſuſpicantibus. Tertia aprilis ex urbe Senarum [e] Mariotto ſcribit de rebus domeſticis. Sexto, ſed errore, quarto nonas aprilis [f], hoc eſt ſecunda ejus menſis rationem reddit Ambroſius Eugenio Romano pontifici de monaſterio Roſæ ejus urbis religioſe compoſito, in quo diſciplinam monaſticam cum inſtitutione novorum alumnorum efflorescere facit; ſcripſiſſe ſe nuperrime Placido cubiculario, quid de monaſterio ſancti Mathiæ ipſo quoque reformando, & in quo degunt monachi complures regulariter viventes, expoſuerit Paulus Venerius abbas ſancti Michaelis. Ex ſuggeſtione Stephani Porcii prætoris Senenſis commendat ipſi Marianum illius fratrem, ut ei concedat protonotariatum ea lege, ut non antea ſumat dignitatis illius inſignia, quam ad ætatem legitimam pertingat, ſive gradum doctoris aſſumat, licet tunc vigeſimum ætatis annum attingat. Se audiiſſe miſiſſe Bononienſes, qui ab ipſo pacem ſimul & veniam poſtulent; rogat igitur, ut, ſi illi petant, quæ alia fortaſſis tempeſtate indulgenda non eſſent, habita temporis ratione, inanes non dimittantur. Urget demum Vallumbroſanæ religionis negotium, quia non convenit pontificis gravitati pati caudam deeſſe ſacrificio, decetque, quod recte inſtituerit, ſollicite exequi, ne temporis lapſu langueſcat intentio. Ex monaſterio ſancti Vigilii Senarum

a *Lib. XIV. ep. VI.*
b *Lib. III. ep. XXX.*
c *Lib. XVII. ep. XXII.*
d *Lib. III. ep. XXXI.*
e *Lib. XV. ep. XXXV.*
f *Lib. I. ep. XX.*

Ann. Chr. 1435.

Senarum octava aprilis [a] de re œconomica ſcribit Mariotto. Ex eodem loco [b] Sebaſtianum abbatem Camalduli-Florentini laudat, quod in monaſterium ſuum exceperit cardinalem ſancti Petri ad Vincula ordinis protectorem. Ipſa die ex Senis Florentiam venit Ambroſius non animo remorandi; cupiebat enim, ſi licuiſſet, diebus his ſacris deliteſcere in otio. Die ſequenti [c] ex monaſterio Angelorum Hubertum reum ad mortem petitum vita donari a pontifice efflagitat Chriſtophorum, licet non ea ſit cauſa, ut ita atrociter plecti mereatur a præfecto civiratis. Bononienſes legatos ad ſe veniſſe, redditiſque; Baptiſtæ Canetuli viri magni literis negotia ſua magna inſtantia commendaſſe, quibus cupit morem gerere. Iterum orat pro Cæſare Bononienſe. Quinta-decima aprilis [d] ex monaſterio ſancti Felicis in Platea Florentiæ Bernardo abbati Volaterrano commendat Antonium tironem. Nono kalendas majas [e] Chriſtophori pietatem excitat, ut Lazarino Mediolanenſi ſcriptori apoſtolico ſeni, quem juvenilis error involvit, eaque de cauſa carceri traditus fuit, opem ferat, ex commendatione ſibi facta ab ejus filio. Kalendis maji [f] ex ſuo monaſterio Laurentium Mediceum hortatur exemplo ejus parentis optimi, ut inimicum ſuum faciat ſibi amicum, virum non obtuſum neque hebetem, ſed magni animi, conſtantiæque, facile Raynaldum de Albizis, qui princeps fuerat factionis, ut una cum fratre ex Florentia pelleretur. Narrat Laurentii patrem ultimum vale ſibi facturum veniſſe olim ad ſe, & peracto convivio, extrema hæc verba ſecum fuiſſe alloquutum, poſtquam Ambroſius pluribus proſecutus fuerat perpeſſam a civibus perſecutionem, infirmitatem utriuſque nepotis, morbum ipſius: *At nollem aliud, aliterve contigiſſet*. Intulit etiam idem Laurentii pater ſibi ſemper cordi fuiſſe inimicos beneficiis devincire. Quarta maji [g] ex ſuo monaſterio Angelorum Bernardum abbatem Volaterranum hortatur, ut zeli ſui adjutor apud Fontembonum permanere velit, functurus ibi vicarii officio. Significat illi collationes a ſe factas ſacerdotiorum ſancti Nicolai Curtis-luponis & ſanctiſſimæ Trinitatis de Sacraria in Sardinia. Scripturas monaſterii ſancti Savini ipſi remitiit. Ex monaſterio ſancti Johannis-evangeliſtæ de Buldrone decima-quinta maji [h] Sandello abbati Carcerum committit vices ſuas in monaſterium Montis-crucum, & ad cognoſcendas ejus prioris rationes, geſtaque ſcrutanda, uſque ad capitulum generale ordinis. Se miſiſſe ex Senis Eugenio Romano pontifici literas Venerii abbatis ſancti Michaelis aſſerentis res monaſterii ſancti Mathiæ eſſe opinione ſatis meliores, ibique conventum ſatis numeroſum religioſeque viventem ſupereſſe, quia ægre ferebat ſummus pontifex deſolationem ejus monaſterii. Vigeſima-nona maji [i] Majori & eremitis ſcribens ex Florentia aliqua in ipſis carpit. Kalendis junii [k] ſcribit Auguſtino monacho. Decima julii ex Fonte-bono [l] Gregorio monacho ſeni Angelorum de Florentia ſcribit, ut mutuam pecuniam recipiat pro ſe a Coſmo Mediceo. Decimo-quarto kalendas julii [m] ex Senis Eugenio pontifici Georgium quemdam juriſperitum Senenſis eccleſiæ præpoſituram cupientem commendat, polliceturque ſe paucis poſt diebus venturum ad ſanctitatem ſuam. Decimo-tertio kalendas auguſti ex Florentia [n] monachis Roſæ Senarum religioſam obſervantiam ſuadet, mittens inſuper dona pro ipſis a pontifice accepta, & ſubſidia. Antea Benedicto priori ejus monaſterii [o] ſcripſerat præſtita a ſe apud pontificem pro ejus cœnobio officia; ſpem ſe fovere ſubſidiorum, quæ dabit ipſe pontifex, quem alloqui nondum licuit; ipſum facultatem feciſſe Hieronymo monacho ſacrum faciendi. Primordia reformationis caute temperanda. Adhortatur ad inopiam ferendam, & ad jactandum in Deum cogitatum. Menſe julio [p] ſignifi-

a *Lib. XV. ep. XXXV.*
b *Lib. XVII. ep. XX.*
c *Lib. III. ep. XXXII.*
d *Lib. XVI. ep. XXXVI.*
e *Lib. III. ep. XXXIII.*
f *Lib. VII. ep. XVII.*
g *Lib. XVI. ep. XXXV.*
h *Lib. XX. ep. XIII. & XVII.*
i *Lib. XVI. ep. XXI.*
k *Lib. XII. ep. XXXVI.*
l *Lib. XIV. ep. XXVIII.*
m *Lib. I. ep. IX.*
n *Lib. XVIII. ep. XXXI.*
o *Lib. XVIII. ep. XXIX. & XXX.*
p *Lib. XV. ep. XXXVII.*

gnificat Ambroſius Mariotto ſe ante triduum accepiſſe a pontifice mandatum Baſileam eundi, neque ipſum & cardinales ullam ſui excuſationem admiſiſſe.

ANN. CHR. 1435.

XXI. Ambroſius deſtinatur legatus Baſileam a pontifice.

a *Lib. XXV. ep. I.*

DECRETA itaque fuerat ab Eugenio Ambroſii profectio Baſileam a die decima-quarta julii, ita ut ipſe una cum Antonio de Sancto-vito Romani palatii auditore ex nobili Altanorum familia legatus pontificius iret ad concilium, ut colligitur ex ſequenti *Tranſitus* pontificio diplomate [a]. *Eugenius epiſcopus ſervus ſervorum Dei univerſis & ſingulis, ad quos præſentes advencrint, ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Quum dilectos filios Ambroſium abbatem ordinis Camaldulenſis generalem, & Antonium de Sancto-vito cauſarum ſacri palatii apoſtolici auditorem oratores & nuntios noſtros pro nonnullis ſtatum noſtrum & Romanæ eccleſiæ, necnon pacem & quietem totius populi Chriſtiani, ac bonum univerſalis eccleſiæ concernentibus ad ſacrum Baſileenſe concilium præſentialiter mittamus, univerſitatem veſtram rogamus & exhortamur attente, quatenus eoſdem Ambroſium & Antonium, cum per partes veſtras tranſitum fecerint tam per terram, quam per aquam, ob reverentiam dictæ ſedis & noſtram benigne recipientes, & honeſte tractantes cum eorum familia uſque ad numerum viginti equitum, & cum omnibus valiſiis, pannis, arneſiis & rebus aliis, ſine aliqua ſolutione datii, paſſagii, gabellæ, thelonii, angarii, parangarii, aut alterius oneris vel gravaminis, libere & expedite tam in eundo, quam in redeundo permittatis tranſire, eiſdem de ſecuro conductu, cum parte noſtra fueritis requiſiti, liberaliter providentes, in præmiſſis vos taliter habituri, quod iidem Ambroſius & Antonius ad locum ſibi per nos commiſſum ſecure accedere, & inde ad nos reverti poſſint, noſque veſtram devotionem exinde merito commendare poſſimus. Datum Romæ* XIV. *julii* M. CCCC. XXXV. *pontificatus noſtri anno quinto.* Die XXII. julii ex Florentia etiam cardinales ſcripſerunt ſacroſanctæ ſynodo Baſileenſi commendatitias literas pro Ambroſio priore generali, & pro Antonio de Sancto-vito auditore cauſarum ſacri Palatii, quos ex parte Romani pontificis Eugenii mittebant nuntios ad eamdem ſynodum. Literæ extant in collectione Martene & Durand [b]. Die ſequenti alias eidem ſynodo ſcripſit ipſe Eugenius [c] pro iiſdem ſuis legatis literas, quas vocabant *Credentiæ*.

b *T. VIII. col.* 819. *Theſaur. noviſſ.*

c *Ibid. col.* 846.

XXII. Deſcriptio itineris Ambroſii Baſileam verſus.

d *Lib. XVII. ep. XXV.*;

PONTIFICIIS igitur mandatis obtemperaturus Ambroſius, Auguſtino, Thaddæo & Luca monachis comitatus diſceſſit ex Florentia die XXIV. julii, ut ad Sebaſtianum abbatem Camalduli Florentini ſcribit [d]. De Auguſtino hæc habet in libro de erudiendis monachis Hieronymus de Alleotis: *Auguſtinus Porticenſis, optimus omnium, quos unquam viderim, monachus, boniſque artibus & ſacris literis non mediocriter excultus. Is præter ceteros obſervarat Ambroſium, nec ab ejus latere, quamvis longius peregrinantis, ſeu pro ſuſcepto munere viſitandi ordinis ſui, ſeu ad legationes ab Eugenio pontifice demiſſi unquam divelli eſt paſſus, ut optimi & eloquentiſſimi viri, quemadmodum is poſtea eſt adſequutus, & vitæ morumque ſanctimoniam, & literarum egregiam eruditionem imbiberet* &c. Ad Thaddæum autem monachum Camaldulenſem extat ejuſdem Hieronymi epiſtola ſcripta anno 1446. die XX. ſeptembris, qua ipſum appellat doctiſſimum, humaniſſimum & ſuaviſſimum virum. His ergo comitatus Ambroſius monachis ea die Pratum venit; Piſtorium poſtridie ſummo mane pervenit, divertitque ad familiare ſibi monaſterium, ubi regio pene apparatu exceptus, caritatem ſervorum Dei fuit expertus. Viſitavit eccleſiam, & magnificentiſſimum ſancti Jacobi apoſtoli altare; ea die ibidem ſubſtitit, peregrinationis ſocium Antonium expectaturus. Veſpere diei ſequentis mille

paſſibus

paſſibus extra oppidum profectus eſt, ut, primo mane diei vigeſimæ-ſeptimæ iter peragere poſſet. Duobus diebus montes aſcendit, tandem die XXIX. ſexta feria Mutinam pervenit; ex quo loco data eſt eidem abbati Sebaſtiano ſequenti die ea epiſtola. Die XXX. Mutina relicta ex epiſtola poſt triduum ſcripta Chriſtophoro epiſcopo [a], ipſi placuit ex ſocii conſenſu Manruam petere, ut Victorinum Feltrenſem virum optimum atque integerrimum ſalutaret, Antonio interea rectum iter peragente ea lege, ut Veronæ convenirent ambo. Abſentem Victorinum die XXXI. julii in caſtello Goido duodecim millibus paſſuum a Mantua diſtante invenit, eaque die cum ipſo fuit. Poſtera Veronam confectis viginti-duobus millibus paſſuum pervenit, ubi alloquutus eſt prætorem urbis Franciſcum Barbarum virum humaniſſimum, ac prope ſingularem, ac ut teſtis ſubſcripſit donationi a quodam ſacerdote juvene factæ eccleſiæ ſancti Johannis in Monte intra urbis mœnia, qui reſervato ſibi proventu ſollemni fratribus ſancti Hieronymi eccleſiam illam concedere non renuebat. Pro qua donatione roboranda Veronenſes intendebant ſupplicem libellum præbere pontifici, ut auctoritatem ſuam facto adjiceret, ſed & Barbarus ſe Ambroſium interpellavit, ut ad eumdem Chriſtophorum epiſcopum ſcriberet. Fuſiore calamo totum iter Baſileam uſque deſcripſit Ambroſius in epiſtola [b] ad Dominicum Rotenſem abbatem X. kalendas ſeptembris, ad quam urbem pervenit die XX. auguſti, biduum Piſtorii, biduum Veronæ, triduum Conſtantiæ remoratus, triginta, vel viginti-quinque milliaria quolibet die conficiens. Superatis ſiquidem Piſtorienſibus montibus planum ferme ſemper iter habuit per regiones amœnas, ſolumque fertile. Narrat ſe ex Mutina Mantuam conceſſiſſe ad viſendum Victorinum, inſuper etiam novum monaſterium extra Mantuam a principe ædificatum; Victorino abſente divertiſſe ad Cartuſienſes; in caſtello Goido teperiiſſe ipſum Victorinum cum filiis principis, qui tunc prandebant. Exceptum ſe fuiſſe ab ipſo apparatu magnifico, qui etiam ſe inſpecto fleverit præ gaudio. Poſt prandium ſermonem ad plures horas mutuo protractum, & principis filium quatuordecim annos natum, jubente Victorino ducentos verſus recitaſſe ab illo factos, & ea ſuavitate & elegantia, ut miraculum ſibi fecerit. Oblectabat ſiquidem carminis ipſius venuſtas præcipua, qua puer ipſe pompam deſcribebat, quando imperator Sigiſmundus Mantuam eſt ingreſſus, ſed longe magis pronuntiatio plena gratiæ. Filia quoque principis, & alii duo filii ingenii ſingularis. Venerunt deinde alii nobiliſſimi juvenes ex Victorini ludo. Deduxiſſe Victorinum ſe extra Mantuam ad ſex-mille paſſus Veronam verſus, ubi poſtquam pervenit, Gregorio hoſpite non invento, Barbarum viſitavit, a quo, & ab ejus filio puero ſummæ indolis deductus fuit ad monaſterium ſancti Salvatoris. Nondum tunc adveniſſe Veronam Antonium ſui in itinere & legatione ſocium. Sequenti die profectum ſuiſſe ex Verona, comitante Jacobo Lavagnola equite nobili ad hoſpitium duodecim milliaribus diſtans a Verona. Iter ſe feciſſe per montes Veronenſes quos interfluit Atheſis fluvius altus & rapidus, donec ad originem ejus veniret. Tridentum die ſecunda itineris perveniſſe oppidum ſemibarbarum. Inde continuato itinere plana omnia inveniſſe uſque ad Maranum, nihilque a patria inveniſſe alienum; frequentes ſiquidem villæ & caſtella ſitu munitiſſima tegebant utramque fluminis ripam. Marano caſtro nobili emenſo mollis aſcenſus occurrit, ubi fluvius præcipiti lapſu defluens tanto impetu in ſaxa fertur, ut niveus totus videatur & ſpumeus, & adeo immani ſtrepitu, ut voces exaudiri nequeant. Abeſt a Verona fons fluminis centum-quadraginta millibus paſſuum. Nobiliſſimus poſtea lacus & maximus

prope

[a] *Lib. III. ep. XXXIV.*

[b] *Lib. XVI. ep. XLVIII.*

prope Conſtantiam ad triginta milliaria ſe aperit, cujus ripæ, donec ad urbem ipſam venit, adequitavit. Civitas pulcra & populoſa multum eſt. Ann. Chr. 1435. Placuit monaſterium ſancti Marci viſere quinque milliaribus ab urbe diſparatum, ut ibi Aſſumptionis beatæ Mariæ virginis feſtum cum monachis illis ageret. Vidiſſe ſe ibi volumina plura antiquiſſima, & capſam argenteam uno ſemis cubito longam, in qua beati Marci eſſe corpus aſſeritur, & magnificas omnino ornatiſſimaſque reliquias multas. Peracto Conſtantiæ triduo Baſileam contento itinere petiiſſe, & alio exacto triduo illuc perveniſſe. Sed antequam oppido appropinquaret, omne ferme concilium ſibi occurriſſe, prælatos omnes, niſi quos curæ graviores urgebant, qui tamen ex familia ſua honoratos quoſque miſerunt, legatos regum & principum, atque univerſitatem magnificentiſſimo apparatu, ita ut equites quingenti ferme ſe deduxerint cum ſumma gloria. Ingreſſum ſe cum ſocio civitatem regiam & pulcherrimam, domi etiam frequentes habuiſſe advenientium concurſus. Legatum humaniſſime utrumque ſuſcepiſſe, & jam ſecundo ſe cum illo pranſum fuiſſe, atque confidere ſe in ſententiam ſuam illum traducturum, quia ſibi multum deſert, (Julianum ſcilicet Cæſarinum). Hæc ad Dominicum Rotenſem abbatem, veterem comitem prætoritarum ſuarum peregrinationum, cujus moleſtiſſime ferebat abſentiam. Eadem ferme ſcripſit ex Baſilea III. kalendas ſeptembris [a] ad Coſmum Mediceum, aſſerens, ſe monaſterium Mantuanum nuperrime conſtitutum viſiſſe, multumque ſibi placuiſſe, adeout ſui id juris facere jam tum intenderit. Principis Mantuani filium nominat Johannem Lucidum, qui etiam ſibi oſtenderit propoſitiones duas in geometria Euclidis ab ipſo additas cum figuris ſuis, ut æſtimare plane jam tum liceat, quam ſit valiturus ingenio. De puella vero principis decenni Cæcilia ait Græce adeo ſcribere eleganter, ut pudori fuerit, quod ex omnibus ferme, quos erudire ipſe unquam perrexerat, vix ullus tam pulcre ſcriberet. Negotium demum monaſterii novi ſe commendaſſe Victorino, opuſculumque quoddam ſuum illi liquiſſe tranſcribendum. In epiſtola autem ad Mariottum data pridie kalendas ſeptembris [b], præter ſuperiora addit ſe exhilaratum pro pace Italiæ nuntiata, aperitque legatum Julianum ita ſentire de Hieronymo Pragenſi, ut non diſcrepet a ſententia ſua, nullamque Hieronymi Baſileæ memoriam ſupereſſe, ut proinde puniri, ſi peccavit, non debeat. Legantur & epiſtola data quinto kalendas ſeptembris [c] Gaſpari monacho Angelorum, & altera Mariano monacho tertio kalendas ejuſdem menſis [d], in qua poſtrema gratam ſibi fuiſſe pontificis providentiam teſtatur, quod ad ſedandos eremitarum animos Placidum monachum cubicularium ſuum ad eremum deſtinaverit.

a *Lib. VII. ep. III.*

b *Lib. XV. ep. XXXVIII.*

c *Lib. XIII. ep. XXX.*

d *Lib. XVIII. ep. XXXII.*

XXIII.

Geſta Ambroſii in concilio Baſileenſi.

Sexto poſtquam Baſileam ingreſſus eſt Ambroſius die, hoc eſt XXVI. auguſti orationem habuit cum ſocio in concilio generali, prolixam ſatis, ubi contra morem ſuum celſa voce dicere coactus eſt. Audierunt ipſum intente ii, qui aderant concilio. Peroravit tamquam Lactantii aut Ciceronis ſtylo, ut dixit reverendiſſimus legatus reſpondens ad ejus propoſitionem. Propoſitio extat [e] apud eoſdem Monumentorum duum-viros collectores & in nova Ambroſii epiſtolarum collectione [f]: *Non vereor* &c. Narrat quid ſingulare in hac oratione recitanda ipſi contigiſſe Veſpaſianus in vita Ambroſii his verbis: *A vomini ſingolari interviene de caſi ſtrani, perrbè ſono vomini ſottopoſti all'errare, come gli altri. Avendo domandato a Baſilea di voler parlare a tutto il concilio, quando fuſſe radunato, fugli conceſſa l'udienza pubblica. Eſſendo in queſto concilio aſſai dotti vomini, e maſſime vi erano venuti per la fama di sì ſingolare vomo, quan-*

e *Col. 855.*

f *Col. 1143.*

 to

ANN. CHR. 1435.

to era frate Ambrogio, avendo cominciato la ſua orazione, quando fu circa al mezzo, ſi ſmarrì. Veduto à queſto modo, ſendo in tanto numero di degni uomini, avendo l'orazione nella manica iſcritta, ſubito la cavò, & aperſela, e ritrovò, dove aveva egli mancato, e ripreſe, e ſeguitò la ſua orazione inſino alla fine ſenza altro impedimento. Conſiderò frate Ambrogio, quanto queſti atti pubblici ſono pericoloſi ad un' uomo dotto, come lui, d'eſſer vituperato in tanto degno coſpetto, e perdere quello in un dì, che egli aveva guadagnato in lunghiſſmo. tempo. Fu aſſai lodato e commendato del partito preſo di ripigliare l'orazione &c. Non ea tamen ratione, qua ſcripſerat, otavit Ambroſius, nam eorum, qui præerant ſynodo, conſilio uſus, ultimam partem adjecit, quædam etiam reſecavit, ut habet ipſe in epiſtola XLIV. ad Chriſtophorum. Diſplicuit pluribus hæc Ambroſii oratio.

Eadem die, qua ad Rotenſem abbatem ſcripſit Ambroſius, decimo ſcilicec kalendas ſeptembris [a], literas dedit Romano pontifici Eugenio ſignificantes ſe XXI. auguſti Baſileam perveniſſe, lenteque de induſtria iter feciſſe mandata nova ſuæ ſanctitatis præſtolaturum. Exceptum ſe fuiſſe cum ſocio plauſu omnium ob reverentiam Dei & ſanctæ apoſtolicæ ſedis; poſtridie ſe exceptum convivio a legato, qui magna inſtantia ſe invitavit. Aggreſſum ſe continuo fuiſſe virum illum valde familiari alloquutione, & duriorem adamante reperiiſſe; ſed poſt repetitos ſermones tractabiliorem effectum, ita ut ſpes omnino ſibi ſit ipſum revocandum in jus pontificis, & ad apoſtolicæ ſedis gremium, quem nominat virum eximium, & prope ſingularem, & eccleſiæ Dei utillimum, ſi a ſententia diſcedat. Secum expoſtulaſſe inſuper eumdem legatum, cur a ſanctitate ſua nulla ei proviſio fieret, aſſerentem promiſiſſe ſibi dominum ſanctæ Crucis mille ducatos continuo numerandos, neque tamen quidquam accepiſſe hactenus. Pontificem proinde hortatur Ambroſius, ut hæc non negligat, ne res parvæ maximis conficiendis ſint impedimento, legatumque blande demulceat. Commendat præterea ejus ſanctitati præſidentes concilio, viros in primis optimos.

a *Lib. I. ep. XI.*

Sexto kalendas ſeptembris [b] Chriſtophoro Cervienſi epiſcopo ſcribens conqueritur cum ipſo nuntium nullum nullaque mandata ad ſe veniſſe ex Romana curia; quæ res ſuſpicionem legato aliiſque concilii viris immiſit. Se, ſociumque ſuum requiſitos die heſterna retuliſſe in frequenti conventu, auditos eſſe attente, & poſtera die deputatos fuiſſe viros, quibuſcum conferre deberent. Præſidentes pontificis nomine eſſe acerrimos propugnatores; & aliquid ſolatii percepiſſe ex adventu ſuo & ſocii. Sæpius ſe conſligere cum legato, quem tamen offendit tenacem ſententiæ propriæ; heri ſe ſecreto evocatum admonitum ab illo fuiſſe, ut eum ſanctiſſimo patri commendaret. Ortum eſſe ſe inter & eumdem legatum ſermonem de tranſlatione concilii, quam iſte valde appetit ea ratione, ut facilius ſummo pontifici congredi valeat, & fore ſperat, ut eam Græcorum iſthuc afferat commoditas; dum enim illi Baſileam venite detrectant, & urbem aliquam Italiæ velle præſumuntut, poſſe dari per hoc medium tranſlationi motum. Addit legatum adveſperaſcente die ſe accerſiſſe, & rogaſſe, ne deputatos a concilio exaſperaret, terminoſque quoſdam adjeciſſe, nihil derogando ſummi pontificis & ſanctæ ſedis apoſtolicæ honori, quibus ſe uſurum decrevit; interrogaſſe etiam, an de indulgentiis quidquam haberet in mandatis? ad quam interrogationem reſpondiſſe faciliore compendio poſſe a concilio Romanus pontifex ſupplicari, ut collectam aliquam imponeret clero, principibus & civitatibus, quibus concurrentibus & opem ferentibus ſingularis indulgentiæ aliquid conferretur. Nata quoque erat ſuſpicio inter patres Baſileenſes, eo quod Romanus pontifex Garatonum (Chriſtophorum)

b *Lib. III. ep. XXXV.*

Con-

Conſtantinopolim tranſmiſiſſet; nam die heſterna in concilio lectæ fuerant literæ Johannis Raguſini ad concilium ex Pola ſcriptæ, quibus inter cetera ſignificabat Garatonum eo appuliſſe Conſtantinopolim profecturum. Porro dubitabant patres ea miſſione Romanum pontificem velle concilii ſtatuta convellere. Sed Tarentinum archiepiſcopum (Johannem de Taliacotio) concilio præſidentem nomine Eugenii, hominem ſingularem, ſincerum, cordatum, liberum ſcandalum maximum de medio tuliſſe, proferendo literas ejuſdem Chriſtophori Cervienſis epiſcopi ad ipſum ſcribentis tum profectionem Garatoni, tum immo reditum, & quibus conditionibus Garatonus ierit, & quæ a Romano pontifice agenda ſuſceperit. Non prætermitit Ambroſius repetere narrationem honorificæ ſuæ ſuſceptionis factæ a patribus concilii, præcipue Hiſpanis, quorum protonotarium Italiam & pontificem petentem commendat. — ANN. CHR. 1435.

Quarto kalendas ſeptembris [a] conqueruntur uterque tum Ambroſius, tum Antonius legati cum Eugenio pontifice, eo quod poſt ipſorum diſceſſum nullas ad ſe inſtructiones dederit; quæ dilatio viris concilii ſuſpecta babebatur. Sexto tamdem die poſt adventum ſuum in frequentiſſima congregatione Generalem oraſſe, quæ oratio attente audita, & a pleriſque graviter accepta offendit plurimos, ægreque admiſſam eſſe petitionem, ut concilium viros graves & timoratos ad tractandum deligeret. In ea congregatione præter deputatos, omnibus paſſim permiſſum fuiſſe ingreſſum. Poſt triduum Auditorem ſuo & Ambroſii nomine expoſuiſſe honeſtiſſimis verbis, & petiiſſe ſuſpenſionem decreti ad maturiorem deliberationem, ſed inimicos quietis perfracte in ſua ſententia perſiſtere. Legatum ſe modeſte habere, licet ejus decreti auctor ipſe plurimorum opinione fuerit ſub ea conditione, ut vel ſimul, vel ſtatim proviſio congrua fieret. Se inſiſtere, quantum poſſunt, ut mentem legati in propriam ſententiam traducant. Interim leniter ſe agere, ut obtineant ſuſpenſionem decreti; quod ſi nihil profecerint ea modeſtia, arrepturos pugnam apertiorem, & uſuros armis a ſanctitate ſua & a collegio cardinalium ſibi indultis. Quarto nonas ſeptembris [b] Chriſtophoro ſignificat Ambroſius ſe rigidiorem in dies experiri legatum, multaque inter ſe acrimoniæ plena ad invicem miſcuiſſe, pacifico tamen pectore unum ab altero diſceſſiſſe, & poſtridie legatum ſe acceſſiſſe, & placidiſſime alloquutum veniam heſternæ commotionis magna certe cum humilitate poſtulaſſe, multaque retractaſſe, quæ dixerat prius, & præſertim de ſanctiſſimo domino bene loquutum fuiſſe, & honorifice multa. De ſuſpenſione decreti ſpem nullam ſupereſſe, de compenſatione facienda nonnihil ſe dubitare. Prælatos Baſileenſes ejus eſſe ſententiæ, ut provideatur pontifici, ipſiuſque collegio, ſævire vero furioſum ignobile vulgus, Germanos potiſſimum, qui reddita Italiæ pace hujuſcemodi proviſionem fieri debere negant, aſſerentes poſſe pontificem ex proventibus patrimonii recuperati ſubſtentari. Satis miratur, quod pontifex a diſceſſu ſuo nullas ad ſe literas dederit, & ignorat, an pontifex & ſacrum collegium alia ratione provideri ſibimetipſis velint. Præſidentes, quia noluerunt renuntiare proteſtationibus, ſuo tamen nomine factis, perſecutiones varias perpeſſos eſſe, ita ut de ſententia contra ſe ad certam diem ferenda ſolliciti deſenſionem paraverint plane aptiſſimam; eorum itaque cauſam, quia ſuæ conjungitur, ſe pergere tueri, quantum poteſt. Die ſequenti [c] commendavit Ambroſius Eugenio Willielmum miniſtrum generalem ordinis Minorum, qui Romam proficiſcebatur, virum religioſiſſimum & fideliſſimum, qui in concilio Baſileenſi nil carius unquam æſtimavit, quam honorem ſan-

[a] Lib. I. ep. XII.

[b] Lib. III. ep. XXXVI.

[c] Lib. I. ep. XIII.

ctæ ſedis & Romani pontificis, teſtimonio etiam præſidentium propugnatorem invictum.

Ann. Chr. 1435.

Cum literæ ſeu inſtructiones ex Romana curia vel interciperentur, vel de die in dies differrentur, quarto idus ſeptembris [a] amariſſimo animo ſcripſit Ambroſius Chriſtophoro epiſcopo patres concilii arbitrari ſe illudi a Romano pontifice, qui tales ad ipſum legatos inſtructionibus neceſſariis carentes deſtinaſſet; comperiiſſe tandem ſe ex literis ipſius Chriſtophori ad præſidentes concilii eas inſtructiones Mediolani ſceleratiſſime interceptas fuiſſe. Neque tamen ſibi & ſocio a concilio credi; verum inſtantiam fieri, ut de poſtulatis indulgentiis, & de ceteris petitis a concilio reſpondeatur. Præſidentibus ope legatorum principum & regum prorogatum poſt multos terminos a deputatis & a generali congregatione fuiſſe ad octo die, ut aut proteſtationes factas nomioibus ſuis revocarent, aut alieni a concilii actibus declararentur; quos ipſe hortatus eſt, ut etiamſi amoverentur a concilii actibus, non tamen diſcederent, niſi apertior in eos violentia intentaretur. Se convenire legatum & coram, ſed frequentius literis, nam frequens ſuus acceſſus ad ipſum ſuſpectus redditur multitudini, ſe etiam leniter objurgare ipſum magna libertate, & ab ipſo benevole admitti conſtantiam ſuam. Literis ſe excitaſſe dominum ſanctæ Crucis & principem Mantuæ (Johannem-franciſcum), ut juvent conatus ſuos contra tumentes Baſileenſium animos. Orat, ut inſtructiones de cetero per fidelem virum, qui Veronam petiit, citiſſime ſibi mittantur, & inſuper ut commendet ſanctitati ſuæ cardinalem de Columna (Proſperum) ſimplicis quidem ingenii virum, ſed qui conqueratur, quod Romanus pontifex abſtulerit ab eo vitæ neceſſaria ſubſidia. Læta addit inſonuiſſe Baſileæ de pace Italiæ, de acerbo interitu crudeliſſimi hominis, deque ibi componendarum rerum felice ſpe. (Alludit ad pacem firmatam die decima auguſti poſt obitum Nicolai Forte-brachii hoſtis infenſiſſimi pontificis) Demum in has voces erumpit: *Oh ſi auditus fuiſſem, ut liceret nobis auctoritate pontificis viciniores adire principes, & injuriam Romani pontificis & ſanctæ ſedis apoſtolicæ coram explicare, & ſuadere, immo perſuadere potenter, quæ ſunt ad pacem; ſed plura ipſi non poſſumus*. Earumdem querelarum cantilenam repetit epiſtola ſequenti [b], in qua etiam ſignificat eidem Chriſtophoro propoſitum eſſe in deputationibus, & definitum, ut indulgentiæ concilii nomine & auctoritate tradantur pro pecuniis in cauſa Græcorum colligendis; quod ſummopere dolet, ut & alia hodie attentata contra omnem honeſtatem adverſus ſedem apoſtolicam mœrorem ſuum augent. Literæ pariter & inſtructiones per fidelem virum mittantur, nam omnes per Mediolani viam directæ apertæ deferuntur.

Die XVI. ſeptembris [c] ex Baſilea Michaeli Angelorum monacho ſcribens gaudet ipſum convaluiſſe ex infirmitate; præcipit, ut tranſcribat opuſcula pro legato Juliano amiciſſimo & magnopere honorando, præter Dionyſium, cui nondum extrema manus eſt impoſita. Inveniſſe ſe, ſubdit, Euſebii chronicon antiquiſſimum & optimum, quem librum modo habet epiſcopus Patavinus, deducendum in jus Nicolai. Eadem die [d] literas dedit etiam Gaſpari alteri monacho Angelorum, certioremque facit de ſalute Auguſtini monachi ſociique ſui itineris, & ut pro ſe Deum oret, commonet.

Ex epiſtola data XXI. kalendas octobris [e] ad præfatum Chriſtophorum liquet Baſileenſes patres nomine dumtaxat concilii voluiſſe indulgentias promulgare, quia ajebant, niſi paratæ forent pecuniæ pro ſubventione Græcorum,

a *Lib. III. ep. XXXVII.*

b *Ibid. ep. XXXVIII.*

c *Lib. XIII. ep. IV.*

d *Lib. XIII. ep. XXXI.*

e *Lib. III. ep. XXXIX.*

corum, verecundia & ignominia concilio fieret; quaſi vero, reponebat Ambroſius, ſi poſt paucos menſes illi applicituri ſint, pecuniæ ex indulgentiis collectæ in promptu ſint habendæ, ad quas colligendas non menſes, ſed anni vix ſufficiunt. Proponebat enim Ambroſius expeditiorem viam ad pecunias comparandas, ſuper quam auditus non eſt; *neque enim*, ſubdit, *dignantur ſuperbi & tumidi ſupplicare Romano pontifici, ut ejus rei gratia & ipſe cum ſacro collegio & tota eccleſia veluti commodi communis ratione concurrat*. Legatus videbatur acquieſcere, hortatuſque eſt patres, ut Ambroſii rationes majoribus natu & principibus concilii proponerent. Factum id eſt, ſed ſine fructu. Et cum Lugdunenſis ac Bituricenſis archiepiſcopi ab Ambroſio ſeorſim admoniti fuiſſent, nihilque in contrarium regerere rationibus concluſi poſſent, ſurrexere pertinaci & contentioſo animo, Lugdunenſis in primis, qui opinione multorum ad pontificatum ſummum una cum Arelatenſe archiepiſcopo cardinale aſpirabat. Poſtridie patres de indulgentiis dandis ad deputationes detulerunt, Ambroſio amariſſime conquerente cum legato, qui id permitteret; ſe mature ex Baſilea profecturum, ne ea videre cogeretur, quæ audita cruciarent. Nullum non movebat lapidem Ambroſius, ut animum legati emolliret, qui Ambroſii moræ continuationem in ea urbe expetebat. Aliquando hocce ſuum deſiderium ſignificavit Ambroſio legatus, Ambroſius autem reſpondebat, velle ſe illum ad pedes pontificis adducere. *Facias*, ſubdidit legatus, *ut ſacrum concilium id tibi præcipiat*. Cui Ambroſius ſubridens: *Ego*, inquit, *alterius juris ſum, ejus, ſcilicet, cujus tu quoque, velis nolis, es filius. Concilio ipſe ſuperior ſum, neque illi unquam deferre poſſum, quando capiti non defert ſuo*. Plura inde habet in ea epiſtola de proviſione loco annatarum ſubſtituenda. Suadet etiam, ut pontifex velit omnia ſuſcipere concilii vel pernicioſa decreta, ne ſcindatur eccleſia, admittatque decretum factum de annatis, ac ſinat omnia currere, donec exacto concilio cogat ipſe novam ſynodum ex epiſcopis, prælatiſque ſolis conſtantem, & ea retractet, quæ Baſileæ geſta ſunt, aliaque condat ſalubria & pacifica, & ante omnia Conſtantienſe decretum irritet, utpote ſcandalorum omnium fomitem. Conduceret etiam nuntios ſeſtinato ad principes mittere, qui ipſos docerent de injuſta concilii violentia, & de apoſtolicæ ac pontificiæ ſedis juſtitia. Ceterum ſummis præconiis extollit fidem plurium patrum Baſileenſium, quos inter laudat Nivernienſem, Burgenſem, Dignienſem epiſcopos. Deflet tamen rem ad ſchiſma vergere, ad quod avertendum ſcribit ſe alloquutum fuiſſe Baſileæ principem, qui de ea re ſermonem habuerit cum legato, quod nimirum haudquaquam paſſurus eſſet, ut quod in urbe Conſtantiæ ſchiſmatis nomen extinctum fuerat, reviviſceret in urbe Baſileenſi. Aliqua etiam in medium producit de Bohemis Thaboritis obſtinatioribus quam unquam, ac imperatorem in quibuſdam ſatis pernicioſis ipſis acquieviſſe. Deplorat mortem Mariani procuratoris ordinis. Gratulatur de victoria Genuenſium, de pace reddita Italiæ, de nece ejus perſecutoris.

Duodecimo kalendas octobris [a] immediate commendat Eugenio pontifici cardinalem Columnenſem & epiſcopum Tiburtinum (Nicolaum de Cæſaribus) qui licet in aliquibus faverint concilio, reverti tamen exoptant ad gremium apoſtolicæ ſedis; quare Eugenium precatur, ut offenſas ipſis remittat; idemque alteris literis datis ea die [b] ad Chriſtophorum epiſcopum reſricat. Poſt triduum [c] eidem Chriſtophoro ceteris commendatis adjungit Odonem protonotarium, qui & ipſe cupit redire in gratiam ſummi pontificis (fuerat is theſaurarius Martini V.) Porro omnes hi

Urbe

[a] *Lib. L. ep. XIV.*

[b] *Lib. III. ep. XL.*

[d] *Ibid. ep. XLI.*

Urbe relicta partes ſecuti fuerant concilii Baſileenſis contra pontificem,
ANN. CHR. 1435. & hoc anno precibus Ambroſii pontificis gratiam recuperare geſtiebant. Opperiri inſuper decretum de indulgentiis per concilium dandis, quod etiamſi velit, impedire contra multitudinem non poſſit legatus, qui ſe benigne audit. Epiſtolam hanc claudit ſcribens Arelatenſem archiepiſcopum, legato Juliano minime contradicente, intonuiſſe de die dicenda Romano pontifici, vocandoque ad concilium, multaque habet de integritate & conſtantia præſidentium contra numerum furioſorum concilii, & potiſſimum laudat archiepiſcopum Tarentinum præſidentem, qui tunc podagra laborabat.

a Lib. I. ep. XV. Septimo kalendas octobris [a] Eugenio frequentes & validas ſuas concertationes deſcribit pro emolliendo animo cardinalis legati. Laudat epiſcopos doctrina & ſapientia illuſtres, qui in concilio Baſileenſi erant: *Burgenſis*, inquit, *epiſcopus homo ſummæ peritiæ, ſinceritatis & fidei erga tuam ſanctitatem tantum laboravit, & tam impigre contra malignas quorumdam adinventiones, tantaque libertate & palam, & ſecretius reſtitit, ut mereatur profecto a tua ſanctitate non ignorari*. Is erat Alphonſus a Sancta Maria ex patre Judæo epiſcopus, ad quem etiam extant Leonardi Arretini epiſtolæ. *Nivernienſis epiſcopus primi non diſſimilis meritis totum ſe expoſuit pro tuendo jure ſanctitatis tuæ ſanctæque apoſtolicæ ſedis. Aurelianenſis eadem graditur via. Conſenſis non diſſimiliter ſentit. Mediolanenſis & ipſe pro viribus agit cauſam piam. Ebroicenſis priorum veſtigiis per omnia inhæret. Dignienſis item multum fideliterque laborat, & plerique alii. Johannes itidem de Monte-nigro, & Johannes de Turrecremata ambo theologi duo invicta propugnacula inſipientibus conatibus objecta magna uſi conſtantia ſunt. Eos omnes, quia ſic merentur, enumeravi, ne eſſent ignoti ſanctitati tuæ, cupiens, ut iſtos aliquando cognoſcas, quia vere digni non modo notitia, & gratia tua ſunt, & hi in primis Burgenſis & Nivernienſis*.

b Lib. II. ep. X. Sexto kalendas octobris [b] expoſtulat cum cardinale Jordano Urſino, quod a ſuo diſceſſu nunquam venerint literæ vel inſtructiones Romani pontificis aut ſacri collegii cardinalium; immo cum nuntii a concilio miſſi ad Romanum pontificem retuliſſent in generali concilii congregatione Ambroſium & Antonium legatos a Romano pontifice miſſos reſponſuros eorum quæſitis, murmur multum contra ſe concitatum fuerit, tamquam contra volentes illudere ipſi concilio. Exponit deinde violentias Lugdunenſis & Arelatenſis archiepiſcoporum, eorumque aſſeclarum, qui & indulgentias nomine dumtaxat concilii promulgabant, & de citando ipſo pontifice ad ſynodum meditabantur, ſicut etiam tractabant de præfigendo cardinalium numero, ac de eligendis iis ex nationibus, quos vellent. Quoſdam ex patribus ipſius concilii propoſuiſſe de evocando ipſo cardinale Urſino ad ſynodum pro cauſa Lauſannenſis epiſcopi, contra quam; evocationem reſtitit apud legatum Julianum ſocius ſuus Antonius. Commendat demum ipſi cardinali Urſino cardinalem de Columna, epiſcopum Tiburtinum, & Odonem protonotarium. Seipſum vero commendat cardinalibus de Comitibus, ſancti Sixti, ſancti Petri ad Vincula, Firmano, & ceteris ejus or-

c Lib. III. ep. XLII. dinis viris. Laudat quoque præſidentium conſtantiam nolentium proteſtationes contra decretum factas a ſe revocare. Eadem die [c] fuſiſſime narrat Chriſtophoro Cervienſi epiſcopo diſceptationes ſuas, quas habet aſſidue cum cardinale legato, pro demonſtrando illegitimo ordine concilii, & pro avertendo imminenti ſchiſmate; defluit in laudes præſidentium epiſcoporum jam memoratorum in epiſtola ad Eugenium, generalium trium ordinum, theologorum ordinis Prædicatorum Johannis de Turrecremata Hiſpalenſis, & Johannis de Monte-nigro Genuenſis electiſſimorum hominum. Commendat

mendat Rodericum Sancium baccalaureum in legibus de familia Burgenſis epiſcopi, & Caſtellani regis capellanum, pro quo ſcripſerant & præſidentes, qui cupit gratiam cum clauſula *Anteferri* conceſſas aliis capellanis regiis. Is in decreto de Annatis non modo pro duobus epiſcopis, quorum procurator eſt, publice fuit proteſtatus, verum & exiit de congregatione generali. Dominicum pariter de Biblena, qui laudabiliter ſe geſſit, & eſt is, qui Avenionem profectus fuit pro [a] Tarantaſienſe archiepiſcopo, qui etiam ipſe proteſtatus fuerat. Iterum tertio kalendas octobris orat pro cardinale Columnenſe, pro Odone, & pro Tiburtino antiſtite, quod erit glorioſum pontifici, qui putatus eſt infeſtus familiæ felicis memoriæ Martini V. ANN. CHR. 1435.

a *Ibid. ep. XLIII.*

Die quarta octobris [b] hilaris factus ſcribit eidem Chriſtophoro ſe tandem recepiſſe literas ejus datas die duodecima ſeptembris, agnoſcens nullas viciſſim a ſe ex tot ipſum accepiſſe. Lætatur per literas allatas a Leonardo de Piſcia rem totam concilii traditam diſcutiendam cardinali legato Juliano, & cardinalibus Placentino & ſancti Petri. Spem aliquam concipit, quod mutari poſſit animus legati, qui, cum nuperrime in concilio conciperentur decreta de ſuſpenſione pontificis, accerſiverat duodecim promotores, & magna libertate compeſcuerat ipſorum audaciam, afferendo ſe ad reges & principes iturum pro coercenda ipſorum inſania. Commendat Chriſtophoro cardinalem Columnenſem, Tiburtinum epiſcopum, Odonem, Simonem de Teramo potentiſſimum cauſidicum, qui jam inclinatur erga pontificem, & orat, ut præſidentes calculum ipſius ponant, & ſi quidem ſacro fiſco debeat, ſolvere ſe velle aſſeverat, ſi autem creditor inveniatur, omni cum habilitate ſibi ſatisfiat ſive in Anglia, ſive in Germania, ſive in Polonia. Pariter Angelum Porcium, præſidentes, epiſcopos ſuperius nominatos, patriarcham Antiochenum decrepitum inopem, ſed virum opulentæ doctrinæ, theologos de Monte-nigro, & de Turre-cremența, generales Prædicatorum, Minorum & Carmelitarum. Aſſerit heſterna die appulſiſſe ad concilium epiſcopum Signienſem ab imperatore Sigiſmundo miſſum. Per eumdem autem Leonardum de Piſcia mittit ad Chriſtophorum orationem ſuam habitam ad patres concilii Coſmo Mediceo tradendam, de qua, ait, ultimam partem adjectam eſſe de voluntate conſilioque præſidentium, quædam autem amputata, priuſquam illam pronuntiaret; id ne moveat pontificem, ſi eam legere voluerit. Hanc Chriſtophoro laudaverat epiſcopus Turonenſis. Prompte ſe exequuturum ſcribit mandata pontificis adeundi regem barbatum, Sigiſmundum ſcilicet imperatorem. Suadet, ut cardinales Placentinus & ſancti Petri poſtulati a legato Baſileam ſe conferant, miſſi tamen a pontifice, & deſignato illis tempore, quo remorati poſſint, intra quod componant cum legato. Aſſerit pacem firmatam inter regem Francorum & Burgundiæ ducem, Anglicis repente conventu diſcedentibus. Angelum Porcium iterum epiſtola ſequenti quarto nonas octobris [c] commendat, qui diu ſervivit eccleſiæ, multaque impendit, & amiſit in eo munere, quod fideliſſime obiverat; laudat tamquam virum ſtrenuum & magni animi, familiamque ipſius Romani pontificis liberalitas obſtrictam faciet.

b *Ibid. ep. XLIV.*

c *Ibid. ep. XLV.*

Pridie nonas octobris [d] Mariotto ſcribens dolet ob mortem Mariani monachi procuratoris ordinis; petit fieri conſcius de rebus eremi clauſtri & tirocinii. Apud legatum concilii ſe multum profeciſſe, jamque extinctum ſchiſma, quod propediem erumpendum videbatur. Baſilea ad imperatorem quamprimum ſe receſſurum & profecturum, & pro pontifice functurum ſe legatione ſignificat. Eadem die [e] Michaelem Angelorum monachum iterum urget, ut tranſcribat verſionem opuſculorum, quo morem gerat le-

d *Lib. XV. ep. XXXIX.*

e *Lib. XIII. ep. V.*

gato

ANN. CHR. 1435.

gato Iuliano. Quare & Boethium Latine Græceque ſcriptum, nec non evangeliorum codicem ad ſe mitti poſtulat per Leonardum de Piſcia deferendum legato.

a Lib. III. ep. XLVI.

Octavo idus octobris [a] ſcribit Chriſtophoro Aquenſem epiſcopum Angelicum e ſententia legati hominem furioſum & ſtultum eſſe ablegandum a concilio; Lubecenſem quoque epiſcopum. Ceterum legatum omnia deinceps pro pontifice facturum, optare ſe pariter, ut pontifex patriarchæ Antiocheno proſpiciat, cui tradere poteſt eccleſiam Avenionenſem. Epiſcopum Signienſem miſſum ab imperatore oraſſe in concilio, eſſe virum bonum, & addictiſſimum Romano pontifici, quem proinde commendatum Chriſtophoro facit. Se eo comite paucis poſt diebus iter arrepturum ad præveniendum imperatorem contra teterrima conſilia patrum Baſileenſium. Vidiſſe ſe & legiſſe penes Tarentinum archiepiſcopum præſidentem funeſta inventa ipſorum adverſus Romanum pontificem, tantoque ſcelere commotum adiiſſe Arelatenſem archiepiſcopum, qui ſignifer eſt nequitiæ & tamquam alter Dioſcorus in ſynodo Epheſina, quem magna conſtantia & auctoritate alloquutus eſt, atque oravit, ne ſciſſuram in eccleſiam induceret, utque haberet rationem ſacri collegii, cui adſcriptus erat, metueret autem ſibi & Francorum regno, ſi per Gallos ſchiſma induceretur. Reſpondiſſe illum attonitum & ſtupidum blande quidem, & oſtendiſſe ignorare hujuſmodi machinamenta. Simili modo voluiſſe ſe alloqui Lugdunenſem & Bituricenſem, ſed datum non fuiſſe eos alloqui. Exiſtimat jam delata ad Romanam curiam capitula funeſta, & proteſtationes Gallicanæ factionis. Denuo commendatos facit Burgenſem epiſcopum, cujus pater ſanctus vir diem obiit, & pridie quam moreretur, literas dedit plenas chriſtianæ pietatis a ſe lectas filio, epiſcopos quoque Nivernienſem, Ebroicenſem, Dignienſem, & in primis præſidentes, theologos pariter de Monte-nigro & de Turre-cremata. XIII. kalendas novembris [b] eidem Chriſtophoro commendatum facit epiſcopum Signienſem legationis munere fungentem apud Cæſarem, qui eo officio periculi pleno extricari poſtulat, quod fieri poterit, ſi pontifex illum accerſat, & ad ſuum vel alium epiſcopatum redire permittat. Heſterna die ſe ſermonem habuiſſe cum legato, quem non dubitat deinde recte inceſſurum, ſed dolentem eum inveniſſe, eo quod Baſileæ Romano pontifici inuritur crimen ex crudeli facto Alexandrini patriarchæ, qui præfectum enecavit. Ipſe eſt Johannes Vitteleſchus de Corneto patriarcha Alexandrinus, homo feri ingenii, qui Jacobum de Vico Urbi præfectum proditorie captum prope Vetrallam, capite minui fecit die trigeſima-prima auguſti. Excuſaſſe autem ſe eumdem Romanum pontificem, quod hæ crudelitates exerceantur præter ipſius mentem, qui tamen (ſubjungebat legatus Julianus) non ſolum approbare, ſed execrari debuerat illud & ſimilia facta, & a latere ſuo removere hominem illum, qui ſibi ſcandalorum omnium occaſio fuerit, & deinceps futurus ſit. Addit patriacham Alexandrinum multorum opinione Baſileam evocandum rationem redditurum operum ſuorum. Audacter hæc ipſa ſe ſcribere Romano pontifici de patriarcha illo, quem Neronem paſſim vocant, & homicidam teterrimum, non ſolo verbo ſed ſcriptis. Grandem præterea rumorem increbuiſſe Julianum quemdam ſacerdotem, olim familiariſſimum pontificis, agente Tragurienſe epiſcopo (Thomaſino) turpiſſime dehoneſtatum fuiſſe, ipſo ſemper inter probra ſibi publice illata conſtantiſſime negante omnia, quæ ſibi objiciebantur. (Anne Julianus, quem inter cubicularios Eugenii annumerat Silveſter O. P. in dialogo penes Laurentium Mehus? [c]) Adveniſſe quoque nudius tertius epiſcopum Palentinum hominem

b Ibid. ep. XLVI.

c Pag. CCCXCVIII.

minem plane judicio multorum ſingularem, neque a Burgenſe, cujus frater major natu eſt, moribus diſſidentem, ipſumque non palam, ob reverentiam pontificis, ſed familiari colloquio conqueſtum eſſe ſe in camera apoſtolica male fuiſſe tractatum, pluſque doluiſſe triginta-octo ducatos pro quietatione fratris habitos, qui collectoris munere in Hiſpania perfunctus eſſet, abs ſe exactos, quam ſi multo plures vel ratione collectarum, vel promotionis ſuæ cauſa perſolviſſet. Multos inſuper fuiſſe clamores, quod pro pallio Rotomagenſis epiſcopi tercenti ducati a domino cardinale de Comitibus poſtulati eſſent, illo potiſſimum referente, dicantur, atque his ſimilia, quæ dum a cœtu ſeditioſorum & malignantium ſibi objiciuntur, vel titulo ignorantiæ a ſe excuſantur, vel ſaltem contigiſſe & contingere affirmantur præter conſcientiam Romani pontificis Eugenii. Alia epiſtola data nono kalendas novembris [a] narrat Ambroſius eidem Chriſtophoro concertationem ſe inter & legatum habitam occaſione Annatarum, & inſtantiam, quam ipſe Ambroſius fecit pro ſua profectione ad imperatorem ex mandato pontificis. Interpellat ipſum quoque pro Nicolao Treverenſi homine ſtudioſiſſimo, & librorum copia inſigni pro obtinenda præpoſitura in eccleſia collegiata ipſi ſignata hoc anno a pontifice, & pro literis expediendis (Nicolai Treverenſis frequens mentio apud Poggium tamquam librorum collectoris) Eadem die commendat Dominicum de Biblena, qui pro Tarantaſienſi archiepiſcopo Avenionem profectus fuerat. Epiſtola ſequenti [b] monet decretum de Annatis patres Baſileenſes nolle ſuſpendere, & de proviſionis verbo dumtaxat ſermonem habere; ſe propterea in concilio non ulterius moram facturum, ſed imperatorem aditurum, delegando præſidentes ad recipienda reſponſa ſuarum propoſitionum danda a deputatis concilii.

XXIV. Alia ejuſdem apud imperatorem Sigiſmundum.

Tertio kalendas decembris [c] ex Baſilea Placido Pavanello cubiculario pontificis narrat profectus ſuos in concilio Baſileenſi, legato in rectiorem tramitem devecto. Gratias ipſi quoque habet, quod in rebus ordinis ſibi faverat. Octavo idus novembris [d], quo die reliquit Ambroſius Baſileam, legato jam bene diſpoſito, & commiſſa vice ſua optimis præſidentibus, auctor eſt Chriſtophoro, ut conſulat Romanum pontificem, quatenus annuat decretis Baſileenſium patrum quoad electiones & Annatas, quamvis in faciem ſacro concilio ſit dictum iſtud decretum nedum vim ſuam accepiſſe, quia conditionarie ſit factum, ut proviſio fieret, ea vero cum nedum ſit ſubſequuta, decretum eſſe mancum; ſed abſoluto concilio aliud indicat non gregariæ multitudinis, ſed ex ſolis epiſcopis collectum, in quo diſcutiantur decreta tum Conſtantienſis, tum ipſius Baſileenſis ſynodorum, eamque annuendi facultatem faciat legato, qui idipſum ſuggerit. Cardinalem præterea Cyprium libenter ad ſanctitatem ſuam reverſurum, ſi blandis literis a pontifice invitetur. Cardinalem Columnenſem brevi ſe collaturum ad eumdem pontificem una cum Tiburtino epiſcopo & Oddone protonotario. Simonem de Valle, Simonem de Teramo, & Gaſparem Peruſinum multa egiſſe improba in concilio, ſed Teramenſem & Peruſinum meliorem de ſe ipſis ſpem dare jam incepiſſe. Nicolaum imperatoris legatum una cum epiſcopo Signienſe commendaſſe ſibi Georgium nepotem ſuum, quem ad Romanam curiam mittit, cupientem illum ibi proficere. Nicolaus orator decanus factus fuerat ab Eugenio pontifice.

Tertio idus novembris ex Scafuſa [e], ubi ex Baſilea pervenerat, commemorat eidem Chriſtophoro, quam utilis fuerit mora ſua apud legatum Julianum uſque ad id tempus; ſcilicet ipſum reconciliaverat cum præſidentibus, eoſque ſimul redire fecerat in gratiam, in quos erat infenſus, eo quia ſuſpicabatur hos contra ſe multa ſcripſiſſe & ſcribere ad Romanum pontificem,

a Ibid. ep. XLVIII.

b Ibid. ep. XLIX.

c Lib. IV. ep. X.

d Lib. III. ep. L.

e Lib. III. ep. LI.

ANN. CHR. 1435. tificem. Inflexerat inſuper ipſius duritiem, & in multis benevolentiorem reddiderat erga apoſtolicam ſedem. Cupit, laudat, ſummeque neceſſarium arbitratur, ut pontifex ſe totum legato committat, & ſi quid fortaſſis inſtituerit ſeverius legatus, in libertate erit ſummi pontificis illud non admittere, vel admiſſum revocare poſt finitum concilium. Se ante ſuum diſceſſum oraſse præſidentes, ut ſemper forent animo bene affecto erga legatum. Sexta novembris ſe exiiſse Baſilea, & nunc proſequi iter ſuum ad Ulmenſem urbem congreſsurum cum imperatore. Certiorem ſe factum fuiſse vacaſse monaſterium Vangaticiæ antiquiſſimum Camaldulenſis ordinis & valde opulentum, multum vero in ſpiritualibus neglectum. Legatus Julianus viſus eſt appetere, ut pontifex illud ſibi commendaret pro vitæ ſubſidio; quam tamen ſententiam ſuam idem ipſe mox damnavit, ne ſuſpicio incuteretur concilio. Plurimi autem ſibi Ambroſio ſuadebant, ut monaſterium illud peteret a pontifice pro ſua ſubſtentatione; ſed juſtis de cauſis noluiſse. Commendat itaque Chriſtophoro Vangaticienſem abbatiam, ne in manus hominis vel ordinis extranei incidat.

Idem iter ſuum ex Baſilea ad imperatorem deſcribit Ambroſius ad Coſmum Mediceum literis datis ex Atata ſexto idus decembris [a]. *Baſilea itaque*, ait, *octavo idus novembris moventes, & aliquandiu cum bonore deducti Ulmam ſeptem perpetuis diebus equites venimus. Illic navigio Viennam petere conſilium fuit, quod terreſtre iter & longiſſimum eſſet, & periculo nequaquam careret. Jumentis idcirco terra præmiſſis nos duas cymbas ſingulas unico ligno conſtantes conjunctas convexaſque conduximus, eas ingreſſi una cum imperatoris legatis, qui nobiſcum ex concilio proficiſcebantur, & quorum ſocietas magno nobis uſui fuit. Paucis diebus Ratiſbonam venimus nobile oppidum & opulentum. Illic monaſterium miræ pulcbritudinis & antiquitatis offendimus, voluminaque antiqua permulta, ſed nihil peregrinitatis habentia, ædificia miranda, & quæ verbo aliquando explicabimus, Domino præſtante commeatum. Ratiſbona ubi ſolvimus, cum aliquandiu proſpere navigaſſemus, excepit nos anceps periculum, ita ut de ſalute quidam de noſtris deſperaverint*, quod quidem narrat, ita ut ſubmergi putarent. *Tredecim dies integras navigavimus, quo in ſpatio utraque ex ripa Danubii frequentia oppida, caſtella villaſque permagnificas vidimus. Viennam ubi pervenimus, imperatorem abeſſe quatuor dierum itinere didicimus, eoque nobis contendendum erat. Plura nobiliſſima monaſteria in ripa fluminis invenimus, monachoſque religioſiſſime viventes, a quibus magna caritate accepti ſumus. Ex Vienna nobiliſſimo omnium, quæ unquam viderimus, oppido, jumentis aliquando expectatis movimus, quintoque die ad villam Atatam, quo ſolerii cauſa diverterat rex, pervenimus. Quia enim eſt ibi piſcatio regia & ſilva proxima, amœnique colles cervorum infinitam multitudinem ſervantes, eo imperator conceſſerat. Ubi vero advenire nos didicit, miſit, qui nos cum bonore deducerent. Ad ſe accerſitos accepit bumaniſſime brevibus binc inde verbis babitis, audientiam nobis publicam in Alba-regali a villa iter diei diſtante ſe daturum pollicitus, præſentibus principibus, ducibus & oratoribus pluribus. Magna nobis ſpes datur negotii feliciter conficiendi, & credimus binc mature abſolvendos. Nos imperatoris juſſis obtemperare cupientes, & adfuturum Albæ protinus ſperantes, ex villa ante lucem tribus fere boris movimus, epiſcopo noſtri itineris comite curtuque invecto præcedente, nobiſque ſubſequentibus.* Tum narrat obliqua ſe via proceſſiſse cum Thaddæo monacho, ſed in viam rectam a ſacerdote quodam reductos. *Inde equitantes ſtrenue eadem die Albam venimus. Honorifice multum a canonicis, & a præpoſito majoris eccleſiæ accepti theſauros proximos vidimus in auro & argento*

[a] Lib. VII. ep. IV.

argento & gemmis variis. Imperatorem ne hactenus veniret, corporalis moleſtia tenuit, propediem tamen ſperatur adſuturus. Poſtridie videre nos cupiens Cæſar multis legationibus præpeditus (nam adſunt ad quinque millia equitum) ſeptimo idus decembris ad ſe accerſivit, honorificeque multum ſuſcepit. Optima de principe ipſo nobis pollicemur &c. Id ipſum iter deſcribit ſexto idus decembris [a] in literis ad Sebaſtianum abbatem Camalduli-Florentini, aſſerens poſt biduum ſe Albam-regalem petiturum. De monaſterio Vangaticienſi quid ſequutum ſit, ſubdit ſe neſcire ob longinquam peregrinationem, negotium tamen ſe commendaſſe pontifici & Chriſtophoro epiſcopo Cervienſi. Et die ſequenti [b] ſcribens ad Eugenium pontificem ex eadem Atatæ villa affirmat imperatorem paratiſſimum eſſe ſanctitati ſuæ morem gerere, quantum ex verbis ſuæ ſerenitatis primo in congreſsu habitis, & ex relatione nobilis viri Andreæ Donati patricii Veneti oratoris apud Cæſarem, epiſcopique Signienſis colligere potuit, non modo in materia illa, pro qua ipſe venerat, verum & in terminatione concilii, & ſe publice exponentem audire voluiſse in Alba-regali, iter unius diei diſtante ex Atata, ubi & oratores concilii erant, & Bohemorum legati & complures principes & barones. Andream Donatum oratorem cras profecturum, ægre tamen impetrata ab imperatore miſſione. Hic ſe eidem pontifici commendat. Ex Alba-regali duodecimo kalendas januarii [c] deſcribit iter ſuum etiam Mariotto, cujus epiſtolas deſiderat; & ex eodem loco undecimo kalendas januarias [d] Gaſpari Angelorum monacho, quem excitat ad celebrandam Dominicam nativitatem in monaſticæ quietis otio una cum ceteris cœnobitis, dum ipſe interea negotiorum ſtrepitu diſtrahitur. Reddit poſtea rationem audientiæ, quam obtinuit Ambroſius ab imperatore in epiſtola ad Eugenium [e]: *Expectato ſiquidem Albæ paucis diebus imperatoris adventu, ubi ante Dominicæ nativitatis diem adfuit, audientiæ noſtræ diem præfixit ſeptimo kalendas januarii, in feſtivitate ſcilicet ſancti Stephani. Auditi ſumus magna cum gratia & attentione præcipua tum Auguſti, tum ceterorum principum & prælatorum. Aderant & legati Bohemorum. Orationem ita temperavimus propter concilii legatos, qui adfuturi ſperabantur, ut nihil ferme in apertam concilii detractionem inordinatius diceremus, contenti rem noſtram agere, locumque ſecretioris audientiæ nobis reſervantes, ubi in aures principis liberius & plenius effunderemus omnem ſententiam noſtram. Benigniſſime reſpondit Cæſar, & ſe pro ſanctitate tua agere omnia & pati paratum placidiſſime ſpopondit, audientiamque ſecretiorem a nobis & optatam, & procuratam ſe daturum pollicitus eſt. Aderat orationi noſtræ & reſponſioni regiæ nationis Germanicæ nuntius. Is ubi in facto Annatarum cepit velle juſtificare concilium, oratione primum noſtra coercitus, a Cæſare ipſo acri verborum inſectatione caſtigatus eſt, atque inde amoveri juſſus. Expeditionem noſtram ſollicitare ab ipſo ingreſſus noſtri die, etiam antequam imperator adveniret, nunquam deſtitimus, cancellarium Gaſparem, & Brunorum alloquuti. Conſulto aliquandiu diſtulit ob rem Bohemorum, quæ agebatur. Voluit nos quotidianis intereſſe tractatibus. Ubi vero poſt difficultates varias & longos anfractus res illa concluſa eſt, ſecretiorem, quam nobis pollicitus erat, audientiam preſtitit. Ibi vero replicatis breviter, quæ prius petiveramus, quid de concilio eſſet judicio noſtro ſentiendum aperuimus, illo multum connivente nobis, neque a ſententia noſtra diſcrepante. Et cum omnia pleniſſime expoſuiſſemus, reſpondit oratores concilii præcedenti die quatuor a ſe poſtulaſſe præcipua, primo ut decretum de Annatis & ipſe ſervaret, & ab omnibus ſervari præciperet; ſecundo ut prælatos ire ad concilium juberet; tertio, ut his, qui eſſent in concilio, ſalvis*

ANN. CHR. 1435.

[a] Lib. XVII. ep. XXVI.
[b] Lib. I. ep. XVI.
[c] Lib. XV. ep. XL.
[d] Lib. XIII. ep. XXXII.
[e] Lib. I. ep. XVII.

ANN. CHR. 1435. *vis ire & redire liceret; quarto ut protectorem concilio daret; ſe neque voluiſſe annuere, neque tamen propter indictam dietam omnibus viribus & toto ingenio ad concilii diſſolutionem intendere, & in omnibus tam ſanctitati tuæ gratificari velle, quam eccleſiaſticæ paci atque unitati ex ſuo inſtituto conſulere: non hos fructus de concilio ab initio ſe ſperaſſe, ut quod ad bonum publicum congregatum eſſet, perniciem & ſciſſuram machinari potius præſumeret*. Renuntiat in Miſſa penultimam collectam ſemper pro ſua ſanctitate dici, ultimam pro imperatore. Die itaque XXVIII. decembris orationem habuit Ambroſius in Alba-regali coram ipſo imperatore, quam ex codice reginæ Sveciæ primum eruit Mabillonius, produxereque duum-viri Martene & Durand [a], iterumque Laurentius Mehus [b]. Incipit: *Si quem forte* &c. Alteram autem orationem, quæ incipit: *Miſit nos ad te*, recitavit in ſecretiore audientia. Hanc tamen ex epiſtola XV. ad Pavanellum non ſcripſit.

a T. VIII. Col. 886.
b Col. 1151. & 1157.

Spectat ad hunc annum epiſtola Ambroſii ad Danielem Scottum epiſcopum Concordienſem & Bononiæ gubernatorem [c], qua illi commendavit Antonium Parmenſem decretorum doctorem pro morum ſuavitate vitæque bonitate ſibi dilectum, qui, ut præſidentes docent, pro honore ſanctæ ſedis apoſtolicæ multum fideliterque laboravit. Affirmat etiam ſe hodie cum legato Juliano longam concertationem habuiſſe, & ita illum concluſiſſe & verbo, & ſcripto, ut non deſperet ipſum quandoque, immo vero mature ab errore revocandum. Data proinde eſt diebus, quibus Baſilea commorabatur.

c Lib. II. ep. XXVI.

XXV. Hieronymus Alleottus expetit ſocietatem Ambroſii.

HIERONYMUS Alleottus monachus cœnobii ſanctarum Floræ & Lucillæ de Arretio, relicto ſuo monaſterio Camaldulum ſe contulerat adhæſurus impoſterum Ambroſio, & depoſitis atris veſtibus induturus album cucullum. Literis ex Baſilea datis ad Mariottum Ambroſius Hieronymum ſalutaverat. Ea occaſione conqueſtus fuit cum Mariotto Hieronymus [d] ſe e Camaldulo repelli, ſpeque omni excidere, quam jam tenere crediderat. Præmiſerat ſcilicet illum Ambroſius Camaldulum, quaſi poſt paucos dies etiam ipſe ibidem affuturus. Interim rumor increbuerat Ambroſium Baſileam mittendum a pontifice. Dum hæc agebantur, Mariotto vicario Ambroſii Florentiam contendenti commiſerat Hieronymus, ut ſciſcitaretur ab Ambroſio, quid de ſe ipſe ſtatuiſſet, expectaturum ſe ipſius reditum, ſed in ejus abſentia nolle habitum mutare. Retulit pro reſponſo Mariottus pontificem noluiſſe diſpenſationem concedere immutandi habitus, transferendique Hieronymum ad ordinem Camaldulenſem. Hæc res moleſtiam attulit Hieronymo credenti ſupplicationem hanc fuiſſe minime neceſſariam, potuiſſeque Ambroſium per ſe honeſte & ſecure id efficere, non poſtulata licentia pontificis. Audiviſſe inſuper ſe a viris Camaldulenſibus fide dignis Ambroſium mutaſſe ſententiam, occaſionemque quærere Hieronymum honeſte repellendi; Mariottus ipſe ſuaſit Hieronymo regreſſum ad ſuum ſanctæ Floræ monaſterium. Conſolationem tamen aliquam accepit Hieronymus, quod per Mariottum ſe ſalutatum miſerit Ambroſius.

d Lib. XXIV. ep. XIII.

XXVI. Unio aliquot monaſteriorum parthenoni S. Agathæ de Florentia.

KALENDIS octobris pontificatus ſui anno V. Eugenius IV. ad inſtantiam Thomæ epiſcopi Traguerienſis vicarii generalis & adminiſtratoris eccleſiæ Florentinæ poſt obitum Americi Corſinii, deputati etiam ad viſitationem monialium & religioſorum locorum urbis Florentinæ, monaſteria ſancti Silveſtri & beatæ Mariæ de Nive, ac ſanctæ Urſulæ civitatis Florentiæ ordinis ſancti Benedicti, quæ divino cultu fere deſtituta remanſerant, adjunxit perpetuo & univit monaſterio ſanctæ Agathæ, cum ipſorum bonis, ſupprimens in illis dignitatem abbatialem, ſed excipiens eccleſias,

cleſias, & ipſorum loca deſtinata pro monialium habitatione, quæ diſpoſitioni ſuæ reſervavit, ea tamen lege, ut abbatiſſa ſanctæ Agathæ per viginti-quinque annos nullam monialem reciperet. De hac unione, dictiſque monaſteriis hiſtorica aliqua dicemus ad annum 1443.

XXVII. Aliæ hujus anni bullæ Eugenii IV. pro Camaldulenſibus.

IDEM undecima octobris [a] ſupplicatione ſignata per verba: *Fiat, ut petitum, perinde valere ac ſi literæ apoſtolicæ deſuper conficerentur*, conceſſit Majori & monachis eremi Camaldulenſis præſentibus & futuris plenariam remiſſionem peccatorum in articulo mortis, dummodo a notitia hujus Indulgentiæ per annum ſemel in hebdomada clerici ſeptem pſalmos pœnitentiales, converſi viginti Pater & Ave recitaverint. Aliam conceſſit die tertia decembris pro abſolutione omnium caſuum. Die vigeſima-qnarta novembris [b] priori & fratribus eremi Camaldulenſis præſentibus & futuris, præinſerta prius & confirmata bulla Gregorii IX. conceſſit, ut recipere & retinere poſſent venientes ex aliis quibuſcumque congregationum ordinibus vel monaſteriis Mendicantium, vel non, etiam ordinis Cartuſienſium, ſuperiorum ipſorum licentia petita, licet non obtenta. Undecimo kalendas novembris confirmavit Leonardo de Utino hoſpitale ſancti Danielis de Patavio, & literas collationis hujus hoſpitalis exaratas tum ab Ambtoſio priore generaſi, tum a Franciſco Sandello abbate Carcerum. Data ſunt hæc omnia privilegia ex Florentia pontificatus ſui anno quinto.

[a] §. *Indulgentiæ* 3. 4. *A.* 5. 23.

[b] §. *Privilegia* 12. *A.* 5. 24.

XXVIII. Mandatum ſynodi Baſileenſis.

SEXTO idus martii ſynodus Baſileenſis Laurentio Juſtiniano epiſcopo Caſtellano commiſit, ut Franciſcum Sandellum abbatem Carcerum collectorem ſemidecimæ ſive vigeſimæ per ptovinciam Aquilejenſem & Gradenſem mandato ipſius ſynodi moneret, ut concordatum extiterat inter ipſos patres Baſileenſes & Fantinum Dandulum archiepiſcopum Cretenſem, & Petrum Donatum epiſcopum Patavinum, quatenus ſatisfaceret pro mille ſexcentis ducatis auri Coſmo & Laurentio de Medicis mercatoribus Florentinis, quorum fidejuſſores fuerant dicti archiepiſcopus & epiſcopus, & inſuper Fridericus Contarenus, & Johannes-franciſcus de Capitibus-liſtæ, oratores reipublicæ Venetiarum.

XXIX. Hiſtoria plurium monaſteriorum.

AMBROSIUS generalis vacante prioratu ſanctæ Trinitatis extra muros urbis Peruſinæ per liberam reſignationem Lucidi de Comitibus S. R. E. cardinalis tituli ſanctæ Mariæ in Coſmedin, qui dictum monaſteriom in commendam tenebat, ipſum contulit Ugolino monacho Faventino die XVIII. maji, committens Thomæ priori ſancti Severi de Peruſio, ut eumdem in poſſeſſionem immitteret, in præſentia Dominici Nicolai de Caſentino abbatis ſancti Petri de Rotis, & Jacobi Antonii de Bononia prioris ſanctæ Mariæ-angelorum Bononienſis urbis.

Idem contulit abbatiam ſancti Urbani ad flumen Æſinantem Thomaſuccio ab Eugubio egregio doctori. In libris regiminis communis Apiri legitur commune dicti loci direxiſſe duos nuntios Franciſco Sfortiæ vicecomiti Cotiniolæ & Ariani comiti, ac marchiæ Anconitanæ marchioni, ut impediret poſſeſſionem ejuſdem abbatiæ dicto Thomaſuccio. Sed Franciſcus ex caſtris felicibus domini noſtri papæ & eccleſiæ apud Cæſenam die ſexta auguſti hæc Apiranis reſcripſit: *Nobilibus amicis noſtris cariſſimis poteſtati, prioribus & communi terræ noſtræ Pyri ſanctiſſimi domini noſtri papæ & Romanæ eccleſiæ confalonerius. Amici cariſſimi. El reverendo padre generale de Camaldola pare babbia conferita l'abazia di ſan Urbano de quella terra allo egregio dottore Meſſer Tomaſuccio de Eugubio, però appare per lui patenti e autentiche bolle: Per tanto volemo, che glie laſciate liberamente pigliare la poſſeſſione della detta abbazia, e li frutti di eſſa ſenza exceptione e contradizione alcuna.*

Idem

ANN. CHR. 1435. Idem Ambroſius XVI. maji mandavit abbatibus omnibus ordinis per Andream Dominici de Strabatenzole priorem Eremi-novæ & collectorem ordinis, ut ad diem primam ſeptembris convenire deberent in unum in monaſterium Fontis-boni ad capitulum celebrandum. Extat Andreæ Guidonis de Faventia abbatis ſanctorum Laurentii & Hippolyti de Faventia mandatum factum die decima auguſti Franciſco de Balneo abbati ſanctæ Jucundæ de Sancto-miniato, ut nomine ſuo intereſſet eidem capitulo, quod tamen celebratum non fuit, Ambroſio abſente ob Baſileenſem legationem.

Obiit ſub finem hujus anni Antonius Ferro Parmenſis abbas ſanctæ Mariæ de Vangaticia, olim præſes generalis ordinis, poſtea etiam deſignatus epiſcopus Ferrarienſis. Romanus pontifex Eugenius contulit hanc abbatiam patrueli ſuo Antonio Corrario S. R. E. cardinali & epiſcopo Oſtienſi, Bononienſi dicto, qui die XXVIII. decembris creavit Franciſcum Sandellum abbatem Carcerum in rectorem & gubernatorem in ſpiritualibus abbatiæ ejuſdem ſibi commendatæ. Datum Veronæ in abbatia ſancti Zenonis, ipſa quoque Corrario commendata. Ex delegatione anni ſequentis die XXVII. martii Sandellus creavit in priorem abbatiæ Vangaticienſis Antonium Blancum.

Abbatia ſancti Salvatoris de Monte-acuto, denuo loco cedentibus Ciſtereienſibus, data fuit Camaldulenſibus, qui tamen bonorum poſſeſſionem non recepere, commendata abbatia Galeotto, inde Fabritio, & Bertholdo de Oddis Peruſinis, poſtea Troilo Balleonio archipresbytero, tum epiſcopo Peruſino, & anno 1505. Gabriellio cardinali, ex quo devenit ad Galeatium Gabriellium Fanenſem nepotem ſuum, qui evadens eremita Camaldulenſis obtinuit a Clemente VII. anno 1523. unionem ipſius abbatiæ congregationi eremitarum, quæ deinde ex monte Coronæ, prope quem ædificata erat dicta abbatia, appellata fuit congregatio eremitarum Monte-coronenſium; ex monumentis ejuſdem monaſterii.

Mortuo Nicolao Forte-brachio Burgus-ſancti-Sepulcri in poteſtatem venit ad parvum tempus Franciſci comitis de Battifolle. Rem fuſius narrat collector monumentorum Burgenſium ad Nicolaum V. *Anno*, inquit, 1432. *Burgus-ſancti-Sepulcri, qui paulo pridem in poteſtatem Romanæ eccleſiæ devenerat, quo infortunio, quave ærumna fuerit, Deus ſcit, in vicariatum Nicolai Forte-brachii cenſuario jure pro annis decem indulto Eugenii pontificis conceſſit. Verum non multo poſt, ſequenti ſcilicet anno, Tiphernum, Aſſiſiumque tyrannico more ab eodem Nicolao capiuntur, ob cujus rei indignationem Nicolaus in pontificem indignatus ex vetere aula & in campum Romanum errans tandem exinde Tiphernum repetens, adjunctis nonnullorum militaris rei ductorum copiis Romam invadens partem illius non ſine maximo pontificis Eugenii terrore conſequutus eſt. Anno* 1435. *Burgus-ſancti Sepulcri ſubſecuta morte Nicolai Forte-brachii in poteſtatem Franciſci comitis de Battifolle & Pupio ſoceri ſui devenit. Anno* 1436. *die ſanctorum Innocentium Nerius Malaſchiena, reus opere, ſicut & denominatione, præſidatum Burgi exercens duodecim ex civibus Burgenſibus captis & in arcibus Burgi recluſis, oſtendit comitis illius dementiam, obſides autem eos duodecim facere autumabat, ut dominii Burgi, ſicut temerarie ſperabat, poſſeſſionem ſecurius detentaret. Eodemque anno Johannes Veſpuccius Florentinus civis mandato populi Florentini commiſſarius, & Burgi & arcium ſuarum conſervator delectus eſt, reſque Burgi eo modo placata eſt. Ipſo quoque anno Burgus-ſancti-Sepulcri in poteſtatem, dominiumque eccleſiæ Romanæ receptus eſt, Rogerio de Cajano apoſtolico commiſſario procurante.* Frequens de Franciſco comite Battifollis, aliqua de Rogerio mentio fit in Hodœporico Ambroſii, ut vidimus.

VIEN-

ANN. CHR. 1436.

XXX.

Literæ Ambroſii ad Julianum legatum & ad Sigiſmundum imperat. poſt legationem ſuam.

VIENNÆ ſolutus a congreſſu cum imperatore commorans Ambroſius die vigeſima-octava januarii [a] cardinali legato Juliano Cæſarino ſcribens retulit geſta a ſe poſt ſuum diſceſſum e Scafuſa. Nuncium nimirum concilii pro natione Germanica fratrem Petrum nominat. Memorat & Johannem auditorem & Johannem alium, *in quos*, inquit, *niſi veluti in ſcopulos & ſaxa tu incurriſſes, feliciore profecto curſu & ipſe navigaſſes*. Enarrata audientia habita a Cæſare, ſubdit, *& nos multum inſtantes expedivit die quinta-decima januarii placide ſatis & grate. Non eſt cunctatus auditor noſter de nobis quærere, quidnam pro reſponſo nobis datum fuiſſet, cui ſilentio reſpondimus, neque enim fas erat ſecretum violare principis utriuſque. Voluit imperator, ut tractatibus Bohemorum quotidie adeſſemus, fecimuſque ſatis votis ſuis. Oravit etiam, ut Budam ſimul iremus, viſuri caſtrum ab eo conditum, quia id epiſcopus noſter homo plane bonus atque integer vehementer appeteret, neque ab auditore impetrare potuiſſet. Ivimus, inſpeximus ſtructuram plane mirabilem. Nos poſtridie quam illi diſceſſerant, iter arripientes, quinto die demum Viennam pervenimus, inde Italiam petituri.*

a Lib. II. ep. XVIII.

Eadem die [b] ex Vienna ſimiliter Sigiſmundo imperatori gratias egit pro inſpecto Budenſi palatio, cujus ædificii meritum dignis exornat laudibus; ipſum rogavit, ut enervaret potentiam concilii Baſileenſis, ac protectionem ſuſciperet Romani pontificis. *Jam ferme quinquennium*, inquit, *eſt, quod ibi congregati ſunt, & vide quæſo, clementiſſime princeps, quam iniquo, quam præpoſtero ordine res procedant. Solebant in antiquis ſanctiſſimiſque conciliis ſoli epiſcopi ſententias dicere, & eccleſiæ tractare negotia cum timore Dei & religionis zelo, fideique fervore. Vix enim, ut ipſi coram notavimus, ex quingentis hominibus viginti epiſcopi ſunt, ceteri vel inferioris ordinis clerici, vel in totum laici ſunt, omneſque privatis paſſionibus, potiuſquam communibus eccleſiæ commodis conſulunt. Merito concilium in annos protrahitur, nihilque præter ſcandalum & periculum ſciſſuræ operatur. Quia ſi qui adſunt boni viri ac timentes Deum, obruuntur imperitorum atque improborum multitudine. Inſtat Gallica natio Arelatenſem cardinalem & Lugdunenſem archiepiſcopum habens duces, pontificatumque ſummum in Galliam transferre cupit. Nobis certe non defuit ex principalibus Gallicis, qui diceret, ſi pontifex Eugenius Avenionem ſe conferret, omnes illuc ad illum ipſius nationis prælatos concurſuros. Erexerunt ſibi tribunal ad inſtar Romani pontificis, omniaque agunt vel agere ſe poſſe ſtolidiſſime putant, quæ pontifex agit, cauſas omnes ad ſe trahunt, ut nihil magis quam concilii perpetuationem cogitare videantur, ſicque ſemper de concilio loquuntur & ſcribunt, quod repræſentare univerſalem eccleſiam dicunt, ut nulla mentio de pontifice fiat, ac ſi plane acephali eſſent, caputque ſuum non dignentur agnoſcere. Ipſi pallium archiepiſcopis ſe dare, ipſi indulgentias largiri poſſe putant. Scribunt libellos infamiæ ac dedecoris plenos contra pontificem noſtrum, caput velint nolint ſuum, eos diſſeminare coram regibus ac principibus non metuunt, ad irritandos illorum adverſus pontificem animos, ſicque de pontifice ſummo, quaſi de vili clerico mentionem plerumque faciunt, ut mirari ſæpius ſubeat, quo pacto tantam inſaniam hominum divina clementia toleret.*

b Lib. V. epp. II. & III.

XXXI.

Florentiam & ad eremum revertitur Ambroſius.

REDUX ex Germania Ambroſius per Venetiarum & Ferrariæ urbes Florentiam pervenit, ubi erat idibus februarii, qua die [c] ſcripſit Placido Pavanello pontificis cubiculario, affirmans ſe veniſſe ſæpius his diebus cupientem alloqui pontificem, neque hactenus licuiſſe. Suggeſtum fuerat pontifici, Ambroſium aliquid vel egiſſe, aut dixiſſe contra illius honorem, optabatque hic purgare innocentiam ſuam; obſecravit itaque Placidum, ut

c Lib. IV. ep. XI.

ut id pto ſe faceret. Cupit neceſſario eremum adire, & deſiderat impe-
ANN. CHR. 1436. trare a pontifice hujuſmodi emiſſionem. Mittit Placido quinterniones duos alios ſcriptos de ſexta ſynodo, alios ſex miſerat, oratque, ut ita ſervet,
a Lib. IV. ep. XII. ne pereant. Ex Fonte-bono narrat eidem ſexto kalendas martii [a] ſe veniſſe incolumem ad ipſum monaſterium, extollitque laudibus juniorum monachorum inſtitutionem ac profectum in cantu, literis & grammatica, & eorum præceptoris Mariotti induſtriam. Petit Græcorum & ſcriptorum Chalcedonenſis & ſextæ ſynodi ſtipem a pontifice erogari, a quo etiam implorat veniam pro ſua repentina profectione, non accepta benedictione.

XXXII. Epiſtolæ Ambroſii poſt legationem ſuam ſcriptæ. FLORENTIAM redierat idibus martii, & jam meditabatur iterum verſus Camaldulum diſcedere, ut in alia epiſtola ad eumdem [b], cui etiam commendat negotium ſolvendi centum ducatos Venetos, quos Albæ mu-
b Lib. IV. ep. XIII. tuo receperat, quorumque debitor erat; aliud quoque commendat hoſpitalis de Scala Senarum.

c Lib. IV. ep. XIV. Decimo-tertio kalendas aptilis [c] repetierat Fontem-bonum ad ſuam dilectam ſolitudinem, qua die hæc ſcribit eidem Pavanello: *Venimus tandem Chriſto miſerante ad quietis diverſorium, emenſis difficultatibus plurimis, jamque feſſi navigatione placidiſſimum amplectimur quietis portum, ubi reſarcire damna præterita, quæ plurima perpeſſi ſumus, Deo propitio intendimus*. Petit ab ipſo, ut flagitet a Romano pontifice indulgentiam in articulo mortis nobili & optimo viro Michaeli Perniſtofer, quem dux Albertus, dum ex Vienna moveret Ambroſius, ducem itineris ſibi dederat. Pariter, cum interceptus fuiſſet Ambroſius ab officio gratias agendi ex nomine pontificis eidem duci Alberto pro ejus fide humanitateque, orat Placidum, ut nomine ſanctitatis ſuæ committat Andreæ Floceo vel Blondo ſecretariis pontificiis conficiendas literas cum bulla, quibus pontifex comperta bona ſama ducis Alberti ſe gratulari oſtendat, & ex Ambroſii relatione quantum affectus ſit dux ſanctitati ſuæ & ſanctæ ſedi apoſtolicæ declaret, grateſque habeat pro beneficiis Ambroſio collatis. Utraſque vero literas conſignet Michaeli Angelorum monacho, qui Venetias mittat ad Andream Donatum patricium Venetum Viennam mittendas. Data decimo-
d Lib. IV. ep. XV. tertio kalendas aprilis. Poſt biduum [d] ex eremo eidem eaſdem res commendat. Arbitratur pontificem jam legiſſe orationes ſuas, cupitque aſſequi ejus judicium. Orationem a ſe habitam Albæ neceſſario temperatam fuiſſe, ut abſtineret a conviciis, neque palam in concilium inveheret; id, quod ſequenti oratione quam dixit, ſibi reſervavit, ſed quia acrior viſa fuit, non ſcripſit. Ceterum de rebus ſuis loquens, gaudet quietiora reperiiſſe in eremo Camaldulenſi, pacemque ſperat in poſterum magis magiſque conſervandam. Cum vero auctoritate duorum capitulorum generalium & confirmatione apoſtolica ob interventum cardinalis protectoris roborata fuiſſet in eadem eremo conſuetudo ſeu lex eligendi Majores ſingulos pet vices, Placidum rogat, ut ſuggerat pontifici obliterari conſuetudinem hanc
e Lib. IV. ep. XVI. pernicioſam, quam primum induxit ambitio. Quinto kalendas aprilis [e] commendat eidem Placido Brunorum de Scala, qui optabat ex imperatoris ſervitio tranſire ad illud Romani pontificis, ut etiam in relatione data in manibus ejuſdem pontificis ipſe Ambtoſius, antequam Florentia diſcederet, eamdem ſupplicationem inſeruerat. Pariter idipſum facit de epiſcopo Signienſi, qui deſiderabat transferri ad aliam eccleſiam, vel præfici alicui ex officiis curiæ, unde poſſet honeſte vivere, quia de ſuo epiſcopatu, præter titulum, nihil habebat.

f Lib. VI. ep. XLI. Quarto kalendas aprilis [f] Andreæ Donato nobiliſſimo Veneto patricio, jampridem oratori apud Cæſatem commemorat ſupetius laudatum epiſcopum

pum Signienſem, eumque inſuper ejuſdemque fratres ut commendet, orat, Venetorum duci, quod exciderat e mente, cum fuerat Venetiis. Eumdem precatur, ut curet devehendas Viennam literas ad Albertum Auſtriæ ducem & ad Michaelem Perniſtoſer. Sibi quoque faveat apud eumdem Venetorum ducem (Franciſcum Foſcarum) *quem*, inquit, *ita amo, ita admiror, ut ad gratiam nil poſſit accedere. Neque vero ſolum ut principem eminentiſſimæ gloriæ, ſummæque ſapientiæ & facundiæ pene ſingularis, cui adjecta ſit & oris excellens gratia, admiror, verum etiam præcipua quadam pietate & propenſiore amoris gratia, ut mei amantiſſimum obſervo, foveo atque habeo, quodque ſolum valeo, precibus illum omnipotenti Deo votiſque perpetuis commendare ſtudeo*. Addit, ſe excuſſis curiæ occupationibus ad dilectæ ſolitudinis ſecreta contuliſſe, ubi ſibi & ſacris literis vacare inſtituit. — ANN. CHR. 1436.

Die ſequenti ex eremo [a] Pavanello indulgentiæ pro Alberto duce a ſe viſam paginam remittit. De orationibus ſuis habitis in concilio & ad imperatorem iterum ſciſcitatur ab ipſo judicium pontificis; excurrit deinde in laudem ſolitudinis. Salutat Franciſcum Patavinum, & Arſenium monachum cubicularios Eugenii. Frequenter nominavimus hos monachos cubicularios pontificis. Addatur iis etiam Julianus. Eorum officium erat manibus tractare, veſtire, ſpoliare Romanum pontificem, ut legitur in dialogo Silveſtri O. P. apud Laurentium Mehus [b].

Die ſeptima aprilis [c] Chriſtophorum precatur, ut obtineat a Romano pontifice pro monaſterio ſancti Mauritii in Altaha inferiori ſuper Danubium confirmationem conſtitutionum Benedicti papæ XII. quas pontifex ille ad reformationem monaſteriorum ediderat, quibus & ipſa ſancti Mauritii abbatia utitur. Has ſibi tradiderant ſcriptas in brevi volumine abbas & monachi illius loci, quos ipſe teſtatur in ſumma veneratione & reverentia erga ſedem apoſtolicam ſummumque pontificem perſtare. Ea die [d] ex eremo Mariotto etiam dedit literas. Dicto Chriſtophoro die XXII. aprilis [e] ſcribit ſe ſociumque legationis ſuæ Antonium debitum contraxiſſe centum quinquaginta ducatorum pro neceſſariis impenſis in urbe Baſilea cum menſa Mediceorum. Promotum ad epiſcopatum (Urbinatem die VIII. februarii hujus anni) Antonium neglexiſſe exigere partem ſibi contingentem, neque tamen menſæ perſolviſſe, nunc vero utramque ſummam a ſe poſtulari; quod quantum ſit a ratione alienum poſt tot labores a ſe ſuſceptos oſtendit; quare precatur Chriſtophorum, ut Romanus pontifex ſatisfaciat debito. Se interea totum quieti indulgere, & verſioni operum ſancti Dionyſii inſiſtere. Eadem die [f] Placidum cubicularium obſecrat, ut idem debitum a ſe contractum, dum erat in ſervitio pontificis, ſolvendum curet ab ipſo pontifice, memorans ſocium jam factum epiſcopum, & demum ſalutat Petrum dulciſſimum nepotem Eugenii. Hic ex familia patricia Veneta Barba electus poſtea S. R. E. cardinalis evaſit ſummus pontifex ſub nomine Pauli II. Decimo kalendas majas ex eremo [g] Franciſco Sandello ſcribens permittit, ut conſerat Johanni Foro-livienſi œconomicam adminiſtrationem monaſterii Montis-crucum ad futurum capitulum, quod erit kalendis ſeptembris. Cupere ſe avolare a curia.

XXXIII. Expoſtulat cum pontifice pro Vangatiæ monaſterio commendato.

INTEREA relicta urbe Florentia die decima-octava aprilis Bononiam ſe receperat XXII. ejus menſis Romanus pontifex Eugenius. Ad ipſum ſcribens octavo kalendas majas [h] ex eremo Ambroſius excuſat, quod eum Bononiam non deduxerit; commendat autem ipſi virum mundo ſtrenuum multum, & militiæ laboribus exercitatum Allegrum fratrem abbatis Mariotti. *Allegrus Burgi-ſancti-Sepulcri habitator*, inquit, *erga quemlibet ipſius oppidi dominum (nam paucis annis ipſius ſibi ditionem plures vindicarunt*, *licet*

[a] Lib. IV. ep. XVII.
[b] Pag. CCCXCVIII.
[c] Lib. III. ep. LII.
[d] Lib. XV. ep. XLI.
[e] Lib. III. ep. LIII.
[f] Lib. IV. ep. XVIII.
[g] Lib. XX. ep. XVIII.
[h] Lib. I. ep. XXI.

ANN. CHR. 1436.

licet a natura ſui juris ſit, ut ex privilegiis Romanorum pontificum & imperatorum conſtat) fideliſſime ſe habuit ſemper, atque ita, ut magna per eum ferme negotia agerentur, neque ſuſpectum illum fecerit ſequenti ſuperioris domini benevolentia, adeo prudenter ſe habuit. At nunc, quando in jus tuæ ſanctitatis rediit, eo eſt animo, ut nulli unquam majore fide & devotione ſit obſequutus, quam modo tuæ ſanctitati paratus eſt obſequi. Sed ejus iſtam continentiam ac fidem perturbat modice varia oppidanorum factio votis in diverſa nitentium, veretur que, ne ſibi aliena malitia atque invidia noceat. Ejus itaque precibus interpellatus abbas noſter, pie ſimul ac neceſſario iſtum ſibi laborem aſſumendum exiſtimavit, eumque ut tuæ ſanctitati commendarem, intentiſſime oravit. Eumdem ipſa die [a] alia epiſtola commendat Pavanello, à quo pariter petit, ut inſtet apud Romanum pontificem, quatenus pro enutriendis pueris tradat ſibi, & ordini monaſterium ſancti Michaelis de Caſtro-brittorum, quod ex antiquiſſimis privilegiis ſemper ſpectavit ad ordinem Camaldulenſem, & non multo prius occupatum ab equitibus Gaudentibus, tunc vero in profanos uſus converſum detinebatur a Jacobo de Aldrovandis laico cive Bononienſe. Si propterea monaſterium eripiatur de manibus alienorum, adjungi poterit ceteris ordinis monaſteriis, quæ ſunt intra urbem Bononienſem, & ita ali commode poterit familia ipſorum monachorum.

a *Lib. IV. ep. XIX.*

Tertio Kalendas maji [b] ex eremo conqueritur cum eodem Eugenio, quod ſe abſente & in ſanctitatis ſuæ rebus occupato Vangaticienſe monaſterium nobiliſſimum religionis Camaldulenſis membrum ſubductum fuerit, & cardinali Bononienſi commendatum. *Nec tam moveor*, inquit, *incommodo noſtro, licet verecundum ſit nobis, ſuffundamurque rubore, quod qui cari eſſe & grati tuæ ſanctitati videbamur, ita neglecti ſumus, quam honore tuæ pietatis atque æſtimatione, quæ violari modice viſa eſt, dum inclementius contra ſervum ſuum agere videretur, futuroque periculo, ne quando cepit monaſterium ipſum, te præſule, qui nulli neque præterito, neque futuro pontifici amoris noſtri gratia concedis, a nobis avelli, perpetuo fiat alieni juris. Quis enim Ambroſio ſervulo tuæ ſanctitatis, & exiguo terræ pulveri ac cineri parcet, ſi hunc Eugenius beatiſſimus, quo, ut dixi, nullus unquam amantior vel fuit, vel eſſe jam poterit, ita contrivit? Et quoniam improbitate ſenis illius,* (cardinalis Bononienſis) *factum eſt, ut contra votum & inſtitutum tuum, id monaſterium invitiſſimuſque illi commendares, benigniſſimeque promiſit mihi ſanctiſſimus dominus meus poſt hujus ſenis obitum reſtituendum nobis, neque ulli ultra commendandum, id venit in mentem petere a tua ſanctitate, ut ſervata illi ſeni penſione annua, quam ipſe conſtituit, is, qui fuerat electus abbas vir gravis & judicio meo ad eam gubernationem aptiſſimus præficiatur monaſterio, neque abbatis titulo & honore careat, confirmatione a tua ſanctitate accepta. Multiplex ex hoc ſequetur utilitas. Primo, quia cras morte ſenis hujus ſubſequuta, monaſterio jam religioni noſtræ reſtituto, prælatumque habente, eorum langueſcet conatus ac ſtudium, qui hujuſmodi prædæ avide inhiant. Neque ex eo rurſus beatitudo tua fatigabitur, quando legitima ſuppetet excuſatio, monaſteria, quæ non ſint prælatorum deſtituta ſolatio, minime honeſtum eſſe commendari. Ac licet non ambigamus tuam ſanctitatem conſtantiſſime repulſuram improbos & importunos homines, tamen minus reſtabit negotii, minuſque obtundentur aures tuæ, rebus ita conſtitutis. Et fieri poſſet, ob vitæ præſentis incertitudinem, ut ſucceſſor tuæ ſanctitatis non æque affectus nobis, quæ ipſe promiſiſſes, nequaquam ſervare vellet, frigereſcetque ipſius impetus, monaſterio minime vacante. Ad hoc, abbate gubernante, poſſeſſiones & jura monaſterii cautius & me-*

b *Lib. I. ep. XXII.*

Ann. Chr. 1436.

& melius conſervabuntur, neque ea paſsim quiſquam ſibi uſurpare præſumet. Quod mirum eſt, ſi non modo fiat, quandoquidem multitudini laicorum gubernatio ipſa permiſſa eſt, qui a ſene ipſo conduxere monaſterium ſub penſione annua mille ducatorum. Seni quoque ipſi, qui adeo eſt puſillo animo, ut omnia ſibi putet defutura ſenili metu, penſio annua vel jam conſtituta, vel moderatior, ſi velit, reddetur, ut ſtipendia ſibi victus defuiſſe non poſſit conqueri. Præterea magnum inde nos a tua ſanctitate beneficium conſequuti videbimur, reſtitutique in antiquum gradum. Sed & illuſtris marchio Ferrarienſis (Nicolaus) *& privati patriæ ipſius cives plurimi, quibus ea res fuit moleſtiſsima, recreabuntur.* Excuſat inde, quod commotus ſcribat contra Bononienſem cardinalem, qui crudeli animo & infeſto fuit contra ejus ſanctitatem, qui oblique egit apud concilium, non præſens tantum, ſed abſens quoque; indigniſſimeque fert omnino illum primum omnium id de pontifice poſtulaſſe, quod in dedecus & detrimentum vergeret Camaldulenſis congregationis. *Credo ita ulciſci voluit fidem atque conſtantiam ſervi tui, qua in concilio ipſo pro domino meo contra illius deliros motus ſum uſus. Et certe ſi cuivis alteri ex cardinalium numero fuiſſet monaſterium ipſum commendatum, minus ægre minuſque moleſte tuliſſem. Sed ſic actum eſt, dolereque poſſumus, emendare non licet.* Electus fuerat Vangaticienſis abbas prior Camalduli Foro-livienſis, quem ad eremum evocaverat Ambroſius, an forte acquieſcere vellet, ut ſolveret annuum penſum cardinali, dum viveret; iſque ſumma modeſtia totum negotium permiſit Ambroſii arbitrio, ut liquet ex epiſtola ad Mariottum data ea ipſa die vigeſima-nona aprilis [a], cui Bononiam ad pontificem proficiſcenti negotium commiſerat, cuique ſubdit ſe ea ſuper re ſcripſiſſe pontifici, epiſcopo Ariminenſi, cardinali ipſi Bononienſi, Gregorio Corrario protonotario nepoti cardinalis, Placido cubiculario, & ante omnes illuſtri marchioni Ferrarienſi. Legatur epiſtola ad Chriſtophorum epiſcopum [b], a quo petit, ut electi Vangaticienſis abbatis confirmationem obtineat a pontifice cum annua penſione danda cardinali, cui ipſe leniſſime ſcripſit. Marchionis autem Ferrarienſis Nicolai ideo partes ſe requirere, quandoquidem conqueſtus fuerat marchio, dum ipſum viſitavit Ferrariæ, electum abbatem non fuiſſe confirmatum; alia quoque [c] ad Pavanellum, ex qua in cognitionem venimus electum ſe contuliſſe ad pedes pontificis pro recipiendo confirmationis beneficio. Chriſtophorus a ſancto Marcello hoc anno ex Cervienſi ad Ariminenſem cathedram tranſierat.

a *Lib. XV. ep. XLII.*

b *Lib. III. ep. LIV.*

c *Lib. IV. ep. XX.*

XXXIV. Poſtulatoriæ & commendatitiæ Ambroſii plures epiſtolæ ad annum 1436. pertinentes.

Duodecima maji [d] commendat Chriſtophoro Ambroſius monachum ſancti Mauritii de Altaha inferiori, qui Romam venerat pro obtinenda confirmatione conſtitutionum Benedicti XII. Orat etiam eumdem epiſcopum, ut faveat ſupplicationibus Andreoli Juſtiniani, qui indulgentias petebat, & inſuper exorabat facultatem tenendi penes ſe capellanum aſſiduum, qui ſibi familiæque ſuæ inter Græcos degenti ſacramenta miniſtrare valeret; præſertim cum ipſe Andreolus, quem optimum & religioſiſſimum principem vocat, filias haberet nubiles, adeoque ſummam honeſtatem deſideret in eo viro, qui futurus ſit ſuus continuus commenſalis. Ex eremo XVII. [e] kalendas junias Eugenium pontificem precatur pro Biſolo quodam in cauſa eccleſiæ ſancti Lazari de Burgo-ſancti-Sepulcri. Die ſequenti [f] Bernardum abbatem Volaterranum invitat, ut ad ſe veniat diutius futurus. Aliqua addit de præceptis ab Andrea monacho viro militari non ſervatis. Octavo kalendas junii [g] iterum urget negotium monaſterii Vangaticienſis in literis ad eumdem Romanum pontificem. Idipſum eadem die [h] ad Pavanellum ſcribens, & docens Gregorium Corrarium nepotem cardina-

d *Lib. III. ep. LV.*

e *Lib. I. ep. XXXIII.*

f *Lib. XVI. ep. XXX.*

g *Lib. I. ep. XXIV.*

h *Lib. IV. ep. XXI.*

Ann. Chr. 1436.

nalis Bononienſis difficilem ſe reddere viſum fuiſſe, ac jam inhiare poſt mortem patrui monaſterio Vangaticienſi, licet ad ipſum ſcripſerit amice. Poſt biduum [a] eidem Placido gratias refert pro impetratis gratiis ejus ope a Mariotto abbate, & ab Allegro ipſius fratre. Narrat ſe aggreſſum inter cetera ædificia & ſarta tecta fuiſſe fontem vetuſtate ferme collapſum reparare, poſitum e regione monaſterii, ſubſidiumque a pontifice petit. Pridie kalendas junii [b] dolet cum Sebaſtiano abbate Camalduli-Florentini, quod *monaſterium ſanctæ Mariæ-angelorum de Florentia ſcindatur factionibus, verborumque conviciis occaſione cujuſdam horti, in quo primores lanæ Florentinæ urbis conſtruere cogitant publicum ædificium pro intendendis pannis. Ad quam publicam petitionem monachi nimis faciles conſenſere, illi ſcilicet, qui rem agunt, conventu cetero reluctante, ſcandalaque proſpiciente, quæ ex vicino ædificio poterant evenire monaſterio; admonebantur enim, quantum ex ſimili ædificio in eodem ſolo moleſtiarum olim perpeſſi fuerant, nam præter ſtrepitus quotidianos vocumque laſcivias adeo turpiter ibidem vivebatur, ut poſtribulum potius videretur magno cum ſcandalo fratrum, qui nulla unquam ratione, ut remedium ſiſtendæ tantæ cladi adhiberetur, obtinere potuerant, donec ſui juris effecto ſolo illo, etiam ædificium a fundamentis fuit dirutum.* Utraque pars monachorum ad Ambroſium ſcripſerat, & utramque ipſe monuerat, ne ulla ratione acquieſcerent hujuſmodi ædificii poſtulationi. Sed ecce nuntiatum ſibi fuerat negotium fuiſſe confectum. Quare Sebaſtianum hortatur Ambroſius, ut factiones in monaſterio compeſcat, & zelo honoris Dei percitus impediat pro poſſe hocce ædificium. Se hac ſuper re ſcripſiſſe conſulibus artis, Coſmo item Mediceo, & Laurentio tunc vexillifero juſtitiæ, ut partes ſuas interponerent, agerentque cum conſulibus & cum reliquis, quorum intererat, ut vellent monaſterii quieti proſpicere. Priores vero artium & vexillifer juſtitiæ populi & communis Florentini reſponderant Ambroſio die ultima maji [c] audiviſſe illum ſe opponere, quominus conſules artis lanæ haberent hortulum quemdam ad monaſterium ſpectantem, pro conſtruendo ſuper ipſo ad pannorum uſum ædificio, ſed eos jam habuiſſe conſenſum prioris monaſterii, & pretii conventionem feciſſe; quare contractum non ſolum pro publica utilitate, ſed & pro honeſtate rei non poſſe amplius reſcindi; quinimmo accedere ſe præfatæ poſtulationi interceſſione propria apud ipſum; proviſuros ceterum, ut omnia in domo illa agerentur honeſte, & demum id vergere in honorem Dei, ob tot pauperum hominum alimoniam, qui eam artem colendo vivunt. Cedere coactus fuit Ambroſius, ne majus ſcandalum oriretur, ut ſignificat idem ipſe in aliis epiſtolis nonis & idibus junii [d] ſcriptis ad eumdem Sebaſtianum abbatem, nam ars in deliberationem venerat conſtruendi ejus ædificii in horto contiguo ſanctæ Mariæ-novæ.

Placido cubiculario [e] kalendis junii refert Allegrum fratrem Mariotti Eugenio mox commendatum captivum detineri a gubernatore Burgi, quem proinde pontifex ſive innocentem abſolvat, ſive reum mandet reſtitui. Duodecima junii ſcribit Franciſco priori ſancti Benedicti extra Florentiam ex Fonte-bono [f]. Die XIII. junii [g] ex eremo Chriſtophori epiſcopi protectioni & operæ commendatum facit negotium monaſterii Vangaticienſis, cauſam ſimiliter monaſterii Burgenſis cum epiſcopo Caſtellano. Gaudet de bono animo legati cardinalis Juliani, quem ipſe pluribus laceſſiverat epiſtolis poſt reverſionem ſuam a concilio, quemque exoptat in Italiam remeare; lætatur quoque præſidentes reverti ex concilio, quibus vult Ambroſius, ut Chriſtophorus teſtis ſit, quantum illos ipſe ope & literis officioſo animo commendatos fecerit ſummo pontifici. Eadem die [h] Pavanello

a Ibid. ep. XXII.

b Lib. XVII. ep. XXVII.

c Lib. XXIV. ep. XVII.

d Lib. XVII. epp. XXVIII. & XXIX.

e Lib. IV. ep. XXIII.

f Lib. XVIII. ep. XI.

g Lib. III. ep. LVI.

h Lib. IV. ep. XXIV.

Ann. Chr. 1436.

nello innocentiam Allegri manifeſtat; imputabatur huic ad culpam, quod cum credita ipſi fuiſſet una ex arcibus oppidi, vacuam ſollemni munitione eam eſſe audierat gubernator Burgi, atque ideo illum potiſſimum tenendum arbitratus eſt, quia Baldaccii amiciſſimus erar. Hic Anglarienſis patria comeſtabulus erat peditum pontificiorum & Florentinorum. Illam ſive Florentini, ſive alii quidam expilaveranr, quam ipſe quidem munitiorem, quam accepiſſet, plane reliquerat. Romanus pontifex Allegrum relegaverat Camaldulum; petit ergo Ambroſius eumdem Burgo reſtitui. xv. kalendas julii [a] eidem Placido commendat Anſelmum monachum negotia ordinis geſturum. Eidem ex eremo octavo kalendas julii [b] mittit libros epiſtolarum ſuarum abſolutos, quibus jungendas ait & eas, quæ ad ipſum ſcriptæ ſunt. Mittit ipſi etiam vitam ſancti Romualdi. Meliorem ipſius eſſe lortem judicat, qui curam habeat dumtaxat feminarum, earumque laudatæ vitæ. Septimo kalendas [c] ſcribit Sebaſtiano abbati de rebus ordinis. Significat Chr.ſtophoro epiſcopo ſexto kalendas [d], in cauſa prioris ſanctæ Mariæ-angelorum de Bononia novem latas fuiſſe favorabiles ſententias, ſed duas ex ipſis in domibus privatis judicum. Orat ergo ipſum, ut non obſtantibus ſtatutis urbis pontifex decernat etiam illas duas ſententias admitrendas non ſecus, ac ſi in foro vel curia latæ fuiſſent. Ad memoriam ipſius revocat negotia monaſterii Burgenſis contra epiſcopum Caſtellanum, & Vangaticienſis abbatiæ contra ſenem cardinalem. Conqueritur, quod cum ſocius peregrinationis & legationis Antonius promotus fuerit ad epiſcopatum, ipſe pro merito ſubtractione nobiliſſimi monaſterii mulctatus fuerit, cum ranta egerit in concilio pro immutando animo legati, tantaque cum imperatore pro reddendo eo benevolo erga pontificem. Subdit rumores audiri de translatione concilii ex Baſilea Florentiam, patreſque illos habere Florentiæ legatum ſuum, pro obtinenda ſede concilii in ea urbe. Cupir certior fieri, an advenerint præſidentes cum cardinale ſanctæ Crucis; dolet Eugenium podagra detineri. Quarto kalendas julii [e] utraque cauſa Vangaticienſis & Burgenſis commendatur ab Ambroſio Chriſtophoro. Audiviſſe ſe cardinalem Bononienſem veniſſe ad acceſſum papæ. Burgenſes vero miſiſſe oratores ad pontificem pro cauſa monaſterii; ita enim eos eſſe affectos monaſterio, ut cum diſcordia aliqua ſit in oppido, claves ipſius deferant ad abbatem utraque pars litigans. In editione Marrene hæc epiſtola data legitur hoc anno ex eremo decimo kalendas februarias; ſed menſe januario adhuc in Germania commorabatur Ambroſius. Tertio kalendas julias [f] a Placido cubiculario expetit, an pontifex Florentiam non redeat, ut rumor increbuit, ſed Urinum ex Bononia pergat, quo pontificis itinere inſecta remanere dolet negotia ſe inter & eremitas; quæ negotia commendat tum ipſi Placido, tum abbati ſancti Pauli de Urbe. Decima julii [g] ex Fonte-bono Bernardum abbatem Volaterranum ad ſe advocat, ut reddendas a miniſtris rationes cognoſcat ante capituli tempus, quod ſeprimo kalendas ſeptembris celebrari decretum eſt.

[a] *Ibid. ep. XXV.*
[b] *Ibid. ep. XXVI.*
[c] *Lib. XVII. ep. XXX.*
[d] *Lib. III. ep. LVII.*
[e] *Ibid ep. LVIII.*
[f] *Lib. IV. ep. XXVII.*
[g] *Lib. XVI. ep. XXXI.*

XXXV.
Similes, & aliquæ Ambroſii ex Græco verſiones.

TRANSTULERAT Ambroſius diebus præteritis orationem Gregorii Nazianzeni de morte patris ſui mittendam dono Alphonſo epiſcopo Burgenſi; eam proinde ſcribendam, ſi poſſit, mittit Michaeli Angelorum monacho die XIII. julii [h]. Refert ſe runc occupatiſſimum eſſe pro præparatione capituli generalis. Vult, ut nuntier Nicolao tres quoque ejuſdem Gregorii orationes de pace propediem ſe miſſurum, quas archiepiſcopo Mediolanenſi (Franciſco Piccolpaſſo) dedicavit oratus ab illo, ea tamen conditione, ut quæcumque ipſe archiepiſcopus haberet peregrina, deferenda curaret ad Nicolaum. Decima-ſeptima julii [i] Auguſtino priori Roſæ Se-

[h] *Lib. XIII. ep. VII.*
[i] *Lib. XII. ep. XXIV.*

natum

Ann. Chr. 1436. narum ſcribit, ut quandoquidem peſtis graſſatur in urbe Senenſi, cuſtodia maxima conſervet pueros, ne peſte inficiantur, ſed ſi vis morbi augeatur, eos transferat ad ſanctum Georgium de Apibus, vel ad monaſterium Berardingæ, vel ad Montem-Grimaldum, & ibi maneant etiam mulieres illæ duæ vetulæ ibidem reſidentes, vel hæ ad monaſterium ſancti Mamiliani transferantur, futuræ ibi, donec tranſeat peſtis flagellum. Scribere ſe ea ſuper re ad abbatem ſancti Vigilii, qui eos ita locet, victuique neceſſaria ſubminiſtret. Nicolaum infirmari graviter, parumque de illius ſalute ſperare Paulum medicum. Bononiam cogi ſe ire ex juſſione pontificis una cum eremitis, ut ibi finem accipiat mutua controverſia, hodieque proficiſci. Auguſtinum monachum Angelorum poſt ſuum reditum ex Baſilea, quique fuerat itineris ſui comes, præfecerat monaſterio Roſæ Senarum in locum Benedicti. Dilatum tamen iter ſuum indicat ſequens epiſtola; nam ex eremo XII. kalendas auguſti [a] eadem recinit Chriſtophoro epiſcopo, quæ in ſuperioribus epiſtolis quoad monaſterium Vangaticienſe, quod ſaltem ad ſublevandam inopiam, & ad portandam ſcriptorum neceſſariam alimoniam ſibi dare debuiſſet pontifex. Refert, ſe nuperrime tranſtuliſſe orationem Nazianzeni *in mortem patris*, Burgenſi epiſcopo mittendam, ut ei pollicitus fuerat, quando Baſileæ de patris obitu æque epiſcopi ipſum conſolari ſtuduit. Tres quoque ſe habere præ manibus *de Pace* orationes ejuſdem Nazianzeni nuncupandas archiepiſcopo Mediolanenſi. Quærit, an concilium transferatur, an advenerint Florentiam præſidentes? Scribi ſibi ex Florentia nuntios Baſileenſium patrum, & Gaſparem Peruſinum hominem varium eo nomine applicuiſſe, & per eos concilium poſtulaſſe, ut ſecuris venire atque redire liceret & remorari, quæ omnia indulſerit civitas. Sexto kalendas auguſti [b] eumdem epiſcopum orat, ut deprecetur pontificem, quatenus pro ſui ipſius ſubſtentatione convertat redditus monaſterii Vangaticienſis, & cardinali Bononienſi aliunde provideat. Ceterum ſe multum facere judicium ejuſdem Romani pontificis, qui aſſerat devotam Ambroſium præſtitiſſe ſervitutem eccleſiæ & apoſtolicæ ſedi. Circa cauſam Vicetini monaſterii eam rem proviſionem obtenturam in proximo capitulo generali congregationis. Gratulatur præſidentes ex Baſilea adveniſſe. Gaudet quoque Signienſem epiſcopum a ſe dilectum, dignumque, qui diligatur ab omnibus, promotum fuiſſe. Commendatum ſe faciat pontifici orat, & archiepiſcopo Tarentino. Eidem ex eremo die tertia auguſti [c] ſcribit pontificem ſibi jubere, ut ad ipſum veniat Bononiam; cardinalem vero Bononienſem reſpondere, ut monachos Vangaticiam mittat; neutrum autem ſibi facere licere, quia adeſt tempus capituli. Se odiſſe præſentiam ejuſdem cardinalis immaniſſimi in patruelem pontificem Eugenium, quem pro pontifice non tenet; monachos autem non mittere ad regularem obſervantiam inſtituendam, quia cardinalis monaſterium termino perpetuo locavit, monachi vero omnem paterentur egeſtatem; vidiſſe ſe ſimiliter monachos ſancti Zenonis Veronæ alterius monaſterii illi commendati & pauciſſimos, & in maxima inopia viventes. Reſignet cardinalis monaſterium, & ſtatim mittentur monachi obſervantes. Eadem die [d] hæc ipſa excuſat ſcribens pontifici, tempus ſcilicet proximum capituli impedire, quominus ſe conferat Bononiam, ubi fuerat ab ipſo accerſitus. Narrat ipſi ſe, Baſileæ dum erat, legiſſe literas crudelitatis plenas in ipſum eo ferme tempore ſcriptas a cardinale ſene Bononienſi, quo monaſterium Vangaticienſe ſibi commendari poſtulabat, eas literas lectas quoque fuiſſe a cardinale legato Juliano, qui poſt earum lectionem obtudit ſui inſtantiam, purgavitque propriam pertinaciam, quod ſtaret contra pontificem, exemplo patruelis dicti pontificis

a Lib. III. ep. LIX.

b Ibid. ep. LX.

c Ibid. ep. LXI.

d Lib. I. ep. XXV.

ANN. CHR. 1436.

tificis, ipſumque Bononienſem cardinalem ad hodiernam diem paratum eſſe ſtare & arma gerere contra eumdem pontificem. Eadem repetit de monachis Vangaticiam non mittendis, de reformatione, & de exemplo monachorum ſancti Zenonis, quæ in epiſtola ad Chriſtophorum dixerat. Cardinalis reſignet monaſterium, abbatem regularem permittat, tunc obſervantia introducetur. Nepotem hujus ſenis monaſterium appetere. Pontifex melius relaxet Vangaticiæ monaſterium ſibi pro ſuſtentanda alimonia puerorum, & librariorum, qui ſcribunt opera a ſe e Græco in Latinum traducta.

Decima-nona auguſti [a] Chriſtophoro Ariminenſi commendavit abbatis Britonorienſis Sepulcri negotium. Se loquutum fuiſſe cum domino Cæſenate (e familia Malateſtarum) qui juvenili tumore reſpondit ſe verba facturum cum pontifice, cujus vicarius eſt, & addidit Sepulcrum eſſe factioſum, & Baldaccio ſtudere, ac Britonorienſes in factiones diviſiſſe. Reſpondiſſe ſe Malateſtæ, ut pateretur ſaltem vicarium conſtitutum a Sepulcro legitime adminiſtrare; verum cum timeat Malareſtam poſſe ſcribere camerario vel archiepiſcopo Florentino, ideo Chriſtophorum exorat Ambroſius, ut ſermonem de ea re habeat cum pontifice. Johannis cujuſdam comitis ſupplicationem commendat eidem epiſcopo. Vigeſima-quarta [b] auguſti ex Fonte-bono ſcribens Bartholomæo & Ugolino de Viarana fratribus deplorat incendium monaſterii ſancti Hippolyti de Faventia, cenſens pro ipſius reparatione Faventino principi & parœcianis ſupplicandum, non autem diſtrahenda monaſterii prædia. Ægre fert ſe abſentem a Florentia non potuiſſe operam ſuam præſtare Ugolino.

a Lib. III. ep. LXII.

b Lib. X. ep. XVIII.

XXXVI. Capitulum generale Fontis-boni.

QUOAD capitulum generale ordinis celebratum fuit die XXVI. auguſti hujus anni in monaſterio Fontis-boni, Ambroſio præſide, & definitoribus Guaſpare ſacriſta, Bernardo ſancti Juſti, & Mariotto Deciani abbatibus, Matthæo ſanctæ Mariæ de Balneo, & Bartholomæo Camalduli-Foro-livienſis priore, ac inter cetera die vigeſima-octava decretum fuit irritari & annullari uniones omnes factas in poſtremis capitulis Burgenſi & Britonorienſi; ex tabulario Fontis-boni [c].

c §. Electio 96. A. 5. 28.

XXXVII. Ambroſius Bononiam ſe confert ad pontificem.

CAPITULO celebrato Bononiam ſe contulit Ambroſius. Auguſtino priori Roſæ Senarum [d] narrat periculum in itinere, quod iturus ad pontificem Bononiam incurrit, ſed epiſtola mutila eſt. Refert etiam eidem die vigeſima-quinta [e] ſeptembris gravi ſe infirmitate detineri Bononiæ. Petit ab ipſo, ut ad ſe mittat duas ſuas de Pace, quas traduxit, orationes ex Nazianzeno. Orat, ut Bernardus abbas Volaterranus, quem in Fonte-bono vicarium conſtituerat, ſuſtineat uſque ad redditum ſuum. Se Bononiæ mala valetudine fuiſſe affectum, ut de vita quoque ſua deſperaretur, eidem notum facit; convaluiſſe autem ex aqua Balnei; ſe proficere in aſſequenda bona valetudine, reditumque proximum ad eos ſperat. Idipſum repetit [f] diebus XX. XXIV. & XXV. ſcribit etiam XXVIII. menſis octobris. Tertia novembris [g] gratias habet Bartholomæo de Viarana gratulanti pro ejus recuperata ſanitate.

d Lib. XII. ep. XXV.

e Ibid. ep. XXIX.

f Ibid. ep. XXX. XXXI. XXXII. XXXIII.

g Lib. X. ep. VI.

XXXVIII. Lites Ambroſii cum eremitis.

QUARTA-DECIMA novembris [h] ex monaſterio ſancti Damiani Bononiæ ſignificat Franciſco Sandello abbati Carcerum, ſe ex definitorum capituli generalis ſententia, quod habitum fuerat deſinente menſe auguſto, veniſſe Bononiam pro dirimendis litibus, quas habebat cum eremitis; mala valetudine ſe tentatum per menſem, & cum Bononia diſceſſurus eſſet, eremitas querimonias contra ſe repetiiſſe, rem ad examen deductam fuiſſe cardinalis ſanctæ Crucis. Narrat eadem die [i] Simoni priori ſancti Benedicti extra Florentiam novas moleſtias contra ſe invectas ab eremitis, petit-

h Lib. XX. ep. XIX.

i Lib. XVII. ep. VIII.

ANN. CHR. 1436.

nos a pontifice privandos, ſi inſtitiſſet; ſe impetraſſe, quæ petierat omnia, nobis omnem ſublatam auctoritatem, quippe qui confuſi fuiſſemus. Literas ſecum detulerat a cardinali ad eremitas, & a pontifice item, quas magna continere dicebat, & pro ſe & contra nos. Audi quid diſpenſatione Dei actum eſt. Literæ ipſæ in manus cujuſdam ex noſtris pervenerunt, Florentiæque diſſeminatæ ſunt per totam civitatem, quibus ſummus ille vir hortatur illos graviſſime, ut obedirent nobis, revelatique ſunt omnium animi. Pontificis item literæ longe aliud quam ille diffamarat, declaraverunt. Superbia tument ac rigidi perſtant infelices, quam illorum ſuperbiam memorato cardinali ſuggeſſimus literis, hortatuſque eſt benigne ad tolerantiam, vehementer illorum exhorreſcens inſaniam. Hoc in ſtatu ſumus. Admonet cardinalis ipſe, ne in eremo ſimus, ne ultra illuc eamus, metuens nobis a crudeli illorum conſcientia, tempus expectandum ſuadens, cui obtemperare per omnia animus eſt. Placido Pavanello tertio kalendas januarii narrat, quanta arrogantia agant contra ſe eremitæ in collationibus beneficiorum. Miſiſſe eos iterum Placidum eremitam Bononiam nova tentaturum, qui diſſeminaverit per urbem Florentiæ Ambroſium privatum omni auctoritate juriſdictionis a pontifice, abrogandamque illi fuiſſe dignitatem, niſi prece obſtitiſſet idem Pavanellus, cui ſcribit. E contra repertas fuiſſe literas cardinalis ſanctæ Crucis & pontificis, quæ exigunt, ut ab eremitis reverentia exhibeatur Ambroſio. Implorat itaque ejus opem adverſus irreverentes tumenteſque eorum animos. Sequenti die [a] ex Prato-veteri carpit Sebaſtianum abbatem deſidiorem timore, ne offendat eremitas.

a *Lib. XVII. ep. XXXIV.*

XXXIX. Epiſtolæ nota diei carentes.

SPECTANT ad hunc annum epiſtola Ambroſii [b] ad Lucidum Johannem Gonzagam, qui filii loco ſibi traditus fuerat ab ejus parente Mantuæ domino Johanne Franciſco, cujus verſus de Sigiſmundi pompa cum ingreſſus fuit Mantuam, ipſe legerat cardinali Juliano in urbe Baſileæ, eum provocat ad lectionem ſacrorum librorum, ſed potiſſimum operum ſancti Hieronymi, ſe quoque adoleſcentulum Hieronymi lectione ſuaviter delectatum, & multa in ejus operibus capita memoriter recitaſſe. Inſtinctu ejuſdem Juliani cardinalis ſe eum petiiſſe in filium ab ejus genitore, ſicut Julianus fratrem ejus natu majorem in filium expetierat; matrem autem ipſius Paulam Malateſtam aperuiſſe ſibi deſiderium filii, quod nutriebat proficiſcendi a patria ſtudiorum gratia. Pertinet & epiſtola [c] ad Gaſparem Majorem etemi ceteroſque eremitas ex Fonte-bono prope vigiliam nativitatis Dominicæ. Ita epiſtolæ [d] ex Bononia ad Philippum Angelorum monachum, in quarum altera refert ſe veniſſe Bononiam die tertia, poſtquam ab ipſis profectus fuerat; ea ipſa die perveniſſe eremitas, nihil hactenus actum fuiſſe præter quotidianos tractatus, neque adhuc pontificem fuiſſe ſe alloquutum; ſperat in Domino negotia felici claudenda exitu, itaut imponatur perpetuum ſilentium eremitis; alia ad eumdem, quem certiorem reddit de rebus ſuis cum eremitis; ſe numquam antea majori gratia & honore habitum apud pontificem & apud bonos omnes cujuſcumque ordinis viros, ſumma cum benevolentia & amore omnium. Jubeat, ut Nicolaus, quem lætus ſanitati proximum didicit, ſit bono animo. Alia de valetudine a ſe recuperata; quare ſperat brevi Bononiam relicturum. Alia ex eremo ad ipſum Philippum. Epiſtola ad abbatem Cantiniani [e], cui monachum mittit, ex quo officium ceremoniaſque reliquas ordinis addiſcere poſſit, ut non ſit ceremoniarum rudis tempore capituli generalis, quod proxime celebrandum erit; aſſumptus enim fuerat, ut vidimus anno 1433. non e cœtu monachorum, ſed e cœtu clericorum a præpoſito & a canonicis Lucenſibus. Ad Gerardum eremitam [f], cojus nimium ſervorem cohibet.

b *Ibid. ep. XII.*

c *Lib. XVI. ep. XXIII.*

d *Lib. XVI. epp. XLVIII. XLIX. LII. LIII.*

e *Lib. XVIII. ep. XIX.*

f *Lib. XVI. ep. XXVI.*

XL. Hieronymi Aleotti epiſtola ad Ambroſium.

CUM literæ Hieronymi Aleotti anno ſuperiori redditæ non fuiſſent Ambroſio,

ANN. CHR. 1436.

a Lib. XXIV. ep. XIV.

broſio', ille anno præſenti die XXVIII. maji [a] ex monaſterio ſancti Petri de Peruſio, ad quod ex illo ſanctarum Floræ & Lucillæ de Arretio diverterat, repetit querulas literas ad eumdem Ambroſium eadem refricantes, quæ præterito anno expoſtulaverat, gaudens tamen ſe literas ab eodem recepiſſe, quas ſæpe ſæpius deoſculatus eſt & legit. Literas ſuas anno tranſacto dederat Placido cubiculario pontificis ad Ambroſium deſerendas. Rationem reddit ſe Camaldulo non diſceſſiſſe, niſi poſt exploratam pontificis voluntatem, qui copiam ſacere noluit ſibi mutandi habitum atrum in album. Diſpenſationem hanc minime ſuiſſe neceſſariam petere a pontifice naturæ duræ & ſeveræ, præſertim cum jam interveniſſet voluntas & aſſenſus ſui abbatis. Conſolationem tamen ſe percepiſſe, eo quod ſuſpicionem omnem in literis ſuis moliebatur Ambroſius, ſe occaſionem non quæſiſſe eum expellendi. Salutat Auguſtinum monachum, cui adnexæ erant ſuperiori anno literæ ſuæ ad eum.

XLI. Eugenii IV. plura brevia pro monaſter. Camaldulenſibus.

EUGENIUS kalendis martii mandat abbatibus ſancti Vitalis Ravennæ, & ſanctæ Mariæ extra portam Faventiæ, & ſancti Gaudentii extra muros Arimini, ut curent recuperationem bonorum monaſterii Claſſenſis. Idem idibus martii præcipit Petro de Silbariis abbati ſancti Vitalis de Ravenna, ut approbet conceſſionem abbatiæ Claſſis factam hoſpitalis ſanctæ Mariæ de Miſericordia ab Hoſtaſio de Polenta milite Ravennate, quod erat laicorum negligentia & incuria in ſtructuris & in ædificiis collapſum, ac in juribus & bonis ſuis deterioratum, quam traditionem approbaverat Thomas archiepiſcopus Ravennas; quare Petrus abbas die ſexta januarii anni ſequentis indictione XV. eam approbavit, ex paginis Claſſenſis cœnobii. Quinto kalendas octobris pontificatus ſui anno ſexto ex Bononia committit abbati ſancti Stephani ejuſdem urbis iteratam exequutionem unionis ſanctæ Mariæ de Bethleem cum Camaldulo Bononienſi, quam exequutus fuerat tempore Martini V. anno ejus pontificatus ſeptimo abbas ſanctorum Felicis & Naboris itidem de Bononia, ſed cum ad præſens dictum ſanctorum Felicis & Naboris monaſterium ſit abbatis regimine deſtitutum, & paginæ unionis & exequutionis incendio perierint, vult, ut de novo unionem exequatur ad inſtantiam Petri prioris Camalduli-Bononienſis. Una cum Polixena Barbo Eugenii IV. germana, quæ viſitatum venerat fratrem ſuum Romanum pontificem, advenerat & Franciſchina mater Franciſci Sandelli abbatis Carcerum, quam omni reſpectu libentet Eugenius vidit, quippe quæ familiæ Condulmeriæ a teneris annis familiaritate maxima fuerat conjuncta, & alteri ex ſororibus Eugenii ad mortem ſocia fidelitet extiterat. Ex ſermonibus autem cum Polixena, quam ab annis viginti non viderat, certior factus fuit Eugenius familiam Sandellorum divitiarum copia olim abundantem ad multam deveniſſe inopiam. Quare mirarut, cur Franciſcus abbas, qui monaſterium habet opulentum & locupletiſſimum, matri & fratribus non ſubveniat; penſionem proinde ei præcipit ſolvendam centum & quinquaginta ducatorum, quos poſt proviſos monachos & Chriſti pauperes impendere debeat quotannis in juvamen matris & fratrum. Polixena præſata neptis erat Gregorii XII. ſotot Eugenii IV. & mater Pauli II. Romanorum pontificum.

XLII. Aliquot hiſtorica nonnullorum monaſteriorum.

EIDEM Franciſco abbati mandavit ſancta ſynodus Baſileenſis, ut cum ipſa eum conſtituerit generalem collectorem ſemidecimæ in clero ſubjecto dominio Venetiarum, nunc advenientibus ad partes Italiæ pro pace ibidem conſequenda cardinalibus ſanctæ Crucis & ſancti Petri, Robertus Martellus Baſileæ exiſtens pro ſocietate ſeu pro mercatoribus Mediceis mutuavit ducatos mille-ſexcentos; quare cum Florentini mercatores pecuniam

mutua-

ANN. CHR. 1436.

mutuatam re habere velint, in virtute ſanctæ obedientiæ mandavit, quatenus excluſis mendicantibus, ceteros omnes, etiam S. R. E. cardinales, compelleret per cenſuram eccleſiaſticam & per fructuum beneficiorum ſuorum ſequeſtrationem ad ſolvendam dictam ſemidecimam.

Habemus in parvo necrologio monaſterii Carcerum hoc anno die XIII. aprilis tempore ejuſdem Franciſci Sandelli abbatis reconciliatam fuiſſe eccleſiam ſanctæ Mariæ ejus monaſterii per reverendiſſimum dominum Franciſcum epiſcopum Cienſem.

Johannes abbas Vallis-caſtri omnia & ſingula beneficia recenſivit ſpectantia ad ſuum monaſterium, ut ſinguli beneficia tenentes quolibet anno deberent ipſum monaſterium viſitare in feſto ſancti Romualdi die XIX. junii & cenſus offerre juxta bullam Urbani IV. anni M. CC. LXII. die III. januarii manu magiſtri Michaelis de Toloſa. Eam ſeriem ad Appendicem mandamus.

XLIII. De dominis Vallis-mareni, ubi abbatia Fullinæ ſita eſt.

HOC anno ditio Vallis-mareni & Solighetti conceſſa fuit a republica Veneta in feudum illuſtribus duci Gattamellatæ Narnienſi, & comiti Brandolino Bagnacavallenſi. Brevem exſcurſum hic ſubjicimus de dominis dictæ Vallis, in qua conſurgit abbatia Sanæ-vallis de Fullina, eo vel maxime quod frequentiſſime ſub pluribus annis memoravimus in his Annalibus dominos Caminenſes fundatores ejus abbatiæ, & per plura ſecula in ea valle juſdicentes. Ricciardus filius Guecellonis comes Cenetenſis poſtremus fuit ex ea familia dominus. Nominatur in charta anni 1337. [a] *ſexto intrante auguſto indictione* V. *Bartholomeus vicarius & judex Pulcii gaſtaldionis in Valle-mareni pro magnifico & potenti domino Ricciardo de Camino ſuperiori comite Cenetenſi*. Sub anno quoque 1349. [b] adnotantur bona allodialia ejuſdem comitis in Valle-mareni. Sed anno 1350. decima junii [c] *ſub papilione Ciſonis* legitur *dominus Johannes de Taranto capitaneus & gaſtaldus curie Vallis-mareni pro magnifico & potenti viro domino Marino Faliero honorabili comite Vallis-mareni*. Tranſierat ergo dominium ejus Vallis a familia Caminenſium ad Marinum Faliero. Tamen in pagina [d] *anni* 1352. *indictione* V. *tertio junii in palatio caſtri Solighetti magnificus & potens dominus Ricciardus de Camino comes Cenetenſis Franciſco ſindico monaſterii Fulline* concedit paſcua *in Farò & tota gaſtaldia Solighetti*. Hæc proinde loca ſubjecta adhuc erant Ricciardo. Marinus Faliero, ſive Faletrus electus dux Venetiarum anno 1354. ſequenti anno cum vita jacturam quoque fecit comitatus Mareni, introeunte in ejus jura republica Veneta, quæ vallem commiſit patritio Veneto cum titulo Capitanei. Anno 1360. ultima februarii legitur: [e] *Mapheus Delphinus capitaneus Vallis-mareni*. Poſtea leguntur *pro ducali dominio Venetiarum Vallis-mareni & gaſtaldie Solighetti poteſtates*. Hoc titulo ornantur anno 1395. Andreas Maurocenus [f]; anno 1397. Nicolaus Venerius [g]; 1400. Johannes Venerius [h]; anno 1407. Ordelaffus Faletro [i]. Poteſtates hi ceſſarunt hoc anno, quo *Franciſcus Foſcari Dei gratia dux Venetiarum* &c. *inſpectis innumeris virtutibus, fidei ardore, ingenti devotione, magnificis geſtis & meritis magnificorum Gattamelate de Narnia, & comitis Brandolini de Bagnacavallo* &c. *conceſſit feudum rectum & nobile & gentile* &c. *prefatis viris pro ſe & eorum filiis & heredibus ab eis legitime deſcendentibus, caſtrum & locum Vallis-mareni territorii Cenetenſis cum omnibus poſſeſſionibus, juribus ad locum ipſum & ad ipſum ducale dominium ratione ejuſdem loci quomodolibet pertinentibus* &c. *Datum in ducali palatio* M. CCCC. XXXVI. *indictione* XIV. *die* XXVIII. *menſis februarii* [k]. Ex hiſtoria Brandolina [l] Pa

a *Num.* 732.
b *Num.* 125.
c *Num.* 1488.
d *Num.* 1258.
e *Num.* 170.
f *Num.* 149.
g *Num.* 111.
h *Num.* 299.
i *Num.* 101.
k *Edita in cauſa &c. Brandolina &c.*
l *Pag.* 83.

ANN. CHR. 1436.

tavii typis impreſſa anno 1648. per Julium Crivellari, Gattamellata obiit ſine poſteris, & comes Brandolinus feudum integrum obtinuit, qui cum inſignibus familiæ ſuæ in platea ſancti Antonii Patavii ſtatuam equeſtrem erexit duci Gattamelatæ. Ex eo tempore familia Brandolina aggregata patritiis familiis Venetis late dominatur in tota ditione Vallis-mareni, & gaſtaldia Solighetti. Camerinenſium dominorum hiſtoriam & ſyllabum conficere ex tabulario monaſterii ſanctæ Mariæ Sanæ-vallis de Fullina erat animus; verum cum primi voluminis hujus libri longe excreviſſent, conſultius duximus eam omittere, ut rebus noſtris majorem locum faceremus in ſequentibus libris.

ANNA-

ANNALES CAMALDULENSES

LIBER SEXAGESIMUS-TERTIUS.

Ab anno Chriſti M.CCCC.XXXVII. *ad annum* M.CCCC.XLI.

ANN. CHR. 1437.

I. Ambroſius vertit e Græco in Latinum Dionyſium.

EX Socio, ubi morabatur initio hujus anni Ambroſius, verſioni Græcorum patrum ex mandato pontificis & S.R.E. plurium cardinalium operam daturus, ſcripſit die octava januarii [a] Michaeli Angelorum monacho, ut Nicolaum excitaret ad reſponſionem literarum ſuarum. Sed jam moriebatur optimus ſenex, de cujus obitu plura inferius. Exquirit ab eodem Michaele libros nonnullos mandato pontificis caſtigandos, & a Nicolao librarios quatuor petit, qui exciperent traducenda, vel emendata tranſcriberent, & a quo etiam poſtulaverat Ethica ad Eudemium Ariſtotelis. Se nunc vacare vertendo Dionyſio de divinis nominibus. Agit etiam de Carolo (Arretino) ad quem confluebat adoleſcentum multitudo. Pontificem pariter ſibi juſſiſſe, ut Chryſoſtomi in Matthæum primam partem, quia non reperiebatur Aniani traductio exacta, reſarciret ipſe, quam credit eſſe inter volumina Pallantis nobiliſſimi equitis. Hoc ipſum poſtulaverat a Nicolao. Peſte graſſante ex Fonte-bono ſe Socium contuliſſe.

Ex eodem loco die undecima januarii [b] ſcripſit Bononiam Jordano Urſino, Franciſco Condulmerio camerario dicto ſancti Clementis, Angelotto Fuſco ſancti Marci, Dominico de Capranica Firmano, Antonio Caſino ſancti Marcelli, Brandæ Caſtellionæo Placentino S.R.E. cardinalibus, Chriſtophoro Ariminenſi epiſcopo contra ſuos eremitas multa ſibi criminantes. Ipſis quoque ſignificat ſe compleſſe Dionyſium de eccleſiaſtica hierarchia & epiſtolas, vertere autem nunc opus de divinis nominibus. Idipſum ſcripſit [c] Placido Pavanello. Die ſequenti [d] ſcripſit Bartholomæo de Viarana commodius ſatisfacturus alio reſponſo circa dubia mota de ſancto Hieronymo.

II. Deflet mortem Nicolai Nicolii.

TRIGESIMA januarii Florentiam ſe contulerat, ut ſcribit Mariotto [e]. Interea Bononiæ agebatur cauſa inter ipſum & Placidum eremitam a ceteris eremitis in eam urbem remiſſum. Reprehenſus fuit Placidus a pontifice, quod ad curiam rediiſſet, objurgatus ſimiliter a cardinale ſanctæ Crucis;

a *Lib. XIII. ep. IX.*
b *Lib. II. epp. XI. XII. XIII. XIV. XV. XVI. & lib. III. ep. LXIII.*
c *Lib. IV. ep. XXIX.*
d *Lib. X. ep. X.*
e *Lib. XV. ep. XLIV.*

cis;

Digitized by Google

ANN. CHR. 1437.

cis, exceptus tamen fuit a Pavanello monacho cubiculario, ejuſque ope & monachorum ſancti Proculi alloqutus eſt pontificem, cui duodecim eremitarum poſtulata expoſuit contra Ambroſium. Res iterum delata fuit ad cardinalem ſanctæ Crucis, qui Ambroſio favit. Quarta februarii [a] ex monaſterio Angelorum Florentiæ Ambroſius ſcripſit ad Coſmum Mediceum de obitu amici. Anne Nicolai, cujus funeri ab ipſo requirit, utrum intereſſe debeat? Sexta die [b] literas dedit Bartholomæo de Viarana. Septima ad Majorem & ad eremitas [c], ut eligerent quatuor viros pro dilucidandis componendiſque quæſtionibus juxta breve pontificis, qui literas Ambroſio dederat, ut exequutioni mandarentur, quæ prioribus literis ſuis conſtituerat, ac oblivione præteritorum cupiebat pacem in eremo reſtitui. Duodecima ejuſdem menſis [d] deſcribit, defletque obitum doctiſſimi viri Florentini civis Nicolai Nicolii ad Bornium Salam præclarum JC. Bononienſem: *Triſtem*, inquit, *hæ literæ nuntium & lugubrem afferunt. Nicolaus noſter vir optimus & amiciſſimus totiuſque humanitatis condimentum exceſſit e vita, noſque mirabili deſiderio ſui vulneratos reliquit. Ejus morbus cum nobis innotuiſſet, advolavimus continuo ex eo loco, ubi acquieſcebamus grate in otio & literis, ne amico antiquiſſimo migranti abeſſemus, ſolatiaque illi, quanta potuimus, exhibere curavimus. Tanta certe in illum totius civitatis officia cum in vita, tum in funere fuere, ut plane daretur intelligi cariſſimum omnibus gratiſſimumque fuiſſe. Tota hunc nobilitas, tota civitas inſigni pompa deduxit, ut non funus putares, ſed celebritatem præcipuam agi. Nemo non illi pias impendit lacrymas. Studioſi præcipue omnes & humanitati dediti parentem ſuum, promotoremque amiſiſſe querebantur; & merito ſane, namque judicio meo (quod libere fateri liceat) non habuit Latina lingua, neque noſtra, neque patrum noſtrorum memoria hominem, cui plus debeat honoris & laudis. Is enim profecto, ſi quid eruditionis, ſi quid eloquentiæ hodie habet Italia (habet autem tantum, auſim dicere, quantum ante ſexcentos annos non habuit) auctor & princeps fuit. Is ut Græcarum literarum jam ante multa ſecula apud nos extincta ſtudia repiviſcerent, primus effecit. Is ut ſepulta vetuſtatis monumenta in lucem venirent, mirabili diligentia & infatigabili ſtudio ſolus ferme curavit; cum plerique & quidem magni viri ad id negligentius affecti viderentur. Is, ſi quid uſquam bonorum ingeniorum eluxit, benevolentia mirabili incitavit, accendit, doctrinaque aſſidua & voluminum gratiſſima mutuatione ad frugem eruditionis evexit. Equidem, ut de me fatear, ſi quid ſapio, ſi quid ſcio, totum illius memoriæ debeo, quo veluti ſtimulo torporem excitante noſtrum modice pro ingenii tenuitate profecimus. Quam moleſte ille, quam ægre tulit me a ſacratiore ſtudio abſtrahi, atque ad curas inutiles fere deduci? quam mihi timuit omnia, etiam quæ tuta eſſe viderentur? Deus bone! quibus ille & præſentem verbis, & abſentem literis ab hujuſmodi ineptiis occupationum ad otia literaria, veluti data manu, revocare curavit? Fateor, Borni cariſſime, ita mihi deſtitutus videor, ac ſi parentem amiſerim, vererique incepi, ne obmuteſcente illo, vociſque illius lituo auribus meis non, uti ſolebat, concrepante, frigeſcat omne ſtudium noſtrum, igniſque ille, quo aliquando accenſi videbamur, ſenſim langueſcat & conſeneſcat, atque deficiat, effundamurque ad exteriora negotia neglectis intimis deliciis. Fuerunt iſta ſignificanda tibi, ut quem nobiſcum amabas, pariter deſiderares, & reverſum in patriam ex peregrinationis exilio amicum votis nobiſcum deduceres. Reliquit ille pretioſiſſimos theſauros, quos magno labore perpetuoque ſtudio quæſivit, electiſſima quæque volumina, quæ ut ſui, immo vero ſtudioſorum hominum, quorum utilitati natus videbatur, juris eſſent, ſtuduit ſemper, ſed plane memoriam*

a Lib. VII. ep. VI.
b Lib. X. ep. VII.
c Lib. XVI. ep. XXII.
d Lib. IX. ep. XXI.

moriam nominis ſui nunquam ulla hominum ætate abolendam, longe pretioſiorem reliquit. Vale cariſſime atque amantiſſime Borni. Florentiæ ex noſtro monaſterio ſanctæ Mariæ de Angelis. Oravit in Nicolai obitu Poggius, qui proferens eos, quibus Nicolai verbum & opera ad humanitatem profuerunt, nominat *ſanctimonia morum ac doctrina virum conſpicuum Ambroſium eremitam* inter ceteros. Tabulas, quas confecit Nicolius die XXII. januarii hujus anni, profert ex tabulario Florentino Cl. Laurentius Mehus [a]: *Præſtantiſſimus ac literatiſſimus vir Nicolaus olim Bartholomæi filius de Nicolis Florentinus civis* &c. *Ad hæc omnes libros ſuos tam ſacros, quam gentiles, & tam Græcos, quam Latinos aut Barbaros, quos undique magna induſtria, diligentia, ſtudio ab adoleſcentia nullum laborem ſubterfugiendo, nullis impenſis parcendo coegit, reliquit & legavit in illis locis, & penes quos, & eo modo & forma, & prout & qualiter admodum infraſcriptis honorandis & ſapientibus viris videbitur & placebit, videlicet reverendo in Chriſto patri fratri Ambroſio venerando generali Camaldulenſi, Leonardo Franciſci Bruni de Arretio, Guilielmo de Tanaglis, magiſtro Paulo, Philippo ſer Ugolini Pieruzzi, Poggio Gbuccii, Carolo Gregorii de Marſuppinis, Coſmo & Laurentio, Janoctio de Manettis, Nicolao Vieri de Medicis, Nicolao Johannis Gori, Dominico Leonardi Boninſegnæ, Franco Nicoli Franchi de Sacchettis, Franciſco & Loyſio Zenobii Lapaccini del Toſo* &c. Revocans ſcilicet tabulas primas, quas exaraverat anno 1430. quibus eos legaverat monaſterio ſanctæ Mariæ-angelorum de Florentia. Coſmi Medicei voluntate atque liberalitate libri Nicolai in bibliothecam divi Marci ejuſdem urbis progreſſu temporis invecti ſunt, ſoluto omni ære alieno, quod reliquerat Nicolaus.

ANN. CHR. 1437.

[a] Pag. lxiii.

III. Epiſtolæ varii argumenti, præſertim de litibus cum eremitis.

DIE XVII. februarii [b] Ambroſius Auguſtinum Roſæ Senarum priorem fiducia erigit ad ſufferendam inopiam ſui monaſterii. Vult, ut caveat, ne ulla mulier ſepta cœnobii ingrediatur, quod præſumpſit ejus anteceſſor, nullusque monachus eo inconſulto e clauſtris egrediatur. Ex Florentia XXIII. februarii [c] ſcripſit ad Bartholomæum de Viarana. Die decima martii redierat Fontem-bonum, ex quo loco [d] Michaeli Angelorum monacho ſignificat ſe accepiſſe volumina, Græcum Nazianzeni, & Latinum Auguſtini, ſed requirat aliud Nazianzeni volumen, in quo longe plures inſunt ſermones, ſi tamen ibi ſint duo de Spiritu-ſancto libri. Mittat quoque ſermones de Pace a ſe anno præterito traductos XXI. martii [e]. Auguſtino Roſæ priori declarat ex literis cardinalis ſanctæ Crucis, Thomæ Sarzanenſis, & Placidi cubicularii certiorem ſe factum ipſum Placidum (Pavanellum) poſt paſchæ octavam ad eremum Camaldulenſem venturum miſſum a pontifice ex Bononia ad componenda negotia ſui & eremitarum, quem fortaſſe ipſe e Camaldulo Senas poſtea deducet. Die ſecunda aprilis [f] ex eremo refert Michaeli monacho ſe compleviſſe verſionem Dionyſii de divinis nominibus. Petit ab ipſo epiſtolas ejuſdem Dionyſii, quas paulo ante tranſtulerat, totumque opus collectum Dionyſianorum operum dicare intendit Nicolao Albergatto cardinali ſanctæ Crucis. In codice noſtro membranaceo, in quo continentur omnia Dionyſii opera ab Ambroſio tranſlata, legitur: *Abſolvi Ambroſius peccator Dionyſii opuſcula in monaſterio Fontis-boni* XV. *kalendas aprilis anno Dominicæ incarnationis* M. CCCC. XXXVII. *indictione* XV. *emendavi & cum Græco contuli in eremo* III. *idus aprilis. Laus Deo ſit ſemper*. Ad Mariottum die octava aprilis [g] ex eremo ſcribit Ambroſius Placidum cubicularium poſt tertium diem adfuturum. Ciardum autem Græcorum cuſtodem ei commendat. Narrat ex Fonte-bono eidem Placido die XVIII. aprilis [h] ſtrepitus eremitarum,

[b] Lib. XII. ep. XXXIV.
[c] Lib. X. ep. VIII.
[d] Lib. XIII. ep. X.
[e] Lib. XII. ep. XXXV.
[f] Lib. XIII. ep. XL.
[g] Lib. XV. ep. XLVIII.
[h] Lib. IV. ep. XXX.

ANN. CHR. 1437.

rum, bellumque ab ipſis contra ſe indictum, eoſque pluribus diebus tenuiſſe armatos homines in eremo; cui & pontifici cauſam ſuam commendatam facit. Die XIV. aprilis [a], ex monaſterio ſanctæ Mariæ angelorum de Florentia in epiſtola ad Bartholomæum de Viarana explodit fabellam de ſanctis Hieronymo & Auguſtino, quos aliqui autumabant, hac in vita ſe mutuo vidiſſe, Hieronymumque ipſum ſtrumam habuiſſe; quem cum Auguſtinus cerneret, admiratus ſapientiæ magnitudinem, dixerit ſancto cuidam ex fratribus: *Etſi in vaſculo infirmo & deformi, quantum cæleſtis theſauri conditum eſt?* Responderitque Hieronymus ſecretiori objectioni: *Auguſtine, ipſe fecit nos, & non ipſi nos.* Cum autem fabulam hanc verbo coram repuliſſet Ambroſius, oravit Bartholomæus eumdem, ut & ſcripto refelleret. Oſtendit autem in hac epiſtola Ambroſius, numquam ſe ipſos in hac vita vidiſſe ſanctos hos patres, allatis teſtimoniis ex eorum operibus; neque Hieronymum eo membrorum vitio laboraſſe, verbaque illa, quæ Auguſtino de Hieronymo tribuuntur, verius tribuenda Ambroſio Mediolanenſi dicta de Martino Turonenſe. Coſmum Mediceum, qui ſibi nuntiaverat nil e Bononia accepiſſe in rem ſuam, ſed proxime venturum ex ea urbe Laurentium, ex Socio quarto kalendas junii [b] Ambroſius certiorem facit eremitas jactare ſe a regimine amotum; quod veretur ab ingenio vario pontificis. Id ſi futurum ſit, libenter amplecteretur quietem, ſed mallet non injudicatus damnari. Kalendis junii [c] eadem ad ipſum repetit, deflens ſe quinque & ſemis annos litus araſſe maximo ſuo labore, & fructu perexiguo, tum ut quietem ſolitario loco reſtitueret, tum ut ruſticanorum multitudinem amoveret, ſed irritos cedere labores ſuos, eremitarum inconſtantia & querimoniis. Gaudet quod abbas ſancti Pauli (Johannes Siculus) vir gravis rerumque Camaldulenſium peritus, quippe qui jam ſecunda vice religionis generali capitulo interfuit, veniat ad viſitandam eremum; is enim turbas componere poterit. Duodecima junii [d] Michaeli monacho mandat ſervare codicem Chryſoſtomi in Matthæum, cujus primam partem penes ſe eſſe, hoc eſt homilias quindecim ipſe Michael admonuerat. Miratur autem Ambroſius, quid ſit, quod non utrumque ſecum volumen attulerit Cincius. Rogat, ut Hermolaus Barbarus Franciſci nepos protonotarius & juvenis pudiciſſimus in monaſterium Angelorum ut hoſpes admittatur, quod promiſſum fuiſſe ſibi, cum eſſet in monaſterio, hujuſmodi diverſorium afferebat Franciſcus ipſius patruus. Eadem die [e] Franciſco priori ſancti Benedicti extra Florentiam ſcribit ſibi conſuli occurrere pontifici Florentiam properanti contra inquietos eremitas, quos ſolito ſuperbiores reperit. Vigeſima-ſexta junii [f] ſignificat Mariotto rumorem levem eſſe pontificem ex Bononia non Florentiam, ſed Forum-julium aditurum, cum Coſmus aſſerat ipſum venturum Florentiam, ubi ſtatuerit opperiri concilium; ejuſdem opinionis eſſe & Placidum Pavanellum, quem generalem nominat. Nimirum ex monacho cubiculario Eugenii electus fuerat per hos dies abbas generalis Vallis-umbroſanæ congregationis, ad Maſſanam cathedram evecto Ricciardo a Monte-luco olim abbate generali, quem Puccinellius in vita Gometii [g], & Ughellius [h] in Italia ſacra epiſcopum ſactum affirmant anno 1435. pontificatus Eugenii IV. anno quinto. Quarto kalendas julii [i] ad Petrum nobiliſſimum juvenem (Andreæ de Pactiorum ſamilia filium) ſcribens petit ab eo colligi orationes in laudem Nicolai Nicolii recitatas; ſuas item orationes tradi Johanni Guicciardinio, qui eas magna vi precum ſæpe poſtulavit tranſcribendas & reſtituendas. Spoponderat Ambroſius ipſi Petro e fonte levaturum alterum ex ejus filiis; verum in hac epiſtola veretur, ne nimis facilis fuerit in pro-

a Lib. X. ep. XIII.
b Lib. VII. ep. VII.
c Ibid. ep. VIII.
d Lib. XIII. ep. VI.
e Lib. XVIII. ep. XI.
f Lib. XV. ep. XLVI.
g Pag. 22.
h T. III. col. 722.
i Lib. V. ep. XXXVI.

promittendo, multoſque reprehenſuros in ſe hujuſmodi factum, quod ſit contra canones ſtatutaque religionis, ſed poſt ſponſionem ſuam perſtat in ſententia exequendi, quod pollicitus fuerat. Salutat ſpectatiſſimum virum patrem ejus & fratres. Quarta julii [a] ex Fonte-bono narrat Mariotto pontificem Florentiam non venire; generalem Placidum ſe invitaſſe Vallumbroſam. Undecimo kalendas auguſti [b] ex Prato-veteri ſuſe diſſerit, opinionemque ſuam exponit eidem generali circa ætatem requiſitam ad profeſſionem monaſticam; ſecerat enim a Placido excipi profeſſionem aliquorum ſuorum Fontis-boni novitiorum. Ad ſe verba de hac re feciſſe pontificem, & allegaſſe authoritatem abbatis ſanctæ Juſtinæ, qui putabat monachos ad profeſſionem non admittendos ante decimum-octavum ætatis annum, cujus opinionis erat etiam Pavanellus, ſed ſe reſpondiſſe a jure præſtitutum eſſe quartum-decimum annum, quæ videlicet ætas & rationis ſit capax, neque diſcretionis ignara, in qua ipſe quoque profeſſus ſuiſſet Chriſti militiam; & in aliam demum ſententiam tam pontificem, quam ſe veniſſe, expectandum eſſe ſextum-decimum annum. Præterea orat Placidum, ut inſtet apud pontificem, quatenus, ſi ipſe vult, ut transferendis libris Græcis incumbat, provideat indigentiæ ſuæ, & expenſis neceſſariis pro librariis nutriendis, ſuppeditando ſibi ſolatia ex bonis Vangaticienſis monaſterii, & aliunde providendo indigentiæ cardinalis Bononienſis. Se tranſtuliſſe Nazianzeni orationem de morte patris, & tres de Pace, poſſeque quotidie plurima in otio transferre, ſi qui juvarent, non deeſſent. Pueros lente ſcribere, adeoque ipſos ſatis non eſſe, ſed librarios & ſcriptores requiri. Aliqua addit de eremitis ipſorumque querelis quo ad lacum, pro quo faciendo ſtipendia ſua relaxabat cardinalis ſancti Petri; quem tamen non conſtruendum cupiebat Ambroſius.

ANN. CHR. 1437.

[a] Lib. XV. ep. XLVII.

[b] Lib. IV. ep. XXXI.

IV. Iterum Bononiam ſe confert.

Ex Florentia iterum Bononiam ad pontificem ſe contulit idem Ambroſius, qui die XVII. auguſti [c] ſcribens ad Silveſtrum Angelnrum monachum ex Bononia deplorat ægros & vita ereptos ejuſdem Florentini cœnobii aſcetas. Quinta ſeptembris [d] ex monaſterio ſanctæ Mariæ Angelorum de Bononia permittit Johannæ abbatiſſæ vivere cum ſocia in monaſterio ſancti Georgii de Apibus, vel in monte Grimaldi, ita ut nullam in eodem parthenone deinceps monialem ſuſcipiat, & poſt ipſius mortem locus deſolatus defectu ſororum uniatur cum monaſterio Roſæ Senarum, ut ſtabilitum fuerat auctoritate generalis capituli & ſua.

[c] Lib. XIV. ep. XXI.

[d] Lib. XVIII. ep. XXXIII.

V. Pontificem armar contra concilium Baſileenſe.

Evomuerant Baſileenſes patres hoc anno, teſte Jordano Urſino cardinale in ſuo rerum Baſileenſium diario, funeſtiſſimum monitorium, quo Baſileam redditurum rationem & a dignitate abrogandum evocabant Eugenium verum pontificem. Hæc percipiens Ambroſius zelo plenus die ſexta ſeptembris [e] ex ſuo Bononienſi monaſterio in hunc modum epiſtola alloquutus eſt ipſum Romanum pontificem. *Sextum jam Baſileæ exceſſit annum incondita illa multitudo, nibilque egit, quod ad ædificationem, plurima vero, quæ ad deſtructionem univerſalis eccleſiæ tendant. Ego confido in Domino, ſi ſanctitas tua cum fidelibus Chriſti tibi adhærentibus ſacerdotibus reformationi eccleſiaſticæ diſciplinæ inſiſtere pergat, inſtar venerabilium illorum antiquorum conventuum, intra pauciores menſes, quam illi exegerunt annos, peraget omnia, & reſtituet eccleſiæ ornatum ſuum, ac priſcæ ſanctitatis effigiem .... Excitandi ſunt Chriſtiani principes literis ac nuntiis, docendi de iniquitate & injuſtitia confuſæ multitudinis, orandi, ne patiantur, quantum in ſe eſt, tetrum aliquid illos machinari. Aperiendum eſt ærarium ſacrum, & militibus tuis, qui bella Domini bellare parati ſunt, fideliter atque conſtanter eroganda ſtipendia. In rem Græcorum advocandi omni ex parte theologi. Illi ipſi, qui ſunt inopes, de largitate apoſtolica* & con-

[e] Lib. I. ep. XXVI.

Ann. Chr. 1437.

& conducendi, & ſubſtentandi. Commendavi tuæ pietati Johannem de Turrecremata hominem ſingularem & integerrimum; alium de Monte-nigro non diſſimilis meriti advocandum provideat ſanctitas tua. Generales Prædicatorum, Minorum, Carmelitarum homines ſtrenuos & prudentes conſciſcat dominus ſanctiſſimus noſter. Iſtiuſmodi militum exercitum cogat non modo rei Græcorum, verum & eccleſiaſticis negotiis omnibus ſumme neceſſarium. Deinde hortatur, ut mores præſertim curiæ Romanæ componere ſtudeat. Demum, *ut de Græcis*, ſubdit, *tuæ ſanctitati penitus explicem ſententiam meam, ante omnia illos, ſi advenerint, multum honorifice liberaliterque tractados cenſeo, atque omni cum honore habendos. Non ambigo equidem acquieturos nobis, quippe quos & auctoritates ſanctorum patrum non minus Græcorum quam Latinorum, & rationes ipſæ vincunt omnino irrefragabiles. Sed proſpiciendum caute ſtatuo, ne, quod ſæpe alias contigit, relabantur in priſtina, ſitque irritus labor noſter omnis. Mittendum Conſtantinopolim legatum perpetuum cenſeo ex latere tuæ ſanctitatis, qui illarum partium negotia dirigat, hominem ſincerum & religioſum, atque prudentem, ſervaturum in eccleſia illa unionis initæ bonum. Promovendos aliquos ex ipſis, qui ſint digniores, ad ſupremi etiam cardinis apicem, habendoſque apud te in honore. Impubes pueros Græcos vel centum hic traducendos, informandoſque Latinæ eccleſiæ ritibus & innocentibus moribus, & tam Græcis quam Latinis literis imbuendos apud nos ſumma cum diligentia. Hi enim ipſi potiſſimum, quando erunt adulti, ſi illis congrua adhibeatur cura, in fide & devotione Romanæ eccleſiæ & ſanctæ ſedis apoſtolicæ gentiles ſervabunt ſuos, eiſque eccleſiæ illarum partium credi tuto poterunt. Ante te, pater beatiſſime, qui hac uſus ſit diligentia, inventus eſt nemo, ac per id merito prædicandus tu felici hoc ac ſaluberrimo invento tuo judicio cunctorum comprobaberis. Non detrectavit Benedictus* (de Luna) *pro pontifice apud ſuos habitus ex his, qui ex Judæis converſi ad Chriſtum ſua mirabili diligentia fuerant, epiſcopos ordinare, quos idoneos eſt arbitratus. Atque hi ipſi poſtmodum acerrimi propugnatores catholici dogmatis fuerunt, hodieque ſunt. Haud diſſimile ſtudium tuæ ſanctitatis ſimilis ſequetur effectus.* Ad id temporis pertinent & ſequentes epiſtolæ duæ [a] ejuſdem Ambroſii ad eumdem Romanum pontificem, in quibus memoratur nefarium Baſileenſis concilii monitorium, & in iis, quæ in ſuperiori, eadem recinit, addens: *Privatus, ſi libet, & ſolus ac pedes, quocumque juſſeris, pergam, ut doceam reges & principes iniquitatem facti. Nos equidem nullam aliam ob cauſam venimus noviter, niſi ut in fide & obedientia ſanctæ catholicæ eccleſiæ in tuæ beatitudinis obſequio fideli moriamur. Oramus itaque, ut nos abire jubeas, quocumque opus eſt, pro tuæ ſanctitatis nomine pugnaturos. Sumus enim parati pro tuo nomine mori, quippe qui nullam hac morte ſpecioſiorem arbitramur.* Hæc Ambroſius pietate in Eugenium, & zelo in catholicam eccleſiam percitus. In dicta epiſtola XXVII. agit ipſi pontifici gratias, quod Senenſi Roſæ monaſterio conſuluerit, ejuſque inopiæ providerit. Commendat inſuper ipſi Sepulcrum abbatem Uranenſem, contra quem falſa conficta fuerant, ipſumque orat, ut admoneat temporales dominos ſuæ ſanctitatis vicarios, qui non modo facto ſe habent inhoneſte, verum verbo quoque inhoneſtius, dicentes, ſe ſummos eſſe pontifices & epiſcopos & generales. Loquitur de Malateſta Britonorii domino, *qui*, ſubdit, *inſtitit apud me importune, ut Sepulcrum inde amoverem tamquam ipſi ſuſpectum, adoleſcentulumque illi quemdam ſubrogarem imperitum, vitæque parum probatæ & ſatis levem, cui obſtiti rationabiliter dicens ei, qui viveret, neque abrogari mereretur ab officio, neque ad monaſterium aliud translatus eſſet, non poſſe ſucceſſorem dari. Si*

ſuſpe-

a *Ibid. epp. XXVII. XXVIII.*

Ann. Chr. 1437.

ſuſpectus ille ſibi eſſet, alibi remoraturum, conſtituto ibi œconomo, donec illi de monaſterio alio congrue poſſet provideri; poſtea dandum ſucceſſorem hominem aliquem gravem & idoneum, ſibique gratum. Vix acquieverunt rationibus, & ſe hæc atque illa facturos minantur cum ſanctitate tua. Videatur epiſtola [a] ſcripta ad Malateſtam Novellum Cæſenæ & Britonorii dominum, qua ipſum exorat Ambroſius, ut ſi Sepulcrum in abbatem renuat, alteri permittat gubernationem a ſe tradi, non juveni illi & ad regendum minime idoneo, quem ipſe inſtituerat. Eidem Malateſtæ aliquando Ambroſius miſerat aliquot ſuas epiſtolas, quia ex Ariminenſi epiſcopo Chriſtophoro didicerat ipſum eas appetere. Pariter in eadem epiſtola XXVII. ad Eugenium Ambroſius pontificem precatur, ut de collectis annuis centum ducati conſignentur eremitis annis ſingulis, ſed hujuſmodi penſum incipiat anno dumtaxat ſequenti M.CCCC.XXXVIII. quia collectæ hujus anni jam ſolutæ ſunt, vel quæ remanent ſolvendæ, obligatæ ſunt creditoribus. Præterea, quoniam in generali poſtremo capitulo inſtitutum fuit, ut recluſi eremitæ neque Majoris, neque Sacriſtæ officium habere poſſent, idque de eremitarum conſenſu, quia non poſſunt, ſervata clauſura, ipſa officia congrue adimplere, cupit decretum hocce a ſanctitate ſua vivæ vocis oraculo comprobari. Statutum quoque fuerat in eodem capitulo, ut monaſteria manualia ſancti Mathiæ ad decem annos eſſent ſubdita priori generali, donec monaſterium ipſum reformaretur, ut abundaret monachis, qui ad ipſa monaſteria manualia reformanda mitti poſſent; quod ſimiliter deſiderat a pontifice confirmari. Demum narrat ſe reſcidiſſe inſtrumentum quoddam commutationis factæ ante annos viginti quinque inter monaſterium ſanctæ Chriſtinæ de Bononia, & nobilem familiam Pepulorum, ad hoc, ut altera familia de Iſolanis canale quoddam conſtrueret juxta caſtrum Minervium.

b *Lib. V. ep. VII.*

VI. Literariæ & negotiorum Ambroſii epiſtolæ.

Eadem die ſexta ſeptembris [b] ex Bononia Franciſcum de Puppio inſtituit in priorem monaſterii ſancti Damiani ejuſdem urbis; mandans Petro priori Camalduli Bononienſis, ut ipſum in corporalem poſſeſſionem induceret. Die ſequenti [c] Silveſtro Angelorum monacho ſcribens lacrymis proſequitur monachorum in eodem Florentino cœnobio degentium mortem ex peſte graſſante. Ipſa die [d] in domo cardinalis ſancti Marcelli (Antonii Caſini epiſcopi Senenſis) ex Bononia Auguſtino Roſæ Senarum priori ſignificat ſe inſtitiſſe apud pontificem, ut ſubſidia conferret ejus monaſterio, & obtinuiſſe ope cardinalis ſanctæ Crucis, ut pretium horti ſanctæ Annæ Bononiæ impenderetur in redimendis poſſeſſionibus Senenſis monaſterii, commendaviſſeque ſe negotium iſtud eidem cardinali ſancti Marcelli amiciſſimo ſuo, qui cooperabitur apud pontificem. (Eadem habet in epiſtola XXVII. libri I. ad Eugenium, cui refert gratias pro ſubſidiis præſtitis eidem Roſano cœnobio.) Minutam cujuſdam brevis curaſſe ſe conficiendam a Poggio pro Chriſtophoro monacho, quam Poggio obtulit Franciſcus Patavinus cubicularius pontificis; pontificem tamen acquieſcere noluiſſe, dicendo ad patriarcham, novum cardinalem legatum provinciæ (Johannem Vitreleſcum) iſta pertinere, & ad eum referri malle. Non dubitare patriarcham juſtitiam adminiſtraturum. Didiciſſe ulterius peſtilentiam Florentiæ in monaſterio Angelorum ſævire incepiſſe, & alios aſſumptos vi morbi, alios ad exitum propinquare. Eadem habet in aliis epiſtolis ad eumdem Auguſtinum, & peſte graſſante Senis iterum jubet monachos pueros loco movendos, & ſi non ſuppetat locus commodior, pueri monachi mittantur Camaldulum. Decretam fuiſſe ſui profectionem ab urbe Bononiæ, ſed ſatis vereri, ne ſui mora ibidem ſit longior, quia negotia

b *Lib. XXII. ep. XVII.*
c *Lib. XIV. ep. XXII.*
d *Lib. XII. epp. XXVI. XXVII. XXVIII.*

ANN. CHR. 1437. gotiæ eccleſiæ multum involuta ſunt, quorum gratia pontifex ipſum Boniæ detineat. Ex Bononia die undecima ſeptembris [a] ſcripſit Michaeli
a Lib. XIII. ep. II. Angelorum monacho civem Florentinum Lapum juniorem de Caſtiglionchio, ſive Jacobum, Græcæ linguæ ſtudioſum ſe oraſſe, ut ſibi mutuo daret vitas Arati & Artaxerſis a Plutarcho ſcriptas, quas traduci ceptas cuperet abſolvere; quare eidem præcepit, ut ejus patri daret unum ex quatuor Plutarchi voluminibus. Hanc poſtea Arati Sicyonii vitam dicans Lapus Juliano Cæſarino cardinali, poſtquam Juliani virtutes & merita plu-
b Lib. XXV. ep. XXXVI. ribus complexus fuit, hæc de Ambroſio ſubnectit: [b] *Nec vero exiſtimes velim hæc a me aſſentandi gratia dicta, nec ex meo tantum ſenſu eſſe deprompta. Nam hæc ipſe de te pluraque alia ab eruditiſſimo viro Ambroſio amiciſſimo tuo, cujus teſtimonium puto graviſſimum, ſæpiſſime prædicari, & divinis laudibus ad cœlum ferri audivi.* Condolet cum eodem Michaele die
c Ibid. ep. XII. decima-tertia ſeptembris [c] de monachorum a peſte facta deſolatione in monaſterio Angelorum Florentiæ, & petit ab eo Dionyſii libros, ſi abſoluti
d Lib. XXII. ep. XVIII. ſint. XXIV. ſeptembris [d] erat Ambroſius Faventiæ, qua die Philippum monachum deſtinavit in monaſterium ſancti Hippolyti ejuſdem urbis. Vi-
e Lib. XIII. ep. XIII. geſima-ſeptima [e] Fontem-bonum redierat, ex quo loco ſignificavit Michaeli Angelorum monacho, ſe dum Bononiæ erat, accepiſſe Dionyſii opera, quæ relegenda dimiſerat in manibus Thomæ Sarzanenſis. Quia vero mature Bononiam rediturus erat, petit ab eo Nazianzeni ſermones de Spiritu-ſancto, Auguſtini volumen (donum papæ Johannis) contra Acade-
f Lib. XVIII. ep. XXI. micos, de Ordine & Magiſtro. Decima octobris [f] ex Fonte-bono mandat Sepulcro Uranenſi, & Hieronymo priori de Poplena, ut accedant ad priorem ſanctæ Margaritæ de Toſina ægrotantem, ejuſque monaſterio ipſo o-
g Lib. IV. ep. XXXII. XXXIII. beunte conſulant. Quinto idus octobris [g] ad Pavanellum, & eo circiter tempore etiam ad Arſenium cubicularium pontificis ſcripſit; & huic, ut ſe ad eremum Camaldulenſem viſitandam conferat una cum Chriſtophoro Ariminenſi, & cum Johanne Siculo abbate ſancti Pauli de Urbe. Die
h Lib. XXI. ep. XVIII. decima-quarta ejus menſis [h] Benedicto monacho ſancti Michaelis de Muriano refert concordiam mandato pontificis ſe inter & eremitas ſtatutam,
i Lib. XIV. ep. XXIX. aſſignationem nimirum ſatis amplam bonorum ipſis factam. Eadem die [i] ſcribit Gregorio ſeni monacho Angelorum excuſans, quod occupatiſſimus non venerit ad illum ejuſque monaſterium, ut particeps fieret eorum luctus & mæſtitiæ ob mortem monachorum peſte interemptorum. Se juſſu
k Lib. V. ep. XXX. pontificis Veronam paucis poſt diebus profecturum. Poſt biduum [k] Thomam Salvettum JC. invitat, ut Fontem-bonum accedat pacis ſe inter & eremitas ſequeſtrem futurum, precaturque, ut eos iterum officii ſui admoneat, ne ad priſtinum ingenium redeant, cum pacis inſtituendæ fuerit
l Lib. XVII. ep. XXXVII. ipſe mediator. Celebris eſt Thomas Salvettus civis & advocatus Florenti-
m Lib. XII. ep. XXXVIII. nus, vitæ præſertim Gomerii abbatis editione. Vigeſima octobris [l] Sebaſtiano abbati Camalduli Florentini ſcribit. Die ſequenti [m] Auguſtino Ro-
n Lib. V. ep. IV. ſæ priori commendat peſtis & morborum tempore juniorum monachorum curam corporalem & ſpiritualem. Vigeſima-quinta ejus menſis [n] ad dominos Florentinæ urbis ſcribit pro tuenda eremi ſolitudine, implorans eorum reipublicæ opem adverſus ruſticorum inſolentiam, qui eremum quotidie frequentare & viſitare ſolebant, & quemdam ex prælatis prope ipſam eremum fuſtibus graviter ceciderunt, ita ut multus ex capite proflueret ſanguis, & pleriſque minantur, ac ſibi etiam inſidiari dicebantur. Poterat ipſe quidem per ſuos homines hujuſmodi latrunculos detinere, ſed maluit eorum celſitudinem implorare, & recurrere ad nota & conſueta præſidia, quandoquidem eremus Camaldulenſis per privilegia Romanorum pontifi-

cum

ANN. CHR. 1437.

eum & imperatorum ab omni mortalium jure libera ſit, commendataque dumtaxat Florentinorum protectioni. Ex monaſterio ſancti Felicis de Florentia die XXIX. octobris [a] ſcribit Auguſtino priori Roſæ ſe eadem die mature rediturum petere eremum, & octava novembris ex monaſterio Fontis-boni ejus monaſterii inopiæ providet, agitque in utraque epiſtola de rebus monaſticis & domeſticis. Sexta novembris [b] ad Angelorum cœnobitas ſcribens deplorat levitatem Gabrielis monachi (e Landinorum familia) qui ex eorum monaſterio diſceſſerat. Se e contra inde avulſum, & procul a quiete in occupationes continuas diſtractum lamentatur. Omnibus autem ſanctioris diſciplinæ, mutuæ pacis chriſtianæque humilitatis ſtudia excolenda etiam atque etiam ſuadet. Eadem repetit die decima tertia novembris [c] Silveſtro Angelorum monacho, teſtatus Gabrielem Landinum a ſe minime fuiſſe receptum, ſed deſtinatum ad Burgum-ſancti-Sepulcri, ne aliis monachis inde ad ſe migrandi exemplum pateat. Die ſequenti [d] ex Fonte-bono M.. monacho literas dans ſtudet declinare poſtulationem Gerardi permagnifici domini (Gambacurtæ fortaſſe comitis de Balneo) qui cupiebat ab Ambroſio filiam ſuam e ſacro baptiſmi fonte levari una cum aliis principibus viris. Quæ rei novitas & a conſtitutionibus inhibitæ ſegniorem ſe reddit, ſed ſi in ſententia perſtet Geratdus, mandat hoc ipſum exequi eumdem M.. monachum, quandoquidem ipſe forte Bononiam mature properare opportebit. Filios Gerardi omnes ſuos ſecerat Ambroſius, juſque ſibi vindicaverat in illis educandis.

a *Lib. XII. epp. XXXIX. & XL.*
b *Lib. XIV. ep. XXX.*
c *Ibid. ep. XXV.*
d *Lib. XVIII. ep. XXVI.*

Denuo itaque Bononiam rediit Ambroſius. Ibidem erat die nona decembris [e], qua ex monaſterio de Angelis ſcripſit Auguſtino priori Roſæ Senarum Græcos advenire, proximeque ſperari adſuturos, ut neceſſaria præſentia ſua videatur, ſed & rem iſtam ſibi ſumme commendaſſe pontificem. Nequiviſſe ſe alloqui cardinalem ſanctæ Crucis tunc infirmatum, ſed res ejus monaſterii curæ demandatas Thomæ Sarzanenſis. Cardinalem ſancti Marcelli ſuadere, ut Stephanus monachus Auguſtini alumnus Bononiam adducatur ad ſalutem recuperandam. Vigeſima-tertia decembris [f] Mariotto ex Bononia ſcribens committit vices ſuas abbati ſancti Michaelis de Arretio.

e *Lib. XII. ep. XLI.*
f *Lib. XV. ep. XLIII.*

VII. Ceteræ nota diei carentes, & ad annum 1437. ſpectantes.

SPECTANT ad hunc annum & ſequentes epiſtolæ, & quidem datæ ex monaſterio Fontis-boni ad Michaelem Angelorum monachum [g], qua eum docet, quam accurate & diligenter volumen ſuarum epiſtolarum ſit exarandum; memorat ſe manu propria exſcripſiſſe epiſtolas beati Ambroſii; ipſum quoque orat, ut Dionyſium mature perficiat, quem nondum in publicum prodire vult, niſi denuo illi admoveatur lima, extremaque apponatur manus. Ad eumdem [h] verſus finem anni, ſe cras Venetias profecturum obviam Græcis, qui vel pervenerunt, vel proxime affuturi ſperantur. Vult ut Philippus & Paulus tranſcribant epiſtolas ſuas ſelectiores pro Chriſtophoro Ariminenſi epiſcopo. Candidum Mediolanenſem repetere volumen ſuum Græcum de Vocabulis, quod vult, ut ad eum mittatur. Ad eumdem [i], qua petit ſermones a ſe traductos anno præterito de Pace, orationem Nazianzeni de obitu patris, orationes quinque in capitulo generali pronuntiatas a pueris, Dionyſii epiſtolas tranſcriptas ab Antonio ſacerdote; vitam Chryſoſtomi manu ſua ſcriptam, cum eam receperit a Johanne Lamola, quia multum deſideratur a pluribus nobilibus tum Venetis, tum Bononienſibus, & breviationem Donati de octo partitionibus orationis a ſe ſactam ante annos ferme viginti. Spectant epiſtolæ ad Sepulcrum abbatem Uranenſem [k], ut accedat ad monaſterium Berardingorum vel ſancti Vigilii Senarum, & abbati ægrotanti proſpiciat,

g *Lib. XIII. ep. XIV.*
h *Ibid. ep. XV.*
i *Ibid. ep. VIII.*
k *Lib. XVIII. ep. XXII.*

ANN. CHR. 1437.

ac eo obeunte vicarium agat in eo monaſterio; ad Ugolinum abbatem Silvæ-mundæ & ad Thomam Peruſinum priorem [a], ut ſimul vicarios agant in monaſterio ſancti Benedicti caſtri Plebis; pervenerat enim ad ſe abbatem Leonardum multa egiſſe contra honeſtatem in regimine ejus monaſterii; Ex Bononia ad Philippum [b], qua miratur, quod nullas ad ſe literas dederit, cum occaſio non defuerit ſive de Nicolai obitu, (alterius a Nicolao Nicolio) ſive de his, qui in monaſterio Angelorum felici ſorte migrarunt ad Chriſtum. Sibi non ſolum immutatam ſubdit, verum additam magis ex concilio peritiſſimorum juriſconſultorum auctoritatem in conferendis beneficiis. Salutat Petrum nobiliſſimum adoleſcentem, Johannem Philippi ejuſdem cognatum, & Zinebram. Pollicitus fuerat Ambroſius eidem Philippo Angelorum monacho, ſe brevi diſceſſurum Bononia, & Florentiam vel Camaldulum rediturum, cum ea ipſa die parato ad exitum ſibi præceptum fuit a pontifice, ne ſine ſua dimiſſione diſcederet, ut narrat in alia epiſtola ad eumdem [c], in qua etiam iterum ſalutat Petrum Andreæ filium illuſtrem adoleſcentem. Se paucis ante diebus fuiſſe cum archiepiſcopo Spalatenſe, (Bartholomæo Zabarella) qui aſſeruerat percepiſſe ſe literas ab eodem Petro Ambroſium futurum ſocium ſuum in baptizando primogenitum filium ejus propediem naſciturum. Vices proinde ſuas pro eo munere committit eidem Philippo. Ad cardinalem Placentinum [d], qua ei commendat neophytum quemdam Hieronymum, quem e ſacro fonte ſuſceperat ipſe cardinalis. Ad Chriſtophorum Ariminenſem epiſcopum ex Fonte-bono [e] expectans ipſius adventum ad eremum, juxta quod ipſe, Arſeniuſque pontificis cubicularius polliciti fuerant. Salutat in hac epiſtola generalem Vallis-umbroſæ Pavanellum, abbatem ſancti Pauli, eumdemque Arſenium. Ad Stephanum Roſæ monachum [f], quem ægrotum conſolatur, ut ex literis ejus prioris Auguſtini didicerat, atque Camaldulum vocat, ſi equitare poſſit, ad ſalutem recuperandam.

a Ibid. ep. XVI.

b Lib. XVI. ep. L.

c Ibid. ep. LI.

d Lib. II. ep. XVII.

e Lib. III. ep. LXIV.

f Lib. XVIII. ep. XX.

VIII. De Philelpho extorre ex Florentia.

EXTORRIS ex Florentia Senas conceſſerat Philelphus, ubi lectiones publicas juventuti faciebat. Ex Senis kalendis octobris [g] Ambroſio ſcribit ſe libentiſſime legiſſe ejus literas. Fatetur ſe in literis ad Lapum, quæ Florentiæ interceptæ fuerant, convicia in ipſum Ambroſium jeciſſe, „ *ſed ne det hoc vitio, ſi ipſe ſummis injuriis & contumeliis laceſſitus familiaribus iſtis tuis & orationibus, & ſatyris par pari, ut dicitur, retulerim. Nihil eſſe, quod minus credat de animo Coſmi Medicis in ſe, nam quam me ſit exoſus, jampridem expertus ſum. Iſtius in me benevolentiam Philippus ſicarius declarat. Itaque de reconcilianda gratia poſthac verbum nullum facito. Sicis ipſe, veneniſque utatur, ego autem ingenio & calamo*. Et quinto idus decembris [h]: *Paucis reſpondebo tuæ prolixiori epiſtolæ. Ego amicitiam Coſmi Medicei nolo, inimicitias contemno. Nam & inſenſi animi ſimulata benevolentia nihil eſt pernicioſius, & ego ita prudentiæ armis munivi me, ut nullas inſidias pertimeſcam.*

g Lib. XXIV. ep. XLIV.

h Ibid. ep. XLV.

IX. Eugenii IV. brevia.

SEPTIMA januarii Eugenius liberat Sandellum abbatem ſanctæ Mariæ de Carceribus a penſione offerenda genitrici ſuæ ex cauſis certis ſibi expoſitis, & ad inſtantiam Johannis ſancti Petri ad Vincula cardinalis ordinis protectoris.

Idem Romanus pontifex Johanni abbati ſancti Angeli de Vergareto mandat, ut uniat auctoritate apoſtolica monaſterio ſanctæ Mariæ in Balneo ad petitionem Matthæi Antonii prioris capellam ſeu prioratum ſancti Huberti de Trapola, qui olim hoſpitale fuit, & in quo a quinquaginta annis hoſpitalitas obſervata fuit, quam capellam in capitulo Uranenſi prior generalis Benedictus univerat, unionemque poſtea probaverat Ambroſius tunc

vivens

ANN. CHR. 1437.

vivens prior generalis. Datum Bononiæ pontificatus Eugenii anno VI. octavo kalendas februarii anno M. CCCC. XXXVI. more Florentino. Idem præcipit die XX. octobris Franciſco Sandello abbati Carcerum, ut ad feſtum ſancti Martini ſe conferat ad ſacrum concilium Ferrarienſe.

X. Franciſci Barbari amor in monachos ſancti Michaelis.

QUANTI faceret Franciſcus Barbarus Paulum Venerium abbatem ſancti Michaelis de Muriano patet ex ejus epiſtola [a] data ex Brixia VIII. kalendas ſeptembris hujus anni Jacobo Foſcaro incluti principis Franciſci filio, in qua poſt principem patri abbati ſancti Michaelis ſalutem dicit, & diligentiſſime ſe commendat. Jacobo gratias habet, quod ſanctos monachos ſui amiciſſimos pie ac ſollicite admonuerit, ut orationibus ſuis divinitus juvarent in maxima infirmitate Zachariæ Barbari junioris nepotis ſui.

a T. I. pag. 43.

XI. De eccleſiis Maſſaccienſibus.

SECUNDA ſeptembris Albertus de Maſſaccio presbyter ſecularis rector parœcialium eccleſiarum ſancti Eleutherii extra, & ſancti Leonardi intra muros Maſſaccii canonice unitarum cum eccleſia ſancti Stephani membro ſuo, & cum eccleſia ſancti Michaelis de Jugo extra dictos muros Maſſaccii in eccleſia de curte Lacule ruralibus diœceſis Æſinæ, quas diu detinebat partim per bullam Martini papæ V. & partim impetraverat a diœceſano, nulla tamen facta mentione de juribus abbatis & monaſterii ſanctæ Helenæ de flumine Æſino, volens exonerare conſcientiam ſuam, cum prædictas eccleſias non ignoraret immediate pertinere ad dictum monaſterium, coram Frederico abbate ejuſdem monaſterii eas reſignavit, qui renuntiationem admittens Benedictum de Barbiano monachum ſui monaſterii deputavit in earum rectorem [b]; ex tabulario Fontis-boni.

b §. *Electio* 98. *A.* 5. 3.

ANN. CHR. 1438.

XII. Ambroſius ad concilium Ferrarienſe.

EX epiſtola Ambroſii ad Bartholomæum de Viarana [c] erat ipſe Ambroſius die tertia januarii hujus anni Bononiæ, ex qua urbe, *Ferrariam*, inquit, *ex præcepto pontificis petimus, daturi initium concilio, & inde cum domino cardinali ſanctæ Crucis profecturi Venetias in occurſum Græcorum, ubi oratio mihi Græca delegata eſt.* Die ſexta adhuc erat Bononiæ ex alia ad Auguſtinum [d] Roſæ priorem: *Nos Ferrariam petimus, quia illic concilium tranſlatum eſt, & curia omnis eo properat. Inde Venetias pergemus obviam Græcis advenientibus, quia indubitato veniunt, Græceque orare juſſi ſumus. Pax hic firmanda ſperatur.* Minime probat ulterius quamdam eremum adjungendam ejus monaſterio, exemplo monaſterii Angelorum, quod tam multa loca ſibi oblata ſemper renuit, ut conſtantiæ conſuleret ſuæ. Curet potius prædia ſui monaſterii diſtracta redimere, animumque facit ad inopiam ferendam. Tamen in epiſtola [e] ad Franciſcum Sandellum habet *ſe Ferrariam applicuiſſe quinta hujus menſis, octavaque datum fuiſſe initium concilio, lectis literis tranſlationis prolixis admodum, & inſtitutionis legati, atque auctoritatis illi collatæ, conductuſque tam pontificis ſummi, quam illuſtris marchionis* (Nicolai) *celebrata primum proceſſione intra ambitum majoris eccleſiæ magno cum ordine, & pleriſque ſubſequutis ceremoniis. Celebratam quoque jam fuiſſe primam ſeſſionem, in qua approbavit ſynodus ſanctam tranſlationem concilii factam ex Baſilea Ferrariam, & actus omnes Baſileæ geſtos vel gerendos poſt tranſlationem factam irritos eſſe decrevit, nihilque omnino valere, abſolvitque omnes de Baſileenſi concilio a juramento quovis quomodolibet præſtito, cunctoſque ad initum concilium venire ſtatuit, infligens pœnas his, qui per contemptum renuerent, & abſolvens a quibuſcumque a concilio Baſileenſi in advenientes inuſtis. Iſta ferme in prima ſeſſione geſta fuere.* Ad eumdem Sandellum literas dederat alteras menſe januario [f] ſub ipſum concilii initium Græcos Venetiis deducturus, & Ferrariam excepturus, ipſum abbatem jam ſecundo evocatum

c *Lib. X. ep. IX*

d *Lib. XII. ep. XLII.*

e *Lib. XX. ep. XXII.*

f *Lib. XX. ep. XXI.*

ANN. CHR. 1438.

[a] T. XXII. Script. col. 219.

catum hostatus, ut quamprimum ad concilium & ad ſe confesat. Apud Musatorium [a] in Annalibus Foro-livienſibus habetur, *quod die* x. *februarii imperator Græcorum proficiſcitur in Italiam, & ſe confert Ferrariam in concilio. Poſtridie vero patriarcha ipſum imperatorem inſequitur. Cujus auditor & interpres erat devotus & doctus orator frater Ambroſius de Porticu literarum Græcarum & Latinarum peritiſſimus.*

XIII. Deducit Græcos ad idem concilium.

[b] Lib. I. ep. XXX.

DECIMO kalendas mastii [b] ex Venetiis nasrat in epiſtola ad Eugenium pontificem, quæ egerit. *Die poſtera*, inquit, *quam applicuerant imperator & patriarcha, ipſe Venetias attigi, nam præceſſuram ex permiſſione ſanctitatis tuæ ſubduxi, quantum licuit, caute præſentiam meam, donec adveniret dominus meus ſanctæ Crucis, vitandæ offenſionis cujuslibet cauſa. Ubi vero ille applicuit, liberius jam, ipſo volente, in colloquium patriarchæ ipſius & imperatoris, ac paucorum, qui inter ceteros eminent, veni. Animadverti, pater beatiſſime, materiam ita diſpoſitam, ut vix melius optare poſſemus, idque potiſſimum ex prolixo & repetito cum patriarcha ſermone. Tantum enim flagrantiſſimi deſiderii ad optimæ unionis felix negotium conficiendum deprebendi, ut me perpetuo ſibi devinxerit. Nibil enim appetit magis, quam congredi ſanctitati tuæ, aperte denuntians ex bac veſtra conjunctione corporum, & collatione mutua pacem rebus dandam. Neque detrectat venire Ferrariam, contra quam opinabantur plerique ex noſtris, priuſquam propoſitioni ſanctæ Crucis reſpondiſſent. Immo & antequam reſponderent publice, banc ille mentem ſuam explicuit mibi, conſtanter multum aſſeverans, vitam ipſam, quam periculis longinquæ peregrinationis expoſuiſſet, ſe ponere paratum, dum unitam utramque eccleſiam videat. Orationem, quam legerat beatitudo tua, viſum eſt majoribus noſtris non eſſe recitandam, neſcio qua intentione, bona tamen credo. Græce banc ſcripſeram ita pronuntiandam, ſed quia illis aliter placuit, mibi quoque non diſplicuit. Deprebendi, pater beotiſſime, ex oratione prolixa patriarchæ, quam mecum multum familiariter babuit, ſententiam meam non abborrere a vero, quia ſemper exiſtimavi, bumanitate & bonorificentia, ſingulariſque benevolentiæ indiciis genus iſtud eſſe attrabendum. Multum ille certe prudens eſt judicio meo, multumque excitus, & in ætate decrepita, nam ferme octogenarius exiſtimatur, acrimonia intelligentiæ viget, ſenſuque vivaciſſimo præditus eſt. Referendæ ſunt omnipotenti Deo gratiarum actiones* &c. *Frangentur ex boc illorum adventu impia molimina malignantium, ac tetra, & funeſta, et piis auribus non ferenda machinantium in dominum meum. Atque ut magis exultet ſanctitas tua, applicuit cardinalis ſanctæ Sabinæ* (cardinalis Julianus Cæsasinus legatus in concilio Baſileenſi, qui ex diaconia ſancti Angeli tsanſiesat ad titulum ſanctæ Sabinæ) *paratus et promptus pro tua ſanctitate, ſi ita ſit opus, occumbere* &c. *Te oro atque obſecro, pater beatiſſime, advenientes ad te Græcos præcipua cum benevolentia et bonorificentia ſuſcipiat ſanctitas tua, et maxime ipſorum capita, quia ſic decet, ita res ipſa tempuſque requirit. Neque moveat ſanctitatem tuam quorumdam commotio, judicio meo ſatis levis, quod is patriarcha te appellet fratrem, quia et eccleſia Conſtantinopolitana ſecunda eſt a Romana, et facile meretur veniam inveterata, nec de novo præſumpta opinio, tolerandaque ſunt omnia, donec compoſitis rebus gravioribus, iſta quoque diſponantur. In bonore omnino illi babendi ſunt, officioque mulcendi et leniendi, quia et nos illis de tua ſanctitate polliciti ſumus omnia.* Iterum die decima-tertia aprilis [c] animum ipſius pontificis esigit oppostuna adhostatione, ut in adventu Gsæcorum ad concilium Fetrarienſe plena in Deum fiducia roboretus, quos ſumma humanitate ac liberalitate tsactandos ſuadet, multiſque probat, præſertim,

[c] Lib. I. ep. XXXI.

quia

quia pleroſque videbat & eos graves viros abhorrere ab hac ſententia ſua, & ferme provocari illis nauſeam ex iſtorum memoria. Ex iis falſitatis arguitur Silveſter Syropulus, qui ſectione v. capite x. ludibrio habitos & contemptos ab Ambroſio Græcos effutiit. Pariter orat, ut ſibi provideat, aut certe permittat, ut collectam ordini indicat, quo poſſit Ferrariæ vivere. Anno præterito pollicitus fuerat Eugenius opem Ambroſio inſtituenti transferre de Græco ſacra volumina, atque injunxerat, ut Chryſoſtomum ſuper Matthæum abſolveret. *Id operis*, ſubdit, *hic aggredi & exigere inſtituo, paratus ſemper & promptus in rem Græcorum, quidquid erit ingenii & virium impendere*: Quoad rem Græcorum legatur alia Ambroſii epiſtola [a] ex Venetiis data die vigeſima-prima februarii ad Chriſtophorum Ariminenſem epiſcopum, in qua hæc leguntur: *Qua die primum Venetiis appropinquavimus, comperto ex nuntiis certiſſimis adventu Græcorum, quod reliquum erat navigationis, mira celeritate peregimus. Neque hoc ipſi vobis ſignificari curavimus, quod ex nuntiis & literis Dominii id innotuiſſe vobis certo didiceramus. Neque tamen uſque ad domini cardinalis ſanctæ Crucis adventum aut imperatorem, aut patriarcham alloqui voluimus, ne quid offendiculi præberemus. Serus immodice illorum & noſtræ expectationi viſus eſt ipſius acceſſus pro ſtudio. Imperatori & patriarchæ ſeorſum quænam eſſet domini noſtri voluntas, expoſuit, quod ſtudium, quæ ad illos benevolentia, hortatuſque eſt illos adire Ferrariam. Reſponſum ab utroque eſt grate, licet quod de acceſſu ad pontificem poſtulant ad librandum & conſultandum tempus plurimis injecerit ſcrupulum, hæc atque illa quærentibus & accuſantibus, quod advenienti legato neuter occurriſſet, quod non diſcooperuiſſent caput, & cetera hujuſmodi, quæ donec reſponſum daretur, ſcandalo pleriſque, & his quidem gravibus viris fuere, neſcientibus illorum mores, qui ex inſtituto ſuo nullas iſtiuſmodi ceremonias ſervant, ita ut imperatori ſuo & patriarchæ nemo, licet infimus, niſi operto loquatur capite. Tumori & arrogantiæ, & faſtui hoc aliquandiu eſt imputatum. A Baſileenſibus redditæ illis literæ infringere illorum alacritatem conabantur, pendente reſponſo. Reſponderunt hi ambo ſimul tam grate, tam modeſte, tam leniter, ut plures pœnituerit præſumptionis, qua illos tam facile ac leviter damnaſſent ſuperbiæ ac contumaciæ. Denique ſe ob nihil aliud veniſſe teſtati ſunt, niſi ut pontifici noſtro congrederentur, ſeque in illius venire conſpectum cupere mirabiliter, neque loci habere rationem, qui illis niſi commodus eſſe non poteſt, quando illius ſanctitatis eſſet gratus ad expediendum negotium ſanctæ unionis, quam niſi cum illo exequi nequaquam poſſe non ambigerent, ſeque mature hinc proficiſci Ferrariam cupere denuntiarunt ad viſendam ſanctitatem ſuam, atque ad unionis exequendum venerabile ſanctumque commercium. Offendit quoſdam ex majoribus, quod pontificem noſtrum patriarcha appellet fratrem ſuum, & quod interdum tam ipſe, quam imperator repetat fatigationem aſſumptam præteritæ navigationis perficiendæ unionis gratia. Verum iſta ſi penſentur diligentius, offendunt neminem ſani maturique judicii, ſed illud antiquæ conſuetudini, iſtud ingenio gentis deputabitur. Nam & pro ſummo pontifice iſte habitus eſt diutiſſime apud ſuos, neque moleſte accipi debet, ſi ita ſe appellet* &c. *Quid plura? Multa ſæpe in corona dicta ſunt, quæ animum meum valde cruciarent, quia non æſtimari hunc eorum adventum aperte a pleriſque deprehendi. Neque non timere potui, ne iſtiuſmodi inſuſurrent in aures pontificis noſtri, incipiantque haberi deſpectui, quorum ita fuit votivus & tamdiu expectatus, & deſideratus adventus. Licet nullo modo induci poſſim, ut ſapientia pontificis has quorumdam rationes admittat ineptas & frivolas.* Et poſt pauca. *Patriarchæ iſti congreſſus ſum prolixo ſermo-*

Ann. Chr. 1438.

[a] *Lib.* III. *ep.* LXV.

Ann. Chr. 1438.

ſermotinatione, multumque delectatus ſum ipſius & conſpectu, & colloquio, quia & venerabilem reddit canities ipſa, & habitus & geſtus, & dulcis admodum in colloquendo eſt. Cupit mirifice ipſi pontifici congredi, ſperans omnia facile conficienda, ſi ambo conveniant in caritate. Ego illa omnia pollicitus ſum ex pontifice ipſo, quia ſic poſſe videbar, ne minorem apud nos alacritatem ſuſpicari poſſet. Collegi ex ſermonibus illius ſcautis valde atque prudentibus, judicio ſuo rem totam dilectione potius, & pace, quam diſputatione terminandam &c. *Orationem Græcam ſcripſeram, recitandam ex juſſione pontificis, ſed viſum eſt patribus eam minime dicendam. Accepi grate, quando id eis ita viſum eſt. Cardinalis ſanctæ Sabinæ heri applicuit ad nos, ſuſceptuſque eſt maximo applauſu. Patriarcham & imperatorem hodie viſitavit, præſentibus nobis, grateque admodum auditus eſt. Auditor ſuus, & Simon de Valle ſunt ſecum parati ſtare pro domino noſtro.* Denique commendat pontifici ipſum cardinalem ſanctæ Sabinæ, epiſcopumque Tiburtinum, quem & ex Baſilea commendaverat.

XIV. De rebus ejus concilii.

a Lib. II. ep. XXV.

b Lib. XVII. ep. XXXIX.

DIE decima [a] martii ex Ferraria Danieli Scotto epiſcopo Concordienſi Bononiæ gubernatori ſignificat ſe Græcos ex Venetiis deduxiſſe cum honore, adveniſſe cardinalem ſanctæ Sabinæ legatum Baſileenſem, quæ duæ res lætitiam omnibus faciunt, fauſtaque ſunt auſpicia rerum. Commendat ipſi Johannem Arretinum deſignatum clericum cameræ, qui vel ſtudiorum gratia, vel quod commodius vivat, Bononiæ remanſit, juvenem bonum, bonarumque artium in primis ſtudioſum. Ea ipſe die [b] Sebaſtiano abbati Camalduli-Florentini hæc exaravit de Græcorum adventu: *Græci, ut ad te perlatum eſt, advenerunt, honorificeque Venetiis accepti ſunt. Et nos illis occurrimus, eoſque inde cum honore deduximus, imperatore & patriarcha multum familiariter uſimur. Habent ſecum pleroſque graves & doctos viros, atque ad diſputandum promptos, ut ſine ſanguine victoria futura non ſit; jam levia prælia conſeruimus, invicemque laceſſivimus, & confidimus illos ratione & lenitate ſuperandos.* Sebaſtianum ergo hortatur, ut quando bellare ipſe non poteſt, veteranus jam, oret pro iis, qui cum Græcis

c Lib. XIV. ep. X.

dimicabunt. Die ſequenti [c] Lucæ priori Angelorum ſcribens hortatur, ut ſubductis pluribus ejus monaſterii monachis flagello peſtis, ceteros ſuperſtites ad religioſam diſciplinam impenſius colendam inducat, oretque pro pugna cum Græcis. Commendat juvenem nobilem Venetum enutritum

d Lib. XIII. ep. XVI.

in monaſterio ſancti Michaelis de Muriano. Eadem die [d] Michaeli Angelorum monacho narrat, ſe Græcam orationem ſcripſiſſe de mandato pontificis, & ita, ut nihil Græcitatis in ea deſideratum ſit, eamdemque Latinam feciſſe, & utramque ſecum laturum peracta ſollemnitate paſchali. Incipit Latina: *Gloria in excelſis Deo* &c. Inter Græcos eſſe pleroſque eruditos viros, multumque ſibi affectos, ſed imperatorem & patriarcham omnium in ſe affectum ſuperare. Vidiſſe ſe apud imperatorem pleraque Græca volumina digna memoria, quæ coram, cujuſmodi ſint, exponet

e Lib. X. ep. XI.

melius. In epiſtola ad Bartholomæum de Viarana [e] data ipſa die eadem narrat de Græca ſua oratione Latina facta, & de cardinale ſanctæ Sabinæ Baſileenſe legato, qui Ferrariam aceeſſerat; *videorque*, ſubdit, *mihi hunc peregrinationis illius meæ fructum percepiſſe, quod tantus vir diverterit ad nos; id quippe ſumma ope molitus ſum.* Concilium generale cœptum eſſe

f Lib. XVI. ep. XXIV.

g Ibid. ep. XXVII.

celebrari. Eadem die [f] ſcripſit ad Gaſparem Majorem eremi & ad eremitas, Placido conferens pœnitentiarii officium; ſcripſit & ipſi Placido [g] ad avertendas lites, quæ in ipſa eremo exortæ fuerant.

h Lib. X. ep. XII.

Pridie kalendas aprilis [h] Bartholomæo de Viarana ſignificavit ſe in quotidianis laboribus & exercitatione continua eſſe. Negotium componendæ

con-

controverſiæ inter priorem ſancti Johannis-baptiſtæ de Faventia, & inter
Minores & Prædicatores demandaſſe priori Camalduli Foro-livienſis. Se- ANN. CHR. 1438.
quenti die [a] Danieli Scotto Bononiæ gubernatori commendavit Franciſcum
priorem ſancti Damiani ejus urbis. Septima aprilis [b] Michaelem Angelo- a *Lib. XII. ep. XXVII.*
rum monachum admonet, ut caute officia exhibeat cardinali Juliano, ne- b *Lib. XIII. ep. XVII.*
que familia oneratiſſimus importune interpelletur ab ipſo; tunc autem id
commodius fiet, cum pontifex aliquid ei conceſſerit pro vitæ ſubſidio.
Honeſto tamen modo poteſt illi ſcribi, & offerri Angelorum monaſterium,
ſi quando forte quavis ex cauſa Florentiam diverteret. Ad ſummum po-
terit Michael nomine proprio aliquid a cardinale ſubſidii petere pro libris
exſcriptis. Se de re libraria prolixius ſcripſiſſe Philippo & Paulo, quæ
credit illi communia. Hos credimus Philippum ſer Ugolini Pieruzzi, &
Paulum medicum, potiuſquam monachos Angelici cœnobii. Cogitaſſe in-
ter ſumma negotia arte ſibi moliti otium, & Chryſoſtomum ſuper Mat-
thæum perficere. Petit volumen quoddam ex Crypta-ferrata perlatum,
cujus ſecundam partem amicus ſibi optime carus (Cincius) habet. Gau-
det alia Græca volumina ad monaſterium Angelorum perveniſſe. Mona-
chum Æthiopem libentiſſime ſe vidiſſe, Paulique literas pontifici ſe detuliſſe
legendas. Undecima aprilis [c] eidem Michaeli ſcribit petens theſauros Cyrilli c *Lib. XIII. ep. XVIII.*
in papyro inter volumina Nicolai requirendos ad ſe mitti; Athanaſii quoque
chartaceum volumen, quia ſunt apprime neceſſarii in futura diſceptatione
ſcriptores iſti. Thomam Sarzanenſem requirere Irenæi volumina contra hæ-
reſes in papyro ex Galliis deducta ſecum, & epiſtolas Theophili de Paſcha
contra Origenem a Hieronymo traductas in membranis, quæque ante trien-
nium ſibi commodaverat idem Thomas & Nicolaus a ſe habuerat. Hæc
proinde Thomæ reſtituenda mandat Michaeli. Cincium Romanum petere
a ſe imagines Philoſtrati. Candidum Mediolanenſem repetere volumen
ſuum de Vocabulis.

Ex Ferraria octavo kalendas majas [d] eidem Michaeli ſcribens laudat XV. Epiſtolæ Ambroſii varii generis eo tempore ſcriptæ.
humanitatem ſtudiumque flagrantiſſimum amiciſſimi hominis Philippi in
tranſcribendis codicibus. Volumen Plutarchi aliud non continere præter
Sympoſia, commentum ſuper Ariſtotelis notiora eſſe Simplicii. Cardina- d *Lib. XIII. ep. XIX.*
lem Julianum cupere ſibi tranſcribi Prudentium, & Sedulinm ornatiſſimis
atque optimis literis, & Juvencum adhuc deſiderare. Climacum, Vitas
patrum & Erotimata illi fuiſſe reddita. Paucis poſt diebus ſe miſſurum
Donatum, ut omni celeritate tranſcribatur. Quinta maii [e] ipſi Michaeli e *Ibid. ep. XX.*
gratulatur, quod officioſe in monaſterio Angelorum ceteri cœnobitæ ſuſce-
perint monachum Æthiopem ex Urbe revertentem. Cardinalem Juliannm
appetere commorari in eodem monaſterio, ſi quando Ferraria migrare con-
tigerit. *Res, quæ hic aguntur, magnæ ſunt, & dignæ, quæ majori ſtudio
diligentiaque tractentur. Multum negligentiæ a noſtris admittitur, & ma-
gno certe cum dolore noſtro, qui pro deſiderio tam pii, tamque neceſſarii ope-
ris plura etiam cupimus inferre, quam vires noſtræ ſufficiant. Sed ne Græ-
ci ipſi quidem niſi multum prolixi & captioſi ſunt, ſicque fit, ut & no-
ſtra tarditas & illorum aſtutia rem in longiſſimum protrahat. Neque tamen
ipſi de felici concluſione rei deſperamus, niſi in totum dormitare velimus.
Ipſi certe pro viribus inſiſtimus tam noſtros quam Græcos ipſos pulſando, at-
que adhortando, ut negotium conficiatur, promovebimuſque fortaſſe nonni-
hil, licet partem ſane minimumque, quam cupimus. Concilii negotia pro-
trahuntur, prælatique ferme omnes afficiuntur tædio, quia neque opperiri poſ-
ſunt, neque permittuntur abſcedere. Excitamur quotidie novis & gravibus
ſupervenientibus nuntiis, neque tamen vel ſic expergiſci volumus. Quinam hujus
tarditatis in culpa ſit, non eſt noſtræ parvitatis temere ferre judicium. Con-*

ANN. CHR. 1438.

*fidimus tamen in Domino res feliciore fine claudendas, Deo præter merita no-
ſtra dirigente negotia, & malis noſtris bene utense. Legati electorum im-
perii huc applicuerunt, expectanturque imperatoris nuntii, & confidimus tan-
tis tonitruis aures & corda noſtra excutienda, ſive componenda magis ad ſa-
niora conſilia ſuſpicienda* &c.

a Lib. X. ep. XIV.

b Lib. XIII. ep. XXXIII.

Vigeſima-prima maji [a] ex Ferraria ſcripſit Bartholomæo de Viarana res
Ferratiæ in maxima perturbatione eſſe; epiſtola tota officiis redundat.
Chriſtophoro autem monacho pridie kalendas junias [b] *Lente*, inquit, *res
agitur cum Græcis, magnamque ſive conſtantiam, ſive pertinaciam dogmatum
appellem ignoro, plurimumque difficultatis emenſurum ſperamus, & certo con-
jicimus. Nos tamen, quantum Deus largitur, diligentiæ nihil omittimus.
Auguſtinus frater tuus filius noſter apud nos eſt, quem febris quidem inva-
ſit, ſed jam ferme ea eripiendum brevi credimus.* Eadem die [c] a Michae-
le monacho petit Æneæ Gazæi dialogum a ſe traductum. *Et cum*, in-
quit, *in conflictu jam cum Græcis ſimus, multis operibus egemus pro tempo-
re, quæ tamen difficile afferri poſſe in præſentiarum ducimus. Membranas
Philippus noſter miſiſſe ſcribit, quæ tamen ad nos hactenus non pervenerunt,
multumque veremur, ne illæ Bononiæ interceptæ fuerint in illa novitate re-
rum, quæ nuperrime contigit.* Alludit ad turbas ejus urbis, quæ defecerat
a Romano pontifice, & Nicolaum Parvum introduxerat in urbem. Se alias
ipſi (Michaeli) ſcripſiſſe, ut Donati commentum in Virgilium pro do-
mino cardinale Placentino curaret tranſcribendum. Memorat in epiſtola
Franciſcum Piſtorienſem. Pridie kalendas junii [d] ex Ferraria Sancti mo-
nacho Fontis-boni inculcat clauſtralem diſciplinam. Decima-ſeptima junii [e]
Coſmo Mediceo commendat ereptionem Caroli cujuſdam, qui publicæ cu-
ſtodiæ traditus eſt diu; idque ex inſtantia Xanthi (Balli forte) amiciſ-
ſimi noſtri, qui venerat Ferrariam. Pium id opus eſſe, atque memorat,
ſe ex ore patris ejus hominis fideliſſimi & prudentiſſimi, qua die illum
poſtremo vidit, audiſſe, neminem fideliorem amicum ſe unquam quæſiſſe,
quam ſi quem ex inimicis beneficio feciſſet amicum. Ea ipſa die [f] Bartho-
lomæo de Viarana commendat curam ſui, ſuorumque, quia Xanthus aſſe-
ruit aerem inſalubrem cepiſſe denuo Faventiæ. Mittit ipſi Auguſtinum mo-
nachum ex Senis ad ſe profectum tunc vero infirmatum.

c Lib. XIII. ep. XXI.

d Lib. XVI. ep. LIV.

e Lib. VII. ep. X.

f Lib. X. ep. XV.

g Lib. XIII. ep. XXXIV.

Decima julii [g] ſignificat Chriſtophoro Angelorum monacho ſe maxime
cupidum reviſendi ſuos, ſed timet ſubducere præſentiam ſuam tempore,
quo maxime requiritur. *Nam negotia iſta*, ſubdit, *Græcorum omnia ferme
ipſi conficimus, vel ex Græco in Latinum, vel ex Latino in Græcum con-
vertendo, quæ dicuntur & ſcribuntur omnia. Adde, quod tanta hi caritate
nos complectuntur, ut ſi diſcedamus vel modice, mancos ſe ac deſtitutos ar-
bitrentur. Forsaſſe nos Dominus in tempus iſtud reſervavit, ut per noſtrum
miniſterium tanta negotia & tam digna conficiantur. Conabimur atque cui-
temur pro viribus, intra paucos dies mentem pontificis flectere, ut annuere
velis, & pati, vel paucis diebus nos hinc abeſſe.* Eadem die [h] ex Ferra-
ria ſcribit Auguſtino priori Roſæ, quem Faventiam ad curandam valetu-
dinem miſerat. Ea die [i] Hieronymo monacho aſcetica adhortatione ſtimu-
los addit. Ipſa die [k] Bartholomæo de Viarana mittit Chryſoſtomum a ſe
dudum traductum contra vituperatores vitæ Monaſticæ, orationes quoque
ſuas ab illo diu multumque quæſitas, manu ſua ſcriptas, ſeque occupatiſ-
ſimum refert. Timet, ne peſtis Faventiæ deſæviat.

h Lib. XII. ep. XLIII.

i Lib. XVIII. ep. XXIV.

k Lib. X. ep. XVI.

l Lib. VII. ep. XI.

Decima-ſexta julii [l] ſignificat Coſmo Mediceo peſtem cepiſſe graſſari Fer-
rariæ. Curam ſe maximam habiturum, ut concilium Piſas, ſeu in terri-
torium transferatur, cum plures metu exagitentur, & inde proficiſci jam
decretum fuerit. Græcos ad unum omnes id appetere. Quare operam il-

lius

ANN. CHR. 1438.

lius ſummam exquirit. Epiſcopum Ferrarienſem virum bonum & Deum timentem (Johannem de Toſſiniano) ſe oraſſe, ut ad ipſum (Coſmum) ſcriberet , commendaretque exulem quemdam Piſarum Raynerium Nicolai de Scarſis ſeneſcalcum ſuum, qui tempore primi contra Lucenſes belli nulla inoffenſa deprehenſus ſolius ſuſpicionis cauſa exul actus eſt, quem memoratus epiſcopus reſtitui cupit, ut vel Piſas mittere pro præparatione loci, vel ſecum ducere poſſit. Die ſequenti [a] ſcribit Bartholomæo de Viarana, ſe brevi Ferraria diſceſſurum, & Faventiam recepturum , petita licentia , rediturum poſtea Ferrariam , vel ubi transferendum fuerit concilium.

XVI. Ex Ferraria Florentiam pergit Ambroſius.

Die ſecunda ſeptembris [b] creat Sepulcrum abbatem Uranenſem in procuratorem generalem in Urbe, amovens Anſelmum abbatem de Cintorio, qui eatenus hoc munus geſſerat. Die ſequenti [c] Sebaſtiano abbati Camalduli Florentini ſignificat ſibi ex voto accidiſſe apud pontificem, ne invitæ religioſæ quædam ſanctimoniales ad aliud transferrentur aſceterium. Se magna cum difficultate obtinuiſſe a pontifice ad paucos dies Florentiam accedendi licentiam.

Die ſeptima [d] ſeptembris excuſat cum Nicolao Albergatto cardinale ſe eo inſalutato Ferraria diſceſſiſſe; id enim permiſit pontifex ad viſendam matrem ægrotantem. Orat, ut ſcribat vicario ſuo, ne procedat in cauſa monaſteriorum ſanctæ Chriſtinæ & ſancti Gervaſii uſque ad ipſius cardinalis reditum, quo tempore ipſe per ſe ſtatuet, quod videbitur ejus pietati. Se ſtatim Florentiam petere.

Ex monaſterio ſancti Salvatoris Florentiæ ſcribit die vigeſima-quarta ſeptembris [e] monachis ſanctæ Mariæ Angelorum , ut ſufficiant in locum Lucæ de Maleficis officium dimittentis priorem ei muneri parem . Officium dimiſit Lucas die XXIII. octobris, electus fuit die XXVI. & confirmatus die XXIX. ejus menſis ab Ambroſio priore generali Philippus Antonii de Vincis ex tabulario ejuſdem monaſterii [f] . Lucas autem vixit ad annum octuageſimum, cum ſenio confectus deceſſit XVII. maji anno 1467. Quinta octobris ex Fonte-bono Auguſtino priori Senarum infirmo [g] condolet, ipſique balneorum uſum ſuadet . Se viginti dies Florentiæ ſubſtitiſſe , ut monaſterium Angelorum reformaret, renuntiante priore , novoque inſtituto. Eidem quinta-decima ejus menſis ex Florentia [h] Joſephum monachum Græcum commendat cupientem candido Camaldulenſium habitu ornari , & Latinas literas edoceri , quas docere poterit Hieronymus monachus . Conſtitutus Ferrariæ juvenis hic monachus aſſeruerat ſe nolle omnino ulterius in Græciam remeare, ſed eſſe cum Ambroſio, poſtquam limina Apoſtolorum viſitaſſet.

XVII. Diſputatio in concilio Ferrarienſi de additione Filioque.

Die decima-ſeptima octobris [i] cardinalis Julianus Ambroſio ſcripſit, ut omnibus relictis Ferrariam ſtatim repeteret. *Heri*, inquit, *deſtinatus eſt ad te nuntius proprius cum literis meis , & de mandato domini noſtri juſſum eſt tibi, ut ſine mora huc properes; nam peſtis attenuatur, & diſputatio de Spiritu-ſancto continuatur cum Græcis, præſente domino noſtro , & imperatore & reliquis. Data eſt optio, an vellent arguere, vel reſpondere : Elegerunt arguere. Propoſuerunt in primis, cur eccleſia Romana addit* Filioque *in ſymbolo? quod extitit hujus ſcandali & ſchiſmatis cauſa. Inceperunt velle probare, quod non licuit nobis illam facere additionem, produxeruntque in medium ſymbolum Nicænum & Conſtantinopolitanum , & utrumque repetitum in conciliis Epheſino, Chalcedonenſe, quinto, ſexto & ſeptimo, ac prohibitionibus expreſſis, indictiſque conciliis, ne liceret cuique addere . Dum legeretur ſeptimum concilium, nos habentes noſtrum in Latino de litera antiquiſſima in uno volumine, in quo eſt ſextum & ſeptimum, quod puto te vidiſſe,*

a *Lib. X. ep. XVII.*
b *Lib. XVIII. ep. XXIII.*
c *Lib. XVII. ep. XL.*
d *Lib. II. ep. XX.*
e *Lib. XIV. ep. XXXI.*
f *Num.* 340.
g *Lib. XII. ep. XLIV.*
h *Ibid. ep. XLV.*
i *Lib. XXIV. ep. V.*

Ann. Chr. 1438.

vidiſſe, venit enim ex conventu Prædicatorum Arimini, legimus ipſum; in eo enim dicitur Filioque*, de quo fuernnt admirati. Adjecimns, ne putens hoc factum culpa, vel errore ſcriptoris, quoniam chronica Martiniana, quæ jamdiu edita aſt, narrat, qualiter in concilio ſexto fuit addita illa particula* Filioque. *Memini, quod inter libros domini Nicolai de Cuſa erat uuum volumen in Græco, ubi erant ſextum, ſeptimum, octavnm concilium, de quo tu mentionem facis in memoriali tuo per hæc verba: Item recepi mutuo a domino cardinali ſanctæ Sabinæ da libris domini Nicolai volumen trium generalium conciliorum ſextum, ſeptimum & octavum, quod mntuo acceperam a domino archiepiſcopo Nicæno, & neſcio quo pacto cum ſuis voluminibus ipſe dominns Nicolaus miſerit ſervandum ad dictum dominum; Neſcio quid feceris de dicto volumine. Ego potero jure reprehendi a domino Nicolao, qui rem ab ipſo mihi commiſſam tradidi aliis. Saltem teneretis modum, quo mihi reſtitueretur, uſquequo ſcriberem domno Nicolao, quid vellet me facere de illo libro? Forte ipſe accommodaverat illum domino Nicæno; & ipſe Nicænus tibi, & poſtea reverſus eſt ad manus domni Nicolai, & poſuit inter libros ſuos. Credo etiam, quod emerit illum Conſtantinopoli; nec eſt credendum, quod dimiſiſſet inter libros ſuos, niſi eſſet ſuus, præſertim quia ſi dominus Nicænns eſſet dominns libri, cum eſſet hic, poterat ſibi reſtituere. Scio me audiiſſe ab ipſo domino Nicolao, & vidiſſe propriis oculis, quod in illo libro, ut mihi videtur, erat iſta adjectio* Filioque *abraſa, ſed non tam ſubtiliter, quin viderentur veſtigia hujus dictionis in Græco. Te credo etiam vidiſſe. Solviſſem centum ducatos, ſi heri in publico conventu potuiſſem cum libro noſtro Latino ſeptimi concilii oſtendere librum Græcum ejuſdem concilii cum dicta additione evidenter & ad oculum abraſa. Hujus rei cauſa eſt, quod tu illum librnm non reſtituiſti mihi, & miror, quod diſcedens hinc non reddidiſti alia duo, quæ tamen mihi monachus tuus reſtituit. Rogo pro honore tuo & debito ſtatim venias huc, quia in verbo veritatis præſentia tua eſt ſupra modum neceſſaria, & timeo quod res iſtæ patientur magnum præjudicium, ſi non adſis. Vide, ſi poſſes habere Florentiæ aliquam ſeptimam ſynodum, quia ſi concordaret cum libro noſtro, eſſet nobis ad magnum robur. Forte vobiſcum omnia illa volumina Græca tam veſtra, quam Nicolai, vel alterius, quæ tangunt iſtos differentiarum articulos, & præſertim volumina illa, quæ allegat ille Kaleca, quæ alias deſcripſiſti in una ſcedula. Portes inter alia librum theſaurorum Cyrilli. Nihil tibi conſtabit vectura, quia ordinatum eſt cum banco de Medicis, quod libros per te ei aſſignandos ſtatim hic mittat. Dimitte Camaldulum & totum ordinem, & veni, propera propter fidem Chriſti. Vale feliciter.*

XVIII. Eugenius Ambroſium advocat Ferrariam.

CUM adhuc tardaret Ambroſius ſe Ferrariam conferre, etiam pontifex Eugenius ſuis literis ex Ferraria die III. novembris pontificatus ſui anno octavo [a] ipſius adventum ſollicitavit ſcribens: *Scis te jam pridem, cum hinc diſceſſiſti, quindecim dierum a nobis, prout petieras, licentiam habuiſſe, a quorum fine jam ferme menſes elapſi. Itaque cum putaremus præſentiam tuam in hujuſmodi tractatu cum Græcis ſtatuto accommodam fore, mandavimus dilecto filio noſtro Juliano tituli ſanctæ Sabinæ presbytero cardinali, ut te nomine noſtro per ſuas literas ad noſtram præſentiam ..... quod quidem aſſeris ſe per nonnullas ejus literas effeciſſe. Ex quo non parum miramur devotionem tuam nondum veniſſe, & jam negotium diſputationis in dies magis magiſque efferveſcit. Quocirca mandamus tibi tenore præſentium, quatenus omnibus poſthabitis impedimentis, iter veniendo ad præſentiam noſtram viſis præſentibus ingrediaris, libros Græcos & Latinos omnes rei, de qua agitur, opportunos tecum deferendo.*

[a] Lib. XXIV. ep. III.

DIE

ANN. CHR. 1438.

XIX.

Alię Ambroſii literæ ad hunc annum pertinentes.

DIE quinta novembris ex Fonte-bono [a] excuſat cum Bartholomæo de Viarana Ambroſius, quod ex Ferraria diſcedens Faventiam non perrexerit, quia & neceſſitas temporum, & juſſio pontificis aliter agere ſuaſit, Bononiaque iter agere; neque ſibi licuit ſatisfacere votis communibus.

Verſus finem anni ſcripſit [b] ex Ferraria Philippo de Vincis, qui nuperrime electus fuerat prior monaſterii ſanctæ Mariæ Angelorum de Florentia, ſe jam ſcripſiſſe ſecundo ipſi de adventu pontificis Florentiam, & nunc ſe eadem ſcribere, *quia paucis poſt diebus hinc*, inquit, *ibimus*. Significaſſe ſe etiam ipſi poſtulationem Hermolai Barbari protonotarii commorandi in monaſterio Angelorum, quem commendat denuo, quia & bonus juvenis eſt, & bene religioſus, & carus pro merito ſuo & pro amicitia patrui ſui Franciſci Barbari. Concordaſſe ſe inſuper cum reverendiſſimo domino commendatario ſancti Savini de annuo pretio perſolvendo, ut gubernatio ipſius monaſterii libera ſpectet ad ordinem, dediſſeque illi fidejuſſorem Coſmum Mediceum. Cardinalis commendatarius ſancti Savini de Piſis erat Antonius Caſinus.

a *Lib. X. ep. XIX.*

b *Lib. XIV. ep. XXXIV.*

Spectant ad hunc annum ſine menſis & diei nota ſequentes epiſtolæ. Silveſtro Angelorum monacho data ex Ferraria [c]; in qua habet: *Cum Græcis diſputatio jam cepta eſt, in qua multum ipſi exercemur*. Significat inſuper *obiiſſe patrem & dominum ſuum ſingularem cardinalem Urſinum* (Jordanum, qui deceſſerat quinto kalendis junii) *cujus patruus homo antiquiſſimus, nomine dominus Belforte doctor atque miles cuperet commorari in monaſterio Angelorum, & in præſentiarum trecentos aureos largiri; habet autem Venetiis pecunias plurimas, & eſt ſpes illum longe majora facturum. Nepotes cardinalis hoc ipſum vehementer optant, alter protonotarius, alter archiepiſcopus*, (intelligit vel Johannem de Taliacotio archiepiſcopum Tarentinum, vel Marinum Urſinum archiepiſcopum Panormitanum, Johannis poſtea ſucceſſorem in cathedra Tarentina) *utque inde ſcriberem ad vos, multum inſtiterunt*. Faciat verba proinde cum priore monaſterii, creditque ipſum eſſe pluſquam octogenarium, & putat rem fore monaſterio & utilem, & honorificam. Hieronymo monacho Roſæ Senarum ex Ferraria [d] commendat & mittit Joſephum Græcum monachum literis Latinis ab ipſo imbuendum, ut Joſepho pollicitus fuerat idem Hieronymus. Alteri Hieronymo incluſo, anne Pragenſi? ex Ferraria [e] veniam poſtulanti concedit; ſcripſerat enim hic contra Ambroſium literas famamque ipſius proſciderat, lædens fœdera veteris reconciliationis; quam veniam de cetero non præſtabit. Dolet admodum *de morte venerabilis illius & ſanctæ memoriæ patris noſtri Gualterii, cujus ſi ſcire infirmitatem*, inquit, *potuiſſemus, profecto advolaſſemus ad vos*. Demum alia ad Sanctem monachum [f].

c *Lib. XIV. ep. XXVI.*

d *Lib. XVIII. ep. XXV.*

e *Lib. XVI. ep. XXVIII.*

f *Ibid. ep. LIV.*

Ad hunc annum pariter referenda videtur Ambroſii epiſtola ad Coſmum Mediceum [g], qua ipſi commendat tum Enoch Eſculanum inſtitutorem ipſius filiorum hominem eruditionis ſingulariſque modeſtiæ. Extat ad Albertum Enoch Poggii epiſtola, aliaque Nicolai a Vulpe Vicetini; tum nepotem prioris ſancti Johannis-baptiſtæ de Faventia cuſtodiæ traditum a Faventino domino juniore, petens pro eo literas commendatitias ad Guidantonium majorem natu dominum; demum Romæum Foſcararium virum optimum & amiciſſimum, ut ereptum ergaſtulo pontifex Florentiæ ſinat eſſe, nam *etſi ſuperiore forte tempore quidquam ille geſſit, quod eſſet pontifici ingratum aut moleſtum, ſubſequuta erat præteritarum culparum oblivio & generalis indulgentia*. Data eſt epiſtola XXI. ſeptembris.

g *Lib. VII. ep. V.*

Commendaverat Ambroſius binis literis, antiſtitis Nicæni Beſſarionis gratia, Leonardo Juſtiniano patricio Veneto cauſam nobilium Calergiorum.

Reſpon-

Ann. Chr. 1438.

a Lib. XXIV. ep. XXIV.

Reſpondit Leonardus [a] & voluntate Ambroſii, quo nemo eſt aut auctoritate, aut pietate, aut dignitate ſuperior apud me; deinde Nicæni præſtanti integritate & eruditione, tum vetere benevolentia ſua erga Johannem Calergium majorem natu ex ſupplicantibus; & demum merito cauſæ nobiliſſimorum hominum & innocentium, de quorum capite agebatur, ſe ipſis fauturum, quantum ejus ſqualIor permiſerit & lugubris ſtatus, in quo eum Marci fratris amantiſſimi mors nuper conſtituit. Nam *poſteaquam ille a me divulſus eſt, a rebus publicis ita ſeceſſi, ut nunquam niſi vocante patria & in rebus quidem maximis in curiam veniam*. Se legere ejus orationem Græcam (quæ ſcilicet dicenda erat in occurſu Græcorum) *ut & ſententiarum elegantiam, & ornamenta verborum ac puritatem ſermonis ex homine Latino fluentem nunquam in illa non admirer; pariter & iraſcar improbitati & malignitati eorum, qui, ne illam recitares, impedimento tibi fuerunt*. Commendat ejus precibus mortuum fratrem Marcum, quem vivum dilexit. Ex Venetiis die XXVII. aprilis M.CCCC.XXXVIII.

Thomas de Cremona confeſſarius monialium ſancti Ludovici de Venetiis donavit hoc anno monaſterio ſancti Michaelis de Muriano plurima volumina eorum appoſito pretio, quorum ſyllabum damus in Appendice.

Ann. Chr. 1439.

XX.

Leonelli Eſtenſis epiſtola ad Ambroſium.

b Lib. X. ep. XX.

EX Ferraria diſceſſurus Florentiam verſus Ambroſius, die nona januarii hujus anni [b] ſcribit Bartholomæo de Viarana, jucundiſſimam dicens ſuam profectionem ex Ferraria Florentiam, ſed ferme obſcurari ſuam voluptatem, quod Faventiam tranſire, ut cupiebat, nequaquam ſibi liceat. Leonellus Eſtenſis filius marchionis Nicolai occaſione concilii generalis Ferrariæ habiti amicitiam veterem magis magiſque ſtrinxerat cum Ambroſio. Verum graſſante Ferrariæ peſtilentia, & translato Florentiam concilio diſcedens Ambroſius inſalutatum reliquerat Leonellum, Leonellus quoque Ambroſio ſalutationis officium non perſolverat; quare literis hujuſmodi defectum compenſandum duxere, acceptiſque Ambroſii literis, has reſpondit Leonellus [c]. *Tuas accepi literas, quæ me magnopere voluptarunt. Nam non minus moleſtiæ mihi de tua profectione eſt allatum, quam tibi, quod nulla viſitatio intervenit, ut officio & caritati noſtræ ſatisfaceremus. At cum ad præſidium literarum te contuleris (id quod abſentes præſentes facit) non lætari non poſſum, ipſæ namque abſentiam tuam ſupplentes te mihi præſentem reddiderunt. Ut autem aliquid conſolationis capias per iſtam tuam moleſtiam, quæ te torquere videtur, propterea quod abieris a me inſalutatus, ad te perbreves haſce dare volui, quæ me tibi præſentem itidem faciant. Salvus igitur ſis Ambroſi vir omnium, qui ſunt, optime. Quod vero gratuleris ſuper ſacerdotem tuum hoſpitem, & ſuper hanc civitatem, gaudeo ac plurimum lætor; adeo enim teſtimonium tuum locuples & dignum eſt, ut ceterorum judicium ac teſtimonium parvi eſſe ducam. Monaſterium ceptum ab illuſtriſſimo domino meo genitore, per hunc annum, ni aliud impedimentum intercedat, abſolvetur, quod ut fiat, polliceor tibi me non defuturum in hortando ſuam optimam ad id opus promptitudinem. Dies ille erit mihi honoratus ac felix, quando te apud nos in eo pio loco videbo, alloquar, amplectar. Vale & pro me ora: Ex Ferraria die* XXII. *januarii* M.CCCC.XXXIX.

c Lib. XXIV. ep. XVIII.

Leonellus Nicolai III. Ferrariæ marchionis ex concubina Senenſi filius, cum nullum propterea jus haberet in patria dominandi, principatum animi tamen magnitudine fretus legitimis fratribus adhuc pueris præripuit, rerumque potitus eſt poſt mortem Nicolai, quæ contigit poſt biennium, vir eruditionis præterea ac doctrinæ nomine laudatus. Monaſterium vero, de quo in ea epiſtola fit ſermo, appellabatur ſanctæ Mariæ Angelorum, vulgo

vulgo *Belfiore*, cujus fundamenta jacta fuerant anno 1403. perfectum autem fuit anno ſequenti 1440. atque fratribus ordinis Prædicatorum ſancti Dominici conceſſum, fratre Antonio Vercellenſi primum regimen ſuſcipiente. Nimirum Eſtenſes principes, (quod conjicere ex epiſtola licet) de Camaldulenſibus monachis in cœnobium illud inducendis cogitaverant, quod cum extra urbis pomœrium tunc amœna in ſolitudine eſſet, aſceticæ eorum diſciplinæ aptiſſimum videri poterat. Verum poſt Ambroſii mortem mutata ſententia Leonellus ipſe Nicolai genitoris, qui tunc Ferraria aberat, juſſu, fratribus ordinis Prædicatorum cœnobium incolendum tradidit die XXI. novembris anno 1440. Hæc ex Baruffaldii, & Cannetii notis ad hanc epiſtolam delibavimus, ut Ambroſii cum principe Leonello amicitiæ titulus & natura, nec non epiſtolæ occaſio innoteſcerent [a]. ANN. CHR. 1439.

Ex monaſterio ſancti Salvatoris Florentiæ vigeſima-ſexta januarii Ambroſius priori Auguſtino gratulatur pro Joſepho monacho Græco, qui habitum Camaldulenſem aſſumpſerat in ejus Roſæ Senarum monaſterio. Se occupatiſſimum eſſe in funere abbatis Camalduli Florentini, hoc eſt Sebaſtiani Dardani; electus fuit in locum Sebaſtiani Jacobus. Gaudet inventam fuiſſe poſſeſſionem, quam redimendam hortatur in beneficium ejus loci. Eidem ex monaſterio Angelorum die tertia februarii [b] iterum de monacho Græco gaudet, quem lætatur & pſallere, & commode legere in Latina lingua. E contra poterit ipſe Joſeph docere Gaſparem Græcam linguam; novitates memorat, quæ nuperrime contigere in urbe Bononienſi, nempe anno antecedenti. Quarta februarii [c] gratias habet Coſmo Mediceo, quod accepti fuerint in urbe Florentina feſtive & perhumaniter Græci, qui hanc largitatem ſuis expreſſerunt; ſed orat, ut verba hæc non ſint inania, neque patiantur cives Græcos eſſe publicæ neceſſitatis teſtes. *Heri enim*, ſubdit, *ingreſſi ſunt civitatem principales Orientalis ſynodi bonore non ſatis congruo deducti, id quod alienæ potius negligentiæ, quam veſtri defectus fuerit. Putarunt ſe invenire domos paratas, & nihil hactenus actum eſt, ut ſine murmure eſſe non poſſint. Erit humanitatis & prudentiæ tuæ humanitate reſarcire, ſi quid prætermiſſum ſive magis omiſſum negligentiæ eſt, eoſque muneribus conſuetis curare donandos.* Decima-octava februarii [d] orat cardinalem ſanctæ Crucis, ne cauſæ inter monaſteria ſanctæ Chriſtinæ ac ſancti Gervaſii Bononiæ cognitionem ſuo permittat vicario, ſed forenſi ſubmota contentione rem juxta conventa expediri jubeat. Agentibus enim iis, qui tuebantur partes monaſterii ſancti Gervaſii, auctoritas, quam dederat cardinalis vicario ſuo, auctoritate apoſtolica confirmata fuerat Ferrariæ, ut ſcilicet quidquid ille decerneret vigore indultæ ſibi commiſſionis, ratum eſſet. Se autem, cum Ferrariæ de ea re verba faceret cum Thoma Sarzanenſe magiſtro, hunc dediſſe id unicum remedium, ut revocaretur auctoritas pontificia, quia ferox ingenium vicarii non acquieſceret monitis cardinalis; præſertim cum nondum cardinalis tranſtuliſſet commiſſionem in ipſum vicarium. Is vicarius erat Jacobus de Faltanis Valentinus. Decima-octava martii [e] ſignificat Auguſtino priori Roſæ Senarum diſputationes Florentiæ Græcorum cum Latinis ter in hebdomada, præſente pontifice & imperatore, quæ interdum excedunt quatuor horas, haberi, eſſeque jucundum ſuaveque ſpectaculum cernere diſceptantes. Se adeſſe pro parte ſua jugiter, magnamque heri ſpem ſubluxiſſe ſibi unionis conficiendæ. Commendat rurſus ipſi Joſephum monachum Græcum.

XXI. Concilium ex Ferraria translatum Florentiam.

XXII. De unione Græcorum cum Latinis.

Vigesima prima aprilis ex Florentia [f] Juliano Cæſarino cardinali hæc per epiſtolam nuntiavit Ambroſius. *Nuntio tibi pater gaudium, quod utrique commune eſt, immo eccleſiæ omni, ut ſi quidem audiſti, recognoſcas &* gra-

[a] Lib. XII. ep. XLII.
[b] Lib. XII. ep. XLVII.
[c] Lib. VII. ep. XII.
[d] Lib. II. ep. XXI.
[e] Lib. XII. ep. XLVIII.
[f] Lib. II. ep. XIX.

gratuleris magis, ſin minus, mecum pariter gaudeat, & una gratias Deo
ANN. CHR. *referamus. Nicænus noſter hodie in publico conventu Græcorum, aſtante im-*
1439. *peratore & epiſcopis omnibus erupit in vocem confeſſionis & laudis, dicens*
omnibus palam ſanctam Romanam eccleſiam recte ſentire in myſterio fidei,
& additionem in ſymbolo rectiſſime factam, & ſe velle hanc fidem, hanc
confeſſionem, quam ore profitebatur, in ſcriptis dare, etiam affirmans, cum
illi diſcederent hinc, ſe ab eis deponendum, & paſſurum omnia, ſi opus eſ-
ſet. Noſtrorum facta & ſecularium concurſus muliercularum quotidianos ad
eccleſiam miris laudibus extollit, quia in eo longe ipſi eſſent inferiores, &
alia plura, quæ fervor dictabat. Ivit in ejus ſententiam confeſſor ille im-
peratoris, & plerique fleverunt. Humilitas pontificis noſtri elata ſummis
laudibus, quod Heraclienſi reſponderit hodie benigne. Ea omnia ex Macario
noſtro addiſces uberius, quem ad te hujus rei gratia mitto. Vale mi pater.
[a] *Lib. I. ep. XXXIII.* Kalendis junii [a] ex monaſterio Angelorum Eugenio pontifici commendat
quanta poteſt inſtantia negotium Græcorum, ut finem accipiat mature ſa-
cratiſſima iſta & nimium neceſſaria unio, *quandoquidem res, miſerante Deo,*
ad id deducta eſt, ut in tuo ſit nutu, & de tuæ ſanctitatis arbitrio pendeat.
Nempe enim, quæ ſponte tua libere pollicitus es, pro viribus cumulatiſſime
implere conveniet, ut ſic peracta unione, imperator cum honore potentiaque
remeet, claſſe ad id comparata, quæ illum deducat abeuntem, & non mo-
do tuetur, verum, ut & terrori ſit adverſariis, faciat. Iſta, ut ſum mo-
do certior factus, requiruntur a tua beatitudine, quæ ut promittat firmiter,
& exſequi celeriter ſtudeat, oro atque obſecro mirum in modum. Adveniunt,
ut audio, legati principum, & vehementer cupio, ut inveniant confectum
negotium, ne dilationes inquirenti imperatori ſuggeſtio illorum animos addat,
protrahaturque res, & elabatur, quam in manibus tenere videmur. Et
omnino ante illorum adventum res concludenda eſt, etiamſi advenientes le-
gati & fortaſſis hujus rei gratia properantes ad impediendum, ſi fieri poſ-
[b] *Lib. XV. ep. XLIX.* *ſit, uſpiam extra urbem detinendi ſunt.* Undecima junii ex Florentia [b] ſi-
gnificat Mariotto putaſſe ſe in proxima feſtivitate ſancti Romualdi ad ip-
ſum venturum, ſed inſtare concluſionem rei Græcanicæ, & unionis utriuſ-
que eccleſiæ, pro qua multum ait ſe laboraſſe, neque poſſe hinc abeſſe
[c] *Lib. XII. ep. XLIX.* ulla ratione. Vigeſima-quinta ejus menſis [c] Auguſtino priori Roſæ Sena-
rum ſubſidium ad ſublevandam inopiam ejus monaſterii mittit. Decima-
[d] *Lib. X. ep. XXI.* quarta julii [d] ex Florentia Bartholomæo de Viarana narrat Græcorum ne-
gotium Deo miſerante, præter ſpem & expectationem multorum feliciſſi-
me eſſe terminatum. *In quo,* ſubdit, *& ſi pro viribus laboravi, cave ta-*
men putes me primas tenere partes. Namque & plerique alii ſummi & do-
ctiſſimi viri intervenerunt, quibus potius totum, quam mihi adſcribendum
eſt. Fuit profecto jucundiſſimum ſuaviſſimumque ſpectaculum cernere utram-
que eccleſiam conjungi perpetuo fœdere, pontifice ipſo ſummo celebrante in ma-
jore eccleſia, cunctiſque pariter Deo referentibus gratias. Quod autem mul-
ta humilitate aſſerit Ambroſius ſe primas non tenuiſſe partes in concilio
Florentino, explicandum eſt ex vita Nicolai V. exarata a Veſpaſiano, &
edita a Muratorio, in qua refertur Nicolaum Sagundinum in concilio Flo-
rentino, quæ dicebantur a Græcis, expoſuiſſe Latine, quæ reſpondebantur
a Latinis, eodem momento Græce retuliſſe Græcis; vices tamen Sagundi-
ni aliquando ſuppleſſe Ambroſium, cum alii non ſuppeterent, qui tantam
XXIII. utriuſque linguæ notitiam poſſiderent.

Alia tractanda in concilio Florentino proponit Ambroſius.

DECIMA-NONA julii [e] hujus anni Eugenio ſummo pontifici Ambro-
ſius eccleſiaſticam diſciplinam in concilio ab ipſo congregato reparandam
[e] *Lib. I. ep. XXXII.* ſuadet, eamque ab aula Romana primo inchoandam prædicat. Die ſcili-
cet heſterna Eugenius Ambroſio declaraverat vigilem curam, propenſiuſ-

que

que ſtudium ad reſtituendum decorem domus Dei ; quare alacrior factus Ambroſius epiſtolam conſarcinavit, & damnat inter cetera prælatorum in veſtitu pompam : *Audivi*, inquit, *ego pleroſque, cum dicerent ſe grave ſcandalum pati in pompa iſta veſtitus, in luxurioſo apparatu, in equis bellatoribus, quibus plerique utuntur ex prælatorum & cardinalium numero. Ajunt colorem rubeum ſoli convenire pontifici, ſervatumque id ad tempora ferme ſacerdotii tui, ut nullus ex dominis cardinalibus rubeam clamydem ferret. Vituperant caudas, ut ipſi vocant, quatuor ferme aut quinque cubitis in humum trahi, & cetera id genus, quæ palam ſunt omnibus. Levia iſta videntur, ſed non leviter ſcandalizant plurimos, qui ad noſtrorum condemnationem, Græcorum quoque in habitu honeſtatem vehementer probant. Neque valet pro excuſatione minus admitti ſcelerum tempore tui ſacerdotii, quam anteceſſoris tui temporibus admiſſa ſunt; nam a præſtantioribus, quam a deterioribus petenda ſunt exempla*. Damnat poſtremo penituſque eliminandum vult Simoniæ malum. Quæ autem tractabuntur in dies, ex officio ſuo cum aliis ſuggeret. ANN. CHR. 1439.

TRIGESIMA auguſti ſcribit [a] ad Antonium abbatem ſancti Viti (lege Vigilii) & ad Auguſtinum priorem Roſæ Senarum, hominem quemdam Senas pergentem ipſis commendans. Decima ſeptembris ex Florentia [b] Majori & eremitis Camalduli ſcripſit Ambroſius, quod putabant ad eos ſe reverſurum pro mutatione officiorum ad diem octavam ſeptembris, ſed negotia publica prolixiora fuiſſe. Sperat tamen poſt paucos dies diſceſſurum Florentia & infectis negotiis. Magna Florentiæ nuntiari de ſpe certa converſionis Turcarum. Armenos veniſſe paratos cedere ſanctæ Romanæ eccleſiæ. Patrem amantiſſimum epiſcopum Tarviſinum (Ludovicum Barbum) ad eremum proficiſci devotionis ſuæ gratia, quem ſuſcipiant ſicut Angelum Dei, & dimittant bene ædificatum de concordia & caritate, religioſa obſervantia & gravitate. XXIV. Aliæ Ambroſii epiſtolæ. a *Lib. XII. ep. XXXVII.* b *Lib. XVI. ep. XXV.*

Duodecimo kalendas octobris [c] ad ſolitudinem reverſus ſcribit Laurentio Mediceo. *Licet enim*, inquit, *in cauſa illa Græcanica perlibenter laborarim (quippe ad hanc tempeſtatem atque ad hanc rem Græcæ linguæ qualemcumque notitiam divino munere mihi obveniſſe putarem) ea tamen oculis atque auribus in dies haurire cogebar, quæ animum longe alienis inuutritum ſtudiis excruciarent ; gratiuſque multo ac jucundius ruſticis noſtris, quam cardinibus terræ pontificique congredior ſummo*. Inſtituiſſe ſe feneſtras plurimas, magiſque hiberno expoſitas frigori vitreas facere, & quandoquidem idem Laurentius in præſentiarum huic rei & ipſe operam dabat, rogat, ut vel vitra ſibi mittat, vel ex Venetiis convehenda curet. Fontem quoque a ſe exſtructum amœniſſimum oculiſque non ingratum in Fonte-bono memorat. c *Lib. VII. ep. XVIII.*

DUM Florentiæ morabatur Ambroſius agens cum Græcis, dedit ad eum epiſtolam, quæ menſe & die caret, Julianus, quæque eſt hujuſmodi [d] : *Pater Ambroſi, vides quantum opera tua nunc eſt eccleſiæ neceſſaria. Quamdiu vixeris, etiamſi æquares Mathuſalem, non potes omni vitæ tuæ tempore tantum fidei prodeſſe, quantum his paucis diebus, quibus hoc exercetur diſputationis certamen. Quocirca opus eſt, ut cunctis aliis negotiis indicas ferias, & ſolum Græcis transferendis voluminibus diebus ac noctibus totus incumbas. Supra modum prodeſſet, ſi haberemus ex integro volumen Baſilii contra Eunomium translatum. Noſti optime, quam hoc ſit neceſſarium & pium opus. Non eges admonitore in rebus Dei, qui ab ipſa fuiſti Deo pueritia dicatus. Quare, optime pater, transfer ſine mora Baſilium ipſum. Reperi libellum illum Auctoritatum, quem mitto tibi, ut poſt Baſilium etiam transfe-* XXV. Epiſtol. Juliani cardinalis ad Ambroſium. d *Lib. XXIV. ep. VI.*

Ann. Chr. 1439.

tranſferas, ſicuti mihi polliceri dignatus es. Hoc mane aſſignavit tibi Johannes Arretinus Baſilii complura opuſcula. Vide ſi quid eſt, quod rei noſtræ, quæ modo agitatur, conducat. Perge etiam craſtino die ad monaſterium Florentinum, ubi hodie dicebas eſſe ejuſdem Baſilii epiſtolas, & vide, ſi eſt illa, de qua loquebatur Colocenſis archiepiſcopus ad canonicos, quod Spiritus-ſanctus eſt tertius ordine & dignitate. Vale.

XXVI. De monaſterio ſancti Savini Piſarum.

a *Lib. VII. ep. XIII.*

Spectant partim ad præteritum, partim ad præſentem annum binæ Ambroſii epiſtolæ ad Coſmum Mediceum circa monaſterium ſancti Savini in agro Piſano. Prima data eſt [a] ex Florentia; refert ſe proximis diebus conceſſiſſe Piſas cum archiepiſcopo Rutheno (Iſidoro Theſſalonicenſi) hiſtoriæ gratia; cupienti enim eo proficiſci ſe comitem haud invitum dediſſe. Conſpexiſſe monaſterium ſancti Savini, quod malo ſuo auſpicio a congregatione Camaldulenſi ante nonaginta-novem annos (melius centum & undecim) ſublatum, ipſi & ordini ante paucos dies Romanus pontifex reſtituere acquievit, ea tandem lege, ut cum ipſius commendatario concordaret, multumque ingemuiſſe ampliſſimi dudum monaſterii miſerabiles omnino ruinas. Conveniſſe itaque ſe cum commendatario, ut retinens commendatarii nomen omnem adminiſtrationem liberam relinqueret, acciperetque aureos CCCCL. quotannis, dato fidejuſſore. Quare ab ipſo Coſmo inſtanter petit Ambroſius, ut hoc fidei officium ſibi non deneget. Quod ſi annuat, ſe inſtituiſſe Michaelem monachum abbatis titulo cum paucis monachis regulariter tamen viventibus ibidem præficere, decedente vero commendatario, petit alteri non commendari. Ex eremo autem die XVI. auguſti [b] hujus anni ad eumdem Coſmum ſeribens ſignificat pontificem nolle permittere, ut bona monaſterii Angelorum Florentiæ obligentur in rem ſancti Savini, ſed ipſius Piſani monaſterii dumtaxat redditus; quare cum redditus ejus monaſterii plures ſint, quam ſumma pollicita cardinali Florentino, iterum Coſmum orat, ut non dedignetur eſſe fidejuſſor. Rediturum ſe brevi Florentiam, alias in ſolitudine remoraturum pergrate & perlibenter. Cardinalis Florentinus eſt Johannes Vitteleſchus electus archiepiſcopus Florentinus, cui etiam poſt mortem Antonii Caſini cardinalis, quæ contigerat quarta februarii, pontifex hoc ipſo anno commendaverat monaſterium ſancti Savini.

b *Ibid. ep. XIV.*

c *Lib. XXII. ep. XXIII.*

Anno incerto epiſtolam dedit Ambroſius ad Leonardum Camaldulenſem monachum, qui captivus factus, ſed ex Barbarica ſervitute ſolutus redierat in Italiam una cum Cartuſianis aliquot captivitatis ſuæ ſociis, jamque ut ad eorum ordinem reliquum vitæ cum iis acturo tranſire ſibi liceret, petierat ab Ambroſio. Qui ita Leonardi conſilium non approbat, ut ſi in ſententia perſtare malit, tranſitum hujuſmodi noverit ſibi minime præpediri. *Si majora enim*, inquit, *ſanctæ converſationis certamina appetis, diſtrictioremque vivendi normam, potes illam in ordine tuo facile conſequi. Sunt namque monaſteria perpetuo clauſa, in quibus perfecte per Dei gratiam ſanctæ religionis noſtræ regula ſervatur; eſt eremus ſacra noſtri ordinis caput, quæ profeſſionem ac diſtrictionem æmulatur. Potes in his abſque reprehenſionis nota quiete & ſanctiſſime vivere. Sancta eſt illa religio, ad quam tranſire cupis, nemo ambigit, verum ne noſtra quidem niſi multum laudata, in his ſcilicet monaſteriis, in quibus regulare ſervatur inſtitutum.*

XXVII. Mors Ambroſii.

Dum his ſummis graviſſimiſque rebus diſtinebatur Ambroſius, aliaque de ſe majora in dies facturum portenderet, immaturo fato duodecimo kalendas novembris e vivis tollitur, eripiturque de hujus vitæ miſeræ laqueis, cœli ſedibus inſerendus. Paucis ipſius mortem Fortunius narrat: *Cum peſtis*, inquit, *in Ethruria graſſari jam incepiſſet, Ambroſius duodecimo kalendas*

lendas novembris Florentiæ intempeſtive extinctus nuntiatus eſt. Prodit memoriæ Maurus ſancti Mathiæ monachus ejus mortem non ſine veneni ſuſpicione contigiſſe, quod videlicet æmuli ejus virtuti invidentes, ad celſiores honores Ambroſio viam intercludere ſibi ipſis glorioſum duxerint. Inferius Fortunius habet ſexagenario majorem e vita exceſſiſſe. Hoc poſtremum veritati non eſt conſonum, qui enim anno 1400. vix annum expleverat decimum-quartum, mortuus vero eſt anno 1439. certe ætatem implevit vix annorum quinquaginta-trium. Moritur ergo Ambroſius die vigeſima-prima octobris ætatis LIII. annorum, menſis unius, dierum quinque. Minius Ambroſium obiiſſe ſcribit die XX. novembris; quod forte de tumulatione iterata apud eremum, ut dicemus, interpretandum eſt. Quoad genus mortis ipſius, falluntur, qui extinctum veneno putant. Legatur epiſtola Angeli Politiani ad Michaelem Angelorum monachum [a]: *Poſtquam*, inquit, *ſanctiſſimus Ambroſius noſter nobis ſublatus extitit, optime Michael, mœror & luctus ita me occupaverunt, & detinuerunt, ut non ſcripſerim, aut legerim, vel aliud quid fecerim, quin memoria & recordatio ſui me exagitaverint, & perturbaverint; intempeſta adeo & acerba, & non hoc tempore expectata mors illa viſa eſt. Nam quum ipſe nedum ſenex, ſed recens admodum, & fere juvenis eſſet, atque in vita & modo compoſitus, & corpore ſanus eſſet, neque morbus eum oppreſſiſſet, ſed algore aliquantiſper impediretur, non erat profecto hoc in tempore mors illa nedum expectanda, ſed nec fere timenda. In eum igitur hominem, qui Ambroſio mortem intulit, inconſiderate adeo pillulas ei neſcio quas ſubminiſtrando, non ambigo, ſi Ambroſius ipſe poſſet redimi, manus injicerem, & propriis manibus ſuffocarem.* Diffluit deinde in Ambroſii laudes, quem *per omnes ſuæ vitæ partes innocentiſſimum* prædicat, *et virginem verecundiſſimum, et obſequioſiſſimum omnium ejus ætatis hominum.* Ex Florentia VI. idus novembris. Audita ejus morte, ſubita vi doloris correptus Romanus pontifex Eugenius, aliquamdiu quoque ingemiſcens, Ambroſium ex nomine vocare non ceſſabat, in has voces identidem erumpens: *Ambroſi fili, quis te mihi eripuit? quis eccleſiæ lumen adeo intempeſtive extinxit?*

ANN. CHR. 1439.

a Lib. XXV. ep. XVI.

XXVIII. Ipſius laudes ex pluribus ſcriptoribus.

HUMATUM fuit Ambroſii corpus primo in eccleſia monaſterii ſancti Salvatoris Camalduli-Florentini, ſed poſt dies aliquot tranſlatum ad eccleſiam eremi Camaldulenſis. Quid ad ejus ſepulcrum contigerit, fuſius anno ſequenti. Interim non pigeat ea de Ambroſio addere elogia ſanctitatis & doctrinæ, quæ a viris doctiſſimis retulit hoc ipſo ſeculo paulo poſt obitum. Vix eo defuncto Zeno Amidanus hæc de Ambroſio ad Petrum Candidum Decembrium ſcripſit [b]: *Frater Ambroſius noſter ſiniſtra dies aliquot valetudine circumventus proxime tandem mortem obiit: Mihi ſane illius caſus acerbus fuit cum communi omnium jactura, quæ quidem pro illius integritate, ſanctimonia et ſcientia Italicos præcipue omnes tangit, tum mei ipſius gratia, qui in ipſo familiaritatis initio, amico obſervantiſſimo orbatus ſum. Quod mortuo præſtari potuit, Vegius noſter illius ſane obſervantiſſimus epitaphium illi conſcripſit, quod hic ſubſcriptum leges:*

b Lib. XXV. ep. XLV.

Ambroſius jacet hic monachorum gloria quondam
Flaminii quondam gloria magna ſoli.
Clarus is eloquio Grajo, claruſque Latino,
Quæ coluit ſtudiis clarus et ipſe ſacris.
Si ſcripta attendas, fuit haud velocius ulli;
Si vitam, haud ulli mitius ingenium.
Funde tuo lacrymas rapto Camaldula patri,
Parvaque tu gnato Portice terra tuo.

Heu

ANN. CHR. 1439.

Heu tali gnato, tali illa relicta parente
Qualem reſtituent tempora nulla ſibi.

Alia Epigrammata, quæ in Ambroſii laudem condita fuere, hujuſmodi ſunt. Johannes Dominici de Corella ex ordine Prædicatorum Theologus plane inſignis hæc de ipſo cecinit in poemate inſcripto *Theotocon*, ſeu *de vita et obitu beatæ Mariæ Virginis*, ad ædem ſanctæ Mariæ-angelorum de Florentia, quod conſcripſit anno 1468.

Hic eremi ſoboles habitat Camaldula ſancti
In terra pollens moribus angelicis.
Alba veſte nitens cæleſti floret amictu,
Et parit illuſtres candidus ordo viros.
Quos ſuper Ambroſius velut inter ſydera Titan
Eminet ingenii nobilitate ſui.
In Latiam vertit, qui Græca volumina linguam,
Cum ſimul eloquio clarus utroque foret.
Edidit et noſtra plures ætate libellos
Hic pater Angelici gloria vera loci.

Paulus Orlandinus doctiſſimus & piiſſimus aſceta ejuſdem Angelici monaſterii *ſub effigie generalis Ambroſii, qui fuit monachus hujus monaſterii*, poſuit:

Ambroſium cernis, Divum qui carmina quondam
Ipſe per Heſperios eduxi Græca penates.
Angelicum cœlebs colui pubeſque ſacellum,
Et generalis eram cuncti tunc ordinis auctor
Grajos devici firmans, delubra quotannis
Ut celebrent Chriſtum, docui quod Spiritus atque
Prodeat amborum nexus, molimur alumnis
Religionis opem noſtris, ac ſtemma relinquo,
Quo valeant aſtris pariter conſidere mecum &c.

Item ejuſdem Orlandini alterum.

Ordinis hic ſplendor magnum vulgatus in orbem
Præſtans ac nobis gloria prima decus.
Viribus hunc totis celebrem laudetis, et omnes
Geſta, quibus fertur, carpite mira ſuis.
Ambroſius nobis faſces cum nectare Divum
Pergit, et ſacri dogmatis æquor habet.
Quare nunc terris, nunc almo rides Olympo,
Cum ſua jam vireat parta corona ſibi.

Adhuc eo vivente Hieronymus Aleottus in libro *de Erudiendis monachis*: *Nemo*, inquit, *eſt hominum, ſi mihi detur optio, quem malim, quam Ambroſium in omni cauſa et divinarum rerum et humanarum, ſed in hoc maxime judicem deligere: Nam quamquam videtur alterius ſectæ et partium contrariarum, quod doctus ſit, atque omnium noſtræ ætatis eloquentiſſimus, tamen præditus eſt tanta virtute ac religione, ut nulla ex parte ambigere poſſim rectiſſime illum judicaturum, neque pro voluntate animi et ſenſus affectu, ſed pro æquitate ac pro juſtitia loquuturum. Equidem eum novi Ambroſium, qui ſi vel adverſus ſeipſum ferenda ſit ſententia, malit ſe ſuo ore damnare, quam veritatem quoquo pacto deprimere* &c. Legatur tota Aleotti diſſertatio ſive concertatio ipſum inter & Auguſtinum Porticenſem, ſententia inſuper Ambroſii inter ipſos componentis, in qua etiam hæc addit, quæ ad laudem faciunt ipſius Ambroſii. *Ad te nunc, pater Ambroſi, orationem converto. Non ipſe te vidi, cum veniſſes Arretium, caſuque vaca-*

ANN. CHR. 1439.

ret epiſcopalis ſedes, tris uno tempore, eadem bora, uno momento, celeres notarios fatigantem? qui te dictante bis epiſtolas verbis ſententiiſque diſſimiles, & quidem rotundas atque concinnas alacri feſtinaque manu conſcripſerunt? De Ambroſii promptitudine & celeritate in dictando hæc addit Veſpaſianus: *Audivi a Coſmo Mediceo ad laudem fratris Ambroſii ejuſque literarum Græcarum notitiæ, quod cum quadam die ſimul eſſent Ambroſius, Coſmus & Nicolaus, ac Ambroſius verteret Chryſoſtomum ſuper epiſtolas Pauli, & Nicolaus exciperet, qui erat velociſſimus ſcriptor, hic non poterat paginæ commendare, quod Ambroſius ornatiſſimo ſtylo dictabat, neque correctiones patiebatur. Nicolaus itaque Ambroſio frequenter repetebat, ut lentius traderet, tempuſque daret ſcribendi. Quæ Nicolai manu ſcripta adhuc conſpiciuntur in bibliotheca ſancti Marci Florentiæ.* Inferius vero hæc addit idem Veſpaſianus de Ambroſii doctrina. *Vitæ ſanctitate & doctrina Ambroſius maximam ſibi comparavit omnium opinionem. Firma erat ſententia virorum doctorum fratrem Ambroſium & Leonardum Arretinum renovaſſe linguam Latinam annis mille prope ſepultam, neque aliquem ſcriptorem eis propius acceſſiſſe. Licet enim Petrarchæ multum debeat Latina lingua ab inferis excitata, neque ipſe tamen eo pervenit, quo præfati duo viri pervenere. Leonardus putabat ſe dumtaxat excellere, audita fama Ambroſii, graviter tulit & invide, quod Nicolaus, Coſmus & Laurentius magnum facerent Ambroſii nomen, ac indignatus eſt contra Nicolaum, ignominioſe in ipſum invehens ſuppreſſo nomine; orationem quoque edidit contra hipocrytas, & fama eſt eam elucubraſſe contra Ambroſium, qui tamen alienus erat ab iis ineptiis, quem neque gloria, neque ambitio unquam momordit* &c. Demum, *vixit*, ſubdit, *ſanctiſſime & ſanctiſſime obiit. Addidit doctrinæ ſanctitatem vitæ, quia in monaſterio Angelorum vivebant quadraginta monachi ſanctiſſimi, qui ſpeculum erant urbis Florentinæ*. Lapus junior de Caſtiglionchio in libello *de Curiæ Romanæ commodis* appellat Ambroſium *monachorum principem, virum ea vitæ ſanctimonia & integritate, ea religione, tanta doctrina, tanta humanitate, tam eximia dicendi copia ac ſuavitate præditum, ut phœnix quædam hac ætate noſtra non nata inter homines, ſed e cœlo delapſa merito atque optimo jure exiſtimari poſſit* &c. Franciſcus Caſtilionenſis in codice Gaddiano-mediceo, quem profert [a] Laurentius Mehus: *Non multis quoque annis antea*, inquit, *Ambroſius monachus Camaldulenſis, qui illis ſtudiorum ſocius fuerat, ac virtute non impar*, M. CCCC. XXXIX. *anno* XIII. *kalendas novembris ex hac vita migravit, cujus ingenium multa ſolertia, multaque humanitate ac religione præditum fuiſſe omnes teſtantur. Qualis vero fuerit ejus doctrina ac literarum peritia ex illis, quos partim ex Græco in Latinum traduxit, partim a ſe ipſo conſcripſit, libris facile cognoſci poteſt. Illudque profecto in eo viro multa admiratione dignum eſt, quod ſuo labore, ſuaque induſtria nullo aut parvo admodum auxilio præceptoris fertur Græcas literas didiciſſe*. Alamannus Rinuccinus in epiſtola ad Fridericum de Monte-feretro Urbini comitem hæc habet: *Ambroſius monachus ad ſummam Græcarum literarum peritiam ſcribendi quoque facilitatem & eloquentiam addidit*. Bartholomæus Fontius in oratione edita *in laudationem Satyræ & ſtudiorum humanitatis: Ambroſium monachum*, aſſerit, *elegantia & vitæ dignitate præſtitiſſe*. Lucas della Robbia in vita Bartholomæi Valorii *Ambroſium Latinarum, Græcarumque literarum peritiſſimum & magiſtrum in Divinitate admodum celebrem prædicat, quocum Valorius ita familiariter utebatur, ut non appareret inter illos disjuncta anima a corpore*. Præter Valorium, etiam Jannoctum Manettum, Matthæum Palmerium alioſque præſtantiſſimos viros Græcas literas docuit Ambroſius.

[a] Pag. cccc. xxxii.

Bene-

Ann. Chr. 1439. Benedictus Accolius Arretinus in dialogo de *Præſtantia virorum ſui ævi* ad Coſmum Mediceum, inter eos, qui Græcorum volumina venuſtiſſime in Latinam linguam verterunt, laudat Ambroſium monachum, quem *inter ſupremos* collocat. Matthæus Boſſus Veronenſis abbas canonicorum Lateranenſium in libro de *Veris gaudiis animi* [a] eloquentem virum appellat Ambroſium, ejuſque traductiones laudat Diogenis Laertii, & Æneæ ſophiſtæ, hoc eſt Gazæi. Sed Poggium audiamus, qui ſollemni ſui ingenii libertati indulgens nulli parcebat, quinimmo plures venerabiles viros ſui temporis aceto multo proluit, *in dialogo in Hippocritas* hæc inquirit de Ambroſio, quem jam ſanctiſſimum, & doctiſſimum nominaverat in pluribus epiſtolis & orationibus: *Quid (Carolus inquit) de noſtro Ambroſio judicatis? recta ne, an tortuoſa philoſophabatur via? Nunquid vobis hypocriſim redolebat? Nequaquam (Hieronymus inquit) Fuit enim vir optimus meo judicio ac probatiſſimus, qui in ſuo cœnobio literis deditus multa ſcripſit magna cum laude & doctrina. Summa certe fuit præditus humanitate ac virtute. Laudo vitam illius, (Carolus inquit) & exiſtimo extra hypocriſim fuiſſe* &c. Sed licet Poggius Ambroſium extra hypocritas locaverit, cum is in ſuo cœnobio ageret, ipſum tamen clavo congregationis regendæ admotum, & familiariter utentem cum Romano pontifice Eugenio hypocritam traducit, & *ad rubeum pileum tendentem retia, & ſubocculte ambientem, ut aliquid altius videretur appetere;* quod idipſum dixiſſe Nicolaum Nicolium de Ambroſio affirmat. Series nihilominus rerum, quas in medium protulimus, ingenium, indoles Ambroſii ab his fictionibus abhorrebant, quare Veſpaſianus Ambroſium vindicat ab hypocriſi, & *ſanctiſſimum virum, humilique ſuæ cognitioni addictiſſimum* non ſemel laudat. Materia nunquam deficeret, ſi teſtimonia omnium colligeremus, a quibus celebratum fuit deinceps Ambroſii nomen, nulluſque eſt vel Biographus, vel Bibliographus, qui ſummis laudibus vitam, doctrinam, & opera ipſius non extulerit. Subjungimus carmen Thaddæi de Viarana, quem filii loco ſuſcepit Ambroſius, hoc ſeculo in laudem Ambroſii concinnatum, ſubjectumque illi exemplari Hodœporici, quod extat in archivo Fontisboni, manu Johannis de Laterina cancellarii Petri Delphini prioris generalis exaratum.

[a] Pagg. 13. 17.

Si cupis auctorem præſentis noſſe libelli,
Quod cupis, a noſtro carmine doctus eris.
Is fuit Ambroſius toto celeberrimus Orbe,
Camaldulenſis Religionis honos.
Orator vehemens, Latia facundia linguæ,
Atque omni in Graja parte diſertus erat.
Ingenio quantum vivens in utraque valeret,
Multa viri monſtrant, quæ monumenta dedit.
Aurea Chryſoſtomi facundo tranſtulit ore
Dogmata: Baſili noſcere ſcripta dedit.
Et te Romanum fecit memorande Laerti,
Cuique Syrus etiam connumeretur Ephrem.
Et Nazanzenus patet hoc interprete nobis,
Cui ſacra cognomen Theologia dedit.
Atque Dionyſii divina volumina nobis
Hujus noſſe dedit lingua diſerta viri.
Multaque præterea clarorum ſcripta virorum
Doctrinam celebrant, ingeniumque viri.

At

At ſi forte cupis mores, aut noſcere vitam,
Obſequium voto carmina noſtra gerent.
In primis clemens, facilis, pius, integer, omni
Labe carens, omni ſimplicitate bonus.
Paupertatis amans, omni laudabilis actu,
Et florem Angelicæ virginitatis habens.
Conſilio prudens, vitæque exemplar honeſtæ,
Nullius culpæ conſcia vita fuit.
Neve igitur tantæ meritum virtutis obiret,
Pontificis cavit provida cura ſacri.
Eugenio primum ſiquidem cogente ſubivit
Camaldulenſi Religione locum.
Hoc meruit terras habitans; nunc aſtra Beatus
Poſſidet, optato perfruiturque bono.
Jure igitur ſacros hujus venerare labores
Atque in deliciis lector habere velit.
At tu, qui celſa reſides in ſede Tonantis,
Thaddæum Ambroſi fac tueare Pater.
Ipſe mihi faveas, portum ut noſtra ſalutis
Perveniat precibus fulta carina tuis.

Quoad opera Ambroſii tum Latina, tum ex Græco traducta, tum edita, tum inedita ſyllabum hoc in loco damus. XXIX. Ingenii ipſius monumenta ſimul collecta.

1. *De Reipublicæ Florentinæ moribus, adminiſtratione, & familiarum origine ad ſummum ejuſdem magiſtratum.* Quod quidem opus junior exaravit Ambroſius; ſervabatur olim inter publica Florentinorum monumenta; an hodie ſuperſit, ignoramus.

2. *Oratio ad Sigiſmundum Cæſarem pro privilegiorum ordinis Camaldulenſis confirmatione anno* 1433. Habetur in codice membranaceo E. in quarto ſignato L. 69. bibliothecæ Ambroſianæ Mediolanenſis, in quo colliguntur orationes & epiſtolæ principum ac illuſtrium virorum, quarum pleræque Guinifortis & Gaſparini Barziziorum, aliquæ Guarini ad Leonellum Eſtenſem. Scriptum codicem anno 1463. conjicit Joſeph-antonius Saxius bibliothecæ olim præfectus.

3. *Oratio ad patres in concilio Baſileæ habita* VII. *kalendas ſeptembris, cum ab Eugenio* IV. *Romano pontifice ad concilium miſſus eſſet orator anno Domini* M.CCCC.XXXV. *Sollemnem* Trithemius, *doctam, prolixamque ſatis appellat*. Extat in codice chartaceo bibliothecæ Ottobonianæ in quarto ſignato V. VII. 5.

4. *Oratio Albæ ad Imperatorem Sigiſmundum habita* VII. *kalendas januarias anno* M.CCCC.XXXV. Extat in codd. Ottoboniano, Vaticano 5119. ſancti Michaelis de Muriano &c. In fine legitur: *Pro ſummo pontifice noſtro ſanctiſſimo papa Eugenio ad ſereniſſimum Romanorum imperatorem Sigiſmundum in concilio Baſileenſi exiſtentem reverendiſſimi fratris domni Ambroſii ordinis Camaldulenſium & oratoris elegantiſſimi oratio feliciter explicit*. Nequaquam exiſtebat Sigiſmundus Baſileæ, ſed in Alba-regali morabatur.

5. *Oratio altera ad eumdem imperatorem in Baſileenſes, quæ acrior eſt.*

6. *Oratio ad imperatorem, patriarcham, ceteroſque præſules Græcos in eorum adventu ad concilium.* Hanc orationem Græce de mandato pontificis ita ſcripſit, ut nihil Græcitatis in ea deſideratum ſit, prout ipſe ſcribit ad Michalem monachum Lib. XIII. epiſtola XVI. quam tamen obſtante

 invi-

Ann. Chr. 1439.

invidorum aſtu non habuit Venetiis, ubi ad Græcos excipiendos miſſus fuerat.

7. *Oratio eadem Latina ad eoſdem*, quam ipſe ex Græco convertit. Extat in codice Ottoboniano, & in alio ſancti Michaelis de Muriano, cum hoc titulo: *Oratio habita Venetiis in monaſterio ſancti Georgii ad imperatorem & patriarcham CP. & ad reliquos Græcorum prælatos & nobiles viros A. D.* M.CCCC.XXXVIII, *tempore Eugenii papæ* IV.

8. *Oratio contra Bohemos hæreticos*. Habetur in codice membranaceo in 8. miſcellaneo Antonii-franciſci Marmii hoc præfixo titulo: *Oratio Ambroſii monachi ex propria, quam non peroravit, ut dicitur*.

9. *Oratio contra Baſileenſium pſeudo-patrum impudentiam* ſcripta anno 1439. poſtquam Græci & cardinalis Julianus Cæſarinus Florentiam ad concilium venerunt. Incipit: *Quis dabit* &c. Sex ex his orationibus noviſſimæ ſuæ Ambroſii epiſtolarum collectioni inſeruit Cl. V. Laurentius Mehus.

10. *Definitio ſanctæ Oecumenicæ ſynodi Florentinæ*, ſeu unionis formula inter Romanam & Græcam eccleſiam, cui conficiendæ præfuiſſe Ambroſium teſtis eſt, qui aderat, Sylveſter Syropulus, Ambroſii ceteroquin Latinorumque omnium hoſtis juratus, in unionis hiſtoria ſect. 2. cap. 2. in fine; eamque inter Ambroſii opera recenſet Caveus in Appendice editionis Genevenſis anni 1693. pag. 84. Lecta fuit, conſummata unione, hæc definitio feria ſecunda die VI. julii anni 1439. Latine a Juliano Cæſarino cardinale, Græce vero a Beſſarione Nicæno archiepiſcopo. Habetur in actis concilii Florentini Horatii Juſtiniani, ac in Romano bullario Latine; Latine autem & Græce in Concilio Florentino edito in 4. tomo primo in fine, & in magna collectione Labbeana Conciliorum. Archetypum in archivo Vaticano ſubſcriptum nigris Latinorum, rubris Græcorum literis ſe vidiſſe teſtatus eſt Juſtinianus; alterum in argent:a capſula incluſum Florentiæ ſervari in Magni Ducis veſtiario aſſerit Meliorius, donatum olim Florentinis a cardinale Cæſarino. *Bulla*, ſubdit Horatius Juſtinianus, *fuit ſcripta in Latino & in Græco in una charta. In medio chartæ, videlicet per longitudinem chartæ erat una linea, ſicut fit in quinternis, in quibus ſcribuntur jura, ab una parte fuit ſcripta bulla in Latino & ſubſcripta per papam, cardinales & alios prælatos; ab alia parte fuit ſcripta in Græco pulcherrime, ſimili modo ſicut Latina, & ſubſcripta per imperatorem cum incauſto rubeo, per quadraginta ſex vero patriarchas & archiepiſcopos Græcos, Trapezuntinos, Iberos & Ruthenos fuit ſubſcripta cum incauſto nigro in ſimili forma in litera Græca, ſicut noſtra bulla Latina*. Aliud archetypum donavit Eugenius Bononienſibus, apud quos hodieque ſervatur in primario civitatis archivo, vocaturque *bulla Spiritus-ſancti*. In Latinis autem patribus, qui œcumenicæ ſubſcripſere ſynodo, legitur: *Ego Ambroſius Generalis ordinis Camaldulenſis ſubſcripſi*.

11. *Hodœporicon ſive commentarium itinerum rerumque generalatus ſui tempore geſtarum* uſque ad junium menſem anni 1434. Præter exemplaria plura ms. quorum unum manu Ambroſii ipſius ſcriptum ſe vidiſſe teſtatur Petrus Delphinus, publici juris factum fuit a Nicolao Bartholino Bargenſi clerico regulari congregationis Matris-Dei, impulſu Antonii Magliabecchii.

12. *Commentarium de rebus a ſe geſtis libri duo*.

13. *De Sacramento Euchariſtiæ*. Fortunius capite 27. vitæ Ambroſii.

14. *De Spiritu-ſancto contra Græcos*. Idem.

15. *Linea ſalutis monachorum ſive eremitarum*. Extat codex in Sublacenſi bibliotheca, cujus meminit Mabillonius: *Iter Ital. pag. 126. Is*, ait,

dialogi

dialogi more ſcriptus eſt, totuſque ex patrum ſententiis conſtat. Forte eſt Hieronymi Pragenſis, qui ſimilem titulum fecit. Ann. Chr. 1439.

16. *Tractatus contra monaſticæ vitæ vituperatores*.

17. *Laudi ſpirituali in onore della Vergine*. Extant in bibliotheca Chiſiana Romæ codice 577.

Alia fortaſſis opuſcula Ambroſium edidiſſe, vel ſaltem emendaſſe, ex ejus epiſtolis colligitur. Satyras ſcripſiſſe affirmat Oldoinus in Athenæo Florentino ms. quod ineditum, immo adhuc indigeſtum vidit Cannetius in bibliotheca collegii Jeſuitarum Perufii. Verum fides eſto apud Oldoinum.

18. *Græca epiſtola* Ambroſii ad Franciſcum Philelphum aſſervatur in bibliotheca Ottoboniana codice 60.

Quæ ex Græco traduxit Ambroſius hujuſmodi ſunt.

1. *S. Johannis-chryſoſtomi adverſus vituperatores vitæ monaſticæ*. Præter ceteros ms. codices duplex exemplar, aliud in charta bombycina ſcriptum anno 1445. aliud in membrana extat in bibliotheca noſtra ſancti Michaelis de Muriano.

2. *Ejuſdem de Providentia Dei libri* III. *ad Stagirium monachum arreptitium*. Codex membranaceus in 8. habetur in bibliotheca Fontis-avellanæ cum præfatione ad Rainerium, ſeu Renatum, regem Neapolis. In codice Magliabecchiano præfatio legitur ad Petrum principem Luſitaniæ. Alius codex ſcriptus anno 1453. profert præfationem ad marchionem Mantuæ. In bibliotheca Claſſenſi codex exaratus manu Petri Delphini præfatione caret.

3. *Ejuſdem homiliæ* XI. *in evangeliſtam Matthæum*.

4. *Ejuſdem homiliæ in Johannem evangeliſtam*.

5. *Ejuſdem in epiſtolam* I. *beati Pauli ad Timotheum*. Codex teſte Mabillonio *It. Ital. pag.* 192. extat in bibliotheca Strozziana.

6. *Ejuſdem in epiſtolam* II. *ad Timotheum*.

7. *Ejuſdem in epiſtolam ad Philemonem*.

8. *Ejuſdem in epiſtolam ad Titum*.

9. *Ejuſdem epiſtolæ ad Olympiadem matronam*. Codex membranaceus in fol. in bibliotheca Srrozziana teſtimonio Mabillonii & Salvini Salvinii.

10. *Ejuſdem homilia in illud:* Modico vino utere.

11. *Ejuſdem contra Judæos orationes* VI.

12. *Ejuſdem contra Anomæos*. Codex chartaceus eleganter ſcriptus extabat in bibliotheca ſancti Antonii Venetiarum ex Thomaſino & Spizelio.

13. *Ejuſdem, quod Deus ſit incomprehenſibilis, homiliæ* XL.

14. *Ejuſdem homiliæ duæ ex epiſtola beati Pauli ad Corinthios*.

15. *Ejuſdem epiſtola ad Theodorum amicum lapſum: ſive De reparatione lapſi. Sermo de contemnenda morte* alterius interpretis eſt, qui Ambroſium ut vita functum laudat.

16. *Palladii epiſcopi Helenopolitani vita ſancti Johannis-chryſoſtomi dialogus ad Eugenium* IV.

17. *S. Gregorii Nazianzeni oratio de patris obitu ad epiſcopum Burgenſem*.

18. *Ejuſdem orationes tres de Pace ad archiepiſcopum Mediolanenſem*.

19. *Vita S. Gregorii Nazianzeni a Gregorio presbytero ſcripta ad Julianum cardinalem*.

20. *S. Baſilii de vera virginitate ad Gabrielem Condulmerium cardinalem libri duo*.

21. *Ejuſdem de Paradiſo*, teſte Fortunio.

22. *Ejuſdem epiſtola ad Gregorium Nazianzenum de fuga & perfectione*

— ne monaſticæ vita, ſeu de vita ſolitaria. Extat in codice Magliabecchiano.

Ann. Chr. 1439.

23. *Ejuſdem de ſacerdotio Jeſu chriſti & de beatæ Mariæ Virg. integritate*. Extat hæc verſio edita Bononiæ per Ugonem de Rugeriis anno M. CCCC. LXXXXVI. die XIII. madii in 4. *De Sacerdotio domini noſtri Jeſu Chriſti per ſanctum virum Ambroſium Camaldulenſem generalem patrem, quam Galeotto fratri direxit Fridericus de Manfredis epiſcopus Faventinus una cum epiſtola.*

24. *Ejuſdem epiſtolæ.*

25. *S. Athanaſii contra Gentes ſermo.*

26. *Ejuſdem ſermo de Incarnatione*. Codex in bibliotheca SS. Johannis & Pauli Venetiarum, ex Montfauconio, & ex Thomaſino.

27. *Ejuſdem opera* in bibliotheca Feſulana ex Diario Italico Montfauconii pag. 392.

28. *Ejuſdem adverſus Græcorum errores libri* IV.

29. *Ejuſdem dialogus Timeſophiſtæ.*

30. *Ejuſdem de immortalitate animæ.*

31. *S. Dionyſii Areopagitæ myſtica Theologia.*

32. *Ejuſdem de cœleſti & eccleſiaſtica hierarchia.*

33. *Ejuſdem de divinis nominibus.*

34. *Ejuſdem epiſtolæ*. Codex membranaceus in 4. extabat apud Benedictum Bacchinium, extatque in folio apud nos integer Dionyſius.

35. *Origenis commentarium in epiſtolam divi Pauli ad Romanos.*

36. *S. Ephrem Syri ſermones ad Coſmum Mediceum.*

37. *Vitæ Patrum.*

38. *Manuelis Calecæ contra Græcorum errores libri* IV. *ad Martinum* V. Erant olim in bibliotheca ſancti Georgii Venetiarum inter libros, quos conſignavit reverendiſſimus cardinalis dominus Maphæus Contarenus illi ſocietati Paduæ die tertia martii 1444. ex Thomaſino. Servantur in bibliotheca Bavarica, unde illos in lucem protulit Petrus Stevartius.

39. *Æneæ Gazæi dialogus, qui* Theophraſtus *inſcribitur, de immortalitate animæ, & de reſurrectione corporum domino amantiſſimo & præſtantiſſimo viro Andreolo Juſtiniano.*

40. *Johannis Scholaſtici Climax, ſive ſcala Paradiſi.*

41. *Pratum ſpirituale Johannis Moſchi ſive Evirati*. Codex in bibliotheca Angelorum Florentiæ.

42. *Johannis Scholaſtici liber ad Paſtorem.*

43. *Diogenis Laertii de vita & moribus Philoſophorum ad Coſmum Mediceum*. In bibliotheca Ambroſiana extat codex ſignatus S. 69. ſcriptus anno 1445. ſexto kalendas ſeptembris. In fine legitur: *Liber Pauli Sarzanenſis*; in extrema autem pagina: *Hunc librum cum exemplari Græco recognovit & emendavit Johannes-antonius epiſcopus Aecienſis, id tamen quod convertit frater Ambroſius; nam epigrammata, & quæ ille propterea Latina non fecit, minime appoſuit. Romæ die* XX. *aprilis* M.CCCC.LXIII. *juſſu pontificis maximi domini Pii divina providentia papæ* II.

44. *Nicandri opuſcula.*

45. *Philoſtrati de vita Apollonii.*

46. *Plutarchi opuſcula* XLVII. *Theophraſti de Plantis.*

47. *Vita & paſſio SS. Prothi, Hiacynthi & Eugeniæ martyrum*. Codex bibliothecæ eremi Camaldulenſis.

Græcas ex Latino fecit Ambroſius *epiſtolam ſynodicam Gregorii M. ad CP. Alexandrinum, Antiochenum & Hieroſolymitanum patriarchas, alieſque epiſtolas.*

Puriori

Purioti eloquio exornavit *Chronicon Caſinenſe Leonis Oſtienſis*, *&* *Deſideris abbatis dialogum*, ut Ludovici Barbo abbati ſanctæ Juſtinæ de Patavio, & Paulo Venerio abbati ſancti Michaelis de Muriano rem gratam faceret. Codex membranaceus in 4. ſervatur in bibliotheca ſancti Michaelis, in cujus interiori parte operculi legitur: *Liber iſte eſt monaſterii ſancti Michaelis de Muriano Camaldulenſis ordinis Torcellanæ diœceſis, quem librum Ambroſius generalis noſter Camaldulenſis ex rudi & ferme vernaculo, quo fuerat ſcriptus, ſtylo in hunc elegantiſſimum, quo in præſentia nitet, diligentiſſime vertit.*

In bibliotheca Taurinenſi [a] codice XXXI. fol. 34. extat *Ægyptus Alexandrinus e Græco in Latinum converſus a fratre Ambroſia Florenſino, qui floruit anno* 1143. Deinde ſequuntur colllectores. *Hanc interpretationem omiſis Dupinius in ſua bibliotheca, recenſens opera fratris Ambroſii monachi Camaldulenſis tomo* XII. *pagina* 92. *Sed error eſt in anno.* Nomine autem Ægypti Alexandrini facile veniunt Vitæ ſanctotum patrum Ægypti.

a *T. II. pag.* 6.

Extat in bibliotheca eremi Camaldulenſis *Lexicon* Græce Latineque confectum, idemque Ambroſii manu ſcriptum, facile deſumptum ex alio Candidi Decembrii, de quo verba facit bis Ambroſius ad Michaelem monachum Angelorum [b].

b *Lib. XIII. ep. XV. & XVIII.*

Græcam ſupplevit literaturam in *Aulo Gellio*, *in Quintiliana*, *in Lactantio*, *in Theophraſto*, *in Cicerone*, *in Silio Italico*, *in Nonio Marcello*, *in Donato*.

Etruſcum carmen Ambroſii edidit V. Cl. Petrus-paulus Ginannius abbas ordinis ſancti Benedicti in libello: *Rime ſcelte de Poeti Ravennati*; alia carmina memoravimus ad annum 1430.

In adverſariis Fontii memoratur *tractatus de ponderibus & menſuris, quem colligimus ex quibuſdam commentariolis ſcriptis manu fratris Ambroſii monachi Florenſini ordinis Camaldulenſis optimi ac doctiſſimi viri.*

De Ambroſio hæc inſuper traduntur, quod ante obitum meditabatur *Acta & geſta Sanctorum* ad certam fidem ac temporum rationem ſcribere; id fatetur Antonius Allius presbyter Florentinus in nuncupatoria ad Nicolaum V. Romanum pontificem, qua ei dicat collectionem Actorum & geſtorum, quæ extant in codice Vaticano 3742. ut videre eſt apud Dominicum Georgium [c] in vita Nicolai V. in qua epiſtola Allius veniam petit, quod tamdiu diſtulerit perfectionem operis; *non enim ſine magno labore*, ſubdit, *magnaque diligentia ad hæc perveniri poteſt, ut dicere ſibi ſolebat Ambroſius Camaldulenſis vir eruditiſſimus, ac olim ejuſdem pontificis familiaris, qui ante obitum in idem argumentum incumbere cœperat.*

c *Pag.* 198.

Tradit Joſeph Ricca [d] in ſuis eccleſiis Florentinis patriatcham CP. donaſſe Ambroſio generali Camaldulenſi baculum ſancti Joſeph, de cujus exiſtentia agunt etiam Giambonus in ſuo diario, & Leopoldus Melioris in [e] ſua Florentia illuſtrata. Summa veneratione colitur ad hodiernam diem in templo ſanctæ Mariæ-angelorum Florentiæ, & prodigia plurima patrantur ad ejus contactum, quæ legi poſſunt apud eumdem Riccam, ſed illud præcipuum, quod contigit anno 1723. in Thereſia-violante Albergotti moniali ſancti Spiritus ejuſdem urbis.

d *T. II. pag.* 77.

e *Pag.* 332.

Ex ſerie vitæ, rerumque geſtarum ab Ambroſio convincitur erraſſe Auguſtinum Juſtinianum ordinis Prædicatorum in prefatione in Æneam Gazæum ad Philippum Saulium epiſcopum Brugnatenſem anno 1513. aſſerentem Ambroſium cum Guarino & Philelpho peregrinatum fuiſſe, & [f] ad Chium inſulam divertiſſe apud Andreolum Juſtinianum avum paternum ejuſdem Auguſtini.

f *Lib. XXV. ep. XXXIV.*

In

ANN. CHR. 1439.

In mentem aliquando venit Paulo Juſtiniano eremitæ Camaldulenſi, ut colligeret & in publicum ederet omnia Ambroſii opera ; quod liquet ex facultate, quam ei fecit Petrus Delphinus ordinis prior generalis [a] epiſtola die prima octobris anno 1520. apud Laurentium Mehus . Id tamen nunquam factum a Juſtiniano.

a *Lib. XXV. ep. XXXIII.*

XXX. Gomerius ſufficitur Ambroſio in prioratu Camaldulenſi.

AMBROSIO defuncto ſubſtituit Eugenius IV. ad congregationis Camaldulenſis regimen Gometium Johannis Ulyſſiponenſem abbatem ſanctæ Mariæ Florentiæ, cui die XIX. decembris de ſervitio ſuæ proviſionis ſummam florenorum centum condonavit. De Gometio, dum monachus eſſet, & abbas ſanctæ Mariæ plura tradunt Ludovicus Barbus abbas ſanctæ Juſtinæ , & Placidus Puccinellius Caſinenſis monachus , tum in ejus vita , tum in hiſtoria abbatiæ Florentinæ . Gometii elogium ex ipſius mſ. vita edita a Thoma Salvecto cive & advocato Florentino dicata Petro Portugalliæ regi affert, hiſtoriamque ipſius illuſtrat Cl. V. Laurentius Mehus his verbis: *Quum autem famulus iſte Dei vocaretur in generalatum ſupremam partem dignitatis totius religionis ſancti Romuoldi Camaldulenſis nominatæ poſt obitum viri eloquentiſſimi atque doctiſſimi Latinis pariter & Græcis literis Ambroſii Florentini , cujus qualia & quanta ſint ſuaviſſima ejus opera , multorum voluminum ſcripta demonſtrant , parere voluit , ſicuti ſtatuit pontifex ipſe prænominatus , non curans ſui ipſius interitum , ut illa antiqua religio ſua virtute clareſceret . Dimiſſo igitur ſuo tam grato monaſterio recentiſſimæ ſocietati jam dictæ, unde ipſius Gometii religio principium habuit, perſuaſoque omnibus, ut etiam ſententia erat præfati pontificis, monaſterium illud ſanctius regi per ſocietatem ipſam ſuis decretis ad obſervantiam peroptime ordinatis, ad ſanctam eremum Camaldulenſem iter arripuit agreſtiſſimam valde in alpibus Florentinis conſtitutam , circumdatamque abjetibus ſupramodum altis atque groſſis, locum antiquiſſimum, ut didici nominari per gloſſatorem Decretalium, imitatique fuerunt eumdem patrem nonnulli ex ſuis prioris monaſterii monachis, quibus illis reformata eſt ipſa ſacra eremus, ac locus proinde proximus Fontis-boni, & tota quaſi religio tali venerabili patre conſolata erat* &c. Extat apud Puccinellium [b] in Vita Gometii breve Eugenii ſub die XXV. novembris conferentis regimen abbatiæ Florentinæ Thaddæo monacho ſuffecto in locum Gometii tranſlati ad prioratum generalem Camaldulenſium. Sed notæ chronicæ brevis vitio laborant, dum legitur datum anno M. CCCC. XXXIV. pontificatus Eugenii anno IV. quo anno profecto Ambroſius adhuc in vivis erat, juſque dicebat Camaldulenſibus.

b *Pag. 21.*

XXXI. Tiphii monaſterium unitur cum Decianenſi.

HOC anno Eugenius, dum adhuc viveret Ambroſius, ejus precibus indulgens monaſterium ſancti Martini de Tiphio Caſtellanæ diœceſis univit monaſterio ſanctæ Mariæ de Deciano, abbate ipſius monaſterii cedente vel decedente. Datum Florentiæ die ſexta aprilis pontificatus anno nono. Itaque abbate cedente , ipſe Ambroſius cum Mariotto abbate Deciani die prima maji acceſſit ad præſatum monaſterium, ipſiuſque poſſeſſionem pro eremo & ordine cepit , ſervatis conſuetis ſollemnitatibus , cujus quidem unionis exequutor apoſtolicus fuit Benedictus abbas ſancti Pancratii de Florentia ordinis Vallis-umbroſæ; manu Bartholomæi notarii ex tabulario Fontis-boni [c].

a *§. Amiſſa 3. A. 202.*

XXXII. Galeatana abbatia reformanda traditur Camaldulenſibus.

DIE undecima martii anni M. CCCC. XXXVIII. more Florentino , hoc eſt præſenti, pontificatus anno nono alterum monaſterium ſancti Hilari de Galeata diœceſis Britonorienſis, in quo corpus ipſius ſancti requieſcit, ordini Camaldulenſi adjecerat idem Romanus pontifex, eo quia licet in ſui fundatione fuerit monaſterium illud opulenter dotatum , attamen propter bellorum, rerum ac temporum injurias modo erat miſerabiliter col-

lapſum

Ann. Chr. 1439.

lapſum & diminutum, ac incuria commendatariorum ejuſdem diſciplina regularis nulla prorſus in eo vigebat; quare mandavit abbati monaſterii Vallis-umbroſæ, ut quandoquidem ejus abbatiæ bona contermina erant poſſeſſionibus eremi Camaldulenſis, monaſterium ipſum auctoritate apoſtolica ordini Camaldulenſi adnecteret. Ipſa die cum Dinus de Pecoris, dudum commendatarius ipſius abbatiæ, commendæ renuntiaſſet in manibus ejuſdem pontificis, ipſe Eugenius commiſit Ambroſio priori generali, ut regimen ejus monaſterii traderet Philippo de Corniolo ordinis Camaldulenſis profeſſo. Ea propter vigeſima-quinta martii exhibitis præfatis bullis Placido abbati Vallis-umbroſæ, petiit Ambroſius executionem ipſarum, facultatemque obtinuit capiendæ poſſeſſionis; manu Bartholomæi Johannis Pieri de Figlino notarii; ex eodem tabulario [a]. Manualia beneficia hujus abbatiæ expreſſa leguntur in regeſto XX. numero 100. tabularii Fontis-boni videlicet plebs ſancti Petri de Galeata, abbatia ſanctæ Mariæ de Vultra, eccleſia ſanctæ Mariæ de Caſtello, plebs ſancti Zenonis vallis Galeatæ, eccleſia ſanctæ Mariæ de Caſtagnolo, ſanctæ Mariæ de Civitella, ſanctæ Mariæ de Fatale, ſancti Johannis-baptiſtæ de la Bonelda, ſancti Michaelis de Vall'oppi, ſancti Martini de Planeto, ſanctorum Jacobi & Chriſtophori de Meleto, ſanctorum Fabiani & Sebaſtiani, ſancti Blaſii de Pondo, ſanctæ Mariæ de Rabbuzzana, ſancti Laurentii de Valbona, ſancti Petri de podio Laſtræ, ſancti Blaſii de Ripetroſo, ſancti Petri de Faſſorata, ſanctorum Fabiani & Sebaſtiani de Specia, ſanctæ Margaritæ de Rondinario &c.

a §. *Unio* 15 *A*. 5. 33. 35. 37.

XXXIII. Monaſterium S. Savini Piſarum eidem ordini reſtituitur.

Ex eodem Fontis-boni chartulario etiam [b] compertum habemus, quod, vacante monaſterio ſancti Savini de Montione prope Piſas per obitum Antonii Caſini cardinalis ſancti Marcelli dudum abbatis commendatarii ejuſdem cœnobii, monachi ejus loci exorarunt Ambroſium, ut intercederet apud eumdem Romanum pontificem, quatenus monaſterium denuo uniretur, & conjungeretur cum ordine Camaldulenſi, die decima-tertia februarii, manu Petri Johannis Pieri Bruſchi notarii Piſani; quare die octava junii idem Eugenius precibus Ambroſii & conventus eremi Camaldulenſis, revocatis literis Johannis papæ XXII. monaſterium præfatum ſancti Savini cum omnibus bonis & juribus ſuis omnimodæ diſpoſitioni, correctioni & ſuperioritati prioris generalis reſtituit & reduxit ad ordinem Camaldulenſem, concedens, ut cedente vel decedente Johanne cardinale ſancti Laurentii in Lucina, qui electus fuerat abbas commendatarius in locum Caſini, poſſeſſionem per ſe vel per alios libere apprehenderet & perpetuo retineret idem prior generalis Camaldulenſis.

b §. *Ibid. A.* 5. 39. 40.

XXXIV. Controverſia Bononienſes parthenonis S. Chriſtinæ.

Ex Bononienſibus ſanctæ Chriſtinæ paginis [c] habemus præfatum Romanum pontificem Gaſpari abbati ſanctæ Cæciliæ de Corvaria Bononienſis diœceſis demandaſſe, ut circa monaſterium ſanctæ Mariæ de Ponte-majori prope Bononiam ordinis ſancti Auguſtini, quod propter ſiniſtros eventus adeo deſolatum erat, quod nulla in eo reſidebat monialis, ſed priorifſa & moniales ipſo derelicto diſperſæ degebant variis in locis, quodque ea ratione a Philippo cardinale ſancti Martini in Montibus legato Bononienſe conceſſum fuerat monaſterio ſanctorum Gervaſii & Protaſii de Bononia cum obligatione annui cenſus eccleſiæ capitulari Bononienſi, atque eidem unitum, ſed poſtea a Balthaſſare epiſcopo Tuſculano & S. R. E. cardinale, dicto Johanne XXIII. ad inſtantiam monialium ſanctæ Chriſtinæ de Bononia ipſarum parthenoni copulatum fuerat, datis ea ſuper re literis priori ſancti Gregorii de Bononia, quatenus ſolveret primam unionem, & ſecundam exequeretur, inquireret nimirum idem abbas, cur moniales

c *B*. 2.

Ann. Chr. 1439. niales poſtremæ ſanctæ Chriſtinæ, quæ poſſeſſionem acceperant, ſed non reparaverant eccleſiam Pontis-majoris, ut accuſabantur, immo alienaverant bona, ob quod in litem introductæ retulerant ſententiam contrariam a Nicolao ſanctæ Crucis cardinale, qui deputaverat in judicem Jacobum de Faltanis Valentinum vicarium ſuum generalem, cur & an hoc fecerint, remque ipſe abbas reſumeret, ſententiamque judicaret, an juſta fuiſſet, & decideret. Datum Florentiæ anno M. CCCC. XXXIX. pridie kalendas junii anno IX. Producta fuit in cauſa approbatio hujus poſtremæ unionis facta a Baltaſſare cardinale anno III. ſui pontificatus VIII. idus maji ſua bulla ex Urbe, quam declaravit vigere anno M. CCCC. XXII. die XVII. martii anno V. Martini V. Alphonſus ſancti Euſtachii diaconus cardinalis apoſtolicæ ſedis legatus, Bononiæ & Romandiolæ vicarius generalis. Sed auditis hoc anno monialibus ſanctæ Chriſtinæ, aliiſque ſanctorum Gervaſii & Protaſii, antequam abbas Gaſpar ſententiam ferret, appellatio nova ſecuta eſt ad apoſtolicam ſedem, quæ delegavit Mitrium epiſcopum Siſtaricenſem in Urbe reſidentem ad examinandam decidendamque controverſiam. Verum cum melius & commodius, ac minoribus partium laboribus & expenſis in dicta civitate Bononiæ, in qua peritorum in jure habebatur copia, quam in Romana curia, liquere jus poſſet, ad inſtantiam monialium ſanctæ Chriſtinæ Eugenius rurſus delegavit Franciſcum de Bargelinis Bononienſem J. V. D. abbatem ſancti Stephani de Bononia ad cauſam terminandam anno ſequenti. Datum Florentiæ anno M. CCCC. XL. pontificatus ſui anno decimo, quinto-decimo kalendas junii, Angelo de Monte-politiano a ſecretis. Franciſcus abbas inhibuit epiſcopo Mitrio, ne procederet in ea cauſa, die XXVII. maji indictione III. ex monaſterio ſancti Stephani Bononiæ, in qua inhibitionis pagina per extenſum Eugenii bulla refertur, quæ totam rei ſeriem habet; ex tabulario ejuſdem parthenonis ſanctæ Chriſtinæ [a]. Eccleſia ſanctæ Mariæ de Ponte-majori conceſſa fuerat anno 1290. a capitulo Bononienſe ſororibus ſancti Andreæ de Ponte-majori ordinis ſancti Auguſtini, ex libro appellato *delle Aſſe* [b].

[a] F. 5.

[b] Num. 29.

XXXV. Aliæ Eugenii IV. brevia. Ex eadem urbe idem Eugenius XVIII. kalendas decembris ſuis literis abbati ſancti Angeli de Gaiſa Urbinatis diœceſis mandavit, ut monaſterium ſancti Vincentii de Petra-pertuſa ſive de Petra-lata ordinis ſancti Benedicti, in quo nullus tunc monachus reſidebat, & quod poſſidebat Geneſius epiſcopus Callienſis, adnecteret menſæ canonicorum Urbinatum; cujus bullæ autographum extat in archivo eorumdem canonicorum.

Anno pariter M. CCCC. XXXIX. tertio idus ſeptembris pontificatus ſui anno IX. Franciſcum abbatem ſanctæ Mariæ de Carceribus elegit in adminiſtratorem cœnobii ſancti Johannis-baptiſtæ de Judaica Venetiarum in locum Jacobi prioris, quem amoverant Thomas Recanatenſis (Thomaſinus, qui ad eam eccleſiam ex Æmonienſi, Polenſi, Urbinate & Tragurienſi tranſierat) & Ludovicus Barbo Tarviſinus epiſcopi auctoritate apoſtolica, providens etiam ea ratione monaſterio Carcerum, in quo idem abbas cum monachis ſuis ob bellorum inſultus & ſtipendiariorum moleſtias quiete reſidere non poterant, ut legitur in Appendice. Re enim vera in nectologio parvo ejuſdem monaſterii Carcerum legitur ſub hoc anno ad diem XXII. aprilis: *Omnes monachi & converſi una cum bubulcis occaſione bellorum coacti fuerunt deſerere monaſterium, & ſe recipere in civitate Paduæ, & ſecum omnia aſportare uſque ad campanam magnam. Quo tempore habuerunt inimici caſtrum Leniaci, caſtrum Baldum, Lonigum & totam planitiem uſque ad montes Vicentinos. Eo anno monaſterium amiſit omnes decimas Montagnanæ & penes omnes alios introitus.*

Demum

ANN. CHR. 1439.

Demum quinto kalendas maji pontificatus ſui anno IX. ex Florentia juxta paginam archivi Fullinatis [a] cum intellexiſſet Eugenius a Johanne Gralionis monacho monaſterii de Bona-requie ordinis Ciſterciensis Coriſopitenſis diœceſis Johannem abbatem monaſterii Ciſtercienſis in diœceſi Cabillonenſi privaſſe regimine Johannem de Ceſana abbatem ſanctæ Mariæ Sanæ-vallis de Fullina, elegit in abbatem hujus monaſterii Petrum priorem ſancti Thomæ de Torcello. Huic Petro Andreas de Fiſſina abbas de Columba præcepit hoc ipſo anno, ut nomine ſuo præſideret electionibus abbatiſſarum ſanctæ Mariæ de la Celeſtia Venetiarum, ſancti Maphæi de Majurbio, ſanctæ Mariæ de Varmo, & ſanctæ Mariæ de Portu-gruario ordinis Ciſtercienſis, ut legitur [b] decade XIII. eccleſiarum Venetarum.

[a] Num. 699.

[b] Dec. XIII. P. II. pag. 259.

Eccleſiæ ſancti Andreæ de Zagonaria, & ſancti Laurentii de Guarcinorio ſubjectæ abbatiæ ſanctorum Laurentii & Hippolyti de Faventia erectæ fuere hoc anno in prioratum ex tabulario ſancti Romualdi de Urbe.

Paulus Venerius abbas ſancti Michaelis de Muriano venditis domibus aliquot, quæ monaſterium ſuum poſſidebat, pretium ipſarum convertit in tot *Impreſtitorum* (ſic dicebantur) bona, opera uſus Jacobi Foſcari filii ſereniſſimi principis Franciſci Foſcari Venetiarum ducis.

ANN. CHR. 1440. XXXVI.

De vita Ambroſii conſcribenda.

PRIDIE quam Hieronymus de Aleottis monachus ſanctarum Floræ & Lucillæ de Arretio ex Italia in Gallias proficiſceretur anno antecedenti, exceſſerat vita vir optimus & integerrimus Ambroſius Camaldulenſis. Antequam vero itineri ſe accingeret Hieronymus, Carolum Arretinum oraverat, ut vitam Ambroſii exararet, ne apud poſteros optimi & diſertiſſimi viri memoria periret. Pollicitus ſuit Carolus id ſe ſacturum, atque adeo, ſi fecit, laudat, ſin minus, orat hoc anno die XXII. aprilis [c] ex urbe Bituricenſi Leonem-baptiſtam de Albertis, ut eam curam ſuſcipiat, nam materia habet latiſſimum campum, & digna eſt ipſius ingenio, opus quoque erit multis gratiſſimum, eique laudem & gloriam afferet. Gratulatur ea occaſione Leoni pro exaltatione ac dignitate generoſæ ejus familiæ nuper adaucta, electione nimirum Alberti de Albertis, qui ex canonico primum Florentino, tum ex epiſcopo Camerinenſi creatus ſuerat anno præterito S. R. E. cardinalis ab Eugenio IV. Reverſus poſt annum idem Hieronymus ex Galliis in Italiam, ex Florentia [d] ſcribit Auguſtino Porticenſi monacho Camaldulenſi Leonem-baptiſtam virum mirifici & omnipotentis ingenii inductum a ſe ſuiſſe, ut communis & æternum memorandi patris Ambroſii vitam ſcriptis traderet. Suadet itaque Auguſtino, ut quandoquidem ipſe Ambroſii fuerat alumnus, materiam & uberem inſtructionem rerum omnium, quarum meminiſſe poſſit, ad ſe mittat, neque ſilentio premat volumina, & quot e Græco Ambroſius in Latinum ſermonem tranſtulit. Ipſe Hieronymus a Mariotto Decianenſe abbate, & Camaldulenſi vicario ſtimulatus ſuerat, ut curam hanc edendæ & ſcribendæ Ambroſii vitæ in ſe reciperet, cum eſſet diſertus & ſatis eruditus, ac unicæ dilectionis affectu cariſſimus Ambroſio viventi. Sed onus, ut impar humeris ſuis, detrectavit Hieronymus, Mariottoque reſpondens ſcribit ſe id rejeciſſe in doctiſſimum & diſertiſſimum virum Baptiſtam de Albertis, cujus divinum ingenium multorum judicio laudandum & admirandum videtur. Hæc epiſtola data eſt ex Florentia die decima-ſeptima februarii anni M. CCCC. XLII. [e] Aliis literis anno 1441. [f] eumdem Mariottum provocaverat, ut quæ ſibi forent nota & comperta de Ambroſio, mitteret digerenda in ea vita, quam conſcribendam aſſumpſerat Leo baptiſta. In his epiſtolis, dum excuſat Hieronymus ſuſceptionem provinciæ ſcribendi

[c] Lib. XXV. ep. XI.

[d] Ibid. ep. X.

[e] Ibid. ep. XII.

[f] Ibid. ep. XIV.

Ann. Chr. 1440.

vitam Ambroſii, aliqua tum de ſe, tum de Ambroſio attingit. *Ille*, inquit, *ante peregrinationem noſtram bis corporis vinclis ſolutus pridie deceſſerat. Poſtridie ſacrum illius corpus e Florentia vectabatur ad eremum; nos per aliam portam egreſſi ferebamur in Galliam. Circumtuli toto itinere uſque in ipſam Galliam dolorem eum, quem de illius obitu conceperam, antequam temporis curſu leniri & maturari potuiſſet, atque meopte ingenio ad lacbrymas excutiendas tenaciſſimus ſæpius vim lacrymarum profudi.... Ipſe morarum impatiens ex ipſa Gallia amicos meos viros doctiſſimos literis pulſare non deſtiti, ut ejus memoriæ concelebrandæ laborem ſuſciperent, & extare credo ſexcentas epiſtolas a me ex ipſa Gallia in eam ſententiam ad amicos deſcriptas. Sed quod per literas impetrare non potui, fecit præſentia, ut adſequutus ſim.* Cur autem ipſe vitam Ambroſii deſcribere renuat, rationem reddit. *Equidem*, ſubdit, *de me ita ſentio, ut nihil eſſe in me laudandum, vel ſi quid laudandum eſt, id eſſe ingenium facile ad bonas artes ac ductile. Eruditionem profecto non mediocrem quidem optimarum artium me adſequutum video, nam, ut optime noſti, etiam in pueritia bonis artibus ac philoſophiæ deditus. Traductus vero per aliquos, immo ſeductus ad religionem, duodecim annos univerſos cum literis pacem firmavi, ab illarum gymnaſiis factus exul. Ardere me fateor cupiditate incredibili literarum, ſed obſtat triſtis inopia & turpis egeſtas omnium virtutum inſenſiſſima.* Suprema funeris officia Ambroſio peracta fuerant ſtatim ab obitu in monaſterio ſancti Salvatoris Camalduli-Florentini. Paucis interjectis diebus ex Camaldulo ad eremum deductum fuit ejus corpus, ut ibi honorem ſepulcri haberet, ubi præfecturam generalem ordinis exercuerat.

XXXVII. Lili super ejus tumulum nata.

Quid mirandum attigerat Mariottus in epiſtolis ad eumdem Hieronymum, quod acciderat in eremo ad ſepulcrum Ambroſii, nimirum quum forte aperiretur, (ad aliud facile cadaver tumulandum) flores & lilia candidiſſima virginitatem & innocentiſſimam illius vitam teſtantia a plurimis conſpecta fuiſſe. Hujuſmodi literæ pervenerunt in manus archiepiſcopi Florentini Bartholomæi Zabarellæ. Is legens miraculum de florido Ambroſii tumulo, hæſit ſtupidus, inſimulque omnes obſtupuere, qui penes ipſum ea nocte cœnabant, eratque inter convivas Hermolaus Barbarus protonotarius, vir in primis ſumma facilitate præditus. Creditum eſt a pleriſque miraculum, quidam tamen nutabundi hæſitare videbantur. Quare exorat Mariottum Hieronymus die XVII. februarii anni 1441. [a] ut miraculum atteſtatione & ſubſcriptione eremitarum & aliorum, qui viderant, confirmare minime negligat, literaſque det vel archiepiſcopo, vel protonotario. De liliis ortis ad ejus tumulum hæc habet Marianus Cechius in diario nondum edito apud [b] Laurentium Mehus: *Morì Ambrogio in detto anno in Fiorenza, e ſepolto nella badia di ſanto Salvatore in Camaldoli oltr' Arno, e traſferito dopo al ſagro eremo in Caſentino, dove ſopra al ſuo corpo dicono eſſer nati candidi iglj, i quali eſſendo più fiate ſtati colti da que' Padri, di nuovo pur vi nacquero e freſchi, e belli &c.* Confirmat Cechii narrationem Veſpaſianus in Ambroſii vita. *Dopo che fu morto più anni udj da perſone degne di fede, che ſendo il ſuo corpo all'ermo in terra, e di ſopra erano aſſe per la grande freddezza, ch'era in quel luogo, accadendo levare quelle aſſe, ch' era ſopra il corpo di frate Ambrogio, funne fama publica, che dov'era il ſuo corpo, v' era pieno di fiori, ch' erano nati miracoloſamente, ſendo di verno, e coperta la terra con aſſe, ſicchè non vi andava aria; avendo veduto l' onnipotente Dio quello aveva demoſtro della ſua mirabile virtù per memoria di chi leggerà queſto commentario della ſua vita &c.*

a *Ibid. ep. XIII.*

b *Pag.* cccc. XXXII.

An-

2 1 115
(in) 24054
196 ?
Digitized by Google

B. Ambrosius Traversarius Abbas Generalis Camaldulensium doctrina et legationibus Apostolicis celeberrimuſ. Obiit anno 1439. XX. Octob. ex tabula Medicea.

Digitized by Google

An alicubi deliteſcat de Ambroſio vita Alberti, vel an vitam ſcriptis exaraverit, nos latet; pariter an Aleottus eam ſpartam aſſumpſerit, aliive ejus hortaru, incompertum eſt; ſupereſt encomium Mauri Lapi monachi Camaldulenſis in bibliotheca ſancti Mathiæ de Muriano cum titulo: *Dormitio Ambroſii*, quo Maurus Ambroſium angelis, patriarchis, prophetis, martyribus, doctoribus eccleſiæ, atque confeſſoribus ob integritatem vitæ, defenſionem veritatis fidei, innumeras lucubrationes & imitanda ab omnibus pietatis exempla pro indole ejus ſeculi comparat. Legatur epiſtola [a] Johannis a Toſſiniano epiſcopi Ferrarienſis ad eumdem Maurum, in qua aſſerit ſe legiſſe libellum, ubi lugubri & ſatis diffuſo ſermone mortem deplorat, virtutes, vitamque eximiis laudibus extollit religioſiſſimi & famoſi viri vere memoria digni Ambroſii olim rectoris generalis & patris optimi ordinis Camaldulenſis.

ANN. CHR. 1440.

[a] Lib. XXV. ep. XVIII.

Parvo interjecto ab ejus obitu tempore Michael monachus ſanctæ Mariæ angelorum de Florentia epiſtolas Ambroſii undequaque collegit, quæ ad ipſius manus pervenere, vel potius in lucem protulit, cum eas vivente & mandante ipſo Ambroſio prius collegiſſet & exaraſſet, eaſque [b] Coſmo nuncupavit Florentinæ civitatis decori, atque totius Latii, & virtutis & nobilitatis ampliſſimo ornamento, qui etiam ipſe ſæpe numero a Michaele exegerat, ut Ambroſii viri per omnia integerrimi, & ea ætate Latinæ, Græcæ & Hebraicæ linguæ adprime eruditiſſimi epiſtolas paſſim per orbem fere univerſum diſperſas corpus in unum concluderet; id quod præſtitit Michael libris decem & octo, quorum primus continet epiſtolas ad ipſum Coſmum. Totus pene decimus-tertius liber novæ editionis amplectitur epiſtolas Ambroſii ad eumdem Michaelem, quem dilectionis præcipuo proſequebatur affectu, virum Græcis Latiniſque literis eruditum, comptiſſimum inſuper librarium & exſcriptorem. Is poſtea prior ſanctæ Mariæ de Balneo, abbas inde Agnani tranſiit ad regendam abbatiam Vallis-caſtri. Coronidis loco hic damus Ambroſii imaginem ex codice Mediceo.

[b] Ibid. ep. XVII.

AMBROSII mortem ſubſequutus eſt novem poſt menſes obitus Hieronymi Pragenſis alterius magni nominis eremitæ Camaldulenſis. Deceſſit is die XVII. julii in monaſterio ſancti Mathiæ de Muriano Venetiarum, ubi poſt reverſionem a concilio Baſileenſi juſſu Ambroſii ſtationem fixerat. Stanislaus Sczygielski in Aquila Polono-benedictina edita Cracoviæ anno 1663. folio 51. relata ejuſdem vita pridie idus maji: *Obiit*, inquit, *anno* 1440. *multorum judicio inter Sanctos relatus*. Idem legitur in Kalendario Benedictino ibidem impreſſo. In Menologio Benedictino ſub eadem die legitur: *Hieronymi Pragenſis Camaldulenſis viri Apoſtolici*. Ejuſdem meminere Reſchius ceterique Poloni ſcriptores. In catalogo Sanctorum ordinis Camaldulenſis rubris literis habetur: *Sanctus Hieronymus Pragenſis Litbuaniam convertit ad fidem* 1440. 17. *julii*. Inter Beatos collocat Thomas Minius [c]. Bollandiſtæ Hieronymum inter Sanctos prætermiſſos habent tomo IV. julii [d]. Si Ambroſii Hodœporicon & epiſtolas conſulamus, longe a ſanctitate abfuit Hieronymus. Si Hieronymo Sancti titulum adjiciamus, multum inquinatur fama Ambroſii viri omnium judicio ſanctiſſimi. Homines fuiſſe utrumque dicamus, atque arctiſſimam cum Eugenio confœderationem aſportaſſe Ambroſium ad malam de Hieronymo opinionem, nimiam Hieronymi adhæſionem concilio Baſileenſi inſenſum reddidiſſe Hieronymum Ambroſio, & viciſſim. Recolantur, quæ de Ludovico Arelatenſi archiepiſcopo & cardinale ex concilio Baſileenſi ad Eugenium & ad Chriſtophorum ſcripſit Ambroſius, quæ etiam de Antonio Corrario ſimiliter cardinale poſt legationem ad concilium ad eoſdem exaravit, li-

XXXVIII. Obitus Hieronymi Pragenſis & eius opera

[c] Pag. 20.

[d] Pag. 202.

ANN. CHR. 1440.

cet Ludovicus miraculorum gloria illuſtris cultum obtineat, piiſſimus vero deſcribatur Antonius cardinalis ab ejus nepote Gregorio Corrario in ipſius vita. Illud exploratiſſimum eſt Hieronymum prædicationibus, lucubrationibus & apoſtolico zelo inſignem fuiſſe, neque laboribus aut peregrinationibus peperciſſe, ut vel idololatras Lithuanos ad fidem perduceret, vel Bohemorum ac Græcorum errores profligaret. Præter ſermones Dominicales, Quadrageſimales, & de Sanctis, quorum meminimus ad annum 1402. habitos in Polonia, præter alios duos in viſitatione monaſteriorum & in funere Raphaelis prioris generalis anno 1422. alios item duos, quos dixit in concilio Senenſi anno 1423., & ſermonem copioſum de ſancto Romualdo ad eremitas anno 1430. & iterum anno 1433. ad Cartuſianos, alterum de ſancto Benedicto ad monachos ſancti Benedicti prope Florentiam anno 1430. aliumque de vera & falſa pœnitentia ad preces Stanislai epiſcopi Plocenſis eodem anno, ſequentia novimus a Hieronymo ſcripta opuſcula: *Epilogum revelationum beatæ Angelæ de Fulginio compilatum anno 1425. ad preces Marii de Burgo-ſancti-Sepulcri*. De Mario Burgenſi honorificam mentionem facit in ſuo hodœporico Ambroſius. *Epilogum ſimiliter vitæ ſanctæ Catharinæ Senenſis, ejuſque revelationum*. *Dialogum linea ſalutis eremitarum*. Hujus opuſculi, quod aliis viris etiam tribuitur, multa exempla extant in Camaldulenſi eremo, aliud membranaceum perantiquum in monaſterio Cartuſiæ Venetiarum, & aliud chartaceum in cœnobio noſtro ſancti Michaelis de Muriano. *Sermonem ad clerum de ſancto Georgio de Sclavonia Cappadocum tribuno & martyre glorioſo dictatum ad preces fratris Lucæ de Sclavonia eremitæ Camaldulenſis anno 1428. Sermonem de ſancto Blaſio martyre & pontifice de Sclavonia ad preces abbatis Vallis-caſtri. Sermonem in feſto ſancti Hieronymi de Sclavonia doctoris glorioſi anno 1432. Horologium æternæ ſapientiæ anno 1435. Tractatus duos contra ambitionem, quam appellat hæreſim occultam. Contra errores Græcorum;* hunc tractatum ſic auſpicatur: *Ego frater Hieronymus de Praga ſacræ eremi Camalduli recluſus eremita, dum anno præterito redirem de Hieruſalem, veni in Nicoſiam metropolim Cypri & in Famauguſtam, & in Paphum, Coloſſum & in Cretam, & in alias urbes ac inſulas, in quibus Græci habitant, diſputavique cum Græcis Calogeris & ſacerdotibus Græcorum, ſimulque cum domino Colocenſe multos libros diſputando convici. Tamen reperii omnes Græcos ita pertinaces in ſua hæreſi & obſtinatos, quod fatentur publice potius velle ſuſcipere fidem Teucrorum, quam Latinorum. Habent namque Græci quatuor articulos hæreticos, quos ſanctus Leo papa in concilio Chalcedonenſi publice condemnavit, omneſque Græcos excommunicavit ac ſchiſmaticos eſſe & hæreticos publice declaravit* &c. Extant præterea in bibliotheca Camaldulenſi tres codices, in quibus opera omnia Hieronymi Pragenſis continentur: Primus codex appellatur liber *Tranſcriptionum*, ſecundus *Opuſculorum*, tertius *Diverſorum*. In primo & in tertio leguntur: *Miracula beatæ Virginis Mariæ; varia opera Baſilii, Auguſtini, Cæſarii, Ambroſii, Hieronymi, Anſelmi, Bernardi, Petri Damiani, Bonaventuræ, & collationes ſanctorum Patrum, ſermones Bernardi de Cœna Domini, & de ſancto Johanne-baptiſta ſcripsi Venetiis anno 1434. die IV. maji; regula ſancti Hieronymi 1435. liber ſancti Auguſtini de Honeſtate vitæ anno 1435. Liber ſtimuli amoris ſancti Bernardi finitus die beatæ Luciæ 1435. epiſtola ſancti Damiani ad Clerum; epiſtola circa mortem ſancti Petri Damiani cardinalis; regula ſancti Baſilii; regula ſancti Auguſtini; regula ſancti Hieronymi: dialogus & tractatus ſeptem vitiorum magiſtri Matthæi; forma perfectionis eremitarum*. In ſecundo vero continentur potiſſimum ipſius Pragenſis opuſcula. Quoad miracula beatæ Mariæ Virginis vera & approbata

probata rythmice compoſita [a] legitur de quodam eremita Camaldulenſis eremi. ANN. CHR. 1440.

a Pag. 20.

Camaldulenſis eremita
Pure quidem in ſua vita
Celebrabat omni die
Miſſam fulgentis Mariæ.
Demum idem infirmatus
Graviterque maceratus
Senectute atque languore
Corporali jam vigore
Deficiebat & virore.
Quadam enim dum quieſcebat
Nocte in lecto, ut valebat
Servitor ei deputatus
A ſomno cito excitatus
Vidit coram illo ſtantem
Dei matrem, & radiantem
Miro fulgore & ſplendore
Cellam languentis in bonore
Multo tempore dicentis
Miſſam cœleſtis parentis.
Hinc omnes diſcant venerari
Piam matrem regis præclari,
Quæ ſic bonorat ſervitores
Suos devotos & cultores.

Hanc operum Hieronymi ſeriem, quam & ſuæ Ambroſii vitæ noviſſime inſeruit Laurentius Mehus, exſcripſimus ex epiſtolari commercio Baroncinium inter & Cannetium ac Grandium, quorum literas collegimus in adverſariis noſtris multis ab hinc annis.

XXXIX. Tranſitus beati Angeli Teutonici.

AD Deum tranſiit circa hunc annum etiam beatus Angelus Teutonicus converſus monaſterii ſanctæ Mariæ-angelorum de Florentia, qui inter coquinæ ſudores innocentiſſimam vitam ducens ſanctiſſimo fine quievit abſumptus peſtilentia, quæ in urbe Florentina graſſabatur. Ipſius ſanctimoniam declaravit ſingulare exortum illico prodigium poſt ejus obitum, nam prior cœnobii Philippus de Vincis eodem lethali morbo graviter affectus ad explendam devoti animi piam cupiditatem, in lectulo beati viri collocatus, ad illius contactum de peſtifero morbo ſtatim convaluit, interſuitque funeri ejuſdem beati Angeli. De Angelo mentionem faciunt Fortunius parte II. libro IV. cap. VII. Ractius, Minius, vetereſque omnes Sanctorum & Beatorum catalogi in kalendariis Camaldulenſibus. *Abſoluto concilio Florentino*, inquit Fortunius, *peſtis excitata eſt Florentiæ, quæ Ambroſium inter primos ibi ad cœnobium Camalduli (ſicut in monumentis ſancti Benedicti poſt illius ſcriptam vitam invenimus) de medio ſuſtulit, quamquam non defuit quoque veneni ſuſpicio, uti in ejus vita notavimus.* Id exploſimus anno præcedenti : *Abſumptus eſt eodem morbo ad Angelos frater Angelus Teutonicus, qui omnium judicio ſanctus, innocens & impollutus multos annos Chriſto domino famulatus fuerat coquinam exercens, quo tempore Philippus a Vinci prior eodem quoque mortifero vulnere laborans, beati Angeli comperta morte, ſuppliciter fratres ac tumultuoſe rogat, ut in ejus lectum portetur; quod cum infirmari feciſſent, ecce vix lectum attigit, quod ſe ab omni morbo liberum evaſiſſe cognoſcit, proſilienſque Deo gratias agendo beati Angeli corpus ſummo cum bonore ſepultura donavit, ſupervixitque ipſe Philippus uſque ad annum 1467. patribus demum annumeratus decima-ſeptima januarii, cum ſexaginta & unum annos in ſancta converſatione peregiſſet.*

XL. Mors Gabrielis Landini monachi.

ALIQUOT in epiſtolis mentionem factam Gabrielis monachi ſanctæ Mariæ Angelorum de Florentia ab Ambroſio vidimus, quando ſupremam hic ordinis præfecturam gerebat; quare falluntur Pocciantius & Niger in catalogo ſcriptorum Florentinorum, & omnium poſtremus Angelus-maria Bandinius tomo primo *Speciminis literaturæ Florentinæ ſeculi* XV. [b] qui referunt Gabrielis hujus obitum ad annum 1430. Gabriel ex Landinorum gente patruelis fuit Chriſtophori Landini, ut hic teſtatur in Apologia Florentinorum Danthis commentario præmiſſa, ubi agens de Ambroſio Camaldulenſi,

b Pag. 43.

Ann. Chr. 1440. maldulenſi, ait hujus diſcipulum fuiſſe Gabrielem patruelem ſuum, ſcriptorem verſuum lyricorum, ut liquet ex odis ſcriptis in honorem ſanctorum Auguſtini, Hieronymi & Ambroſii eccleſiæ doctorum. Incepiſſe inſuper carmine heroico deſcriptionem belli Piſani, quam intercepit immatura ipſius mors, quam circa hæc tempora contigiſſe arbitramur. Saltem vivebat anno 1437. Meminit idem Chriſtophorus Gabrielis in elegia, quam de ſuis majoribus ſcripſit his verbis:

Nam Gabriel, quem ſorte ſua Camaldula legit
Religio niveis conſpicienda togis.
Ambroſio primos nutritos lacte per annos
Roſcida Gorgoneis antra ſubivit aquis.
Hic fidibus proceres cœli laudavit, & illos
Militiam ſummi, qui meruere Dei.
Qui nobis patriam pro Chriſto vulnera paſſi
Sanguine divinam jam peperere ſuo.
Mox dum Parrhaſiæ Piſano in litore gentis
Victa Fluentino mœnia Marte canit.
Ante expectatum juvenilibus obrutus annis
Deſerit heu quanto prælia cepta pede.
Sic nobis Gabriel prima fraudate juventa
Complecti luctu ſaucia corda gravi.
Nam tibi me Muſæ, tibi me patruelis origo
Junxit, & ex uno ſanguine juncta domus &c.

Specimen autem Odarum ſive Laudum Gabrielis affert ex codice Chiſiano [a] Cannetius noſter in notis ad epiſtolam XXII. libri XIII. Ambroſii. De Gabriele etiam agunt Creſcimbenius, & auctores Diarii Literatorum, & ante illos Leo Allatius, & Jacobus Gaddius.

a *Col.* 477.

XLI. Eugenii IV. brevia ad annum 1440.

MANDAVIT hoc anno [b] Eugenius Romanus pontifex Gometio priori generali Camaldulenſium, ut abbatem in monaſterio ſancti Petri de Rotis Arretinæ diœceſis conſtitueret in locum Dominici, qui infirmitate incurabili detinebatur, cui tamen provideret de abbatiæ fructibus. Datum Florentiæ die quinta-decima julii pontificatus anno decimo.

b §. *Brevia* 56. *A.* 5. 1.

Idem monachis ſancti Michaelis de Muriano & Paulo Venerio abbati indulgentiam plenariam conceſſit in mortis articulo ex Florentia decimo kalendas julii anno decimo. Anno ſequenti quinto idus januarii iiſdem indulſit, ut viſitantes tria altaria eorum eccleſiæ gaudere poſſent indulgentiis, quæ percipiebantur ab iis, qui viſitant almæ Urbis eccleſias diebus iis, in quibus ſtationes ad eccleſias Urbis a Romanis pontificibus indictæ ſunt, & præſertim diebus quadrageſimalibus, quamdiu perſeveraverint in obſervantia regulari, extendens id privilegium etiam ad modernos procuratores laicos ejuſdem monaſterii, volenſque, ut monachorum ſupplicationis ſimplex ſignatura ſufficeret abſque eo, quod literæ apoſtolicæ deſuper expedirentur. Nonis demum octobris anno duodecimo, hoc eſt anno 1442. conceſſit iiſdem monachis, ut a ſuis confeſſariis poſſent ipſi, omneſque degentes in eorum monaſterio abſolvi a quocumque reatu, & plenariam indulgentiam conſequi cum obligatione recitationis ſeptem pſalmorum pœnitentialium per annum qualibet feria ſexta, vel aliarum precum pro iis, qui legere ignoraverint. Proſtant hæ conceſſiones in Appendice ex tabulario ejuſdem monaſterii.

XLII. Exemptio monaſteriorum Fabrianenſium a quibuſdam ſolutionibus.

Ex illo ſancti Blaſii de Fabriano Nicolaus de Peruſio decretorum doctor & procurator eccleſiæ ſancti Venantii de Fabriano, Stephanus de Caſtelletta

ſtelletta prior generalis monachorum congregationis ſancti Silveſtri, Johannes abbas monaſterii Valle-caſtrenſis, & Vicus procurator eccleſiæ ſancti Nicolai de Fabriano agentes pro clero & pro monachis Fabtianenſibus impetrarunt hoc anno ab Alexandro Sſortia comite Cotiniolæ, vice-marchione & generali eccleſiæ gubernatore exemptionem a lege lata a poteſtate & a prioribus Fabriani, qua jubebatur contra libertatem eccleſiarum & perſonarum religioſarum, ut colligentes granum vel aliquod aliud frumenti genus deberent ad portam oppidi ſolvere quamdam pecuniæ quantitatem pro qualibet menſura ſub certa pœna. Quare die tertia ſeptembris coram eodem poteſtate præſati viri comparuere, ut tolleretur hujuſmodi lex libertati contraria, præſente inter ceretos ſamoſiſſimo J. V. D domino Andrea de Comitibus Caſtelli de civitate Novaria. Ann. Chr. 1440.

ANNA-

ANNALES CAMALDULENSES

LIBER SEXAGESIMUS-QUARTUS.

Ab anno Chriſti M. CCCC. XLI. *ad annum* M. CCCC. LI.

ANN. CHR. 1441.
I.
Burgus-ſancti-Sepulcri traditur ab Eugenio IV. Florentinis.

FLORENTINI per manus Coſmi Johannis de Medicis domicelli Florentini numeraverant Eugenio IV. Romano pontifici viginti-quinque mille Florenos auri de ſigillo, ut eos expenderet pro neceſſitatibus ſuis & Romanæ eccleſiæ; quare idem pontifex providere volens ejus reipublicæ indemnitati & ſecuritati, terram Burgi-ſancti-Sepulcri, quæ pleno jure ſpectabat ad Romanam eccleſiam, auctoritate apoſtolica in pignus dedit cum mero & mixto imperio, gladiique poteſtate & omnimoda juriſdictione temporali, reſtituendam eo temporis, quo ipſi Florentinæ reipublicæ redditi fuerint prædicti viginti-quinque mille Floreni. Datum Florentiæ anno M. CCCC. XLI. ſexto kalendas martii pontificatus noſtri anno decimo; ex regeſto Vaticano in Appendice. De ea pignoratione Burgi-ſancti-Sepulcri hæc habet monachus anonymus in ſupplici libello ad Nicolaum V. *Anno* M. CCCC. XLI. *Eugenii* IV. *papæ* XI. *Friderici* III. *anno* II. *Quoniam Burgus-ſancti-Sepulcri anno a condita Florentia* M. XXVI. *originatus fuiſſe compertum eſt, & alio poſt quingenteſimo ſubſecuto anno gubernatori populi Florentini per apoſtolicum Eugenii* IV. *indultum extitit commendatus, proculdubio ſperandum eſt, ut millenarium ſuum ſub ea ipſa paterna gubernatione Florentini populi compleat. Enimvero dulce ſatis, & ſuave & tutiſſimum dominium eſt, humanuſque eſt populus Florentinus, & ritui Burgenſium omnino accommodatiſſimus, unde perpetuum ac prope æternum regimen hoc eſſe Burgenſibus deſperandum non eſt. Verum etiam & antiquos quoſque dominatus noſtros temporales excedens beneficentia, ſecuritate, benevolentia, fortitudine, juſtitia, conſilio, moribus, curioſitate, poteſtate, tuitione, pietate; in tam enim maxima rerum egenitate Burgenſes poſiti, quanta tum ex ea clade, quam ſupra paulo ante memoravimus, tum etiam & anno poſt ſequenti ex annona deperdita ob aereas tempeſtates conciderant. In quibus malis expoſita ſunt a Burgenſibus ultra ſexaginta millia Florenorum, quod credere difficillimum eſt. In eo quidem tempore Coſ-*

mas

mas ipſe compater tuus (Nicolaum V. alloquitur) *ſuaviſſimus vir, omni liberalitate præditus florenos tercentos reipublicæ noſtræ in ſubſidium rei frumentariæ mutuavit. Obmittimus, pater beatiſſime, largitiones, liberalitates, dona, muneraque gratuita, quæ non modo ex eo viro, verum ex univerſo populo Florentino continua in nos, inque rem noſtram communem proveniunt; quod ſi dinumerari conveniat, diffuſa nimis proculdubio eſſet oratio noſtra. Hinc inſtauratus antemuralis terræ noſtræ per gyrum omnino totus, & propugnacula circum reparata, & etiam denuo conſtructa; delubra Sanctorum intra muros miro ordine pulcrificata; arces, ædeſque publicæ roboratæ, inſtauratæ, novatæ, conſtructæ; civiles quoque & plebejæ domus continuo magnis etiam diſpendiis inſtruuntur. Non enim, beatiſſime pater, hæc tot & tanta commoda nobis ex alia qualibet gubernatione proveniſſent, niſi ex hac unica humaniſſima, cujus omni refugio contuiti adjutique ea, in qua nunc ſumus, pene incredibili inſtauratione potimur.*

ANN. CHR. 1441.

II. Abbatia S. Urbani de Æſinante unitur alteri Valliscaſtri.

Ex paginis Fabrianenſibus ſancti Blaſii commiſerat olim idem Romanus pontifex, anno nimirum M. CCCC. XXXII. decimo-tertio kalendas martii pontificatus ſui anno primo Johanni cardinali tituli ſancti Petri ad Vincula Camaldulenſium protectori ad inſtantes preces Euſtachii abbatis Valle-caſtrenſis unionem monaſterii ſancti Urbani de flumine Æſinante cum altero Vallis-caſtri, cedente vel decedente moderno abbate ſancti Urbani. Verum tum propter abſentiam præſati cardinalis a Romana curia, qui eo anno ſe recepit ad patres concilii Baſileenſis, tum propter obitum utriuſque abbatis, Euſtachii nimirum Valle-caſtrenſis defuncti anno 1433. & Bartholomæi ſancti Urbani abbatis paulopoſt intermortui, literæ Eugenii executioni non fuerunt demandatæ; hinc inſtiterat anno præterito apud eumdem Romanum pontificem Gometius prior generalis Camaldulenſis, ut repetitis literis dignaretur hujuſmodi unionem præcipere. Quare quarto idus novembris anni elapſi pontificatus ſui decimi dederat in mandatis Nicolao de Peruſio priori ſecularis & collegiatæ eccleſiæ ſancti Venantii de Fabriano, ut ad executionem primarum literarum deveniret, ac in perpetuum adnecteret monaſterio Vallis-caſtri illud ſancti Urbani. Die itaque quinta januarii hujus anni Johannes a Foſſato abbas Valle-caſtrenſis eidem Nicolao priori Eugenii literas exhibuit; hic vero die trigeſima ejuſdem menſis, præſentibus Angelo Deoteſalvi priore eccleſiæ ſancti Johannis de Petriolo, & Bartholomæo Johannis priore ſanctæ Luciæ de Ancona, univit præfatum monaſterium ſancti Urbani cum Valle-caſtrenſe. Exinde abbatia Vallis-caſtri jampridem unita cum altera ſancti Blaſii de Fabriano, noviſſime autem cum illa ſancti Urbani appellata fuit, appellaturque hodie abbatia trium monaſteriorum unitorum. Ex iiſdem paginis Johannes abbas coadunato die XXIV. martii capitulo monachorum ſancti Blaſii Fabriani & ſancti Romualdi Vallis-caſtri, interventu etiam Franciſci Dominici Marconi prioris monaſteriorum Eremitæ, & Aquæ de Perellis, Angeli quoque prioris de Petriolo, nomine eccleſiæ ſancti Salvatoris de Aquapagana Spoletanæ diœceſis membri monaſterii Valle-caſtrenſis elegit in procuratorem pro bonis dictæ eccleſiæ de Aqua-pagana Melchiorem magiſtri Thomaſii de Camerino priorem ejuſdem eccleſiæ.

III. Electio Felicis in priorem ſancti Mathiæ.

Habemus ex chartis ſancti Mathiæ de Muriano, quod abdicante Angelo Ciera Gometius prior generalis elegit die XXIV. aprilis in priorem dicti monaſterii Felicem de Pavonibus monachum ſancti Michaelis; ſed cum Eugenius ſibi reſervaſſet collationem prioratuum vacantium, ſuſpenſa fuit ejus electio uſque ad diem ſeptimam ſeptembris anni ſequentis, qua commiſit Laurentio Juſtiniano epiſcopo Caſtellano, ut idoneitatem Fe-

Ann. Chr. 1441.

licis ad examen revocaret, ac juramentum exigeret. Quarta-decima februarii anni 1443. literas apoſtolicas exequutus fuit epiſcopus, & anno tantummodo 1444. die XVI. martii tum Laurentius epiſcopus, tum Paulus Venerius abbas ſancti Michaelis bullas Felici conſignarunt.

IV. De monaſteriis Maſſaccienſibus.

QUINTO kalendas decembris pontificatus ſui anno undecimo mandavit præfatus Romanus pontifex priori generali ordinis ſancti Silveſtri, Johanni abbati Vallis caſtri, & abbati ſanctæ Mariæ de Mollis Æſinæ diœceſis, ut Albertum Franciſci de caſtro Maſſaccii ordinis Camaldulenſis rectorem prioratus ſanctorum Jacobi & Chriſtophori de dicto caſtro inducerent in poſſeſſionem eccleſiæ & monaſterii ſanctarum Margaritæ & Catharinæ extra muros ejuſdem oppidi, in quo olim reſederant moniales ordinis ſancti Benedicti; & hoc ob reſervationem, quam ſibi fecerat omnium eccleſiarum & monaſteriorum, etiam monialium, aliorumque eccleſiaſticorum beneficiorum apud ſedem apoſtolicam vacantium; cum ſolito tamen cenſu debito venerabili fratri tituli ſancti Marci S.R.E. cardinali, ſacroſanctæ baſilicæ Lateranenſis archipresbytero & capitulo ipſius eccleſiæ. De monaſterio ſanctarum Margaritæ & Catharinæ extra Maſſaccium fuſe agit Sartius noſter [a] in epiſtola de Cupra-montana, cujus-moniales ſeſe receperant ad vacuum ſanctarum Mariæ-magdalenæ & Marthæ intra oppidum aſceterium ſeculo præterito, facta anno 1367. poteſtate illuc commeandi a capitulo baſilicæ Lateranenſis, cujus jus ſummum erat in utrumque monaſterium. Anno 1448. hæ ſanctimoniales apud Septem-pedanos novum ſibi domicilium compararunt, duabus exceptis, quæ in Maſſaccio perſeverarunt. Extat in archivo ſancti Blaſii de Fabriano pagina conceſſionis factæ a Johanne cardinale epiſcopo Præneſtino Sabinellæ Johannis Franciani moniali profeſſæ ſanctæ Catharinæ de Maſſaccio ordinis ſancti Benedicti, ut poſſit aliud monaſterium ejuſdem ordinis ingredi. Literæ datæ tertio kalendas maji Eugenii papæ IV. anno XVI. ſic incipiunt. *In noſtra propoſuiſti præſentia, quod tu olim poſt obitum mariti & filiorum tuorum, perſuaſione & cohortatione cujuſdam fratris tui conſobrini dictum monaſterium intraſti, & habitum inibi geſtari ſolitum aſſumpſiſti, ac profeſſionem regularem emiſiſti, & per aliquod tempus ibidem fuiſti laudabiliter converſata, demum adveniente incurſu atque oppreſſione gentium armigerarum comitis Franciſci monaſterium ipſum penitus deſtructum extitit, ob quam quidem deſtructionem coacta fuiſti tam tu, quam aliæ quatuor moniales, quæ in dicto monaſterio morabantur, armigerorum impetum fugere* &c. Anno 1423. recepta fuerat eadem Sabinella in monaſterium Valle-caſtrenſe ſub Euſtachio abbate. Anno 1502 Benedictus Muccius prior erat monaſterii nuncupati ſanctarum Catharinæ & Mariæ-magdalenæ, ſed ad parvum tempus perduravit hujus loci prioratus, quandoquidem San-ſeverinates moniales iterato ſeculo XVI. rediere ad SS. Catharinæ & Magdalenæ monaſterium, relictoque Benedictino ordine, quem hactenus retinuerant, ſuſceperunt habitum & inſtituta ſancti Franciſci.

a *Pag.* 78.

V. Gometio abdicante fit prior generalis Camaldulenſium Franciſcus.

HOC ipſo anno die XIII. decembris [b] prædictus Romanus pontifex reſignato in manibus ſuis prioratu generali Camaldulenſis ordinis a Gometio, qui electus fuerat a rege Portugalliæ prior ſanctæ Crucis Conimbtienſis diœceſis ordinis ſancti Auguſtini, electoque Franciſco de Agna tunc priore ſancti Benedicti extra muros Florentiæ in ſupremum præſidem, eamdem electionem confirmat. Datum Florentiæ anno XI. Trigeſima ſiquidem novembris vacante prioratu per translationem ejuſdem Gometii, Jacobus abbas ſancti Salvatoris Camalduli Florentini, qui a dimiſſione Gometii creatus fuerat vicarius apoſtolicus, præſentibus Placido Pavanello ab-

b §. *Electio* 98. *A.* 3. 2.

bate

Digitized by Google

bate generali Vallumbroſano, & Arſenio cubiculario domini papæ, convocatis in eccleſia eremi eremitis una cum Luca Majore, & cum abbatibus congregatis novam electionem proponit; qua propoſita Lucas Major ſurrexit, & in priorem elegit Franciſcum licet abſentem, ceterique electores tamquam divinitus inſpirati conſenſerunt, deſtinatis quatuor procuratoribus ad exhibendam illi ipſius factam electionem, qui conſenſit die decima decembris. Extant ad Franciſcum priorem ſancti Benedicti aliquot Ambroſii epiſtolæ. Gometius autem vix perveniens ad ſuum monaſterium in Portugallia, anno ſequenti obiit, ut habent Puccinellus, & Thomas Salvettus in ejus vita. Die XIX. decembris [a] Eugenius monaſterium vacans ſancti Petri de Rotis Arretinæ diœceſis per obitum Dominici abbatis contulit eidem Franciſco præſidi generali. ANN. CHR. 1441. [a] §. Brevia 17. A. 5. 4.

GENEVRA filia quondam magnifici domini Johannis Galeatii de Manfredis Faventini principis, & uxor potentis domini & militis Oſtaſii de Polenta filii domini Obizonis ob maximam reverentiam, quam habebat erga monaſterium Claſſenſe, donavit Aloyſio de Puteo abbati dicti monaſterii jus ſuum in quamdam poſſeſſionem ſitam in fundo ſancti Gervaſii plebatu ſancti Caſſiani juxta fluvium Sapis. Sequitur in archivo Claſſenſi teſtificatio Johannis Donati poteſtatis Ravennæ pro Veneto dominio. Oſtaſius Polentanus adſciverat ſibi in uxorem Genevram poſt obitum Conſtantiæ filiæ Ludovici Meliorati Firmani, quæ deceſſerat nullis liberis editis. VI. Donatio facta monaſterio Claſſenſi.

VIVEBAT in monaſterio ſancti Michaelis de Muriano ſolitudine, virtutum gloria & ſummæ contemplationis fama celebris beatus Petrus de Sardinia, nec unquam a ſuo propoſito deflectebat. Narrans cap. VIII. Maurus Lapi ejus vitæ ſcriptor Petri perſeverantiam in monaſticis exercitiis, & præſertim in oratione hæc ſingulariter, incompte quidem, de ipſo habet: *Dicitur*, inquit, *a multis tam de Venetiis, quam de Muriano, & de monaſterio ipſo, quod exiſtente ipſo patre in oratorio viſa ſunt ſupra tectum luminaria; & currentes ibi & interrogantes, quid hoc eſſet? nil aliud erat, niſi quod dictum eſt, quod Petrus in oratorio orabat. Et ita dicunt alii de iſto alio noſtro ſancti Mathiæ monaſterio, antiquitus viſa fuiſſe luminaria ſplendentia ſuper tectum; utrum ita ſit, ipſi ſciunt; ego non vidi, ſed audivi*. Deinde veniens ad aliquot Petri prophetias hæc ſubdit: *Dominus autem Petrus Loredanus & dominus Stephanus Contarenus eximii patricii hujus reipublicæ, quando mittebantur in præliis, devote accedebant ad illud devotum monaſterium, & adorato & deoſculato ligno ſanctæ Crucis, quod ibi eſt, & etiam ob reverentiam Petri patris noſtri ac mei in Chriſto, cum licentia ad ipſum humiliter accedebant, rogantes, ut pro ipſis orationes funderet ad Dominum, & ſuam benedictionem cum aqua benedicta ab ipſo recepta petebant, & rogabant, ut aliquid audirent ab eo, & ipſe pluries dixit eis: Ite in pace, quia Dominus erit vobiſcum, & cuncta erunt proſpera, & ita ſemper evenit. Ultima vero vice non acceſſerunt, & contrarium accidit*. Aliqua deinde de ſuis infirmitatibus, quas ſuſtinuit & patienter toleravit, ſubjungit capitulo ſequenti dicens: *Ergo & de ſuis infirmitatibus, quas ſerviendo Domino aquiſivit, dicamus, & hoc credo, quia tantum ſtetit genuflexus, & genuum flexiones fecit, quod taliter traxit humiditatem ex tabulis & petris, quia forte nude flectebat multis annis, & inde ex magno labore etiam crepuit, & tamen multo tempore occultum tenuit, nec propter hoc a ſuis genuflexionibus ceſſavit uſque ad ultimum, dum potuit. Unde ille pater ſuus, (Paulus Venerius abbas) quando ſcivit iſta, ſeparavit de omnibus, & præcepit, ut caligas & pelliceas longas portaret, & bra-* ANN. CHR. 1442. VII. Beati Petri de Sardinia monachi geſta & virtutes.

ANN. CHR. 1442.

& bragberium, ne tantam pœnam ſuſtineret, neque in deterius procederet, qui jam peſſime ſtabat, & tamen, tamquam ſi nihil haberet, infirmitatem non curabat, ſed ut ſemper fecit, ita & in omnibus perſeverabat. Refert etiam, *quod numquam vidi illum aliquam ſingularitatem facere in conventu tam in refectorio, quam in eccleſia vel alibi, quod poſſet digne argui. In patientia vero ipſum mirabilem vidi & intellexi, quia vidi eum ſperni & pingi ſatis inboneſte, & non una vice, & alii etiam talia viderunt, & ita in uno modo ſtabat, & remanebat in facie & in omnibus, tamquam ſi nil ſibi occurriſſet, & nihil aliud faciebat, niſi quod locum dabat, & injurianti ſe inclinabat, & minanti, & ipſum tamquam benefactorem ipſum pater beatus diligebat, immo ſe culpabilem in illis caſibus putabat, unde reſumebat zoccolos vel planellas, & recedebat, qui ex illis violentiis de pedibus ejus exibant, & diligebat inimicum, & non dubito oraſſe ſæpe pro ipſo; hoc eſt totum, quod eſt optimum.*

Dicamus aliquid ſpecialiter de ipſo ſingulari noſtro advocato apud Dominum. Certe, ut audivi (jam ſunt multi anni) quod exiſtens in ſacra noſtra eremo a generali noſtro reverendiſſimo, (Ambroſio nimirum Traverſario) *qui ipſum in ſuo monaſterio viderat & viſitaverat, ipſe in circulo eremitarum, tot & tanta dixerat de ipſo patre, quod mirati fuerunt omnes, & ego cum illis, quamvis & alias audiviſſem. Ut poſtea vidi oculis meis, & multo majora illic converſando, ſemper erat in cuculla in eccleſia, in pſalmodiis & oratione, & continuo ſilentio, attendens ad animam ſuam, nil curans de corpore, & contentus de extrema neceſſitate, & niſi pater abbas feciſſet ipſum providere & gubernare, ipſe male tractaſſet corpuſculum ſuum. Quando intrabat in eccleſiam exiſtens ſolus, aut quando exibat, ſemper intrabat & exibat proſtratus in terra, vel genuflexus oſculabatur ſolium portæ, & aquam benedictam accipiebat, & ſemper habebat aſpectus inclinatos ad terram, & omnibus ſibi obviantibus locum dabat tam majoribus, quam minoribus, & humiliter ſe inclinabat. Cum aliquo nunquam locutus eſt per illos quadraginta-tres annos, quod ibi fuit, abſque ſpeciali vel generali licentia domini abbatis, qui pater abbas paucis dabat tamen licentiam. Ipſe Beatus libenter audiebat, & pauca verba reſpondebat, quia ſciebat ſcriptum: In multiloquio non effugies peccatum. Neque unquam ſolus vel aſſociatus ibat per eccleſiam vel clauſtrum, aut per hortum cauſa ſpatiandi; immo numquam fuit in horto, niſi vocatus & miſſus a patre, & hoc bis vel ter fuit per ſpatium ſupradictum. Neque per feneſtram ſuæ cellæ, quæ erat ſuper hortum, & contra Venetias, umquam aſpiciebat, ſed etiam clauſam tenebat, ſi ſervitor ipſam non aperiebat. Et ita dicendum eſt de porta monaſterii, quia extra ipſum numquam exivit, niſi cum aliis ad indulgentiam Aſcenſionis, neque ſuis literas direxit vel aliqua verba, vel recepit ab illis aut ab aliis. Neque aliquando viſus eſt aliqualiter turbatus, aut voce elevata loquens, ſed ſemper plane & modeſte, & pauca verba et rationabilia, et bene ad propoſitum. Ita diligebat amicos ut æmulos, et quotidie viſitabat infirmos monaſterii, quando erant, pauca verba conſolationis eis dicendo, et cum magna humilitate; poſtea ſtabat devote, et numquam recedebat, niſi licentiatus, neque ſedebat, niſi ſibi impoſitum eſſet, et hoc ubique, et cum omnibus; ſed ipſe pater abbas et ceteri patres et fratres ſui in Chriſto ſuum deſiderium agnoſcentes revertendi ad ſua ſancta exercitia et ſolitudinem, cito ſibi dicebant, ut abiret. Et ipſe humilis pater facta ſemper magna reverentia cunctis aſtantibus procedebat. Omnibus ſe amabilem parabat ad colendum magis nutibus et operibus, quam verbis. Quando alicui aliquid dicere expediebat, magis ſignis et nutibus, quam verbis demon-*

ſtrabat,

ſtrabat, et eodem modo aliis ſibi aliquid dicentibus reſpondebat, aut ſubmiſſa voce communiter dicebat omnibus: Bene, bene. Et hoc quia nil aliud erat in corde, quam in ore et in operibus ipſius. Si aliqua mala vel fragilia audiret, compaſſionem intimam demonſtrabat. Vanam gloriam vero, ut comperi, non cognoſcebat. Nos autem miſelli &c. ANN. CHR. 1442.

VIII. Clerici S. Georgii de Alga expetunt monaſt. S. Jo: de Judaica.

GLERICI ſive canonici novæ congregationis ſancti Georgii de Alga Venetiarum, auctoritate & præſidio Romani pontificis Eugenii IV. qui ejus fuerat alter auctor & inſtitutor, cœnobia paſſim petebant & obtinebant monachorum, ſuæque congregationi adjungebant; noviſſime favore Laurentii Juſtiniani Caſtellani epiſcopi, qui & ipſe congregationis canonicorum inſtituta profeſſus fuerat, impetraverant ab eodem Eugenio monaſterium noſtrum ſancti Johannis-baptiſtæ de Judaica Venetiarum; quare Antonius Blancus prior ejuſdem cœnobii dominium Venetum adiit, ſuppliciterque efflagitavit loco non expelli. Dominium itaque hoc anno die decima auguſti in Rogatis ſequens tulit decretum editum in eccleſiis Venetis Cl. Cornelii [a] ex chartario ſancti Michaelis de Murano. *Cum venerit ad præſentiam noſtri dominii venerabilis pater prior ſancti Johannis de Judecha ordinis Camaldulenſis exponens, quod ad inſtantiam reverendi patris epiſcopi Caſtellani et clericorum ſancti Georgii de Alega, ſummus pontifex noviter conceſſit dictum prioratum et monaſterium ſancti Johannis dictis clericis ſancti Georgii de Alega, qui, ut fertur, habent bullas ab ipſo ſummo pontifice ſuper hoc, quod procedit in maximum onus et infamiam dictæ religionis et ordinis Camaldulenſis, proindeque nobis fuerit humiliter ſupplicatum, ut dignaremur non conſentire deſtructionem ejuſdem ſui ordinis in hac noſtra civitate, et præſertim abſque legitima ulla cauſa, ac attento, quod quando ædificatus fuit locus prædictus, promiſſum fuit fratribus religionis prædictæ, quod ſemper conſervarentur in loco et eccleſia ſupraſcripta, et ſit honor et debitum noſtri dominii nedum conſervare, ſed potius augere divinum cultum, ac ordines et religiones iſtius civitatis, præſertimque obſervantiæ; Vadit pars, quod ſuſpendantur bullæ prædictæ, et dicatur et committatur priori et fratribus ſancti Johannis prædicti, quod non debeant acceptare in loco ſuo prædictos clericos ſancti Georgii; et hæc noſtra intentio etiam priori et clericis ſancti Georgii debeat declarari, et quod amplius in hoc negotio ſe impedire non debeant. Et ſcribatur et mandetur oratori noſtro in Florentia, ut noſtri parte ſupplicare et inſtare debeat apud ſummum pontificem, quod dignetur revocare bullas prædictas, cum illis bonis et pertinentibus verbis, quæ collegio videbuntur, quoniam pro honore et debito noſtri dominii nobis non videtur poſſe pati, quod fratres ſupraſcripti expellantur hoc modo de eccleſia prælibata.* Die ſequenti viſitatum fuit monaſterium ſancti Johannis a Paulo Venerio abbate ſancti Michaelis & a Felice de Pavonibus priore ſancti Mathiæ de Muriano, & repertum eſt optime gubernatum & adminiſtratum, ut legitur in archivo Fontis-boni [b].

IX. Eugenii IV. brevia pro Camaldulenſium monaſteriis.

IDEM Romanus pontifex die XXIII. decembris pontificatus ſui anno XII. unionis vinculo ſimul fœderavit monaſteria ſanctæ Mariæ-Angelorum de Florentia, & ſancti Benedicti extra muros urbis, ita ut invicem poſſent commutari prælati & monachi utriuſque familiæ; ex tabulario ſanctæ Mariæ-angelorum [c]; ex quo etiam addiſcimus die ſeptima januarii hujus anni 1442. ſed facile ſtilo Florentino, hoc eſt anno ſequenti, acceſſiſſe ipſum Eugenium perſonaliter ad monaſterium & eccleſiam ſanctæ Mariæ-Angelorum, ac indulgentiam conceſſiſſe viſitantibus ipſam eccleſiam ea die, alteram vero indulgentiam dilargitum orantibus in dicta eccleſia die feſtiva ſanctorum Prothi, Hiacynthi & Nemeſii, quorum corpora ibidem colun-

a *Dec. I. pag.* 288.

b §. *Viſitatio* 12. *A.* 5. 8.

c *Num.* 21.

Ann. Chr. 1442.

coluntur undecima ſeptembris. Ceſſit hoc anno officio prioratus ejuſdem monaſterii Philippus de Vincis, inde abbas primum Cerreti, poſtea anno 1449. abbas electus ſancti Felicis in Platea; obiit autem anno 1460. Suffectus vero in priorem Angelorum Lucas Carduccius Florentinus.

Die octava auguſti hujus anni literæ etiam proſtant ejuſdem Eugenii indulgentiarum in viſitatione & reparatione eccleſiæ ſancti Michaelis de Lemmo in Hiſtria. Poſt biennium Johannes epiſcopus Parentinus die XVII. julii commendavit abbatibus & parochis ſuæ diœceſis, quatenus manus adjutrices ferrent ad reſtituendam in ſuis ædificiis præſatam eccleſiam; ex archivo ſancti Mathiæ de Muriano [a]. Iſidorus ſimiliter Ruthenus cardinalis tituli ſanctorum Petri & Marcellini ex ſancto Georgio Venetiarum, ubi reſidebat, eodem anno 1444. conceſſit indulgentiam centum dierum viſitantibus die ſancti Michaelis dictam eccleſiam ſancti Michaelis & ejus reparationem adjuvantibus, ad inſtantiam Petri de Monte Veneti abbatis ejuſdem monaſterii; ex ms. codice ſancti Johannis de Judaica.

Franciſcus prior generalis Camaldulenſis poſſeſſionem recepit monaſterii ſancti Petri de Rotis ſibi commendati ab Eugenio per Mariottum abbatem Deciani die ſexta februarii [b] ab incarnatione anni 1441. literæ executoriæ commiſſæ fuerant a pontifice Jacobo de Tornaquincis abbati ſanctæ Mariæ de Agnano, abbati ſancti Michaelis de Arretio, & Jacobo abbati Camalduli-Florentini.

Alter Franciſcus prior eremi ad Vivum Conrado quondam Jacobi archipreſbytero Montis-politiani vendit bona hoſpitalis ſanctorum Petri & Benedicti poſiti in territorio Monte-politianenſi; ex paginis monaſterii Roſæ Senarum [c].

a *Capſ. S. Mat.* 51. & 3.

b §. *Tenuta* 30 *A.* 5. 6.

c *Num.* 182.

Ann. Chr. 1443.

X.

Ejuſdem uniones aliquot eccleſiarum Camaldulenſium.

DEDIT in mandatis hoc anno Eugenius IV. Stephano priori generali Montis-ſani Camerinenſis diœceſis congregationis ſancti Silveſtri, ut uniret prioratum ruralem & ſine animarum cura de Aqua-perellis ordinis Camaldulenſis cum prioratu parœcialis eccleſiæ ſancti Benedicti de Frandolaſiis extra muros Caſtri-plani Æſinæ diœceſis, quæ conſueverat gubernari per monachos abbatiæ ſanctæ Helenæ de Serra-ſancti-Quirici ordinis ſimiliter Camaldulenſis, quæque tunc temporis minabatur ruinam, & reparatione indigebat. Hanc vero unionem curaret ad petitionem Franciſci prioris generalis Camaldulenſis, qui eccleſiam de Aqua-perellis obtinebat in commendam, & Johannis de Cabanis monachi beatæ Mariæ de Clara-valle Ciſtercienſis ordinis Senogallienſis diœceſis, qui eccleſiam ſancti Benedicti regebat, cedente vel decedente Franciſco Dominici de Domo priore præfati prioratus de Aqua-perellis. Datum Florentiæ anno M. CCCC. XLII. (more Florentino) quinto idus januarii pontificatus ſui anno XII. Comparuit die XXVIII. maji dictus Johannes de Cabanis in monaſterio ſancti Benedicti extra muros Florentiæ, ac in manibus ejuſdem Franciſci prioris generalis prioratum de Frandolaſiis dimiſit cum omnibus juribus & poſſeſſionibus ſuis, qui receptus deinceps fuit pro eremo & ordine Camaldulenſi. Videatur Appendix.

Idem pontifex anno XIII. duodecimo kalendas .... providere volens eremo Camaldulenſi imminutæ quamplurimis proventibus ob turbines bellorum, diverſoſque eventus, attendens, quod nulli, niſi ſanctæ Romanæ ſedi eſt ſubjecta, & tantum recommendata communi Florentino, ſignificavit eam comprehendi non debere in impoſitione facta a Bartholomæo Zabarella archiepiſcopo Florentino ſexaginta millium Florenorum, præſertim etiam, quia ſita eſt extra dominium Florentinum, & revocavit,

quæ

quæ in contrarium facta forent, vel fierent; ex tabulario Fontis-boni [a].

ANN. CHR. 1443.

a §. Privilegia 12. A. ſ. 10.

XI. Hiſtoria monaſteriorum unitorum parthenoni S. Agathæ de Florentia.

COPULAVERAT anno 1435. kalendis octobris anno quinto præfatus pontifex, opera Thomæ Thomaſinii epiſcopi Traguriensis, & viſitatoris generalis apoſtolici monaſteriorum Florentinorum, cum parthenone ſanctæ Agathæ de Florentia monaſteria ſanctæ Mariæ de Nive, ſancti Silveſtri Sanctucciarum, & ſanctæ Urſulæ ejuſdem urbis, quæ ad inopiam vergentia paria ulterius non erant divino promovendo cultui, monaſticæque diſciplinæ ſervandæ. Monaſterium ſanctæ Mariæ de Nive appellatum etiam ſanctæ Mariæ intemeratæ, moniales albas alebat congregationis Pulſanenſis ordinis ſancti Benedicti, ſubjectas abbati ſanctæ Mariæ de Fabroro ejuſdem congregationis; Diſcalceatæ quoque vocabantur, quia pedibus diſcalceatis procedebant, ut etiam viri ejus inſtituti. Earum habitatio erat ſub podio ſanctæ Margaritæ a Montici parum diſtante ab urbe Florentiæ, cujus hodie monaſterii ſuperſunt veſtigia integra eccleſiæ, & in proximo prædio ſcatent balnea aquæ dulcis memorata a Varchio, & in libris Proviſionum reipublicæ Florentinæ. Feminarum habitatio aliquantulum diſtabat ab abbatia virorum Fabrori contigua monaſterio dicto de Paradiſo, cui hodie unita fuit abbatia de Fabroro. Stroctius in ſua relatione affirmat in utrumque virorum & & mulierum Pulſanenſium monaſterium jus patronatus habuiſſe familias Amideorum & Gherardinorum; mentionem pariter diſcalceatarum ſe reperiiſſe in paginis anni 1287. appellataſque fuiſſe mulieres Montici. Verum pericula moleſtiæque bellorum eas coegerunt ad urbem ſe recipere. In ms. codice olim ad uſum Coſmi de Arena & a Ferdinando Melioris deflorato pagina 136. ſequens legitur excerptum ex veteri pagina: *Anno Domini* M. CCC. XXXIX. *quartadecima februarii indictione* VIII. *actum in eccleſia monaſterii ſanctæ Mariæ Scalceatarum feminarum de prope Florentiam ordinis ſancti Benedicti. Religioſa domina Johanna abbatiſſa dicti monaſterii ad evitandas multas & varias, & diverſas injurias & ſcandala & oppreſſiones cum capitulo ſtatuit tranſlatare conventum, & ad civitatem Florentiæ venire, ubi de novo monaſterium condere, conſtrui & hedificari poſſit, & locum emit in Campo-regio, qui locus dicitur eſſe Bartholomæi filii Neronis Nigi Dieteſalvi, & protrahitur de retro, a primo via, per quam itur per burgum ſancti Laurentii ad ſanctum Gallum, a ſecundo presbyteri Bonzi & hoſpitalis ſancti Galli, a quarto fratrum ſancti Marci muro communi in medio, a quinto hoſpitalis ſancti Johannis, & Gratia Guittomani.* Reapſe in alia pagina anni M. CCC. XLVII. indictione prima XXVIII. octobris ſervata in monaſterio ſanctæ Agathæ, legitur: *Bartholus quondam Leli vendit monaſterio ſanctæ Mariæ Intemeratæ ſcalciatarum in via ſancti Galli poſito in populo ſancti Laurentii.* In urbe commorantes perſeverarunt ſub regimine abbatis Fabrori. Hoc ipſo anno M. CCC. XLVII. die XXVI. aprilis Philippus abbas monaſterii diſcalceatorum maſculorum confirmavit Lenam Manetti Lamberti in abbatiſſam hujus parthenonis; ex tabulario eodem ſanctæ Agathæ. Anno 1403. [b] mutarunt nomen & titulum ſanctæ Mariæ Intemeratæ in illud ſanctæ Mariæ de Nive ex donatione cujuſdam domus in platea ſanctæ Crucis facta ab Alamanno Andreæ Ghetti Florentino ea conditione, ut ita denominaretur deinceps earum eccleſia; quod confirmavit, ratumque habuit Balthaſſar Coſſa cardinalis legatus & vicarius apoſtolicus Bononiæ anno 1409. Cum Eugenius IV. anno 1435. redditus hujus monaſterii adjecit parthenoni ſanctæ Agathæ, ædificium ſitumque ejuſdem monaſterii non adjunxit; locum enim dedit prioriſſæ & ſororibus Pœnitentiæ ſive tertii ordinis ſancti Dominici, ex bullario ordinis Prædicatorum [c], quæ tamen paulopoſt receſ-

b *Num.* 17.

c *T. III. pag.* 47.

Ann. Chr. 1443.

a Pag. 471.

receſſerunt, ut incolerent monaſterium ſanctæ Luciæ, cujus moniales una cum aliis ſanctæ Mariæ Reginæ-cœli tranſierant ad ſanctæ Catharinæ aſceterium, ut tradit etiam Johannes de Auguſtiniis in vita epiſcopi Thomaſini [a]. Itaque relictum locum donavit idem Romanus pontifex canonicis regularibus abbatiæ ſancti Bartholomæi prope Feſulas, qui hoſpitium in urbe non habebant. Facile in hac poſtrema bulla pro canonicis leguntur una cum monaſterio donata ipſis etiam monaſterii bona; quare moniales ſanctæ Agathæ, quæ jam receperant in ſuum aſceterium moniales diſcalceatas de Nive, quæque obtinebant ab anno 1435. ipſarum bona, litem moverunt canonicis. Hæc lis compoſita fuit hoc anno 1443. ab Antonio Corrario cardinale dicto Bononienſi, & epiſcopo Oſtienſi, qui declaravit eccleſiam & monaſterium ſanctæ Mariæ de Nive cum creditis Montis, & cum bonis intra urbem Florentiæ pertinere ad abbatiam Feſulanam, bona autem extra urbem ſpectare ad moniales ſanctæ Agathæ, cum obligatione tamen ipſis impoſita recipiendi intra monaſterium ſuum duas inſuper moniales ſancti Martini a Cojano, quarum aſceterium copulatum fuerat ab eodem Eugenio præſatæ canonicorum abbatiæ. *Actum anno* M. CCCC. XLIII. *indictione* VI. *die* II. *julii in eccleſia monaſterii ſanctæ Agathæ de Florentia*. Monaſterio ſanctæ Mariæ de Nive adjunctum fuerat anno 1383. die XIX. novembris indictione VII. permittente Simone abbate Vallumbroſano, alterum monaſterium ſancti Hieronymi de Florentia ordinis ſancti Benedicti Vallis-umbroſanæ congregationis, ſitum in populo ſancti Georgii, Paula abbatiſſa ſancti Hieronymi cum ſeptem monialibus tranſeunte die octava decembris ad monaſterium ſanctæ Mariæ Intemeratæ, ubi recepta fuit a Nicoloſa abbatiſſa, & a Michaele abbate Fabrori; cujus unionis inſtrumenta autographa ſervantur in eodem monaſterio ſanctæ Agathæ.

De unione monaſterii ſanctæ Urſulæ ad illud ſanctæ Agathæ conſulantur, quæ congeſſimus ad annum 1363. illud unum addentes in relictum aſceterium ſanctæ Urſulæ ingreſſas fuiſſe ad habitandum moniales de obſervantia ſancti Franciſci.

Demum tertium monaſterium, quod anno 1435. ab Eugenio adjunctum fuit florentiori ſanctæ Agathæ, appellabatur ſancti Silveſtri Sanctucciarum. Originem huic parthenoni dedit anno 1300. Johannes Melioris Giraldi de Claramontenſibus canonicus Florentinus, qui donavit religioſæ mulieri Sanctucciæ abbatiſſæ generali congregationis Sanctucciarum ordinis ſancti Benedicti terram in populo ſancti Laurentii in loco dicto Campo-regio & Cruce de via. Primus lapis benedictus fuit nomine capituli Florentini a plebano ſancti Johannis, vacante epiſcopatu ob mortem Franciſci Monaldeſchi. Poſſeſſionem loci accepit Martha monialis ſanctæ Mariæ-magdalenæ Burgi-ſancti-Sepulcri ejuſdem congregationis. Plurium annorum ſpatio pietate floruit ſancti Silveſtri monaſterium, ſed collabente diſciplina, relictaque ſupperſtite abbatiſſa cum una moniali, Eugenius ipſum adjunxit eodem anno 1435. monaſterio ſanctæ Agathæ, eccleſiam autem & locum donavit ſocietati archangeli Raphaelis. Locus deinde tranſiit ad fratres Montis Aſinarii ſive Montis-Senarii ex bulla data Florentiæ die XXIII. aprilis anni 1438. quam memorat Gamurrinius [b]. Ipſam eccleſiam & locum beneplacito apoſtolico Alexandri VI. anno 1493. tandem obtinuit Jannotius Pandulphinius epiſcopus Trojæ, qui poſtea permittente Leone X. anno 1517. 28. maji, & 1520. undecima februarii, ſuper eccleſiam & locum palatium erexit familiæ ſuæ, opus Raphaelis Urbinatis, e regione monaſterii ſancti Lucæ, ſervans tamen oratorium ſancto Silveſtro papæ dicatum cum epigraphe, ut narrat Strozius.

b T. V. pag. 126.

Obiit

Obiit hoc anno Benedictus Lancius Foro-livienſis, olim prior generalis Camaldulenſis ante Ambroſium, abbas deinde ab ipſo electus ſancti Zenonis urbis Piſarum. Corpus ejus conditum fuit in peculiari cenotaphio cum hac epigraphe in tabula marmorea ſuper illud ſita.

Ann. Chr. 1443. XII. Obitus Benedicti abbatis S. Zenonis Piſarum.

HOC. TVMVLO. JACENT. CINERES. ET. OSSA. RECLVSA
BENEDICTI. ABBATIS. MONASTERII. SANCTI. ZENONIS
QVI. X. ANNIS. GENERALIS. ANTE. CAMALDVLENSIS
TOTIVS. ORDINIS. GRATIA. FVIT. OMNIPOTENTIS
QVI. SVA. CLEMENTIA. PERDVCAT. AD. REGNA. SVPERNA
EIVSDEM. ANIMAM. AETERNA. QVIETE. FOVENDAM.

In ſuperiori vero cenotaphii circulo legitur: ✠ CARITATE. LECTOR. AD. CHRISTVM. ✠ PRO. ME. SIS. ORATOR. ✠ 1443. Benedicti abbatis ſanctiZenonis memoria etiam ſupereſt in tabulis archiepiſcopatus Piſani, cum vicarium generalem egerit in eadem curia.

Ann. Chr. 1444. XIII. Et Sandelli abbatis Carcerum.

Decessit præſenti anno Franciſcus Sandellus abbas ſanctæ Mariæ de Carceribus; electus fuit in ejus locum a conventu monachorum ipſius cœnobii Petrus Boldù monachus, non abbas, ut habet Fortunius, ſancti Michaelis de Muriano, recuſantibus dignitatem Nicolao priore Camalduli Veronæ, & Benedicto Zane altero monacho ſancti Michaelis, qui electi a capitulo monachorum Carcerenſium die vigeſima-ſecunda aprilis præeſſe refugerunt. Verum Eugenius IV. Romanus pontifex attendens, quod locus principalis ordinis Camaldulenſis, nempe eremus Camalduli, per priorem regi conſuevit, habenſque in optatis, ut præfatum Carcerum cœnobium, ſicut etiam nonnulla alia dicti ordinis cœnobia, pro ipſorum conſervatione, ac ut in eis laudabilis & regularis obſervantia continuo vigere & incrementa ſuſcipere valerent, ſimul unirentur in congregationem, ſuppreſſit in ipſo abbatialem dignitatem, volens, ut de cetero perpetuis temporibus haberetur tamquam prioratus conventualis, & per priorem triennalem gubernaretur, qui a priore generali ordinis confirmationem obtineret. Datum Romæ apud ſanctum Petrum anno M. CCCC. XLIV. quarto idus maji pontificatus ſui anno XIV. Eadem die Martino archiepiſcopo Corphienſi, Hermolao Barbaro electo Tarviſino epiſcopo, & priori ſancti Mathiæ de Muriano dedit in mandatis, ut electum Petrum Boldù priorem triennalem mitterent in poſſeſſionem ejuſdem monaſterii. Die quinta-decima julii ſub excommunicationis & privationis pœna, ac in vim obedientiæ ſalutaris præcepit eidem Petro Carcerenſi priori, ut cum uno ſui monaſterii ſocio ad diem Exaltationis ſanctæ Crucis menſe ſeptembris intereſſe deberet in monaſterio ſanctæ Mariæ-angelorum de Bononia ad requiſitionem Franciſci prioris generalis ordinis, nimirum, ut in eo loco ageretur de reformatione congregationis Camaldulenſis, & de conſtituenda nova monaſteriorum unione. Demum nono kalendas auguſti commiſit præfato Martino archiepiſcopo Corphienſi tunc Venetiis reſidenti, & plebano ſancti Pantaleonis Venetiarum, ut recuperare ſatagerent ad petitionem ejuſdem Petri prioris & conventus Carcerum bona dicti monaſterii, quæ Hieronymus & Ludovicus Matthæi de Sandellis fratres olim Franciſci abbatis, aliique laici viri Caſtellanæ diœceſis contra ſas uſurpaverant. Hæc ex monumentis ejus monaſterii in codicem redactis.

Ann. Chr. 1444. XIV. De uniendis monaſteriis Camaldulenſibus in congregationem.

Quoad breve Eugenii, quo præcipiebatur Petro priori acceſſus ad urbem Bononienſem pro habendo capitulo ordinis, ſimile legitur denuntiatum die quinta julii Felici de Pavonibus priori ſancti Mathiæ de Muriano, aliudque univerſale [a] die ſeptima ſeptembris pontificatus anno xiv. omnibus abbatibus Camaldulenſibus, ut electo de conſilio monachorum ſocio, cum ipſo ſe conferrent Bononiam ad monaſterium ſanctæ Mariæ angelorum die ſanctæ Crucis, tum ad negotia ordinis tractanda, tum ad ineundam monaſteriorum unionem ad inſtar recentis congregationis ſanctæ Juſtinæ de Padua monachorum nigrorum. Paulus Venerius abbas ſancti Michaelis de Muriano in obſequium hujus Brevis congregavit capitulum ſuorum monachorum, ſed monachi reverenter ſuſcepto mandato literarum apoſtolicarum, reſpondendum cenſuerunt tum propter infirmitatem ſui abbatis neminem mitti debere ad capitulum generale, tum etiam unionem eo temporis non eſſe opportunam, ſed monaſteria, quæ in obſervantia diſciplinæ jam vigebant, in eo ſtatu debere permanere, nihilque eſſe innovandum; atque ea ſuper re inſtrumentum conſcribi fecerunt patribus congregatis Bononiæ per Chriſtophorum priorem ſancti Martini de Opitergio, die ſexta ſeptembris; ut legitur in tabulario Fontis-boni [b]. Inter epiſtolas collectas a Mauro Lapi legitur epiſtola Lucæ Carducii prioris Angelorum Florentiæ ipſi Mauro ſcribentis die 22. ſeptembris, Franciſcum priorem generalem acceſſiſſe ex Urbe Florentiam cum breve ſanctiſſimi papæ, de uniendis monaſteriis & prioratibus, & de reducendo regimine ad trium annorum ſpatium. Id tamen minime præſtitum fuit hoc anno ob longiorem moram Franciſci generalis in curia Romana, ſed dilatum poſt biennium.

a §. *Brevia* 59. *A.* 5. 16.

b §. *Mandatum* 85. *A.* 5. 15.

XV. Unio eccleſiarum monaſterio Vallis-caſtri præcepta ab Eugenio IV.

Prædictus Romanus pontifex pridie idus decembris anno pontificatus ſui quarto-decimo commiſit abbati monaſterii ſanctorum Laurentii & Euſtachii de Sancto-ſeverino Camerinenſis diœceſis, ut quandoquidem monaſterium Vallis-caſtri tenues redditus habebat, qui duodenario monachorum numero alendo non ſufficiebant, & inſuper reparatione indigebat, ad petitionem Johannis Valle-caſtrenſis abbatis adjiceret ad id monaſterium & uniret eccleſias ſine cura ſancti Salvatoris de Lanciano, & ſancti Patrignani de Colcello caſtri Genghæ ejuſdem diœceſis, quæ pertinere noſcebantur ad collationem & diſpoſitionem prædicti abbatis & conventus Valle-caſtrenſis.

Legitur ſub hoc anno Senatus Veneti conſultum de erigendo monaſterio ſancti Johannis de Judaica in hoſpitale. Bonacurſius de Benedictis ex teſtamento mandaverat, ut apud ipſum monaſterium hoſpitale erigeretur, quod deinde fluxu temporis ex humanarum rerum conditione extinctum fuit, ipſiuſque ædes in pii ſodalitii uſum converſæ fuerunt anno 1430. Quum autem circa ea tempora cogitaſſet Senatus de magnifico in urbe hoſpitali ædificando, ad ſubſidium infirmorum aliorumque pauperum & miſerabilium perſonarum, nullum pio operi opportuniorem locum invenit, quam locum monaſterii ſancti Johannis de Judaica, in quo decrevit hoſpitales ædes erigere, quod tamen ignotis de cauſis nulla habuerunt exordia. Senatus-conſultum proſtat in ſupplemento [c] ad eccleſias Venetas Cl. ſenatoris Flaminii Cornelii, cujus etiam ſunt ſuperiora verba.

c *Pag.* 35.

Ann. Chr. 1445. XVI. Aliarum eccleſiarum anno dicto monaſterio in capitulo Fontis-boni.

Franciſcus prior generalis Camaldulenſis ceterique definitores congregati hoc anno in capitulo generali congregationis habito in Fonte-bono, quorum nomina ſunt Auguſtinus Major, Thomas eremita, Antonius abbas Berardingorum & ſancti Vigilii, Johannes abbas Vallis-caſtri

& ſan-

ANN. CHR. 1445.

& ſancti Blaſii de Fabriano, Philippus abbas ſancti Hilari de Galeata, & Jacobus abbas ſancti Salvatoris Camalduli Florentini, ad petitionem ſupradicti Johannis abbatis Valle-caſtrenſis & Fabrianenſis ſancti Blaſii, unitas voluerunt ejus monaſterio ſancti Blaſii plures eccleſias ſuffraganeas hujus cœnobii, ſolitaſque gubernari per monachos ejuſdem monaſterii, nimirum eccleſiam ſancti Petri de Muſcano, eccleſiam ſancti Stephani de Valle Montis-agnani, eccleſiam ſancti Laurentii, eccleſiam ſanctæ Mariæ de Colle-peco in territorio Fabriani, eccleſiam ſancti Parerniani, eccleſiam ſancti Angeli de Roſenga in territorio Genghæ, ita tamen ut abbas ſancti Blaſii curam ſpiritualem earumdem eccleſiarum committeret duobus ex ſuis monachis magis idoneis. Facultas conceſſa a capitulo ſcripta eſt per manum Nicolai prioris ſanctæ Mariæ de Balneo & cancellarii die XXIV. novembris anni Domini M.CCCC.XLV. indictione VIII. ex archivo ſancti Blaſii de Fabriano in Appendice.

XVII. Abbatia Uranenſi ſublata Camaldulenſibus, paulopoſt reſtituta.

MALEVOLORUM calumniis monaſterium Uranenſe in territorio Britonorienſi ab ordine Camaldulenſi abſtrahitur hoc anno, & adjungitur ordini canonicorum ſancti Marci de Mantua, abrogato Bartholo abbate, & commiſſa executione literarum apoſtolicarum Venturæ de Abbatibus epiſcopo Britonorienſi. Datæ ſunt literæ apud ſanctum Petrum kalendis junii anni M.CCCC.XLV. [a] Sed quamprimum ab eodem Eugenio ordo Camaldulenſis in eo monaſterio reſtituitur; qua occaſione legitur ſub annis ſequentibus Johannes a Ferro monachus Camaldulenſis prior & rector eccleſiæ ſanctiſſimæ Trinitatis Britonorii, quæ cœnobio Uranenſi ſubjiciebatur. Poſtbac tamen in commendam monaſterium abiit, reperimuſque abbates commendatarios hujus cœnobii Baptiſtam Zenum cardinalem ſub Sixto IV. Franciſcum cardinalem Borgiam, Petrum-franciſcum Cinughium Senenſem, Veſpaſianum Gbiberti Cæſenatem, hominem litibus addictiſſimum, qui clandeſtine abbatiam obtinuit, ſub quo ordo Camaldulenſis plura diſpendia toleravit, monaſterium jacturam bonorum & ſubſtantiarum, chartarum quoque fecit, & præcipue jus decimarum, quas dono dederat olim Ægidius epiſcopus Foro-popilienſis, & demum ædificiorum, quæ in ruinam miſerabiliter ierunt.

a Fort. P. I. Lib. II. cap. 19.

Cum negligerent vel Franciſcus prior generalis, vel Petrus prior ſanctæ Mariæ ad Carceres monachorum numerum & familiam conſtituere in Carcerum cœnobio, Eugenius anno XV. ſui pontificatus Franciſco priori denuntiavit; quod, niſi citius de monachis provideretur, iterum ipſum monachis pulſis reſtituere intendebat canonicis regularibus ſancti Auguſtini antiquis habitatoribus ejus loci; ex tabulario Fontis-boni [b].

b S. Brevia 60. A. 5. 19.

XVIII. Moniales Quercetanæ tranſlatæ in monaſter. S. Agathæ Florentiæ.

IDEM pontifex monaſterium ſanctæ Mariæ de Querceto monialium Camaldulenſium tradidit hoc anno hoſpitali ſancti Johannis-baptiſtæ, quod appellabatur *Bonifacii*, conditi ſcilicet a Bonifacio Ugolotti Lupi Parmenſe marchione Soragnæ & equite, qui ipſum fundaverat una cum alia domo hoſpitali anno 1377. perfecerat autem anno 1387. unum pro viris, alterum pro mulieribus in via ſancti Galli. Moniales vero Quercetanæ ſuperſtites tranſlatæ fuere ad ſanctæ Agathæ aſceterium, ampliato illarum ædificiis hoſpitale Bonifaciano; hinc ad hodiernam diem cœmeterium, in quo humantur cadavera obeuntium in dicto hoſpitali, denominatur *Quercetum*.

XIX. De abbatia Vangaticienſe, & de Mariano Cartuſiano.

EXCESSIT e vita hoc anno Antonius Corrarius cardinalis Bononienſis dictus, epiſcopus Oſtienſis, & monaſterii Vangaticienſis abbas commendatarius. Dies ejus obitus in urbe Patavina fuit decima-nona januarii, humatuſque fuit in eccleſia ſancti Georgii de Alga Venetiarum apud ſuos canonicos,

ANN. CHR. 1445. quorum olim auctor fuerat. Electus eſt in abbatem Vangaticiæ Ludovicus Scarampus, Mediarota de Arena vocatus a familia materna Patavina, qui ex medico factus patriarcha Aquilejenſis, legationibus multis perfunctus, duxque exercitus pontificii in Etruria contra Vicecomitem, debellatoque duce Picinino prope Anglarium, creatus fuerat anno 1440. a Romano pontifice Eugenio S. R. E. cardinalis presbyter tituli ſancti Laurentii in Damaſo.

De Mariano monacho Cartuſienſi, & uno ex primis habitatoribus ſimulque primo priore inſulæ ſancti Andreæ in Litore Venetiarum agunt Johannes de Auguſtinis [a] in ſuo opere *de Scriptoribus Venetis*, & Cornelius [b] in ſuis *Venetis eccleſiis*. Hic Marianum Volaterranum facit patria, profeſſum autem Cartuſiæ Florentinæ, ille vero aliquot in medium profert opera ejuſdem Mariani. Ex epiſtola, quam ſcripſit hoc anno ad Maurum Lapi monachum ſancti Mathiæ de Muriano idem Marianus, plura edidit metro. Ipſam breviſſimam ſubjicimus: *Honorando in Chriſto tamquam patri domno Mauro ordinis Camaldulenſis Venetiis in ſancto Mathia de Muriano in Chriſto Jeſu æternam ſalutem. Obſecro caritatem veſtram honorande in Chriſto, ut mittatis per latorem præſentis, videlicet Angelum de Imola librum noſtrum in metris; nam certis cauſis neceſſarius eſt mihi his diebus. Nam quidam venturi ſunt hic ad videndum & examinandum, ut antequam moriar, corrigatur quidquid in eo apparet corrigendum. In Chriſto valete. Ex clauſtro Cartuſienſis ordinis in monaſterio ſancti Andreæ de Litore Venetiarum prima decembris anni* 1445. *Veſter in Chriſto frater Marianus*. Metra, de quibus loquitur, erunt duo poemata Latina, quæ dicavit Petro Donato epiſcopo Patavino, alterum contra poetas laſcivos, alterum de ſeptem Verbis Domini in cruce pendentis. Excerpta horum poematum habemus in bibliotheca noſtra: Synopſis autem & argumentum primi poematis indicatur his verſibus:

Paſtorem Patavum metris his excitat auctor
Turpibus ut pulſis de Chriſti plebe poetis
His ſacris epulis commiſſum paſcat ovile.

Subjunguntur varia epigrammara tum in Sanctorum honorem, tum in laudem celebrium virorum. Tomo ſecundo [c] codd. Taurioenſium codice DC. II. folio 36. adnotantur Mariani Cartuſienſis monachi carmina de *Morte & de Laudibus B. M. V.* Vivebat Marianus etiam anno 1448. quo ipſius meminit Franciſcus Barbarus in epiſtola ad Johannem-franciſcum monachum alterum Cartuſianum.

Mentionem ingerit ſub hoc anno Fortunius [d] monaſterii Camaldulenſis mulierum, quod appellabatur Geniſtæ apud Montem-varchium tamquam ſubjecti parthenoni ſancti Johannis-evangeliſtæ de Buldrone. Ad illud miſſa fuit, quæ titulo abbatiſſæ moniales regeret, Helena Biſcheri monialis Buldronenſis. Lucas Carduccius ex priore Angelorum Florentiæ abbas factus ſancti Savini de Piſis locum fecit Gaſpari Johannis de Deis, qui per tria triennia ſubinde confirmatus Angelorum monaſterium rexit.

XX. Obitus abbatis Panormitani. VIVERE deſiit hoc anno Nicolaus Tudeſcus ſeu de Tudiſco Catanenſis, qui & Panotmitanus ab aliis dicitur, & Abbas antonomaſtice appellatur. Hic ex auditore Rotæ archiepiſcopus Panormitanus & cardinalis a Felice V. pſeudo-pontifice in ſchiſmate electus, inſenſiſſimus ſemper fuit in ſynodo Baſileenſi Eugenio IV. Petrus Ricordatus in Hiſtoria Monaſtica ſub die IV. aſſerit ſe accepiſſe ab Antonio Piſano generali Camaldulenſi, Nicolaum, antequam ad dignitates evocaretur, fuiſſe abbatem monaſterii noſtri Roſæ Senarum, atque adeo ad Camaldulenſem familiam pertinuiſſe.

[a] T. II. pag. 153.
[b] Dec. XII. pag. 147.
[c] Pag. 162.
[d] P. I. Lib. II. cap. 21.

Ann. Chr. 1446. XXI.

Prima unio novem locorum congregationis Camaldulenſis.

PRÆSENTI *anno* M. CCCC. XLVI. *exciti jam novem ordinis antiſtites Gometii hortatibus (ſimul reformatione ac mirifico profectu aliarum congregationum , quæ ſanctimonia regulari ac celebri fama totam eccleſiam mirifice illuſtrabant ; idque pontifici tam gratum , quam quod gratiſſimum fore compertum habentes) de ineunda quoque inter Camaldulenſes congregatione tractarunt , emanaruntque literæ a pontifice ad Franciſcum generalem , quibus comitia generalia ad ſancti Sabini Piſarum indicta ſunt , ubi ipſi antiſtites perpetuis ſe prælaturis abdicantes ſtatuerunt , ut nemo ipſorum in futurum niſi per triennium præeſſe poſſet , ſingulique redintegrationi regularis obſervantiæ ſummo ſtudio ſic incumberent , ut monaſticæ inſtitutionis nitor æque ubique reſtitueretur. Porro novem antiſtites ſunt iſti ; prior Angelorum Florentiæ , & prior ſancti Benedicti , abbas ſancti Michaelis Murani , & prior ſancti Mathiæ , prior Carcerum , abbas ſancti Sabini Piſarum ; prior Roſæ Senarum , prior Angelorum Bononiæ , & prior ſancti Johannis Judaicæ* . Hæc Fortunius [a] ; ex archivo autem ſancti Blaſii de Fabriano novæ congregationis ratio , legeſque fuſius declarantur io bulla Eugenii IV. data Romæ apud ſanctum Petrum anno M. CCCC. XLVI. decimo-ſeptimo kalendas januarii pootificatus ſui anno XVI. qua confirmat præſatorum monaſteriorum unionem ad congregationem efformandam , dictam novem locorum. Ait, quod in monaſteriis ſancti Michaelis & ſancti Mathiæ de Muriano, ſancti Savini Piſarum , ſanctæ Mariæ de Carceribus , ſanctæ Mariæ Angelorum de Florentia , & ſancti Benedicti extra mœnia ejus urbis , & ſanctæ Mariæ de Roſa Senarum regularis jam viget obſervantia; in monaſteriis ſanctæ Mariæ Angelorum de Bononia & ſancti Johannis de Judaica cum viguerit temporibus anteactis , ſpes indubia effulget, quod poterit introduci ; in iis propterea cœnobiis ſtatuit, quod prælati ad triennium dumtaxat regimen teneant ; quo tranſacto in capitulis generalibus ordinis , quæ de triennio in triennium etiam de cetero celebrabuntur, renuntient ſuis prælaturis. Iiſdem legibus ſubjicit monaſteria , quæ de novo ad eamdem obſervantiam rednci contigerit. Statuit pariter, ut in capitulis generalibus, præter generalem priorem & duos eremitas, & præter definitores prælatos, duo monachi non prælati ex prædictis monaſteriis eligantur in viſitatores uſque ad aliud capitulum, qui annuatim ipſa monaſteria viſitent & reforment , & ſingulis annis accedant ad eremum Camaldulenſem, & ſimul cum viſitatoribus generalibus ordinis diſponant, conſtitutiones novas faciant , veteres tollant , uoiant beneficia manualia , omniaque peragant , quæ ad otilitatem eorum monaſteriorum vergant , fierique demandetur id , quod majori parti congruum viſum fuerit. Clauſuram inſuper conſuetam monaſteriorum ſanctæ Mariæ de Angelis & ſancti Benedicti de Florentia in ſuo robore permanere , & laudabili inſtituto decernit. Si aliqua ex iis monaſteriis ad egeſtatem devenerint, reliqua obſervantia monaſteria caritativa ſubſidia miniſtrent . Ut autem duobus monaſteriis exilioribus dictæ congregationis provideatur, oempe ſancti Johannis de Judaica , & ſanctæ Mariæ-angelorum de Booonia, unit illi prioratum ſancti Viti de Vicetia, iſti prioratum ſancti Damiani de Bononia, cedentibus vel decedentibus eorum prælatis. Hæcque prima fuit congregationis novæ Camaldulenſis , appellatæ novem locorum unio ; quæ tamen morte intercedente Eugenii pontificis, initiis ſuis ſublata fuit , congregationiſque ineuodæ fervor etiam reſriguit , quod nonnulli aotiſtites poſt triennium rurſus ad perpetuas prælaturas redire poſſe a Nicolao V. qui Eugenio ſubrogatus eſt , impetraverint , ut videbimus . Interfuerunt ſancti Savini capitulo Franciſcus prior generalis, Auguſtinus major eremi,

Petrus

a *P. I. Lib. II. cap. 68.*

ANN. CHR. 1446.

Petrus Boldù prior Carcerum, Chriſtophorus prior Opitergii, Paſchaſius abbas ſancti Sepulcri, Johannes abbas ſancti Michaelis de Arretio, qui etiam die nona auguſti Petrum de Monte Venetum elegerunt in abbatem ſancti Michaelis de Lemo.

XXII. Teſtamentum Petri Æmiliani epiſcopi Vicetini.

PETRUS Æmilianus Vicetinus antiſtes obtinuerat a Romano pontifice Martino V. pridie kalendas martii anni 1422. pontificatus anno quinto facultatem teſtandi de bonis mobilibus eccleſiaſticis ejus diſpoſitioni ſeu adminiſtrationi commiſſis, quæ tamen non forent Altaris, ſeu Altarium eccleſiarum ſibi commiſſarum, uſque ad ſummam quinque millium florenorum auri diſponendorum pro beneplacito ejus voluntatis in favorem alicujus monaſterii vel eccleſiarum divino cultui deputatarum, prius tamen ære alieno ſoluto, & reparatis domibus ſeu ædificiis conſiſtentibus in locis eccleſiarum ſeu beneficiorum ſuorum, culpa vel ejus negligentia ſeu ipſius procuratorum deterioratis, & reſtauratis juribus earumdem eccleſiarum & beneficiorum ejus inadvertentia deperditis. Fidem facit hujus conceſſionis, quam a Martino obtinuerat Petrus, Eugenius papa IV, anno M. CCCC. XXXVII. quinto-decimo kalendas februarii, pontificatus ſui anno ſeptimo. Obierat Petrus anno 1433. die vigeſima maji, annoque 1429. octava die aprilis indictione ſeptima Rivoalti teſtamentum condiderat, in quo præter cetera hæc diſpoſuerat: *Ego Petrus Æmilianus ſepeliri volo in loco fratrum Minorum de Venetiis, ſi capella, quam conſtruere incepi, & ejus fundamenta ibi cepta ſunt, erit in tali conditione; alioquin ſepeliri volo in monaſterio ſancti Michaelis de Murano. Item lego ſupraſcripto monaſterio ſancti Michaelis ducatos mille de impreſtitis, quæ nequeant vendi, nec alienari aut obligari in totum, nec in parte, & quod teneantur celebrare omni die Miſſam unam pro anima mea, & Contarinæ olim uxoris meæ & filiorum noſtrorum, qui ibi cum matre ſua ſiti ſunt, & aliorum patritiorum domus noſtræ, & in illa particula, cum ſecundo dicitur* Memento etiam Domine, *animam meam & animam ſupraſcriptorum celebrans Deo commendet, & orationes dicat, quæ dici conſueverunt pro defunctis, quando dici poſſunt ſecundum eccleſiæ conſuetudinem. Item lego prædicto monaſterio ſancti Michaelis ducatos centum de impreſtitis pro anniverſario meo fiendo omni anno in die obitus mei, vel quam primum apte fieri poterit. Quæ impreſtita vendi nequeant, nec alienari in totum nec in partem.* Die vigeſima ſecunda maji ejuſdem anni 1433. apud judices Mobilium in Curia Veneta producta fuit hæc pars teſtamenti, & a commiſſariis hæreditatis Petri epiſcopi acceptata. Succeſſit Petro antiſtiti in epiſcopatu Vicetino Franciſcus Maripetrus, cui litem movit Paulus Venerius abbas ſancti Michaelis de Muriano expoſcens, ut per ipſum ſatisfieret hujuſmodi debito, quandoquidem reſiduarii ſeu commiſſarii hæreditatis Petri Vicetini antiſtitis ipſum denegabant. Obtinuit Venerius poſt multos litium anfractus ab Eugenio IV. anno 1445. hujuſmodi breve. *Dilecte fili ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Cum jam diu ſponte noſtra, & a te rogati ſepe queſiverimus inducere venerabilem fratrem epiſcopum Vicetinum, ut tibi & monaſterio tuo dare vellet illos mille centum ducatos impreſtitorum, quos dicto monaſterio tuo legavit olim Petrus Mianus predeceſſor ſuus, idem epiſcopus reſpondit, ſe, licet nihil tibi aut tuo monaſterio ratione predicta deberet, paratum fore ad noſtram complacentiam aſſignare nobis ipſam quantitatem, tibi poſtea, ſi vellemus, perſolvendam, dummodo ea aſſignatione facta ab omni litigio, quod tecum, aut cum tuo monaſterio haberet, liberaretur. Et tunc ſubito depoſitari fecit in civitate Venetiarum predictam quantitatem apud dilectum filium domnum Paulum de Maffeis priorem ſancte Ma*

rie-

Marie de Caritate, prout ex dicti Pauli literis facti ſumus certiores; dicit autem nunc dictus epiſcopus, quod cum tibi eſſet dicti depoſiti oblatio facta, tu inſuper petis & fructus impreſtitorum temporis retroacti, & expenſas in litigio factas. Ad que reſpondet epiſcopus ſe nullam impreſtitorum ſummam ex bonis predicti predeceſſoris ſui habuiſſe, qua ratione fructus dicte quantitatis nullos niſi illicitos dare poſſet, & de expenſis litigii dicit, ſe, qui injuſte fuerit impetitus, nec tamen aliqualiter condemnatus, in nullis expenſarum quantitatibus obligari, preſertim cum magnas ipſe, ſicut & tu, expenſas fecerit, & ſperet ſe, ſi res iſta diutius protrahetur, ſuperiorem litigio evaſurum. Et pro concluſione idem epiſcopus ſupplicat, ut ſi tua devotio predictum depoſitum acceptare, & eum ſine alia ſolutione abſolvere recuſabit, ſibi juſtitiam fieri committamus. Quare videretur nobis, & tibi bono zelo memoramus atque conſulimus, ut dictos mille centum ducatos, aut eorum valorem acceptans, ſine aliqua fructuum & expenſarum litigii petitione, ſecum concordes; alioquin nos dicto epiſcopo juſtitiam denegare nequibimus. Et tu, qui ſepe alias & in hoc ipſo negotio litigiorum expenſas, incommodaque expertus fuiſti, fortaſſis aliquando poteris intelligere, noſtrum hoc conſilium fuiſſe in re tam dubia amplectendum. Datum Rome apud ſanctum Petrum ſub annulo noſtro ſecreto die XXIV. *januarii* M. CCCC. XLIII. more Bullarum, hoc eſt 1445. *pontificatus noſtri anno quarto-decimo-Blondus*. Hoc proinde anno ſecuta eſt compoſitio inter Maripetrum epiſcopum & Venerium abbatem, ut ex excerptis ſequentis paginæ conſtat, in qua tota facti ſeries exponitur.

ANN. CHR. 1446.

In Chriſti nomine amen. Anno a nativitate ejuſdem M. CCCC. XLVI. *indictione* IX. *die ſecundo menſis aprilis. Cum eſſe dicitur, quod reverendus in Chriſto pater & dominus dominus Petrus Emilianus olim epiſcopus Vincentinus habuerit facultatem apoſtolicam teſtandi de bonis eccleſie uſque ad ſummam ducatorum quinquemillium auri incluſive; cumque etiam dicitur idem rev. dominus Petrus olim epiſcopus antedictus in ſuo ultimo teſtamento teſtaverit ſeu legaverit de bonis eccleſie Vincentine uſque ad ſummam ducatorum viginti millium vel circa, & inter dicta legata reliquerit domino abbati, fratribus & conventui ſancti Michaelis de Muriano ordinis Camaldulenſis & dioceſis Torcellane ducatos mille centum impreſtitorum, & in ipſo teſtamento inſtituerit & ordinaverit dominum Fauſtinum ejus filium & Mattheum & Philippum ipſius nepotes in ſuos reſiduarios ſeu heredes ac commiſſarios & executores legatorum ejuſdem; cumque etiam dicitur, quod predicti dominus Fauſtinus, Mattheus & Philippus reſiduarii ſeu heredes ac commiſſarii & exequutores antedicti diſpenſaverunt de bonis dicte eccleſie Vincentine diverſis legatariis dicti teſtamenti circa ſummam ducatorum quinquemillium, & ultra predictam ſummam per eos diſpenſatam apud ipſos executores remanſerint de bonis dicte eccleſie Vincentine uſque ad ſummam ducatorum quinquemillium & ultra, prout infraſcriptus dominus Franciſcus Maripetro modernus epiſcopus Vincentinus aſſeruit, premiſſa omnia ut ſupra narrata vera eſſe, ut ſupra dicitur; cumque prefati dominus abbas fratres & conventus ſancti Michaelis de Muriano querentes habere ſolutionem predicti legati ducatorum mille centum impreſtitorum a dictis reſiduariis* &c. *litem fecerunt contra ipſos reſiduarios domini Petri Emiliani epiſcopi* &c. *in judicio ſeculari, et obtinuerunt ſententiam contra predictos de dictis ducatis mille centum impreſtitorum legati predicti; cumque etiam predicti dominus abbas, fratres* &c. *quia non poterant legatum predictum conſequi et habere contra predictos reſiduarios* &c. *litem moverunt dicto rev.*

domi-

Ann. Chr. 1446.

domino Franciſco Maripetro de dictis ducatis &c. *et idem rev. dominus Franciſcus modernus epiſcopus ſe defenderit, allegando ſe non eſſe debitorem, ſed predictos Fauſtinum* &c. *executores antedictos, apud quos ultra ducatos quinque-millia, quos diſpenſaverunt, ut ſupra, remanſerunt de bonis dicte eccleſie Vincentine ultra ſummam ducatorum quinque-millium, prout prefatus rev. dominus modernus epiſcopus Vincentinus aſſeruit; & ex premiſſis longa lis & differentia verſa fuerit inter ipſas partes; cumque ipſa lite nondum deciſa, ſed pendente, ſanctiſſimus in Chriſto pater & dominus noſter dominus Eugenius divina providentia papa* IV. *per nonnullos ſtricte dici fecerit, & per breve ſcripſerit prefato domino moderno epiſcopo Vincentino, quod deberet ſolvere dictis domino abbati, fratribus* &c. *dictos ducatos* &c. *deinde ſibi etiam ſcripſerit per Breve illum exhortando, quod deberet ſolvere dictos denarios dictis domino abbati, fratribus & conventui. Similiter quod etiam prefatus ſanctiſſimus dominus noſter ſcripſerit per Breve dicto domino abbati, illum exhortando, quod devenire debeat cum dicto rev. domino moderno epiſcopo Vincentino ad concordiam & pacem, prout infraſcripte ambe partes contrahentes aſſeruerunt, que quidem relationes & exhortationes ſunt ipſis ambabus partibus mandata. Tandem dicte ambe partes* &c. *parendo relationibus & exhortationibus prefati ſanctiſſimi domini noſtri* &c., *que utrique parti ſunt ſecrete mandata, & que ſi non eſſent, ad infraſcriptum concordium non devenirent, ſed potius utraque pars eventum litis expectaret* &c. *Eapropter prefatus rev. in Chriſto pater & dominus dominus Franciſcus Maripetro epiſcopus Vincentinus* &c. *ex una parte, & nobiles & egregii viri dominus Michael Venerio quondam domini Marini, & dominus Lunardus Venerio quondam domini Marci ambo ſindici* &c. *conventus ſancti Michaelis predicti* &c. *ex alia parte* &c. *devenerunt* &c. *ad invicem ad infraſcriptam conventionem,* &c. *videlicet, quod prefati domini* &c. *ſindici* &c. *per hoc preſens publicum inſtrumentum fecerunt & faciunt finem, remiſſionem* &c. *de ulterius aliquid non petendo prefato* &c. *epiſcopo* &c. *de ſupraſcriptis ducatis mille centum impreſtitorum legati predicti* &c. *& de omni toto ac quolibet alio* &c. *Et ultra etiam fecerunt & faciunt ſupraſcripte ambe partes contrahentes; videlicet prefatus* &c. *epiſcopus Vincentinus antedictus ex una parte, & predicti ſindici* &c. *ex alia parte per ſe & ſucceſſores ſuos ſibi ad invicem finem* &c. *& pactum perpetuum de ulterius aliquid non petendo de omnibus et ſingulis expenſis* &c. *Et hoc ideo fecerunt ſupraſcripti contrahentes* &c. *quia prefatus* &c. *epiſcopus Vincentinus* &c. *domino abbati, fratribus* &c. *promittit* &c. *dare, ſolvere atque ſcribi et tranſactari facere ad cameram impreſtitorum communis Venetiarum* &c. *ducatos mille centum impreſtitorum eis legatorum* &c. *atque promittit ſupraſcriptis ſindicis dare et depoſitare ad omnem inſtantiam* &c. *in manibus ven. domini prioris monaſterii ſancte Marie de Caritate de Venetiis pro pignore et ſecuritate prefati domini abbatis* &c. *tot pignora auri et argenti bene valentia ſupraſcriptam quantitatem ducatorum mille centum impreſtitorum, que ſtare debeant in ſuis manibus pro ſecuritate predicta uſque ad integram ſolutionem* &c. *Et propterea prefati ſindici* &c. *dederunt et ceſſerunt* &c. *epiſcopo predicto* &c. *omnia et ſingula jura et actiones* &c. *que predicti fratres* &c. *tam contra commiſſariam quondam nobilis viri domini Fauſtini Miani olim filii et heredis ſupraſcripti domini Petri Emiliano olim epiſcopi Vincentini, quam aliam quamcumque perſonam cauſa et occaſione dumtaxat ſupraſcriptorum ducatorum* &c. *Actum Venetiis in contrata ſancti Angeli in domo habitationis prefati rev. domini epiſcopi Vincentini, preſentibus nobi-*

le

le et egregio viro domino Hermolao Donato de contrata ſanđe Marie Formoſe, egregio et ſapiente domino Nicola de Columbis decretorum doctore et cive Vincentino &c. ANN. CHR. 1446.

Ego Antonius Gambaro filius quondam ſer Jacobi de Venetiis &c. *notarius* &c. *ſcripſi et publicavi* &c. Libenter totam facti narrationem produximus ad illuſtrandam memoriam Petri Æmiliani doctiſſimi viri, cujus frequens mentio fit in epiſtolis Leonardi Arretini, Ambroſii, aliorumque celebrium virorum hujus ſeculi.

CUM Petrus Boldù prior ſanctæ Mariæ ad Carceres triennium complevi ſſet ſui regiminis, ac laudabiliter in eo ſe geſſiſſet, Franciſcus prior generalis facultatem fecit Felici de Pavonibus priori ſancti Mathiæ de Muriano confirmandi eumdem ad aliud triennium die XII. auguſti hujus anni, Eugenii IV. anno XVI. officii ſui anno V. ita tamen, ut denuo ſecretis ſuffragiis eligeretur a conventu monachorum ejuſdem cœnobii, cui præeſſet ipſe prior ſancti Mathiæ, auctoritatemque Petro priori Carcerum dedit reformandi monaſterium ſanctæ Mariæ de Orbiſio, Placidumque priorem, & viſitandi alterum ſancti Martini de Prata. XXIII. Hiſtoria aliquot monaſteriorum.

Euſebius Mutinenſis abbas ſanctæ Mariæ de Florentia commiſſarius apoſtolicus & conſervator jurium eremi Camaldulenſis & membrorum ejus pronuntiavit ſententiam contra Bernardum abbatem ſancti Juſti de Volaterris ad ſavorem Roberti de Cavalcantibus epiſcopi Volaterrani in cauſa litis, an opera & operarii exiſtentes in eccleſia ſancti Marci membri dictæ abbatiæ, ejuſdemque operæ rationes & redditus ſubjicerentur epiſcopo vel abbati; ex tabulario Fontis-boni [a]. a §. *Sententia* 28. *A.* 5. 22.

In cujuſdam renovationis pagina abbas ſanctæ Mariæ de Trivio effertur ſub hoc anno Johannes Mauritii de Anglia, notario Lombardino olim Ajuti de Lombardinis de Ripretolo pro magnifico & potenti domino Gerardo de Gambacurtis de Piſis vicario Balnei & totius vallis ejus, ac magnificorum filiorum ejus præceptore. Succeſſerat Johannes Thaddæo abbati Trivienſi, qui legitur ſub anno præterito poſt Gregorium abbatem, de quo ad annum 1392. Succeſſor Johannis Mauritii ad annum 1462. legitur Patritius Gray de Scotia abbas; ad annos 1470. 1473. & 1493. Proſper Nerii de Pittis Florentinæ eccleſiæ canonicus & commendatarius monaſterii ſanctæ Mariæ de Trivio. Poſt Proſperum Baſilius a Balneo abbas ſancti Felicis in Platea Florentiæ & Trivienſis commendatarius, ſub quo abbatia Trivienſis extremam cladem perpeſſa eſt, ut dicemus.

Vigeſima decembris indictione X. *magnifici et potentes domini priores Artium et vexillifer juſtitiæ Florentiæ una cum venerabilibus eorum collegiis et officio Regulatorum, ob ſinceram et ſingularem devotionem, quam profitebantur eremo Camaldulenſi, et ad hoc ut illa omni tempore præſervetur et augeatur in conſervationem et augmentum inclytæ civitatis Florentiæ, cui diu locus non ſubditus, ſed confœderatus eſt, ſeu recommendatus cum ejus territorio, deliberaverunt, quod pro omnibus et ſingulis bonis et rebus quomodolibet pertinentibus aut neceſſariis eidem eremo, priori, fratribus eremitis, converſis, ejuſque familiæ de Caſentino nil exigatur, & ea libere extrahi & aſportari permittantur. Ego Julianus Jacobi Pieri del Mazza ſcriba dictorum dominorum.* Apud Ferdinandum Melioris [b]. b *Zibald.* 22. *pag.* 69.

ANN. CHR. 1447.

EUGENIUS IV. bulla data Senis anno M. CCCC. XLIII. ſexto idus julii pontificatus ſui anno XIII. Gaſpari archiepiſcopo Neapolitano in civitate Peruſina pro Romana eccleſia gubernatori demandaverat unionem prioratus Camaldulenſis ſanctæ Trinitatis extra Peruſium cum mo- XXIV. Nicolai V. brevia ad favorem Camaldulenſium.

ANN. CHR. 1447.

naſterio ſancti Severi intra Peruſii urbem, quod poſtremum erat prioratus ſubjectus abbatiæ ſancti Johannis-evangeliſtæ de Burgo-ſancti-Sepulcri, habitaque archiepiſcopi relatione univerat; imo cum paulo poſt dubia exorta fuiſſent circa validitatem unionis occaſione non rectæ æſtimationis utriuſque prioratus, eamdem ſanaverat octavo kalendas maji pontificatus ſui anno XV. Verum cum ſuper ea re confectæ non fuiſſent literæ apoſtolicæ, tum aliis de cauſis, tum morte ejuſdem Eugenii, quæ contigerat die XXIII. februarii hujus anni 1447. Thomas Matthæi prior ſancti Severi confugit hoc ipſo anno ad Nicolaum V. qui die VI. martii ſucceſſor datus fuerat Eugenio, deprecans, ut acta Eugenii ſuper hujuſmodi unione rata habere dignaretur. Quare Nicolaus ex Urbe anno M.CCCC.XLVII. quarto-decimo kalendas aprilis pontificatus ſui anno primo confirmavit, quæ acta fuerant a ſuo prædeceſſore, iterum utrumque prioratum uniens; ex paginis ejuſdem monaſterii.

a S. Brevia 63. A. 5. 28.

b Ibid. 64. A. 5. 29.

Idem Nicolaus quarto nonas junii anno primo [a] conceſſit Franciſco priori generali facultatem vendendi bona eremi nimis diſſita ad valorem florenorum mille, & emendi commodiora, committens negotium archiepiſcopo Florentino. Secunda demum decembris [b] tria eidem Franciſco conceſſit, quæ Leonardus Dathus Senenſis procurator ordinis Camaldulenſis in curia Romana dicto nomine poſtulaverat; nimirum ut recipere valeret in ſuis manibus permutationem duorum beneficiorum tam manualium, quam reſervatorum ejuſdem ordinis pro una vice, abſque ſolutione alicujus taxationis; Secundo, ut quatuor ex quovis ordine etiam Mendicantium ad ordinis habitum & profeſſionem ſuſcipere poſſet, quibus beneficia inſularum Sardiniæ & Corſicæ perpetuo conferret; Tertio ut monaſterium monialium ſancti Mamiliani prope Senas reformare fas ſibi foret, priore & aliquot monachis ibidem conſtitutis, & ſua integra dote aſſignata duabus monialibus ſuperſtitibus.

XXV.

Idem unit monaſterio S. Pariſii de Tarviſio alterum S. Hieronymi.

MARTINO archiepiſcopo Corphienſi Venetiis in Caſtellana diœceſi reſidenti mandavit prædictus Romanus pontifex, ut recepta abdicatione Bartholomeæ abbatiſſæ ſancti Hieronymi de Tarviſio ordinis ſancti Auguſtini, ipſam transferret una cum ſuis monialibus ad monaſterium ſanctæ Chriſtinæ ejuſdem urbis ſub Lucia abbatiſſa, & utrumque monaſterium copularet, non quæſita licentia Hermolai Barbari epiſcopi Tarviſini. Datum Romæ anno M.CCCC.XLVII. quarto nonas ſeptembris pontificatus anno primo. Sublegavit Martinus archiepiſcopus Franciſcum Gritti plebanum eccleſiæ ſancti Pantaleonis Venetiarum, qui die vigeſima octobris & ſuppreſſit titulum abbatiſſatus in monaſterio ſancti Hieronymi, & ipſum perpetuo univit alteri Sanctæ Chriſtinæ, executione tamen hujus rei ſignificata epiſcopo Tarviſino. Epiſcopus eamdem facultatem apoſtolicam ſibi conceſſam affirmabat, quinimmo Bartholomeæ abbatiſſæ ceſſionem ſe recepiſſe contendebat, ac jam extinxiſſe titulum abbatialem in eo monaſterio, & ipſum conceſſiſſe fratribus Ingeſuatis a beato Johanne Columbino inſtitutis, qui certiorem ſtatim reddidere pontificem Nicolaum executionis apoſtolicæ ab epiſcopo factæ. Romanus pontifex Angelo Patavino priori canonicorum regularium ſanctorum Quadraginta de Tarviſio commiſit cognitionem cauſæ, & approbationem facti epiſcopalis, qui reapſe ratum habuit, quod egerat epiſcopus; quinimmo fratres Ingeſuati obtinuere diploma a Franciſco Foſcari Venetorum duce ad Benedictum Victurium Tarviſii poteſtatem anno ſequenti die XXIII. julii, ut ipſis locum ſancti Hieronymi a pontifice conceſſum traderet, libros autem, calices, ceteraque utenſilia monialibus ſanctæ Chriſtinæ; ſin vero partes gravamina obtenderent,

appel-

appellarent ipſæ propriis ſuperioribus. Abbatiſſa ſancti Hieronymi Bartholomæa indebite gravatam, & injuſte judicatam ſe credens, iterum appellavit ad ſanctam ſedem, quæ die duodecima ſeptembris ejuſdem anni 1448. mandavit abbatibus ſancti Cypriani de Muriano, & ſancti Felicis de Aimanis repetitam cauſæ cognitionem, obtinuitque eadem abbatiſſa opem ejuſdem Veneti ducis, qui ſcripſit Carolo Marino Tarviſii poteſtati die vigeſima januarii anni 1449. ut ad tres menſes Nicolai breve ſuſpenderet. Sed Ingeſuati bullas alias pontificias, alia diplomata ducalia extorquentes perpetuum ſilentium indixerunt monialibus, & inhibitionem cuicumque judici aliter decernendi, & ſub pœna excommunicationis neceſſitatem monialibus ſanctæ Chriſtinæ reſtituendi intra certum tempus liberum monaſterium ſancti Hieronymi. Quare commiſſarii apoſtolici cauſam ad Romanam ſedem dimiſere, quæ deputavit Johannem Joſſum auditorem cauſarum palatii apoſtolici, inde Petrum Barbum cardinalem diaconum ſanctæ Mariæ-novæ, in quem utraque pars compromiſit. Cardinalis litem ad quaſdam compoſitiones deduxit, quæ effectu caruere mandatorum defectu. Demum Romanus pontifex die prima julii anni 1449. præcepit epiſcopo Equilino, ut ad cautionem abſolveret moniales ſanctæ Chriſtinæ ab excommunicatione, quam incurriſſent, & interea retineret fructus bonorum monaſterii ſancti Hieronymi, reddendos, cui parti competere judicaret cardinalis. Cauſa finita eſt, & monaſterium obtinnere Ingeſuati, moniales vero ſancti Hieronymi ad alia monaſteria fuere translatæ. Seriem chartarum omnium ad hanc controverſiam ſpectantium edidimus in monumentis monaſterii ſancti Pariſii anno 1748.[a]

ANN. CHR. 1447.

a Num xxvi. &c.

XXVI. Aliarum eccleſiarum unio monaſterio Vallis-caſtri.

FRANCISCUS prior generalis Camaldulenſis univit monaſterio ſancti Blaſii de Fabriano prioratum ſancti Johannis de Petriolo Firmanæ diœceſis vacantem ob mortem Mariani Angeli de Gualdo poſtremi rectoris, permittens Johanni abbati Vallis-caſtri & ſancti Blaſii inire poſſeſſionem ipſius prioratus, qui erat manualis ſancti Blaſii. Datum prope Florentiam ex monaſterio ſancti Benedicti anno M. CCCC. XLVII. indictione XI. vigeſima-octava novembris pontificatus domini Nicolai V. primo, officii ſui ſexto. Confirmata fuit præſens unio anno M. CCCC. XLIX. die XV. maji indictione XII. in capitulo generali ordinis celebrato in monaſterio ſancti Savini Piſarum ab eodem Franciſco priore generali, ab Auguſtino Majore, & Nicolao ſacriſta, & a ceteris definitoribus ejuſdem capituli generalis, Bernardo abbate ſancti Juſti de Volaterris, Johanne abbate ſancti Hilari de Galeata, Mariotto abbate ſanctæ Mariæ de Deciano, & a Petro Boldù priore ſanctæ Mariæ de Carceribus; ex chartis Fabrianenſibus.

XXVII. Electio archiepiſcopi Cretenſis.

TRANSLATUS fuerat Fantinus Dandulus hoc anno ex archiepiſcopali Cretenſi ſede ad Patavinam cathedram vacantem per mortem Petri Donati. Egerat Venetus Senatus menſe februario poſt Fantini translationem de eligendo Cretenſis ſedis archiepiſcopo, & in regeſtis cancellariæ ducalis recenſentur ii, qui patrum conſcriptorum ſuffragiis exhibiti fuerunt. Legitur in his primus loco reverendus pater domnus Johannes Contareno monachus in ſancto Michaele de Muriano quondam ſer Jacobi quondam ſer Nicolai militis. Neque tamen ipſe, neque alii exhibiti approbati fuere a Nicolao Romano pontifice, qui virtutem doctrinamque Philippi Parutæ epiſcopi Torcellani perſpectas habens, ipſum maluit vacanti eccleſiæ Cretenſi paſtorem præficere. Johannem Contareno priorem inde fuiſſe electum monaſterii ſancti Johannis de Judaica ex monumentis noſtris ſcimus. Superiora exſcripſimus ex [b] tomo II. Cretæ ſacræ Cl. Viri Cornelii.

b P. III. pag. 25.

ANN. CHR. 1447. XXVIII. Maurus Lapi quærit opera Dionyſii translata ab Ambroſio. a Vol. I. pag. 213.

QUÆREBAT Maurus Lapi opera ſancti Dionyſii Areopagitæ ex Græco in Latinum translata ab Ambroſio, & inter ceteros exquiſierat a fratre Jacobino ordinis Prædicatorum, qui ſequenti epiſtola [a] ex codice monaſterii ſancti Mathiæ de Muriano, in quo continentur plures Mauri, & doctorum virorum ad ipſum epiſtolæ, reſpondit.

Reverende in Chriſto pater. Poſt filiales ac debitas recommendationes, propter illud, quod mihi impoſuiſti, videlicet de translatione librorum beati Dionyſii fratris Ambroſii de Camaldulis, ut vobis inſinuarem, ſi Bononiæ haberentur, & ſi eorum copiam ſive tranſumptum habere poſſetis; ideo nunc debitum exſolvens taliter vobis reſpondeo. Nam cum Bononiam advenissem, diligenter exquiſivi magiſtrum Guaſparem ordinis noſtri, apud quem dixeram me vidiſſe hos libros, qui reſpondit non detinere Bononiæ ipſos libros, ſed miſiſſe illos Ferrariam cuidam canonico eccleſiæ cathedralis ipſius civitatis Ferrarienſis, qui vocitatur D. Octavianus licentiatus in Theologica facultate, quem ego ipſe novi a multis retro temporibus, virum bonum, modeſtum, benignum, & viris religioſis & præcipue noſtris permaxime familiarem; qui idcirco præfatos libros expetiit a prædicto magiſtro, ut eorum ſimiliter tranſumptum obtineret. Igitur cum ipſa civitas Ferrarienſis vobis propinquior ſit, ac exemplaria magiſtri Guaſparis, quam exemplum domini Octaviani ibidem habeantur, ſatis facile habituros vos poſſe puto tranſcriptum habere. Si verum ampliorem ſuper hujuſmodi negocio declarationem habere cupietis, fratri Thomæ de Trentaquaratis, qui hac quadrageſima nuper tranſacta Muriani prædicavit, poteritis tranſcribere. Ego enim de voluntate majorum Peruſium pergo, nec facile vobis reſpondere poſſem. Ipſum autem iter meum & negocia, quæ illic tractaturus ſum, quam omnem vitam meam veſtris orationibus, filiorum atque veſtrorum ſuppliciter recommendo. Statum quoque Bononienſem, de quo optima & gaudioſa ſperantur, ſimili deſiderio deprecor fieri commiſſum. Dominus noſter Jeſus Chriſtus rex pacificus & gloriæ perducat vos in æternam ſuam gloriam, amen. Ex Bononia XXI. *julii* M. CCCC. XXXXVII. *Veſter totus filius frater Jacobinus de Bononia totum id, quod eſt, ordinis Prædicatorum.* Magiſtri Guaſparis ordinis Prædicatorum frequentem mentionem factam vidimus ab Ambroſio tum in Hodœporico, tum in epiſtolis.

ANN. CHR. 1448. XXIX. Proviſiones aliquot monaſteriorum factæ a Nicolao V.

VACANTE ob Philippi obitum monaſterio ſancti Hilari de Galeata, elegerat Romanus pontifex in abbatem Johannem abbatem ſancti Angeli de Vergareto ordinis Camaldulenſis Sarſinatis diœceſis; in abbatem autem Vergaretani cœnobii ſuffecerat Placidum de Boncontibus monachum eremi Camaldulenſis. Idibus itaque februarii anni M. CCCC. XLVII. more Florentino, pontificatus ſui anno primo Nicolaus V. commiſit abbati monaſterii ſanctæ Mariæ de Trivio Sarſinatis item diœceſis, ut ipſum Placidum in poſſeſſionem induceret, ita tamen, ut electus dimitteret parœcialem eccleſiam ſancti Silveſtri de Fonte-cluſo plebanatus Balnei ejuſdemque Camaldulenſis ordinis, quam tum obtinebat.

Idem vigeſima-ſeptima ſeptembris conſtituit in abbatem ſanctæ Mariæ de Agnano Michaelem priorem ſanctæ Mariæ de Balneo, qui ſuffragiis expetitus fuerat a monachis Agnanienſibus ignorantibus apoſtolicam reſervationem; ex tabulario Fontis-boni [b]. Vacabat monaſterium Agnanienſe per obitum Jacobi de Tornaquinciis.

b §. Brevia 61. A. 5. 32.

Sequens Senatus Veneti conſultum legitur ſub hoc anno in favorem Felicis de Pavonibus in eccleſiis Torcellanis Cl. Cornelii [c] M. CCCC. XLVIII. *die* XX. *junii in Rogatis. Cum domnus Angelus Ciera alias expulſus fuerit de*

c P. III. pag. 112.

de monaſterio ſancti Mathiæ de Muriano ſuis exigentibus demeritis, ſicut omnibus notum eſt. Et modo noviter idem domnus Angelus citari fecerit in curiam Romanam venerabilem domnum priorem dicti monaſterii, cujus vita & optimi mores omnibus notiſſimi ſunt: Vadit pars, quod ſummo pontifici & reverendiſſimis dominis cardinalibus pro favore dicti domini prioris ſancti Mathiæ ſcribi poſſit in illa bona & convenienti forma, quæ dominio viſa erit. Sed iterum videbimus Felicem ab æmulo impetitum, & tandem in pacifica poſſeſſione relictum. Ann. Chr. 1448.

OBIIT hoc anno die vigeſima-prima aprilis Paulus Venerius abbas ſancti Michaelis de Muriano octuagenario major, poſtquam quinquaginta & ſex annis quatuor menſibus, & duobus diebus ſancte, ſollicite & egregie monaſterium illud rexiſſet, quod teſtimonio Gregorii XII. *facultatibus, ac monachorum & miniſtrorum numeroſitate adeo augmentatum exiſtebat, quod in eo regularis obſervantia vigeret eleganter, divinaque officia ibidem devote & ſollemniter peragerentur.* Eugenius autem IV. ipſum, ejuſque abbatem Venerium impenſe diligebat. Præter Romanorum pontificum & Ambroſii prioris generalis elogia de probitate integritate & ſolertia Venerii teſtimonium alterum adjicimus Petri Delphini, qui de Maphæo Gherardo Venerii ſucceſſore agens, hæc de utroque ſubjungit: *Ut iccirco merito exiſtimandum ſit, ipſum maturo conſilio hoc præcipue monaſterium elegiſſe, ut eo ferventius redderet Altiſſimo vota ſua, quo diſtrictius inſtituti monaſtici in illo propoſitum ſervabatur; idque potiſſimum cura & diligentia patris optimi atque viri integerrimi Pauli Venerii abbatis, qui ſingulari religione ac pietate per ſeptem & quinquaginta annos in adminiſtratione loci perſeveravit. Hujus tanti viri provocatus exemplo Gherardus* &c. Plenis itaque monachorum ſancti Michaelis ſuffragiis electus fuit in Venerii ſucceſſorem Maphæus Gherardus ejuſdem monaſterii cœnobita. Quandoquidem vero nunc primum de ipſo ſermonem inſtituimus, non abs re erit, quæ in ipſius laudem ad epiſtolam XXVII. libri XI. Delphini ad Antonium Contarenum patriarcham Venetiarum aono 1514. adnotavit Angelus maria Venetus canonicus coogregationis ſancti Salvatoris & familiaris ejuſdem patriarchæ in codice, qui autographus ſervatur in monaſterio ſanctæ Mariæ-angelorum de Florentia. *Maphæus Girardo*, inquit Angelus, *natus nobilibus & præclariſſimis parentibus, ex patre quidem Johanne Girardo proviſore & oratore pro Veneto imperio agente quam ſæpiſſime, matre vero Chriſtina Barbarigo, familia ſane utriuſque ſatis ſuperque ornata pontificibus, nec non publicis decorata muneribus. Huic erat frater nomine Hieronymus, qui eximius juris utriuſque doctor optimo pollebat ingenio. Hic nonnunquam pro Veneta republica legationis munus, non minus quam pater, accuratiſſime ſuſceperat. Verum Maphæus cum cepiſſet adoleſcere, videns mundum cum ſuo flore ad nihilum redigi, omnino contemnere ſtatuit, ordinem Camaldulenſem invitis parentibus ingreſſus, qui locus ſancti Michaelis de Muriano nuncupatur. At ut paucis referam, quantum in eo loco Maphæus profecerit, ſi quis hanc ſubſequentem epiſtolam perlegerit, dilucide cognoſcet ejus vitæ decurſum, quem ita luculenter domnus Petrus Delphinus Venetæ urbis nobilis, ejuſdemque ordinis generalis pater deſcripſit.* Statim autem in medium profert Delphini epiſtolam, quam ad annum 1492. integram noſtris Annalibus inſeremus, cuique notas addidit, quæ locum habebunt annis ſequentibus. Agebatur interea Romæ de adducenda in commendationem dicta ſancti Michaelis abbatia poſt Venerii mortem; quod pro Dei honore, & devotiſſimi loci reverentia ægre ferens Senatus Venetus, ſummo ſtudio apud pontificem maximum Nicolaum V. egit, ut

XXX. Obit Venerius ab. S Michaelis, ſufficitur Maphæus Gherardus.

Maphæus

ANN. CHR. 1448.

a Indic. pag. 358.

Maphæus a monachis auctoritate privilegiorum ſuorum abbas deſtinatus, inſtitueretur, & ab apoſtolica ſede confirmaretur. Itaque efformatum fuit ſequens Senatus-conſultum, quod ex [a] eccleſiis Venetis Cl. Cornelii exſcribimus, glorioſum memoriæ tum Venerii, tum Gherardi ceterorumque cœnobitarum ejuſdem loci.

M. CCCC. XLVIII. *die* XX. *aprilis. In Rogatis.*

Cum defunctus ſit dominus abbas ſancti Michaelis prope Murianum, & ipſe locus devotiſſimus ſit, & ſentiatur, quod jam quæritur, ut detur ipſa abbatia in commendam, ad quam pro poſſe occurrendum eſt ob Dei reverentiam, & pro contentamento civium noſtrorum ad eum locum confluentium, in eoque non diminuatur, ſed potius augeatur devotio; Vadit pars, quod ſcribatur ſummo pontifici in hac forma.

Vacante eccleſia monaſterii ſancti Michaelis de Muriano Camaldulenſis ordinis Torcellanæ diœceſis hujus noſtræ urbi proxima per mortem ven. patris domni Pauli Venerio, monachi illius monaſterii, concorditer una voce, nemine aliud ſentiente aut optante, debitis ſummo Deo ſupplicationibus porrectis, canonice elegerunt venerabilem patrem domnum Maphæum Gherardo auctoritate privilegiorum ſuorum in eorum & dicti monaſterii abbatem. Et quia genere nobilis, moribus ornatiſſimus, religione clarus, omni vitæ integritate notiſſimus, & huic urbi civibuſque noſtris gratiſſimus eſt, quorum obſervatio, pietas, & devotio, & concurſus ad eccleſiam dicti monaſterii celeberrimi jam pluribus annis fuit, & in dies optimo exemplo domni Maphæi electi augetur. Sanctitati veſtræ ſupplicamus, ut rejectis ambitioſis petitionibus aliorum, prædictum domnum Maphæum electum invitum, ſuis meritis, & ſuaſionibus religioſiſſimi prædeceſſoris morientis, Beatitudo veſtra confirmare dignetur; nam monachi electores experti tempore longioris ægritudinis domni Pauli prædefuncti prudentiam, & domni Maphæi electi ſanctimoniam, cupiunt notiſſimi paſtoris auctoritate gubernari. Intelligunt enim perraros reperiri poſſe, qui tanto patri merito ſuccedant, niſi domnum Maphæum prædictum, qui ſub alarum ſuarum umbra nutritus ſtudioſiſſimus diſcipulus magiſtro ſimillimus eſt. Ignotus autem quiſquis alius ingratior eſſet, & morum varietas optima inſtituta, religioſiſſimoſque cultus poſſet immutare, cum gravi monachorum ſcandalo, & hujus urbis indignatione. Decet ergo Sanctitatem veſtram, beatiſſime Pater, & ita eam ſummopere hortamur & oramus, ut juri, piis monachorum votis, & honeſtiſſimis petitionibus noſtris libenter annuatis, electionemque Spiritu-ſancto celebratam pontificali auctoritate confirmetis.

Et ex nunc captum ſit, ut ſcribatur in convenienti forma reverendiſſimis dominis cardinalibus Venetis, ut vices noſtras interponant, & inſtent pro intentione noſtra prædicta obtinenda.

XXXI. Marcus Cavotorta monachus epiſcopus Methonenſis.

b Pag. 141.

MARCUS Cavotorta monachus ſancti Michaelis de Muriano aſſumptus fuit hoc anno ad epiſcopatum Methonenſem. Hæc de ipſo habet in epiſcopis Methonenſibus idem ſenator Cornelius [b]. *Marcus Cavotorta nobilit Venetus e monacho Camaldulenſi epiſcopus Methonenſis eam eccleſiam regendam ſuſcepit die* III. *junii anno* 1448. *ſic enim de ipſo legitur in regeſtis Vaticanis:* III. *nonas junii* 1448. *Marcus de Cavotortis monachus ſancti Michaelis de Muriano ordinis Camaldulenſis fit epiſcopus Methonenſis, poſt translationem Gabrielis epiſcopi ad eccleſiam Juſtinopolitanam. Vir hic religioſus, dum in ſua Camaldulenſi congregatione laudatiſſime ſe gereret, anno* 1447. *die* XIV. *aprilis ad epiſcopatum Feltrenſem propoſitus fuit in comitiis Veneti ſenatus, ut notant regeſta cancellariæ ducalis, in quibus hæc habentur:*

M. CCCC. XLVII. *die* XV. *aprilis.*

Infra-

Infraſcripti fecerunt ſe ſcribi ad probam epiſcopatus Feltrenſis.
Omiſſis aliis.

ANN. CHR. 1448.

Ven. domnus Maurus Cavotorta quondam Hieronymi ordinis Camaldulenſis.

Quum autem epiſcopum Feltrenſem Nicolaus papa V. declaraſſet Jacobum Zenum ſubdiaconum apoſtolicum, non multo poſt Juſtinopolitani cives ad vacantis eccleſiæ ſuum regimen poſtularunt domnum Marcum Cavotortum ob ſpectatas virtutes & vitæ integritatem clariſſimum, utque voti ſui compotes fierent, Senatus Veneti patrocinium ad obtinendam ejus confirmationem implorarunt. Aſſenſere patres conſcripti, latoque decreto, ut pro approbatione hujuſmodi electionis Romam mitterentur epiſtolæ ſtatuerunt.

M. CCCC. XLVIII. *die* XXIII. *aprilis in Rogatis.*

Cum fidelis communitas noſtra Juſtinopolis humiliter dominio noſtro ſupplicari fecerit, ut pro confirmatione fienda per ſummum pontificem de venerabili domino Marco Cavotorta electo per ipſam communitatem in epiſcopum illius civitatis. Vadit pars, quod in complacentiam ipſius civitatis, attenta virtute & integerrima vita ſupraſcripti venerabilis domini Marci, auctoritate hujus conſilii ſcribi poſſint in curiam Romanam tam ad ſummum pontificem, quam ad reverendiſſimos dominos cardinales, ſicut neceſſe fuerit, pro obtinenda confirmatione ſupraſcripta.

Elegit pontifex tamen ad vacantem Juſtinopolis epiſcopatum Gabrielem de Gabrielis, tunc epiſcopum Methonenſem; ne autem preces Veneti ſenatus in irritum cedere viderentur, ipſius Gabrielis in ſede Methonenſi ſucceſſorem declaravit Marcum Cavotortam ſuperius citati anni 1448. die XI. decembris. Triennio inde evoluto exhibitus fuit Marcus Cavotorta epiſcopus Methonenſis in ſenatu Veneto ad epiſcopatum Vicetinum die X. junii anno 1451. ad quam tamen eccleſiam non tranſiit, Methonenſemque regere perſeveravit. Ad meliorem vitam translatus eſt circa annum 1459. quo electus fuit in Methonenſem epiſcopum Angelus Faſolus. De Marco Methonenſi agunt & Leo Allatius, & Michael Lequienius, ille exercitatione IX. in Creyghtonum [a], hic vero in Oriente Chriſtiano [b].

[a] *Pag.* 157.
[b] *Col.* 1035. *T. III.*

In eccleſia ſancti Gregorii de Urbe legitur ſub hoc anno hujuſmodi inſcriptio ſepulcralis: *Hic requieſcit corpus venerabilis viri magiſtri Ecrardi de Amenibug] canonici ibidem, ac palatii apoſtolici notarii, qui obiit die* XXIV. *menſis auguſti anno Domini* M. CCCC. XLVIII. *cujus anima requieſcat in pace.*

ANN. CHR. 1449.
XXXII.
Capitulum generale in S. Savino Piſarum.

CELEBRATUM fuit præſenti anno menſe majo capitulum generale congregationis Camaldulenſis in monaſterio ſancti Savini Piſarum. In eo plura ſtatuta fuere ad bonum ordinis regimen ſacientia. Inter cetera Franciſcus prior generalis una cum definitoribus ſancivit eligenda eſſe loca & monaſteria regularia in cultioribus urbibus, ad quæ mitterentur juvenes, ut ſtudiis incumberent. De ea re verba faciemus annis ſequentibus. Unitum pariter fuit in ipſo capitulo monaſterium ſancti Benedicti de Arretio cum prioratu ſancti Clementis ejuſdem urbis, ita tamen ut cedente vel decedente abbatiſſa ſancti Benedicti longæva, dignitas abbatiſſatus in eo parthenone extingueretur, integræque dotes reſtituerentur duabus monialibus ſuperſtitibus, nullaque deinceps monialis in ipſo monaſterio ſuſciperetur; ex tabulario Fontis-boni [c], manu Leonardi Dathi Florentini notarii & ſcribæ dicti capituli.

[c] §. *Unio A.* 5. 34.

De mandato Martini de Bernardinis archiepiſcopi Corphienſis & in Venetiarum urbe reſidentis, qui a ſede apoſtolica delegatus fuerat, convocato capitulo monachorum ſancti Michaelis de Muriano, præſente & requirente Maphæo Gherardo abbate electo ejuſdem monaſterii anno præterito,

lectæ

ANN. CHR. 1449. lectæ fuere die XX. maji hujus anni literæ apoſtolicæ, quæ confirmabant ipſius electionem a monachis factam; quare ab eodem archiepiſcopo ſollemniter inductus fuit ea ipſa die in poſſeſſionem ejuſdem cœnobii. Poſſeſſionis inſtrumentum integrum ad Appendicem rejicimus.

XXXIII. Epiſtola Franciſci Barbari, in qua præſertim agitur de Petro Sardo. EDIDIT cardinalis Quirinus inter ceteras Franciſci Barbari epiſtolas epiſtolam [a] ab ipſo ſcriptam Petro Donato monacho ſancti Michaelis de Muriano, quam putat datam anno 1448. ſed Johannes de Auguſtiniis [b] in ſuo elaboratiſſimo opere de Scriptoribus Venetis verius exiſtimat datam hoc anno 1449. poſtquam Barbarus Foro-julienſi præfectura completa, adhuc commorabatur in ea provincia, incertus an Venetias rediret. Ipſam epiſtolam ex arce Zopolæ ſcriptam die vigeſima-tertia ſeptembris his Annalibus inſerimus, quia landem habet tum electi præſulis Maphæi, tum Petri Sardi ſeu Corſi monachi ſancti Michaelis amicitiæ & neceſſitudinis piæ vinculo fœderatorum cum Barbaro: *Franciſcus Barbarus Petro Donato monacho Camaldulenſi S. Quia literarum officium eſt, abſentes quemadmodum præſentes facere, & mutuo ſermone, quaſi ſale, condire deſiderium amicorum, ſcribendi nobis argumentum deeſſe non poteſt, ſi id, quod coram agere diſtantia locorum non poſſumus, per epiſtolam familiariter agamus. Quid autem illud ſit, breviter exponam. Poſtquam inanes ſunt plerumque cogitationes noſtræ & fragilitas humana non ſinit, ut videamus, quæ nobis ſint ſalutaria, videtur eſſe hominis Chriſtiani & vere ſapientis ſeipſum cognoſcere, & quantum eſt in ſe, inclinare cor ſuum ad capiendum conſilium, quod credit eſſe laudabilius & acceptius in conſpectu Dei. Et quia multa nos fallunt, & a nobis ipſis & a cupiditatibus noſtris ſæpe decipimur, patrum noſtrorum exempla digna imitatione ſunt. Eos enim legimus in veteri teſtamento, qui vel privatim, vel publice de rebus dubiis conſultarent, ad prophetas ire, aut ad ſervos Dei conſueviſſe, ut ex reſponſis eorum, quaſi ex quibuſdam oraculis, ſibi rectius conſulerent, & magis animarentur ad bene ſperandum. Quare cum monachi filii prophetarum appellentur, ut ſentiam prophetam in Iſrael eſſe, ad quem potius, quam ad Petrum Corſum tranſfugiam, qui jam tot annos ita vivit in illo monaſterio, ut converſatio ſua potius in cœlo, quam in terris eſſe videatur, & in corpore quodammodo ſit extra corpus, & abjectis curis terrenis ita emineat foras, ut Angelorum, non hominum, conſuetudine delectetur, cui eccleſia, cui cella, cui ſolitudo paradiſus, & amœniſſimum ſemper diverſorium fuit. Et ne in re minime neceſſaria plura complectar, ab adoleſcentia uſque ad ſenectutem eodem tenore ſeveritatis ita ſe geſſit, & nunc etiam gerit, ut aſſiduitas, & inſtantia orationis, ſilentium & officium ejus forma quædam & doctrina quietis & vitæ monaſticæ ſit. Quæ cum ita ſint, apud hunc ſanctum virum, & apud abbatem, qui mitis eſt & humilis corde, & apud monachos noſtros, qui Deo tecum ſerviunt, intercede, ut orent Dominum Deum noſtrum ad dirigendum conſilium meum ſecundum voluntatem ſuam, quia cum diu fuerim in hac provincia, & poſt adminiſtratam præturam ſatis quoque diu cum imperio peregrinatus ſim, ſi Deo placeret, de reverſione mea cogitarem. Sed quia propter peſtilentiam dubius ſum, quid agendum ſit mihi, nec bene confidam de humanis conſiliis, quæ plerumque non reſpondent expectationi, valde mihi gratum erit, ut cum in meditatione exardeſcet ignis, oratio fiat, ſicut dixi, ut Deus inclinet cor meum ad obediendum ei, & ad deliberandum, ſicut placet ſibi. Cum fiducia autem ingrediar aut egrediar, ſi mihi notam feceris viam, in qua ambulem. Vale. Ex arce Zopolæ IX. kalendas octobris M. CCCC. XLVIII.*

XXXIV. Aliquot monaſteriorum monumenta. HOC anno cum Maſſaccienſes oppidani id maxime optarent, ut ordinis Minorum

[a] Pag. 139.
[b] T. II. pag. 103.

Minorum fratres apud ſe haberent, Nicolaus V. literis ad ipſum populum datis, quibus pium hoc illorum deſiderium magnopere commendat, ecclesiam Camaldulenſem eremi de Mandriolis & ædes adjacentes Minoritis adjudicavit. Apud Sartium in Cupra-montana [a]. ANN. CHR. 1449.

Idem Nicolaus anno M. CCCC. XLVIII. ſtylo bullarum, hoc eſt anno M. CCCC. XLIX. idibus januarii pontificatus ſui anno ſecundo Leonardum, alias Marcellum, ordinis fratrum Prædicatorum conſtituit in abbatem monaſterii ſanctorum Andreæ & Gregorii de Urbe, quod vacabat ob mortem Sagacis epiſcopi Cavenſis, cui Martinus V. commendaverat præfatum cœnobium poſt obitum Johannis quondam abbatis; ex Bullario eorumdem fratrum Prædicatorum. Ughellius [b] ex Cavenſi & Carpentoratenſe eccleſiis translatum aſſerit anno 1446. Sagacem ad Spoletanam [c], deceſſiſſe autem anno 1448.

Dominicus Thomæ de Caſtilione prior eremi ad Vivum cum conſenſu Antonii Piccolominei abbatis Berardingorum & ſancti Vigilii Senarum vicarii prioris generalis Camaldulenſis locavit hoc anno hoſpitale ad Bricolam contiguum hoſpitali ſancti Peregrini ordinis Camaldulenſis; ex archivo monaſterii Roſæ [d]; ex eodem [e] Franciſcus prior generalis commiſit Joſepho Teſſagli abbati ſancti Mamiliani Montis-chriſti, ut omnia hoſpitalia poſita in diœceſi Arretina reduceret ad eamdem eremum de Vivo, excluſo Jacobo archipresbytero Montis-politiani, cui fuerant locata plura ex ipſis.

In monaſterio Montis-crucum territorii Patavini lapis viſitur ad hodiernam diem, in quo legitur: *Lapide antica della caſa Obizi poſta in queſta chieſa l'anno 1449. e fatta rinovar da me Roberto degli Obizi l'anno 1678.*

a *Pag.* 86.
b T. III. *pag.* 267.
c T. I. *col.* 615. 1268.
d *Num.* 297.
e *Num.* 278.

ERECTUM fuerat in civitate Piſana hoſpitale novum, in quo exercebantur opera pietatis, & ſuſceptionis pauperum & peregrinorum. Ipſius erectionem decreto ſuo firmaverat Martinus papa V. & per aliquot annos a piis viris rectum fuerat. Verum eum per quemdam Ludovicum Maſſaſeram hoſpitalarium hominem perditorum morum deturparetur loci illius honeſtas, Eugenius IV. commiſerat ad triennium curam & adminiſtrationem ejuſdem hoſpitalis abbati ſancti Savini de Piſis ordinis Camaldulenſis, & priori Cartuſiæ de Calci. Nicolaus V. precibus priorum & collegiorum Piſanæ civitatis hoc anno M. CCCC. L. pontificatus ſui tertio die quarta januarii confirmavit ad aliud triennium loco abbatis ſancti Savini abbati ſancti Michaelis in Burgo Piſarum, & Calcis Cartuſiano priori adminiſtrationem ipſius hoſpitalis, proviſo Ludovico hoſpitalario de bonis ejuſdem. Die XXVII. januarii abbati ſancti Michaelis notus factus fuit tenor hujus brevis. Proſtat in Appendice.

ANN. CHR. 1450. XXXV. Aliquot Nicolai V. brevia pro Camaldulenſibus.

Idem Romanus pontifex quarto kalendas martii pontificatus ſui anno III. ratas habuit, novoque robore firmavit indulgentias conceſſas viſitantibus eccleſiam ſanctæ Mariæ-angelorum de Florentia ad diem ſeptimam januarii ab Eugenio IV. qua ipſa die ille anno 1442. perſonaliter acceſſerat ad eccleſiam & monaſterium ſupradictum. Confirmavit etiam aliam Eugenii largitionem adeuntibus dictam eccleſiam in feſtivitate ſanctorum Prothi, Hiacynthi & Nemeſii; ex archivo ejuſdem cœnobii.

DAMNA plurima illata fuerant baſilicæ Claſſenſi ſancti Apollinaris extra muros Ravennæ ab hominibus Sigiſmundi Malateſtæ principis Arimi nenſis. Tradit Cæſar Clementinius [f] in hiſtoria Ariminenſi Sigiſmundum revertentem ex Lombardia cum ſuis gentibus excruſtaſſe eccleſias ſancti Severi & ſancti Apollinaris extra Ravennam, nulla juſti & honeſti habita ra-

XXXVI. Direptio eccleſiarum S. Apollinaris & S. Severi in Claſſe.

f *Pag.* 368.

Ann. Chr. 1450.

tione, lapideſque pretioſos Ariminum aſportaſſe ad perficiendum templum ſancti Franciſci a ſe inchoatum. De eadem direptione utriuſque templi hæc habet Rubeus [a] ad hunc annum: *Sigiſmundus Malateſta Venetarum copiarum ductor, poſtquam ſuperiori anno divi Apollinaris Claſſenſis templum rebus ſacris aliquot ſpoliaſſet, unde Franciſcus Foſcarus Venetiarum dux ab Johanne Franciſco Bratio & Antonio Calbo oratoribus Ravennatibus monitus ad Stephanum Triviſanum tunc prætorem præfectumque Ravennatem ſcripſerat, diligenter curaret, ne templum illud dirueretur, divi Apollinaris ejuſdem Claſſenſis divique Severi templa tabulis e marmore, quibus incruſtabantur, ducentis aureis nummis abbati numeratis ſpoliavit, ut Arimini divi Franciſci ſacram ædem ornaret. Ea tum cœnobia Aloyſio Patavino divi Petri ad Vincula etiam abbati commendata.*

[a] Lib. VII. pag. 633.

Sed præſtat ex autographo monaſterii Claſſenſis clarius rem dignoſcere, ex conventione nimirum hoc anno ſecuta inter Sigiſmundum Malateſtam, & inter monaſterium Claſſenſe, ac communitatem Ravennatem, quæ eſt hujuſmodi.

Aluviſius de Putheo abbas venerabilis monaſterii ſancti Apollinaris in Claſſe extra muros & prope Ravennam, & Sapientes ad utilia pro excellentiſſima communitate Ravenne, cum preſentia tamen, voluntate & omnimodo conſenſu magnifici & generoſi viri domini Dominici Diedo pro ſereniſſimo & excellentiſſimo ducali dominio Venetiarum &c. *honorabilis poteſtatis & capitanei civitatis Ravenne, volentes ſatisfacere petitioni magnifici & excellentis domini armorum capitanei domini Sigiſmundi Pandulphi de Malateſtis Arimini* &c. *ex eo quod ſuperiori tempore per nonnullos ex gentibus ſuis, dum in agro Ravennatenſi eſſent, cum gravi jactura, diſpendio & damno ſacratiſſimi templi ſancti Apollinaris in Claſſe antedicti ex ipſo ſubtracti fuerint, amoti, exportati & fracti nonnulli lapides marmorei, & ſeu alterius generis lapidum, qui & decus, & ornamentum ejuſdem ſacri templi, & nunc deformitatem eſſe pie conſpicientes. Cumque idem magnificus dominus dicta occaſione & pro dicto damno, ſeu quovis alio ipſi monaſterio illato, & pro ipſius reſtauratione impreſentiarum per egregium virum Antonium de Lazaris civem Ravennatem ducentos aureos tranſmiſerit, indeque per ipſum Antonium nuntium in hac parte legatum ipſius domini abbatis datos & numeratos ipſi domino abbati antedicto & in manibus ipſius conſignatos. Quare his noſtris patentibus literis prefato magnifico domino finem facimus, definitionem, quietationem, & pactum perpetuum de ulterius non petendo, de omni videlicet damno ſupradicto, & de alio quovis ſupraſcripto templo & monaſterio tunc dato & illato, ut ſupra. Et de dicta quantitate, que dicto monaſterio deberetur pro dicto damno & quovis alio, & pro ipſorum reſtauratione. Promittentes ad abundantiorem cautelam omnium peractorum predicta omnia & ſingula perpetuo firma & rata habere, & de predictis damnis & de aliquo predictorum ullo tempore litem, queſtionem vel controverſiam non inferre, nec inferenti conſentire. Hec, ut omnia quibuſcumque inſpectoribus evidentius clareſcant, ſigillorum noſtrorum, videlicet monaſterii noſtri, & communis Ravenne, ad perpetuam rei memoriam mandavimus munimine roborari. Datum Ravenne anno Domini* M. cccc. L. *indictione* XIII. *die vero* XIII. *menſis auguſti.*

Deſiderius de Spretis notarius Ravennas de mandato ſupraſcriptorum ſcripſi.

Adſunt ſigna utriuſque ſigilli in cera deperditi.

Sed majus ſacratiſſimi templi damnum fuit poſteriori tempore ſub Philippo Calandrino S. R. E. cardinale, dicto Bononienſi, & commendatario

abba-

abbatiarum unitarum ſancti Apollinaris & ſancti Severi in Claſſe. Monumentum hujus rei habetur in eodem archivo Claſſenſi ex pagina anni 1480. circiter, in qua hæc leguntur: *Reverendiſſimus in Chriſto pater dominus Philippus epiſcopus Portuenſis abbatias & conventus monaſteriorum ſancti Apollinaris de Claſſe & ſancti Severi extra muros Ravennæ ordinis Camaldulenſis conventuales invicem per antea unitas, tunc vero abbatis perpetui ultimi & immediati poſſeſſoris ejus morte vacantes habuit in commendam, & eccleſias prædictas & monaſteria, quam poſſeſſiones ad eas pertinentes in bono ſtatu invenit; ſuppellectilem quoque innumeram, armenta etiam & greges, & multa, quæ hic explicata non ſunt, probari autem poterunt, cum oportuerit, & cum multis multiſque annis eas tenuiſſet, ac poſſeſſiones perdi, ædificia ruere, eccleſiam ſœnile permiſiſſet fieri, ne quod prætermitteretur, quod ad earum damnum excogitari poſſet, illuſtriſſimo domino Sigiſmundo Malateſtæ domino Ariminenſi marmora & tabulas porphyreticas & ſerpentinas in eccleſia ſancti Apollinaris prædicti exiſtentes vel dono, vel quod deterius fuiſſet, pretio dedit, vel ſaltem per incuriam aſportari permiſit, intantum, ut prædictus illuſtriſſimus dominus quadam nocte ultra centum plauſtra ad monaſterium Claſſenſe tranſmiſſa ex decruſtatis eccleſiæ parietibus oneraret, ac de illis poſtea eccleſiam ſancti Franciſci, quam Arimini ædificaverat, decoraret. His ita geſtis præfatus reverendiſſimus dominus cardinalis vel faſtidio, vel conſcientia motus &c.*

XXXVII. Miracula beati Angeli Gualdenſis eremitæ.

SPECTANT ad hunc, & proxime præterito, & ſequentes annos hæc miracula interceſſione beati Angeli Gualdenſis eremitæ patrata.

Contigit etiam anno Domini M. CCCC. XLVI. *Bartholomæum Antonii Matthæi habitatorem Gualdi Capipergenſis comitis Franciſci, & per dies* XIII. *in obſcuro carcere communitatis Sancti-Severini in compedibus ferreis et ligneis retineri, qui captivus quadam nocte cum ſocio ſuo in eiſdem compedibus captivato devote ſe recommendans cum lacrymis beato Angelo Gualdenſi, vigilando vidit ad unum latus dicti carceris apparere lucem ad modum unius magni circuli colorati, ad inſtar Iris in nubibus tempore pluvioſo apparere ſolet, et in medio quemdam fratrem monachum flexis genibus orantem, quem credidit fuiſſe beatum Angelum, cui tunc et per ante devote ſe recommiſerat, poſtquam eadem nocte per armigeros fuit de dicto carcere eductus idem captivus cum ſocio, ut ducerentur alio, ſed mane facto cum captivi ex porta Sancti-Severini ducerentur, fuerunt per gentes eccleſiæ ad intrandum tunc terras Sancti-Severini præparatas liberati potenter a manibus illorum, qui illos ducebant, et alios captivos, dimiſſoſque ſe liberos, meritis et interventione beati Angeli Gualdenſis profeſſi ſunt, potius quam humano ſuccurſu, Deo et Sancto huic debitas gratias referentes.*

Evenit etiam in Gualdi oppido de menſe martii et quadrageſima quodam ſero anni M. CCCC. XLVII. *populum dicti oppidi per particulares Guelforum & Gibellinorum inter ſe diviſum invicem ex inſperato ad ſeditionem cum armis in magna platea ante eccleſiam ſancti Benedicti, in qua corpus beati Angeli requieſcit, convenire, et ſimul acriter cum armis præliari, ita quod tunc perditionis invicem præliantium imminebat patens periculum, et ab utriſque partibus ſtragem ærumnoſam, ſubito per medium illorum quidam in habitu unius eremitæ monachi, qui a cunctis, qui ibi fuerunt præſentes, exiſtimabant fuiſſe beatum Angelum protectorem populi Gualdenſis, viſus eſt pertranſire, poſt cujus tranſitum immediate quælibet partium a conflictu ceſſavit omnimode, et pacifice quicumque fuere ad ſuas domos illa nocte reverſi, et in craſtinum perinde ac ſi veſpere præcedenti nihil mali vel diſſidii inter eos accidiſſet, pacifice converſati ſunt, et de caſu, quod ſic*

Ann. Chr. 1450. *acciderat, & ſic ſubito ſedatum ſcandalum fuerat, invicem amicabiliter locuti ſunt, precibus & interventu hujus beati Angeli hoc factum fuiſſe arbitrantes.*

Nobilis vir Raynaldus Sanctucius Acti habitator oppidi Gualdenſis anno Domini M. CCCC. XLVIII. *teſtatus eſt ſe in ſua domo habere neptem parvulam filii ſui natam unius anni, & ſic collocatam in toto ſuo corpore, quod nullum membrum, niſi ab alio moveretur, excepta lingua, poterat movere. Cum eidem Raynaldo, & ejus uxori ſuaderetur a pluribus, ut pro ſalute recuperandæ dictæ parvulæ ad medicos haberent recurſum, ambo vir & uxor concorditer hoc ſe nolle facere dixerunt, ſed potius Deo, & meritis, & precibus beati Angeli Gualdenſis voverunt, & inde dicta parvula cepit movere membra ſua, & per ſe ipſam voce propria, clare & intelligibiliter ſe ipſam recommendare beato Angelo, & ſic quia poſtmodum cepit ſe ſubſtinere & incipere ambulare, & de bono in melius ſe habere, beato Angelo ſuo motu & ore proprio frequentius ſe recommendans nocte dieque.*

Accidit ita hoc anno M. CCCC. XLIX. *de menſe martii quemdam adoleſcentem Petrum nomine filium Bartholomæi de Crema habitatorem Gualdi in meridie in quodam agro extra murum Gualdenſem fodiendo laborantem dixiſſe, ſibi laboranti beatum Angelum Gualdenſem in habitu monachi eremitæ cum diademate perfulgido in capite apparuiſſe, atque dixiſſe: Dimitte hoc opus; ſpolia te, & nudus diſciplinando te cum corrigia tua clamando alta voce:* Miſericordia, miſericordia, *vade per medium Gualdi, & uſque ad eccleſiam ſancti Benedicti, & dic ex parte mea cunctis habitatoribus, ut ſimili modo, ſicut tu, faciant & clament ad Deum, & liberabuntur a peſtilentia, quæ tam acriter eos tribulat. Obediendo hic adoleſcens incontinenti ſa ſpoliavit, & intrando per portam Gualdi, portam ſancti Benedicti nuncupatam, per medium dicti oppidi ſe continue fortiter diſciplinando, & alta voce clamando continue:* Miſericordia, *proceſſit uſque ad eccleſiam beati Benedicti prædicti oppidi; diabolus autem in forma nigri aſini, antequam ingrederetur portam prædictam, ſibi fuit obviam, & ſe opponebat ibi, ne ultra procederet, ſibique voce humana dixit: Fatue quo vadis? reſidenſque monachus ſibi dixit beatus a longe clamando: Vade, fac quæ dixi. Cumque ad prædictam eccleſiam perveniſſet, plures viri & mulieres illum ſecuti ſunt, & quidnam hoc eſſet ſcire voluerunt, quibus per ordinem omnia, quæ viderat & audierat, narravit, & plurimi diſciplinare ſe, & clamare ad Deum* Miſericordia *cepere🙂, & continuaverunt, & ab inde in dicto oppido cepit pro illo anno ceſſare peſtilentia, et totus populus Gualdenſis inflammatus ad devotionem huic eorum patrono et defenſori beato Angelo, ceperunt facere ædificare ex lapidibus et calcina devotum oratorium et cellam congruam pro recipiendis eremitis in illo loco ſolitario, in quo fuit cellula, in qua dies ſuos hic beatus Angelus finivit, ad laudem et gloriam Domini Jeſu Chriſti, qui cum Patre et Spiritu-Sancto vivit et regnat Deus omnipotens per omnja ſecula in Sanctis ſuis ſemper mirabilis et glorioſus, amen.*

Cum M. CCCC. L. *de menſe octobris in partibus Italiæ maxima vigeret epidemia, et maxime in civitate Piſauri, et in provincia Marchiæ Anconitanæ, de qua civitate vir quidam egregius Britius nomine, qui uxorem duxerat a Callii civitate, videns eamdem ſuam uxorem dicto morbo in ſanguine percuſſa taliter, cum eſſet gravida de menſibus ſeptem, quod per tres dies naturaliter laborans in extremis in extaſi ſtetit muta, cæca et ſurda, audient mirabilia, quæ Deus omnipotens oſtenderat in ſancto ſervo ſuo beato Angelo, cujus reliquiæ in eccleſia ſancti Benedicti de Gualdo Nucerinæ diœceſis honorifice reponuntur, eidem ſanctiſſimo Angelo recommiſſam fecit*

omni

ANN. CHR. 1450.

omni ſpe & fiducia evadendi, ſine medicorum cura, promittens cum maſculo ſuo et cum oblationibus devotiſſime viſitare. Die vero ſequenti factum poſt votum filium peperit ſanum & incolumem, & liberata ab omni peſtifero morbo reſtituta fuit priſtinæ ſanitati per gratiam Dei omnipotentis, ac precibus beati Angeli monachi atque venerabilis eremitæ, quare Deo gratias agens, ejuſdem reliquias, ut promiſerat; cum debitis oblationibus devotiſſime viſitavit.

Alio quoque tempore et M.CCCC.LVII. *menſe octobris etiam filius ſupradicti Britii habebat quamdam ſuam filiam, quæ fuit tam gravi ægritudine fatigata, quod per quindecim dies ſtetit cunctis viribus deſtituta, adeoque nullum membrum præter linguam per dictum tempus movere potuit; qua ex re dictus Britius illam beato Angelo devotiſſime recommiſit, promittens, quod ſi ſana infra terminum quindecim dierum illam ſuis precibus liberaret et meritis a tanta ægritudine, peregrinationem faceret ad ejus reliquias. Facto vero voto precibus ejuſdem Angeli venerabilis eremitæ, illa reſtituta fuit priſtinæ ſanitati, et ab omni dolore et ægritudine liberata ſine aliqua medicorum cura et ingenio; viſo tanto miraculo ab omnibus domeſticis et vicinis, qui prius erant increduli & attoniti Deo et beato Angelo gratias cum fletibus præ gaudio reddiderunt.* Hic eſt finis legendæ ſancti Angeli. Videantur, quæ diximus de ſcriptoribus vitæ beati Angeli ad annum 1270.

ANN. CHR. 1451. XXXVIII. Commiſſiones aliquot Nicolai V. pro monaſter. Camaldulenſibus.

EX tabulario ſanctæ Mariæ Angelorum de Florentia quarto-decimo kalendas aprilis pontificatus ſui anno quinto revocavit Romanus pontifex Nicolaus V. unionem olim factam a Balthaſſare Coſſa, Johanne XXIII. monaſterii ſancti Johannis-decollati de Saxo Arretinæ diœceſis cum eodem cœnobio ſanctæ Mariæ-angelorum, ipſaque die ſcribens epiſcopo Arretino providit ipſum monaſteriorum Saxi de perſona Gregorii Berti prioris ſancti Angeli de Naſciano Camaldulenſis ordinis & ejuſdem Arretinæ diœceſis, ad hoc ut ad reparationem intenderet monaſterii Saxenſis, ita tamen ut depoſitis albis Camaldulenſium veſtibus eum habitum deinceps geſtaret, qui ante eam unionem conſueverat geſtari in abbatia Saxi, ſimulque ad commodiorem hujus abbatiæ reparationem ad decennium retineret etiam prioratum Naſciani, qui ab abbatia Rotenſi dictorum ordinis & diœceſis dependebat. Sed octavo kalendas julii ejuſdem anni ex relatione fide dignarum perſonarum, ac præſertim ex literis venerabilis fratris Antonini archiepiſcopi Florentini intelligens, quod monaſterium ipſum ſancti Johannis-decollati jampridem eidem cœnobio Angelorum pro ſubſtentatione dumtaxat ipſius fuerat unitum, & monachi Angelorum non fuerant cauſæ ruinæ dicti loci, quæ provenerat tum ex antiquitate, tum ex hominum malitia ante præfatam unionem, quinimmo quod in parœciali eccleſia & membris dictæ abbatiæ Miſſæ & alia divina officia celebrabantur, poſſeſſioneſque non fuerant alienatæ in perpetuum, ſed conceſſæ ſolummodo ad certum tempus emphyteutis, reverſuræ poſtea ad monaſterium, volens providere indemnitati monachorum conventus Angelici, revocavit priſtinas literas ſuas in forma Brevis, aliaſque ad epiſcopum Arretinum, & mandavit archiepiſcopo Florentino & epiſcopis Feſulano & Polenſi, ut auxilium præſtarent monachis Angelorum ad recuperandum monaſterium, ſimul etiam contra Gregorium recens a ſe electum priorem, & operam darent, quatenus pacifica poſſeſſione monaſterii Saxi gauderent.

Eidem archiepiſcopo Florentino commiſit die quarta-decima martii pontificatus anno V. idem Nicolaus, ut reciperet reſignationem commendationis abbatiæ Rotenſis factam a Franciſco priore generali, cui tamen ſervaretur

Ann. Chr. 1451.

varetur penſio quinquaginta florenorum, & inſuper præficeret eidem monaſterio Rotenſi abbatem amovibilem ad nutum dicti prioris generalis; ex archivo Fontis-boni [a].

[a] §. Brevia 66. A. 5. 4.

Angelus Ciera jamdudum prior ſancti Mathiæ de Muriano ante decennium coram Gometio priore generali Camaldulenſi libere dimiſerat regimen ejuſdem monaſterii, locumque fecerat ad electionem novi prioris in perſona Felicis de Pavonibus monachi ſancti Michaelis de Muriano, qui tum ſub Gometio, tum ſub Franciſco ejus ſucceſtore in ſuprema ordinis dignitate tempore Eugenii pacificam obtinuerat monaſterii poſſeſſionem. Sub Nicolao V. ambitione ductus Angelus falſo ſuggeſſerat eidem Romano pontifici, quod injuſte per Felicem prioratu ſpoliatus fuerat; quare idem pontifex cauſam cognoſcendam commiſerat Petro Martini de Caveisrubeis capellano ſuo & cauſarum palatii apoſtolici auditori, qui judicaverat pro Angelo contra Felicem, & pontificias literas pro recuperando prioratu Angelo confici fecerat. Sed admonitus Nicolaus Angelum falſa relatione extorſiſſe judicium, ac inſuper vi & potentia ad monaſterium acceſſiſſe, & Felicem expuliſſe, hujus poſtremi precibus inductus iteratam cauſæ cognitionem hoc anno M. CCCC. LI. nonis junii pontificatus V. commiſit Martino archiepiſcopo Corphienſi, Laurentio Juſtiniano epiſcopo Caſtellano, & plebano plebis ſancti Geminiani Venetiarum, præcipiens, ut veris exiſtentibus narratis Felicem denuo in quietam monaſterii ſancti Mathiæ poſſeſſionem immitterent & Angelum coercerent, ac quocumque jure privatum declararent.

XXXIX. Idem Minoritis concedit monaſterium de Mandriolis.

Hoc ipſo anno pridie nonas julii guardiano & fratribus ordinis Minorum in territorio Maſſaccii Æſinæ diœceſis commorantibus conceſſit prioratum ſancti Jacobi de Mandriolis ſequenti bulla, cujus partem ſubjicimus ex apographo archivi ad divi Laurentii Maſſaccii apud Sartium de Cupra-montana [b]. *Cum itaque nos nuper abominabilem ſectam quorumdam malignantium hominum Fratrum ſeu Fraticellorum de Opinione vulgariter nuncupatorum, quæ procurante factore malorum operum in Maſſaccio Æſinæ diœceſis, & nonnullis aliis caſtris, terris, villis ac locis Marchiæ noſtræ Anconitanæ, proh dolor! invaluiſſe dicitur, de medio tollere, ac illorum fluxum peſtiferum, ne virus inſanabile & perpetuum nocumentum Fidelium cordibus inferre poſſent, totis viribus extinguere cupientes, poſt nonnullos auctoritate noſtra contra quoſdam ex dictis peſtiferis hominibus habitos proceſſus, ſperantes quod per veſtram laudabilem ac religioſam vitam, & fructuoſas, quas ſub ſingulari obſervantia viventes inceſſanter ad populos funditis prædicationes, veſtro miniſterio omne hæreſis hujuſmodi fermentum expurgabitur .... unam domum veſtri ordinis pro veſtro uſu & habitatione in præfato caſtro Maſſaccii ſeu in ipſius territorio in loco utique ad id habili & idoneo fundari & conſtrui decreverimus; & ſicut accepimus, ſi prioratus ſancti Jacobi delle Mandriole ordinis Camaldulenſis in territorio dicti caſtri Maſſaccii conſiſtens, quem dilectus filius Venantius Nicolai de Saxo-ferrato ipſius prioratus prior obtinet, & qui cum illius eccleſia in ruina exiſtit, ipſam videlicet eccleſiam cum ſtructuris circa illam, ſi quæ ſunt, & ſpatium terræ ſeu nemoris quantitatis ſeminaturæ unius ſarcinæ grani menſuræ illarum partium pro fundatione & conſtructione domus hujuſmodi .... vobis concederetur, vos inibi unam domum cum eccleſia, campanili & aliis neceſſariis officinis de nonnullis bonis quorumdam hæreticorum alias per nos ſeu auctoritate noſtra damnatorum, vobis ad hujuſmodi fundationem aſſignatis, ac Chriſti-fidelium eleemoſynis fundaretis ...... in dicto prioratu præfatum ordinem Camaldulenſem extinguimus, dictumque Venantium ab illo, abſque tamen alicujus infamiæ nota, quoad eccleſiam videlicet, & circa illam ſtructuras, &*

[b] Pag. 101.

ſpatium

ſpatium terræ ſeu nemoris prædicta dumtaxat amovemus , vobiſque aſſignamus &c. *Datum Romæ apud ſanctum Petrum A. D. Incar.* M. CCCC. LI. *pridie idus julii anno* V.

ANN. CHR. 1451.

XL. Aliquot hiſtorica ſimul collecta.

TERTIA novembris lata fuit ſententia ad favorem eccleſiæ Camaldulenſis eremi Bononiæ pro uniendis ipſi eremo monaſterio & eccleſia ſanctæ Mariæ de Ravone. Paſchaſius ſcilicet judex delegatus a Beſſarione epiſcopo Tuſculano S. R. E. cardinale Nicæno dicto in civitate Bononiæ apoſtolico legato, ad inſtantiam Joſephi prioris monaſterii ſanctæ Mariæ de Camaldulo prope Bononiam, contra Adarotum decanum & canonicos ſancti Michaelis de Leproſetto declaravit hoſpitale ſanctæ Mariæ de Ravone prope Bononiam jamdudum eidem monaſterio per Bonifacium IX. unitum, legitime fuiſſe adjunctum, nec ejus adverſarios ullum in idem hoſpitale jus habere; ex archivo Seminarii Bononienſis [a].

Marinellus ſeu Marcellus de Urbe abbas ſancti Gregorii in Clivo-ſcauri, conſentientibus ſuis monachis, tradidit eccleſiam ſanctæ Fortunatæ extra muros Sutrii, quæ ſubjiciebatur dicto monaſterio, & ad præſens diſrupta erat, & pene ſolo æquata, Sancti de Capranica diacono Sutrinenſi, ut eam infra terminum quatuor annorum reparare, ac divina in ea officia perſolvere faceret; ſub annua penſione ſeptem Florenorum: Anno M. CCCC. LI. indictione XV. die X. ſeptembris pontificatus Nicolai V. anno V. ex codice ejuſdem monaſterii [b].

a *Faſcic.* I. *num.* 3.

b *Pag.* 199.

ANNALES
CAMALDULENSES

LIBER SEXAGESIMUS-QUINTUS.

Ab anno Chriſti M. CCCC. LII. *ad annum* M. CCCC. LXI.

ANN. CHR. 1452.
I.
Fundatio parthenonis S Catherinæ de Cæſena.

EGITUR in chronico Cæſenate, quod Violanta Feltria uxor Dominici Malateſtæ Camaldulenſes ſanctimoniales Cæſenam hoc anno advocaverit, ubi ipſis ædificari curaverit aſceterium & eccleſiam ſub titulo ſanctæ Catharinæ virginis & martyris; in fornice aræ maximæ proſtat hæc inſcriptio : *Malateſta Novellus Pandulphi filius Malateſtæ nepos dedit anno Domini* M. CCCC. LII. Multa pietate vixerunt & vivunt ſub inſtituto & habitu Camaldulenſi, ſed epiſcopo ſubjectæ hæ moniales; & anno 1505. ipſarum colonia deducta fuit ad oppidum ſancti Archangeli in territorio Ariminenſi, ubi alterum fundarunt Camaldulenſium virginum monaſterium. Conſecrata fuit ſanctæ Catharinæ eccleſia anno 1535. ex ſequenti monumento: *Anno* M. D. XXXV. *die* IV. *novembris. Ego Laurentius de Sanctorellis epiſcopus conſecravi eccleſiam & altare hoc in honorem ſanctæ Catharinæ, & reliquias S. Alexii confeſſoris, S. Mauri epiſcopi, S. Vitalis martyris in eo incluſi. Singulis Chriſti-fidelibus hodie & anno & in die anniverſarii conſecrationis hujuſmodi templum viſitantibus* XL. *dies de vera indulgentia in forma eccleſiæ conſueta concedimus.* Laurentius de Sanctorellis non reperitur inter epiſcopos Ughellianos . Conſtitutiones obſervant moniales factas præſertim ſub finem ſeculi præteriti a Johanne-caſimiro Denoff S. R. E. cardinali, & epiſcopo Cæſenate.

II.
De Ludovico Angelorum monacho, & de Gregorio abbate S. Gregorii de Urbe.

VIVEBAT hoc tempore Ludovicus monachus Camaldulenſis filius comitis Rainerii filii comitis Tancredi de Porciano, qui anno 1442. veſtem monaſticam aſſumpſerat in monaſterio ſanctæ Mariæ Angelorum de Florentia, & ante emiſſionem profeſſionis donationem omnium bonorum ſuorum fecerat Jacobæ & Agneti comitiſſis ſororibus ſuis. De Ludovico verba facit etiam Mannius in opere de Sigillis [a], ubi Jacobam uxorem Johannis de nobilibus Montauti de Barbolanis facit, Agnetem autem conjugem Johannis Brancaleoni domini de Plovico. Gregorius Farullius in hiſtoria chronologica monaſterii ſanctæ Mariæ-angelorum Florentiæ Ludo-

[a] T. V. pag. 77.

vicum

vicum monachum factum ſcribit die prima januarii anni 1443. die autem xxv. julii tranſiiſſe ad cœnobium ſancti Savini Piſarum, obiiſſe vero menſe martio anni 1452. Sed Admiratus junior ſupervixiſſe aſſerit Ludovicum ſaltem ad annum 1455. indictionem quintam diem dominicam & nonam novembris, qua affirmat ipſum ut procuratorem comitiſſæ Jacobæ hominibus Porciani finem feciſſe de dote & alimentis relictis a comite Nerio ſeu Raynerio comitiſſæ Franciſcæ uxori ſuæ & matri tam ejuſdem Ludovici, quam comitiſſarum Jacobæ & Agnetis ſuarum ſororum. ANN. CHR. 1452.

Gregorius Amatiſco monachus congregationis Montis-oliveti abbas eligitur monaſterii ſancti Gregorii de Urbe. Secundus Lancellottus hæc de eo habet [a]: *Sub ea ætate Nicolaus V. pontifex maximus Gregorium Amatiſcum Romanum Olivetanum in Urbe renuntiat abbatem ſancti Gregorii. Tacent de illo monumenta Olivetana; loquitur tamen ſatis bonorifice epitaphium in eodem templo ſancti Gregorii, marmore in ſolo legitur inciſum ad dexteram aræ maximæ: Gregorio Amatiſco Romano e congregatione Montis-oliveti, in qua annis* XXXIV. *pie ſancteque vixerat, in abbatem ſancti Gregorii Urbis Romæ a Nicolao V. ſummo pontifice electo licet invito & recuſanti. Paulus pontifex, curante Matthæo Saxo Amatiſco faciundum mandavit ob ejus caſtiſſimam vitam ſanctiſſimoſque mores, & reſtitutum egregia impenſa monaſterium. Vixit annos* LXXI. Gregorium abbatem memorat etiam Belſortius [b]. Idem Lancellottus addit *ſub Johanne-baptiſta Podio-bonitienſi præſide ab eodem Nicolao pontifice fratrem Hippolytum Romanum in ſancti Gregorii abbatem electum fuiſſe*; fortaſſe ante Marcellum; nam Gregorii mentio fit in codice Gregoriano ad annum 1453. quo die duodecima januarii acta leguntur in cauſa inter Gregorium abbatem, & Pandulfum comitem Anguillariæ ſuper caſtro Guidonis; fit mentio ejuſdem ad annum 1461. die enim XXVIII. maji ejus anni ipſe locat tertiam partem caſtri de Sancto-vito diœceſis Narnienſis Archangelo & Matthæo Anſelmi de Scottis. Quare ſub Nicolao V. Romano pontifice locus eſſe non poteſt Hippolyto poſt Gregorium abbatem. Rurſus ad annos 1445. & 1441. vidimus Marcellum ſeu Marinellum abbatem ſancti Gregorii. Supereſt ergo, ſi Hippolytus ſub Nicolao regimen tenuit ejus monaſterii, ut ipſum tenuerit ante Marcellum, tempore Sagacis epiſcopi Caveſis & Spoletani, qui erat abbas commendatarius, præfueritque tamquam abbas regularis. Quoad cauſam monaſterii Gregoriani cum comitibus Anguillariæ, jam ab anno 1448. decimo-quarto kalendas januarii pontificatus ſui anno ſecundo commiſerat Nicolaus papa V. Roberto epiſcopo Volaterrano vicario ſuo per almam Urbem ipſiuſque diſtrictum ejus cauſæ cognitionem inter Marcellum abbatem ſancti Gregorii, & inter Pandulphum, Jacobum & Felicem ex comitibus de Anguillaria circa caſtrum Guidonis Portuenſis diœceſis, quod Sagax olim epiſcopus Spoletanus, & Gregoriani monaſterii commendatarius iiſdem comitibus ad cenſum annuum contulerat. Ante cauſæ cognitionem Roberto vita functo, rurſus idem pontifex tranſtulerat ejuſmodi cauſæ diſcuſſionem in Berardum Herulum epiſcopum Spoletanum vicarium æque Urbis, qui pro monaſterio ſancti Gregorii ſententiam dixit, comites vero de Anguillaria ad reſtituendum caſtrum condemnavit. Appellavit Pandulphus ad ipſum Romanum pontificem, qui judicem conſtituit Alphonſum Seguram Mudonienſem, vel Mindonienſem epiſcopum auditorem ſacri palatii, qui judicium Berardi confirmavit. Iterum provocavit Pandulphus, obtinuitque in judices Berardum de Roſſo, & Bernardum Roviram decretorum doctores & palatii apoſtolici cauſarum auditores, tandem obtinuit Johannem epiſcopum Portuenſem

[a] Pag. 46.

[b] Pag. 95.

ſem, qui ſuperiores ſententias ratas habuit hoc anno 1452. vigeſima decembris, pontificatus Nicolai V. anno ſexto.

Ann. Chr. 1452.

Venetii, ne Claſſenſe ſancti Apollinaris monaſterium uniretur capitulo canonicorum Ariminenſium, ſtrenue agunt hoc anno apud Romanum pontificem Nicolaum, qui bullas unionis jam confecerat, & per literas tertio kalendas aprilis Foſcarus dux Benedicto Venerio prætori præfectoque mandavit, ne quemquam accipere poſſeſſionem cœnobii ſineret, ut legitur apud Rubeum [a].

a Lib. VII. pag. 633.

Ann. Chr. 1453.

III. Plura Nicolai V. brevia pro Camaldulenſibus.

ROMANUS pontifex Nicolaus precibus Petri Boldù prioris ſanctæ Mariæ de Carceribus commiſit Franciſco Gritti archiepiſcopo Corphienſi Martini ſucceſſori, & reſidenti in urbe Venetiarum, ut ad augendum divinum cultum in dicto monaſterio prioratum ipſum elevaret ad dignitatem abbatialem, ut fuerat ex conceſſione Martini V. ſub Franciſco Sandello abbate, munuſque benedictionis impenderet ipſi Petro. Datum Romæ apud ſanctum Petrum anno M.CCCC.LIII. decimo-ſexto kalendas maji pontificatus ſui anno ſeptimo.

Die octava julii idem Nicolaus inſtrumentum ceſſionis, quo Petrus abbas ſanctæ Mariæ de Fullina viſitationem monaſterii ſanctæ Margaritæ de Torcello conceſſerat abbati ſancti Thomæ de Torcello revocavit ad inſtantiam Petri Barbi cardinalis commendatarii ejuſdem abbatiæ de Fullina, atque irritum eſſe decrevit. Ipſe poſtea Petrus Barbus die XXVII. augusti commiſit Laurentio Juſtiniano patriarchæ Venetiarum curam & adminiſtrationem ejuſdem monaſterii, quod adjunctum ſubinde alteri ſancti Matthæi de Majurbio ad hodiernam diem ſubjicitur patriarchali juri; ex eccleſiis Torcellanis Cornelii [b]. Petri Barbi commendatarii abbatiæ Sanævallis de Fullina prima mentio occurrit ſub anno 1448. in tabulario ejuſdem loci [c].

b P. I. pag. 365.

c Num. 628.

Quinta novembris vacante prioratu generali Camaldulenſi per deceſſum Franciſci prioris, præfatus Romanus pontifex electionem confirmavit rite factam per capitulum dicti ordinis de Mariotto abbate Decianenſe. Datum Romæ anno VII. Mariottus Deciani abbas, & ſub Eugenio IV., cui charus fuerat, puerorum inſtitutor in monaſterio Fontis-boni, Antonii filius ex familia erat Arretina de Allegris. In tabulato domicilii pro advenis in Camaldulo-majori, quod a fundamentis extructum fuit ab ipſo Mariotto, legitur: *Mariottus Arretinus Generalis Camaldulenſis ex genere Malduli natus* M.CCCC.LVII. Maldulus fuit, qui eremum Camaldulenſem donavit ſancto parenti noſtro Romualdo. Die prædicta Nicolaus V. omnibus abbatibus præcepit, ut Mariottum in priorem generalem admitterent, ſimulque ipſa die ad hoc, ut decentius ſtatum ſuum ſervare poſſet, commendavit illi ad decennium abbatiam Decianenſem, & diſpoſitionem fructuum ipſius monaſterii; ex tabulario Fontis-boni [d].

d §. Electio 100. A. 5. 165. 166. 167.

Demum hoc anno die VII. martii pontificatus VI. idem pontifex commiſit Franciſco Gritti archiepiſcopo Corphienſi & Petro Boldù abbati Carcerum viſitationem monaſterii ſanctæ Chriſtinæ de Tarviſio.

Pulſis monialibus ſanctæ Mariæ de Cortina, quæ degebant extra urbem Britonorii, Johannes de Ferro generalis prior ſanctæ Mariæ de Vincareto ipſarum locum ſtatuit deinceps domicilium futurum monachorum.

Franciſcus Foſcari dux Venetiarum die vigeſima-quinta auguſti hujus anni ſcribens Marco Barbo poteſtati Parentii narrat, quod audita per nobiles viros Thaddæum Juſtinianum & Candianum Bollani auditores appellatione facta a communitate Parentii in ſententia lata contra dictam communi-

muniṫatem ab Andrea Barbadico olim poteſtate Parentii in cauſa confinium ejuſdem communitatis cum monaſterio ſancti Michaelis de Lemmo, ipſi auditores confirmaverant præfatam ſententiam; proinde ipſe dux mandat fidelibus ſuis obſervationem dicti judicii, obligans communitatem Parentinam ad ſolvendas expenſas, quas pro hujuſmodi lite fecerat abbas monaſterii ſancti Michaelis de Muriano, cui ſubjecta erat altera ſancti Michaelis in Lemmo abbatia. Vide Appendicem. ANN. CHR. 1453.

AD Deum evolavit hoc anno XIII. kalendas januarii poſt quadraginta-tres monaſticæ converſationis, altiſſimæ contemplationis & haud interruptæ pœnitentiæ annos in ſuo ſancti Michaelis Venetiarum monaſterio beatus Petrus de Maſſallenis Sardus. Ipſius obitum verbis deſcribimus Mauri Lapi: *Veniamus*, inquit, *ex brevitate ad ultimam naſcio quam infirmitatem, quia nec ipſe Beatus, neque medici ipſam agnoſcebant. Tantum erat, quod oportebat ipſum quieſcere contra ſuam voluntatem; & omnibus ipſum viſitantibus & interrogantibus, quomodo & quid haberet: Bene, dicebat, voce illa pecorina, quæ quamdam laxitudinem corpoream habebat, ſed non mentalem, quia majora pati deſiderabat. Quantas viſitationes religioſorum & clericorum, ac nobilium habuerit, audivi, & ego minimus omnium et indignus affui, et audivi cum alacri facie et animo ab ipſo illa beata et conſueta verba; ſed non dubito illum deſideraſſe jam diſſolvi, et eſſe cum Chriſto, quia tempus ſuæ retributionis adeſſe ſciebat, ſed ne fratres nimis contriſtaret, et alios ſuos multos in Chriſto amicos, ipſam dormitionem omnibus abſcondit, quia videbat, quantam ſollicitudinem haberent, ne ipſos corporaliter relinqueret. Medicus ipſe ſuus, qui tam devote et ſollicite attendebat, idest magiſter Pantaleonus, quamvis et alios non dubito affuiſſe, multa dixit de ſua conſueta patientia, et alii monachi et fratres ſui in Chriſto, et tale miraculum coram reverendo priore meo aliiſque et me recitavit. Ego diſpoſui mittere ſibi de meo optimo vino, et ita feci, et mirati ſunt valde, quia procedendo in domo ſua in portando de illa butte, ultra conſuetum, vinum multum duravit, unde ipſa et uxor ſua et ſui familiares putaverunt propter merita iſtius beati patris Petri fuiſſe, et beatum ſe putabat. Paulatim vero appropinquans ad ultimum finem, tam dulciter et ſuaviter, et alacriter accedebat, quod omnes videntes pariter lacrymabantur, et congratulabantur cum illo. Facta cum abbate generali confeſſione, et devote ſibi portato Sacramento, ipſum ſumpſit cum cordiali devotione ſecundum formam devotam noſtræ religionis. Quæ ſuæ contritiones et devotiones magis erant ſemper intrinſecæ, quam extrinſecæ, non tamen potuit ſe abſcondere, quando fui ibi, quod ego ſubtiliter attendens in ipſum, vidi illum angelicas lacrymas fundere ſine aliquo ſtrepitu et excreatione, aut naſi mundatione. Veniens autem ad deſideratum finem, non pœnando, ſed velut obdormiendo quievit in pace, qui in pace et cum pace ſemper vixit, ideſt in Chriſto. Et taliter quod dubitabant tam monachi, quam ipſe medicus, quod adhuc viveret, quia calidus erat, et ſanguis ex naſo exibat, et multum pulcher in facie erat, et conſimilia dicunt occurriſſe ſancto Bernardino. Unde ut ſe certificaret ipſe medicus, aliquas experientias communes fecit; finaliter calidos teſtos ſuper caput ejus poſuit, et ſic pro certo ipſum migraſſe ex hac valle miſeriæ certificati ſunt, mœſti et lacrymoſi, et plorantes de privatione ſancti optimi patris. Et lavato devote ejus corpuſculo cum hymnis et pſalmis, et orationibus, cum magnis obſequiis, at cum monachis ſancti Mathiæ, et procuratoribus, et militibus atque doctoribus, necnon aliis nobilibus ipſum tumularunt. Quidam novitius infirmus petiit ab abbate, ut ſuper ſuum lectum permitteret ipſum jacere, ut ſanitatem re-*

IV. Obitus Petri de Sardinia monachi S. Michaelis de Muriano.

Ann. Chr. 1453.

eiperet, & ita factum eſt, ut dicitur. Aliud miraculum, quod ſcitur ab omnibus verum fuiſſe, ſcilicet, quod poſt ejus obitum & ſepulturam ex fama publica ejus ſanctitatis ſer Benvenutus & ejus uxor de confinio ſancti Cantiani, qui filium eorum parvum morientem videntes, vel poſt partum parvuli, & hoc extitiſſe ajunt, quando pater ipſe migrabat, voverunt ipſum filium ad ipſum patrem beatum, ut ſuum nomen ſibi imponerent, & ita revixit, & ſuum nomen impoſuerunt. Aliud miraculum, quod habui a domino Nicolao monacho dicti monaſtorii, atque digno vicario prioreque meo, quod ipſe mihi luculenter ſcripſit, ita hic notabo. Vir quidam nobilis de Civitate-Auſtriæ nomine Antonius de Nordiis cum quadam vice Venetias ſe contuliſſet, præfati venerabilis domni Petri ſanctitatis fama comperta, devotionis deſiderio accenſus ipſum videre, ab illoque benedici, ad monaſterium noſtrum uſque pervenit. Cum autem illius adventus & cauſa reverendo domino abbati nuntiatus fuiſſet, ut devote poſcebat, benigne impetravit. Fruitus vero ad vota, ut optabat, illius gratioſiſſimo venerandaque aſpectu, ac ſpeciali colloquio receptus, illius benedictione maxima cum devotione percepta, viri dicti orationibus humiliter ac inſtantiſſime ſe commendavit. Mirabatur enim valde ſervi Dei modeſtiam vultus, & omnium actuum gravitatem ac prudentiſſimam puritatem, ac profundiſſimam humilitatem, aſſerens vere hunc ſervum eſſe Dei, ſeque fama perſonante de multis pauca didiciſſe. Quibus ædificatus pluſquam fari poteſt, viri Dei & omnium fratrum orationibus iterum ſe commendans, lætus ad patriam remeavit. Accidit autem, ut poſt obitum viri Dei præfatus vir Venetiis exiſtens diro laterum dolore lecto detentus graviſſime torqueretur; cum autem nullis medicorum remediis a doloribus liberari potuiſſet, per duos & eo amplius menſes in eadem infirmitate dire detentus eſſet, cernens dolorem in dies excreſcere, ſeque paulatim conſumi, ad finemque perduci, reminiſcens viri Dei modeſtiæ, gravitatis, humilitatis ac ſanctitatis, & illius benedictionis, quam ſuper eum olim impreſſerat, ac confidens plurimum in ejus precibus, ſtatim ſanitas rediit, paucisque diebus ad monaſterium veniens quid acciderit, abbati fratribuſque enarrare ſtuduit, orans, ut viri Dei ſibi oſtenderent ſepulturam, & viſa toto corpore ſuper ipſam proſtratus, omnipotenti Deo ac viro Dei cum lacrymis gratias referebat. Demum omnium fratrum orationibus ſe commendans ſanus ad patriam remeavit. Fuerunt in die beati Mathiæ apoſtoli anno M. CCCC. LV.

Sed ipſam epiſtolam Nicolai monachi ex eodem noſtro codice ſubjicimus.

Copia epiſtolæ rev. mei patris prioriſque domni Nicolai de Thulmetio, quando erat monachus vel prior clauſtralis ſancti Michaelis de Muriano de aliquibus miraculis patratis per beatum Petrum de Sardinia poſt obitum ſuum, & etiam in ultima ſua infirmitate, ſicut vidit & audivit, & credidit.

Optimo atque modeſtiſſimo monacho domno Mauro de Florentia in monaſterio ſancti Mathiæ de Muriano Nicolaus omnium monachorum infimus humillima cum recommendatione.

Venerande pater. Si quod promiſeram, non citius exſolverim, precor devotiſſimam caritatem tuam, ut occupationibus potius quam oblivioni imputare dignetur. Nunc autem captato paululum otii, tuis deſideriis ſatisfacturus, ſicut a fide dignis audivi, virtutem ſeu ſanctitatem, quam Dominus meritis venerabilis domni Petri de Sardinia operari dignatus eſt, tuæ colendæ religioſitati pro modulo meo fideliter enarrare curabo. Si quid vero minus congrue dixerim, tuæ prudentiæ correctioni relinquo, rogans, ut accuratius hoc explicare digneris. Res autem, ut mihi revelatum eſt, ſic ſe habet. Vir

quidam

quidam nobilis de Civitate Auſtriæ nomine Antonius de Nordis, cum quadam vice Venetias ſe contuliſſet, præfati venerabilis domni Petri ſanctitatis fama comperta, devotionis gratia deſiderio accenſus, ut ipſum videre, alloqui, ab illoque benedici mereretur, ad monaſterium noſtrum uſque pervenit. Res autem, ut mihi revelatum eſt, ſic ſe habet. Cum de illius adventu & cauſa reverendo domno abbati nuntiatum fuiſſet, quod devote poſcebat, benigne impetravit. Fruitus vero ad vota, ut optabat, illius gratiſſimo venerandoque aſpectu, ac ſpeciali colloquio recreatus, ſimulque ſancta illius benedictione maxima animi devotione percepta, viri Dei orationibus humiliter ac inſtantiſſime ſe commendavit. Mirabatur enim valde ſervi Dei modeſtiam vultus & omnium actuum, ac profundiſſimam humilitatem, aſſerens vere hunc Dei ſervum, ſeque perſonante fama de multis pauca didiciſſe. Quare pluſquam fari poteſt, ædificatus, viri Dei & omnium fratrum orationibus iterum ſe commendans, lætus ad propria remeavit. Accidit autem, ut poſt obitum viri Dei præfatus vir Venetiis exiſtens, diro laterum dolore lecto detentus, graviſſime torqueretur. Cum autem nullis medicorum remediis a doloribus liberari potuiſſet, per duos & eo amplius menſes in eadem infirmitate diu detentus eſt. Cernens vero dolorem in dies creſcere, ſeque paulatim conſumi, ad finemque reduci, omni humano auxilio deſperatus, divinæ gubernationi atque providentiæ ſe totum commiſit. Cumque ſic de ſolo Dei adjutorio confidens acerbis doloribus infirmus jaceret, pius Dominus illius doloribus miſeratus, miſit in ejus mentem memoriam venerabilis ſervi ſui; & hoc, ut arbitror, ut illius merita comprobaret. Reminiſcens vero venerabilis viri Dei modeſtiæ, gravitatis, humilitatis ac ſanctitatis, & illius benedictionis, quam ſuper caput ejus dictus vir Dei ſigno Crucis propriis digitis devotiſſime impreſſerat, ac de ipſius meritis plurimum confidens, toto mentis conamine oravit Dominum devotiſſime dicens: Clementiſſime Deus, debilium ſublevator, mæſtorum conſolator, ac infirmorum liberator immenſam pietatem tuam humili devotione depoſco, ut meritis & orationibus optimi ac venerabilis ſervi tui domni Petri de Sardinia, de cujus optimis meritis & ſancta converſatione confido, ad laudem & gloriam nominis tui, & ad declarandam & oſtendendam illius optimam vitam & ſanctam converſationem, ſimulque illius ſanctiſſima merita comprobanda me confortare & adjuvare, & ab hac dira infirmitate tua pietate liberare digneris. Vere pius Dominus, vere miſericors, qui nunquam deeſt precibus invocantium ſe in veritate, ipſe, qui electos ſuos exhortari dignatus eſt, dicens: Petite & accipietis, & omnia quæcumque petieritis Patrem in nomine meo, credite, quia fiet vobis. Sic enim ſua benignitate non defuit precibus ſupradicti infirmi, ſed quod fideliter poſtulavit, efficaciter illico meruit impetrare. Rem enim mirabilem loquor. Statim, ut præfatam orationem ſuppliciter ad Dominum fudit, dolor omnis ceſſavit, infirmitas fugiit, ſanitas rediit, viresque perfecte recepit. At ubi tam ſubito mirabiliterque ſe ſenſit eſſe ſanatum, pluſquam dici poteſt, exhilaratus, omnipotenti Deo, qui per merita venerabilis ſervi ſui Petri ſe tam ſtupende, tamque perfecte ſanare dignatus eſt, immenſas gratiarum actiones maxima cum devotione referre pro viribus alacriter curavit, paucisque decurſis diebus ad monaſterium noſtrum veniens, quid acciderit, reverendo abbati fratribuſque ſeriatim lætus ſtatuit enarrare, orans, ut viri Dei oſtenderent ſepulturam, quam cum ſibi oſtenſam cognoviſſet, toto corpore ſupra ipſam proſtratus omnipotenti Deo ac viro Dei pro ſui corporis ſanitate cum lacrymis iterum gratias referebat. Deinde omnium fratrum orationibus ſe recommendans, ſanus & incolumis cum gaudio ad propria remeavit. Hoc enim prodigium a quibuſdam fratribus audivi,

Ann. Chr. 1453.

ANN. CHR. 1453. *divi, qui de ore ſanati, ut ſupradictum eſt, ſe audiſſe referebant; nam ea die, qua idem ad monaſterium venit, ſancti Mathiæ celebrabatur ſollemnitas, ad quam vocatus cum aliquibus fratribus huic ſpectaculo intereſſe nequivi. Hoc ipſum etiam audivi ex ore nobilis & eruditiſſimi viri domini magiſtri Pantaleonis phyſici, qui una cum prædicto viro ad monaſterium venit; eſt enim illius concivis. Hic dominus magiſter Pantaleon præfatum Dei virum maxima in devotione habebat; conſcius enim erat virtutum illius ac optimæ vitæ, & perfectiſſimæ converſationis. Quapropter in illius infirmitatibus ſuo liberali conſilio & opere illi ſubvenire ſollicite ſatagebat. Si autem certior de hoc fieri deſideras, ipſum interroga. Hoc enim te poſtulante, utcumque prolixe, inculteque tuæ direxi paternitati. Tuum autem erit ſuccincte accurateque diligentius exarare. Vale venerande pater, & pro me communem Dominum ora.*

Quoad Pantaleonem phyſicum, legatur præfatio [a] Johannis de Auguſtiniis in hiſtoriam ſcriptorum Venetorum, ubi etiam affert bullam, quam ipſe impetravit a Paulo II. Romano pontifice anno 1470. pro obtinenda erectione cujuſdam novæ univerſitatis. Pantaleonis familia erat de Quaglianis, ipſiuſque aliquot epiſtolæ leguntur inter illas præſtantiſſimi ſenatoris Ludovici Fuſcareni. Quoad vero Nordium Civitatis-Auſtriæ civem & juriſconſultum a beato Petro Sardo ſaluti donatum, extant ad ipſum binæ epiſtolæ Franciſci Barbari ex editione cardinalis Quirini [b].

a *Pag.* 53.

b *Pagg.* 69. 76.

ANN. CHR. 1454. V. Hiſtoria aliquot monaſteriorum ex bullis Nicolai V.

ABBATIA ſancti Johannis-decollati de Saxo Arretinæ diœceſis unita olim monaſterio ſanctæ Mariæ-angelorum de Florentia per Johannem XXIII. & ex falſis relationibus poſtea diſciſſa unione in priſtinum ſtatum redacta anno 1451. a Nicolao V. iterum literis Antonini archiepiſcopi Florentini unita fuerat eidem monaſterio ipſo anno, ut vidimus. Nuperrime exhibitus fuerat eidem Romano pontifici ſupplex libellus tum ex parte monachorum conventus Angelici, tum aliorum Camalduli-majoris, ut dignaretur unionem poſtremam diſſolvere, & abbatiam unire monaſterio ſanctorum Donati & Hilariani Camalduli-majoris nuncupati Fontis-boni pro alendis monachis ſtudentibus in hoc poſtremo monaſterio; quare idem [c] Nicolaus V. die XXVIII. maji commiſit Hieronymo de Alleottis abbati ſanctarum Floræ & Lucillæ de Arretio, ut executor eſſet literarum apoſtolicarum, & uniret abbatiam Saxi cum Fonte-bono; quam unionem die XXIV. julii Hieronymus abbas curavit.

Dictus Romanus pontifex anno VIII. vigeſima-octava novembris [d] abbati ſancti Johannis-evangeliſtæ de Burgo-ſancti-Sepulcri mandavit, ut præficeret monaſterio de Tiphio Michaelem priorem ſancti Savini de Chio, qui ad decennium etiam retineret in commendam hunc prioratum. Prænarrat autem in bulla ipſe Nicolaus unionem factam monaſterii de Tiphio cum altero Deciani, penſione ejus antiquo abbati reſervata, commendationem inſuper eorumdem monaſteriorum conceſſam per decennium Mariotto priori generali; cum vero prædictæ penſioni reſervatarius ceſſiſſet, ſupplicationem pariter Mariotti, ut ordo Camaldulenſis in dicto monaſterio de Tiphio inſtitueretur, & de perſona ſuperius nominati Michaelis provideretur; quæ proinde ſi vera forent, executionem ipſarum literarum præcepit ſupradicto abbati Burgi-ſancti-Sepulcri.

c *Unio* 19. *A.* 5. 25.

d *§. Brevia* 69. *A.* 5. 30.

Andreas Bono epiſcopus Equilinus, qui delegatus fuerat judex apoſtolicus in cauſa, quæ vertebat inter monaſterium ſancti Michaelis de Lemmo, & inter epiſcopum Parentinum ratione confinium hujus monaſterii cum dicto epiſcopatu, relata prius bulla Nicolai V. qua ſibi & abbati

mona-

monaſterii ſancti Michaelis extra muros urbis Polenſis, ac Silveſtro Quirino canonico Cretenſi in civitate Venetiarum reſidentibus mandabatur cauſæ hujuſmodi cognitio, data ex Urbe apud ſanctum Petrum anno M. CCCC. LIII. quarto kalendas junii pontificatus ſui anno VII. volens dictæ liti finem aliquando imponere, viſa ſententia ſuper reſtitutione dicti abbatis ad appellationem, lata per egregium doctorem decretorum Nicolaum a Crucibus plebanum ſancti Geminiani Venetiarum, qui alio tempore delegatus fuerat judex ab eodem Romano pontifice, quam etiam integram deciſioni ſuæ inſerit, quæque prolata fuerat anno M. CCCC. LII. die XXIX. martii; viſa inſuper appellatione virtute dictæ ſententiæ facta a Petro abbate ſancti Michaelis de Lemmo contra Johannem epiſcopum Parentinum, aliiſque probe perſpectis & cognitis, definivit optime fuiſſe appellatum ab eodem Petro contra eumdem epiſcopum, condemnans hunc poſtremum ad reſtitutionem omnium terrarum, quas injuſte detinebat de jure dicti monaſterii. Lata fuit hæc ſententia die XXVIII. januarii anni M. CCCC. LIV. indictione II. Legatur tota ſeries facti in Appendice. ANN. CHR. 1454.

Poſt hunc annum defunctus eſt Petrus de Serra abbas ſanctæ Crucis Fontis-avellanæ, poſt quem commendationem monaſterii accepit Beſſarion epiſcopus Nicænus S. R. E. cardinalis.

Obiit etiam hoc anno Aloyſius a Puteo abbas ſancti Apollinaris in Claſſe; *quo vita functo anno* M. CCCC. LIV. *inquit Rubeus* [a], *deque ſuo jure Camaldulenſibus jam deturbatis, Nicolaus V. pontifex maximus conſtituta monachis, unde viverent, penſione, Philippo illud fratri ſancti Laurentii in Lucina cardinali Bononienſi epiſcopo commendavit, ſed poſteriore anno Franciſcus divi Severi abbas ordinis Ciſtercienſis, ut Philippo cardinali morem gereret, prædiaque reverterentur varie diſtracta, in quibus inſula domnicata eſt a Padiano flumine ad portum Candianum pertinens, & cœnobio Calixto* III. *pontifici maximo, qui tum primum Nicolao V. mortuo ſucceſſerat, in manum tradito, fecit, ut cum Claſſenſi conjungeretur, & Philippo migrante ex hac vita, ad Camaldulenſes rediret.* Sed de ea unione nos anno ſequenti.

[a] Lib. VII. pag. 633.

SUB hoc anno monachus, vel anonymus, qui jura abbatiæ Burgenſis ſcripſit, lucubrationem ſuam Nicolao V. Romano pontifici nuncupavit: *Habes*, inquit, *ex hoc commentario, beatiſſime pater, habes enucleate cauſæ noſtræ jura, quæ ſi vel titulis, vel continuata poſſeſſionis & juriſdictionis exercitatione conſiſtunt ad parturiendum bonæ fidei poſſeſſorem, ut locus ſit exceptioni præſcripto juriſdictionis. Sane beatiſſime pater potiſſima ſunt ac meliora jura noſtra, quam epiſcopi Caſtellani; ſed luce lucidius eſſe perſpicitur titulos noſtros & monaſterii & antiſtitis noſtri imperiali, & etiam pontificali & apoſtolica auctoritate exortos eſſe, quibus duabus auctoritatibus nulla potior, nulla præſtantior, nulla potentior eſſe, aut dici aut intelligi poteſt. Nec tædeat beatitudinem tuam, pater ſancte, legere & percontari a ſeculo hoc noſtro, ideſt ab origine Burgi, quantis dominatibus ſubjecti jam fuerimus, præter dominatum Caſtellanorum. Num inveniri queat epiſcopum Caſtellanum, niſi violentam uſurpationem in exercitatione hujuſmodi ordinariæ juriſdictionis aſſecutum fuiſſe. Hinc eſt itaque, pater beatiſſime, quod decens eſt, expeditque clementiæ ſuæ apoſtolica auctoritate rebus clementer proſpicere, & ex novo indulto tuo apoſtolico decernere monaſterium ipſum ſancti Sepulcri & abbatem & Burgum noſtrum cum pertinentiis ſuis, perſoniſque Burgenſibus omnibus utriuſque ſexus eo privilegio Alexandri* IV. *conceſſo legitime & inviolabiliter poſſe & debere potiri, quando etiam imperialia omnia & pontificalia privilegia ſimul & indulta, favoreſque illorum,* VI. Jura abbatiæ Burgenſis a monacho nuncupata Nicolao V.

ANN. CHR. 1454.

rum, & jura quæcumque ejuſdem monaſterii & abbatis, & Burgi & ſuorum juriſdictionum & perſonarum continentia per ejuſdem indulti ſui ſeriem confirmare digneris & totaliter approbare. Datum ex imperiali pontificalique Burgo-ſancti-Sepulcri anno incarnationis Dominicæ M. CCCC. LIV. *ſub die tertia menſis decembris pontificatus tui anno* VIII.

Completo tertio triennio Gaſpar prior ſanctæ Mariæ Angelorum de Florentia, prius ad ſancti Benedicti extra Florentiam, inde ad Camalduli-Bononienſis monaſteria regenda fuit translatus; ſucceſſere Gaſpari Nicolaus, tum Simon Neronis linguæ Græcæ & Hebraicæ ſtudioſiſſimus, ſubinde Nicolaus Carduccius, Alexius Cypriani, Hieronymus Bertius, Romnaldus Veronenſis, Johannes Borromæus, Benedictus Alemannus, Silveſtet Antonii Caſentinas, & Leonardus Brunus, de quo plura ad annum 1485.

ANN. CHR. 1455.
VII.
Poſtremæ Nicolai V. & primæ Calixti III. bullæ ad Camaldulenſium favorem.

NICOLAUS V. pontificatus ſui anno octavo pridie kalendas februarii anno incarnationis Dominieæ M. CCCC. LIV. more Florentino, epiſcopis Equilino & Juſtinopolitano, ac vicario in ſpiritualibus patriarchæ Venetiarum mandavit recuperationem bonorum monaſterii ſancti Michaelis de Muriano, quæ injuſte occupata fuerant. Obiit deinde ſanctiſſimus pontifex die vigeſima-quarta martii, dieque octava aprilis electus fuit in ejus locum Alphonſus Borgia Valentinus epiſcopus & S. R. E. cardinalis aſſumpto nomine Calixti III.

Romanus itaque pontifex Calixtus III. die XXIX. maji pontificatus ſui anno primo Mariotto priori generali Camaldulenſi confirmavit ſingula privilegia, immunitates, exemptiones & libertates ordini & congregationi Camaldulenſi olim conceſſa a ſuis anteceſſotibus Alexandris IV. & V.

Tertio nonas junii anno ſimiliter primo privilegium Cœleſtini III. indultum monaſterio ſanctæ Mariæ de Vangaticia Camaldulenſis ordinis, quod rata habebat vetera diplomata Silveſtri II. Calixti II. Innocentii IV. & Alexandri III. prædeceſſorum ſuorum, ad inſtantiam Ludovici Scarampi tituli ſancti Laurentii in Damaſo presbyteri cardinalis camerarii apoſtoliei & perpetui commendatarii dictæ abbatiæ confirmavit, novoque robore communivit.

Quinta-decima junii archiepiſcopo Florentino & abbati ſanctæ Mariæ ejuſdem urbis congregationis ſanctæ Juſtinæ ſcribens revocavit commiſſionem ipſis factam viſitandi monaſterium ſanctæ Mariæ-angelorum de Florentia, compertum habens relationes ſibi factas falſas fuiſſe; & Mariotti generalis prudentia ipſum cœnobium reformatum egregie proficere; anno ſequenti die XVI. januarii Auguſtinus a Porticu abbas ſancti Zenonis Piſarum poſt Benedictum abbatem, comes olim itinerum Ambroſii, laudatuſque a Hieronymo Alleotto, conſtitutus fuit a Mariotto priore generali vicarius in eodem Angelorum monaſterio, Luca Carduccio abbate ſancti Savini Piſarum euram hanc detrectante.; ex tabulario Fontis-boni [a].

[a] §. *Brevia* 70. *A.* 5. 32.

Abbati ſancti Salvatoris Camalduli Florentini, narrata petitione Ugolini Petri Honuphrii de Antella prioris ſancti Georgii de Suarca ordinis Camaldulenſis Florentinæ diœceſis, qui a priore Angelorum de Florentia obtinuerat abbatiam ſancti Petri de Cerreto Volateranæ diœceſis cum annuo cenſu perſolvendo eidem Angelorum cœnobio, ſeptimo kalendas ſeptembris pontificatus primo confirmandam commiſit eamdem locationem.

Cum Franciſcus Ondedei Ravennas abbas monaſterii ſancti Severi extra muros Ravennates ordinis Ciſtercienſis per Bieium Hieronymi de Foro-livio civem Ravennatem procuratorem ſuum libere ceſſiſſet in manibus ejuſdem Romani pontificis dictum monaſterium ſancti Severi, & cum Philip-

pus

pus tituli ſancti Laurentii in Lucina S. R. E. presbyter cardinalis expoſuiſſet facile regi & gubernari poſſe monaſterium ſancti Severi, ſi uniretur cum altero ſancti Apollinaris in Claſſe ſibi commendato, dedit in mandatis octavo idus decembris idem Romanus pontifex Blaſio a Sancta-victoria abbati ſancti Spiritus ſive ſanctæ Mariæ in Coſmedin de Ravenna, ut adnecteret ad invicem redditus utriuſque monaſterii, quod deinceps ab unico abbate Camaldulenſis ordinis gubernaretur, aſſignatis quadraginta Florenis pro ſubſtentatione annua præfati Franciſci abbatis ſancti Severi reſignantis, quos ſolverent idem cardinalis, aliique abbates commendatarii ejus ſucceſſores. Anno ſequenti die ſecunda martii indictione quarta egregius vir Antonius de Monte-cauſario procurator cardinalis Philippi inductus fuit in poſſeſſionem monaſterii ſancti Severi a dicto abbate Blaſio. Blaſii abbatis honorificam mentionem facit Rubeus, quem electum fuiſſe aſſerit in archiepiſcopum Ravennatem anno 1446. [a] ſed non confirmatum. ANN. CHR. 1455.

Capitulum & canonici baſilicæ Lateranenſis magnifico & excellenti domino de Manfredis civitatis Faventiæ principi, & magnificæ dominæ Johannæ ejus uxori conceſſere licentiam introducendi in monaſterium ſanctiſſimæ Trinitatis extra portam pontis ejuſdem urbis abbatiſſam, prioriſſam & moniales cujuſve regulæ approbatæ ab epiſcopo Faventino, & de novo conſtruendi monaſterium ſuper ſolo ejuſdem Lateranenſis capituli. Datum Laterani anno M.CCCC.LV. indictione III. prima die julii pontificatus Calixti papæ III. anno primo.

VIII. Epiſtola Nicolai prioris de Maphæo Gherardo abbate S. Michaelis de Muriano.

VIDIMUS ſuperius revocatam fuiſſe a Calixto III. commiſſionem factam Antonino archiepiſcopo Florentino & abbati ſanctæ Mariæ reformandi monaſterium Angelorum de Florentia, ob induſtriam prudentiamque Mariotti prioris generalis ſtudioſe reformatum. Notas proinde habens virtutes zelumque monaſticæ diſciplinæ, quibus præfulgebat, & quo ducebatur Maphæus Gherardus abbas ſancti Michaelis de Muriano, cupiebat Mariottus eumdem præſidem dare eidem Florentino cœnobio, conſenſumque per literas expetierat monachorum ſancti Michaelis, ut id promptio libentique animo paterentur. Verum Nicolaus de Tulmetio monaſterii ſancti Michaelis prior nomine omnium monachorum epiſtolam ſcripſit ad ipſum Mariottum expoſcens, ut neque perpetuo, neque ad tempus privaret cœnobium ſancti Michaelis tanto viro, quem patris loco tenebant. Ipſam epiſtolam, quæ laudes continet Maphæi abbatis, ab exemplis Mauri Lapi in codice ſancti Mathiæ de Muriano [b] exſcribimus & ſubjungimus.

Copia epiſtolæ domni Nicolai ſancti Michaelis ad reverendiſſimum Mariottum noſtrum generalem, ut non tollat eis ipſorum abbatem ullo modo, ut volebat; & eſt reſponſiva ad aliam dicti patris noſtri reverendiſſimi ex parte omnium fratrum.

Reverendiſſimo in Chriſto patri & domino domno Mariotto ſacræ Camaldulenſis eremi priori & ejuſdem totius ordinis generali digniſſimo.

Humillima ſemper ac filiali recommendatione præmiſſa, iis reverendiſſimam paternitatem veſtram certiorem reddimus, reverendum noſtrum dominum abbatem Dei gratia ſeptima præſentis ſanum & incolumem ad ſuum monaſterium perveniſſe, nobiſque fideliter reverendiſſimæ paternitatis veſtræ literas præſentaſſe, quas omni cum veneratione ſuſcipientes, omnes inſimul congregati eas perlegere fecimus ſtudioſe. Quocirca hinc inde diligenti habita conſideratione, quid de re tam ardua nobis eligendum foret, tandem uno conſenſu, parique voto omnes ſimul nemine diſcrepante in hanc unam devenimus ſententiam, quam per præſentes humillimæ veſtræ paternitati reverendiſſimæ cenſuimus intimare. Gaudemus plane, omnipotentique Deo immen-

a Pag. 633.

b Pag. 175.

Ann. Chr. 1455.

——— ſas gratiarum referimus actiones, quod noſtro pene jam lapſo ordini tam ſtudioſum, tamque pervigilem, omnique conatu ſollicitum paſtorem, immo reparatorem ſua pietate largiri dignatus eſt; qui non ſolum oves, verum etiam & caulam ſolerti vigilantique induſtria in ſanctæ religionis propoſito reformare, regere & conſervare pro poſſe conatur. Hoc plane donum Dei eſt, & potiſſimum donum. Præterea nobis notiſſimum eſt de monaſterio Angelorum, quod Florentiæ eſt, quale fuerit, & quam bujus præclara monaſterii gloria extiterit apud omnes. Hoc etiam nos minime latet, quam magnæ virtutis homines, ſanctiſſimæque religionis perfectiſſimi ſectatores hactenus in eo floruerint, qui non ſolum Italiæ, verum & univerſo Romano orbi ipſum ſplendidum & famoſiſſimum merito reddiderunt. Hoc inſuper & nobis compertum eſt, quod defunctis ac cælo ſuſceptis patribus illis, ipſum ingentem ſui ſtatus ſuſtinuerit jacturam. Dolemus nempe vicem ſuam, dolemus totius ordinis dedecus, & poſtremo, quod maximum eſt, dolemus afflictiones, dolores ac ſollicitudines, quibus ob bujus monaſterii reformationem veſtra paternitas reverendiſſima quotidie afficitur. Sed & quod nobis poſſibile eſt, & ad nos attinet, libentiſſime impendimus, videlicet ut aſſidue devotas ad Dominum preces fundamus, ut qui vobis ad bujus monaſterii, totiuſque ordinis reparationem tam ardentiſſimum, divinumque tribuit zelum, ad hoc efficaciter exequendum ſua pietate tribuat & facultatem. Quod autem veſtra reverendiſſima paternitas venerabilem domnum Maphæum abbatem noſtrum in monaſterio Angelorum pro illius monaſterii reformatione aliquandiu eſſe neceſſarium judicavit, dummodo ipſi velimus, hortaturque nos, ut prompto ac paratiſſimo animo ſimus ad hoc exequendum, quod a nobis vehementer petit, ut ſibi permittatur eumdem abbatem noſtrum, virum religioſiſſimum aliquandiu in præfato monaſterio eſſe, rediturum poſtmodum ad nos. Revera nobis omnibus certiſſime conſtat, quod omnis intentio, voluntas, conatuſque animi veſtri ad nil aliud tendit, niſi ut lapſa membra ad priſtinum obſervantiæ redeant ſtatum; ſtantia vero non ut in deterius corruant, ſed divina cooperante clementia in dies in melius perſeverent. Quare, pater reverendiſſime, ſi plene perfecteque conſtaret apud reverendiſſimam veſtram paternitatem, quid jacturæ, quid diſpendii, quidve ruinæ ex hoc huic noſtro eveniret monaſterio, numquam profecto præfatum dominum abbatem noſtrum expoſtularet, immo omni conatu renueret, etſi noſtra ſponte ipſum vobis obtuliſſemus. Novit enim optime paternitas veſtra reverendiſſima, quam difficile ſit proprio abſente paſtore gregem a luporum morſibus poſſe tutari; quamque arduum ſit tanti monaſterii cura interius exteriuſque, aliquandiu ſuo privata rectore, pace omnium poſſe gubernari. Poſtremo certiſſime veriſſimeque ſciat reverendiſſima veſtra paternitas, hoc fieri minime poſſe ſine maximo ſcandalo & offenſione pene omnium ſpectabilium patriciorum, totiuſque civitatis, qui ob antiquam monaſterii obſervantiam ad noſtrum monaſterium maximam habent reverentiam & devotionem. Non minus etiam ob religioſiſsimam venerabilis abbatis noſtri vitam, nimio enim affectu complectitur omnium. Nam ſi aliquibus ingruentibus cauſis aliquorſum longius ipſum ire contigerit, cum viſitandi gratia ad ipſum monaſterium venerint, quod ſæpiſtime fit, ſollicite, anxieque ſciſcitant dicentes: Quid factum eſt de domino veſtro abbate? quo ivit? quando reverſurus eſt? Non enim, inquiunt, eſt bonum ipſum extra monaſterium morari. Sicque caritatis viſceribus ipſum complectuntur, ac ſi fratres filiique ipſius omnes forent. Quamobrem notum ſit veſtræ reverendiſsimæ paternitati, quod numquam noſtro conſenſu ſeu voluntate ipſum ad aliquod Beneficium ſive regimen perpetuo, ſive ad tempus permittemus abire; & hoc non pertinaci animo, ſed noſtri monaſterii

confer-

conſervatione & religionis zelo. Quapropter omnes a maximo uſque ad minimum omni humilitate, devotione & reverentia, qua poſſumus, petimus, rogamus & obſecramus veſtram reverendiſſimam paternitatem, ut nobis gaudium decuſque noſtrum non auferatis, tali tantoque paſtore monaſterium veſtrum adeo vobis cariſſimum, perpetuo ſive ad tempus non privetis, eo maxime quod utrum illic aliquid proficere poſsit, dubium eſt, cum hic ruina manifeſtiſsima præ oculis ſit. Et ideo iterum atque iterum omnes unanimes pari voto, uno conſenſu, conſimilique voluntate veſtram reverendiſsimam paternitatem exoramus, ut quod devote humiliterque poſtulamus, efficaciter conſequi mereamur; quam Altiſsimi pietas ad vota longæve feliciterque conſervare dignetur. ANN. CHR. 1455.

Ex monaſterio ſancti Michaelis de Muriano M. CCCC. LV. *die* XI. *octobris.*

Devotiſsimi filii & dilectiſsimi oratores monachi & conventus ſancti Michaelis de Muriano.

VACANTE eccleſia ſancti Zenonis de villa Borſedi Placidus de Eſte prior monaſterii ſanctæ Mariæ de Vangaticia, congregato capitulo monachorum ſuorum, die decima-tertia martii hujus anni indictione tertia ordinavit Gregorium de Sclavonia monachum ordinis Camaldulenſis in gubernatorem dictæ eccleſiæ. Licet enim Vangaticienſis abbatia eſſet commendata, jus tamen electionis rectorum in membris ipſius monaſterii liberum relinquebatur priori regulari Camaldulenſi, & monachorum conventui. Quoad Ludovicum Scarampum abbatem commendatarium, qui nova ædificia adorſus eſt in abbatia Vangaticienſi, extat hujuſmodi inſcriptio ex lapide in dormitorio ejuſdem monaſterii: *Reverendiſsimus dominus tituli ſancti Laurentii in Damaſo presbyter cardinalis Aquilejenſis, pontificis maximi camerarius, hujus abbatiæ commendatarius, cujus extant inſignia, hoc dormitorium opus inſigne cum ſuis inferius ſtructuris novis ædificari juſſit anno* M. CCCC. LV. *ſicque clauſtrum lapideum collapſum antea conſtrui fecit.* Hoc ipſo anno conſecrationis munus impendit eccleſiæ Vangaticienſi Antonius de Fabriano epiſcopus Suacenſis. IX. Liberum jus monachorum Vangaticienſium in electionibus.

OBIIT extrema ſenectute Gaſpar Peruſinus ex abbate ſancti Johannis in eremo Camaldulenſis ordinis epiſcopus Frequentinus celebris famæ, & legationum munere functus in conciliis Conſtantienſi & Baſileenſi. Scriptum reliquit de reſervationibus Beneficiorum tractatum, qui habetur inter tractatus illuſtrium Juris-conſultorum voluminibus 25. in folio magno comprehenſos, Venetiis editos anno 1584. duce & auſpice Gregorio XIII. Romano pontifice, tomo XV. prima parte, folio 244. Varia conſilia Gaſparem edidiſſe addit Oldoinus, qui etiam poſt Jacobillium ipſum aſſerit ad archiepiſcopatum Sipontinum evectum. Idipſum legimus in veteribus paginis eremi Coronenſis in diœceſi Peruſina, in quibus elogium habetur hujus inſignis viri, qui Camaldulenſis appellatur. De Gaſpare mentionem faciunt Johannes Volſgangus & Johannes-baptiſta Zilettus in illuſtribus Juris-conſultis, Bzovius tomo X. Annalium, Alexander Baleſtrinus de Academia Peruſina, Auguſtinus Fontana in bibliotheca legali, præter ea, quæ ab Ughellio congeſta diximus ad annum 1415. X. Gaſparis Peruſini obitus.

SUPER æs campanum conflatum hoc anno in abbatia Burgi-ſancti-Sepulcri legebatur hæc inſcriptio, XI. De Inſcriptione Burgenſi.

Dum Jovis æterni colitur felicior ætas
Mi le & quingentis triginta dempſeris annos
Nec non terquinos opus eſt hoc fuſile factum.
Tunc erat antiſtes templi Hieronymus abbas

ANN. CHR. 1455.

De Pagliaricio, genus fuit a ſanguine clarum
Ampla Griſonoo domus eſt largita parentum
Johannes de Alamannia alta me fecit.

a *Num.* 307. Nominatur ſub hoc anno in archivo Fullinæ [a] Vincislaus comes Purliliarum legum doctor decanus Aquilejenſis, qui tamquam procurator & vicarius generalis reverendiſſimi in Chriſto patris & domini domini Petri S. R. E. cardinalis perpetui commendatarii monaſterii ſanctæ Mariæ de Fullina locar bona dictæ abbatiæ, præſentibus Gottardo epiſcopo Caprularum, & Biaquino comite Purliliarum filio quondam Guidonis comitis.

ANN. CHR. 1456. XII. Commiſſiones apoſtolicæ Calixti III.

ROMANUS pontifex Calixtus III. Amadeo abbati ſancti Bartholomæi de Anglario, prænarrans, quod Benedictus prior generalis Camaldulenſis olim univerat prioratui ſanctæ Mariæ de Balneo capellam ſancti Uberti, nuncupatam prioratum, in qua exercebantur opera hoſpitalitatis, & quod Ambroſius alter prior generalis Benedicti ſucceſſor confirmaverat eamdem unionem, ratam habens & ipſe dictæ capellæ unionem, auctoritate ſedis apoſtolicæ mandavit, ut eam exequeretur tamquam delegatus pontificius, dummodo legitima fuerit unio facta in capitulo Britonorienſi anni 1431. Datum Romæ apud ſanctum Petrum anno M.'cccc. LV. nono kalendas februarii pontificatus anno I. Hæc bulla exhibita fuit die duodecima februarii a Valentino priore ſancti Silveſtri de Fonte-cluſo, & facta eſt unio die vigeſima-quinta ejus menſis ab eodem Amadeo ad petitionem Simonis de Balneo prioris ſanctæ Mariæ itidem de Balneo. Uſurpatur hic annus Florentinus; ex paginis ejuſdem abbatiæ.

Inſtante Philippo cardinale commendatario monaſteriorum ſimul unitorum ſancti Apollinaris in Claſſe, & ſancti Severi extra muros Ravennæ mandavit idibus februarii idem pontifex archiepiſcopo Ravennati, & epiſcopis Bononienſi & Imolenſi recuperationem bonorum utriuſque monaſterii, coercendo invaſores & violentos detentores eorumdem, ex archivo Claſſenſi.

Kalendis auguſti pontificatus ſui anno ſecundo commiſit vicario epiſcopi Senenſis, ut ad peritionem Dominici prioris ſancti Petri ad eremum alias ad Vivum monaſterii, quod a ſexaginta & ultra annis propter bellorum & tempeſtatum diſcrimina deſtitutum, incultum & inhabitatum remanſerat, uniret ipſi prioratui alterum ſanctæ Muſtiolæ dictum abbatiam Arcus Senarum, qui erat manualis ejuſdem eremi; atque ita eremus ad Vivum denuo evaſit caput ceterorum prioratuum & abbatiarum ditionis Senenſis.

Demum quarto idus februarii impetravit Antonius Severius Eugubinus epiſcopus a Romano pontifice Calixto abbatiam ſanctæ Mariæ de Alfiolo ſubjectam abbatiæ ſanctæ Crucis Fontis-avellanæ ad ſublevandam eccleſiæ ſuæ egeſtatem. *A civitate Eugubina*, ſubdit Sartius [b], *diſtat Alfioli abbatia ad tria millia paſſuum, præbetque nunc epiſcopis Eugubinis peramœnum ſeceſſum a curis urbanis. Poſtremus ejus loci abbas fuit Antonius Mediolanenſis, cujus hoc monumentum extat ibidem in antiqua turri*: M.CCCC.LII. *tempore domni Antonii de Mediolano abbatis bujus monaſterii reparatoriſque hoſtiliter combuſti atque diruti* M.CCCC.XLII.

b *De Epiſc. Eugubin. pag.* 208.

XIII. Hiſtoria litis abbatis S. Michaelis del.... cum epiſcopo Parentino.

Ex chartis Fabrianenſibus habemus etiam eumdem Calixtum commiſiſſe priori ſancti Silveſtri de Monte-ſano congregationis ejus nominis recuperationem bonorum monaſterii Valle-caſtrenſis.

ACERRIMA recruduit circa hæc tempora lis diutius antea agitata inter Johannem epiſcopum Parentinum, & inter Petrum abbatem monaſterii

ſancti

ſancti Michaelis de Lemmo circa fines territorii epiſcopatus & abbatiæ, cujus hiſtoriam ex paginis ſancti Mathiæ de Muriano illuſtratam ſimulque collectam damus. Vidimus ad annum 1411. arbitrium Rogerii de Tarſia civis Juſtinopolitani inter epiſcopum Parentinum ejus temporis, & inter Benedictum de Raguſio abbatem dicti monaſterii, arbitrium plane injuſtum, quo monaſterium ſpoliaverat pluribus terris & nemoribus, eaque adjudicaverat epiſcopatui Parentino. Petrus de Monte Venetus electus anno 1446. die nona auguſti abbas ſancti Michaelis appellandum cenſuit ab irrationabili arbitrio, obtinuitque a Nicolao V. breve datum Romæ die tertia aprilis pontificatus ſui anno ſexto archiepiſcopo Corcyrenſi, & plebanis ſancti Geminiani & ſancti Lucæ Venetiarum. Nicolaus de Crucibus plebanus ſancti Geminiani per ſe pronuntiavit legitime a Petro abbate appellatum contra epiſcopum Parentinum terrarum reſtitutionem denegantem. Nicolai plebani ſententia data legitur anno M.CCCC.LII. indictione XV. die XXIX. martii. Rurſus ad pleniorem literarum apoſtolicarum executionem plebanus Nicolaus ſubdelegavit Andream de Avenſago plebanum ſanctæ Margaritæ Venetiarum, qui tamen ſuſpenſam per annum ſententiam tenuit. Quare Petrus abbas non ſperans juſtitiæ complementum ab Andrea plebano, alios judices petiit ab eodem Romano pontifice Nicolao, qui dedit Andream Bonum epiſcopum Equilinum, abbatem monaſterii ſancti Michaelis extra muros Polenſes, & Silveſtrum Quirinum canonicum Cretenſem in civitate Venetiarum reſidentes anno M.CCCC.LIII. quarto kalendas junii pontificatus anno VII. Andreas itaque Bonus anno M.CCCC.LIV. die XXVIII. januarii indictione ſecunda ſententiam tulit pro Petro abbate contra Johannem Parentinum epiſcopum, quem damnavit ad reſtitutionem omnium terrarum juris monaſterii ſancti Michaelis, & fructuum ac reddituum detentorum hactenùs. Appellavit Johannes epiſcopus a judicio Equilini antiſtitis, ſed re in longum trahente Parentino epiſcopo iterum Equilinus die jovis anni M.CCCC.LIV. ſecunda maji excommunicationis & ſuſpenſionis pœnas minitatus eſt, ſi poſſeſſionem eorumdem jurium abbati ſancti Michaelis tradere recuſaret. Scilicet die XXII. februarii Petrus abbas proteſtatus fuerat ante epiſcopum Equilinum, vocaveratque ſe gravatum appellatione epiſcopi Parentini a ſententia Equilini. Die autem XX. martii Nicolaus V. commiſerat Dominico de Dominicis epiſcopo Torcellano, ut epiſcopum Parentinum, ſi foret Venetiis, auctoritate pontificia moneret, quatenus circa litem ipſum inter & abbatem Lemmi ſtaret definitionis ſententiæ epiſcopi Equilini a ſancta ſede delegati, ac ipſe epiſcopus Torcellanus exequi curaret dictam ſententiam. Poſtea dati fuere alii judices. Die quarta junii epiſcopus Juſtinopolitanus citavit abbatem Petrum ſtante appellatione epiſcopi Parentini. Sed die XXVI. auguſti epiſcopus Torcellanus exequendam judicavit ſententiam Equilini epiſcopi, declarans eam juſtam, & appellationem Parentini nullam, licet admiſſam ab Equilino, quia facta non fuerat tempore congruo, in expenſis Parentinum damnans. Equilini epiſcopi ſententiam tutatus eſt die VIII. ſeptembris indictione ſecunda hoc ipſo anno etiam Ludovicus Bredano pro ſereniſſimo ducali dominio Venetiarum poteſtas ſancti Laurentii tamquam nuntius deputatus ab epiſcopo Equilino, & a magnificis advocatoribus communis Venetiarum, qui in poſſeſſionem controverſarum terrarum induxit Maphæum Gherardum abbatem ſancti Michaelis de Muriano nomine Petri abbatis ſancti Michaelis de Lemmo. ANN. CHR. 1456.

Obtentis tribus ſententiis Petrus abbas non idcirco evaſit violentias epiſcopi Parentini. Narrat ipſe Petrus in ſupplici libello, quem die nona maji

Ann. Chr. 1456.

maji anni ſequentis hoc eſt anni 1455. obtulit Romano pontifiei Calixto III. Nicolai ſucceſſori, ſe quidem recuperaſſe poſt trinum judicium bona ſui monaſterii tam contra communitatem, quam contra epiſcopum Parentii; ſed cum epiſcopus Parentinus alio modo ultionem ſumere nequiret, violenter ſe e ſuo monaſterio extraxiſſe, & manibus ligatis ad dorſum cum fune ad collum tamquam latronem evocaſſe ad epiſcopatum, & in carcerem conjeciſſe compedibus vinctum, ablato marſupio cum pecunia; ſe poſtea levaſſe ſuper equuleum tribus vicibus, acceſſiſſe autem tunc vicarium epiſcopi remotis ceteris atque ſibi abbati dixiſſe: Abbas i modo, & dic tuis judicibus, quos recenter ab Urbe impetraſti, ut te liberent ab hujuſmodi tormentis. Si vis ea effugere, epiſcopus vult omnes tenere ſcripturas, quas ab Urbe portaſti. Et licet abbas ſcripturas dediſſet, ut effugeret a tortura, epiſcopus tamen eas obtinere nequivit. Idcirco volens epiſcopus una cum vicario tegere errorem ſuum alio errore, denuo ſuſtulit abbatem ſuper equuleum, interrogans eo temporis, an unquam ſodomiæ vitio laboraſſet. Abbas dolore vexatus faſſus eſt; poſt quam extortam confeſſionem quinquies denuo levari in equuleum juſſit. Tunc vicarius campanam urbis Parentinæ tetigit, ubi erat congregata multitudo populi, quæ olim terras monaſterii uſurpaverat. Sedente vicario pro tribunali, commonito abbate, ut taceret, neque contradiceret, legi fecit proceſſum contra dictum abbatem, ac pronuntiavit pœnam exilii ab urbe & diœceſi, mittens eum ad navilium, & mittens Venetias ad vicarium ordinis Camaldulenſis generalem. Oravit itaque Petrus abbas Romanum pontificem, ut committeret alicui S. R. E. cardinali, quatenus citatis epiſcopo, vicario ceteriſque complicibus demonſtraret falſum hujuſmodi proceſſum, nullamque confeſſionem, & ſe famæ honorique ſuo quamprimum reſtitueret. Cauſa commiſſa fuit Dominico Capranicæ cardinali Firmano, qui die nona julii citavit epiſcopum Parentinum, ſententiamque definitivam tulit contra epiſcopum, & declaravit maledicta & diffamationes fuiſſe illicita, proceſſum contra abbatem nullum, reſtituit tamen & epiſcopum & abbatem priſtino ſtatui. Præterea ratas habuit, novoque robore firmavit ſententias latas pro abbate & monaſterio contra epiſcopum, afferens eas fuiſſe juſtas, & abſolvens ad cautionem epiſcopum ab excommunicatione. Sententia definitiva excepta fuit ab epiſcopo & ab abbate, notario Johanne Maher.

Ipſo menſe majo die quinta-decima idem Calixtus epiſcopis Juſtinopolitano & Equilino, ac vicario patriarchæ Venetiarum mandavit, ut recuperare curarent bona ablata & detenta ejuſdem abbatiæ Lemmi.

Die XVII. junii anni ſequentis, hoc eſt M. CCCC. LVI. indictione IV. Franciſcus Foſcari dux Venetiarum Zachariæ Juſtiniano Parentii poteſtati mandavit, ut compromiſſum olim factum anno 1411. in Rogerium Tarſiam reſcinderet circa fines monaſterii Lemmenſis; & hoc ex parte capta in conſilio XL. virorum propter introductionem Advocatoris communis ex voluntate Petri abbatis ejuſdem loci. Demum anno M. CCCC. LVII. indictione V. diebus VIII. & XI. auguſti idem Zacharias poteſtas Petrum abbatem in pacificam poſſeſſionem ſuorum bonorum & totius territorii ſui monaſterii induxit. Hæc excerpſimus ſimul collecta ex paginis, quæ autographæ aſſervantur in tabulario ſancti Mathiæ de Muriano, quarum aliquas ad Appendicem rejecimus.

XIV. De Beſſarione abbate commendatario Avellanæ, & de eccl. ſancti Silveſtri Arimini.

Ex ſententia Petri Benii abbatis ſanctæ Crucis Fontis-avellanæ canonici regulares ex monaſterio ſancti Ambroſii ad illud ſancti Secundi Eugubii tranſierunt, locum a mœnibus minus diſſitum, quem obtinuerant an-

no

no præcedenti a Calixto III. qui Benio cauſæ cognitionem commiſerat. Benius abbas erat regularis cœnobii Fontis-avellanæ poſt Petrum de Serra [a]. Scilicet ſub hoc ipſo anno abbatiam Avellanenſem commendatam retinebat Beſſarion S.R.E. cardinalis, ut ex ſequenti epiſtola epiſcopi Ariminenſis ad Nicolaum Perottum, quam ſubjicimus. ANN. CHR. 1456.

Viro præſtantiſſimo domino Nicolao Perotto Secretario Apoſtolico atque venerabilis in Chriſto patris domini domini cardinalis Nicæni Vicario fratri optimo.

Vir præſtantiſſime ac frater honorande ſalutem. Fuit ad me elapſis diebus monachus quidam abbatiæ Fontis-avellanæ, cujus nuper commendatarius effectus eſt Reverendiſſimus domnus Cardinalis Nicænus meus ac tuus communis dominus, cum literis patentibus veſtra parte, qui ut reverendiſſimi domini præfati vicarius committitis citari ac moneri omnes & quoſcumque tenentes eccleſias aut monaſteria vel prioratus ſubjectos eidem abbatiæ, ut intra menſem, ut moris eſt, debeant oſtendere eccleſiarum ſuarum titulos, ut ſciat prudentia veſtra juſte, an injuſte eccleſias teneant. Verum monachus ipſe, ut diligens mandati veſtri executor, & ſi literæ veſtræ nullum certum ac nominatum continerent monendum, ſed in genere, ut dixi, continerent omnes monachos, contulit ſe ad eccleſiam quamdam ſancti Silveſtri ſitam in platea Ariminenſis civitatis, & rectorem illius in forma, prout in literis commiſſa monuit, quaſi prætendens abbatiam ipſam Fontis-avellanæ in eadem ſancti Silveſtri jus aliquod aut præminentiam habere; illius autem rector, qui eccleſiæ Ariminenſis canonicus de principalibus, eſt ac civis optimæ conditionis, ætatis fere annorum LX. non parum de hac re coram me admiratus eſt, aſſerens eccleſiam ipſam viginti ſeptem annis titulo ac bona fide & ſine abbatis præteriti moleſtia tenuiſſe, eamque ſibi ac prædeceſſoribus ſuis ſine contrarii memoria ab epiſcopis, qui pro tempore fuerunt, collatam fuiſſe, ut in regiſtris epiſcopatus clariſſime oſtendi poteſt; dicit tamen jam ab initio, quo dictam eccleſiam habuit, quo tempore recolendæ memoriæ domni cardinalis de Comite ejuſdem commendatarius erat, idem quaſi perpeſſum fuiſſe, ſed cardinalem ipſum de juribus utriuſque certificatum hortatu atque conſilio domni Johannis de Mella, qui eſt hodie Zamorenſis epiſcopus adhuc vivens, cui dicta cauſa tunc terminanda commiſſa fuit, a cauſa ipſa, ut de non jure ejuſdem abbatiæ, conſcium deſtitiſſe, nihilque exinde ab aliquo alio unquam moleſtatum fuiſſe. Commendo prudentiæ ac ſollicitudini veſtræ, qui pro conſervandis ac tuendis juribus dictæ abbatiæ ac pro intereſſe & honore reverendiſſimi domini mei domini cardinalis hoc agitis, quod ipſe etiam agerem pro ſua reverendiſſima dominatione, cum opus eſſet, pro quo non tantum in conſervandis juribus, ſed etiam augendis ac tuendis, quidquid apud me eſt, exponerem. Si enim reverendiſſima dominatio ſua jurium meorum ac perſonæ protector ac defenſor eſt, non dubium eſt me utique pro juribus ſuis certare. Quamvis igitur a multis hujus civitatis hortatus fuerit dictus Gerius canonicus & rector dictæ eccleſiæ, ut tamquam non ſubjectus nec in aliquo obnoxius dictæ abbatiæ, nec in citatione ſeu edicto comprehenſus taceret, tamen mei hortatu, atque ipſe urbanius agendo confiſus, atque de benignitate ac juſtitia domini Cardinalis, non tamen intentione aliqua ſubmittendi ſe juribus eccleſiæ ſeu abbatiæ, ſi de jure non teneretur, contentus eſt, ut mittam ad vos copiam tituli ſui, atque ipſe copiam privilegii epiſcopatus Ariminenſis, ubi dicta eccleſia ſancti Silveſtri inter alias eccleſias hujus civitatis epiſcopatui ſubjectas continetur, quod privilegium renovari ac confirmari feci per felicis memoriæ domnum Nicholaum quintum, ut videbitis, hoc mitto vobis ad ſatisfactionem veſtram, & ut videatis ju-

ra

[a] Sartius pag. 207.

ra epiſcopatus ac dicta eccleſiæ; ego autem paratus ſum, ut dixi, jura reverendiſſimi domini mei nedum obſervare, ſed tueri, ſi quæ valida babet. Ceterum reſtat, ut conſideretis, quod præfata eccleſia per epiſcopos Ariminenſes collata fuit, nec reperitur contrarium, ac etiam quod dominus Gerius præſens rector vir venerabilis canonicus, civis & antiquus ſacerdos vir vitæ laudabilis, magnificoque domino hujus civitatis & mihi pergratiſſimus, XXVII. *annis eccleſiam ipſam abſque aliqua controverſia poſſedit, quem etſi de aliquo jure abbatiæ appareret, moleſtare ſacrilegium eſſet. Me igitur, atque ipſum & eccleſiam primum Ariminenſem reverendiſſimo domino meo commendatos facito, paratiſſimi enim ſumus & ejuſdem mandata exequi, ac jura fovere ex animo* XXIX. *Julii* M. CCCC. LVI.

Veſter ac frater Ægidius
Epiſcopus Ariminenſis.

XV. Hiſtoria hujus temporis parthenonis S. Chriſtinæ de Tarviſio.

Tres moniales Ciſtercienſis ordinis poſt obitum abbatiſſæ ſanctæ Chriſtinæ de Tarviſio (facile Angelæ) ope nobilium virorum expetierant ab Ambroſio priore generali traduci in dictum monaſterium, unamque ex iis ceteris monialibus præfici. Oppoſuerat ſe earum tentaminibus Franciſcus Sandellius abbas Carcerum & Ambroſii vicarius, quia Camaldulenſes conſtitutiones vetabant receptionem monachorum & monialium alterius ordinis vel congregationis. Datis tamen literis ab Ambroſio die XXVII. decembris anni 1436. ad eumdem Sandellium [a]; derogatum fuiſſe videtur conſtitutioni, & vi forte officiiſque prævalentibus aliquo tempore Ciſtercienſes moniales monaſterium occuparunt. Lucia a Ponte abbatiſſa legitur ad annum 1437. ad annum vero 1439. Lucia Roſſo. In ducali bulla Franciſci Foſcari [b] anno 1440. dicitur dictum aſceterium conceſſum iterum fuiſſe ſanctimonialibus Camaldulenſibus; in alia ſupplicis libelli pagina habetur anno 1451. [c] a duodecennio ipſum monaſterium reſtitutum Camaldulenſi ordini. Quid contigerit, nos latet, niſi quod in charta locationis anni 1438. die III. maji [d] nomina monialium alia ſunt a nominibus monialium, quæ interfuerunt pro charta ſimiliter locationis conficienda anno 1439. XXIV. novembris [e], & in prima legitur abbatiſſa ſancti Pariſii ordinis Hieroſolymitani. Pariter in Viſitationum libro aſſervato in bibliotheca eremi Camaldulenſis [f] reperitur Lucia abbatiſſa ſanctæ Chriſtinæ regimine privata anno 1438. a Franciſco Sandellio abbate Carcerum. In eodem ducis Foſcari diplomate honorabile teſtimonium profertur ſanctitatis & decoris, quibus vivebant moniales ſanctæ Chriſtinæ, alia quoque honorifica mentio fit in ſubſcriptione ad ſupplicem libellum anni 1451. Anno 1453. Nicolaus V. die VII. martii pontificatus anno VI. commiſit Franciſco Gritti archiepiſcopo Corphienſi & Petro Boldù abbati Carcerum viſitationem hujus parthenonis & Luciæ Roſſo Venetæ abbatiſſæ ejus loci, quæ dicitur profeſſa monaſterii ſancti Matthæi de Majurbio ordinis Ciſtercienſis. Præſenti anno M. CCCC. LVI. die XIX. januarii idem Venetiarum dux commendavit Mariotto priori generali ſorores duas conſobrinas Bartholomæi & Pauli Barbadico, quorum altera abbatiſſa, altera monialis erant ſanctæ Chriſtinæ de Tarviſio, quæ dicuntur monaſterium ipſum a fundamentis exſtruxiſſe, & tamen a monialibus fuiſſe expulſas, licet hæredes forent fratris ſui demortui, adeoque ſuis opibus plurimum monaſterium ipſum juvare poſſent. Rogavit igitur, ut eas in monaſterium dictum permanere juberet; ex rabulario Fontis-boni [g]. Conſtanter tamen locum regiminis tenuit Lucia Roſſo ad annum 1462. quo defuncta eſt.

a *Lib. XX. ep. XX.*
b *Capſ. 2. n. 15. S. Pariſii.*
c *Capſ. 26. S. Michaelis.*
d *Capſ. 10. 3. S. Pariſii.*
e *Capſ. 7. n. 12. Ibid.*
f *Pag. 286.*
g *S. Brevia 71. A. 5. 41.*

Jam

ANN. CHR. 1457.

XVI.
Translatio corporis S. Guidi Piſas.

JAM ab anno 1455. priores & collegia Piſanæ civitatis literas ſcripſerant ſpectabilibus & egregiis viris comitibus de Caſtagneto familiæ Gerardeſchæ civibus Piſanis, & cum literis miſerant Laurentium Johannis canonicum eccleſiæ Piſanæ eorum nuncium, cui commiſerant aliqua circa corpus beati Guidi de Donoratico. Ex Piſis in palatio noſtræ reſidentiæ die x. novembris. Sequentem itaque epiſtolam hoc anno Calixtus papa III. ſcripſit archiepiſcopo Piſano: *Venerabilis frater ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Dilecti filii priores civitatis Piſarum zelo devotionis accenſi, ſicut eorum nomine nobis expoſitum fuit, ſummopere affectant, ut corpus ſancti Guidi in eccleſia oppidi Donoratici Maſſane dioceſis poſitum inde exhumetur, cum propter loci deſolationem minus digne locatum eſſe dignoſcatur. Afferunt quoque iidem priores, quod ſi dictum corpus ad tuam eccleſiam Piſarum transferatur, decentiori modo poſſet conſervari, & populi devotio major exſurgeret, ob quod fidelium animarum ſalus proveniret. Nos hujuſmodi pium & catholicum eorum deſiderium in Domino commendantes, fraternitati tue, ſi ad id ven. fratris epiſcopi Maſſani loci ordinarii & patronorum prefate eccleſie accedat conſenſus, transferendi corpus predictum, & in tua eccleſia decenter collocandi, ſervatis ſollemnitatibus in ſimilibus ſervari conſuetis, liberam licentiam & omnimodam facultatem per preſentes concedimus, quibuſcumque in contrarium facientibus non obſtantibus. Datum Rome apud ſanctum Petrum ſub anulo piſcatoris* M. CCCC. LVII. *pontificatus noſtri anno tertio.* Hæc translatio tamen non contigit, niſi anno ſequenti M. CCCC. LIX. more Piſano, hoc eſt 1458. die XVI. junii ex memoria mſ. Matthæi Johannis capellæ ſancti Andreæ extra portam, ſcribentis *eo die feria ſexta corpus beati Guidi Piſas ex Donoratico ſeu Caſtagneto ductum, idest ſacra ipſius lipſana in eccleſiam majorem, cum interventu priorum, & collegiorum ac officialium urbis Piſarum, cum clero, & regulis & battutis, cum interticiis accenſis, præſentibus civibus & advenis ad laudem Dei omnipotentis.* Hæc ex autographis apud comites de Donoratico. Refert Grandius noſter ex memoriis mſs. ſui monaſterii ſancti Michaelis in Burgo Piſarum Petrum de Tenagliis abbatem dicti cœnobii inſtitiſſe apud priores urbis, ut corpus beati Guidi deſerretur & deponeretur in eccleſiam ſancti Michaelis, ſed obſtitiſſe canonicos metropolitanos, qui multas jam expenſas fecerant, pro ſacro ſancti viri corpore collocando in ſua majori eccleſia.

XVII.
Statutum Camaldulenſium confirmatum a Calixto III. quoad ſtudia.

IDEM Romanus pontifex die XIII. maji pontificatus ſui anno III. ſupplicationibus Johannis (de Turrecremata) ſanctæ Mariæ in Tranſtiberim cardinalis, Camaldulenſium protectoris (obivit is protectionis munus poſt Johannem de Cervantes cardinalem, qui deceſſerat in Hiſpania anno 1453. XXV. novembris), & precibus Mariotti prioris generalis ordinis Camaldulenſis confirmavit quædam ſtatuta, quæ decreta fuerant in capitulo generali celebrato in monaſterio ſancti Savini Piſarum, circa tres officiales præſidentes eligendos, nempe priorem generalem ordinis, Majorem eremi, & alium prælatum ordinis a prædictis duobus ſtatuendum, qui perpetuo cenſeantur deputati, ad hoc ut in caſibus vacationum in monaſteriis Candiculano, Porcilienſi, Bononienſi ſanctæ Mariæ-Angelorum, Senenſi, & Peruſino per ipſos inſtitutis & præficiendis onus imponant nutriendi atque ſubſtentandi ſtudentes ordinis ſeu magiſtros, nec non deputent ſtudentium numerum, qui ipſis expediens videbitur, atque ſtudentes hujuſmodi de loco ad locum dimovere poſſint, & impellant prælatos dictorum monaſteriorum ad ſubeundum tale onus; ex tabulario Fontis-boni [a].

a §. *Privilegia* 15. *A.* 5.'42.

XVIII.
Prioratus S. Petri de Eſto unitus alteri S. Firmi.

DIE XVII. julii Jacobus de Abbatia canonicus Veronenſis & vicarius

in temporalibus & ſpiritualibus ac procurator Ludovici cardinalis abbatis commendatarii Vangaticienſis, ſimulque procurator ejuſdem monaſterii ad petitionem Placidi de Eſte prioris ſancti Firmi de Eſte univit eccleſiam extra muros oppidi Eſte ſub vocabulo ſancti Petri eidem prioratui ſancti Firmi, conſentiente etiam Placido de Boncontibus Piſano abbate Vergaretano & priore clauſtrali monaſterii Vangaticiæ, aliiſque monachis ejuſdem abbatiæ, cui ſubjiciebantur tum prioratus ſancti Firmi, tum eccleſia ſancti Petri.

ANN. CHR. 1457.

Mariottus generalis die XVI. ſeptembris [a] poſſeſſionem recepit monaſterii Vincaretani in diœceſi Britonorienſi vacantis ob aſſumptionem Johannis a Ferro ad abbatiam Uranenſem.

[a] §. Tenuta 31. A. §. 44.

Pacta & conventiones factæ hoc anno die decima aprilis inter Placidum de Boncontibus abbatem ſancti Angeli de Vergareto cum licentia Mariotti prioris generalis, & inter commune Vergaretanum leguntur in eodem archivo Fontis-boni §. *Tranſactio* [b].

[b] Num. 4. A. §. 41.

XIX. De Mauro inſigni coſmographo ejuſque planiſphærio.

FLOREBAT hoc tempore in monaſterio ſancti Michaelis de Muriano Venetiarum Maurus monachus Camaldulenſis, inter converſos ejus cœnobii recenſitus in pagina annorum 1434. & 1449. & in codicibus introitus & exitus ejuſdem monaſterii ad annos 1457. 1458. 1459. Excelluit præſertim in efformandis tabulis geographicis, ob quarum peritiam æreo numiſmate decoratus fuit cum hac epigraphe. *Frater Maurus ſancti Michaelis Morianenſis de Venetiis ord. Camald. coſmographus incomparabilis*. Extant ad hodiernam diem duæ tabulæ prægrandes ſive Planiſphæria, quorum unum viſitur in hoc noſtro monaſterio, alterum autem in cœnobio Alcobazæ in Luſitania. De Veneto planiſphærio inter primos, qui verba fecere, fuit Johannes-baptiſta Ramuſius [c] tomo ſecundo ſuæ collectionis *Navigationum* &c. *Reſta, che io dica*, inquit, *in generale alquante coſe ſopra queſto libro* (Marci ſcilicet Poli patritii Veneti) *che io già eſſendo giovane udii più volte dire dal molto dotto e reverendo don Paolo Orlandino di Firenze eccellente coſmografo e molto mio amico, che era priore del monaſtero di ſan Michele di Murano a canto Venezia dell' ordine de Camaldoli, che mi narrava averle inteſe da altri frati vecchj pur del ſuo monaſtero, & queſto è, come quel bel Mappamondo antico miniato in carta pecora, e che oggidì ancora in un grande armaro ſi vede a canto il lor coro in chieſa, la prima volta fu per uno loro converſo del monaſtero, quale ſi dilettava della cognizione di coſmografia, diligentemente tratto e copiato da una belliſſima e molto vecchia carta marina e da un Mappamondo, che già furono portati dal Catajo per il magnifico meſſer Marco Polo & ſuo padre, il quale così come andava per le provincie d' ordine del gran Can, così aggiugneva e notava ſopra le ſue carte le città e luoghi, ch'egli trovava.* Et poſtea: *Si è venuto a conoſcere, che il detto Mappamondo fu ſenza alcun dubbio cavato da quello di meſſer Marco Polo, & incominciato ſecondo quello con molto giuſte miſure, e belliſſimo ordine, onde fin al preſente giorno è dappoi continuamente ſtato in tanta venerazione & precio appreſſo tutta queſta città, e coloro maſſime, che ſi dilettano di coſe di coſmografia, che non è mai giorno, che da alcuno non ſia con molto piacere veduto e conſiderato, e fra gli altri miracoli di queſta divina città nell' andare de' foraſtieri a vedere i lavori di vetro a Murano, non ſia per bella e rara coſa moſtrato. E ancorchè quivi ſi veggano molte coſe eſſere fatte alquanto confuſamente e ſenz' ordine grado o miſura, il che ſi deve attribuire a colui, che l' dipinſe e fornì, vi ſi comprendono perciò di molte belle e degne particolarità, non ſapute ancora nè conoſciute meno dagli antichi,*

[c] Pag. 17.

ANN. CHR. 1457.

chi, come che verſo l' Antartico, ove Tolomeo e tutti gli altri coſmografi mettono terra incognita ſenza mare, in queſto di ſan Michele di Murano già tanti anni fatto ſi vede, che il mare circonda l' Africa, e che vi ſi può navigare verſo Ponente, il che al tempo di meſſer Polo ſi ſapeva, ancorchè a quel capo non vi ſia poſto nome alcuno, qual fu per li Portogheſi poi a noſtri tempi l' anno 1500. *chiamato di Buona ſperanza*. Conſtantiſſima tamen non eſt opinio ſive traditio Maurum Camaldulenſem monachum expreſſiſſe tabulam ſuam ſuper exemplari Marci Poli; nam ut animadvertit noſter Abundius Collina [a] in *Conſiderationibus hiſtoricis ſuper Pixide nautica*, nunquam meminit deſcribens ſua itinera Polus ſe ex Catajo detuliſſe mappam aut chartam aliquam, vel ſi detulit, Maurus monachus ipſa charta uti potuit in deſcribendo dumtaxat Catajo; pariter nunquam Maurus monachus memoriam ingerit in ſuis fuſis notis, quæ planiſphærio adjecit, Marci Poli, ut memorare ſolet indigenas locorum, ex quorum colloquio plura ipſe didicerat; teſtatur Maurus, ſe præter pliſphærium, alios typos topographicos efformaſſe: *Io ho laſſato*, inquit in quadam adnotatione, *ampliſſimi deſegni de tutte queſte parte, zoe Armenia, Meſopotamia, Siria, Cappadocia, Cilicia, Pamphilia, Licia, Aſia propria menor, Bitinia; Galacia e tutte le altre, che ſi ſono mezo diſtinte & ordinate*. In codicibus quoque monaſterii ſancti Michaelis recenſentur expenſæ pro pictoribus & ſcriptoribus, quorum opera utebatur Maurus ad conficiendas geographicas tabulas; quare ſimplex exſcriptor non fuit Maurus, ut exiſtimant Ramuſius & Fortunius, neque ſimplici exſcriptori dedicaſſet antiquitas æreum numiſma, quod ſuperius diximus, ita ut potius arbitrari, indubitanterque credere poſſimus primigenium ſuique ipſius fœtum fuiſſe hocce Mauri opus. Ejuſdem San-michaelianæ tabulæ præter Fortunium [b] & Collinam, mentionem faciunt dominus de la Motte le Vayer [c] in *Schola principum*, Vitalis Terraroſſa [d], Euſebius Renaudotius [e] in notis ad binas relationes Arabum, & V. Cl. divi Marci procurator Marcus Fuſcarenus [f] in ſua *Veneta literatura*, ſed ante omnes, & ante ipſum Ramuſium Petrus Delphinus, qui etiam adnotata a Mauro in Pictura orbis Latina fecit, ut ſcribit [g] die XXVI. martii anni 1494. ad Bernardinum Gadolum inter epiſtolas mſs. atque conſcripſit manu ſua, quæ tamen deperdita dolemus. Earum adnotationum exemplar Latinum ex archetypo ſancti Michaelis Florentini pictores confecere, quod redactum in codicem aſſervari eo anno in domo Petri Medicei ſubdit Delphinus in eadem epiſtola, ſed in ea rerum perturbatione, quæ tunc temporis Petrum divexabat, ægre poſſe reperiri.

a Pag. 83.

b P. II. lib. IV. cap. 23.

c Cap. 62.

d Cap. 2.

e Pag. 164.

f Pag. 419.

g Lib. XIII. ep. 73.

Alterius autem exemplaris Mauri, quod ſervatur in monaſterio Alcobazæ, meminere [h] idem Renaudotius ex teſtimonio Antonii Galvani, & Franciſci de Souſa Tauvarez, Alvarez [i] in ſuo Itinere in Æthiopiam; Caſtagneda, aliique Luſitani ſcriptores, & apertiſſime elicitur ex codicibus ſancti Michaelis manu exaratis Maphæi Gherardi abbatis ſancti Michaelis, ſub cujus diſciplina degebat Maurus. In his hæc Veneto idiomate leguntur [k]: M. CCCC. LVII. VIII. *fevrier, per che io avi contad da don Benedetto Miani per nome del Segnar de Portugal in ſumma ducati* 28. M. CCCC. LVII. *adi* VIII. *fevrer* [l]: *La Majeſtad del Segnor re de Portogal die dar a di ſopradicta, perchè io ho dado a ſier Lio Roſo contadi in horo per ſuo nome per pagar pentori per lavorar el ſuo Mapamundi, & per altre ſpexe in ſuma ducati* XI. *Adi* XXI. *octobrio, che io ho dado contadi a frar Mauro per pagar uno ſcriptor a lavorado over ſcripto ſu el Mapamundi zorni* 17. *a raxon de ſoldi* 12. *al zorna, monta lire* 17. *ſoldi* 4. *val a ſoldi* 124.

h T. I. Viaggi c. 236.

i Lib. I. cap. 1.

k Pag. 123.

l Pag. 128.

ANN. CHR. 1457.

per ducato. Adi VII. *octobrio* 1458. *contadi a Don Franceſco de Cherſo per pagar un ſcriptor, el qual ſcripſe al dicto Mapamundi zorni* 4. *a ſoldi* 14. *al zorno. Adi* IX. *dicto contadi al dicto per pagar uno maiſtro ſcripſe alla dicta opera. Adi* XVII. *febrer* 1459. *a don Franceſco da Cherſo per far comprar azuro per la dicta opera* &c. M. CCCC. LIX. XVII. *marzo* [a] *la Majeſtad del ſegnor re de Portugal die dar a di ſopradicto per chaſſa, che io ho dado a don Franceſco de Cherſo, che fra Mauro mandò a dimandar per certe opere lui dice aver fatte per el Mapamundi ducati due.* M. CCCC. LIX. XXIV. *avril don Niccolò noſtro mi ha dicto, che eſſendo io a capitolo a Camalduli, è ſta ſalda la raxon a meſſer Stephano Trivixan per el dicto Segnor, quando per il dicto Meſſer Stefano li fo mandado il ſuo Mappamundi*. Has notitias olim ad Collinam noſtrum tranſmiſimus, quas ipſe protulit in ſuo libello Pixidis Nauticæ, qui tamen emendandus eſt eo loci, ubi Henrico Portugalliæ Infanti tribuit, quod tribuendum eſt Alphonſo regi IV. ut etiam animadvertit idem Fuſcarenus in ſua *Veneta literatura*. Mauro itaque Camaldulenſi monacho ea gloria jure merito tribuenda erit, ut non parum tabulis ſuis geographicis juverit ad tentandas expeditiones in terras incognitas, quod poſtea præſtitum ſuit præſertim a Luſitanis.

[a] Pag. 176.

Ceterum planiſphærium San-michaelianum quinque pedes & octo uncias Venetas protenditur, pictumque eſt ſuper membranas cum notis nunc fuſioribus, nunc brevioribus, locatis ad regna vel urbes. Prætermittuntur in eo plures inſulæ ob defectum ſitus, ut notat ipſe Maurus contra Norvegiam inferiorem: *In queſto oceano ſono molte inſule, le qual non hò notado per non haver luogo*. Ad mare orientale ſuper oras regni Fuguy inter Eogin & Wichen: *In queſto mar oriental ſono molte inſule grande e famoſe, le qual non hò poſto per non haver loco*. Fatetur ſe Ptolomæum ſecutum non fuiſſe in omnibus. *Io non credo di derogar a Tolomeo, ſe io non ſeguito la ſua Coſmographia, perche ſe haveſſe voluto obſervar i ſuo meridiani over paraleli over gradi, era neceſſario quanto ala demoſtration dele parte note de queſta circumferentia laſſar molte provincie, de le qual Tolomeo non ne fa menzione. Ma per tuto maxime in latitudine, zoe tra oſtro e tramontana, dice tera incognita, e queſto perche al ſuo tempo non li era nota*. Ptolomæo tamen duce utitur pluribus in locis, præſertim in diviſione Africæ ab Aſia. *Perche io non ho habuto loco in Europa de dir la vera ſententia de Tolomeo circa la diviſion dell' Africa da la Aſia. Però qui dico, che lui fa quaſi do diviſion. La prima el comenza da la ponta d' Etiopia, e vien zoſo per la coſtiera del colfo de Arabia. Poi el dice, che per non divider l' Egypto el mete el fin del Africa nel Nilo. Cum el modo ſuo io me acordo*. Signis arborum virentium Maurus provincias divìdit. *Nota, che per tuta queſta opera ſono fati alcuni deſegni verdi e alcune piantade de arboſeli, i quali no demoſtra altro che la diviſion e confini de le provincie. Ma queli vuol intender, è neceſſario habino ben viſto ad occhio, over ben leto e intendi diligente, & habi bona geometria e bona inteligentia de deſegno, perche altramente ne caverano pocho fructo. E non potrano far bon zudicio de quelo i vedrano deſignato qui ſuſo*. Europæ urbes deſcribit minori charactere, e contra majori regna & urbes Aſiæ & Africæ. *Non para da nuovo a queli, che vedeno in queſta Europa cuſſi piccole cittade, & in Aſia mazor cuſſi grande. Perche dove ho habuto campo, ho fato luoghi grandi, e dove ſon ſtreto, picoli, per queli, che vede, habi patientia, ſe non li ſatisfazo in tuto quelo i vol*. Loca nominat, uti ea ſuo tempore appellabantur. *In queſta opera per neceſſità ho convenuto*

uſar

uſar nomi moderni e vulgari, perche al vero ſe io aveſſi fato altramente, pochi me haveria inteſo, ſalvo che qualche literato, avegnache ancora lor non poſſa acordar li autori cum quel, che hora ſi pratica. Laboris autem ſui rationem reddit Maurus: *Queſta opera fata a contemplation di queſta illuſtriſſima ſignoria non ha in ſi quel compimento che la doveria, perche certo non è poſſibile al inteleto human verificar in tuto ſenza qualche ſuperna demoſtration queſta coſmographia over Mappamundi, de la qual ſe puo haver qualche notitia piu a deguſtation, che a ſuplimento del deſiderio; unde ſe algun contradira a queſta, perche non ho ſeguito Claudio Tolomeo ſi nela forma, come etiam ne le ſue menſure per lunghezza e larghezza, non vogli piu curioſamente deffenderlo de quel, che lui proprio non ſe deffende, el qual nel ſecondo libro capitolo primo dice, che quele parte de le qual ſe ne ha continua practica, ſe ne puo parlar correctamente, ma de quele che non ſono cuſsì frequentade, non penſi algun ſe ne poſsi parlar cuſsì correctamente, pero intendando lui non haver poſſudo in tuto verificar la ſua Coſmographia ſi per la coſa longa e dificile, e per la vita brieve e l' experimento falace, reſta chel conciede che cum lunghezza de tempo l' opera ſe poſsi meglio deſcriver, over haverne piu certa notitia de quel habuto lui. Per tanto dico nel tempo mio ho ſolicitado verificar cum la experientia, inveſtigando per molti anni, e practicando cum perſone degne di fede, le qual hano veduto ad occhio quelo, che qui ſuſo fedelmente demoſtro.* Ope itaque virorum, qui ea loca viderunt, tabulas ſuas expreſſit. Memorat Petrum Quirinum ad Norvegiam inferiorem: *In queſta provincia di Norvegia ſcorſe miſsier Piero Quirini, come è noto.* Oculatorum teſtium ope pariter, præſertim Africam meridionalem deſcribit Maurus a Sayto prope Nilum inter Nuba & Gion uſque ad caput Diab, vocatum ſubinde *Capo di buona ſperanza. Perche ad alguni par da nuovo, che io parli de queſta parte meridional, la qual quaſi è ſta incognita a li antichi, perho io reſpondo, che tutto queſto deſegno da Sayto in ſuſo io ho habuto da queli propri, che ſono naſſudi qui, che ſono ſta religioſi, i qual cum le ſo man me hano deſegnato tute queſte provincie e citade e fiumi e monti cum li ſuo nomi. Le qual tute coſſe non le ho poſſudo meter cum el debito ordine, per non eſſervi logo.* Ad idem Diab caput adnotat: *oltra queſto cavo non impazano i naveganti.* Refert etiam navim Indicam anno 1420. prætergreſſam dictum caput, ſed poſt longam navigationem reverſam. Ad caput Diab exſurgere magnam inſulam medio canali. *Queſta region fertiliſsima è ſta conquiſta nuovamente per el gran re de Abbaſsia circa il 1430. qui comenza el mar ſcuro.* Ex iis adnotationibus, quas ex planiſphærio excerpimus, luce clarius evincitur Mauro monacho tribuendum non eſſe exſcriptoris dumtaxat nomen, ſed veri ſcriptoris & auctoris hujus tabulæ geographicæ. Termini ſive confines planiſphærii San-michaeliani ſunt ad Orientem Java major, quæ ſita eſt inter meridiem & ſeptemtrionem, non inter orientem & occidentem; ſicut Java minor non reſpicit ad ſeptemtrionalem Javæ majoris, ſed ad meridiem inter Javam majorem & Sumatram. Ad Eurum terminat cum Catajo. Ad ſeptemtrionem finit cum Permia poſt Ruſſias, ad Corum protenditur ad inſulam Scandinaviam & Islandiam, ad occidentem cum Hiſpaniis, ad Africum cum inſula Draconum & cum Æthiopia, ad meridiem cum capite Diab, ultra quod plures ſtatuit innominatas inſulas, quarum tamen præcipuam Mahal vocat, facile Madagaſcar; & demum ad Euronotum cum inſula Columbi. Servabatur olim planiſphærium hocce in quadam aula prope eccleſiam ex hac adnotatione facta anno 1655. *Hæc tabula geo-*

ANN. CHR. 1457.

Ann. Chr. 1457. *geographica, cum per centum & nonaginta quinque annorum curricula partim in eccleſia, partim vero in aula, quæ ſuo nomini dicata erat, & dicebatur* il Mappamondo, *fuiſſet appenſa, tandem juſſu reverendiſſimi patris domni Franciſci Gherardi, dicti Erricii, abbatis hujus monaſterii in hac bibliotheca ab ipſo inſtaurata ditata & exornata translata & collocata fuit* 1655. *die* XX. *decembris*. Obierat veriſimiliter Maurus ante diem vigeſimam octobris ejuſdem anni 1459. quo anno perfecit planiſphærium pro rege Alphonſo; nam in prælaudato codice Maphæi Gherardi abbatis hæc nota legitur: 1459. XX. *octubrio. Memoria fazo, chome le copie de Mappamondi e de deſegni e ſcripture de frar Mauro ho depoxitade al moneſtier de miſſer ſan Zuane de la Zudecha in man del prior del dicto monaſtier, zoe don Andrea, le qual ſcripture e deſegni tutti ſono poſti in una chaſſa over bancho, e ſerradi con un luchetto, la chiave del qual he qui appreſſo de mi. Ho auto tuto indrieto queſto depoſito adi* XXV. *octubrio* 1464. Hæc de Mauro monacho Camaldulenſi & incomparabili coſmographo congeſſiſſe non piget; cujus æreum numiſma ex noſtro cimelio ſubjicimus.

Ex ære

Ann. Chr. 1458. XX. Antonius Piccolomineus abbas factus epiſcopus Senenſis.

OBIERAT die ſexta auguſti Calixtus III. & in ejus locum ſuffectus fuerat die XIX. ejuſdem menſis Æneas Piccolomineus Senenſis, qui aſſumpto nomine Pii II. ſollicitus pro dignitate patriæ ſuæ, & epiſcopatus Senenſis, quem hactenus rexerat, Antonium Andreæ Piccolomineum ex dominis Modanellæ monachum & abbatem ſancti Vigilii ac ſancti Salvatoris Berardingorum ordinis Camaldulenſis elegit in epiſcopum die XVIII. ſeptembris hujus anni, acclamantibus civibus hujuſmodi electioni ſignis lætitiæ ad duos dies. *Die interea*, inquit Titius, *ſeptembris octava atque vigeſima Antonius abbas ſancti Vigilii electus epiſcopus poſſeſſionem epiſcopii magna pompa & comitantibus multis civibus apprehendit. In publico palatio*

Ann. Chr. 1458.

tio legitur. S. P. Q. S. antiſtitem ſuum ad urbis portum obvia gratulatione accipit. Legati Senenſes Romæ gratias egerunt pontifici pro hacce electione, ejus vero paupertatem notam fecere; reſpondit pontifex ſe paratum ad honoranda merita civium Senenſium tum in patria, tum extra, deſluens interea in laudes Antonii electi epiſcopi. In archivo archiepiſcopatus extat ejuſdem pontificis bulla, qua commiſit cuicumque catholico antiſtiti gratiam & communionem ſedis apoſtolicæ habenti, & cum aſſiſtentia duorum aliorum epiſcoporum impendere Antonio electo epiſcopo Senenſi conſecrationis munus, & de hujuſmodi conſecratione eumdem dominum papam quamprimum certiorem reddere. Datum Romæ apud ſanctam Mariam majorem anno primo. Ad Antonium Piccolomineum abbatem ſancti Vigilii Senarum extat epiſtola XXX. libri XII. Ambroſii prioris generalis, ipſoque Antonio frequenter tamquam vicario in ditione Senenſi uſos fuiſſe ſubſequentes priores generales vidimus.

XXI. De B. Angelo de Maſſaccio monacho Camaldulenſe martyre.

AD hunc annum communiter refertur a ſcriptoribus noſtris & ab exteris martyrium beati Angeli de Maſſaccio; defectu, ut credimus, cognitionis verioris anni ipſius mortis. Cum enim per hæc tempora inſudaſſent Romani pontifices, & præſertim Nicolaus V. nullamque operam prætermiſiſſent, ut omnino delerent Fraticellorum hæreſim, qui longe lateque per Picenum Marchiamque Anconitanam numero & potentia prævalebant, ac tum Johannem a Capiſtrano, tum Jacobum a Marchia, tum alios præſtantiſſimos prædicatores deſtinaſſent in Piceni provinciam, qui eam hæreſim affatim exterminarunt, ad eadem quoque tempora retulerunt martyrium beati Angeli; quod noſtra ſententia ultra quinquaginta annos eſt præveniendum. Vidimus ad annum 1401. Bonifacium IX. quinto-decimo kalendas januarii XIII. ſui pontificatus anno contuliſſe prioratum ſanctæ Mariæ de Serra ordinis Camaldulenſis Æſinæ diœceſis, qui vacaverat per obitum Angeli de Nuceria, Clementi epiſcopo Theleſino ordinis ſancti Auguſtini, quo utebatur confeſſario. Angelus de Nuceria, ni fallimur in conjecturis noſtris, prior ſanctæ Mariæ de Serra, in hac pontificia bulla nominatus ipſe eſt beatus Angelus, qui communiter dicitur de Maſſaccio, & eo proinde anno 1401. martyr occubuerat, manibus hæreticorum interemptus. Concurrunt enim omnia. Beatus Angelus martyr, dictus communiter de Maſſaccio, erat prior ſanctæ Mariæ de Serra. Porro Angelus ex urbe Nuceria oriundus erat prior ſanctæ Mariæ de Serra, qui prioratus milliario diſtabat a Maſſaccio, & regimen dicti loci tenebat ſaltem ab anno 1397. quo ipſi demandavit Andreas prior generalis Camaldulenſis, ut monaſterii ſancti Georgii de Monte-ruberto poſſeſſionem traderet Johanni olim Chriſtophori de Gualdo monacho, qui erat prior ſancti Angeli de Serra; ex quo obiter etiam obſervamus duplicem fuiſſe prioratum de Serra in finibus Maſſaccii, alterum dictum ſanctæ Mariæ, alterum ſancti Angeli. Idem Angelus de Nucerio erat etiam hoc anno 1401. prior ſanctæ Mariæ de Serra prope caſtrum Maſſaccii, ut compertum fit ex mox enunciata bulla, & inſuper ex alia electionis pagina, qua *vacante eo monaſterio per mortem Angeli de Nocerio, ultimi gubernatoris præfatus Andreas prior generalis die* XV. *decembris* [a] *de conſilio eremitarum præfecit in priorem & rectorem domnum Johannem Jacobi Guidonis de Burgo-ſancti-Sepulcri monachum dictæ eremi, ad beneplacitum ſuum & eremitarum, committens abbati ſancti Zenonis Piſarum & præpoſito eccleſiæ Maſſaccii dicti ordinis, ut eumdem Johannem in poſſeſſionem ejuſdem prioratus inducerent; promiſſa obedientia & præſtito juramento ſupra Dei evangelia. Actum in Fonte-bono manu Johannis quondam Franciſci Ciuccii de Burgo-ſancti-Sepulcri*

[a] S. *Electio*.42. *A*. 5.-28.

ANN. CHR. 1458.

cri notarii cum ſigillo prioris. Idem Johannes die XXIII. novembris anni 1410. tamquam prior ſanctæ Mariæ de Serra adſtitit capitulo generali, quo electus fuit in priorem generalem Antonius abbas Vangaticienſis. Poſt Johannem nullus occurrit Angeli nomine prior ſanctæ Mariæ de Serra. Ipſo anno, quo communiter creditur obiiſſe Angelum priorem Maſſaccii, nempe 1458. erat prior ſanctæ Mariæ de Serra Maſſaccii Donatus. Illud additur, quod Angelus noſter aliquot annis vixit paſſionemque ſubiit ante tempora ſancti Jacobi de Marchia, cujus teſtimonium de beati Angeli morte mox afferemus; ſed ſanctus Jacobus ante annum 1458. contra Fraticellos dimicavit, miſſus ante decennium ſecunda vice in marchiam Anconitanam a Nicolao V. & prima vice a Martino V. Romanis pontificibus anno 1426. ſupereſt ergo, ut martyrium beati Angeli aliquo tempore ante annum 1458. ſit ſtatuendum. Teſtimonium itaque ſanctitatis & martyrii beati Angeli omni exceptione majus eſt idem ſanctus Jacobus a Marchia ordinis Minorum obſervantium, qui in libro per manum ſui ſecretarii conſcripto, ſed ſua propria manu ſignato & ſubſcripto, in quo in forma dialogi diſputat catholicus cum hæretico, hæc habet: *Ecco la verità della voſtra chieſa. Queſte ſono le opere della voſtra pietata. Chriſto in Cruce con li ſuoi Santi chiama: Perdona, perdona; e voi cou li Giudei chiamate: Mora, mora; Uccide, uccide. Siccomo faceſti del beato Angelo de 'l ordine di Camaldoli, lo quale perſeguitava la voſtra maladetta ſetta, la cui morte como digno ſacrifizio offerto a Dio per diffenſione delle immacolata fede di Chriſto, lo ha juſtamente acceptato & demonſtrato con evidenti ſegni di molti miracoli eſſere a Dio ſommamente grato*. Qui liber reperiebatur in archivo conventus Eremitæ ejuſdem terræ Maſſaccii, ut fidem facit Hieronymus Zanardus abbas Camaldulenſis, qui ea verba legit capite VIII. pag. 27. & ad preces Johannis Mabillonii tranſcripſit.

a T.V.p. 178. Confirmantur hæc a Wadingo [a] in Scriptoribus ordinis Minorum. Afferens enim invectivam beati Jacobi Marchiani contra Fraticellos ſcriptam circa annum 1450. ſic catholicus exprobrat vitia & iniquitates hæreticorum. *Hæc eſt illa pietas eccleſiæ veſtræ. Chriſtus clamat in Cruce: Ignoſce Pater, & vos continuo clamaſtis: Interfice, ut interfeciſtis beatum Angelum ordinis Camaldulenſis damnatam veſtram ſectam perſequentem. Hæc beatus Jacobus contra gentem pernicioſiſſimam, quam nullo loco paſſus eſt conſiſtere, donec totam verbo, ſcriptis & gladio exterminavit*. Mſs. codex, characteris Gothici, qui ſub finem ſeculi præteriti ſervabatur apud patres Reformatos Maſſaccii, modo creditur eſſe in Urbe, translatus occaſione proceſſus Sanctificationis beati Jacobi. Eadem verba in Italicum idioma adducuntur in vita ejuſdem ſancti Jacobi de Marchia a Johanne Barberio concinnata, ſub capite v. pagina 17. quæ reperitur in bibliotheca patrum Reformatorum ordinis ſancti Franciſci ad ſanctum Sebaſtianum de Urbe. Ex iis conficitur ſaltem ante annum 1450. martyrem occubuiſſe beatum

b P. II. lib. III. c. 30. Angelum. De ipſo Angelo hæc [b] habet Fortunius: *Anno milleſimo quadringenteſimo quinquageſimo-octavo illuſtravit felici tranſitu ſuo templum ſanctæ Mariæ de Serra extra Maſſaccium beatus Angelus ibi monachus, qui cum Berlotanæ ſectæ extirpandæ, quaſi auctor vehementi prædicatione ſua fuiſſet, a quibuſdam ſceleratis propterea occiſus fuit. Ad cujus tumulum Deus optimus maximus miracula multa oſtendere dignatus eſt in ipſa eccleſia, quæ nunc ex ejus nomine ſancti Angeli dicitur. Cujus rei gratia, eo inter Sanctos ordinis relato, carmen iſtud in ſepulcro ad notiſſimam aram fuit ſculptum imperiti artis metricæ auctoris:*

Virgo

Virgo ſacra Filio, Patrique corona donata
In cœlis aſſiſtens ſis tibi cura noſtri.
Gemma monachorum arca jacet Angelus iſta.

ANN. CHR. 1458.

Thomas Minius in catalogo Sanctorum & Beatorum Camaldulenſium [a]; „ Beatus Angelus de Maſſaccio martyr concionator inſignis occiſus ab hæ„ reticis anno Domini 1458. & ſepultus eſt in eccleſia ſuo nomini dica„ ta. “ At diligentiſſimus in conquirendis actis Sanctorum Camaldulenſis ordinis, & ad Bollandiſtas ſocios tranſmittendis Andreas Vallemannius Camaldulenſis, cum eſſet abbas monaſterii ſancti Laurentii de Maſſaccio, hæc ad eos ſcripſit [b]; „ De beato Angelo, qui nunc communiter italice dici„ tur *del Maſſaccio*, præter ea, quæ habet Florentinus ſecunda parte pag. „ 145. addam aliqua. Eccleſia, quæ etiamnum ab omnibus dicitur ſancti „ Angeli, diſtat ab hoc meo monaſterio Maſſaccii milliare. Ejus corpus „ jacet ſub altari majori, illudque inviſi etiam tranſacta hebdomada. Ce„ lebratur ejus feſtum die octava maji, concurrentibus vicinis populis. „ Transferendum eſt ad templum ſancti Laurentii, collocandumque ſub al„ tare majori ex diverſis marmoreis lapillis perpolitis affabre facto, quod „ propterea vacuum relictum eſt. Fiet autem Deo dante ejus translatio ad „ menſem maji anno 1664. Aderit tunc ad ſollemnem translationem emi„ nentiſſimus cardinalis Cybo pietate, zelo, vigilantia & ſumma integri„ tate eximie præfulgens, optimus Æſii epiſcopus, fervido concionum ver„ bo & exemplo paſcens Chriſti gregem. Una cum præfati Angeli corpo„ re transferentur etiam ſacra corpora ſancti Tiburtii martyris, & ſanctæ „ Fortuniæ virginis & martyris ex cæmeterio Priſcillæ via Salaria, & „ Calixti Romæ deſumpta & huc translata, collocanda ſub eadem ara ma„ jori, quorum corpora habeo in meis ædibus. “ Hæc ad Bollandiſtas abbas Vallemannius, qui in adjunctis literis ſubdiderat, „ ſe poſt translatio„ nem factam omnia tranſmiſſurum; quæ cum non afferrentur, eumdem „ (ſubdunt ſupradicti ſocii) promiſſi memorem fecimus per literas, ſed pro „ eo tunc viſitatoris generalis officio obeunte, Faventiæque abſente, re„ ſcripſit reverendiſſimus dominus Michael-angelus Ferraccius abbas ſancti „ Laurentii Maſſaccii die XXVIII. maji 1667. translationem quidem de„ ſtinatam tunc, ſed nondum factam eſſe, eminentiſſimo cardinale Cybo „ Æſienſes infulas transferente in conſanguineum ſuum illuſtriſſimum & „ rever. Laurentium Cybo, vigilantiſſimum etiam ipſum, optimumque pa„ ſtorem, animarum zelo, prudentia, integritate præfulgentem. “ Vincentius Liveranus, qui pariter fuit abbas ſancti Laurentii de Maſſaccio poſterioribus annis, refert „ ſe iviſſe ad abbatiam ſancti Angeli, & dempto „ pallio altaris, quod unicum eſt in ea eccleſia, inveniſſe cratem ferream, „ quæ totum altare circumcludit cum foliis & laminis ferreis, intuſque „ reconditam eſſe capſam, ubi quieſcit corpus beati Angeli. Capſam eſ„ ſe coloribus ornatam & cum ornamentis deauratis, ſuper operculum au„ tem capſulæ expreſſa duo capita, & in eorum medio Seraphim dear„ gentatum. Celebrem ipſius beati Angeli diem feſtivum haberi die octa„ va maji, qua Miſſæ celebrantur, Miſſa ſollemnis & veſperæ decantan„ tur, & mane procedit ſuppliciter magiſtratus terræ ex conſuetudine im„ memorabili. In monaſterio Maſſaccii marmoream tabulam exiſtere pa„ ratam jam ab anno 1664. cum ſequentibus verbis: *Oſſa corporis beati* „ *Angeli de Maſſaccio ordinis Camaldulenſis ab hæreticis occiſi anno* M. „ CCCC. LVIII. *huc translata anno Domini* M. DC. LXIV. ſed eam tranſ„ lationem effectum ſuum ſortitam non fuiſſe. In eadem eccleſia ſancti Lau-

[a] Pag. 20.

[b] T. II. maji pag. 356.

Ann. Chr. 1458.

„ Laurentii, in ipſa ſancti Angeli abbatia, aliiſque in locis varias extare
„ effigies ejuſdem beati martyris. “ Authenticum etiam inſtrumentum ſive
publicam fidem habemus Franciſci Matolfi a Ripa-tranſona notarii & cancellarii epiſcopalis Æſini ad annum 1703. diem III. junii, in quo colliguntur aliquot viſitationes factæ corporis beati Angeli, & inter ceteras legitur: „ Fidem facio ac teſtor, ut ſupra, qualiter in actis 1653. viſita-
„ tionis ſub die IX. decembris initæ ab adm. rev. p. Magiſtro Johanne-
„ baptiſta Pinna priore ſancti Auguſtini Peruſiæ viſitatore deputato a bo-
„ næ memoriæ eminentiſſimi domini cardinalis Corradi tunc temporis epi-
„ ſcopi Æſini adſunt notata, quæ infra videntur: *Viſitavit corpus beati An-*
„ *geli de Maſſaccio, qui, ut aſſeritur, fuit occiſus ab hæreticis in odium fidei* =
„ & alias latius &c. Ad annum 1697. corpus viſitavit epiſcopus Alexander
„ Fidelis, & legitur in libro viſitationis: *Sub ara Crucis viderunt requie-*
„ *ſcere corpus beati Angeli monachi Camaldulenſis*; & ad annum 1700.
„ idem epiſcopus Fidelis denuo viſitans eamdem eccleſiam die XIV. maji
„ ſcribere fecit: *Viſitavit altare majus, quod eſt unicum, illudque reperiit*
„ *decenter retentum, & ſub ara ejuſdem reconditum jacet corpus beati An-*
„ *geli martyris*. In fronte altaris apponi mandavit inſcriptionem literis ma-
„ juſculis: *Hic requieſcit corpus beati Angeli martyris ordinis Camaldulen-*
„ *ſium*; “ quod authenticum Matolfi inſtrumentum repetitur in archivo ſancti Romualdi de Urbe.

Communiter traditur eccleſiam, quæ prius appellabatur ſanctæ Mariæ de Serra, cujuſque prior erat beatus Angelus, ab ejus morte, & ſepulturæ demandato in ea corpore ejuſdem ſancti martyris, relicta veteri nomenclatura, deinceps appellatam fuiſſe eccleſiam ſancti Angeli. Leo X. Romanus pontifex nominans anno 1513. monaſteria Camaldulenſia: „ Mo-
„ naſterium, inquit, ſancti Severi de Peruſia cum prioratu ſanctiſſimæ
„ Trinitatis illi annexo & eorum annexis, quibus unimus prioratum ſan-
„ cti Antonii de Tudetto, *ac prioratum ſancti Angeli dictum de Maſſac-*
„ *cio*; “ Paulus III. anno 1538. duodecimo kalendas aprilis pontificatus anno IV. epiſcopo Cajetano & abbati monaſterii de Campo-fellone ac priori prioratus del Poggio Firmanæ & Æſinæ diœceſum: „ Significavit nobis
„ dilectus filius Laurentius de Adimaris *prior prioratus ſancti Angeli loci*
„ *del Maſſaccio* Æſinæ diœceſis ordinis Camaldulenſis, quod nonnulli ini-
„ quitatis filii &c. “ pari modo Sixtus V. „ *nec non in monaſterio ſan-*
„ *cti Angeli de Maſſaccio nuncupati Æſinæ diœceſis*. “ Quod autem monaſterium ſeu abbatia ſanctæ Mariæ in Serra idem eſſet cum abbatia poſtea denominata ſancti Angeli, locupletiſſime ajunt haberi ex inſtrumento anni 1573. quod extat in archivo monaſterii Maſſaccii, quod tamen non vidimus. Atque ita duplicem in eadem Æſina diœceſi exſurrexiſſe eccleſiam ſancti Angeli, aliam ſancti Angeli, frequentius dictam ſancti Michaelis de Valtricaria, ſeu de Quadrigaria, antiquiſſimum olim monaſterium; aliam dudum dictam ſanctæ Mariæ de Serra, quæ poſt tumulationem corporis beati Angeli martyris, ſancti Angeli appellationem promeruit. In geographicis tabulis Atlantis magni tomo VIII. pagina 117. inter Maſſaccium, Staphylum & Æſium legitur nomen & locus *ſancti Angeli*.

Lubet poſt ea, quæ aſſerimus, ut plenam de beato Angelo notitiam habeamus, ſubjicere, quæ ex codice Mabillonii tranſcripſerunt in ſuo Theſauro Noviſſimo doctiſſimi collectores Martene & Durandus [a]. „ Ex anti-
„ quiſſima, inquiunt, traditione ſeniorum terræ Maſſaccii in Marcha An-
„ conitana in territorio civitatis Æſii accepimus beatum Angelum fuiſſe

a T. VI. col. 1439.

„ fami-

„ familiæ Urbanorum honeſta & civili; nec multis ab hinc annis deceſſit
„ e vita quædam mulier ejuſdem familiæ ultima. Beatus igitur Angelus ANN. CHR
„ induit Camaldulenſem habitum in monaſterio ſanctæ Mariæ poſito ex- 1458.
„ tra Maſſaccium itinere unius milliarii, hodie vocatur abbatia ſancti An-
„ geli. Fuit vir doctiſſimus, prædicator inſignis, atque honoris Dei zelan-
„ tiſſimus. Emicuit ejus virtus eo tempore, quo peſtifera hæreſis Barbo-
„ tanorum, qui Itala lingua vocantur *i Fraticelli, ovvero i Barbozali*,
„ graſſabatur in Italia. Beatus Angelus cupiens eam extinguere, cepit ſuis
„ ardentiſſimis prædicationibus hæreticos perſequi, ac rationibus & Scri-
„ ptura divina confutare. Tandem anno 1458. egreſſus e ſuo monaſterio,
„ & repertos in quodam nemore vicino aliquos hæreticos ejuſdem ſectæ,
„ qui die feſto ligna cædebant, & ex conſueto illos redarguens, atque
„ errores ſuos illis exprobrans, eiſdem armis, quibus arbores cædebant,
„ impie occiſus fuit. In ejus martyrio hoc miraculum narratur, & in pa-
„ riete poſt altare majus, ubi ejus corpus honorifice poſitum eſt, depi-
„ ctum viſitur. Neſcientes monachi, ubi eſſet beatus Angelus, quia non
„ revertebatur ad monaſterium, canis, qui ſolitus erat Angelum ſequi,
„ dum extra monaſterium pergebat, regrediens, & quaſi gemens ac latrans
„ videbatur monachis innuere, ut eum ſequerentur, qui ab eodem cane
„ ducti ad locum, ubi ſanctiſſimum corpus ſuum ſanguine totum conſper-
„ ſum jacebat, perveniunt, & cauſam ſuæ mortis agnoſcentes, atque an-
„ te ipſum fratrem gemitibus magnis deplorantes, toto populo illuc accerſi-
„ to, ac omni clero celebri pompa vocato, ad ſuum monaſterium detu-
„ lerunt, & in ara magna, ubi nunc etiam eſt, depoſuerunt, ubi Deus
„ ad ejuſdem Sancti preces multas gratias fidelibus populis conceſſit. De
„ beato Angelo mentionem faciunt hiſtoriæ Camaldulenſes libro tertio cap.
„ 30. his verbis. “ Hic verba Fortunii ſuperius allata exſcribunt. „ In
„ eadem eccleſia, ſubdunt, etiam antiquiſſima extat pictura in pariete,
„ & ſupra caput Beati leguntur hæc verba: *Beatus Angelus de Maſſaccio*,
„ & ſub pedibus: Anno Domini M.CCCC.LVIII. die primo menſis maji “.
Hæc de beato Angelo Camaldulenſi monacho & martyre collegiſſe ſufficiat, conjecturaſque noſtras aperuiſſe, cur ad annum 1401. reducendam credamus ipſius paſſionem, contra communem ceterorum omnium opinionem, qui ad hunc annum 1458. referunt.

ANN. CHR. 1459. XXII.

Pius II. Petrum de Monte præficit monaſterio Claſſenſi.

PIUS II. Romanus pontifex relato, quod Nicolaus V. ejus prædeceſſor reſervaverat ſibi collationem monaſterii ſancti Apollinaris in Claſſe Ravennæ poſt mortem Aloyſii de Puteo abbatis, qui extremum diem obierat anno 1454. & ipſum interea commendationi tradiderat Philippi Calandrini S. R. E. cardinalis, narrato etiam quod idem cardinalis hodierna die ſponte ceſſerat & renuntiaverat commendæ ejuſdem monaſterii in manibus ſuis, Petrum abbatem ſancti Michaelis de Lemmo, de quo plura retulimus ad annum 1456. conſtituit in abbatem ſancti Apollinaris & ſancti Severi monaſteriorum unitorum, quarto-decimo kalendas aprilis pontificatus ſui anno primo. Datum Senis. Eadem die conventui monaſterii Claſſenſis ſignificavit, quod ceſſante commendatione Philippi cardinalis præfecerat in ipſorum abbatem eumdem Petrum. Extant etiam literæ Paſchalis Maripetri ducis Venetiarum datæ die undecima ſeptembris ad Marinum Maripetrum poteſtatem Ravennæ, quibus indicat ipſum Petrum electum fuiſſe abbatem Claſſenſem a Romano pontifice. Similiter idem dux Maripetrus Petrum commendatum facit Sigiſmundo Pandulpho de Mala-

teſtis Ariminenſi domino die XXI. decembris indictione VIII. pro bonis ejuſdem abbatiæ ſitis in ditione Ariminenſi; ex archivo Claſſenſi.

ANN. CHR. 1459.

XXIII. Idem erigit Senenſem eccleſiam in archiepiſcopalem.

DECIMO kalendas maji pontificatus ſui anno primo anno M. CCCC. LIX. ex Senis epiſcopalem Senenſem eccleſiam in archiepiſcopalem erexit, Antoniumque primum archiepiſcopum declaravit, tributis ei ſuffraganeis Suanenſi, Maſſana, Groſſetana, Cluſina, Pientina & Ilcinenſi eccleſiis. Bulla erectionis extat apud Ughellium Tomo III. Italiæ ſacræ [a], pallium archiepiſcopale concedens Antonio archiepiſcopo Senenſi ejuſque ſucceſſoribus. Conſtitutiones etiam quinquaginta-ſex confici curavit pro bono regimine ejuſdem eccleſiæ, quas condidere idem Antonius archiepiſcopus, & Agapitus Cincii de Ruſticis canonicus baſilicæ principis Apoſtolorum de Urbe referendarius & familiaris ſuus, ac cauſarum palatii apoſtolici auditor, quas confirmavit undecimo kalendas maji pontificatus ſui anno primo apud eumdem Ughellium [b]. Paulo poſt menſæ archiepiſcopali Senenſi aſſignata fuere bona monaſteriorum Berardingæ & ſanctæ Muſtiolæ de Turribus. Sed ad parvum temporis archiepiſcopali dignitate, imo lucis uſura gaviſus eſt Antonius, qui rediens e balneis Montis-amiati, infirmitate gravi laborans, die octava novembris hujus anni diem ſupremum obiit in Crevole caſtro ſuæ ditionis, tumulato ejus corpore in Metropolitana Senenſi.

a Col. 575.

b Col. 577.

XXIV. Confirmat apoſtolica bulla monaſteria & privilegia Camaldulenſium.

Ex urbe Mantuana, ad quam acceſſerat Pius II. pro habendo conventu ad conficiendam expeditionem principum Chriſtianorum adverſus Turcas pontificatus ſui anno II. quarto nonas octobris ad petitionem Mariotti prioris generalis Camaldulenſis confirmavit privilegia Alexandri IV. & V. & Calixti III. ſuorum prædeceſſorum, in quibus recenſentur loca & monaſteria omnia ordinis Camaldulenſis. Verum quia poſt diploma Alexandri IV. plura ordini Camaldulenſi ſuccreverant loca, quæ in ejus privilegio expreſſa non erant, idcirco Mariottus inſtiterat apud eumdem Romanum pontificem, ut ipſa recenſere & confirmare dignaretur. Ea porro ſunt: „ Monaſterium ſancti Clementis virorum, aſceterium ſancti Benedi-
„ cti ſanctimonialium in urbe Arretina, cœnobium ſanctæ Mariæ de Sa-
„ xo, poſſeſſiones emptæ a comitibus Reginopolis in Arretina diœceſi,
„ ſancti Martini de Tiphio Caſtellanæ diœceſis, ſanctæ Mariæ de An-
„ gelis Florentiæ, ſancti Felicis in Platea, ſancti Benedicti extra muros
„ ejuſdem urbis, ſanctæ Mariæ de Adelmo in Volaterrana, monaſterium
„ Eremitæ, aliud ſancti Salvatoris in Podio Æſinæ diœceſis, ſancti Seve-
„ ri extra mœnia Ravennatis urbis, & ſancti Petri ad Vincula ejuſdem
„ territorii, ſanctæ Mariæ de Vincareto, & ſancti Sigiſmundi de Cave-
„ decollis in Britonorienſi, ſancti Angeli de Vergareto in Sarſinate, una
„ cum monaſterio ſancti Johannis inter Ambas-paras, ſancti Hilari in Ga-
„ leata, ſanctæ Mariæ in Balneo, ſancti Johannis-baptiſtæ, ſancti Maglo-
„ rii, ſancti Johannis-baptiſtæ de Bagnacavallo in Faventina diœceſi, ſan-
„ ctæ Mariæ de Angelis prope muros Bononienſis urbis, & ſanctæ Ma-
„ riæ Camalduli Bononienſis, ſanctæ Mariæ de Camaldulo Foro-livienſi,
„ & ſancti Salvatoris ejuſdem urbis, ſanctæ Mariæ de Carceribus, ſanctæ
„ Mariæ Montis-crucum, ſanctæ Mariæ de Porcilia, cum eccleſiis ſancti
„ Michaelis, & ſanctæ Mariæ de Orbiſio Patavinæ diœceſis, ſancti Johan-
„ nis-baptiſtæ de Judaica Venetiarum, ſancti Johannis-baptiſtæ de Foſſa-
„ clodia, ſancti Martini de Opitergio in Tarviſina, & ſancti Martini de
„ Prata, ſanctæ Mariæ de Roſa, & ſancti Petri de Toma in Senenſi,
„ ſancti Romualdi Vallis-caſtri in Camerinenſi, ſancti Blaſii de Fabriano,
„ ſancti Urbani de Æſinante, hoſpitale Caſtri-cari in Faventina diœceſi,

„ omnia-

„ omniaque alia monaſteria, prioratus & loca acquiſita ab eremo Camal- ANN. CHR.
„ dulenſi & ab ordine poſt Alexandrinum privilegium. “ Cum autem in 1459.
Alexandrino monaſteria ſancti Michaelis in Palude & ſancti Mathiæ de Muriano dicta fuiſſent in diœceſi Tarviſina, quæ revera erant in Torcellana, voluit, ut de ſubreptione literæ præfatæ, propter hocce vitium, notari minime deberent. Confirmavit autem iterato præter loca, privilegia omnia, exemptiones, libertates, indulta, aliaſque Alexandri IV. Alexandri V. & Calixti III. conceſſas gratias ordini Camaldulenſi; ex archivo Fontis-boni [a].

a §. Privilegia 37.

Petro Boldù abbati Carcerum dederat in mandatis idem Romanus pontifex Pius II. ut intereſſet electioni abbatiſſæ parthenonis ſancti Benedicti de Padua, ab eoque factam executionem literarum apoſtolicatum laudar; verum cum electa abbatiſſa inſignis ſatis monaſterii eſſet decrepita, ideo ex eadem urbe Mantuana die XXVI. ſeptembris pontificatus ſui anno II. eidem Petro commiſit, ut pro ſua prudentia provideret auctoritate apoſtolica.

XXV. Monaſteria Montis-crucum & Porcilienſe erecta in loca ſtudiorum.

MARIOTTUS prior generalis Camaldulenſis Paduæ conſiſtens in contrata ſancti Johannis a Navibus in domo abbatis monaſterii ſanctæ Mariæ de Carceribus hoc anno M. CCCC. LIX. indictione VII. die Lunæ XXIV. ſeptembris expoſuit, quod auctoritate apoſtolica Calixti papæ III. fuerat ordini Camaldulenſi indultum, ut in dicto ordine rres officiales, præſidentes nuncupati, permanere deberent, quorum primus foret prior generalis, alter Major eremi, tertius alius prælatus ordinis per generalem & Majorem eligendus, quorum cura foret proviſio & inſtitutio ſtudiorum literarum in nonnullis locis aptioribus dicti ordinis, & præſertim in monaſteriis Candiculano, Paravino, Bononienſi, Senenſi & Peruſino, in quibus urbibus ſcholæ & ſtudentes florebant. Volentes igitur ipſe prior generalis Mariottus, & Franciſcus de Hiſpania Major auctoritatem a ſede apoſtolica ipſis commiſſam exequi, elegerunt Petrum Boldù Abbatem Carcerenſem in tertium ſtudiorum præſidentem pro deputando ſtudio in civitate Patavina, aſſignato a Franciſco Hiſpano loco ſui Maphæo Gherardo tamquam electore, abbate ſancti Michaelis de Muriano. Atque primum prolatæ fuere in medium literæ Calixti III. datæ Romæ apud ſanctum Petrum anno M. CCCC. LVII. tertio idus maji pontificatus ſui anno III. quibus copiam facit eligendi hujuſmodi præſidentes pro ſtudiis juxta ſtatutum capituli generalis ordinis celebrati in monaſterio ſancti Savini Piſarum, & juxta petitionem Johannis cardinalis tituli ſanctæ Mariæ trans Tyberim protectoris ordinis, alteramque petitionem Mariotti prioris generalis. Secundo allata fuere per extenſum acta ejuſdem capituli habiti anno M. CCCC. XLIX. indictione XII. menſis maji die XI. quoad ſtudiorum loca deputanda, & quoad contributiones ceterorum monaſteriorum pro hujuſmodi locis ſtudiorum. Tertio producta fuit electio Petri Boldù facta a Mariotto & a Franciſco Majore, qui ſubſtituit Gherardum abbatem ſancti Michaelis. Electio iſta facta fuerat die XX. junii hujus anni. His in anteceſſum lectis ipſe prior generalis, Petrus Boldù, & Maphæus Gherardus ſtatuerunt, quod monaſteria ſanctæ Mariæ Montis-crucum, & ſanctæ Mariæ de Porcilia cum omnibus juribus & pertinentiis ſuis ſint & deputentur in uſum ſtudentium aſſignandorum in urbe Patavina per ipſos præſidentes, quorum numerus ad ſex aſcendat, redditus quoque eorumdem monaſteriorum expendi debeant in ſubſtentationem dictorum ſtudentium, in proviſionem magiſtrorum & librorum, ita tamen ut divinus cultus in his monaſteriis non negligatur. Subſidium quoque tribuere debeant pro ſtudentibus monaſteria ſancti

Ann. Chr. 1459.

ſancti Martini de Opitergio, & de Prata, monaſterium autem Carcerum & Petrus abbas ſe obligavit pro omnibus iis, quæ ultra hæc neceſſaria forent ſtudentibus.

a Arch. S. Romualdi faſc. 53. 12.

Idem Mariottus prior generalis in epiſtola ad eumdem abbatem Carcerum ſcripta ex Vangaticia die XXVI. ſeptembris hujus anni [a], & exiſtente in tabulario ſancti Romualdi de Urbe aſſerit ſe conſcidiſſe unionem olim factam monaſterii ſancti Benedicti de Fileto cum altero ſancti Martini de Opitergio, & velle, ut deinceps uterque prioratus ſeparatus exiſtat, & a duobus prælatis gubernetur.

XXVI. Capitulum Fontis-boni, & plures in eo latæ conſtitutiones.

Ante hæc celebratum fuerat hoc ipſo anno M.CCCC.LIX. indictione VII. tempore ſanctiſſimi in Chriſto patris Pii II. die VIII. aprilis capitulum generale congregationis in monaſterio Fontis-boni, cui interfuerunt tamquam definitores Maphæus abbas ſancti Michaelis de Muriano, Philippus abbas ſancti Hippolyti de Faventia, Hieronymus abbas Burgenſis, Petrus abbas ſancti Michaelis de Piſis, Nicolaus Major Camaldulenſis eremi una cum ipſo Mariotto priore generali. Inter cetera ſtatuta legitur, quod attendentes definitores præfati monaſterium ſanctorum Jacobi, & Chriſtophori de Mandriolis ſitum in curia Maſſaccii comitatus Æſii fuiſſe ab ordine Camaldulenſe ablatum, & a religioſis ordinis Minorum de obſervantia occupatum, & attento, quod exiſtit quædam eccleſia, quæ eſt in caſtro Podii-cupi dicti comitatus ſub vocabulo ſancti Salvatoris conſtructa & unita cum dicto monaſterio de Mandriolis, tamquam ejus manuale membrum, ad hoc ut titulus prioratus de Mandriolis non deficiat, definierunt, quod omnia bona & jura prædicti monaſterii de cetero ſpectent ad dictam eccleſiam ſancti Salvatoris, & prioratus erigatur in ipſa eccleſia, qui provideatur de rectore, ut agi conſueverat in cœnobio de Mandriolis. Priori generali tributa fuit omnimoda facultas uniendi Camaldulenſi ordinem Silveſtrinorum monachorum. Pro obtinenda abbatia Berardingæ, ordinique reſtituenda ſcriptæ fuere epiſtolæ Franciſco Piccolomineo nepoti Romani pontificis Pii II. Approbata quoque fuit in ipſo Fontis-boni capitulo conſtitutio olim edita per Frigdianum priorem generalem & per definitores capituli generalis celebrati anno 1293. in monaſterio ſancti Vigilii Senarum contra rebelles ordinis; altera pariter facta ſub Gerardo priore generali anno 1279. prohibens recurſum ad Romanam curiam ſine licentia prioris generalis, quam extenderunt etiam ad literas ſcriptas, vel ad perſonam interpoſitam abſque prævia facultate cardinalis protectoris, vel prioris generalis; alia item de prælatis vel monachis non aſſumendis ad capellaniam alicujus domini; alia de falſariis ſigilli prioris Camaldulenſis, vel de aperientibus literas ejuſdem prioris ad monachos, aut monachorum ad priorem. Has autem conſtitutiones, ſive mavis confirmationes Leonardus Dathus ſecretarius apoſtolicus & ordinis Camaldulenſis in Romana curia procurator exhibuit, ut eas ratas haberet, Johanni tituli ſanctæ Mariæ Transtyberim cardinali presbytero nuncupato vulgariter ſancti Sixti, & Camaldulenſis ordinis protectori, (de Turre-cremata) quas ipſe approbavit, & confirmationis robore communivit anno M.CCCC.LIX. die XIX. menſis julii pontificatus Pii papæ II. anno I. in urbe Mantuana in domibus ſuæ reſidentiæ. Ciacconius, ceterique continuatores paſſim habent Johannem de Turre-cremata fuiſſe epiſcopum Albanenſem & Sabinenſem ſub Calixto III. & Pio II. titulum tamen ſemper in noſtris paginis ſervat ſancti Sixti, vel ſanctæ Mariæ in Tranſtyberim.

ANN. CHR. 1460.

XXVII. Pii II. bullæ pro Camaldulenſibus.

ANTONIO primo Senenſi archiepiſcopo defuncto datus fuit a Pio II. ſucceſſor Franciſcus Piccolomineus Nannis Tedeſchini a Sarthiano, & Laudomiæ Piccolomineæ ſororis ejuſdem pontificis filius, cujus electio publicata fuit die XIX. februarii hujus anni, qui eodem tempore declaratus eſt abbas commendatarius ſancti Vigilii [a]. Die quinta martii electus eſt diaconus cardinalis ſancti Euſtachii. Videbimus ipſum ad plures annos protectionis munus geſſiſſe ordinis Camaldulenſis.

Die XXIII. julii pontificatus ſui anno II. mandavit Pius II. Mariotto priori generali, ut aſſumptis ſecum quatuor ordinis prælatis viſitaret & reformaret monaſterium ſanctæ Mariæ-angelorum de Florentia, quod colore ſuarum exemptionum, immune ſe credebat, declinabatque prioris generalis correctionem, atque multum a priſtina diſciplina corruerat, revocatis quibuſcumque delegationibus viſitationum ab alienis peragendarum. Datum *Senis*; ex [b] tabulario Fontis-boni.

XXVIII. Quæſtiones Camaldulenſes habitæ in Fonte-bono.

HOC anno vitandi æſtus, ac animi laxandi gratia Laurentius & Julianus Petri de Medicis Camaldulum venerunt una cum literatiſſimis viris Alamanno Rinuccino, Petro & Donato de Acciajolis, Marco Parente & Antonio Canigiano, quos apud eremi Camaldulenſis cellas offendiſſe aſſerit Chriſtophorus Landinus, cum in agrum ſuum Caſentinatem Burgi Collinæ atque Camaldulum eodem tempore conveniſſet, quibuſcum *Quæſtiones Camaldulenſes* habuit, aſſiſtente interdum priore generali Mariotto, & paulo brevi affuturis e Roma Leone-baptiſta Albertio, & a villa Figline Marſilio Ficino, qui ſimul caniculares dies in ſolitudine & per ſilvas Camaldulenſes loquentes de vita activa & contemplativa & de ſummo bono tranſegere. Hoc opus Landinus edidit anno 1464. nuncupavitque Friderico Ubaldinio Urbinati principi mœcenati ea tempeſtate clariſſimo. *Hæc* ex ſpecimine Bandinii [c]; & ex chronico Baroncinii.

Die vigeſima-ſecunda februarii hora vigeſima hujus anni allata fuit in oppido Abbatiæ Pollicinii ad eccleſiam Vangaticienſem imago beatæ Mariæ virginis, ut legitur ad calcem necrologii Vangaticienſis, & apud Bronzerium [d], & *Seneſium* [e].

XXIX. Maphæus Gherardus ſæpius poſtulatus ad patriarchatum Venetiarum.

MAPHÆUS Gherardus abbas ſancti Michaelis de Muriano prima vice hoc anno poſtulatus fuit ad patriarchalem ſedem urbis Venetiarum poſt mortem Maphæi Contareni, item Petrus Boldù abbas Carcerum. Sed electio cecidit ſuper Andream Marini Bondimerium ſundatorem congregationis canonicorum regularium ſancti Spiritus Venetiarum electum die XXVIII. martii. Iterum Maphæus poſtulatus fuit die nona auguſti anni 1464. Prævaluit ſuffragiorum numero Gregorius Corrarius Gregorii XII. pronepos & Antonii cardinalis nepos, qui tertio ab electione ſua menſe decedens locum fecit Johanni Barotio Pauli II. nepoti. Competitores habuit Barotius die XXVIII. novembris tertio ipſum Maphæum Gherardum abbatem & vicarium generalem ordinis, & Petrum Donatum quondam Hermolai monachum ejuſdem monaſterii ſancti Michaelis. Demum quarto poſtulatus ad Venetum patriarchatum Maphæus, electus remanſit communi patrum voto anno 1466. ad diem octavam aprilis, Petro Boldù rejecto, qui etiam ipſe nominatus fuerat ea vice, ut ad eum annum dicemus.

a *Petius pag.* 322.

b §. *Brevia* 72. *A.* 5. 3.

c *T. II. pagg.* 2. 18. 22. 28.

d *Pag.* 188.

e *Pag.* 71.

ANN. CHR. 1461.

XXX. Monumenta aliquot monaſteriorum.

SEXTO kalendas decembris pontificatus ſui anno IV. Pius II. ex petitione Petri de Monte abbatis ſancti Apollinaris in Claſſe & ſancti Severi monaſteriorum unitorum mandavit epiſcopis Piſaurenſi & Firmano, ac vicario archiepiſcopi Ravennatis, ut recuperare ſatagerent bona dictorum cœnobiorum vel alienata vel diſtracta ab abbatibus anteceſſoribus vel

a com-

Ann. Chr. 1461.

a commendatariis, quandoquidem idem Petrus modernus abbas totis viribus contendebat monaſteria dicta in ſtructuris reparare, regularem obſervantiam inducere, & abbatiarum bona reſtituere; ex archivo Claſſenſi, ex quo etiam habemus eccleſiam ſancti Paterniani de Puteo adjudicatam fuiſſe die xv. aprilis ſpectare ad eamdem abbatiam Claſſenſem, non ad Piſaurenſem, in præſentia Antonii quondam Andreæ de Florentia abbatis ſanctorum Decentii & Germani, in qua Raphael de Rinaldinis Florentinus abbas Piſauri anno 1447. xx. maji ſui juris exiſtimans rectorem inſtituerat.

Ex tabulario Fontis-boni [a] anno M. CCCC. LX. die XII. februarii ab Incarnatione Jacobus abbas monaſterii ſancti Salvatoris de Florentia commiſſarius apoſtolicus vigore literarum apoſtolicarum illi directarum requiſitus immiſit in corporalem poſſeſſionem monaſterii ſancti Felicis in Platea Florentiæ Lucam de Dathis fratrem Leonardi ſecretarii apoſtolici electum abbatem dicti monaſterii; manu Petri Jacobi de Megliorellis notarii.

[a] *Tenuta* 32. *A.* 5. 7.

Maldolus Maſii de Burgo-ſancti-Sepulcri prior Montis-crucum & Porciliæ conſtituit in præſentia Mariotti prioris generalis in ſuum procuratorem Lucam quondam Antonii de Brixia monachum Camaldulenſem die prima auguſti hujus anni in monaſterio Fontis-boni coram Jacobo abbate Silvæmundæ & Johanne priore ſancti Laurentini; ex pagina archivi ſancti Mathiæ de Muriano.

Braſchius [b] in hiſtoria Cæſenatis urbis aſſignat huic anno fundationem monaſterii ſanctæ Catharinæ de Cæſena, ſed jam vidimus ad annum 1452. prima eo anno jacta fuiſſe fundamenta ejus eccleſiæ ope Malateſtæ familiæ.

[b] *Pag.* 295.

XXXI. Abbates S. Michaelis Piſarum rectores hoſpitalis papæ Alexandri.

Petrus de Tenagliis Volaterranus abbas ſancti Michaelis in Burgo Piſarum rector & gubernator erat hoſpitalis novi Miſericordiæ ſancti Spiritus de Piſis, quod papæ Alexandri vulgariter nuncupabatur, & ad Romanam eccleſiam nullo medio immediate erat ſubjectum. Codicem contractuum ad dictum hoſpitale ſpectanrium, qui incipit ab anno 1461. & deſinit ad annum 1474. efformavit ipſe Petrus, in quo ſemper ipſius nomen proſtat. Dictus codex extat etiamnum in archivo dicti hoſpitalis, ubi antiquiores codices viſuntur ad ipſum hoſpitale pertinentes. Effigies ſancti Romualdi facta facile tempore Petri viſitur ad hodiernam diem ſuper oſtium hoſpitalis in parva perantiqua tabella. „ Sub Petro abbate, ait Fortunius [c],
„ Michael Ludovici Gitalebraccia civis Piſanus cum ſuis fratribus patronis,
„ annuente Juliano de Ricciis archiepiſcopo copulavit cœnobio ſancti Michae-
„ lis ſacerdotium S. Michaelis Geſſani, & ipſe Julianus archicpiſcopus addi-
„ dit jura inſtitutionis & collationis, quæ ad ſedem archiepiſcopalem perti-
„ nerent cum plenitudine juris canonici tam in ſpirirualibus, quam in tempora-
„ libus, III. die aprilis. Unde anno 1564. orta lite de præſentando ibi rectore Cor-
„ nelius epiſcopus Tarviſinus nuntius apoſtolicus in Etruria jura cœnobii, ut
„ ſupra, donata tutatus eſt definitiva ſententia, & innovavit die xv. martii“.

[c] *P. II. Lib. II. cap.* 12.

Borſius dux Mutinæ & Regii, marchio Eſtenſis Rodigiique comes ſuarum literarum tenore mandavit officialibus ſuis ad jus reddendum ubique deputatis, quatenus egregio viro Chriſtophoro Roſino de Abbatia ſindico & procuratori monaſterii abbatiæ Vangaticienſis & cuilibet alteri ſindico & procuratori contra omnes & ſingulos debitores ipſius monaſterii & abbatiæ in juriſdictionibus eorum commorantibus juſtitiam adminiſtrarent ſummarie, ſimpliciter, & de plano, ſine ſtrepitu & figura judicii, & abſque litigio & expenſis, viſa tantum veritate facti, & cavillationibus ac frivolis exceptionibus quibuſcumque rejectis, & feriis non obſtantibus, dando celerem expeditionem. Datum in palatio Belreguardi anno Dominicæ nativitatis M. CCCC. LXI. indictione nona die x. novembris. Ex tabulario Vangaticienſi.

ANNA-

ANNALES CAMALDULENSES

LIBER SEXAGESIMUS-SEXTUS.

Ab anno Chriſti M.CCCC.LXII. *ad annum* M.CCCC.LXXVI.

ANN. CHR. 1462.

I. Pius II. Mariotto generali liberam monaſteriorum diſpoſitionem, permittit.

PATRIAM reviſens hoc anno Pius II. & ſalubriora loca circum Montem-amiatum, aliquot diebus conſtitit apud eremum Fontis-vivi Cluſinæ diœceſis, cujus etiam ſitum in ſua hiſtoria deſcripſit. Ex ea itaque eremo anno M.CCCC.LXII. tertio-decimo kalendas auguſti pontificatus ſui anno quarto Mariotto priori generali Camaldulenſi indulſit, ut de cetero ipſe ejuſque ſucceſſores libere valerent amovere a monaſteriis, prioratibus aliiſque beneficiis omnes & ſingulos tam religioſos, quam clericos ſeculares, qui obtinerent quæcumque monaſteria, prioratus, aliaque beneficia manualia ejuſdem eremi, quorum poſſeſſores juxta illorum naturam, ac dicti ordinis ſtatuta & conſuetudines ad nutum eſſent revocabiles, quique etiam conſueverant pro tempore a ſede apoſtolica vel a legatis ejuſdem titulum vel commendam, vel per modum unionis ad vitam, vel perpetuo, ſeu alias quommodolibet provideri; ac de beneficiis hujuſmodi pro libitu ſuo & ipſorum priorum generalium Camaldulenſium auctoritate ordinaria diſponere & ordinare poſſent, facultatem fecit. Extat in Appendice.

II. Aliqnot monaſteriorum proviſiones.

IDEM prior generalis Antonium Matthæi decretorum doctorem de Caſtillione Vallis-urciæ abbatem Canta-gallinæ, & commendatarium ſancti Petri de Monte-liſcario Camaldulenſis ordinis, vacanti monaſterio Roſæ Senarum per renuntiationem Nicolai de Rimbaldeſis Florentini poſtremi prioris præfecit, uniens denuo & unita declarans eidem monaſterio Roſæ alterum ſanctæ Mariæ de Toma Arretinæ vel Pientinæ diœceſis, & monaſterium ſancti Georgii de Apibus Senenſis diœceſis, ad hoc ut teneri & ali in cœnobio Roſæ poſſent ſtudentes. Pridie idus decembris indictione XV. anni M.CCCC.LXII. tempore pontificatus Pii II. papæ anno V. officii ſui anno X. ex archivo ſanctæ Mariæ-angelorum de Florentia.

Ob mortem Benedicti de Veneriis idem Mariottus die tertia maji contulit prioratum ſancti Viti de Vicetia Hieronymo de caſtro Socii pro-

ANN. CHR. 1462.

feſſo monaſterii ſanctæ Mariæ Angelorum de Florentia anno IX. ſui officii. Poſt Juſtum Guiduccii abbatem poſſeſſionem cepit abbatiæ ſanctorum Juſti & Clementis Volaterrarum Juſtus Gerardi de Bonvicinis Volaterranus, quam poſſeſſionem ei dedit Diotesalvi epiſcopus Volaterranus. De fatis ejus abbatiæ ad annum 1483.

a P. III. pag. 113.

Nicolaus de Tulmetio prior S. Michaelis de Muriano per mortem Felicis de Pavonibus eligitur prior monaſterii ſancti Mathiæ de Muriano. Extat hujuſmodi S. C. pro ipſo Nicolao apud Cornelium a in eccleſiis Torcellanis: M. CCCC. LXII. *die* XVIII. *novembris. Quia defunctus eſt prior ſancti Mathiæ de Muriano, & per capitulum concorditer electus fuerit prior venerabilis domnus Nicolaus de Patria Foro-julii, qui fuit monachus in monaſterio ſancti Michaelis ipſius ordinis, & eſt virtuoſus, doctus & exemplaris vitæ, & omnibus fratribus ſive monachis & civibus ad ipſum monaſterium converſantibus acceptiſſimus & gratiſſimus, vadit pars, quod poſſit ſcribi in ejus favorem ſummo pontifici ac aliis in Romana curia, ut opportunum videbitur.* Suſceptis igitur ſenatus Veneti precibus Pius II. electionem Nicolai prioris die VII. inſequentis menſis decembris apoſtolicæ confirmationis munimine roboravit. Optimi hujus viri merito monaſterium ſancti Mathiæ multis auctum fuit gratiis & privilegiis; juribus recuperatis & poſſeſſionibus, quæ alienatæ fuerant, denuo receptis. Legatur alterum Senatus-conſultum b ad ejus gratiam obtentum die X. julii anni 1469. apud eumdem Cornelium.

b Ibid. pag. 114.

Frater Antonius de Ferris præpoſitus eccleſiæ ſanctorum Philippi & Jacobi de Sapina Bononiæ, vicarius Philippi de Crivellis decretorum doctoris, & magiſtri generalis totius ordinis Humiliatorum Heliſabetham de Aldovrandinis de Ravenna profeſſam domus ſancti Matthæi de Arimino ejuſdem ordinis conſtituit in abbatiſſam novi parthenonis ſanctiſſimæ Trinitatis extra Faventiam, quam eccleſiam ordini Humiliatorum conceſſerat Johanna de Manfredis domina Faventiæ. Datum die XIII. ſeptembris hujus anni; ex tabulario ejuſdem aſceterii Faventini.

III. Primordia Petri Delphini monachi Camaldulenſis.

PETRUS Delphinus Victore patre, matre Lucia Superantia nobiliſſimis patritiis Venetiis natus, decimum-octavum ætatis agens hoc anno ſub Maphæo Gherardo abbate, & ſub Petro Donato magiſtro cœnobium ſancti Michaelis de Muriano ingreditur, cujus etiam poſt aliquot annos regimen tenuit, ſubvectus paulo poſt ad ſupremam generalatus in ordine dignitatem. Tempus indutæ monaſticæ togæ indicat ipſe in ſua prima epiſtola ad eumdem Petrum Donatum. Ex Delphini literis multum exinde proficient Annales noſtri, illud unum in anteceſſum monentes ipſius epiſtolas nitore & venuſtate, elegantia & lepore ſermonis, frequentiſſimis teſtimoniis ſacræ Scripturæ, nec non poetarum, aliiſque memorabilibus factis, quæ ea tempeſtate per orbem acciderunt, ita aures legentium demulcere, ut vel pluries repetita ipſarum lectio ſemper placeat. Tria ejus manu deſcripta volumina tempore ipſius generalatus ab anno 1481. ad 1505. tres-mille epiſtolas continentes habemus in bibliotheca noſtra ſancti Michaelis, ceteræ ad annum 1524. ſervantur in tabulario Fontis-boni; autographæ autem ante generalatum extant in bibliotheca ſancti Mathiæ de Muriano, præter ſelectas & eas quidem rariſſimas inventu, quas uno volumine anno 1524. congeſſit, publicique juris fecit Jacobus Brixianus Opiterginus prior. Primis adoleſcentiæ ſuæ annis fuit lectioni poetarum & librorum gentilium ſcriptorum addictus, pluſquam par erat, Petro Parleonio Ariminenſi Græcis Latiniſque literis apprime erudito magiſtro uſus eſt, ſub cujus diſciplina multum rhetoricæ facultatis ſibi comparavit, &

condi-

condiſcipulos habuit præ ceteris Petrum Barotium factum epiſcopum Bellunenſem anno 1471. inde Patavinum, & Leonardum Lauretanum creatum patriæ ſuæ ducem anno 1500. Monachus factus epiſtolicum commercium cum pluribus tum literatiſſimis, tum potentibus viris tenuit, & præſertim cum præfato Petro Barotio, a quo plures quæſivit difficiliorum locorum ſacræ Scripturæ ſolutiones. In epiſtola trigeſima meminit Delphinus carminis elegi & odarum ſancti Martini, quod & quas confecerat Barotius. In epiſtola ſexageſima-nona alterius ejus opuſculi de quatuor tentationibus. Sed de Delphino, aliiſque clarioribus tum monachis, tum laicis Delphini amantiſſimis plura ſuis annis. ANN. CHR. 1462.

Poſt Paſchalem Maripetrum electus fuit hoc anno Venetiarum dux Chriſtophorus Maurus. Ipſis electionis ſuæ initiis die XVIII. maji epiſtolam dedit [a] Maurus Lapi ſancti Mathiæ monachus, qua præſertim illum hortatur, ut juvenibus vetet capillaturas longas, quas deferunt mulieres, mulieribus autem prohibeat veſtes caudatas, judicibus demum imperet ſollicitationem cauſarum ſine acceptione perſonarum. Extant & reſponſivæ literæ ejuſdem ducis ad eumdem Maurum, quibus rempublicam Venetam commendat ejus precibus contra Turcarum impetus, & ex utriſque elucet, quanto afficiebatur Chriſtophorus dux amore erga Maurum ceteroſque Camaldulenſes monachos, quantum autem gratiæ invenirent tum ipſe Maurus, tum alii conſodales ſui apud pientiſſimum principem. [a] Pag. 222.

PIus II. Joſephum abbatem ſancti Romualdi Vallis-caſtri ad Agnanienſem, & Michaelem abbatem Agnani ad Valle-caſtrenſem abbatiam hoc anno traduxit. Cum autem Joſeph, dum Vallis-caſtri monaſterium regeret, eccleſiam ſancti Johannis de caſtro Petrioli nuncupatam præpoſituram, Firmanæ diœceſis, olim manualem ſancti Blaſii de Fabriano uniri curaſſet cum abbatia Valle-caſtrenſi, & magnis laboribus ac expenſis ad bonum ſtatum reſtituiſſet, eam ipſi Joſepho electo Agnanienſi cum conſenſu Michaelis ad vitam conceſſit, dividens eamdem eccleſiam ſancti Johannis a monaſterio Vallis-caſtri, proviſo, quod dicta eccleſia debitis frequentaretur honoribus. Datum Romæ apud ſanctum Petrum anno M. CCCC.LXII. ſeptimo idus februarii pontificatus ſui anno quinto. Hic uſurpatur annus Florentinus. Extat in Appendice. ANN. CHR. 1463. IV. Proviſio monaſter. Agnani & Vallis-caſtri facta a Pio II.

Die vigeſima-ſexta maji indulſit Mariotto priori generali, ut in commendationem retineret monaſterium ſanctæ Mariæ de Deciano ob graves expenſas factas, licet expiraſſet decennium, cujus termino dictum monaſterium præfato Mariotto conceſſerat Nicolaus V., ex tabulario Fontis-boni [b]. [b] §. Brevia 75. A. 5. 15.

MICHAEL mox electus abbas Vallis-caſtri, ſimulque unitorum monaſteriorum ſancti Blaſii de Fabriano, & ſancti Urbani de Æſinante die XXII. novembris providit Ambroſium de Florentia monachum ſuum de eccleſia ſancti Martini de Domo, quæ ſubjiciebatur monaſterio ſancti Urbani, præſentibus, inter ceteros, Bartholomæo præpoſito eccleſiæ ſanctæ Mariæ de Maſſaccio ordinis Camaldulenſis, aliiſque monachis ejuſdem ordinis. V. Aliquot Camaldulenſes notitiæ.

Supradictus Mariottus prior generalis elegit Genevram olim Andreæ Martini de Florentia monialem ſancti Johannis-evangeliſtæ de Prato-veteri, quæ tunc erat abbatiſſa ſanctæ Chriſtinæ de Bononia, in abbatiſſam ſancti Petri de Luco. Vacabat autem monaſterium Lucenſe ob promotionem Eleonoræ de Bardis de Florentia abbatiſſæ ad regimen parthenonis Pratoveterenſis. Actum die XIII. januarii indictione XI. officii ſui primo XI. Ex Luci tabulario [c]. Ex illo autem Fontis-boni ſeparatum fuit monaſterium [c] Num. 373.

—rium ſancti Mauri de Solarolo ab alio ſancti Euſtachii de Imola, & ere-
Ann. Chr. 1463. ctum in prioratum, ut ibidem monaſtica obſervatio vigeret.

VI. Ædificatio cellæ Pallarum in eremo Camaldulenſi. Aedificatur hoc anno in eremo Camaldulenſi cella ſancti Johannis-baptiſtæ, quam *Pallarum* vocant, ex inſignibus familiæ Mediceæ marmori in fronte ipſius appoſitis. Hanc conſtrui fecit Petrus ſenior filius Coſmi Medicei pietatis voto. Tabulam ſancti Johannis-baptiſtæ frater Pippus Lippi Carmelita ſibi depinxerat pro ſuæ cellæ oratorio, ut in vita ipſius habet Georgius Vaſarius libro primo de Vitis Pictorum. Petrus vir erat Lucretiæ de Tornabonis, quæ curata eſt ab infirmitate meritis ſancti Romualdi, ut dicemus ad annum 1468. quæque paramentum aureum tranſmiſit ad Vallem de Caſtro; hinc etiam in ipſa cella conſpiciuntur inſignia familiæ Tornaboniæ in altaris pallio inſerta inſignibus Mediceis. Cellam ſancti Johannis-baptiſtæ habitabat anno ſequenti Alexius Major. Hæc Baroncinius in chronico.

Dominicus epiſcopus Torcellanus ſanctiſſimi domini noſtri papæ referendarius venerabili in Chriſto patri domno Mauro Lapi Florentino in monaſterio ſancti Mathiæ de Muriano commoranti ex Urbe die XXVI. decembris hujus anni epiſtolam ſcripſit, qua ſignificat ſe obtinuiſſe a Romana curia expeditionem literarum pro novo priore ſancti Mathiæ, nempe
a T. I. pag. 435. Nicolao de Tulmetio. Initium hujus epiſtolæ refert Auguſtinus a inter ſcripta Dominici de Dominicis Torcellani epiſcopi; tota autem habetur in codice ejuſdem monaſterii.

Sententia lata fuit hoc anno M. CCCC. LXIII. die martis X. menſis junii Vicetiæ per dominum Antonium Severium Eugubinum epiſcopum locumtenentem Petri ſancti Marci cardinalis epiſcopi Vicetini contra monachos nigros & albos ſancti Felicis & ſancti Viti ejuſdem urbis, quod canonici regulares in loco digniori poni & ſtare deberent ante monachos.

Ann. Chr. 1464. VII. Pii II. bullæ in favorem Camaldulenſium. Defuncta erat abbatiſſa ſanctæ Chriſtinæ de Tarviſio Lucia, quæ deceſſerat die decima ſeptembris feria ſexta anno 1462. moniales autem in duas partes diſtractæ, aliæ ſuffecerant Urſam de Cadaboro, aliæ Blaſiam. Commiſit ergo Pius II. Romanus pontifex Moyſi de Buffarellis Polenſi epiſcopo examen rei, qui illegitimam pronuntiavit Blaſiæ electionem, ratam autem habuit illam Urſæ. Appellavit Blaſia in curia apoſtolica, obtinuitque in judices Marcum Venerio archidiaconum Conſtantinopolitanum, & Antonium Dyracchienſem canonicum commorantes in civitate Tarviſina, inde nulla facta mentione reſcripti impetrati alium judicem Simonem de Vivianis canonicum Concordienſem vicarium epiſcopi Tarviſini, qui tres caſſarunt Moyſis epiſcopi ſententiam. Iterum appellationem interpoſuit Urſa, delegatique fuere a Romana ſede Petrus Boldù abbas monaſterii Carcerum & Alexander del Nino canonicus Vicetinus, cum clauſula, quod unica ſententia, a qua neutri partium appellare liceret, dictam cauſam terminarent, qui primam ſententiam Polenſis epiſcopi confirmarunt. Sed Blaſia denuo impetravit judicium Andreæ Bono epiſcopi Equilini reſidentis in civitate Venetiarum, qui traxit in cauſam Urſam, & contra eamdem ſententiam promulgavit. Appellationes & examina iterata fuere ſub Paulo II. ut inferius videbimus. Extat Pii II. bulla data Petreoli Senenſis diœceſis die XXV. aprilis hujus anni M. CCCC. LXIV. pontificatus ſui anno VI. qua in vim ſanctæ obedientiæ, & ſub excommunicationis pœna mandavit Petro Boldù abbati, qui quibuſdam cauſis frivolis, puta ne generali Mariotto diſpliceret, commiſſionem apoſtolicam non fuerat exequutus, ut una cum collega cauſam terminaret in hujuſmodi controverſia.

Ex

Ex eodem loco eademque die abſolvit Pius generalem Mariottum a cura exigendi medios fructus beneficiorum ipſi & prælatis ordinis Camaldulenſis in dominio Florentino impoſita pro Cruciatis perſolvendis, quarum loco mandavit unius decimæ atque tertiæ alterius portionem perſolvi Nicolao de Ghivizano collectori apoſtolico; ex tabulario Fontis-boni [a]. Ann. Chr. 1464.

Prædictus pontifex ex Senis die XV. martii anno VI. conceſſerat, ut Jacobo monacho Morronenſi olim abbati, ſed decrepito, ad uſum fructum relaxaretur una ex poſſeſſionibus monaſterii pro ſua ſuſtentatione.

a §. Brevia 76. A. 5. 19.

VIII. Ejus mors, & anima ipſius in cælum abire viſa ab eremita Camald. Petro.

Ex Senenſi ditione Romam poſtea ſe contulit Pius, ex qua urbe iterum abſceſſit die XVIII. junii, uti Anconam pergeret, ubi claſſem maritimam Venetorum ſub Chriſtophoro Mauro principe præſtolatus eſt. Dum itaque expeditionem ſollicitaret, mala valetudine preſſus vitam cum morte commutavit die decima-quarta auguſti in nocte pervigilii Aſſumptionis beatæ Mariæ, pontifex æterna memoria dignus.

Hæc ad Pii II. gloriam adjicimus ex Fortunio. „ Tulerunt, inquit, „ hæc tempora venerabilem Petrum Zelandrinum Teutonicum clariſſimum „ eremitam. Is intra domini papæ primum, & poſtea ſancti Bartholomæi „ cellæ ſecreta ad triginta annos ſquallidus incultuſque corpore moram „ traxit, dum nitidiſſimus in anima pro incolumitate ſanctæ matris eccle- „ ſiæ in abſcondito cœleſtem patrem perpetua prece fatigare non ceſſaret. „ Quapropter, ſicut erat divinæ bonitati acceptiſſimus, factum eſt, ut Pii „ II. pontificis maximi animam ad cœlos per Angelorum manus deferri „ viderit, perinde ac ſancto patri Benedicto in exceſſu Germani Capuani „ epiſcopi contigiſſe proditum eſt memoriæ, collecto ante ipſius oculos „ omni mundo ſub quodam rutilante ſplendore. Ferunt adhuc ex tradi- „ tione eum in hæc tunc cum clamore verba ineffabili cordis jubilo præ „ myſterio prorupiſſe: Reſpicite fratres, reſpicite, ecce ſummi ſacerdotis „ animam ab Angelis in cœlum evectam glorioſa aſſumptione æthera pe- „ netrantem; quod ipſum nec qui geſta ipſius Pii literis mandavere, in- „ tactum reliquere. “ Id nimirum teſtatum reliquit Johannes-antonius Campanus in vita Pii II. referens „ eremitam vidiſſe hora tertia noctis die „ XIV. auguſti ea ipſa hora, qua animam Deo reddidit, ferri in cœlum „ ſummum pontificem ſacris veſtibus ac thiara redimitum Virginum cœ- „ tu & nubecula ſeptum. “ Subdit idem Campanus, qui erat inter familiares pontificis, quadraginta & amplius annos ſenem illum Teutonicum duxiſſe in eremo Camaldulenſi carnis magna maceratione & abſtinentia. Ipſius Petri certa monumenta extant in tabulario Fontis-boni ab anno 1445. ad 1466. incluſuſque dicitur in cella ſancti Bartholomæi. In bibliotheca cathedralis eccleſiæ Senenſis, ubi aſſervantur libri ad uſum chori neceſſarii, penicillo Raphaelis Urbinatis & Petri Peruſini deſcribitur integra vita Pii II. Sub altera ex ipſius feneſtris literis aureis legitur: „ Pius cum Anconæ expeditionem in Turcas acceleraret, ex febre inte- „ riit, cujus animam eremita Camaldulenſis in cœlum efferri vidit, cor- „ pus vero Patrum decreto in Urbem reportatum. In Oldoini additionibus ad Ciacconium viſio hæc tribuitur beato Petro Teutonico, ſive beato Cornelio Calabro eremitæ Camaldulenſi, quod unde deſumpſerit Oldoinus, ignoramus, cum viſio Petro Teutonico conſtanter tribuatur a Fortunio, ceteriſque noſtris ſcriptoribus; Cornelius autem Calaber ſerius vixerit, nimirum ſeculo integro.

IX. Alia memoranda ejuſdem Petri eremitæ.

De eodem Petro Teutonico eremita hæc addidit Fortunius. „ Fama „ eſt præterea in tranſitu cujuſdam exercitus quamdam militum phalan- „ gem ad depopulandam ſacram eremum venire decreviſſe, quod illuc ma-

„ gnam

Ann. Chr. 1464.

„ gnam frumenti & utenſilium copiam a Caſentinatibus ob timorem bel-
„ li aſportatam fuiſſe percepiſſent. Eam ob rem eremitæ maximo affecti
„ ſunt mœrore, adeout non defuerint pavidi, qui per alta juga fugiendo
„ ſalutem ſibi comparare ſtuduerint. Verum venerabili Petro incluſo fa-
„ miliam in Domino Jeſu ſperare enixe hortante, ſollemnemque ſupplica-
„ tionem haberi, ubi eremitæ bini & bini, præcedente ſanctæ Crucis ve-
„ xillo, ad ejus cellam propinquant, vir Dei ab oratione exilit, dexte-
„ raque ſignum ſanctæ Crucis contra milites, qui jam ſilvam ingreſſi fue-
„ rant, vix formaverat, quando Deus magno miraculo muro inexpugna-
„ bili denſiſſimæ atque frigidiſſimæ caliginis eremum in ictu oculi circum-
„ cinxit, ut dies antea clariſſima in atras quaſi noctis tenebras ſit converſa,
„ tantuſque horror omnes invaſit, algor & confuſio, ut non abſque ma-
„ gna difficultate in caſtra demum ſit reditum. “ De Petri morte ſuo anno.

X. Electio rectoris S. Martini de Cellulis.

Anno M. CCCC. LXIV. indictione XII. ſecundum conſuetudinem & ſtilum urbis Senarum die XVIII. junii tempore Pii II. & regis Romanorum Friderici III. vacante parœciali eccleſia ſeu canonica ſancti Martini de Cellole infra maſſam civitatis Senarum per renuntiationem Chriſtophori Johannis de caſtro Forani in manibus Bartholomæi Johannis de Sanale Caſentinatis comitatus abbatis ſancti Petri de Rotis, Antonium Benedicti de Senis monachum Camaldulenſem idem Bartholomæus præficit. Actum in dicta eccleſia de Cellole, coram Mariano Andreæ de Caſtillioncello abbate monaſterii & abbatiæ de Quarto Senenſis diœceſis; ex apographo ſancti Romualdi de Urbe.

XI. Paulus II. ſuffectus Pio. Ejus bullæ.

Defuncto Pio II. relatoque ejus corpore in Urbem purpurati patres ſimul convenientes die trigeſima auguſti unanimiter elegerunt in Romanum pontificem Petrum Barbum Venetum cardinalem ſancti Marci, qui aſſumpto nomine Pauli II. coronatus fuit die decima-ſexta ſeptembris. Extat in memoriis ad vitam ſancti Pariſii [a] bulla ipſius Pauli committentis Marco epiſcopo Catharenſi reſidenti in civitate Paduana, & Antonio de Capitibus-liſtæ canonico Patavino examen ſententiæ latæ ab Andrea Bono epiſcopo Equilino contra Urſam legitime electam abbatiſſam ſancti Chriſtinæ de Tarviſio, & cauſæ ipſam inter & Blaſiam electam a quibuſdam factioſis monialibus, de qua ſuperius diximus ſub Pio II. Bulla data eſt apud ſanctum Petrum anno M. CCCC. LXIV. nonis januarii pontificatus ſui anno primo ſtylo Bullarum. Nominatur in hac bulla Moyſes *tunc Polenſis epiſcopus*. Nonis ergo januarii anni 1465. Moyſes translatus jam fuerat ad Bellunenſem eccleſiam, ad quam translatum dumtaxat anno 1465. menſe junio aſſerit Ughellius [b]. De Urſa abbatiſſa iterum ad annum 1467.

[a] Pag. lxxiv.

[b] T. V. col. 482.

XII. Traductio cujuſdam operis S. Bonaventuræ facta a Mauro Lapi.

In codice chartaceo ſanctæ Mariæ-novellæ de Florentia, teſte Cl. Mehus, extat verſio Mauri Lapi ſic inſcripta: *Divoto libriccivolo, chiamato degnamente Stimolo dell'amor di Criſto fatto originalmente per beato Bonaventura cardinale e dottore in ſagra teologia dell'ordine de frati di ſan Franceſco, benchè alcuni dicono, che ſia di ſan Bernardo; volgarizzato per me don Mauro indegno monaco dell'ordine di Camaldoli per anni* XXXII. (legendum XLII.) *ed inanzi dell'ordine di ſanta Maria del Carmino per anni* XIV. *ed in ſan Mattia di Murano per anni* XXI. (melius XXXI.) *e due in ſan Michele, e dieci al noſtro eremo ſagro. La prima volta il meglio, che io ſeppi, il volgarizzai, mezzo in eſſo ſan Michele, l' altro mezzo compiei qui poi in eſſo ſan Mattia, dove ora voglio copiare queſto ſecondo col divino ajutorio nel* M. CCCC. LXIV. *a mezzo marzo* &c.

Ex archivis Foro-livienſibus hoc monumentum extraximus: *Anno Domini*

mini M. CCCC. LXIV. *die* III. *menſis julii Daniel de Arluno de Cremona epiſcopus Foro-livienſis uti delegatus a legato contulit curam ſive regimen loci ſeu monaſterii ſancti Barnabæ, quod eſt membrum monaſterii ſanctæ Mariæ de Vincareto, & eſt ſubjectum ordini Camaldulenſi, jam propter exceſſus deſtitutum ſororibus, domno Andreæ quondam Baldaſſaris, & prior Vincareti creavit eum in rectorem dicti monaſterii; ſer Philippus ab Aſtis notarius rogatus.*

ANN. CHR. 1464.

ANN. CHR. 1465.

XIII. Reſtitutio manualium monaſteriorum facta cœnobio S. Mathiæ.

CUM Felix de Pavonibus prior ſancti Mathiæ de Muriano jam ab anno M. CCCC. XLI. indictione IV. die XXVI. aprilis ceſſiſſet Gometio priori generali Camaldulenſi omnem juriſdictionem, quam ſuum monaſterium ſancti Mathiæ habebat in monaſteria manualia a ſuis majoribus fundata, Nicolaus de Tulmetio Felicis ſucceſſor in dicto prioratu animadvertens læſionem jurium ſuorum, expoſtulavit hoc anno cum Mariotto priore generali, quod Felix quidem potuerat pro tempore ſui regiminis dimittere hujuſmodi juriſdictionem, non autem pro tempore ſuorum ſucceſſorum, in grave præjudicium monaſterii San-mathiani. Quare Mariottus æquas querelas Nicolai excipiens eamdem plenam & integram juriſdictionem reſtituit dicto priori anno M. CCCC. LXV. die XVIII. junii indictione XII. tempore pontificatus Pauli II. anno primo, officii ſui anno XII. Eapropter Nicolaus prior lectis in capitulo ſui monaſterii Mariotti literis, in vicarium ſuum, præſertim pro monaſteriis ſancti Johannis-baptiſtæ de Faventia, ſancti Johannis-baptiſtæ de Bagnacavallo, & ſanctæ Mariæ de Angelis prope Bononiam conſtituit Hieronymum de Griffonibus abbatem Burgi-ſancti-Sepulcri die XXVI. julii hujus anni, conferens ſubinde hoc & ſequentibus annis regimina monaſteriorum manualium principis loci ſancti Mathiæ; ex tabulario hujus monaſterii.

Lucas quondam Antonii de Verona ſindicus monaſterii ſanctæ Mariæ Montis-crucum inſtituit in ſuum procuratorem Franciſcum quondam Thomæi de Verona priorem ſanctæ Mariæ de Ruha ordinis Camaldulenſis die nona februarii; ex tabulario ſancti Michaelis de Muriano.

XIV. De Luca Datho abbate S. Felicis de Florentia.

LUCAS Dathus ex abbate ſancti Felicis in Platea Florentiæ tranſiit ad regimen monaſterii ſancti Salvatoris Camalduli Florentini. Mandavit ea occaſione Paulus II. die XXVII. ſeptembris anno II. archiepiſcopo Florentino, ut reciperet ſacramentum fidelitatis ab eodem Luca; ex archivo Fontis-boni [a]. In vita Leonardi Dathi ejus fratris a Salvino Salvinio exornata [b] refertur epiſtola hoc anno a Republica Florentina ſcripta Paulo II. qua commendatur Lucas his verbis: *Lucæ Dathi abbatis ſancti Felicis mores, religio, vita, virtus ſilere non permittunt. Is eſt noſtra ſententia ſummo quoque honore digniſſimus.*

[a] §. *Brevia* 77. *A.* 5. 20.
[b] *Pag.* LXVII.

Dicavit hoc anno Maurus Lapi monachus ſancti Mathiæ itinerarium ſuum Hieroſolymitanum viginti & uno capitulis Latina lingua ſcriptum Marco Barbo nepoti Romani pontificis Pauli II. S. R. E. cardinali, epiſcopo primum Tarviſino, tum vero Vicetino.

XV. Obitus Ludovici Scarampi commendatarii Vangaticienſis.

OBIIT hoc anno Ludovicus Scarampus S. R. E. cardinalis & abbas perpetuus commendatarius abbatiæ Vangaticienſis die vigeſima-ſeptima martii ætatis habens annos 63. eique ſucceſſor datus fuit a Paulo II. Bartholomæus Roverella Ferrarienſis, ab aliis dictus Rhodiginus, S. R. E. cardinalis & archiepiſcopus Ravennas, appellatus etiam cardinalis ſancti Clementis. Ad fores ſacrarii eccleſiæ Vangaticienſis legitur. *Inſignia reverendiſſimi domni Bartholomæi tituli ſancti Clementis divina providentia cardinalis Ravennatis hujus monaſterii commendatarii. Opus vero magiſtri Lucæ de*

Raguſio

ANN. CHR. 1465.

Raguſio A. D. M. CCCC. LXVI. Ipſe Bartholomæus die quarta auguſti conſtituit Marianum de Piſis decretorum doctorem in vicarium ejuſdem monaſterii; & in ſuum familiarem [a] Placidum de Boncontibus Piſanum abbatem Vergaretanum.

Eccleſia ſanctæ Luciæ de Vicetia unita monaſterio ſancti Viti extra urbem ordinis Camaldulenſis reparatur hoc anno beneficio etiam conceſſionis indulgentiarum Moyſis de Buffarellis epiſcopi Bellunenſis.

Paulus II. ex Ughellio [b], pontificio diplomate abbatiam ſanctæ Margaritæ de Torcello eximit a juriſdictione abbatis Fullinæ, & ſubjicit patriarchæ Venetiarum, quod & fecerat, cum eſſet Fullinæ abbas commendatarius.

a *Ṡ. Brevia* 78. *A.* 5. 21.

b *T. V. col.* 1409.

ANN. CHR. 1466. XVI.

Referatio ſarcophagi S. Romualdi in Valle de Caſtro, & miracula.

POST quadringentos & amplius annos, quibus corpus beatiſſimi parentis Romualdi intemerate quievit in ſuo Valle-caſtrenſi ſepulcro, referatus eſt hoc anno tumulus, quod qua ratione factum fuerit, verbis exponimus hiſtorici noſtri Fortunii [c], qui poſt centum annos accola ad tempus fuit ejuſdem Valle-caſtrenſis cœnobii. *Anno*, inquit, *a partu Virginis milleſimo-quadringenteſimo-ſexageſimo-ſexto, Michaele a ſancto Laurentio Montis-faliſci* (hodie *Flaſconis*) *abbate; cum incidiſſet ſermo inter ſuos monachos, utrum corpus ſacratiſſimum ſancti patris Romualdi in ſepulcro adeſſet, nec ne, dicentibuſque nonnullis non eſſe veriſimile; quin ex variis rerum ac temporum mutationibus ſarcophagum aliquando temeratum eſſet, refellentibus aliis argumentum ea potiſſimum ratione, quia ſepulcrum integrum in omni ſua parte appareret, factum eſt, ut unus ex illis omnium audaciſſimus Bartholomæus nomine, ſic divina diſponente providentia, quomodo ſe ſe haberet, tacitus videre velle diſpoſuerit. Is noctis tempore ad ſepulcrum accedens cum quodam complice, cuneiſque vaſto ſuperiori lapide per vim elevato, facinoreque detecto die vigeſima-ſecunda novembris, mirabilia Dei ex illius audacia eo modo patefacta ſunt; ſicut ipſe venerabilis Michael abbas his verbis teſtatum ex ſua epiſtola reliquit.*

c *P. II. lib. III. cap.* 27.

Spectabilibus & honorabilibus viris priori & communitati Serræ-ſancti-Quirici mihi majoribus præcipuis ſalutem.

Decet per omnia meam parvitatem primum aperire literis meis, quid mirandum nuper illuxerit obtutibus noſtris. Notum ſiquidem eſt cunctis tum de provincia Anconitana, tum de tota Italia ſanctiſſimum Romualdum, qui fundavit primordia noſtræ religionis in monaſterio Vallis-caſtri, per quadringentos quadraginta annos vel circa jacuiſſe inviſum, & antea quam tumulus ejus patefieret nobis, omnes qui illuc confluxere a die ſepelitionis ejus, ſacroſanctum corpus ſedulo veneratos fuiſſe. Placuit noviſſime ſanctiſſimo patri (licet per temerarium & præſumptuoſum ſarcophagum illud furtis apertum) ſe diebus iſtis palam facere obtutibus noſtris, ut quod diu latuerat, ad infidorum fortaſſe confuſionem ſe viſibilem faceret mortalibus oculis. Vidi propriis oculis ſanctiſſimum cadaver ſacco cilicino veſtitum uſque ad talos, deſuperque parvo habitu poſito. Accerſivi primates Fabrianenſes, ut ad tale ſpectaculum viſendum properarent. Qui quidem omni mora poſtpoſita, una cum præſule Camerinenſe, atque commiſſario apoſtolico, adjuncta maxima virorum multitudine, ad monumentum ipſum Vallis-caſtri protinus acceſſerunt. Stabant circa ſepulcrum vehementer attoniti, videntes ſanctiſſimum virum ætate longævum (nam centenarium & vigeſimum annum tranſegit in terris) & diuturnitate quadringentorum quadraginta annorum, vel circiter ibi jacentem, maximam devotionem præcipuamque venerationem præſeferentes. Quo viſo præſul Camerinenſis aſſurgens e terra, omnibus accurren-

tibus

tibus præter viſum a tactu probibuit; quiſquis enim aſpicere, non tamen tangere ſacroſanctas reliquias debet. Poſt quam probibitionem ex ſua liberalitate quadraginta dierum veniam advenientibus indixit. Lætetur modo ſancta mater eccleſia, quæ una cum ceteris Sanctis beatiſſimum aſcivit Romualdum. Gaudeat non ſolum Fabriani tel'us, verum quoque provincia omnis, in cujus gremio noſcitur conſedere. Plaude & tu Quiriquina tellus, quæ talem ac tantum tua juxta confinia meruiſti babere Romualdum ſanctiſſimum. Quem ſi tota animi devotione ac fide integra imitati fueritis, pro certo ſciatis vobis ſemper adeſſe propitium. Timeant vebementer illi, qui vobiſcum incolunt, non verentes procaciſſimam eorum linguam adverſus illud venerabile corpus commovere. Expectent pau'iſper ultionem, qui nituntur adverſari veritati. Placuit igitur mibi præeximia affectione, quam gero erga terram & caſtrum veſtrum, bæc ſcribere, ut tanti viri mirabilium ac meritorum participes efficiamini. Bene valete. Die III. *decembris* M. CCCC. LXVI. *Veſter filius Michael abbas monaſterii Vallis-caſtri.*

ANN. CHR. 1466.

„ Interea miſſis nunciis Camaldulum, quæ geſta fuiſſent, in primis Ma-
„ riotto generali nuntiata ſunt. Qui factus certior rem magni momenti
„ talem accidiſſe, adeout nemo, ipſo abſente, quidquam deliberare aude-
„ ret, feſtinanter iter in Picentes arripuit, circumſtantium prælatorum co-
„ mitante caterva, acriuſque ſolito impulſis equis Fabrianum ad quintam-
„ decimam diem pervenit. Ibi autem viſitato epiſcopo, impetravit ſibi
„ tradi ipſum Bartholomæum monachum detectionis auctorem, quem in
„ vinculis habebat, ut ſcilicet ſecundum libertatem privilegiorum in eum
„ per ſe animadvertere poſſet, qui nec leves quidem ſuæ temeritatis, ad-
„ mixta miſericordia, luit pœnas. Porro dum Mariottus generalis in cœ-
„ nobio ſancti Blaſii Fabriani degeret, dum nobiles quique illum viſita-
„ tum adirent, geſtiebant multi enarrando miracula, quæ Deus O. M. ad
„ ſacratiſſimum corpus patrare dignabatur in horas. Quæ cum ille digna
„ reputaret, quæ poſteritati commendari deberent, eam operam Johanni
„ Juliani a Laterino notario & ſcribæ ſuo demandavit, ſe dictante. Ea
„ nos in bibliotheca ſancti Mathiæ Muriani invenimus, ſicut Maurus La-
„ pi illa ab ipſo domino generale & Michaele abbate acceperat, & ab
„ originali tranſcripſerat. “ Tum aliqua ex ipſis miraculis deſcribit Fortunius, quæ nos ex ipſo autographo Lapi exiſtente in monaſterio ſancti Mathiæ exſcripſimus, & ad Appendicem remittimus. „ Subdit autem
„ Fortunius, quod tertia die advenienti generali ad Vallis-caſtri cœnobium
„ occurrit monachorum conventus cum proceſſione, ipſe vero templum
„ ingreſſus, & ſacratiſſimum corpus pronus reverentiſſime in primis ado-
„ ravit, & tres ulnas ſerici panni illi obtulit. Cum vero propter poda-
„ gram Miſſam canere non poſſet, ab uno ex ſociis prælatis id muneris
„ præſtari voluit. Ecce autem inter Miſſarum ſollemnia mulier unicum
„ filium in ulnis geſtans, duos cereos ſacrato corpori offerre nititur, ſed
„ nimia populi multitudine, quæ aderat, impeditur ad illud accedere.
„ Cui populi frequentia denique per ſtrictum callem locum dante, illa
„ propius ad ſepulcrum facta, gratias agere Deo & ſancto Romualdo ex-
„ ſatiari non poterat, narrans, quomodo filius a media corporis parte in-
„ fra deperditus & contractus meritis ſanctiſſimi patris in vota invocati
„ fuiſſet liberatus; quæ res omnibus lacrymas ob lætitiam excuſſit. “
Proſequitur Fortunius: „ Dum hæc Deo O. M. per merita ſacratiſſimi
„ patris Romualdi exhibere populis beneficia placet, Mariottus generalis
„ ante ſuum diſceſſum locum opportune reformare volens ad conſolatio-
„ nem populorum, qui ita fieri flagitabant, utque religio ibi atque ad ſe-

ANN. CHR. 1466.

„ pulcrum ſancti patris Romualdi in dies majora caperet incrementa, habito prælatorum conventu hæc ordinat: Ut in cœnobio regularis obſervantia de cetero perpetuo vigeret, ſimul ut illuc quinque ex ſancta Camalduli cremo locarentur eremitæ, quos & matura ætas, & vitæ merita commendarent, quique optime regulariter vivendi normam tenentes, & obſervantiæ initium præſtarent, & ceteros ibidem viventes ad bene regulariterque vivendum verbis & exemplis provocarent. Amovit præterea ex loco monachos aliquot licentius & laſcivius viventes. Quoniam autem non ſine difficultate per ſolum abbatem in ſpiritualibus ac temporalibus regi ac gubernari duo illa monaſteria poſſent, (Vallis-caſtri ſcilicet, & ſancti Blaſii de Fabriano) videreturque abbas alterius auxilio indigere, de conſilio omnium prælarorum, necnon prædictorum monachorum abbatiſque voluntate, datus eſt ipſi abbati pro adjutore in temporalibus tantum, abbas ſanctæ Helenæ, qui & naturam loci calleret, & rerum peritiam habere videretur. Nullo etiam prælatotum diſcrepante, in eodem loco indictum eſt generale capitulum de menſe junii in feſto ſancti Romualdi proxime futuro ſollemniter celebrandum, ad quod ut convenirent univerſi ordinis prælati tum pro negotiis ordinis tractandis, tum pro honore illius ſanctiſſimi corporis diligenter ſignificatum eſt. Data deinde per domnum generalem fuit opera. ut corpus ipſum Romualdi ſanctiſſimum arctiſſimis cuſtodiis traditum tegeretur, relicta ibi a ſuperiori parte ferrea crate, per quam inſpiciendi corpus eo convenientibus daretur facultas, minime autem tangi, vel aliqua parte minui poſſet. Decretum poſtremo eſt, ut pecuniæ ceteraque votiva dona, quæ continuo ad ſancti Romualdi corpus offerrentur, in ligneo ſtipite aliquo tutiori loco reconderentur. Et quoniam ob quorumdam malignitatem dictarum pecuniarum & munerum numerus convenire non videbatur, conſtitutum eſt, ut eorum reclusorium tribus clavibus cuſtodiretur, quarum primam abbas ob dignitatem, alteram capellanus, tertiam homines oppidi Porcarellæ conſervarent. Inter cetera miſſus eſt abbas Anglarienſis ad Urbem pro obtinenda indulgentia, pro qua impetranda generalis ſcripſit literas pluribus cardinalibus in curia valde potentibus & religioni apprime amicis.

KVII. Maphæus Gherardus eligitur patriarcha Venetiarum.

MAPHÆUS Gherardus abbas ſancti Michaelis de Muriano, mortuo Johanne Barotio patriarcha, congregatoque, ut mos eſt, Rogatorum conſilio, nominatus fuit hoc anno quarta vice, & electus omnium votis in patriarcham Venetiarum. *Sed ejus electionem*, ſubdit Angelus canonicus in adnotationibus ad epiſtolam Delphini, *ſummus pontifex Paulus Barbus natione Venetus acceptare noluit. Qua de cauſa hoc idem fecerit, diverſi diverſa ſentiunt. Sunt nonnulli dicentes, hoc eſſe ſummi pontificis juspatrotum, alii vero aſſerunt Paulum Venetis tum oppido fuiſſe iratum. Alii vero dicunt eum fuiſſe virum ſeveriſſimum & ſui capitis; nam quod ſemel facere propoſuerat, non facile in contrarium vertebatur, aut revocabatur. Ob id nempe ſedes patriarchalis Veneta per triennium vacaverat. Hinc & inde interim deferuntur literæ; ſummus pontifex ſemper in ſententia perſtat; itidem faciunt Veneti. At Paulus quatuor viros nobiles, qui tunc erant in curia, ad hanc ſedem patriarchalem Venetam ipſis Venetis fecernit; & dare intendit, quorum hic nomina tangam, dominum Hieronymum Landum Cretenſem archiepiſcopum, dominum Petrum Faſcarum ſancti Marci primicerium, dominum Laurentium Johannem epiſcopum Brixienſem de domo Zane, dominum Petrum Donatum epiſcopum Æmonienſem, ideſt de Limiſo. Quos ſenatus renuit. Verum poſt multa pontifex ad Venetos legatum*

mittit,

mittit, cardinalem videlicet ſancti Angeli, virum quidem ſagacem atque eruditiſſimum & probatiſſimum, ſatiſque catbolicum. Qui cum primum ad eccleſiam Caſtellanam iviſſet, pedeſque in eccleſiæ limine fixiſſet, templique latitudinem, longitudinem, & pulcbritudinem & proportionem contemplatus fuiſſet, & diu illic perſtans miratus, dixit ſe nuſquam in Italia templum aptius & venuſtius vidiſſe, ſed a miniſtris eccleſiæ non recte ab immunditia purgatum. Tunc eccleſiæ ad ſe cuſtos vocatur, eumque ſubmiſſe redarguit, jubetque templum purgari, uno ex loculo exempto aureo, jubetque, ut impoſterum ſuis expenſis purgetur. Ad rem itaque, unde paulum digreſſi ſumus, jam revertamur. Nec legatus exercuit, quod intenderat. Videns autem ſummus pontifex Paulus non poſſe aſſequi, quod jam diu præoptaverat, bis ad Venetos ſcripſit, biſque Senatus ad eum dulciſſimis verbis reſcripſit. Decreverunt nibilominus Veneti tamdem apud Paulum conari pro viribus, literis & nuntiis pervolantibus, ut ne bunc ſibi Mapbæum legitime nominatum in patriarcbam ullo pacto auferat, ſine quo Vencta civitas plane potius duce carere eligeret, quam antiſtite bujuſmodi religioſiſſimo atque ſanctiſſimo. Experimento enim pellucidiſſimo antea in Jobanne Barotio Veneti ſenatores didicerant, quid in Venetos irreverentiæ, audaciæ & animoſitatis ipſe babuerat; jam actuum ſuorum nec immemores fuerant. Ex il'a itaque tempeſtate omnes gregatim & unanimiter votis omnibus in Mapbæum ob ea, quæ præmiſimus, conjurarunt, ut poſtbac & de cetero nullus ad patriarcbalem Venetam ſuſciperetur, niſi eſſet de aliquo religioſorum ordine vir imprimis approbatus & cognitus; idque ad banc uſque diem quam optime obſervatur. Erant propterea ex iis nobilibus, qui ſuadebant non eſſe ſummo pontifici obluctandum, ſed parendum Cbriſti vicario; ii profecto erant inopcs animi. Nonnulli vero animi robuſtiores & fortiores uſque etiam ad ſanguinem obluctandum alios adbortabantur, ut in ſententia pertinaciter omnes perſiſterent; alii vero Mapbæo ſuadebant, ne mundi faſtus & inſueta onera ſuſciperet, corporis imbecillitatem memorantes; fuere etiam, qui ſuaderent, ut fugeret, & afferebant ſinguli Sanctorum exempla, qui vel ſuſcepiſſent, vel renuiſſent, vel incogniti profugiſſent. Inter bas potiunculas & delicias ſuaviſſimas cordis Mapbæus quotidie in monaſterio verſabatur, cui denique viæ aut itineri adbæreret, Dominum ſæpius in oratione pernoctans conſuluit. Indicto tamen triduano jejunio ex mandato ſuffraganci, qui tunc temporis interim patriarcbatui præfuerat, factum eſt non diu poſt confectum jejunium triduanum, quod ſummus pontifex Paulus Mapbæum in Venetum antiſtitem confirmaret, cognitaque viri optimi virtute & ſanctitate, nonnullas etiam gratias perſonales eidem gratis poſtea conceſſerit. Sed de iis clarius annis ſequentibus.

Ann. Chr. 1466.

Nicolaus de Tulmetio prior ſancti Mathiæ de Muriano caſſato inſtrumento vicariatus, quod anno præterito fecerat Hieronymo abbati Burgenſi, aſſumpſit hoc anno M. CCCC. LXVI. indictione XIV. die ſabbato XVIII. januarii pontificatus Pauli II. anno II. Rodulphum Miſſirolium priorem ſancti Johannis-baptiſtæ de Faventia in vicarium ſuum, ad viſitanda & reformanda monaſteria ſubjecta cœnobio ſancti Mathiæ. Idem utens ſua juriſdictione in monaſteria manualia acceptavit renuntiationem prioratus ſancti Johannis-baptiſtæ de Foſſa-clodia factam a Johanne Contareno monacho & priore ejuſdem monaſterii. Iterum tamen ipſum elegit in priorem ejuſdem loci die XXIV. julii, eumque in poſſeſſionem immiſit. Extant acta in Appendice.

XVIII. De monaſt. S. Mathiæ, & de abbatia Galeatana.

Septima februarii Johannes de Venturellis de Amelia locum tenens domini ſanctæ Crucis in Hieruſalem cardinalis Reatini, in civitate Bononiæ,

ANN. CHR. *1466.*

nec non in exarchatu Ravennæ & Romandiolæ legati, precibus Bartholomæi Blaſii de Pupio prioris eccleſiæ ſine cura ſanctæ Mariæ de Eremo nova partium Romandiolæ ordinis Camaldulenſis, cujus eccleſiæ poſſeſſionem literis collationis per Mariottum priorem generalem ordinis conſequutus fuerat, vacante eccleſia curata ſancti Martini de villa ſancti Martini per reſignationem ultimi rectoris ejuſdem coram vicario monaſterii ſancti Hilari de Galeata, a quo monaſterio dicta eccleſia dependet, cui quidem eccleſiæ unitæ ſunt eccleſiæ ſancti Bartholomæi de Pleda, & ſancti Paterniani de Radio ordinariæ juriſdictionis dicti monaſterii ſancti Hilari, præmiſſa præſentatione tam per vicarium Fortunati de Policanis de Macerata epiſcopi Sarſinatis ac perpetui commendatarii abbatiæ Galeatenſis, quam per Jacobum abbatiæ Inſulæ Galeatæ vicarium in ſpiritualibus, ad quem inſtitutio rectoris dictæ eccleſiæ ſancti Martini una cum abbate ſancti Hilari ſpectat, auctoritate ſibi delegata a præſato cardinale Reatino, confirmavit poſſeſſionem duorum beneficiorum, ſimulque utrumque retinere benigne conceſſit. Datum Bononiæ; ex tabulario Fontis-boni [a]. Galeatana abbatia in commendam tranſierat, nondum elapſis triginta annis, ex quibus recuperata fuerat.

[a] §. *Electio* 106. *A.* §. 24.

XIX. Monaſt. S. Savini de Piſis exhibitum congregationi S. Juſtinæ.

LUCAS Carduccius abbas monaſterii ſancti Savini de Piſis transferre ſategit hoc anno monaſterium ſuum ex congregatione Camaldulenſi ad illam ſanctæ Juſtinæ de Padua ſequenti declaratione, quam ex archivo abbatiæ Florentinæ [b] ſubjungimus.

[b] *Lib. XXVIII. pag.* 17.

Ad laudem omnipotentis Dei. Ego Lucas humilis abbas ſancti Savini de Montione ordinis Camaldulenſis & Piſanæ diœceſis, recolens hanc abbatiam a ſancta memoria Eugenii papæ IV. *accepiſſe ſub tali, ut arbitror, intentione, ut eam valde collapſam pro viribus repararem, & in bona obſervantia reducerem, & videns, quod difficile nimis eſt mihi jam debili & infirmo dictam obſervantiam jam pluries attentatam manutenere, & ad perfectum ducere in iſto ordine Camaldulenſi, propter diſpares & varios uſus en eo viventium, cogitavi, ne tam ſancta & bona intentio præfati domini Eugenii evaneſcat, transferre me ipſum & dictam abbatiam in congregationem famoſiſsimam ſanctæ Juſtinæ, ut dicta abbatia optime reformetur, & in ſancta obſervantia Domino concedente firmetur, & in perpetuum perſeveret. Quamobrem præſenti pagina propria manu ſcripta patribus ejuſdem congregationis ſanctæ Juſtinæ fidem facio, qualiter retenta in titulo dictæ abbatiæ ſancti Savini, & pro ſuſtentatione meæ vitæ loco penſionis poſſeſſione quadam ipſius abbatiæ dicta* el Coltano, *ac etiam domo poſita Piſis prope eccleſiam ſancti Ægidii, reliquos omnes fructus & proventus ipſius abbatiæ eidem congregationi & monachis, qui pro tempore habitabunt in abbatia, deputare volo. Et ſum contentus, quod dictam abbatiam impetrent, & prædictæ congregationi incorporent, cedente me vel decedente; ita tamen quod mihi abbati & monachis, & converſis liceat, ſi ita placuerit, habitum dictæ religionis ſanctæ Juſtinæ accipere, & ſub diſtrictione regulæ & conſtitutionum ſocietatis ſanctæ Juſtinæ vivere. Quod ſi vitam regularem & obſervantiam facere noluerint fratres, tunc & in tali caſu remanere debeant in dicto ordine Camaldulenſi, in aliis tamen abbatiis & locis dicti ordinis ſub ſolita obſervantia domini generalis Camaldulenſium.*

Hæc, quæ ſcripſi breviter, videntur mihi ſufficere, & ſi plus vel minus caritas popoſceris, vos patres, & ego filius & devotus veſtrarum paternitatum bene erimus contenti & concordes. Scitis, quod ego in primordio meæ converſationis fui cum habitu nigro in veſtra abbatia Florentina tempore domni Gometii abbatis, cum quo tranſivi in iſto ordine Camaldulenſi.

Commen-

Commendo me orationibus veſtris cum multa devotione & fide. Datum in ſupradicta abbatia ſancti Savini die XII. *menſis aprilis* M. CCCC. LXVI. *manu propria ſcriptum, atque ſigillo, quo utimur, munitum.* ANN. CHR. 1466.

Loco † ſigilli.

Lucæ tamen intentio effectu caruit, & abbatia ſancti Savini in ordine Camaldulenſi perſtitit, licet commendata, uſque ad tempora inſtitutionis militaris religionis equitum ſancti Stephani, quibus fuit aſſignata eccleſia, cum monaſterio & redditibus.

XX. Petrus Donatus factus abbas S. Michaelis de Muriano.

POSTULATO Maphæo Gherardo abbate ſancti Michaelis di Muriano in patriarcham Venetiarum eligitur abbas ejuſdem monaſterii Petrus Donatus Hermolai filius patritius nobiliſſimus Venetus. Is ante biennium votis expetitus fuerat ad patriarchatum Venetiarum. Factus abbas primæ ſollicitudinis ſuæ opera fuere comparatio magiſtrorum pro erudiendis monachis ſuis in ſacris literis, deinde reparatio novaque magnifica ædificatio templi ſancti Michaelis, quam ad tempus intermittere ſuaſit ipſi Petrus Delphinus [a] anno 1469. ob novas exactiones, & periculoſa bella exorta inter Rempublicam Venetam & Turcas. Conduxit inter ceteros Ambroſium Sebenicenſem, clarum ob orationes habitas ad dominium Venetum, virum facundum & literatum, quem idem poſtea Delphinus propoſuit in magiſtrum pro Bellunenſi civitate Barotio epiſcopo [b].

a *Ep. II.*

b *Ep. LXXXIV.*

ANN. CHR. 1467.

XXI. Moniales S. Maphæi de Majurbio ſubjectæ patriarchæ Venetiarum.

MONIALES ſancti Maphæi de Majurbio hucuſque vixerant ſub regimine abbatis de Columba, qui viſitationis, correctionis & reformationis munera obibat. Cum vero exortæ fuiſſent in eo parthenone turbæ, quæ pacem loci lædebant, viſum eſt Senatui Veneto ſcribendum in hæc verba eſſe ad Romanum pontificem: *Cum moniales*, inquiunt, *ſancti Maphæi de Majurbio reperiantur in non parva differentia, & conveniens ſit per aliquam perſonam probatæ vitæ & religionis gubernentur: Vadit pars, quod ſcribatur oratori noſtro in Curia in opportuna forma, ut impetrare debeat a ſummo pontifice ad committendam hanc rem uni ex his, videlicet aut reverendo domino epiſcopo Torcellano, aut venerandis abbatibus ſancti Michaelis de Muriano, aut ſancti Georgii, aut ſancti Nicolai in Litore Venetiarum.* Subjectæ demum fuere moniales patriarchæ Venetiarum, ſicut prius ſuppoſitæ erant abbati de Columba, Pauluſque II. poſtea Maphæo Gherardo per literas in forma brevis in mandatis dedit curam reformandi dictum monaſterium; ex Cornelio in eccleſiis Torcellanis [c].

c *P. I. pag.* 308.

XXII. Iteratæ preces ad Rom. pontificem pro Maphæo patriarcha.

SUSPENSUS adhuc erat idem Romanus pontifex in admittenda electione ejuſdem Maphæi Gherardi in patriarcham Venetiarum; quare Senatus Venetus ſequentes literas ſcripſit ſuis oratoribus in Curia, Johanni Superantio, & Petro Mauroceno: M. CCCC. LXVII. *die* XXX. *octobris.*

Quoniam civitas noſtra iſta male ſtat ſine patriarcha, per cujus abſentiam ceſſant eleemoſynæ fieri conſuetæ, augeſcunt multæ enormitates & inconvenientiæ, adeout penitus neceſſarium ſit providere, propterea vadit pars, quod oratoribus noſtris in Curia exiſtentibus ſcribatur in hac forma. Inter cetera, quæ vobis commiſſa ſunt, eſt negotium patriarchæ Venetiarum, in quo nobis, deſiderioque univerſæ civitatis ſatisfieri a ſummo pontifice maximopere cupimus. Et certe conſiderata integerrima vita moribuſque tum caſtiſſimis & probatiſſimis, tum civitati noſtræ plurimum convenientibus venerabilis domni Maphæi Gherardi abbatis ſancti Michaelis de Muriano, in quo viro præ ceteris optando totius civitatis vota conſenſere, non poſſumus conjectura aſſequi, unde tanta intervenerit difficultas, & cur beatitudo ſummi pontificis tot noſtris inſtantiis & ſupplicationibus annuere ad hunc uſque diem digna-

ta

ANN. CHR. 1467.

ta non ſit. Ec quoniam eleemoſynæ per patriarchas fieri populo noſtro conſuetæ ceſſant, augeſcuntque & multiplicant in dies multa inconvenientia, volumus, & vobis mandamus cum noſtro conſilio Rogatorum, ut conſpectum ſummi pontificis adire debeatis, & dicere habuiſſe a nobis recentia mandata noſtra, quibus non alicui difficultati, vel rationabili cauſæ aut reſpectui, ſed vobis imputamus, & cum omnibus illis opportunis efficaciſſimis & gravibus verbis, quæ vobis occurrent, beatitudini prædictæ ſupplicate, ut de eodem domno Maphæo nobis complacere dignetur, quem, & neminem alium deſideramus. Indulgentiæ vero benignitatique pontificis conſentaneum eſt, complacere gratificarique filiis & patriæ ſuæ de paſtore eis tantopere grato & accepto, hanc eamdem inſtantiam volumus non ſemel, ſed ſæpe faciatis, & totiens, quod impetretis, ſatisfiatque noſtro & univerſæ civitatis noſtræ maximo deſiderio ob ſingularem, quæ habetur de virtute & bonitate ſupraſcripti domni Maphæi, opinionem & exiſtimationem. Facite ambo, dum vos Johannes in curia fueritis, inſtantiam prædictam, & poſt veſtrum diſceſſum ob licentiam vobis conceſſam repatriandi, facite vos Petre, quantum ſuperius mandamus.

XXIII. Electio abbatiſſæ S. Chriſtinæ de Tarviſio. STEPHANUS olim Franciſci Pauli de Caſceſis habitator Pupii in omnibus bonis ſuis hæredem eſſe voluit eremum Camaldulenſem, cum onere, ut infra annum a die mortis ipſius in caſtro Pupii ædificaretur oratorium ſub invocatione ſancti Antonii, & ad ipſius ſervitium deputaretur capellanus, & tam ipſe quam oratorium ſubjicerentur eremo, in quo etiam ad capellam domini papæ Gregorii quotidiana peragerëtur Miſſarum celebratio ex tabulario Fontis-boni [a].

a §. *Teſtamentum* 60. *A.* 5. 27.

Inſtituerat Mariottus prior generalis Camaldulenſis Franciſcum Barrotium epiſcopum Tarviſinum in ſuum commiſſarium, reformatorem & viſitatorem monaſterii ſanctæ Chriſtinæ de Tarviſio. Barotius autem epiſcopus ſui loco ſubſtituerat Ludovicum Longum epiſcopum Mothonenſem, Galaſſium de Capitibus-liſtæ canonicum Pergamenum vicarium ſuum, & Leonardum de Teramo archidiaconum Tarviſinum. Hi igitur, cum ingreſſa fuiſſet viam univerſæ carnis Blaſia, quæ eatenus abbatiſſalem dignitatem in eo monaſterio uſurpaverat contra Urſam Decadaboro legitime ante aliquot annos electam, congregato monialium capitulo in ipſorum præſentia, & Johannis inſuper Mocenici civitatis Tarviſinæ poteſtatis, aliorumque nobilium virorum & civium facti teſtium, pro ſedando tumultu, qui propter præteritas diſcordias veriſimiliter oriri potuiſſet, tandem obtinuere, ut unanimiter eligeretur in abbatiſſam eadem Urſa, in ejuſque manibus debita exhiberetur & juraretur reverentia & obedientia. Deducta fuit Urſa in eccleſiam ſanctæ Chriſtinæ, comitata, præter ſuas moniales, a venerando choro ſanctimonialium ſancti Theoniſti & Omnium Sanctorum coram populo ibidem congregato die XXVI. decembris indictione XV. die ſabbati. Tertia die januarii anni ſequentis die dominica in præſentia ſupraſcriptorum aliorumque clarorum civium, idem epiſcopus Longus Urſam benedixit ſollemniter, confirmavitque, quæ obedientiam & juramentum præſtitit tum Romano pontifici, tum Mariotto priori generali. Die autem XXVI. aprilis ejuſdem anni officii ſui anno XXI. Mariottus prædictis ſibi expoſitis per abbatem ſanctæ Agathæ, ipſius Urſæ electionem ratam habuit. Vixit ad multos annos Urſa, præfuitque laudabiliter & utiliter ſuo monaſterio ſanctæ Chriſtinæ ſive ſancti Pariſii. Paginas autographas per extenſum produximus in Monumentis veteribus ejus parthenonis [b]. Eidem epiſcopo Mothonenſi Longo & Donato de Zuccareda canonico Tarviſino Paulus II. quinto kalendas junii pontificatus ſui

b *Pag.* lxxix.

anno

anno IV. M. CCCC. LXVIII. commiſit recuperationem bonorum ejuſdem monaſterii [a].

ANN. CHR. 1467.

a Ibid. pag. LXXXVIII.

ANN. CHR. 1468.

XXIV. Miraculum S. Romualdi.

b P. II. lib. III. cap. 29.

REFERT ad hunc annum Fortunius [b] conſpicuum miraculum ſancti Romualdi ex epiſtola Michaelis abbatis Valle-caſtrenſis ad Maurum Lapi monachum ſancti Mathiæ de Muriano. *Venerabili in Chriſto domno Mauro monacho in monaſterio ſancti Mathiæ de Muriano fratri ſuo amantiſſimo ſalutem. Capta opportunitate nuntii, placuit has literas meas ad te mittere, quibus, etſi perlatum eſt ad te de miraculis patris noſtri ſanctiſſimi Romualdi tibi quoque ignotis, dici neque ſcribi vix unquam poſſet, quam mirabiliter ſe gerat hic ſanctiſſimus pater noſter, & ob id placuit duci illuſtriſſimo ac patri meo ſcribere de tanto patre, illumque exortans, ut ibi nomen tanti patris clarificet atque manifeſtet clariſſimis civibus Venetis. Petrus de Medicis in die ſancti Romualdi paramentum integrum aureum obtulit pro maximo beneficio, quod ab ipſo patre ſanctiſſimo recepit uxor ejus Lucretia, quæ de morte ferme ad vitam reſtituta fuit. Et tu quoque Maure age cum civibus, ut tua prece moneas ipſos, ut illuſtrent hunc locum ex eorum largitate, quatenus meritis tanti patris ſerventur & ipſi una cum republica a peſtifero morbo. Bene valeas. Ex abbatia Vallis-caſtri die XIII. junii M. CCCC. LXVIII. Tuus Michael abbas Vallis-caſtri.*

XXV. De eccleſiis Firmanis ſubjectis monaſt. Vallis-caſtri.

c Ibid.

HOC ipſo anno idem Michael abbas, teſtimonio ejuſdem Fortunii [c], copulavit eccleſias ſanctæ Mariæ Templani, ac ſancti Petri de Moliis domui hoſpitali ſanctæ Mariæ oppidi Moliani diœceſis Firmi utilibus contractibus pactis prima februarii 1468. manu Galeoti notarii; deinde abbas Tiphii factus eſt. Sed ad hanc abbatiam tranſiit poſt annum 1470. Quoad hoſpitale ſanctæ Mariæ Moliani, ex paginis ſancti Blaſii de Fabriano excerpſimus, quod „ anno M. CCCC. LXVIII. indictione prima die
„ prima februarii communitas & homines caſtri Moliani comitatus & di-
„ ſtrictus Firmi in eodem caſtro ædificaverunt eccleſiam ſeu oratorium
„ ſub invocatione ſanctæ Mariæ in Platea cum hoſpitale ad alendos pau-
„ peres, & alia pia opera exercenda, qui petierunt ab abbate ſancti Bla-
„ ſii eccleſiam ſancti Michaelis de Templano ſine cura & campeſtrem
„ ſpectantem ad ipſum monaſterium, una cum eccleſia campeſtri ſancti
„ Petri de Moliis unita præfatæ eccleſiæ ſancti Michaelis, & jus obtinue-
„ runt his conditionibus, quod dictæ eccleſiæ ſanctæ Mariæ in Platea, ſan-
„ cti Michaelis, & ſancti Petri ſimul uniantur, quod auctoritas & hono-
„ res abbatum ſancti Blaſii remaneant integri & illæſi, quod communi-
„ tas Moliani teneatur ſolvere quotannis monaſterio ſancti Blaſii in ſi-
„ gnum ſubjectionis, & portare in die feſto ſancti Romualdi quatuor me-
„ tretas olei, & ducenta poma aurancia, vel viginti-quinque libras ce-
„ ræ; quod presbyter eligendus a communitate debeat confirmari ab ab-
„ bate, & hoc de triennio in triennium; quod idem presbyter debeat
„ aliquando celebrare in eccleſia ſancti Michaelis, & præſertim in die
„ feſto dicti ſancti Archangeli, & quod communitas infra annum debeat
„ reaptare dictam ſancti Michaelis eccleſiam. Rogavit Jacobus Galeoti
„ de Fabriano imperialis notarius [d]. “

d Protoc. I. S. Blaſii pag. 163.

XXVI. Teſtamentum Johannæ de Manfredis Faventiæ dominæ.

SPECTAT ad hunc annum teſtamentum magnificæ, potentis & prudentiſſimæ comitiſſæ Johannæ conſortis olim magnifici & potentis domini Aſtorgii de Manfredis Faventiæ domini, quæ die III. ſeptembris indictione I. decrevit ſe velle corpus ſuum humari apud eccleſiam ſancti Hieronymi ordinis fratrum obſervantiæ ſancti Franciſci extra portam Montanariam de Faventia, ubi eſt ſepulcrum conſortis ſui. Præter varia le-

gata

Ann. Chr. 1468. gata & prædia relicta, pro ædificando loco ſanctæ Trinitatis extra portam pontis, ubi advocatæ fuerant moniales Humiliatæ, hæredes bonorum ſuorum inſtituit Galeatium, Carolum, Fridericum & Lancellottum filios ſuos legitimos. Hæc prædia pacifice tenuerunt moniales Humiliatæ aliquot annis; ſed deficientibus monialibus, eccleſia ſanctiſſimæ Trinitatis erecta fuit in ſimplex beneficium & gubernata per rectores. Galleottus de Manfredis terras occupavit, & poſt mortem ipſius Aſtorgius ejus filius, quas hic vendidit fratribus eccleſiæ ſanctæ Mariæ Servorum. Benedictus tunc rector eccleſiæ confugiit ad cardinalem Salernitanum, qui die III. junii anni 1501. commiſit Leonardo magiſtro domus ſuæ cognitionem cauſæ; & poſt biennium ad Romanum pontificem Julium II. qui demandavit rei examen præpoſito & vicario Faventinis; ex tabulario ejuſdem parthenonis ſanctiſſimæ Trinitatis.

Scribebat hoc tempore ſuum librum appellatum *Theotocos* Dominicus a Corella aſceta ordinis Prædicatorum, in quo de monaſterio Angelorum aliquot inſperſit carmina. Legatur Bandinius [a] in ſpecimine Literaturæ Florentinæ.

a Pag. 17.

Ex Socio die octava januarii Mariottus generalis confirmavit electionem Muzolæ de Saloſmeis in abbatiſſam ſanctæ Chriſtinæ de Bononia, ad quam deputaverat cardinalem Reatinum Bononienſem legatum, qui tamen impeditus ſubdelegaverat Ludovicum priorem Angelorum Bononiæ.

XXVII. Philippi Ariminenſis epiſtola ad Nicolaum priorem S. Mathiæ.

Subjungimus ex tabulario ſancti Mathiæ de Muriano ſequentem epiſtolam Philippi Ariminenſis ad Nicolaum de Tulmetio priorem ejuſdem monaſterii.

Philippus Ariminenſis Religioſiſſimo Viro D. Nicolao S. Mathiæ Priori digniſſimo ſalutem plurimam dicit.

Blaſius Leonardus a te accepiſſe ad me ſcripſit rem diu cupitam in portum velo pleno deferri. Ecquis alius nuntius nuntiari mihi jucundior potuit? Quid aliud voluptuoſius aures haurire meæ potuerunt his temporibus? Nihil profecto, nihil, niſi illud unum, cum in tuis literis legero. Philippe, veni, propera & fruere communi lætitia noſtra. Tunc ego navim conſcendam intrepidus. Non me uxor, non liberorum amplexus, non magiſtratus occupationes, me non amicorum negotia retardabunt. Non Pelagus, ſi fremet, horroſcam. Non hyberna tempora, non inclementiam aeris formidabo. Modo tuis literis optata nunties, adero, cum vix me moveri potuiſſe crediderις. Nam cetera mea vota præ hoc uno, quo potiri ſpero, & pene ope tua certior ſum, vana & invalida ſunt. Tu vir ſancte primus fundamenta jeciſti. Fac quæſo, ut opus naviter opera tua conſumes. Amicum in medio curſu juva. Benemerendo ne fatigare de cliente, de vernula tuo, vir ſanctiſſime, cujus mens poſt ſervitia Dei eſt inſervire amicis, ſubvenire inopi, implorantem audire, amplecti & miſereri. Hæc tuæ ſunt artes, vir vere ſancte, vir religioſe, vir humaniſſime & clementiſſime. Non dubito te alium in me futurum ac fuiſti in reliquos ordinis mei pauperes puſillo contentos. Quod vero tuis verbis idem Blaſius nuntiavit de codice remittendo, aut ære ſolvendo, alterutrum fiet, ne vereare. Solvam me ob hoc, quod perſolvi, & juſtum ac æquum eſſe confiteor. Vale.

Ex Cherpſo VIII. Kal. Mattias 1468.

Philippum Ariminenſem legimus in apographo fundationis monaſterii ſanctæ Mariæ in portu Piſauri ab ipſo conſcripto anno 1488. & ſe nominat *Filium quondam Federici publicum imperiali auctoritate notarium & cancellarium reverendiſſimi domini Patriarchæ Venetiarum*. Nimirum ope Nicolai

colai de Tulmetio exoptabat, & obtinuit Philippus officium gerere cancellarii apud Maphæum patriarcham.

Ann. Chr. 1468.

Franciſcus Toloſinus de Medicis die XXI. januarii hujus anni electus fuit abbas ſancti Zenonis Piſarum, facile ob mortem Auguſtini de Porticu abbatis dicti loci.

Ann. Chr. 1469.

XXVIII. Pauli II. commiſſiones & bullæ.

PAULUS II. Romanus pontifex Joſepho abbati ſanctæ Mariæ de Agnano Arretinæ diœceſis committit traditionem oratorii ſive eccleſiæ ſanctæ Mariæ del Saxo juxta caſtrum Biblenæ patribus ordinis Prædicatorum ad fundandum in ea cœnobium ejus ordinis. Anno M.CCCC.LXVIII. ſexto idus martii pontificatus ſui anno quinto, ſtylo bullarum, æræ communis M.CCCC.LXIX. Collector bullarii ejus ordinis [a] commiſſionem factam ſcribit abbati monaſterii de Agriono Arretinæ diœceſis, quod nullum eſt in ea diœceſi; quare legendum de Agnano.

a T. III. pag. 464.

Idem pontifex epiſcopo Patavino, & Petro Boldù abbati ſanctæ Mariæ ad Carceres mandavit hoc anno executionem traditionis cujuſdam eccleſiæ, quam pro iiſdem fratribus ordinis Prædicatorum in honorem ſanctæ Mariæ de novo conſtructam in oppido Atheſtis ædificaverant univerſitates & homines Valanconi, & Briſigæ, & Paluganæ & Hoſpitalis, quæ erant villæ Patavinæ diœceſis. Datum Romæ apud ſanctum Petrum anno M.CCCC. LXIX. tertio nonas julii pontificatus ſui anno V. Extat in Appendice.

Ex tabulario Roſæ Senarum univit eremo de Vivo hoſpitalia ſancti Petri de Canneto & ſancti Benedicti de Paterno.

Ex illo ſancti Michaelis de Muriano confirmavit Petro Donato abbati ejus monaſterii uſum mitræ & baculi paſtoralis.

Demum ex tabulario Fontis-boni [b] die decima-tertia novembris pontificatus ſui anno ſexto, ſupplicationibus Mariotti, & moderni abbatis ſancti Felicis in Platea, narrata hujus monaſterii ſeparatione facta ab abbatia Nonantulana, & erectione ejus loci in cœnobium, ita tamen ut prior ſanctæ Mariæ angelorum de Florentia primam vocem haberet in electione abbatis, approbavit hujuſmodi bullam factam a Johanne XXIII.

b §. Unio 20. A. 5. 33.

XXIX. Aliquot monaſteriorum hiſtorica.

Ex paginis monaſterii Angelorum de Florentia Julianus de Florentia ordinis Prædicatorum epiſcopus Citharidenſis & vicarius Johannis de Deo teſalvi archiepiſcopi Florentini, monachorum ſancti Benedicti extra muros eccleſiam viſitantibus indulgentiam concedit. Is epiſcopus Citharidenſis habitabat in eccleſia Montis-lupi ex monumentis Nicolai del Biada.

In capella appellata familiæ Salviatorum ad ſanctum Gregorium de Urbe in ornamento antiqui ciborii lapidei ex marmore albo legitur: *Fr. GG. hujus monaſterii Romanus abbas fieri fecit hoc opus*; & inferius: *Anno Chriſti* M.CCCC.LXIX. Ipſe eſt Gregorius Amatiſco abbas, de quo ad annum 1452.

Obeunte Johanne poſtremo abbate regulari ſanctæ Mariæ foris portam Faventiæ, de quo mentio fit in necrologio Avellanenſe ad diem XVIII. martii, & apud Tonduccium pagina XIX. commendatum fuit monaſterium Friderico Manfredo epiſcopo Faventino. In pagina tabularii ſancti Laurentii de Faventia [c] ad annum 1466. die X. junii appellatur Johannes Bartboli abbas ſanctæ Mariæ foris portam de Faventia ordinis & congregationis ſanctæ Crucis de Avellana, & ſic ordo Avellanenſis defecit in eo monaſterio poſt tercentos annos ab anno 1168. quo fuerant evocati ex Avellanenſi cœnobio monachi.

c Capſ. 6. faſcic. 64. n. 639.

XXX. Maphæus Gherardus pacificam poſſeſſionem obtinet patriarchatus Veneti.

TRIENNIUM vacabat ſedes patriarchalis Venetiarum, obdurato animo refragante Romano pontifice, neque tamen alium volentibus patriarcham

ANN. CHR. 1469.

cham Venetis patriciis, quam Maphæum Gherardum: tandem hoc anno ipſorum conſtantiſſima vota preceſque excepit Paulus II. & Maphæi electionem apoſtolica confirmatione approbavit. Voluit tamen, ne ſuo jure decedere videretur Romanus pontifex, conſtitui ipſi electo duos coadjutores. Sed Angeli canonici narrationem proſequamur: *Cognita viri optimi virtute & ſanctitate in Venetum antiſtitem confirmavit.*

Duo etiam a pontifice dantur eidem vicarii & coadjutores, qui & in patriarchali palatio cum eodem morabantur; quorum alter Aloyſius de Medicis doctor juris nuncupabatur, alter vero Andreas de Crema & ipſe juris eximius doctor appellabatur, qui jura in civilibus & criminalibus rebus dare deberent. Is clericos comam aut barbam nutrientes pati non poterat. In eodem quoque tuo cubiculo ſatis inculto, quo nunc dignatio tua utitur, (verba facit ad Antonium Contarenum ipſius Maphæi in patriarchatu ſucceſſorem poſt alios patriarchas), *& ipſe ſemper etiam eſt uſus, quo uſque in patriarchio permanſit. Delatorem neminem audire volebat; verum ſi forte eveniret, ut aliquis alicujus criminis labe aliquem accuſaret, & accuſantes evocabantur. Sed ſi forſitan, qui crimen objecerat, legitimo approbare non potuiſſet teſtimonio, talionis pœnam bujuſmodi accuſatorem perferre cogebat, dicebatque nil pejus in quacumque civitate reperiri poſſe, quam detractoris & delatoris linguam. Nulla ardentior peſtis in clerum tunc viguerat, quamquam eam hoc pacto Maphæus extinxerat parvo tempore. Dicere etiam erat ſolitus illud Hieronymi: Si deeſſent auditores, delatores non eſſent. Turrim campanariam opere non ignobili lapideque peregrino ad ſummitatem uſque ſumptibus multis, multiplicibuſque ſudoribus acquiſitis tandem ipſe perduxit, cui parem in Italia nulla habet eccleſia. Opus enim hoc quinque & viginti millibus aureis æſtimatur omnino. Eam itaque primus Andreas Bondimerius cepit, deinde Johannes Barotius ſequebatur, demum is noſter, uti nunc videtur, Maphæus perfecit, ſed & atrium ſui palatii tam ex latere ſui cubiculi vergente, quam ex altera parte, quæ vergit ad eccleſiam Caſtellanam, ipſe refecit & reſtauravit. Sacerdotalia indumenta & eccleſiaſtica, idque genus plura fecit. Redditus patriarchatus magnopere auxit, omnia, quæ poterat habere Maphæus, optabat in pauperes Chriſti diſtribuere. Duos ſecum noſtri ordinis fratres ſemper habere voluit. Sed alter eorum propter aeris insemperiem poſt quartum-decimum annum obiit, ſed domnus Johannes uſque ad vitæ terminum ſecum perſeveravit. Sed ne in longum videar ſermonem trahere, intermiſſis ceteris venio nunc ad explicandam ejus promotionem ad cardineum culmen* &c. Verum de Maphæi promotione ad cardinalatum alio anno. Impetravit die XXIX. octobris anni 1470. a Senatu Veneto, ut Romano pontifici ſupplicaret, ne Venetis clericis talia concederet privilegia, quorum virtute ab obedientia & ſubjectione patriarchæ eximerentur. Item die XXVIII. ſeptembris anni 1472. exoravit liberam correctionem & reformationem earum eccleſiarum & monaſteriorum, quæ ex privilegio exemptionis impediebantur viſitari a patriarcha. Item anno 1489. die XXIV. ſeptembris obtinuit viſitationem monaſteriorum monialium conventualium, quæ erant ſegregata & immunia ab ejus ſuperioritate. Conſtructioni turris quartam partem decimarum emortualium menſæ ſuæ patriarchali ex antiquo more ſpectantium aſſignavit, obtenta facultate anno 1472. a Sixto IV. eas pecunias convertendi in erogationem pro dicto opere, licet Paulus II. eaſdem decimas certis perſonis diſtribui mandaſſet. Ad temporale clericorum ſubſidium a præjudiciis tutandum apoſtolicas excepit ejuſdem Sixti epiſtolas anno 1476. die XVIII. martii exaratas, quibus decretum eſt, quod non obſtantibus privilegiis & indul-

tis

tis ordinibus Mendicantium conceſſis, antiquæ conſuetudines quoad funeralia & ſacramentorum adminiſtrationem in civitate Veneta ſervari deberent. Anno 1470. die XVI. auguſti ex commiſſione Pauli II. univit monaſterium ſancti Jacobi de Palude Muriani cum magna domo ſanctæ Mariæ glorioſæ fratrum Minorum Venetiarum. Sed de indultis apoſtolicis Maphæo conceſſis legantur eccleſiæ Venetæ & Torcellanæ Cl. Cornelii, ubi per extenſum referuntur. In patriarchali dignitate conſtitutus Maphæus virtutes, quas in monaſterio abbas rigidiſſime excoluerat, ſecum in patriarchatu indiviſas comites habuit, modeſtiam, humilitatem & benignitatem, quarum merito univerſæ civitatis amorem ſibi promeruit & venerationem. ANN. CHR. 1469.

PRÆSENTI anno M. CCCC. LXX. indictione III. tempore domni Pauli papæ II. die XXVI. menſis aprilis Michael abbas Vallis-caſtri & ſancti Blaſii de Fabriano monaſteriorum ſimul unitorum cupiens reformationem inducere in ſua cœnobia una cum membris ipſis adnexis & cum aliis præciſis tum per apoſtolicam ſedem, tum per epiſcopos, quæque ſita erant in variis diœceſibus, conſtituit in procuratores ſuos Johannem Guaſparis, & Baptiſtam Nicolai de Fabriano ad reſignanda dicta monaſteria cum membris in manus Romani pontificis Pauli II. cum ea conditione, quod unirentur congregationi monachorum ſanctæ Juſtinæ, & abbas ac monachi Valle-caſtrenſes & ſancti Blaſii geſtarent deinceps habitum nigrum ſanctæ Juſtinæ. Qui procuratores ſubſtituerunt Juſtinum de Feltrio priorem ſancti Petri in Glaſſiate de Mediolano præſidentem monachorum ſancti Benedicti unionis ſanctæ Juſtinæ, & Severinum de Bitonto abbatem cœnobii ſanctæ Juſtinæ. Actum anno M. CCCC. LXX. dieteriia junii Peruſii in domibus I. V. D. Balionis Ugolini de nobilibus de Monte-ubiano de Peruſio; ex volumine B. pagina 68. archivi ſancti Petri de Peruſio. ANN. CHR. 1470. XXXI. Valle-caſtrenſe cœnobium propoſitum congregationi S. Juſtinæ.

Nihil tamen actum, & ipſe Michael abbas vel deceſſit, vel ad alium locum & facile ad monaſterium Tiphii translatus eſt hoc anno, quo reperimus Julianum Amadei Florentinum adminiſtratorem cœnobii Vallis-caſtri Michaeli ſucceſſiſſe. Ipſe tamen Julianus vix electus, ut abbatiam Agnani in diœceſi Arretina, quam cupiebat, obtineret, ceſſit cœnobium ſancti Urbani alterum ex tribus unitis Nardo Palmerio canonico Neapolitano ſecretario Baptiſtæ Zeni cardinalis ſanctæ Mariæ in Porticu, qui opem tulit. Quamobrem excitatis controverſiis inter ipſum & Camaldulenſes, cœnobium quoque Vallis-caſtri in commendam conceſſit. Igitur Juliano de poſſeſſione ejecto impetravit cœnobium Jacobus Nucerinus epiſcopus Agathenſis, qui poſſeſſionem accepit kalendis maji, cum onere nutriendi ibi ſeptem monachos, quibus Julianus ipſe, qui Agnanum amiſerat, præſideret abbas. Ex Fortunio [a]. Re enim vera Julianus ex abbate ſancti Urbani extra muros caſtri Pyri conſtitutus fuit abbas Agnanienſis poſt mortem Joſephi abbatis a Paulo II. cujus familiaris erat, vel ſaltem primus fuit commendatarius abbatiæ Agnani ad aliquod tempus. Datum Romæ anno VI. die octava junii; ex tabulario Fontis-boni [b].

[a] P. II. lib. IV cap. 19.

[b] §. Brevia 81. A. 5. 2.

Ex eodem Fortunio, [c] Bartholo Volaterrano abbate ſancti Michaelis in Burgo Piſarum, Andreas Arretinus presbyter contulit in cœnobium jus capellæ ſancti Blaſii ſitæ in templo ſanctæ Cæciliæ. XXXII. Hiſtorica aliquot monaſteriorum.

Anno M. CCCC. LXX. indictione IV. die IX. octobris Ginevra olim Andreæ Jacobi de Martinis de Florentia abbatiſſa ſancti Petri de Luco elegit Stephanum olim Jacobi monachum Camaldulenſem in rectorem eccleſiæ ſancti Georgii alla Rena de Mucello, cui unita dicitur eccleſia ſancti

[c] P. II. lib. II. cap. 12.

Ann. Chr. 1470. Nicolai, ipſumque in poſſeſſionem induxit; ex archivo dicti parthenonis [a].

Monachi Camaldulenſes ſancti Felicis in Platea ſacramenta miniſtrabant per hæc tempora monialibus ſanctorum Stephani & Vincentii de Florentia, quæ reſidebant in eorum paroecia, ut fidem facit Johannes archiepiſcopus Florentinus in conceſſione facta eiſdem monialibus petitione magnifici viri Petri-francisci de Medicis oratoris Florentini, eligendi ſibi confeſſarium & adminiſtratorem Sacramentorum, quæ extat apud Mannium Sigillorum tomo quinto [b]. Hujus archiepiſcopi Johannis vicarius erat Ardicinus a Porta canonicus Novarienſis, & poſtea S. R. E. cardinalis, de quo aliqua dicemus; ex eodem Mannio [c].

a *Sacc. E. 35.*
b *Pag. 93.*
c *Ibidem.*

Petrus Barotius patritius Venetus promotus fuit a Paulo II. ad epiſcopatum Bellunenſem ex epiſtola Petri Delphini [d], qui cum eo ſtudiis adoleſcens vacaverat, quique ejus dignitati gratulatur.

d *Ep. V.*

In eccleſia veteri ſancti Gregorii de Urbe extabat hocce monumentum: *Hic in pace requieſcit dominus Petrus Freberti de Normania presbyter cantor capellanus in capella papæ canonicus & ſcholaſticus Lexovienſis; obiit* XIII. *julii* M. CCCC. LXX.

Ann. Chr. 1471. XXXIII. Pauli II. & Sixti IV. bullæ.

Sixtus IV. Romanus pontifex, qui in locum Pauli II. creatus fuerat nona die augusti, abbati ſancti Michaelis in Burgo Piſarum, & Bartholomæo Benedicti de Lambardis canonico Piſano, prænarrata & inſerta bulla prædeceſſoris ſui Pauli de *Alienationibus* facta anno M. CCCC. LXV. quinto idus maji pontificatus anno I. commiſit quamdam cauſam vertentem inter Miniatem abbatem ſancti Pauli ad ripam Arni Vallis-umbroſanæ congregationis, & inter quoſdam laicos ſuper certa terrarum quantitate, ſcilicet ut ad examen revocarent, an conventio cederet in utilitatem dicti monaſterii ſancti Pauli. Datum Romæ anno M. CCCC. LXXI. decimoſeptimo kalendas februarii pontificatus ſui anno primo, more Bullarum, hoc eſt initiis anni ſequentis.

Die XXV. octobris Fridericus de Manfredis epiſcopus Faventinus viſa electione facta a Philippo de Ragnolis abbate ſanctorum Hippolyti & Laurentii de Faventia Benvenuti de Glutolis monachi Camaldulenſis in rectorem eccleſiæ ſancti Antonini, eam ratam habuit.

Pertinent ad hunc annum epiſtolæ Mauri Lapi monachi ſancti Mathiæ de Muriano, quas ſcripſit tum oratoribus Venetis in Romana curia, tum cardinali ſancti Marci, tum demum ipſi Romano pontifici Paulo II. pro obtinendis iiſdem indulgentiis in eccleſia ſancti Mathiæ, quas tempore Eugenii IV. patruelis ſui obtinuerant monachi ſancti Michaelis, ea vel maxime ratione, quia in eccleſia ſancti Mathiæ *recondita* erant *oſſa Angeli viri famoſi & catholici avi* ſui, & *patris* ejuſdem *Eugenii*, quæ literæ effectum ſuum ſortitæ non fuere ob mortem ejuſdem Romani pontificis ſecutam die XXV. julii.

XXXIV. De Nicolao Malerbio monacho Camaldulenſi.

Florebat in eodem monaſterio ſancti Mathiæ de Muriano per hæc tempora Nicolaus Malermius vel Malerbius Venetus & monachus. Anno præterito Petrus de Monte abbas ſanctorum Apollinaris in Claſſe & Severi prope Ravennam, major ordinarius in partibus Ravignanæ, nec non perpetuus commendatarius abbatiæ ſancti Michaelis de Lemmo Nicolao monacho nato quondam ſpectabilis & generoſi viri domini Philippi de Malerbis de Venetiis procurationis paginam facit pro hac poſtrema abbatia die XXVIII. januarii. Frater appellatur Nicolaus Angeli Tomaſini in alia pagina. Is itaque commorans hoc anno in cœnobio ſancti Mathiæ de Muriano typis Vindelini de Spira kalendis auguſti edidit Biblia Italica

duobus

ANN. CHR. 1471.

duobus tomis in folio cum hoc titulo: *Biblia volgare hiſtoriata*, cum epiſtola Italica ad fratrem Laurentium theologum Venetum ordinis ſancti Franciſci, in qua rationem reddit ſuæ verſionis ſeptem capitibus. Docet inter cetera ſe pſalterium vertiſſe juxta doctrinam ſacrorum doctorum Aurelii Auguſtini, Magiſtri ſententiarum, Remigii, Ambroſii, & egregii doctoris magiſtri Michaelis Bononienſis ordinis Carmelitarum; libros autem Salomonis juxta doctrinam Nicolai Lyrani. Capite quinto, *ad confirmandam*, inquit, *hanc veritatem, licet parvo & mediocri polleamus ingenio, integra tamen Biblia ſecundum proprietatem literæ de verbo ad verbum tranſtu imur .... nulla re mutata, vel omiſſa vel addita, niſi quæ literæ & germano ſenſui prorſus eſſent conſentanea.* Et capite ſexto: *Verum eſt jam converſas eſſe in Italicam linguam quaſdam ſacræ Scripturæ partes, quæ in manus noſtras devenerunt; has ſi legiſſes, ut feci, multis erroribus vitiiſque deprehendiſſes ita refertas, ut majus temporis ſpatium, nec non graviorem laborem in illis emendandis, quam in nova condenda verſione inſumendum eſſe concederes.* Et capite VII. *Poſthabitis aliis negotiis octo menſes huic lucubrationi operam dedi.* Eadem Biblia reimpreſſa hoc anno, quorum Veteris Teſtamenti verſio a præcedenti plurimum differt, ſed in Novo eadem eſt, parumper recognita, cum prologo ſancti Hieronymi Italice ex verſione Nicolai Malermii duobus voluminibus in folio, & ad calcem ultimi adnotatum legitur M. CCCC. LXXI. kalendis octobris abſque loco impreſſionis & nomine typographi. Johannes la Caille apud Jacobum le Long meminit Bibliorum Italicorum editionem factam in folio Pinarolii a Johanne de Rubeis anno 1475. Biblia Italica Nicolai de Malermi cum ejus epiſtola ad Laurentium, hujus reſponſione & ſummariis Marini Veneti duobus voluminibus in folio. In fine prioris legitur: *Completa ſunt Biblia rubricata per me Marinum Venetum ordinis Prædicatorum.* In fine poſterioris: *Perfecta ſunt hæc Biblia ſummo ſtudio correct.., & Venetiis magna vigilantia magiſtri Antonii Bononienſis excuſa, Sixto IV. pont. max. regnante Andrea Vendramino inclyto Venetiarum principe* 1477. Eadem cum præfatione Hieronymi Squarzafici, qui Malermium in his concinnandis plurimum juvit, in folio *Venetiis per Gabrielem de Piero Treviſanum Sixto* IV. *pont. max. regnante Andrea Vendramino duce Venetiarum* 1477. Altera eodem anno, XXIII. decembris, in qua ſic præfatur Hieronymus: *Venerabilis dominus Nicolaus de Malermi ſacra Biblia ex Latino Italice reddidit, eos imitatus, qui vulgares antea converſiones, ſi ſunt hoc nomine, & non potius confuſiones nuncupandæ, confecerunt. Quantum ad hanc, an fida ſit, & juxta vulgatam Latinam emendata, teſtificari id valeo, ſiquidem meam in illa condenda operam præbuerim. Quam quidem rogante magiſtro Gabriele de Piero iterum ſic recognovi, ut libere in publicum prodire poſſit.* Alia abſque loco, anno & typographi nomine. Subinde verſio Malerbii edita fuit annis 1481. 1484. 1490. 1492. 1502. 1507. 1517. 1525. 1532. 1535. 1541. 1546. 1553. 1558. In forma quarti 1566. & denuo cum Latina verſione collata cum licentia ſacræ congregationis Inquiſitionis ab omnibus mendis ſumma diligentia purgata in folio Venetiis typis Hieronymi Scoti anno 1567. ut ex recenſione ejuſdem Jacobi Le-long [a], quem exſcripſimus, notum habemus.

Idem Nicolaus *anno* M CCCC. LXXV. *ex cœnobio ſancti Mathiæ de Muriano Romano pontifice Sixto* IV. *Maphæo Girardo devotiſſimo patriarcha Venetiarum quinto, Petro Mocenico inclyto duce Venetiarum* edidit *Vitas Sanctorum* folio maximo typis magiſtri Nicolai Jenſoni Gallici. Reddens

autem

a T. I. Bibl. Sacræ pag. 354.

ANN. CHR. 1471.

autem rationem hujus ſui operis aſſerit ſe ex Latina in vulgarem linguam reddidiſſe legendas ſeu vitas Sanctorum & Sanctarum, ætate ſua ingraveſcente, & vocato ad ſe clariſſimo cive Florentino (Hieronymo Squarzafico) erudito in ſacris literis opus ſuum ejus correctioni ſubjeciſſe, magiſtrumque Nicolaum impreſſorem ſe rogaſſe, ut eas ederet. Addidit autem de ſuo penu plures vitas Sanctorum, qui poſtremis temporibus floruerant, ut puta ſancti Pariſii, ſanctæ Catharinæ Senenſis, ſancti Nicolai de Tolentino, ſancti Laurentii Juſtiniani, ac narrationes aliquot inſperſit de cultu Sanctorum, qui colebantur Venetiis. Iterum anno 1477. impreſſum fuit hoc opus a magiſtro Gabriele Petri Tarviſino die XXVI. julii Venetiis. Abbatis officio poſthac nomine monaſterii ſancti Michaelis de Muriano functus eſt Nicolaus in cœnobio ſancti Michaelis de Lemmo. Anno 1480. degebat in monaſterio Claſſis Ravennæ ex epiſtola CLVI. Petri Delphini, & anno 1481. in monaſterio ſancti Michaelis de Muriano annos habens quinquaginta-novem, religionis autem undecim, ex quo conficitur ipſum provectæ ætatis, annoſque natum quadraginta-octo ad clauſtrum ſancti Michaelis acceſſiſſe circa annum 1470.

Ex codicibus cl. ſenatoris Petri Gradonici de confinio ſanctæ Juſtinæ die quinta auguſti hujus anni venerandus domnus frater Johannes Memmo ordinis ſancti Michaelis de Muriano, nepos reverendiſſimi domini patriarchæ Venetiarum ſcriptus fuit ad probam epiſcopatus Torcelli; ob mortem ſcilicet Placidi Pavanelli epiſcopi; ſed pontifex Simonem Contarenum elegit & præfecit ei eccleſiæ.

Petrus de Monte abbas Claſſenſis contulit eccleſiam ſancti Michaelis de Monte-ſitico diœceſis Faventinæ ſubjectam ſuo monaſterio fratri Felici de Felicis ordinis ſancti Auguſtini. Indulgentiæ huic eccleſiæ conceſſæ anno 1455. leguntur in paginis Faventinis.

ANN. CHR. 1472. XXXV. Reparatio eccleſiæ S. Urbani. Obitus Beſſarionis cardinalis.

RODERICUS epiſcopus Albanenſis, Oliverius tituli ſancti Euſebii, Amicus ſanctæ Mariæ Trans-tiberim, Jacobus ſancti Griſogoni, Julianus ſancti Petri ad Vincula, Baptiſta ſanctæ Mariæ in Porticu, & Johannes ſanctæ Luciæ S. R. E. cardinales epiſcopi, presbyteri & diaconi conceſſerant hoc anno indulgentias monaſterio & eccleſiæ ſancti Urbani pontificis & martyris de Pyro Camaldulenſis ordinis, quæ reparatione indigebant, ſupplicationibus Johannis-pauli de Palmeriis dicti monaſterii abbatis, & Nardi Palmerii canonici Neapolitani, ſanctiſſimi domini noſtri Sixti IV. ſubdiaconi & cubicularii ſecreti fratris germani prædicti abbatis, qui in fratrem abbatiam tranſtulerat ſancti Urbani. Datum Romæ anno M. CCCC. LXXII. indictione V. die XXII. aprilis pontificatus Sixti IV. anno primo.

Cum reædificata fuiſſet eccleſia parœcialis ſancti Andreæ de Zagonaria a Lugenſibus permiſſu Antonii Caſtellani epiſcopi Imolenſis, hi jus patronatus in hanc novam eccleſiam ſibi vindicabant; quare Philippus de Rangolis de Faventia abbas ſanctorum Hippolyti & Laurentii, ad quem de antiquo jure ſpectabat patronatus dictæ eccleſiæ, Romanam curiam adivit pro redintegratione ſui juris; ex Bonolo [a] in hiſtoria oppidi Luci.

[a] Pag. 369.

Obiit hoc anno Beſſarion cardinalis commendatarius abbatiæ ſanctæ Crucis de Fonte-avellana. In necrologio Avellanenſi ejus deceſſus refertur ſub die XXIX. novembris. Franciſcus Bentivolus Sentinas ſucceſſor Beſſarioni deſignatus brevi locum fecit Juliano a Ruvere cardinali ſancti Petri ad Vincula, epiſcopo Oſtienſi, inde Julio II.

Su-

ANN. CHR. 1473.

XXXVI. Felix obitus Petri Teutonici eremitæ Camaldulenſis, aliaque.

SUPERVIXIT ad hunc annum venerabilis vir Petrus Zelandrinus Teutonicus eremita Camaldulenſis, incluſus, qui viderat animam Pii II. Romani pontificis in cœlum ferri. Reliquit is has fragiles umbras ſexto kalendas maji nonageſimum & octavum annum agens. „ Corpore vero, „ ſubdit Fortunius [a], apud beatum Peregrinum condito, divini ei æque „ a patribus ſunt tributi honores. “ Idipſum habet Ractius [b] in Sanctis & Beatis Ethruriæ, Buccellinus & Bollandus tomo III. aprilis pagina 472. Carmina reliquit ſuper Paſſione Domini, quæ extant in bibliotheca eremi Camaldulenſis codice 251. vitamque beati Johannis Columbini per Feum Belcarium exaratam manu ipſius Petri recluſi in cella ſancti Bartholomæi in codice 299.

Sixtus IV. die decima aprilis [c] Mariotto priori generali Camaldulenſi pluſquam ſexagenario & podagra laboranti conceſſit, ut alterum beneficium Camaldulenſe ex iis, quæ ad ejus liberam collationem pertinerent, retinere poſſet, ut ſcilicet ex ejus proventibus ſubſtentari valeret extra eremum Camaldulenſem, qui locus ætati & infirmitati ejus incommodiſſimus eſſe dicebatur. Indulſit etiam, ut continuatę ei liceret commendationem monaſterii Decianenſis.

Quinta-decima februarii eidem mandaverat, ut reformationem ſuſciperet monaſterii ſanctæ Mariæ-angelorum de Florentia, quam potentium preces & populi favor impedire videbant. Datum anno II.

Nicolaus Tronus dux Venetiarum nobilibus & ſapientibus viris Hieronymo Lauredano poteſtati & Leonardo Contareno capitaneo Paduæ commendavit fratres monaſterii ſanctæ Mariæ Montis-crucum & alterius cœnobii ſancti Antonii Peregrini, hoc eſt Porciliæ, qui in eorum poſſeſſionibus & juribus multa damna ſuſtinuerant. Datum die XXIII. julii indictione VI. anno M. CCCC. LXXIII. Extat in Appendice.

Poſt obitum Petri de Monte abbatis Claſſenſis & commendatarii monaſterii ſancti Michaelis de Lemmo in Hiſtria Mariottus prior generalis Camaldulenſis univit monaſterium Hiſtrienſe cum illo ſancti Michaelis de Muriano, literis datis ad Petrum quondam Hermolai de Donatis de Venetiis abbatem Murianenſem ſancti Michaelis anno M. CCCC. LXXIII. indictione VI. officii ſui anno XX.

Obiit hoc anno Lucas Dathus monachus olim & abbas ſancti Felicis in Platea de Florentia, inde abbas ſancti Salvatoris Camalduli Florentini ſepultus in eccleſia hujus poſtremi monaſterii cum epigraphe: *Meſſer Luca Dati abbate de Camaldoli.* Frater ipſe fuit Leonardi a ſecretis plurium Romanorum pontificum, qui deceſſerat anno præterito epiſcopus Maſſæ & Populoniæ.

Pridie kalendas maji pontificatus ſui anno II. Sixtus IV. commiſit Jacobo de Allegris abbati ſancti Felicis in Platea unionem eccleſiarum ſancti Georgii & ſancti Nicolai cum parthenone ſancti Petri de Luco. Executus eſt Jacobus apoſtolicam commiſſionem die XXVI. junii indictione VI. anno ſecundo Sixti IV., ex Lucenſis parthenonis chartis.

XXXVII. Excerpta ex epiſtola Delphini.

EX epiſtola Delphini ad Venturam priorem Montis-crucum [d] habemus *paucis ante diebus deſtinatas fuiſſe a legato Catareno Zeno ex caſtris Perſarum literas ad Senatum, quibus ſignificabat Perſas per dies decem contra Turcos fortiter dimicaſſe, tantamque Turcorum ſtragem dediſſe, ut ad* LXX. *millia in eo prælio cecidiſſe dicantur, inter quos pleroſque ex primoribus fuiſſe trucidatos, captos etiam conſtat complures. Hoc proſpero eventu, ac ſpe potiundæ victoriæ freti Perſæ Turcorum exercitum inſecuti ſunt. Qui in terga vertentes cum ſe in locum tutiſſimum recepiſſent, atque in monte*

quodam

[a] P. I. lib. II. cap. 71.

[b] Pag. 96.

[c] §. Brevia 82. A. S. 11.

[d] Num. XXIII.

ANN. CHR. 1473.

quodam edito conſediſſent, ad excipiendum Perſarum impetum, quanta poterant diligentia ſe præparaverunt, undique machinis, ac præcipue tormentis, quas bombardas vocant, per gyrum collocatis. Perſæ elatis animis, poſtquam tentoriis erectis caſtrametati ſunt, quid facto opus eſſet conſulentes, tandem conſilium cepere, ut Turcorum exercitum ſumma vi adorirentur. Itaque diviſo quadrifariam exercitu, dimicationi inſtructi intentique cinxerunt montem, datoque ad pugnam ſigno, minus fauſto marte hoſtem aggrediuntur. Siquidem tormentorum multitudine ac frequentia rejecti, cum adiri locus tum ſui natura, tum inſtrumentis bellicis munitiſſimus nulla vi potuiſſet, retulerant pedem Perſæ. Quo viſo ſuſtulerunt animos Turci, inſecutique Perſas, duodecim millia ipſorum in ea trepidatione occiderunt, irrumpenteſque tentoria, prædam haud quidem ingentem, videlicet mille camelos, inde reduxerunt. Princeps autem exercitus Perſarum ſigno receptui dato, ad ſarcinas, ubi uxores ac filios cum centum millibus armatorum reliquerat, ſeſe recepit, ſtatimque ad filium ſuum majorem natu, qui dimicationi huic minime interfuerat, nuntium deſtinavit, ut collectis centum millibus militum ad ſe properaret. Siquidem ſtatuiſſet novo conflictu Turcum adoriri. Turcus autem hac hyeme ibidem eſt hybernaturus. Hæc ex legato noſtro ad Senatum allata fuere.

XXXVIII. Cauſa inter monaſt. S. Gregorii & comites de Anguillaria.

HOC anno 1473. alia cauſa deciſa eſt inter abbatem ſancti Gregorii de Urbe, & inter Dominicum ac Urſum comites de Anguillaria circa caſtrum Mazzani ſitum in diœceſi Nepeſina. Cognitio cauſæ primum commiſſa fuit cardinali Johanni epiſcopo Portuenſi, dicto ſancti Angeli, inde Bartholomæo Roverellæ archiepiſcopo Ravennati cardinali tituli ſancti Clementis, tum Amico tituli ſanctæ Balbinæ presbytero cardinali & epiſcopo Aquilano ſub pontificatu Pauli II. poſtea Nicolao tituli ſanctæ Cæciliæ epiſcopo Theanenſi ſub Sixto IV. inde Guillielmo cardinali epiſcopo Oſtienſi dicto Rotomagenſi, qui poſtremus ſententiam tulit pro monaſterio ſancti Gregorii, & pro Petro tituli ſancti Sixti presbytero cardinale abbate commendatario ejuſdem loci, qui abbatiam obtinuerat poſt Gregorium Amatiſcum, & contra dictos comites, qui appellantes receperunt in judicem Franciſcum ſancti Euſtachii diaconum cardinalem dictum Senenſem, deinde Stephanum ſancti Adriani cardinalem Mediolanenſem nuncupatum, poſtea cardinalem Arelatenſem Philippum ſanctorum Petri & Marcellini titulo inſignitum. Hic definitiva ſententia comites de Anguillaria uſurpatores declaravit, intentatis etiam pœnis & maledictis, ſi parere noluerint; Petrum e contra commendatarium, conventumque monaſterii Gregoriani legitimos dominos caſtri Mazzani pronuntiavit, literis datis ad Latinum de Urſinis cardinalem camerarium epiſcopum Tuſculanum, epiſcopis, ſenatori almæ Urbis, omnibuſque in gradu poſitis. Poſt biennium, hoc eſt anno 1475. die XVII. martii Petrus de Nigrone abbas ſancti Gregorii obtinuit iterum a Bartholomæo ſancti Clementis, & a Juliano ſancti Petri ad Vincula cardinalibus ſententiam adverſus Dominicum & Urſum de Anguillaria, qui nullas cauſantes fuiſſe præteritas ſententias ad ſanctiſſimum appellaverant; quare tam abbas, quam dicti comites concordaverant in Berardum cardinalem epiſcopum Sabinenſem, ſimulque convenerant nominari ab utraque parte unum ex S. R. E. cardinalibus in judices ejus cauſæ. Electi ergo fuere Oliverius ſancti Euſebii preſbyter cardinalis, & Julianus ſancti Petri ad Vincula, in illius autem locum proceſſu temporis Bartholomæus ſancti Clementis, qui una cum præfato Bernardo Sabinenſe cauſam reduxerunt ad priora jura, confirmataſque habuerunt ſententias eatenus latas ab aliis S. R. E. cardinalibus in favorem

vorem monaſterii contra præfatos comites. Commiſſionum apoſtolicarum, & ſententiarum tenores integri extant in toties citato codice Gregoriano. ANN. CHR. 1473.

CELEBRATUM fuit hoc anno generale capitulum ordinis Camaldulenſis in monaſterio Fontis-boni, in quo interfuerunt, præter cardinalem protectorem Bernardum Herulum, & generalem Mariottum, Petrus Donatus abbas ſancti Michaelis de Muriano, Nicolaus prior ſancti Mathiæ, Bartholomæus abbas ſancti Petri de Rotis, Philippus prior ſanctæ Margaritæ de Toſina, Silveſter Major eremi & Laurentius de Stia eremita, qui primas partes in eo egerunt. Conſtitutum eſt, ut monaſteria ſanctæ Mariæ Angelorum & ſancti Benedicti Florentiæ unirentur eremo; ut congregatio nova fieret, eaque initium haberet in monaſteriis ſanctæ Mariæ de Carceribus, ſancti Michaelis & ſancti Mathiæ de Muriano. Ordinata fuere ſtudia in potioribus cœnobiis; vetitum eſt, ne ullus monachus medicinæ operam daret, & pariter, ne abbatiſſæ amplius perdurarent toto vitæ ſuæ tempore in regimine parthenonum, neque prioriſſæ, atque etiam ne moniales recipi poſſent in aſceteriis abſque licentia prioris generalis. Decretum fuit, ut impoſterum celebraretur ſollemnitate pleniſſima feſtum Transfigurationis D. N. J. C. & ſequenti die poſt officium ſancti Donati commemoratio fieret de ſancto Sixto papa, ac per totum ordinem perageretur octava Viſitationis beatæ Mariæ. Extat oratio habita in eo capitulo a Petro Delphino octavo kalendas majas, in qua patres ad reformationem ordinis hortatur, & hæc præſertim habet: *Quis alius in univerſa eccleſia Dei monachorum ordo tum cœnobiorum numero & amplitudine, tum vero in primis religione & ſanctitate huic noſtro ordini non dicam antecellere, ſed ne æquari quidem unquam potuit? Quis univerſæ Chriſtianæ reipublicæ ſeverioris inſtituti, & converſationis exemplo ſplendidior eluxit? Innumera Camaldulenſis propoſiti monaſteria fuiſſe compertum eſt, nobiliſſima illa quidem, ac miro artificio conſtructa, & quod præſtabilius fuit, diſciplinæ regularis obſervatione eminentiſſima, ex quibus partim in alienam adminiſtrationem devenerunt, partim ſeu incuria male adminiſtrantium, ſeu vetuſtate corruerunt, partim vero nunc minantur ruinam, niſi per vos in hoc celeberrimo conſeſſu jam labentia ſuffulciantur.*

ANN. CHR. 1474. XXXIX. Capitulum generale in Fonte-bono.

QUOAD unionem monaſteriorum Venetorum ſciendum eſt, quod animadvertens Petrus Donatus abbas ſancti Michaelis de Muriano, quod decretum Eugenii IV. de reducendis prælaturis perpetuis in novem locorum congregationem, ſuum effectum minime ſortitum fuerat, ut diximus ad annum 1446. eo quia aliqui ex iis, qui conſenſerant, ambitioſius nimis ſe geſſerant, ac continuare in prælaturis geſtiebant, navavit ille egregiam operam, ut ducis & dominii Veneti decreto inſtitueretur in eorum ditione congregatio nova perpetuis duratura temporibus, in qua aboleretur perpetuitas regiminis, & prælati ad triennium in monaſteriorum ſibi demandatorum adminiſtratione dumtaxat perdurarent. Exordia igitur congregationis Camaldulenſis Venetæ ab hoc anno veniunt auſpicanda, quo confugiens Petrus abbas ad Venetum dominium obtinuit, ut conficeretur ſequens Senatus-conſultum.

XL. Unio monaſteriorum pro efformanda nova congregatione in ordine.

Die VI. ..... *in conſilio Rogatorum.*

Cum ſit, quod monaſteria in terris & locis noſtris ordinis Camaldulenſis facile in commendam dentur, quando ipſa vacare contingit, quæ res ad nihilum deduces ipſam religionem amatam & honoratam a nobis, reperianturque in præſentiarum monaſteria ſancti Michaelis & ſancti Mathiæ de Muriano, & ſanctæ Mariæ Carcerum Paduæ optime & numero monachorum, & ho-

ANN. CHR. 1474.

bono regimine inſtituta & conditionata, quibus præſtandus eſt omnis favor, ne per commendationes hujuſmodi a norma & regula bene vivendi devient, & adnibilentur omnino. Vadit pars, quod pro conſervatione dictorum monaſteriorum ſcribatur, & committatur oratori noſtro in curia Romana, quod nactus opportunitatem ſupplicare & impetrare debeat ad ſummum pontificem, quod reſtantibus prælatis dictorum trium monaſteriorum in vita ſua, ſicut faciunt, & ..... in præſentiarum tam in ſpiritualibus, quam in temporalibus, dignetur de gratia ſpeciali concedere, quod moriente aliquo ipſorum trium prælatorum, per capitulum ipſius monaſterii, intervenientibus aliis duobus prælatis, fiat nova electio ad triennium, quæ valida ſit, tamquam ſi per ſedem apoſtolicam fuiſſet confirmata, & decedentibus aliis duobus, per capitula ſua cum duobus prælatis ſupervenientibus fieri debeat ſimiliter, & ita perpetuis temporibus de triennio in triennium fiat nova reformatio, conferendo quodlibet dictorum monaſteriorum aut aliorum, quæ eis de novo unirentur, conventione quinto-decimo quoque anno ſedi apoſtolicæ juxta taxam dictorum monaſteriorum, ut per hunc modum cultus divinus habeat debitum ſuum.

Ex ſpeciali itaque mandato capitum excelſi conſilii Decemvirorum demandata fuit executio hujus decreti prælatis monaſteriorum ſancti Michaelis & ſancti Mathiæ de Muriano, ceteriſque tunc adnexis ſub die XVIII. decembris hujus anni, præſertim quia decretum firmatum fuerat apoſtolica bulla, quæ incipir: *In ſuprema militantis eccleſiæ ſpecula*, data nonis decembris pontificatus Sixti papæ IV. anno quarto, quam ad Appendicem remirtimus.

XLI. De abbatia Camalduli Florentini, & de Avellana.

IDEM Romanus pontifex anno ſui quarto [a] Berardo Herulo Narnienſi S. R. E. cardinali & protectori Camaldulenſi in commendationem conceſſit monaſterium ſancti Salvatoris Camalduli-Florentini vacans ob mortem Lucæ Dathi poſtremi abbatis, cujus fructus erant tercenti Floreni, ea tamen lege, ut monachorum numerus non minueretur, bonave ipſius monaſterii non alienarentur. Berardus protectionem ordinis ſuſceperar poſt obirum Johannis ſancti Sixti cardinalis.

a §. *Brevia* 84. *A.* 5. 13.

Impetravir hoc anno ab eodem Sixto IV. Julianus S. R. E. cardinalis a Ruvere monaſterium ſanctæ Crucis Fontis-avellanæ in commendam. Scribens enim idem pontifex anno quarto die XIV. octobris Johanni-baptiſtæ de Bentivolis equiti & juriſconſulto: *De monaſterio*, inquit, *ſanctæ Crucis Avellanæ deſiderio tuo ſatisfeciſſemus, accedente præſertim non vulgari commendatione & interceſſione dilecti filii nobilis viri Friderici ducis Urbini S. R. E. confalonerii, niſi prius illud a nobis dilectus filius & nepos noſter cardinalis ſancti Petri ad Vincula impetraſſet.* Habetur Sixti epiſtola in theſauro noviſſimo Martene [b].

b *T. II. col.* 1471.

XLII. Monumenta aliquot hiſtorica.

MAPHÆUS Gherardus patriarcha Venetiarum ex commiſſione prædicti Romani pontificis data die VII. junii hujus anni exequutus eſt unionem parthenonis ſancti Angeli de Conrorra cum altero ſanctæ Crucis de Judaica Venetiarum, quam die XVIII. februarii anni 1440. primum præceperar Laurentio Juſtiniano epiſcopo Caſtellano Eugenius papa IV. ex [c] Cornelii eccleſiis Venetis.

c *Dec. I. pag.* 71.

Lucas Carduccius abbas Camaldulenſis eligitur hoc eodem anno a Sixto IV. epiſcopus Auximanus in Piceno. Is patria Florentinus, Nicolao patre, Petraque Foraboſchia matre natus poſt regimen monaſterii ſanctæ Mariæ-angelorum de Florentia, ad quod ex abbaria Florentina una cum Gometio abbate ttanſierat, poſt conrinuatum pluribus annis aliod regimen titulo abbatis in monaſterio ſancti Savini vel Sabini Pitarum, non

ſanctæ

ſanctæ Sabinæ, uti ſcribit Ughellius [a], quinto nonas decembris invitus ad ſedem Auximanam fuit aſſumptus. ANN. CHR. 1474.

Nicolaus de Tulmetio prior ſancti Mathiæ de Muriano propter abdicationem prioratus ſanctæ Mariæ de Rhua factam a Michaele de Venetiis, ipſum contulit Johanni Memmo monacho Camaldulenſi, committens Lucæ priori ſancti Benedicti de Fileto & vicario Montis-crucum & Porciliæ, ut Johannem in poſſeſſionem induceret. Datum die XXVIII. novembris M. CCCC. LXXIV. [a] T. I. col. 507.

Ad faciem exteriorem eccleſiæ ſanctæ Mariæ Sanæ-vallis de Fullina ſub vitrea feneſtra ad latus monaſterii, parieti incluſa eſt tabula marmorea, in qua inſculpta eſt ſequens inſcriptio: *Petrus Leono epiſcopus Cenetenſis & comes, atque hujus abbatiæ & beatæ Virginis templi perpetuus commendatarius id conſecravit anno Domini milleſimo quadringenteſimo ſeptuageſimo quarto die X. octobris*. Ipſius commendatarii nomen legitur in paginis ejus monaſterii ab anno 1464. poſt Petrum Barbum abbatem commendatarium cardinalem, inde Paulum II.

ROMANUS pontifex Sixtus IV. XIII. kalendas januarias pontificatus ſui anno V. ad normam ſimilium literarum, quas relaxaverat anno præterito pro monaſteriis ſancti Michaelis & ſancti Mathiæ ac ſanctæ Mariæ ad Carceres, nimirum, ut cedentibus vel decedentibus eorum prælatis abbates exinde triennales eligerentur, extendit pares literas ad monaſteria ſanctorum Apollinaris & Severi de Ravenna invicem unita, quæ jampridem obtinebat venerabilis frater Philippus S. R. E. cardinalis epiſcopus Portuenſis & major pœnitentiarius, qui commendæ ceſſerat, & ex diſpenſatione apoſtolica annuam quingentorum aureorum penſionem ſibi reſervaverat, volens, ut etiam in his monaſteriis Ravennatibus præficeretur abbas regularis triennalis; & quoniam monaſterium ſancti Michaelis de Muriano, auctore in primis Petro Donato abbate, cujus opera induſtria & labore res hæc peracta eſt, ejus penſionis perſolvendæ cardinali fidejuſſorem ſe dederat, propterea decrevit, ut prima futuri abbatis Claſſenſis electio ad prædictum abbatem & conventum ſpectaret. Transacto autem primo triennio abbatis Claſſenſis electio ad Claſſenſes monachos una cum interventu abbatis ſancti Michaelis pertineret, conventu ſancti Michaelis nullum amplius ſuffragium præſtante, exinde ab abbatibus ſancti Michaelis & Carcerum & a priore ſancti Mathiæ ſimul collectis abbas in eo monaſterio conſtitueretur. Ita ſimiliter cedentibus vel decedentibus abbatibus ſancti Michaelis & Carcerum, & priore ſancti Mathiæ abbas triennalis Claſſenſis cum aliis prælatis ſuperſtitibus eligeret priorem ſancti Mathiæ, vel abbates ſancti Michaelis & Carcerum. Dimiſſio abbatiarum ſancti Apollinaris & ſancti Severi, quam recepit a Philippo cardinale Bononienſis Petrus Donatus abbas ſancti Michaelis de Muriano, legitur in pagina archivi Claſſenſis circa hæc tempora ſcripta. Relata enim dilapidatione baſilicæ ſancti Apollinaris facta a Sigiſmundo Malateſta Ariminenſi domino, aſſentiente dicto cardinale Bononienſe, ſubjungitur: *His ita geſtis præfatus reverendiſſimus cardinalis vel faſtidio vel conſcientia motus, cum per ætatem ſciret ſe non diu in hac vita futurum, videretque, quod ex dictis abbatiis & parum & nihil perciperet, utpote qui nunquam ultra quadringentos ducatos eas locaſſet, quos tamen nunquam integre exigere potuiſſet, tali ſe onere exonerare conſtituit. Erant eo tempore, qui cum exiſtimarent præfatum reverendiſſimum dominum cardinalem cito e vivis migraturum, ut abbatias prædictas haberent, offerebant multo*

ANN. CHR. 1475. XLIII. Claſſenſia S. Apollinaris & S. Severi monaſteria uniuntur novæ congregationi.

ANN. CHR. 1475.

amplius de annua penſione, quam ex locatione annua perciperet, inter quos erat quidam presbyter Albanenſis ex Epiro. Hoc audiens reverendiſſimus pater domnus Petrus Donatus abbas perpetuus, non tamen conſecratus, ſancti Michaelis de Muriano Torcellanæ diœceſis ejuſdem ordinis regulam obſervantis, ductus zelo religionis Romam venit, & cum prælibato reverendiſſimo domino cardinale tractare cepit, ut ordini potius & huic ipſi regulam obſervanti memoratas abbatias, quam alteri cuidam relinqueret. Scilicet propter competitores, qui (ſicut ſupra diximus) maria & montes promittere non verebantur, difficultatis plurimum habuit, & in menſes quinque continuos hac una de cauſa cum quinque equis & ſeptem perſonis in hoſpitio permanſit in laboribus plurimis & intolerabili ſumptu, & ex una quidem parte propter zelum religionis ſuſceptam ſemel provinciam nollet deſerere, ac ſpem conficiendi negotii tantiſper haberet, ex alia vero ſi infecto negotio Venetias rediiſſet, timeret, ne ſine cauſa ſumptum tam grandem feciſſe argueretur, conditionibus, quæ a competitoribus dicto reverendiſſimo domino cardinali offerebantur, ſciens prudenſque acquievit; atque in hunc modum cum dicto reverendiſſimo domino cardinale convenit, ut debita quædam dictarum abbatiarum, quæ a præfato reverendiſſimo domino cardinale nunquam exigi potuerant, perſolveret. Inſuper modicum quid ſuppellectilis, quod in abbatiis prædictis remanſerat, ſecundum æſtimationem eo tempore factam perſolveretur, quorum quidem & ſuppellectilium & debitorum ſummam præter ea, quæ morbo conſumptis monachis his, apud quos ſervabantur, inſtrumenta quoque deperdita, aliter explicare non poſſumus; & præterea quolibet anno, quoad ipſe reverendiſſimus dominus cardinalis vixiſſet, quingentos ducatos Venetos novæ penſionis appenderet, atque hoc modo memoratus reverendiſſimus dominus cardinalis abbatias memoratas in manibus ſanctiſſimi domini noſtri moderni renuntiavit, & in conſiſtorio de conſilio & aſſenſu reverendiſſimorum dominorum cardinalium unioni abbatiarum ſancti Michaelis de Muriano Torcellanæ, & ſanctæ Mariæ de Carceribus Paduanæ diœceſis, & prioratus ſancti Mathiæ de Muriano ordinis memorati uniri curavit, reſervata ſibi quoad viveret, penſione, de qua ſupra, & quia uniones prædictæ ad hoc ſolum factæ ſunt, ut monaſteria memorata nulli amplius in commendam darentur, ac ne ex ipſis apoſtolica camera damnum ſentiret, ſi novi abbates ac priores fierent, qui annatam ſolvere debuiſſent, ordinatum fuit, ut decedentibus vel cedentibus ſancti Michaelis de Muriano, & ſanctæ Mariæ de Carceribus abbatibus perpetuis, & ſancti Mathiæ de Muriano priore ſimiliter, abbas vel prior triennalis per quoſdam in literis apoſtolicis nominatos eligeretur, qui dimidium fructuum cameræ apoſtolicæ ſolveret, et rurſus tranſactis quindecim annis dimidium. Quia vero monaſteria ſancti Apollinaris de Claſſe et ſancti Severi extra muros Ravennates non ſolum abbate, ſed etiam conventu carebant, ea prima vice per abbatem et conventum ſancti Michaelis de Muriano; finito vero primo triennio per conventum dictorum ſancti Apollinaris et ſancti Severi una cum quibuſdam aliis in literis apoſtolicis nominatis abbas ſimiliter triennalis eligeretur cum conditionibus, de quibus ſupra, videlicet, ut primus eorum dimidiam partem fructuum, et quindecim annis tranſactis, rurſus dimidiam ſolveret, qui tunc temporis abbas eſſe reperiretur, et ſic de quindecim in quindecim annis, prout in literis apoſtolicis ſupra inde confectis continetur &c.

a Epiſt. XXXIII.

De eadem renuntiatione hæc habet Petrus Delphinus in epiſtola [a] ad Lucam abbatem ſancti Viriani datam decimo kalendas ſeptembris hujus anni: *Negotium Claſſenſis monaſterii per aliquot menſes, ut noſti, cum reverendiſ-*

ANN. CHR. 1475.

verendiſſimo domino cardinale Bononienſe agitatum, optatum tandem feliceinque eventum ſortitum eſt. Expectamus ad dies paucos unionis bullam cujus minutam, ut vocant, frater Apollinaris noſter bis elapſis diebus Roma proficiſcens attulit ad nos, ea quidem forma, quam magnopere expetivimus. Namque, ut ſummatim eam perſtringam, cedit præfatus dominus cardinalis memoratæ abbatiæ, ea primum lege, ut cum hoc noſtro ſancti Michaelis monaſterio ac reliquis duobus ſanctæ Mariæ de Carceribus, divique Mathiæ uniatur, ſervata ſibi, dum vixerit, annua quingentorum aureorum penſione. Et quoniam conventus hic noſter auctore in primis patre noſtro abbate, cujus opera & induſtria, laboreque haud modico res hæc peracta eſt, ejus pecuniæ perſolvendæ ſe cardinali fidejuſſorem dedit, propterea decretum eſt, ut hæc prima tantum futuri abbatis Claſſenſis electio ad prædictum abbatem noſtrum, noſtrumque pariter conventum ſpectet. Qui abbas ad triennium conſtituendus eſt, ſecundum formam prioris bullæ, quam anno exacto impetravimus. Tranſacto autem triennio, abbatis electio ad ejuſdem Claſſenſis cœnobii monachos una cum abbate noſtro ſancti Michaelis verget, conventu hoc noſtro non amplius interveniente. Cum vero alia duo monaſteria ſanctæ Mariæ de Carceribus & ſancti Mathiæ per ceſſionem prælatorum vel deceſſionem bullæ prioris effectum ſortita fuerint, tunc & eorumdem monaſteriorum prælati ad ejuſmodi electionem in ferendis ſuffragiis convenient. Statim itaque acceptis a Romana curia unionis hujus bullis, quod ante dimidium proxime inſequentis menſis futurum ſperatur, eligemus inter nos abbatem monaſterio Claſſenſi per triennium præfuturum, & jubente Domino etiam profuturum, qui aliquot ex monachis noſtris ſecum ducet, ut monaſterium diu male adminiſtratum, & in quo ne minimum quidem obſervationis regularis veſtigium extat, priſtinam, ſi Deus annuerit, recuperet ſanctitatem, vivaturque in eo ſecundum beatiſſimi patris noſtri Benedicti traditionem, atque inſtituta ordinis.

Idem Romanus pontifex quarto kalendas decembris pontificatus ſui anno quinto commiſit epiſcopo Bitontino recuperationem bonorum monaſterii Vallis-caſtri Camaldulenſis ordinis, ad petitionem Juliani ſancti Petri ad Vincula cardinalis abbatis commendatarii, & conventus ejuſdem cœnobii; ex tabulario [a] ſancti Romualdi de Urbe.

a *Faſcic. XI.* 27.

Ex Foro-livienſibus archivis habemus hoc anno die quinta maji vicarium generalem epiſcopi Foro-livienſis contuliſſe & confirmaſſe præſentationem domni Thomæ de Thomaſiis de Ravenna ad plebem ſancti Laurentii de Valderundino vacantem per obitum domni Benedicti de Carendis de Ravenna monachi monaſterii ſancti Petri in Vinculis Ravennatenſis diœceſis Camaldulenſis ordinis de jure patronatus dicti monaſterii factam nomine reverendiſſimi domini Bartholomæi tituli ſancti Clementis presbyteri cardinalis commendatarii dicti monaſterii. Rogavit Philippus ab Aſtis notarius.

ANN. CHR. 1476. XLIV.

Obitus cardinalium commendatariorum Roverellæ & Calandrini.

OBIIT hoc anno S. R. E. cardinalis Bartholomæus Roverella commendatarius abbas monaſterii Vangaticienſis. Scribens VII. idus maji hujus anni Petrus Delphinus ad Petrum Donatum: *Dum hæc ſcribo*, inquit [b], *factus ſum certior, perlatum hodie illuſtriſſimo dominio nuncium reverendiſſimum dominum cardinalem Roverellam vita deceſſiſſe. Ejus ſane mortem acerbiſſime tuli, tum quia inter ceteros principes eccleſiaſticos morum gravitate & ſanctimonia pollebat, tum quia abbatia noſtri ordinis ipſi commendata, quando amplius recuperanda ſit, nullam ſpem relictam video.* Anno præterito Lucas abbas ſancti Viriani, ex epiſtola ejuſdem Delphini,

b. *Ep. XLVII.*

Ann. Chr. 1476.

ni [a], Romam hac de cauſa erat petiturus, ut coram commodius quam literis aut internunciis hoc negotium tractaret. Verum omnia incaſſum recidere, & poſt obitum cardinalis Roverellæ electus fuit in commendatarium Vangariciæ abbatem Leonellus Trottus Ferrarienſis, dimiſſa commenda prioratus ſanctæ Mariæ in Vado Ferrariæ.

a Ep. XXXIII.

Eodem anno menſe julio paucis menſibus poſt abdicatas abbatias ſancti Apollinaris & ſancti Severi in Claſſe deceſſit etiam Philippus Calandrinus S. R. E. alter cardinalis, cujus animam Delphino commendavit idem Petrus Donatus abbas ſancti Michaelis. *Commendas*, inquit Delphinus [b], *nobis animam defuncti. Prævenimus commendationem tuam pater; nuntiato ſiquidem nobis felici deceſſu reverendiſſimi domini, ſequenti die, ultima videlicet julii, Miſſam pro defuncto decantavimus, ſollemneſque celebravimus exequias, me quidem Sacerdotalibus induto, ceteris vero accenſas manibus candelas tenentibus. Poſtea omnibus in capitulum convocatis ſacerdotibus, ut triginta Miſſas, quas vocant, ſancti Gregorii, deincepsque ſexaginta, quas Dominæ ajunt, ſine intermiſſione celebrarent, injunxi, reliquiſque tam novitiis quam profeſſis, ut per octo dies veſperas mortuorum accuratius dicerent; converſis quoque, ut orationem Dominicam, Angelicamque centiés devote repeterent.* Immemor Romanus pontifex Sixtus eorum, quæ in conſiſtorio de conſilio & aſſenſu reverendiſſimorum cardinalium anno præcedenti ſemel firmata fuerant & ſtabilita inter Philippum cardinalem, & Petrum Donatum abbatem, eamdem penſionem vel partem poſt mortem cardinalis, ut habet ſuprarelata pagina Claſſenſis, reverendo patri epiſcopo Lunenſi (Antonio Parentucello Philippi cardinalis affini) contulit. Qua ſuper re perdiu in Romana curia litigatum fuit inter monachos novæ congregationis, & inter abbatiarum penſionarios, immo, ut videbimus, iterum malo fato commendata fuit abbatia Claſſenſis, pluraque ſuſtinuit ad multos annos incommoda, quæ fuſiſſime leguntur in epiſtolis ejuſdem Delphini.

b Ep. LI.

De nocturnis dæmonum infeſtationibus, quas patiebantur hoc tempore monachi ſancti Michaelis de Muriano, legendus eſt idem Delphinus in epiſtola LX. ad Petrum Donatum abbatem. Conſuluiſſe ſe aſſerit ea de cauſa *fratrem Michaelem Mediolanenſem, & fratrem Jacobum de Chai ſummos viros, ac prædicatores nobiliſſimos.*

ANNA-

ANNALES
CAMALDULENSES

LIBER SEXAGESIMUS-SEPTIMUS.

Ab anno Chriſti M.CCCC.LXXVII. *ad annum* M.CCCC.LXXXVII.

ANN. CHR. 1477.

1. Sixti IV. apoſtolica brevia.

SIXTUS IV. die ſecunda jatuarii ſpeciali ſua bulla facultatem fecit Leonardo Donati Bruni priori ſanctæ Mariæangelorum de Florentia, ut liceret ipſi recipere ad habitum & profeſſionem in dicto monaſterio decem viros regulares alterius ordinis, exceptis Cartuſianis, atque condere valeret leges & conſtitutiones, quæ tamen non adverſarentur regulis & inſtitutis Camaldulenſis ordinis, ex tabulario dicti monaſterii [a]. Eadem die ex Urbe [b] conceſſit monachis ejuſdem cœnobii, in perpetuum, ut ad conſervandam loci clauſuram, quoties contriti & confeſſi diebus quadrageſimæ viſitaverint ſeptem altaria ipſorum eccleſiæ, & ſubmiſſa voce recitaverint pſalmum *Miſerere*, idipſumque peregerint in cellis ſuis monachi incluſi, conſequerentur omnes indulgentias & remiſſionem peccatorum, quas conſequuntur ii, qui tempore quadrageſimæ loca adeunt Urbis pro ſtationibus aſſignata.

[a] *Num.* 206.
[b] *Num.* 226.

Idibus junii pontificatus ſui anno ſexto commiſit Petro Donato abbati ſancti Michaelis de Muriano, ut licentiam concederet fratribus ordinis Prædicatorum ampliandi conventum ſuum ſancti Petri de Muriano, quod una cum eccleſia noviſſime conflagraverat ut legitur tum apud Cornelium [c] in eccleſiis Torcellanis, tum in Bullario ejuſdem ordinis [d]. Iiſdem fratribus Prædicatoribus, qui degebant in conventu Utinenſi, hoc anno conſortes nobilis familiæ de Fonte-bono donarunt capellam ſanctæ Fuſcæ de Adiliaco, qua nunc utuntur pro hoſpitio. Fuerat ipſa capella donata Camaldulenſibus, & adjecta monaſterio ſancti Gottardi de Utino anno 1426. & antea fuerat ſacrarum virginum domicilium, cujus prioriſſa Margarita nominatur in pagina anni 1303. & moniales Palma & Palmira in altera pagina anni 1319. Converſo autem ſancti Gottardi monaſterio in Lœmocomium, deſiere Camaldulenſes ſedes ibidem habere.

[c] *T. II. pag.* 368.
[d] *T. III.* 553

II. Hiſtorica monumenta plurium monaſteriorum.

ANDREAS Vendramenus dux Venetiarum die XXX. junii indictione X. commendavit Nicolao Leono poteſtati & capitaneo Ravennæ eumdem

Petrum

Ann. Chr. 1477.

Petrum Donatum abbatem ſancti Michaelis, qui ad redimendam abbatiam Claſſis lites agebat contra Parentucellum epiſcopum Lunenſem, qui tercentorum ducatorum penſionem annuam ſibi aſſerebat ſuper ea abbatia contra conventiones ſtatutas olim cum cardinale Bononienſe commendatario & confirmatas a Romano pontifice Sixto, declarando mentem ſuam archiepiſcopo Ravennati; ex archivo Claſſenſi.

a Capſ. L. 1742.

Idem Petrus Donatus ex tabulario archiepiſcopali Ravennæ [a] erat conſervator hoc tempore jurium & bonorum monaſterii ſancti Vitalis de Ravenna.

Baptiſta Zenus S. R. E. cardinalis ſanctæ Mariæ in Porticu epiſcopus Vicetinus & apoſtolicæ ſedis legatus in Venetiarum, Florentiæ, Ferratiæ & Senarum dominiis die XXII. octobris pontificatus Sixti IV. anno VII. ex monaſterio ſancti Euſtachii de Nerveſia Tarviſinæ diœceſis indulgentiam plenariam conceſſit viſitantibus eccleſiam ſancti Pariſii de Tarviſio die Paraſceves, & in feſto ejuſdem ſancti Pariſii; ex collectione [b] monumentorum ad dictam eccleſiam ſpectantium. Scribit Delphinus [c] hoc anno tandem cardinales Venetos obtinuiſſe epiſcopatus ſuos.

b Num. XXXV.
c Ep. LXIV.
d Fol. 198.

Ex libro XXVIII. Reformationum populi Fabrianenſis [d] die IV. martii hujus anni in conſilio Credentiæ propoſitum fuit; „ quod reverendus „ dominus Agathenſis commendatarius abbatiæ Vallis-caſtri in animo ha- „ bet mittere obſervantiam in monaſterio ſancti Blaſii, & eo deferre cor- „ pus ſancti Romualdi ſuis ſumptibus; vellet propterea, ut mitteretur „ orator Romam, qui iſta peteret. Super qua propoſitione dominus Pe- „ trus Loyſius doctor legum clariſſimus & comes præſtantiſſimus de Be- „ nignis conſuluit, gratias referendas prædicto commendatario, & quod „ agatur, quod petit, ad votum. Die tertia junii [e] Angelus domini Be- „ nigni, qui orator communitatis iverat ad Urbem cauſa dicti corporis „ ſancti Romualdi, rediit. “

e Fol. 199.

Petrus Delphinus Ambroſium Sebenicenſem, qui præceptorem eatenus egerat in monaſterio ſancti Michaelis, virum ætate & moribus graviſſimum, cujuſque epiſtolas & orationes ab ipſo habitas apud dominium Venetum laudat, miſit inſtitutorem juventutis Bellunenſis ad Petrum Barotium epiſcopum [f].

f Ep. LXXXIV.

Ann. Chr. 1478. III.

Defuncto Mariotto eligitur generalis Hieronymus Griffonius.

DECESSIT hoc anno Mariottus prior generalis Camaldulenſis, qui cum propter infirmitatem valetudinis ſuæ ſacræ eremi ac Camalduli cœli frigidam intemperiem ſuſtinere non valeret, ut ſibi apud abbatiam Deciani immorari liceret, jampridem impetraverat. „ Quievit in „ pace quarto kalendas octobris in ædicula ſacelli eremi pro meritis ſan- „ ctiſſimæ domus conditus, “ ut ait Fortunius. Fama eſt corpus ipſius pene ſiccum, ſed integrum pone altare majus ſervari. Vir fuit doctrina, pietate rebuſque geſtis clarus, Beati quoque titulo in nonnullis catalogis noſtris inſignitus. Succeſſit in ejus locum Hieronymus Griffonius Florentinus decretorum doctor, prior generalis quadrageſimus-quartus, generalatus inſignibus honeſtatus quinto idus novembris, cujus electionem pontifex duodecimo kalendas decembris anno pontificatus ſui octavo comprobavit. Extat ſub die XX. novembris Sixti IV. bulla in archivo Fontis-boni [g], qua Hieronymum rite electum a capitulo congregationis confirmat ex abbate Burgenſe, decernens, quod monaſterium Burgi-ſancti-Sepulcri vacare per hanc promotionem minime intelligatur, volens proinde, ut ipſius regimen quoque ad vitam teneat. Præfuit is biennium, homo ætate quaſi quinquaginta annorum, dignitate vero apud contribules maximus, animo

g Brevia 87. A. 5. 24.

animo ſapientiſſimus, ad dicendum potentiſſimus, & circa negotia agenda ſicut nullus alter expertus, ut elogium ipſius texit, idem Fortunius. Ex tabulario Fontis-boni [a] habemus die XVII. junii anni 1479. octoviros bailiæ & cuſtodiæ imperii Florentini, viſa quadam deliberatione facta per dominos priores libertatis & vexilliferum juſtitiæ populi Florentini, viſo etiam & intellecto, quod idem Hieronymus electus & aſſumptus ad dictum prioratum eremi tempore prohibitionis, de qua in deliberatione, ſupplicavit & impetravit confirmationem ſuæ electionis a Sanctiſſimo, viſa defenſione ejuſdem ac præcipue ratione accommandiſiæ factæ anno 1382. communi Florentino de toto territorio præfatæ eremi, declaraſſe, dictum generalem non teneri renunciare dictæ ſuæ confirmationi, eumque abſolviſſe a pœnis & præjudiciis in deliberatione contentis; manu Baſilii Pacis alterius Zenobii Pacis notarii.

[a] §. Amiſſæ 4. A. 19.

IV. Mors & ſcripta Mauri Lapi monachi, S. Mathiæ de Muriano.

IPSO anno M. CCCC. LXXVIII. teſtimonio ejuſdem Fortunii [b], „ migravit ex hoc miſerabili hoſpitio plurimis perſecutionibus ſuperatis in monaſterio ſancti Mathiæ de Muriano ſeptimo idus novembris octuagenario major, cum quinquaginta fere annos in eo cœnobio peregiſſet, Maurus Lapi Florentinus monachus probatiſſimus & incorrupta obſervantia, doctis ac principibus viris ejus ſeculi notiſsimus. Is ex Carmelitano ad ſacram eremi militiam venerat, ut ipſe memoriæ prodidit hortatibus cujuſdam venerabilis ſanctimonialis Lucenſis motus. “ Hiſtoriam hanc Mauri ipſius verbis ſubjicimus.

[b] P. II. Lib. IV. cap. 12.

Anno Domini 1422. exiſtente mea parvitate in civitate, ubi natus ſum, annorum 32. & indignus ſubprior ſancti Petri Sigoli ordinis tunc Carmelitarum, vocatus ut Paulus ad aliter vivendum &c. *diſpoſui ire ad obſervantiam dicti ordinis, quæ dicitur Silva prope Florentiam ad ſex milliaria vel circa. Sin autem mihi impedimenta occurrerent a conventualibus meis, tentare ire ad ſacram eremum Camaldulenſem, quia jam audiveram alium ex dictis fratribus ibi fuiſſe ſanctæ vitæ atque Pariſienſem doctorem, qui fuit conſanguineus generalis Marioſſi, quique domnus Gregorius vocatus fuit. Ex cujus manibus, ut vidi & legi, eſt liber unus in ſancto Michaele noſtro de Muriano, qui* Diadema monachorum *vocatur, & alia theologica ſcripta vidi in ipſa ſacra eremo, & alibi per ordinem ſua manu & intellectu compoſita. Dicam ut potuero breviter, exiſtente mea exiguitate in illis anxietatibus. In ſomnis aut revelationibus ſuper magnum pullum ſine ſella & capiſtro videbar eſſe & ſine baculo, & ipſe ex planitie aſcendebat in montem. Ego vero timebam mortem, ſi ipſa beſtia faceret, quod minabatur ſæpe. Orabam cordialiter, ut me Deus adjuvaret in tanto periculo. Sed ſic ambulante illa beſtia fera occurrit juxta viam ſenex cum magna barba, ut moris erat antiquis temporibus, quando ſanctus Romualdus vivebat. Unde ipſa beſtia dimiſſa omni ferocitate ivit ad ipſum ſenem, & excitatus fui a ſomno, & valde lætus & conſolatus acceſſi, diſpenſante divina gratia, ad ipſam ſacram eremum; unde cum iſto concordavi, quod quædam antiqua virgo & propbetiſſa atque miraculis florens in civitate Lucana, & quamvis multum velata tunc propbetavit me ad ipſam eremum acceſſurum, ubi infinitas gratias recepi per annos novem & ulterius contra tentationes abſque mortali peccato, uti humiliter judicare poſſum. In ea eremo ad tempus officium geſſi prioris clauſtralis.*

„ Miſſus ſubinde ad ſancti Michaelis de Muriano cœnobium ab Ambroſio generale, exindeque ſemel familiæ ſancti Mathiæ adſcriptus, „ nunquam exinde revocari voluit. Conſumpſit Maurus omnem longævam „ ætatem in ſcribendis voluminibus, commentaria quædam rerum ſuorum „ tem-

Ann. Chr. 1478.

„ temporum quaſi edens ; narrat quippe ipſemet ſe millenos codices &
„ eo amplius & lectitaſſe, & reſcripſiſſe. Edidit vitam beati Laurentii Ju-
„ ſtiniani, vitam beati Petri de Sardinia, epiſtolam longiſsimam de dor-
„ mitione Ambroſii generalis ad Eugenium quartum pontificem, tracta-
„ tum itineris Terræ-ſanctæ, quam bis adivit. Redegit ad bibliothecam
„ ſancti Mathiæ omnia volumina nova, quæ circumferrentur. Inter quæ
„ habentur miracula facta in detectione corporis ſancti Romualdi, & plu-
„ rima alia, quæ nimis longum eſſet retexere; quæ omnia Theophylus
„ Balneenſis prior & Germanus Vecchius monachus ſuperioribus annis
„ mihi legenda, ſubdit Fortunius, cujus verba referimus, exhibuerunt.
„ Uſus eſt omnibus valde familiariter Sanctis ac magnis viris ejuſdem ſe-
„ culi, ad quos volumina literarum leguntur. Impetravit multa bona ſuo
„ cœnobio tam a Senatu & duce Veneto, quam ab aliis principibus &
„ potentibus viris, ſicut ex ipſius libris legere eſt. “ In veteri pagina monaſterii ſancti Mathiæ de Muriano apud Auguſtinium [a] tomo primo Scriptorum Venetorum legitur: *Anno Domini* 1478. *die* VII. *novembris domnus Maurus Lapius de Florensia monacbus ſacræ Camaldulenſis eremi profeſſus ſubprior ætate annorum* 88. *vel circa plenus virtutibus diem ſuum in Domino clauſit extremum, qui in boc ſancti Mathiæ monaſterio aſſidue, laudabiliter, & perſeveranser virtuoſe converſatus eſt annis* 46. *menſibus* 7. *vel circa. Fuit enim optimus mechanicus, & regularis vitæ zelantiſſimus obſervator, vigiliis, pſalmodiis, orationibus, lacbrymis & aliis bonis operibus deditus, cujus anima in pace requieſcat.* In altero ex ejus codicibus, quos conſcripſit, habetur: *Maurus fuit ex Florentia miſſus Lucam in pueritia ad fratres Carmeli, ubi ſtetit quatuordecim annis, inde ad eremum annis novem menſibus ſeptem; ad ſanctum Michaelem menſibus* 19. *inde ad ſanctum Mathiam.* Deinceps refertur catalogus ejus operum his verbis: *Rogatu Laurensii Juſtiniani vulgare fecit ejus opus de Humilisate. Itinerarium Terræ ſanctæ quater compoſuit; rogaverat ipſe Dominicum epiſcopum Torcellanum & Laurentium Caſtellanum, ut id opus aſſumerent, qui non potuerunt ob curas paſtorales. Dicavit autem ipſum opus Marco Barbo cardinali, quem optabat ire ad loca ſancta; dicavit autem ipſi, & Andreæ Contareno & Mauroceno; conſtat viginti & uno capitulis. Conſcripſit myſticam theologiam Dionyſii Carsuſiani; De virtute orandi Hugonis a ſancto Victore; Regulam & vitam quærentium dominum noſtrum Jeſum-chriſtum; De arca myſtica ſecundum Riccardum; De caritate perfecta juxta Hugonem a ſancto Victore; De ſeptem gradibus caritatis perfectæ juxta Riccardum; De vilitate humana ſancti Anſelmi; Breve itinerarium Bonaventuræ; Eumdem ſuper Salve regina; Dialogum conſolatorium animæ fratris Jacobi Capræ Januenſis in vulgari, qui combuſtus fuit requirente Johanne Marcanova; De gratiis agendis Deo vulgariter ſcriptum; Epiſtolam Hieronymi de locis ſanctis; Epiſtolam paſſaggii; De antiquo paſſaggio; Bullam Pii II. ad ducem Venetiarum de nova Cruciata; Breve ſummi pontificis ad cardinalem Nicænum legatum Venesum; Miracula ſancti Romualdi; Sermonem Hieronymi Pragenſis de ſancto Romualdo; Sermonem Nicolai Barbo de ſancto Romualdo; Sermonem de corpore Chriſti; Sermonem de eodem, forſitan cardinalis ſancti Sixti; Dialogum conſolatorium in caſibus fortuitis inter Jacobum de Ravenna, & Zampetrum de Villa civem Veronenſem; Tractatum de arte moriendi; Tractatum de ſeptem æternitatis itineribus editum a magiſtro Rodulpho de Bibriaco O. F. Minorum; Declarationes factas ab Eugenio* IV. *anno* 1439. *die* XXIII. *novembris in Florentia ad petitionem Nicolai de Ariſino, Ja-*

cobi

[a] Pag. 435.

cobi de Primaticiis de Bononia, & Franciſci de Bononia O. F. Minorum; Sermonem ad moniales de Tarviſio; Sermonem ſancti Bernardi de lapſu hominis; Ejuſdem de paſſione Chriſti; De ſeptem horis, quibus paſſus eſt Jeſus-chriſtus; Bernardi contemplationem primam ſuper paſſionem; Ejuſdem librum de Conſcientia; Revelationes ſanctæ Eliſabethæ; Laudes fratris Jacoponi Tudertini; Alias ejuſdem, & fratris Leonardi in commendationem beati Johannis Columbini Ingeſuatorum inſtitutoris & aliorum; Rythmos grammaticales in honorem ſancti Benedicti abbatis; Laudes fratris Dominici Cavalca; Lamentationem Virginis vulgari idiomate factam a fratre Henſelmino O. F. Eremitarum ſancti Auguſtini; Tractatum de Vita ſolitaria editum a Petro Damiani; Ejuſdem de finali judicio. Librum de arte bene moriendi compoſitum per domnum Euſebium a Mutina monachum & olim priorem ſanctæ Juſtinæ. ANN. CHR. 1478.

Exaratæ ſunt in alio codice epiſtolæ, quas ſcripſit, recepitque ipſe Maurus. Nomina eorum, qui literas ad Maurum dedere, ſunt Johannes Marca-nova famoſiſſimus doctor regens Bononiæ, Antoninus archiepiſcopus Florentinus, Deodatus abbas ſancti Chryſogoni Jaderæ, Mariottus prior generalis Camaldulenſis, Chriſtina de Barotiis prioriſſa ſanctæ Mariæ Angelorum de Muriano, Johannes de Sancto-miniato ordinis fratrum Prædicatorum, Dominicus de Guiraeis ejuſdem ordinis, Lucas de Carducciis prior ſanctæ Mariæ Angelorum de Florentia, Nicolaus Maurus poteſtas Opitergii, a quo etiam nuntium habuit de ſui electione in priorem ſancti Martini de Opitergio facta die v. julii anni 1448. Jacobinus de Bononia O. Prædicatorum, Marianus Cartuſianus, Benedictus (forte Æmilianus) Paduæ ſtudens 1449. Hieronymus Bembo canonicus de obſervantia ſancti Spiritus Venetiarum filius ſpectabilis viri domini Georgii, Lucas vicarius Montis-crucum, Andreas prior ſancti Johannis-baptiſtæ de Foſſa-clodia, Bartholomæus monachus ſtudens Bononiæ, Leonardus Dathus procurator ordinis & ſecretarius domini papæ anno 1455. frater Jacobus de Feſulis prior ſanctæ Mariæ de Rovereto ordinis Carmelitarum, ubi narrat Ducem Auſtriæ & epiſcopum Tridentinum eſſe excommunicatos anno 1462. Moyſes Contarenus poteſtas Rovereti 1461. frater Theodoricus librarius ſancti Dominici de Caſtello anno 1456. Ludovicus ex monaſterio Porciliæ, Dominicus epiſcopus Torcellanus occaſione novi prioris ſancti Mathiæ anno 1463. Johannes de Toſſignano epiſcopus Ferrarienſis, Petrus Foſcari primicerius ſancti Marci ſediſque apoſtolicæ protonotarius, Johannes Contareno ex Padua, magiſter Angelus de Criſtallinis, Chriſtophorus Maurus dux anno 1463. Nicolaus monachus ſancti Michaelis, abbas Camalduli Florentini Jacobus Odonus, Johannes abbas ſancti Michaelis de Arretio, Benedictus Ardighelli prior ſancti Salvatoris Venetiarum; Antonius Senenſis prior ſancti Chriſtophori de Muriano, aliique, inter quos reticendus non eſt Ludovicus Fuſcarenus inſignis doctor, eques patriciuſque Venetus, qui idibus junii anni 1461. Maurum *ſanctiſſimæ vitæ monachum* appellat, eumque *ab omnibus laudari* aſſerit in epiſtola ad ipſum Maurum data.

Scripſit autem Maurus literas ad Beſſarionem cardinalem Nicænum legatum Venetorum commorantem in monaſterio ſancti Georgii Venetiarum anno 1463. die XXII. novembris, ad eumdem Ludovicum Fuſcarenum Utini locumtenentem, ad Chriſtophorum Maurum ducem Venetiarum, ad Julianum abbatem ſanctæ Mariæ de Agnano, ad Gabrielem Contarenum Venetum doctorem & auditorem Rotæ anno 1471. Eodem anno Ludovico Fuſcareno & Andreæ Vendrameno oratoribus in Curia Romana, cardinali ſancti Marci, epiſcopo Maſſano, primicerio ſancti Marci, Juliano Florentino abbati pictori pontificio, immo ipſi pontifici Paulo II. com-

Ann. Chr. 1478. mendans monaſterium ſuum pro obtinendis indulgentiis. Sed de Mauro Lapi hæc ſufficiant.

V. De poemate monachi Avellanenſis tempore peſtis.

Cum Leonardus Gryphus Mediolanenſis Eugubinam regeret eccleſiam, „ coorta eſt, ait Sartius in Eugubinis epiſcopis [a], teterrima lues, quæ „ mortales multos ſuſtulit anno M. CD. LXXVIII. & inſequenti anno ex- „ tincta. Extat de ea re in archivo Armanno auctoris anonymi Italicum „ poema ipſi Leonardo inſcriptum; in quo bonus quidam monachus ex „ monaſterio ſanctæ Crucis Fontis-avellanæ ſanctum Ubaldum in viſu con- „ ſpexiſſe fingitur adeuntem & rogantem ſingulos beatos cœlites, qui apud „ Eugubinos maxime coluntur, ut una ſecum vellent Eugubinæ civitatis „ in tanta calamitate pereuntis patrocinium apud Deum optimum maxi- „ mum ſuſcipere. “

[a] Pag. 213.

VI. De Rodulpho Miſſirolo monacho electo epiſcopo Faventino.

Fridericus Manfredus a Galeoto & Carolo fratribus germanis Faventia pulſus eſt, ubi epiſcopum agebat, ſive potius inviſis moribus ejuſdem epiſcopi commotus clerus una & populus virum ad militaria potius quam ad ſacra munera factum ejecerunt, & unanimi ſuffragiorum inſpiratione in epiſcopum elegerunt Rodulphum Miſſirolum Faventinum monachum Camaldulenſem monaſterii ſancti Johannis priorem. De hiſce turbis altum apud omnes Faventinos ſcriptores ſilentium. Verumtamen indubia electionis Rodulphi teſtimonia extant in mſs. codicibus bibliothecæ ſancti Mathiæ Muriani; prior enim hujus monaſterii mandatum dedit [b] *reverendo patri domno Galeoto de Caſatis abbati ſancti Hippolyti de Faventia, ut acceptaret ceſſionem prioratus ſancti Johannis-baptiſtæ de Faventia a domno Rodulpho, & daret huic licentiam aſſentiendi ejus electioni in epiſcopum factæ a clero & populo Faventiæ, & hujus loco inſtituendi priorem ſancti Johannis domnum Franciſcum de Macebis de Faventia. Datum in præfato monaſterio ſancti Mathiæ de Muriano anno* M. CCCC. LXXVIII. *die octava octobris indictione* XII. *die jovis pontificatus Sixti* IV. *anno* VIII. *officii noſtri anno* XVII. Inter epiſtolas Petri Delphini habetur epiſtola [c] Jacobo monacho data decima die octobris hujus anni: *Venit hodie a me domnus prior ſancti Mathiæ, meque admonuit, electum in Faventinum epiſcopum priorem ſancti Johannis ejuſdem urbis*. Conjicere ſane licet res utcumque compoſitas fuiſſe, nam & ad annum 1484. Fridericus ſedit in epiſcopatu, & Rodulphus prior ſui monaſterii continuavit & deceſſit anno 1489. Hæc Cannetius in additionibus ad Italiam ſacram Ughellii [d].

Maphæus Gherardus patriarcha Venetiarum conſecravit altaria ſancti Johannis-baptiſtæ, & ſancti Petri in eccleſia præfata ſancti Mathiæ de Muriano die XX. auguſti [e].

[b] Reg. pag. 20.
[c] Ep. XCVIII.
[d] T. II. col. 505.
[e] Num. 145.

VII. Camaldulum Florentinum commendatum liberum dimittitur ordini.

Vigesima-quinta majî pontificatus ſui anno ſeptimo Sixtus IV. bulla ſua acceptavit renuntiationem factam a Berardo Herulo epiſcopo Sabinenſe & ordinis protectore abbatiæ ſancti Salvatoris Camalduli-Florentini, quam commendatam obtinebat, ſuppreſſit vero in ipſa titulum abbatialem, & in prioratum conſtituit conventualem, atque unitum voluit cum prioratu monaſterii ſancti Benedicti extra muros Florentiæ. Eadem die aliis literis ſuis præcepit, ut monachi utriuſque cœnobii congregarentur in alterutro ipſorum, & eligerent unius & alterius loci priores confirmandos poſtea a priore generali ordinis.

VIII. De abbatibus Vallis-caſtri, S. Urbani, S. Blaſii de Fabriano.

In parœciali eccleſia ſanctæ Mariæ de Ficano ſubjecta monaſterio Valle-caſtrenſi viſitur crux, in cujus pede legitur: M. CCCC. LXXVIII. *opus factum ſub regimine fratris Jacobi Gallici*, nempe Jacobi de Minutolis Lucenſis quidem, epiſcopi vero Nucerini, ſed præterea antiſtitis Agathenſis in Galliis, qui erat abbas commendatarius monaſterii Vallis-caſtri. Eccle-

ſia

ANN. CHR. 1478.

ſia Ficani temporibus anteactis appellabatur etiam *de Feneſtrellis*; diſtatque duobus milliaribus a Valle de Caſtro. Commendatarius trium monaſteriorum Vallis-caſtri, ſancti Urbani, & ſancti Blaſii unitorum Jacobus memoratur ſub annis etiam 1476. & 1477. Quoad præſides tum regulares, tum commendatarios horum monaſteriorum ex paginis Fabrianenſibus hi innoteſcunt. Ad annum 1432. abbas ſancti Urbani Bartholomæus Alenutii de caſtro Montis-abbatis. Ad annum 1444. 1452. 1456. Bartholomæus Stianus de Corſa de inſula Dalmatiæ abbas ſancti Urbani, Hilarianus Guillielmi de Sancto-laurentio ad annum 1464. Rodericus autem Borgia vicecancellarius, legatus Anconitanus & commendatarius ſancti Urbani ad annum 1457. Michael Johannis de Sancto-Laurentio abbas trium monaſteriorum ſub anno 1469. & ſequentibus. Johannes Paulus de Palmeriis Neapolitanus commendatarius ſancti Urbani, & ante ipſum Anſelmus commendatarius. Jacobus epiſcopus Agathenſis, ut mox diximus, annis 1476. 1477. & 1478. Anno 1483. Julianus Amadei de Florentia abbas trium abbatiarum. Julianus cardinalis Oſtienſis tituli ſancti Petri ad Vincula anno 1488. Anno 1494. Fatius Sanctorius de Viterbio ſcriptor apoſtolicus abbas trium monaſteriorum unitorum. Horum aliqui erant abbates regulares, alii commendatarii.

Johannes-gualbertus de Soderinis abbas ſancti Stephani de Cintorio archiepiſcopatus Piſani ordinis Camaldulenſis, & abbas ſancti Ægidii de Campriano diœceſis Arretinæ, & etiam prior ſancti Nicolai de Curte-luponis vallis Clanarum elegit in ſuum procuratorem Bartholomæum de Soderinis priorem ſancti Frigdiani de Florentia.

ANN. CHR. 1479.

IX.

Mors Petri Donati abbatis S. Michaelis de Muriano; ſuffectus Delphinus.

INFIRMABATUR tum itineribus, tum noxio aere annis præteritis frequenter Petrus Donatus abbas ſancti Michaelis de Muriano. Ceſſit tandem vi morbi, vel ſub finem anni elapſi, vel initiis hujus anni, plenuſque meritis occubuit præſul omni memoria dignus. Deplorat ipſius obitum Petrus Delphinus in epiſtola ad Hieronymum Griffonium priorem generalem [a], ſcripta quarto kalendas februarii hujus anni, qua poſt officia gratulationis ob evectionem ipſius Hieronymi ad ſupremam dignitatem, Petri Donati abbatis mortem ſignificat, ſeque datum in locum Donati abbatem ſancti Michaelis declarat. De Petro Donato hæc habet Jacobus Boldù Hieronymi filius Venetus patritius in oratione parentali Thomæ patriarchæ Venetiarum ejus fratris ad annum 1505. *Duo*, inquit, *Thomæ fratres, divi Michaelis ſacerdotium iniere, quorum alter Petrus nomine, qui & cœnobii illius ſanctiſſimus præſes fuit, diligentiſſimuſque inſtaurator, ob divinum pene ingenium, admirandamque doctrinam adeo claruit, ut uſque in hodiernam diem de ejus excellentiſſimis virtutibus quam abundantiſſime prædicetur. Quatuor ſanctitate inſignes ſorores habuit ad divum Servulum, quæ ſub beati Benedicti regula monaſticam uſque ad præſens vitam degunt.* Ante Jacobum Boldù hæc ad annum 1493. ſcripſerat ad eumdem Thomam patriarcham Bernardinus Gadolus de Petro & Ludovico ipſius fratribus: *Duo tui fratres in loco hoc*, hoc eſt in cœnobio ſancti Michaelis, *plurimis annis ſancte integerrimeque vixerunt; quorum alter in abbatia hac duodecim annis vixit, quo etiam tempore hoc noſtrum magnificentiſſimum extruxit templum, & tam integerrime, tantaque cum omnium & hujus monaſterii & totius religionis monachorum gratia præfuit, ut ejus memoriam nulla unquam ſit deletura oblivio*. Ludovici monachi Petri fratris extat in bibliotheca Saibante Veronæ ms. oratio ad Petrum fratrem *de præſtantia linguæ Græcæ*; in ea inter ceteros laudatur Leonardus Juſtinianus *præcipuus diale-*

[a] *Ep.* CV.

dialecticus , magnificentiſſimus philoſophus , digniſſimus tranſlator librorum Græcorum in Latinum ; & præſertim vitæ ſancti Nicolai ; de ea oratione verba facit Auguſtinius tomo I. Scriptorum Venetorum [a]. Præter ſorores virgines, tres alias, Catharinam uxorem Laurentii Zane, Chriſtinam nuptam Andreæ Gabriellio, aliam Homobono Gritti ſorores habuere Petrus & Ludovicus, Johannes & Thomas quatuor fratres. Hos omnes in lucem edidit Marina Lauretana ex conjuge Hermolao Donato ampliſſimo ſenatore, de quo mentionem facit Ambroſius in Hodœporico, legato Venetorum ad concilium Baſileenſe, cujus infandam necem profert ſepulcralis epigraphe, quæ legitur in clauſtro monaſterii noſtri ſancti Michaelis. HIC. JACET. V. CL. HERMOLAVS. DONATO. QVI. PER. INSIDIAS. GLADIO. IMPII. PRO. TVENDA. JVSTITIA. TRANSFIXVS. MAGNANIME. PARCENS. OCCVBVIT. DIE VII. NOVEMBRIS. M. CCCC. L. Petri Donati patrui fuere Hieronymus Andreæ filius divi Marci procurator, frater proinde Hermolai, & Laurentius Lauretanus frater Marinæ matris. Libenter ex codicibus dati & accepti monaſterii ſancti Michaelis de Muriano excerpſimus Petri Donati abbatis agnatos & affines, ut glorioſam ejus viri memoriam e tenebris excitaremus, cui congregatio ſancti Michaelis ſui inſtitutionem & initia ſua debet, cujus opera redemptæ fuere abbatiæ commendatæ, qui demum incepit, & quaſi perfecit magnificum ſancti Michaelis templum. Penicillo Tintoretti egregie expreſſa viſitur ipſius Petri effigies ad hominis altitudinem in noſtro monaſterio ſancti Michaelis.

a Pag. 175.

Electo Petro Delphino abbati ſancti Michaelis de Muriano vicariatus officium commiſit Hieronymus generalis [b], quod excutere humilitatis gratia Petrus curavit, & in Nicolaum priorem ſancti Mathiæ transferre, virum, præter ætatem, gravitate, prudentia, ingenio, & experientia inſignem; qua in re ei morem geſſit generalis.

b Epiſt. CVI.

X. Protector ordinis eligitur Franciſcus Piccolomineus cardinalis.

OBEUNTE menſe aprili Berardo Herulo Narnienſe Spoletano epiſcopo & S. R. E. cardinale ordinis Camaldulenſis protectore, in ejus locum ſuffecit Sixtus papa IV. hortatu ejuſdem Hieronymi generalis, Franciſcum Piccolomineum cardinalem Senenſem dictum, ut ex ſequenti Hieronymi ad Nicolaum priorem ſancti Mathiæ epiſtola.

Venerabili in Chriſto fratri noſtro domno Nicolao priori ſancti Mathiæ de Muriano vicario noſtro Venetiis.

Frater Hieronymus generalis ordinis Camaldulenſis ven. fratri noſtro ſalutem.

Puto admodum fraternitatem veſtram de reverendiſſimi domini cardinalis Spoletani protectoris noſtri obitu intellexiſſe ; cujus animæ Deus ipſe , uti ſperamus, æternam requiem parare dignatus ſit, pro qua re cupimus ab univerſis ordinis noſtri prælatis divina celebrari officia, Deique clementiam exorari, ſicque officii fraternitatis veſtræ erit, mentem hujuſmodi meam cunctis aperire, atque id, ut faciant, efficaciſſime expoſcere; quod tam gratum mihi, quam ex debito noſtro factum animadvertetur. Subſtituit hortatu noſtro ſanctiſſimus dominus noſter in ejus locum reverendiſſimum dominum cardinalem Senenſem, uſuſque eſt in ipſius electione dulciſſimis quibuſdam verbis, quæ nos maximopere affecerunt, prout ex verbis domni Sebaſtiani latoris præſentium diſcere poterit fraternitas veſtra, cui fidem in omnibus, quæ referet, adhibebit, & ſimul ab eodem aliquantiſper crocei ſuſcipiet noſtro nomine oblatum, animum noſtrum, non rem parvam intuebitur fraternitas veſtra, & ſe a nobis plurimum diligi exiſtimabit. Cujus rei indicium præbebo, ſi unquam, prout ſperamus, licuerit fraternitatem veſtram una cum reliquis ven. fratribus noſtris videre & alloqui, ſecumque diutius in dulciſſima converſatione recreare. Quam rem nulla alia ex cauſa magis deſidero,

niſi

ANN. CHR. 1479.

niſi ut ſimul de optima ordinis reformatione tractare poſſimus cum paternitatibus veſtris, quas ſcio optimum fore religionis noſtræ membrum, optimeque modum tenere relevationis noſtræ in melius. Valeat fraternitas veſtra, & pro nobis jugiter oret. Ex noſtro monaſterio Fontis-boni XXX. *aprilis* M. CCCC. LXXIX. De cardinale Senenſe ait Delphinus [a], *quod præter ſummam, quam obtinebat apud pontificem gratiam, ejus erat integritatis & probitatis, ut monachus magis quam cardinalis exiſtimaretur.*

a Epiſt. CXVI.

XI. Urbanus Malumbra factus abbas Claſſenſis.

MORTUO primo abbate regulari Claſſenſe poſt recuperatum monaſterium, electus fuerat anno præterito a Petro Donato abbate ſancti Michaelis una cum inſtrumentis procurationis abbatis Carcerum & prioris ſancti Mathiæ, Jacobus monachus ſancti Michaelis de Muriano, ſed ipſi quoque obeunti intra paucos dies ab electione ſucceſſor datus fuit anno præſenti nonis martii [b] alter ſancti Michaelis cœnobita Urbanus Malumbra electus a Petro Delphino Donati ſucceſſore & abbate ſancti Michaelis, licet Claſſenſes monachi alium ſibi ſuffeciſſent in abbatem Arſenium nomine, qui ſponte ceſſit tamen. Initiis regiminis Urbani compoſita fuit lis, quam patiebatur monaſterium Claſſenſe cum camera apoſtolica, & cum epiſcopo Lunenſe ratione annatæ & penſionis, conveniente ſummo pontifice Sixto IV. cum cardinale Senenſe ordinis protectore, ut univerſa pecunia, quam ipſe remiſerat monaſterio Claſſenſi, expenderetur in reſtaurationem ædificiorum ejuſdem cœnobii, ſignumque marmoreum ſuæ ſanctitatis muro fabricæ apponeretur in monumentum & teſtimonium pietatis & liberalitatis ejus. Anno itaque ſequenti quingenti aurei in reparando monaſterio erogati fuere.

b Ep. CVIII. & CIX.

XII. Obitus Nicolai de Tulmetio prioris S. Mathiæ de Muriano.

TERTIUS, qui deceſſit hoc anno pridie nonas auguſti fuit idem prior ſancti Mathiæ de Muriano, Nicolaus de Tulmetio monachus olim ſancti Michaelis. Venerabilem titulum *Beati* obtinet apud Germanum de Vecchiis Utinenſem, qui ſeculo ſequenti vixit in monaſterio eodem ſancti Mathiæ, quo elogio ornatur in eo opere, quod *Nemeſis* inſcribitur, quod ms. ſervabatur olim apud Juſtum Fontaninium archiepiſcopum Ancyranum. Quinquaginta annos in monaſtico habitu vitam religioſiſſime duxiſſe, *virum ſingularis prudentiæ & manſuetudinis* aſſerit Delphinus [c]. Succeſſit Nicolao invitus Lucas Veronenſis prior ſancti Benedicti de Fileto, retento hocce beneficio; iſque primus electus fuit prior triennalis ad normam Sixtinæ bullæ pro congregatione ſancti Michaelis.

c Ep. CXX.

ANN. CHR. 1480.

XIII. Erectio monaſterior. Balnei & Poplenæ in abbatias.

EREXIT hoc anno pontificatus ſui nono die vigeſima-ſexta junii [d] Sixtus IV. Romanus pontifex prioratus ſanctæ Mariæ in Balneo, & ſanctæ Mariæ de Poplena in abbatias, ſuppreſſo in iis titulo priorali. In miſſali tamen veteri membranaceo monaſterii ſanctæ Mariæ-angelorum de Florentia factum hoc fuiſſe ad XV. kalendas julii legitur: *Hodie nomen prioriæ monaſterii ſanctæ Mariæ in Balneo creatum eſt in nomen abbatiæ per papam Sixtum* IV. *anno* M. CCCC. LXXX. Duodecimo autem kalendas julii adnotatur: *Dedicatio hujus eccleſiæ ſanctæ Mariæ in Balneo*; ex quo conficitur, quod Miſſale hocce pertinebat ad præfatam abbatiam Balneenſem. Regebat monaſterium Balnei Benedictus Tenaeius, de quo hæc profert Fortunius [e]: „ Fuit Benedictus a Planeto Galeatæ, vir multa prudentia & plurimo rerum uſu. Quapropter non parum amplificationi „ cœnobii operam dedit, potiſſimum vero illud ex prioratu abbatiam „ fieri ex apoſtolica munificentia impetravit, quemadmodum ex elogio ibi „ conſtat hujuſmodi: *Sixtus Quartus pontifex maximus Benedicto Tenacio*

priore

d §. Uno. 21. A. 5. 3.

e P. II. lib. III. cap. 23.

ANN. CHR. 1480.

„ *priore ſupplicante, hoc monaſterium abbatiæ donavit dignitate*. Item carmen Johannis Rubei Balneenſis.

Hanc abbas decorat Benedictus Virginis ædem,
Patria natale eſt, cui Galeata ſolum.
Plebs fuerat templum, quarti quod tempore Sixti
Pontificis ſtuduit præſulis eſſe ſedem.

Miratur tamen Fortunius, „ quomodo origo abbatialis dignitatis ipſi Be-
„ nedicto adſcribatur, ſiquidem pateat ex monumentis cœnobii, qualiter an-
„ no 1412. Lazarus Venetus erat abbas; anno item 1449. Michael abbas
„ magiſtratum cum Simone Balneenſe abbate Agnani permutavit, Nico-
„ lao quinto papa probante, ſexto nonas octobris anno ſecundo. “ Unde conjecturam facit eam dignitatem longe antea obtentam fuiſſe, ſed abrogatam, rurſus Benedicti ſtudio reſtitutam eſſe. Sed videantur, quæ diximus ad annum 1412. de Lazaro Veneto, quem eodem anno 1412. priorem etiam appellatum novimus, nilque facilius eſt, quam ut prælatus modo prior, modo abbas vocetur. Hoc ipſo „ anno 1480. Benedictus Te-
„ nacius adhuc prior, teſtimonio ejuſdem Fortunii, recuperavit eccleſiam
„ ſancti Bartholomæi Corzani. Dedit operam præterea requirendo corpo-
„ ri beatæ Agnetis, quæ Sarſinæ oriunda fuiſſe perhibetur, quieſcitque in
„ templo caſtri Pereti-parvi, ejus corpus ad abbatiam transferendi cau-
„ ſa, ubi eſt ejus altare, quod a Balneatoribus multa aditur devotione.
„ Ferunt enim, quod in die ejus natalis aquæ balnearum extra morem
„ lucem emittere ſolent, & concreſcere. Unde ejus memoria celebris de-
„ creto municipali quoque redditur. Sed quibuſdam emergentibus pertur-
„ bationibus, negotium conficere non valuit. “

XIV. Poſtrema facta Hieronymi generalis & abbatis Burgenſis, ac mors.

MENSE majo celebratum fuit capitulum generale ordinis, convocante Hieronymo priore generali, in monaſterio ſancti Salvatoris Camalduli-Florentini; id liquet ex electione facta de Alexandro Alamanni Luci capellano a Genevra de Martinis abbatiſſa ejuſdem parthenonis die xx. maji, ut nomine ſuo intereſſet eidem capitulo; ex archivo dicti loci [a].

Idem Hieronymus prior generalis hoc anno eccleſias ſancti Petri de Teranzaula & ſancti Blaſii de Arſitio manuales Decianenſis monaſterii in territorio comitum de Monte-dolio ſitas, invicemque inter ſe unitas, quarumque collationes ſpectabant ad dictum monaſterium, unitas de cetero copulataſque voluit ipſi Decianenſi abbatiæ.

Demolivit pariter eccleſiam ſanctorum Jacobi & Chriſtophori caſtri Mojonæ ruinam minantem, inque aptiore loco ædificavit ex conceſſione Franciſci Piccolominei cardinalis & protectoris ordinis, vigore literarum datarum die vigeſima-ſecunda februarii [b].

Antonium Berti abbatem Roſæ Senarum conſtituit vicarium ſuum in diœceſi Senenſi, in qua exſurgebant duodecim loca monachorum Camaldulenſium; ex archivo ejuſdem monaſterii Roſæ [c].

Sed inter has multiplices curas moritur hoc ipſo anno idem Hieronymus prior pridie kalendas novembris, ſepultus, ait Fortunius, in Urbe ad eccleſiam ſanctæ Mariæ ſuper Minervam, ex laterum doloribus acerbiſſime exagitatus. Extat ſuper ipſius obitu, qui & Burgenſem abbatiam in commendam obtinebat, epiſtola Franciſci cardinalis Senenſis, quam ex libro communis Burgenſis [d] ſubjungimus.

Magnificis viris conſervatoribus populi, & vexillifero juſtitiæ Burgi amicis noſtris cariſſimis F. ſancti Euſtachii cardinalis Senenſis.

a *Num.* 89.

b *Conceſſiones.*

c *Num.* 348.

d *Ab an.* 1481. *ad* 1500. *pag.* 12.

Magnifici

Magnifici viri amici noſtri cariſſimi . Vidimus literas veſtras , quibus quam gravis & detrimentoſus fuerit vobis reverendi patris generalis Camaldulenſis abbatis veſtri obitus , plane cognoſcimus. Et certe jacturam graviſſimam hoc tempore paſſi ſumus omnes ex tanti viri amiſſione , qui ſuis digniſſimis virtutibus non ſolum abbatiam veſtram Burgenſem , ſed totam religionem Camaldulenſem illuſtrabat . Verum acquieſcendum eſt voluntati Dei æquo animo , & implorandum auxilium , ut & vobis, & religioni virum reſtituat, qui totus concipiat res ardentiſſime tractare , & prodeſſe , ut defunctus pater, qui totis viribus & affectu illis incumbebat . Ceterum quantum ad electionem factam & alia , quæ monaſterium veſtrum concernunt, cum varie intellexerimus, & maturius rem geſtam intelligere cupiamus, mittimus iſtbuc reverendos patres abbates de Arretio, & de Poplena plene de noſtra mente inſtructos, ut illis placeat in dicendis fidem habere. Nos parati ſumus & erimus ſemper , ut abbatiæ veſtræ de digno abbate provideatur, vobis grato, & abbatiæ neceſſario. Valete. Senis die XII. *novembris.* M. CCCC. LXXX.

Ipſa die idem cardinalis ſcripſit Johanni abbati ſancti Michaelis de Arretio, & alteri Johanni abbati Poplenæ, ut *attenta calamitoſa & damnoſa morte generalis Camaldulenſis , & periculo cunctationis in providenda abbatia Burgi, quæ amiſſo paſtore alium per concordiam capituli ſui eligere conſtituit , ac electione facta cujuſdam nobilis viri ordinis Camaldulenſis ſcientia & moribus probatiſsimi, Burgum ipſi accedant, ac examinent , an electio capitulo & communi Burgenſi placeat, pro obtinenda confirmatione electi a ſummo pontifice.* Electus fuit Simon de Gratianis, qui ad plures annos abbatiam Burgenſem rexit.

XV. Petrus Delphinus abbas S. Michaelis de Muriano eligitur generalis.

VIDUATO itaque paſtore ordine Camaldulenſi Sixtus IV. mandavit die quarta decembris [a] Majori eremi, ut omnes, ad quos electio ſpectaret, moneret, quatenus ad electionem novi prioris devenirent, poſthabitis privatis affectibus. Electus fuit decima die ejus menſis in priorem generalem Petrus Delphinus abbas ſancti Michaelis de Muriano, ut hic de ſua electione certiorem facit ipſa die [b] Petrum Barotium epiſcopum Bellunenſem. Decima-quinta januarii anni ſequentis Romanus pontifex Petri electionem confirmavit, ſanavitque, quatenus indigeret. Abbas autem ſancti Michaelis electus fuit Benedictus Juſtinopolitanus, & poſt aliquot menſes Bonaventura Veronenſis prior Montis-crucum , commutatis inter ſe monaſteriis.

a §. *Brevia* 90. *A.* 5. 8.

b *P. I. lib.I.ep. I.*

In eodem Burgo-ſancti-Sepulcri deceſſit hoc anno die quarta-decima ſeptembris beata Anſroſina ſive Euphraſia vidua, poſtea ſanctimonialis parthenonis ſanctæ Catharinæ ordinis Camaldulenſis juxta Cinellium in chronico ms. dicti oppidi . Idem Cinellius refert floruiſſe & obiiſſe in eodem monaſterio celebris famæ nomine Archangelam a Nurſia , Apolloniam Alberti , Dorotheam & Philippam moniales ipſius monaſterii . Jacobillius [c] aſſerit introductas in idem monaſterium anno 1420. moniales ordinis ſancti Franciſci ; quod veritati conſonum non eſt , cum poſt duodecennium nempe anno 1432. tempore Ambroſii prioris generalis moniales eſſent ordinis Camaldulenſis ; quod conſtat ex ejus hodœporico.

c *T. II. pag.* 244.

XVI. Lucæ Carduccii epiſcopi Auximani geſta & obitus.

SANCTO fine quievit [d] etiam Lucas Carduccius ex monacho Camaldulenſi epiſcopus Auximanus poſt ſex concreditæ ſibi eccleſiæ regiminis annos. In vita ſanctæ Sperandeæ legitur eumdem epiſcopum Lucam viſitaſſe corpus ipſius ſanctæ. *Anno vero ante mortem, ſcilicet* M. CCCC. LXXIX. *indictione duodecima, tempore ſanctiſſimi in Chriſto patris & domini noſtri*

d *Martorelli pag.* 428.

Ann. Chr. 1480.

domini Sixti Divina providentia papæ quarti , præſidente in eccleſia Auximana reverendiſſimo in Chriſto patre & domino domino Luca Carducio de Florentia, ipſe epiſcopus audiens de ſancto Leopardo, maximam erga Sanctum habuit devotionem , & perquirens cum ſuis canonicis , ſi poſſibile eſt dictum corpus videre , reſponſum fuit a canonicis antiquioribus , quod multi alii epiſcopi videre cupierunt , & tamen nullus auſus fuit manus mittere ad perquirendum . Poſtea die trigeſima menſis octobris infraſcriptos canonicos convocavit poſt horam veſpertinam &c. *Et congregati omnes inſimul prope altare majus ſancti Leopardi, reverendiſſimus dominus epiſcopus ſupradictus ſermonem fecit exhortando omnes ad bene vivendum , & devotionem habere erga patrem noſtrum ſanctiſsimum Chriſti confeſſorem Leopardum , & qualiter ipſe cupiebat videre corpus ejus , quando eſſet datum deſuper* &c. *omnes unanimiter uno ore cum gemitibus & lacrymis hoc expoſtulabant. Hæc audiens ſupradictus dominus Lucas epiſcopus licentiam dedit & benedictionem, ut cum omni devotione & diligentia ſanctum corpus perquireretur. Hoc facto fores eccleſiæ clauſæ fuerunt, & incontinenti ceperunt ſupraſcripti domini canonici fodere retro altare majus dictæ eccleſiæ, fodiendo devenerunt ad quemdam murum ex lapide cocto arena & calcina factum ita durum, quod cum ſcarpellis frangere opportebat . Et videntes altare majus ex marmore facto fundatum eſſe ſuper hunc murum , deliberatum fuit ad modum unius feneſtræ illum ſolummodo aperire. Hoc facto inventum fuit culmen ſive ſummitas unius arcæ ſaxeæ, & incontinenti æſtimatum fuit illam eſſe arcam, ubi jacebat ſanctum corpus. Poſtea concavatum fuit magis ſubtus, & inventa fuit arca ſaxea grandis, qua viſa omnes gaviſi fuere. Deinde deliberatum fuit, quod fieret una feneſtrula in lapide, qui ſupra hanc arcam jacebat, ad hoc ut ſanctum corpus videretur . Facta qua feneſtrula inventum fuit corpus magnum & integrum, prout nunc ſtat, & videri poteſt ab omnibus congruis temporibus . Revelatum fuit per certos canonicos magnificis dominis prioribus, & hoc ex parte domini epiſcopi. Qui domini priores hæc intelligentes nuntiaverunt ſuis concivibus, & aſſociati cum maxima comitiva civium venerunt uſque ad locum , videnteſque tam mirum, quod & patres eorum videre non potuerunt , cum lacrymis ex ſumma ſpirituali alacritate laudes Deo dederunt , & quia in antivigilia hujus glorioſiſsimi Sancti hæc fuerunt, crevit devotio & alacritas, publicatum fuit omnibus per civitatem degentibus, campanæ eccleſiam invitabant , populus jubilabat, infirmi congratulabatur , & multi ſurgebant, ſacerdotes ſacrificia Deo offerebant pro delictis & peccatis populi* &c. ut legitur tum apud Ughellium, tum apud eruditum Auximanæ eccleſiæ presbyterum Dominicum Pannellium in memoriis ſancti Leopardi epiſcopi Auximani [a].

a *Pag.* 36.

Parum ſupervixit pius epiſcopus huic inventioni , & præſenti anno ad Deum tranſiit ſepultus in medio cathedralis eccleſiæ cum hac nuda inſcriptione*: Lucas Carduccius epiſcopus Auximanus* M. CCCC. LXXX.

XVII. Res ad plura monaſteria ſpectantes.

PETRUS de Cironibus Parmenſis impetrato beneficio ſanctæ Sophiæ villæ Canari collato ſibi ab epiſcopo Ferrarienſi , animadvertens beneficium illud ſpectare ad abbatiam Claſſenſem, ipſum iterum impetravit ab Urbano Malumbra abbate ſancti Apollinaris & ſancti Severi de Claſſe , qui ei contulit die prima martii.

Fratri Antonio de Pedemontio eremitæ conceſſum fuit a monachis Vallis-caſtri ad incolendum oratorium ſancti Blaſioli poſitum in territorio Porcarellæ Vallis-arenæ.

Johannes de Nicolinis, ut ſcribit ad ipſum Marſilius Ficinus , vigeſimo-quinto ætatis ſuæ anno creatus a Sixto IV. archiepiſcopus Amalphitanus,

tanus,

tanus, deinde Athenienſis, & epiſcopus Virdunenſis, erat commendatarius abbas ſanctæ Mariæ de Agnano, ex tabulario [a] monaſterii ſanctæ Mariæ in Gradibus. ANN. CHR. 1480.

Summa Hoſtienſis typis Venetis edita anno 1489. die XII. decembris, hoc anno nuncupatoria epiſtola dicata fuit a Petro Altignani reverendiſſimo in Chriſto patri Maphæo Gherardo patriarchæ Venetiarum. Laudatur in ea epiſtola Maphæi *manſuetudo & miſericordia in pauperes, erubeſcentes præſertim, & imitator* dicitur *Laurentii Juſtiniani*. a Num. 689.

Raynaldus Urſinus archiepiſcopus Florentinus conſtituitur viſitator monaſteriorum Camaldulenſium ſuæ diœceſis; ex tabulario Fontis-boni, & ex chronico Baroncioii [b]. b Pag. 525.

Moniales ſancti Georgli de Apibus transferuntur ad monaſterium urbanum Omnium Sanctorum Senenſis urbis. Decreverat ſiquidem Pius II. anno 1463. & mandaverat vicario archiepiſcopi Senenſis, ut monaſteria monialium extra urbem adnecteret monaſteriis intra urbem fundatis & eo modo provideret indemnitati & quieti monialium ab urbe diſſitarum, quæ Deo ferventius intra urbem poterant famulari; ex archivo Omnium Sanctorum io codice ſignato numero 82. [c] c Pag. 6.

In eccleſia plebis Soaræ, ſed modo prope eccleſiam, legitur hæc inſcriptio: *Tempore domni P. Simonis hoc templum hædificatum eſt* M.CCCC. LXXX.

„ INTER monachos, quos in cœnobium Valle-caſtrenſe collocavit Jacobus Nucerinus epiſcopus & Agathenſis, commendatarius ejuſdem „ cœnobii ſub Juliano regulari abbate, fuete Thaddæus ſacerdos & Rochus „ converſus, qui, reſte Fortunio, nocturno tempore clanculum monumen„ tum ſancti patris Romualdi invadentes, eoque cuneis ac ſtipibus per „ vim aperto, ſacroſanctum corpus ſacrilegis manibus aggreſſi ſunt in fruſta „ concidere, quod in ſaccum paratum feſtinabundi recondentes, ſaccum ip„ ſum in cubiculum alterius eorum tacitiſſimi abſcondere, ſive ut ſacras re„ liquias in patriam ſuam, ſive ad cœnobium Claſſis congruo deinde tempore „ deferrent. Quod, ut certius ab illis fieri poſſet, mane facto, ipſi primi „ rumorem aſtutiſſimi tollunt, temeratum fuiſſe monumentum prodentes. „ Tunc accurrente Juliano abbate cum fratribus, exulcerati ſunt adeo om„ nium animi, ut vix ſubſiſtere poſſent. Uſus autem fruſtra omni diligentia „ in requireodo ſacratiſſimum corpus aliquot dies, denique ad Fabrianenſium „ confugit auxilium, qui non ignorantes, quantum theſaurum amiſiſſent, „ congregato concilio populi, municipali ſtatuerunt decreto (ſicut in „ primo libro Statutorum rubrica decima habetur) ut rectores ſingu„ li Fabrianenſis territorii in ejus perſcrutatione omni diligentia in„ cumbereot, inventumque Fabrianum deferri facerent, re ad priores „ ante omnia renuntiata, ut congregari poſſet concilium populi, decerne„ returque, quo honore ac reverentia recipi, aſſociarique deberet. Inte„ rea cum nullis indiciis detegeretur ſacrilegium, fures monachi (ſicut „ peccatum peccato addi frequentius ſolet) argenteis nobilioribus ex ſa„ crario ablatis de diſceſſione facieoda conſilium ineunt. Igitur quadam „ die aſinam a quodam ruſtico Porcarellæ commodato accipientes ad Maſ„ ſaccium oppidum recta pergunt, ubi a Romualdo præpoſito abbate ſan„ cti Laurentii hoſpitio nocturno ſuſcepti, ſubter ſcalam ſaccum diligen„ ter reponunt, quod mane rapientes, vix orta luce, recta Æſim con„ tendunt, ubi in ſuburbio ſancti Floriani ad hoſpitium Melchioris, exo„ nerato jumento ſaccum in cubiculo aſſignato recondunt, factaque refe-

ANN. CHR. 1481. XVIII. Tranſlatio corporis S. Romualdi Fabrianum.

Ann. Chr. 1481.

„ ctione feſtini in urbem vadunt, ut argentea vaſa vendant, ne pecuniæ
„ in itinere deſint. Sed divina præventi ira, repente oculorum viſum amit-
„ tunt, impoteſque mentis effecti, huc illucque per civitatem vagantur.
„ Interea abbas Vallis-caſtri eorum cognira fuga, duos miſerat monachos,
„ qui illos in itinere opprimerent, qui in Maſſaccio de eorum immatu-
„ ro diſceſſu intelligentes, feſtinato & ipſi Æſium proficiſcuntur. Inter
„ hæc in caupona prodigium oritur hujuſmodi. Filius quippe cauponis in-
„ fans ante cubiculum, ubi ſaccus relictus fuerat, tranſitum faciens, ecce
„ videt per rimas oſtii flammas ardentiſſimas exire, exclamabatque, ad
„ ignem, ad ignem. Tunc eo concurrente patre cum aliis, qui in diver-
„ ſorio erant, dum alii aquam haurire & importare feſtinant, hoſpes
„ feſtinaro oſtium aperuit, intuſque repente ignis extinguitur, adeout nul-
„ lius flammæ veſtigia quoque appareant ibidem. Tunc ſacroſanctis reli-
„ quiis in ſacco inventis, illico quod monachi ſacrum corpus aliquod fu-
„ rati fuiſſent, facta eſt conjectura. Quando ecce monachi ab abbate Val-
„ lis-caſtri miſſi ſuperveniunt, & rei ſeriem ad unguem explicant. Res
„ igitur epiſcopo renuntiatur, perquiruntur ſacrilegi monachi, qui deni-
„ que producti adhibitis tormenris facinus confitentur, & in carcerem de-
„ truduntur. Exinde epiſcopus congregaris clericis & omni populo, ſacro-
„ ſanctas reliquias decenter compoſitas ad majorem baſilicam facta ſup-
„ plicatione ſollemni deducit. Ibi autem erecta eſt ſancto patri Romual-
„ do ara uſque in hodiernam diem. Quæ cum ad aures Juliani abbatis
„ Vallis-caſtri perlata fuiſſent, ille non ſegnis feſtinato ad epiſcopum per-
„ venit, ſuppliciter flagitans ſibi ſacroſanctas reliquias reſtitui. Quas cum
„ obtinere non potuiſſet, Fabrianum remigrat, Fabrianenſiſque populi ma-
„ xime intereſſe prioribus prædicat, Æſinatum injuriam vindicare, & ſa-
„ cratiſſimum corpus redimere; nimirum qui theſauri ſancti Romualdi
„ tot annos hæredes cuſtodeſque fuiſſent. Igitur ſublato per oppidum ru-
„ more, confluit in forum omnis populi multitudo, nec deſunt, qui ar-
„ mata manu Æſinates adoriendos eſſe tumultuando judicent. Ceterum
„ ſenioribus obſiſtentibus, cogitur denique concilium reformationis ac po-
„ puli ad decimum kalendas januarias. Currebat tunc annus a conceptu
„ Gbriſti 1480. Interfuit, præfuitque concilio generalis Silveſtrinorum,
„ cujus potiſsimum hortatibus ſumma rei in priores & quatuor de con-
„ cilio ſeligendos collata. Qui in unum convenientes legatos Æſim mit-
„ tunt nobiliſsimos oppidi Petrum Auguſtinium, & Venantium Vincentii
„ ad epiſcopum, & priores, ut corpus obtinere niterentur. Qui quidem
„ cum nihil æque profeciſſent, re infecta Fabrianum remearunt ad ter-
„ tium kalendas januarias. Cum vero prioribus ac collegio ſic ſtatuenti-
„ bus expedire propterea videretnr, ut res judicio ſuperioris poteſtatis ter-
„ minaretur, mittuntur iidem legati Maceratam ad quartum nonas janua-
„ rii ad cardinalem pontificis nepotem, qui in Picentes legatus cum ve-
„ niſſet, comiter a Fabrianenſibus exceptus fuerat, qui quidem auditis
„ Fabrianenſium legatis, literas illis ad epiſcopum atque Æſinates dedit,
„ in quibus ſcriptum erat, quatenus ipſis literis redditis Æſinates ſine
„ mora ſacroſanctas reliquias reſtituerent, graviſsima appoſita pœna. Quod
„ cum legati ipſi Æſim proficiſcentes Fabrianum ſignificaſſent, cogitur con-
„ cilium populi ſeptimo kalendas februarii, cujus decreto octo cives po-
„ tiſsimum ſunt electi, qui cum majori parte clericorum & populi ad
„ illas reducendum pergerent. Interea Æſinates receptis legati pontificii
„ literis, videntes ſe aliter ſacroſanctas reliquias obtinere non poſſe, ca-
„ daver aliud pro vero corpore ſupponere tentant. Sed Fabrianenſibus

„ in

„ in templo veri corporis cuſtodiam vigilantiſſime tenentibus votum ſuum „ implere impediuntur, jamjamque multitudo ex Fabriano adveniens majorem obicem ponit. Volentes autem illi rem conficere, victus neceſſaria Fabrianenſibus interdixerant, ut de templo coacti fame, exire compellerentur. Quod cum multi bonorum civium propter impietatem exhorruiſſent, Johannes juris-conſultus, qui ad præturam Fabriani aſpirabat, & eam poſtea ex voto aſſecutus eſt, egregiam illam caritatis pietatiſque chriſtianæ operam navavit, quæ adhuc in memoria Fabrianenſium eſt. Quippe Fabrianenſibus commeatum ſecreto ſic ſuppeditavit, ut Æſinates ad veri corporis Sancti reſtitutionem denique venire coacti ſint, retento uno ex brachiis ex pacto, quod ibi ad altare ſancti Romualdi religioſiſſime colitur. Igitur Fabrianenſes potiti ſacro corpore, id in capſam ligneam diligentiſſime includunt, & ſubinde iter Fabrianum verſus arripiunt. Quo dum propinquarent noctu, ecce oppidi campanæ ex altis turribus omnes per ſe ſonum emittunt, excitatoque rumore, in momento omnis populus ex domibus atque officinis ſacroſancto corpori obviam procedere accenſis funalibus & facul is cereis feſtinant, tanto quidem plauſu, ut nihil ſupra. Verumtamen intra oppidum tunc non recipitur venerabile corpus, ſed in templo ſancti Antonii prope portam oppidi reverentiſſime ea nocte collocatur, ad quod voces canentis cleri & populi laudes Dei, repetitis vicibus non defuere uſque in dominicum proximum diem. Quando congregatis ad templum ipſum magiſtratibus ac viris religioſis totius territorii Fabriani (nam omnes accedere juſsi fuerant) ſacroſanctum corpus ſollemniſſima pompa effertur, atque per nobiliores oppidi regiones cum hymnis & canticis circumlatum, denique in æde ſancti Blaſii eo in loco locatur, ubi ipſa capſa, in qua venit, aſſervatur, ad quam Deus O. M. innumera beneficia inſanitibus faſcinatis ad hanc diem præſtat. Poſthæc dum Fabrianenſes cælare faciunt marmoreum ſepulcrum, in quo corpus ſacrum magnificentiſsimo ſumptu & ornatu conderetur, redduntur illis literæ a legato pontificis, quatenus venerabiles reliquias ad conſuetum ſarcophagum Vallis-caſtri reportarent. Non enim fas eſt, ut quiſquam ſacras tales reliquias ſine pontificis ſummi licentia transferre audeat. Quæ res quantum Fabrianenſium animos exulceraverit, dici non poteſt. Verumtamen cœpta perſequi ſtatuentes, nova legatione ejus opem & literas ad pontificem impetrant. Accedenteque auxilio generalis ordinis oratores Romam ad pontificem mittuntur, qui denique obtenta gratia Fabrianum ad decimum-ſextum kalendas junii lætiſsime reverſi ſunt. Qua Fabrianenſes immenſum lætificati, ante omnia de celebrando ejus proximo natale quotannis ad ſancti Blaſii more natalis ſancti Johannis-baptiſtæ oppidi tutelaris ad ſancti Venantii publico edicto decernunt, idque pro æterna memoria ſuis poſteris in libris Statutorum notatum commendant. Ad hæc publicas ac liberas pro illo anno indicunt nundinas. Celebraturque denique ſollemnis feſtus dies tanta populorum frequentia, quanta nunquam Fabriani omnium opinione catenus viſa fuiſſet, adeout non ſine magna difficultate ſollemnia Miſſarum monachis exequi licuerit. Tantæ vero oblationes votivaque donaria ad ſacrum corpus delata ſunt, ut non minus ex ære publico, quam ex ipſis omnis ſepulcri altariſque majoris ornatus ſit confectus, qui cernitur. Clauſum eſt ſepulcrum duabus ferreis catenis, ne poſsit aperiri, & tres lampades ardentes ante venerabilem euchariſtiam atque ſacrum corpus appen-

„ ſæ,

Ann. Chr. 1481.

Ann. Chr. 1482.

„ ſæ, inſcripto in corona ornatus in facie elogio hujuſmodi S. P. Q. F. „ Sixto Pont. IV. S. D. P. D. 1482. “

Audiatur & Petrus Delphinus in epiſtola inedita ad Benedictum abbatem ſancti Michaelis de Muriano ſcripta die XVI. maji hujus anni: *De corpore ſanctiſſimi Romualdi, quod initio generalatus mei a tribus monachis noſtris ex antiquiſſimo Vallis-caſtri ſarcophago furto ſublatum, atque ad Æſinum oppidum tranſlatum fuerat, poſtmodum juſſu pontificis Fabrianenſibus reſtitutum puto te multa didiciſſe: idque in primis, ubi ſcilicet reſidere habeat, ac ſervari, Fabrianum ne in monaſterio ſancti Blaſii, ubi nunc eſt, an in Vallis-caſtri cœnobio, ubi prius jacuerat. Ego quidem certis rationibus expedire judicavi, ut Fabriani remaneret, nam & tutius in urbe ſervari poſſe certum eſt, ne iterum ſubriperetur, & Fabrianenſes multa ſe in honorem ſacrarum reliquiarum, ſi ibidem relinquerentur, facturos ſpoponderant; itaque cognito ex relatione Fabrianenſium negotium iſtud cardinali ſancti Georgii legato agri Piceni a ſummo pontifice fuiſſe injunctum, ipſumque ſcire cupere, quid ſuper hoc ſentirem, neceſſarium duxi illum Maceratæ convenire. Præmiſerant vero Fabrianenſes oratores duos ad legatum, ut cognoſcerent, quid decretum fuiſſet, audivit me reverendiſſimus dominus perbenigne, atque ex ſententia noſtra pendens, quod ipſe ſuggeſſeram, comprobavit. Accerſitis itaque in cubiculum oratoribus me præſente, ſignificavit ais decretum fuiſſe inter nos, ſi ſacras apud ſe reliquias habere cuperent, ut re ipſa indicarent, quod verbis toties polliciti eſſent; quod quidem idem factum eſt, ut ſubderetur Fabrianenſibus ſtimulus, quo citius promiſſa implerent.*

XIX. Prima geſta Delphini in generalatu.

ELECTUS Delphinus in priorem generalem menſe decembri anni præteriti enarrat die XXIII. martii in epiſtola [a] ad eumdem Benedictum abbatem ſollemnem benedictionem, quam recepit in majori eccleſia a Gentile de Becchis Urbinate epiſcopo Arretino, comitantibus tum prælatis ordinis, tum fere omnibus civibus Arretinis, & inter hos Lazaro ſene juriſperito, olim vicario Antonini archiepiſcopi Florentini. Nona die februarii pontificatus ſui anno decimo [b] Sixtus IV. revocavit omnes gratias, expectativas, reſervationes, nominationes, uniones circa beneficia ordinis Camaldulenſis in favorem cujuſque perſonæ, præſertim Franciſci Soderini epiſcopi Volaterrani. Die XXV. novembris [c] eidem Delphino conceſsit, ut adhibitis duobus eremitis antiquioribus, & aſſenſu habito Franciſci Piccolominei cardinalis protectoris, ad annuum cenſum tribueret alicui tot poſſeſsiones eremi ad vitam, quatenus retraheret ſummam mille florenorum pro ſatisſaciendis expenſis funeris prædeceſſoris ſui Hieronymi in Romana curia defuncti, & pro ſolvendis collectis impoſitis a populo Florentino. Homines & priores Caſtellionis-arretini [d], apud quem locum viſitationis gratia diverterat Delphinus, ab ipſo petierunt facultatem ædificandi oratorium in ipſorum oppido ad honorem ſancti Romualdi, quam perhumaniter ipſis tribuit. Paulo poſt aſſumptionem ipſius ad generalatum exceſsit e vita is, qui erat abbas Montis-chriſti. „ Hic cnm aliquando „ interrogaretur, cur tamdiu a beneficio abeſſet, multas in medium pro„ tulit cauſas, abbatiam proventibus fuiſſe ſpoliatam, in cacumine mon„ tis eſſe poſitam, qui raro incolitur habitatore, expoſitam inſuper pi„ ratarum excurſionibus. Se, cum adhuc eſſet junior, a Saraceno captum „ in Syriam fuiſſe deductum, ubi per biennium gentili domino ſervie„ rat, tandem multa ſuorum pecunia redemptum in Italiam barbaro in„ dutum habitu reverſum, “ ut ipſe Delphinus cardinali Soderino ad

a *Lib.* I. *ep.* VII.

b §. *Brevia* 90. *A.* §. 8.

c *Ibid.* 92. *A.* §. 11.

d *Lib.* I. *ep.* 44.

annum

annum 1509. ſcripſit. Inter poſtulatos hoc anno die XVI. aprilis ad epiſcopatum Patavinum reperitur quoque Delphinus. Electus tamen remanſit Petrus Foſcarus, creatus etiam eodem anno S. R. E. cardinalis a Sixto IV.

ANN. CHR. 1481.

ANGELUS abbas monaſterii ſanctæ Helenæ de flumine Æſino de Serra-ſancti-Quirici die XV. junii indictione XIV. eccleſiam ſeu præpoſituram ſancti Laurentii de Maſſaccio membrum manuale dictæ abbatiæ vacantem per renuntiationem Hieronymi de Foro-livio ultimi rectoris contulit Romualdo Lucæ de Pupio; ex tabulario ſancti Blaſii de Fabriano. Ex quo monumento emendanda eſt ſuperior Fortunii narratio, qui Romualdi præpoſiti Maſſaccii tempora antevertit.

XX. Hiſtorica ad varia cœnobia pertinentia.

Imago ſanctæ Mariæ de Lacu transfertur hoc anno ad parum diſtantem abbatiam Urani, ſed divinitus refertur ad ſuum priſtinum locum; ex paginis dicti monaſterii de Urano.

Ex archivo Claſſis Maphæus Gherardus patriarcha Venetiarum die XV. martii indulgentias dilargitus eſt porrigentibus manus auxiliatrices ædificationi eccleſiæ ſanctæ Mariæ de Bazzano ſubjectæ monaſterio ſancti Apollinaris de Claſſe. Similes indulſit Marcus de Guſtneriis decretorum doctor epiſcopus Argolicenſis ſive Neapolis de Romania. Die XXI. auguſti idem Maphæus patriarcha declaravit per literas patentes Jordani de Urſinis cardinalis apparere ipſum conceſſiſſe centum dies de vera indulgentia viſitantibus capellam ſanctæ Luciæ extra muros urbis Vicetinæ monachorum Camaldulenſium certis diebus, accedente conſenſu ordinarii loci. Quare & ipſe largitus eſt quadraginta dies, totidem conceſſerunt Antonius Saraco archiepiſcopus Corinthi, Franciſcus Contarenus epiſcopus Æmonienſis, Petrus epiſcopus Caprulanus, Laurentius Michaelius epiſcopus Pharenſis, & Petrus Dandulus epiſcopus Vicetinus. Philippus Ariminenſis patriarchæ cancellarius & notarius paginam ſcripſit & roboravit; ex chartario ejuſdem monaſterii ſanctæ Luciæ.

Bernardinus Johannis Gadolus Brixienſis ex Ponte-vico Brixiam inter & Cremonam ex præceptore monachorum ſancti Michaelis de Muriano, quod munus biennio ante, ſeptemdecim annos natus, ſuſceperat, monaſticam togam induit in eodem monaſterio annos habens XIX. nono kalendas junii, ut de ſe teſtatur in epiſtola ad Dominicum Triviſanum equitem Brixiæ poteſtatem. Evaſit is in doctiſſimum virum multorum ore & ſcriptis celebratum, de quo frequentem in his Annalibus mentionem faciemus.

Alexio Majori eremi facultatem fecit Delphinus hoc anno ſecedendi in partes Thuſciæ ad locum, qui dicebatur Tramonte in valle Balnei, ubi oratorium in ſanctæ Mariæ nomen a fundamentis erexit, cellulamque conſtruxit, immo cœnobium, quod laudabili vita ſua incrementum accepit; in eo, quamdiu vixit, converſatus eſt, præter annos 1485. & ſequentem, quo priorem egit monaſterii ſanctæ Mariæ-angelorum de Florentia. Is eremiticum inſtitutum profeſſus fuerat anno 1462. Majoris officium pluries geſſit in eremo; ſingularibus & obſervantiſſimis moribus, animi manſuetudine omnibus carus, defunctus eſt anno 1493. apud ſuum cœnobium, quod modo dirutum ſervat ſolam eccleſiam, quam divinis obſequiis frequentant monachi Balneenſes parum diſſiti.

ANN. CHR. 1482.

URGENTE Petro Delphino priore generali, & Bonaventura abbate ſancti Michaelis de Muriano, Johannes Mocenico dux Venetiarum mandavit hoc anno Franciſco Diedo oratori Veneto in curia Romana, ut obtineret aſſenſum Romani pontificis Sixti IV. ad permutandam abbatiam

XXI. Unio ſancti Martini de Opitergio ad S. Michaelem de Muriano.

Ann. Chr. 1481. batiam ſancti Michaelis de Lemmo in Hiſtria, olim adjectam monaſterio ſancti Michaelis de Muriano, cum prioratu ſancti Martini de Opitergio manuali eremi Camaldulenſis; quod olim concupierat etiam Petrus Donatus abbas. Literas ducis Mocenici edimus ex tabulario ſancti Mathiæ de Muriano, cui demum cœnobio adjuncta fuit abbatia de Lemmo: *Monaſterium ſancti Michaelis de Muriano habet unitam ſibi abbatiam ſancti Michaelis Lemmi nuncupatam eum cura poſitam in territorio Parentino; ven. autem dominus Petrus Delphino prior eremi & generalis totius ordinis Camaldulenſis cum capitulo habent monaſterium quoddam ſancti Martini in territorio Opitergino ſine cura; & quoniam ven. abbas ſancti Michaelis, capitulum & conventus ex una parte, generalis totius ordinis Camaldulenſis cum univerſo capitulo ſuo ex altera cupiunt pro bono & utili monaſterii prædicti ſancti Michaelis hanc fieri permutationem, videlicet, quod abbatia ſancti Michaelis Lemmi addatur prioratui eremi; monaſterium vero ſancti Martini prædicti uniatur & copuletur cum monaſterio ſancti Michaelis de Muriano; & cum hæc permutatio, quamvis honeſta, irrita videretur, niſi accedat conſenſus & voluntas ſummi pontificis, ideo volumus & vobis mandamus, ut captato tempore eſſe debeatis cum ejus beatitudine, ac gravibus ac accommodatis verbis, ut prudentiſſime facere conſueviſtis, euretis impetrare hujuſmodi permutationem, ſicuti honeſtam & utilem utrique parti, ita tamen nobis futuram gratiſſimam & acceptiſſimam*. IV. januarii M. CCCC. LXXXI. more Veneto. *Oratori noſtro ad ſummum pontificem*. Separata fuit abbatia de Lemmo a monaſterio ſancti Michaelis de Muriano die XXI. aprilis, & collata a Delphino die VI. julii indictione XV. pontificatus Sixti papæ IV. anno XI. officii ſui anno II. Sebaſtiano de Foſſa-clodia monacho Camaldulenſi, & loco ipſius abbatiæ unitus eſt eidem monaſterio prioratus ſancti Martini de Opitergio, cedente & libere reſignante die III. julii Franciſco de Verona priore; notario & ſcriba Dominico de Florentia abbate ſancti Andreæ de Puteo Camaldulenſis ordinis. Extat de hujuſmodi permutatione in bibliotheca eremi Camaldulenſis conſilium Jacobi Parleonii.

XXII. Sixti IV. commiſſiones apoſtolicæ. RENUNTIANTE Johanne de Bartholinis Foro-livienſi prioratum ſancti Johannis-evangeliſtæ de Foro-livio, Urbanus abbas Claſſenſis, præſente Antonio Cupini de Meldula priore ſanctæ Mariæ de Scardavillis, ſuſfecit die XX. martii Michaelem Jacobi de Verona priorem ſanctæ Mariæ Camalduli ejuſdem urbis, confirmante eam electionem Petro Delphino die XV. aprilis officii ſui anno ſecundo.

Sexto kalendas februarias pontificatus ſui XI. anno M. CCCC. LXXXI. (ſtylo bullarum) Sixtus IV. prioratum ſancti Johannis-baptiſtæ de Bagnacavallo conventualem, & monaſterio ſancti Mathiæ de Muriano ſubjectum, liberum ordini Camaldulenſi reſtituit, ipſum conferens Franciſco Antonii de Faventia monacho Camaldulenſi ob ceſſionem commendationis ipſius factam a Stephano tituli ſanctæ Mariæ in Tranſtyberim presbytero cardinale, committens Ferrarienſi & Foro-livienſi epiſcopis & Jacobo de la Piazza canonico Faventino, ut præfatum Franciſcum in poſſeſſionem monaſterii inducerent.

Altera bulla ſua decimo-ſext apriliso commiſit Petro Candiculano & Mauro ſanctæ Trinitatis in Alpe abbatibus examen utilitatis monaſterii ſanctæ Mariæ-angelorum de Florentia, ac confirmationem locationis abbatiæ ſancti Johannis-baptiſtæ de Saxo, quam dictum monaſterium fecerat Ugolino de Antella priori ſancti Georgii de Suarca, & Bernardino priori ſancti Ægidii de Fleri; ex tabulario Angelorum [a].

a Num. 140.

Decima-nona decembris abbatibus Burgi-ſancti-Sepulcri, de Tiphio, & de

ANN. CHR. 1482.

de Anglario mandavit, ut conferrent eccleſias ſanctæ Mariæ de Paterno & de Pranzatorio Jacobo Petri-pauli Florentino monacho Camalduli, quas eidem contulerat Lucas Andreæ de Maſſaccio abbas Rotenſis, cui ſubjiciebantur; ex archivo Fontis-boni [a]. Die nona januarii anni ſequentis Ugolinus de Antella abbas Anglarienſis eas eccleſias ſeparavit ab abbatia Rotenſi, contulitque ad vitam ejuſdem Jacobi tamquam executor apoſtolicus [b].

a §. *Brevia* 93. *A.* 5. 12.

b §. *Unio* 22. *A.* 5. 13.

XXIII. Pro redimenda abbatia Vangaticiæ Delphini labores.

NULLUM non movit lapidem Delphinus pro eruenda e manibus commendatariorum abbatia ſanctæ Mariæ de Vangaticia. Scripſit ea de re dominio Veneto [c], & Petro Priolo recens electo procuratori ſancti Marci. Obſidione tunc premebatur Abbatia ab exercitu Veneto & ſperabatur, ut ſicut Rodigium & Lendinaria venerant in poteſtatem Venetorum, ita etiam ipſa Abbatia eripetetur de manibus marchionum Eſtenſium. Favebant Veneti votis Delphini, & poſt triennium [d] Dominicus Mauroceнus Abbatiæ prætor Antonium Piccolatum & Paulum Roſinum oratores ad Delphinum miſit, ut liberaret monaſterium a commendatione, uniretque congregationi Venetæ recens exortæ. Antonio Lauretano equiti & oratori in curia Romana demandatum onus. Monaſterium illud obtinebat tunc Leonellus Trottus Ferrarienſis; actum non ſemel cum eo eſt, literiſque Veneti ſenatus ad ſuos oratores ſæpe tentatum & iteratum negotium fuit, ſed incaſſum, translata poſt aliquot annos commendatione abbatiæ in Venetum patticium Ambroſium Bernardum.

c *Lib. I. ep.* 56

d *Lib. III. epp.* 21. 28.

Philippus quoque Sagramorus [e] abbas commendatarius monaſterii ſancti Benedicti de Saviniano in territorio Ariminenſi cupiebat & agebat pro reſtitutione ipſius abbatiæ Saviniani ordini Camaldulenſi.

e *Lib. I. ep.* 63.

XXIV. Jactura abbatiæ Morronenſis.

SED dum ex parte una Delphinus libertatem ordinis totis nervis curabat, ex alia paſſim ſubripiebantur ordini Camaldulenſi monaſteria & abbatiæ. Monaſterium ſanctæ Mariæ de Morrona in agro Volaterrano abbate defuncto vacabat. Monachi & homines Morronæ Maurum monachum Camaldulenſem in abbatem ſibi elegerant; metuebant autem, ne Delphinus alium in abbatem ſufficeret, atque adeo ingreſſum in monaſterium ei præclauſerant. Rem narrat idem Delphinus [f]: *Supervenit eadem hora propinquus quidam Antonii Puccii cum pleriſque civibus Florentinis, quibus ſtatim oſtium patuit. Inde egreſſus Maurus veniam petiit, quod laicos admiſiſſet, generalem ordinis reſpuiſſet. Sed eodem die venit Bartholomæus Soderinus epiſcopi Volaterrani Franciſci Soderini vicarius, ut poſſeſſionem loci epiſcopi nomine acciperet, qui nequaquam propinquare monaſterio permiſſus eſt, diſceſſitque iratus. Poſtera die ſummo mane epiſcopus ipſe cum ducentis armatis Morronam oppidum ingreſſus, comminari hominibus cepit, jubereque, ne ſibi adverſarentur. Abbatiam Morronæ eſſe ſuam, eamque, ſi aliter non poſſet, per vim expugnaturum. Interea laici complures & ex Morrona, & ex aliis locis ad monaſterium confugerant diverſo armorum genere inſtructi, ut abbatiam pro nobis defenderent. Diſpoſitis ad oſtia cœnobii & per alia aebiliora loca hominibus, aliiſque de tecto adventum hoſtium ſpectantibus atque obſervantibus, ecce deſcendere e caſtro Morronæ cum multitudine armatorum epiſcopus nuntiatur. Videres tunc noſtros omnes, qui plures quam centum convenerant, alios tecta conſcendere, alios feneſtras occupare, ut adventantes hoſtes ſagittis ac telis aliiſque hujuſmodi tormentis propulſarent. Nec dubium profecto fuit, quod ſi congreſſi fuiſſent, incruenta omnino pugna haudquaquam extitiſſet. Exemit pugnæ neceſſitatem adventus macerii. Hic cœnobium ſolum ingreſſus, miſſum ſe a dominio Florentino teſtabatur, ſibique mandatum fuiſſe, ut epiſcopo Volaterrano abſque ulla di-*

f *Lib. I. ep.* 56.

latione monaſterii poſſeſſionem traderet. Hominibus propterea juſſu dominii,
ANN. CHR. 1482. *ut quiſque rediret in ſua, imperavit. Conati ſumus per horas tres perſuadere macerio, ut tantiſper poſſeſſionem dare epiſcopo differret, donec mitteremus Florentiam. Sed fruſtra laboravimus, affirmante illo cogi ſe mandata implere. Scripſimus ad dominium hac de re, plurimum conqueſti de illata nobis ab epiſcopo injuria. Quo facto continuo diſceſſimus, commendato Mauro abbati monaſterio, quem adveniente epiſcopo confirmaveramus. Defenſurum pro viribus abbatiæ jura pollicitus eſt tum Romæ, tum ubicumque opus fuiſſet.* Quæ jura cum Romæ defenderet Maurus, indignationem
a *Lib. I. ep. LXV.* incurrit equitis Soderini patris epiſcopi [a]. Verum ceſſit abbatia potentiæ Franciſci epiſcopi, & Soderinæ familiæ, ſemelque ab ordine abſtracta, menſæ epiſcoporum Volaterranorum impoſterum adjudicata ad hodiernam diem inſervit.

XXV. De Malumbra abbate Claſſenſe ordinis & congregationis perduelle.

SUBRIPUERAT Urbanus Malumbra [b] confirmatus hoc anno poſt triennium in abbatem Claſſenſem libros & ſcripturas ſui monaſterii, fugaque ſe ab urbe Ravenna abſentaverat; captus Cerviæ, carcerique addictus gradu motus fuit, inque ejus locum ſuffectus a patribus congregationis ſancti Michaelis Lucas Veronenſis prior ſancti Mathiæ de Munano, in locum autem Lucæ in monaſterio Murianenſi Michael Dalmata. Fugit tamen e carcere Urbanus [c], ſcripturæque depoſitæ fuere apud gubernatorem urbis Cæſenæ. Poſt alteram fugam impetravit a Romana curia reſtitui iterum ad regimen monaſterii Claſſenſis anno ſequenti [d], immo ad vitam contra pacta congregationis Venetæ, quorum unum illud erat, ut abbates forent dumtaxat triennales; reſervavit inſuper Jacobo Sclafinato ex cubiculario pontificis epiſcopo Parmenſi & S. R. E. cardinali penſionem tercentorum aureorum; cujus penſionis cauſa lites negotiaque plura in eadem curia ſuſtinuit annis ſequentibus eadem Veneta congregatio.

b *Ibid. ep. LVII.*
c *Ep. LXI.*
d *Lib. II. ep. XXVI. XXXI.*

e *Lib. I. ep. LVI.* In ceteris epiſtolis Delphini ſub hoc anno [e] memoratur Nicolaus Francus Patavinus, epiſcopus Parentinus homo ſingularis doctrinæ & graviſſimis moribus hoſpes in monaſterio ſancti Michaelis de Muriano; legi-
f *Ibid. 58.* tur [f] vagari famam ducem Urbini & principem Ariminenſem extremum diem obiiſſe, factaſque inducias Venetos inter & ducem Ferrariæ; Mahu-
g *Ibid. 68.* metis corpus [g] cum ſarcophago cœleſti incendio conflagraſſe. In epiſtola
h *Ibid. 53.* ad Bonaventuram abbatem [h] refert mortem Petri monachi de Prato-veteri, qui religioſiſſime & piiſſime vixit & migravit in cœlum carnis vinculis abſolutus Kalendis auguſti, qua die beati Petri a vinculis abſolutio
i *Ibid. 60.* celebratur. Carmen [i] mittit Petro de Porticu a ſe confectum in honorem ſancti Hieronymi, cujus librorum lectioni ſtudioſiſſimus a tenera ætate fuit.

XVVI. Plura congeſta ad hiſtoriam ordinis facientia.

CONVOCATA fuere hoc anno die XXII. aprilis indictione XV. ordinis comitia generalia apud Fontem-bonum. Electi definitores Urbanus abbas Claſſis, Bonaventura abbas ſancti Michaelis de Muriano, Johannes ſancti Michaelis de Arretio, Antonius Bertius abbas ſanctæ Mariæ de Roſa, Alexjus Major, & Laurentius de Stia, præſidente Petro Delphino. Quamplura ibidem ſtatuta; illud in primis, ut conſanguinei utriuſque ſexus minime retinerentur uniti in beneficiis iis ordinis, ubi prælatus ſolus cum ſocio monacho vel converſo reſidet. Confirmata & approbata quoque fuere capita quinque congregationis Romandiolæ & Lombardiæ Venetæ nimirum ſancti Michaelis, uno definitorum Urbano Malumbra penitus improbante. Abbatia ſancti Andreæ de Puteo unita fuit eremo Camaldulenſi.

Hercules dux Ferrariæ, Mutinæ & Rhegii, marchio Eſtenſis comeſque

ANN. CHR. 1482.

Rodigii liberat abbatiam Vangaticienſem a terratici ſolutione, cedente Leonello Trotto abbate commendatario eidem affictus quarumdam vallium, quos ſolvere tenebantur dictæ abbatiæ marchiones Eſtenſes. Datum Ferrariæ anno M. CCCC. LXXXII. indictione XV. die II. januarii; ex tabulario ejuſdem monaſterii.

Bartholomæus de la Gatta abbas ſancti Clementis Arretii inſignis hujus ætatis pictor, de quo ex Fortunio plurima congeſſimus ad annum 1419. ad hæc tempora longævus proceſſit, ut, opera penicillo ab ipſo expreſſa indicant.

Sepulcralis hujuſmodi inſcriptio legebatur in veteri eccleſia ſancti Gregorii de Urbe: *Antonio Valli Barchinone clariſſima Celtuberiæ civitate honeſtoque genere nato, qui literis, conſiliis & opera multis principibus cariſſimus & in honore habitus in Romana Curia diu & non obſcure verſatus fuit, Petrus Altiſſen ſcriptor apoſtolicus ejus teſtamenti executor unicus per eum deputatus benemerenti poſuit, qui vixit annos* XXXIV. *dies* XV. *Obiit Romæ ſedente Xiſto* IV. *pont. max.* XIV. *auguſti An. ſalut.* M. CCCC. LXXXII.

XXVII. De ſacris corporibus eccleſiæ abbatiæ Uranenſis.

IN archivo epiſcopali Britonorienſi in libro, cui titulus: *Scritture circa la Chieſa del Lago* ſequens memoria legitur: *Oſſa ſanctorum epiſcoporum Maglorii & Paſchaſii, quæ condita erant in parvo ſepulcro ſub altari principe abbatiæ Uranenſis, maxima cum veneratione in elato & amplo ſarcophago ſuper dictum altare repoſita fuere ſub annis Damini* M. CCCC. LXXXII. *die* XXXV. *auguſti tempore pontificatus Sixti* IV. *pontificis maximi, ac tempore reverendiſſimi Baptiſtæ Zeni S. R. E. presbyteri cardinalis & epiſcopi Tuſculani, & præſentis abbatiæ ſanctæ Mariæ de Urano commendatarii perpetui.* Ex hoc monumento recidit, & falſitatis evincitur relatio quædam hiſtorica ſcripta ab Innocentio Tantardino monacho Camaldulenſi Britonorienſe de corporibus ſanctorum Maglorii, Paſchaſii & Samſonis circa finem ſequentis ſeculi. Refert ergo Innocentius Gerardum Veronenſem, qui congregationis fuit abbas generalis, ſibi narraſſe, Germanum quemdam Anglum monachum Camaldulenſem commorantem in monaſterio Uranenſi cupidum reviſere fratres ſuos in Brittania degentes, dominos plurium terrarum & oppidorum, obtenta licentia in Brittaniam conceſſiſſe eo tempore, quo Henricus VIII. Angliæ rex a fide deficiens, templa profanabat, ſacraſque reliquias conculcabat, ſe ope fratrum ſuorum tria dictorum epiſcoporum ſacra corpora occulte ſubſtuliſſe, ſecumque in Italiam deportaſſe. Venetias itaque cum perveniſſet Germanus certiorem feciſſe abbatem Uranenſem, ac ab eo petiiſſe, an in eccleſiam ſancti Michaelis de Muriano conſultius foret ſacra pignora deponere, an vero ad abbatiam Urani deducere, ſed abbatem ei præcepiſſe, ut ipſa Ravennam ſecum ferret, ubi comparata arca nitidiſſimi alabaſtri, deportanda poſtea forent ad abbatiam Uranenſem. Quod & factum eſt. Caſu fortuito incendii progreſſu temporis totum fere Uranenſe monaſterium conflagraſſe, eaque occaſione & ſcripturas periiſſe, inter quas literas authenticas veritatis & translationis ſacrorum corporum. Hæc Innocentio retulit Gerardus Veronenſis, qui curam animarum exercuit in eadem abbatia annis 1561. 1562. 1563. quique viderat & legerat ſigillo munitas hujuſmodi literas. Niſi illud dicere velimus, longe ante apoſtaſiam Henrici VIII. hanc translationem accidiſſe, cum certo certius ſit, ſacra corpora præfatorum epiſcoporum ſaltem ſub hoc anno requieviſſe in eccleſia abbatiæ Uranenſis. Aliam dictarum reliquiarum translationem referimus ad annum 1525.

ANN. CHR. 1483.

XXVIII.
Abbatia S. Felicis in Platea Florentiæ commendata.

a *Lib. I. ep.* 82. 83. 84.

JACOBUS de Allegris abbas ſancti Felicis in Platea de Florentia obiit hoc anno feria IV. poſt paſcha, hoc eſt XXIII. martii ex epiſtolis Delphini [a]. Poſt ejus obitum inveniens Delphinus privilegium Johannis XXIII. ut vacante ea abbatia monachi ejuſdem loci convenirent in cœnobium ſanctæ Mariæ-angelorum, ibidemque una cum priore hujus monaſterii electionem ſucceſſoris celebrarent, qui a priore generali confirmari deberet, ratam habuit electionem Alexii de Caſtello Majoris eremi in abbatem ſancti Felicis eo ritu & modo peractam. Parœciani eccleſiæ ex alia parte ſuffecerant Jacobo Petrum abbatem Candiculanum, qui tamen electioni ſuæ non conſenſit, ne tranſiens ad ſancti Felicis abbatiam periclitaretur abbatia Candiculana. Interim in Urbe commendata fuit abbatia ſancti Felicis Jacobo Sclafinato epiſcopo Parmenſi, allatis Florentiam pontificiis brevibus ad vexilliferum juſtitiæ & ad dominium Florentinum. Reluctarunt brevibus Antonius Rodulphius eques vexillifer, & Laurentius Mediceus, literaſque ſcripſit contra eam rem oratori ſuo in Curia dominium Florentinum. Verum Sclafinatus Maldulum monachum in abbatem regularem præfecit, pluribuſque annis abbatia ſancti Felicis ipſius commendationi paruit, eo vel maxime, quod hoc ipſo anno inter purpuratos patres fuit cooptatus, pluraque negotia & lites pro eo monaſterio ſuſtinere coactus fuit Delphinus.

XXIX.
Excerpta ex epiſtolis Delphini ad aliquot monaſteriorum hiſtoriam.

b *Lib. II. ep.* 10. 11. 12. 21. *&c.*

SCRIPSERAT inſuper idem Delphinus [b] cardinalibus ſancti Marci, ſancti Angeli, & Petro Foſcaro ad avertendas hujuſmodi frequentes commendationes, ut apud Romanum pontificem implorarent unionem Camalduli-Florentini ſancti Salvatoris cum eremo Camaldulenſi. Obtenta unione, vix vicarium in ipſo monaſterio præfecerat, quod is a pluribus armatis fuit inde ejectus, cœnobiumque occupatum; paucos tamen poſt dies decreto dominii Florentini fuit reſtitutus. Pariter in abbatem monaſterii ſancti Michaelis de Arretio vacantis per mortem Johannis elegerat Petrum de Porticu cancellarium ſuum, qui quidem pacifice loci poſſeſſionem acceperat, ſed paulopoſt a quadraginta ferme armatis per vim expulſus eſt, ita jubentibus Arretinis prioribus ac urbi præfecto, quibus ex Florentia literæ allatæ fuerant, & imperatum, ut id fieret. Scilicet Laurentius Mediceus Romam miſerat, qui eam abbatiam impetrarent pro filio ſuo Johanne impubere, cui poſtmodum collata fuit. Interea opem cardinalis ſanctæ Mariæ in Porticu, cui acceptiſſimus erat Petrus Candidus electus abbas, imploravit epiſtola Delphinus.

c *Lib. I. ep.* 93.

Fabrianenſes cupiebant [c] monaſterium Valle-caſtrenſe copulare cum congregatione Veneta ſancti Michaelis, quæ tamen unio ad plures annos dilata fuit; ſerviebat abbatia Juliano de Ruvere cardinali ſancti Petri ad Vincula; anno autem ſequenti abbas regularis ipſius monaſterii refertur Julianus Amadei, cujus malam loci adminiſtrationem memorat Delphinus [d].

d *Lib. II. ep.* 63.

Quoad unionem Camalduli-Florentini cum eremo extat Sixti IV. bulla pontificatus ſui anno XIII. die XXVII. octobris [e], qua diſſolvit unionem jampridem factam ejus monaſterii cum altero ſancti Benedicti extra Florentiam, & novam unionem imperat cum eremo, ita ut de cetero per ſubpriorem monaſterium regatur eligendum a priore generali & ab eremitis, ad inſtar Camalduli-majoris ſive Fontis-boni, dummodo obſervantia regularis agatur; aliter redeat ad primam unionem cum cœnobio ſancti Benedicti.

e *§. Unio* 23. *A.* 5. 16. 17.

f *Lib. I. ep.* 77.

Mentionem facit in ſuis epiſtolis Delphinus [f] orationis de ſacra Eucharistia confectæ a Petro Candido monacho; expeditionis Ferrarienſis Calabriæ

labriæ ducis [a] exercitum moventis contra Venetos; obitus [b] Ginevræ abbatiſſæ ſancti Petri de Luco, in cujus locum ſubrogavit Scholaſticam de Floravantis. ANN. CHR. 1483.

Aſſerit Bronzerius [c] in ſua hiſtoria Abbatiæ die XXVII. martii hujus anni, tempore Leonelli Trotti abbatis commendararii Vangaticiæ, ad imaginem beatæ Mariæ ejus eccleſiæ cepta eſſe operari prodigia, primumque miraculum fuiſſe reverſionem ad vitam cujuſdam pueri defuncti in Corbolano. Ædificatam itaque tunc primum fuiſſe capellam, ligneo prius & deaurato altari, & poſtea marmoreo lapide anno 1623. ornatam.

a Ibid. ep. 79.
b Ibid. ep. 80.
c Pag. 188.

ROMANUS pontifex Sixtus IV. ante aliquot annos prioratum ſancti Johannis-evangeliſtæ de Foro-livio prope arcem Ravaldini ſeparaverat ab ordine Camaldulenſi, cujus erat, & unierat monaſterio ſancti Mercurialis ejuſdem urbis ordinis Vallumbroſæ in recompenſationem quarumdam domuum ereptarum huic monaſterio in refectione arcis dictæ urbis, ad petitionem Nicolai abbatis. Verum Raphael Riarius ſancti Georgii ad Velum-aureum diaconus cardinalis a Petro Delphino commonitus parvum fuiſſe damnum, quod ſubierat monaſterium ſancti Mercurialis, majuſque fuiſſe illud, quod paſſum erat monaſterium ſancti Johannis, obtinuit ab eodem Romano pontifice, ut revocaretur præfata unio, commiſſa epiſcopo Glandatenſi, & cantori eccleſiæ Yporegienſis, ac vicario epiſcopi Foro-livienſis XVI. kalendas junii hujus anni executione alterius bullæ, qua redire ad ordinem Camaldulenſem præcepit eumdem prioratum, & reſtitui ipſius poſſeſſionem Michaeli Jacobi de Verona monacho Carcerum, qui jampridem electus fuerat ad regendum dictum prioratum ab Urbano Malumbra abbate Claſſenſi, vicario Petri Delphini prioris generalis. Iterum eamdem reſtitutionem faciendam ordini Camaldulenſi mandavit anno 1487. VII. idus martii Innocentius VIII. Sixti ſucceſſor, quæ Innocentiana bulla præſentata fuit anno 1491. Antonio Johanni de Tramontibus de Foro-livio canonico ejus urbis & vicario Thomæ de Aſtis epiſcopi Foro-livienſis. Prioratum ſancti Johannis obtinebat hoc anno Hector Foro-livienſis frater Nicolai abbatis ſancti Mercurialis, ut in epiſtola ad Raphaelem cardinalem docet idem Delphinus [d] petens illum ab eo removeri.

ANN. CHR. 1484. XXX. Prioratus S. Jo: Evang. de Foro-livio ordini reſtitutus.

d Lib. II. ep. 29.

QUI ad firmandam unionem Camalduli-Florentini cum eremo Camaldulenſi, tum potiſſimum ad propulſanda tentamina Urbani Malumbræ abbatis Claſſenſis contra libertatem & indemnitatem monaſterii ſancti Apollinaris & congregationis ſancti Michaelis, initio hujus anni [e] Romam ſe contulit, ubi etiam orationem habuit coram Romano pontifice Sixto IV. Contra eumdem Urbanum Delphinus expetiit protectionem dominii Veneti, quod hoc anno & ſequentibus ſcripſit ſuis oratoribus in curia, ut opem ferrent adverſus eumdem Urbanum congregationi Venetæ.

XXXI. Delphinus Romam contendit pro negotiis ordinis.

e Ibid. ep. 31.

Abbatia Claſſenſis, in qua jus dicebat idem Urbanus, obtinebat etiam his temporibus juriſdictionem in partibus Ravignanæ, ut liquet ex proceſſu criminali confecto ab Aloyſio de Bencivennis Cotiniolenſi abbate ſanctorum Decentii & Germani de Piſauro & in partibus Ravignanæ vicario generali ejuſdem Urbani contra Angelum Sanctolini de Monterolo plebanum eccleſiæ ſanctæ Mariæ de Fractis, quem carceri mancipavit, & ad pecuniarum ſolutionem adegit, depoſitarioſque pecuniæ contumaces & reddere nolentes excommunicationis jaculo perſtrinxit anno M. CCCC. LXXXIV. indictione II. die XVI. januarii; ex tabulario ſancti Romualdi de Urbe [f].

f Faſc. XLIII. n. 6.

ECCLE-

ANN. CHR. 1484.

XXXII.
De eccleſia & picturis S. Severi de Peruſio.

Ecclesia parœcialis ſancti Severi de Peruſio monachorum ordinis Camaldulenſis dedicata fuit hoc anno cum tribus altaribus a Dionyſio epiſcopo Peruſino, ut fidem facit ſequens inſcriptio, quæ in ea eccleſia legebatur. *Notum ſit omnibus inſpecturis, qualiter altaria hujus eccleſiæ ſancti Severi fuerunt conſecrata per reverendiſſimum dominum Dionyſium Dei gratia & apoſtolicæ ſedis civitatis Peruſiæ epiſcopum. Nam majus ad honorem ſancti Severi, ſecundum in ſeptemtrione ad honorem Mariæ Virginis, tertium in meridie ad honorem ſancti Nicolai dedicatum. Qui epiſcopus omnibus, qui dictæ conſecrationi interfuerunt, quadraginta dies de indulgentia conceſſit, quam voluit omnibus devote viſitantibus hanc eccleſiam ſancti Severi die* XX. *martii perpetuo duraturam.* Hoc eodem anno monachi, qui prius habitabant in eccleſia ſanctæ Trinitatis in loco *Palliola*, dicto, haud procul a porta ſancti Petri, tranſlati fuere intra urbem ad ſancti Severi. Super portam hujus eccleſiæ viſitur in marmore gryphus, inſigne nimirum urbis Peruſii, cum aliquot literis temporis edacitate abraſis. Altare beatæ Virginis ornatum fuit picturis ſuper parietes Raphaelis Urbinatis, & Petri Peruſini; a parte ſuperiori pinxit Raphael, qui hæc ſcripſit: *Raphael de Urbino domno Octaviano Stephani Volaterrano priore ſanctam Trinitatem, Angelos adſtantes, Sanctoſque pinxit. A. D.* M. D. V. Petrus a parte inferiori: *Petrus de caſtro Plebis Peruſinus tempore domni Silveſtri Stephani Volaterrani a dextris & a ſiniſtris divæ Chriſtiferæ, Sanctos Sanctaſque pinxit. A. D.* M. CCCCC. XXI. Imagines ſanctorum & ſanctarum albis veſtibus teguntur, & exhibent ſanctos Benedictum, Romualdum, Maurum, Placidum, Benedictum & Johannem martyres, Gregorium papam, Hieronymum, Bonifacium martyrem, Johannem-evangeliſtam, Scholaſticam, Martham. Ad hodiernum diem, a fundamentis erecta nova eccleſia, perſeverant veneranda harum picturarum monumenta in loco extra & prope eccleſiam ſumma diligentia cuſtodita.

XXXIII.
Aliorum monaſteriorum monumenta.

„ Excelsi priores Senenſes in gratiam celebris doctoris domni Antonii Bertii abbatis ſanctæ Mariæ de Roſa prope Senas, viſis ampliſſimis privilegiis alias a Bailia Senenſi conceſſis ad favorem monachorum Camaldulenſium, præſertim dicti cœnobii, indulgent exemptionem a quibuſvis impoſitionibus & gabellis, adeout in extractione vel introductione rerum ad monachos ipſos ſpectantium nihil exigi poſſit; idque cum conſilio Bartholomæi Soccini & Angelotti Decii juriſconſultorum magni nominis. Actum &c.; manu Guilielmi quondam Jacobi Jantuccii notarii Senenſis; ex archivo ejuſdem monaſterii [a].

a *Num.* 36.

„ Cum cœnobium ſancti Michaelis de Muriano æs alienum conflaſſet non modicum in inſtitutione ſuæ congregationis, nec non propter alios ſumptus, aggregatum eſt illi cœnobium Montis-crucum in montibus Patavinis ſitum, & cœnobium ſanctæ Mariæ de Porcilia Patavii poſitum juxta mœnia urbis; ait Fortunius. Unionis bullam petente Bonaventura abbate ſancti Michaelis relaxavit Innocentius VIII. nono kalendas octobris hujus anni. Poſſeſſionem autem accepit idem Bonaventura die XXII. junii anni ſequentis, unionem exequente vicario Petri Foſcari cardinalis epiſcopi Patavini. Anno tamen 1486. die XX. ſeptembris monaſterium Montis-Crucum denuo diviſum eſt a monaſterio ſancti Michaelis, immo ab illo Porciliæ, ſtatuto Paulo Boldù perpetuo priore, aliiſque, qui Paulo ſucceſſere, donec poſt aliquot annos iterum unitum fuit menſæ monaſterii ſancti Michaelis. Modo cœnobium Montis-crucum adjunctum eſt ſeminario Patavino; ſupereſt clauſtrum, & aliquod veſtigium veteris regularis loci.

Sixtus

Ann. Chr. 1484.

Sixtus papa IV, tempore ſui pontificatus monaſterio ſancti Gregorii de Urbe non ſolum omnes gratias, quas ſanctus Gregorius, dum eſſet ſummus pontifex, elargitus eſt ſuo privilegio, confirmavit, ſed præterea omnibus Chriſti-fidelibus plenariam conceſſit indulgentiam iis, qui dictam eccleſiam a vigilia Omnium Sanctorum & in die commemorationis omnium fidelium deſunctorum & per ſequentes octo dies, & inſuper plenariam perpetuo conceſſit iis, qui in feſtis ſancti Andreæ apoſtoli & ſancti Gregorii viſitaverint. Idem pontifex eam eccleſiam inſtauravit; nam in fronte antiquæ januæ porticus hujus eccleſiæ inſignia ipſius pontificis inſpiciebantur eum lemmate: *Sixtus papa IV. pontifex opt. max.*

Factam pacem pontificem inter & Venetos narrat in [a] ſuis epiſtolis Delphinus. Hos autem vi armorum ſuorum [b] expugnaſſe ſeptem oppida in Apulia. Impreſſa quoque fuere hoc anno ejus juſſu nova breviaria Camaldulenſia Florentiæ apud Bartholomæum Miſcominum [c].

[a] *Lib. II. ep.* 31.
[b] *Ibid. ep.* 44.
[c] *Ibid. ep.* 43.

Ann. Chr. 1485. XXXIV.
Reformatio monaſt. Angelorum de Florentia.

ADMOTUS fuerat ante aliquot annos regimini monaſterii ſanctæ Mariæ-angelorum de Florentia Leonardus Donati de Brunis; hic amicitia & propinquitate junctus cum pluribus nobilibus civibus Florentinis parvo interjecto tempore Angelicam domum expilaverat, divitem ſupellectilem diſtraxerat, prædia & monaſterii ſubſtantias dilapidaverat, confecto inſuper trium-millium florenorum aureorum ære alieno, nullique pepercerar operæ, ut ſanctiſſimum locupletiſſimumque cœnobium ad religionis defectum & paupertatem deduceret. Admonirus de his Petrus Delphinus ordinis prior generalis brevia a pontifice, literas inſuper a cardinale Senenſi protectore impetraverat, pro monaſterio reformando, favorem quoque expetierat Laurentii Medicei in urbe Florentina facile principis. Sexta-decima martii [d] Innocentius VIII. qui in locum Sixti IV. elevatus fuerat ad ſupremam ſedem die XXIX. auguſti præcedentis anni, pontificatus anno primo tum ipſi generali Camaldulenſi, tum abbati ſanctæ Mariæ de Florentia mandavit, ut ſtrenue aſſumerent reformationem monaſterii Angelorum, quod cum Innocentius ipſe in minoribus foret, *ſacellum continentiæ & ſanctimoniæ babebatur, tunc autem fractis regularis obſervantiæ babenis in dies corruebat.* Præhabito itaque diligenti examine octava die auguſti hujus anni Delphinus, tota civitate Florentina plaudente, Leonardum regimine privavit, Alexiumque de Caſtello eremi olim Majorem loco præfecit, datis in ejuſdem adjutorium eremitis monachiſque bene morigeratis, ut pedetentim tota ſub Leonardo familia ejiceretur. Bulla confirmationis Alexii in priorem data eſt die decima-octava julii pontificatus Innocentii VII. anno II. hoc eſt ſequenti. Contra impetrationem hujuſmodi brevis appellavit Leonardus ad eumdem Romanum pontificem, novoſque judices obtinuit abbatem ſanctæ Trinitatis in Alpibus ordinis Vallis-umbroſæ, & Carolum Benci canonicum Florentinum, quos revocandos quidem curavit Delphinus, ipſiſque inhibuit proferre ſententiam; abbas tamen ſanctæ Trinitatis ſententiam tulit, Leonardumque injuſte amotum pronuntiavit. Acceſſit ad cumulum malorum, quod Laurentius Mediceus, qui eatenus Delphino favere viſus fuerat, ipſum admonuit, nequaquam ſperare ſe per Camaldulenſes reformarionis leges fore dandas collapſo monaſterio, quod immo cupiebat per alieni habitus homines ad priſtinum ſtatum deducendum. Interea ex commiſſione ipſius Laurentii demandata fnit tribus Florentinis civibus, præter Philippum Sagramorum & Pandulphum Mediceum, cura componendi cum creditoribus monaſterii, & revocandi contractus, qui in damnum ipſius facti fuiſſent.

[d] §. *Brevia* 94. *A.* 8. 19.

Viſum

Ann. Chr. 1485.

Viſum fuit in ea rerum anguſtia Delphino [a] precari cardinalem protectorem, ut quod olim fecerat de Camaldulo-Florentino alter protector Berardus Herulus, idipſum faceret ipſe, ac a Romano pontifice obtineret intérim ipſe commendationem monaſterii Angelorum, donec finito certamine denuo ad Camaldulenſes liberum redderetur. Proſecutionem facti hujus ad annum ſequentem remittimus.

XXXV. Capitulum generale ordinis in Claſſe Ravennæ.

Undecima [b] octobris idem Romanus pontifex pontificatus ſui anno ſecundo mandavit eidem Delphino priori, ut convocaret generale ordinis capitulum eodem vel ſequenti menſe, & in ipſo una cum definitoribus reformaret hac vice dumtaxat monaſteria, prælatos amoveret, inſtitueret & ordinaret auctoritate apoſtolica. Die prima novembris eidem præcepit, ut omni ſtudio capitulum celebrare curaret in abbatia Claſſenſi, data etiam facultate abſolvendi ab omni excommunicatione accedentes ad ipſum. Habitum ergo fuit die ſexta novembris in eadem abbatia capitulum, ad quod convenerunt ad quadraginta prælati, & definitoribus Johanne abbate ſanctæ Mariæ de Poplena, Petro ſancti Andreæ de Candiculis, Galeotto abbate ſancti Hippolyti de Faventia, Benedicto Juſtinopolitano priore ſancti Martini de Opitergio, Paulo Majore & Chriſtophoro de Florentia eremitis & plura ſtatuta fuere ad bonum congregationis regimen. Inter cetera decretum fuit ad avertendas frequentiſſimas monaſteriorum commendationes, ut prælati valerent unire ſua manualia beneficia monaſteriis potioribus. Statutum præterea, ut deinceps officium divinum celebraretur juxta formam breviariorum, quæ imprimi recens fecerat Florentiæ per Bartholomæum Miſcominum ipſe præſes generalis Delphinus & de Omnibus Sanctis fieret officium XII. lectionum. Approbata fuit ſententia amotionis Leonardi Bruni a regimine monaſterii Angelorum. Communibus ſuffragiis pariter captum fuit, ut generalis poſſet cum omni auctoritate capituli ſanctiſſimo domino papæ ſupplicare, quatenus per viam privilegii concedere dignaretur ordini Camaldulenſi unionem de quibuſcumque monaſteriis ordinis, quorum prælati in dictam unionem venire voluerint, ea conditione & modo, ut in iiſdem monaſteriis prælati de cetero perpetui eſſe non deberent, ſed annuales, & quod pro impetratione & ſolutione dicti privilegii idem generalis poſſet & deberet in univerſo ordine, & tam in locis non manualibus eremi, quam in manualibus unam ſeu plures collectas ponere, prout opus eſſe animadverterit. Diſpenſatum quoque eſt ſuper illis eccleſiis, in quibus ædificata fuerant organa, decernentes etiam de cetero eos prælatos, qui eadem organa facere voluerint, licite id facere poſſet. Vetita enim erant in eccleſiis ordinis Camaldulenſis organa vi veterum conſtitutionum. Etiam Ambroſius decimus abbas generalis congregationis Vallis-umbroſæ, inde Florentinus epiſcopus, inhibuerat organa ſonare in eccleſiis ſuæ juriſdictionis, nt refert Eudoxius Locatellus in ejus elogio libro ſecundo pagina 217. In capitulo Claſſenſi orationem habuit Stephanus juris pontificii peritus Camaldulenſis monachus teſte eodem Delphino.

XXXVI. Hiſtorica plura ordinis.

Vigesima-octava junii [c] idem Romanus pontifex anno ſedis ſuæ primo iterum univit eccleſiam ruralem ſancti Ægidii de Gaviſerre cum abbatia ſanctæ Mariæ de Poplena; licet enim a quinquaginta & amplius annis adjecta fuiſſet eidem abbatiæ, tunc prioratui, literæ tamen unionis deperditæ fuerant.

Quarta novembris Delphino commendavit Simonem de Martiis Biblenenſem in abbatem ſancti Michaelis de Burgo Piſarum dudum proviſum & electum ab apoſtolica ſede. Obierat enim octuagenario major ex epi-

ſtola

a *Lib. III. ep.* 39. *Vid. etiam Lib. II. ep.* 65. 66. 81. 83.

b §. *Brevia* 92. *A.* 5. 22. 23. 24.

c §. *Unio* 24. *A.* 5. 21.

ſtola VII. libri III. Petrus de Tenagliis abbas dicti monaſterii. Metuebatque Delphinus, ne ab alienis abbatia invaderetur, licet [a] Laurentius Mediceus recepiſſet nihil contra acturum.

ANN. CHR. 1485.

a L. ib. III. 7.

Juſtus Gerardi de Bonvicinis abbas ſanctorum Juſti & Clementis Volaterrarum abbatiam renuntiavit Johanni Mediceo Lautentii filio, adminiſtrationem redditum ſibi retinens, ac ejus monaſterii fructus, dum viveret. Vixit autem ad annum 1497. Johannes Mediceus tunc cardinalis in jura abbatiæ introiens eam dimiſit Petro Senenſi, cum obligatione ſervandi ipſam ad utiliratem monachorum Camaldulenſium. Succeſſit Petro anno 1502. Capponius monachus Vallumbroſanus, inde Albizus de Nobilibus, qui anno 1514. abbatiam tradidit Mario Maphæjo nobili Volaterrano epiſcopo Cavallicenſi, inde Aquinati. Extat ad Marium Maphæjum inſcripta a Raphaele itidem Volaterrano vita beati Jacobi de Certaldo monachi ejuſdem loci apud Fortunium. Maphæjus eam dimiſit in gratiam Johannis-baptiſtæ Bavæ conſanguinei ſui, qui tandem anno 1562. reſervans ſibi adminiſtrationem monaſterium reſtituit congregationi Camaldulenſi, ad quam liberum devenit anno 1566. emortuali ipſius Bavæ abbatis commendatarii.

Johannes Memo prior ſancti Viti de Vicetia rogatus a Petro epiſcopo Catharenſi vicario Baptiſtæ Zeni epiſcopi Vicetini conceſſit licentiam presbytero Jacobo Fornario reſidendi in villa & eccleſia de Cavazali, & celebrandi ibidem Miſſas, curamque animarum in eo loco exercendi, ad beneplacitum tamen ſuum & ſucceſſorum priorum monaſterii ſancti Viti, & ea adjecta conditione, ut ſi quis ejus villæ decederet, terræ non mandaretur, niſi prius data notitia eidem priori. Extat ſententia Hieronymi de Barbarano manſionarii eccleſiæ cathedralis Vicetinæ lata anno 1517. die XXVII. auguſti, qua declarat eccleſiam de Cavazali eſſe ſubjectam monaſterio & eccleſiæ ſancti Viti. Hieronymus de Barbarano erat vicarius generalis cardinalis Volaterrani Franciſci Soderini epiſcopi Vicetini.

XXXVII. Corpus S. Rochi delatum Venetias a converſo Camaldulenſe.

DEDUCTUM fuit hoc anno Venetias corpus ſancti Rochi, & delatum in eccleſiam ejus nomini magnificentiſſime dicatam. Hiſtoriam translationis narrat celeberrimus Venetarum eccleſiarum editor Flaminius Cornelius, ex qua colligitur fratrem Maurum quondam Franciſci Camaldulenſem converſum, qui menſe auguſto anni præteriti, dum per calumniam carceri incluſus & divi Rochi patrocinium implorans detecta ejus innocentia e cuſtodia liberatur, decreviſſe viſitare ſacrum corpus ſancti Rochi, quod reperiebatur in quadam civitate dicta Ughiera in diſtrictu Mediolanenſi, qui locus poſſidebatur a comite Petro de Verme, ibique accedentem clam ſuſtuliſſe dictum corpus, Venetiaſque magno cum gaudio aſportaſſe. Examen hujus translationis extat apud eumdem Cornelium [b], habitumque fuit die ultima aprilis hujus anni juſſu Maphæi Gherardi patriarchæ Venetiarum, omniaque profert veritatis indicia ex confeſſione ipſius Mauri. Viri hujus narrationi concordarunt alii teſtes ad veritatem eruendam vocati, qui cum Ugheriam ſive Viguericum vel Angleriam, vulgo *Vogbera* ad beati Rochi ſepulcrum ex voto peregrinati, ibique ſacra ejus oſſa attente fuiſſent intuiti, mox eadem Venetiis ſibi oſtenta reviſentes, eadem ipſa eſſe jurejurando interpoſito affirmarunt, quæ in oppido Viguerici olim quieſcentia venerati fuerant, in firmius rei teſtimonium afferentes ſe *in oſſe cruris & inguinum ſignale quoddam, ubi habuerat peſtem, quod eſt in medio quaſi res combuſta, & a latere aliquantulum nigra*, cognoſcere, quod *viderant in Ughiera.*

b Dec. X. pag. 319.

Confirmata fuit unio ſancti Martini de Prata facta olim a Raphaele

Bonciano cum monaſterio ſancti Mathiæ de Muriano. Tertia vice ſuffectus Urbanus Maluinbra in locum Benedicti ad regimen Claſſenſe.

ANN. CHR. 1485.

XXXVIII. De Roderico Oſornio facto monacho ad S. Michaelis de Muriano.

RODERICUS Oſornius, qui anno 1477. receptus fuerat in collegium Albornotianum Bononiæ, præſentatus ab eccleſia Hiſpalenſi tunc temporis paſtore vacante, ad ſacros canones audiendos, mundi pertæſus, hoc anno monaſticum habitum induit in monaſterio ſancti Michaelis de Muriano, aſſumpto Euſebii nomine. Euſebium Hiſpanum monachum dicti monaſterii, qui in doctiſſimum virum evaſit, & piiſſime in eo cœnobio deceſſit, fuiſſe ex familia Oſornia, clariſſime colligimus ex ſecunda parte archivi Albornotiani ad codicem II. pagina 100. in quo relata admiſſione Roderici Oſornii in ſacrum palatium, de ipſo ad annum 1480. hæc leguntur: *Iſte dominus fuit rector anno 1480. & tunc propriis expenſis fecit unam patenam argenti, quam dedit dono ad uſum eccleſiæ, poſtea vero in quodam monaſterio ordinis Camaldulenſis Venetiarum profeſſionem emiſit*. Idem legitur in Progenie Albornotiana MS. Hiſpanico idiomate conſcripta pagina 26. De ipſo ad hunc annum hæc profert Delphinus [a] in epiſtola ad Bonaventuram abbatem ſancti Michaelis [a]. *De Hiſpano novitio & abs te, & ab aliis grate accepi, quæ ſcripſiſtis. Utinam is evadat, quem ſperatis. Ejus eſſe, ut audio, ætatis & doctrinæ, ejus itidem prudentiæ conſiliique, ut quam optime de illo ſperare liceat*.

a Lib. II. ep. 91.

XXXIX. Memorabilia in epiſtolis Delphini.

Ex epiſtolis Delphini hæc ad annum præſentem ſpectant. Venetos [b] cum Innocentio Romano pontifice reconciliatos fuiſſe. Petrum Barrotium, qui Bellunenſem epiſcopatum a quatuordecim annis obtinebat [c], declaratum non fuiſſe a ſenatu Veneto epiſcopum Tarviſinum, ſed electum alterum, „ qui utinam, ut audio, ſubdiaconatu dignus non ſit. “ Alludit ad Nicolaum Francum legatum apoſtolicum, & poſtulatum hoc anno ad eccleſiam Tarviſinam. Eumdem tamen [d] Barrotium declaratum fuiſſe epiſcopum Patavinum ab eodem Senatu, quod ægre tulit Barrotius [e], nec epiſcopatus poſſeſſionem accepit, niſi poſt biennium. Memorat in epiſtola VI. libri tertii orationes duas ære impreſſas habitas a Gentile de Becchis epiſcopo Arretino, alteram legationis Mediolanenſis, Ferrarienſis alteram. Dimiſſo Mathia Palmerio [f] antiquo utriuſque juris peritiſſimo ſene, qui eatenus procurationis munere functus fuerat in curia Romana pro ordine Camaldulenſi, Delphinus ſubſtituit in ejus locum Marianum Cuccinum. Hunc baud appoſite procuratorem ſancti Marci Venetiarum faciunt celeberrimi duum-viri Martene & Durandus in ampliſſima monumentorum collectione [g]. Petit [h] a Bernardo Juſtiniano equite & divi Marci procuratore vitam ſancti Nicolai conſcriptam ab eloquentiſſimo ejus patre Leonardo. Etiam ipſe Delphinus hoc anno die XVIII. ſeptembris poſtulatus fuit ad epiſcopatum Patavinum.

b Lib. II. ep. 66.
c Ibid. ep. 90.
d Ibid ep. 100.
e Lib. III. ep. 18.
f Lib. II. ep. 65.
g T. III. in præfat.
h Lib. III. ep. 20.

ANN. CHR. 1486.

XL. Profecotio reformationis monaſt. Angelorum de Florentia.

OBTENTA favorabili ſententia Leonardus Brunus, amicorum & propinquorum potentia fretus & inflatus monaſterii Angelorum regimen recuperare contendebat. Invaſionem ejus loci factam narrat in epiſtola ad cardinalem Senenſem ipſe Delphinus [i]: *Octava*, inquit, *dominicæ reſurrectionis die, cum poſt matutinam ſynaxim omnes ad cellulas ſuas, ut pauxillulum more ſolito conquieſcerent, feſſi reverſiſſent monachi, ſcribente quidem me, ceteris vero jacentibus, ingreſſus eſt canonicus quidam Julianus de Tornabonis Leonardi olim prioris propinquus, perfractis foribus cubiculum noſtrum cum pleriſque armatis, qui ſtrictis ac nudatis gladiis teliſque tamquam latrones ſummo mane de monaſterio nos invitos ejecerunt*.

i Lib. III. ep. 45.

Id

ANN. CHR. 1486.

Id facinus, ubi primum divulgatum eſt, univerſa civitas ægerrime tulit, murmurantibus omnibus atque indignantibus, quod tam impie immaniterque ſævire contra nos permiſſi fuiſſent adverſarii noſtri. Conqueſti ſumus apud dominium, neque id ſemel atque iterum, ſed ſæpius & importunius de illata nobis vi, petivimuſque reſtitui denuo in poſſeſſionem monaſterii Angelorum. Octava tandem die ſive inſtantia noſtra, ac populi muſſitatione, ſive ipſa victi ratione, ejuſdem dominii decreto, juſſi ſumus reverti ad monaſterium ſummo totius civitatis aſſenſu atque congratulatione ſingulari. Quantum vero ſecuri hic moremur, neſcio, niſi quod hæc eſt multorum & quidem amicorum prudentium opinio, iterum nos propediem cum majori dedecore exturbandos. Reaple ſubdit in alia [a], *quod veritus ſum & mecum plerique fere omnes, id accidit mihi. Reſtituti ſumus in monaſterium Angelorum juſſu dominii, ne unde primum armatorum violentia exturbati fueramus, inde aſtutia & dolo poſtmodum callide ejiceremur. Accerſivit me per macerium dominium Florentinum, cum eſſem in monaſterio Angelorum decimanona præteriti menſis die, cui cum ad præſtitutam horam præſto fuiſſem, ſignificavit mihi decreviſſe ſe mittere macerium ad monaſterium Angelorum, qui ibidem ſuo nomine atque mandato tantiſper eſſet moraturus, donec conſtaret utra litigantium pars victoria potita foret, juſsitque, ut interea cum fratribus meis poſſeſsionem monaſterii cederemus macerio, atque alio commigraremus. Quod eadem hora factum eſt.* Vexillifer juſtitiæ & Artium priores Franciſcum Nicolai clericum Florentinum in cuſtodem monaſterii reliquerunt. Poſt hæc impetravit Delphinus breve apoſtolicum ad dominium Florentinum & ad Bartholomæum Scalam equitem & vexilliferum juſtitiæ Leonardi amantiſſimum, per quod pontifex improbabat apertiſſime Camaldulenſium generalis & monachorum expulſionem a monaſterio Angelorum, hortabaturque verbis efficaciſſimis, ut ipſis dicti monaſterii poſſeſſio continuo reſtitueretur. Ad aliquod temporis contemptum fuit breve pontificium potentia Laurentii Medicei; aliudque obtinuit Delphinus ad favorem Alexii electi prioris.

[a] *Ibid. ep.* 52.

Interea ipſe Laurentius Guidoni confeſſario ſuo monacho Ciſtercienſi rem gratam facere volens propoſuerat [b] Delphino, ut cœnobium Angerum commutaret cum cœnobiolo Ciſtercienſium. Reſtitit infracto pectore Delphinus, remque eo deductam agnoſcens, ut contra potentium vires alias vires opponeret, negotium cardinali Senenſi commiſit. Miſit Laurentius & dominium Florentinum ſacerdotem quemdam oratorem ad eumdem cardinalem, qui ſequentia poſtularet [c], *primum ut Angelorum cœnobium Ciſtercienſi ordini penitus uniretur. Deinde ut ipſius monaſterii debita per generalem & univerſum ordinem Camaldulenſem perſolverentur. Tertio, quod injuſte privatus Leonardus provideretur per ſummum pontificem de primo beneficio Camaldulenſis ordinis, quod vacare contingeret. Reſpondit conſtantiſſime cardinalis, ſe nullo pacto huic Angelorum translationi ad aliam religionem aſſenſurum, acturumque cum pontifice, ut facile petitiones illas minus honeſtas rejiceret. Tandem animadvertens ſacerdos protectoris animum ordini Camaldulenſi primum deditum, novas obtulit & honeſtiores petitiones, quibus ſupplicabatur, ut pontifex impoſito litigantibus pro monaſterio Angelorum ſilentio, cauſam ad ſe motu proprio advocaret. Deinde ut juberet cuidam monacho ſancti Salvatoris de Septimo Ciſtercienſis ordinis, ut ad monaſterium Angelorum ſub excommunicationis & inobedientiæ pœna ſe conferret, regimen & adminiſtrationem ejuſdem ſuſciperet, depoſitoque Ciſtercienſi habitu Camaldulenſem indueret, cum poteſtate conferendi eumdem habitum tam ipſius Ciſtercienſis ordinis fratribus, quam alio-*

[b] *Lib. III. ep.* 38. 43.

[c] *Lib. IV. ep.* 13.

Ann. Chr. 1486.

aliorum etiam Mendicantium uſque ad viginti & plures etiam, prout redditus ipſius monaſterii exigere videbuntur, qui omnes ad profeſſionem admittantur ſecundum inſtituta & privilegia ordinis Camaldulenſis. Praeterea ut idem ipſe monachus de Septimo ſit prior, dum vixerit, & a generali Camaldulenſi exemptus, atque ſedi tantum apoſtolicæ ſubjectus, quo cedente vel decedente illico prioratus ſubjiciatur protectioni ac regimini ipſius generalis, & quod priores impoſterum ſint amovibiles atque annuales ſecundum præfati ordinis conſuetudinem. Ad hæc, quod pontifex per breve mandet generali & congregationi ejuſdem religionis, ut omnia debita monaſterii Angelorum quomodocumque contracta duorum annorum ſpatio cum gravamine totius ordinis diſſolvere debeant; & quod generalis ipſe infra terminum duorum menſium, a die, qua prior adminiſtrationem loci ſuſceperit, præſtare teneatur fidejuſſores, quod ſatisfiet infra biennium creditoribus monaſterii. Præterea quod ſanctiſſimus pontifex per breve alicui committat, ut accurate cognito ære alieno, quod per domnum Leonardum conflatum in utilitatem ceſſerit monaſterii, eidem ſatisfaciat cum poteſtate compellendi per cenſuras eccleſiaſticas, quicumque libros aut codices rationum ad ipſum prioratum ſpectantium fraudolenter occuparent, quodque idem valeat recuperare quæcumque mobilia ſive immobilia quovis jure ad ipſum monaſterium pertinentia; & quod non exhibente generali memorato termino fidejuſſores, ipſe commiſſarius poſſit tot prædia & bona Camalduli majoris vendere ſeu pignori tradere, quæ ad ſummam debiti integram ſufficiant. Demum quod domna Leonarda reſervetur primum ejuſdem ordinis vacaturum beneficium, dummodo Florenos ducentos ipſius beneficii redditus non excedant. Hæ fuere conditiones oblatæ cardinali Senenſi, ut dominii Flarentini votis ſatisfieret, quas cum mature perpendiſſet, moderari ei placuit, quæ haud penitus honeſtæ ſibi viſæ ſunt. Nam ad id, quod ſecundo loco petitum fuerat, reſpondit honeſtum ſibi videri, quod cum generalis ſit caput Camaldulenſis ordinis, pontifex reformationem ipſius prioratus generali committat, cum plena poteſtate mandandi Ciſtercienſi futuro priori ſub cenſuris, itidemque ſibi decens videri, quod prior in omnibus, juxta ſtatuta ordinis, generali ſubjectus ſit. Nimis præterea durum ſe exiſtimare, ut ordo ac generalis pro alieno delicto puniantur.

Iis conditionibus ab utraque parte ſuſceptis conceptum fuit breve, quo Innocentius VIII. avocata ad ſe cauſa, & commiſſa uni ex locumtenentibus auditoribus cauſarum palatii apoſtolici, nempe Johanni Nucerino epiſcopo, narratis tota ſerie facti, armatiſque inductis in monaſterium Angelorum, litibus inter Leonardum Brunum & Alexium priorem, elegit Guidonem Laurentii monachum Ciſtercienſem cœnobii ſancti Salvatoris de Septimo in priorem ejuſdem monaſterii Angelorum, adempta clauſura, quæ eatenus viguerat in eo loco, ſervato tamen ordine Camaldulenſi, & mandans die octava decembris pontificatus ſui anno tertio [a] executionem ſuæ voluntatis decano eccleſiæ Florentinæ, cancellario Franciſco, & Salvino de Salvinis canonico Florentino. Delphinus autem initio anni ſequentis prioratum vacantem Maſſaccii contulit Leonardo Bruno ollm priori Angelorum. Diſtributa fuit per ordinem ſolutio pecuniæ pro diluendis debitis monaſterii Angelorum, nonnullaque beneficia diſtracta, quæ res pertinent ad annos immediate ſequentes. De Guidone Septimiano monacho legatur Baccertius in hiſtoria Septimiana [b].

a §. *Unio* 15. *A.* 5. 30.

b *Pag.* 172.

XLI Abbatia S. Zenonis Piſarum commendata.

Obiit menſe majo Franciſcus Toloſini Thomæ de Medicis abbas ſancti Zenonis Piſarum; ipſius mortem ſtatim cardinali Senenſi notam fecit Delphinus [c], Maurumque monachum ſuum in abbatem præfecit; refragante

c *Lib. III. ep.* 39.

gante

ANN. CHR. 1486.

gante eodem cardinale, & contra fidem collata ſuit tamen ea abbatia Nicolao Pandulphinio epiſcopo Piſtorienſi. Vacante ſimiliter hoſpitale ſancti Frigdiani ejuſdem urbis [a], curam ipſius tradidit Delphinus Baſilio Balneenſi. Impetrata nihiloſecius fuit Romæ poſſeſſio dicti hoſpitalis a cardioale Recanateoſe, qui redditus ipſius tradidit cuidam ſuo familiari.

a Ibid. ep. 30.

XLII. Alia a Delphino geſta, & memorata in ſuis epiſtolis.

LITERAS inſuper Delphinus a dominio Veneto impetravit [b] ad Antonium Lauretanum equitem & oratorem in curia Romana pro liberanda abbatia Vangaticienſi a commendatione, & ea unienda cum nova ſancti Michaelis congregatione, miſſis articulis compoſitionis negotii cum Leonello Trotto Ferrarieoſe abbate commendatario. Cum autem Senatus Veneti decreto [c] prohiberentur advenæ regimina obtinere in eorum dominio, vellentque patres congregationis ſancti Salvii ordinis Vallis-umbroſæ, Blaſius imprimis Milaneſius abbas generalis, & Hieronymus abbas ſancti Salvii Florentiæ Thuſcos monachos deducere ad reſormationem monaſterii ſancti Sepulcri de Aſtino in territorio Bergomate, negotium in ſe ſuſcepit Delphinus, egitque cum patribus congregationis ſancti Michaelis, ut provinciam hanc aſſumerent, ceteriſque novæ unionis monaſteriis cœnobium Aſtinenſe adjungerent, ut ſuſius dicemus anno ſequenti. Camalduli Florentini monaſterium ad prioratum reduci paulo ante curaverat, & ejus bona uniri cum eremo Camaldulenſi; agnoſcens vero ipſum multo ære alieno premi, iterum expetiit hoc anno [d] a cardinale Senenſi, ut ad priſtinum abbatiæ ſtatum reſtitueretur, præfectoque ibidem abbate reſcinderetur bulla præteritæ unionis.

b Lib. III. ep. 36. 10.
c Ibid. ep. 31. 32.
d Ibid. ep. 41.

Hæc præterea ex epiſtolis ejuſdem Delphini ſub hoc anno eliciuntur. Confectam fuiſſe pacem ioter pontificem Innocentium VIII. & Florentinos [e], ea etiam adjecta conditione, ne elerus ulterius gravaretur impoſitionibos; quas tamen cum continuarent Floreotioi, ſacerdoteſque ipſos non-ſolventes tenerent, & cuſtodiæ carceris adjicerent, ſcripſit ipſe Delphinus, alteraſque literas repetiit ad eumdem Romanum ponrificem [f] ſuppliciter flagitans liberarionem utriuſque eleri a graviſſimis exactionibus, quibus premebantur. Deplorat in aliis epiſtolis [g] acerbum inopinatumque obitum Antonii Lolii, qui erat a ſecreris cardinalis Senenſis, cujus carmina laudat confecta jampridem io laudem Innocentii VIII. Petro de Portieu [h], qui paulo ante ad congregationem ſanctæ Juſtioæ tranſierat, redeunti nunc ad ſuum monaſterium Carcerum, albaſque veſtes repetenti ſtimulos addit ad id peragendum. A Bernardino monacho [i] expetit opus de rebus geſtis Venetorum Bernardi Juſtiniaoi, quod tunc Veoetiis erat ſub prælo.

e Lib. III. epp. 62. 83.
f Ibid. epp. 75. 79. 89.
g Ibid. epp. 53. 59.
h Ibid. ep. 92.
i Lib. IV. ep. 12.

XLIII. De Nicolao Alemanno eremita Camaldulenſe.

Hoc anno venit ad eremum Camaldulenſem Nicolaus Alemannus, qui in urbe Venetiarum ordinem ſancti Auguſtini profeſſus ſuerar in cœnobio ſancti Chriſtophori de Pace. Hic poſt paucos dies recluſionem petiit, & ut linguæ pareeret, ſcripto ſupplebat quæcumque opus habebat. Procedente tempore cœcus evaſit. Narrabat Delphious Gregorio Bergomati, qui hæc inſeruit memorabilibus ſuis, Nicolaum hunc aliquando deficiente ſibi aqua in cellula, egreſſum ad ipſam hauriendam de via detorſiſſe, ignarumqoe ubi proficiſceretor, ſediſſe in altiſſima nive. Converſus ejus ſervitio deputatus veſperi eum reperiit in cellula jacentem in lecto, ſibi narrantem duos viros albos ſe in cellulam detuliſſe, & propterea gratias Deo referebat. Nunquam ſciri potuit, qui fuerint hi viri, cum quidem extarent veſtigia recluſi ad aquam deferendam procedentis, minime vero veſtigia ipſius redeuntis, vel eum aſſociantium. Creditum

itaque

Ann. Chr. 1486.

itaque eſt fuiſſe duos Angelos. Hanc ipſam hiſtoriam refert Fortunius de quodam Cypriano recluſo parte prima libri III. cap. 13. Vel ergo falſus eſt Fortunius in nomine eremitæ, vel id nomen fuit eremitæ, cum ordinem ſancti Auguſtini profiteretur. Delphino & Gregorio Bergomati magis credendum.

Ann. Chr. 1487.

XLIV. Innocentii VIII. bullæ & proviſiones monaſteriorum.

a Lib. IV. ep. 47.

b Ibid. 53.

LÆTUS Laurentius Mediceus negotium monaſterii ſanctæ Mariæ-angelorum de Florentia compoſuiſſe pro libitu ſuæ voluntatis; remque gratam facturus Petro Delphino [a] reſtituit ordini Camaldulenſi abbatiam ſancti Michaelis de Arretio, quæ commendata fuerat Johanni filio ſuo. Miſſo in Urbem procurationis Johannis inſtrumento obtinuit Delphinus, ut pontifex per breve declararet abbatiam vacantem, ita ut ipſe eam conferre valeret Baſilio Balneenſi, ſicut eam contulit. Johannes Mediceus hoc ipſo anno [b] ab eodem pontifice in commendationem recepit abbatiam Montis-caſini, pontifex autem Johannis ſororem deſponſavit Franciſco filio ſuo, quem ante eccleſiaſticas dignitates ſuſceperat.

Vacante monaſterio ſanctæ Mariæ de Vangaticia ob ceſſionem Leonelli de Trottis Ferrarienſis poſtremi abbatis commendatarii Innocentius VIII. tertio nonas auguſti pontificatus ſui anno tertio ipſum contulit Ambroſio Bernardo patricio & clerico Veneto, ac notario apoſtolico. Eadem die epiſcopo Adrienſi ſcripſit, ut Ambroſium adjuvaret in ampliandis & conſervandis juribus monaſterii ſui. Ipſa die Ambroſium abſolvit a quibuſcumque cenſuris, ut poſſeſſionem monaſterii inire poſſet. Demum conventui Vangaticienſi ſcribens, eumdem in abbatem datum monachis expoſuit. Poſſeſſionem ingreſſus eſt monaſterii Ambroſius die ſexta ſeptembris, præſente Jacobo Donato poteſtate & populo, ex necrologio Vangaticienſe. Congaviſus fuit Delphinus cum Ambroſio, ſperans meliorem patribus congregationis Venetæ exhibitam occaſionem reformandi ſub Veneto commendatario monaſterium Vangaticienſe, quod incaſſum ſub Ferrarienſe abbate, licet annitente dominio Veneto, tentaverant.

Quarto decimo kalendas decembris pontificatus ſui anno quarto abbati monaſterii Carcerum Petro Boldù & conventui monachorum, ſimul etiam Paulo Boldù priori Montis-crucum exemptionem confirmat ab omnibus nuntiis apoſtolicis, volens, ut priori generali Camaldulenſium ejuſque dumtaxat nunciis parere teneantur.

Die nona julii pontificatus anno III. cum contuliſſet Meo Pauli Soggi eremitæ Camaldulenſi hoſpitale ſancti Martini, alias ſancti Frigdiani Piſarum, atque ea ratione vacaret prioratus ſanctæ Mariæ de Vertilio Montis-ſancti-Sabini, quem obtinebat idem Meus ſine obligatione curæ animarum, commiſit ſuo brevi Franciſco de Peris Florentino præpoſito ſancti Johannis de Florentia, ut prædictum Vertilienſem prioratum perpetuo adjungeret monaſterio ſanctæ Mariæ-angelorum de Florentia; eamdem unionem ratam habuit die quarta maji anno 1493. Alexander papa VI. ex tabulario monaſterii Angelorum [c]. Legatur epiſtola 67. libri IV. Petri Delphini, ex qua innoteſcit fratres ordinis Minorum inſidiatos fuiſſe dicto loco, ut eum ordini Camaldulenſi ſubriperent; quare conſenſit Delphinus, ne jactura fieret dicti loci, ut uniretur monaſterio Angelorum. Unionem etiam abbatiæ ſancti Andreæ de Candiculis monaſterio ſuo Angelorum expetiverat Guido prior, cui tamen reſtitit Delphinus, & reſtitere eremitæ.

c Numm. 9. 10.

XLV. Inventio corporis S. Apollinaris facta a Malumbra abb. Claſſenſe.

d P. II. lib. IV. cap. 16.

TESTE Fortunio [d], Urbanus Malumbra abbas Claſſis requiſivit per templum Claſſenſe ſacratiſſimum beati Apollinaris corpus, idque cum tribus laminis per aquam natantibus inventum debita reverentia compoſuit,

quo

ANN. CHR. 1487.

quo tempore multa beneficia in languidos collata quotquot ex ea aqua biberunt. Vitalis Aquæductius monachus Claſſenſis [a] ſcribit ſe præſentem fuiſſe huic inventioni. De ea verba facit etiam Fabrius [b] in hiſtoria eccleſiarum Ravennatum. Atque hæc fuit ſecunda ſacti corporis inventio.

a Cap. III.
b Pag. 96.

Idem abbas Malumbra uniri curavit hoc anno ſuo monaſterio Claſſenſi prioratus & eccleſias ſanctæ Mariæ de Scardavillis, ſancti Pauli de Cæſena, & ſancti Salvatoris de Foro-livio ex Delphino [c].

c Lib. V. ep. 23.

XLVI. Hiſtoria hujus anni 1487. ex epiſtolis Delphini, aliaque monumenta.

CUM plura monaſteria, & ſingulariter illa ditionis Venetæ recuſarent ſolvere diſtributionem impoſitionis pro diluendo ære alieno monaſterii ſanctæ Mariæ-angelorum de Florentia, & dominii Veneti auctoritate impetraſſent privilegium pontificium exemptionis ab hac ſolutione, viſum eſt Delphino priori generali [d] e re eſſe diſtrahere bona redditusque prioratus ſancti Nicolai de Curte-luponis, eaque aſſignare creditoribus ejuſdem Florentini monaſterii. Erat is prioratus in agro Arretino juxta Martianum oppidum.

d Ibid. ep. 9.

Idem Delphinus [e] Pettum Barrotium epiſcopum Patavinum conſtituit ſuum vicarium in toto territorio Patavino eodem modo, quo priorem generalem monachorum Silveſtrinorum vicarium tenebat in Piceno, & Lazaro vicario olim Antonini archiepiſcopi Florentini utebatur in Camaldulenſibus monaſteriis ſitis in diœceſi Arretina.

e Lib. V. ep. 26.

Guido recens electus prior monaſterii Angelorum de Florentia expetierat a Delphino [f] mutationem formæ habitus pro ſe & monachis ſuis, delationem nimitum ſcapularis lati & diſcincti, ut deſerebant monachi ſanctæ Juſtinæ & Montis-oliveti, & non ſtrictioris & præcincti, ut geſtabant Camaldulenſes. Reſpondit Delphinus in eremo & in nobilioribus ordinis monaſteriis per annos quingentos abſque intermiſſione eo habitu uſos fuiſſe Camaldulenſes, laudarique Venetiis in primis eam ſcapularis formam, & etiam cucullæ, tamquam habitus graviſſimi & honeſtiſſimi, adeoque ſe nolle hujuſmodi mutationi aſſentiri; quæ ſi eſſet inducenda, confugiendum foret ad auctoritatem capituli generalis. Pariter in eccleſia monaſterii Angelorum [g] ſcholas introduxerat Guido, chorum repleverat ſedilibus laicorum, oratorium in gymnaſium converterat, & ſedem juxta altare philoſopho tradiderat. Hunc morem improbavit Delphinus, reſcripſitque ſe jamdudum audiiſſe viros doctiſſimos, ac variis diſciplinis imbutos in Angelorum monaſterio publice docuiſſe, ſed nulla alia de cauſa monaſterium illud in ſumma fuiſſe totius populi Florentini veneratione, quam ob arctiſſimam ipſius reclusionem, quoniam vix pauciſſimis & dignitate præſtantibus patere ſolitus fuerit ingreſſus chori; adeoque ſcholas in decentiores monaſterii receſſus transferendas ſuadet. Expetiit poſt triennium idem Guido [h] a Delphino imaginem gypſeam Ambroſii prioris generalis, quæ in eremo Camaldulenſi venerabiliter collocata erat, quam tamen negavit, ne aliquid damni in deportatione pateretur.

f Lib. V. ep. 38.
g Ibid. ep. 43.
h Lib. VIII. ep. 85.

Marianus Cuccinus procurator ordinis Camaldulenſis in curia Romana Michaeli monacho tribuit [i] beneficium ſuum, quod ſub invocatione ſancti Nicolai obtinebat in urbe Viterbienſi, ea nimirum conditione, ut adinſtar reliquorum beneficiorum manualium eremo Camaldulenſi ſubjiceretur.

i Lib. V. ep. 29.

Monaſterium ſanctæ Mariæ in Portu Piſauri, quod conditum fuerat ſeculo præcedenti, pacifice rectum extiterat a monachis ſancti Mathiæ de Muriano, qui ipſum ædificaverant; verum jampridem in commendam tributum fuerat cuidam presbytero fratri ſecretarii ducum Piſauri, interceſſerant nihilominus ea pacta, ut beneficium illud acceptum referre deberet

ret iiſdem monachis ſancti Mathiæ, quod minime præſtitum fuit a preſbytero. Verum cum hoc anno ob crimen læſæ majeſtatis ultimo ſupplicio affectus fuiſſet ſecretarius presbyteri frater, Ambroſius abbas ſanctorum Decentii & Germani de Piſauro admonitos fecit priorem & monachos ſancti Mathiæ per epiſtolam ſcriptam die duodecima martii. Eodem tenore ſcripſit ea ſuper re Delphinus ad Venturam abbatem ſancti Michaelis de Muriano die XXVII. octobris [a]. Monachi itaque ſancti Mathiæ, quo facilius effectum ſortiretur recuperatio hujus monaſterii, ſequentes impetrarunt a dominio Veneto literas ad ducem & duciſſam Piſauri: *Sicuti accepimus. M. CCC. LXVI. quidam nobilis de Piſauro teſtamento ſuo reliquit ven. priori & monachis monaſterii ſancti Mathiæ de Muriano locum quemdam ſeu terrenum in civitate iſta, in qua conſtrui & ædificari poſſet templum & monaſterium ſacratiſſimæ virginis Mariæ, monaſterium ipſum regi & gubernari deberet ab conventu & monachis ſancti Mathiæ prædictis, quod & effectum eſt, & teſtatoris voluntas adimpleta eſt. Nam diu eſt, ex quo monachi & conventus ſancti Mathiæ rexerunt monaſterium iſtud, ac de tempore in tempus miſerunt priores & gubernatores ſuorum monachorum. Sed cum tandem diem ſuum obierit prior dicti loci ſanctæ Mariæ, & presbyter quidam impetraverit in curia Romana contra teſtatoris voluntatem, & inſcio ipſo conventu ſancti Mathiæ, eccleſiam & monaſterium prædictum, hac tamen conditione, ut illud recognoſcere deberet ab ipſo conventu, unquam tamen comparuit, utpote qui bene & clare cognoſcit injuſte & contra omne jus faſque poſſediſſe poſſidereque, quia falſo aliquid ſedi apoſtolicæ perſuaſit, & illicite contra ipſius teſtatoris mentem & intentionem illud obtinuit. Quæ cum ita ſint, has ad magnificentias veſtras ſcribendas duximus, & ſtudioſe rogamus, placeat cum juſtitiæ & æquitatis cauſa, tum etiam noſtro intuitu efficere, ut presbyter ille expellatur, ita ut conventus prædictus ſancti Mathiæ, qui jus & poteſtatem habet in ipſo monaſterio ſanctæ Mariæ ſecundum mentem teſtatoris, reformare & reficere poſſit & valeat eccleſiam prædictam, quemadmodum facere ſolebat, & nobis gratiſſimum erit. Die XI. decembris M. CCCC. LXXXVII. Sereniſſimus dominus dux ex auctoritate ſua.*

Apud Cornelium in eccleſiis Torcellanis [b] proſtat ſollemnis ſententia judicum *Publicorum*, qua confirmantur hoc anno die XXVIII. ſeptembris ſub Michaele Dalmata priore jura ejuſdem monaſterii ſancti Mathiæ ſuper quaſdam aquas & paludes ei adhærentes. Ut vero loci ambitus ſententiæ vigore firmatus ad poſterorum notitiam derivaret, iconographicam ipſius deſcriptionem diligenter efformari juſſerunt illius ævi monachi, quæ uſque modo in archivo ejuſdem monaſterii diligenter aſſervatur.

Julianus cardinalis & legatus apoſtolicus abbas commendatarius trium monaſteriorum unitorum concedit hoc anno indulgentiam monaſterio & eccleſiæ ſancti Blaſii de Fabriano diebus ſancti Blaſii & ſancti Romualdi.

Maphæus Gherardus patriarcha Venetiarum alias dilargitus fuit viſitantibus & reparantibus eccleſiam ſanctiſſimæ Virginis Annuntiatæ in Equilio apud Cornelium [c].

Bernardus Rubeus protonotarius apoſtolicus permutavit abbatiam ſanctæ Mariæ de Fullina, quam commendatam habebat, cum abbatia ſancti Zenonis Veronæ, cujus commendatarius erat Petrus Dandulus primicerius ſancti Marci Venetiarum; ex archivo ejuſdem monaſterii Fullinatis.

Evangeliſta de Bagarottis Placentinus prior generalis ordinis ſancti Silveſtri, & vicarius ac procurator Juliani ſancti Petri ad Vincula abbatis commendatarii cardinalis contulit Bernardino Thomæ Torelli de Venetiis plebem

ANN. CHR. 1487.

a Lib. V. ep. 31.

b P. III. p. 148.

c Ibid. pag. 433.

plebem & eccleſiam ſancti Venantii de Albacina vacantem per obitum Jacobi monachi Camaldulenſis. Datum Fabriani apud monaſterium ſancti Benedicti de Caſtellare ſuæ ſolitæ reſidentiæ anno M. CCCC. LXXXVII. indictione v. martii XXIV. Innocentii VIII. anno III. Is erat etiam, ut mox vidimus, vicarius Petri Delphini prioris generalis Camaldulenſis; ex paginis Fabrianenſibus. ANN. CHR. 1487.

Ex hiſtoriis Foro-livienſibus hoc anno Matthæus de Menghis protonotarius apoſtolicus archidiaconus Foro-livienſis & commendatarius eccleſiæ ſancti Salvatoris Camaldulenſis ordinis conceſſit dictam eccleſiam abbati ſancti Apollinaris in Claſſe & ſancti Severi de Ravenna; Andreolo de Ruffis notario.

Iſtum fœdus inter pontificem, Venetos & Florentinos refert hoc anno Delphinus in epiſtola 24. libri V.

ANNALES CAMALDULENSES

LIBER SEXAGESIMUS-OCTAVUS.

Ab anno Chriſti M.CCCC.LXXXVIII. *ad annum* M.D.

ANN. CHR. 1488.

I. De monaſterio S. Sepulcri Bergomenſe.

a *Lib. V. ep.* 58.

ABBAS quidam ordinis Vallis-umbroſæ [a] cupiens a commendarum periculis eruere monaſterium ſuum ſancti Sepulcri de Aſtino, quod juxta Bergomum ſitum erat, atque in eo regularem obſervationem inſtituere, ipſum tandem uniendum cum congregatione nova Camaldulenſium ſancti Michaelis decrevit. Tentaverat enim ſæpius, ut per ſui ordinis monachos reformaretur; verum obſtante ſenatus Veneti decreto, quo olim cautum eſt, ne ibidem alienigenæ, ſed tantum ditioni Venetæ ſubjecti commorari permitterentur, deficientibus his, adhæſir monachis ſancti Michaelis, qui cupientes pro viribus tum commodo, tum honori religionis conſulere, admiſerunt facile optimam abbatis voluntatem. Quoniam autem hujus unionis privilegium Romæ implorandum erar, impetrarunt monachi ſancti Michaelis die trigeſima aprilis ab Auguſtino Barbadico Venetiarum duce, & a Senatu Veneto in Rogatis literas ad Sebaſtianum Baduarium, & ad Bernardum Bembum doctorem equites oratores in Curia Romana, ut hocce negotium tractarent, & privilegium unionis a pontifice obtinerent. Præ ceteris operam ſuam omnem impendit Urſinus de Rota doctor [b], & Balſarinus Bergomenſis [c], qui erudiendæ tenerioris ætatis in monaſterio ſancti Michaelis curam ſuſceperat. Delphinus vero præter epiſtolas ſcriptas cardinali protectori & præſatis oratoribus [d] rem quoque commendavit Marco Barbo cardinali ſancti Marci [e], ejus opem implorans, quandoquidem res pertractanda erat in conſiſtorio, atque per ſummum pontificem decernenda. Sed res ad votum non ceſſit, obſiſtentibus tum Blaſio Milaneſio abbate generali congregationis Vallis-umbroſæ, tum cardinale, qui protectionis munere fungebatur in ea congregatione.

b *Ibid. ep.* 54.
c *Ibid. ep.* 59.
d *Ibid. ep.* 55. *& ſeq.*
e *Ibid. ep.* 92.

II. Innocentii VIII. bulla pro congregat. S. Michaelis.

IMPETRARUNT quidem patres novæ congregationis Venetæ ope ejuſdem dominii ab eodem pontifice Innocentio VIII. confirmationem & extenſionem bullæ Sixti IV. de uniendis Venetis monaſteriis, ac de reducendis abbatibus ad triennale regimen; quæ confirmatio exarata fuit XIII.

kalen-

kalendas aprilis pontificatus ſui anno IV. Recepta Innocentii bulla, patres primum ſuum convocarunt capitulum, conſtitutioneſque edidere pro norma, conſervatione & augmento novæ congregationis, quæ una cum annualibus & triennalibus capitulis exinde celebratis collectæ aſſervantur in libello archivi ſancti Michaelis de Muriano. In hac Innocentii bulla illud ſuperadditur, quod abbates, qui in Sixti diplomate ad triennium erant eligendi, deinceps eligantur & præſint dumtaxat ad annum. ANN. CHR. 1488.

ELEGERAT Delphinus [a] novam abbatiſſam ſancti Petri de Luco Chriſtophoram lectiſſimam feminam, evocatam e parthenone Prato-veterenſi, exauctorata jure Scholaſtica abbatiſſa, quæ reatum ſuum agnoſcens, ultro per notarium ceſſerat regimini. Verum hujus propinqui potentiſſimi cives Florentini indigne ferentes privatam dignitate Scholaſticam, multitudine armatorum monaſterium cinxerant, ſcaliſque parieti appoſitis in turrim primum evaſerunt, poſtea ad moniales temeritate impudentiſſima deſcenderunt. Quo facto ceteræ moniales accerſierunt continuo propinquos ſuos, & perexiguo temporis momento utrinque ad quingentos viros convenerunt, ita ut in maximo diſcrimine res verteretur, ne effuſione ſanguinis ſacri virginum illarum violarentur obtutus. Conati fuere fratres depoſitæ abbatiſſæ perſuadere electæ, ut officio ſe abdicaret, daretque locum priori abbatiſſæ. Sed illa imperterrita immobilis permanſit, præſentique animo minata fuit illis, ſignificaturam ſe dominio Florentino, quid egiſſent, daturoſque pœnas violati, in quod tam licenter irruperant, monaſterii. Miſſus eſt confeſtim dominii nomine, qui pulſis auctoritate publica laicis monaſterium tueretur. Propinqui tamen exauctoratæ abbatiſſæ impetrarunt a pontifice, ut ea in poſſeſſionem loci reſtitueretur, donec a judice, cui cauſæ cognitio demandata fuerat, conſtitutum fuiſſet, an jure eſſet regimine privata. Acceſſit Lucum notarius cum pluribus teſtibus & cum ſexaginta armatis, denuntiavitque abbatiſſæ electæ & monialibus voluntatem pontificis; ipſæ tamen provocarunt; cauſaque delegata fuit cardinali Senenſi protectori. Non defuit Delphinus, qua epiſtolis, qua opera infractum pectus oſtendere adverſus potentiſſimos cives, & contra oratorem præſertim Florentinum in Curia Romana, qui ejectæ abbatiſſæ favebat. Scripſit cardinali ſancti Marci, cardinali Neapolitano, oratoribus Venetis Sebaſtiano Baduario & Bernardo Bembo. Romam quoque petiit, ubi etiam orationem habuit coram Innocentio VIII. cauſamque remotionis factæ a ſe ſtrenue defendit. Devoluta fuit cauſa ad auditores Rotæ, ipſamque commendavit tum epiſcopo Alexandrino, tum Felino Sandeo, epiſcopo pariter Volaterrano, Petro de Accoltis auditoribus Rotæ, Dominico Triviſano oratori Veneto, cardinali Mediolanenſi. Proſecutionem hujus facti referemus ad annum 1490.

III. Monaſterii Lucenſis invaſio facta a laicis.

[a] *Lib. VI. ep. 51. 71. & ſeqq.*

OBEUNTE Johanne de Claris abbate ſancti Michaelis de Lemmo in Hiſtria [b], Bonaventura abbas ſancti Michaelis de Muriano delegatus a Delphino & favente dominio Veneto, novum in eo monaſterio abbatem Nicolaum monachum elegit, e contra Nicolaus Francus epiſcopus Tarviſinus legatus tunc apoſtolicus in eodem Venetiarum dominio in poſſeſſionem hujus abbatiæ immiſit Johannem-antonium Paverum epiſcopum Parentinum, cujus cathedrali eccleſiæ abbatiam vi legationis adjunctam voluit, qui ſtatim acerrimam litem movit abbati electo & Johanni ejus ſucceſſori, ac congregationi Camaldulenſi, quæ pluribus annis exarſit, ut liquet ex epiſtolis Delphini. De legato Franco habet idem Delphinus [c], *quod ſi emere epiſcopatum non timuit, hoc de marſupio ſuo faciat, non de oblatione ſancti Romualdi*; alibi tamen laudat tanquam virum doctiſſimum

IV. Abbatia Parentina ordini erepta.

[b] *Lib. VII. ep. 23.*

[c] *Ibid. ep. 51.*

Ann. Chr. 1488. ctiſſimum & graviſſimis moribus præditum; aliquando etiam carpit ingratitudinis, quod cum per triennium hoſpes fuerit in monaſterio ſancti Michaelis de Muriano, mala pro bonis rependerit.

a Lib. VI. ep. 81. Reſtituta fuit hoc anno [a] ordini Camaldulenſi abbatia ſancti Hilari de Galeata, quam ſibi commendatam cupierat multoties reddere, & reddidit Agnellus protonotarius.

Innocentius VIII. commiſit Simoni Biblenenſi abbati ſancti Michaelis Piſarum, ut abbatem ſancti Hieronymi de Agnano ordinis Montis-oliveti induceret in poſſeſſionem eccleſiæ ſancti Petri ad Vincula Piſarum, quam univerat abbatiæ ſancti Hieronymi. Ex archivo ſancti Petri ad Vincula.

b Ibid. ep. 92. Peruſina legatio [b] commiſſa fuit hoc anno Franciſco Piccolomineo Senenſi congregationis Camaldulenſis protectori.

Ann. Chr. 1489. V. Rumor de Cardinalatu Delphini. HOc anno, dum Venetiis erat, increbuerat rumor Delphinum ad cardinalitiam dignitatem quamprimum eſſe promovendum; petierat ſiquidem Venetum dominium a pontifice, ut unum ex patritiis ſuis Venetis, quem ipſe maluiſſet, ad cardinalatum eveheret, factaque fuerat de Delphino cum aliis aliquot mentio a pontifice & a cardinalibus; Cardinalis quoque ſancti Marci diligentius perquiſierat de Delphino a Mariano Cuccino. Afflictus his rumoribus Delphinus orationes omnium depopoſcit, ut Deus a ſe averteret hanc, quam judicabat ærumnarum & plenam periculi dignitatem, ſed eo effectu, ut ſinceras omnino conſtet fuiſſe ipſius

c Lib. VII. ep. 74. preces: *Septimus hic eſt dies*, inquit ad Johannem Majorem eremi [c], *ex quo Venetias applicuimus incolumes. Ubi primum e navicula deſcendi, excepit me novus quidam & inopinatus nuncius, & qui ſalutem meam in maximo diſcrimine conſtituturus ſit, ſi quemadmodum mihi relatum eſt, ſic eſſet futurum. Fieri jubebis ab omnibus coeremitis ſuis preces pro me ſine intermiſſione ad Deum, quia revera nunquam magis indigui. Neque hoc ſemel tantum fiat, ſed & quotidie, & ſingulis ſæpenumero diebus, idque tum in Miſſarum celebrationibus, tum in orationibus privatis. Jubebis fieri,*

d Ibid. ep. 75. ait ad Lucam abbatem ſancti Viriani vicarium [d], *pro me ab omnibus orationes ad Dominum, ne premi ſupra vires permittat exiguitatem meam, atque ante omnia dignetur ſalutis meæ habere rationem, quam uti ex multorum rumoribus didici, in maximo verſari diſcrimine video.* Idipſum Be-

e Ibid. ep. 76. nincaſæ ſuppriori [e], *ſine intermiſſione orate, quoadusque periculo eximar.*

f Ibid. ep. 78. Mariano autem procuratori, qui hortabatur, ut Delphinus ſcribi e Venetiis faceret commendatitias pro ſe literas ad pontificem, reſpondit [f]: *Abſit a me hoc peccatum in Domino. Judicio, non prece eligendus eſt, qui cardineo titulo cenſendus eſt dignus. Quod nimirum ſi effectum fuerit, alii hic magiſtratus demandabitur, non mihi, qui profecto nec hoc, quem gero, nec longe minore dignus ſum. Me vero extolli cum ſalutis meæ periculo pro ſua pietate minime patiatur.* Legatur epiſtola 85. libri V. & 90. libri VIII. ad epiſcopum Patavinum Barotium, in qua refert cardinalem Senenſem ſe per unius horæ ſpatium detinuiſſe in hoc ſermone; ſe vero reſpondiſſe, non *quærere*, *non petere*, *non cupere*, & Gadolo, cui intentio pontificis manifeſtata fuerat ab oratore Veneto, reſpondet: *Cardinalatum non quæro, non appeto. Tu vero cave, ne dum aliquid pro me agere videris, contra me facias.* Cum vero menſe aprili ſequentis anni coactus fuiſſet idem Delphinus Romanam urbem adire, hæc ipſius profectio cauſam obloquendi nonnullis dedit, illum icciroo Romam contendiſſe, ut cardinalis fieret. Teſtatur in ſuperiore epiſtola ad Barotium, ſe pro nego-

tio

tio parthenonis Lucenſis coactum Romam iviſſe ; de cetero Deum invocat, ſe *nunquam verbo*, *nunquam facto*, *nunquam cogitatione*, *non literis*, *non internunciis aliquando ad cardinalatum aſpiraſſe*, *cum mulei boc anno*, *ex quo de me cum aliis facta eſt cardinalatus mentio*, *inſtantius ſuaſerint mibi*, *ne tanta promerendæ adipiſcendæque dignitatis occaſionem negligerem*.

VI. S. Jo: baptiſtæ de Faventia & Claſſenſe monaſteria adjuncta congregationi Venetæ.

OBIIT hoc anno VI. ſeptembris [a] Rodulphus Miſſirolius prior per triginta & duos annos monaſterii ſancti Johannis-baptiſtæ de Faventia. Cupierat ipſe, dum viveret, monaſterium ſuum adjungere congregationi Venetæ, eo vel maxime, quod manuale beneficium monaſterii ſancti Mathiæ de Muriano eſſet ipſius prioratus. Id factum eſt poſt ejus mortem impetrato pontificio privilegio [b] opera Bernardini Gadoli a Venetis in Urbem deſtinati. Eadem occaſione [c] egit Gadolus, uſus præſertim opera Dominici Triviſani oratoris Veneti in curia Romana, ut abbatiam Claſſenſem, qua juſte privatus fuerat Urbanus Malumbra ob non ſolutam penſionem cardinali Parmenſi, incolumem ſervaret, cum eadem tamen penſione, congregationi Venetæ, cui jamdudum addicta fuerat ex indulto apoſtolico, quo cavebatur, ut quandocumque contingeret locum illnm vacare, eidem congregationi Venetæ ſubjectus intelligeretur. Anno itaque [d] 1492. a Veneto Senatu, compoſito negotio penſionis cum eodem cardinale, patribus Venetis data fuit poſſeſſio monaſterii Claſſenſis.

a *Lib. VII. ep.* 97.

b *Lib VIII. ep.* 24.

c *Lib. VII. ep.* 90. *& ſeq.*

d *Lib. VIII. ep.* 60.

In iiſdem Delphini epiſtolis habemus Johannem Mediceum Laurentii filium cum aliis quinque electum fuiſſe hoc anno [e] S. R. E. cardinalem, cui per epiſtolas Delphinus gratulatur. Germanum [f] fratrem magni Turcarum imperatoris Romam ingreſſum eſſe, & in conſiſtorium admiſſum, renuiſſe tamen deoſculari manus ſummi pontificis.

e *Ibid. ep.* 54.

f *Ibid. ep.* 61.

VII. Maphæus Gherardus deſignatur S. R. E. cardinalis.

PRÆTER electionem Medicei & quinque aliorum patrum purpuratorum factam ab Innocentio VIII. menſe martio hujus anni, ſecretiſſima electione cooptavit inter S. R. E. cardinales titulo ſanctorum Nerei & Achillei Maphæum Gherardum Venetiarum patriarcham, cujus optimi præſulis virtutes illi innotuerant. Breve apoſtolicum ſuis literis adjunctum decemvirali conſilio miſit Dominicus Triviſanus eques & pro Senatu Veneto orator ad Romanum pontificem, ut liquet ex ſequentibus literis eidem oratori die XIII. julii ab iiſdem decemviris ſcriptis: *Binas*, inquiunt, *literas veſtras diei* III. *&* V. *inſtantis capitibus conſilii noſtri* X. *inſcriptas accepimus*, *quibus literis diei* V. *adjunctum fuit breve apoſtolicum*, *quo*, *ſicuti etiam per ipſas veſtras intimata nobis ſecretiſſime fuit electio & denominatio per beatitudinem ſummi pontificis de unanimi reverendiſſimorum dominorum dominorum cardinalium conſenſu facta de perſona reverendiſſimi domini patriarchæ noſtri Veneciarum in iſtius ſacroſanctæ Romanæ eccleſiæ presbyterum cardinalem*, *quod certe nobis fuit gratiſſimum intellexiſſe*. *Volumus igitur & cum conſilio noſtro* X. *mandamus vobis*, *ut captato tempore beatitudini præfatæ ſecretas*, *ceterum uberes & reverentes gratias habere in nomen noſtrum debeatis*, *declarando ſanctitati ſuæ*, *quam reverenti animo audiverimus hujuſmodi denominationem in perſonam præfati reverendiſſimi domini patriarchæ noſtri ob ſingularem viri probitatem*, *vitæ ſanctimoniam & pietatem*. *Demum affirmabitis ſanctitati præfatæ electionem hujuſmodi reſtaturam apud nos ſecretiſſimam*, *& non exituram penetralia dicti conſilii noſtri* X. *ſicuti beatitudo ſua ex ſapientiſſimis reſpectibus mandat*, *expectaturi opportunum tempus publicationis*, *quo tempore & apertius & copioſius utemur officio noſtro cum ſanctitate ſua*, *ſacratiſſimoque cœtu iſtorum reverendiſſimorum dominorum dominorum cardinalium*, *quam bene exoratam cupimus*, *ut quod tam clementer dignata eſt illi in noſtram gra-*

tiam

Ann. Chr. 1489.

viam indulgere, quanto fieri poteſt celeriter, ex toto impleat ad majorem noſtram totiuſque civitatis noſtræ gratificationem. Maphæi electionem promulgare diſtulit Innocentius, & morte correptus, ipſum privatim & ſolummodo per viam ſecretam purpuratis patribus adnumeratum reliquit, ut ad annum 1492. Innocentii emortualem dicemus.

VIII. Hiſtoria aliquot monaſteriorum.

Ex chartario ſancti Michaelis de Muriano, antequam Urbanus Malumbra regimine Claſſenſi exauctoraretur, die XVII. januarii monaſteriis ſancti Michaelis & ſancti Mathiæ de Muriano tamquam procurator Petri Boldù abbatis ſanctæ Mariæ ad Carceres exhibuit hocce monaſterium in congregationem deducendum; res tamen dilata eſt, & dilatio lites acerrimas peperit eidem congregationi ad plurimos annos.

Michael Dalmata prior ſancti Mathiæ de Muriano contulerat prioratum ſanctorum Mathiæ & Catharinæ de Foro-livio quondam appellatum, nunc vero ſancti Salvatoris, manualiter ſubjectum Murianenſi ſuo cœnobio, Michaeli de Verona monacho Camaldulenſi; Matthæus autem de Menghis clericus & archidiaconus Foro-livienſis ipſum in commendam acceperat ex diſpoſitione apoſtolicæ ſedis. Obeunte Matthæo, & conſequenter redeunte prioratu ad ordinem, Johannes Traguerienſis prior ejuſdem monaſterii ſancti Mathiæ ipſum denuo contulit eidem Michaeli monacho hoc anno M. CCCC. LXXXIX. indictione VIII. die XXVII. octobris; ex tabulario ſancti Salvatoris Foro-livii.

Capitulum eccleſiæ Lateranenſis, conſenſu & auctoritate Juliani epiſcopi Brironorienſis vicarii generalis Juliani cardinalis Oſtienſis majoris pœnitentiarii & archipresbyteri Lateranenſis conceſſerunt eccleſiam ſanctæ Trinitatis de Faventia Benedicto de Muſtulis monacho Camaldulenſi, appoſito cenſu duarum librarum ceræ. Datum Laterani anno M. CCCC. LXXXIX. pontificatus Innocentii VIII. anno quinto die XXV. novembris. Sexto kalendas decembris Innocentii anno VI. cardinalis Alerienſis confirmavit poſſeſſionem acceptam ab eodem Benedicto, qui ſupplicem libellum obtulerat Romano pontifici, & expoſuerat capellam hanc teneri conſuetam per clericos ſeculares, vacare obitu Rodulphi Jacobini monachi Camaldulenſis. Eccleſiæ præpoſitus Benedictus a communitate Faventiæ expetiit maſſas lapidum exiſtentium apud locum, olim eccleſiam, quæ vocabatur de Stradella, & apud ſanctum Lazarum loco dicto Petra-forata, & columnam pro imponenda Cruce ad ædificandam eccleſiam ſanctæ Trinitatis, aſſenſum præbentibus antianis Faventinis die ultima februarii anni 1497.

Licet Gadolus obtinuiſſet ex Urbe privilegium pro uniendo monaſterio ſancti Johannis-baptiſtæ de Faventia congregationi Venetæ, quamvis etiam Johannes prior ſancti Mathiæ de Muriano Philippum Faventinum monachum in priorem dicti monaſterii elegiſſet, Scipio de Manfredis clericus ex principibus Faventinis obtinuit a Romana curia commendationem ejuſdem prioratus hoc ipſo anno.

Ann. Chr. 1490.

IX. Recrudeſcit perſecutio in monaſterium Lucenſe

RECRUDUIT hoc anno inſultus factioſorum in monaſterium Lucenſe [a]. *Menſe februarii hujus anni ſummo mane ſequentis diei, quo Dominica illuxerat, viri ad nonaginta armati omnes hinc admotis parietibus ſcalis, inde tribus munitiſſimis foribus perfractis, non ſecus ac ſi in rebelles & reipublicæ hoſtes ſævirent, monaſterium irruperunt. Quis reliqua ſine lacrymis memoret? Excepti a monialibus ingenti ejulatu veſani illi furia invecti ac toto pectore debacchantes non ſolum a nefandiſſimis turpiſſimiſque contumeliis haudquaquam pepercerunt, ſed ne manibus quidem. Has impingunt in parietes, illas etiam verberibus affectas alliſis in terram cer-*

[a] Lib. VIII. epp. 49. 52. 53.

vi-

Digitized by Google

vicibus proſternunt, alias nudatis gladiis adorti ac ſagittis, & lanceis ad virginalia pectora minaciter admotis, conſternatas terrore & ſemineces relinquunt. Ventum tandem eſt ad monaſterii matrem, quæ una ex omnibus potiſsimum petebatur. Quot probris, quot ludibriis primum illam affecerint, taceo, injectis demum in illam ſacrilegis manibus, cum utique & ætate, & mala valetudine eſſet infirmior, repugnantem atque invictam læſo altero brachio, ac anulo manu extorto e monaſterio extraxerunt, atque in abjectiſſimas ædes cœnobio contiguas ſtabulum magis quam habitaculum hominum referentes violentiſsime intruſerunt. Suſtulerunt inde e monaſterio triticum & vinum aliaque victui neceſsaria. Adiit hoc nuntio admonitus Delphinus dominium Florentinum, Laurentiumque Mediceum, nihilque profecit. Adancti armati ad quingentos monaſterium obſidione cinxerunt ad plures dies ſumptibus ipſius loci. Altera ex his noctibus tam crebris vaſtiſque tremoribus concuſſa fuit circa monaſterium & contremuit terra, ut expergefacti e ſomno homines armati ſub divo conſiſterent. Bis remiſit ad Delphinum primarius civis factionis princeps, nequaquam ſperaret, ſe reſtituturum abbatiſſam in monaſterium, cui reſpondit Delphinus ſe laboraturum conſtantiſſime pro viribus, ne prima abbatiſſa ejecta in gradum aſſumeretur, moniales paratas ſanguinem etiam fundere pro juſtitia. Contendit iterato Romam Delphinus [a], expoſitaque monaſterii Lucenſis invaſione, retulit a Romano pontifice commiſerationem, & brevia translationis cauſæ ex Rota, ubi periclitabatur ex corruptione teſtium, ad cardinalem Senenſem, revocata altera bulla reſtitutionis priſtinæ abbatiſſæ, quam extorſerant adverſarii, & obtentis duobus brevibus ad dominium Florentinum & ad Laurentium Mediceum pro redintegratione ſubrogatæ ſanctiſſimæ abbatiſſæ. Extant hujuſmodi brevia in tabulario Fontis-boni [b] data die ſexta maji, quibus Innocentius monet priores libertatis & vexilliferum juſtitiæ, ut ſtatim laicos amoveant, qui violenter intraverant monaſterium Luci. Res ita demum compoſita eſt, ut abrogata utraque abbatiſſa tertia eligeretur, quæ pacifice monaſterii regimen ſuſcepit.

ANN. CHR. 1490.

a Lib. VIII. ep. 61.

b §. Brevia.

X. Monaſter. S. Jo: baptiſtæ de Faventia per vim occupatum.

MONASTERIUM ſancti Johannis-baptiſtæ de Faventia, quod multo congregationis Venetæ labore & ſumptu anno præcedenti redemptum fuerat, Delphini & Gadoli interceſſione & opera, Faventini populi aſſenſu & favore, atque benignitate pontificis eidem congregationi unitum, ac in regularem vitam reformatum [c], triduo antequam ſecunda vice monaſterium de Luco invaderetur, a Scipione Manfredio Galeotti filio, & tunc imperantis Aſtorgii Faventini principis fratre pari utique ac majore etiam violentia occupatum eſt. Siquidem patefactum per vim atque confractum monaſterii oſtium cum armaris multis ingreſſus, producta bulla quadam minime plumbara monaſterium invaſit, ejectis inde monachis omnibus cum priore, quem præſidem dederat congregatio Veneta. Ante biennium die IX. auguſti initiatus fuerat prima tonſura in monaſterio monialium ſancti Maglorii de Faventia Scipio a Baptiſta de Canonicis epiſcopo Faventino.

c Lib. VIII. ep. 49.

Opitergino ſimiliter ſancti Martini cœnobio inhiabant patres ordinis Minorum de obſervantia; verum obtento privilegio, quo dabatur Delphino facultas abrogandi loci priorem, ſuffectus fuit alter prior, Simon nimirum Bergomenſis monachus ſancti Michaelis, qui poſſeſſionem monaſterii adire permiſſus eſt.

Vigeſima-nona maji commiſit Romanus pontifex abbatibus ſancti Michaelis de Arretio & ſancti Bartholomæi de Anglario, ut longævam conſuetudinem ſuſcipiendi Corpus Chriſti die ſollemni ejuſdem feſtivitatis ex quadam capella fratrum ſancti Auguſtini oppidi Montis-ſancti-Sabini Val-

lis

ANN. CHR. 1490.

lis Clanarum, & deferendi proceſſionaliter per ipſum oppidum, ac demum reportandi ad dictam capellam facerent inviolate obſervari per rectorem parœcialis eccleſiæ ipſius oppidi; ex archivo Fontis-boni [a].

Ex Fortunio [b] Juſtus olim prior ſancti Marci, nunc vero abbas ſancti Juſti Volaterrarum recognovit hoc anno reliquias ſanctarum Actiniæ & Græcinianæ; altare autem ſancti Juſti picturis decoravit Andreæ Grillandarii manu expreſſis.

a §. *Brevia*.
b *P. II. lib. II. c.* 8.

ANN. CHR. 1491.

XI. Reſtituta ordini abbatia Parentina.

CAUSAM abbatiæ Parentinæ ſancti Michaelis de Lemmo obtentæ ab epiſcopo Parentino, commiſſam prius diſcutiendam Petro Barotio epiſcopo Patavino, deferre coacta fuit congregatio Veneta ad auditores Rotæ. Pugnatum utrimque fuit triennii ſpatio, tandem [c] mediatoribus tum duce Veneto Auguſtino Barbadico, tum aliis patritiis viris, tum etiam cardinale Senenſe protectore libera dimiſſa fuit abbatia ab epiſcopo, præfecto ipſi in abbatem monacho Camaldulenſi.

c *Lib. X. ep.* 7. 29. 30.

XII. De cardinale Alerienſi eremum Camaldulenſem adeunte.

DELPHINUS in epiſtola ad Bernardinum Gadolum [d] narrat *abdicaſſe ſe bis diebus cardinalatu dominum Alerienſem* (Ardicinum de Porta juniorem) *abdicaſſe epiſcopatu, & beneficiis omnibus, quæ poſſidebat*; ſcripſiſſe *bis* [e] *oratorem Florentinum, qui Romæ erat, ad dominium* ea ſuper re, *& nunc cardinalem eſſe apud Montem-olivetum juxta Senas, indeque poſtulaſſe a pontifice commeatum migrandi ad eremum Camaldulenſem, adfuturumque intra menſem junium*. Monachi Mont-olivetenſes, Lancellottus in primis [f] cardinalem Alerienſem ſuum faciunt, eo quod paucis diebus apud ipſos ſubſtiterit; æquiori ratione ipſum inter ſuos Camaldulenſes reponunt, cum voto & intentione Camaldulenſis fuerit. Extat de receſſu ejuſdem cardinalis Canetii noſtri contra Olivetanos diſſertatio. Sed neque apud Montem-olivetum, neque apud Camaldulum diutius ſubſtitit Alerienſis [g]. *Romam rediit revocatus ab itinere a pontifice, nec eſt permiſſus, ut quo animum intenderat bonus ac pius pater, eo perveniret. Elegerat pacatiſſimum vitæ genus, ut eremum Camaldulenſem incoleret, Hieronymum æmulatus. Et ecce invidit tam religioſo propoſito ſpiritus neſcio quis, invidit quoque noſtræ omnium communi ædificationi. Repetere urbem icciroo forte juſſus eſt, ut probetur ſpiritus, an ex Deo ſit*, ut in alia epiſtola ad eumdem Gadolum optime conjicit idem Delphinus. Ughellius [h] ait Innocentium pontificem permiſiſſe Ardicino ire ad eremum Camaldulenſem, ſed poſtea revocaſſe. Rondininus [i] in hiſtoria eccleſiæ ſanctorum Johannis & Pauli ſcribit ad Camaldulenſes tranſiiſſe; Ciacconius & ejus correctores Camaldulenſem habitum recepiſſe, quod non dicit Delphinus. Odoricus Raynaldus [k] ad annum 1492. habet decreviſſe cardinalem Camaldulenſium inſtitutis ſe totum addicere, abjectis curis omnibus, & ægre rem ferentes alios cardinales revocandum eum a pontifice curaſſe. Videtur Alerienſis hoc ipſum tentaſſe etiam anno ſequenti ex epiſtola ab ipſo e Roncilione ad pontificem die XXII. junii anni 1492. qua pontificis voluntatem & permiſſionem ſine conſultatione ſacri collegii ſufficere putat pro relaxanda facultate ingrediendi & profitendi religionem. Romam reverſus Ardicinus obiit ſub Alexandro VI.

d *Lib. IX. ep.* 100.
e *Lib. X. ep.* 4.
f *Pag.* 57.
g *Ibid. ep.* 9.
h *T. III. col.* 504.
Pag. 190.
k *Num.* 22. 23.

XII. Memorabilia ſub anno 1491. relata a Delphino.

DUO triſtia ex epiſtola Delphini ad Johannem Majorem eremi [l] hoc anno, *allata fuere: Romæ per hos dies apparuiſſe dicitur diabolus fratri cuidam ordinis Minorum, quem dicunt fuiſſe magicæ artis ſtudioſum. Huic ſe obtulit nequam ſpiritus, facturum ſe illum pontificem, ſi in ignominiam Chriſtiani nominis baptiſmum euchariſtiamque aſino exhiberet. Seductus miſer, & ea ſponſione illectus perpetrare nefandum ſcelus minime abhorruit.*

l *Lib. IX. ep.* 66.

Quo

Quo facto elapſum continuo e manibus ſacrilegi jumentum , atque tamdiu bianti & aperto ore huc atque illuc per urbem velut furia invectum pergit diſcurrere, donec ſacroſanctam, quæ ſive palato , ſive faucibus hæſerat, hoſtiam reddidit . Deprehenſus tam inauditi criminis reus & confeſſus quid egiſſet , vivus incendio concrematus eſt. Alterum triſte , quod ſcribit , eſt mors Marci Barbi cardinalis ſancti Marci. *Scis ipſe*, inquit , *quantæ integritatis & ſanctimoniæ vir fuerit , quanta morum gravitate præditus , quam juſtitiæ tenax. Decus nimirum exiſtimabatur Romanæ curiæ, ac ſplendidiſſimum eccleſiæ lumen* . De eodem cardinale cum laude multa proſequitur in alia epiſtola ad cardinalem Senenſem [a]. Obiit menſe februario vel martio, cum literæ Delphini ad Johannem & ad cardinalem datæ ſint VII. & XII. martii. Quare rejicienda eorum opinio, qui ex fide etiam inſcriptionis ſepulcralis defunctum Marcum cardinalem ſcribunt die XII. martii anni 1490. Erat inſuper patriarcha Aquilejenſis , & commendatarius abbas fuerat abbatiæ ſanctæ Mariæ Sanæ-vallis de Fullina. Poſt Marci deceſſum Romanus pontifex Innocentius in patriarcham Aquilejenſem creavit Hermolaum Barbarum doctiſſimum virum, oratorem tunc Veneti Senatus in curia Romana, filium Zachariæ equitis & procuratoris divi Marci: quam electionem improbavit Venetus Senatus , minimeque permiſit Hermolao ejus eccleſiæ poſſeſſionem adire. Factum hocce memorat idem Delphinus in epiſtola ad Gadolum [b] : *Hermolai Barbari equitis oratoris caſum clariſſimi viri, atque ætate noſtra ingenio & doctrina eminentiſſimi, qui promotus a ſummo pontifice ad patriarchatum Aquilejenſem laicus adhuc & nullis ſacris initi.tus , a Veneto Senatu admiſſus non fuit, perquam moleſte tuli; id tamen temere factum* non putat, *quod in Hermolaum Senatus animadverterit , cujus judicium puerile non eſt, aut unius arbitrio quidquam ibi non decernitur; regunt apud illos , non reguntur leges , pro ſervata juſtitia non poſſunt non commendari*. Idem ſenatus abrogato Hermolao vel ſponte cedente, ut habet Delphinus in epiſtola ad Ugolinum Verinum [c], & VII. martii accepta a pontifice poteſtate, Nicolaum Donatum epiſcopum Æmonienſem in patriarcham ſuffecit , qui paucis ſuffragiis eumdem Delphinum ſuperavit, poſtulatum etiam ipſum ad Aquilejenſem patriarchatum; *idque propterea , quod promiſſum illi*, nempe Nicolao, *fuerat antea primum beneficium vacaturum*; alias futurum erat Delphini , qui tamen magna animi moderatione congaudet onus illud ſibi impoſitum non fuiſſe.

XIV. Congeſta aliquot Camaldulenſia monumenta.

CUM Ugolino Verino Florentino arctam amicitiam contraxit hoc anno [d] idem Delphinus; laudat ejus, & Michaelis filii ipſius carmina , quem prædicat virginem adoleſcentiæ vix limites egreſſum in Domino obdormiiſſe. Memorat etiam Verini poema [e] inſcriptum *Carliados*, in tres partes diviſum *de inferno, purgatorio & paradiſo*. In epiſtola [f] ad Gadolum mentionem facit Pici & Politiani, qui erant Venetiis , atque ibidem a viris doctis maximi fiebant: *Egregium par, & quo noſtra ætate nihil eruditius; magno uterque ingenio, ſingulari eloquentia, æquali judicio.*

Cum Innocentius VIII. anno elapſo tranſtuliſſet monaſterium hoſpitalis ſanctæ Mariæ de Plavi ex ordine Ciſtercienſi, juraque & redditus ipſius tribuiſſet parthenoni ſanctæ Mariæ-angelorum de Muriano, ſed ſtatuiſſet , ut eccleſiæ hoſpitalis deſervirent monachi Ciſtercienſes , die XVII. octobris hujus anni Nicolaus Francus legatus apoſtolicus apud Venetos decrevit, ut deficientibus Ciſtercienſibus , alii regulares monachi poſſent ei eccleſiæ inſervire, deferendo tamen habitum Ciſtercienſem , quam etiam

a *Ibid. ep.* 68.

b *Ibid. ep.* 92.

c *Lib. X. ep.* 8.

d *Lib. X. ep.* 2.

e *Lib. X. epp.* 69. 72.

f *Lib. X. ep.* 13.

ANN. CHR. 1491.

conditionem abrogavit poſtea Sixtus V. die XVIII. maji anni 1586., apud Cornelium in eccleſiis Torcellanis [a].

Decima-nona januarii locus ſanctimonialium ſanctæ Chriſtinæ de Foro-livio unitus fuit monaſterio ſancti Salvatoris ordinis Camaldulenſis ejuſdem urbis; ex chronico ms. apud Marcheſium.

Obierunt hoc anno Michael & Johannes monachi ſancti Mathiæ de Muriano, de quibus Galeottus de Caſalibus abbas ſancti Hippolyti de Faventia ſcribens Johanni de Tragurio priori ſancti Mathiæ affirmat eos fuiſſe *ſpeculum religioſitatis & ſanctimoniæ*.

Innocentius VIII. Bartholomæo Piſano canonico, & abbati ſancti Michaelis in Burgo Piſarum commiſit reviſionem ſententiæ latæ a vicario archiepiſcopali inter Thomam Nicolai Piſanum civem, & patres Servorum B. M. V. inter opuſcula Calogeriana [b].

a *T. II. pagg.* 311. 318.

b *T. XXIX. pag.* 323.

ANN. CHR. 1492.

XV. *Johannes Mediceus Cardinalis it Romam. Mors Laurentii patris.*

PLURA contigere hoc anno, quæ ab epiſtolis Delphini lumen recipiunt, & in noſtros Annales derivamus. Requiſitus ipſe Delphinus a dominio Florentino, & a Laurentio Mediceo [c] menſe februario hujus anni, ut in comitatu iret cardinalis Johannis Medicei Romam proficiſcentis, honoris cauſa ipſum deduxit cum pluribus aliis prælatis. Narrat ergo [d] cardinalem die decima martii ex Feſulana abbatia ingreſſum fuiſſe Florentiam indutum primum cardinalitiis inſigniis, ubi ei tota civitas & regio occurrit; divertiſſe ad templum Annuntiatæ Virginis, ad palatium dominii, inde ad paternam domum. Die poſtera apud ſanctam Reparatam ſollemnem peractam fuiſſe Miſſæ celebrationem, cardinale præſente, ac ſi ipſe ſummus pontifex interfuiſſet. Die duodecima ceptum iter, quod deſcribit. Viterbii occurrit ei pontificis filius ſororis cardinalis maritus. Bracciani exceptus eſt in domibus Urſinorum & Virginii comitis; undecimo kalendas aprilis Urbem eſt ingreſſus, deductuſque ad pontificem, inde ad omnes S. R. E. cardinales. Dum hæc Romæ agerentur [e] *nuntiatum eſt ex Florentia exortam tempeſtatem die quarta aprilis plurimum aquarum & grandinis excuſſiſſe, ictam fulmine laternam teſtudinis ſphericæ templi S. Reparatæ damno viginti millium nummum aureorum. Mane ejus diei, quo hæc veſpere contigere apud fanum ſanctæ Mariæ novellæ, cum frater quidam de more e ſuggeſtu concionaretur, mulierem ex pinzocaris exclamaſſe videre ſe taurum ingentem, qui templum eſſet demoliturus. Ajunt etiam per eos dies leænam ſuffocaſſe leonem unum ex majoribus, qui Florentiæ aluntur. Quatriduo poſt exceſſit e vita Laurentius Mediceus nona aprilis apud Caregium. Eo defuncto Petrum Leonem ante biennium conductum Patavii ſalario publico, cum fuiſſet præcipuus medicus in infirmitate Laurentii, ingreſſum domum cujuſdam civis de Martellis, in puteum ſe præcipitaſſe. Concionatores Florentiæ comminari longe graviora*. Laurentii elogium chriſtianamque mortem affert in epiſtolis ad Guidonem [f] priorem Angelorum ejus confeſſarium, & ad Petrum ipſius filium Delphinus, cum quo officium pium doloris tranſigit. Rediit ex Urbe Florentiam Delphinus cum cardinale die decima nona maji, delegata eidem cardinali legatione totius dominii Florentini.

c *Lib. XI. ep.* 12.

d *Ibid. ep.* 21. 22.

e *Ibid. ep.* 23.

f *Ibid. epp.* 24. 25.

XVI. *Mors Innocentii VIII. Maphæus Gherardus cardin. ſe fert in Urbem.*

SEXTA & vigeſima die julii [g] naturæ conceſſit etiam ſummus pontifex Innocentius VIII. Cardinales aperta ſchedula, in qua ante triennium ſcriptum fuerat nomen Maphæi Gherardi patriarchæ Venetiarum deſignati S. R. E. cardinalis, ipſum ad comitia evocarunt habenda pro electione novi pontificis. Diſceſſit Venetiis Maphæus, admonituſque Delphinus ſe

g *Ibid. ep.* 51. *& ſeqq.*

itineris

itineris ſocium dedit, ſed una die prævenit ingreſſum ejus in urbem Maphæus, qui quacumque tranſibat, a populo proclamabatur futurus Romanus pontifex; Romani ipſi nihil aliud objecerunt, quam provectiorem & longævam ſenectutem. Percantata Spiritus-ſancti Miſſa, & oratione & quidem gravi ab epiſcopo quodam Hiſpano (Pacenſi) habita Maphæus ſe in conclavim cum ceteris cardinalibus recepit ſexta die auguſti. Undecima ſummo mane prodiit nuntius Rodericum Hiſpanum vicecancellarium cardinalem electum fuiſſe vicarium Chriſti & Petri ſucceſſorem, qui continuo mutato de more nomine vocatus eſt Alexander VI. Stephanus Infeſſura civis Romanus in diariis rerum Romanarum ſuorum temporum hæc de Maphæo narrat: *Die prima auguſti intravit Urbem quidam frater Albus de his, qui ſunt apud eccleſiam ſanctæ Mariæ-novæ, quem dixerunt fuiſſe factum cardinalem inſtantibus Venetis per Innocentium; nondum tamen adeptus erat capellum rubeum, & fuit ſtatim receptus a cardinalibus in cardinalem, & dictum fuit, quod ipſum fecerat venire cardinalis ſancti Petri ad Vincula una cum ſancti Angeli, pro eo quia per Aſcanium curatum fuit venire cardinalem ſancti Severini, & vocatus ſuit patriarcha Venetus, & erat homo parvæ ſtaturæ & ætatis nonaginta-quinque annorum, & erat adeo ſenex, quod vix poterat loqui aut ambulare, & ideo movebat caput, quod ſemper videbatur annuere.* Ex Delphino Maphæus Urbem ingreſſus eſt tertio nonas auguſti; confundit Infeſſura Maphæum Camaldulenſem monachum cum monachis Olivetanis, qui habitabant apud ſanctam Mariam-novam; Innocentius VIII. jure ſuo creaverat Maphæum & præ ceteris elegerat; ſenem pluſquam nonagenarium facit, qui octuaginta-ſeptem annos habebat. Fidendum itaque non eſt narrationi Infeſſuræ, qui inſuper ſcribit Alexandrum factum pontificem *donaſſe cuidam fratri Albo Veneto nuper aſſumpto in cardinalatu quinque mil ia ducatorum auri pro habenda voce ipſius; quod cum primum ſcitum fuit a Venetis, denegati fuerunt omnes fructus beneficiorum, & mandatum fuit, ne quis ulterius eum amplius aſſociaret.* Quod profecto non cohæret cum ſequenti S. C. condito die x. ſeptembris hujus anni apud Cornelium. M. CCCC. LXXXXII. *in Rogatis die* x. *ſeptembris: Eſt conveniens pro omni bono reſpectu, accedente etiam continentia literarum oratoris noſtri in Urbe nunc lectarum, quod in hoc reditu in patriam reverendiſſimi domini cardinalis patriarchæ Venetiarum, uti debeat omni honorificentia erga perſonam ſuæ reverendiſſimæ dominationis, propterea vadit pars, quod ſereniſſimus princeps ire obviam debeat cum navi Bucinatoria præfato reverendiſſimo cardinali cum palaſchermis ſolitis. Præcipiaturque patronis noſtri Arſenatus, quod apponant omnem diligentiam in aptari faciendo navem Bucinatoriam prædictam, quæ ex illius vetuſtate amplius ſupra aquam ſtare non poterat, & jam nonnullis diebus datum eſt initium aptamento illius.* Aliquid tamen occaſione dictæ electionis obloquutos fuiſſe Romanos contra Maphæum novimus ex ſequenti Delphini epiſtola [a] ad Gadolum: *Qui per totam Urbem ferantur rumores, immo quam paſſim ab omnibus in faciem objiciatur nobis, quod factum eſt, aut ſi non eſt factum, pro facto tamen certiſſime omnes opinantur, ſileo. Dehoneſtata eſt hominis ſanctitas per unius aut alterius corruptam mentem, & in tanta re tales ei ſocii dati ſunt, qui non ſolum huic urbi, verum & univerſæ Chriſtianæ reipublicæ ſcandalum pepererunt. Non ſcribo tibi apertius, quia non ſunt hæc literis commendanda. Et ego certe adeo amaritudine repletus ſum, ut vix ſim compos mei. Quacumque iter facimus, digito monſtramur, ſubſannamur, illudimur, adeout ſi commode poſſem, continuo me hinc proriperem in ſolitudinem. Quis unquam crediſſet, ut tam cito illuſtratus hic*

ANN. CHR. 1492.

a Lib. XI. ep. 55.

ANNI CHR. 1492.

candor tantam contraxiſſet maculam aliena culpa? Unius aut duorum crimen multis impingitur, nec vacare poteſt etiam vir innocentiſſimus atque integerrimus ob malorum contubernium infamia & nota, qui culpa vacat. Inferius colligemus, quæ ad Maphæi innocentiam faciunt.

XVII. Obitus ejuſdem Maphæi cardinalis.

CARDINALIS Senenſis ſuaſit Delphino, ut Maphæus cardinalis [a] peteret a Romano pontifice beneficium ſanctæ Potentianæ, olim Camaldulenſis ordinis, quod per multos annos ſanctæ Mariæ Majori unitum huc uſque pontifex poſſederat. Deſcribit deinde Delphinus [b] coronationem pontificis factam in eccleſia Lateranenſi, & quid ei ceremoniis fatigato ac de via feſſo contigit in ea baſilica. *Ægre aſcendentem gradus ſellæ in loco eminentiori poſitæ hinc inde duo cardinales diaconi adjuvabant. Converſus ad populum pontifex ubi reſedit, immo ubi viribus deſtitutus ſuper ſellam concidit, continuo ſuper collum cardinalis ſancti Georgii reclinavit caput; ſyncope correptum dicunt. Sic exanimatus tandiu immobilis manſit, donec allata aqua conſperſus faciem ſpiritum recepit.* Refert [c] comitia frequentia cardinalium ſenatus, in quibus galerum rubeum pontifex cuidam epiſcopo propinquo ſuo tradidit. Deinde narrat reverſionem ſui una cum cardinale Maphæo ex Urbe, octavo idus ſeptembris [d], morbum ipſius ex dyſenteria & lienterica infirmitate, qua coactus fuit Interamnenſi in urbe ſubſiſtere. Die duodecima confeſſus diligentiſſime, poſtera ſingulari devotione Euchariſtiam percepit, nil aliud curans, niſi ut ſumpto viatico ſacroſancto atque eccleſiaſticis ſacramentis munitus, ex hac lacrymarum valle demigraret, ut [e] ſcribit Auguſtino Barbadico principi Venetiarum. Deceſſit die XIV. ſeptembris ſecunda & vigeſima hora diei [f]. *Deceſſit autem non ſecus ac vixit, tanta ſane animi intentione in Deum, ut nihil magis deſideraſſe illum crederes. Moriatur utinam anima mea morte juſti hujus, fiantque noviſſima mea ejus ſimilia.* Deduxit funus Venetias Delphinus. Divertit Ravennam ad monaſterium canonicorum regularium ſanctæ Mariæ in Portu, elatum de navi funus in templum deportari juſſit; Miſſarum ſollemnia ibidem decantata, inde relatum cadaver in navim Venetias deductum ad patriarchalem baſilicam hac appoſita epigraphe: *Maphæus Gherardus patriarcha Venetiarum, Dalmatiæque primas S. R. E. cardinalis* M. CCCC. LXXXXII. *Locus carnis proprius terra eſt.*

a Ibid. ep. 54.
b Ibid. ep. 58.
c Ibid. ep. 60.
d Ibid. ep. 61.
e Ibid. ep. 64.
f Ibid. ep. 65.

XVIII. Ipſius vita ex epiſtola Delphini.

ANNO 1515. idem Delphinus Antonio Contareno patriarchæ Venetiarum ſequentem dedit prolixam epiſtolam, quam, utpote quæ continet Gherardi elogium, immo totam ipſius vitam deſcribit, non gravamur ſubjicere: *Requiſivit a me per internuncium dignatio tua, ut tum olim fuerit colendiſſimus patriarcha Maphæus Gherardus anteceſſor tuus in noſtro Camaldulenſi ordine profeſſus, atque in cœnobio ſancti Michaelis Murani multos vixerit annos, ſummatim ei ſignificem quidquid de vita & moribus ejus agnoſcerem. Ego vero, ut ſcias, cum occaſione generalatus diutiſſime abeſſe mihi Venetiis contigerit, proculque ab eo per multum temporis in Etruria vitam duxerim, haud plene mihi videor poſſe me piiſſimis votis tuis ſatiſfacere. Sed quoniam totius vitæ ejus ſeriem per abſentiam meam deſcribere certius nequeo, præſertim quomodo ſe in præſulatu tot annorum geſſerit, duo tamen tempora complectar, quibus domeſticus ejus fui, & familiari ipſius contubernio uſus ſum. In iis, quæ fuerit vita patris noſtri, qui mores ac ſtudia fidele teſtimonium perhibebo dignationi tuæ, ac de ipſius integritate & ſanctimonia, quæ mihi modo ſuccurrerint, religioſe ac vere commemorabo. Siquidem ab eo ad religionem admiſſus, quo tempore ipſe huic monaſterio præerat, annis ſex ſub ejus magiſterio inſtitutus atque educatus ſum. Deinde poſt adeptum patriarchatum, quo ſenatus Venetus ſuis ſuf-*

fra-

ſragiis digniſſimum Maphæum judicavit, cum promotus ad cardinalatum iturus in Urbem foret, perſuaſus ego ab amicis conveni ipſum Romæ, ſuique apud illum uſque ad extremum vitæ ejus diem. Itaque ut ab eo tempore incipiam, quo primum ſub ejus diſciplina inſtituendus me ad cœnobium contuli, præfuerat abbas ſancti Michaelis monaſterio annos ſexdecim. Erat enim tunc vetus loci conſuetudo, ut perpetuus abbatibus magiſtratus demandaretur. Quantum vero in religione privatus fuerit monachus, non ſatis novi; niſi quod jam adoleſcentiam exceſſiſſe, atque adultus & vir factus e ſeculo vocatus ferebatur. Ut iccirco merito exiſtimandum ſit, ipſum maturo conſilio hoc præcipue monaſterium elegiſſe, ut eo ferventius redderet Altiſſimo vota ſua, quo diſtrictius inſtituti monaſtici in illo propoſitum ſervabatur; idque potiſſimum cura & diligentia patris optimi atque integerrimi Pauli Venerii abbatis, qui ſingulari religiono ac pietate per ſeptem ac quinquaginta annos in adminiſtratione loci perſeveravit. Hujus tanti viri provocatus exemplo Gherardus adeo conſtanti greſſu illius ſemper veſtigia ſequonda putavit, ut poſt Pauli obitum in locum ejus ſubrogatus non ſolum conſervandum eumdem vitæ rigorem, quem invenerat, verum & augendum decreverit. Referebant tunc mihi ſeniores monaſterii, ipſum ſine intermiſſione ſtudioſiſsimum fuiſſe monaſticæ obſervationis, ſemperque eumdem ſe exhibuiſſe in cuſtodia regulæ, neque aliquando ab ea ſive ad dexteram, ſive ad ſiniſtram declinaſſe, quemadmodum & ego progreſſu temporis experimento cognovi. Nihil enim adeo in illo admiratus ſum, quam perſeverantiam ipſius haud minus in rebus exiguis, & quæ ad ceremonias tantum ordinis pertinerent, quam in reliquis, quæ majoris forent difficultatis ac momenti. Si quis eum in choro in primis & refectorio, ac monachorum congreſſu contemplatus fuiſſet, nihil eo in moribus elegantius merito fateretur. Age vero in iis, quæ potiora exiſtimantur in religione, & graviora ac laborum plena, utpote vigiliæ, jejunia, ſilentium, ſolitudo & cetera id genus; quis oro Maphæo vigilantior, qui ne una quidem nocte divino cultui in templo defuit? Media nocte tunc ad matutinam ſynaxim per totum anni circulum ſive æſtate, ſive hyeme ſurgebatur, cum ipſe aut primus ſemper, aut inter primos conveniret. Abſtinentiam in eodem laudare, cibi ac potus parcitatem ſuperfluum duco, quando jejuniorum obſervatorem accuratiorem, & de'itiarum contemptorem parem illi noverim neminem. Nunquam revera vidi aliquem, qui vino parcius uteretur. In veſtitu ſordes vitavit, nullum unquam tamen veſtimentum luxu conſpicuum detulit. Sacræ Scripturæ lectione delectatus aſſidue orationi vacabat. Et hic ei ſemper mos fuit, ut poſt vigilias nocturnas aliis abeuntibus, ipſe ſolus in choro aliquandiu remaneret. Sermo ei fuit parcus & gravis, ſemperque ab omni levitate abhorrens, ſcienſque in multiloquio non deeſſe peccatum, cavebat pro viribus prolixiores confabulationes. Iccirco ſtudioſe ſeſe in cellula continebat. Nec inde facile egrediebatur, niſi cum ei officio rebus monaſterii conſulendum foret. Conabatur pater optimus magis facto quam verbo ad bene ſancteque vivendum provocare filios ſuos, caſtigans quotidie corpus ſuum & in ſervitutem redigens. Miſericordiam vero & pietatem, ac eleemoſynarum largitionem in eo quis digne ſatis laudibus efferat? Erat ipſe robuſto quidem ac vegeto corpore, & qui rariſsime mala aliqua valetudine corriperetur. Neſcio tamen, an alium agnoverim, qui illo extiterit erga infirmos debileſque clementior; quos nimirum & crebra viſitatione ſolabatur, & omni fovebat miniſterio caritatis. Egenos & inopes aut aliqua calamitate oppreſſos pro redditu um mediocritate promptiſsime ſublevabat. Quem erga pauperes affectum nunquam ipſum etiam in patriarchatu exuiſſe affirmant. Verum de iis, quæ in Olivolenſi dignitate geſſit,

Ann. Chr. 1492.

Ann. Chr. 1492.

ſit, non defuturos dignationi tuæ certiores ac veriores teſtes arbitror. Neque enim facile potuit latere lucerna ſuper candelabrum poſita. Hoc tantum dixerim, quod quotieſcumque contigit mihi patriam reviſere, adivi illum ſæpius; neque deprehendi aliquando apud ipſum, quod non ſanctiſſimi præſulis religionem, modeſtiam, humilitatem, benignitatem præſeferret. Neminem de eo referentem audivi, niſi quæcumque vera, quæcumque pudica, quæcumque juſta, quæcumque ſancta, quæcumque amabilia, quæcumque bonæ famæ, niſi inquam quæcumque de optimo antiſtite ſancto, innocente, impolluto & ſegregato a peccatoribus relatu digna viderentur. Venio nunc ad explicanda noviſſima juſti hujus, & ad commemorandam ejus dormitionem, quæ profecto vitæ ipſius pie atque innocenter actæ optime reſpondiſſe judicanda eſt. Defuncto Innocentio VIII. *pontifice maximo accerſitus eſt Romam reverendiſſimus patriarcha a ſacro cardinalium collegio. Siquidem ante annos aliquot ad cardineam promotus ſecreto dignitatem, poſt mortem pontificis, cardinalis publice declaratus eſt. Interfuturus electioni novi paſtoris, ſuadente illuſtriſſimo dominio cum feſtinatione iter arripuit. Inſequutus ſum ipſum continuo, admonitus per literas Venetiis allatas, ut ita facerem, ſicut prædixi, eo quod ad hoc dominium me hortaretur, ut ipſum in Urbem deducerem. Et ne ſuperfluo longiorem recenſeam hiſtoriam, quando ad rem noſtram minime attineat, quomodo videlicet honorifice a reverendiſſimis cardinalibus fuerit exceptus, juſſuſque ſedere cum principibus, & tenere ſolium gloriæ, ſuffecto in locum defuncti Alexandro* VI. *pontifice, paucis interjectis diebus, accepto ab eodem pontifice commeatu redire ad Olivolenſem eccleſiam ſuam conſtituit. Siquidem conſiderata Venetæ civitatis amplitudine populoque multiplicato ſuper numerum, arbitratus eſt bonus paſtor haud minus ſua intereſſe gregis ſui curam reſumere, quam in ea urbe reſidere. Profectus Roma octavo idus ſeptembris anno ſalutis* M. CCCC. LXXXXII. *ſequenti die vexari dyſenteria cepit. Et cum ſive fatigatione longioris viæ ſeu agitatione ſellæ geſtatoriæ, qua parum commode portabatur ſenex ac plenus dierum, ſiſti profluvium haud facile poſſet, ultra Interamnum progredi nobis non licuit. Accerſiti ſunt continuo medici tres; quos benigne contemplatus animo intrepido exhortatus eſt, ut ſi agnoſcerent infirmitatem eam eſſe ad mortem, ſibi aperte denuntiarent; quoniam ſi adveniſſet hora ſua, qua ſtatutum eſſet homini ſemel mori, quam libentiſſime demigraret. Commendabat ſeipſum Domino, & moleſtias ægritudinis ferens patientiſſime, nihil de terrenis cogitans, nihil loquens, ſed erecto tantum animo in cælum, nihil magis videbatur expetere, quam tranſire ad immortalitatem. Tandem animadvertens ſe viribus corporis in dies magis deſtitui, expetiit confeſſorem pridie ejus diei, quæ illi futura erat noviſſima. Poſtulavit deinde a me, ut ſequenti die communicandum ſe curarem, tamquam prænoſceret diſſolutionem ſui corporis imminere, & velocem fore depoſitionem tabernaculi ſui. Igitur poſtera die, quæ erat* XIV. *ejus menſis, utique Exaltationi Crucis Dominicæ dedicata, celebrata ſummo mane in cubiculo ejus Miſſa, de manibus meis ſacroſanctam Eucharistiam ſingulari devotione percepit. Poſt meridiem appropinquante vitæ termino dari ſibi extremam voluit unctionem, ut cunctis eccleſiaſticis ſacramentis munitus confidentius decederet. Quod & factum eſt, eodem ipſo nobiſcum ſubmiſſa voce reſpondente ad omnia, quæ a miniſtro unctionis dicebantur. Et ut certius noverit pietas tua, ad ultimum uſque ſpiritum infirmum ſeniorem ſenſu optimo viguiſſe, eadem ferme hora, qua erat migraturus, ſuperveniens Roma ſecretarius oratoris Veneti ab eo ad lectulum admiſſus eſt, & cum ipſo aliquandiu congreſſus. Miratum ſe poſtea nobis retulit, quod ad propoſitum omnibus reſpondiſſet.*

Deni-

Digitized by Google

Denique egreſſo ſecretario ingreſſi ſumus cubiculum ; ubi ego aſſiſtens propius jacenti patri, licet quantum me vivens dilexiſſet, non ignorarem, etiam noviſſima illa ſui exitus hora expertus ſum. Nam cum ſupinus jaceret, ad me converſus admoto ad collum meum brachio ſuo tamquam ultimum valedicens deoſculatus eſt me. Eodem fere momento, cum jam deficere videretur, accerſitis diverſorum ordinum religioſis, qui erant in atrio domus, ac lectulum circumſiſtentibus & pro felici jacentis migratione nobiſcum deprecantibus, ipſumque Deo commendantibus de more dormivit in pace. Reliquit nimirum nobis magnum ſui deſiderium, quibus nihilominus bene moriendi normam præſcripſit. Obiit autem, ſicuti aſſerebant propinqui ejus ſeptimo atque octuageſimo ætatis ſuæ anno. Corpus ejus ex Interamna urbe Venetias delatum, exhibitis prius ſollemnibus exſequiis apud ſanctum Petrum ſepulturæ traditum eſt. Hæc habui, domine colendiſſime, quæ de optimo patre noſtro, olim hujus cœnobii ſancti Michaelis abbate, poſtea patriæ noſtræ antiſtite, anteceſſore tuo, noviſſime vero ad cardinalatus dignitatem aſſumpto, Maphæo inquam Gherardo patritio Veneto cenſui conſcribenda. Erit mihi pergratum, ſi aliqua ex parte ſatisfecero tuæ pietati; ſin minus, quod plurimum vereor, tibi ipſi imputabis, qui ſcriptori minus idoneo patriarchæ vitæ eminentiſſimi, qui in diebus ſuis placuit Deo, & inventus eſt juſtus, merita literis tradenda mandaſti, & ſupra vires onus impoſuiſti. Vale. Ex monaſterio ſancti Michaelis Murani, die XX. *novembris* M. D. XV.

Ann. Chr. 1492.

XIX. Exploſa maledicta & calumniæ Garimberti & Ciacconii.

Conferantur porro hæc Delphini epiſtola, ceteræque datæ iiſdem diebus, quibus hujuſmodi facta contingebant, conferantur, & denuo ad mentem reducantur Senatus-conſulta, quibus abbatem dari monaſterio ſancti Michaelis, patriarcham vero ſuæ civitati Maphæum Gherardum ardentiſſime a Romanis pontificibus expoſtulavit ſapientiſſimum & piiſſimum Venetum dominium; conferantur literæ Decem-virales audita ejus promotione ad S. R. E. cardinalatum; aliaque bene multa, quæ paſſim produximus de probitate ſanctimoniaque vitæ Maphæi teſtimonia ad hunc locum iterum ad memoriam revocentur, nullus profecto erit, qui Hieronymi Garimberti Galleſii epiſcopi ad annum 1567. vitas pontificum & cardinalium in lucem proferentis, & Alphonſi Ciacconii maledictis aures accommodabit, famamque ſanctiſſimi & innocentiſſimi viri proſcindere deinceps audebit. Qui nimirum ſcriptores Maphæum hominem, pluſquam credibile eſt, pingui Minerva inſulſiſſimum, ne dicant ineptum & ſtolidum traducunt, cujus electionem ad cardinalatum factam opera Marci Barbi ceterorumque cardinalium Venetorum ad augendum numerum & umbram dumtaxat comminiſcuntur, intra paucos autem dies jacturam feciſſe diplomatis pontificii effutiunt, cum ſecretiſſima tamen fuerit ejus electio, & nonniſi poſt mortem Innocentii VIII. propalata, quem vocatum in Urbem aſſerunt a Juliano ſolummodo cardinale, dum e contra ſcimus vocatum a collegio toto cardinalium, & hortatu dominii Veneti hujuſmodi iter ſuſcepiſſe; pædagogos Maphæo tamquam puero ex Senatus ſcribarum numero Georgium Nigrum & Franciſcum Pacium aſſignatos tribuunt; eorum aliqua mentio in epiſtolis Delphini; Veneti ſiquidem favebant electioni Juliani; forte ſcribæ Maphæum induxerunt, ut partibus adhæreret Aſcanii Sfortiæ, qui Rodericum Borgiam eligere maluit. Tota ergo proditionis ſumma in ſcribas recidit, qui vel conſilium juxta mentem Senatus Veneti Maphæo tradere debebant, vel ſaltem retrahere a ſuffragio præſtando pro Borgia. Nulla tamen in Delphini epiſtolis mentio de veneno ab iiſdem Venetis ſcribis propinato cardinali ad contegendum eorum reatum proditorium tempore conclavis contra mentem

Vene-

ANN. CHR. 1492.

Venetorum, & Andreæ Capello oratoris Veneti. Quinimmo ipſe Delphinus tributus eſt ei in ſocium, & unus ex ſecretariis cardinali pene morienti ſupervenit, & cum ipſo colloquutus fuit. Demum ſcribunt ſepulcri honore & inſcriptione privatum, ne talis viri memoria ulla penes poſteros reſtaret, quem ſuperius honorifice terræ humatum vidimus, & ſepulcrali elogio donatum. Sed jam Garimberti & Giacconii deliramenta exploſerunt viri doctiſſimi Fortunius, Ughellius, Auberius, Victorellus, Bucellinus, Quirinus, & omnium poſtremus Cornelius in eccleſiis Venetis. Non omittimus teſtimonium Nicolai del Biada prioris ſancti Benedicti extra Florentiam, qui in ms. codice ejuſdem monaſterii aſſerit obiiſſe Maphæum Gherardum, *qui erat vir ſanctiſſimus & eleemoſynis addictus, multumque ſpiritualis*.

XX. Hiſtorica hujus anni ex Delphini epiſtolis.

MORTUO Maphæo poſtulatus fuit inter ceteros ad patriarchatum Venetum Petrus Delphinus; id tamen oneris rejectum fuit in Thomam Donatum ordinis fratrum Prædicatorum fratrem Petri Donati olim abbatis ſancti Michaelis de Muriano. Legantur epiſtolæ 71. & 75. libri XI. quibus congaudet non fuiſſe collatam ſibi eam dignitatem, pro qua nonaginta tria ſuffragia Venetorum patrum habuit. Ea occaſione nominatus eſt ad eumdem patriarchatum etiam Petrus Boldù abbas ſanctæ Mariæ ad Carceres.

Deceſſit hoc anno Alexius a Caſtello eremita Camaldulenſis, Major olim eremi, inde abbas ſancti Felicis in Platea, & prior ſanctæ Mariæ-angelorum de Florentia. Extruxerat ipſe oratorium & parvam eremum intra montes Balnei, quæ an adnectenda ſit eremo Camaldulenſi nedum deliberat Delphinus [a].

Interfecto proditorie abbate ſancti Bartholomæi de Anglario, Delphinus contulerat eam abbatiam Ugolino ab Antella monacho, ſed eam vigeſima octava novembris die primo ſui pontificatus anno Alexander VI. commmendavit Juliano S. R. E. cardinali epiſcopo Oſtienſi & ſummo pœnitentiario; eadem die alia bulla præcepit monachis Anglarienſibus, ut eum reciperent in abbatem. Prima decembris mandavit Ugolino, ut eamdem abbatiam dimitteret traditam a ſe præfato cardinali. Demum die XVII. ejuſdem menſis inſtituit Petrum Vicetinum epiſcopum Cæſenatem & cameræ auditorem, quatenus poſſeſſionem dictæ abbatiæ daret cardinali Juliano, & adimeret omnem adminiſtrationem Ugolino, ex tabulario ſanctæ Mariæ Angelorum de Florentia [b]. Eodem tempore Julianus in commendationem accepit etiam prioratum Camaldulenſem Planetuli, quem ſimiliter Delphinus vacantem contulerat monacho ordinis.

Urbanus Malumbra exauctoratus ante triennium regimine abbatiæ Claſſenſis ob non ſolutam penſionem ſtulte & illegitime pactam cum cardinale Parmenſi, tentavit hoc anno iterum abbatiam occupare, & congregationem Venetam, quæ in poſſeſſionem ipſius, ſenatus Veneti decreto, intraverat, novis machinamentis laceſſere. Scripſit ea ſuper re Delphinus [c] tum ad cardinales Senenſem & Parmenſem, tum ad Auguſtinum Barbadicum principem Venetiarum. Aſportavit [d] ex eo monaſterio Urbanus codices & privilegia; quare coactus eſt Delphinus etiam Romani pontificis auctoritatem implorare [e] ſcripta epiſtola. Captus juſſu pontificis Urbanus carcerali cuſtodiæ adjectus eſt, donec redderet codices & libros. Suffectus eſt anno ſequenti in ejus locum abbas Lucas. Tandem commiſſa cauſa cardinali Senenſi [f], ope etiam & opera Pauli Piſani oratoris Veneti in Romana curia, abbatia affatim abrogatus eſt, a qua tamen ſententia appellans cauſa ipſius commiſſa fuit cardinali Neapolitano; dein

de

a *Lib. XI. ep.* 76.

b *Nemm.* 12. 13. 19. 196.

c *Lib. XI. epp.* 41. 43.

d *Lib. XII.* 31.

e *Ibid. ep.* 38.

f *Ib. ep.* 44.

de Dominico cardinali Grimano. Poſt quadriennium dumtaxat reſtituit
privilegia & codices, quæ depoſuerat apud canonicos ſanctæ Mariæ de ANN. CHR.
Portu Ravennatis territorii. Poſt ea tempora profugus & omnibus exo- 1492.
ſus Taurinum in Sabaudiam ſe recepit, ut dicemus.

Innoteſcunt hæc ad annum præſentem ex epiſtolis ejuſdem Delphini.
In abbatia Poplenæ Petri Urſeoli Venetorum ducis & Romualdi diſcipu-
li imaginem pingi fecit [a] exprimentem ejus diſceſſum e Venetiis, ut Cu- a *Lib.X. ep.99.*
xanum proficiſceretur. Memorat [b] inſurrexiſſe regnum adverſus regnum ob b *Lib. XI. ep.* 16.
remiſſam a rege Franciæ in domum patris Maximiliani repodiatam uxo-
rem; captam a Germaniæ principe Atrebatenſem urbem. Mortuo Am-
broſio abbate ſancti Decentii Piſauri, commendat [c] Maurum monachum c *Ibid. ep.* 18.
a ſe ſuffectum Piſauri principi. Indicat [d] expectari in Urbem adventum d *Ibid. ep.* 29.
ferri lanceæ, quo transfixum fuit in cruce latus Redemptoris, quod In-
nocentio VIII. dono mittebat Turcarum imperator, & jam Anconam per-
latum. Ducem Ferrariæ nondum diſceſſiſſe ab Urbe. Cardinalem [e] Me- e *Ibid. ep.*33.
diceum deſignatum fuiſſe legatum in toto Florentino dominio. Mentionem
facit novi poematis [f] Ugolini Verini de Mahumetanæ Bethidos expugna- f *Ibid. ep.* 42.
tione, alteriuſque ipſius carminis genethliaci [g] in nativitate Laurentii Me- g *Ibid. ep.* 81.
dicei junioris filii Petri, nepotis Laurentii; commendationem etiam exci-
pit ejuſdem Verini ſibi factam de Petro Rodulphio Nicolai filio, gene-
ro Laurentii Medicei, quem loco filii habiturus eſt Delphinus. Leonar-
do Lauretano aſſumpto his diebus [h] ad dignitatem procuratoriam ædis ſan- h *Ibid. ep.* 44.
cti Marci gratulatur; ita & Dominico Mauroceno [i] affini ſuo ſimili di- i *Ibid. ep.* 92.
gnitate ornato. Thaddæum Viaranenſem civem primarium Faventiæ vi-
rum ſane optimum atque doctiſſimum, & antiqoa ſecum familiaritate con-
junctum [k] laudat. Priorem ſancti Marci de Florentia Hieronymum Savo- k *Ibid. ep.* 80.
narolam concionantem [l] audire geſtit. Depoſito Maldulo abbate ſancti l *Ibid. ep.* 98.
Felicis in Platea fit abbas [m] ejuſdem monaſterii Baſilius Balneenſis, col- m *Ibid. ep.* 86.
lata abbatia ſancti Michaelis de Arretio, quam hic obtinebat, Gabrieli
ejus fratri. Varias tamen in Romana curia ſuſtinuit Baſilius lites tum ab
ipſo Maldulo exauctorato, qui anno ſequenti interiit, tum a cardinale
Parmenſe, qui commendationem olim gerebat abbatiæ, præſertim anno
1494. quique occaſione mortis Malduli regreſſus nomine iterum in abba-
tiam ſancti Felicis jura ſibi vindicabat. Quadriennio & eo amplius per-
duravit litigatio, quamvis parœciani fidele teſtimonium perhiberent de re-
formatione loci facta a Baſilio. Ea ratione Delphinus præter cardinalem
Senenſem e re duxit epiſtolas ſcribere tum Alexandro VI. pontifici, tum
cardinalium collegio [n]. n *Lib.XVI.epp.* 99. 100.

ALEXANDER papa VI. pontificatus ſui anno primo die XI. julii
Simoni Franciſci de Biblena abbati ſancti Michaelis de Burgo Pi- ANN. CHR.
ſarum, vicario Juliani epiſcopi Oſtienſis S. R. E. cardinalis ſancti Petri 1493.
ad Vincola & commendatarii monaſteriorum Piſanorum ſancti Savini & ſan- XXI.
cti Pauli ad ripam Arni concedit facultatem accipiendi profeſſionem mu- Facultas ab Alexandro VI.
lierum ordinem Vallumbroſanum ingredi cupientium in monaſterio ejuſ- facta abbati S.
dem ordinis, quod eſt juxta cœnobium ſancti Pauli, & velandi virgines Michaelis Piſarum.
ejuſdem parthenonis aliorumque dicti ordinis in dicta Piſana diœceſi, præ-
ſertim cum archiepiſcopus Piſanus in urbe Piſana non reſideat.

Ex libro Reformationum Florentinarum V. pagina XVI. ſub die duo-
decima octobris hujus anni ſupremi Studii Piſani præſides mandant ſcribi
literas ad eumdem Simonem abbatem, quibus rogaretur, ne removeret

ANN. CHR. 1493.

ſcholas doctorum legentium, quæ ſunt in ſuo conventu, donec in Sapientia tot ſcholæ perficerentur, quæ ſufficerent omnibus doctoribus legentibus. Has literas memorat Stephanus Fabruccius in commentario decimo de Studio Piſano in collectione Calogeriana Opuſculorum [a].

a T. XLVI. pag. XXXIX.

Franciſcus Piccolomineus cardinalis protector ordinis Camaldulenſis erat hoc anno abbas commendatarius monaſterii ſancti Petri ad Vincula territorii Ravennatis, ut liquet ex inſcriptione poſita pro reſtauratione templi & ædium ejuſdem monaſterii. *Reverendiſſimi patris & domini domini Franciſci Piccolbominei cardinalis Senenſis auſpicio Marcus Landus domini Vitalis Veneti filius templum reſtauravit & ædes conſtruxit. Anno Domini* M. CCCC. XCIII. apud Mannium Sigillorum tomo XV. [b].

b Pag. 38.

Die trigeſima-prima maji Petrus epiſcopus Gallipolenſis judex in cauſa vertente inter abbatiam Montis-chriſti & plurimos habitatores pagorum ſeu communium de Veſolacia, de Taglio, de Domibus-veteribus, de Tavagna ſeu plebatus de Tavaria Corſicæ inſulæ definitivam ſententiam tulit hos debere ſolvere quotannis abbatiæ Montis-chriſti in perpetuum decimam omnium fructuum & omnium animalium eo modo, quo epiſcopis aliiſque eccleſiis ſolvi conſuetum eſt. Homines inſuper Veſolacciæ pro cenſu ab ipſis *feo* nuncupato, *mezzinum* frumenti; quod ſi intra duos annos non ſolverint, ſint omnibus ſuis bonis privati; eos de præteritis fructibus abſolvens. Pariter ea die idem epiſcopus ſententiam dixit contra hæredes quondam Securani apud Brunum in Corſica, obligans eos ad decimas ſolvendas eidem abbatiæ propter bona monaſterii ſanctæ Mariæ de Canovaria ſubjecti alteri Montis-chriſti; notario Mariano ab epiſcopatu; ex archivo ſancti Michaelis de Burgo Piſarum [c].

c Lib. A. pag. 25.

XXII. Alerienſis cardinalis obitus.

OBIIT hoc anno die VII. februarii (pridie nonas habet Delphinus [d]) cardinalis Alericnſis. Male itaque ejus deceſſum poſt quinque menſes a ſuo regreſſu in Urbem ſtatuunt plures ſcriptores. Sepulcralis inſcriptio habet *pridie nonas novembris*, qua die fortaſſe cœlata inſcriptio. Orationem in ejus obitu recitavit Franciſcus Cardulus Narnienſis ejuſdem cardinalis familiaris. Hæc oratio edita ſuit Mediolani noſtro ſeculo apud hæredes Ghiſulphos. Ad orationis calcem hujuſce editionis adnotantur hæc verba: *Olivetanum ſodalitium inter ſuos nititur hunc purpuratum oſtentare*. Calamum contra hanc additionem ſtrinxit Cannetius noſter, monachatum Alerienſis ad Camaldulenſes, non ad Olivetanos deſtinatum probans, & concludens nullam neque apud illos, neque apud hos monaſticam veſtem aſſumpſiſſe cardinalem. Cannetii votum amplectitur Lazarus Auguſtinus Cotta in Muſeo Novarienſi. Elucubratio Cannetii ſemel miſſa ad bibliothecam Ambroſianam fato periit.

d Lib. XII. ep. 19.

XXIII & Petri de Priolis procuratoris D. Marci.

MORTEM oppetiit XXVIII. januarii [e] ſeptuaginta-tres annos natus Petrus de Priolis divi Marci procurator, quem parentis loco ſemper obſervavit & coluit Delphinus. Hujus chriſtianiſſimam conſcientiam, optimam famam, ingentem auctoritatem, paremque in urbe Veneta venerationem ipſe proinde laudibus extollit, qui ita ſemper vixit, ut haud immerito pater patriæ debeat appellari. Ædificavit in eccleſia ſancti Michaelis de Muriano nobile ſacellum ſine aliquo ſigno picturæ vel lapidis gentis ſuæ, in quo & ſepeliri voluit, habitu Camaldulenſi indutus. Filium habuit præ ceteris Sebaſtianum protonotarium in Urbe.

e Ibid. ep. 18.

Tertius deceſſit eodem anno [f] Amalphiæ dux frater Franciſci cardinalis Piccolominei, ad quem conſolatoriam ſuper ejus obitum dedit epiſtolam Delphinus, curavitque, ut & Petrus Barotius epiſcopus Patavinus literas

f Ibid. ep. 15.

teras ſuas adderet in levamen doloris. Præter ducem Amalphiæ duo reliqui fuere Franciſco cardinali fratres invicem certantes amore, pietate, religione.

ANN. CHR. 1493.

XXIV. Scipionis quoque Manfredii commendatarii S. Jo: baptiſtæ de Faventia.

IMMATURA quoque morte præventus & viginti annos natus migravit a ſeculo hoc anno Scipio de Manfredis Faventini principis filius, abbas commendatarius, vel potius invaſor monaſterii ſancti Johannis-baptiſtæ de Faventia. *Continuo*, ait Delphinus [a], *Florentinus commiſſarius, qui Faventiæ dominii Florentini nomine curam gerebat, mandavit ſuis militibus, ut occuparent locum, donec rodiiſſet Roma, quem ad impetrandum pro fratre ſuo beneficium miſerat. Sed abbas ſancti Hippolyti, Delphini vicarius, confeſtim adiit principem civitatis & antianos, ac conqueſtus eſt præſente commiſſario de illata violentia; & poteſtate accepta ejiciendi cuſtodes, ſequente ſe civium multitudine trium-millium virorum, conſentiente principe tenellæ ætatis, agente & favente in primis Thaddæo Viaranenſe cum ceteris civibus perfractæ fuere ſecuribus fores, & nomine congregationis Venetæ monaſterii poſſeſſio inita.* Commiſſarius Florentinus erat Dionyſius Puccius [b], qui cœnobium pro fratre Laurentio ſacerdote & cive Florentino, qui poſtea cardinalis fuit, ab apoſtolica ſede impetravit, celata unionis bulla prius facta hujus monaſterii cum congregatione Veneta. Proſequitur Delphinus: *Non ibi repertum triticum, non vinum, non ligna, non alia id genus victui neceſſaria. Vix in uno tantum cubiculo lectulus inventus eſt, cum tamen plenam triennio ante commendatarius domum invaſiſſet.*
„ Veniens poſtea Laurentius, ſubdit Fortunius, Faventiam, ut poſſeſſio-
„ nem cœnobii acciperet, ex inſperato a populo impeditus, exactuſque
„ eſt. Quamobrem Laurentius rem lite in Romana curia perſequi feſti-
„ navit, Faventiniſque uti violatoribus apoſtolici decreti dies dicta. Ce-
„ terum principe ſenatuque Veneto defenſionem Camaldulenſium agenti-
„ bus, lis inter partes tranſigitur, aſtipulante maxime Aſcanio Sfortia car-
„ dinale, cujus Laurentius familiaris exiſtebat; reſignavitque Laurentius
„ cœnobium congregationi annua penſione, quam deinde factus cardinalis
„ Faventiam veniens, & hoſpitio ad ſancti Johannis uſus, precibuſque
„ Rodulphi Caſtellani prioris adductus gratis remiſit. " Sed hæc contigere poſterioribus temporibus, nam anno 1497. adhuc litigabat Laurentius, ut liquet ex epiſtola eo anno ſcripta a Delphino [c] ad cardinalem ſancti Georgii. A congregatione autem Veneta electus eſt in priorem Philippus Bartholomæi de Martinellis Faventinus anno ſequenti.

[a] Lib. XIII. ep. 2.

[b] Fortun. P. 1. ſ. lib. III. cap. 7.

[c] Lib. XVIII. ep. 51.

Ultima auguſti [d] ſcribens Delphinus ad Gadolum narrat pretioſam mortem Simonis de Maphæis prioris ſancti Martini de Opitergio, quem *ſanctæ & innocentiſſimæ converſationis monachum* appellat, *pauciſſimoſque*, ſubdit, *ſe noviſſe in ordine, quibus ille vita & moribus ceſſerit*. Suffectus eſt in ejus locum Andreas Bergomenſis.

[d] Lib. XII. ep. 83.

XXV. Et Hermolai Barbari.

DEMUM menſe julio peſte correptus Romæ interiit Hermolaus Barbarus vir eminentiſſimus, patritius Venetus & patriarcha Aquilejenſis. Scribens ad cardinalem Senenſem [e]: *Non indiget*, inquit, *teſte dignatio tua tum vitæ illius ac morum, tum doctrinæ ac ſapientiæ ſingularis, cujus omnium judicio facile ætate noſtra adeptus fuerat principatum. Præcipuum revera decus & ſpecimen Romanæ curiæ ſublatum non dubito & præterquam ſui ordinis antiſtites doctiſſimus quiſque lugere merito debet. Ego tantum virum, etiam ne dum ſacris initiatum plurimum ſemper magnifeci & colui, idque non tam ob altiſſimum ejus ingenium, admirabilemque literarum tum Latinarum, tum Græcarum peritiam & eruditionem, quam ob mitiſsimam ejus naturam & immaculatam vitam. Multi, qui eum noverunt, virgi-*

[e] Lib. XII. ep. 73.

neum illi pudorem adſcribunt. Eadem habet in epiſtola ad Ugolinum Ve-
ANN. CHR. rinum [a], ubi etiam commemorat Hermolai complures ad amicos literas,
1493. quibus incredibilem conſtantiam & robur animi mundique contemptum manifeſte declarat ob adverſam fortem, præſertim poſtquam Aquilejenſem patriarchatum adire non eſt permiſſus a Senatu Veneto.

Refert [b] compoſitas fuiſſe publicas res inter pontificem & regem alioſque potentatus, reſtituris quoque in Urbem cardinale Juliano, & illuſtri principe Virginio Urſino [c]; duodenarium prælatorum numerum collegio cardinalium adjectum fuiſſe una die. Fuſe autem deſcribit pluribus epiſtolis tyrannidem Guidonis prioris ſanctæ Mariæ Angelorum de Florentia tum in monachos ſuos, tum in illos monaſterii ſancti Benedicti extra mœnia, in quod contra rationem jus ſibi vindicabat, tentans ipſum præripere de manibus prioris generalis; idque favore amicorum, & præſertim Petri Medicei [d], *qui in urbe Florentina non tam primus, quam unus erat, & ex ipſo pendebant leges*.

a Ibid. ep. 77.
b Ibid. ep. 72.
c Ibid. ep. 93.
d Lib. XIII. ep. 5.

Bonaventura, qui eatenus duodecennio abbas fuerat monaſterii ſancti Michaelis, a capitulo congregationis datus eſt prior cœnobio ſancti Mathiæ, ſuffecto Johanne-petro in illud ſancti Michaelis.

Conflagraverat monaſterium ſanctorum Gervaſii & Protaſii extra Bellunum ſubjectum abbatiæ Sanæ-vallis de Fullina, cujus commendatarius abbas hoc anno erat Petrus Dandulus primicerius ſancti Marci Venetiarum. Ad ſanctimoniales ea jactura afflictas literas dedit idem Petrus conſolatorias. Confirmavit is anno 1500. Apolloniam electam in abbatiſſam; utebatur vicario Antonio de Fauſtinis plebano ſancti Baſſi Venetiarum.

Super tectum templi ſanctæ Mariæ de Fullina legitur hujuſmodi inſcriptio: *M. Barbi patriarchæ Aquilejenſis ſancti Marci cardinalis & hujuſce abbatiæ commendatarii perpetui auctoritate, juſſu, impenſaque Angelus Faſolus Feltrenſis epiſcopus tamquam commiſſarius incepit; Aloyſius Diedo apoſtolicæ ſedis protonotarius nec non Vidorenſis abbatiæ commendatarius perpetuus ipſiuſque cardinalis Marci nepos abſolvit anno Domini* M. CCCC. LXXXXIII.

ANN. CHR. 1494.

XXVI. Proviſio facta ab Alexandro VI. monaſterii Carcerum.

ALEXANDER VI. kalendis aprilis pontificatus ſui anno ſecundo, juxta reſervationes factas in craſtinum ſuæ aſſumptionis, aliaſque die XV. aprilis pontificatus anno primo, Dominico cardinali diacono ſancti Nicolai inter Imagines ex nobiliſſima patritia Veneta Grimanorum familia tradit in commendationem monaſterium ſanctæ Mariæ ad Carceres, quo tempore vacaverit vel per obitum, vel per ceſſionem Petri Boldù abbatis ejus loci, proviſo tamen, quod in dicto monaſterio debitus monachorum numerus ſervetur. Quarta autem die junii pontificatus anno ſecundo irritat Sixti IV. & Innocentii VIII. prædeceſſorum ſuorum pontificum literas, quibus ſtatuebatur, ut obeunte vel cedente eodem Petro, monaſterium illud adnecteretur novellæ congregationi Venetæ ſancti Michaelis, & deinceps abbas triennalis & annualis loco eidem præficeretur. Nullum interea non movebant lapidem tum Delphinus prior generalis, tum patres congregationis, ut capularis ſenex Petrus abbatiam dimitteret; id, quod poſt varios ictus contigit anno ſequenti, ceſſionis inſtrumentum conficiens paucis diebus ante obitum. Quare decimo-nono kalendas ſeptembris pontificatus anno III. atque proinde anno 1495. auſpicato anno a die coronationis, quæ contigit XXIV. auguſti, idem Romanus pontifex ob ceſſionem Petri abbatis, agente & favente in primis dominio Veneto eligit in abbatem dicti monaſterii Dominicum Boldù Petri nepotem, ita tamen ut profeſſionem emittat in ordine Camaldulenſi, cujus erat monachus,

nachos, tribus menſibus antequam ineat loci poſſeſſionem. Eadem die notam facit electionem Dominici in abbatem conventui monachorum Carcerenſium; altera bulla præcipit vaſſallis ſubjectiſque abbatiæ hominibus obedientiam eidem Dominico. Ipſa die ſuſpendit omnes reſetvationes, uniones, applicationes jampridem factas ejuſdem monaſterii; alio diplomate ſanctorum Firmi & Petri prioratus invicem unitos ordinis Camaldulenſis, ſnbjectoſque abbatiæ Vangaticiæ, quos in commendam obtinebat idem Dominicus, permittit, ut retinere poſſit, obligata dumtaxat annua penſione viginti-octo Florenorum Leonardo Contareno canonico Vicetino. Ut vero Petro ſeniori abbati provideat, die ipſa eidem tribuit fructus ſancti Salvarii ſeu Salvatoris, & ſancti Andreæ de Curte-roduli ad vitam ipſius exigendos. Poſt biduum, hoc eſt decimo-ſeptimo kalendas ſeptembris pontificatus anno tertio indulget Dominico, ut benedictionem ſollemnem percipere valeat a quocumque catholico antiſtite cum tenore incluſo juramenti præſtandi. Iterum die XXIV. auguſti per eamdem ceſſionem Petri abbatis, creat in ejus ſucceſſorem Dominicum, præcipiens Montis-crucum priori, & archipresbytero ſanctæ Mariæ de Montaniana, ac Franciſco de la Sega canonico Patavino, ut tam Dominicum immittant in poſſeſſionem monaſterii Carcerum, quam Petro concedant ſuprarelatos fructus. Demum tertia vice die XIV. ſeptembris dictum cœnobium vacans per ceſſionem Petri ptovidet de Dominico abbate. Vix credi, nedum ſcribi queunt acerrimæ lites, quæ in curia Romana per duodecennium vigore dictarum collationum exarſerunt inter cardinalem Grimanum, & inter abbatem Dominicum, rurſus inter ipſum cardinalem & congregationem Venetam, immo inter ipſam congregationem & Bolducciam familiam, quæ hæreditate vindicare jus in monaſterium Carcerum ſibi perſuaſit; tum etiam epiſtolæ cardinalis Grimani contra monachos, favoreſque Veneti Senatus præſtiti monachis contra cardinalem; quarum litium & literarum monumenta extant ex archivo Carcetum, nunc in illo ſancti Michaelis, eorumque ſeriés legitur tum in editis, tum in ineditis Delphini epiſtolis; nos facta potiora, parce tamen, referemus ſuis annis.

Vigeſima januarii hujus anni [a] gratulatur Delphinus eidem Dominico Grimano, qui anno præterito cardinalitia purpura inſignitus fuerat: excuſat autem, quod ſeto id officii præſtiterit propter peſtilentiam in Urbe eo anno graſſantem, qua tum pontifex, tum cardinales aerem noxium fugientes hac illacque diſperſi certas ſedes non habebant. Laudat ipſius cardinalis ſingularem etuditionem & doctrinam tum ſecularium, tum divinarum literarum.

a Lib. XIII ep. 27.

XXVII. Excerpta ex Delphini literis.

CETERUM hæc memorabilia ex epiſtolis ejuſdem Delphini hoc anno collignntur [b]; Carolum regem Francotum ingenti exercitu deſcendiſſe in Italiam, quem vulgaverat fama venire contra Neapolis regem Alphonſum, qui in Ferdinandi parentis his diebus defuncti locum ſucceſſerat. Tranſiiſſe per Etruriam [c]; Franciſcum cardinalem Senenſem deſtinatum a pontifice legatum apoſtolicum in ea provincia ad eumdem regem. Relegatos [d] extra Florentiam duos ſummæ auctoritatis fratres gentis Mediceæ Laurentium & Johannem primarios cives præpotentes, & univerſo populo cariſſimos. Pettum Mediceum [e] occurriſſe Carolo regi, & abſque conſenſu dominii & populi tradidiſſe ei ſeptem Florentinorum arces, & inter has Piſanam civitatem, ejectis ab illis, qui de mandato dominii eas cuſtodiebant, & introductis Gallis; Florentinos inſuper ad ipſum regem deſtinaſſe legatos quatuor cives, & inſupet priorem ſancti Marci (Hieronymum Savonarolam) concionatorem graviſſimum, ex quo pendebat

b Ibid. ep. 41.
c Lib. XIV. ep. 38.
d Lib. XIII. ep. 73.
e Lib. XIV. ep. 42.

tota

ANN. CHR. 1494. a Ibid. ep. 46. tota civitas. Eumdem Petrum [a] Florentiam revertentem reperiiſſe aliam erga ſe civitatis faciem, & die decima novembris pulſata campana palatii concurſatum fuiſſe undique ad arma; Petrum advenientem, ut introiret palatium, repulſam paſſum a Jacobo Nerlio cive Florentino; inde vero ſe proripuiſſe una cum cardinale Johanne, & Juliano confratribus, & cum Paulo Urſino comite eorum propinquo, qui venerat cum quadringentis armatis, & a Florentia aufugiſſe. Decreta multa nummorum millia tum a rege Francorum, tum a dominio Florentino, ſi quis eos in regiam traderet poteſtatem; diruta malleo & ſcalpro Mediceæ domus inſignia decreto ſenatus, reſtitutis e contra fratribus illis Laurentio & Johanne jampridem pulſis, qui ſtemma & nomen immutarunt. Decima-ſeptima novembris Carolum regem ingreſſum Florentiam, deſtinatis ei ædibus Mediceorum; electos viginti cives boni teſtimonii in annum, quibus demandata eſt civitatis reformandæ cura. Etiam Guidonem priorem Angelorum b Ibid. ep. 64. de Florentia [b], qui maxime fulciebatur potentia Mediceæ domus, ab Octoviris pulſum e monaſterio in cœnobium Ciſtercienſium fuiſſe deportatum, ſed poſtea reſtitutum; iterumque anno ſequenti coactum ſe recipere ad tempus in abbatiam Florentinam Nigrorum; ejus enim amicitia cum domo Medicea ſuſpecta erat dominio, poſt varias demum vices ad ſuum Angelorum monaſterium reductum.

c Lib. XIII. ep. 91. & Lib. XIV. ep. 16.75. In epiſtola ad Barotium epiſcopum Patavinum [c] laudat Bernardini Tomitani Feltrenſis egregii prædicatoris conciones, zelumque pro erigendis montibus pietatis in urbibus Italiæ. Patavii hoc anno, Florentiæ anno præterito eſſe concionatum. Demum feliciter hoc ipſo anno defunctum memorat, laudatque Barotii diligentiam in commendandis memoriæ Bernardini miraculis conſcribendaque vita.

d Lib. XIII. ep. 67. e Ibid. ep. 29. 66. Capitulum generale ordinis celebratum hoc anno [d] apud Fontem-bonum memorat. Abbatiam ſancti Viriani de Arretio contulerat Delphinus [e] monacho ordinis, & confirmatione apoſtolica collationem confirmaverat; impetrata tamen ipſa fuit a cardinali Farneſio; e contra cardinalis Recanatenſis reſignavit ordini abbatiam ſancti Frigdiani de Piſis, quam obtine- f Lib. XIV. ep. 3b. bat. Guravit inſuper Delphinus [f] unionem abbatiæ Poplenæ cum eremo Camaldulenſi ope cardinalis protectoris legati apoſtolici in Etruria.

ANN. CHR. 1495. XXVIII. Privilegia Vangaticiæ confirmata. CONFIRMAVIT hoc anno tertio nonas martii pontificatus ſui tertio Alexander papa VI. ad petitionem Ambroſii Bernardo abbatis commendatarii ſanctæ Mariæ de Vangaticia privilegia Cœleſtini III. & Calixti III. prædeceſſorum ſuorum ſeculo duodecimo & præſenti conceſſa eidem monaſterio.

g S. Privilegia 18. A. 7. Die XIX. junii [g] priores libertatis & vexillifer juſtitiæ populi Florentini, viſis conventionibus inter priorem generalem eremi Camaldulenſis & ſindicos communis & hominum de Mogiona fidelium & ſubditorum dictæ eremi ex una parte, & inter commune Florentinum ex altera initis anno 1382. viſiſque aliis conſiliis & deliberationibus, eaſdem conventiones ſuffragio ſuo comprobavere. Ita menſe octobri ratam habuere libertatem & exemptionem dictæ eremi commendatæ dumtaxat reipublicæ Florentinæ.

XXIX. Obit Petrus Boldù abbas Carcerum. AD hunc annum vitam produxit Petrus Boldù abbas ſanctæ Mariæ ad Carceres, cum paucis tantum diebus ante obitum ceſſiſſet in favorem Dominici nepotis ſui fructus ejus abbatiæ. Sepulcri honorem habuit in ſacello ſancti Michaelis de Muriano, cui hanc epigraphem poſuit idem Dominicus. *Pientiſſimo patruo Petro Boldù abbati Carcerum Dominicus itidem abbas ſepulcrum hoc poſuit, ſibique ac familiæ ſuæ poſteris. Vixit annos* LXXXV.

LXXXV. *præfuit* LII. *frugi atque integerrime ſemper. Obiit* IV. *nonas octobris.* M. CCCC. LXXXXV.

ANN. CHR. 1495.

XXX. Hiſtorica ex epiſtolis Delphini.

PROSEQUITUR Delphinus narrationem geſtorum Caroli regis Francorum, quem aſſerit [a] eumdem. ſe præſtitiſſe Romanis, quem ſe præſtiterat Florentinis; pontificem autem in arcem munitiſſimam ſancti Angeli ſe recepiſſe, illatis interius multis bellicis inſtrumentis. Miſſum Florentiam [b] cum magno equitatu tum a rege, tum a pontifice cardinalem Gallum, qui ſecum quadraginta Florenorum millia a Florentinis abſtulit, neque tamen egit, ut Piſæ iſtis reſtituerentur; nam profectus eo cum Florentinis legatis, re infecta Florentiam reverſus eſt. Ibi peractis triduo ſupplicationibus ob ingreſſum regis Franciæ in Neapolim, & ob novum ab eo tam facile adeptum regnum, inſalutato hoſpite ſe inde proripuit. Electos oratores quaruor de primariis civibus, qui congratulatum irent regi ob tam inſperatam & præcipue incruentam victoriam; arces tamen, quæ munitiſſimæ erant, nondum in ditionem regis veniſſe. Pontificem [c] relicta Urbe in Urbem-veterem ſe recepiſſe cum aliquot cardinalibus, conſilio & hortatu principum fœderatorum. Menſe majo Venetias ſe recepit Delphinus; diſcedens ex ea urbe menſe junio mandata accepit a dominio Veneto perferenda dominio Florentino, quæ præſertim fœderationem utriuſque reipublicæ reſpiciebant. Ea Delphinus [d] retulit Paulo-antonio Soderino; hic vero decemviris Florentinis. Reſpondit ipſe & Petrus Caponius, & Petrus Victorius, & Petrus Guicciardinus a ceteris miſſi, ſe nil jucundius periculoſis his temporibus apperere, quam Venetorum amicitiam; verum ſe non poſſe eam aperte profiteri, ne apud regiam majeſtatem fractæ fidei culparentur; timebant porro potentiam ejus exercitus victoris, ne ſævius inſultaret eorum patriæ. Quoniam vero demandatum fuerat eidem Delphino a præſato dominio, ut quæ in dies contingerent Florentiæ, vel quæ nova a Gallis perpetrarentur, literis ſignificaret, ſignificat [e] regem Gallorum Senas ingreſſum eam ſibi urbem ſubegiſſe; Florentiam muniri; ducem Urbini Florentiam adveniſſe; paſſim vulgari regem velle reſtituere in patriam Petrum Mediceum, quod omnino cives ceteri recuſabant. Subinde narrat multis epiſtolis varia prælia Florentinorum pro recuperandis ſuis oppidis, & potiſſimum civirare Piſana, qua occaſione attingit etiam auditos progreſſus Venetorum exercitus, cum magna ipſorum nominis gloria adverſus Gallos. Demum cum rex Carolus Italia jam exceſſiſſet, & Florentini ab ipſo nil amplius metuerent, ſequeſter intercedit pro impetranda Venetorum ope & amicitia ad favorem Florentinorum. Hanc tamen minus tunc appetere viſi fuere Veneti, cauſantes Florentinos aditum dediſſe ad ingreſſum regis Francorum in Italiam, quem etiam pecuniis adjuverant. Epiſtolæ Delphini ad dominium Venetum de his negotiis inſperſæ ſunt iis voluminibus, quæ mſs. & inedita aſſervantur in noſtra bibliotheca ſancti Michaelis de Muriano, numero, merito & dignirate inſignes.

a *Lib. XIV. ep.* 68.

b *Ibid. ep.* 77. 84.

c *Lib. XV. ep.* 11.

d *Ibid. ep.* 17.

e *Ibid. ep.* 19.

XXXI. De Hieronymo Savonarola aliaque memoria digna.

ALIIS literis narrar impreſſum fuiſſe Florentiæ opuſculum Hieronymi prædicatoris & prophetæ in mille quingenta exemplaria. Merentur legi epiſtolæ [f] ad Dominicum Maurocenum procuratorem divi Marci Venetiarum, & alia ad Hieronymum monachum. In prima refert miraculum & prophetiam fratris Thomæ ordinis Minorum. Is evangelizans apud Camerinum, & palam principem arguens, abſumendus erat juſſu hujus principis igne. Hac tyranni intentione divinitus ſibi patefacta vir Dei prunas ardentes in manicam detulit, & principi oſtendit, quam minime ignem reformidaret, quem illæſa tunica ad illum detuliſſet. Pariter Florentiæ

f *Lib. XV. ep.* 31.

cum

ANN. CHR. 1495.

cum eſſet, increpavit quemdam hominem ludentem & Deum blaſphemantem, qui pugnum in faciem arguentis intorſit. Futurum reſpondit Thomas aliquando Florentiæ prætorem Zutium nomine de Cola, qui illatam ſibi injuriam vindicaret. Elapſo decennio, tentus ſacrilegus homo ab apparitoribus, cum nullius recentioris culpæ eſſet ſibi conſcius, ſuccurrit ei vaticinium ſancti viri, & interrogavit nomen prætoris, qui revera erat Zutius, cui rei olim geſtæ hiſtoriam narravit, qui ſtatim præcepit, ut illi manus præſcinderentur. In ſecunda vero [a] viſitatum ſe ait a Zenobio Acciajolio propinquo Laurentii Petri Franciſci Medicei, viro eruditiſſimo, qui detulerat ad ſe prophetias aliquot, epiſtolam quoque ſuam ad cardinalem ſanctæ Mariæ in Porticu triennio ante ſcriptam de vita & obitu cujuſdam Michaelis-angeli, qui defunctus fuerat ſub Sixto IV. cujus juſſu & quotidianus panis & alba veſtis annua ad extremum uſque vitæ illi miniſtrabantur, quem etiam venerationis gratia conſulebat aliquando pontifex, quique, dum viveret, plura fuerat vaticinatus.

a *Ibid. ep.* 54.

Faventia [b] venit in poteſtatem dominii Veneti, quod a multo tempore exoptabant Faventini; miſſus ad eos novus legatus Dominicus Triviſanus. Mantuanus marchio [c] præter auctum decem millium nummum annuum ſtipendium declaratus fuit a dominio Veneto copiarum ſuarum omnium imperator. Exercitus Venetus, quem ducebat dux Urbini, penetrata valle Galeatæ, pertranſiens plebem ſancti Stephani, igne ferroque vaſtavit hoc anno abbatiam ſanctæ Mariæ de Trivio ſuper alpes Balnei in diœceſi Sarſinate. Dominicus Grimanus cardinalis factus fuit Nicoſienſis archiepiſcopus. Abbatia Poplenæ, quam dudum curaverat Delphinus uniri eremo Camaldulenſi, collata fuit a pontifice Bartholomæo de Scarperia ſollicitatori apoſtolico, & familiari cardinalis Concordienſis, qui multum negotii hoc & ſequentibus annis faceſſivit ordini. Monaſterium Angelorum de Bononia [d] occupatum fuit a Johanne Bentivolo filii ſui nomine. Alterum ſancti Johannis-baptiſtæ de Judaica [e] expetitum fuerat a quibuſdam fratribus ordinis ſancti Auguſtini, ſed cum Senatus Venetus decreviſſet non aliter ſe fauturum potentibus, niſi adeſſet conſenſus prioris generalis Camaldulenſis, Delphinus, qui tunc erat Venetiis, coram principe teſtatus eſt, non poſſe ſe ſalvo honore ſuo monaſterium illud cedere, nil propterea novi factum fuit, conqueſtuſque eſt ea ſuper re ipſe Delphinus cum Mariano priore eremitarum ſancti Auguſtini, & inſigni concionatore.

b *Lib. XVI. ep.* 25.
c *Lib. XV. ep.* 57.
d *Lib. XIV. ep.* 93.
e *Lib. XV. ep.* 4.

Franciſcus Veronenſis prior ſancti Martini de Opitergio ædificavit hoc anno, & fere a fundamentis de novo extruxit eam eccleſiam ſenio fatiſcentem.

ANN. CHR. 1496.
XXXII.
De Bernardino Gadolo ejuſque ſcriptis.

PLURIES de Bernardino Johannis de Gadolis Brixienſi e Ponte-Vico monacho ſancti Michaelis de Muriano mentionem fecimus in his Annalibus. Ut omnia, quæ de ipſo collegimus, unico conſpectu tradamus, is in ipſa floridiore ætate doctiſſimus vir evaſit, familiaritate junctus cum omnibus hujus ævi eruditis viris. Supra vero ætatem conficiendis negotiis ſolertiſſimus, non ſemel adhibitus eſt a patribus congregationis Venetæ eorum geſtor in curia Romana, tum contra infeſtos auſus Urbani Malumbræ abbatis Claſſenſis, tum pro redimenda abbatia Carcerum a pontifice commendata, tum ad impetranda privilegia in favorem novæ congregationis. Hoc anno opuſculum de *vita & obitu beati Romualdi abbatis*, *de eremo Camaldulenſi & de ordine Camaldulenſi* inſcripſit *tertio kalendas ſeptembris ex ſancti Michaelis cœnobio apud Amorianum* fra-

tri

Digitized by Google

tri Jacobo-philippo Bergomati eremitæ ſancti Auguſtini, cujus hortatu ipſum ſcripſerat. De Gadolo hæc protulit in ſupplemento chronicorum Ann. Chr. 1496. poſt biennium idem Jacobus-philippus lib. XVI. *Bernardinus Gadolus Brixianus ordinis Camaldulenſis abbas vir apprime bonarum literarum & philoſophiæ ac juris canonici eruditiſſimus. Hoc noſtro ævo & vitæ ſanctimonia, & eloquentia ac doctrina multo habetur in pretio, cujus virtus, & eruditio plurimi faciendæ ſunt, quod propria virtute, & non fortuna & non favore, ſed ſua vigilantia atque induſtria ad magnum eruditionis & eloquentiæ faſtigium pervenerit. Is enim a teneris annis literis operam dedit. Deinde ipſis non contentus, ut pontificii juris doctrinam aſſequi poſſet, in Patavino gymnaſio ſe (ut ita dixerim) divitum ſervum fecit. In quo ex ingenii ſui magnitudine brevi ita profecit, ut paucos inveniret doctiores. Factus demum monachus ita ſtudiis divinarum ſcripturarum ſe conſulit, atque in iisdem quidem uſque pervenit, ut ſi quis eruditiſſimorum virorum a mortuis reſurgeret, nec doctiore nec elegantiore facundia aut doctrina uſurus videretur. Hic itaque ſolertiſſimus vir multa compoſuit, in quibus ſe eruditiſſimum oſtendit. Et primo* &c. Tum enumerat ejus opera. Et alibi: *Si omnes priſci diſertiſſimi viri ab inferis excitarentur, haud vix Bernardinum Gadolum monachum Camaldulenſem doctrinæ gloria ac virtute ſuperare poſſent.* Hæc verba aſſentationem ſaperent, ſi iiſdem laudibus cumulatus non foret penes omnes fere ſcriptores. Quare Fortunius *eminentiſſimo ingenio præditum, & in omnium bonarum artium ſtudiis conſummatiſſimum* prædicat; Sixtus Senenſis in Bibliotheca Sancta libro IV. *virum bonarum literarum, philoſophiæ & juris canonici apprime eruditum*; Bucellinus in Chronologia Mariano-benedictina ad hunc annum: *Non minoris ſanctitatis, quam eruditionis titulo celebrem*, & in Annalibus Benedictinis *virum ſanctum & doctum*; Maurolycus in Oceano Religionum *virum bonarum literarum, philoſophiæ & juris-canonici apprime eruditum, vitæ & religionis ſanctimonia clarum, in multis ſuæ doctrinæ monumentis eruditiſſimum*; Trithemius *virum divino ingenio præditum, Græce Latineque eruditiſſimum Theologum, & Aſtrologum doctiſſimum*; Minius in hiſtoria monaſterii Angelorum ms. capite 34. *monachum non minoris ſanctitatis, quam doctrinæ*. Præterimus Einſengrenium, Poſſevinum, Wionem, Ludovicum Jacobum a Sancto-carolo, Georgium Duardium in Bibliotheca Claſſica, Marcum Guazzum, Johannem-andream Quenſtdet de Patriis illuſtrium Virorum, & ſuos Brixienſes Bartholomæum Parthenium in oratione de illuſtribus Brixienſibus, Leonardum Cozzandum in Bibliotheca Brixienſi, Octavium Rubeum in hiſtoricis elogiis illuſtrium Brixienſium; ita & noſtros ſcriptores Petrum Delphinum, Paulum Orlandinum in Dialogo de novo ſeculo, Venturam Minardum de Balneis Calderii, ceteroſque hiſtoricos. Sed præterire non volumus Marcum-antonium Coccejum Sabellicum, qui initio ſex poſteſteriorum Enneadum ſuæ Rapſodiæ in epiſtola ad Democritum, in qua agit de cauſis edendi operis, & contra criminatores tam Decadum hiſtoriæ Venetæ, quam Enneadum hujus Rapſodiæ de Gadolo hæc habet: *Diligenter curavi, ut quam emendatiſſime hæ noſtræ Enneades impreſſoriam ſubirent officinam, in qua nuper recognitione multum, ac ſupra quam dici poſſit, noſtrum juvit laborem Bernardinus Gadolus Camaldulenſis monachus, vir divinarum humanarumque literarum, ut ſcis, impenſe doctus, & ex Brixienſi illa probitate, quam Plinius celebrat, multum referens. Fuit illius opera tam nobis utilis, quam jucunda, & in his præcipue, quæ ad ſacram attinent hiſtoriam*&c.

Hoc ipſo anno decimo kalendas aprilis prolixam Urbano Malumbræ

Ann. Chr. 1496. monacho olim abbati Claſſenſi epiſtolam dedit Gadolus ad emolliendum ipſius animum, quo parceret litibus, quibus eatenus congregationem Venetam moleſtaverat; alteram Matthæo Boſſo Veronenſi canonico regulari & abbati Lateranenſi, qua contra Malumbram declamat. Inter cetera de Malumbra profert, quod unxerit ſibi quodam medicamento occiput pro aſſequenda artificiali memoria, ex qua unctione inſaniam ferme incurrit, quam aliqui invaſionem cujuſdam ſpiritus interpretabantur. Eidem Matthæo hoc anno epiſtolas & hiſtoriam epiſcopi Campani, orationes autem ſuas, & exhortationem de Mundi fuga legenda miſit, Matthæus e contra opuſcula ſua Bernardino obtulit, quem *vitæ monaſticæ nitorem & ſtudiorum alumnum appellat*.

Eodem anno exhibita fuerat congregationi Venetæ inſignis abbatia intra mœnia urbis ſive oppidi Cremenſis, quam ante octavum annum obtinuerat ſibi commendari Baptiſta Zenus ſanctæ Mariæ in Porticu cardinalis, cujus tamen loci poſſeſſionem & redditus recipere tota adverſus conſpirante civitate non valuerat. Miſſi ergo ex Veneriis Gadolus & abbas ſancti Frigdiani de Piſis ad negotium pertractandum; eam tamen abbatiam obtinuit congregatio ſanctæ Juſtinæ, ut decimo kalendas decembris hujus anni refert idem Gadolus in epiſtola ad Delphinum. Monuerat Gadolum idem ª Delphinus: *Quoad abbatiam Cremæ res cum cardinale agitur, & eo quidem, qui parum aut blandimenta æſtimet, aut minas reformidet; ſi ſemel optionem aliquam rejecerit, obtundendus amplius non eſt.*

ª Lib. XVIII. ep. 5.

Leono pariter Michaelio patritio Veneto ſcribens hoc anno VI. kalendas aprilis memorat Gadolus Bembum quemdam poetam, Venetarum rerum ſcriptorem, textumque difficilem de ortu, ſitu, fundamentiſque Venetæ urbis ejuſdem poetæ explicat. Anne Bonifacium Bembum Brixienſem civem in Ticinenſi, deinde in Romano gymnaſio literarum profeſſorem? Hic virulento calamo laceſſiverat Gadolum, & nationum omnium uſus ſatyris inſectatus, eo maledicum ſtylum protulerat, ut ſuper virtutes omnes obtrectationem laudaverit. Satyricum concivem edito graviſſimo opere, cui titulum fecit *Bembeidir*, caſtigavit Gadolus, atque facundia vehementi inconſultam hominis garrulitatem ita perſequutus eſt, ut ſapientum omnium, ſuorum præſertim municipum, admirationem in ſe converterit. Parthenius Brixienſis *opus aureis notis quam maxime dignum* vocat, & ut Gadolo munus rependeret, Thucydidis hiſtoriam ex Græco a ſe translatam nuncupavit, Cozzandus autem & Rubeus appellant *pium æque ac morale opus, necnon eloquentiſſime ſcriptum*.

Quandoquidem vero Gadolum immatura morte præreptum lugebimus poſt triennium, indicem hic loci teximus ceterorum ejus operum: *In omnes ſacrorum Bibliorum libros commentaria* edidit, quam elucubrationem *opus inſigne* dicit Sixtus Senenſis. *De libris Bibliæ canonicis & non canonicis, & de Translationibus Bibliæ tractatus una cum epiſtola* ipſius Bernardini Gadoli *ad Franciſcum Piccolomineum cardinalem; ex divi Michaelis cœnobio* V. *kalendas februarii* 1495. impreſſus primo loco in volumine, cui titulus: *Liber Vitæ, ideſt Biblia cum gloſſis ordinariis & interlinearibus excerptis ex omnibus fere eccleſiæ ſanctæ doctoribus, cum expoſitione Nicolai de Lyra*. Qui quidem tractatus, & epiſtola, nomine Gadoli penitus per ſummam quidem injuriam, neque ſine furti & malæ artis ſuſpicione ommiſſo leguntur in editione Veneta Lyrani anno 1603. *De fugiendo ſeculo & amplexanda Religione. Contra ſuperbiam & ambitionem. Sermones varii. Epiſtolæ plures. kalendarium Camaldulenſe reformatum*, probatum poſtea a Pio V. & Gregorio XIII. cum nuncupatoria ipſius Bernardi-

nardini. Collegit & ordine ſuo locavit opera omnia ſancti Hieronymi. Quoad epiſtolas familiares extant hæ in codice ms. bibliothecæ ſancti Michaelis, quæ forte aliquando erunt lucem viſuræ. Anno 1492. Baptiſtam Brixienſem ſtudioſum juvenem ad ſeculum fugiendum adhortatus fuit ſuſiore calamo. Eodem anno gratulatur Thomæ Donato electo patriarchæ Venetiarum, cui codicem operum ſancti Gregorii papæ mittit. Anno 1493. condolet cum Marco Beatiano dominii Veneti in curia ſecretario de morte Andreæ Capello oratoris Veneti. In epiſtolis annorum 1493. & 1494. ad cardinalem Senenſem meminit Chriſtophori egregii ſculptoris & Johannis Bellini eximii pictoris Venetiis degentium. Dono mittit ipſi cardinali opera ſancti Ambroſii, & Bernardi Juſtiniani opus de origine urbis Venetæ. Ipſo anno 1493. ſcribit Ludovico Maximiliani regis in curia oratori, in qua epiſtola memorat mortem Friderici imperatoris, ſucceſſionem autem Maximiliani; verba facit etiam de Henrico Germano & de Georgio Valla viris doctiſſimis tunc viventibus. Ceteræ literæ Gadoli ſunt ad Paulum Piſanum Venetum oratorem anno 1494. ad Petrum Barotium epiſcopum Patavinum, ad Angelum Politianum, ad Martinum de Nimira Arbinenſem archidiaconum, ad Auguſtinum Picolomineum; hic obiit hoc anno 1496. in Urbe peſte correptus annos natus XXIV. nepos Franciſci Senenſis cardinalis, quem promoveri in epiſcopum Firmanum patruus curaverat; ad Nicolaum Advogarium Ferrarienſem; ad Guidonem priorem Angelorum; ad Refrigerium conſiliarium imperialem hoc ipſo anno 1496. ubi aſſerit Marcum-antonium Sabellicum Enneadas ſuas ſibi tradidiſſe emendandas; ad Johannem Brittanicum; ad cardinalem Dominicum Grimanum, cui commendat cauſam Venetæ congregationis contra Malumbiam jam judicatam tum a cardinale Senenſe, tum a Neapolitano; ad Jacobum Salodienſem presbyterum; ad Hieronymum Georgium equitem & oratorem, in qua anno 1495. narrat obitum Petri Boldù abbatis Carcerum ea ipſa die, qua Dominicus Boldù ejus nepos profeſſionem emiſit, quarta ſcilicet octobris, indulgentia plena obtenta a cardinale protectore; deductum fuiſſe funus ex Patavio comitantibus canonicis Patavinis ad naviculam Venetias, ubi ſepultus in marmoreo lapide, quem ipſe ſibi paraverat. Subdit ipſum abbatem, qui LII. annis præfuit, viventem duodecim millia ducatorum dediſſe pro dotandis virginibus, decem-millia viginti poſtremis annis monaſterio ſancti Michaelis; Scripſit etiam Gadolus ad Bernardum Bembum equitem; ad Benedictum monachum; ad Bonaventuram abbatem ſancti Michaelis; ad Dominicum Triviſanum equitem & oratorem, quem parentis loco ſemper habuit ob promota ipſius diligentia ſua ſtudia. Ad eadem etiam tempora comiti Marſilio de Gambara Brixienſi & protonotario librum de Anima inſcripſit, totus effuſus in laudem nobiliſſimæ hujus familiæ, ejuſque majorum Brunori, Marſilii, Gerardi, & ipſius fratrum Maphæi, Petri & Nicolai. Hæc de Gadolo monacho ſancti Michaelis de Muriano. ANN. CHR. 1496.

ALTER efflorebat hoc tempore monachus Camaldulenſis Petrus Candidus in Porticu Flaminiæ oppido natus. Is monachus primum cœnobii Carcerum, tum cancellarius aliquo tempore Petri Delphini prioris generalis, & abbas ab ipſo datus monaſterio ſancti Michaelis de Arretio, cujus tamen regimen non tenuit, commendata abbatia Johanni Mediceo; deinde mutato habitu aliquando converſatus inter monachos Nigros congregationis ſanctæ Juſtinæ, tum ad priſtinum ordinem reverſus, ſed petita venia a Delphino, qui loco filii tenebat, ante aliquot annos ex Italia ſolverat, & fauſta navigatione in Cretam appulerat, ut Græcum eloquium in Græ- XXXIII. De Petro Can. dido ejuſque operibus.

Ann. Chr. 1496.

co ſolo addiſceret, nam *purius ex ipſo fonte petuntur aquæ*. Quinquennio ibidem commoratus Atticæ eloquentiæ flores ac Philoſophiæ fructus collegit, in Italiam hoc anno reverſus, & exquiſita ſibi comparata Græcorum haud modica ſuppellectile inde convecta. Gratulatus eſt redeunti Delphinus [a]; tantamque deinde ſui nominis famam apud eruditos quoſque excitavit Candidus, ut Græci monachi cognomentum paſſim ab omnibus illi deſerretur. Extat in bibliotheca eremi Camaldulenſis manu ejuſdem Candidi codex eleganter exaratus Græcis characteribus in inſula Creta anno 1491. dum Græcæ linguæ ediſcendæ cauſa ibi moram traheret, qui continet morales ſententias e Græcis ſcriptoribus excerptas & collectas ab ipſo. Edidit Eudociæ de Vita Chriſti Homerocenta, quæ ex Græco Latine reddidit, ad Aldum Manutium, primum in collectione Aldina poetarum Chriſtianorum Venetiis impreſſa anno 1591. & 1504. ac Delphino dicavit. Eidem Delphino anno 1499. dicavit tabulam Cebetis Thebani Latina verſione ornatam. De hac mentionem facit idem Delphinus [b], ſicut etiam de Tetraevangelio Latine a Candido converſo, & de orationibus aliquot ſancti Johannis-chryſoſtomi & de Baſilii quodam opere conſcripto Baſilio abbati ſancti Felicis [c]. Teſte Thoma Minio deſcripſit Candidus Alexandri M. geſta Etruſco carmine. Fortunius autem ait ſcripſiſſe de monaſterio ſanctæ Mariæ de Balneo; aſſerit inſuper ditaſſe morientem monaſterium Angelorum de Florentia illuſtri librorum ſuppellectile, qui variis doctis viris commodati periere. Poſt hunc annum elegit Candidus manſionem ſuam apud xenodochium Lemmi, ubi erat anno ſequenti; regebat anno 1500. ſacerdotium Caſtri-cari, mox ei collata abbatia ſancti Stephani Cintorii in agro Piſano; ſupereſt ejus memoria in epiſtolis Delphini uſque ad annum 1512. Uſus eſt amicitia Aldi Manutii, Coſmi Pactii Florentini archiepiſcopi aliorumque tum in Græcia, tum in Italia doctorum virorum. De ipſo præter allatos Camaldulenſes & Paulum Orlandinum libro V. de Theologia Mixta, cum laude verba fecere Laurentius Legatus in Muſeo Poetriano, Juſtus Fontaninus in Antiquitatibus Hortanis, & cardinalis Quirinus in epiſtola ad Feverlinum die XI. decembris anni 1748. Videatur etiam Diarium Literatorum Italiæ tomo XXIV. pagina 170.

XXXIV. Iterum de Savonarola concionatore Florentiæ.

DELPHINUS in epiſtola ad Petrum Barotium Patavinum epiſcopum [d] pandit varia de Hieronymo Savonarola Florentiæ concionante primorum hominum judicia; ſpiritu immundo familiariſſime utentem aliqui opinabantur, aſpirare alii dictitabant ad archiepiſcopatum Florentinum; prædixiſſe per annos aliquot felices futuros Florentinos, hac tamen lege, quod præceſſura prius forent multa in eos mala, ac bonam rerum ſuarum partem fore amiſſuros. Modo fere jam duos eſſe menſes, quod non concionatur, prohibitus a pontifice per breve apoſtolicum, ſed ſubſtituiſſe ſui ſimilem. Occaſione Hieronymi de Bernardino Feltrenſi addit ad eumdem Barotium ante aliquot annos acriter hunc invectum in publica concione contra Judæos, adeout puerorum multitudinem innumeram concitaverit adverſus eos, qua de cauſa ab octo-viris Florentiæ omnibus præter unum, qui exilio non conſenſit, in exilium pulſus fuerit; omnes autem octo-viros præter eum, qui non conſenſit, intra parvum temporis ſpatium naturæ conceſſiſſe. De Ponzonio altero concionatore, qui abſente Hieronymo evangelizat Florentiæ, mentionem facit Delphinus in alia epiſtola ad eumdem epiſcopum [e]. Ceterum de Hieronymo ait [f] neminem Florentiæ obloqui audere propter metum Florentinorum; quemdam, qui præſumpſit dicere contra ipſum, conjectum in carcerem, equuleo tortum fuiſſe.

a *Lib. XVI. ep.* 96.

b *Lib. XXII. ep.* 31. *Ibid. ep.* 79.

c *Lib. XXIII. cap.* 2.

d *Lib. XVI. ep.* 27.

e *Ibid. ep.* 78.

f *Lib. XVII. ep.* 11.

fuiſſe. Dominica die Palmarum ipſum Hieronymum juſſiſſe fieri ſupplicationem puerorum ad quinque millia albis indutorum, & cruces ligneas rubei coloris manibus geſtantium. Eleemoſynam hos petiiſſe delatam pro indigentibus ad templum virginis Annuntiatæ, præcedentibus tubis domini; juſſos eſſe hos pueros, ut occurrentibus in itinere puellis ornatus capitis earum immodicos per vim auferrent, jamque in aliquas ipſarum eos injeciſſe manus cum magno propinquorum ſcandalo; prohibuit ſtatim Hieronymus injectionem manuum, ſed imperavit iiſdem pueris, ut denuntiarent puellis paulo poſt interituras ex peſtilentia, ſi non deponerent præfatos ornatus. Eo uno excepto, addit prædicatoribus omnibus interdictam prædicationem, quam ſingulis feſtivis diebus vel in templo, vel in palatio facit, primarios ex civibus ad ejus conciones converti, & palam poſtulare dari ſibi loca pro fratribus, cum biſcentum habeat, qui propediem ſunt religionem ingreſſuri. Eidem Hieronymo ſcribit hoc anno [a] Delphinus in favorem Baſilii abbatis, qui ſententia curiæ Romanæ ejectus fuerat ab abbatia ſancti Felicis in Platea Florentiæ. ANN. CHR. 1496.

[a] *Lib. XVI. ep. 90.*

XXXV. Alia memorabilia in epiſto. lis Delphini.

MEMORAT alia epiſtola [b] epiſcopum quemdam Tarviſinum, de cujus morte extat cardinalis Papienſis prolixior & graviſſima epiſtola. Dubitat, an ſit Franciſcus Barotius Petri patruus, ſed agnoſcit fuiſſe Theodorum de Leliis mortuum ante quadrageſimum ſuæ ætaris annum, primum Rotæ auditorem, tum legatum Pii II. ad Venetos & ad Ludovicum Gallorum regem, apud quem ter oravit, & ad Burgundiæ ducem, quem ſuam cytharam appellabat Pius II. & fletibus amare compaſſus eſt Paulus II. qui ipſum inter S. R. E. cardinales cooptare geſtiebat. Marianum [c] inſignem concionatorem factum fuiſſe priorem generalem eremitarum ſancti Auguſtini. Mortuo Leonardo abbare ſancti Petri de Rotis, ea abbatia [d] commendata fuit cardinali Senenſi protectori; mentionem facit in hac epiſtola Jacobi fratris ejuſdem cardinalis. Novus abbas [e] datus monaſterio ſancti Bartholomæi de Anglario vexatur in poſſeſſione abbatiæ a Julio Vitelio protonotario. Tarentinorum laudat [f] voluntariam deditionem factam Venetis, & conſignatas dominio Veneto Apuliæ urbes. Epiſcopum Pulignanum natione Apulum die aſcenſionis Dominicæ recognoviſſe dominium Venetum. Memorat Octavianum oratorem ducis Mediolanenſis apud dominium Venetum, qui relicto ſeculo ad religionem ſe contulerat, ut remotus a mundano ſtrepitu commodius adhæreret ac copularetur Deo; Marcum pariter Dandulum oratorem Venetum ad Mediolanenſes; & demum Innocentium Siculum ordinis Prædicatorum, qui Angeli ſuaſu ante annos prophetias & vaticinia quædam ediderat.

[b] *Lib. XVII. ep. 30.*
[c] *Ibid. ep. 31.*
[d] *Ibid. ep. 33.*
[e] *Ibid. ep. 69.*
[f] *Ibid. ep. 90.*

XXXVI. Inventio corporis S. Hilari in abbatia Galeatana.

DE abbatia Galeatæ, & de corpore ſancti Hilari hæc habet memoranda in epiſtola [g] ad cardinalem Senenſem. „ Abbatia ſancti Hilari in „ valle Galeatæ ſita, & a Civitella eccleſiæ oppidulo mille fere diſtans „ paſſibus per annos ſexaginta commendatariis ſubdita fuit. In ea ſervi„ tute laboranti ac deſolatæ ſicut in vaſtitate hoſtili, adeout haud igno„ bilis templi tectum corruerit, & domus tota veluti incendio conflagra„ ta ruinas congeſſerit, illuxit tandem oriens ex alto, recordatuſque eſt „ Dominus miſericordiæ ſuæ. Liberata enim primum ante annos circiter „ ſeptem de manu filiorum alienorum & reſtituta ordini, hoc demum „ noviſſime ditata eſt munere. Tertia-decima menſis præteriti die (ſcri„ bit xx. maji hujus anni) cum per multum temporis perſeveraſſet apud „ incolas regionis illius opinio, & fama creviſſet jacere in ejuſdem abba„ tiæ templo corpus beatiſſimi Hilari abbatis & confeſſoris, appoſuit „ manus loci illius abbas cum aliis tribus, ad perquirendas Sancti hujus „ reli-

[g] *Lib. XVI. ep. 88.*

Ann. Chr. 1496. „ reliquias. Et quod pro miraculo habitum eſt, duarum aut trium horarum ſpatio perfecerunt opus, quod alias vix decem potuiſſent facere uno die. Effoſsa denique atque aggeſta multa humo, invenerunt lapidem grandem ſuper alium lapidem, utrumque marmoreum, utrumque graviſſimum. Sublatis deinceps atque amotis lapidibus apparuit continuo capſula plumbea longitudinis duorum pedum. Super eam erat lamina itidem plumbea, in qua inciſæ erant literæ. *Hic eſt corpus beatiſſimi Hilari confeſſoris*. Aperta capſula invenerunt caput & oſſa, partim integra, partim confracta. Juxta vero capſulam erat vas teſtaceum pulvere plenum. Vulgari continuo cepit factum per finitima rura, oppida, urbes, & undique virorum ac mulierum incredibilis multitudo confluere. Accerſitus ego compluribus & nuntiis, & literis Galeatani magiſtratus, quos antianos vocant, & rogatus ab eis, ut eo me cum feſtinatione reciperem, tum ad honorandas ſacratiſſimas reliquias, tum ad conſulendum, quid facto opus eſſet ſuper illarum cuſtodia, feci ſatis petentibus. Fuit tamen præcurſor noſter Johannes eremita, quem eo ad primum ſtatim nuntium cum ſocio deſtinavi. Haud multo poſt cum aliis ſuper alias epiſtolis requirerer, ſuperatis alpibus eo me cum pluribus contuli. Apparuit ex occurſu oppidanorum & magiſtratus prætoriſque fuiſſe omnibus optatiſſimus atque expectatiſſimus adventus noſter. Manſimus ibidem per dies quatuor. Occurrente Dominico die, rogatus ab eis, ut Miſſarum ſollemnia in eodem templo celebrarem, & beatiſſimi confeſſoris corpus venientibus oſtenderem, quemadmodum ipſo die futurum divulgari pluribus ante diebus per univerſam regionem illam mandaverant, implevi illorum vota. Mirabilis ſane Deus in Sanctis ſuis. Vidimus vicinos colles a ſiniſtro vallis latere (ſiquidem in eminentiori & conſpicuo loco abbatia ſita eſt) innumerabili hominum concurſu opertos, ita ut ultra quindecim millia ea die conveniſſe creditum ſit. Oblationes quoque haud tenues tum pecuniarum, tum cereorum & funalium ab adventantibus factæ ſunt, peracta prius per jugum montis frequenti ac celebri ſupplicatione. Tandem ſub altare tribunalis primarii reliquias, ubi repertæ fuerant, cum capſula repoſuimus, præpoſitis quatuor civibus rei ædificatoriæ ad contegendum templum, & exornandum præcipue locum, quo decentius beata oſſa conſervarentur. Jam materia cepta eſt convehi, & locatum architecto opus. Speratur hac occaſione futuram facile deſtituti atque inhabitati loci reformationem. “ Delphini epiſtolam afferunt ſocii Bollandiani tomo III. martii [a].

[a] Pag. 476.

XXXVII. De monaſt. Carcerum & Vangaticiæ. Alexander VI. idibus novembris pontificatus ſui anno quinto committit archipresbytero eccleſiæ ſanctæ Mariæ de Montaniana Paduanæ diœceſis cauſam abbatis & conventus ſanctæ Mariæ de Carceribus, qui conqueſti fuerant, quod prior & conventus ſancti Spiritus ejuſdem Paduanæ diœceſis ordinis ſancti Auguſtini parœcialem eccleſiam ſancti Michaelis intra urbem Patavinam contra juſtitiam pacifice poſſideri ipſis prohibebant.

Ambroſius Bernardus abbas commendatarius ſanctæ Mariæ de Vangaticia juxta Bronzerium & Seneſium hoc anno altare erexit in honorem prodigioſæ imaginis beatæ Mariæ Virginis; aram quoque principem conſtruxit, ubi viſitur ejus effigies, ablata tabula, in qua deſcripta erant vita reſque geſtæ beati Nicolai monachi; ſuggeſtum & organa pariter poſuit in eccleſia, & ſub organo hæc ſculpſit carmina.

Orga-

Organa, quæ multo fulgentia proſpicis auro
Auratas aras, pulpita læta vides,
Virgineis meritis gratam teſtantia mentem
Munera quæ dederas hic modo ſoſpes habes.
Bernardo Ambroſius rectas dum tractat habenas
Hujus cum ſumma relligione loci.
Lector hortatu patrio Laurentia proles
Pro Chriſti & merito Matris honore dedit.
Domino Laurentio de Anglario vicario Tuſco cive Abbatienſe, domino Chriſtophoro Roſino cive Abbatienſe, domino Jacobo Bernardo doctore procurantibus 1496. calendis majis.

ANN. CHR. 1496.

Obiit hoc anno Julianus Amadei in urbe Lucenſi. Is fuerat olim abbas Valle-caſtrenſis, & celebris pictor ac miniator ſub Paulo II. Romano pontifice; profeſſus erat in monaſterio ſancti Benedicti extra Florentiam a die duodecima martii anni 1446.

ANN. CHR. 1497. XXXVIII. Excerpta ex epiſtolis Delphini.

HISTORICA monumenta, quæ colliguntur ſub hoc anno ex epiſtolis Delphini, hæc ſunt [a]: compoſitam pacem pontificem Alexandrum VI. inter & Urſinos; inducias autem factas inter fœderatos principes & regem Gallorum Carolum. Florentiæ vero in area illuſtriſſimi dominii in carnis privio combuſta fuiſſe ornamenta muliebria, & alia ad ludum minus honeſtum & ingenuum pertinentia, ad avertendum populum a laſcivioribus ejus temporis occupationibus. Memorat [b] Benedictam ſactam monialem Camaldulenſem in parthenone ſancti Maglorii de Faventia, quam legitimam non putat Galeoti Manfredi olim Faventiæ principis uxorem, cum ea vivente & ſuperſtite aliam ſuperduxerit, confectis ſollemniter nuptiis, ſuſtuleritque ex ea filium & educaverit, qui ei in principatu ſucceſſit, ac pro principe legitimo habetur ab omnibus; neque facile putat hanc injuriam laturum magnificum virum Johannem Bentivolum ipſius principis maternum avum, quin longe gravius, multoque iniquiore animo paſſurus eſt princeps puer, cum præſertim in adoleſcentiam pervenerit, putari videlicet ſe ac exiſtimari debere ſpurium judicio Rotæ. Supereſt ergo, ut Benedicta non uxor, ſed concubina fuerit principis Galeoti. Anno ſequenti [c] profeſſionem, quam de die in diem differebat, emiſit eadem Benedicta in prædicto ſancti Maglorii monaſterio. Gratulatur [d] Coſmo de Pactiis ſacto epiſcopo Arretino per obitum Gentilis de Becchis, & utrumque antiſtitem laudat. Citatus fuit [e] in curiam Romanam Dominicus abbas Carcerum a Dominico cardinale Grimano. Nitebatur potiſſimum cardinalis, quod falſis & fictitiis inſtrumentis procurationum uſi fuiſſent ipſe & monachi, neque vere & ſponte Petrus abbas ſenior ceſſionem eidem nepoti ſuo Dominico feciſſet. Miſſi ergo in Urbem prior Montis-crucum germanus abbatis Dominici, & Bernardinus Gadolus, inde etiam Hieronymus de Novatiis monachus Venetus, tum ad conſervandam abbatiam, tum ad famam redimendam. Refert [f] jugulatum fuiſſe in Urbe ducem eccleſiæ, Borgiam nimirum Gandiæ ducem, ob cujus interitum converſus ſit pontifex una cum cardinalibus ad reformandam eccleſiam. Re enim vera Senenſi & quinque aliis cardinalibus probatiſſimis viris data fuit a pontifice poteſtas & componendi Romanæ curiæ ſtatum, & totius eccleſiæ reformandæ. Ad Petrum Delphinum patritium Venetum [g] notum facit *miraculum, quod apud Planetulum oppidum viginti circiter millibus paſſuum diſtans ab eremo Camaldulenſi in vico Galea-*

a Lib. XVIII. epp. 19. 24.
b Ibid. ep. 40.
c Lib. XX. ep. 34.
d Lib. XVIII. ep. 52.
e Ibid. ep. 57. 61.
f Ibid. ep. 75. 76.
g Ibid. ep. 81.

ANN. CHR. 1497.

ta nuncupato celebri ſatis ac populoſo decima-ſeptima die , antequam ipſe tranſiret, apparuit. In domo vetuſtiſsima ejuſdem vici imago quædam beatiſsimæ virginis Mariæ in tabella depicta viſa eſt illacbrymaſſe, ac guttas denſiores candidaſque lacti ſimiles e mamma, qua lactabat infantulum, emiſiſſe. Eadem itaque tranſeuntes, ſubdit , *re intellecta , jumentis deſcendimus, ingreſsique domum veneratum imaginem genitricis Dei, vidimus ſtillam candidam adbuc bærentem pectori craſsioris materiæ , & mirati ſumus factum. Obſtupefecit nos inſuper cubiculum baud exiguum , in quo repoſita erat icona , repletum undique intra tam paucos dies tum funalibus cereis , tum ſudariis lineis, & aliis oblationibus argenteis. Præter quæ omnia, qui præerant, ex oppidanorum decreto, negotio huic, etiam ad tercentum aureos nummos ab adventantibus fuiſſe oblatos fatebantur. Concurritur catervatim ex vicinis caſtellis ac villis, immo ex iis etiam, quæ procul ſunt, oppidis ad tam grande ſpectaculum , excreſcente in dies devotione mortalium ob loci reverentiam, & multa, quæ apud ipſum dicuntur fieri miracula .* In eadem epiſtola reſert Hieronymum Savonarolam a novo dominio & a prioribus libertatis impetraſſe literas ad pontificem cum ſubſcriptione ſexcentorum civium bonum de ſe teſtimonium perhibentium, & jam excommunicatum a pontifice parete adhuc noluiſſe ipſum tequirenti , ut Romam iret. Affirmari Florentiæ Piſas veniſſe in dominii Veneti ditionem quinta
[a] *Ibid. ep.* 83. julii hujus anni . Ad Gadolum ſctibens [a] memorat oratotes Venetos ad Hiſpaniæ tegem deſtinatos pro concordia & pace tractanda inter Chtiſtianos ptincipes ; Mantuanum principem juſte a Venetis imperatoria dignitate privatum, parumque fidelem; item opuſculum Johannis Neſii de *Novo ſeculo* in laudem Hieronymi Savonarolæ elucubratum . Rex Hiſpa-
[b] *Ibid. ep.* 84. niæ [b] expetierar pet oratorem ſuum Venetum, ut ad ſe demigraret Euſebius Hiſpanus monachus ſancti Michaelis de Muriano ; ſuadet autem potius Delphinus Euſebio, ut maneat in ea vocatione , qua vocatus fuerat, erudiendo, conſulendo omnes confugientes ad ſe , ut hactenus fece-
[c] *Ibid. ep.* 97. rat , eumque doctrina eminentiſſimum appellat. Tentos ſuiſſe Florentiæ [c] cives aliquot Petri Medicei ſautores extremo ſupplicio , vel ſaltem carcerali perpetua cuſtodia, & proſcriptione bonorum mulctandos ſignificat in epiſtola ad Gadolum ; Guidonem autem priorem Angelorum in cuſtodiam
[d] *Lib. IX. ep.* 28. publicam conjectum . Iterum [d] ad Petrum Delphinum de miraculis agit apud Planetulum pattatis ad imaginem Virginis, ubi jacta ſunt fundamenta haud ignobilis ſuturi ædificii. Piſanos cives , addit , viginti , & totidem ruſticos evocatos Venetias, Piſas autem adveniſſe legatum novum Venetum ; cardinalem Dominicum Gtimanum electum fuiſſe patriarcham Aquilejenſem ; obiiſſe Antonium Boldonium unum ex legatis deſtinatis ad
[e] *Ibid. ep.* 34. regem Hiſpaniæ, qui erat virtute & eloquentia inſignis. Gratulatur [e] Paulo-antonio Soderino electo vexilliſero reipublicæ Florentinæ. Habet in alia
[f] *Ibid. ep.* 54. epiſtola ad Gadolum [f] adventum Ferdinandi ducis Ferrarienſis Venetias , quem ſerunt electum imperatorem Veneti exercitus, reſtituto illi Pollici-
[g] *Ibid. ep.* 60. nio . In altera autem [g] relatum ex Hiſpania ad mille diverſotum ordinum religioſos, quos vocant conventuales , communi conſenſu in Africam enavigaſſe , atque ibidem relicto veri Dei cultu , abnegataque Chtiſtiana fide ad ritus ſeſe gentilium tranſtuliſſe, eo quod indulgentes vitæ laxiori eogerentur a rege ſuam quiſque regulam obſervare . Arcem inſuper ſancti Angeli Romæ ſulmine ictam & diſſipatam , conflagratis ſimul muni-
[h] *Ibid. ep.* 61. tionibus, quæ intus erant . Baſilio demum abbati [h] notum ſacit obitum Jacobi Sclafinati Parmenſis S. R. E. cardinalis, cujus morte libera effecta ſit abbatia ſancti Felicis in Platea Flotentiæ tanto tempore exagitata ,

quæ

quæ ſub commendatione erat dicti cardinalis, libera inſuper remanſerit abbatia Claſſenſis per importunam obligationem Urbani Malumbræ gravata penſione eidem cardinali ſolvenda. ANN. CHR. 1497.

EXPECTABATUR hoc anno Florentiæ juxta comminationem Romani pontificis univerſale interdictum [a], quia Hieronymus Savonarola obſtinatiſſime contra eumdem pontificem concionabatur; neque pontificias diras metuens excommunicatos paſſim denuntiabat, qui ſe excommunicatum ajebant. Suas quoque cenſuras addidit Joachimus prior generalis ordinis Prædicatorum. Cum autem obloqui non deſiſteret contra pontificem, ipſius reverentia moti Florentini, & ut flagellum interdicti amoverent, ſenatus conſulto decreverunt media quadrageſima, ne ulterius ipſe in publicum prodiret, & verba ad populum faceret; ſubſtituit propterea Hieronymus quatuor ſui ordinis, ſuique ſimiles eodemque imprudentiſſimo zelo percitos. *Pugnantibus autem*, ſubdit Delphinus [b] in epiſtola ad epiſcopum Paduanum, *contra Ferrarienſem aliorum ordinum prædicatoribus, propoſuit concluſiones de futura eccleſiæ reformatione, & de mutatione in melius ſtatus Florentini, convenitque inter eum, & prædicatorem ordinis Minorum, ut quod ratione non poterat, igne probaretur. Detrectante poſtmodum Hieronymo hoc incendii periculum facere, cum alter contra inſtaret, ut fieret, uterque pro ſe alterum ſui ordinis obtulerunt. Igitur ſeptima hujus menſis* (aprilis) *die, annuente illuſtriſſimo dominio, cum in plateam multitudo innumerabilis utriuſque ſexus hominum conveniſſet, eſſetque in eminentiore loco hinc inde diſpoſita lignorum ſtrues longitudinis paſſuum circiter quinquaginta, convenerunt Minores cum Crucifixo tantum; Prædicatores vero cum apparatu magno, geſtante in manibus Hieronymo a ſuo monaſterio in aream civitatis corpus Dominicum. Sequebatur autem illum multitudo magna clientulorum ipſius, quos eadem hora prædicans admonuerat, ut bono eſſent animo; tranſiturum ſiquidem fratrem ſuum per ignem illæſum, & minime comburendum. Erat cœlum ſerenum ſatis illuceſcente ſole. Qua vero hora ingreſſuri erant ignem, meridie ſcilicet, ceperunt, ſicut tempore Samuelis accidit, mugire tonitrua, coruſcare fulgura, imbres ruere, ut non defuerint, qui crederent magica illud arte factum fuiſſe. Eadem hora procella pertranſiit. Interea percantata ibidem coram populo a Prædicatoribus fratribus Miſſa, eiſdem alta voce pſalmos concinentibus, Minoribus vero ſubmiſſe orantibus, binis & binis ante Crucifixum, quem ſecum tulerant, cepit Ferrarienſis homo fraudolentus proponere dominio nolle ſe permittere, ut frater ſuus incendio ſe traderet, niſi ferret ſecum in manibus Dominicum corpus. Contradicente Minorum fratre, & dicente hoc nefas eſſe, nec ſtare Hieronymum conventioni & pacto, atque approbante dominio, ut ambo tunicella tantum induti ignem intrarent, nolente Hieronymo ſolutum eſt concilium, & omnis illa congregatio plurimum ob perfidiam Ferrarienſis ſcandalizata domum rediit; & niſi indutus fuiſſet ipſe ſacerdotalibus, ac manibus geſtaret ſacroſanctam eucbariſtiam, ad monaſterium remeans, dilaceratus fuiſſet a populo. Conviciis tamen in faciem inſecuti ſunt eum. Multi ergo ex diſcipulis ejus iccirco abierunt retro, & jam cum illo non ambulaverunt. Sequenti die non ferens ſenatus illuſum ſe fuiſſe a fraterculo, excitato ad palatium populo & quidem armato, dedit ei poteſtatem, ut in palatium Ferrarienſem adducerent, ſuccenſo, ſi alias non poſſet, illius monaſterio. Appropinquante ad locum multitudine, qui erat & hominibus, & inſtrumentis bellicis munitiſſimus, cum e monaſterio tormenta conjicerentur, ceſſit retro populus. Interim egreſſus per poſticum Franciſcus Valorius civis primarius Florentinus & Hieronymia-*

ANN. CHR. 1498.
XXXIX.
De captione Hieronymi Savonarolæ.

a *Lib. XX. ep.* 17.

b *Ibid. ep.* 34.

ANN. CHR. 1498.

nymianæ factionis princeps, multis confoſſus vulneribus cecidit, mortua prius uxore ipſius, quæ data in prædam domo, cum ſe tueri e feneſtra conaretur, ſagitta capiti infixa occubuit. Ancilla quoque domeſtica eadem hora ab iis, qui ædes invaſerant, interfecta eſt. Edictum eſt poſtea decreto dominii, & per præconem publice denuntiatum, ne quis in ſancto Marco (huic enim apoſtolo dicatum eſt monaſterii Ferrarienſis templum) remaneret, propoſita capitis pœna & proſcriptione bonorum, ſi quis parere contempſiſſet. Exierunt continuo cives multi, & quidem nobiliſſimi, ex quibus plerique hactenus latent. Tandem data eſt provincia quibuſdam a dominio, ut oppugnarent monaſterium, & Hieronymum vinctum in palatium perducerent. Quod octava hora noctis haud ſane facile factum eſt, repugnantibus viriliter intus fratribus, qui ultra centum erant, & armis bene inſtructi. Sex interfecti in eo tumultu dicuntur, laici quatuor, fratres duo, vulnerati ad mortem ad quadraginta. Ductus itaque cum duobus fratribus, Dominico videlicet, & Silveſtro, in palatium diligenti cuſtodia, brri in equuleum cum eiſdem ſublatus eſt.

XL. Dialogus Delphini contra eumdem. a *Lib. XX, ep.* 49.

ANTEQUAM conjiceretur Hieronymus in carcerem ſcripſit contra ipſum Delphinus [a] dialogum, ubi damnat contemptum canonum & pontificiæ poteſtatis, rebellem eum novumque hæreticum appellans, quippe qui doceret audienda non eſſe pontificia mandata, neque formidandas ipſius cenſuras. Librum ſuum ſubjecit Delphinus cenſuræ præpoſiti Omnium Sanctorum & Petri de Albertis clarorum juriſperitorum, legendumque poſtea tradidit Barotio epiſcopo Patavino, Octaviano Sinueſſano, Dominico Mauroceno & cardinali Senenſi, cui etiam dicatum voluit.

XLI. Interitus Savonarolæ.

ALIA epiſtola ad eumdem epiſcopum Patavinum interitum ejuſdem Hieronymi deſcribit his verbis: *Habita bis quæſtione & prius per dominium, & poſtmodum per delegatum a pontifice una cum generali ordinis ad exprimendam veritatem, quam poſt primam confeſſionem inficiatus fuerat, equuleo depoſitus, longe plura, quam prius fecerat, manifeſtavit facinora. Lata demum in eum & ſocios duos ejuſdem religionis ſententia, Dominicum videlicet de Piſcia, & Silveſtrum Florentinum, ut per cruciatum necarentur, pridie ejus diei, quo Aſcenſionis Dominicæ ſollemnitas celebratur, e palatio, ubi cuſtoditi in vinculis fuerant, trahi ad ſupplicium juſſi ſunt. Aderat in eminentiori loco epiſcopus indutus ſacerdotalibus veſtibus atque inſignibus,* (Franciſcus Remolinus) *aderant diverſorum ordinum religioſi multi, aderat ſimul in platea populus confertiſſimus. Degradati in omnium oculis traditi ſunt ſtatim in laicorum manus, perlecto prius alta voce proceſſu eorum, quæ perpetraverant. Erecta erat trabs altiſſima in fori medio, circumpoſita ei lignorum ſtrue. Ad eum locum revinctis poſt tergum manibus, & ſola amicti brevi tunica ſuper nudo, per extructum altius tabulatum deducti pependerunt in ligno, ac laqueo exanimati ſuffocatique ſunt. Statim vero ſingulas eis catenas, quæ trabi erant affixæ, ad collum injecit carnifex, & ſubjecto igne, magno ſpectantium horrore concremati ſunt; ſiquidem ne capillus eorum ſuperfuit. Redacta in cinerem corpora juſſu dominii in Arnum fluvium accuratiſſime demerſa ſunt, quod cepiſſent mulierculæ rogo appropinquare, ut aſportarent vel mortui fratris cineres. Ceterum expectantibus multis, ut aliquid loqueretur ad populum, cum ultimo loco traheretur in patibulum, veluti amens atque attonitus, nec attollere oculos, nec biſcere auſus eſt, qui tanta olim audacia prædicaverat. Hanc tantum fuiſſe ejus ultimam vocem affirmant, quod cum ab epiſcopo, qui ipſum degradavit, pronuntiari audiſſet, præciſum ſe eſſe ab eccleſia, confeſtim reſpondit:* Militante. *Superbum meo judicio reſponſum. Hoc quoque non prætereibo ſilentio fuiſſe*

illum

illum pendentem in ligno, a puerorum multitudine ſaxis impetitum, a quibus antea ſolitus erat in templo ante prædicationis initium hymnis & laudibus excipi. Illud quoque animadverſum eſt, præter communem, qui publice necantur, morem accidiſſe, nullius eorum, qui aderant, fuiſſe exauditam vocem, quæ, dum Hieronymo a carnifice adimeretur ſpiritus, Dei miſericordiam imploraret, quando pro damnatis vel ob graviſſima facinora etiam altiſſimis clamoribus cæleſte auxilium tunc temporis conſueverit a populo invocari. Hic fuit ſeditioſi atque hæretici hominis exitus, qui tumore inflatus crepuit medius, & diffuſa ſunt omnia viſcera ejus. Admonitus pridie veſperi, ut ſe ad mortem ſequenti die ſubeundam præpararet, dure accepiſſe nuntium dicitur, ac per fere totam noctem admonentes ſe rejeciſſe; quocirca ſi ſacurus hinc exierit, ego non ſum ſecurus. Ejuſdem Hieronymi obitum, facinora, pleraſque non injucundas circumſtantias deſcripſit ſpectaculo præſens Bernardinus Gadolus prior Angelorum de Florentia in epiſtola ad Cl. VV. Sebaſtianum Baduarium, Hieronymum Georgium, & Marcum-antonium Mauroceaum patritios Venetos & equites auratos die XXIV. maji hujus anni, quam, Deo dante, cum ceteris epiſtolis ipſius, aliorumque ſcriptorum hujus ævi aliquando in publicam lucem proferre eſt animus.

ANN. CHR. 1498.

XLII. Oppugnatio Camalduli, & miraculum S. Romualdi.

CUM graviſſima exarſiſſet in curia Romana lis inter cardinalem Grimanum, & Dominicum Boldù abbatem Carcerum, demandata fuit examinatio teſtium [a] in cauſa ceſſionis ejus monaſterii Petro Barotio epiſcopo Patavino. Cardinalis Senenſis [b], qui ſibi fecerat commendari abbatiam Rotenſem, eam ordini liberam reſtituit. Genevræ Bentivolæ magnificæ comitiſſæ Bononienſis votis facturus ſatis Delphinus [c], tranſmittete cogitabat Bononiam abbatiſſam & tres moniales ex Prato-veteri ad reformandum monaſterium ſanctæ Chriſtinæ de Fundatia, in quo recens defuncta erat abbatiſſa, ſed prohibitus a propinquis monialium Prato-veterenſium ommittere coactus fuit ſuum pium deſiderium. Quare accerſitis monialibus alterius ordinis, & ejectis pluribus monialibus loci incolis, Bentivola diſſipationis potius quam reformationis cauſa fuit, ut dicemus anno ſequenti.

a *Ibid. ep.* 17.
b *Ibid. ep.* 65.
c *Ibid.* 98. 99.

Interea Delphinus [d] Venetias proficiſcitur cum mandatis dominii Florentini ad Venetos ad firmandum fœdus vel pacem. Venetiis exiſtens carptus fuit a ſuis conterraneis, quod nimium amoris oſtenderet erga Florentinos, plurimumque cauſam ſuam egit, ut demonſtraret ſe a ſimulatione abhorrere, odiſſe tractare negotia ſecularia, pacem dumtaxat inter diſſidentes cupere & requirere. Reverſus ad kalendas novembris ex Venetiis Camaldulum, invenit totam Caſentinatem regionem Venetis armatis repletam, domum ſuam Muſoleæ, quam recens ædificaverat, a Carolo Urſino uno ex ductoribus copiarum Venetarum occupatam, ducem pariter Urbini una cum Petro Mediceo depopulatum bona regionis, & bona Camaldulenſia, quique etiam ipſum monaſterium Fontis-boni ſeu Camalduli-majoris obſidere erant parati. Exercitus Venetus advenerat, ut Piſanos contta Florentinos adjuvarent, hoſque obſidionibus, direptionibus & oppidorum ſuorum occupationibus defatigarent, atque ad pacem adigerent. Florentini, intellectis conſiliis Venetorum invadendi Camaldulum, quandoquidem ea erat lex veteribus conventionibus firmata, ut defendere tenerentur Camaldulenſem eremum eorum protectioni commendatam, introduxerunt milites ſuos in Camaldulum; quare indignati exaſperatique Veneti, eorumque ductores ad ejuſdem loci obſidionem proceſſere die tertiadecima novembris ducto exercitu ſex millium equitum partim, partim peditum. Fruſtra legatis Venetis, fruſtra Marco de Sanctis ſecretario ducali,

d *Ibid. ep.* 77.

ANN. CHR. 1498.

li, immo & ipſi dominio Veneto ſcripſit Delphinus, incaſſum ſuam cum Florentinis confœderationem, juſtamque & neceſſariam defenſionem objecit. Recedens ergo pridie ejus diei, quo commiſſum fuit prælium, & Florentiam veniens, locum militum aggreſſionibus & furori expoſitum reliquit. Pugnatum fuit a ſexta-decima hora diei ad primam noctis, deſiderati ad quadraginta, plures vero vulnerati exercitus Veneti, nullus autem eorum, qui Florentinorum nomine monaſterium tutabantur, ne vulnere quidem affectus. Sagitta in crure ictus dux Urbini, qui reverſus domum ſancte pollicitus eſt, ſe impoſterum loca Deo dicata nequaquam bello aggreſſurum. Oppugnationem hanc Camalduli prolixa epiſtola [a] deſcribit idem Delphinus ad Barotium epiſcopum Patavinum, & in prolixiore ſequenti addit, quod a fide dignis audiverat, & celebre factum fuerat etiam per adverſæ partis primarios milites & copiarum duces, viſum ſcilicet pluribus ex iis, qui Camaldulum obſidebant, monachum quemdam venerandum facie, auguſtumque aſpectu & majeſtatis plenum promiſſa barba, dum dimicaretur, in faſtigio turris templi ſub divo firmiter conſtitiſſe, & præcinctum ac ſuffarcinatum tegulas inde lapideas jactu infatigabili devolviſſe. Ceterum conatos primum ſagittarios multos baliſtis monachum dificere, non modo non potuiſſe in eum ſagittas dirigere, qui facile omnium undique ictibus videbatur expoſitus, ſed ne emittere illa quidem & contorquere, donec clarius animadverterunt alium illum eſſe, quam domeſticum monachum & mortali carne indutum, angelicum videlicet quempiam, aut, qnod magis creditur, patrem & ducem Camaldulenſis ordinis Romualdum. Id vulgatum non in ſola Etruria, ſed in agro Piceno & alibi, quo ex militia rediit hoſtis, cum ſingulari atteſtatione juſtitiæ & virtutis Dei. Impetravit poſtea Delphinus a Romano pontifice poteſtatem abſolvendi eos monachos & eremitas, qui juſto prælio interfuerant, ſi quam irregularitatem incurriſſent. Interea Florentini, ut Biblenam, ceteraque Caſentinatis regionis loca recuperarent, elegerunt in ducem exercitus ſui Baſilium Camaldulenſem abbatem ſancti Felicis in Platea, qui ea occaſione, ut etiam attingemus annis ſequentibus, magnum ſibi nomen fecit imperterrita ſua animi magnitudine, conſilio & ſolertia in rebus gerendis, & ad devotionem populi Florentini revocandis oppidis & caſtris, quæ ſe dederant hoſtibus.

[a] *Ibid. ep.* 17. 18.

Tranſiens Ferrariam Delphinus in ſuo reditu ex Venetiis memorat [b] Bernardum Bembum vice-domini munere fungentem Ferrariæ.

[b] *Lib. XXI. ep.* 17.

XLIII. Gadolus fit prior Angelorum de Florentia.

GEDENTE hoc anno Guidone prioratui ſanctæ Mariæ-angelorum de Florentia, ſervata ſibi tertiæ redditruum partis penſione, & electo Franciſco Piccolomineo cardinale protectore in procuratorem ad recipiendam dictam ceſſionem, Delphinus egit apud ipſum cardinalem, ut impetraretur pontificia bulla, qua ad reformationem præfati monaſterii fas ſibi priori generali foret pro hac vice ſine ſuffragiis conventus monachorum eligere primum priorem, qui non ad vitam, ſed ad nutum generalis adminiſtrationem gereret ejus monaſterii; poſthac vero electio foret annua, & monachi ſuffragium præſtarent. Impetrata fuit bulla, ſed ea conditione, ut electus ad triennium dumtaxat in officio prioratus permaneret. Aſſumptus autem fuit Bernardinus Gadolus in priorem ex monaſterio ſancti Michaelis de Muriano, commiſſa exequutione pontificiæ bullæ abbati ſancti Felicis Baſilio tertio-decimo kalendas martii pontificatus Alexandri VI. anno VI. Reluctati ſunt quidem plures ejus loci monachi, quorum incentor præcipuus fuit Gabriel monachus olim congregationis ſanctæ Juſtinæ, imminutam aſſerentes auctoritatem ſuam in ſufficiendo priore,

quam

quam cum obtinere nequirent, ſaltem expoſtularunt, ut Delphinus priorem proponeret a conventu monachorum ſtatim eligendum; ſed reſtitit ipſe Delphinus, aditoque dominio obtinuit, ut bulla electionis vim haberet; magnaque totius civitatis exultatione & ſollemnitate inductus fuit in poſſeſſionem monaſterii Gadolus, qui tum doctrina ſua, tum integritate vitæ unus erat futurus, per quem reformatio introduceretur in dictum monaſterium. Guido autem non expectato ſucceſſoris ingreſſu, aufugit ex Florentia, & in Urbem ſe recepit, ne villicationis ſuæ rationem redderet. ANN. CHR. 1498.

ACCIDIT hoc anno, teſtimonio & verbis Fortunii, in oppido Balnei miraculum imaginis beatæ Mariæ virginis, quæ fluxit ſanguine. „ Cum „ enim municipes Balneenſes multas diſcordias & inimicitias inter ſeſe ge- „ rerent, & cædibus eſſent intenti, Bocius Dietajuti preces Deo ante ima- „ ginem reginæ cœlorum & matris gratiæ in domo ſua fundebat, accen- „ ſa facula de tertia vigilia noctis, rogans ipſam beatam virginem, ut „ tantis diſcordiis finis imponeretur. Fuit is dies decimus-nonus januarii. „ Ecce autem quod de ſiniſtro imaginis brachio ſanguinem profluere vi- „ det, clamoreque elato, confluunt principio vicini, omneſque ſanguinem „ leniter profluere attoniti vident, & quaſi in momento ea late per to- „ tum oppidum invulgata fama, concurrunt omnis utriuſque ſexus mul- „ titudo, tundunt pectora pugnis ſinguli, iteratis vocibus miſericordiam, „ miſericordiam conclamantes. Cum vero poſt duas horas ſe contraxiſ- „ ſet ſanguis, advenientibus inter extremos Sancta & Lucretia feminis, „ quæ diras inter ſe inimicitias exercebant, rurſus duæ guttæ ſanguinis „ illico ſupra priorem cadunt. Quo viſo prodigio altera alteri ſe incli- „ nar, veniam poſtulat, & pacem mutuo ineunt. Quarum exemplo ab „ aliis quoque dimiſſis invicem injuriis inter omnes familias, advenir illi- „ co abbas, & venerabili imagine ex pariete in manibus recepta omni „ multitudini benedixit, aſſiſtentibus monachis, factaque per oppidum „ ſollemni ſupplicatione, hanc ad templum abbatiæ portavit ad aram „ illic erectam, ubi regina cœli condigna colitur veneratione, multis mi- „ raculis ibi coruſcantibus. Præſtanturque ibidem beneficia participationis „ bonorum ſpiritualium ordinis Deum ibi precantibus, ex largitione Pe- „ tri Delphini generalis. Datum XXVIII. januarii, ſicut Petrus a Por- „ ticu, alias Candidus, literis mandavit. “ Id contigiſſe duodecimo kalendas februarii ſcribit Delphinus in epiſtola ad Bernardinum Gadolum [a]. XLIV. Miraculum imaginis B. Mariæ V. in Balneo.

[a] Lib. XIX. ep. 90.

Compoſitionem inter Benedictum priorem ſanctiſſimæ Trinitatis extra Faventiam, & inter rectorem eccleſiæ ſancti Antonini quoad ædificationem novæ eccleſiæ ejuſdem ſanctæ Trinitatis coram Martino Scardano vel Scacchio vicario epiſcopi Faventini amandamus ad Appendicem.

Alexander VI. pontificatus anno VII. XXX. ſeptembris commendavit prioratum ſancti Martini de Cellulis Camaldulenſis ordinis Senenſis diœceſis cardinali Franciſco Piccolomineo, ſed commendationi cedente cardinale, tertio-decimo kalendas decembris pontificatus æque anno ſeptimo ipſum contulit Mariano monacho eremi de Vivo ordinis Camaldulenſis, committens vicario archiepiſcopi Senenſis, ut eumdem in poſſeſſionem immitteret. Prioratus de Cellulis ſubjectus erat abbatiæ ſancti Petri de Rotis.

ANN. CHR. 1499.

VIX annum in prioratu ſanctæ Mariæ-angelorum de Florentia compleverat Bernardinus Gadolus, quod immaturo ſato correptus vi morbi ceſſit die XXII. aprilis hujus anni. Ejus acerbam mortem deplorat Delphinus in epiſtola [b] ad conventum ſancti Michaelis de Muriano, jacturam- XLV. Obitus Bernardini Gadoli.

[b] Lib. XXI ep. 66.

ANN. CHR. 1499.

cturamque univerſi ordinis amaris planctibus deflet, Virum laudat, cujus ingenium facile & copioſum, cujus memoria ſingularis, ita ut ad omnia, de quibus ſermo incidiſſet, paratum haberet reſponſum. Amabatur Florentiæ ab eruditis hominibus, & ab honoratiſſimis ac nobiliſſimis civibus, qui vix delibaverant jucundiſſimam ipſius converſationem, deferentes ei in omnibus, conſultumque optime fuiſſe prædicantes Angelorum monaſterio, & totius civitatis expectationi; ſublatum propterea inopinata morte graviter doluerunt. Viroſa infirmitate invaſus qaarta-decima a decubitu die fragiles has umbras reliquit annos natus triginta-ſex, in lucem editus anno 1463. die XXII. ſebruarii. Elatum ejus funus magna pompa monachorum & prælatorum, & totius urbis concurſu. Suffectus fuit ad annum a conventu monachornm juxta breve pontificium Bartholomæus Morſius monachus ejuſdem loci.

XLVI. De virtute bellica Baſilii abbatis.

DESCRIBIT Delphinus cardinali Senenſi [a] virtutes Baſilii abbatis, qui patriam liberavit de manibus opprimentium illam, & quod miles non potuit, monachus auctoritate, gratia, conſilio, induſtria, cura, vigilantia & ingenii dexteritate fecit. Laborum patientiſſimus, noctes dieſque inſomnes ducens, cum parva ruſticorum manu hac illacque diſcurrens effecit, ut capto per inſidias Biblenæ oppido, reliqua hortatu ſuo fidem Florentinis ſervaverint, quæ alias pavore perterrita de deditione tractabant; ab hoſtibus alia capta ipſe recepit, prædam retulit de hoſtium copiis ingentem, abacta gregum, armentorum & equorum multitudine copioſa. Recepta caſtra mœnibus & propugnaculis munienda curavit, centuriones in iis conſtituit, miſit cuſtodes ad tranſitum alpium, intercepit literas hoſtium, & ſolerter ab illorum inſidiis ſe præcavit; idque fecit rogatu dominii Florentini ob ſuum amorem in patriam, nullum occidens, nullum ſaucians, vitam quinimmo a ceteris exercitus ducibus impetrans pluribus ſuſpendio & jugulo deſtinatis. Diſpenſationem ergo ab irregularitate obtineri pro Baſilio petit ab eodem cardinale.

a *Ibid. ep.* 74.

XLVII. Quæ ad hiſtoriam hujus temporis, & ad rem Camaldulenſem faciunt, ex epiſtolis Delphini.

JULIO Nicolai Vitellii filio epiſcopo nuper electo Tipherni gratulatur Delphinus [b]; pacificatos gaudet [c] cum Venetis Florentinos. Narrat [d] excurſionem Turcarum in agrum Jaderenſem, & paratam claſſem navium & triremium magnam a Venetis contra ipſos. Fama vulgaverat [e] claſſem Turcarum incendio conflagraſſe, captis a Venetis imperatoris Turcicæ claſſis nepote, & genero magni Turcæ. Rem tamen male geſtam cum Turcis habet alia ad Petrum Delphinum patritium Venetum epiſtola [f], ſegnitie Antonii Grimani imperatoris claſſis Venetæ, & memorabilem defenſionem navis Venetæ, quam regebat Vincentius contra multas Turcarum naves; in qua poſtrema epiſtola etiam habet, quod cum Paulus Vitellius imperator Florentini exercitus abduxiſſet copias ſuas ab expugnatione Piſarum irrequiſito dominio, & caſtrametatus eſſet octavo ab urbe lapide, tentus apud Caſſinam eſt, ac Florentiam magna cuſtodum vallatus multitudine, vinctuſque compedibus & manicis ferreis, pridie kalendas octobris hujus anni deductus. Ingreſſus civitatem tertia noctis hora coram ſenatu in palatio ſiſtitur. Mox ad quæſtionem de illo habendam conſurgunt, quibus demandatum erat negotium. Propoſitis tormentis cum inficiaretur ſe aliquid facinoris commiſiſſe, tandem equuleo impoſitus ad octavam uſque horam noctis continuata quæſtione acriter tortus eſt. Quid fuerit confeſſus, aut cujus criminis reus extiterit, vulgo ignoratur; niſi quod non temere factum creditur, ut exceptus magno populi odio ſequenti die in ſuprema palatii parte capite amputato & deciſo truncus jacuerit. Convenerat populus frequens ad palatium, cui a tortoribus caput oſten-

b *Ibid. ep.* 76.
c *Ibid. ep.* 79.
d *Ibid. ep.* 92.
e *Lib.* XXII. *ep.* 6.
f *Ibid. ep.* 23.

oſtenſum eſt. Vitellotius fratre tento, cum & ipſe expeteretur, atque, ut multi aſſerunt, in alia parte caſtrorum captus eſſet, elapſus e manibus militum Florentinorum, faucius tamen, evaſit, atque a Piſanis receptus eſt. Paucis poſt diebus civis quidam Burgenſis tamquam rei conſcius laqueo fuit ſuſpenſus, ſecretarius autem Pauli Vitellii Tiphernas civis in carcerem conjectus. Ictum fœdus refert [a] inter Gallum regem ejuſque fœderatos, & inter Florentinos, ac inter ceteras fœderis conditiones propoſitam reſtitutionem urbis Piſanæ Florentinis & aliorum oppidorum poſt adventum regis in Italiam, præter ea, quæ Genuenſes tenent; datum ab eodem rege iiſdem Florentinis in exercitus imperatorem fratrem cardinalis ſancti Petri ad Vincula; Florentinos e contra cogi intra tres menſes numerare regi Gallorum quinquaginta millia nummum aureorum, & quadringentos equites ac tres mille pedites pro tuenda urbe Mediolanenſi. Sexdecim conditionibus firmatum fuit pactum. Turcas etiam habet excurriſſe in Forum-julium cum magna Venetorum ſtrage. Obiit [b] Angelus Nicolinus ex primariis civibus Florentinis vir exercitatus in negotiis reipublicæ ſuæ tam domi, quam foris, qui perſpicaci judicio & ſingulari conſilio præſtabat.

Ann. Chr. 1499.

[a] Ibid. ep. 24.

[b] Lib. XXII. ep. 38.

Abbatia Deciani collata a Delphino monacho Camaldulenſi, a pontifice fuit commendata Antonio de Monte auditori Rotæ, qui Delphino ſcripſit, ut inſtaret apud Paulum Vitellium ducem exercitus Florentini, quatenus liceret ſibi pacificam poſſeſſionem ipſius monaſterii conſequi. Pluribos epiſtolis [c] conqueſtus eſt Delphinus cum Antonio, qui ſibi familiaritate erat conjunctus, quod bonis ejus abbatiæ inhiaſſet; cedere tamen coactus fuit ob potentiam & favores, quibus fulciebatur auditor. Alter ſimiliter Rotæ auditor Petrus de Accoltis Arretinus [d] vacantem abbatiam ſancti Martini de Tiphio ſibi commendatam occupavit. Quatuor priores Montis-oliveti [e] propoſuerunt unionem congregationis ſuæ cum congregatione Camaldulenſi. Laurentius de Stia eremita Camaldulenſis [f] cum in choro ad horam Sextam caneret: *Deprecatus ſum faciem ſuam in toto corde meo*, inopinata morte defecit, quaſi ſedere volens prolapſus in choro. Detulit habitum ordinis ultra quinquaginta annos, quorum trigintaquatuor in eremo; deceſſit ſenex, plenuſque dierum & meritorum, ob quæ venerationem ſemper obtinuit apud poſteros. Florenti vero ætate deceſſit [g] Lucas de Zonio abbas Claſſenſis, quem ſub die XX. decembris multis laudum præconiis extollit Delphinus in epiſtola ad Venturam vicarium. Suffectus eſt in ejus locum Samuel a Seta.

[c] Lib. XXI. ep. 100.

[d] Lib. XXII. ep. 19.

[e] Ibid. ep. 39.

[f] Ibid. ep. 22.

[g] Ibid. ep. 100.

Quoad abbatiam Tiphii Alexander VI. pontificatus anno VII. die XXII. aprilis ad petitionem Petri de Accoltis commendatarii abbatiæ de Trivio univit huic abbatiæ alteram de Trivio ad vitam ipſius Petri; eo obeunte decrevit, ut monaſterium Tiphienſe reverteretur ad priſtinum ſtatum ſuum, ita tamen ut idem Petrus debitum monachorum numerum ſervaret in hoc Tiphii cœnobio. Vita functo hoc ipſo anno Michaele abbate Tiphii, idem pontifex iterata bulla die XXVII. junii eamdem unionem confirmavit. Die XXVIII. februarii anni ſequentis cedente Petro de Accoltis utrumque monaſterium ordini Camaldulenſi, cujus erant, pontifex univit abbatiam Trivii cum altera ſancti Felicis in Platea Florentiæ, cui præſidebat Baſilius abbas; Tiphienſi autem monaſterio dedit abbatem proprium, conceſſis ſuper eo, immo ſuper multis aliis monaſteriis Camaldulenſibus, nempe ſancti Felicis, ſancti Johannis de Saxo, ſancti Bartholomæi de Anglario, ſancti Angeli de Vergareto, penſionibus præfato Petro de Accoltis, qui appellatur clericus Arretinus, capellanus papæ & audi-

tor

tor cauſarum palatii apoſtolici ; ex tabulario Fontis-boni [a] . Nominatur etiam Bernardus Accoltus ſcriptor & familiaris pontificis.

Ann. Chr. 1499.

a §. Unio 26. A. 5. 22.

Johannes Ruffus vicarius & procurator abbatiæ Montis-chriſti contulit presbytero ſeculari abbatiam ſancti Pancratii de Moriano diœceſis Marianenſis, quæ ſubjiciebatur illi Montis-chriſti.

Ann. Chr. 1500.

XLVIII. Periculum pontificis Alexandri VI.

a Lib. XXII. ep. 51.

c Lib. XXII. ep. 13.

Nonnulla habemus in epiſtolis Delphini ſub hoc anno ſpectantia ad hiſtoriam pontificiam. Comitiſſæ cujuſdam juſſu [b] delatæ fuere ad Alexandrum VI. literæ veneno infectæ, ut contactu illarum enecaretur. Verum tenti latores, qui confeſſi fuere ſcelus, cujus erant conſcii, & conjecti in vincula, ut ultimum de eis ſupplicium ſumeretur. Capta quoque fuit comitiſſa ab exercitu Francorum, qui pontificis nomine ipſius urbem obſederant. *Veſpere ejus diei* [c], *quæ ſollemnitatem apoſtolorum Petri & Pauli antecedit, eum primis ſtatim tenebris in ſignum lætitiæ & campanarum ſono & facium atque ignium ardore civitas tota & præſertim palatium & curia pontificis exultaret, recepit ſe pontifex eadem hora captandæ auræ gratia, uno ſolo comite cardinale contentus, ad eam palatii partem, quæ portæ ejuſdem imminet, unde commodius ignes proſpectaret. Ambobus ibidem ſtantibus & pariter colloquentibus ex turri horologii, quæ tecto extabat, ubi complures erant faculas ſuccendentes & campanis pulſantes, palus ferreus decidens pondere librarum triginta-ſex, perforato palatii tecto, inter pedes pontificis & cardinalis lapſus eſt. Terruiſſe profecto inopinatus ac ſubitus caſus utrumque debuit, neutrum tamen læſit. Sequenti die, cum celebratis de more Miſſarum ſollemniis rediiſſet a templo in palatium pontifex, hora circiter vigeſima-prima coorta eſt ſubito tempeſtas ſæviſſima, adeout incredibili ventorum vi pluvia & grandine permixta evertendæ funditus urbis ædes atque arbores radicitus evellendæ putarentur. Erat tunc pontifex in aula inferiori, quæ Pontificum cognominatur, ſellæ ſuæ apparatu pontificio ornatæ inſidens. Aderant præterea cum eo quinque tantum; cardinalis Capuanus, epiſcopus Helnenſis, Adrianus ſecretarius apoſtolicus, & cubicularii duo. Juſſi ſecedere ad contigua loca ſecretario & altero ex cubiculariis adſcribendum, mox ſæviente procella mandat Capuano & alteri cubiculario pontifex, ut occluderent e regione feneſtras, & epiſcopo imperat, ut egrederetur ad deducendum ad ſe cardinalem ſanctæ Praxedis, qui præ foribus palatii ſtans expectabat admitti; atque ita factum eſt, ut pontifex in eadem ſella reſidens remanſerit ſolus. Eodem momento temporis caminus, qui ſupra tectum eminebat, vi ventorum impulſus corruit, diſcuſſamque tecti contignationem in pavimentum aulæ ſuperioris Pontificum, quod aulæ inferiori, ubi erat pontifex, ſupereminet, dejecit. Pavimentum preſſum adeo gravi pondere, & ipſum impetum ferre nequaquam ſuſtinens, repente confractum eſt, cujus trabes craſſiſſimæ inferius devolutæ ab utroque pontificis latere conſederunt. Tantam vero ſecum ruderum molem pertraxerunt, tantam oculis pontificis offuderunt pulveris nubem, ut facile ſuffocari potuiſſet, niſi pannus ille ſericus, qui ad ornatum ſellæ capiti ejus impendebat, procidens ipſum operuiſſet. Ex ea ruina ſublatus pontifex atque haud omnino illæſus effecit, ut mortuus paucis poſt diebus creditus ſit.* Hæc duodecima julii ſcripſit ad Barotium Delphinus, qui initio epiſtolæ dixerat: *Percrebuerat apud nos his diebus pontificem ſummum tegula ictum, quam fulmen dejeciſſe, expiraſſe; quod falſo vulgatum eſt. Accipe tu rei veritatem, quam a fide digniſſimo heri didici.* Jubilæum indixerat pontifex hoc anno [d] in Urbe, ad quam confluxit copioſa populorum multitudo. Cardinales duodecim [e] menſe ſeptembri creavit. Ad Hieronymum priorem

d Lib. XXII. ep. 53.

e Lib. XXIII. ep. 63.

Ann. Chr. 1500.

rem Camalduli Veronenſis ſcribit, *de Valentini ducis ſucceſſu hic multa incertis tamen rumoribus referri. Veriti ſunt Caſentinates, ne ad oppugnanda viciniora oppida, Burgum utique atque Anglarium acceſſiſſet. Divertit tamen alio iter, cum magna, ut fertur, totius Flaminiæ trepidatione ac tremore*. Et Petro Delphioo patritio Veneto poſt paucos dies: *Supervenit ex Balneo nuntius, aſſerens Valentini equites quingentos Civitellam adveniſſe, quæ a Galeata Florentinorum vico uno tantum diſtat milliario; expectari etiam plures retulit.*

XLIX.

Alia memorabilia ex Delphini literis.

Ludovicus Mediolanenſis dux [a] ejectus a Gallis, magno conflato exercitu in Germania, revertitur in Galliam Ciſalpinam, pulſoque Gallorum exercitu, populo aonuente Mediolanum iogreditur, recuperatque urbem præter arcem munitiſſimam. Mulctatur, & relegatur ad tempus a Venetis is, qui legatione apud Forum-julii infideliter ſeu infeliciter functus fuerat. Antonio autem Grimano [b] imperatori claſſis navalis Venetæ contra Turcas, ob infauſtam expeditionem, remque male geſtam adverſus ipſos, dies dicta; ſententia ſenatus [c] perpetua relegatiooe in quamdam inſulam fuit deportatus. Ad Delphinum patritium Venetum ſcribens [d] refert Mediolaneoſes a Gallis defeciſſe, cum Itali Gallorum mores tolerare non poſſent; publicatas inducias inter Maximilianum & Gallorum regem, ſervato Veoetis loco ad kalendas martias; ſedi apoſtolicæ non eſſe parvam curam rerum Venetarum; ceterum Venetos relictos ſolos ad tueodam religionem Chriſtianam; ſi Hiſpana claſſis ſexaginta navium ſupervenerit, facilius diſſolvi poterit obſidio Methonæ, quam faciunt Turcæ, expugnatæ demum ab his [e].

a *Lib. XXII. ep.* 61.

b *Ibid. ep.* 62.

c *Ibid. ep.* 100.

d *Lib. XXIII. ep.* 53.

e *Lib. XXIII. ep.* 62.

L.

Lis inter Grimanum card. & monachos Carcerum.

In cauſa Carcerum [f] confectum fuit prolixum examen ducentorum teſtium a Petro Barotio epiſcopo Patavino. Spreto hujuſmodi proceſſu, prior Montis-crucum denuo Romam vocatur propter eamdem cauſam, conjicitur in carcerem, ſed liberatur a cardinale protectore. Alii [g] ex Patavio, alii ex Venetiis Romam citantur, ut adverſarii contra eos viderentur non litigare, ſed ſævire. Vocatus ad curiam etiam Bonaventura vicarius congregationis ſancti Michaelis annum ſeptuageſimum-ſecundum agens. Defenſores innocentiæ monachorum, monachique tuentes jura ſua non ſolum vinculis conſtticti, ſed etiam equuleo torti, ut inſtrumentum procurationis & ceſſionis factæ olim ab abbate Carcerum Petro Boldù falſum fitereotur. Ceſſit tormentis [h] Bernardinus prior Orbiſii, & dolore gravatus inſtrumentum falſum faſſus eſt, diutiſſime autem & conſtantiſſime inficiatus eſt Jacobus monachus a Villa-fora. Sed de his audiatur Fortunius [i]. „ Cardinalis Grimanus chartam procuratioois in favorem Dominici ſcriptam falſam fuiſſe conteſtatus eſt; exierat quippe fama notarium „ advocatum fuiſſe cum teſtibus, mortuo jam abbate, ſuppoſitumque re„ tro cortinas lecti hominem pro illo loquutum. Id, quod jam falſom vidimus ex die electionis Dominici in abbatem, & ex die obitus Petri ſenioris abbatis. „ Igitur pontifex cardinalis verbis fidem adhibens, faci„ nuſque vindicandum judicans, cauſæ cognitionem Petro epiſcopo Cæſe„ natenſi geoerali cameræ auditori legat, cum poteſtate ſubſtituendi. Vo„ luit autem diem dici parti, atque conſciis facti, ut ſinguli præſentes „ Romam ad conteſtandum litem ſeſe conferrent. Ipſe vero cauſam ſub„ delegavit Johanni-antonio Trivultio juris-conſulto menſe novembris. Obie„ rat per eos dies notarius, qui pagioam mandati confecerat. Dicta die „ teſtibus, Dominico, Bonaveoturæ atque monachis Carcerum, omnes „ Romam profecti ſunt ſine mora, præterquam Bonaventura & Domi„ nicus, qui ægrotabant. Ibi autem cum omnes coram judice ſtetiſſent,

f *Lib. XXII. ep.* 60.

g *Ibid. ep.* 73.

h *Ibid. ep.* 100.

i *P. II. lib. cap.* 13.

ANN. CHR. 1500.

„ ille eos de judicio ſiſti, nec migrandi ex Urbe in primis promittere coe-
„ git, ſacramentumque vadimoniis firmare, deinde omnes viritim in equu-
„ leo levati, ac ſuper falſitate mandati diutius examinati ac torti. Pri-
„ mi fuerunt teſtes Zacchæus Zacchius Patavinus, Marcus Manzonius,
„ & Martinus a Montaniana; ſubinde monachi, qui partibus Dominici
„ magis favere credebantur, Inter quos Bernardinus Tarviſinus olim Petri
„ abbatis cubicularius, Franciſcus Vicetinus, Jacobuſque ex Abbatia Pol-
„ licinii pondus centum librarum ad pedes per unius horæ ſpatium ſuſti-
„ nuere hoſtili crudelitate ſuſpenſi manentes, ſuperadditis lorica & com-
„ pedibus. Ex qua crurum extractionis pœna, primus tantum ſudoris de-
„ poſitus in terram profudit, ut vas aquæ effundi viſum ſit, nec per duos
„ menſes ſeſe movere potuit; alii duo veluti carbo Æthiopeſque effecti
„ diutiſſime ſenſum amiſere, adeout mortui exiſtimarentur. Geſſit item
„ ſe tanta crudelitate judex & ſævitie, ut illos quoque in aere ſuſpenſos
„ verberari fecerit, adeout non innocentium monachorum atque ſacerdo-
„ tum, ſed ſceleſtiſſimorum cauſam tractari credidiſſes, iis deductis ac re-
„ ductis multoties manibus poſt terga revinctis ex carcere Turris-nonæ ad
„ judicis tribunal. Difficile dictu eſt, quantum ejuſmodi judicii infanda
„ diſcuſſio protectoris, generalis, necnon quamplurimorum nobilium Ve-
„ netorum animos exulceraverit, quam ſtudioſe mutationem judicis pro-
„ inde fieri procuraverint. " Addit Delphinus Paulum Boldù fratrem Dominici abbatis, & priorem tunc Montis-crucum, & Bernardinum ſanctæ Mariæ de Orbiſio priorem, præter carceris ſquallorem & ſuper equuleum diſtenſionem privatos beneficiis ſuis fuiſſe, & ignominioſe ex Urbe ejectos cum ſponſione enormis ſummæ pecuniæ pro obtinenda liberatione a carceribus. Commendaverat Delphinus [a] monachos Romam miſſos Petro Cæſenæ epiſcopo, quandoquidem ab omnibus ſummæ integritatis antiſtes, & ſingularis cultor juſtitiæ prædicabatur, Guillielmo de Pereriis [b] auditori ſacri palatii, & ipſo hoc anno defuncto [c], Dominico Jacobatio auditori, [d] Antonio de Monte alteri auditori, ſed præſertim cardinali protectori, qui multa dignatione & pietate vinctos viſitationibus & auxilio ſovit, & pro viribus conſolatus eſt [e]. Nil tamen profecit, & Hieronymum quoque priorem Camalduli Veronenſis procuratorem in vinctorum locum Romam miſſum conjecerunt in carcerem adverſarii, comminati ſe in Tiberim projecturos ipſius fautores. Examen demum cauſæ remiſſum fuit ad alium judicem, continuataque eſt ad ſequentes annos controverſia mitiori judicio. Fortunius ſuperiora cognovit a monachis, qui convixerant cum prædictis vinctis, & præſertim cum Jacobo, qui poſtea obtinuit cœnobium ſancti Salvatoris ſive Salvarii, & optima ſenectute confectus, condito cum licentia generalis teſtamento, hæredem inſtituit monaſterium Carcerum ſub Eliſæo abbate.

[a] Lib. XXII. ep. 86.
[b] Ibid. ep. 93.
[c] Lib. XXIII. ep. 96.
[d] Lib. XXV. ep. 95.
[e] Lib. XXIII. ep. 65.

LI. Hiſtorica plurium monaſteriorum.

PARENTINUS epiſcopus [f] exemplo ſuorum anteceſſorum abbatiam ſancti Michaelis de Lemmo ab apoſtolica ſede impetravit; commendatum fuit negotium in curia Romana ad tuenda jura eremi Camaldulenſis, ad quam pertinebat, & confirmatus in abbatem XXV. februarii Antonius Corrarius Venetus.

[f] Lib. XXII. ep. 67.

Interiit [g] hoc anno peſte conſumptus in Urbe Guido olim prior ſanctæ Mariæ-angelorum de Florentia. Ejus morte ceſſavit penſio tertiæ partis reddituum, quam eidem ſolvebat dictum monaſterium; hanc tamen a pontifice obtinere tentavit cardinalis Capuanus, cui reſtitit in faciem cardinalis protector.

[g] Lib. XXIII. ep. 17. 21.

Monachi Ciſtercienſes [h] obtento oratorio ſanctæ Mariæ de Planetulo

[h] Ibid. ep. 45. & lib. XXIV. epp. 18. 22.

prope

prope abbatiam Galeatæ, inhiabant eidem abbatiæ, oblata etiam pecunia, & epiſcopatu abbati Galeatano. Conqueſtus eſt ea ſuper re Delphinus cum Marco præſidente congregationis Ciſtercienſis, & auctoritate fretus ejuſdem cardinalis protectoris eorum machinamenta fregit.

Prioratus de Mucchio [a] in diœceſi Volaterrana translatus fuit ex ordine Camaldulenſi, & adjudicatus menſæ epiſcopi Volaterrani. Nicolinus archiepiſcopus Amalphitanus abbas commendatarius ſanctæ Mariæ de Agnano [b] propoſuit abbatiam reſignare eidem ordini, quod tamen propoſitum effectu caruit.

Die VIII. januarii Alexander VI. adjecit menſæ capitulari Lucenſi eccleſiam & monaſterium ſancti Benedicti prope Sanctum-miniatem ordinis Camaldulenſis, olim monialium domicilium.

Anno incarnationis Dominicæ M. D. kalendis decembris pontificatus ſui anno IX. Alexander VI. abbati & conventui monaſterii ſancti Salvatoris Montis-chriſti Maſſanæ diœceſis confirmat omnia bona eidem abbatiæ ſubjecta, eccleſiaſque & monaſteria recenſet: monaſterium nimirum Montis-chriſti, ſancti Pauli de Giunchero, abbbatiam nuncupatam de Coſteſaglie, monaſterium ſanctæ Mariæ de Canovaria, ſancti Stephani de Venaco, ſancti Zenonis & ſancti Benedicti de Ilaria, ſanctæ Mariæ de Cor[illegible]s, & ſancti Mamiliani monaſteria, ſancti Angeli de Cuppa, ſanctæ Mariæ de Scala, ſancti Eliæ, ſancti Gregorii, ſancti Andreæ de Inſula Aſinaria, ſanctæ Mariæ-magdalenæ de flumine Savo, ſancti Mamiliani de Sumaſſi, ſanctæ Juliæ de Tavaria, ſancti Nicolai de Moriciano, ſancti Thomæ de Griſino, ſancti Benedicti de Mariſaglio, ſancti Peregrini, ſancti Pauli de Conto, ſancti Thomæ de Gai, ſancti Mamiliani de Taglio, ſancti Benedicti de Ilaria, ſancti Pancratii, ſanctæ Barbaræ, ſancti Concordii prope Pilas, ſancti Mamiliani, & nonnullas alias eccleſias Turritanæ, Calaritanæ, Marianenſis, Alerienſis, Accienſis, Maſſanenſis & Piſanæ civitatum & diœceſum, quæ ſunt incorporatæ cum eodem monaſterio; confirmatque omnia vetera privilegia & indulta. Eodem anno pontificatus nono, octavo kalendas decembris præceperat vicariis epiſcoporum Maſſanenſis, Alerienſis &c. recuperationem reſtitutionemque bonorum ejuſdem monaſterii.

a *Lib. XXIII. ep.* 46.

b *Ibid. ep.* 96.

ANNALES
CAMALDULENSES

LIBER SEXAGESIMUS-NONUS.

Ab anno Chriſti M. D. I. *ad annum* M. D. X.

ANN. CHR. 1501.

I.

Baſilii abbatis virtus in defendenda patria ab hoſtibus.

BASILII abbatis ſancti Felicis de Florentia militarem virtutem deſcribit ſub hoc anno Delphinus [a] in epiſtola ad Hieronymum priorem Camalduli Veronenſis his verbis : *Valentinus dux ſuperatis alpibus ad planitiem Prati oppidi ad lævam deſcendit , eo , ut dicunt , animo , ut ejectos jam pridem in urbem reſtitueret . Cumque ego eſſem Arretii , requiſitus modeſte, ac poſtmodum juſſus ab excelſo dominio per legatum & literas, venerabilis pater noſter abbas ſancti Felicis , ut ſolitam periclitanti patriæ opem ferret , conflata pluſquam trium millium Caſentinatium peditum manu, cum Florentino legato Feſulas contendit. Peractis ibidem diebus paucis, cum Valentini exercitus procul a Feſulis caſtra poſuiſſet , juſſu dominii ingreſſus eſt Florentiam Baſilius cum omni illa peditum multitudine, acclamantibus omnibus in adventu ejus tamquam miſſo ſibi ſalvatore & propugnatore. Egreſſus continuo per portam ſancti Frigdiani extra muros urbis e regione Camalduli noſtri, ſtationes locavit, ubi hactenus immoratur. Non præteribo ſilentio, quid acciderit ad pontem Sepis, cum Florentiam peterent Caſentinates. Nam cum in caſtello corpora curaſſent , nonnulli ex iis ſumpto cibo rixari mutuo ceperunt , concurſumque eſt confeſtim ad arma . Baſilius ubi e feneſtra tumultum excitatum proſpexit, cognito congredientium periculo , ne ſe mutuis telis confoderent, deſcendit continuo, atque inter confertam armatorum multitudinem arrepto telo irrupit , contradicentibus amicis, ne ſe periculo exponeret. Sequuti ſunt eum pauci . Cumque ipſe , quantum uno corpore poterat obſiſti, viriliter ageret ad excipiendum impetum partium, propinquus quidam ejus incaute manum lævam ejuſdem baud levi ictu percuſſit gladio . Poſtquam ſanguinem defluere e manu Baſilii conſpectum eſt , tamquam criminis rei omnes congreſſionem diſſolverunt, & ad petendam veniam certatim coram illo procumbentes, obtulerunt ſinguli ultro gladios, ut ſe de ſontibus vindicaret. Pepercit ille ſtatim omnibus, gaviſus magnopere, quod ſanguine ſuo periculoſam rixantium contentionem diremiſſet ; alioquin creditum*

a Lib. XXIV. ep. 56.

creditum eſt multos ex iis fuiſſe caſuros, cum ultra quadringentos arripuiſſent arma. Per triduum magno vulneris dolore vexatus eſt, curatuſque a medico peritiſſimo ſingulari benignitate a dominio ad eum miſſo. Et ut ad Valentinum redeam, cum nihil ſe proficere animadverteret, in reſtituendis olim ex Urbe pulſis; quando nulla ratione perſuaderi ſenatui ac populo potuit, ut illi admitterentur, tractare tandem cum Florentinis cepit, ut ſibi in annos tres tercenti equites darentur, militaturi Florentinorum ſtipendio. Aſſenſum eſt illi abſque mora, ut inde citius abiret. Sed non contentus petitione hac ſola, iterum requirere a dominio cepit, ut commodaret ſibi tormenta quædam majora. Hujus rei gratia, quemadmodum ex Baſilii literis certior factus ſum, miſſi ſunt oratores duo de primoribus ad ducem, ut excuſarent non poſſe illi commode inſtrumenta bellica concedi, & ut quererentur, quod, cum Florentini inimici ipſius non eſſent, permitteret nihilominus depopulari amicorum regionem .... Ad Empolim oppidum nudius tertius caſtra locaverat; iturus oppugnatum Plumbinum dicitur. Utrum amicus iſtorum diſceſſurus ſit, adhuc minime conſtat. — Ann. Chr. 1501.

II. Obitus cardin. Baptiſtæ Zani, & Auguſtini Barbadici ducis Venetiarum.

OBIIT hoc anno menſe majo [a] Baptiſta Zenus Venetus cardinalis ſanctæ Mariæ in Porticu. *Fuit vir ſane divitiarum, quarum maluiſſem ad majorem Dei promerendam gratiam, antequam dormiſſet ſomnum ſuum, ipſum fuiſſe diſpenſatorem, quam conſtituiſſe te cum aliis octo executorem*, ait Delphinus in epiſtola ad Barotium epiſcopum Patavinum. *Ablata a decemviris pretioſiſſima quæque executionis ac diſpenſationis laborem abſtulerunt vobis. Sepultum poſtea audio illum magna exequiarum pompa apud ſancti Marci ædem, cujus cadaver in ſacrario illo anguſto & turpi cujuſdam ſacelli templi tui jacuiſſe inſepultum ſcribis per multos dies. Sacerdotia ejus complures ditaverint, quæ plurima & pinguia ſolus poſſederat; qui velocius tucurrerint, ut plus offerant, caveant, ne impingant, atque offendant ad lapidem pedem ſuum. Tenuit per annos circiter quadraginta abbatiam de Urano noſtri ordinis apud Britonorium in Fiaminia haud exigui proventus. Eam commendatam fuiſſe accepimus cuidam epiſcopo in caſtris pontificiis ſub Valentino militanti. Nullius tamen nomine adhuc poſſeſſio capta eſt. Tentavimus aliquid amicorum interceſſione; annuat votis noſtris Dominus ad reformationem deſtituti monaſterii, & ruinam undique minantis.* Statim enim poſt obitum cardinalis Delphinus ipſam contulerat Bartholomæo Florentino priori de Scandalone monacho Camaldulenſi, *qui ab antianis civitatis Britonorii in poſſeſſionem loci magno favore poſitus eſt, utpote ab iis optime cognitus, quoniam abbatiam ipſam per multos annos a cardinale conductam prudenter ac fideliter adminiſtraſſet. Cupit præterea mirum in modum populus Britonorii, ut beneficium vetuſtiſſimum ac undique minans ruinam tandem a commendis liberetur, & per abbatem ordinis reformetur. Quod ipſorum literis mihi efficaciſſime ſignificatum eſt.* Quare favorem expetit cardinalis protectoris.

a Ibid. epp. 60. 96.

Venetiis vero deceſſit Auguſtinus Barbadico dux [b] octuageſimum ætatis annum prætergreſſus die vigeſima ſeptembris, *non modo nullo ſui deſiderio relicto, verum etiam ſummo tonſenſu omnium de eo obloquentium, quod nimium diu vixiſſe exiſtimetur. Parcat ei*, inquit in epiſtola ad alterum Petrum Delphinum [c], *miſerator Dominus & ſanctiones in augmentum Venetæ libertatis decretas confirmet, ne quis dominari appetat in libera civitate. Satis ſit principi, ut primus ſit inter patres, nec velit ſolus aut unus eſſe. Caput eſt ſenatus, cum membris conveniat, optimates diligat, ſine ipſis faciat nihil. Portare principatus onera cum multis qui poteſt, male ſibi conſulit, ſi ſolus ſubjicere humeros contendat. Sic tamen interdum ſuadet ambitio,*

b Lib. XXV. ep. 26.

c Ibid. ep. 33.

ANN. CHR. 1501.

bitio, ut nunquam magni ſatis nobis videamur &c. Sequenti epiſtola [a] laudat optimum Barbadico ſuffectum principem Leonardum Lauretanum divi Marci procuratorem.

a *Ibid. ep.* 30.

III. Monaſterium fundatur a Malumbra Taurini, & ejus mors.

b *Lib. XIX. ep.* 89.

OBIIT etiam hoc anno menſe octobri in Taurinis Urbanus Malumbra olim abbas Claſſenſis. Fama non vera vulgaverat ipſius mortem ante triennium, qua occaſione in epiſtola ad Guidonem priorem Angelorum Urbani vitam ab illius pueriria deſcribit Delphinus [b]: *Educatus mecum fuerat in monaſterio ſancti Michaelis de Muriano. Laicus adhuc annos natus quindecim ad prædicationes Guillielmi eremitæ magni nominis viri ac tota Italia celeberrimi magno fervore converſus erat, voluitque ejus eſſe diſcipulus, ſed homo prudens noluit apud ſe adoleſcentem immorari, & hac illacque vagari. Hoſpitante eo eremita apud ſanctum Michaelem ſuaſit Urbano, ut in eo cœnobio monachus fieret. Lacrymoſus paſſim vocitabatur, quia in fletus uberrimos facile reſolvebatur; & utinam in eo cœnobio perſeveraſſet, ſed aſſumptus ad regimen Claſſenſis monaſterii mores mutavit, totque congregationi & ordini faceſſivit negotia. Semper tamen continentiſſimus vitæ fuit, ſomni cibique parciſſimus, ſeveriſſimus ſcelerum ultor, & ad maxima aggredienda intrepidus, licet mitiſſimus colloquentibus appareret; quare favores apud principes & magiſtratus obtinuit. Poſt acerrimas lites variaſque vices profectus ad ducem Sabaudiæ tantam in ejus oculis & totius regionis gratiam invenit, ut & monaſterium erexerit, & monachorum in eo congregationem educaverit, & ſubinde aliud inceperit, transmiſſis etiam ex aula regis Francorum eleemoſynis.* Cœnobio condito apud Taurinum ab Urbano nomen fuit ſanctæ Mariæ Putei Stratæ; aliud condiderat ſub titulo ſancti Salvatoris in Taurinenſi diœceſi, aliaque erigere meditabatur, cum fato cedere coactus fuit. Succeſſorem Urbano dedit Delphinus [c] Petrum Pedemontanum, quem, & monachorum cœnobii Putei congregationem literis commendavit eidem Sabaudiæ duci. In epiſtola autem ad Venturam vicarium [d] ſcribit deceſſiſſe Urbanum, ſcripſiſſeque monachos Putei Urbanum vixiſſe religinſe & pie, bonaque omnium æſtimatione atque gratia, & ui aſſerunt, non ſine ſanctitatis opinione.

c *Lib. XXV. ep.* 46. 47.

d *Ibid. ep.* 55.

Defunctam quoque abbatiſſam ſanctæ Chriſtinæ de Tarviſio Urſam Decadabora commemorat in epiſtola ad Jacobum monachum [e], *quæ præfuit illi monaſterio pervigili cura, adeoue Tarviſii tum odore bonæ opinionis, eum obſervatione vitæ regularis nulli alii monialium ac ſororum congregationi cœtus ille filiarum, quas verbo & exemplo erudierat, cedere exiſtimetur. Tuliſſe dicitur per multos annos cæcitatem patientiſſime; quod non facile futurum fuiſſe, niſi in lumine cœleſti vidiſſe lumen; credi nunc merito poteſt animam ejus beata frui viſione.* Suffecta fuit Cæcilia Bona.

e *Lib. XXIV. ep.* 57.

IV. Reſtituta libertas in parthenone S. Chriſtinæ de Bononia.

f *Lib. XXV. ep.* 25. 30.

GENEVRA Bentivola, quæ ejectis veteribus Camaldulenſis ordinis octo monialibus, abbatiſſam & moniales alterius ordinis, de conſenſu quidem Delphini prioris generalis [f], introduxerat in monaſterium ſanctæ Chriſtinæ de Bononia, in ipſarum rectores conſtituerat duos presbyteros ſeculares, quibus quoque facultatem, opera Cæſaris de Naciis epiſcopi Amerini & locum-tenentis Bononiæ, fecerat viſitandi monaſterium, ejiciendi moniales, eaſque compedibus vinciendi, quæ juſſis ſuis non obtemperarent. Id ubi reſcivit Delphinus, jura ſua turbata agnoſcens, piarum monialium votis etiam facturus ſatis, monachum ad ipſarum confeſſiones excipiendas ex Camaldulenſi ordine elegit, de introductis alienis ſacerdotibus conqueſtus eſt cum Cæſare epiſcopo, qui benigne reſpondens, factum rejecit in comitiſſæ Bentivolæ violentiam; cardinalis protectoris igitur favorem expetivit, ut animum ejuſdem dominæ emolliret. Accedebat, quod abbatiſſa

a Ben-

a Bentivola electa cum una vel altera moniali rejiciebat ſacerdotem a Delphino conſtitutum, & moniales eas aſperius tractabat, quæ ſeculares ſacerdotes averſabantur, addictæque erant Delphino tamquam legitimo earum præfecto. Res eò proceſſit [a], *ut quædam monialis ejus parthenonis ad mortem veniens petiit, ut ſibi daretur copia confeſſarii, quem Delphinus ſtatuerat. Exorare hoc non potuit. Accerſitum itaque illum ſacerdotem ab eodem amotum conſtantiſſime rejecit; & antequam efflaret animam, malle ſe dixit mori ſine confeſſione, quam optime diſpoſita facere optaverat, quam ei confiteri, qui abrogatus fuiſſet; nullum ſe ſuperiorem recognoſcere, præter priorem generalem ordinis; ſperare autem ſe & confidere de miſericordia Dei, qui accepturus foret bonam voluntatem, cum per ſe non ſtetiſſet, quin confeſſa decederet. Scandalizatam*, ſubdit Delphinus, *fuiſſe ob tam atrocem impietatem, ob tam crudele facinus totam civitatem*. Cardinalis demum Senenſis literis commonita Bentivola, opera Baſilii abbatis Bononiam deſtinati ad rem componendam [b], animum mutavit, libertatem parthenoni reſtituit, electionem novæ abbatiſſæ permiſit; ſacerdotem ſecularem criminis convictum & in carcerem conjectum repulit, fidem, lenitatem ſtudiumque ſuum erga ordinem Camaldulenſem confirmavit, multoque laudum præconio extulit Baſilii abbatis prudentiam in pace firmanda, ut ipſa eidem Delphino literis ſuis teſtatum voluit.

V. Abbatia S. Felicis impetratur a card. Mediceo. Alia ex Delphino.

DUM hæc glorioſe ageret Bononiæ Baſilius [c], abbatia ſancti Felicis, quam adminiſtrabat, impetratur a cardinale Johanne Mediceo. Conquerenti Delphino, quod nulla Baſilii culpa, immo poſt rectam abbatiæ adminiſtrationem, eo beneficio privaretur, reſpondit cardinalis Baſilium infenſiorem fuiſſe in familiam Mediceam, arma contra ipſam ſumpſiſſe, & decertaſſe, ne Medicei reſtituerentur in urbem Florentiam. Cardinalem tamen placavit Delphinus [d], id factum a Baſilio aſſerens juſſu dominii, cui contradicere nequivit. Eidem abbatiæ ſancti Felicis paulo ante unitum fuerat monaſterium ſancti Benedicti de Monte-appio juxta Sanctum-miniatem ope cardinalis Senenſis legati. Prior ejuſdem loci ex monachorum Nigrorum cœtu pertanſiens ad ordinem Camaldulenſem [e] diu poſſeſſionem dicti monaſterii tenuerat; ſenior factus in jus ſecularium ſacerdotum transferendum curaverat. Priorum San-miniatenſium precibus exoratus Delphinus [f] cogitaverat ante biennium abrogato priore dicti loci ſanctimoniales in eo monaſterio reſtituere, ut antea reſidebant; ſed fruſtratus intentione ſua Delphinus [g], amiſſumque perfidia rectoris locum, quem recuperare ſatagebat abbas ſanctæ Jucundæ, cui erat ſubjectus, commendat hoc anno eidem cardinali protectori. Cui etiam commendatam facit [h] abbatiam Saxi jampridem unitam monaſterio ſanctæ Mariæ-angelorum de Florentia, quam ſubripere conabatur Petrus de Accoltis auditor ſacri palatii; & prioratum Vincareti [i], quem ordini reſtituere cupiebat ejus commendatarius Antonius Manilius. Gratulatur Delphinus [k] Petro Soderino facto vexillifero Florentino, cujus probitatem morum & literaturam non mediocrem laudat. Valentini ducis exercitum [l] occupaſſe Faventiam, & principem Manfredum ſuperaſſe narrat; inde progreſſum ad obſidionem Florentiæ. Quinto demum kalendas junias fœdus ictum [m] contra Turcas, inter pontificem, regem Hungariæ, regum Bohemiæ & Venetos.

Martinus de Scardanis vicarius epiſcopi Faventini tradit Hieronymo de Novatiis priori ſancti Salvatoris de Verona & procuratori Petri Delphini prioris generalis Camaldulenſis eccleſiam ſanctæ Mariæ de Pace territorii Caſtri-Bononienſis Faventinæ diœceſis die XVI. maji indictione IV. Hanc ordini Camaldulenſi incolendam dederant eccleſiam homines ejuſdem caſtri.

a *Lib. XXV. ep. 57.*
b *Ibid. epp. 67. 72.*
c *Ibid. ep. 70.*
d *Ibid. ep. 96.*
e *Lib. XXIV. ep. 25.*
f *Ibid. ep. 45.*
g *Ibid. ep. 82.*
h *Lib. XXV. epp. 7. 8.*
i *Lib. XXIV. ep. 84.*
k *Ibid. ep. 33.*
l *Ibid. epp. 53. 54.*
m *Ibid. ep. 68.*

ANN. CHR. 1501. caſtri. Eam autem donationem approbavit [a] Delphinus eodem menſe, ſcripſitque pro ejuſdem eccleſiæ ædificatione & ornatu ad epiſcopum Faventinum menſe julio.

a Lib. XXIV. ep. 55. 88.

Matthæus Berti abbas Montis-chriſti & commendatarius prioratus ſancti Jacobi de Orticaria in Mucello invitat moniales ſancti Petri de Luco ad recedendum ad Orticariam cauſa bellici furoris, qui dominabatur in Mucello. Ejus epiſtola extat in archivo Lucenſi.

Stephanus archiepiſcopus Patracenſis, & epiſcopus Torcellanus concedunt fratribus S. Mathiæ licentiam convehendi lapides ex quocumque loco pro ædificatione eccleſiæ.

ANN. CHR. 1502. VI. Obitus Euſebii Hiſpani monachi S. Michaelis.

EUSEBIUS Oſornius Hiſpanus monachus ſancti Michaelis de Muriano die decima februarii hujus anni ad Deum tranſiit. „ Ex oratore „ Philippi (corrige Ferdinandi V.) ad principem & Senatum Venetum, „ captum Euſebium ſolitudinis amore albas veſtes induiſſe in eodem mo„ naſterio anno 1497. ſcribit Fortunius, qui etiam fallitur in anno. Ipſum vidimus receptum in collegium Albornotianum Bononiæ anno 1477., anno vero 1485. dimiſſionem obtinuiſſe commoraturum deinceps Venetiis in monaſterio ordinis Camaldulenſis. In libro Profeſſionum hujus monaſterii legitur: *die* XXIV. *julii anni* 1485. *indutus eſt frater Euſebius*. Eo ipſo anno gratulatur Delphinus eidem, quod ſuſceperit monaſticam togam. Quæcumque autem addit Fortunius de rege Hiſpaniæ, qui eum a propoſito revocare ſtuduit, de principe & ſenatu Veneto ac omni Hiſpanica natione a cœpto dimovere nitentibus Euſebium, rhetoricum excurſum ſapiunt, & nos veriora ſuis annis ex epiſtolis Delphini protulimus. „ Ad „ extremum veniens, proſequitur Fortunius, inedia, cilicio, oratione per„ petua, meditatione, docendoque aſſidue nimium defatigatus, ſtomachi„ que infirmitate oppreſſus, accedente ſenſim febri, ſexdecim integros dies „ lecto decubavit, ab omni cibo abſtinens, & ſemper de beatitudine ac „ dulcedine cœleſtis patriæ ad fratres verba faciens. Crucifixo vero, quem „ in manibus ſtrictum tenebat, tanta cordis jubilatione gratias agebat, „ quod videlicet de familia Domini Jeſu fieri meruiſſet, & ſub vexillo „ ſancti patris Benedicti & Romualdi militare ſub patrocinio ſancti Mi„ chaelis archangelorum principis, ut flamma ignea ſuper cœnobium ve„ nerit e cœlo, præſignans ardorem mentis viri ſancti, quam habuit a „ die converſionis ſemper in Deum erectam; quæ quidem flamma ab „ omni Venetia viſa eſt; proque ſigno ejus ſanctiſſimæ vitæ a Deo pro„ batæ judicata. Sic ergo denique omnibus ſuſceptis ſacramentis, totus „ effuſus in lacrymas præ dulcedine ſocietatis Angelorum, manibuſque in „ cœlum erectis glorioſam animam Deo reddidit die x. februarii 1501. „ (intellige more Veneto) ætatis anno 51. Tumulato corpore in tem„ plo foſſa humo, cum multi multa beneficia ejus meritis conſequeren„ tur, nobilis amicus Hiſpanus venerabile corpus eductum in ſepulcro no„ vo exciſo condi reverentiſſime fecit, quod cernitur, ubi Aldi Pii Ma„ nutii viri docti extat carmen hujuſmodi

Lector parumper ſiſte, rem miram leges.
Hic Euſebii Hiſpani monachi corpus ſitum eſt,
Vir undecumque, qui fuit doctiſſimus,
Noſtræque vitæ exemplar admirabile,
Morbo laborans ſexdecim totos dies
Edens, bibens nil prorſus, & uſque ſuos monens
Deum adiit. Hoc ſcires volebam, abi & vale.

Anno Domini M. DI. X. *februarii ætatis ſuæ* LI. *ſacræmilitiæ* XVII.

Con-

ANN. CHR. 1502.

Confirmantur hæc, nonnulla emendantur ex epiſtolis Delphini ſcribentis Bonaventuræ vicario [a] die XXIII. februarii hujus anni : *Contriſtatus ſum valde demigraſſe Euſebium, non ignorans, quantam feciſſet jacturam Camaldulenſis religio, quantumque in ea lumen extinctum fuiſſet. Licet enim vobis potiſſimum tanta viri virtus illuxerit, ſuos tamen eadios etiam citra alpes odore bonæ opinionis vitæ ejus, atque in primis ſingularis eminentiſſque doctrinæ exiſtimatione jampridem diffuderat. Neſcio, an ullum illo doctiorem agnoverim; quo fit, ut nequaquam admirer, ſi in ejus obitu lacbrymati ſunt multi tum diverſorum ordinum religioſi, tum patritii & nobiles viri, qui ejus conſilium pro numine admittebant. Mitis præterea naturæ cum fuerit & bumilis corde, non immerito ſibi amicos multos paraverat.* Et in alia ad ipſum Bonaventuram ſub die VIII. martii [b]. *Quæ de obitu Euſebii Hiſpani ſcripſiſti ad me, legerunt multi, admiratique ſunt mecum. Felicem ſane ejus migrationem exiſtimavimus, ac pretioſam in conſpectu Domini mortem ſervi ejus.* Tum narrat, quæ de Crucifixo habet Fortunio, & quæ de abſtinentia per ſexdecim dies; verum addit, *præter quam ſemel tantum dimidium cyatbum liquoris. Excedere tam diuturna abſtinentia bumanum modum videtur, cujus eei exemplum ex aliorum obitu Sanctorum non mibi facile ſuccurrit.* Hæc narratio profecto aliquantulum Fortunii & Manutii rem miram diminuit. Sequitur Delphinus : *Flamma præterea ignis viſa ſupee cœnobium ſancti Micbaelis, & petita a præſentibus bumiliter venia, & conſtitutus procurator, ut eamdem ab abſentibus peteret ipſius nomine; inſuper & lacrymarum effuſio, & obſecratio ad abbatem, ut attritis ac vilioribus pannis indutus in converſorum eeconderetur ſepulcro; ad bæc crebra viſio dæmonum ſe tentantium, & poſtremo ineffabilis illa lætitia, quam per eos dies ſe ſenſiſſe affirmavit, magna nimirum ſunt ſigna & minime contemnenda ſingularis erga illum divinæ gratiæ, ac cœleſtis erga Euſebium & nomine, & opere pium, largitatis & muneris.* Addit a laico curatum, ut in ſepulcro novo reponeretur ejus cadaver, quod ad hodiernam diem cum epigraphe Manutii legitur ad lævam partem ingredientibus in eccleſiam prope turrim campanariam.

a Lib. XXV. ep. 79.

b Ibid. ep. 91.

VII. Periculum Delphini in defectione urbis Arretinæ.

VIGESIMA-PRIMA menſis februarii Alexander VI. *Romanus pontifex* [c] *Plombinum applicuit, & baud penitus proſpera navigatione; incolumis tamen Dei gratia de triremi deſcendit, progreſſurus ne ſit ulterius, an cito eediturus in Urbem, incertum babetur.* Re tamen ipſa [d] ſtatim *rediit in Urbem, admieatique ſunt multi tam inopinatum, tam breve iter ejus, varieque interpretati ſunt.* Florentiæ electus fuit hoc anno [e] vexillifer perpetuus juſtitiæ Petrus Soderinus ſummo conſenſu omnium civium. Eatenus magiſtratus ille fuerat bimeſtris, Soderino autem delatum fuit ad vitam; gratulatur proinde ei, ejuſque fratri Franciſco epiſcopo Volaterrano. Arretina urbs defecit menſe junio a Florentinorum imperio; biduo ante defectionem Delphinus ſe in eam urbem contulerat ad ſaerandas virgines parthenonis ſancti Benedicti. Hæc ſcribit ad eardinalem Senenſem de periculo ſuo [f]. *Commota itaque eſt univerſa civitas juſſis omnibus arma ſumere. Petito commeatu proficiſcendi a ſummo magiſtratu modeſte fuit nobis denegata facultas abeundi. Quot vero & quantis in periculis verſati ſimus per ſequentes dies ſex, quibus ibidem detenti ſumus, coram plenius referam, quæ modo perſtringam paucis. Nam nocte una jumenta noſtra omnia, quibus veneram, ab Arretinis quibuſdam e ſtabulo abacta ſunt, quamvis ſequenti die juſſione dominii fuerint reſtituta. Juſſus poſtridie, ut me transferrem in domum cujuſdam civis, ſi vellem in tuto eſſe, ut ſub prætextu pietatis ad pecunias ſolvendas compellerer, antequam ad cœnobium rediiſſem,*

c Lib. XXV. ep. 74. 82.

d Ibid. ep. 84.

e Lib. XXVI. ep. 62. 72. 73.

f Ibid. ep. 19. 20.

ANN. CHR. 1502.

parendum armatis duxi, ne forte me renitente immitius mecum agerent. Inde tamen poſt dimidium horæ ſpatium amicorum interceſſione illæſus exiens ad monaſterium deductus ſum. Haud multo poſt ingreſſi ad me in cubiculum monaſterii ad quadraginta armatos, lancea ab uno contra me directu urgebant, ut mihi ipſi continuo indicerem, quantum pecuniæ eis forem daturus. Forte eodem momento ingreſſus fuerat ad me vexilliferi filius ſane moderatus adoleſcens & egregiæ indolis, qui per eos dies ſe mihi benevolum oſtenderat. Hic evaginato gladio improbitati eorum, qui cubiculum irrupserant, ſeſe objecit, & abire inde, abſque meo ullo incommodo, impulit. Venerat Arretium eodem die, quo hoc evaſimus noviſſimum periculum, magnificus Vitellotius cum exercitu militum. Hunc ſubito adeundum ratus, commendavi me ejus magnitudini. Et ſicut in eo multum ſpei repoſueram, ita revera non ſum falſus opinione mea. Siquidem & benigne ab eo exceptus ſum, & reſponſum longe benignius retuli. Nam continuo nobis dedit unum de ſuis, qui noſtrum tueretur monaſterium, & ſpopondit ſe nos remiſſurum incolumes in Fontem-bonum. Quod & factum eſt; nam quatriduo poſt ab eo admoniti, cum epiſcopo Tiphernate ipſius fratre, qui bellica inſtrumenta Arretium deportanda curaverat, Citernam equitavimus, adeo grato & humano antiſtitis comitatu, ut gratiorem certe non deſideraverimus. Inde Anglarium ad abbatiam noſtri ordinis divertimus, ac demum duodecima junii die pervenimus in Fontem-bonum. Et ad Barotium epiſcopum Patavinum fuſius deſcribit tumultum urbis in libertatem ſe vindicantis: *Detento legato Florentinorum cum prætore ac præfecto in priorum palatio, & epiſcopo civitatis, qui tumultu exorto in arcem ſe proripuerat, magnopere ſibi timente, nos quoque ſine metu eſſe non poteramus. Nam in ictu oculi factus eſt totius populi concurſus in forum acclamantis libertatem, juſſique præconis voce, ut nemo per urbem inermis incederet. Stimulante ad arma libertatis cupidine, confeſtim omnes puſilli & magni dicto paruerunt, accincti gladiis & diverſis armorum generibus per urbem incedentes. Perſeverantes autem in fide, qui in arcem confugerant, cum iis, qui arci praerant, frequenti tormentorum jactu urbem impetebant, ita ut nec exire in vicos & plateas, nec domi conſiſtere cuiquam tuto liceret.* Tum pericula ſua, & liberationem eidem manifeſtat. Detentus fuerat ſiquidem Delphinus ab Arretinis, tum ut pecuniam ab ipſo extorquerent, tum ne Baſilius, quem Arretini maxime formidabant, contra ſe in auxilium Florentinorum, quorum dux erat, arma ſumeret. Interea a Florentinis per vallem Arni tranſmiſſi ſunt Arretium Galli, cum quibus erant fœderati; ii per complures dies immites cum Arretinis, eos denuo ſubjecerunt Florentinorum ditioni. Refert Delphinus in alia ad Barotium epiſtola [a] Arretinos in priſtinam ac duriorem redigendos eſſe poteſtatem a primario quodam Gallo a rege deſtinato. Se apud Arretium agente, dejectum fuiſſe de pinnaculo templi lapideum leonem, inſigne Florentinorum, atque in puteum proximum demerſum. Ingreſſo urbem Gallorum exercitu, eductum eſſe leonem, & in medio celebriori vico poſito, coactos fuiſſe Arretinos, quotquot eo die illac pertranſibant, genua flectere, ac de infidelitate ſua & defectione veniam poſtulare.

a *Ibid. ep.* 47.

VIII. Plura tum peregrina, tum Camaldulenſia ex literis Delphini.

HÆC alia ad hunc annum eliciuntur ex epiſtolis Delphini. Captum ducem Urbinatem [b], atque in poteſtatem eorum, in quibus confidebat, veniſſe, amiſſo denuo principatu, quem paulo ante receperat; indictum eſſe Caſentinatibus, ut ſinguli per familias ſint parati ad arma. Reginæ Hungariæ [c] merito deferri Venetiis a dominio, cum ſit de Venetis optime meritus vir ipſius rex chriſtianiſſimus. Thomam Donatum Venetiarum

b *Lib. XXVII. ep.* 1.
c *Lib. XXVI. ep.* 48.

Ann. Chr. 1502.

rum patriarcham [a] ſeniorem factum decreviſſe onus excutere; perſeveravit tamen in ea dignirate uſque ad annum 1505.

Obiir [b] Leonardus prior ſanctæ Mariæ caſtri Maſſaccii; magna ſtatim armatorum manu, qui eo a eardinale Alexandro Farneſio Piceni legato miſſi fuerant, occupatom fuit beneficium, ejectis inde, qui illud monaſterium religionis Camaldulenſis nomine cuſtodiebant. Cognitio [c] cauſæ monaſterii Carcerum demandata fuit Petro de Accoltis auditori. Romam miſſus Johannes-marcus Boldonius frater Domioici abbatis com commendatitiis etiam epiſtolis Leonardi Lauretani ducis Venetiarum, & Seoatus Veneti, quibus ſuas etiam preces adjunxir cardinalis Senenſis, ur rutari perſeverarenr ab adverſariis præſatum monaſterium. Extant literæ cardinalis Grimani ſcriptæ hoc anno die ſecunda aprilis, quibus avertere tentavir ſavores ejuſdem ducis Lauretani a monachis. Præcepir hoc anno Delphinus [d] Bonaveoturæ abbati ſancti Michaelis de Muriano, ut in nova impreſſione Miſſalium, quæ edebantur Venetiis, insererentur Miſſæ de ſanctis Bonifacio epiſcopo, Benedicto & Johanne martyribus, de quibus fit mentio in vita ſancti Romualdi, ad imitationem congregationis Vallis-umbroſæ, in qua non tantum ſancti Johannis-Gualberti, quam etiam nonnullorum Sanctorom ejuſdem ordinis officia celebrabantur. Hymnum de ſancto Romualdo [e] contexuit, Delphinoque dicavit Dominicus Hiſpanus ordinis Prædicatorum. Monaſterium ſancti Theomniſti de Longiano Ariminenſis diœceſis [f] onitum fuir cœnobio Claſſenſi, quod unitum potius cupiiſſet Delphinus enm aliquo ex Venetis monaſteriis. Aſceterium ſancti Mamiliani extra Senas [g] reformatur per ſanctimoniales Prati-veteris. Mooachi ſanctæ Mariæ-angelorum [h] eligunt ſibi in priorem Gabrielem Blondum olim monachom ſanctæ Juſtinæ a Delphino reprobatum, demandata cauſæ cognitione a pontifice cardinali protectori, qui ſubdelegavit epiſcopum Agienſem. Electus anno ſequenti in priorem Paulus Orlandinus.

Antooius de Monte auditor ſacri palatii [i] factus eſt gubernator Flaminiæ. Memorat Delphinus [k] bibliothecam olim cardinalis Nicæoi, quæ Veneriis erar in ducali palatio, ex qua aliqua excerpere cupiebar Scipio Fortiguerra rogatu Bernardi Oricellarii civis Floreotini viri gravis & eruditi; quam ob rem duei Venetiarum Lauretano ſcribit. Mentionem etiam facit [l] opuſculi Barotii de *Arte bene moriendi*, cujus lectione utebatur cardinalis Senenſis, & translationis [m] reliquiarum Sanctorum Patavii factæ hoc anno ab eodem epiſcopo. Factum ſuir hoc anno die XXIX. aprilis io Rogaris ſenatus decretum, confirmatum a conſilio Decem-virorum, ut poſt canonicos regulares ſancti Salvatoris & ſancti Antonii eum bacolo procedanr in publicis ſupplicationibus canoniei regulares Charitatis, inde monachi ſancti Johannis de Judaica, ſancti Michaelis de Moriaoo, ſancti Mathiæ de Muriano, Montis-oliveti & Camaldulenſes ſimul, ut refert in vitis ducum Venetorum Marinus Sanutos apud Muratoriom [n]. *Non improbo decretum*, inquit Delphinus [o] ad diem XI. maji, *quo & vos cogamini publicis ſupplicationibus intereſſe, ut inſerviatur civitatis votis. Cedit enim tum ad decorem domus Dei, quo magis multiplici viſa fuerit circumamicta varietate, tum ad bonorem Camaldulenſis ordinis, & ipſius civitatis decus.* Contendentibus anno 1505. inter ſe regularibus congregationibus de loco ſuperiore, rogavir idem Delphinus [p] Antonium Lauretanum decem-virum, ne quidquam per ipſum decerneretur, quod monaſtico ordini, & præcipue Camalduleoſi præjudicaret. Alterum apud [q] Cl. Cornelium Senatus-conſultum formatum fuit hoc anno, ne monaſterium ſancti Jnhannis-baptiſtæ de Judaica deduceretur in commendam. M. CCCCC. II.

a *Ibid. ep. 6.*
b *Lib. XXVII. ep. 10. 13.*
c *Lib. XXVI. epp. 92. 94. 98.*
d *Lib. XXV. ep. 97.*
e *Lib. XXVII. ep. 6.*
f *Lib. XXVI. ep. 7.*
g *Ibid. ep. 75.*
h *Ibid. ep. 9. 58.*
i *Ibid. ep. 69.*
k *Ibid. ep. 89.*
l *Ibid. ep. 65.*
m *Ibid. ep. 47.*
n *T. XXII. col. 443.*
o *Lib. XXVI. ep. 7.*
p *Lib. XXX. ep. 96.*
q *Suppl.*

Ann. Chr. 1502.

die XVII. *auguſti Oratori noſtro in curia. Laborat in extremis prior monaſterii ſancti Johannis a Judaica hujus noſtræ urbis Venetiarum ordinis Camaldulenſis; & quoniam cupimus, quod locus ipſe remaneat penes fratres ſancti Michaelis & ſancti Mathiæ de Muriano, qui ſunt ejuſdem ordinis, nec intendimus, ut pacto ullo vadat in commendam, ſed in eo ſervetur & celebretur divinus cultus majori cura & diligentia, quam fuerit per elapſum, volumus, & cum ſenatu noſtro vobis jubemus, ut eſſe debeatis cum pontificia ſanctitate, cui noſtro nomine devote ſupplicetis, dignetur in præcipuam noſtram gratificationem dimittere locum prædictum ſancti Johannis a Judaica unitum monaſteriis præfatis ſancti Michaelis & ſancti Mathiæ, prout antea erat. Nam venerabiles illi fratres, qui ſunt probatæ & exemplaris vitæ & morum, ſolita eorum virtute incumbent cultui & ornamento prædictæ eccleſiæ & monaſterii, cum ſumma noſtra & totius civitatis ſatisfactione. In qua quidem re obtinenda nihil ſtudii & diligentiæ veſtræ omittetis, prout vos facturum minime ambigimus. Eritis etiam ſuper hoc negotio cum reverendiſſimo domino cardinale Senenſe protectore ordinis prædicti, cui per alligatas ſcribimus in opportuna forma.*

Monaſterium ſanctarum Catharinæ & Magdalenæ de Maſſaccio olim monialium, nunc vero erectum in prioratum, confertur a Lateranenſibus canonicis Benedicto Macci Camaldulenſi monacho.

Nicolaus de Sanctis de Fabriano ordinis Camaldulenſis, & vicarius ac procurator Fatii de Santorio Viterbini apoſtolicæ ſedis protonotarii & monaſteriorum Vallis-caſtri, ſancti Urbani & ſancti Blaſii ordinis Camaldulenſis perpetui commendatarii confert eccleſiam ſancti Salvatoris de Lanciano Franciſco Andreæ Cherubini de Fabriano monacho Camaldulenſi die XXX. junii pontificatus Alexandri papæ IV. anno X.

Ludovicus cardinalis Caputaquenſis archiepiſcopus Nicoſienſis abbas commendatarius ſanctæ Mariæ de Fullina & tituli ſanctæ Agathæ poſſeſſionem accipit hoc anno ejuſdem abbatiæ, inſtitutus abbas ejuſdem loci anno præterito die XIV. junii ab Alexandro VI. anno VIII. & confirmatus die IV. februarii hujus anni indictione V. a Leonardo Lauretano Venetiarum duce.

Ann. Chr. 1503.

IX. Alia ex ipſis excerpta.

OBIIT hoc anno Vitellotius [a] aliique magni viri cum eo; dux Valentinus properavit cum exercitu Senas, ſed vindicata in libertatem urbe, ſolutaque obſidione Romam verſus magnis itineribus contendit. Vacante prioratu ſancti Clementis de Arretio Delphinus jure ſuo ipſum ſuo cancellario obtulit, ſed [b] occupatum fuit ab Antonio de Monte gubernatore Flaminiæ. Coactus Petrus de Accoltis præcipitare potius quam ferre ſententiam in cauſa Carcerum, procuratoribus quoque cauſam ob defectum pecuniæ ſtrenue non defendentibus, lata fuit ſententia hoc anno [c] contra abbatem Carcerum, & adverſus monachos ad favorem cardinalis Grimani. Propoſita tum primum penſio cardinali, ut lis terminaretur, modo uniretur abbatia Carcerum congregationi ſancti Michaelis, ut in futurum periculo eximeretur. Unio ſiquidem [d] expetebatur a dominio Veneto, ſicut ipſe Delphinus teſtatur in epiſtola ad Antoninm Juſtinianum oratorem Venetum in curia, cui negotium commendavit ex Veneta urbe, ubi ſe receperat tum ad procurandam unionem, tum etiam ad ſtabiliendam concordiam in ordine, quam nonnihil labefactaverant patres novæ congregationis, qui prioris generalis jugum excutere moliebantur, & novo facto congregationi ſuæ ſancti Michaelis nomine, eremi Camaldulenſis nomen abolere tentabant. Quæ poſtrema res pacifice compoſita fuit, agen-

[a] *Lib. XXVII.* 30.
[b] *Ibid. ep.* 38. 63.
[c] *Ibid. ep.* 48.
[d] *Ibid. ep.* 68.

ANN. CHR. 1503.

agentibus in primis Romæ cardinale Senenſe, Venetiis Leonardo Lauretano duce, ſcilicet ut congregatio ſancti Michaelis denominaretur congregatio Camaldulenſis de Obſervantia; ut prior generalis, ſi intereſſe voluerit capitulo congregationis, foret præſidens, alioquin alius in præſidentem eligeretur; denique ut electus a congregatione vicarius confirmaretur a priore generali. Quod firmius ratum habitum fuit anno ſequenti.

Nominat quoque in epiſtolis hujus anni Delphinus Papinianum [a] doctorem Faventinum, cui concredita fuerat hoſpitalis cujuſdam in Faventia adminiſtratio; Thomam de Viarana [b], cui demandata vigilia ejus urbis. Hieronymum Veronenſem [c], & Johannem Aquilejenſem medicos lycæi Patavini, quos habere enixe petit pro Laurentio Petri-franciſci de Medicis cive Florentino a Lauretano duce Venetiarum. Memorat [d] Ugolini Verini expoſitionem ſacræ Scripturæ & præſertim Ezechielis prophetæ verſibus adornatam; Marcum-antonium Maurocenum [e] electum procuratorem divi Marci Venetiarum. Benedictum factum abbatem Claſſis [f] poſt Samuelem electum vicarium Carcerum; obitum [g] Johannis Poupet, ab Hannonia majoris eremi, viri haud vulgaris continentiæ & ſeveritatis, qui rigorem inſtituti eremitici diſtricte ſervavit; operam demum congregationis Venetæ [h] pro redimenda a commendatione abbatia Uranenſe.

a Lib. XXVII. ep. 22.
b Ibid. ep. 20.
c Ibid. ep. 61.
d Ibid. ep. 89.
e Lib. XXVIII. ep. 12.
f Lib. XXVII. ep. 64.
g Ibid. ep. 88.
h Ibid. ep. 60.

Prior Camalduli Foro-livii extra mœnia urbis, cum haberet annexum Camaldulo ſuo beneficium ſub titulo ſancti Salvatoris intra urbem, coactus fuerat tempore Hieronymi Riarii comitis illud amittere, diruto monaſterio hand invenuſto urbano, ut ibidem ædificaretur arx [i]. Comes ſive conſcientia ductus, ſive gratitudine aliud cœnobium Foro-livii contulerat eidem priori, quod per multos annos pacifice poſſeſſum fuit ab ordine Camaldulenſi. Ante biennium Cyprianus de Nummaiis civis Foro-livienſis & familiaris ducis Valentini ipſum occupaverat. Tandem ab Antonio de Monte locumtenente Flaminiæ delegata fuit cauſa duobus judicibus Faventinis. Petiit ergo Delphinus a cardinale Senenſe, ut duci Valentino commendaret hocce negotium, quatenus juſta ſententia, cognitis cauſæ meritis, fineretur ferri; alias alibi pateretur transferri judicium; ſcripſitque hac ſuper re eidem Valentino duci, & antianis Foro-livienſibus.

i Lib. XXVII ep. 55. & ſeqq.

X. Pii III. electio ad pontificatum & mors.

ATQUE hæc fuere poſtrema Franciſci Piccolominei cardinalis Senenſis pro ordine Camaldulenſi, cujus protectionem gerebat, beneficia & negotia; deceſſit enim hoc anno die decima-ſeptima auguſti Alexander VI. Romanus pontifex, & congregatis purpuratorum patrum comitiis triginta-ſeptem cardinalium ſuffragiis electus eſt in ejus locum die vigeſima-ſecunda ſeptembris idem Franciſcus, qui Pii III. nomen ſibi fecit, ut patrui ſui Pii II. memoriam excitaret. Nuncii gratiſſimi primus auctor fuit Delphino [k] Petrus Soderinus perpetuus vexillifer Florentinus. Gaudii & exultationis plenam epiſtolam electo pontifici dedit idem Delphinus, qui amicorum conſilio & literis perſuaſus ſtatim in animum ſuum induxit profectionem in Urbem ad ejus beatorum pedum oſcula. Sed dum differt iter ſuum, nondum expleto menſe ab electione nuntius triſtiſſimus affertur infirmitatis violentiæ ceſſiſſe, & occubuiſſe ſanctiſſimum Pium III. die ſancto Lucæ ſacra. Quanto animi mœrore & conſternatione caſum hunc exceperit Delphinus [l], teſtantur epiſtolæ plures, quas ſuper ejus obitu ſcripſit. Etiam Benincaſa monachus Camaldulenſis carmina confecit tum in electione, tum in morte ejuſdem Romani pontificis. Congregati denuo S. R. E. cardinales kalendis novembris in Pii locum ſuffecerunt Julianum cardinalem ſancti Petri ad Vincula appellatum in pontificatu Julium II. Is ſtatim viduato ordini Camaldulenſi in protectorem dedit Franciſcum Soderinum epiſcopum Vola-

k Lib. XXVII. epp. 95. 96.
l Lib. XXVIII. epp. 19. & ſeqq.

ANN. CHR. 1503.

a *Ibid. ep.* 29.

Volaterranum, qui hoc ipſo anno creatus fuerat cardinalis ab Alexandro VI. fratrem autem Petri vexilliferi Florentini. Etiam ad recens electum pontificem Julium literas dedit Delphious [a] gratias habens pro dato ordini protectore. In locum Juliani electi Romani pontificis ſuffectus fuit abbas commendatarius ſanctæ Crucis Fontis-avellanæ Franciſcus Remolinus S. R. E. cardinalis & antiſtes Surrentinus.

ANN. CHR. 1504.

XI.

Julii II. brevia pro Camaldulenſibus.

b §. *Brevia A.* 6. 3.

c *Lib. XXVIII. ep.* 69.

JULIUS II. Romanus pontifex [b] die XXVI. novembris anni præteriti pontificatus ſui anno primo pancis diebus proinde poſt ſuam electionem, mandaverat Petro Delphino priori generali Camaldulenſi, ut per concionatores ſui ordinis peteret a populis Chriſtianis auxilium pro apoſtolica ſede contra auſus Turcarum. Idipſum aliis literis datis hoc anno menſe martio iterum Delphino inculcavit [c]; Delphinus autem pontificis voluntatem ceteris prælatis manifeſtam fecit.

Septimo idus martii pontificatus primo commiſit idem pontifex præpoſito eccleſiæ Faventinæ & vicario epiſcopi Faventini cognitionem cauſæ inter Benedictum monachum Camaldulenſem rectorem eccleſiæ ſanctæ Trinitatis prope Faventiam, & inter priorem ſancti Jacobi ordinis Servorum intra Faventiam quoad aliquot terras.

XII.

Baſilius abbas S. Felicis vicariatu a Delphino ſpoliatus.

d *Ibid. ep.* 78.

CUM Baſilius abbas ſancti Felicis de Florentia, qui ad plures annos vicarius fuerat Delphini, & mirum in modum ab ipſo dilectus, locaſſet nuperrime abbatiam Poplenæ cuidam propinquo ſuo laico, ſuſtuliſſet inſuper codices dati & accepti e monaſterio Fontis-boni, demum obligaſſet armenta Camalduli theſaurario apoſtolico, nimium ſe Baſilii dexteritati & induſtriæ fidiſſe perſentiens Delphinus [d], eum a vicariatus officio removit, ſubſtituto in ejus locum Simone abbate ſancti Michaelis in Burgo Piſarum.

XIII.

Capitulum generale defectu libertatis diſſolutum.

e *Lib. XXIX. ep.* 7.

f *Ibid. ep.* 29.

g *Ibid. ep.* 48.

IDEM Delphinus hoc anno [e] ad feſtum Pentecoſtes indixit capitulum generale habendum in monaſterio Camalduli-Florenrini. Cum eo jam conveniſſent omnes prælati, repente diſſolutus eſt congreſſus, eo quod cardinalis Volaterranus protector ordinis miſiſſet duos ſacerdores, qui ejus nomine intereſſent capitulo. Id contra conſuetudinem libertatemque ordinis & privilegiorum ipſius uſurpari oſtendit ipſe, oſtenderunt alii prælati; quare cum adveniſſet ſcriba Florentini dominii præcipiens, ut vel ſacerdotes illi admitterentur, vel expectaretur adventus cardinalis, neque alibi interim in ditione Florentina haberentur comitia, viſum eſt Delphino ceteriſque præſtolandum adventum cardinalis, qui locum & tempus alterius congreſſus ſtabiliret. Factum fuiſſe hoc malignitate laicorum, qui aliquot Angelorum monachos contra Gabrielem electum legitimum priorem ſovebant, aſſerit idem Delphinus. Diſcordia hujus monaſterii interea [f] examinanda commiſſa fuit Ignatio abbati ſanctæ Mariæ de Floreotia viro integerrimo & prudentiſſimo, qui concione habita [g] cum multa eruditione ad cœnobitas ejus monaſterii non permiſit canonicos illos ſeculares presbyteros viſitationi monaſterii intereſſe, donec monachos ad concordiam revocavit, probans unionem monaſteriorum novæ Venetæ congregationi unicum eſſe illorum conſervandorum & reformandorum remedium. Sed de ea unione aono ſequenti.

XIV.

Conventiones cum card. Grimano pro abbatia Carcerum.

g *Ibid. ep.* 30.

TERTIA ſententia lata fuit hoc anno [h] Romæ in cauſa monaſterii ſanctæ Mariæ de Carceribus ad favorem cardinalis Grimani. Poſt eam cum interceſſiſſet cardinalis Volaterranus, ut finem tandem daret hujuſmodi liti, reſpondit Grimaous ſe ipſius cardinalis & religionis gratia eſſe operam daturum, ut in cœnobio Carcerum religioſe viveretur, ac ordinaturum, ut

ANN. CHR. 1504.

ut conveniens menſa pro monachis a menſa abbatis ſepararetur. Iterum igitur Venetias ſe contulit Delphinus [a], cui pollicitus fuit omnis favor a duce & a ſenatu Veneto pro conſervando monaſterio congregationi Venetæ; ex Venetiis autem convolavit in Urbem [b], viſitaturus pontificem ceteroſque cardinales; Romæ autem remoratus diutius a cardinale Grimano, aliqua cum ipſo egit affirmans, quod ſi alia ſibi incumberent negotia ordinis, illud Carcerum non eſſet minime contemnendum, tum etiam ibidem promovit bullam unionis monaſteriorum. Coram Julio II. orationem quoque habuit in commendationem ordinis Camaldulenſis. Hanc menſæ diviſionem propoſuit etiam cardinalis Grimanus in epiſtola ab ipſo die prima julii hujus anni ſcripta ad Leonardum Lauretanum Venetorum ducem, ad inſtar abbatiæ ſancti Zenonis Veronæ, ex qua menſam pro monachis aſſignaverat Gregorius Gorrarius protonotarius apoſtolicus, abbatiæ ſancti Thomæ de Torcello, cujus redditus biſariam diviſerat Hieronymus Triviſanus abbas, abbatiæ Cerreti & aliarum. Inſuper propoſuit loco monachorum revocandos canonicos regulares ſancti Auguſtini in abbatiam Carcerum, quibus pollicetur ſe bibliothecam ſuam legaturum, quam inter Italicas primum llocum tenere aſſerit; id tamen ſe non acturum, niſi Senatu Veneto annuente. Res tamen ſequentibus annis fuere compoſitæ; & monaſterium Carcerum ceſſit congregationi Camaldulenſi, bibliothecam autem ſuam opulentiſſimam legavit cardinalis canonicis regularibus ſancti Antonii Venetiarum; aliqui tamen codices ad noſtram ſancti Michaelis pervenere.

a Ibid. ep. 55.
b Ibid. ep. 91.

Cardinalis Johannes Mediceus menſe novembri [c] reſignavit abbatiam Montis-caſini in favorem congregationis ſanctæ Juſtinæ, reſervata ſibi penſione quatuor millium aureorum nummorum. In literis apoſtolicis unionis legebatur, quod congregatio ſanctæ Juſtinæ unita eſt monaſterio Montis-caſini tamquam membrum ſuo capiti, & quod impoſterum extincta nomenclatura ſanctæ Juſtinæ appellanda foret congregatio Caſinenſis; ex quo deducit Delphinus ſcribens Bonaventuræ abbati ſancti Michaelis de Muriano etiam Venetam Camaldulenſem ſancti Michaelis congregationem, relicto nomine recens ſibi facto ſancti Michaelis, exinde appellandam fore ſacræ eremi Camaldulenſis.

c Lib. XXX. ep. 1.

XV. Johannis Nicolini archiep. obitus.

Obiit hoc anno Johannes Nicolinus archiepiſcopus & abbas commendatarius ſanctæ Mariæ de Agnano Arretinæ diœceſis. Extat ejus ſepulcrale elogium in eccleſia ſancti Gregorii de Urbe. *Johanni Nicolino Othonis filio, qui ob præclaram excellentemque doctrinam a Sixto* IV. *& Julio* II. *pontificibus maximis, regique Ferdinando Arragonio charus, primo Amalphitanus archiepiſcopus, deinde epiſcopus Virdunenſis, poſtremo Athenarum eccleſiæ archiepiſcopus præclarum bonitatis ſuæ ſpecimen dedit. Obiit anno ſalutis* M. DIV. *ætatis ſuæ* LVI. *Johannes Angeli cardinalis Nicolini filius apud Sixtum* V. *pont. max. Ferdinandi Ethruriæ magni ducis orator gentili ſuo memoriæ cauſa poſuit anno* M. D. LXXXX.

ANN. CHR. 1505.

XVI. Favores Venetorum pro monachis S. Michaelis in cauſa Carcerum.

Excessit e vita hoc anno die III. aprilis in urbe Patavina Dominicus Boldù abbas ſanctæ Mariæ de Carceribus, contra quem ad favorem cardinalis Grimani latæ fuerant tres ſententiæ. Admoniti [d] quamprimum patres congregationis Venetæ ſancti Michaelis, ſequenti die Patavium ſe contulerunt, atque inde ad monaſterium Carcerum, ubi excepti a conventu monachorum, quoniam præſertim muniti favore dominii Veneti advenerant, poſſeſſionem monaſterii ingreſſi ſunt, defenſuri vigore privilegiorum ſuorum libertatem loci, ac reformaturi in eo regularem vitam. Ea

d Lib. XXX. ep. 73.

de

Ann. Chr. 1505.

de cauſa [a] etiam celebrato capitulo generali apud Claſſem Ravennæ Delphinus Venetias petiit, tum præſentia ſua conſulturus rebus congregationis, tum impediturus, quominus hæreditare nepotes abbatis defuncti introirent in beneficia dicti loci, vel propinqui cardinalis Grimani deturbarent a poſſeſſione monachos ſancti Michaelis. Auditus eſt [b] Delphinus per horas fere tres a dominio, idque pleno collegio, rejecta re ad Senatum; non enim præjudicium afferre poterant congregationi, quæ privilegiis Sixti IV. & Innocentii VIII. nitebatur, tres ſententiæ latæ non contra ipſam, ſed contra familiam Boldoniam. Mirabantur porro Veneti [c] patricii non potuiſſe cardinalem delinici honeſta oblatione, nam ad redimendam vexationem litium, obrulerat eidem cardinali præfata congregatio non minimam reddituum monaſterii portionem, retento tantummodo monaſterii titulo. Latum fuit itaque ad favorem congregationis honorificum ſenatus decretum [d]. Cum enim quidam de patriciis ex iis, qui rebus præerant, favens parti cardinalis Grimani, petiiſſet a Senatu, ut daretur cardinali poſſeſſio libera abbatiæ, quatuor tantum ſuffragiis ejus ſententia comprobata eſt. Fruſtrato eo ſua opinione, iterum per ſeptem alios ſenatores ad patres relatum eſt, ut daretur cardinali poſſeſſio cum fidejuſſione reſtituendorum fructuum, ſi monachi extitiſſent victores litis; demum duo de collegio ſingulari gravitate & conſtantia præditi loquentes in ſenatu expoſuerunt, ut monachi in abbatiæ poſſeſſionem conſervati litem in Romana curia proſequerentur, ſequeſtratis interea fructibus apud tertium aliquem pro ipſius dominii arbitrio, quorum noviſſima petitio in conſultationem deducta juſtior tandem judicata eſt, & a quatuor & ſeptuaginta ſuffragatoribus magno amicorum gaudio comprobata fuit atque laudata. Miſſi itaque in urbem novi litis geſtores, quos Delphinus cardinalibus Volaterrano, Gurgenſi, Mediceo & ſancti Georgii, ac Antonio de Monte auditori cameræ apoſtolicæ commendatos fecit. Subdimus breve Julii II. ad Leonardum Lauretanum Venetorum ducem, ne foveret monachos, ſed potius cardinalem Grimanum immitteret in poſſeſſionem dictæ abbatiæ.

Dilecto filio noſtro nobili viro Leonardo Lauretano duci Venetorum.

Dilecte fili noſter ſalutem. Commendavimus ſuperioribus diebus nobilitati tuæ per alias noſtras literas in forma brevis dilectum filium noſtrum Dominicum tituli ſancti Marci presbyterum cardinalem de Grimanis, ut etiam efficaciter dilecto filio Antonio Juſtiniano, & iis, qui nuper ad præſtandam obedientiam venerunt oratoribus tuis, noſtro nomine ſcribendi & referendi commiſimus pro conſequenda poſſeſſione monaſterii beatæ Mariæ ad Carceres, quod juſtitia mediante contra & adverſus quemdam Dominicum Boldù ejus adverſarium intruſum obtinuit, continuatis & conformibus ſententiis definitive, qui, ut accepimus, ab humanis diſceſſit, & nihilominus dicta poſſeſſio nec intuitu juſtitiæ, nec noſtra cauſa eidem Dominico cardinali data fuit. Nunc vero audita morte præfati Dominici intruſi, ut nobis relatum eſt, dilecti filii congregatio & fratres ſancti Michaelis de Muriano, aſſerentes dictum monaſterium ad ſe pertinere, auſu temerario & propria auctoritate nullum reſpectum habentes ad juſtitiam præfati Dominici cardinalis, neque ad noſtrum & hujus ſanctæ ſedis honorem, violando libertatem eccleſiaſticam in contemptum clavium, non ſolum apud te impediverunt, quominus cardinalis ipſe præfatam poſſeſſionem conſequeretur, verum pro ſe monaſterium ipſum violenter acceperunt. Quod ut nobis magnopere diſplicuit, ita contra eos juſtitia mediante procedi mandabimus, nec unquam deſiſtemus, donec ſui erroris condignas pœnas dederint, ita ut ceteris erunt exemplo. Quare nobilitatem tuam hortamur in Domino, & ex corde requirimus,

[a] Ibid. ep. 77.
[b] Ibid. ep. 81.
[c] Ibid. ep. 53.
[d] Ibid. ep. 97. 98.

rimus, ne quotidie iſti multiplicentur errores in dedecus Romanæ eccleſiæ & noſtrum, ut juſtitiam cardinalis prædicti tamdiu jacere non patiatur; cum virtus ejus & fides ſingularie, quam habet in te, & rempublicam iſtam tuam, longe majora mereantur, cui nos in iis, quæ juſta ſunt, deeſſe non poſſumus tum ex debito paſtoralis officii, tum quia ſingulari & paterno amore ipſum proſequimur pluribus de cauſis, nobilitati tuæ & ſenatui bene notis. Quare nobilitatem tuam inſtantiſſimie pro hujuſmodi poſſeſſione requirimus, ne res iſta, quæ nobis propter multa maxime cordi eſt amplius in longum differatur. Datum &c.

Menſe aprili celebratum eſt, ut mox diximus, capitulum generale ordinis in abbatia Claſſenſi [a], in quo præ ceteris ſtatutum ſuit decretum de uniendis & recipiendis in congregationem monaſteriis, ne deinceps paterent tot commendationibus, quibus interrumpebatur monaſtica obſervatio. Ipſorum unio potiſſimum contigit annis immediate ſequentibus, licet tum pontifex Julius, tum ii, qui ejuſmodi rebus præerant, multas proponerent difficultates ad impetrationem privilegii.

Deceſſit præſenti anno in monaſterio ſancti Michaelis de Muriano Bonaventura Veronenſis plenus dierum & ſere octuagenarius, qui in religione vixerat ultra annos ſexaginta ab adoleſcentia ſua, partem vitæ ſuæ exegerat in Angelorum Florentiæ monaſterio, partem ab anno 1481. abbatis onus ſuſtinuerat in dicto ſancti Michaelis cœnobio, vel congregationis vicarius ſuerat. *Utrobique fuit fidelis ſuo ordini, & ſicut juris pontificii fuit peritus ac ſtudioſus, ita ſemper jura ordinis legitime tueri contendit; regularem diſtrictionem ad ultimum uſque ſervavit*, ut ſcribit Delphinus ad Benedictum de Mandello monachum ſancti Michaelis [b]. Celeberrimum in lege canonica doctorem appellat in Balneis Calderianis Ventura Minardus eumdem Bonaventuram.

Antonius de Monte ex auditore Rotæ ſacri palatii & cameræ apoſtolicæ factus epiſcopus Caſtellanus [c], obtinuerat abbatiam ſancti Clementis de Aretio, & neque precibus, neque juribus Delphini cedere aliquatenus voluerat; hoc itaque anno nepotem ſuum induxit, ut Camaldulenſi habitu indueretur, ad hoc ut poſt brevem tirocinii terminum abbas evaderet ejuſdem monaſterii, cui monaſticam togam dedit idem Delphinus.

In epiſtola ad Ugolinum Verinum memorat idem Delphinus [d] annonæ caritatem, qua preſſa fuit atque afflicta hoc anno, ut de remotioribus regionibus taceat, Italia. *Nuſquam ſane*, inquit, *poſt hominum memoriam tanta ſæviit clades, tanta macie, ut de mortuis taceam, mortales confecit fames, adeo ut Ægyptiacam illam nobis retulerit*. Meminit etiam obitus Lucæ Valareſſi patritii Veneti, qui domum ſibi ceperat ædificare apud ſanctum Michaelem de Muriano. Univit hoc anno Delphinus monaſterium ſanctæ Mariæ de Petra-ficta cum cœnobio ſancti Benedicti extra muros Florentiæ. Abbas Anglarienſis contrariam ſententiam retulit in curia Romana potentia cardinalis de Fliſco commendatarii ejuſdem abbatiæ.

Baptiſta de Canonicis Bononienſis decretorum doctor & epiſcopus Faventinus conceſſit facultatem hominibus Burgi portæ pontis Faventiæ erigendi confratriam ad honorem ſanctorum Sebaſtiani & Rocchi in eccleſia ſanctiſſimæ Trinitatis ejuſdem burgi. Datum Bononiæ in domibus ſanctorum Naboris & Felicis ſuæ reſidentiæ die XXVI. februarii M. D. V. pontificatus Julii II. anno ſecundo.

XVII. Benedicti abbatis S. Gregorii de Urbe obitus.

In necrologio Mont-olivetenſi ſub hoc anno legitur: „ Obiit venerabilis pater frater Benedictus de Senis abbas ſancti Gregorii de Urbe, „ & ſuit præceptor ſancti Spiritus de Roma, & ſuit frater ordinis noſtri.

[a] *Ibid. ep.* 77.

[b] *Inter edit. Lib. VIII. ep.* 33.

[c] *Ibid. ep.* 30.

[d] *Ibid. ep.* 23.

Ann. Chr. 1505.

„ ſtri. “ In alio vetuſto libro bibliothecæ Montis-oliveti habetur; „ Librum iſtum donavit huic monaſterio de Cluſuris R. P. F. Benedictus „ de Senis, dum eſſet prior ſanctæ Annæ anno Domini 1497. in quo „ etiam anno electus fuit per ſanctiſſimum dominum noſtrum Alexandrum „ pontificem maximum in commendatorem ſancti Spiritus de Urbe. “ Hæc apud Lancellotum [a]. In codice Claſſenſi, cui titulus eſt: *Aliquot Olivetanorum moribus aut muneribus illuſtrium monumenta* legitur: Benedictus „ Senenſis grandævus ad religionem Olivetanorum accitus M. CCCC. LXXXII. „ in Urbe ſancti Gregorii monaſterii abbas, ac ſancti Spiritus xenodochii „ præceptor enituit ab anno M. CCCC. XCVII. ad annum M. D. V. ſub Alexandro VI. Pio III. Julio II. ſummis pontificibus. “

[a] Pag. 58.

XVIII. Fundatio parthenonis in oppido S. Archangeli in Æmilia.

In territorio Ariminenſi in oppido Sancti-Archangeli fundatur hoc anno aſceterium monialium Camaldulenſium ſub invocatione ſanctarum Catharinæ & Barbaræ, ut colligitur ex quodam libello ſororis Catharinæ Florentinæ abbatiſſæ parthenonis ſanctæ Catharinæ de Cæſena, quæ refert anno 1505. die XX junii ſub inſtituto & regula ſancti patris Benedicti ſororem Obedientiam Ariminenſem monialem ſanctæ Catharinæ de Cæſena cum duabus ſociis incepiſſe hoc anno ædificationem ejuſdem monaſterii ſuper domum relictam a dicta Sancti-Archangeli communitate. Porro utriuſque loci ſanctimoniales præter regulam ſancti Benedicti inſtitutum Camaldulenſe profitebantur.

Julius II. Romanus pontifex Ludovico Puteolano canonico Aquilejenſi ad petitionem Dominici Grimani cardinalis abbatis commendatarii ſanctæ Mariæ de Carceribus & de Roſacio mandat recuperationem bonorum mobilium & immobilium dictorum monaſteriorum anno M. D. V. XII. kalendas novembris, pontificatus ſui anno ſecundo, ex exemplis ejuſdem monaſterii Carcerum.

Idem XVII. kalendas januarii pontificatus ſui anno III. prioratum ſancti Pauli de Cæſena per ceſſionem Bartholomæi Cupini, & ad preces Samuelis abbatis Claſſenſis adjunxit monaſterio ſancti Apollinaris de Claſſe Ravennæ. Pendebat prioratus ſancti Pauli a prioratu ſanctæ Mariæ de Vincareto.

Inter ceteros eximios viros, quos cardinalitia purpura donavit hoc anno die prima decembris Julius II. recenſetur Fatius Sanctorius Viterbienſis, ejus, dum in minoribus eſſet, pædagogus, epiſcopus deinde Cæſenas, & cameræ apoſtolicæ datarius. Ipſi gratulatur initio anni ſequentis Delphinus [b] eo vel maxime, quod cum eſſet Fatius abbas commendatarius Vallis-caſtri & monaſteriorum unitorum, cura, ſtudio, religione & pietate ſanctiſſimi patris Romualdi reliquias & oſſa in commendato ſibi beneficio quieſcentia, & honorifice recondita fuerit proſecutus.

[b] Lib. VIII. ep. 38.

Ann. Chr. 1506.

XIX. Unio monaſteriorum congregationi Venetæ S. Michaelis.

Julius II. Romanus pontifex per liberam reſignationem Vincentii Novelli de Catharo, qui erat prior cœnobii ſancti Viti de Vicetia, quique monaſterium iſtud dimiſit opera utens Africani Severoli procuratoris ſui, univit dictum prioratum congregationi Venetæ ſancti Michaelis de Muriano idibus februarii pontificatus ſui anno III. Vigeſima-octava aprilis idem præſtitit quoad monaſterium ſanctæ Mariæ-angelorum de Florentia reſignatum a Bartholomæo Morſio priore, opera Andreæ de Cremona monachi congregationis Caſinenſis deputati ab Ignatio abbate ſanctæ Mariæ de Florentia, ejus procuratoris.

XX. Literæ contra monachos pro card. Grimano in cauſa Carcerum.

Cum adhuc proſequeretur Venetum dominium tutari cauſam monaſterii ſanctæ Mariæ de Carceribus pro congregatione Veneta ſancti Michaelis,

lis, ſequentes Leonardo Lauretano duci Venetiarum hoc anno ſcripſerunt literas die octava junii S. R. E. cardinales epiſcopi, presbyteri, diaconi. ANN. CHR. 1506.

Dudum ſcripſimus excellentiæ veſtræ, illam affectuaſe rogantes, ut ob Dei, & ſanctæ ſedis apoſtolicæ & bujus ſacri collegii noſtri reverentiam dara velletis reverendiſſimo cardinali Grimana confratri noſtro poſſeſſionem monaſterii ſui beatæ Mariæ ad Carceres ſibi per tot definitivas & conformes ſententias adjudicati, & deſuper executoriales decretæ, quibus, ſi non paruerint infra terminum nuper congregationi de Muriano per dominos de Rota aſſignatum, publicabuntur excommunicati, quod dolenter minime factum audivimus, impedientibus adbuc quibuſdam fratribus, qui non contenti de falſitate prius commiſſa in Romana curia adjudicata, pro qua aliqui ex eis confeſſi & convicti privati fuerunt ſuis beneficiis, damnati ad perpetuas carceres, & ad infamem mitram, adbuc quærunt dictum monaſterium indebite detinenda moleſtare, turbare & inquietare aſſecutionem poſſeſſionis illius, quo minus idem reverendiſſimus daminus confrater noſter illud aſſequi poſſit, in nibilo libertati eccleſiaſticæ parendo; cui ipſi adea ſubjecti & alligati ſunt, ut ſine ea abſque animarum ipſorum maximo detrimento & præjudicio minime vivere poſſent. Quare excellentiam veſtram enixe rogamus, ut rejectis iſtis poſſeſſianem præfato reverendiſſimo domino confratri noſtro, vel ejus procuratoribus liberam & expeditam dare mandet, cum ex veſtris ſit natus ſanguinibus, & illi veſtræ reipublicæ tantum afficiatur, quantum dici excogitarique poſſit, ut pluries ipſi vidimus & audivimus. Quod profecto cedet ad laudem Dei, gloriam & bonorem celſitudinis veſtræ, & illius ſereniſſimæ & juſtiſſimæ reipublicæ, nobis omnibus ad ſingularem complacentiam, qui pares vices, ubi dabitur occaſio, reddituri ſumus. Valeat felix excellentia veſtra, ad cujus beneplacita nos offerimus. Datum Romæ ſub ſigillo noſtrorum trium in ordine priorum die octava junii M. D. VI.

Adhuc perſeverante favore dominii Veneti erga monachos Camaldulenſes, & poſſeſſione abbatiæ minime tradita cardinali Grimano, iterum poſt aliquot dies iidem cardinales ſcripſerunt eidem duci literas tenoris ſequentis.

Magna ducti ſumus admiratiane, cum acceperimus poſſeſſionem monaſterii beatæ Mariæ ad Carceres non ſolum fuiſſe non datam reverendiſſimo cardinali ſancti Marci confratri naſtro obſervandiſſimo, qui ſuper eo amnes conformes ſententias & literas executoriales obtinuit, ac illas, ut decuit, adverſario & ejus camplici ardine juris ſervato, intimari fecit, quad per plura brevia Sanctiſſimi domini noſtri ad celſitudinem veſtram & dominum Tiburtinum ejus apud vos nuncium efficaciter commendavit; verum a congregationa & fratribus ſancti Michaelis de Muriano, quibus etiam dictæ executoriales intimatæ fuerunt, qui paulo ante apud celſitudinem veſtram eidem reverendiſſimo cardinali contradicentes poſſeſſionem impedivere temerarie, ut accepimus, ſublatam, & nobis inſciis rectam, dicentibus dictum monaſterium ad ſe & congregationem prædictam ſpectare & pertinere, in contemptum juſtitiæ ſanctæ apoſtalicæ ſedis, ſanctiſſimi domini noſtri, & bujus noſtri ſacri collegii, ſibi ipſis jus dicentibus. Sed longe magis miraremur, ſi cognoſceremus per ſublimitatem veſtram & ſereniſſimum iſtum ſenatum, qui pra ſua ſolita juſtitia conſuevit cuique bono favere, toleratum & permiſſum fuiſſet, ut unus reverendiſſimus cardinalis natus intra viſcera veſtri ſenatus de republica iſta veſtra aptime meritus ita male tractaretur a viris excommunicatis, ſanctæ Romanæ eccleſiæ rebellibus, cum nullas timeant cenſuras, & contra ejus libertatem omni ſemota verecundia, Dei

Ann. Chr. 1506. *timore & reverentia obſtinati veniant & perverſi. Quare per viſcera miſericordiæ D. N. J. C. per veſtram fidem ac reverentiam, quam ſanctæ ſedi apoſtolicæ & catholicæ geritis, celſitudinem veſtram rogamus, ut præfato reverendiſſimo eardinali confratri noſtro abſque ulla ulteriori dilatione ſuum monaſterium dari mandet, amoto exinde quolibet illicito detentore. In quo Deo in primis, conſcientiæ & honori iſtius illuſtriſſimi dominii plurimum erit ſatisfactum, & nos a.' ſingularem habebimus complacentiam, eique immortabiliter tenebimur. Dat. m* &c.

Sed jam parabatur locus concordiæ, ut liquet ex ſequentibus literis Romani pontificis ſub hoc ipſo anno.

Dilecto filio nobili viro Leonardo Lauretano duci Venetiarum Julius papa II. *Dilecte fili ſalutem.*

Nuper dilectus filius Dominicus Piſanus orator tuus nobis tuo & iſtius ſenatus nomine expoſuit, quantopere cupias differentiam, quæ eſt inter dilectum filium noſtrum Dominicum eardinalem ſancti Marci, & dilectos filios congregationem & fratres ſancti Michaelis de Muriano ordinis Camaldulenſis de & ſuper monaſterio beatæ Mariæ ad Carceres Paduanæ diœceſis ejuſdem ordinis ſedari, eique finem imponi, & magna cum inſtantia ſupplicavit, ut huic rei benedictionem apponeremus apoſtolicam, eamque ad finem reduci, fratreſque ipſos a vinculo excommunicationis, quo irretiti ſunt propter eorum inobedientiam, abſolvi mandaremus. Cui reſpondimus nil velle in hujuſmodi agere, niſi prius cardinalem ipſum, de cujus intereſſe agitur, alloqueremur, a quo bene informati poſſemus conſultius. quid agendum ſit, delibcrare, ut nobilitati tuæ rem gratam faceremus, & propterea rem in adventum ipſius cardinalis diſtulimus, qui re intellecta non ſolum annuit velle facere, quod cupis, verum etiam apud nos vehementer inſtetit, ut concordiam inter nos initam de benignitate apoſtolica confirmare dignaremur, aſſerens nil unquam magis cupiviſſe, quam nobis omnibus etiam in longe majoribus ſatisfacere, & nos, qui nobilitatem tuam & ſenatum iſtum tuum amamus, & cardinalem ipſum propter ejus grandia merita, & virtutes ſummo proſequimur amore, concordiam inter ipſas partes jamdudum initam, demptis aliquibus cum præjudicio etiam ipſius cardinalis confirmavimus & approbavimus, fratreſque ipſos per præſentes abſolvimus, & abſolutos eſſe decernimus, ſi & in quantum concordiam per nos confirmatam in omnibus & per omnia obſervaverint, et mandatis noſtris paruerint, et non aliter. Nolumus autem in hac materia procedere, ut fratres ipſi per literas nobilitatis tuæ deſiderare videntur, videlicet ut ab auditorio noſtra Rotæ primo audiantur, antequam cardinali ipſi poſſeſſio dicti monaſterii detur, vel quod ſtetur cuidam, ut aſſerunt, modificationi per venerabilem fratrem noſtrum Johannem-antonium epiſcopum Tuſculanum cardinalem Alexandrinum factæ, ex quo dictus cardinalis ſancti Marci ultimam et definitivam ſententiam ſuper poſſeſſorio contra dictos fratres et congregationem reportavit, et executoriales omneſque cenſuras contra ipſos obtinuit, et juſtitia mediante non potuit in hoc impediri, non obſtante quacumque contradictione dictorum fratrum, qui non ſolum auditi fuerunt, ſed et omnia jura ſua in meritis cauſæ coram auditorio noſtro Rotæ prius porrexerunt, qui tamen iis non obſtantibus intruſi permanent in inobedientia mandatorum apoſtolicorum, qua ſtante jura non permittunt, quod audiantur, niſi parito judicato, nec ſedes apoſtolica aliter facere conſuevit, ne inobedientes gratiam et præmium reportare videantur, cum potius omni ſint pœna & ſupplicio digni. Quo vero ad modificationem præfatam etiam procedere noluimus, quia dictus cardinalis illam non fecit ex mandato et commiſſione

noſtra,

noſtræ, et ſedis apoſtolicæ, ſed per modum conſilii fortaſſe requiſitus, non interveniente etiam conſenſu præfati cardinalis ſancti Marci, de cujus intereſſe agitur. Reſtat ergo, ut cardinalis ipſe poſſeſſionem ſui monaſterii, ut juris eſt, aſſequatur, quam ut ſibi dari mandes, vehementer hortamur; facies enim, ultra quod juſtum eſt, rem nobis ſupra modum gratam. Datum &c.

Ann. Chr. 1506.

Ex Eugubio quoque die XXII. ſeptembris cardinalis Grimanus eidem Lauretano duci ſcripſit ſe Peruſii alloquutum fuiſſe Romanum pontificem, & ab eo petiiſſe non ſolum abſolutionem Murianenſium monachorum, ſed etiam compoſitionem in cauſa ejuſdem abbatiæ. Romanus autem pontifex ex Imola die XXX. octobris anni M. D. VI. pontificatus ſui anno III. ſequentes dedit literas Petro Delphino priori generali, & vicario, prælatis & monachis congregationis ſancti Michaelis.

Julius papa II. *Dilecti filii ſalutem et apoſtolicam benedictionem. Cum dilectus filius noſter Dominicus tituli ſancti Marci presbyter cardinalis Grimanus nuncupatus, qui contra abbatem et conventum monaſterii beatæ Mariæ ad Carceres Paduanæ diœceſis congregationis ſancti Michaelis de Muriano Torcellanæ diœceſis in Romana curia litigando tres definitivas conformes ſententias pro ſe reportavit, literis executorialibus deſuper decretis, et deinde ob comparitionem dictarum ſententiarum et literarum non ſolum abbatem, monachos et conventum ejus monaſterii beatæ Mariæ, ſed etiam vos præſidentem, definitores, prælatos et monachos congregationis prædictæ excommunicari, interdici, declarari, aggravari fecit, jam ſuper dicto monaſterio concordaverit, nobiſque ſupplicaverit, ut vobis et aliis dictæ congregationis de abſolutionis beneficio providere velimus; Nos dicti cardinalis et veſtris ſuper hoc ſupplicationibus annuentes, ac pacem conſcientiæ ſalutemque animarum veſtrarum deſiderantes, dicti cardinalis et veſtris ſupplicationibus inclinati, tam vos, quam abbatem et conventum ſanctæ Mariæ prædictæ, nec non præſidentem, definitores, prælatos et monachos congregationis prædictæ ab omnibus et ſingulis eccleſiaſticis cenſuris et pœnis, quibus præfata occaſione eſtis illigati, præſentium tenore apoſtolica auctoritate abſolvimus, ac cum particularibus perſonis congregationis prædictæ, quæ hujuſmodi irretitæ cenſuris Miſſas et alia divina officia, non tamen in contemptum clavium, celebrarunt, aut illis ſe immiſcuerunt, ſuper irregularitate, quam propterea contraxerunt, diſpenſamus, omnem irregularitatis et infamiæ maculam ſive notam per eos contractam penitus abolentes, præmiſſis conſtitutionibus et ordinationibus apoſtolicis ceteriſque in contrarium facientibus non obſtantibus quibuſcumque. Volumus tamen, quod loco ſalutaris pœnitentiæ omnibus monachis antedictis injungatis, ut totum pſalmiſtam quinquies legere, et pro exaltatione catholicæ fidei, unitateque ſanctæ Romanæ eccleſiæ orare teneantur. Hortamurque vos caritate paterna, ut hujuſmodi cenſuras, quæ animam poſſunt occidere, et vos impoſterum diligentiſſime vitetis, et ab aliis vobis ſubjectis religioſis evitare faciatis. Datum* &c. Menſe tamen februario ſequentis anni dumtaxat efformata fuit Juliana compoſitionis bulla.

XXI. Fundatio parthenonis S. Trinitatis prope Faventiam.

Antiani civitatis Faventiæ fidem faciunt omnibus Benedictum Muſtulum priorem ſanctæ Trinitatis extra Faventiam deſtinatum fuiſſe a capitulo Lateranenſis eccleſiæ ad reformandum dictum locum olim domicilium monialium Humiliatarum, introductione ſanctimonialium Camaldulenſium. Datum Faventiæ in audientia die prima marti M. D. VI. Aſſumptis ſiquidem tribus monialibus & una novitia ex parthenone ſanctæ Luciæ Faventiæ Ciſtercienſis ordinis, aſſenſum præbente eodem capitulo Lateranenſe per Georgium Sarſinatem epiſcopum vicarium Johannis ſanctæ

Mariæ

Mariæ de Aquiro diaconi cardinalis de Columna archipresbyteri, eas ad ſanctæ Trinitatis eccleſiam duxit ad erigendum novum Camaldulenſium monialium aſceterium, renuntiata in primam abbatiſſam Magdalena de Martellis. Dubitavit poſtea Benedictus ſe excommunicationis pœnam incurriſſe, Ciſtercienſes moniales transferendo de loco in locum; petiit proinde ab apoſtolica ſede abſolutionem a cenſuris & ab irregularitate, quam ei conceſſit epiſcopus Milopotamenſis reſidens in Romana curia delegatus a Ludovico tituli ſancti Marcelli presbytero cardinale majori pœnitentiario VI. kalendas aprilis hujus anni, ſimulque monialibus, quæ de monaſterio Ciſtercienſi tranſierant ad illud ſanctæ Trinitatis. Alias moniales ſancti Pariſii de Tarviſio nominat Delphinus ad diem XXVII. decembris hujus anni regularis vitæ obſervantiſſimas, & civitatis illius præcipuum decus, quibus orat cardinalem Volaterranum, ut a pontifice vivæ vocis oraculo venia generalis ſemel in vita & in morte confeſſis indulgeatur.

ANN. CHR. 1506.

Die XVI. octobris Paulus quondam Nicolai de Fredericis legum doctor & civis Opiterginus motus devotione & amore Dei Heliæ & Antonio monachis eremitis ordinis Camaldulenſis donat annuam contributionem extrahendam ex terris in loco Lutrana & Rivata, ut ſuſtentari valerent ipſi eorumque ſucceſſores in loco ſancti Benedicti de Fileto diœceſis Cenetenſis jurisdictionis Coneglani; manu Hieronymi Manzoni quondam Guarini de Padua; ex tabulario Fontis-boni [a].

a §. *Donatio* 1. *A.* 6. 12.

XXII. Indulgentiæ conceſſæ monaſt. S. Mathiæ de Muriano.

TRIGESIMA-PRIMA decembris pontificatus Julii papæ II. anno IV. ex Bononia Oliverius Oſtienſis, Dominicus tituli ſancti Marci, Johannes Stephanus tituli ſanctorum Sergii & Bacchi, Nicolaus ſanctæ Luciæ de Septemſoliis, Ludovicus ſancti Marcelli, Petrus ſanctæ Sabinæ, Hadrianus ſancti Chryſogoni, Gabriel ſanctæ Agathæ, Franciſcus ſanctæ Cæciliæ, Fridericus ſancti Theodori, Johannes ſanctæ Mariæ in Domnica, Julianus ſancti Angeli, Ludovicus ſanctæ Mariæ in Coſmedin, Amaneus ſancti Nicolai in Carcere Tulliano, Carolus ſanctorum Viti & Modeſti in Macello cardinales epiſcopi, presbyteri & diaconi ad preces Antonii de Zonio monachi monaſterii ſancti Mathiæ de Muriano indulgentias elargiuntur viſitantibus dictam eccleſiam diebus Annuntiationis beatæ Mariæ, ſancti Petri, ſancti Johannis, ſancti Romualdi, ſancti Mathiæ, & dedicationis ejuſdem eccleſiæ.

XXIII. De Paulo Suriano monacho ejuſdem loci.

IN eodem monaſterio nomen dederat ſuperiori anno Paulus Surianus Ariminenſis triginta-ſeptem annos natus, qui antequam profeſſionem hoc anno emitteret, teſtamentum ſuum condidit, quo eidem loco plura bona ſua annualiter reliquit, ac plures libros. Is in baptiſmate Hieronymi nomine donatus filius ſpectabilis & eximii artium & medicinæ doctoris magiſtri Jacobi Suriano de Arimino, & frater magiſtri Johannis, ediderat anno 1503. typis Bernardini Benalii de Bergomo Raſim cum operibus Iſaac in Medicina, & ducenta exemplaria ejuſdem auctoris dono dedit monaſterio ſancti Mathiæ, præter alios libros in diverſis facultatibus & formis. Cetera ejus opera memorabimus, & Suriani memoriam illuſtrabimus ad annum 1522. ipſius emortualem.

Obitum Mauri fratris Euſebii Prioli monachi ſancti Michaelis de Muriano memorat Delphinus in epiſtola 58. libri VIII.

Ædificata fuit de novo hoc anno eccleſia ſancti-Johannis-evangeliſtæ de Buldrone extra Florentiam, in qua degebant moniales Camaldulenſes, Simone de Martiis Biblenenſe abbate ſancti Michaelis in Burgo Piſarum primum lapidem ponente: *Simon abbas Piſanus me benedixit*, *atque locavit anno* 1506. Idem abbas operam dedit, ut Raynaldus de Urſinis archie-

archiepiſcopus Florentinus parthenoni prædicto Buldronenſi donaret eccleſiam ſancti Silveſtri de Petrorio ipſius diœceſis. ANN. CHR. 1506.

JULIUS II. pontificatus ſui anno IV. quinto idus februarii ex Bononia prioratum ſanctæ Mariæ de Vincareto ordinis Camaldulenſis per liberam reſignationem Marci Talentini de Bagnacavallo univit cum monaſterio ſancti Johannis-baptiſtæ de Faventia. Item eccleſiam ſancti Petri de Cæſena cum abbatia Claſſenſi. ANN. CHR. 1507. XXIV. Bullæ Julii II. pro Camaldulenſibus monaſteriis.

Ex autographo parthenonis ſanctæ Mariæ-magdalenæ Senarum [a] archiepiſcopo Senenſi conceſſit monaſterium monialium Camaldulenſium ſancti Mamiliani extra muros, ſupprimens in ipſo dignitatem abbatialem, ipſius vero bona applicavit dicto aſceterio ſanctæ Mariæ-magdalenæ ordinis ſancti Auguſtini; ex Urbe apud ſanctum Petrum quinto kalendas junii pontificatus ſui anno IV. Die decima [b] aprilis indictione VI. adeoque anno ſequenti, Bernardinus Turritanus J. V. D. canonicus Senenſis, & Johannis de Piccolomineis archiepiſcopi Senenſis vicarius Julii bullam fuit executus.

[a] Num. 98. [b] Num. 97.

Kalendis octobris [c] pontificatus IV. eccleſias parœciales ſancti Ilarii de Pitignuolo, & ſancti Chriſtophori de Pancolis adjunxit parthenoni ſanctæ Agathæ de Florentia, ad ſublevandam hujus inopiam; ex archivo ejuſdem monaſterii ſanctæ Agathæ. Poſſeſſio capta fuit anno ſequenti.

[c] Num. 98.

Sed potiſſimum hoc anno tertio nonas februarii pontificatus anno quarto ex Bononia finem impoſuit acerrimæ liti, quæ per duodecennium recruduerat inter cardinalem Dominicum Grimanum, & inter congregationem Venetam ſancti Michaelis de Muriano occaſione monaſterii ſanctæ Mariæ ad Carceres. Narratis enim controverſiis inter cardinalem, & inter Dominicum Boldù abbatem, rurſuſque inter eumdem cardinalem & Venetæ congregationis monachos, relatis etiam bullis Sixti IV. & Innocentii VIII. ſuorum prædeceſſorum, approbavit Innocentianam bullam, tribuens dictum monaſterium congregationi Venetæ juxta compoſitiones & acta concordiæ ſecuta inter utramque partem. Integra extat bulla in Appendice.

EX epiſtolis Delphini obiit hoc anno Petrus Barotius epiſcopus Patavinus die decima januarii, *homo unanimis*, ait in epiſtola ad Bartholomæum priorem Angelorum [d], *homo ſecundum cor meum. Migravit autem ea de ſe relicta exiſtimatione, qua etiam vixerat. Audio ſiquidem Paduanum populum, atque in primis pauperes & egeſtate oppreſſos, quos diligentiſſime fovit, paternaque miſeratione continuis eleemoſynis ſuſtentavit, haud ſiccis oculis proſecutos fuiſſe epiſcopi ſui funus. Tantæ revera integritatis extitit, ut difficilem ſucceſſoribus, quicumque ſint illi futuri, ſui æmulationem reliquerit. Amiſi patrem pietate inſignem, amicum fideliſſimum, dimidium utique animæ meæ.* Et in epiſtola ad Petrum Pedemontanum [e]: *Fuit ſingularis integritatis antiſtes, & cui neſcio, an facile parem vita & doctrina invenias.* Et ad Marianum Cuccinum [f], optimum & ſanctiſſimum, ſuique amantiſſimum epiſcopum his laudibus ornat. *Fuit divini humanique juris peritiſſimus, artibus quoque peregrinis apprime imbutus; ſacrarum literarum ita ſtudioſus extitit, ut in eo eruditionis genere nemini fuerit ſecundus.*

XXV. Obitus Petri Barotii epiſcopi Patavini.

[d] Lib. VIII. ep. 61. [e] Ibid. ep. 62. [f] Ibid. ep. 63.

DIE octava julii deceſſit Florentiæ etiam Hieronymus de Novatiis monachus Camaldulenſis, & prior ſancti Salvatoris de Verona, familiaris admodum Ugolini Verini civis Florentini. Ipſius obitum deſcripſit idem Ugolinus Delphino, Delphinus autem ea occaſione extollit ſingularem magnitudinem ingenii Hieronymi, præclaram eruditionem & doctrinam, facultatem dicendi, & peritiam juris pontificii; peregrinorum ſtudiorum & artium

XXVI. Et Hieronymi de Novatiis monachi. Epiſtola Hugolini Verini.

Ann. Chr. 1507.

artium cultum, & eminentiſſimam cognitionem ſacræ Scripturæ. Sed quid in poſtrema infirmitate Hieronymo acciderit, viſionemque ab ipſo habitam enarrat idem Ugolinus in epiſtola ad Bartholomæum fratrem ordinis Prædicatorum, quam libenter ſubjicimus ex veteri apographo tabularii ſancti Mathiæ de Muriano, ex qua dignoſcimus, quam varia forent eo temporis judicia de Hieronymo Savonarola, ſupplicio ante novennium Florentiæ addicto. Epiſtola eſt hujuſmodi.

Ugolinus Verinus Bartholomeo Faventino fratruns Prædicatorum docto & probatiſſimo viro ſalutem.

Miraberis, nec immerito, quod ad te divino officio & ſacris lectionibus occupatum præter ſolitum ſcribam. Libenter enim, ut opinor, licet impeditus, epiſtolam releges. Rem magnam, veram & novam continet, & tibi minime inſuetam. Hieronymus quidam monachus natione Venetus, ordinis Camaldulenſis in quavis diſciplina adprime eruditus, per ſex menſes Florentiæ graviter, & tenaci morbo laboravit. Hujus ſum uſus (dum Florentiæ moram traxit) non ſolum animæ confeſſore, ſed noſtrarum lucubrationum perdocto cenſore, quem viſebam ex vicinitate cœnobii frequenter, ſtipatum ſemper inter ſacros codices reperiebam, cum febribus etiam torridus anhelaret. Mitis erat, facundus, acri ingenio, & ſingulari memoria, in reſponſis extemplo promptiſſimus, colebatur a multis ... præſertim, qui vitam profiterentur honeſtam. Hic Savonarolæ Hieronymi libros omnes habebat, & relegebat attente, cujus & ut doctoris eximii, & veri prophetæ adhærebat veritati. Romæ & Venetiis partem ejus non minus intrepide, quam argute tuebatur, ut convinceret adverſarios, & dubios confirmaret; ob hoc etiam a nobis plurimum colebatur. Hic a medicis deſperata ſalute opem divinam ſæpius imploravit, & nocte quadam ad Deum fuſis precibus, quod ſuis meritis aſſequi fore indignus, id prophetæ & martyris interceſſione concederet. Dumque hoc in lecto genuflexus repeteret, exorta eſt repente odoris mira ſuavitas, & lux tamquam radii ſolaris totum illuſtravit habitaculum. Mox vocem ſenſit attonitus dicentem: Confide, ne timeas, Hieronyme, dabitur tibi, quod erit e re tua. Beati, qui veritati catholicæ a nobis prædicatæ crediderint, & operati ſunt juſtitiam. Jota unum non præteribit. Oportet enim Dei verbum quodcumque impleri. His auditis obſtupuit. Mox clamore ægrotus excitavit dormientem in lectulo juniorem, qui famulabatur ægrotanti. Exquirens ab eo, vidiſti-ne vel audiſti viſionem, quæ nuper hic eſt facta. Ille trepidus, & adhuc ſomno oſcitans reſpondit. Nihil o pater; & linteo faciem operiens in lectulo recubuit. Mox ſomno & pavore depulſo ſurrexit, & vidit lucem magnam, tamquam radios Solis per thalamum diſcurrentem. Et oſtio ac feneſtra reſerata, quod Lunæ ſplendor illic rutilaret, inſpexit; perſiſtebat adhuc lumen. Obſtupuit magis, quod foris nox eſſet obſcura, et cubiculum abſque lucerna et lampade velut in clara die ſplendeſceret. Cui tunc dixit ægrotus: Hanc nulli dixeris viſionem, dum ſum in vita præſenti. Et ſcito hunc ſplendorem eccleſiæ magnum fore luminarium, quod ego interpretor, tamquam ſit in priſtino renovanda nitore, licet adoleſcens de conſtruenda eccleſia materiali ſenſeris. Poſtridie ad illum, ut ſolebam, veniens, reperi ægrotum ſolito lætiorem. Rogavi lætitiæ cauſam. Ille mihi viſionis ſeriem enarravit, adjurans, ne cui ante ſuum obitum propalarem. Octavo poſt calendas julias eadem fermo hora noctis, qua viſio apparuit, obdormivit in Domino aſtantibus monachis, quos ille ſermone ferventi hortatus eſt in Chriſti caritate, et in obſervantia regulæ perſeverare, et oſculo pacis exhibito Crucem amplexus Dominum obſecrabat, ſuſpiriis et ſingultibus voce tremula veniam precabatur, et hæc

dicens

dicent expiravit. Ubi ſunt celebratæ exequiæ, conveni juvenem illum, qui pernoctabat in thalamo;, & famulabatur ægroto, ut ab eo ſciſcitarem ordinem viſionis. Hic ferme eadem mihi dixit, & vocem audiiſſe inſolitam; ſonitum tantum, ſed nihil audiiſſe diſtincte. Solitus erat ægrotus per noctem clamare, ſive dolore urgente, ſeu eum dæmonibus certaret, & me illi recitante viſionem expalluit notabilius adoleſcens, utpote rei geſtæ reminiſcens. Sed ut liquido & certius veritas oluceret, antequam moreretur, confeſſori ſuo faſſus eſt viſionem, nomen confeſſorit Chriſtophorus, vir prudens & juſtus, & ejuſdem ordinis eſt profeſſor, ne inſomnium vel fabula putetur anilis. Hæc ad te ſcripſi, ut, ſi ſibi videatur, aliis fidelibus impertias, & tu ex ore tuo ejuſmodi .... mihi vidiſſe narraſſe. Hæc ſcripta ſunt, ut credentes ad bene operandum & audacius incitentur, & corroborentur infirmi, opere ut oſtendant, quod crediderint. Vale.

ANN. CHR. 1507.

Utrumque abſolvi Teſtamentum heroico carmine, non ſolum textum, ſed & commentum, divino magis præſidio, quam ſtudio humano. Opus immenſum in biſſena eſt volumina diſtributum. Tantam ſum molem aggreſſus, Savonarola hortante, & approbante partem, quam legit, noſtri poematis pro virili mea chriſtianæ adoleſcentiæ allaturus, ut Romani nitor eloquii, & ſacra ſimul Scriptura eum lacte diſceretur, ne fabulis obſcenis poetarum teneræ læderentur aures, ære quamprimum imprimentur. Habet hoc carmen, ut facile mandetur memoriæ, & tenacius conſervetur. Obſecro proinde te tuis nos adjuves orationibus. Si noſtræ lucubrationes reſultent ad honorem Dei & militantis eccleſiæ, ut poema publicetur, aliter vaneſcat in fumum. Nota Deo eſt noſtri laboris intentio, tot annis in agro ſudavi Dominico, ut poema Chriſtianis tuto relegatur a noſtris. Vale iterum. VII. id. Julias. M. D. VII.

Decima januarii Coſmus Pactius epiſcopus Arretinus concedit Petro Delphino miſſas celebrare in oratorio Muſoleæ pro omnibus ſacerdotibus.

Julius II. unit monaſterio ſanctæ Agathæ Florentiæ eccleſias parœciales ſancti Hilari a Pitigliuolo, & ſancti Chriſtophori de Pancole. Idem unit eccleſiam ſancti Pauli de Cæſena monaſterio ſancti Apollinaris in Claſſe ex archivo Claſſenſi.

A Petro Candido Cintorii abbate provocatus Delphinus epiſtolam ſcripſit laudibus refertam ad Gabrielem Gabrielium cardinalem Urbinatem, quem laudat, quod totus in lectione divinorum humanorumque librorum verſetur, neque latinis tantum literis, verum etiam & Græcis ad æmulationem Catonis vel ſenior oblectetur. Effert etiam ipſius religionem, temperantiam, moderationem, integritatem, benignitatem, humanitatem, affabilitatem. Sequenti epiſtola ingenium facile, copioſum, ſuave laudat Ignatii abbatis Caſinenſis, qui venuſta, & vivida oratione conventus Siculos ordinis ſancti Benedicti Caſinenſi congregationi conciliavit, & inſtituto laxiori inſervientes ad arctioris ac formatioris vitæ normam traduxit.

XXVII. De cardinale Gabrielio & de Ignatio abbate Florentino.

Sanctem Matthæi de Faventia monachum Camaldulenſem electum ab hominibus ſocietatis in rectorem ſanctæ Mariæ de Calvario loci Caſtri-cari confirmavit Delphinus die XXX. auguſti hujus anni, officii ſui XXVII.

POST mortem Antonii Suriani patriarchæ Venetiarum electus fuit ad id onus ſubeundum Ludovicus Contarenus canonicus regularis ſancti Georgii in Alga die XIX. maji. Vix tamen a Romano pontifice confirmatus & conſecrationis munere decoratus, deceſſit die XVI. novembris, cujus obitu [a] doluit Delphinus non tam ob antiquam mutuam amicitiam, quam ob jacturam Venetæ civitatis, quæ præſule optimo atque integerri-

ANN. CHR. 1508.

XXVIII. Obitus patriarchæ Venetiarum.

[a] *Lib. IX. ep.* 8. 10.

ANN. CHR. 1508.

mo vix inito per ipſum magiſtratu orbata eſt, quem etiam ſcribit *compoſite & ſancte vita exceſſiſſe ſimilem dormienti, argumentum peractæ innocenter vitæ.* Suffectus eſt Antonius Conrarenus canonicus regularis congregationis ſancti Salvatoris die trigeſima novembris.

Ad archiepiſcopatum Florentinum translatus fuit Coſmus Pactius epiſcopus Arretinus, cui per literas gratulatus eſt Delphinus.

In necrologio Avellanenſi ſub die duodecima aprilis legitur: Obiit Guidobaldus de Feltrio dux Urbini devotus noſter.

XXIX. Et Pauli Canalis monachi S. Michaelis de Muriano.

POSTREMO ad Deum tranſiit hoc anno in monaſterio ſancti Michaelis de Muriano Paulus Canalius monachus ejuſdem loci. Is Venetiis ex patriria gente Canalia ortus anno 1483. Græcis Latiniſque linguis optime exculrus, philoſophiæ, aſtrologiæ & mathematicis ſcientiis addictiſſimus, viginti-quinque annos natus immaturo fato occubuit poſt viginti-duos dumtaxat dies a ſuſcepta monaſtica toga, phtiſi conſumptus. *Juvenem & Græce, & Latine apprime doctum Paulum Canalem patricium Venetum florem delibutum, quem vere, ſi vixerit, phœnicem unicum futurum ſperas*, appellar Baptiſta Egnatius [a], *cui*, ſubdit, *tam pertinax ſtudium, tam acre ſublimeque ingenium, tam tenax memoria, tanta præterea eſt morum probitas, quem nunc parcius laudare cogor, ne fortaſſis, aut amore labi, aut judicio videar;* & cap. XVII. *Canalis noſter Paulus Phœnix ſemper mihi dicendus.* Perrus Bembus in epiſtola ad annum 1505. die XIII. decembris ad cardinalem Urbinatem Gabrielium laudat cardinalis ejuſdem caritatem, ſtudium, liberalitatem, quibus æſtivo tempore anni 1505. & ſe & Paulum Decanalem ſuum idem Gabrielius tractaverat. Ad utrumque tam Bembum, quam Canalium extat Andreæ Navagerii amantiſſimi & patricii itidem Veneti carmen. Paulus Juſtinianus Camaldulenſis eremita in prælonga epiſtola ad Teupulum, Savornianum, & Navagerium amicos ſuos, *dimidium & pluſquam dimidium ſui* appellat Paulum Canalem, *cujus neque ſimilem, nec ſecundum unquam vidi, quia potius angelicus quam humanus ſpiritus.* Scripſit Canalius de Deorum genealogia, teſte eodem Egnatio. Geographiam Ptolomæi dum corrigebat, aſſidua nimium exercitatione crepuit ei vena in pectore. Sed Pierium Valerianum audiamus in libro inſcripto *Contarenus*, ſive de *Infelicitate literatorum*, quem in Analectis de *Calamitate literatorum* edidit Johannes-brucardus Menckenius anno 1707. Ibidem in dialogo inter Gaſparem Contarenum oratorem Venetum, & Johannem-antonium Pollionem prælatum domeſticum pontificis legitur [b]: *Hic Pollio. Quid obſecro probariſſime vir, indignos alienigenarum caſus ita meminiſti, ut tuorum obliviſcaris? Audivi ego Venetiis, dum orator pontificius in Pannoniam iterum miſſus, menſes aliquot illic ſubſiſtere coactus ſum, excidii Romani certior factus, dumque veſtrorum hominum literas perſcrutor, Paulum quemdam Decanalem indigniſſimum vitæ exitum ſortitum, cujus te perbelle conſcium putem, quisnam hic fuerit obſecro, nobis indices; nam & Granam & Colotium video, & alterum alterius auribus inſuſſuraſſe animadverti magnam utrumque literatorum carnificinam paraviſſe. Sed enim priuſquam Decanalis elabatur, detur nobis a noſtris venia, ut quid ſuper eo dicturus es, audiamus. Sane quidem cum de literatis ſermo ſit, nullius ego libentius meminerim, quam Pauli Decanalis, qui quantæ fuerit eruditionis nulli non innotuit. Is enim vix quintum & vigeſimum ætatis annum attigerat, dum præſtanti labore Ptolomæi geographiam non tam temporum, quam imperitorum hominum injuria partim depravatam, incolumitati priſtinæ reddere contendit, neque ſibi die, neque noctu parcit, tam utilem & jucundam humanis ingeniis cognitionem brevi exhibiturus,*

a Racemat, cap. VI.

b Pag. 295.

Digitized by Google

turus, ex nimia ſcribendi aſſiduitate, niſu & perſeverantia, rupta pectoris vena ita ſanguinem cepit evomere, ut nulla medicorum arte ſiſti poſſet. Ea tum fuit una Pauli mens, ut ſe totum Deo daret, & in clauſtra religioſa convolaret. Proſequitur porro Valerianus: *Tum ille fatalem inſtare diem inſpiciens, id unum babuit præmaturæ mortis, et interceptæ in ſtudiis gloriæ ſolatium, quod rerum aliarum omnium contempta cura, ſacris initiatus, et in Auguſtinianorum beremitarum clauſtra incluſus, intra pauciſſimos dies, intaminatæ juvenis vitæ, integerrimum pudiciſſimumque animum cœlo reddidit.* Fallitur Valerianus, proximitate duarum ſancti Chriſtophori, in qua Auguſtiniani, & ſancti Michaelis, in qua Camaldulenſes, inſularum deceptus, cum certo certius ſit Paulum apud Camaldulenſes nomen dediſſe. Meminit Pauli Eraſmus Roterodamus tunc Venetiis exiſtens, in epiſtola ad Jodocum Gaverum JC. *Venetiæ vidi Paulum Canalem patritium juvenem ſummis rebus natum, niſi mors illud ingenium terris invidiſſet. It pbiſi periit, me illic agente.* Paulus Orlandinus vicarius tunc congregationis Camaldulenſis libro v. ſuæ triplicis Theologiæ orat Paulum Juſtinianum, *ut Petri Quirini, et Pauli Canalis vitam, obitumque cum clariſſimis eorum geſtis ad bonorem et decus religionis noſtræ*, conſcribar. Ventura Minardus in ſuis regulis de Balneis Calderianis aperte Camaldulenſem facit ſcribens anno 1571. Auguſtinus Fortunius [a] idipſum affirmat de Paulo. Luxerunt plures acerbam Canalis jacturam, inter ceteros Hieronymus Bononius Tarviſinus epigrammate promiſcuorum libro xi. alioque Pierius Valerianus, ſicut viventem laudarunt Johannes-aurelius Augurellus, Petrus Contarenus & Bembus. Agunt de ipſo Lilius Gregorius Giraldi, Honorius Dominicus Caramella, Auguſtinus Valerius, Johannesmarius Creſcimbenius, Almelovenius, Georgius-martinus Raidelius, Franciſcus-xaverius Quadrius, Georgius Mathias Knnig, Marcus Fuſcarenus, Apoſtolus Zenus, præter authores ſuperius recenſitos, & fuſius Johannes de Auguſtiniis [b], ex quo multa ex his excerpſimus. Extant fœtus ipſius aliquot carmina tum Latina, tum Italica.

Ann. Chr. 1508.

a *P. II. lib. IV. cap.* 24.

b *T. II. pag.* 549.

XXX. Julii II. brevia pro monaſteriis Camaldulenſibus.

QUINTA-DECIMA aprilis pontificatus ſui anno quinto [c] Julius II. confirmavit monaſterio Angelorum de Florentia privilegia & beneficia, nominatim monaſteria de Saxo, de Cerreto, de Vertilio, eccleſiam ſancti Viti de Arretio, & hoſpitale ſancti Ægidii in diœceſi Volaterrana. Eccleſiam parœcialem ſancti Viti Arretii copulaverat cœnobio Angelorum die VIII. aprilis hujus anni, anno XXVIII. ſui generalatus Delphinus; fueratque eatenus membrum abbatiæ Saxi; ex tabulario [d] ejuſdem monaſterii Angelorum.

c *Num.* 32.

d *Num.* 197.

Idem Romanus pontifex abbati Vergaretano, ſcholaſtico eccleſiæ Lucanæ, & Alexandro Salvetto canonico baſilicæ ſancti Petri de Urbe mandavit recuperationem bonorum monaſteriorum ſancti Felicis in Platea Florentiæ, & ſanctæ Mariæ Trivii de Monte-cornario.

Kalendis februariii pontificatus V. præpoſito, & Michaeli Terdocio canonico Faventino, & vicario epiſcopi commiſit, ut Benedicto de Como priori ſanctæ Mariæ Camalduli Foro-livienſis, & uniti prioratus ſancti Johannis-evangeliſtæ pacificam redderent poſſeſſionem eorumdem prioratuum, qui ab adverſario Benedicto de Negoſantis impetebantur. Contulerat dictos prioratus eidem Benedicto de Como, qui appellatur Benedictus Petri de Mandello, priori ſancti Johannis-baptiſtæ de Faventia Delphinus anno præterito die IV. ſeptembris Julii II. anno IV. officii vero ſui XXVII.

Leonardus Lauretanus dux Venetiarum commiſit Aloyſio Capello proviſori Faventiæ die XXIII. martii hujus anni, ut ex conſilio Rogatorum

ANN. CHR. 1508.

induceret in poſſeſſionem abbatiæ ſancti Hippolyti de Faventia Philippum Bartholomæi de Martinellis Faventinum electum abbatem ejus loci a Petro Delphino pro demortuo Paulo Menghi de Solarolo abbate, Electio facta fuit a Delphino die XV. martii, officii ſui anno XXVIII.

Franciſcus S. R. E. presbyter cardinalis tituli ſanctæ Cæciliæ legatus apoſtolicus in civitate Bononiæ, exarchatu Ravennæ, & in tota provincia Romandiolæ, Papienſis dictus ex Alidoſiorum familia concedit indulgentiam viſitantibus eccleſiam ſanctæ Chriſtinæ de Fundatia Bononiæ, & illi parthenoni adnexam eccleſiam ſanctæ Luciæ de Stiſonte Bononienſis diœceſis, diebus ſanctæ Chriſtinæ, & ſanctæ Luciæ, ac dominica Palmarum, ac manus adjutrices porrigentibus ad reparationem utriuſque eccleſiæ. Datum Bononiæ anno M. D. VIII ſexto idus novembris, pontificatus domini Julii papæ II. anno quinto. Ipſa eſt beata Lucia ſanctimonialis Camaldulenſis.

In ea parte ſacrarii abbatiæ Balneenſis, quæ ducit ad turrim campanariam proſtat hæc inſcriptio: *Divæ Johannæ ob patriam a peſte vindicatam oppidani urnam hanc erexerunt, et huc translata jacet anno Domini* M. D. VIII. *die* XX. *auguſti*. Corpus tamen beatæ Johannæ Balneenſis conditum aſſervatur in eccleſia ſuper altare in ſuo peculiari ſacello, ubi venerationem obtinet. Conſpicitur ſacrum corpus exile & exſiccatum, ut illud beati Danielis in eccleſia divi Mathiæ de Muriano, cum veſtibus & cum cucullа tamquam ſanctimonialis Camaldulenſis, ejuſque feſtiva dies agitur menſe auguſto cum officio & Miſſa de Communi Virginum.

ANN. CHR. 1509. XXXI. Aliæ ejuſdem Rom. pont. bullæ.

JULIUS II. die XXVI. januarii pontificatus anno VI. mandavit Petro Delphino, ut monaſterium inſulæ Montis-Chriſti provideret de monachis, qui ibidem commorarentur, ac neceſſitatibus eorum ſubvenirent, qui vel a procellis jactati, vel piratas evaſuri ibidem confugerent; *quod erit gratum Deo*, inquit, *et ordini Camaldulenſi glorioſum*; ex tabulario Fontis-boni [a]. Electus fuit a Delphino abbas ejus monaſterii Hieronymus Januenſis, cui etiam & ordini Camaldulenſi ſibi commendatam alteram abbatiam Anglarienſem reſtituit Nicolaus de Fliſco S. R. E. cardinalis ex Delphini epiſtola ad ipſum cardinalem [b].

[a] *S. Brevia A.* 6. 17.

[b] *Lib. IX. ep.* 31.

Idem Romanus pontifex ex Viterbio anno VI. decimo-tertio kalendas octobris contulit monaſterium ſancti Salvatoris de Sexto Lucanæ diœceſis & Camaldulenſis ordinis Bartholomæo Arnolfini clerico Lucano. Notatione digna verba ejuſdem pontificis in bulla inſerta: *Cum itaque nos hodie monaſterium ſancti Salvatoris ſancti Salmanii de Cantuario Camaldulenſis ordinis Lucanæ diœceſis ad præſens certo modo vacans dilecto filio magiſtro Bartholomæo Arnolfini clerico Lucano* &c.

Octava decembris Franciſcus S. R. E. cardinalis legatus ſedis apoſtolicæ in Italia prioratum Eremi-novæ, ſive ſanctæ Mariæ in Alpibus aſſignavit ſacrario & æditui eremi Camaldulenſis. Datum Faventiæ anno VII. Julii papæ II.

Reædificata fuit hoc anno baſilica ſanctorum Donati & Hilariani Camalduli majoris ſive Fontis-boni. In ea eccleſia altaria & parietes coloribus & picturis ornavit anno 1537. celebris pictor Georgius Vaſarius.

XXXII. De Antonio Recanatenſe habitatore Cryptarum Maſſaccii.

VENIT die tertia ſeptembris ad cryptas Maſſaccii frater Antonius Anconitanus habitu ſeculari indutus, cui Angelus prior Podi-cupi locum conceſſit, annoque ſequenti menſe januario habitum Camaldulenſem tribuit. Habitatus fuerat dictus locus ſeculis XIII. & XIV. tum per B. Johannem eremitam, tum per B. Matthæum Sabbatini. Die duodecima junii anni 1303. Gerardus prior Camaldulenſis ex monaſterio Eremitæ de Mandriolis hanc poteſta-

tem

tem fecerat *fratri Mattheo Sabbatini Petri de Maſſaccio inſtanter & humiliter petenti ſtandi & morandi, et vitam ducendi eremiticam, prout ſibi ex alto fuerit inſpiratum in crypta, quam beatæ memoriæ frater Johannes, cui in eadem crypta moranti ſpatio longi temporis fidelibus actionibus deſervitus fuit, vitam potius ducens angelicam, quam humanam uſque ad feliciſſimum diem ſui præclari obitus feliciter commoratus*. De Johanne egimus ad annum 1303. Videbimus annis ſequentibus valde in eo loco renovatam religionem tum a beato Paulo Juſtiniano, tum ab ejus ſociis. ANN. CHR. 1509.

REFERT Delphinus in ſuis epiſtolis ſub hoc anno obitum clariſſimorum virorum procuratorum ſancti Marci atque affinium ſuorum, Dominici & Marci-antonii Maurocenorum, qui Delphino extiterant ſemper benevolentia & amore, quam carne conjunctiores. Parentis loco habuit primum, qui nonagenarius exceſſit, uterque vero Delphinum haud vulgari caritate complexi ſunt. Primarii cives ambo, & de patria ſua optime meriti. Excurrit autem in eorum laudes in epiſtola ad Franciſcum Brixienſem monachum ſancti Michaelis [a], Gratulatur Petro Soderino perpetuo Florentiæ vexillifero ob Piſarum vel ſeram receptionem [b]. In epiſtola ad Euſebium Priolum monachum ſancti Michaelis [c] memorat triſtis inopinatam tot ſimul urbium imperio Veneto ſubjectarum defectionem; poſteaquam vero vulgatus eſt rumor, miſſos fuiſſe & ad pontificem & ad Cæſarem legatos, levatum aliquantulum animum. Paulopoſt famam perduxiſſe paucos intra dies Tarviſium, intercedente civium fidelium factione, in poteſtatem Venetorum rediiſſe, trucidatis ſupra quinque Germanorum millibus ex hoſtibus, ac propterea civitatem perenni exemptione donatam. Paduam ſimiliter receptam, licet longe minore militum ſtrage, ac direptis tantum quorumdam civium domibus, qui fuerant defectionis auctores. Maximum præterea denuo conflaſſe exercitum Venetos, adeout in ipſorum caſtris ſupra quinquaginta armatorum millia contineri dicantur. Senatum de induſtria permiſiſſe defectionem ſuarum civitatum ad Germanum & Gallum, poſteaquam in acie Veneti ſuperati ſunt, ne barbarorum fierent præda, ſed aliquot cives male meritos de Venetis conjeciſſe in carcerem præfectos urbium, occupatis direptiſque ipſorum bonis. Legantur epiſtolæ 33. 38. 39. libri IX.

XXXIII. Hiſtorica hujus temporis ex Delphino.

[a] Ibid. ep. 23.
[b] Ibid. ep. 29.
[c] Ibid. ep. 31.

Kalendis octobris anni M. D. IX. officii ſui XXIX. per paginam rogatam a Lazaro olim Antonii de Bonamicis de Sancto-miniate notario & ſcriba ſuo idem Delphinus copiam facit Donato de Marmellis archidiacono Arretino, & epiſcopi Arretini cardinalis ſancti Georgii perpetui adminiſtratoris vicario, permittendi Hilariano priori ſanctorum Laurentini & Pergentini extra muros Arretii facultatem ædificandi in eccleſia Camaldulenſium monialium ſancti Benedicti de Arretio capellam, cui applicarentur multa bona relicta a quadam pia muliere; ex tabulario ſancti Romualdi de Urbe [d].

[d] Faſc. I. n. 1.

Monaſterium Taurinenſe Putei-Stratæ commendat Delphinus [e] tum Bartholomæo Taurinenſi doctori, tum Emmanueli de Strata & Petro Bono conſulibus Taurinenſibus.

[e] Lib. IX. ep. 52. 53. 54.

Alterum monaſterium ſeu eccleſia ſancti Viti de Arretio, quæ ſubjiciebatur abbatiæ ſancti Johannis-decollati de Saxo, unita fuit hoc anno menſæ monachorum ſanctæ Mariæ-angelorum de Florentia, ut habet Fortunius [f], quam unitam diximus anno præcedenti.

[f] P. I. pag. 193.

In veteri pavimento eccleſiæ ſancti Gregorii de Urbe extabat hæc inſcriptio: *Johanni de Plumaugat nobili canonico et officiali Maclovienſi juris civilis et pontificii, bonarumque artium perito, morum gravitate vitæque* inte-

integritate præclaro Dionyſius epiſcopus Maclovienſis regius orator amico benemerenti poſuit. Obiit immatura morte VI. *kalendas auguſti* M. D. VIIII.

ANN. CHR. 1509.

ANN. CHR. 1510. XXXIV. De Thoma Juſtiniano facto eremita Camaldulenſi.

ACCESSIT hoc anno vitam eremiticam ducturus ad ſolitudinem Camaldulenſem Thomas Juſtinianus nobiliſſimus Venetus patritius. Is Venetiis anno ab orbe redempto M. CCCC. LXXVI. ex ea præclara familia natus patrem habuit Franciſcum ab ampliſſimo ſenatu ob inclyta geſta equeſtris ordinis, militiæque inſigniis magnifice decoratus, matrem autem Paulam de Maripetris matronam nobiliſſimam, ambos chtiſtianæ pietatis maxime cultores. In ipſa pueritia Thomas diſertiſſimus evaſit orator, hinc Latinis Græca conjungere ſitiens, perinde ſe in eo ludo exercuit, ut non facile diſcerneretur, Latina-ne an vero Græca lingua in eo excelleret magis. Hoc etiam in pueto merito divinum exiſtimatum eſt, quod numquam lectulum aſcendere, aut inde deſcendere viſus eſt, quin genibus flexis devote aliquantulum oraret; cibum capere mane, re ſacra non audita, nunquam ei perſuaderi potuit. Decimo-ſeptimo ætatis anno, jam utroque parente orbatus, non laſcivientibus juvenibus, ut fieri ſolet, ſe miſcuit, ſed potius domo patriaque relictis, a clariſſimis fratribus atque dilectis ſororibus (habebat enim ſex, & fratres duos) diſcedens Patavium ſe contulit, ubi per annos undecim & philoſophicis, & theologicis in florentiſſima academia ſtudiis ſedulam navavit operam. In ipſo ſtudiorum ſuorum feliciſſimo curſu multos habuit officioſos ſummaque amicitia conjunctos ſocios, quorum tamen præcipui extitere doctiſſimus ille Paulus Canalis, & Gaſpar Contarenus vir nobiliſſimus, & poſtea S. R. E. meritiſſimus cardinalis. Verum inter omnes Pauli amicos primas ſemper tenuit Vincentius Quirinus & ipſe patritius. Patavinis igitur ſtudiis debito tempore relictis XXVIII. ætatis annum agens domum revertitur, non minori virtute, quam doctrina imbutus; ut autem domum & civium frequentiam fugeret, in ſuburbanum, cui Muranum nomen eſt, cum ſola librornm ſuppellectili receſſit. Ubi in remota, propria tamen domo, ſatis ſolitarius tribus annis vixit; tanto poſtea deſiderio Hieroſolymam peregrinandi affectus eſt, ut nullo modo ab eo, donec effectum eſt, evelli potuerit. Cumque per annum aut eo amplius rem differens, ex Deo ne ſpiritus iſte foret diligenter examinans, atque in dies magis magiſque in propoſito confirmaretur, confeſſario, cui ſe totum manifeſtaverat, approbante, Hieroſolymam peregrinari ſtatuit. Tandem anno M. D. VII. ætatis ſuæ XXXI. navim aſcendens, felici ſtatim navigatione, brevi temporis curſu incolumis pervenit. Sacris locis perluſtratis & animo impreſſis Judæam relinquit, & licet non ſine laboribus multis variiſque periculis, patriæ tamen incolumis reſtituitur. Amore ſororis ſuæ Cæciliæ nuptæ cuidam patritio de Contarenorum familia a deſiderata ſolitudine retractus, negotiis ſecularibus ſe implicat, & tamquam tutor ſororum & nepotum ſuarum (præmortui enim erant Thomæ fratres, alter tenella ætate, alter, qui poſt ſe puellas reliquerat ſub ipſius cura) curis mundi pius homo immergitur, incipit tepeſcere ſpiritus, frigeſcit ſpiritualis fervor, & a divinis mens diſtrahitur, ac a ſtudiis divinarum & humanatum literarum, ſub ſpecie boni. Per biennium in hoc vitæ genere perduravit, donec a Deo vocatus, & a ſomno mirabiliter excitatus per Delphinum priorem generalem Camaldulenſium, & per Paulum Orlandinum, qui tunc Venetiis commorabantur, ad amplectendam ſolitudinem demum revocatur. Hæc ferme exſcripſimus ex eremitica hiſtoria ª Lucæ Barcinonenſis. Die XIV. maji anni 1507. adhuc Venetiis erat, & Hieroſolymitanam peregrina-

ª *Pag.* 46. & *ſeqq.*

grinationem meditabatur ex epiſtola Vincentii Quirini ad ipſum, in qua etiam meminit varias linguas, quas poſſidebat Juſtinianus, qui nunc proſaica, nunc ligata oratione, nunc Etruſca, nunc Hiſpana, Veneta nunc, nunc Siriaca lingua in literis utebatur. Menſe igitur julio hujus anni 1510., poſt peragratas varias Italiæ partes, ad eremum Camaldulenſem ſe contulit, cepitque & loci habitudo, atque eremitarum ibi commorantium converſatio mirum in modum homini ſolitudinis avido placere. Poſtulat vir prudens ab ipſo loci ſuperiore, quatenus ibidem proprio habitu per dies triginta eremitico autem more experiundi cauſa ei commorari liceat, quod illi benigne conceſſum eſt, cui per idem tempus ut eremitæ omnia, quæ ad victus pertinent, miniſtrabantur. Illeque viciſſim nil eorum, quæ ad obſervantiam pertinent, prætermittebat, quominus obſervando ad unguem adimpleret. Jejunabat, pſallebat, orabat, & in jugi ſilentio manens cuncta, ut peritiſſimus eremita, complere ſtudebat. Menſe tandem in hac ſancta experientia facienda tranſacto, eremitam fieri, ibidemque habitum ſanctum ſuſcipere decrevit. Verum, antequam id faceret, domum reverti, ac de rebus ſuis quaſi tunc moriturus diſponere voluit, ne poſtea aliquid impedimenti ſupereſſet, quo pium propoſitum impediretur. Delphinus [a] ſcribens Lucæ monacho: *Petis, inquit, fieri certior, placuerit-ne Thomæ Juſtiniano eremi noſtræ commoratio et ſitus per id tempus, quo ibidem commoratus eſt, adeo cordi fuit illi locus ipſe, ſic eſt ea ſolitudine et univerſo ritu oblectatus, ut non potuerit magis. Non eſt territus auſteritate eremitici propoſiti, non fractus jejunio panis et aquæ, non fatigatus prolixitate pſalmodiæ, atque nocturni officii, non longa ſilentii cuſtodia tædio affectus. Denique ita ſe geſſit in eremo, ut non minus ei locus ſatisfecerit, quam ipſe loco. Nam tanta ibi moderatione et humilitate converſatus eſt, ut uno eremitarum conſenſu ſummopere laudaretur, omniumque promeruerit gratiam. Nonus hic eſt dies, quo abiit, rediturus, ut nobis conſtantiſſime recepit.* Scripſit Juſtinianus eo menſe julio ad Vincentium Quirinum & Baptiſtam Egnatium ex cella eremi, quam incolebat, prope quam erat oratorium ſive eccleſia cum egregia ara, & cum monumento ſepulcrali a terra eminente, quo claudebantur oſſa cujuſdam eremitæ recluſi, qui judicabatur Sanctus eſſe. Deſcribit etiam formam corporis, moreſque recluſi alterius viventis, (beati nimirum Michaelis) qui fuit presbyter ſecularis, a quinquennio recluſi, & eremitæ aperti per quatuor annos ante recluſionem, qui tunc ſexaginta ætatis annos habebat, quocum ſermonem ea die habiturus erat. Ad ſuos itaque reverſus Juſtinianus, quæ ſibi agenda reſtabant, citius expedivit, conſtituit ſcilicet, qui ſororum atque puellarum curam gereret, & bona omnia, quibus jure obveniebant, reliquit. Menſe decembri patria relicta, navim aſcendens Ravennam appulit, inde terreſtri itinere ad dilectam ſolitudinem remeavit. Extat prælonga Juſtiniani epiſtola ad amicos ſuos, qua tum iter ſuum, tum pugnas animi ſui ob derelictas ſorores, nepotes, domeſticoſque omnes atque amicos, tum pericula, quæ evaſit, deſcribit. Ravennæ duobus diebus ſuaviter converſatus eſt cum fratre Franciſco Placentino viſitatore canonicorum regularium Lateranenſium, qui vel Piſtorii, vel Lucæ prædicans verbum Dei inimicitias & odia civium extinxit, ad confuſionem eorum, qui in fugeſtis abjecto evangelio Ariſtotelem, & humanas ſubtilitates in medium proferunt. Inter amicos ſuos præſertim nominat, quos etiam per epiſtolam alloquitur, Nicolaum Theupulum doctorem, Hieronymum Savornianum, Andream Navagerium patritios Venetos, quorum pariter objectionibus occurrit, declarans, quo ſano conſilio ſeculum reliquerit, & quot ante

Ann. Chr. 1510.

[a] Lib. IX. ep. 78.

ANN. CHR. 1510.

ante annos meditatus fuerit fugam hanc. Non fuiſſe Delphinum auctorem ſui diſceſſus, quem *Phrygii* nomine ii ſubſannabant, ſed Deum, qui ejus voluntatem præmoverat. Meminit cujuſdam eremitæ apud abbatiam Burgundionum (ſancti Thomæ de Torcello), qui pane & aqua dumtaxat veſcebatur toto Adventus & Quadrageſimæ tempore, qui cilicium geſtabat corpus totum circumdans. Demum ſe commendat precibus ſanctiſſimi epiſcopi Cremonenſis (Hieronymi Triviſani, qui exul a ſua ſede Venetiis degebat). Afferit autem ſe die decima-ſeptima decembris ad eremum perveniſſe, ubi exceptus fuit a priore generali Petro Delphino [a], qui in Miſſa aurotæ Nativitatis Dominicæ ſchemate eremitico ipſum triginta-quatuor annorum ætatem præferentem induit, mutato Thomæ in Pauli nomen. Cetera de Paulo Juſtiniano annis ſequentibus.

[a] Lib. IX. ep. 96.

XXXV. Conventiones inter moniales Porcilienſes, & monachos S. Michaelis.

ANNO M. D. X. indictione XIII. die XVVII. februarii Paduæ in colloquutorio monaſterii monialium ſancti Petri de Padua, *ubi nunc degunt moniales ſancti Antonii Peregrini, ſeu ſanctæ Mariæ de Porcilia extra muros Patavinos ob demolitionem ſui monaſterii propter adventum inimicorum intra civitatem Paduæ*, congregatæ dictæ moniales, ac aſſerentes corpus dicti beati Antonii, quod erat in arca conditum penes vetera monaſteria Porciliæ tam virorum, quam mulierum, eratque commune, nunc ea occaſione translatum fuiſſe ad eccleſiam ſancti Petri, ſe exhibuerunt paratas ad contribuendam medietatem omnium oblationum, quæ fiunt ad dictum corpus, Ambroſio abbati ſancti Michaelis de Muriano, cui monaſterio adjunctum fuerat alterum Porcilienſe virorum. Nominatur etiam in pagina conventionis corpus beati Compagni ſimiliter reconditum apud Porcilienſes, nunc vero translatum ad eccleſiam ſancti Petri. Inſtrumentum edimus in Appendice ex autographo ſancti Michaelis. Porcilienſe monaſterium ſuburbanum tam monachorum, quam monialium deſtructum fuerat anno antecedenti.

XXXVI. Aliqua Camaldulenſia monumenta.

PRIORATUS ſancti Salvatoris de Foro-livio kalendis ſeptembris pontificatus anno VII. adnectitur a Julio II. congregationi ſancti Michaelis.

Franciſcus Soderinus vulgo Volaterranus dictus S. R. E. cardinalis, & ordinis Camaldulenſis protector, obtentis abbatiis Vallis-caſtri, ſancti Urbani de Apiro, & ſancti Blaſii de Fabriano invicem unitis, & vacantibus per mortem Fatii Sanctorii cardinalis ſanctæ Sabinæ Cæſenat's dicti, poſtremi commendatarii, beneficia eorumdem monaſteriorum vacantia confert, inter cetera beneficium ſancti Nicolai de Apiro anno M. D. X. indictione XIII. pontificatus Julii II. anno VII. Datum ex oppido Mazani Nepeſinæ diœceſis. Has abbatias idem cardinalis hoſpitatus apud Fontembonum [b] pollicitus eſt Delphino ſe liberas traditurum ordini, dimiſſa commendatione, quod præſtitit anno ſequenti.

[b] Lib. IX. ep. 74.

Scribens Delphinus ad Hieronymum Donatum equitem oratorem Venetum [c] gratulatur, quod eo auctore juſſerit pontifex Julius II. ſolvi leonem turpiter catena obſtrictum, quem anno præterito Ravenna captivum abduxerat exercitus pontificius, eique alas & diadema reſtitui; inſigne nimirum Venetæ reipublicæ.

[c] Ibid. ep. 80.

Delphinus meminit [d] Lazari San-miniatenſis, qui per biennium cancellarii officio apud ſe functus fuerat, nunc vero ſe receperat apud præfectum Caſtri-cari; & carminis Andreæ Prioli monachi Veneti ſancti Michaelis fratris Euſebii [e], quod in honorem beatæ Virginis conſecerat.

[d] Ibid. ep. 82.

[e] Ibid. ep. 94.

Sebaſtianus de Balneo epiſcopus Moleſienſis abbatiæ ſancti Hilari de Galeata perpetuus commendatarius die vigeſima januarii renovavit in emphyteuſim de viginti in viginti annos Bartholomæo de Pupio recipienti

nomine

nomine Camaldulenſis eremi omnia prædia Eremi-novæ in Alpibus, alteriuſque eremi in medio villæ Strabatenzoli, atque prædia cellarum Vallis-bonæ & Saxetti nullius diœceſis, quæ erant juriſdictionis dictæ abbatiæ; ex tabulario Fontis-boni [a]. ANN. CHR. 1510.

Per mortem Simonis abbatis ſancti Johannis-evangeliſtæ de Burgo-ſancti-Sepulcri eligitur abbas ejuſdem monaſterii Galeottus de Gratianis.

a §. Emphyteuſis.

ANNALES CAMALDULENSES

LIBER SEPTUAGESIMUS,

Ab anno Chriſti M. D. XI, *ad annum* M. D. XIV.

ANN. CHR. 1511.
I.
Paulus Juſtinianus, invitat ad eremum Camald. Vincentium Quirinum,
a *Lib. X. epp.* 1. 2. 5, 8. 9. 16, 18, 32,

PAULI Juſtiniani eremitæ Camaldulenſis virtutes, carnis macerationes, jugiſque contemplationis exercitia fuſe enarrat [a] Delphinus in ſuis epiſtolis vel ipſo ejuſdem tirocinii tempore; tentationes quoque non ſubticet, quarum prima erat pupillarum recordatio, altera, quod muro cingi eremum Camaldulenſem percuperet, poſtrema, quod intra Etruriæ terminos eremiticum inſtitutum concludi ægre ferret, quas tamen immiſſiones orationis adjumento ſuperavit, ultimam vero, cum a Deo prodire intellexit, opere feliciter complevit. Solliciti interea erant tum Delphinus, tum ipſe Juſtinianus, pro adducendis ad eremum Camaldulenſem Egnatio, & Quirino. Scripſerat Delphinus utrique tum menſe auguſto anni præteriti, tum januario hujus anni, & volentibus calcaria addebat, Juſtinianus vero amiciſſimum ſui Quirinum inſtruxerat per epiſtolas, omniaque aperuerat eremiticæ vitæ commoda & incommoda vel eo tempore, quo anno elapſo periculum menſe fecit ejuſdem inſtituti. Reſpondit Juſtiniano Quirinus ſub nomine Lycenopis die quinta-decima julii ejuſdem anni omnia ſibi plene ſatisfacere, nihilque adeo concupiſcere, quam eam vitam complecti. Alteri epiſtolæ, quam receperat a Juſtiniano per Petrum Bembum, eodem ſenſu reſcribit, ac meminit in ipſa Luſci, Longini, & Fuſcarii, qui eodem vitæ genere delectabantur. Audito autem hoc anno Juſtiniani conſilio, & perceptis ab eo epiſtolis, intimos ſui ſenſus aperit Quirinus, & ſimul deſcribit pugnas animi ſui, inflammata autem deſideria ipſum imitandi. Die XXII. januarii ſcribit eidem Juſtiniano amicos ejus ipſum traduxiſſe ut ſtultum, tetraque cogitatione ductum, præter Georgium & Contarenum, qui beatum judicant eum, quod a ſeculi ſtrepitu ſe receperit in ſolitudinem. Mutuis epiſtolis toto hoc anno ſe conſoverunt Juſtinianus & Quirinus, qui poſtremus menſe ſeptembri, patria, propinquis & amicis relictis ad Camaldulenſem eremum ſe contulit, ubi etiam ex infirmitate lecto decubuit aliquanto tempore,

pore, una cum Sebaſtiano Georgio patritio itidem Veneto, ſed antequam nomen daret, Florentiam proficiſci decrevit, tum ad ejus urbis ornamenta contemplanda, tum ut maturiore conſilio ceptum opus perficeret. Die XXVI. decembris Gaſpar Contarenus amicum Quirinum literis conatus eſt a propoſito dimovere, ſociabilem hominem, non ſolitarium placere Deo & proximo oſtendens, pericula quoque ſolitudinis, abſtinentiæ & rigidioris vitæ exponens; Meminit fratris Pauli Mauri ordinis Prædicatorum in conventu ſancti Petri martyris de Muriano, qui vitam auſteriorem ſupra vires eligens in inſaniam prope verſus occubuerat his diebus. Memorat etiam Auguſtinum Donatum, Marcum-antonium Contarenum, & Albertum Carporum principem; hic & publice, & private honorifice loquebatur de Quirino, Muſurum etiam, & de ſe aliqua proferens affirmat relictis ſtudiis ceteris, ſe totum contuliſſe ad ſtudium ſacræ Scripturæ. Interea Quirinus tum Camalduli, tum Florentiæ acerbiſſimis premebatur animi vexationibus, nec quid decerneret, potens erat, matrimonium fratris ſui germani Georgii curas ipſi addebat, derelictio ſuorum, & etiam amicorum; ſemper tamen prævalebat deſiderium ſolitudinis, vitæque religioſæ capeſſendæ, ut ingenue de ſe fatetur in epiſtolis ad Juſtinianum menſe decembri & januario datis. Florentiæ utebatur familiariſſime cum archiepiſcopo Coſmo de Pactiis, cum Antonio Puccio ſubdecano Florentino nepote Laurentii, qui plurimum pollebat auctoritate & gratia apud Romanum pontificem Julium II. cum magnifico Juliano Mediceo, & cum doctioribus & nobilioribus viris ejus urbis. Die XXI. januarii refert Juſtiniano concilium Mediolanenſe vires augere; nudius tertius ad januam eccleſiæ Virginis Annuntiatæ Florentiæ affixam fuiſſe citationem pontifici factam, ut termino quadraginta dierum reſpondeat concilio, an conſentiat intereſſe vel in urbibus Italicis Vercellarum, Mediolani, Taurini, Caſalis in Pedemontio, Piſarum, Veronæ, vel extra Italiam in urbibus Avenionis, Lugduni, Baſileæ & Conſtantiæ concilium indici; quod ſi non conſentiat, vel non reſpondeat, patres concilii venturos ad electionem novi pontificis; opinionem eſſe archiepiſcopi Florentini rem in ſchiſma prolapſuram, ſi rex Franciæ non ejiciatur extra Italiam. Sed Quirinus ſemper ſemetipſo fortior tandem ſub finem januarii Camaldulum rediit, & intra ſolitarios receſſus ejuſdem eremi ſe recepit, ut dicemus ſequenti anno. Egnatius autem excuſationes adduxit. In altera Delphini epiſtola, qua ad ſolitudinem hunc allicere curabat [a], laudat ipſius orationem habitam in funere ducis Pitiliani; carpit tamen, quod ſacerdos cum ſit Egnatius, teſtimonia ſacræ Scripturæ inſerere ſuis orationibus formidet, ac Gentilium phraſes potius uſurpet. A cardinale autem Mediceo [b] expoſtulat, quod, cum conſtitutionibus ordinis & eremi Camaldulenſis cautum ſit, ne quis in eam recipiatur, qui non fuerit ſacerdos, & ſaltem per tres annos non permanſerit in aliquo monachorum ordinis cœnobio, fas ſibi ſit hanc legem pontificia auctoritate diſpenſare cum quatuor laicis viris.

Bernardus Oricellarius Florentinus [c] hiſtoriam confecturus, proemium ipſius examinandum tradidit Petro Delphino, hic vero negotiis occupatus legendum dedit Paulo Juſtiniano eremitæ Camaldulenſi. Paulus autem, ut refert Delphinus in epiſtola ad eumdem Oricellarium, prolixiores dedit ad Delphinum ipſum literas, judicium ſuum proferens. Videtur Juſtinianus in eo proemio carpſiſſe phraſes quaſdam Gentilium lectionem redolentes; aſſuetus enim nunc Græcis, nunc Latinis libris evollendis, & præſertim meditandis eloquiis ſacrarum Scripturarum, abhorrebat a Gentilium librorum lectione, cui primis annis vacaverat.

Ann. Chr. 1511.

a *Lib. IX. ep. 99.*

b *Lib. X. ep. 11.*

c *Ibid. ep. 28.*

ANN. CHR. 1511. II. Hiſtoricae ex Delphini epiſtolis. a Ibid. ep. 33. b Ibid. ep. 39.

MEMORAT idem Delphinus in epiſtolis hujus anni & gratulatur [a] Johanni cardinali Mediceo, quod pro ſede apoſtolica legatus deſtinatus fuerit in provinciam Flaminiæ. Petit [b] a Nicolao Valorio optimo cive Florentino, ut quandoque alias fuerat ipſe orator pro republica Florentina apud regem Galliarum, operam det, ut ex Galliis ad ſe convehatur quincuplex Pſalterium, Gallicum videlicet, Romanum, Hebraicum, Vetus & Conciliatum cum expoſitione atque emendatione Jacobi Fabri Stapulenſis viri ſuo judicio literatiſſimi, & in divino eloquio eruditiſſimi, quod impreſſum fuerat in Galliis in cœnobio ſancti Germani juxta muros Pariſienſes ante biennium. Et ſubtus: *Multum ſane huic Fabro tribuo, quem accepi adhuc vivere, & multa alia volumina edidiſſe, eſſeque non minus ſanctimonia, quam eruditione inſignem.* Laudat zelum [c] Benincaſæ prioris Pratalis, qui ſumme affectus Petro Soderino vexillifero perpetuo Florentiæ ipſum monuerat, ut a preſſura cleri & ab impoſitionibus abſtineret. Qua occaſione narrat ſigna & portenta paulo ante Florentiæ & in ipſius palatio viſa; nocturna nimirum fulmina præter temporis autumnalis rationem totum fere palatium pervagata, tria lilia ſuper oſtium palatii ſita unius fulminis ictu exuſta; interdictum inſuper pontificium petit, an Florentiæ obſervetur, quod poſtea monitus literis Thomæ Strozii ex ordine Prædicatorum prioris ſanctæ Mariæ de Saxo [d] intellexit non continuare, neque obſtringere eremum Camaldulenſem. Meminit [e] Piſani concilii, quod repugnante pontifice indictum eſt ad kalendas novembris, & eo ipſo die inchoatum, ad quod præter quatuor cardinales, multi etiam prælati tranſalpini & doctores complures eminentiſſimi convenerant, vereturque, ne ecclesiæ ſchiſma prorumpat. Gaudet pontificem Julium convaluiſſe de infirmitate, ut caſtra poſſit evertere exterorum, & ſchiſma imminens potenter diſſolvere. Dolet etiam [f] de morte clariſſimi patris monachi Euſebii & Andreæ Priolorum patritii Veneti, viri gravitate, religione, fide, humanitate præditi, adminiſtratione, conſilio, opera de patria ſua optime meriti.

c Ibid. ep. 40. d Ibid. ep. 41. e Ibid. ep. 38. f Ibid. ep. 27.

III. Card. Volaterranus cedit tres abbatias ordini Camald.

CEDENTE cardinale Volaterrano commendationi abbatiarum unitarum ſancti Salvatoris de Valle-caſtro, ſancti Urbani de Æſinante, & ſancti Blaſii de Fabriano, Benedictus Andreæ de Mutina Camaldulenſis ordinis & totius congregationis ſancti Michaelis de Muriano vicarius generalis vigore licentiæ obtentæ a Romano pontifice Julio II. bulla plumbea, accedente conſenſu Johannis Colæ vicarii cardinalis Volaterrani dudum commendatarii, hoc anno M. D. XI. indictione XIV. die martis decima julii, præſentibus teſtibus, & præſertim Ludovico Arrivabene Mantuano ſanctiſſimi Julii papæ II. delegato ſuper ſpoliis domini Fatii Sanctorii cardinalis ſanctæ Sabinæ jampridem abbatis commendatarii, poſſeſſionem recepit eorumdem monaſteriorum & eccleſiarum, monachos admittens ad obedientiam, & juramentum ſibi præſtanda; ex tabulario ſancti Blaſii de Fabriano. Electus fuit abbas dictorum trium monaſteriorum Bartholomæus Morſius, qui fuerat annis anteactis prior Angelorum Florentiæ.

Idem Romanus pontifex ex ſancta Maria de Laureto anno pontificatus octavo die XI. junii mandavit Laurentio Puccio præpoſito Feſulano, ut vacante monaſterio ſanctæ Mariæ de Poplena jam unito eremo Camaldulenſi unionem ipſam reſcinderet, ac conferret ejuſdem abbatiæ adminiſtrationem Bartholomæo de Scopetanis monacho ſancti Benedicti extra mœnia Florentiæ ad ipſius vitam dumtaxat, habito tamen prius aſſenſu prioris generalis Camaldulenſis; ex archivo Fontis-boni [g].

Refert Manzonius in epiſcopis Foro-cornelienſibus [h] monaſterium Camaldu-

g §. Electio A. 6. 7. h Pag. 299.

maldu-

maldulenſe ſancti Euſtaſii ſeu Euſtachii de Imola hoc anno adjunctum fuiſſe præpoſituræ cathedralis eccleſiæ.

Ann. Chr. 1511.

IV.

Tertia inventio corporis S. Apollinaris in eccleſia Claſſenſe.

Contigit hoc anno tertia inventio corporis ſancti Apollinaris primi archiepiſcopi Ravennatis, & translatio ejus ſacrorum oſſium, quam ex oculato præſenteque teſte Paulo Orlandino vicario tunc congregationis Venetæ addiſcimus, qui poſt quinquennium ſequentem de ea translatione epiſtolam dedit ad Paulum Tinctum a Laude abbatem eo tempore cœnobii ſancti Apollinaris in Claſſe.

Frater Paulus Orlandinus abbas ſancti Michaelis de Muriano rev. domno Paulo de Laude abbati Claſſenſi benemerito S. P. D.

Etſi in negotiis familiaribus impeditus, de alienis rebus, & quæ non ſunt muneris noſtri, parumper cogitare queo, de tua tamen abbatia quandoque recogito, ne qua forſan oblivione deleatur, quod & paternitas tua, & ego pariter vidimus, & manus noſtræ tractaverunt de verbo iſto. Ea autem eſt translatio Apollinaris ſanctiſſimi, ac terque quaterque beati, ubi martyris ipſius hymnos ipſe una cum ceteris ſolemniter decantabas, ego vero ejus oſſa e limo terræ cernuus depiſcabar; eo quippe tempore, quo abbatiæ Claſſenſi præerat ven. pater domnus Andreas Secchinus vir utique integer vitæ ſceleriſque purus, cujus ſiquidem animus pientiſſimus indoluerat admodum, quod tam incultus tamque inhonoratus martyr ille beatiſſimus permaneret, cui & extruxit mauſoleum novum, in quo nunc corpus ejus ſacratiſſimum requieſcit. Neque illud ſilentio dignum fore cenſuerim, quod pro hujuſmodi honoris ſibi delati præmio eumdem domnum Andream ob iſtius Claſſenſis abbatiæ cuſtodiam ſibi per martyrii palmam aſſociavit ſanctiſſimus Chriſti martyr Apollinaris, eo tempore quidem, quo Galli ipſi feroces Ravennam paulo poſt ejuſmodi translationem antedictam immaniter depopulati ſunt. Quidni, & ipſe paulominus lapidatus fui, ubi deinceps magna in populo Ravennæ ſeditio coorta eſt, cum ſævit illic animis ignobile vulgus, cauteriatam habens conſcientiam, & dicens me expilaſſe, ac alio detuliſſe patroni ſui ſancti Apollinaris oſſa, ſcilicet & ipſe impediviſti penitus coronam meam, dehortatus illos ab ejuſmodi inſania. At nondum venit hora mea, neque adhuc tali dignabar honore; quapropter evaſi illorum manus in nomine Domini. Attamen illud mihi in ea turba impendio magis placuit, quod colerent eo ſaltem more indigenæ illic omnes patronum ſuum, ſimul & hunc eſſe ipſum pariter atteſtarentur, quem ego e cœno ad urnam de limo in marmoream capſam tranſtuliſſem. Nunc vero ne translatio ejuſmodi obliteretur, ſed & ad poſterorum quoque notitiam valeat pervenire, eamdem utique animum ad ſcribendum appuli, quam ipſam tranſmitto reverentiæ tuæ tum lectitandam, tum perficiendam, ſi quid minus retulerim, quod in ea conſcribendum videretur. Poteris autem ipſe reminiſci, quod mihi excidiſſet forſan e memoria, dignum profecto ut annotaretur. Idipſum autem lectitando animadvertes; lege itaque patienter, & divi Apollinaris translationem vide reponendam aliis præ tua caritate. Filii enim, qui naſcentur, & exurgent, enarrabunt ea poſteris, & nati natorum & qui naſcentur ab illis, quod utique ſit commodum maximum ex ipſa lectione.

Incipit translatio corporis ſancti Apollinaris in abbatia Claſſenſe diœceſis Ravennatis.

In memoria æterna erit juſtus, ab auditione mala non timebit, de viro ſancto id aſſerit fidelis cantor &c. Pridem vero ab eodem apoſtolo Chriſti Petro dimiſſus beatiſſimus hic noſter Apollinaris Ravennam acceſſit Flaminiæ urbem tum antiquiſſimam, tum clariſſimam, ubi poſt plurimas virtutes ed' is, poſt miracula pene infinita pro fide Chriſti martyrio coronatus

eſt

ANN. CHR. 1511.

eſt ſub Veſpaſiano auguſto, ſepultus autem extra muros Claſſenſis urbis in arca marmorea a diſcipulis ſuis. Ea vero ſub terram miſſa eſt propter Paganos inſectantes illum, ſic ejus gloriam extinguere cupientes. Subinde vero in eum ſubvectus eſt locum, ubi nunc extat ampliſſimum templum Claſſenſis abbatiæ milliario tertio a civitate Ravennæ. Illicque multis requievit annis incultus uſque adeo & inhonoratus, judicio nempe Dei, quod occultum quandoque dicitur, injuſtum vero numquam. Judicia nempe Dei ſunt quaſi abyſſus multa, vera tamen & juſtificata in ſemetipſa.

Cum vero tandem placuit Altiſſimo, qui eſt ſuorum militum ſors & corona præmium, ut quod occultum erat, in apricum ageretur, eo deſuper annuente, conſilium fuit prælatorum quorumdam, monachorumve complurium venerabilis congregationis ſancti Michaelis de Muriano noſtri Camaldulenſis ordinis, cujus eſt abbatia prædicta non ignobile membrum, ut excoleretur aliquantiſper corpus ipſum, quod tegebatur in ſpecu ſubterraneo quodam aqua limoque repleto ſub altare majori abbatiæ Claſſenſis, & in loco decentiori poneretur eductum e prænotato cœno. Quapropter extruxerat Claſſenſis abbas, qui tunc erat domnus Andreas Secchinus Bergomenſis venerabilis pater, ſarcophagum quoddam novum arcamve marmoream, qua corpus ipſum clauderetur ibidem aliquanto tamen altius ſub altare majus Claſſenſis templi. His igitur ſic penſitatis atque concluſis, ut fierent, forte quidem Ravennæ tunc temporis erat Romana curia una cum ſanctiſſimo ac beatiſſimo pontifice Julio divina providentia papa ſecundo. Sic itaque & illic interfuit admodum opportune reverendiſſimus dominus baſilicæ XII. *apoſtolorum presbyter cardinalis, alio nomine dictus dominus Franciſcus Soderinus de Florentia cardinalis Vulterranus, qui cum eſſet in curia Romana protector noſtri Camaldulenſis ordinis & congregationis, eidem humiliter ſupplicarunt prædicti rev. patres, quod rev. dominatio ejus a ſummo pontifice exoraret fieri translationem corporis venerandi; quam eamdem ipſemet reverendiſſimus manibus ageret propriis ad honorem Dei & martyris beatiſſimi. Annuit hujuſmodi poſtulationi beatiſſimus pontifex, idque magna cum hilaritate, cum qua ſemper expetiit beatitudo ſua, ut res eccleſiæ catholicæ excolerentur, in quibus hæ poſſunt digniſſime recenſeri, tum quoniam paſtor idem paucis ante diebus una cum* XII. *reverendiſſimis S. R. E. cardinalibus ad ipſam ſe contulerat abbatiam, ubi & plurimum ac diutiſſime contemplatus ipſum famoſiſſimum Claſſis templum, antiquum quidem & omni veneratione digniſſimum, applicavit animum ſuum Claſſenſi cœnobio; quapropter quamlibentiſſime conceſſit rev. cardinali jamdicto, quod ejuſmodi translationem ageret corporis beatiſſimi.*

Prima igitur die menſis aprilis prænominatus rev. dominus Franciſcus cardinalis Vulterranus obtenta licentia, ut ſupra, translationis agendæ, ſignificavit rev. domno Andreæ Secchino abbati Claſſenſi ſe velle poſtridie indultum hujuſmodi apoſtolicum exequi, quæ ſecunda erat dies menſis ejuſdem de anno M. D. XI. *idque tam propere, quoniam ipſe migrare decreverat Bononiam verſus die tertia, & idcirco quaſi clanculo facta eſt ipſa traslatio & repente, ideoque non valuit abbas ipſe hoc civibus Ravennæ, aut ſaltem primariis referre, ut moris eſt in ejuſmodi geſtis. Secunda itaque die prædicti menſis ſanctiſſimi domini noſtri domini Julii divina providentia papæ* II. *pontificatus ſui anno* VIII. *prænominatus rev. cardinalis Vulterranus ex inclyta civitate Ravennæ ſe contulit ad prædictum famoſiſſimum Claſſis templum una cum omnibus, qui ſecum erant in civitate de familia ſua. Illic autem aſſiſtente eodem reverendiſſimo, de ſancto Apollinare martyre Miſſa ſolemniter decantata eſt a vicario congregationis, qui*

illic

ANN. CHR. 1351.

illic aderat miniſter in cunctis. Subinde vero reverendiſſimus ipſe pluviali ſericeo indutus, necnon & vicarius ipſe plancta ſacerdotali depoſita induit pluviale, ſicque omnes proceſſionaliter inceſſere, prælati ſcilicet atque monachi, & familiares ipſius reverendiſſimi, & Ravennates quidam cum luminaribus & cbure, ut moris eſt, univerſi pariter concinentes hymnum, qui incipit: *Veni creator Spiritus*, donec ad locum, ubi jacebat ſanctiſſimum corpus, perventum eſt. In loco autem, ubi latebant ſacræ reliquiæ, ſubterraneo quippe ac valde humido, magna cum reverentia conſedit colendiſſimus ipſe, qui & vicario antedicto perbenigne dixit, ut, quæ in aqua erant, beatiſſimi martyris oſſa colligeret, ſibique exhiberet eadem, in capſa ibidem repoſita reponenda. Hac ergo de cauſa juſſa capeſſens vicarius ipſe pluviali depoſito & podere albo dumtaxat & rubea ſtola præcinctus acceſſit ad foveam aquoſam cænoſamve, ſeque devote inclinans oſſa ipſa educebat ſigillatim ex limo, qui erat in fovea, eademque ſiſtebat in manu cardinalis: ſicque illa ambo pariter in capſam lariceam illic præparatam deponebant. Stabant autem ad latera vicarii diaconus & ſubdiaconus veſtiti ſollemniter cum luminaribus & incenſo, & hi vicarium ipſum, ut poterant, adjuvabant. Ipſe enim vicarius ſuper aſſerem ligneum altero inn xus pede in aquas ferme pendulo, altero ſe ſuſtentabat in petra; cum vero ſe inclinaret ad oſſa capienda, ne laberetur in cænum, capite quidem & humeris ac læva annitebatur ſuperiori muro, quem ipſe ſubibat, cum ad oſſa extrahenda ſe illuc dimiſiſſet. Aqua autem illic jugiter ſcatebat; quapropter adſtabant miniſtri duo, qui cucumis & lagenis ipſam aſportabant, ut illic oſſa cuncta per aquam diſperſa trahi potuiſſent, quæ eadem ut a vicario ſumebantur, ſic pariter exhibebantur reverendiſſimo, ſubinde vero in capſam mittebantur. Oſſa vero iſthæc inordinate admodum atque incompoſite habebantur in luto cænoque diſperſa & aquis obruta atque ſubmerſa, quatenus piſcari propemodum oſſa illa vicarius videretur in gurguſtio. Oſſa autem ipſa reperta ſunt ſuper alabaſtri lapide ſita, limoque tali operta, ut cinis ferme madidus eſſet. Quoad aquam illa nec inficeret, nec fæteret cæni inſtar, ſed ablueret magis, perinde ac lixivium eſſet. Alabaſtrum vero ipſum velut tabula erat longitudine pedum quatuor, latitudine pedis, altitudine duorum digitorum. Quod ipſum ubi e cloaca illa eduximus, & aqua eadem continue inſurgente abluimus, pulcherrimum apparuit atque perſpicuum, ut tranſpareret hinc inde appoſito lumine, ac ſi vitteum foret. Inventa eſt illic inſuper & pars alabaſtri quædam minuſcula veluti appendicium quoddam ad permiſſum pedis unius & ſemis, nam pars illa antedicta grandior non fuerat, forſitan longa ſatis ad oſſa retinenda. Super oſſa autem ipſa ac limum aquamve labentem erat catenula quædam in amigdalarum ſpeciem fabrefacta, ænea ſiquidem & aurata, ad ſacri corporis ornamentum pariter & tutelam. Hæc vero facta erat in partes plurimas & tota pene diſperſa per aquam, quam tandem vicarius ipſe expiſcans eduxit, miſitque in prædictam capſam una cum alabaſtro illo & oſſibus conſervandam, ſed & ſuper hanc ipſam erat craticula ferrea laminis latioribus acta, quæ, quoniam recentior videbatur, neglecta eſt, minimeque in capſam cum aliis reliquiis ſacratiſſimis poſita, ſed appenſa ad murum capellæ majoris poſt dies aliquot, ubi & exiſtit uſque in præſentem diem. Ut vero meminimus pridem, aqua illa cænumque cloaceum, quæ illic oſſibus admixta erant, nequaquam inficiebant, fædabontque atque fætebant, utpote limus efficit alibi quod videtur; quinimmo purgare ea videbantur lixivii more; aqua nempe ipſa ſubalbida erat, terra autem quaſi cinis madidus, nulluſque propterea ibi fætor, qualis utique in locis cænoſis ſolet eſſe ſub terra. Omnia vero illic

ita

Ann. Chr. 1511.

ita ſe habebant, ut reverendiſſimus ipſe una cum ceteris ſibi aſſiſtentibus, nonnulliſque cantantibus hymnos & pſalmos labore, tædio faſtidioque nullo frangerentur, qui per tres horas & ſeſqui quidni jucunditate, lætitia, gaudioque magno affici ibidem viderentur. Ceterum reverendiſſimum ipſum ſuppudebat, pigebatque, quod tamdiu permanſiſſet incultum corpus martyris beatiſſimi. Præcepit autem iterum atque iterum, ut vicarius ipſe ſtudioſe perquireret, ne quid oſſiculorum remaneret in cœno; hic vero qua valuit diligentia perquiſivit, ac manu propria perſæpe revolvit limum ſub aqua ſurſumve, quotquot autem reperiit oſſium, tot tot colendiſſimo præbuit, & eo jubente illa in capſam collocavit. Cum vero perveſtigaſſet diutius, & terque quaterque cœnum illud hac de cauſa manu ſatagente revolviſſet, nullumque os amplius inveniret, jubente eodem reverendiſſimo, vicarius ipſe unaque diaconus & ſubdiaconus antedicti ſubſtulerunt ipſam reliquiarum capſam, & in lucem de ſpecu prodeuntes extulere beatiſſimum corpus, omnibus proceſſionaliter redeuntibus, ſimulque canentibus: Te Deum laudamus; *ſicque cuncti pariter porvenerunt ad altare majus, ſuper quod capſam ipſam honorifice poſuerunt. Poſt hæc autem incenſata capſa, dictaque interim oratione Dominica, reverendiſſimus ipſe, ut ſupra pluviali indutus acceſſit ad divi Apollinaris corpus, ibique ſupra ipſum orationem cecinit, commutans nihilominus* feſtivitatis *nomen in* translationem. *Data vero cunctis benedictiono, ut moris eſt, a pontifice, vicario præcepit cardinalis ipſe, ut ſuo nomine univerſis & ſingulis indicaret & indiceret, ut quotannis translationis hujuſmodi memoria celebretur hac eadem die ſecunda menſis aprilis eum hoc ſpirituali ſtipendio, ut centum dierum indulgentia haberetur ab univerſis & ſingulis, qui ipſum famoſiſſimum Claſſis templum hac ipſa die in hujuſmodi translationis memoriam viſitarent. Sic itaque vicarius ipſe expoſuit alta voce publice coram omnibus de mandato hanc ipſam cardinalis reverendiſſimi voluntatem. Poſtea vero præcepit colendiſſimus idem vicario antedicto, quod acta hæc omnia ſigillatim diſtincteque conſcriberet, eademque in formam publicam & authenticam ageret ad perpetuam rei memoriam & ad poſteros inſtruendos; quod ipſum vicarius prædictus excepit ex obedientia. Quia vero in laminis quibuſdam antiquiſſimis nonnulla continebantur de Sancto iſto, prout patet in ipſis, quæ inter reliquias habentur in abbatia Claſſenſi, ideo juſſit reverendiſſimus ipſe, ut illarum trium laminarum verba rurſus cælarentur, addita & quarta lamina, in qua de hac ipſa hodierna translatione tractetur, ſicque una claudantur omnes in loculo marmoreo, ubi corpus ſanctiſſimum in capſa laricea concluſum eſt. Quæ quidem omnia vicarius ipſe promiſit ſe eſſe facturum. Et ea propter vicarius antedictus, qui ſum ego frater Paulus Orlandinus de Florentia in actis ſuperioribus ſæpecitatus, quoniam præſens fui univerſorum & bajulus, & miniſter, ut præſcripſimus, has præſentes literas feci fieri, jurans utique in animam meam, Deumque ipſum in teſtimonium advocans, quod ſupraſcripta omnia vera ſunt, atque, ut ſcribuntur, geſta fuerunt in verbo veritatis. In quorum omnium & ſingulorum fidem has præſentes literas fieri fecimus, & divi Michaelis ſigillo roboravimus. Has autem dedimus die* x. *menſis ſeptembris anno Domini* M. D. XVI. *in monaſterio ſancti Michaelis de Murano, ubi nunc abbatem ago, licet indignus, ex obedientia tamen generalis capituli noſtri, ut placuit patribus definitoribus de anno præſenti.*

Verba trium laminarum argentearum ſupraſcriptarum, quæ fuerunt a Chriſtianis conſepultæ in teſtimonium martyris beatiſſimi, hæc ſunt.

Prima lamina: *Ortus ab Antiochia beatus Apollinaris a ſummo apoſtolorum principe miſſus eſt Ravennam prædicare baptiſmum pœnitentiæ in remiſ-*

remiſſionem peccatorum : ibique per eum Dominus virtutes multas operatus eſt, nam cæcos illuminavit, paraliticos curavit, mutos loqui fecit, dæmones fugavit, morsuos ſuſcisavit, leproſos mundavit, ſimulacra & idolorum templa diſſolvit. ANN. CHR. 1511.

Secunda lamina: *Hic fuſtibus cæſus eſt diutius, ſuper prunas ſtetit nudis pedibus, equuleo appenſus denuo verberasur, ſuper plagas aquam ſuſcepit fervidam cum gravi pondcre ferri; in exilium relegatus ore ſaxo concluſo defunctus eſt ſub Veſpaſiano Auguſto* X. *kalendas auguſti regnanse domino noſtro Jeſu Chriſto cum patre & Spiritu ſancto in ſecula ſeculorum, amen.*

Tertia lamina: *Hic requieſcit ſanctiſſimum corpus beatiſſimi Apollinaris ſacerdotis & martyris Chriſti. Quod vero hic deeſt in hac eadem eccleſia ob maximam cautelam reconditum eſt.*

Has autem laminas, ut diximus, cum corpore ſacratiſſimo condisas invenit olim ad oſſa beatiſſimi Apollinaris Ildebrandus reverendiſſimus S. R. E. presbyter cardinalis et legasus apoſtolicæ ſedis, qui acceſſis quondam ad prædictum famoſiſſimum Claſsis templum, inquiſiturus, an illic haberetur corpus hujus ſanctiſsimi martyris. Quo quidem ibidem reperto una cum laminis iſtis in eccleſia antedicta apoſtolica auctoritate edixit et publicavit, quod in hoc eodem templo corpus iſtud ſanctiſsimum eſſet, ſilentiumque indixit omnibus aliter ſentientibus.

Pro hac autem translatione nunc nuperrime, ut ſuperius ſcribitur, celebrata additur quarta lamina, cujus ſiquidem verba ſuns hæc.

Reverendiſsimus dominus Franciſcus Soderinus baſilicæ XII. *apoſtolorum presbyter cardinalis, accepta auctoritate ab apoſtolica ſede acceſsit ad hoc Claſſenſe cœnobium, et ſanctiſsimi Apollinaris oſſa permulta hinc a ſubterraneo ſpecu, ac ex aqua limoque eduxit ad ſublime in capſam ligneam, quam eamdem in arcam hanc marmoream recondi mandavit, præcipiens, ut translatio hæc quotannis celebraretur a poſteris ſub ſtipendio dierum centum de indulgentia. Actum anno Domini* M. D. XI. *aprilis die ſecunda.*

Hæc vero omnia compilavi, et propria manu conſcripſi in verbo veritatis ego idem frater Paulus Orlandinus de Florentia, qui tunc temporis vicarium congregasionis agebam, nunc vero abbetem ſancti Michaelis de Murano de Venetiis Camaldulenſis ordinis Torcellanæ diœceſis de anno Domini M. D. XVI. *die* X. *menſis ſeptembris.*

Frater Peulus, ut ſupra.

V. De puteo Martyrum in eadem eccleſia. a *P. II. lib. I. cap.* 2.

TESTE Fortunio „ in ſacro templo ſancti Apollinaris in Claſſe extabat argentea catena, qua crux humi inſculpta circumdabatur, tantæ longitudinis, quantus eſt ſi circulus cum umbone, qui auream crucem circumdat, barbarici operis in ſummitate templi, quæ eſt pedum triginta-ſeptem. Hæc pendebat ad aram maximam, ſicut in urbe Ravennæ ſex aliæ ſimiles aſſervabantur, auream ſuggeſtans coronam, qua puellæ Ravennates utebantur in nuptiarum ſollemnitatibus, vel quando reginam comitabantur, ſicut legitur in vita beati Felicis archiepiſcopi. Hæc autem anno 1509. quando Veneti Ravennam apoſtolicæ ſedis reſtituere, furtim ablata, numquam reſtituta fuit. “

Refert etiam idem Fortunius „ celebrem fuiſſe ad idem templum puteum ſanguinis ſanctorum martyrum plenum, de quo ferebant, quod cum ſanctus Gregorius legaviſſet aliquando nuncium ad abbatem, ut mitteret inde Romam aliquas templi reliquias, ille vero ad id faciendum ægre induceretur, factum eſt divino numine, ut abbas pavimentum ſcopis mundari fecerit, collectaſque cum pulvere quiſquilias, in

Ann. Chr. 1511.

ita ſa habebant, ut reverendiſſimus ipſe una cum ceteris ſibi aſſiſtentibus, nonnulliſque cantantibus hymnos & pſalmos labore, tædio faſtidioque nullo frangerentur, qui per tres horas & ſeſqui quidni jucunditate, lætitia, gaudioque magno affici ibidem viderentur. Ceterum reverendiſſimum ipſum ſuppudebat, pigebatque, quod tamdiu permanſiſſet incultum corpus martyris beatiſſimi. Præcepit autem iterum atque iterum, ut vicarius ipſe ſtudioſe perquireret, ne quid oſſiculorum remaneret in cœno; hic vero qua valuit diligentia perquiſivit, ac manu propria perſæpe revolvit limum ſub aqua ſurſumve, quotquot autem reperiit oſſium, tot tot colendiſſimo præbuit, & eo jubente illa in capſam collocavit. Cum vero perveſtigaſſet diutius, & terque quaterque cœnum illud hac de cauſa manu ſatagente revolviſſet, nullumque os amplius inveniret, jubente eodem reverendiſſimo, vicarius ipſe unaque diaconus & ſubdiaconus antedicti ſubſtulerunt ipſam reliquiarum capſam, & in lucem de ſpecu prodeuntes extulere beatiſſimum corpus, omnibus proceſſionaliter redeuntibus, ſimulque canentibus: Te Deum laudamus; *ſicque cuncti pariter pervenerunt ad altare majus, ſuper quod capſam ipſam honorifice poſuerunt. Poſt hæc autem incenſata capſa, dictaque interim oratione Dominica, reverendiſſimus ipſe, ut ſupra pluviali indutus acceſſit ad divi Apollinaris corpus, ibique ſupra ipſum orationem cecinit, commutans nihilominus* feſtivitatis *nomen in* translationem. *Data vero cunctis benedictione, ut moris eſt, a pontifice, vicario præcepit cardinalis ipſe, ut ſuo nomine univerſis & ſingulis indicaret & indiceret, ut quotannis translationis hujuſmodi memoria celebretur hac eadem die ſecunda menſis aprilis cum hoc ſpirituali ſtipendio, ut centum dierum indulgentia haberetur ab univerſis & ſingulis, qui ipſum famoſiſſimum Claſſis templum hac ipſa die in hujuſmodi translationis memoriam viſitarent. Sic itaque vicarius ipſe expoſuit alta voce publice coram omnibus de mandato hanc ipſam cardinalis reverendiſſimi voluntatem. Poſtea vero præcepit colendiſſimus idem vicario antedicto, quod acta hæc omnia ſigillatim diſtincteque conſcriberet, eademque in formam publicam & authenticam ageret ad perpetuam rei memoriam & ad poſteros inſtruendos; quod ipſum vicarius prædictus excepit ex obedientia. Quia vero in laminis quibuſdam antiquiſſimis nonnulla continebantur de Sancto iſto, prout patet in ipſis, quæ inter reliquias habentur in abbatia Claſſenſi, ideo juſſit reverendiſſimus ipſe, ut illarum trium laminarum verba rurſus cælarentur, addita & quarta lamina, in qua de hac ipſa hodierna translatione tractetur, ſicque una claudantur omnes in loculo marmoreo, ubi corpus ſanctiſſimum in capſa laricea concluſum eſt. Quæ quidem omnia vicarius ipſe promiſit ſe eſſe facturum. Et ea propter vicarius antedictus, qui ſum ego frater Paulus Orlandinus de Florentia in actis ſuperioribus ſæpecitatus, quoniam præſens fui univerſorum & bajulus, & miniſter, ut præſcripſimus, has præſentes literas feci fieri, jurans utique in animam meam, Deumque ipſum in teſtimonium advocans, quod ſupraſcripta omnia vera ſunt, atque, ut ſcribuntur, geſta fuerunt in verbo veritatis. In quorum omnium & ſingulorum fidem has præſentes literas fieri fecimus, & divi Michaelis ſigillo roboravimus. Has autem dedimus die* x. *menſis ſeptembris anno Domini* M. D. XVI. *in monaſterio ſancti Michaelis de Murano, ubi nunc abbatem ago, licet indignus, ex obedientia tamen generalis capituli noſtri, ut placuit patribus definitoribus de anno præſenti.*

Verba trium laminarum argentearum ſupraſcriptarum, quæ fuerunt a Chriſtianis conſepultæ in teſtimonium martyris beatiſſimi, hæc ſunt.

Prima lamina: *Ortus ab Antiochia beatus Apollinaris a ſummo apoſtolorum principe miſſus eſt Ravennam prædicare baptiſmum pœnitentiæ in remiſ-*

Digitized by Google

remiſſionem peccatorum : ibique per eum Dominus virtutes multas operatus eſt, nam cæcos illuminavit, paraliticos curavit, mutos loqui fecit, dæmones fugavit, mortuos ſuſcitavit, leproſos mundavit, ſimulacra & idolorum templa diſſolvit. ANN. CHR. 1511.

Secunda lamina: *Hic fuſtibus cæſus eſt diutius, ſuper prunas ſtetit nudis pedibus, equuleo appenſus denuo verberatur, ſuper plagas aquam ſuſcepit fervidam cum gravi pondere ferri; in exilium relegatus ore ſaxo concluſo defunctus eſt ſub Veſpaſiano Auguſto* X. *kalendas auguſti regnante domino noſtro Jeſu Chriſto cum patre & Spiritu ſancto in ſecula ſeculorum, amen.*

Tertia lamina: *Hic requieſcit ſanctiſſimum corpus beatiſſimi Apollinaris ſacerdotis & martyris Chriſti. Quod vero hic deeſt in hac eadem eccleſia ob maximam cautelam reconditum eſt.*

Has autem laminas, ut diximus, cum corpore ſacratiſſimo conditas invenit olim ad oſſa beatiſſimi Apollinaris Ildebrandus reverendiſſimus S. R. E. presbyter cardinalis et legatus apoſtolicæ ſedis, qui acceſſit quondam ad prædictum famoſiſſimum Claſsis templum, inquiſiturus, an illic haberetur corpus hujus ſanctiſsimi martyris. Quo quidem ibidem reperto una cum laminis iſtis in eccleſia antedicta apoſtolica auctoritate edixit et publicavit, quod in hoc eodem templo corpus iſtud ſanctiſsimum eſſet, ſilentiumque indixit omnibus aliter ſentientibus.

Pro hac autem translatione nunc nuperrime, ut ſuperius ſcribitur, celebrata additur quarta lamina, cujus ſiquidem verba ſunt hæc.

Reverendiſsimus dominus Franciſcus Soderinus baſilicæ XII. *apoſtolorum presbyter cardinalis, accepta auctoritate ab apoſtolica ſede acceſsit ad hoc Claſſenſe cœnobium, et ſanctiſsimi Apollinaris oſſa permulta hinc a ſubterraneo ſpecu, ac ex aqua limoque eduxit ad ſublime in capſam ligneam, quam eamdem in arcam hanc marmoream recondi mandavit, præcipiens, ut translatio hæc quotannis celebraretur a poſteris ſub ſtipendio dierum centum de indulgentia. Actum anno Domini* M. D. XI. *aprilis die ſecunda.*

Hæc vero omnia compilavi, et propria manu conſcripſi in verbo veritatis ego idem frater Paulus Orlandinus de Florentia, qui tunc temporis vicarium congregationis agebam, nunc vero abbatem ſancti Michaelis de Murano de Venetiis Camaldulenſis ordinis Torcellanæ diœceſis de anno Domini M. D. XVI. *die* X. *menſis ſeptembris.*

Frater Paulus, ut ſupra.

V. De puteo Martyrum in eadem eccleſia. a *P. II. lib. I. cap. 2.*

TESTE Fortunio „ in ſacro templo ſancti Apollinaris in Claſſe extabat argentea catena, qua crux humi inſculpta circumdabatur, tantæ longitudinis, quantus eſt ſi circulus cum umbone, qui auream crucem circumdat, barbarici operis in ſummitate templi, quæ eſt pedum triginta-ſeptem. Hæc pendebat ad aram maximam, ſicut in urbe Ravennæ ſex aliæ ſimiles aſſervabantur, auream ſuggeſtans coronam, qua puellæ Ravennates utebantur in nuptiarum ſollemnitatibus, vel quando reginam comitabantur, ſicut legitur in vita beati Felicis archiepiſcopi. Hæc autem anno 1509. quando Veneti Ravennam apoſtolicæ ſedis reſtituere, furtim ablata, numquam reſtituta fuit. “

Refert etiam idem Fortunius „ celebrem fuiſſe ad idem templum puteum ſanguinis ſanctorum martyrum plenum, de quo ferebant, quod cum ſanctus Gregorius legaviſſet aliquando nuncium ad abbatem, ut mitteret inde Romam aliquas templi reliquias, ille vero ad id faciendum ægre induceretur, factum eſt divino numine, ut abbas pavimentum ſcopis mundari fecerit, collectaſque cum pulvere quiſquilias in „ ca-

Ann. Chr. 1511.

„ capſula clauſas ad pontificem miſerit, quæ Romæ aperta, illico plena
„ rutilante ſanguine magno miraculo apparuit , quæ res cum indicium
„ feciſſet totum templum ſanguine Sanctorum Chriſti eſſe refertum, pa-
„ ſtor magnus ad templum venire voluit , qui nudis pedibus pro reve-
„ rentia, cum per januam, quæ cœnobio incumbit, intraret, pes in li-
„ mine a ſubjecto lapide excipitur tamquam a molli cera, ubi craticula
„ ferrea in teſtimonium ad hanc diem viſitur. Qua fama Julius II. pon-
„ tifex maximus adductus, ſicut ſeniores adhuc referre ſolent, poſt cla-
„ dem Ravennæ ad ſancti Apollinaris templum adiens, cum anulum filo
„ appenſum intromiſiſſet in puteum , ac retractum ſanguine madentem
conſpexiſſet, ſtatim illum in puteum rejecit tremebundus. “

VI. Vitalis Aquæductii opuſculum de baſilica Claſſenſi.

Hæc exſcripſit Fortunius ex libello Vitalis Aquæductii monachi Camaldulenſis, qui tunc temporis vivebat in monaſterio Claſſenſi. Sicut enim auguſtiſſimum ſancti Vitalis Ravennæ fanum, quod intra urbem incolunt monachi Caſinates, accuratiſſimo commentariolo deſcripſerat Johannes-petrus Ferrettus Myli primum, tum Lavellinatum epiſcopus Græce Latineque doctiſſimus, ita clariſſimi concivis ſui, quem maxime ſuſpiciebat, exemplo incitatus Vitalis, brevi ſcriptione ſtatuit hoc anno ea complecti, quæ ad divi Apollinaris baſilicam ſpectare intellexit, eam opellam dicans Franciſco Soderino cardinali. Titulus libri, qui ms. aſſervatur in bibliotheca Claſſenſi, eſt *de Ædificatione & mirabilibus ædis divi apoſtolici Apollinaris in civitate olim Claſſenſi*. Subjicimus epiſtolam nuncupatoriam & præfationem.

Reverendiſſimo in Chriſto patri & domino domino Franciſco Soderino tituli baſilicæ XII. *apoſtolorum cardinali Volaterrano.*

Vitalis Aquaductius Ravennas monachus Camaldulenſis S. P. D.

Cuperem maxime, reverendiſſime pater, mihi tantum ab immortali Deo ingenii & doctrinæ præſtari, ut aliquid egregii operis excudere poſſem, quod nomine tuo ampliſſimo dignum eſſet; ſed qui ingenio valeam nihil, minuſque ſim literis præditus, mallebam tacitus in ſimplicitate mea quieſcere, ne vel arrogantiæ, vel temeritatis arguerer. Sed cum opuſculum quoddam de Ædificatione ædis beati Apollinaris iis diebus abſolverim, tuque quodammodo cœlitus huc nuper adveneris, malui imperitiam meam oſtendere, quam ingratitudinis nota taxari. Tibi inquam Camaldulenſis ordo tantum debet, quantum nemini unquam, ex quo ſumus; illum namque protectione tua illuſtrare dignatus es, pileoque illo tuo præfulgido clariorem reddere. Quantus vero inter omnes emineas, hoc præclariſſimæ virtutes tuæ manifeſtant, quæ ſemper in te viguerunt, in quantum illa tua excellentiſſima Soderinorum familia, ex qua tamquam ex equo Trojano viri in quibuſcumque præſtantiſſimis artibus nominatiſſimi prodiere, teſtis eſt non modo Thuſcia, omniſque ora Italiæ, ſed univerſa terra, quæ cœli ambitu circuitur. Non mirum igitur, ſi te omnes celebrant, teque omnes admirantur, ſed illud valde eſt mirandum, quod omnes ita humanitate tua allicias, pertrahas atque confoveas, ut te parentem aſſidue nominare non deſinant. Quo fit, ut facillime adducar, ne ullo pacto poſſim non vehementer optare hos meos labores, hæc mea ſtudia ex multis annalibus decerpta, ſecurus ad te mittere, ea quidem adeo delapſa erant, ut ne ulla penitus memoria exiſteret. Itaque donum libelli hujus ex his noſtris paludibus exiens, quod tuo ſacrato nomini offero, jucunde ac libenter recipere digneris, non ingenii mei tenuitatem attendens, ſed ut es magnus, ſic parva hæc non minus quam eximia grata habeas. Nec rei quæſo quantitatem perpendas, ſed animum offerentis magnus plane ita erga te eſt, ut major eſſe nequeat. Spero autem

cum

eum tibi aliquando otio frui licuerit, mirabilia haec de templo divi apoſtolici Apollinaris tibi inter legendum jucunda fiant & grata. Valeas reverendiſſime praeſul S. R. E. & almae noſtrae religionis patriaeque tuae florentiſſimae fulgentiſſimum ſydus, meque pro tua ſingulari clementia commendatiſſimum habe. ANN. CHR. 1511.

Ex ſacro coenobio divi Apollinaris Claſſenſi M. D. XI. *quarto nonas aprilis Ravennae.*

PRAEFATIO.

Dum in hac vitae brevitate ſumus, nobis adlaborandum eſt, ut divinas laudes omni terreni corporis labe purgata, ampleƈtamur. Nam ſi mortalium infulas aut thiaras incauſto conſcriptas, aut auro radiantibus literis memoriter commendatas videmus, cur non caeleſtia ſuſcipimus, & quae auƈtoris noſtri Dei ſunt, per praecipitia labantes immemores exiſtimus? Hoc eſt enim, quod per dies ſingulos terrenum corpus operatur, caducae fragilitati ſemper inhaerens, atque demerſus animus & peſſumdatus originis ſuae principia cognoſcere non poteſt, ſed in tenebris projeƈtus aut dormit, aut erubeſcit. Viſus ſum igitur pro officio meo facere, ſi ea, quae vel vetuſtate temporum vel locorum intercapedine perierunt, quantum ex ſcriptis & pontificum Ravennatum geſtis potuimus decerpere, revocare ad memoriam noſtrorum temporum. Nam cum ego pro virili aſſidue perquiſiverim, quae ab aliis omnino omiſſa ſpernebantur, & intelligere, quantae excellentiae & admirationis fuerit celeberrima in toto orbe terrarum eccleſia ſacratiſſimi martyris & Dedigni Apollinaris, ea mandare literis curavi, quo poſteritas noſtro munere tanti particeps beneficii fieret. Divina igitur opitulante clementia haec ſunt, quae digna relatu inveni, dum in coenobio illo per plures annos commorans, omnia pro diligentia diſcuſſiſſem. Plura, quae apud vulgares paſſim referuntur, omiſimus, quandoquidem ſatius credidimus eorum non adhaerere ſententiae, quam prorſus veram non invenimus, & inter apocrypha enumeranda ſtatuimus. Quidquid igitur poſuimus, niſi pro veritate ipſa diƈtum unuſquiſque judicet.

De Antiquitate Caeſareae, & Claſſis, & quando conſtruƈta fuerit eccleſia beati Apollinaris? Caput primum.

Memoria beati Apollinaris &c.

GABRIEL Gabrielius S. R. E. tituli ſanƈtae Praxedis presbyter cardinalis Peruſiae Umbriaeque ſedis apoſtolicae de latere legatus, abbas commendatarius monaſterii ſanƈti Salvatoris de Monte-acuto Peruſinae dioeceſis confirmat exemptionem diƈti monaſterii, caſtrorum, oppidorum, villarum eccleſiarumque ipſi ſubjeƈtarum a capitaneis comitatus Peruſini, declaratque ipſum & ipſa adnexa dumtaxat diſpoſitionibus commendatariorum, ſicut etiam declaraverat L.. ideſt Leonardus de Ruvere XII. Apoſtolorum S. R. E. presbyter cardinalis Agennenſis ſuus in legatione praediƈta praedeceſſor. Datum Peruſiae IV. aprilis M. D. XI. pontificatus Julii papae II. anno VIII., ex archivo ejuſdem monaſterii. VII. Exemptio monaſterii Montis-acuti.

In tabulario ſanƈti Michaelis [a] extat bulla unionis faƈta a Julio II. monaſterii ſanƈti Benediƈti extra muros Florentiae die XVII. aprilis congregationi Camaldulenſi.

a *Capſ.* I. n. 12.

ANN. CHR. 1512.

TRIGESIMA januarii hujus anni Vincentius Quirinus cum Sebaſtiano Georgio ex Florentia Camaldulum iterum ſe recepit, vitae eremiticae inſtituta profeſſurus. Quanta comitate Coſmas archiepiſcopus, Julianus Mediceus, Antonius Puccius ſubdecanus Florentinus, omnes alii nobiliſſimi VIII. Vincentius Quirinus eremita Camald. faƈtus.

ANN. CHR. 1512.

biliſſimi & doctiſſimi cives Florentini ſe exceperint, narravit Quirinus Delphino. De Puccio præſertim : *Gratiſſima*, ita ſcribit Delphinus [a] eidem Puccio, *gratiſſima, inquit Quirinus, fuit mihi Puccii ſacerdotis optimi converſatio, ſuaviſſimum viri eruditi ac diſerti colloquium, admiranda & vere catholica concionatoris doctrina*, cui proinde ipſe Delphinus gratias agit. Magno itaque animi fervore, & ſeculi contemptu die XXII. februarii dominica Quinquageſimæ, qua die etiam occurrebat feſtum cathedræ beati Petri apoſtoli, in novum hominem tranſmutatus eſt Quirinus, aſſumpto nomine Petri, ſicut Sebaſtiano impoſitum fuit nomen Hieronymi, eremiticoque habitu induti fuere a Delphino. In epiſtola ad cardinalem Volaterranum gaudio percitus hæc habet idem Delphinus [b]: *Significandum duxi induiſſe me heri in ſacra noſtra eremo novitios duos patritios Venetos, quorum alter* (Quirinus) *Hebraica, Græca, Latina lingua peritiſſimus, haud vulgaribus legationibus & magiſtratibus in patria ſua functus eſt. Miratam audio Florentiam totam, apud quam jam percrebruerat de illorum adventu, utpote qui toto præterito menſe ibidem fuerant commorati;* ſimulque ab eodem cardinale flagitat, quod flagitaverat a cardinale Mediceo legato, derogari conſtitutionibus ordinis, quibus cautum erat, ut initiandi in eremitas forent ſacerdotes, tribus autem annis converſati eſſent in aliquo cœnobio, attingerent demum vigeſimum-quintum ætatis annum; quod non pro Juſtiniano, Quirino & Georgio dumtaxat poſtulat, ſed pro aliis, qui eorum veſtigia ſequerentur. Nicolaus Theupulus doctor, & Gaſpar Contarenus Veneti patricii & Quirini amiciſſimi literis datis ad ipſum Quirinum damnarunt vecors ejus conſilium ſtultamque deliberationem; ſed contra eos ſurrexit Juſtinianus invectus, quod captioſis ſuis argumentis conati fuiſſent hominem a Dei ſervitio revocare, eoſque amandavit ad Johannem-chryſoſtomum *contra Vituperatores vitæ monaſticæ*, & ad Thomam *contra retrahentes hominem a religione*. Iterum duodecima martii idem Juſtinianus epiſtolam dedit Baptiſtæ Egnatio, Nicolao Theupulo, & Gaſpari Contareno, in qua memorata lacrymabili cæde Brixienſis urbis hujus anni, & acerba morte Marci-antonii a Turre celeberrimi philoſophi & literatiſſimi viri, quam ſit fallax ſeculum, & quam ſano conſilio ſeculum fugerit Quirinus, ad oculum demonſtrat. Tertia vice ſcripſit ad Theupulum & Contarenum die XVIII. aprilis. Octava auguſti ſollemnem votorum profeſſionem emiſerunt Juſtinianus, Quirinus & Georgius, Juſtinianus quidem vigeſimo menſe poſtquam habitum induerat ob rei œconomicæ familiæ ſuæ diſpoſitiones, Quirinus & Georgius ſexto probationis menſe. Verum potiora de Juſtiniano & de Quirino fuſiore calamo colligemus annis ſequentibus.

IX. Excerpta ex literis Delphini.

SUPERIUS enuntiatam Brixiæ ſtragem deplorat Delphinus [c] in epiſtola ad Euſebium Priolum. Hæc paulo antea in ditionem Venetam venerat, denuo ab hoſtibus capta primo impetu & irruptione, obnoxia fuit inimicorum furori, qui non ſolum armatos & ſe tuentes, ſed imbellem & inermem multitudinem trucidarunt, non parcentes infantibus & puellis. Gratulatur idem Delphinus [d] Nicolao Valorio electo a Florentinis priori libertatis ad bimeſtrem magiſtratum, cui commendat clerum, rectiſque uti conſiliis in republica gerenda; re enim vera [e] ſtatim a ſua electione una cum collegis revocavit decretum exigendæ a clero pecuniæ. Petro enim Soderino, qui eatenus vexilliferum perpetuum egerat, exauctorato, novam faciem induerat reſpublica Florentina. In epiſtola ad Petrum Quirinum [f] memorat ſchiſmaticos, qui tunicam Salvatoris inconſutilem ſcindere moliuntur, cum tamen indubitatus ſit pontifex jampridem ab uni-

verſali

a Lib. X. ep. 49.

b Ibid. ep. 53.

c Ibid. ep. 58.

d Ibid. ep. 57.

e Ibid. ep. 65.

f Ibid. ep. 60.

verſali eccleſia admiſſus, ſimul etiam meminit interdicti quam primum a Florentina urbe tollendi, quod menſe martio ſublatum fuit[a]. Parat proficiſci in Urbem ad concilium Lateranenſe indictum, cui intereſſe ex obedientia adſtringitur, ſed Urſinis iter occupantibus, ac tranſeuntes deprædantibus ſubſiſtere cogitur Florentiæ[b].

ANN. CHR. 1512.

a Ibid. ep. 68.

b Ibid. ep. 71.

X. Cædes Andreæ abbatis Claſſenſis.

ANDREAS Secchinus abbas ſancti Apollinaris in Claſſe, dum tutaretur monaſterium, ſummo furore Gallorum, qui Ravennam invaſerant hoc anno, a graſſatoribus & impiis trucidatus fuit quatuor confoſſus vulneribus, & nudus in cubiculo repertus. Petrus Quirinus martyrem ipſum appellare non dubitavit, tum in epiſtola ad Antonium Puccium, tum in alia ad Delphinum. Delphinus vero inter martyres non recenſendum Andream e contra ſenſit in reſponſione ad Quirinum, cum non pro confeſſione Chriſtiana vitam dederit. Laudat tamen ejuſdem Andreæ integritatem mentis & corporis, labores pro religione ſuſceptos, obſervantiam, tolerantiam in adverſis, patientiam in infirmitatibus, zelum demum, quo per triginta & amplius annos exarſit pro Camaldulenſi ordine. Quirini epiſtolam ad Puccium ſubjicimus ex autographo in eremo Rhuæ exiſtente tomo primo epiſtolarum mſs.[c].

c Pag. 119.

Petrus eremita Antonio Puccio S.

Novum in religione martyrem habemus, Antoni ſuaviſſime, Andream monachum, qui tanta Chriſtianorum omnium trepidatione a Gallis detentus, dum Julium pontificem maximum Jeſu Chriſti vicarium confiteretur, Ravennæ martyrium conſummavit; ab eis enim capite damnatus eſt. Cujus quidem virtutem atque conſtantiam cum ipſe cogito, non poſſum hominem non admirari, atque ſummis etiam laudibus non extollere. Is cum a pueritia ſuaviſſimo religionis jugo colla ſubdidiſſet, patribus omnibus uſque ad hanc ejus ſenectutem, ſexagenarius enim erat, ſe talem præſtitit, quod neminem eo cariorem, neminem in Deum, in quo ejus eccleſiam propenſiorem religio hæc noſtra ſe unquam habuiſſe meminit. Divino namque flagrabat amore, & ea ſemper ceteros omnes proſequebatur caritate, qua Criſtianum, qua monachum eos proſequi decet. Cujus ſane rei manifeſtum eſt argumentum, pro vera Jeſu Chriſti ſponſa adeo ſtrenue occubuiſſe. Hujus ſanctiſſimi viri mortem, etſi mihi ſemper cariſſimus pater extiterit, non doleo, invideo magis; & utinam mihi datum eſſet deſuper, non poſſumus enim quidquam ex nobis tamquam ex nobis, ejus veſtigia imitari, mortem pro Julio pontifice noſtro, pro eccleſia, pro vera Jeſu Chriſti confeſſione ſubire, quam autem gratanter, quam hilari corde eam ſuſciperem, ut me proprio ſanguine Deo optimo maximo ſacrificarem. Quod ſi fecero, Deo optimo maximo gratias referam immortales, qui mihi undequaque infirmo ac debili ejus auxilium præſtaverit. Ceterum ſi tu, pater optime, quo conſilio, quave ego ratione ductus illas ad te literas dederim, ſcire non dedignaberis, Bartholomæum Poplenenſem abbatem percontato, cui totam conſilii mei rationem, ne tuas aures obtunderem, indicavi.

Ex eremo X. *calendas maji* M.D.XII.

Hoc ſit Andreæ Secchini Bergomatis abbatis Claſſenſis elogium, quem martyrem appellat etiam Paulus Orlandinus.

XI. Alia memorabilia in Delphini epiſtolis.

LAUDAT Delphinus[d] Magdalenam electam abbatiſſam ſancti Petri de Luco. Cardinalis Nicolaus de Fliſco liberam dimiſit[e] ordini abbatiam Anglarienſem ſibi commendatam, ſuffecto in abbatem regularem Stephano monacho Camaldulenſe doctore. Provinciam Flaminiæ reſtitutam[f] memorat eccleſiæ. Congaudet Johanni Mediceo cardinali, quod liberatus fuerit a captura cum plurimis aliis concaptivis, ob quam contriſtatus antea

d Lib. X. ep. 77.

e Ibid. ep. 78.

f Ibid. ep. 80.

fuerat

ANN. CHR. 1512.

fuerat ac reſumpſerit legationis munus; paulo vero poſt etiam in patriam fuerit reſtitutus. Pontifex Julius [a] cum magno exercitu per Florentiam erat tranſiturus; Gallos tota Italia exterminavit; princeps Ferrariæ in captivitate Romæ detentus, auctor ipſe fuerat cladis Ravennæ, & vaſtationis tot aliarum nobilium urbium, ob ingens odium, quo proſequebatur Venetos, nunc eorum opera fuerat ejectus, licet confideret in protectione Gallorum. Turris campanaria ſanctæ Crucis de Florentia dejecta vi venti cum magna tecti illius ædis ruina, & totius chori oppreſſione. Hæc Delphinus in epiſtola ad Angelicum monachum. In [b] alia ad Spem abbatiſſam Muratarum Florentiæ meminit cum laude Antonii Puccii inſignis concionatoris, qui modo ad tempus ſe receperat in eremum Camaldulenſem. Deflet [c] obitum ſecutum Faventiæ Ambroſii Mediolanenſis prioris Angelorum Florentiæ viri probi, moderati, & juſtitiæ continentis, atque haud contemnendæ in congregatione auctoritatis, cui ſuffectus eſt in eo prioratu Paulus Orlandinus. Baſilius abbas ſancti Felicis extra agrum Florentinum fuerat in annum relegatus. Cum autem aliquorum factione tentaretur, ut etiam beneficiis, & abbatia, quæ obtinebat, privaretur, orat [d] pro ipſo Delphinus cardinalem Mediceum legatum, licet tam ipſi cardinali, quam ejus domui clariſſimæ ex mandato dominii Florentini viſus fuerit Baſilius adverſari eo tempore, quo reſpublica infenſior fuit in Mediceos.

a *Ibid. ep.* 86.

b *Ibid. ep.* 88.

c *Ibid. ep.* 90.

d *Ibid. ep.* 96.

XII. Teſtamentariæ tabulæ Petri Soderini.

TESTAMENTUM condidit hoc anno M. D. XII. indictione XV. die XVI. maji in palatio reſidentiæ vexilliferi juſtitiæ populi Florentini Petrus Soderinus filius quondam Thomæ in præſentia Benedicti Andreæ de Mutina vicarii congregationis ſancti Michaelis de Muriano, Ambroſii Georgii de Mediolano prioris monaſterii ſanctæ Mariæ-angelorum, Michaelis Thomaſii de Cremona, Pauli Jacobi de Arimino, Thomaſii Philippi de Florentia, Simonis Johannis Lucæ de Biblena, Bernardi Franciſci de Piſtorio, Mathiæ Juſti de Alemannia omnium monachorum dictæ congregationis teſtium, commiſſarios & executores ſuæ voluntatis conſtituens abbates ſanctæ Mariæ de Florentia, & de Septimo, ac priores Angelorum & ſancti Marci, ut legitur in monumentis [e] ad vitam ejuſdem Petri conſcriptam a Silvano Ractio.

Die XXI. junii ex tabulario Fontis-boni [f] definitores capituli generalis congregationis Venetæ ſtatuerunt, ut eremitæ Camaldulenſes in omni loco ac occaſione præcedere deberent monachos ejuſdem congregationis.

e *Pag.* 148.

f §. *Statuta* 1. *A.* 6. 9.

ANN. CHR. 1513.

XIII. Capitulum generale Florentiæ.

POSTQUAM, inſtituta ſemel ſancti Michaelis de Muriano Venetiarum congregatione, plura monaſteria ſui olim juris novo cœtui adhæſerant, unumque jam corpus confecerant, atque abbates olim perpetui, triennales vel annuales evaſerant, & promiſcue regimina mutabant juxta diſpoſitiones & decreta capituli generalis ejuſdem congregationis, muſſitabant nonnulli, quod caput, & qui primas tenebat in ordine Camaldulenſi, prior nimirum generalis, ad vitam perduraret; quare ſuperioribus annis Petrus Delphinus, qui jam trigeſimum-ſecundum annum ordinis habenas moderabatur, tentatus ſæpius fuerat, ut dignitatem perpetuam dimitteret, permitteretque, ut congregationi novi ſupremi prælati vel triennales, vel annuales darentur. Reſtitit infracte Delphinus, pluribuſque epiſtolis ſe oppoſuit recentibus molitionibus, præſertim Paulum Orlandinum, qui ex numero erat prælatorum, coarguit, quod ſe invito hujuſmodi conſilia tractarentur, atque non ambitionis ergo, non inanis gloriæ cupidus reſpondit, ſe quidem operam daturum, ut eremus Camaldulenſis unire-

tur

tur congregationi Venetæ tamquam caput ceteris membris, ſed nunquam paſſurum, ut dignitas prioris generalis, quæ per quingentos annos perpetua fuerat, & ad vitam priorum, conſenſu ſuo mutaretur, animatus potiſſimum literis Petri Barotii epiſcopi Patavini, dum viveret, & conſiliis illuſtrium & doctorum virorum. Eremitæ quoque Camaldulenſes pertæſi ob diutinum regimen Delphini, de quo etiam conquerebantur, quod per vicarios, & præſertim per Baſilium abbatem ſancti Felicis male adminiſtrata fuiſſent negotia temporalia, novarum rerum erant percupidi. Ipſi Delphini conterranei, amiciſſimi & ſubjectiſſimi; licet vix explerent tirocinii annum, Paulus nimirum Juſtinianus, & Petrus Quirinus tamquam ceterorum coryphæi contra Delphinum inſurrexerunt, & potentium virorum patrocinio ſuffulti, & præſertim apoſtolici legati Johannis Medicei, pontificium breve obtinuerunt, ut hoc anno in urbe Florentiæ congregaretur univerſale ordinis capitulum, in quo tum de prioratus generalis abrogatione, tum de unione monaſteriorum in unum corpus ageretur. Sed antequam acta capituli proferamus, ea delibemus, quæ ex epiſtolis ipſius Delphini innoteſcunt. Ad Petrum Quirinum ſcribens [a] aſſerit legatum approbaſſe decretum celebrandi capituli, quod & ipſe approbat, ſi modo canonice & opportune id fiat; ipſius præſentiam legati fore ſibi gratiſſimam, non autem alterius pro eo. Binis interea literis [b] cardinalis Mediceus Delphinum invitavit, ut Florentiam veniret, paratumque ſe affirmavit componere negotia ordinis. Menſe februario [c] die vigeſima-prima diſceſſit Delphinus e Fonte-bono, die altera divertit ad cœnobium ſancti Benedicti extra muros Florentiæ. *Sequenti nocte*, ſubdit, *Julius pontifex maximus naturæ conceſſit. Nocte altera hora octava allatus eſt nuntius mortis legato, qui continuo orto jam ſole Florentia diſceſſit, ut Romam magnis itineribus peteret*. Quare cum Mathia ſubpriore conqueritur fruſtraneum fuiſſe ſuum diſceſſum e Fonte-bono. Meminit capturæ aliquot civium Florentiæ, & ſumpti jam de quibuſdam ultimi ſupplicii. Die duodecima martii [d] gratulatur Delphinus Juliano Mediceo de fratre aſſumpto ad pontificium ſolium, poſtera die eidem Romano pontifici Johanni [e], nunc Leoni X. ſcribens incredibilem ſui animi exultationem profert ex lætiſſimo nuncio ejus electionis in ſupremum eccleſiæ hierarcham. Epiſtola ſequenti [f] ad Matthæum ſubpriorem triſtatur propter obitum Benedicti Mutinenſis abbatis ſancti Michaelis de Muriano, viri zelo ſuccenſi, rari exempli in obſervatione regulæ, pii, pacifici, integri, timentiſque Deum. Neque plura de capitulo Florentino literis, quæ collectæ ſunt, conſignare libuit Delphino, licet privatas aliquot exaraverit, quas inferius memorabimus. Die XIV. januarii per epiſtolam encyclicam indixit tempus celebrationis capituli generalis ad dominicam primam poſt octavam reſurrectionis Domini in monaſterio ſanctæ Mariæ-angelorum de Florentia.

Interea duumviri illi Juſtinianus & Quirinus mente præconcipiebant quæcumque acturi erant in capitulo. Extat conventio inter eos de minutiſſimis etiam rebus, & de modo agendi in capitulo generali ſcripta die nona februarii. Ultima martii prodiit breve apoſtolicum pontificatus Leonis X. anno primo, quo eremitarum precibus demandatum fuit Johannibaptiſtæ de Sacchettis abbati ſanctæ Mariæ de Florentia, ut auctoritate apoſtolica præſideret dicto capitulo, præfatos duos eremitas Juſtinianum & Quirinum, ſive ſacerdotes forent, ſive non, prælectos a conventu eremitarum in definitores admitteret, reformationi totius ordinis inſiſteret, & querimonias omnes componeret. Acta ipſius capituli ſcripta fuere manu Sebaſtiani de Florentiola notarii, & confirmata ſunt privilegio magno Leonis

ANN. CHR. 1513.

[a] Lib. X. ep. 95.
[b] Ibid. ep. 97.
[c] Ibid. ep. 98.
[d] Ibid. ep. 100.
[e] Lib. XI. ep. 1.
[f] Ibid. ep. 2.

ANN. CHR. 1513.

Leonis X. anno pontificatus primo, die quarta julii hujus ipſius anni. Acceſſerunt Florentiam Juſtinianus & Quirinus die XVI. februarii, deſinente menſe aprili celebratum fuit capitulum. Die decima maji Florentia diſceſſerunt miſſi Romam tamquam ſindici & procuratores a ceteris definitoribus, pro obtinenda apoſtolica confirmatione. Nona auguſti Urbe relicta, decima-tertia Florentiam, decima-nona ad eremum rediere.

XIV. Privilegium Leonianum pro congregatione S. Michaelis.

IN privilegio itaque Leonis X. aſſeritur patres capituli Florentini ſtatuiſſe erectionem novæ congregationis *eremi Camaldulenſis & ſancti Michaelis de Muriano* nuncupatæ, inſtitutionem quoque interim decem & ſeptem locorum principalium ſive monaſteriorum ſive prioratuum, unionem minorum aliorum illis principalioribus, reformationem omnium, prioris generalis electionem non amplius perpetuam, ſed temporariam, modum demum & normam eremitarum & monachorum, vitam vel regularem, vel conventualem agentium. Confirmantur itaque primo omnia vetera pontificum & imperatorum privilegia conceſſa eremo, congregationi & ſingillatim omnibus monaſteriis, ſtatuta & ordinationes dicti capituli roborantur; extenduntur ea indulta ad omnia Camaldulenſia monaſteria tam virorum, quam feminarum, & indicitur, ut monachi hujus congregationis, licet in diverſis locis ſint conſtituti, unum tamen ſint corpus, & una congregatio eremi & ſancti Michaelis; approbata vero ea cum ſit ab apoſtolica ſede, ab univerſis Chriſti-fidelibus in reverentia & devotione habeatur; jus habeat hæc congregatio conſtitutiones edendi tam quoad ſpirituales, quam quoad res temporales, & quoad ordinationem divini officii, quæ conſtitutiones omnes obligent, non tamen ad peccatum, niſi ex contemptu. Cetera monaſteria, ſi ad reformationem venerint, decretis hujuſmodi ſe ſubjiciant. Acta, conventioneſque dictæ congregationis apoſtolico ſint robore communita. Prælati ſuo generali, monachi ſuis prælatis pareant. Nemini liceat appellare ab iis etiam ad apoſtolicam ſedem, appellationeſque & inde ſecuta irrita habeantur. Proceſſus fiant non juxta terminos juris, ſed juxta conſuetudines congregationis. Licentiæ ſedis apoſtolicæ non ſuffragentur monachis de loco in locum tranſire volentibus, niſi Leonianæ ordinationi ſufficienter derogetur, ea ſpecifice expreſſa; aliter tamquam apoſtatæ habeantur. Monachi unius monaſterii profeſſi, viventes in alio monaſterio, illius etiam profeſſi intelligantur. Monaſteria & prioratus per prælatos dumtaxat adminiſtrentur. Generalis, major pars viſitatorum & ceteri a congregatione deputati infra tempus ex vacatione monaſteriorum eligant prælatos, qui ſint monachi congregationis. Defectus natalium non ſit impedimento ei, qui idoneus ſit ad prælaturam. Generalis cum viſitatoribus poſſint amovere ad ipſorum nutum electos ab eorum adminiſtrationibus. Prælati electi abſque diſpenſatione ſedis apoſtolicæ valeant præeſſe in temporalibus & ſpiritualibus, actuſque juriſdictionis exercere, & deferre inſignia. Generalis & deputati a congregatione abſentibus prælatis a ſuis monaſteriis legitima cauſa valeant ſubſtituere alium cum facultatibus ſpiritualibus & temporalibus. Monaſteriorum Camaldulenſium nullum, nulluſque ipſorum locus aut in commendam, aut in titulum, aut per modum penſionis, concedi, reſervari, aſſignari poſſint & acquiri a quocumque in quavis dignitate conſtituto, nec item ob eamdem rationem impeti aut moleſtari. Beneficiorum collatio cum cura & ſine cura, eorumdem proviſio & diſpoſitio ad abbates, priores & conventus pertineant. Excommunicentur quicumque eos impedientes vel violentias exercentes, ita extrahentes monachos a congregatione, etiamſi eos ducerent ſub colore arctioris vitæ ducendæ. Generales vero & abbates poſſint fugitivos,

& ultra

& ultra licentiam a ſuperioribus ſuis conceſſam vagos monachos cuſtodiæ tradere, & carceribus mancipare, atque ad obedientiam compellere cenſuris eccleſiaſticis aliiſque opportunis remediis. Ipſe autem generalis, monachi, & omnes famuli ac ſervitores ſint exempti ab omni aliorum judicum juriſdictione. Monaſteria & loca impoſterum eidem congregationi incorporanda iiſdem privilegiis donentur. Legati etiam de latere, nuntii apoſtolicæ ſedis, vicarii, rectores, patriarchæ, archiepiſcopi non ſe intromittant in jura congregationis. Benefactores occaſione beneficiorum ſint exempti. Viventes autem in congregationis monaſteriis ſint exempti ab omni juriſdictione vel ratione delicti, exceſſus, vel contractus, & congregatio ejuſque bona & perſonæ ſint ſub immediata protectione & jure beati Petri, ac pro libertate congregationis ſolvatur cenſus annuus Romanæ eccleſiæ. Legati & ſubdelegati, & alii quicumque, qui attentare contra exemptos præſumpſerint, ſi poſt triduum non deſtiterint, excommunicationis pœnam incurrant, irritumque ſit quodcumque per eos actum fuerit. Prælati aut monachi nequeant compelli intereſſe conciliis, funeribus aut proceſſionibus publicis, vel viſitationibus vel correctionibus aliorum. In locis congregationis Miſſæ non celebrentur, ordines non conferantur invitis monachis, nec ibi hoſpitia, habitationes vel incarcerationes fiant. Juridica ſint & legitima teſtimonia patrum in cauſis propriis. Eximantur a gabellis & publicis oneribus, a decimis, & a canonicis portionibus; Legata ipſis relicta & donata non obligentur ad decimas. Non ſubjiciatur congregatio impoſitioni, exactioni, collectæ, decimæ, caritativo ſubſidio. Poſſeſſiones locorum Camaldulenſium ubilibet conſtitutæ ad inſtantiam congregationis cultæ non ſolvant primitias, decimas, quarteſia. Legata & fidei-commiſſa monachorum, aliaque qualitercumque delata congregatio acquirere poſſit. Monachis petendi jus ſit ac in ſeculo forent. Præſcriptio non currat, niſi elapſis ſexaginta annis. Interdicti tempore Miſſæ & divina officia celebrentur januis clauſis. Ordinationes ſacras petere poſſint monachi a quolibet epiſcopo ſine ordinarii licentia, non præmittatur examinatio in ordinum ſuſceptione; epiſcopus quilibet de conſenſu abbatis in ſuo monaſterio poſſit Miſſas celebrare, eccleſias, altaria, aliaque benedicere & conſecrare. Generalis, & abbates in omnibus caſibus de jure communi prælatis & monachis diſpenſationes & licentias concedere queant. Unicuique fas ſit ingredi religionem Camaldulenſem, etiamſi aliam voviſſet, ſuper quo voto poterit diſpenſari. Abſolutio ab excommunicatione poſſit concedi intrantibus Camaldulenſem religionem. Jus ſit commutandi vota etiam ſecularium perſonarum, miniſtrandi ipſis ſacramentum confeſſionis & euchariſtiæ. Prælati & monachi participando cum excommunicatis non incurrant in excommunicationem, niſi ſpecialiter ſint denuntiati. Prælati valeant diſpenſare cum ſuis monachis a recitatione regularis officii, dummodo in ſacris non ſint conſtituti ordinibus. Officium beatæ Mariæ virginis obliget omnes. Sepultura in monaſteriis religionis cunctis, dummodo non ſint excommunicati, ſit libera. Pacta illicita & conventiones etiam apoſtolica confirmatione deficientia abſque ſimoniæ labe abbates in commodum ſuorum monachorum inire, retinere, & obſervare libere & licite poſſint. Præjudicium nullum generet actus perſonæ cujuſcumque dignitatis & conditionis contra tenorem privilegiorum eorum negligentia vel ignorantia facti, vel alia de cauſa ſcienter vel ignoranter attentati. Privilegia congregationi conceſſa revocari vel annullari non cenſeantur, niſi de eis totus tenor ac de verbo ad verbum integre inſeratur, & niſi ſpecifica mentio fiat de omnibus & ſingulis monaſteriis con-

Ann. Chr. 1513. gregationis, & manifeſte appareat, quod pontifex illis derogare velit, Unionum & incorporationum annullatio & revocatio nullum congregationi inferat præjudicium. Remiſſio plena in articulo mortis ſemel impartiri queat a confeſſariis idoneis voluntate ſuperiorum electis eum obligatione tamen reſtitutionis vel fati ſactionis impendendæ, & cum pœnitentiis imponendis. Stationes & indulgentiæ eccleſiarum Urbis acquiri poſſint a monachis in quacumque eccleſia. Itinerantes ſacerdotes ante diem uſque ad Nonam celebrare permittantur, Interdicti tempore etiam familiares laici divinis intereſſe poſſint, confiteri peccata & ſumere euchariſtiæ ſacramentum. Habeant facultatem Camaldulenſes conſervatores eligendi, ſive judices privilegiorum, abbates ſcilicet ſanctæ Mariæ Florentiæ, ſancti Georgii-majoris Venetiarum, & ſancti Juliani de Arimino.

Sequuntur poſt hoc ampliſſimum privilegium ſtatuta facta in capitulo Florentino ſanctæ Mariæ-angelorum, nempe ordinatio, ut Camaldulenſis eremi & ſancti Michaelis congregatio complectatur loca omnia tam eremitarum, quam monachorum obſervantium & conventualium, ex qua congregatione monachorum & eremitarum fiat unum corpus. Deſcribuntur deinde monaſteria hujus congregationis, & loca unita iiſdem monaſteriis. In primis eremus Camaldulenſis, cui uniuntur hoſpitale ſancti Frigdiani de Piſis, dictum ſancti Martini, prioratus ſancti Savini de Chio prope Caſtellionem-Arretinum, monaſterium ſancti Andreæ de Puteo, prioratus Scandalonis, monaſterium Inſulæ cum adnexis, abbatia de Tiphio in valle Capreſe, prioratus ſancti Ægidii de Cortona, prioratus Agnæ, prioratus Prataleæ, prioratus Planetuli, & prioratus Vallialæ.

Monaſterium ſancti Michaelis de Muriano, cui uniuntur prioratus ſancti Martini de Opitergio, abbatia ſancti Michaelis de Lemmo in Hiſtria, & prioratus Camalduli Veronenſis.

Prioratus ſancti Mathiæ de Muriano cum ſuis adnexis, cui adjunguntur prioratus ſancti Viti de Vicetia, prioratus Montis-crucum in agro Patavino, prioratus ſanctæ Mariæ de Orbiſio, & prioratus ſancti Benedicti de Filetto Cenetenſis diœceſis.

Monaſterium ſanctæ Mariæ de Carceribus, cum ſuis manualibus & adnexis.

Monaſterium ſancti Apollinaris de Claſſe Ravennæ cum ſuis membris.

Prioratus ſancti Salvatoris de Foro-livio, cui adnectuntur prioratus ſanctæ Mariæ de Scardavilla, prioratus ſancti Petri de Cæſena, prioratus Montis-calvarii & ſanctæ Mariæ de Fontana de Caſtro-caro, & prioratus de Prodano in agro Cæſenate.

Prioratus ſancti Johannis-baptiſtæ de Faventia, cui uniuntur prioratus ſancti Johannis baptiſtæ de Bagnacavallo, prioratus ſancti Johannis-evangeliſtæ de Richòo & prioratus ſancti Damiani de Bononia.

Monaſterium ſancti Romualdi Vallis-caſtri cum ſuis manualibus & adnexis, cui adjicitur prioratus Podicupi, prioratus ſancti Georgii, prioratus de Aqua-perellis, & eremus dicta de Quadrigaria.

Prioratus ſanctæ Mariæ-angelorum de Florentia cum ſuis adnexis, cui copulantur prioratus ſanctæ Agathæ de valle Clanarum in monte ſancti Sabini, prioratus ſancti Chriſtophori & ſanctæ Luciæ prope Montem-ſancti-Sabini, prioratus de Mucchio Volaterranæ, & prioratus ſancti Viriani Arretinæ diœceſum.

Prioratus ſancti Benedicti extra mœnia Florentiæ cum ſuis adnexis, cui incorporantur monaſterium ſanctæ Jucundæ Lucanæ, monaſterium de Cintoria Piſanæ, prioratus Urticariæ Feſulanæ, prioratus ſancti Cypriani Vola-

Volaterranæ, monaſterium de Caſtagneto Piſanæ, monaſterium de Montemuro Florentinæ, & monaſterium de Deciano Sarſinatenſis diœceſum. ANN. CHR. 1513.

Monaſterium ſancti Felicis in Platea Florentiæ, cui unitur monaſterium Montis-cornarii prope Balneum.

Monaſterium Roſæ Senarum, cui adjungitur eremus de Vivo, prioratus Atcus, aliaque Senenſis diœceſis.

Monaſterium ſancti Michaelis de Arretio, cui adjicitur monaſterium ſancti Clementis de Arretio, & prioratus ſancti Laurentini prope Arretium.

Monaſterium ſanctæ Mariæ de Balneo cum omnibus ſuis manualibus & adnexis, cui prioratum ſancti Silveſtri adjunctum fecere.

Monaſterium ſancti Severi de Peruſio cum prioratu ſanctæ Trinitatis prope Peruſium, cui copularunt prioratum ſancti Antonii de Tuderto, & prioratum ſancti Angeli de Maſſaccio.

Monaſterium ſancti Hippolyti de Faventia cum ſuis manualibus, cui adjecere eccleſias ſancti Andreæ & ſancti Laurentii, prioratum de Ferracciano Foro-livienſis, prioratum ſanctæ Mariæ de Camaldulo Foro-livienſi, & prioratum ſancti Mauri de Solarolo Faventinæ diœceſis.

Monaſterium de Monte-chriſto in inſula prope Corſicam cum ſuis adnexis, cui adjecta fuere monaſterium ſanctæ Trinitatis in Sardinia, eccleſiæ ſancti Petri in Scanno, ſancti Nicolai de Trulla, ſanctæ Mariæ & ſanctæ Eugeniæ in Samanar, ſancti Michaelis & Laurentii in Vanari, ſanctæ Mariæ & Johannis in Altaſſar, ſanctæ Mariæ in Contra, ſancti Johannis & Simonis in Salvenero, ſancti Pauli in Controli, ſancti Petri in Olim in Ilba inſula, locum Capoliveri, & omnia alia ordinis loca in Sardinia, Corſica, Plumbino & circumjacentibus terris.

Has ſeptemdecim monaſteriis uniones factas a capitulo Florentino ratas habet Romanus pontifex Leo X. ſimul cum penſionibus ſubminiſtrandis monialibus ſancti Benedicti de Arretio, ſancti Johannis-evangeliſtæ de Prato-veteri, ſancti Johannis-evangeliſtæ de Buldrone, & ſanctæ Trinitatis de Faventia, ut facilius tum in illis virorum, tum in iſtis feminarum diſciplina monaſtica vigeat & obſervetur, quæ quidem uniones eo ipſo effectum ſuum ſortiantur, ſtatim ac vacaverint loca per ceſſum vel deceſſum eorum prælatorum, qui ea impræſentiarum obtinent.

Pariter confirmavit capituli ſtatutum, ut beneficia ſupranominata & unita a nemine deinceps conferrentur ad vitam cuiquam in ordine, vel extra ordinem, ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ, ſed in iis ſtatuerentur abbates vel priores annuales; ceſſiones locorum fierent in manibus generalis; qui autem cederent, deputarentur ad vitam rectores locorum, quæ reſignaverint.

Statuerunt etiam, ut generalis prior deinceps de anno in annum eligeretur de numero vel eremitarum, vel cœnobitarum obſervantium, non autem conventualium, juxta formam, quæ conſuevit obſervati in electione vicarii congregationis ſancti Michaelis. Ipſe generalis ſic electus poſſet viſitare ordinem, & collectas repetere a locis, qui exſolvere tenerentur. Similiter fieret de eremi priore, cedente vel decedente Petro Delphino, qui prior commoraretur ſemper in eremo. Quando autem ceſſerit vel deceſſerit Delphinus, quia non ſtatim congregari poterit capitulum, vicarius congregationis ſancti Michaelis ſuppleat vicem generalis; prior autem eremi eligatur a capitulo eremitarum pro ea dumtaxat vice. Generalis eligat & deputet vicarios ſuper conventuales, cœnobitas, eremitas, & moniales, qui tum ad triennium confirmari, tum intra annum revocari poſſint ad nutum generalis.

Ann. Chr. 1513.

Duo capitula celebrentur, alterum omni anno, in quo conveniant cœnobitæ & eremitæ dumtaxat cum priore eremi, & in ipſo eligantur prior eremi, generalis, & abbates locorum obſervantium, & priores per novem definitores de numero prælatorum deputandos juxta conſuetudinem congregationis ſanctæ Juſtinæ. Alterum vero capitulum congregetur, quoties generali videbitur, & in ipſo interſint etiam conventuales, eligan turque ſex definitores, quorum duo ſint eremitæ, duo de numero monachorum obſervantium, duo de numero conventualium una cum præſidente, qui ſit ſemper ipſe generalis, vel eremi prior. Definitores ejuſmodi poſſint eligere monachum idoneum, qui ſit ſcriba capituli, cui ac ſi publico notario fides adhibeatur.

Nullum obſervantium tranſeat ad vitam conventualem, conventuales vero ad obſervantes tranſire poſſint; nullus deinceps ſine licentia, familiaris alicujus cardinalis vel prælati evadat; nullus extra ordinem beneficia poſſit recipere. In beneficiis, quibus cura imminet animarum, continue accenſa lampas ante ſacratiſſimum Chriſti corpus teneatur. Cœnobitæ obſervantes & eremitæ intra quinque annos dimittant curam animarum, quæ exerceatur per presbyteros ſeculares. Quinque quolibet anno alterius religionis etiam Mendicantium atque Cartuſienſium poſſint regulares viri ad Camaldulenſem obſervantium habitum aſſumi. Loca ordinis, quæ tranſcendunt ſummam ſexcentorum Florenorum, debeant præceptores conducere & tenere, qui linguas, doctrinas, & maxime ſanctarum Scripturarum diſciplinam doceant.

Eremitæ antiquas eremi conſtitutiones non relaxent; poſt obitum vel ceſſionem Petri Delphini generalis miniſtri omnes eremi eligantur ſingulis annis die ſancti Romualdi; ipſo autem vivente & non cedente, eliganrur ab eodem. Eremitis clauſis, & apertis etiam monachis tam converſis, quam ſacerdotibus liceat barbam deferre, ita tamen ut ſacerdotes eam circa os tondere teneantur. Nullus neque prior, neque major, neque ſacriſta, neque alius eremita monachus & converſus eremi, dum in ea commorantur, poſſint ſub aliquo colore tenere vel recipere aliquam etiam minimam pecuniæ quantitatem, niſi forte camerarii Fontis-boni coadjutor, qui una cum camerario ſexies in anno rationem reddat; pluraque hujuſmodi ſtatuuntur, quæ regimen, converſationem, mores & ceremonias eremitarum tum apertorum, tum reclusorum reſpiciunt, quæque inſeruntur præfatæ Leonianæ bullæ. Decernunt demum patres in capitulo Florentino coadunati, ut in omnibus principalioribus locis, in quibus viget obſervantia, teneantur omnes fratres orare pro ſummi pontificis & ſedis apoſtolicæ felicitate, & diebus ferialibus eos pſalmos & orationes dicere, quæ antiquiſſima inſtitutione in eremo dicuntur eo modo, quo ibi diei conſueverunt. Hortantur autem & admonent omnes ordinis Camaldulenſis viros & mulieres, ut ſpecialius pro Leone X. pontifice maximo, magnificoque fratre ejus Juliano ordinis protectoribus & benefactoribus præcipuis continuas ad Deum preces fundere non omittant. Bullam ſolitis clauſulis terminat ſummus pontifex datam Romæ apud ſanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ M. D. XIII. quarto nonas julii, pontificatus noſtri anno primo.

Recens electo Romano pontifici Leoni X. libellum exhibuerunt ex Apennini jugis iidem Petrus Quirinus & Paulus Juſtinianus Camaldulenſes eremitæ in ſex partes diviſum, ut eumdem pontificem, cujus fuerant familiariſſimi cardinalatus tempore, ad eccleſiam reformandam provocarent. Prima pars pontificis poteſtatem, ejuſque officium oſtendit. Secunda Ju-

dæos

dæos & Idololatras ad fidem vocandos ſuadet. Tertia Mahumetanos aut convertendos, aut in pugnam vocandos proponit. Quatta ſeptem Chriſtianorum nationes, quæ a Romana eccleſia ſunt diviſæ, capiti uniendas docet. Quinta de Chriſtianorum omnium, qui Romano obediunt pontifici, reformatione agit. Sexta temporale eccleſiæ dominium & imperium per univerſas infidelium regiones augendum hortatur.

ANN. CHR. 1513.

XV. Aliæ Leonis X. bullæ.

DIE quinta novembris ejuſdem anni Romanus pontifex vicario & viſitatoribus ordinis, ſive congregationis eremi & ſancti Michaelis facultatem fecit eligendi & deputandi priorem clauſtralem eremi Majorem nuncupatum, qui una cum ſocio per conventum eremitarum eligendo ad capitulum generale congregationis ſancti Michaelis accederet, & in eo ſuffragii jus haberet ad electionem novi generalis annui. Similiter iiſdem vicario & viſitatoribus conceſſit apoſtolicam auctoritatem pro diſſolutione unionum nonnullorum monaſteriorum aliis monaſteriis congregationis, alias apoſtolica auctoritate factarum, ita tamen ut monaſteria diſſoluta æque principalia evaderent, & perpetuo forent ejuſdem congregationis, ac per abbates & priores annuales regerentur; ipſiſque vicario & viſitatoribus eamdem auctoritatem indulſit, quam habiturus erat generalis quamprimum eligendus. Die autem octava decembris, cum ii elegiſſent Majorem eremi, ac inſuper Camaldulum-majus, ſive Fontem-bonum in monaſterium ex principalioribus, ita & Camaldulum-Florentinum in cœnobium principale erexiſſent, ac abbates & priorem in eis conſtituiſſent, ratum habuit, quod peregerant.

XVI. Ingrata Delphino mutatio rerum facta in capitulo Florentiæ.

ACRITER indoluit Petrus Delphinus ſe ab amiciſſimis ſuis Juſtiniano & Quirino ita tractari; nonnihil paſſus eſt humani, ingratoſque eos acceptorum beneficiorum non ſemel notavit, hancque non debuiſſe ſenectuti ſuæ imponi mitram conqueſtus eſt. Ipſe Quirinus & coram, & literis ſæpius repetiit dolere ſe ex corde, quod illum ad indignationem provocaverit, pœniteteque ſe aſſeruit plurimum præteritorum, pollicitus ad hæc multum mutatus ab illo, qui hoc anno fuit, futurum ſe illi obſequentiſſimum & pientiſſimum filium, modo perſpicue noviſſet, ſe cum illo in gratiam rediiſſe. Cui humaniſſime reſpondit Delphinus die tertia [a] octobris hujus anni. Rediit tamen Quirinus Romam, negotiorum geſtor, & cum ſindicatus nomine miſſus a patribus eremitis. Sed rerum omnium ſeriem, & ademptam a Delphino adminiſtrationem remittimus ad annum ſequentem.

a *Lib. XI. ep. 5.*

Prioratus ſanctæ Mariæ de Fontana de Caſtro-cato Foro-livienſis diœceſis unitur a Petro Delphino cum eccleſia ſeu prioratu ſanctæ Mariæ de Montecalvario, Sancti de Solarolo priori data adminiſtratione utriuſque eccleſiæ & monaſterii hoc anno M. D. XIII. die XII. aprilis officii ſui anno XXXIII. pontificatus Leonis X. primo, paucis diebus ante capitulum generale.

XVII. Delphinus Romam it ad concilium Lateranenſe.

POST cujus celebrationem Delphinus Romam ſe contulit [b], tum ad oſculandos pedes ſanctiſſimi pontificis Leonis X. tum evocatus ab ipſo ad concilium Lateranenſe, cooptatus idcirco congregationi cardinalium & epiſcoporum ad procurandam reformationem eccleſiæ. Cum prorogaretur octava ſeſſio, copiam imploravit a pontifice diſcedendi ab urbe, ſed ſuaſu Antonii cardinalis de Monte ſubſtitit. Quoniam vero ob multiplices aſſiduaſque occupationes pontificis non licuit ipſi coram recitare lucubratiunculam ſuam, quam pro delato ei divinitus ſummo præſulatu ediderat, exemplar ipſius ad illum tranſmittendum putavit. Non diſceſſit ex Urbe, niſi januario menſe anni ſequentis ex ipſius epiſtola ad cardinalem Julium de Medicis.

b *Lib. XI. epp. 6. 7. 8. 9. 10. 11.*

CUM

ANN. CHR. 1513.

XVIII.
Eccleſia S. Apollinaris-novi de Ravenna data fratribus Minoribus.

Cum a Romano pontifice Julio II. rogatu communitatis Ravennæ conceſſa fuiſſet eccleſia ſancti Salvatoris & abbatia ſancti Apollinaris-novi fratribus ſancti Mammæ Ravennæ ordinis Minorum, accedente conſenſu abbatis commendatarii ſancti Apollinaris, & cura parœcialis ſancti Salvatoris applicata fuiſſet eccleſiæ ſanctæ Barbaræ Ravennæ, annuente abbate Claſſenſe, cui eccleſia ſanctæ Barbaræ ſubjiciebatur; gubernator, ſapientes & conſiliarii dictæ urbis die decima julii hujus anni conceſſerunt priori eccleſiæ ſanctæ Barbaræ aliquot terras ejuſdem communitatis; ex libro *Partium* A. prædictæ urbis.

XIX.
De Junipera Theupula ſanctimoniale.

a *Lib. XIII. ep. 73.*

Junipera ex nobiliſſima Teupula Veneta familia deſponſata fuerat anno 1500. Johanni Sfortiæ, qui paulo ante fuerat Piſauri dominus, ut die quinta novembris ejus anni ſcribit Petrus Delphinus [a] ad alterum Petrum Delphinum patritium Venetum. Viſitur ſuper januam eccleſiæ patrum Servorum beatæ Mariæ ejuſdem urbis excellens pictura manu Hieronymi de Cotiniola, ſub qua leguntur hæc verba: *Junipera Sfortia patria a marito recepta ex voto* P. M. CCCCC. VIII. Poſt eum annum, & poſt mortem mariti, & filii tenera ætate defuncti, ſe in monaſterium ſancti Petri de Luco recepit Junipera, ubi & velamine monaſtico fuit Deo ſacrata. Ad ipſam extat Nicolai *del Biada* prioris ſancti Benedicti extra muros Florentiæ epiſtola hortatoria ad ſollemnia vota emittenda. Petrus Quirinus hoc anno adhortator acceſſit [b] ad eam firmandam in monaſtico propoſito, eamque ſibi reſervaverat una cum Juſtiniano facultatem colloquendi cum ipſa, dum Florentiam pro capitulo generali celebrando ſe contulerant. Nondum profeſſionem emiſerat anno 1515. Scribens enim eo anno XXII. martii Delphinus [c] Marino Georgio oratori Veneto in Romana curia: *Magna fiducia*, inquit, *tibi commendandam cenſui cauſam Juniperæ Sfortiæ filiæ noſtræ, ac tecum propinquitate conjunctæ. Quæ contempta ſeculi vanitate elegit abjecta eſſe in domo Dei ſui, magiſquam habitare in tabernaculis peccatorum. Et relicta vidua poſt mortem viri ſui principis Piſauri & filiorum, veluti femina continentiſſima ſecundas adhuc junior exhorruit nuptias. Vivit nunc in monaſterio ſanctimonialium noſtri ordinis tanta vitæ regularis obſervatione, ut virginum cœtui ſociata facta ſit omnibus devotionis, continentiæ atque humilitatis exemplar, nihilque penitus, quod ſapiat ſeculum, præſeferat. Viſitavi eam in tranſitu hac hyeme, dum redirem Venetiis. Retulit mihi nimirum Annam illam viduam de evangelio. Cupit ea plurimum ad profeſſionem admitti, nec alia intercedit profeſſionis dilatio, niſi quod de credito dotis ſuæ diſponere non permittitur pro arbitrio, quin eam adhuc exigere non valuit.* In Lucenſi tamen monaſterio non perſeveravit, ſed in patriam reverſa ordinis Mendicantium monialium habitu induta, & mutato nomine Juniperæ in Hieronymam ſancte vixit in rigidiſſimo Venetiarum monaſterio, ut addiſcimus ex alia Delphini ad Paulum Juſtinianum epiſtola [d], ad annum 1517.

b *Lib. XI. ep. 5. inter editas.*

c *Ibid. ep. 24.*

d *Ibid. ep. 64.*

XX.
De Nicolao *del Biada* monacho Camaldulenſe.

Quoad Nicolaum *del Biada*, is Leonardi filii Georgii filius Bernardi frater, patruus equitis Jacobi, Florentinus nobili genere natus, cum familia Blada ab anno 1396. ad 1494. ſeptem numeraverit reipublicæ Florentinæ priores, inter quos eques Jacobus, monachum induit in monaſterio ſancti Benedicti extra Florentiam die XXIV. februarii anno 1457. cui etiam monaſterio ſua bona tradidit, natus erat die XII. martii anno 1438. Nicolaus Gregorius in baptiſmo appellatus, ſuſceptus e luſtrali fonte a Philippo Carmelita pictore tunc temporis inſigni. A Leonardo Salutato Florentino, epiſcopo autem Feſulano ſacerdos factus decima julii anno 1463. prior monaſterii ſui ſancti Benedicti evaſit quarta julii

anno

anno 1482. confirmantibus Petro Delphino priore generali, ejuſque vicariis per triennium, quo regionem tenuit ejus loci. Iterum anno 1485. ſexta julii monachi convenerunt in ipſius electionem. Anno ſequenti XXIV. decembris habitu Camaldulenſi induit Guidonem olim Ciſtercienſem monachum electum in priorem ſanctæ Mariæ-angelorum de Florentia, ſicque ſancti Benedicti prior permanſit uſque ad annum 1491. quo die VII. aprilis ceſſit in manibus Petri Delphini. Sub Paulo Coppino priore anno 1499. erat camerarius ejuſdem cœnobii; anno autem 1509. XXIII. octobris præficitur bibliothecæ monaſterii a Cypriano Veneto priore. Edidit Italica lingua Nicolaus librum ſecundum dialogorum ſancti Gregorii papæ de vita ſancti Benedicti a ſe ex Latino translatum; ſynopſim hiſtoriæ Montis-caſini, ubi præcipue de monachis ſanctæ Juſtinæ in illud inductis per ceſſionem Johannis cardinalis Medicei commendatarii. De hiſtoriis & miraculis aliquot memorabilibus, quæ in ordine ſancti Benedicti accidere. De congregationibus monachorum ſub regula ſancti Benedicti militantibus. Hæc omnia in codice ms. bibliothecæ eruditi viri Petri-mariæ Kavinæ Faventiæ aſſervabantur, in quo præterea legebantur epiſtolæ aliquor Franciſci monachi Caſinenſis, epiſtola Bartholomæi monachi abbatiæ Florentinæ ad ipſum Nicolaum, de fiſtula, qua abbas Caſinenſis olim utebatur in ſumptione ſanguinis, & Leonardi Vernagalli conſilium ſuper obligatione regulæ ſancti Benedicti ſcriptum ad inſtantiam Stephani Nelli ſeu del Biada eremitæ Camaldulenſis. Scripſit præterea Nicolaus commentaria de rebus monaſterii ſui, & de iis quæ contigerunt tempore ſuo, quæ cuſtodiuntur in archivo ſanctæ Mariæ-angelorum de Florentia, præter opuſculum, quod indicavimus, nuncupatum Juniperæ Theupulæ. *ANN. CHR. 1513.*

In necrologio Font-avellanenſi ad diem XIX. februarii legitur: *Obiit Julius pontifex maximus commiſſus noſter anno* 1513. quod intelligi debet ratione commendationis ejus monaſterii, quam obtinebat.

Anonymus monachus Camaldulenſis vitam ſancti Romualdi a beato Petro Damiani ſcriptam prælo ſubjecit hoc anno Florentiæ, ad cujus calcem addidit catalogum omnium ordinum religioſorum; In hoc catalogo ſingulorum ordinum notantur principia. Animadvertunt autem Agiographi Antverpienſes in hoc libello de Carmelitano ordine hæc formalia verba legi: M. CC. *ordo Carmelitarum ab Alberto, epiſcopo Hieroſolymitano*. „Apparet autem, quod catalogi auctor pro nihilo habuerit qualecum„ que principium ante acceptam regulam &c. " Hæc illi ª.

Sepulcri honorem in noſtra ſancti Michaelis de Muriano eccleſia habuit hoc anno Andreas Laureranus eum hoc elogio ad aram majorem a cornu epiſtolæ: *Andreas Lauredanus Nicolai F. magni animi vir Venetique exercitus legatus, cum hoſtibus ad Vincentiam acerrime pugnans, ne anteactæ vitæ bene geſta minus honeſto ſucceſſu fœdaret, hoſtili manu fortiter cadere maluit, quam turpi fuga libere ſupereſſe* 1513. VII. *idus octobris*, *Vixit annos* LXIII. A cornu autem evangelii: *Andreas Lauredanus Nicolai F. cujus animi virtutes e regione intueri licet non modo præclaras ædes, dum viveret, erexit, verum etiam æternitatis memor, annua pecunia monachis pie legata, magnificaque teſtudine huic templo addita, Hoc monumentum ſibi & Mariæ Baduariæ uxori optimæ teſtamento fieri juſſit. H. M. H. N. S.* *ANN. CHR. 1514.*

XXI. *Narratio ab. rogationis ſupremi magiſtratus Delphini.*

GRAVITER tulerat Delphinus irrogatam ſibi præterito anno injuriam ſuæ remotionis a prioratu generali Camaldulenſis ordinis, quem triginta-tribus annis laudabiliter geſſerat, idque potiſſimum tentatum fuiſ-

ſe

ANN. CHR. 1514.

ſe a ſuis conterraneis , quos incredibili gaudio exceperat paulo ante in eremum, ſumma benignitate ſoverat , atque ſenectutis ſuæ baculum fore ſibi perſuaſerat. Secutarum inde rerum ſeriem addiſcimus ex quatuor ipſius epiſtolis ſcriptis ad Euſebium Priolum monachum ſancti Michaelis de Muriano, & ad Jacobum priorem ſancti Martini de Opitergio, quæ ſeparatæ ſunt tum ab editis, tum ab iis voluminibus, quæ in eremi Camaldulenſis bibliotheca & in illa ſancti Michaelis mſſ. aſſervantur , in quibus agit de ſua depoſitione ab admniſtratione , quarum etiam parvo libello comprehenſarum breviationem proferimus ab iis diebus , quibus evocatus fuit Delphinus Florentiam a cardinale Mediceo initio anni elapſi . *Profectus*, inquit , *Florentiam exceptus ſum bis a legaso uberiore , quam pro meritis meis humanitate .... inter cetera teſtatus eſt cupere ſe auctorem fore augendæ dignitatis meæ , non ulla ex parte minuendæ . Accepta a me reſponſione ad ſatisfactionem, dimiſit me in pace , exoſculatus non ſemel , atque complexus coram multis, qui aderant .... non mirari me, ſubdidi , inſurgere nunc in priorem & prælatum ſuum , quoniam alias non ſemel nudiſſem & legiſſem Ambroſium anteceſſorem meum , virum & vita, & doctrina inſignem perſecutiones toleraſſe . Credo te non ſecus opinaturum , quam plerique fere omnes apud nos ſentiant. Siquidem per totam hanc regionem vulgatum eſt, Quirinum generalatum perpetuum ambientem , conatum eſſe me loco deturbare. Cur autem hoc fecerint , ſive ducti conſcientia, ut ipſi affirmant , ſive ambitione inflati , quemadmodum paſſim creditum eſt, ex ſerie ac narratione rei geſtæ percipies.* In decurſu epiſtolarum licet de aliis, de Quirino tamen & de Orlandino præſertim conqueritur. *Interea*, ſubdit, *defuncto Julio , & ſuffecto in ejus locum Medice , cognoverunt alia ſibi aggrediendum eſſe via, quod non eos lateret, quantum me pro ſua benignitate diligeret novus pontifex ob antiquam meam & fidelem erga ipſum ſervitutem . Impetrarunt novum diploma , ſed longe diſtans a primo. Siquidem retulit mihi magnificus Julianus , illud juſſu ponsificis sertio caſtigatum atque emendasum fuiſſe , cum ſingulari atteſtatione benevolentiæ ipſius erga me, ac teſtimonio laudum , quibus ſum longe indignus . Oraverunt autem me inſtanſiſſime , ut ſecum in Urbem irem , ſicut mihi ante capitulum fuerat animus , ut pontifici opsime de me merito ſatisfacerem , profuturam ſiquidem judicabant præſentiam meam ad expedienda religionis negotia.* Diſtulit tamen Delphinus iter ſuum, & interea literas accepit a cardinale Antonio de Monte, quibus ipſi ſignificabatur Quirinum cum ſocio virtutes & bonitatem Delphini ipſius ad cœlum ferre, ſed miniſtros ejus carpere. *Iturus ſum itaque*, proſequitur, *ſi placuerit Altiſſimo ſtatuto tempore , ut pontificis optime de me meriti deoſculatus veſtigia , grasuler coram adeptæ dignitati , & ut interſim futuræ concilii ſeſſioni , præſertim cum placuerit ipſius ſanctitati me quoque iis prælatis adjungere, quibus demandata eſt cura reformandæ curiæ asque eccleſiæ. Quod modo fieri non potuerit, non diffido adepturum me Romæ, quoniam ad minus ſpero valituram erga me veterem & continuatam ſemper pontificis benevolentiam, quam germani ejus valuerit erga eos .* Autumnali ergo tempore Delphinus in Urbem ſe recepit; *nam mecum volvebam animo teneri me intereſſe futuræ paulo poſt Lateranenſi ſeſſioni, & longe magis frequentibus congregationibus cardinalium atque epiſcoporum, quibus me ſua ſanctitas motu proprio deputaverat , atque adjunxerat* &c. *Neque prætermittendum ſilentio in præſentiarum duco, idque non ab re , qua me benignitate, qua humanitate ſequenti, poſtquam Urbem ingreſſus ſum die , pontifex excepit , qui non ſolum ſacros pedes deoſculandos exhibuit , verum etiam utraque manu amplexari*

xari

xari me tantillum dignatus eſt, admoto inſuper ſacro capite ad utraſque genas meas. Gratulatus bonæ meæ valetudini, ut redirem ad ſe pro arbitrio dixit. Erat tunc ſiquidem magnis viris atrium repletum. Paucis interjectis diebus iterum a ſua ſanctitate, cum eſſet in caſtello ſancti Angeli, admiſſus ſum, erectuſque ab eo manu propria juſſus ſum ſtans loqui. Supplex itaque petii, ut &c. *Gratum dedit, benignumque reſponſum, dimiſſurum ſe utique nos in pace & compotes eorum, quæ poſtulaveramus; ſtatueram propterea ex Urbe diſcedere, ne, ſi interfuiſſem ſeſſioni, cogerer media hyeme eſſe in itinere. Hortabatur cardinalis de Monte, ne abirem; contra Volaterranus protector ſuadebat, ut peterem commeatum a pontifice per literas, qui tunc aberat a Roma; quod & feci. Sequenti die breve mihi a ſua ſanctitate tranſmiſſum eſt, quo etſi mihi poteſtas fiebat redeundi domum, tamen aperte declarabat futurum ſibi fuiſſe gratius, ut manerem non tam propter futuram ſeſſionem, quam propter novum mihi congregationis deputatum atque injunctum munus, inſerta brevi majore, quam pro meritis, commendatione parvitatis meæ. Cognito pontificis deſiderio, urgente præſertim cardinale de Monte, manere conſtitui. Hæc idcirco epiſtolæ inſerenda exiſtimavi, ut noveris Dei conſilio & voluntate ſic actum eſſe, ne reverſus Florentiam iterum neceſſario ad repugnandum vexatoribus meis redire in Urbem compellerer.* Idipſum conſtat ex literis ejuſdem Delphini editis [a] ad eumdem Romanum pontificem, & ad cardinalem de Monte. *Superveniente podagra prohibitus domo exire, queſtus ſum literis apud pontificem, & apud cardinales complures, quod doloſe fuiſſem exturbatus domo. Non defuerunt mihi in tam juſta cauſa cardinalium favores, neque magno negotio piiſſimus pontifex revocavit diploma. Juſſit enim per novum breve, ut reſtituerer per omnia in gradum priſtinum. Interfui interim, ægre licet, ob tumorem pedum octavæ ſeſſioni paucis diebus ante natalem Domini in Laterano celebratæ, & peracta Dominicæ nativitatis ſollemnitate curavi expediri impetratum breve. Nec tamen antea licuit nobis ex Urbe proficiſci, quam* XVI. *januarii die*, hujus ſcilicet anni 1514. *Ubi vero Florentiam redii, accerſiri fecerunt me a vicario. Tertio citatus intra dies paucos ad ipſum vicarium me contuli, ubi ſemel convocatis de induſtria religioſis quibuſdam mihi optime cognitis, conatus eſt vicarius tum illorum, tum ſua exhortatione mihi perſuadere, ut cum Quirino, qui in atrio palatii præſtolabatur eventum rei, potius convenirem, quam privationis periculo me exponerem. Reſpondi ego vicario & patribus illis, id nullo pacto me eſſe facturum, quoniam honori meo adverſaretur. Subdi mihi Quirinum oportere, non ipſi me. Si me privatione dignum vicarius noſſet, non me propterea veniam deprecari, impleret ipſe munus ſuum. Sufficere mihi teſtimonium conſcientiæ. In hæc verba dimiſſi ſumus. Biduo ſeu triduo poſt fecit mihi intimari vicarius (* archiepiſcopi Florentini *) ad Quirini amici ſui inſtantiam per ſchedulam ſub anathematis pœna, & itidem abbati ſanctæ Jucundæ quæſtori eremi, ne frui mihi liceret, & ne mihi quæſtor ipſe quid tribueret de redditibus ac proventibus eremi. Ubi hæc pervulgari ceperunt, non ſe poterant, ut tunc mihi relatum eſt, continere viri graves, & quotquot hæc audiebant, quin mei miſerarentur, ſupra merita tribuentes mihi. Siquidem quo magis me quærebant opprimere, eo amplius mihi omnium gratiam & favores comparabant. Citatis enim a vicario ipſorum nomine prælatis multis noſtri ordinis, & quotquos haberi potuerunt de familia noſtra, ac ſuper iiſdem capitulis interrogatis, idque cum juramento, non eſt reperſus, ut audio, qui de me fuerit obloquutus, aut ſiniſtrum aliquod minuſve honeſtum depoſuerit teſtimonium. Scripſi continuo pontifici & cardinalibus*

Ann. Chr. 1514.

[a] Lib. XI. epp. 6. 7. 8.

ſex fautoribus meis, petiique, ut transferretur hujus cauſæ cognitio in Urbem. Demandavit paulo poſt judicium iſtud pontifex cardinali de Monte. Ægerrime tuliſſe pontificem intellexi non fuiſſe habitam a vicario dignitatis meæ rationem, commotum tum literis meis, tum relatione & conqueſtu cardinalium trium, qui illas pariter dederant ſuæ ſanctitati. Redire tandem ſtatui in Fontem-bonum, uſurus poteſtate mihi a pontifice tradita. Ubi quanta lætitiæ ſignificatione, quantis acclamationibus non ſolum a familia noſtra, verum etiam ab omnibus, per quorum oppida ruraque in agro Caſentinate tranſieram, fuerim exceptus, non eſt meum literis commendare. Mirati ſunt, qui mecum erant, occurriſſe mihi multitudinem virorum ac mulierum atque infantium, ſicut olim Johanni apoſtolo ab Epheſo reverenti, ut nihil aliud ſe magis optaſſe, quam reditum meum viderentur. Paulo poſt ingreſſum meum in Fontem-bonum ſupervenit Orlandinus vicarius, qui electus ejuſdem loci fuerat prior. Convocata familia omni verba feci ſuper reſtitutione mea, ſicut etiam in diplomate, quod mecum detuleram, plenius continebatur. Reſpondit Orlandinus ſe inde receſſurum pro meo arbitrio, nec ſe velle ullo pacto mecum contendere. Abiit & rediit ſequenti die. Siquidem allatum fuerat ad eos novum breve, per quod ſingulari mea ignominia revocabatur meum. Nam dilatione mea Florentiæ factum eſt, ut non defuerit adverſariis tempus illud impetrandi, exiſtente præſertim Romæ Quirino procuratore eremi & congregationis, ad cujus nutum facile ob favores nonnullorum brevia componebantur. Neque enim creditum eſt mandaſſe pontificem, ut inter cetera, quæ in brevi erant deſcripta, verba iſta ignominiæ plena inſerentur. Nos, inquit, conſcii de peſſima adminiſtratione, quam præfatus generalis & omnes miniſtri ejus per triginta & amplius annos habuerunt cum maximo bonorum omnium tum ſpiritualium, tum etiam temporalium detrimento, & cetera quæ ſequuntur. Denique per illud breve ſtatutum fuerat, ut mihi tercentum nummi aurei quotannis a priore Fontisboni darentur, relicta illi adminiſtratione domorum noſtrarum. Verum accipe aliam Quirini adinventionem, qua me oportuit intermiſſo Romano itinere Florentiam ire. Videns enim hic bonus vir conatus ſuos contra me irritos fieri, nec ſe honeſte poſſe mihi vim inferre, ut generalatu pro voto ſuo ſponte me abdicarem, blandimentis mecum agendum cenſuit, & propoſitis mihi honoribus atque dignitatibus alliciendum. Sed agnovit tandem per Dei gratiam fruſtra jaci rete ante oculos pennatorum. Scripſerat ad me civis quidam Florentinus ſatis mihi cognitus, habere ſe breve apoſtolicum ad me conſcriptum, quod ſibi tranſmiſſum una cum literis cardinalis Sanctorum quatuor Coronatorum ad me itidem miſſis mihi manu propria eſſet juſſu pontificis redditurus. Urgebat propterea, modeſte tamen, ut quoniam ipſe venire ad me ob publicam in palatio functionem nequaquam poterat, item ego Florentiam, ut ſibi liceret implere mandata pontificis. Obtemperandum petenti cenſui. Ubi me adveniſſe Florentiam didicit, continuo me Camaldulum adiit. Accepto reverenter brevi apoſtolico atque perlecto, quo mihi ſignificabat pontifex, ut relationi ipſius civis fidem plenam exhiberem, mandata civis expoſuit, quæ nihilominus epiſtola cardinalis itidem expreſſerat. Offerri ſiquidem mihi a pontifice titulum archiepiſcopatus cum penſione mihi ab eremitis quotannis perſolvenda, Dari mihi inſuper poteſtatem manendi in tribus noſtri ordinis monaſteriis, quæ ſunt Florentiæ, aut ſi ita maluiſſem, in archiepiſcopatu Florentino, futurus perpetuus ſuffraganeus reverendiſſimi archiepiſcopi cardinalis de Medicis. Multo ſermonis lenocinio his mecum congreſſus, conatus eſt me in ſententiam trahere. Excuſavi me continuo, utpote qui eſſem ab hujuſmodi cogitationibus alienus, adducta in medium

Ann. Chr. 1514.

Ann. Chr. 1514.

dium ætate in dies ingraveſcente, quæ magis otium & quietem, & manumiſſionem a laboribus, quam ſublimiorem & majorem aliquam dignitatem cum curarum moleſtiis expeteret. Reſcripſi pontifici, cardinalique, qui me ad hoc magnopere fuerat hortatus, in eamdem ſententiam, deprecans, ut jam ætate provecti excuſationem admitterent, quoniam etiam indignum me penitus agnoſcerem hujuſmodi honoribus. Egi ambobus gratias pro tam pia & benigna erga me tantillum voluntate. Profectus Florentia Romam petii. Cum igitur die quadam inveniſſem in palatio protectorem noſtrum deambulantem in atrio cum pontifice, ejus interventu eadem die ingredi ad ipſum fruſtratis cuſtodibus permiſſus ſum. Deoſculatis ſacris veſtigiis erexit me pater ſanctiſſimus, & ſtantes ambo deambulavimus pariter in cubiculo non ſemel abſque arbitris, præterquam abbatem Faventinum. Interrogavit me prior ſanctitas ſua, an bene valerem? Bene, inqui, pater ſancte, ſed melius me valiturum, ſi adverſarii vexationibus parcerent. At ille, non poſſunt, ait, de te honorificentius loqui, & cum veneratione majore; tantum de aliquot familiaribus tuis obloquuntur. Cui ego; bene, inqui, pater ſancte, de me loquuntur, & operantur male. Mirari ſe dixit, ſi ita foret. Denique intuli, nihil aliud perſecutores meos quærere, quam me generalatus poſſeſſione dejicere. Reſpondit pater beatiſſimus, nunquam ſe hoc eſſe paſſurum, cum ſemper me habuiſſet parentis loco. Tandem bono animo ut eſſem, pie hortatus, dimiſit me in pace. Poſt pontificis alloquium curavi ſollicito quantum potui ſtudio, ut per conſtitutos judices componeretur negotium noſtrum. Tertia-decima junii die convenerunt tandem in unum in palatio papæ cardinales colendiſſimi conſtituti nobis judices, & una cum illis ingreſſi ſumus Quirinus procurator eremitarum, & ego. Dederam ego in ſcriptis capita complura, per quæ indicabam judicibus votum meum ſuper futura compoſitione. Approbaverunt nonnulla, rejecerunt aliqua, cetera correxerunt. Ubi animadverti nolle ipſos permittere, ut redirem in domos meas, in quibus per triginta & tres annos ætatem meam conſumpſeram, & infinitos tum animi tum corporis labores pertuleram, ægre ferens prohibitionem inopinatam, prorupi in hanc vocem: Judicarent pro arbitrio, uti eis melius viſum fuiſſet, ſiquidem ego expectarem aliud futurum de cœlo in cauſam noſtram judicium. Non fuit, qui ad hoc reſponderet. Statuerunt propterea, ut exhiberentur mihi quotannis ab eremo ſeu Fonte-bono tercenta ſcuta aurea, quarto quoque menſe ſub pœna dupli, niſi ſtatuto tempore ipſi ultro illos mihi numerandos curaſſent. Inſuper etiam, quod poſſint a me per cenſuras eccleſiaſticas ad ſolvendum compelli. Adjecti ſunt præterea quinquaginta nummi aurei in annos ſingulos ultra prædictam ſummam in compenſationem ablatæ mihi poteſtatis commorandi in domibus meis, ab eiſdem mihi perſolvendi. Præterea has etiam ſtatuerunt, ut deberentur mihi collectæ ordinis, & earum credita, obligatis ad contribuendum commendatariis quibuſcumque. Decreverunt ad hæc, ut habitare perpetuo mihi liceret in hoſpitio ſancti Benedicti prope Florentiam, aut ubicumque in ordine ſeu congregatione maluiſſem, tradita mihi ſuppellectile trium cubiculorum meorum, utriuſque videlicet Camalduli & Muſoleæ una cum libris omnibus. Item quod in aliquo non ſubjicerer congregationi, nec ipſa mihi. Surreximus poſtea omnes pariter, & continuo Quirinus flexis genibus coram cardinalibus petiit a me ſupplex veniam de illatis mihi eouſque injuriis. Reſpondi ei paucis, ut deprecaretur Dominum, ut facile in futurum me caperet oblivio, quoniam revera & multæ, & graves magnique momenti extitiſſent. His peractis inde diſceſſimus. Tandem compoſitis rebus noſtris, ac petito coram a pontifice commeatu, munitus ſanctitatis ejus benedictione, &

Ann. Chr. 1514.

ad oſculum pro ſua benignitate admiſſus, ſequenti die Roma profectus ſum, indultis mihi nonnullis, quæ ab ejus beatitudine poſtulaveram. Ubi Florentiam reverſus ſum, intra dies paucos ab adventantibus ex agro Caſentinate renuntiatum eſt mihi, vulgari paſſim futuram paulo poſt Muſolea, quam a fundamentis erexeram, alienationem, & de ipſa una cum vinea illi adjuncta in perpetuum actum iri. Cogitare mecum cepi, & ſubiit conſilium, ut ſcriberem vicario congregationis, brevique epiſtola obtuli ei quinquaginta nummos aureos, qui mihi decreto pontificis ultra aliam ſummam in annos ſingulos debebantur, ſi me tutum redderent, ne unquam Muſolea & vinea ædibus illis novis contigua venderetur, aut aliquo modo alienaretur. Facta cum eremitis collatione, grate admiſſa eſt oblatio mea ab eremitis & vicario, pollicitique ſunt per decretum manu ſingulorum ſubſcriptum, adjecta in teſtimonium promiſſionis factæ ſubſcriptione prælatorum octo, qui ad diem feſtum Fontis-boni convenerant, nunquam ſe futuros auctores tranſigendæ Muſoleæ, addicta gravi pœna, ſi unquam fidem fregiſſent. Improbatum eſt a multis hoc factum, quod viſus fuerim ingratis ac de me male meritis haud exiguum beneficium contuliſſe. Alii vero, qui rectius ſentiunt, approbant meam in eos liberalitatem; & revera nequaquam me facti pœnitet &c. *Quid ſit poſthac futurum ignoro, niſi quod ago divinæ bonitati gratias, cujus clementia conſultum eſt quieti tum corporis, tum mentis meæ. Sentiant, qui voluerint, derogatum fuiſſe plurimum honori meo. Ego vero a Domino factum eſſe iſtud arbitror, ut ſenectuti meæ, præter omnem expectationem, auctum ſit plus commodi, & relictum minus honoris. Nihil enim eſt otioſa ſenectute jucundius, quam tamen, ſi ipſemet expetiiſſem, ut remotus a publicis & privatis generalatus & prioratus mei negotiis ad otium profugerem, non ſine conſcientiæ ſcrupulo id feciſſem* &c. *Ex monaſterio ſancti Benedicti prope Florentiam* XIV. *auguſti* M. D. XIV.

In epiſtola ſub die XXII. ejuſdem menſis eadem repetit: *Quod ſi acrius,* ſubdit, *judicaveris reſtitiſſe me oppugnatoribus meis, quam oportuit, ſcias me voluiſſe habere non detegendi aliena crimina, ſed conſervandi honoris & famæ in repellendis atque purgandis falſis mihi objectis calumniis rationem, quam qui negligit, etiam, ut vulgo dicitur, crudelis cognominatur.*

Laudum ſeu arbitrium commiſſum fuit inter Delphinum & Quirinum a Romano pontifice cardinalibus Antonio Ferrario ſancti Vitalis, & Laurentio Puccio ſanctorum quatuor Coronatorum S. R. E. cardinalibus, qui rem compoſuere, ut mox ex præfatis Delphini epiſtolis retulimus. Die XXVI. junii indictione II. pontificatus anno II. Leo papa X. precibus utriuſque colligirantis auctoritate apoſtolica confirmavit hujuſmodi arbitrium, recenſens inter loca habitationis vetitæ Delphino eremum, Fontem-bonum & Muſoleam; volens, quod ipſe Petrus ad debita hactenus contracta prioratus ſui cauſa minime teneretur, quæ ad congregationem pertinerent; collectas perciperet; liceret illi vicarium ſuper conventuales ad nutum deligere, atque in conventuales ordinariam juriſdictionem exercere; in moniales ordinis una cum viſitatoribus munus viſitationis exequi, & demum percipere tercentos nummos aureos pro penſione, committens Hieronymo Ghinuccio epiſcopo Aſculano, Alexandro Guaſco epiſcopo Alexandrino, & Leonardo Guaſconio archidiacono Florentino publicationem hujus ſui decreti. Ipſe Delphinus tamen, licet prohibitus Fontem-bonum accedere, anno 1522. multorum conſilio motus, Fontem-bonum venit, prætextu generalis capituli convocandi, & zelo reformandæ religionis.

Ex epiſtolis editis ejuſdem Delphini habetur [a] cardinales Volaterranum pro-

[a] *Lib. XI. ep.* 13.

protectorem & ſancti Vitalis acerrime egiſſe apud pontificem, ut ipſe denuo in priſtinum ſuum jus reſtitueretur. Redux ſecunda vice Delphinus ex Urbe ſubſtitit in monaſterio ſancti Benedicti extra Florentiam. Menſe ſeptembri Venetias conceſſit, ex quo loco octobri menſe [a] Petro Lando oratori Veneto in curia ſcripſit pro monaſterio ſancti Michaelis de Muriano imminuto proventibus propter bellorum ſævitiem, & conſequenter divino cultu. Quidam civis Venetus obtulerat ei cœnobio ſacerdotium in Vicetina diœceſi ſitum, non ſolum ubertate redditûum ac ſoli feracitate, verum etiam ſitus amœnitate inſigne. Ipſi oratori proinde commendavit hujuſmodi unionem. Facile beneficium de Nante Vicetinæ diœceſis, de quo poſt biennium. Rediit poſtea Florentiam ſub finem anni.

ANN. CHR. 1514.

[a] *Ibid. ep.* 18.

XXII. Obitus Petri Quirini eremitæ.

PETRUS vero Quirinus Romæ permanſit ſindicus eremitarum, eorumque procurator. Sed ecce dum negotiis eremi intentus, prælatorum, cardinalium, & ipſius Romani pontificis gratiam & favorem ſibi conciliat, dum ſummis rebus tractandis admovetur, dum ad cardinalitium galerum deſignatur, infirmatur lethali morbo menſe auguſto hujus anni. Hoſpitabatur frequens in palatio apoſtolico, privatam tamen ſibi habitationem elegerat in monte Quirinali apud patres Prædicatores conventus ſancti Silveſtri. Allato Florentiam nuntio ejus morbi Delphinus Zenobio Acciajolio ejuſdem ordinis aſcetæ Quirini valetudinem commendatam fecit, nil dubitans deeſſe ipſum ipſiuſque confratres officiis pietatis erga infirmum eremitam, qui tamen vi morbi, indignatione ſtomachi, febri, vomitu & ſputo ſanguinis ad plures dies vexatus naturæ conceſſit ipſo anno menſe ſeptembri.

XXIII. Apologia pro Petro Quirino, ejuſque laudes.

Ex ſuperiori rerum narratione nonnihil inquinata apud legentes remanet fama Petri Quirini, qui calcaneum ſuum erexerit contra ſeniorem, amicum, patrem & prælatum ſuum Delphinum. Sed ne tanti viri offuſcetur memoria, operæ pretium arbitramur ea omnia hic loci, præſertim ex epiſtolis ipſius Quirini colligere, quæ meliorem optimamque poſteris ſervent æſtimationem, illuſtrentque celebre ipſius nomen. Petrus itaque Quirinus, Vincentius dum in ſeculo eſſet, natus eſt Venetiis circa annum 1479. ex nobiliſſima Veneta patricia gente ejus nominis, ex Hieronymo ſcilicet quondam Baldi ejus patre, & ex Dandula Dandulo ejus matre; die XXI. octobris anni 1496. decem & octo annos compleverat, qua die apud Advocatores Communis præſentatus fuit ab Antonio & Georgio Quirino, & ab Antonio Triviſano, & a Lazaro Mauro ex libro *Aureo* III. pagina 1298. Vir factus magiſtratibus & legationibus compluribus pro patria functus eſt. Extant mſſ. relationes legationis Quirini ad Philippum Burgundiæ ducem, tempore, quo ad Hiſpanicam coronam fuit aſſumptus; ad Maximilianum imperatorem, ad regem Hiſpaniarum, in bibliotheca Ambroſiana; ex iis liquet, quanto in pretio foret apud concives ſuos ipſius dexteritas, ſolertia, facundia ceteræque virtutes animi. Fortunius [b] refert, ſe ab Aloyſio Superantio patritio Veneto dono accepiſſe Vincentii Quirini de *Origine Helvetiorum* tractatum ms. extant & ipſius commentaria de India & de provincia Ciclut. Adhuc juvenis concluſiones philoſophicas & theologicas Venetiis editas dicavit Alexandro VI. pontifici maximo. *Contra Infideles* memorat opuſcula multa ipſius Poſſevinus in Apparatu ſacro [c]. *De officio Pontificis* tractatum a Paulo Juſtiniano elucubratum communi epiſtola ipſe Quirinus una cum auctore Leoni X. nuncupavit. Tractatus *de Conciliis* aſſervatur in bibliotheca noſtra ſancti Michaelis. In bibliotheca eremi Rhuenſis in Patavina diœceſi extant: *Cantici canticorum nova juxta Hebraicam veritatem translatio a vulgata*

[b] *P. I. lib. III cap.* 10.

[c] *T. III.*

ANN. CHR. 1514.

tranſlatione valde diverſa ; Ejuſdem libri *juxta novam prædictam tranſlationem eruditiſſima expoſitio uſque ad finem capitis* IV. *Job ſecundum Hebraicam veritatem tranſlatio a vulgata multum diſtans* ; *Adnotationes quædam ſuper evangelium ſecundum Johannem* ; Initium quoddam *expoſitionis epiſtolæ Pauli ad Romanos*. Incœpta *expoſitio ſuper Pſalmum* 119. *Sermone di Antonio Puccio Fiorentino Dell' Aſſunzione della B. V. Maria habito in l'eremo di Camaldoli* 1512. *Opuſculo volgare di frate Pietro eremita Camaldoleſe, ſermone nel quale ſubtilmente tratta, ſe la glorioſa Vergine fu conceputa in peccato originale, o nò?* In alia bibliotheca Montis-coronæ: *Grammaticæ introductionis Hebræorum libri tres , quos compoſuit , & propria manu ſcripſit vir in omni doctrina eminentiſſimus, triumque linguarum peritiſſimus , morumque ſanctitate clariſſimus Petrus Quirinus Venetus eremita Camaldulenſis*. Plura ipſius carmina, epiſtolæ quoque extant in collectionibus Ludovici Dominici, Andreæ Arrivabene, Bernardini Pini aliorumque. Ceterum meminere Vincentii Quirini Hieronymus Bononius Promiſcuorum libro x. Petrus Bembus in epiſtolis familiaribus, Sanſovinus, Aloyſius Contarenus, Wion, Maurolycus , auctores Additionum ad Ciacconium, Clementinius in hiſtoria Malateſtarum, Ludovicus Paſchal, Cataneus, Zabarella, Thomaſinus, Superbus, Lidius Cato, Ziliolus, Bartholomæus Fontana, Petrus Juſtinianus, Bucellinus, Mabillonius, Fuſcarenus aliique præter Orlandinum, Fortunium, Lucam Hiſpanum, Ractium, Minium, Archangelum Haſtivillium, Grandium omneſque ex noſtris. Hieronymus Avantius in præfatione ad Lucretium ex editione Aldi Vincentium appellat anno 1511. *Academicorum, Peripateticorumque dogmatum conciliatorem, nobiliſſimorum eruditiſſimum, ſcientiarum ſydus*, ejuſque amicitiam memorat cum Valerio Superchio Piſaurenſi, cum Petro Bembo Bernardi prætoris filio , & cum Angelo Tiburtino epiſcopo apoſtolico ad Venetos legato. Chriſtophorus Marcellus archiepiſcopus Corcyrenſis Quirinum *literis, virtutibus, ingenio, affabilitate, gratia multum inſignem vocat*; mox *etiam vitæ ſanctitate præclarum*. Arcta familiaritate adſtrictus erat Quirinus cum Nicolao Theupulo doctore, cum Gabriellio, Mautoceno, Gradonico, cum Gaſpare Contareno, cum Baptiſta Egnatio , cum Alberto Carporum principe, & Florentiæ cum Coſmo Pactio archiepiſcopo, cum Antonio Puccio, cum Juliano Medicæo, ſed arctiſſima cum Thoma, inde Paulo, Juſtiniano, cujus exemplo voluntatem ſuam optime diſpoſitam accendit ad eremiticum inſtitutum capeſſendum. Menſe auguſto anni 1511, Venetiis diſceſſit Quirinus cum Sebaſtiano Georgio, & cum Marco Muſuro, qui poſtremus haud multum alienus erat a vita ſolitaria amplectenda. Eremum petiit, inde Florentiam divertit anno deſinente, ubi literas a religione diſuaſorias recepit a Gaſpare Contareno, contra quas arma arripuit Paulus Juſtinianus, ſicut etiam arripuit anno ſequenti die XII. martii contra eumdem & Theupulum, dilucide demonſtrans vel a ſecunda legatione, quam obivit Quirinus , ipſum in corde ſuo ſibi propoſuiſſe vitam monaſticam , quam & penes Cartuſianos incolas Montelli nemoris, & penes Pratalienſes in territorio Patavinos monachos congregationis ſanctæ Juſtinæ inire cum eodem Juſtiniano geſtiebat . Superatis itaque propinquorum & amicorum certaminibus imperterritus, magnaque in Deum fiducia ſolitarium inſtitutum amplexus eſt anno 1512. die XXII. februarii in Camaldulenſi laura. Die vigeſima-ſeptima junii epiſtolam ſcripſit Quirinus una cum Juſtiniano ſuo ad Heliſabetham Eleonoram Gonzagam Urbini duciſſam, ipſam orans, ut apud ſanctiſſimum pontificem Julium II. ageret, quatenus ad ſacerdotium non promoverentur, cujus ſuſcipiendi indignos

Ann. Chr. 1514.

dignos ſe arbitrabantur; ad diſpenſationem hanc obtinendam ipſius duciſſæ operam requirebant, neglecto Petro Bembo & archiepiſcopo Salernitano (Frederico Fregoſio) quorum ſavore uti poſſent. In ea epiſtola ſalutem dicunt Æmiliæ. Prima die julii Quirinus Egnatium hortatur & obteſtatur, ut relictis ſollicitudinibus urbis Venetæ ſe ad eremum conferat, vel vitam eremitarum ſuſcepturus, vel ſaltem in commiſſorum numero ſolitudini vacaturus. Idem agit cum Thoma Strozzio ordinis Prædicatorum reſidente in conventu ſancti Marci de Florentia, ac una cum ſociis Camaldulenſem eremum petat, converſationemque eremiticam ſuſcipiat, pollicitus ſe apud pontificem futurum mediatorem, ut ei liceat de uno ad alterum ordinem tranſire. Interea de eremitico ordine, & de inſtituto Camaldulenſi reformando plura conſilia miſcuit Quirinus cum Juſtiniano, quæ cum omnia diſcuſſa eſſent, die XIV. ſeptembris ejuſdem anni 1512. iterum opera uſus eſt duciſſæ Urbini, ſupplicem ad ipſam dirigens libellum Julio II. Romano pontifici offerendum, cujus ſumma eſt, ut breve apoſtolicum conficeret Julius, quo præciperetur Petro Delphino priori generali, quatenus poſtpoſito concilio Lateranenſi, ad quod evocatus fuerat, congregaret ordinis generale capitulum intra octavam Paſchæ anni 1513. in quo tum eremus Camaldulenſis uniretur congregationi ſancti Michaelis, quæ redditus eremi adminiſtraret; tum ipſe generalis cederet adminiſtrationi, quam ſuſciperet prior alter ibidem creandus; atque contentus foret penſione eidem Delphino ab eremo perſolvenda. Hoc & Juſtinianum, hoc & Michaelem recluſum eremitam optime duciſſæ cognitos ardentiſſime cupere & expoſtulare. Scripſit Quirinus & ad Coſmam Pactium Florentinum archiepiſcopum, judicium ipſius ſummopere expetens, ſi emerſerint controverſiæ inter eremitas & inter generalem Delphinum, quem tamen orat, ut *venerabilis ſenectutis patris noſtri majorem ſemper, quam deſideriorum noſtrorum rationem habere velis; ejus enim ſingularis doctrina, morum probitas, vitæ innocentia, paternuſque erga nos affectus ita nos ſibi devinxit, ut eum, cum quo pugnare videmur apud te, qui inter illum & nos futurus es judex, magis quam noſmetipſos commendatum eſſe cupiamus*. Sed intermortuus eſt optimus archiepiſcopus ipſo capituli generalis tempore, nempe die nona aprilis, cui ſupremam opem officiaque præſtitit ipſe Quirinus, ut teſtis eſt Alexander Pactius germanus frater antiſtitis in epiſtola ad Paulum Juſtinianum. Johannis item Medicei cardinalis & in Etruria legati, Juliani ejus fratris, aliorumque potentium & doctiſſimorum virorum favores in Florentina urbe ſibi comparavit Quirinus, & defuncto Julio II. aliud apoſtolicum breve obtinuit pro celebratione capituli generalis ab recens electo Romano pontifice Leone X. Menſe itaque aprili habita fuere comitia in monaſterio ſanctæ Mariæ-angelorum de Florentia, quorum acta, confirmationemque apoſtolicam fuſe deſcripſimus anno antecedenti, deſtinatuſque fuit Quirinus cum Juſtiniano ab eremitis procurator & ſindicus in Urbem. Sed antequam ad ipſam accederet, Florentiæ plura tractavit cum Juliano germano fratre pontificis, plura cum cardinalibus, qui ſcindebant eccleſiam, egit, ut ad unionem cum legitimo Romano pontifice pervenirent, ut liquet ex epiſtola die prima maji ſcripta ex monaſterio Angelorum ad eumdem Julianum, qui Romam jam ſe contulerat. Sequenti anno hoc eſt 1514. die XIV. junii per literas enixiſſime flagitavit ex Urbe Juſtinianum, ut removeretur a ſe onus viſitationis, quod ſibi imponere meditati erant eremitæ Camaldulenſes. Cocum potius, infimumque miniſtrum coquinæ, quam viſitatorem

rem, quam prælatum, quam rectorem ſinceriſſime ſe futurum profitetur; Ann. Chr. 1514. *vereor*, ſubdit, *& abborreo ab officiis & dignitatibus*, *pluſquam credere queas*. Quinta-decima ejus meoſis Juſtinianus ad examen revocat favores patriæ, diſpoſitionem & voluotatem pontificis, impulſus & adhortamenta nobiliſſimorum & amiciſſimorum hominum, ut Quirinus pateretur eligi S. R. E. cardinalis, ſimulque tenaciſſimum Quirioi propoſitum perſeverandi in eremitico inſtituto, immo ſe recludendi in cellula. Quibus inter ſe collatis Juſtioianus amicum ſuum dehortatur ab hujuſmodi dignitate. Veneta ſiquidem reſpublica, pontifex, Julianus pontificis frater ſummopere avebaot, ut Quirinus purpura honeſtaretur, eo quod totis animi viribus pacem firmaſſet inter eumdem pontificem & Venetam civitatem. Hinc continua commoratio Quirioi vel in pontificio palatio, vel ad ſanctum Silveſtrum in monte Quirinali. Augebatur de die in dies fama ejus promotionis, ita ut die ultima junii idem Juſtinianus, qui paucis antea diebus fuerat dehortator, conſcientia motus Quirino perſuaſerit, ut noo ultra recuſaret cardinalatum, eo quod cum ætatis florentioris eſſet, multæque doctrinæ, par erat reformandæ eccleſiæ juxta libellum, quem ſimul pro eadem reformatione conſcripſerant ad pontificem. Similiter prima junii Quirinus manifeſtat Juſtiniano Venetos velle exorare pontificem jam paratiſſimum ad dandam ſibi purpuram. Se requiſiiſſe pluries commeatum ab Urbe, ſed pontificem impediviſſe, Venetos oraſſe, ne abſcederet. Obteſtatur demum Juſtinianum, ut cum magnifico Juliano agat, quatenus onus tam grave ſibi non imponatur, ſed permittatur ſibi regreſſus in eremum. Quarta-decima julii ſcribit, quod cum Hungariæ plebs inſurrexerit contra nobiles & eccleſiaſticos, pontifex ſe accerſivit iterum, accerſivit etiam, ut ageret expeditionem contra Infideles, nemini ipſum pontificem tam fidere, auremque accommodare, quam ſibi & Bibienæ (Bernardo ſcilicet Bibienæ vel Divitio ex nobili Tarlatorum Arretina familia S. R. E. cardinali). Petro Bembo ſe ſuſpectiſſimum evaſiſſe, veteoti, ne ſibi præriperetur cardinalatus a Quirino. Alloquutus eſt Juſtinianus Julianum fratrem pontificis, qui ad eremum Camalduleoſem acceſſerat, & dormierat in eadem Juſtiniaoi cellula, & protraxit ad ſex horas ſermonem, unice de Quirino efflagitans, ut Roma ſineretur abire, neque dignitatibus eccleſiaſticis premeretur. Reſpondit autem Julianus Quirinum eſſe gratiſſimum pontifici, multaque bona operari in Urbe, plurima autem divertere ſcandala. Nil autem jucundius ſibi poſſe contingere, quam ut Quirinus cardinalatu decoraretur; & hoc dicens illacrymabatur. Ne tamen amicum offeodat in re ingrata, ſe non futurum cauſam exaltationis Quirini, ſed requiſitum omoino patefacturum ingens ſui deſiderium, ut cardinalis fiat. Vigeſima-ſeptima auguſti per Dominicum cardinalem Grimanum Veneti ferventius expetiere a pontifice electionem Quirini ad purpuram. Orator Gallicus, etiam ipſe denomioandus, urgebat. Bembus conquerebatur, quod doloſe Quirinus ſibi abſtuliſſet prædam. Inſtabat Quirinus & petebat profectionem ab Urbe; Veneti & pontifex obdurantur, ne Quirinus diſcedat. In re tam gravi nullos ſibi ſuppetete conſiliarios quid ſibi ſit agendum, præter Bonſium & archiepiſcopum Jaderenſem (Franciſcum Piſauro). Volebat Quirinus alloqui pontificem & deprecari, ne ſe cardinalem crearet, ſed ſtatim ſubverens, ne callidum videretur ſubterfugium, in tempus aliud, ſcribit, ſe reſervaſſe patefacere apertum diſſenſum ſuum. Confuſus omnino & neſcius quid conſilii caperet, cupiebat diſſolvi & eſſe cum Chriſto; metuebat graviſſimum dignitatis pondus, ac pro certo tenebat Leo-

nem

nem pontificem mitioris, ſed tardioris ingenii futurum perſecutionibus obnoxium, cum eo pati avebat, de ſua vero infirmitate conſcius dubitabat, & mallebat ſe ab Urbe ſubtrahere. Demum exorat Juſtinianum, ut preces effundat apud Deum, Jeſum-chriſtum, ejuſque ſanctiſſimam matrem, quatenus mors laqueos hujuſmodi, quibus eſt irretitus, conterat; Michael quoque recluſus Deum oret. Epiſtolam claudit, certiorem faciens Juſtinianum de ſua optima valetudine, licet bis in hebdomada pane & aqua contentus victitet, ceteris vero diebus ſemper abſtineat ab eſu carnium. Atque hæc fuit poſtrema Petri Quirini epiſtola ad fidum amicum ſuum Juſtinianum ſcripta. Famuli, & famulorum ſuorum vota & preces audivit Deus. Jam infirmabatur, jam moriebatur optimus eremita Petrus, ut ſuperius diximus. Inter amplexus ejuſdem Juſtiniani, qui admonitus de lethali morbo Quirini, celerrime ſe in Urbem contulerat, deceſſit die XXIII. ſeptembris, honorifice humatus in eccleſia ſancti Silveſtri apud patres Prædicatores. ANN. CHR. 1514.

Juſtinianus, qui omnium ſecretorum Quirini erat conſcius, poſt hujus mortem donatus fuit a ceteris eremitis quodam horologio arenario, qui ad uſum fuerat ejuſdem Quirini. Quæ ſuper eo horologio ſcripſit Juſtinianus, in medium proferimus pro coronide; ſignant enim vitæ memorabiliora Petri Quirini. *In quodam*, inquit, *arenario horologio, quo utebatur illuſtriſſimus vir Vincentius Quirinus, qui mihi, dum ambo adhuc in ſeculo verſabamur, a teneris annis incomparabili amicitiæ vinculo conjunctiſſimus fuerat, & poſtmodum in hac eadem, in qua & ego, ſacra Camaldulenſi eremo ad religionem converſus Petrus fuit eremita, omnium virtutum ſpeculum, & religioſæ vitæ ſingulare ornamentum, quod poſt ejus feliciſſimum ad Dominum tranſitum mihi quaſi quoddam dilectiſſimi fratris monumentum conceſſum fuit, hæc, quæ ſubjiciam, ſcripta ſunt, quæ quidnam ſignificare velint, ipſe mihi, cum quo omnia arcana pectoris communicabat, declaravit. Curavi vero ego hic ſcribere & declarationes addere, ut ſi quando illud, ut fieri ſolet, caſu aliquo deperiret horologium, hæc non ſimul interirent, quæ mihi volenti, ſi vita comes erit, aliquando ejus vitam admirabilem ſcribere valde futura ſunt opportuna & pene neceſſaria.*

Ab incarnatione 1501. die XXIII. octobris C.

Hujus vero ſcripturæ talis eſt ſignificatio ejus, ſcilicet: Anno 1501. ab incarnatione Domini die XXIII. octobris Caſtitatem ſervare propoſuiſſe aut voviſſe, quam & me ſervare ſuaſit.

1508. die X. januarii O.

Anno 1508. die X. januarii incepiſſe quotidie ſaltem per unius horæ ſpatium mentali vacare Orationi.

1509. die XVIII. octobris O.

Anno 1509. die XVIII. octobris cepiſſe divinum Officium quotidie dicere, hoc me, fateor, ſuadente.

1510. die XXV. maji C.

Anno 1510. die XXV. maji cepiſſe Cilicium deferre me ſuadente.

1510. die XIV. auguſti C.

Anno 1510. die XIV. auguſti celebrata generali confeſſione cepiſſe ſemel in menſe Conficeri.

1512. die XXII. februarii H.

Anno 1512. die XXII. februarii ſanctæ religionis Habitum in hac ipſa Camaldulenſi eremo me inſpectore ſuſcepiſſe.

1512.

1512. die VIII. auguſti P.

ANN. CHR. 1514.

Anno 1512. die VIII. auguſti in ſancta religione atque eremitica vita ſollemnem & publicam Profeſſionem emiſiſſe, me quidem eadem die profeſſionem una emittente.

His addam ego, quod ipſe ſcribere non potuit.

Anno 1514. die XXIII. ſeptembris feliciſſimam in Domino dormitionem ſuſcepiſſe Romæ, cujus ſanctiſſimi tranſitus ego ſpectator eſſe merui. Vixit annos triginta-quinque; In religione vero tres & menſes ſeptem. Error exſcriptoris, lege *duos & menſes ſeptem.*

Sciat vero quicumque hæc legerit ipſum magni animi virum non facile, neque temere unquam hæc aut alia decreviſſe, propoſuiſſe, ſed matura prius habita conſideratione; quod vero ſemel facere decernebat, ſtatuebatque, nunquam poſtmodum dimiſiſſe, nunquam a propoſito declinaſſe; unde hæc ipſa, ut de aliis multis ejus taceam, eum ſemel facere inſtituit, uſque ad ultimum vitæ exitum inviolabiliter ſervavit, ſed & auxit, ſed & perfectiora multa addidit, quæ legitimo, ſi Deus conceſſerit, opere alias explicabimus, quibus cognoverint omnes ſecula noſtra nullum habuiſſe, quem poſſint, vel dum ſecularem vitam duxit Vincentius Quirinus, vel poſtquam religionem profeſſus eſt, Petro eremitæ conferre, adeout in utroque vita genere emicuerit, & longo intervallo omnes ſui ſeculi viros præceſſerit, in extremo vero vitæ munere ſeipſum non ſecus obeundo ſuperavit, quem vivendo omnes ætatis ſuæ mortales ſuperaſſe viſus eſt, Sed & hoc latere non volo, meum diu ejus admirabiliſſimam & ſanctiſſimam vitam, & omni admiratione & veneratione digniſſimum tranſitum literis mandare diſtuliſſe non aliam ob cauſam, niſi quia magnitudo & multitudo rerum ab eo præclariſſime geſtarum meæ mediocritatis vires deterrere ſolet, cum vix valeam ejus præclara in utroque vitæ genere opera vel colligere, ſed de Domini auxilio ejus intercedentibus meritis & precibus non diffido, quamvis ſentiam impar viribus meis pondus eſſe tam illuſtrem, tam ſanctam, tam admirabilem vitam vel obitum deſcribere. Frater Paulus eremita. Stimulos addidit Juſtiniano etiam Paulus Orlandinus, ut vitam exararet tum ipſius Quirini, tum Pauli Canalis monachi ſancti Michaelis de Muriano; ſed eas incaſſum quæſivimus, & Juſtinianus vel non potuit eas ſcribere, vel in angulo aliquo deliteſcunt. Alexander Pactius frater Coſmæ archiepiſcopi Florentini ſcribens eidem Paulo die XVI. octobris graviter tulit obitum Quirini *propter ejus innumeras pene & ſingulares virtutes, ſine quo ſibi videtur eremus Camaldulenſis altero lumine orbata, immo eccleſia univerſa.* Hæc de Quirino colligere placuit, ne ipſius gloria obſuſcaretur ob defectionem pene manifeſtam, quam prænarravimus, a Petro Delphino priore generali. Ceterum eo ſenſu, quo elicitur ex mox allatis epiſtolis, intelligenda eſt dignitas cardinalitia, quam deſignatam Quirino a pontifice Leone X. aſſerunt Lucas Hiſpanus, Thomas Minius, Heredia!, Victorellus, Vincentius Coronellus, & plerique alii ſcriptores.

XXIV. Leonis X. variæ bullæ pro congregatione & monaſteriis Camaldulenſibus.

ULTIMA martii pontificatus anno II. Leo X. vicario & viſitatoribus eremi, & congregationis ſancti Michaelis ſcribens derogat alteri ſuo brevi, quo videbatur Delphino tribuiſſe juriſdictionem in Fontem-bonum & in Camaldulum-Florentinum, decernitque, ut in ea monaſteria jus reſideat penes vicarium generalem, robur novum adjiciens iis, quæ per dictum vicarium & viſitatores facta fuerant.

Denuo die XXVII. aprilis pontificatus ſui anno ſecundo iiſdem poteſtatem facit abſolvendi monachos ſuos ab omni irregularitate, præterquam ex

ex cauſa homicidii, ne monachi cogerentur ad Romanam curiam accedere, vel impetrare literas apoſtolicas cum incommodo & detrimento. Item promovendi quotannis quatuor monachos ad presbyteratus ordinem, qui vigeſimum ſecundum ætatis annum attigerint. ANN. CHR. 1514.

Die quinta julii pontificatus anno ſecundo iterum confirmavit uniones factas monaſteriorum, & copiam fecit iiſdem vicario & viſitatoribus imponendi penſiones monaſteriis ditioribus ſolvendas indigentioribus; permittendi alienationes & permutationes bonorum immobilium, quæ non excederent ſex ducatos auri; concedendi participationes bonorum ſpiritualium congregationis ſingulis benefactoribus tum ordinis, tum ſingularium monaſteriorum; ſtatuendi, ut eremitæ profeſſi, licet in ſacerdotio non conſtituti, vocem activam & paſſivam haberent in capitulis. Adjecit demum eremo Camaldulenſi eadem lege, qua anno præterito, monaſteria ſancti Angeli de Vergareto, & ſanctæ Agathæ de Monte-herculis, & eccleſiam ſancti Salvatoris de Pupio per ceſſum vel deceſſum ea obtinentium; & quod cum uniones factæ ſuerint monaſteriorum, obligatio in camera apoſtolica de ſolvendo Quindennio eidem cameræ ratione hujuſmodi unionis debito, infra ſex menſes fieret. Die XXIX. ſeptembris conceſſit iiſdem, ut poſſent uti aliquibus fructibus monaſterii Camalduli-Florentini, licet ipſum ex unito evaſiſſet principale monaſterium, ad exſolvendam penſionem priori generali Delphino. Die V. julii facultatem fecit autem abbatibus & prioribus Camaldulenſibus alienandi bona, quæ non excederent valorem ſex ducatorum auri, ex archivo ſancti Michaelis [a].

[a] *Capſ. 2. n. 7.*

Septimo idus martii committit Johanni-baptiſtæ Pallavicino referendario, & epiſcopo Cavallicenſi, ac vicario epiſcopi Foro-livienſis, ut Bernardino Franciſci de Rupere Faventino monacho Camaldulenſi, poſſeſſionem tradant monaſterii ſanctæ Mariæ prope Foro-livium, & ejus adnexi prioratus ſancti Johannis-evangeliſtæ ejuſdem urbis, quæ beneficia obtinebat in commendationem Franciſcus epiſcopus Tiburtinus, qui ſponte in manibus pontificis monaſterium ſanctæ Mariæ ceſſerat; ex tabulatio ſancti Romualdi de Urbe.

Die tertia novembris Pariſius Tarviſinus vicarius generalis congregationis, & Bernardus de Piſtorio viſitator, abſente Paulo Juſtiniano altero viſitatore, unierunt monaſterio ſancti Mathiæ de Muriano, priore ibidem exiſtente Manſueto Bergomenſi, cœnobia ſancti Johannis-baptiſtæ de Foſſa-clodia, & ſanctæ Mariæ de Rhua diœceſis Patavinæ, amotis inde prioribus, qui eatenus conſueverant eligi a capitulo monaſterii ſancti Mathiæ. In capitulo autem generali celebrato menſe majo hujus anni in monaſterio Fontis-boni Juſtinianus præſidens capituli cum ceteris definitoribus unierant eidem cœnobio ſancti Mathiæ monaſterium ſancti Michaelis de Lemo in Hiſtria, ipſum ſeparantes ab illo ſancti Michaelis de Muriano, ſicut etiam prioratum ſanctæ Mariæ de Orbiſio Paduanæ diœceſis ſeparaverant a monaſterio ſancti Mathiæ, & addixerant illi ſancti Michaelis.

Dominicus de Cupis perpetuus abbas commendatarius abbatiæ ſeu monaſterii ſanctæ Crucis Comitum de Saxo-ferrato ordinis ſancti Benedicti Camerinenſis diœceſis confert parœciales eccleſias ſimul unitas, ſubjectaſque eidem abbatiæ, ſancti Nicolai de Doleo, ſancti Stephani de Sementano, ſanctæ Mariæ de Cerro, ſancti Johannis de Inferno, ſanctæ Mariæ de Corbis & ſancti Ciriaci Nucerinæ diœceſis Polydoro de Vecchiis monacho ejuſdem monaſterii. Datum Romæ extra pontem caſtri ſancti Angeli anno M. D. XIV. indictione II. die VI. decembris pontificatus Leonis X. anno ſecundo; ex tabulatio ſancti Romualdi de Urbe.

In

Ann. Chr. 1514.

In necrologio Font-avellanenſi ad diem xxi. novembris ſub hoc anno legitur: *Obiit domina Johanna Feltria Senogalliæ prophetiſſa devota noſtra.*

Leo X. conceſſit hoc anno die x. julii Philippo Martinelli abbati ſancti Hippolyti de Faventia uti poſſe pontificalibus, mitra & anulo, benedictionemque impartiri populo.

Cardinalis Sixtus a Ruvere locat abbatiam ſanctæ Mariæ de Agnano, & ſanctæ Mariæ in Gradibus Arretii Aloyſio de Gaddiis die xxii. martii. Anno 1540. Johannes de Gaddiis decanus cameræ apoſtolicæ erat commendatarius abbatiæ de Silva-munda diœceſis itidem Arretinæ, ex archivo Gaddiano faſciculis v. & vi. numero 6. 5.

BK. 2
2 1 145
(Ph) 24054
431 – 1

APPENDIX

TOMI SEPTIMI

ANNALIUM CAMALDULENSIUM

Vetera Monumenta & Diplomata complectens.

I.

Delegatio pontificia Paulo Venerio abbati S. Michaelis de Muriano pro Martino archiep. Corphienſi.

Anno 1431. III. kal. maji.

Ex autographo ſancti Michaelis de Muriano.

Eugenius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis .. abbati monaſterii ſancti Michaelis de Murano Torcellane, ac ſancti Johannis Chryſoſtomi & ſanctorum Apoſtolorum de Venetiis Caſtellane diocesis plebium plebanis ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Sua nobis venerabilis frater noſter Martinus archiepiſcopus Corphieoſis petitione monſtravit, quod nonnulla pecuniarum quantitates, jocalia, vaſa aurea & argentea, necnon alia mobilia & immobilia bona per bone memorie Georgium archiepiſcopum Corphienſem dicti Martini archiepiſcopi predeceſſorem tempore ſui obitus relicta, & ad menſam archiepiſcopalem Corphieoſem legitime ſpectantia ad diverſas perſonas pervenerunt, que teſtamentarie diſpoſitioni, quam prefatus Georgius archiepiſcopus feciſſe dicitur, & aliis captatis occaſionibus innitentes ipſi Martino archiepiſcopo ad opus ejuſdem menſe pecuniarum quantitates, jocalia, vaſa & bona hujuſmodi deliberare & tradere indebite contradicunt, in ipſorum Martini & menſe prejudicium non modicum atque damnum. Quo circa diſcretioni veſtre per apoſtolica ſcripta mandamus, quatious vocatis perſonis predictis, etiamſi eccleſiaſtice & quotcumque numero ſint, ac aliis, qui fuerint evocandi, & auditis hinc inde propoſitis, quod juſtum fuerit, appellatione remota decernatis, facientes, quod decreveritis per cenſuram eccleſiaſticam firmiter obſervari. Teſtes &c. Datum Rome apud ſanctum Petrum anno incarnationis Dominice M. CCCC. XXXI. III. kal. maji pontificatus noſtri anno primo.

Jo. de Collis.

II.

Electio hoſpitalarii S. Danielis de Padua facta ab abbate Carcerum.

Anno 1431. xv. ſeptembris.

Ex autographo dicti monaſterii.

IN Chriſti nomine, amen. Anno ejuſdem nativitatis M. CCCC. XXXI. indictione IX. die ſabbati xv. menſis ſeptembris in eccleſia abbatie ſancte Marie de Carceribus Paduane dioceſis, preſentibus nobili viro domino Hieronymo filio quondam domini Matthei de Sandellis de Venetiis habitatore civitatis Venetiarum in contrata .... Guaſparino cribellatore filio magiſtri Petri barbitonſoris de Noventa habitatore ville Novente Vincentini diſtrictus, Gallo filio quondam Johannis de Xagabria habitatore in contrata Carcerum diſtrictus Eſte territorii Paduani teſtibus ad hec habitis, rogatis & ſpecialiter convocatis & aliis, Ibique rev. in Chriſto pater domnus Franciſcus de Sandellis de Venetiis Dei & apoſtolice ſedis gratia abbas abbatie ſancte Marie de Carceribus ordinis Camaldulenſis de conſenſu & voluntate omnium venerabilium fratrum & monachorum ſuorum preſentialiter in dicta abbatia exiſtentium ibidem congregatorum, qui fuerunt primo domnus frater Michael de Venetiis, domnus frater Nicolaus de Abbatia, domnus frater Johannes de Cargue, domnus frater Jacobus de Comis, domnus frater Nicolaus de Sanſogna, domnus frater Martinus de Tarviſio, & domnus frater Columbanus de Gadio converſus, & proteſtarunt de preſenti in dicta abbatia nullos alios fratres eſſe vocem habentes. Conſiderans, quod neceſſe eſt providere de uno priore, qui poſſit & valeat continue ſupereſſe atque providere hoſpitali pauperum & miſerabilium perſonarum recipiendorum in hoſpitali & loco ſancti Danielis de Padua antiquitus deputato ad tenendum hoſpitalitatem pauperum dietim ſupervenientium in eodem, quod hoſpitale diu caruit priore, & propter prioris carentiam fuit quodammodo deſolatum. Volenſque igitur ſalubriter providere, & confidens de prudentia & ſollicitudine ven. fratris Leonardi de Utino dicti ordinis omnibus modo, jure *&c.* cum uno annulo, quem ſuis tenebat in manibus per ſe ſucceſſoreſque ſuos & nomine dicte abbatie inveſtivit dictum domnum fratrem Leonardum de Utino ibidem preſentem, & cum qua decuit reverentia acceptantem de dicto prioratu dicti hoſpitalis ſancti Danielis de Padua in ipſius fratris Leonardi vita, ac ipſum hoſpitale eidem contulit regendum & gubernandum cum omnibus & ſingulis ſuis domibus, locis, bonis mobilibus & immobilibus, juribus & juriſdictionibus ſpiritualibus & temporalibus quibuſcumque ad ipſum hoſpitale & locum ſancti Danielis de Padua ſpectantibus & pertinentibus quomodocumque. Quod quidem hoſpitale fuit & eſt unitum cum dicta abbatia ſancte Marie de Carceribus per quondam rev. in Chriſto patrem & dominum dominum Raymundum Dei & apoſtolice ſedis gratia epiſcopum Paduanum de conſenſu & voluntate capituli dominorum archipreſbyteri & canonicorum majoris eccleſie Paduane, prout de dicta unione patet & conſtat publico inſtrumento ſcripto ſub ſigno & nomine Mundi quondam ſer Dominici de Padua de contrata Domi publici notarii & officialis cancellarie prefati domini Raymundi epiſcopi Paduani in M. CCC. LXXXI. indictione IV. die jovis v. menſis ſeptembris a me notario infraſcripto viſo & lecto. Ita ut a modo dictus domnus frater Leonardus ſine aliquo contradictionis obſtaculo prefati domini abbatis & monachorum dicte abbatie ſancte Marie de Carceribus ſuorumque ſucceſſorum aut cujuſcumque alterius perſone poſſit tenere, gubernare & reformare ipſum hoſpitale & domos cum omnibus ſuis poſſeſſionibus *&c.*

Ego Albertus filius quondam ſer Franciſci de Galzignanis de Eſte habitator terre Eſte in contrata ſancti Martini publicus Imperiali auctoritate notarius his omnibus preſens fui, & rogatus ſcripſi.

Pendet ſigillum cereum cum verbis: Sigillum Franciſci de Sandellis prioris ſancte Marie de Carceribus.

III.

Electio Ambroſii monachi in priorem generalem Ordinis Camaldulenſis.

Anno 1431. XXI. octobris.

Ex tabulario Fontis-boni.

JOhannes miſeratione divina tituli ſancti Petri ad Vincula S. R. E. presbyter cardinalis Hiſpalenſis vulgariter nuncupatus, univerſis & ſingulis preſentes litteras inſpecturis & audituris ſalutem in Domino. Notum facimus, quod ſanctiſ-

ſimus

ſimus in Chriſto pster & dominus noſter domious Eugenius divina providentia papa quartus nobis, quatenus nos perſonaliter ad monaſterium Fontis-boni Arretine dioceſis, quod principalius eſt ordinis Camaldulenſis, ubi capitulum generale ejuſdem ordinis celebrandum erat, conferremus, & ipſi capitulo auctoritate ejuſdem domini noſtri pape preeſſemus, ipſumque dirigeremus, ordinaremus, & diſponeremus atque provideremus, que omnia & ſingula in eo ſalubriter & ſiocere ſtatuerentur & ordinarentur ad honorem Dei, ejuſque eccleſie ac dicti domini noſtri pape & apoſtolice ſedis obſequium debitum & devotum, ipſius quoque ordinis bonum regimen, tranquillitatem & pacem luis certi tenoris literis quibuſdam modis & formis in eiſdem literis plenius contentis commiſit & mandavit, & deinde per quaſdam alias ſuas literas apoſtolicas nobis liberam facultatem fecit, quatenus generalem priorem dicti ordinis, ſi id nobis pro bono reformatioois & regiminis ipſius ordinis expediens videretur, ab ejus officio generalis prioratus auctoritate apoſtolica abſolvere ac deponere & amovere, ac alium idoneum & ſufficientem generalem priorem, prout nobis pro ſtatu & cooſervatione ordinis predicti viſum foret, ponere, deputare, & inſtitutum cum ea poteſtate & facultate, qua alii generales priores hactenus fuerunr, contradictores quoque per cenſuram eccleſiaſticam & alia juris remedia compeſcere poſſemus, conceſſit facultaiem, prout hec & alia in eiſdem literis plenius cootinentur; quarum literarum unius tenor ſequitur talis.

Eugenius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilecto filio Johanoi tituli ſancti Petri ad Vincula presbytero cardinali ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Cum generale capitulum ordinis Camaldulenſis io mooaſterio Fontis-boni Arretine dioceſis, quod eſt priocipale dicti ordinis monaſterium, ſit de proximo celebrandum, nos, qui eum ordinem inter ceteros religioſos ordines paterna caritate proſequimur, cupientes, nt per abbates, priores, officiales & monachos in dicto capitulo congregatos juxta dicti ordinis inſtituta talis reformatio fiat, que Deo accepta, nobis grata & ipſi ordini conveniens exiſtat, ac chriſtiano populo fructuoſa, de tua circumſpectione & ſapientia in arduis nnſtris & Romane eccleſie negotiis comprobata ſumentes in Domino fiduciam ſpecialem, de cooſilio veoerabilium fratrum noſtrorum ejuſdem Romane eccleſie cardinalium, tibi, qui etiam ipſius ordinis protector per ſedem apoſtolicam deputatus exiſtis, teoore preſentium committimus & mandamus, quatenus perſonaliter te conferens ad monaſterium predictum, ipſi capitulo auctoritate noſtra preſis, ipſumque pro tua prudentia dirigas, ordines & diſponas, ac ſalubri maturitate provideas, quod omnia & ſingula ſalubriter & ſincere ſtsuantur, & ordinentur ad bnnorem Dei ejuſque eccleſie, ac noſtrum & apoſtolice ledis obſequium debitum & devotum, ipſius quoque ordinis bonum regimen, tranquillitatem & pacem. Nos enim tibi dirigendi, diſponendi, ſtatuendi, precipiendi, mandandi, que pro ipſius ordinis ac perſonarum in eo degentium utilitate divinique culıns augmento utilia cognoveris ſeu etiam opportuna, & quoſcumque tranſgreſſores puoieodi, corrigendi, officiis & beneficiis privandi, abſolvendi, ponendi, deponendi, amovendi, approbandi, reprobandi, procedeodi, judicandi & exequeodi, prout utilitas ingerentium negotiorum exegerit, voces quoque abbatum, priorum ceterorumque dicti ordinis officialium abſentium vel alias commode intereſſe non valentium ſupplendi, ac dictum ordinem reformandi tam in capite, quam in membris. Contradictores *&c.* Mandantes in virtute ſancte obedientie & ſub penis excommunicationis, ſnſpenſionis & privationis monaſteriorum, prioratuum, beneficiorum ac officiorum ſuorum quorumlibet, & omnium actuum legitimorum dilectis filiis generali priori, ac abbatibus, prioribus, ceteriſque officialibus & mooachis in dicto capitulo congregatis, quatenus tibi in omnibus, que ad reformationem ordinis & perſonarum predictorum quomodolibet ſpectant, pareant & intendaot. Nos enim ſententias ſive penas quaſcumque inflixeris ſive tuleris in rebelles, ratas habebimus, & faciemus auctore Domino uſque ad ſatisfactionem condignam inviolabiliter obſervari. Conſtitutionibus apoſtolicis ac ſtatutis dicti ordinis juramento, confirmatione apoſtolica vel quacumque firmitate alia roboratis, ceteriſque contrariis non obſtantibus quibuſcumque. Datum Rome apud ſanctum Petrum anno incarnationis Dominice M. CCCC. XXXI. XII. kal. ſeptembris pontificatus noſtri anno I.

Alterius vero litere teoor ſequitur ſub his verbis.

Eugenius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilecto filio Johaoni tituli ſancti Petri ad Vincula presbytero cardinali ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Cum te ad capitulum generale ordinis Camaldulen-

dulenſis, quod in monaſterio Fontis-boni dicti ordinis Arretine dioceſis debet de proximo celebrari pro ipſius ordinis ac perſonsrum in eo degentium reformatione & correctiooe, preſideotem & reformatorem duximus deputandum, prout in literis noſtris deſuper confectis latius continetur; nos volentes ue eo promptius ac melius ad reformstionem bujuſmodi vacsre poſſis, quo majori per nos fueris facultate & poteſlate munitus, tibi generalem priorem dicti ordinis, ſi id tibi pro bono reformstiooia & regiminis ipſius ordinis expediens videbitur, ab ejus officio generalis prioratus auctoritate spoſtolica abſolveodi ac deponendi, & amovendi, & alium idoneum & ſufficientem, prout tue prudentie pro ſtstu & conſervatione ordinis viſum fuerit, ponendi, depntandi & inſtituendi cum ea poteſtate & facultste, qus alii generales priores hactenus uſi fuerunt, contradictores quoque per cenſuram eccleſiaſticam, & slia juris remedia appellatione poſtpoſits compeſcendi, plenam & liberam auctoritate preſais teoore preſentium concedimus facultatem. Datum Rome spud ſanctum Petrum anno incsrnationis Dominice M.CCCC.XXXI.XII. kal. ſeptembris pontificatus noſtri anno I.

Quarum quidem literarum vigore nos ad dictum monaſterium Fontis-boni contulimus; & deinde ad civitatem Bietenorienſem in monaſterio ſancte Marie de Urano extra muros dicte civitatis predicti ordinis de conſilio & voluntate generalis, abbstum & priorum de dicto monaſterio Fontis-boni certis de csuſis legitimis ad boc nos moventibus dictum capitulum generale celebrandum duximus transferendum & tranſtulimus, dictoque cspitulo preſecimus, ac ipſum direximus, ordinavimus, & diſpoſuimus, necnon circa omnia & ſingula occurrentia pro noſtra poſſibilitate providimus, quatenus ſalubriter & ſincere ſtstuerentur & ordinarentur ad Dei honorem ejuſque eccleſie, ac dicti domini noſtri pape & apoſtolice ſedis obſequium debitum & devotum, preſatique ordinis bonum regimen, trsnquillitatem & pacem, ſed & etism in, & circa omnia & ſinguls in premiſſis ingerentia oegotia, que nobis in, & circa & ea, & quodlibet eorum neceſſaria ſeu quomodolibet opportuna videbantur, dicts auctoritate directionem adhibuimus, diſpoſuimuſque, ſtatuimus, precepimus, & ea que pro dicti ordinis ac perſonarum in eo degentium utilitate, divinique cultus augmento utilia ſeu etiam opportuna cognovimus, fieri mandavimus. Et cum ad predictsrum commiſſionum mandati & ſacultatis executionem ulteriorem ac preſati ordinis in capite reformationem tranſiremus, religioſus vir frater Benedictus dicti ordinis generalis prior ſuum prioratum & officium generslatus dicti ordinis & omni juri dependenti a dicto officio in manibus noſtris libere renuntisvit & reſignavit, & ſimiliter omni per eum interpoſite, vel que per eum interponi poſſet, remedio appellationis expreſſe reountiavit. Quam reſignationem dicta nobis commiſſa auctoritate admittentes eumdem frstrem Benedictum reſignaotem ſecundum ſuorum priorum votorum petitionem ad monaſterium ſancte Marie de Aogelis de Florencia pro conventuali monacho ipſius monaſterii tranſtulimus, & nihilominus de dilecti noſtri religioſi viri fratris Ambroſii ordinis & monaſterii de Angelis predicti profeſſoris, quem cum ad eum noſtram direxerimus perquiſitionis ſollicitudinem, invenimus homioem integre vite & zelatorem religionis & ſingularis meriti florere virtute, cujus exemplo comprobati hos, quos ſua caritas amplexa foret, ſue religionis profeſſores verba & exemplo inſtrui, alioſque ad pie & ſincere devotionis & fidei augmentum cum ſalute iotroduci poſſe religionis zelo, exacta vita, & obſervsntiis regulari plenam & indubitatsm notitiam habentes, ipſum de plurium devotorum dicti ordinis profeſſorum & fratrum libero conſilio & aſſenſu toti ordini Camaldulenſi, & omnibus abbatibus, prioribus, prepoſitis, officialibus, coovent ibus, frstribus & monaſteriis tam in ſpiritualibus, quam in temporalibus priorem generalem preſecimus, fecimuſque, ſtatuimus & ordinavimus, ac prioratum generalem ordinis & aliorum predictorum dicta auctoritate ſibi contulimus & aſſignavimus, conferimuſque & aſſignamus per preſentes, ipſumque preſentem id voleotem & acceptaotem in & ad corporalem realem & actualem poſſeſſionem eorumdem poſuimus & induximua, ac ponimus & inducimus, inveſtiendo eum per dictarum literarum apoſtolicarum ad manus traditionem corporaliter de eodem. Quo circa omnibus & ſingulis dicti ordiois monaſteriorum & conventuum abbatibus, prioribus, prepoſitis, officialibus, fratribus & conventibus preſentibus & poſteris, & aliis quibuſcumque vaſſallis, enfiteotis, terraſque aut bona a dicto ordine vel aliquo monaſteriorum, prioratuum & officiorum ipſius tenentibus, ceteriſque de jure vel conſuetudine ipſius prioratus generalis

ſubdi-

ſubditis tenore preſentium in virtute ſancte obedientie, & ſub excnmmunicatione & aliis penis, ac juris remediis, quas & que in eos & eorum quemlibet, niſi faciant, que mandamus & ſecimus in his ſcriptis diſtricte precipientes mandamus, quatenus ipſum fratrem Ambroſium in priorem generalem dicti ordinis in omnibus & per omnia recipiant, habeant & teneant, & etiam ſicut eonſuetum ſuit, ac ſuis mandatis, voluntatibus, preceptis & commiſſionibus, ordioationibus & ſtatntis obtempereot, votumque religionis & monaſtice profeſſionis ſibi reddant cum obedientia ſalutari, mandantes ſimiliter & volentes, quatenus ſibi vel procuratori ſuo ejus nomine de omnibus & ſingulis fructibus, redditibus, proventibus, juribus & obventionibus ac emolumentis univerſis dicti prioratus, rerumque & bonorum, poſſeſſionum, juriſdictionum & dominiorum eccleſiaſticorum, regularium, ſecularium & temporalium, preſentium & ;futurorum integre reſpondere ei debere & reſponderi, computumque, calculum & rationis aſſignationem faciant juxta ſuam voluntatem & mandatum rationis & equitatis; dantes ſibi omnem & totalem, que priori generali dicti ordinis competit & competere poterit, aut quomodolibet tam de jure, quam de conſuetudine vel privilegio competit & competere poterit juriſdictionem, dominium, merum & mixtum imperium, proprietatem, correctionem, exactionem & jus, ac ipſorum plenum & liberum exercitium in ſpiritualibus cum ea poteſtate & facultate, qua alii generales priores hactenus fuerunt, & tunc etiam ab eodem fratre Ambroſio priore generali fidelitatis & obedientie devotioniſque debitarum pro ſancta Romana eccleſia & domino noſtro papa, ac ſucceſſoribus ſuis Romanis pontificibus canonice intrantibus, & nobis, totique ordini ſuo, & quod ipſum ordinem juxta ſibi a Deo datam directionem & prudentiam tam in perſonis, quam in bonis bene & utiliter reget & diſpenſabit, & bona debite adminiſtrabit, necnon immobilia & pretioſa mobilia bona ipſius non vendet, diſtrahet, neque alienabit, ſeu vendi, alienari vel diſtrahi faciet, aut permittet abſque apoſtolice ſedis licentia & conſenſu, bonaque & proprietates, res, dominia & jura ipſius ordinis quomodolibet diſtracta vel alienata pro poſſe recuperabit. Regimenque & gubernamen dicti ordinis fideliter exercebit, proprium & corporale in manibus noſtris & in forma juris preſtitum recepimus juramentum, & alia in talibus ſolita & conſueta juramenta, & ſic eum Deus juvet & ſancta Dei evangelia. Que omnia & ſingula omnibus & ſingulis, quorum intereſt vel intererit quomodolibet in futurum conjunctim & diviſim intimamus, inſinuamus & notificamus, & ad eorum notitiam deducimus & deduci volumus per preſentes. In quorum omnium & ſingulorum fidem, & teſtimonium premiſſorum preſentes noſtras literas per notarium publicum, ſecretarium, que noſtrum infraſcriptum ſubſcribi & publicari mandavimus, noſtrique ſigilli juſſimus & ſecimus appenſione communiri. Datum & actum in ſupradicto monaſterio ſancte Marie de Urano extra muros Brittonorienſes nobis inibi in capitulo generali predicto auctoritate apoſtolica preſiden. ſub anno Domini M. CCCC. XXXI. indictinne IX. die vero ſabbati XXI. menſis octobris pontificatus prefati domini noſtri pape Eugenii IV. anno I. preſentibus ibidem religioſis & diſcretis viris domnis Johanne de Sicilia priore ſancti Pauli extra muros Urbis ordinis ſancti Benedicti, & Dominico Sanctis de Bibbiena decretorum doctore dicti ordinis Camaldulenſis procuratore teſtibus ad premiſſa vocatis & ſpecialiter rogatis.

† Ego Rodericus Gundiſalvi de Montellos clericus Burgenũs dioceſis publicus apoſtolica auctoritate notarius, judexque ordinarius, reverendiſſimi patris domini mei Johannis cardinalis prefati ſecretarius premiſſis ceſſioni, reſignationi, admiſſioni, proviſioni & inſtitutioni, omnibuſque aliis & ſingulis, dum ſic agerentur & fierent, una cum prenominatis teſtibus preſens interſui, eaque ſic fieri vidi, audivi & in notam recepi, indeque hoc preſens publicum inſtrumentum manu alterius ſcriptum extraxi, & una cum ejuſdem domini mei cardinalis appenſione ſigilli ſigno meo ſolito ſignavi rogatus & requiſitus in fidem & teſtimonium omnium, & ſingulorum premiſſorum.

IV.

Donatio facta a Nicolao marchione Eſtenſi monaſterio Carcerum.

Anno 1432. XI. martii.

Ex collectionibus abbatis Cannetii.

IN Chriſti nomine, amen. Anno ejuſdem nativitatis M. CCCC. XXXII. indictione VIII. die martis XI. menſis martii in

jn abbatis ſancte Marie de Carceribus Paduane diecesia in thalamo depuiato pro perſona reverendiſſimi in Chriſto patris domini abbatis infraſcripti, preſentibus domno Auguſtino filio quondam Luiſii de Conrello habitatore in villa Gadii diſtrictus Eſte, Bonaventura filio quondam Johannis de Padua habitatore Eſte teſtibus rogatis. Ibique nobilis vir dominus Chriſtopborus filius quondam domini Jacobi de Condulmeriis de Venetiia camerarius in Eſte & procurator illuſtris & magnifici domini domini Nicolai marchionis Eſtenſis, ut patet publico inſtrumento procure ſcripto manu Pauli filii quondam Jacobi de Sardis publici notarii Ferrarienſis ac notarii camere preſati domini anni M. CCCC. XXIV. indictione II. die XXIII. menſis januarii a me ootario infr ſcripto viſo & lecto, volens exequi tenorem literarum dicti domini ſigillatarum ſigillo in cera viridi, quarum tenor talis eſt. Nicolaus marchio Eſtenſis *&c.* Cariſſime noſter. Exhibitam nobis ſupplicationem pro parte ven. patris domini abbatis monaſterii de Carceribus ordinia Camaldulenſis ſituati in dioceſi Paduana, necnon fratrum ejuſdem monaſterii tibi mittimus iis incluſam; & conſiderantes, quod monaſterium iſtud ab illuſtribus progenitoribus noſtris fundamentum habuit, dotatumque & privilegiatum ſuit de bonis & gratiis ſuis, quorum veſtigia imitari nos decet, attendenteſque juspatronatus, quod in ipſo monaſterio habemus, deliberavimua oos erga preſatos ven. abbatem & fratres reddere gratinſos. Volumus igitur, attentis premiſſis, ut eis noſtro nomine facias inter vivoa donationem puram & liberam per nos & ſucceſſores noſtros de directo dominio & proprietate hujus petie terre, de qua in dicta ſupplicatione fit mentio, & de omni jure, quod nos & camera noſtra haberemus & habere poſſemus in ea, & hoc per publicum & authenticum noſtrum validandum & roborandum clauſulis, capitulis & ſolemnitatibus conſuetis & opportunis. Ferrarie die XXIII. decembris M. CCCC. XXXI. A tergo autem dictarum literarum: Egregio viro Chriſtophoro Condulmerio camerario noſtro Eſte. Tenor ſupplicalionia in dictis literis incluſe eſt. Illuſtriſſime dominationi veſtre ſupplicatur pro parte reverendiſſimi in Chriſto patris fratris Franciſci de domo Saodelli abbatis monaſterii de Carceribus ordinia Camaldulenſis in dioceſi Paduana ſituati, necnon pro parte fratrum ſuorum ejuſdem monaſterii, quatenus de ſpeciali gratia dignemini eidem abbati & monaſterio quamdam petiam terre vineate ſex ſeminis duorum ſextariorum grani vel circa ad menſuram Paduanam locare, ſeu aliquo quovis titulo perpetuo dictam petiam terre dare & concedere, prout eidem illuſtriſſime dominatinni veſtre videbitur & placuerit, & hoc maxime conſiderato, quod dicta petia terre juxta fores monaſterii predicti confinata undique eſt a bonis & poſſeſſionibus dicti monaſterii *&c.* *Sequitur conceſſio facta a dicto Chriſtophoro Condulmerio nomine marchionis Nicolai. Dictis milleſimo &c. ſupraſcriptus abbas intravit tenutam &c.*

Ego Albertus filius quondam Franciſci de Galignanis de Eſte habitator terre Eſte in contrata ſancti Martini publicus imperialis notarius iis omnibus interſui, & rogatus ſcripſi.

V.

Electio rectoris eccleſiæ ſancti Quirici de platea Firmi.

Anno 1432. III. julii.

Ex archivo S. Romualdi de Urbe.

IN nomine Domini M. CCCC. XXXII. indictione X. tempore domini Eugenii pape IV. & die III. menſis julii ven. & honeſtus vir domnua Angelus Baldeni prior monaſterii ſancti Leonardi de Volubrio diſtrictus terre Montis-fortini, ad quem ...... membrorum dicti monaſterii ex antiqua conſuetudine pertinet & ſpectat confirmatio prioratus, rectorie & beneficii eccleſie ſancti Quirici de platea de Firmo, unde viſa primo electione & nominatione de provido & honeſto viro domno Bartholomeo Dominicutii de Eugobio monacho monaſterii ſancte Crucis Fontis-avellane & priore eccleſie ſancti Juliani de Firmo facta per honeſtum & religioſum virum domnum Petrum Mariani priorem eccleſie ſancti Petri de Apedone, & domnum Franciſcum Cole priorem eccleſie ſancti Quirici de Copedone comitatus Firmi *&c.* & conſiderata ſufficientia & legalitate ipſius domni Bartholomei *&c.* idem domnus Angelus acceptavit, confirmavit, & aprobavit *&c.* Actum in domo eccleſie ſancte Marie de Mart. poſita in Monte-fortino juxta domum filiorum Martini *&c.* preſentibus domino Jacobo Franciſci priori eccleſie ſancti Salvatoris de ſancto Angelo in Pontano, domino Antonio Angeli *&c.* teſtibus *&c.*

Et

Et ego Marinus Amatutii de Monteſortino &c. notarius &c. ſcripſi &c.

VI.

Altera electio prioris S. Luciæ de Ancona facta ab Ambroſio priore generali.

Anno 1432. XVII. decembris.

Ex autographo S. Blaſii de Fabriano.

IN Dei nomine anno Domini milleſimo quatrigenteſimo trigeximo-ſecundo indictione undecima tempore ſanctiſſimi in Chriſto patris & domini domini Eugenii divina Dei providentia pape quarti die XVII. menſis decembris actum in monaſterio Fontis-boni prope ſanctam Camaldulenſem eremum in palatio habitationis & reſidentie infraſcripti domini generalis, preſentibus ven. viris domno Bernardo Antonii de Mediolano eremita dicte eremi, donno Euſtachio Franciſci abbate monaſterii Vallis-caſtri de Fabriano, & fratre Antonio Cyani de Florentia converſo dicti monaſterii Fontis-boni teſtibus ad hec vocatis, habitis & rogatis. Omnibus innoteſcat per hujus publici ſeriem inſtrumenti, quod vacante monaſterio ſancte Lucie de Ancona dioceſis Anconitane per acceptationem alterius beneficii factam per donnum Federicum ultimum & immediatum priorem dicte eccleſie ſancte Lucie, de qua conſtare dicitur publica ſcriptura. Cujus inſtitutio & deſtitutio, & quelibet alia diſpoſitio ad ſanctam Camaldulenſem eremum manualiter & pleno jure dignoſcitur pertinere. Reverendiſſimus in Chriſto pater & dominus frater Ambroſius prior ſancte Camaldulenſis eremi & totius ejuſdem ordinis generalis, nolens, quod dictum monaſterium ex rectoris carentia patiatur in ſpiritualibus vel temporalibus detrimentum, ad honorem Dei & beate Marie virginis matris ejus & omnium Sanctorum & Sanctarum celeſtis curie & nominatim ſancte Lucie, ſub cujus vocabulo noſcitur dictum monaſterium inſignitum, & ad reverentiam ſancte matris eccleſie & ſanctiſſimi patris & domini domini Eugenii divina Dei providentia pape quarti ejuſdem generalis paſtoris, necnon ad honorem ſancte Camaldulenſis eremi & ejuſdem ordinis univerſi ad predicti monaſterii ſtatum pacificum & perfectum in religioſum virum donnum Johannem ſer Cicchi monachum in monaſterio Vallis-caſtri dicti Camaldulenſis ordinis expreſſe profeſſum, & in ſacerdotio conſtitutum direxit aciem ſue mentis, vita, ſcientia & honeſtis moribus predotatum, & eundem donnum Johannem licet abſentem, & donnum Andream priorem eccleſiarum ſancti Blaſii de Pratali & ſancte Lucie de Sparena ſimul unitarum ordinis Camaldulenſis ibidem preſentem, & pro ipſo domno Johanne, & vice & nomine recipientem in priorem, rectorem & adminiſtratorem prefati monaſterii &c. Qui domnus Andreas genuflexus coram dicto domno priore & generali predicto predictam inſtitutionem factam de dicto domno Johanne deliberatione prehabita pro ipſo domno Johanne, & ejus vice & nomine humiliter acceptavit, & eidem domino priori Camaldulenſi intuitu adminiſtrationis prefati monaſterii ſibi domno Johanni commiſſe pro dicto domno Johanne promiſit obedientiam & reverentiam manualem ſecundum regulam ſancti Benedicti & ejuſdem ordinis inſtituta, necnon fidelitatis juramentum tacto libro, quem idem domnus prior tenebat in manibus preſtitit in conſueta forma. Poſtea ſubſequenter & immediate prefatus dominus prior Camaldulenſis preſtatum donnum Andream pro dicto donno Johanne, & ejus loco ad oſculum pacis recepit, & per ſuum anulum de prioratu predicto preſentialiter inveſtivit, committens ven. viro donno Venantio de ſancto Severino priori ſancte Marie de Serra, & cuicumque alii prelato & monacho dicti ordinis licet abſentibus, ut prefatum donnum Johannem priorem predictum ponat, mittat & inducat in tenutam & corporalem poſſeſſionem monaſterii prelibati, jurium & honorum ejuſdem, defendatque inductum. Contradictores & rebelles per cenſuram eccleſiaſticam compeſcendo, invocatoque ad hoc auxilio, ſi opus fuerit, brachii ſecularis, & mandavit mihi Fazino notario, ut de predictis omnibus & ſingulis publicum conficerem inſtrumentum.

Et ego Fazinus ſer Rainaldi de Fabriano publicus imperiali auctoritate notarius, & nunc ſcriba predicti domni generalis predictis omnibus & ſingulis, dum ſic agerentur, interſui, & ea rogatus ſcribere ſcripſi, & publicavi.

VII.

VII.

Tertia prioris S. Mariæ de Rhua facta a monaſt. S. Mathiæ de Muriano.

Anno 1434. xv. januarii.

Ex archivo S. Mathiæ Capſ. S. Irenis.

FRater Angelus Dei & apoſtolice ſedis gratia prior monaſterii & conventus ſancti Mathie de Murano Camaldulenſis ordinis Torcellane diocefis omnibus has preſentes literas inſpecturis notum facimus & manifeſtum, quod pro nonnullis reſormandis pertractandiſque negotiis & utilitatibus monaſterii in noſtro reſideremus capitulo, vallati noſtris monachis & fratribus conventualibus, quorum nomina ſunt hec: Dompnus Dionyſius de Utino, dompnus Bernardus conventualis de Clugia, dompnus Petrus da Fano, dompnus Mathias de Flandria, frater Johannes de Forlivio, frater Ambroſius de la Guardia, frater Johannes de Faventia, qui vocem habent in capitulo, & ſunt ultra duas partes, repreſentantes totum & integrum, ac plenum capitulum noſtri monaſterii predicti; & inter cetera nobis occurreret qualiter rev. in Chriſto pater dominus Ildebrandinus olim epiſcopus Paduanus zelo devotionis, quam pie gerebat noſtro monaſterio & ordini, univerſeque religioni Camaldulenſi, contuliſſet eidem noſtro monaſterio quemdam locum & montem nominatum de Ruha, ſitum apud Toriglam Paduani diſtrictus ac dioceſis juxta ſuos confines, prout liquide conſtat per publica inſtrumenta inda confecta animo ac intentione, ut ibi inſtrui & edificari deberet eremus ſeu locus ſub vocabulo beate Marie, & habitandus per monachos & eremitas hujus noſtri eremi ſeu monaſterii, prout factum fuiſſe conſtat etiam per publica inſtrumenta. Et quod poſtmodum aliqui ibi vicini bono odore converſationis ſalutiſere talium eumdem locum habitantium, certas terras vigras ac nemora, & ob reverentiam ejuſdem beate Marie Virginis, memorato loco donaſſent in remiſſionem oimirum peccaminum ſuorum. Nos attendentes, quod predicte donationes tam epiſcopi, quam vicinorum parum aut nihil ax nobis accepiſſent incrementi pro preterito, aut accipient in ſuturum, niſi aliquis eidem loco profititius & utilis profiteretur cuſtodus; & verentes in extremo eterni judicis examine de hujuſmodi negligentia reddituros rationem, de ipſorum omnium & ſingulorum predictorum monachorum & fratrum voluntate expreſſoque conſenſu nemine diſcrepante, invocato ſuffragio atque auxilio divino ad honorem Dei omnipotentis & beatiſſime Virginis Marie matris ejus, ſub cujus vocabulo locus ille nominatur, totiuſque celeſtis curie triunfantis, omni meliori via, modo, & ſorma, quibus magis & melius ſcimus, poſſumus & valemus, & ad honorem & reverentiam ſancte Romane eccleſie ſanctiſſimique patris & domini Eugeni pape quarti, atque ad conſolationem & utilitatem hujus noſtri monaſterii, & totius ordinis Camaldulenſis, prenominatum dompnum Petrum de Fano monachum predicti ordinis in ſacerdotio conſtitutum, & ex legitimo thoro procreatum, & coram nobis genuflexum ſtantem eligimus, conſtituimus atque preficimus in cuſtodem, adminiſtratorem atque gubernatorem dicti loci & eremitorii, atque eccleſie, etiam cum edificata fuerit atque conſtructa, curam, adminiſtrationem & gubernationem ipſius temporalem & ſpiritualem omnimode conferentes uſque dumtaxat ad noſtrum & ſucceſſorum noſtrorum canonice intrantium beneplacitum voluntatis. Committimus proinde venerabili fratri noſtro dompno Johanni de Ferro digniſſimo priori monaſterii Montis-crucum predicti ordinis Camaldulenſis Paduane dioceſis, ut per ſe vel per alium te vel procuratorem tuum in tenutam & corporalem poſſeſſionem predicti loci, juriumque & pertinentiarum ſuarum temporalium & ſpiritualium inducat & ponat, poſitumque manuteneat ac defendat, & a te vel tuo quamprimum poſſeſſionem pacificam ſueris vel fuerit aſſecutus, vice noſtra noſtrique monaſterii & capituli ſolitum ac debitum fidelitatis & obedientie juramentum accipiat, atque omnia & ſingula gerat & faciat, que in predictis & ſingulis faciendis & agendis nos conſtituentes facere poſſemus ſeu etiam deberemus.

Datum Muriani in monaſterio ſancti Mathie predicti anno Dominice incarnationis milleſimo quadrigenteſimo trigeſimotertio die varo quinto-decimo januarii.

VIII.

Permutatio monaſterii S. Mariæ de Mandria cum dominis de Capitibus-liſtæ.

Anno 1433. xxii. auguſti.

Ex autographo S. Michaelis de Muriano.

IN Chriſti nomine, amen. Anno a nativitatis ejuſdem M. CCCC. XXXIII. indi-

indictione XI. die XXII. auguſti congregato & convocato capitulo & conventu monaſterii ſancti Michaelis de Muriano in ſacriſtia eeeleſie dicti monaſterii, cum dictum monaſterium pro nunc careat loco capitulari, ad ſonum campanelle, ut moris eſt, in quo quidem capitulo interfuerunt reverendus in Chriſto pater dominus frater Paulus Venerio Dei gratia abbas dicti monaſterii & conventus, domnus Felix Pavo de Venetiis prior dicti monaſterii, domnus Petrus de Sardinia, domnus Laurentius de Venetiis, domnus Philippus de Mediolano, domnus Johaones de Alemania, domnus Bernardus de Papia, domnos Guielmus de Flandria, domnus Benedictus Zane de Venetiis, frater Franciſcus de Cherſo, frater Andreas de Corſo, frater Nieolaus de Foro-livio, frater Maurus de Venetiis, frater Dominicus de Muriano, frater Stephanus, frater Thomas, frater Johannes, & frater Antonius omnes fratres conventuales & profeſſi dictorum monaſterii & conventus, aſſerentes conſtituere & repreſentare totum & univerſale capitulum dictorum monaſterii & conventus, & nullum alium eſſe in dicto monaſterio, nec alibi, qui in ipſo eapitulo de jure vel de conſuetudine vocari debeat. Ipſe dominus abbas taliter expoſuit dictis ſuis fratribus & monachis, quod ipſe habebat pre manibus ſpectabilem militem & utriuſque juris doctorem dominum Johannem-franciſcum de Capitibusliſte de Padua, qui cambiare & permotare volebat per ducatos quinquemile denariorum ſuorum impreſtitorum, ex his quibus percipiuntur tres pro centenario quolibet a camera impreſtitorum ſine aliqua angaria omni anno, cum omnibus & ſingulis poſſeſſionibus & juribus, que & quas dictum monaſterium habet & poſſidet in villa de la Mandria & in campanea Padue verſus Abbanum, & in Montagnone, ae in villa Tituli, quod eſſet & verteretur in majus utile dicto monaſterio, quam tenere poſſeſſiones predictas; & quia ex dictis poſſeſſionibus non percipiebantur in anno, niſi ſere ducati centum auri & minus, & de dictis impreſtitis percipiebantur annuatim ducati centumquinquaginta auri de prode *&c.* qui monachi reſponderunt ſe ſuper hoc velle excogitare & habere reſpectum uſque ad diem craſtinum, qua die reſponderent ipſi domino abbati *&c.* Actum *&c.* *ut ſupra*.

Item ſupraſcriptis milleſimo *&c.* die XXIV. auguſti. Convocato & congregato capitulo *&c.* dicti monachi omnes unanimes & concordes reſponderunt *&c.* quod dicta permutatio fienda eſſet de dictis poſſeſſionibus *&c.*

In Chriſti nomine, ameo. Anno *&c.* M. CCCC. XXXIII. indictione XI. XXIII. junii in monaſterio ſancti Michaelis *&c.* preſentibus ſpectabilibus & egregiis viris domino Franciſco Barbaro quondam domini Candiani, nunc milite, & domino Franciſco Barbadico ſancti Gervaſii teſtibus *&c.* Cum dictum monaſterium ſancti Michaelis habeat *&c.* nonnulla terrena *&c.* in Paduano, Juſtinopolitano & Tarviſino diſtrictibus & alibi, que *&c.* nullius quaſi ſont utilitatis dicto monaſterio *&c.* Io Paduano vero diſtrictu in infraſcriptis locis, videlicet in la Mandria, io plebe Sacei, la Bruzene, & in Mirano, le Fratte, & in Juſtinopoli certas vineas, terrena & caſalia, ae etiam in Venetiis certas domos poſitas & ſitas io ſancto Johanne Bragore, in ſancto Caſſiano, & in ſancto Jacobo de Luprio, & certas alias domos in Muriano, necnon & certum locum in dicta Torcellana dieceſi vulgariter ouncupatum le Mexole. Et rev. in Chriſto pater domnus Paulus Venerio abbas *&c.* ſupplicavit rev. in Chriſto patri & domino domno Ambroſio totius ordinis Camaldulenſis generali, quatenus attenta modica utilitate, vel non tanta quanta proveniret monaſterio antedicto ex dictis terrenis & poſſeſſionibus, ſi venderentur & permutarentur, & pretium inde perceptum ad cameram impreſtitorum communis Venetiarum depoſitaretur, dignaretur eidem licentiam impertiri *&c.* Prefatus rev. pater domnus Ambroſius generalis *&c.* licentiam omnimodam indulſit eidem Paulo abbati *&c.*

Et ego Ambroſius quondam ſer Viti *&c.* notarius ſcripſi *&c.*

Ducali ſublimitati, ſuoque ſapienti & exeelſo conſilio humiliter exponitur pro parte abbatis & fratrum conventus ſancti Michaelis de Muriano dieceſis Toreellane apud divinam majeſtatem pro bono veſtri ſtatus continoo deprecantium. Qui locus predictus habet in villa de la Mandria diſtrictus Paduani certas poſſeſſiones, quas jamdiu & de preſenti tenent eum utilitate ſeu redditu a nonaginta uſque ad centum ducatos annuatim; & licet dictus redditus videatur ſatis bonus, tamen quia opportet circa dicta terrena partim prativa, partim laborativa, & partim vineata plurimo tempore anni tenere occupatos aliquos ex fratribus cum ſiniſtro dicti monaſterii, & non abſque periculo animarum ſuarum; inſuper in villi-

villicis & laboratoribus oportet tenere multos denarios mortuos, & quando redditus non ſunt boni, ipſi fratres non debent, nec conſueverunt tollere a pauperibus, que non habent, unde ex hoc plerumque damnum patiuntur. Etiam quia de preſenti eſſet neceſſe reparare domos & ſegetes, in quibus eſſet neceſſe expendere circa ducatos centum viginti, quod cederet ad maximum incomodum dicto monaſterio. Demum quia bis conſideratis obtinuerunt licentiam a ſuo Generali poſſe permutare vel alienare dictas poſſeſſiones in aliquo meliori & utiliori redditu & profictu monaſterii prelibati, ut de jure debetur, & moris eſt, & ob hanc cauſam inveniant perſonam, que ubi nunc monaſterium cum dictis contrarietatibus, & cum onere factionum, quas pro ipſis terreois ſupportant, habet circa ducatos centum, dabunt ipſi monaſterio tot impreſtita, que reddent annuatim ducatos centum quinquaginta. Propterea ſupplicatur humiliter, quatenus veſtra ſereniſſima dominatio dignetur cum auctoritate ſui conſilii concedere dictis abbati & monaſterio, qood poſſint dictas poſſeſſiones in impreſtita permutare, que impreſtita ſint ad cameram conditionata, que vendi nequeant, ſed eorum redditus in perpetuum dicto monaſterio temporibus debitis conſignetis pro eorum neceſſitatibus, & hoc humiliter petunt, & de gratia ſpeciali.

Die XXII. octobris M. CCCC. XXIII, capta in Rogatis.

Quod concedatur abbati & fratribus ſancti Michaelis de Muriano Torcellane dieceſis, quod certas poſſeſſiones, quas habent in Paduano diſtrictu, vendere poſſint ponendo denarios ad cameram impreſtitorum cum conditione, quod vendi non poſſint, ſed eorum redditus ſit pro victu & neceſſitate dicti monaſterii.

In Chriſti nomine amen. Anno nativitatis ejuſdem M. CCCC. XLII. indictione V. & die III. menſis octobris actum Murani in monaſterio ſancti Michaelis, preſentibus ſpectabili juris utriuſque doctore domino Aluiſio Foſcareno nato domini Antonii de Venetiis & egregio decretorum doctore domino Nicolao de la Savonarola quondam domini Johannis de Padua, domino Paſquale Boldu quondam domini Benedicti de Venetiis, &c. teſtibus &c. Cum hoc ſit, quod de M. CCCC. XXXIII. de menſe auguſti rev. in Chriſto pater dominus frater Paulus Venerio Dei gratia abbas &c. & cum licentia ſui Generalis &c. obtenta licentia ab illuſtriſſimo conſilio Rogatorum permutaverit certas poſſeſſiones ſitas in villa de la Mandria & in villa Tituli cum ſpectabili milite & utriuſque juris doctore domino Johanne-franciſco de Capitibusliſte de Padua dante nomine & vice permutationis eidem domino abbati & monaſterio antedicto ducatos quinquemille denariorum impreſtitorum &c. ex quibus &c. percipiebantur tres pro centenario &c. & prefatus dominus Johannes-franciſcus eidem abbati &c. ſatisfecerit &c. & propter varias & longas abſentias prefati domini Johannis-franciſci de mandato tam ſanctiſſimi domini noſtri Eugenii pape IV. quam illuſtriſſimi ducalis dominii Venetiarum, tam in conſilio Baſilienſi, quam in diverſis aliis mundi regionibus, contigerit dicta inſtrumenta permutationis numquam fuiſſe confecta, idcirco prefatus dominus Johannes-franciſcus &c. petiit &c. confici publicum inſtrumentum &c. unde abbas &c. & ipſe dominus Johannes-franciſcus &c. rogaverunt me notarium, quod de premiſſa permutatione conficere deberem publicum inſtrumentum tenoris infraſcripti, videlicet.

In Chriſti nomine, amen. *Anno, die loco & teſtibus ut ſupra.* Ibique cum eccleſia ſive monaſterium & conventus ſancti Michaelis &c. haberet &c. in campanea Padue in contrata Mandrie verſus Abbanum certas poſſeſſiones, & certos campos pratorum & vigrorum in Montagnone & in villa Tituli Paduani diſtrictus cum aliquibus edificiis &c. rev. pater dominus frater Paulus Venerio &c. abbas &c. dicti monaſterii &c. & ipſi domini monachi nomine ipſius monaſterii ſuſtinerent multa onera & diverſas expenſas tam pro tenendo presbyterum in eccleſia ſancte Marie de la Mandria edificata in dicto loco, quam pro ornamentis neceſſariis pro dicta eccleſia, & pro conſtruendis & manutenendis ſuper ipſis infraſcriptis poſſeſſionibus & rebus & edificiis, pro ſubveniendo laboratoribus &c. que onera & expenſas non poterant fieri ſine diminutione ipſorum redditum &c. Et ita ſit, quod ſpectabilis miles & generoſus utriuſque juris doctor famoſiſſimus dominus Johannes-franciſcus de Capitibus liſte nobilis civis Padue filius quondam nobilis viri domini Franciſci de Capitibusliſte dixit ſe nomine permutationis & cambii pro ipſis poſſeſſionibus &c. velle dare &c. dicto monaſterio &c. ad cameram impreſtitorum &c. quinque mille ducatos &c. Cumque prefatus dominus abbas &c. & monachi antedicti cum plena cauſe cognitione &c. viſis

viſis &c. concluſum fuit, quod ipſa permutatio eſſet dicto monaſterio &c. utilis & proficua &c. conſtituerunt ſuum &c. procuratorem preſatum rev. patrem abbatem cum libera & plena poteſtate &c. accipiendi de impreſtitis, de quibus dictum eſt, ut ſupra. Et hoc addito, quod idem ſpectabilis miles & doctor dominus Johannes-franciſcus in ſe ſuſceperit onus tenendi unum presbyterum pro celebrando in dicta eccleſia & alia onera neceſſaria pro ipſa eccleſia &c. Eapropter vigore omnium predictorum rev. pater dominus abbas &c. ex una parte, & dominus Johannes-franciſcus antedictus parte ex alia &c. permutaverunt ut infra. Quia dominus abbas dictis nominibus preſatas poſſeſſiones &c. omni modo, via &c. titulo & nomine permutationis &c. in perpetuum dedit &c. infraſcriptas poſſeſſiones &c. ex adverſo autem pro ipſis infraſcriptis poſſeſſionibus &c. dominus Johannes-franciſcus per ſe & ſuos heredes &c. dare promiſit antedicto monaſterio &c. pro ſe & ſuis ſucceſſoribus omnia & ſingula jura &c. in ducatis quinquemillibus impreſtitorum &c. Et ita &c. partes ipſe &c. ipſum contractum dictis nominibus approbaverunt, ratificaverunt &c. & ſibi promiſerunt hinc inde per ſolemnem ſtipulationem, ac pro ſuis heredibus & ſucceſſoribus referendo ſingula ſingulis indemnes conſervare, & inſuper promiſerunt ſibi invicem & viciſſim per ſolemnem ſtipulationem & per pactum ſpeciale & expreſſum dictas res de jure per ſe traditas & tradita & earum quamlibet in totum & in quamlibet partem guarentare, defendere, autorizare & diabrigare contra quamcumque perſonam, commune, collegium ſocietatem & univerſitatem &c. Renuntiantes &c.

Ego Bartholomeus de Camuciis filius quondam domini Thome de Verona civis & notarius Venetiarum &c. ſcripſi & publicavi &c.

IX.

Oſtaſius de Polenta donat abbatiæ Claſſenſi hoſpitale de Miſericordia Ravennæ.

Anno 1433. xi. decembris.

Ex autographo ejuſdem abbatiæ.

IN Chriſti nomine, amen. Anno ab ejuſdem nativitate M. CCCC. XXXIII. indictione xi. die vero xi. menſis decembris tempore pontificatus ſanctiſſimi in Chriſto patris & domini domini Eugenii divina providentia pape IV. Ravenne in curia magnifici & potentis domini & militis domini Oſtaſii de Polenta in camera de Fraſchis, preſentibus ſpectabili & generoſo viro domino Paulo Contareno de Venetiis honorabili poteſtate civitatis Ravenne pro magnifico domino prelibato, & infraſcripto, & egregiis viris juris peritis domino Jacobo de Raulia vicario prelibati magnifici domini, domino Jacobo quondam Zanonis de Balbis, Franciſco quondam Benedicti de Indivinis, Guaſparo quondam Budi nobili viro, Guicciolo quondam Girondini de Duna cive Ravenne, Zannino de Mazolano habitatore Ravenne, domino Johanne de Albaredis de Bagnacavallo, Petro de Ruſſia de Ravenna, & quampluribus aliis teſtibus legitime adhibitis, juratis & rogatis. Cum hoc ſit, quod magnificus & potens dominus & miles dominus Oſtaſius de Polenta quondam recolende memorie magnifici & potentis domini domini Opizonis de Polenta & ſui anteceſſores ſint & fuerint patroni hoſpitalis ſancte Marie de la Miſericordia de Ravenna, & ad ipſos tam de jure, quam de antiqua & approbata conſuetudine ſpectaverit & pertinuerit, & ſpectare & pertinere dignoſcatur pleno jure inſtitutio, reformatio & proviſio dicti hoſpitalis, & viſitatio & privatio & amotio prelibato magnifico domino, totiens quotiens eidem viſum fuerit; & cum prelibatus quondam magnificus dominus Opizo de Polenta genitor prelibati magnifici domini, dum viveret, dictum hoſpitale, dediſſet & conceſſiſſet religioſo viro domno Johanni de Bononis tunc vicario venerabilis monaſterii ſancti Apollinaris in Claſſe pro ipſo monaſterio recipienti & per plures & plures annos dictum hoſpitale tentum & poſſeſſum fuit, & per monaſterium antedictum uſque ad mortem quondam reverendi in Chriſto patris domni Johannis de Franguellis dudum abbatis dicti monaſterii, & poſtmodum fuerit ademptum dicto monaſterio & per prelibatum magnificum dominum, ſeu & conceſſum Ugolino Cavalerio, & poſtmodum eidem ademptum, & datum per prelibatum magnificum dominum Oſtaſium magiſtro Jacobo Cavallo de Ravenna, qui uſque in preſentem diem preeſt in dicto hoſpitali pro magnifico domino prelibato, & cum prelibatus magnificus dominus conſideret, quod in dicto hoſpitali eſt eccleſia fabricata atque conſtructa in honorem atque reverentiam ſancti Bartholomei apoſtoli, in

in qua eſt etiam altare ſancti Lazari, & quod dictum hoſpitale regetur & gubernabitur tam in divinis, quam in humanis, & tam in ſpiritualibus, quam in temporalibus melius, commodius & opportunius, ſi in eodem preſint perſone religioſe & ſacerdotes, qui habeant in dicta eccleſia ſancti Bartholomei & altare ſancti Lazari celebrare Miſſas & divina officia, & nihilominus hoſpitalitatem in ipſo hoſpitali retinere, & edificia reſtaurare & reparare, & bona dicti hoſpitalis provide & ſalubriter cum omni integritate vite fideliter cuſtodire, manutenere & conſervare, ad laudem Dei & commodum perſonarum in eodem loco degentium, & ſolamen ac remedium animarum, que dicta bona dicti hoſpitalis largitionibus dimiſerunt, & reliquerunt dicto hoſpitali, & omnium quorumcumque bonorum, & civium hujus alme civitatis conſolamen. Eapropter prelibatus magnificus & potens dominus & miles dominus Oſtaſius da Polenta devotione ſincera, quam habet ad ordinem Camaldulenſem, & precipue ad ſacram Camaldulenſem eremum, necnon ad rev. dominum domnum fratrem Ambroſium priorem dicte ſacre Camaldulenſis eremi ac totius dicti ordinis generalem, & adalia loca & monaſteria dicti ordinis, & precipue ad ven. monaſterium ſancti Apollinaris in Claſſe de Ravenna dicti ordinis, per ſe & ſuos heredes pure, ſimpliciter & irrevocabiliter & inter vivos titulo irrevocabilis donationis dedit, donavit & conceſſit dictum hoſpitale ſancte Marie de la Miſericordia dicto domino fratri Ambroſio generali dicte ſacre Camaldulenſis eremi priori & totius dicti ordinis generali preſenti & recipienti pro ipſa ſacra Camaldulenſi eremo ſeu pro ven. monaſterio ſancti Apollinaris in Claſſe, & pro ven. in Chriſto patre Aluiſio abbate dicti monaſterii & pro ſuis in eoſdem ſucceſſoribus cum omnibus ad dictum hoſpitale pertinentibus juribus atque bonis quibuſcumque preſentibus, queſitis & ſeu querendis ad habendum, tenendum &c. Promittens prelibatus magnificus dominus predicto domino generali preſenti &c. & predicto domino abbati dictam donationem non revocare aliqua ratione vel cauſa, & in nullo contrafacere vel venire, ſed predicta omnia perpetuo firma & rata habere & tenere &c. Item juravit dictus magnificus dominus ad ſancta Dei evangelia manu tactis Scripturis, licet minor viginti-quinque annis, major tamen quatuordecim, & major vigintiquatuor annorum, non venire contra predicta vel aliquod predictorum per ſe vel alium aliqua ratione, cauſa vel ingenio, de jure vel de facto &c.

† Et ego Bartholomeus filius quondam ſer Johannis de Bichis de Bagnacavallo civis Ravenne publicus imperiali auctoritate notarius & judex ordinarius his omnibus preſens, dum ſic agerentur vel fierent, rogatus ſcribere ſcripſi & publicavi &c.

In Chriſti nomine, amen. Anno ab ejuſdem nativitate M. CCCC. XXXIII. Indictione XI. die vero XI. menſis decembris tempore pontificatus ſanctiſſimi in Chriſto patris ac domini domini Eugenii divina providentia pape IV. Ravenne in curia magnifici & potentis domini prelibati in camera de Fraſchis, preſentibus teſtibus ſupradhibitis vocatis & rogatis, prelibatus magnificus & potens dominus & miles dominus Oſtaſius de Polenta ibidem preſens precepit atque mandavit egregio juris civilis perito domino Jacobo de Balbis de Ravenna & Franciſco quondam Benedicti de Indivinis, & eorum cuilibet preſentibus, audientibus & intelligentibus, quatenus ſui parte & mandato vadant & preripiant, atque mandent magiſtro Jacobo Cavallo, qui ad preſens moratur in hoſpitali ſancte Marie de la Miſericordia de Ravenna, quod debeat amodo relinquere omnia bona & jura dicti hoſpitalis, & dictum hoſpitale cum omnibus eidem ſpectantibus & pertinentibus aſſignare reverendiſſimo in Chriſto patri domino domno fratri Ambroſio ſacre Camaldulenſis eremi priori & totius ejuſdem ordinis generali preſenti & recipienti pro ipſa ſacra Camaldulenſi eremo, ſeu pro ven. monaſterio ſancti Apollinaris in Claſſe ordinis memorati cum omnibus ad ipſum hoſpitale pertinentibus juribus atque bonis quibuſcumque, ex eo quod prelibatus magnificus ac potens dominus dominus Oſtaſius prelibatus dictum hoſpitale donavit & titulo donationis irrevocabilis dedit, conceſſit dicto domino generali dicto nomine recipienti, & predicta ex ſui parte & mandato faciant, dicant, percipiant, ordinent & fieri faciant, atque omnimode mandent, & predicta ad inſtantiam & petitionem prelibati reverendiſſimi domini domini generalis, & dicti domini abbatis ven. monaſterii ſancti Apollinaris in Claſſe preſentium & jurantium pro predicto mandamus in omnibus, quatenus de predictis omnibus & quolibet predictorum publicum conficiatur inſtrumentum &c.

† Et ego idem Bartholomeus &c. ſcripſi & publicavi &c.

In

Io Chriſti nomine, amen. Anoo ab ejuſdem nativitate M. CCCC. XXXIII. indictione XI. die vero XI. menſis decembris &c. preſentibus domino Ugolino de Bsgnacavallo monacho ordinis Camaldulenſis, Boofilio quondam Bapiiſte de Copertoriis cive Ravenne, Martinello .... teſtibus ad infraſcripta omnia legitime adhibitis, vocatis & rogatis. Franciſcus qoondsm Benedicti de Indivinis exiſtens in loco infraſcripio habens in mandaiis a magnifico & potenti domino ac militie domino Oſtaſio de Polenta precipiendi atque mandandi magiſtro Jacobo Cavallo hoſpitalario uſque in preſentem diem hoſpitalis ſancte Marie de la Miſericordia de Rsvenna pro msgnifico domino prelibsto patrono dicti hoſpitalis, videlicet quatenus debesi eidem magiſtro Jacobo preciprre & maodare, quod debeat aſſignare & conſignare reverendiſſimo in Chriſto parri, & domino domnn fratri Ambroſio priori ſacre Camaldulenſis eremi, ac iotius ejuſdem ordinis generali prn ipſa ſacra Camaldulenſi eremo, ſive pro ipſo monaſterio ſancti Apollinaris in Claſſe hoſpitale ſancte Marie de la Miſericordia de Raveona, quod ad ipſum magnificom dominum prelibatum ſpectabat & pertinebat, & quod hoſpitale prelibatus magnificus dominus donavit pure & irrevocabiliter dicto domino generali recipienti pro ipſa ſacra Camalduienſi eremo ſive pro monaſterio ſancti Apollinaris dicti ordinis, prout de dicta donatione conſtat pubiico inſtrumento manu mei notarii infraſcripti, sc etiam de commiſſione ſacta eidem Franciſco & domioo Jacobo de Balbis, & eorum cuilibet, precepit aique mandavii dicto magiſtro Jacobo Cavallo hoſpitalario predicto uſque in preſentem diem, quatenus debeat dicto prelibato magnifici domini & militis mandaio aſſignare dicto reverendiſſimo in Chriſto patri & domino frstri Ambroſio generali predicto, & ſeu etism reverendo in Chriſto patri domino fratri Aluiſio abbati monaſterii ſancti Apollinaris in Claſſe dictum hoſpitale & omnia ejus bona cum omnibus juribus & bonis ad ipſum quoquomodo ſpectantibus aique perinentibus, cum prelibatus magnificus dominus donaverit idem hoſpitale cum omnibus juribus ſuis & pertinentiis atque bonis dicto reverendiſſimo domino ſeu dicto domino abbati pro ipſo monaſterio ſancti Apollinaris in Claſſe; & predicta omnia dixit, fecit, juſſit & precepit atque mandavit dictus Fraociſcus ex commiſſione predicta & predicto domino Jacobo preſeoti audienti & intelligenti ex parte & mandato prelibati magnifici & potentis domini & militis domini Oſtaſii de Polenta omni meliori modo, via, jure & forma quibus magis & melius de jure potuit & debuit &c. Poſt que dictus magiſter Jacobus hoſpitalarius predictus volens juſſioníbus & preceptis prelibati magnifici & potentis domini & omnimode obedire, dictum hoſpitale & omnia ejus bona & jura quecumque pertinentia eidem hoſpitali prelibato rev. domino domno fratri Ambroſio conſignavit & aſſignavit, & dicto rev. in Chriſto patri domino domno frstri Aloiſio abbati dicti monaſterii ſancti Apollinaris in Claſſe pro ipſo monaſterio, & ſuis in ipſo monaſterio ſucceſſoribus recipienti a modo & deinceps vigore dicti mandati ſibi ſacti, & ſic ſe a modo ſtare & habitare in dicto hoſpitali pro ipſo domino generali & ſeu pro ipſo domno Aluiſio abbate dicti monaſterii ſancti Apollinaris in Claſſe conſeſſus fuit, & ad ipſorum requiſitionem atque mandatum; & predicti dominus generalis & dominus abbas in ſignum vere tenute & corporalis poſſeſſionis intraverunt in dictam eccleſiam ſancti Bartholomei & dictum hoſpitale, & in omnibus per dictum hoſpitale & per omoia bona ejuſdem in ſignom vere tenute & corporalis poſſeſſionis, mandantes mihi notario, quatenus de predictis publicum conficerem inſtrumentum. Acta ſunt predicta io dicto hoſpitali io domibus & eccleſia dicti hoſpitalis atque in civitate Ravenne in contrata Gazzi, preſentibus ſupradictis teſtibus adhibitis, vocatis & rogatis.

† Et ego Bartholomeus filius qoondsm ſer Jobannis de Bicchis &c. *ut ſupra*, ſcripſi & publicavi &c.

X.

Eugenius IV. committit abbati S. Michaelis de Muriano recuperationem bonorum monaſterii S. Petri de Caſa-calba.

Anno 1434. XVIII. kl. octob.

Ex autographo monaſt. S. Michaelis XIII. 35.

EUgenius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilecto filio.. abbati monaſterii ſaocti Michaelis de Murano Torcellaoe dieceſis ſalutem & apoſtolicam benedictiooem. Dilecti filii Laorentii prioris prioratus ſancti Petri de Caſacalba Tor-

cellan.

cellaa. ordiais ſancti Auguſtiai precibus iaclinati, preſentium tibi auctoritate maadamus, quatenua ea, que de bonia ipſius prioraius alienata inveneria illicite vel diſtracta, ad jua & proprieiatem ejuſdem prioratus legitime revocare procurca, contradictores per cenſuram eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita eompeſceado. Teſtes &c. Daium Florentie anno incarnatioaia Dominiee M. cccc. xxxiv. decimo octavo kal. octobris pontificatus noſtri anno quarto.

P. de Carbonibus.

P, D, G. de la porta Cyprianus. An. Petezaconus, F, & Carrioaus.

X I.

Conſilium Baſileenſe inſtituit exactorem ſemidecimæ in toto Dominio Veneto Franciſcum abb. de Carceribus.

Anno 1435. vi. idus martii.

Ex tabulario S. Michaelis de Muriano,

SAcroſancta geaeralis ſynodus Baſilienſis in Spiritu-ſaacto legitime congregata univerſalem eccleſiam repreſentana veaerabili Laurentio epiſcopo Caſtellaao ſalutem & omnipotentis Dei benedictionem. Dudum dilecto filio Franciſco abbati monaſterii ſancte Marie de Carceribua Camaldulenſia ordiais Paduaae diecefis per alias noſtras literas dedimus io mandatia, quatenus ab omnibus & ſiagulis perſonis eccleſiaſticis per provincias Aquilejenſem & Gradenſem, necnon io omnibus terris & locis temporalis dominii communitatia Veaetiarum ubilibet conſtitutia ſemidecimam ſive viceſimum denarium per nos impoſitos uſque ad ſummam mille & octingentorum ducatorum auri dumtaxat, & noo ultra, ſecundum quod certis de eauſis per venerabiles Fantinum archiepiſcopum Cretenſem & Petrum epiſeopum Paduanum pro toia ſemidecima, que dictaa provincias & terras dicti dominii tangere poterat prn dicta ſumma nobiſcum extitit eoncordatum auctoritate noſtra exigere, eolligere, recipere, & juxta traditam ſibi per nos formam & informationem preſentare & diſponera ſtuderet diligenter ſub modia & formis, prout in eiſdem literis plenius cootinetur. Cum itaque pro parte dilectorum eccleſie filiorum Coſme & Laurentii de Medicis mercatorum de Florentie mille & ſexingenti ducati de auro ad uſua expenſarum univerſalis eccleſie, pro quibus ſolvendis archiepiſcopus & epiſcopus predicti, necnon dilecti eccleſie filii Federicus Coatareao & Johaanes-franciſcus de Capitibusliſte miles oraiores prefate communitaiis fide jubere dignati ſuat, expoſuerint: Nos ut mercatoribus ipſis ſatisfiat, dictique archiepiſcopus & epiſcopus, & dicti Federicus & Johannes a fidejuſſioae hujuſmodi peaitus liberentur, diſcretioni tue per hec ſcripta committimua & mandamus, quatenus prefatum abbatem, ut de receptis per eum juxta eommiſſionem ſibi factam hujuſmodi eiſdem mercatoribus de mille & ſexingentis florenis prefatis ſatisfaciat cum effectu, auctoritate moneas, inducas & aliaa ab eo rationem da receptis & collectis, necnon juxta traditam ſibi commiſſionem hujuſmodi expoſitis auctoritate noſtra recipias; & nihilominus ſibi ac heredibus & ſucceſſoribus ſuis & fidejuſſoribus & aliis, quorum intereſt, de expoſitis hujuſmodi plenam & liberam abſolutionem & quietationem facias, ad que peragenda tibi auctoritate univerſalia eccleſie tenore preſentium pleoariam eoncedimus facultatem. Datum Baſilee vi. idus martii anno a nativitate Domini M. cccc. xxxv.

A. de Kempenich.

Pendet ſigillum plumbeum cum literis.
SACROSANCTA UNIVERSALIS SYNODUS BASILIENSIS.

X I I.

Eugenius IV. unit monaſterio S. Agathæ de Florentia alia S. Silveſtri, S. Mariæ ad Nives & S. Urſulæ,

Aono 1435. kl. octobris.

Ex archetypo monaſterii S. Agathæ n. 110.

EUgeniua epiſeopus ſervus ſervorum Dei ad perpetuam rei memoriam. Romani pontificia providentia circumſpecta ad monaſteriorum & religioſorum locorum, & in eis preſertim ſub fragili ſexu deditarum perſonarum omnium directioni & commodo ſemper intendeas nonnunquam illorum ſtatum alternatur, variat & commutatur, prout perſonarum hujuſmodi, ac locorum & temporum qualitate penſata juſtis etiam & rationabilibus ſuadentibua cauſis id conſpicitur in Domino expedire. Ad audieatiam ſiquidem noſtram venerabili fratre noſtro Thoma epiſcopo Traguerienſi generali eccleſie

Flo-

Florentine preſentialiter paſtore carentis in ſpiritualibus & temporalibus adminiſtratore, ac ad viſitationem quorumlibet civitatis & diœceſis Florentine monialium ac religioſarum quorumvis ordinum monaſteriorum & locorum a nobis ſpecialiter deputato, & nonnullis ejuſdem civitatis civibus referentibus non abſque cordis diſplicentia pervenit, quod licet quodlibet ex ſancti Silveſtri & beate Marie de Nive ac ſancte Urſule Florentine ordinis ſancti Benedicti monaſteriis pro abbatiſſa & pluribus monialibus, que ſua inibi ſub regulari dicti ordinis obſervantia & vite caſtimonia vota Altiſſimo reddere tenerentur, fundatum & rectum extiterit, Ac in illis ante multos annos pro tempore degentes abbatiſſe & moniales bene & laudabiliter vixerint, tamen a nonnullis annis citra temporibus monaſteria ipſa prelatorum illorum incuria & negligentia, ſeu potius malo regimine non ſolum obſervantia hujuſmodi & quaſi divino cultu deſtituta remanſerant & remanent, ſed, quod deterius eſt, una in ſancti Silveſtri, ac etiam alia in beate Marie de Nive, & quatuor in ſancte Urſule monaſteriis predictis preſentialiter degentes moniales, ac illorum ſingule abbatiſſe ſeu earum major pars in mundanis potius vanitatibus, quam divinis officiis ſe exponentes, religionis & honeſtatis ſemita potius derelicta, ac diverſos & illicitos converſationes & actus plurimum diverterunt & quotidie divertunt, in ſuarum animarum periculum, religionis opprobrium, ac ſcandalum & pernicioſum exemplum etiam plurimorum. Nos igitur, ad quos ex debito ſummi pontificatus officii omnium monaſteriorum & locorum hujuſmodi cura potiſſime pertinet in premiſſis, ne ulteriora exinde diſpendia & inconvenientia ſubſequantur, opportune providere volentes, matura etiam ſuper hiis deliberatione prehabita, motu proprio, non ad alicujus ſuper hoc oblate petitionis inſtantiam, auctoritate apoſtolica ex certa ſcientia harum ſerie in ſingulis monaſteriis predictis ſingulas abbatiſſales dignitates ac dictum ordinem ſupprimentes & penitus extinguentes, necnon abbatiſſas preſentes hujuſmodi dignitatibus predictis, ac regiminibus & adminiſtrationibus omnibus monaſteriorum eorumdem privantes, & ab illis realiter amoventes, ipſas & omnes & ſingulas moniales predictas cum earum ac dictorum monaſteriorum, & ad quodlibet eorumdem legitime ſpectantibus, ideſt terris, vineis, poſſeſſionibus &c. ad monaſterium ſancte Agathe etiam Florentine dicti ordinis, in quo, ut accepimus, abbatiſſa & plures moniales ſub ſuavi religionis jugo laudabilem vitam ducant, auctoritate & ſcientia predictis transferimus, ipſaſque terras, vineas, poſſeſſiones &c. necnon ipſorum & dicti ſancte Agathe monaſteriorum fructus, redditus & proventus preſentibus haberi volumus pro expreſſis, eidem monaſterio ſancte Agathe auctoritate & ſcientia predictis perpetuo concedimus, donamus, applicamus ac etiam appropriamus. Ipſorum nihilominus ſancti Silveſtri & beate Marie de Nive, & ſancte Urſule monaſteriorum eccleſias, & alia infra eorum ſepta dumtaxat conſiſtentia domos, habitationes, ſtructuras, edificia, curias, hortos, hortalitia a conceſſione, donatione, applicatione & appropriatione predictis ſpecialiter excipiendo, ordinationique & diſpoſitioni noſtre & ſedis apoſtolice tantummodo reſervando. Ita quod liceat dilectis in Chriſto filiabus abbatiſſe & conventui prefati monaſterii ſancte Agathe per ſe vel alium ſeu alios corporalem terrarum, poſſeſſionum, jurium, pertinentiarum &c. poſſeſſionem libere apprehendere, & in earum & dicti monaſterii ſancte Agathe uſus & utilitatem convertere, & perpetuo habere & retinere, diœceſani loci aut alicujus ſuper hoc licentia minime requiſita. Et inſuper volumus, ac auctoritate & ſcientia ſimilibus tenore preſentium ſtatuimus, decernimus & declaramus, quod abbatiſſa & conventus monaſterii ſancte Agathe hujuſmodi abbatiſſas & moniales translatas predictas in ſuas & dicti monaſterii ſancte Agathe ſorores & moniales recipere, ac eis de communibus illius proventibus, ſicuti aliis ejuſdem monialibus, miniſtrare, ſinceraque inibi in Domino caritate tractare. Ita tamen quod ipſe translate abbatiſſe ſe de cetero pro abbatiſſis nullatenus reputare, ſed debitam in dicto monaſterio ſancte Agathe, prout alie moniales predicte faciunt, obedientiam preſtare & exhibere omnino debeant, ac etiam teneantur. Quodque abbatiſſa pro tempore, ac conventus monaſterii ſancte Agathe hujuſmodi uſque ad vigintiquinque annos a data preſentium computandos, aliquam perſonam in earum monaſterio hujuſmodi monialem recipere minime poſſint neque debeant. Preterea eidem epiſcopo de omnibus & ſingulis libris, paramentis, jocalibus, & aliis ad divini cultus decorem deputatis eccleſiaſticis ornamentis ſancti Silveſtri ac beate Marie de Nive, ac ſancte Urſule monaſteriorum predictorum, inter illa & dictum ſancte Agathe monaſterium diſtribuen-

buen-

buendi, illaque eis coocedendi & perpetuo aſſignandi, prout ſibi videbitur & placebit plena & libera auctoritate predicta concedimus facultatem & etiam poteſtatem. Non obſtantibus *&c.* Nulli ergo *&c.* Si quis *&c.* Datum Floreotie anno iocarnationis Dominice milleſimo quadringenteſimo trigeſimo-quinto kalendis octobris pontificatus noſtri anno quinto.

Gratis de maodato domini noſtri pape
Ja. de Arimioo.

XIII.

Idem confirmat electionem hoſpitalarii S. Danielis de Padua factam ab abbate de Çarceribus.

Anno 1435. xi. kl. novembris.

Ex exemplis monaſterii S. Michaelis de Muriano.

EUgenius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilecto filio Leonardo de Utino rectori hoſpitalis pauperum ſancti Danielis Paduan. ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Religionis zelus, vite & morum honeſtas, aliaque laudabilia probitatis & virtutum merita, ſuper quibus apud nos fide dignocommendaris teſtimonio, nos inducunt, ut te apoſtolicis favoribus & gratiis proſequamur. Exhibita ſiquidem nobis nuper pro parte dilecti filii Franciſci abbatis monaſterii beate Marie de Carceribus Camaldulenſis ordinis Paduane dieceſis ac tua petitio continebat, quod olim ipſe abbas ac dilecti filii conventus dicti monaſterii cupientes, ut pauperum & aliarum miſerabilium ad hoſpitale ſancti Daoielis Paduane eidem monaſterio canonice unitum confluentium pro tempore perſonarum cura diligens haberetur, illud per te cum omnibus ſuis domibus, poſſeſſionibus, bonis, juribus & pertioentiis univerſis, ut pauperum & perſonarum hujuſmodi juxta hoſpitalis hujuſmodi facultates curam gereres, conceſſerunt, illius ac domorum, bonorum & jurium predictorum curam & regimeo tibi plenarie committendo, tuque hoſpitalis, ac domorum, bonorum, & jurium predictorum poſſeſſionem vigore commiſſionis & conceſſionis hujuſmodi aſſecutus illom ex tunc tenuiſti & poſſediſti, prout teoes & poſſides de preſenti ſimiliter pacifice & quiete: ac dilectus filius Ambroſius prior eremi Camaldulenſis & totius ejuſdem ordinis generalis cooceſſionem & commiſſionem hujuſmodi auctoritate ſui generalatus officii confirmavit, tibique, quo a regimine & adminiſtratione hujuſmodi cauſa non ſubſiſtente legitima amoveri nequiret, eadem auctoritate conceſſit, prout in literis tam abbatis, quam prioris predictorum ſigillis municis plenius dicitur contineri. Quare pro parte abbatis & tua hujuſmodi fuit humiliter nobis ſupplicatum, ut commiſſioni, conceſſioni & confirmationi predictis pro illorum ſubſiſtentia firmiori robur apoſtolice firmitatis cum ſuppletione defectuum, ſi qui forent, adjicere de beoignitate apoſtolica dignaremur. Nos igitur literas predictas habeotes preſeotibus pro expreſſis, necnon commiſſionem, conceſſionem & confirmationem premiſſas ratas habentes & gratas, illas auctoritate apoſtolica confirmamus, & preſentis ſcripti patrocinio communimus, ſupplentes omoes defectus, ſi qui forſan intervenerint io eiſdem, tibique quod a regimine & adminiſtratione premiſſis, niſi cauſa reſiſtente premiſſa, nequeas amoveri invitus. Conſtitutionibus, ordioationibus apoſtolicis, & ſtatutis & conſuetudinibus monaſterii & ordinis predictorum, ceteriſque cootrariis nequaquam obſtantibus auctoritate apoſtolica prefata nihilominus concedeotes. Nulli ergo *&c.* Si quis *&c.* Datum Floreotie anno incarnationis Dominice M. CCCC. XXXV. undecimo kalendas novembris pontificatus noſtri anoo V.

G. de Urbino. Jo. Montsous.
Jo. Mooteo.

XIV.

Idem confirmat privilegium a Gregorio IX. conceſſum Camaldulenſibus, ut recipere poſſint in eorum congregationem religioſos viros profeſſos alterius ordinis.

Anno 1435. VIII. kl. decembris.

Ex archivo monaſt. Fontis boni.

EUgenius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis.. priori & univerſis fratribus domus fratrum eremi Camaldulenſis preſentibus & futuris ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Illa, que pro tranquillo perſooarum ſub religioois habitu Domino famulari deſiderantium, ſtudio pie vite, ſtatu provide facta ſunt, ut illibata perſiſtaot, cum a oobis petitur, apoſtolice confirmationis robore communimus, eaque ampliamus & extendimus, prout in Deo hoc coſpicimus ſalubriter expedire. Saoe dilectorum filio-

rum..

rum.. prioris & fratrum domus eremi Camaldulenſis per priorem ſolite gubernari nuper habita petitio continebat, quod olim felicis recordationis Gregorius papa IX. predeceſſor noſter priori, qui tunc erat & fratribus dicte eremi, pro eorum & ipſius eremi iocremento quaſdam literas conceſſit in hec verba.

Gregorius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilecto filio .. priori Camaldulenſi ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Fervor & integritas religionis, que in domo tua & preſertim in eremo per beneplacitum conditoris vigere cognoſcitur, inducit nos propenſius & hortatur, ut petitiones tuas, quantum cum Deo poſſumus, prompto velimus animo exaudire. Hac itaque ratione inducti tibi & fratribus tuis auctoritate apoſtolica indulgemus, eos, qui de aliis congregationibus venientes in eremo veſtra, dummodo elegerint & promiſerint ſub ordine & habitu veſtro in eremo perpetuo deſervire, libere, ſine cujuſquam contradictione retinere poſſitis, ita tamen quod non permittantur in ſacris ordioibus, niſi de ipſorum ordinatione certi fueritis, miniſtrare. Nulli ergo &c. noſtre conceſſionis &c. Datum Anagnie IX. kalendas julii pontificatus noſtri anno primo.

Cum autem ſicut eadem petitio ſubjungebat, propter diverſa privilegia & indulta diverſis congregationibus diverſorum domuum & monaſteriorum ex poſt per apoſtolicam ſedem conceſſa, necnon diverſas alias conſtitutiones & ordinationes editas conceſſioni prefati predeceſſoris noſtri plurimum derogatum exiſtit, propter quod multi, qui in dicta eremo Altiſſimo famulari affectant, ab eorum propoſito retrahuntur. Quare pro parte dictorum prioris & fratrum nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut eis ſuper hoc opportune providere, dicteque conceſſioni robur apoſtolice confirmationis adjicere, & etiam quantum opus eſt, ipſam ampliare de benignitate apoſtolica dignaremur. Nos itaque de premiſſis plenius informati prioris & fratrum predictorum ſupplicationibus inclinati, conceſſionem predictam, necnon dictas literas, & quecumque in eis contenta, rata & grata habentes, ea auctoritate apoſtolica confirmamus, & preſentis ſcripti patrocinio communimus. Vobiſque ut omnes & ſingulos cujuſcumque ordinis exiſtant, & de quibuſcumque congregationibus, domibus ſeu monaſteriis ſive Mendicantium, ſive non Mendicantium, etiam Cartuſienſis ordinis venerint, qui in eremo veſtra ſub ordine & habitu veſtro in ipſa eremo Altiſſimo perpetuo famulari elegerint, ſuperiorum ipſorum licentia petita, licet non obtenta, ſine cujuſquam contradictione, & alias ſecundum prefati predeceſſoris noſtri in dictis literis contentam voluntatem, recipere & retinere poſſitis, tenore preſentium indulgemus. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus, privilegiis & indulsis quibuſcumque ſub quavis forma verborum in contrarium forſan factis ſeu faciendis, de quibus etiam & eorum totis tenoribus in preſentibus eſſet habenda mentio ſpecialis. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtre confirmationis, communitionis & conceſſionis infringere vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare preſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei & beatorum Petri & Pauli apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum. Datum Florentie anno incarnationis Domini M. CCCC. XXXV. octavo kalendas decembris pontificatus noſtri anno quinto.

Jo. de Steccatis.

XV.

Idem ſcribit Franciſco Sandellio abbati Carcerum, ut ſubveniat indigentiis matris ſuæ.

Anno 1436. VII. id. januarii.

Ex apographo monaſterii S. Michaelis de Muriano.

EUgenius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilecto filio Franciſco abbati monaſterii ſancte Marie de Carceribus Paduane dioceſis ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Cum per hos dies nos viſitatum veniſſet dilecta in Chriſto filia Poliſſena Barbo germana noſtra, ſecum etiam venit dilecta in Chriſto filia Franciſchina genitrix tua, quam omni reſpectu libenter vidimus, ſed eo libentius, quo illam, que familie noſtre a teneris uſque annis familiaritate maxima fuit conjuncta, & alteri ex ſororibus noſtris fidelis uſque ad mortem ſocia, hanc etiam nobis cariſſimam ſororem magna cum caritate fuerat proſecuta. Poſt varios autem ſermones, quos aliquando cum predicta ſorore noſtra habuimus, annis antea circiter viginti a nobis non viſa, accidit ut de matre tua & ejus familia mentio fuerit facta, quo in ſermone rem audivimus in fluxu ſeculi conditione conſuetiſſimam, ſed que tamen nos admirari &

d· iere compulerit, germanos ſcilicet tuos cum ipſa genitrice tua ob maximam, que nobis adoleſcentibus in familia Sanctellorom fuit divitiarum copia, sd tantam deveniſſe inopiam, ut eum neceſſaria ad victum difficulter habeant, decentem nullateous veſtitum habere poſſint. Nobis vero cum admiratione interrogantibus, nunquid tu, qui opulentiſſimum habes monaſterium, genitricis & fratrum neceſſitatibus ſubvenias, reſpondit illa, te filialt affectione & reverentia matrem colere, fratreſque, ut par eſt, amare, ſed nullum aur minimum unquam, prout exploratum certiſſimumque habebat, auxilium illis attuliſſe. Qui modus a tua devotione quamobrem teneatur, ſatis intelligere non poſſumus. Primum oamque tua id avaritia aut tenacitate factum eſſe nunquam induceremur in animum, quia veriſimile non videtur, qui ſeculum jam vir dimiſerit, poſt actam diu in monaſterin cum laude vitam, poſtquam abbatie prefuerit opulente, avaritie morbo correptum eſſe. At conſcientie ſtimulo deterreris, quominus matri & fratribus ſubvenias indigentibus, atque etiam poſt felicem vitam & divitiarum affluentiam prope mendicantibus. Rigida, fili, abſurda & ſupervacanea eſt iſta conſcientia, cum es ratione monaſterii divitias ſuſceperis diſtribuendas, ut poſt monachorum, monaſteriique neceſſitates Chriſti pauperibus opem feras, & pauperem in ſenectute matrem, pauperrimoſque fratres familia gravatos ne derelinquas, quio tu potius larga illos manu adjuva, & noſtro conſilio, noſtro etiam mandato adſtrictus ſaltem centum & quinqusginta ducatos illis, donec vixeris, anno quolibet a proximo Reſurrectionis Domini noſtri Jeſu-chriſti feſto inchoando exhibeas, ſive ex iſto, ſive ex aliis, que renere te continger monaſteriis ſeu apiſcopatibus vel aliis beneficiis: nam quia dictam ſupra neceſſitatem illos nimis premere ſenſimus, ut preſidii tui expectationem magis commode poſſint tolerare, centum oos illis ducatos de principis apoſtolorum bonis dari juſſimus. Datum Florentie anno incarnationis Domioice M. CCCC. XXXV. ſeptimo idus januarii pontificatus noſtri anno quinto.

Jo. de Collis.

Pendet bulla plumbea EUGENIUS PP. IV.

XVI.

Concilium Baſileenſe ſcribit eidem abbati Franciſco circa ſemidecimam.

Anno 1436. XVII. Kl. martii.

Ex exemplo ejuſdem monaſterii S. Michaelis.

SAcroſancta generslis ſynodus Baſilienſis io Spiritu-ſancto legitime congregata univerſalem eccleſism repreſentant dilecto ecclesie filio Franciſco abbati ſancte Marie de Careeribus Paduane dioceſis in terris & locis ſubditis temporali dominio illuſtriſſimi dominii Venetorum pro ſemidecima exigends collectori noſtro ſalutem & omnipotentis Dei benedictionem. Dudum pro exequendis illis ſarris operibus, ad que nos ſumus in Spiritu-ſancto legitime congregati, ſoper totius orbis clero ſemidecimam generalem indiximus: & volentes cum venersbilibus patriarchis, epiſcopis, abbatibus & cum ceteris de clero ſubjectis temporali dominio illuſtriſſimi dominii Venetisrum humaniter agere, ſemidecimam illos contingentem ad mille octingentos ducatos de Camera reduei mandavimus, pro quibus exigendis te generalem collectorem coostituimus, deſignamus & deputamus, prout in literis ſuper hoc confectis latius contioetur. Cum vero ad partes Italie pro pace ibidem conſequenda mittere decreviſſemus dilectiſſimos eccleſie filios cardinales ſancte Crucis & ſancti Petri legatos, dilectus eccleſie filius Robertus Martelli hic pro ſocietate ſeu pro mercatoribus de Medicis exiſtens, quoniam de pecuniis in promptu tunc opus erat, ducatos mille ſexcentos, qoos rehabere debebat de predicta ſemidecima per te, ut premittitur, exigenda, manualiter mutoavit. Et cum tu tam per te, quam per collectores a te deputatos inſtares pro predicta ſumma mille octingentorum ducatorom exigenda, ut exinde dicto Roberto ſeu ſocietati predicte pro dicto mutuo ſatisfieret, oppoſuerunt ſe nonnulli ordines eccleſiaſtici dicentes jure ad dictam ſemidecimam perſolvendam aſtringi non poſſe. Nam quidam allegabant eſſe ordinis mendicantium, & ſic facultatis tue literis non comprehendi: quidam, quod alias ſuper ſemidecima nobiſcum concordaverant; quidam vero dicentes ſe apoſtolice ſedis officiales & ſanctiſſimi domini pape Eugenii ſervitores aut curiales ad hanc ſemidecimam minime teneri profitebantur. Unde factum eſt,

eſt, ut ſtantibus hia conditionibus ad integram exactionem dicte ſemidecime procedere minime potueris, nec dictia mercatoribua de Medicia ſatiaſacere io oon modicum eorum prejudicium & gravamen. Noa igitur atteodentea, quod pro opere tam neceſſario ſemidecimam illam indixerimus, a qus nec S. R. E. cardinales immunes eſſe volumus, ſicque juſtitie & honeſtsti conſooum, ut mercatoribua predictis integre ſatisfiat, & ut precludaiur via ſubterfugiis, & oe deinceps mandata noſtra ſiniſtre vel alias, quod noſtre inteotionis fuerit a principio, poſſit interpretari, in virtute ſancte obedientie tenore preſentium tibi, necnon omnibus & ſingulis a te ſubcollectoribus deputatis precipiendo mandamua, qustenua excluſis mendicsntibus, quos pro hac ſemidecima ſemper per totum terrsrum orbem exemptos eſſe volumua, & iis, qui alias pro hac ſemidecima nobiſcum concordarunt, ceteros omnes cujuſque ſtatua, ordinia, grsdus, preemioentie vel conditionis exiſtant, exemptoa & noo exemptos, etiamſi forent S. R. E. cardinales, & tales, de quibus habenda foret oominatim & expreſſe meotio ſpeeialis, per ceoſuram eccleſiaſtieam & arreſtationem fructuum beneficiorum ſuorum & aliis modis opportunis, etiamſi opus fuerit invocationa auxilii brachii ſecularis, compellstia & inducatia ad ſolveodam predictam ſemidecimam uſque ad ſupplementum prefate ſumme per dictoa de Medicia mutuate. Nonobſtante quacumque appellatione ad noa vel ad ſedem apoſtolicam ſuper hoc interpoſita aut interponenda, etiamſi cauſa forte hic aut in curia Romana ſuper hoc penderet indeciſa, quod penitus extinguimua, aut ſi a nobis vel ab apoſtolica ſede ſit alicui indultum, ut interdici, excommunicari aut compelli oon poſſint per literas oon facientea ſpecialiter & expreſſe, ac de verbo ad verbum de hujuſmodi noſtro msndato mentionem. In quo taliter te exhibeas, ut diligentia ac ſollicitudo tua apud nos valeat merito commendari. Datum Baſilee XVII. kslendaa martii anno a nativitate Domini M. CCCC. XXXVI.

A. Kempenich.

Pendet ſigillum plumbeum: SACROSANCTA. GENERALIS. SYNODUS. BASILIENSIS.

XVII.

Eugenius IV. *committit abbati S. Vitalis Ravennæ unionem hoſpitalis de Miſericordia de Ravenna abbatiæ Claſſenſi.*

Anno 1436. id. martii.

Ex archivo abbatiæ Claſſenſis Ravennæ.

EUgeniua epiſcopua ſervua ſervorum Dei dilecto filio .. abbati monaſterii ſancti Vitalia Ravenne ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Paſtoralia officii debitum, quo ſumua univerſis orbis eccleſiis obligati, noa compellit, ut acta mooaſteriorum ac piorum locorum quorumlibet ſtatum proſpere dirigendum paternis & ſollicitia ſtudiia intendamua, & ut ea, que propterea;.... proceſſiſſe comperimua, illibata perſiſtant libenter, cum a oobia petitur, apoſtolici roboria mandamua preſidio communiri. Exhibita ſiquidem nobia nuper pro parte dilectorum filiorum Aluiſii abbatia, necnon conventus monaſterii ſancti Apollinaris in Claſſe Camaldulenſis ordinis Ravennetenſis dioceſis petitio continebat, quod dudum dilectus filiua nobilis Oſtaſiua de Polenta miles Ravennas tunc verus patronus hoſpitalis pauperum beate Marie de la Miſericordia etiam Ravenne, & exiſtens in pacifica poſſeſſione vel quaſi juris preſentandi perſooam idoneam ad ipſum hoſpitale', dum vscabat, proinde conſiderans, quod ſi hoſpitsle predictum quod per laicos gubernari conſueverat eorum negligentia & incuria in ſtructuris & edificiis collapſum, ac in muris & bonia ſuis deterioratum erat & deteriorabatur in dies, cultuſque divinus & hoſpitalitas penitus io eo ceſſabsnt, per preſbyteros regularea ſtudio pie vite deditos preſertim monaſterii predicti, ad quod & dictum ordinem idem Oſtaſius ſingularem gerebat devotionia affectum in aotes regeretur & gubernaretur, ex hoc in ipſo hoſpitali hujuſmodi cultus & hoſpitalitas reſtauraretur, atque alias tam hoſpitalis, quam monaſterii predictorum conditio veriſimiliter melior fieri poſſet, patrooatus hujuſmodi ac omne aliud jua in dicto hoſpitsli quomodolibet competena in abbatem dicti monaſterii pro tempore exiſtentem & dictum conventum realiter traoſtulit, ita tsmen... quod ipſi dictum hoſpitale in ſtructuris & edificiia hujuſmodi debite reparare, jura quoque ac poſſeſſiones & bona illius manutenere & conſervare, ac in illo Miſſas atque divi-

na officia celebrare & debitam hoſpitalitatem juxta antiquas conſuetudines ipſius obſervari facere tenerentur, quss quidem translationem, largitionem, conceſſionem & donationem venerabilis frster noſter Tbomas archiepiſcopns Ravenne auctoritate ordinaria confirmavit & etiam approbavit, prout in quodam inſtrumento publico ſive literis authenticis deſuper confectis & ſigillo ipſius archiepiſcopi munitis plenius dicitur contineri. Quare pro parte Aluiſii abbatis & conventus predictorum aſſerentium, quod hoſpitale predictnm propter conceſſionem hujuſmodi in reparatione & aliis predictis non modicum ſubivit incrementum, in eoque debita obſervatur hoſpitalitas, nobis ſit humiliter ſupplicatum, ut translationi, conceſſioni & donationi, necnon confirmationi & approbationi predictis pro illorum ſubſiſtentia firmiori robur apoſtolice confirmationis adjicere de benignitate apoſtolica dignaremur. Nos igitur de premiſſis notitiam non habentes hujuſmodi ſupplicationibus inclinati diſcretioni tue per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ſuper premiſſis omnibus & ſingulis, & eorum circumſtantiis univerſis auctoritate noſtra te diligenter informes, & ſi per informationem hujuſmodi its eſſe repereris, ſuper quo tuam conſcientiam oneramus, translationem, conceſſionem & donationem, necnon confirmationem & approbationem predictas, & quecumque inde ſecuta eadem auctoritate noſtra approbes & confirmes, ac ſuppleas omnes defectus, ſi qui forſan intervenerint in eiſdem.

Datum Florentie anno incarnationis Dominice M. CCCC. XXXV. idibus martii pontificatus noſtri anno ſexto.

XVIII.

Eugenius IV. *confirmat literas Martini* V. *quibus unitur monaſterium S. Mariæ de Bethleem Bononiæ alteri Camaldulini*.

Anno 1436. v. kl. octobris.

Ex tabulario S. Chriſtinæ de Bononia B. 4.

EUgenius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilecto filio .. abbati monaſterii ſancti Stephani Bononien. ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Dudum felicis recordationis Martini pape V. predeceſſoris noſtri litere tenoris emanarunt ſequentis. MARTINUS epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilecto filio .. abbati monaſterii ſanctorum Naboris & Felicis Bononien. ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Sedis apoſtolice gratioſa benignitas piis quarumlibet regulari ſub caſtimonia Domino militantium perſonarum votis libenter annuit, & illis pro earum, necnon locorum piorum ſtatu & indemnitate proceſſiſſe comperit, ut illibata perſiſtant libenter apoſtolici complectitur adiici muniminis firmitatem. Sane pro parte dilecti filii Petri prioris prioratus ſancte Marie de Camaldulino extra muros Bononienſes Camaldulenſis ordinis nobis nuper exhibita petitio continebat, quod olim dilectus filius Antonius prior heremi Camaldulenſis Aretine dioceſis provide conſiderans, quod fructus, redditus & proventus dicti prioratus propter guerrarum turbines, que partes illas diutius afflixerant, adeo diminuti erant, quod ipſam pro tempore obtinens de eis congrue ſuſtentari nequibat, eccleſiam ſancte Marie de Bethleem extra muros predictos ejuſdem ordinis per illius monachos gubernari ſolitam, tunc per liberam reſignationem dilecti filii Jacobi Andree Marinaris olim ipſius eccleſie rectoris per eum de illa, quam tunc obtinebat in manibus ejuſdem Antonii prioris extra Romanam curiam ſponte factam, & per ipſum Antonium priorem, cum ad priorem dicte heremi pro tempore exiſtentem ejuſdem eccleſie reſignationis receptio & admiſſio, necnon omnimoda diſpoſitio de antiqua & approbata, ac hactenus pacifice obſervata conſuetudine pertineant, extra eamdem curiam auctoritate ordinaria admiſſam vacantem cum omnibus ſuis juribus & pertinentiis ipſi prioratui eadem auctoritate univit, annexuit & incorporavit. Quare pro parte ipſius Petri aſſerentis, quod nos poſt modum ſibi per alias noſtras literas dictam eccleſiam, cujus triginta, per eum uſque ad quindecim annos a data predictarum literarum computandos una cum prefato prioratu, cujus quinquaginta Florenorum auri de camera fructus, redditus & proventus ſecundum communem extimationem valorem annuum non excedunt, tenendam, regendam & gubernandam ſub certis modo & forma in commendam concedi mandavimus, & cujus ipſe poſſeſſionem apprehendens illam in uſus ſuos tenet, ac prioratus ejuſdem, nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut unioni, annexioni & incorporationi predictis, & pro earum ſubſiſtentia firmiori, robur apoſtolice confirmationis adiicere de benignitate apoſtolica dignaremur. Nos itaque, qui de premiſſis certam notitiam

non

non habemus, bujuſmodi ſupplicationibus inclinati, diſcretioni tue per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ſi vocatis, qui ſuerint evncandi, ita eſſe inveoeris, uoionem, annexionem & incorporationem predictas, ac quecumque inde ſecuta auctoritate ooſtra approbes & confirmes ſupplendo omnes defectus, ſi quos forſiran inveneris in eiſdem. Non obſtantibus conſtitutionibus &c. Datum Rome apud ſanctum Petrum II. kal. marii pootificatus noſtri anoo ſeptimo. Cum autem ſicut exhibita nobis nuper pro parte dicti Petri petitio contioebst, licet ipſo predeceſſore in humanis agente ad earumdem literarum executionem proceſſum fuerit, ac unio, necnon annexio, & incorporatio predicte ſortite exciteriot effectum, prefatus tamen Petrus probationibus & admioiculis congrueotibus ignis veluti voragine ſublatis de executione premiſſa fidem facere non poſſit, ipſum mooaſterium ſit sd preſens abbatis regimine deſtitutum, nos igitur ipſius Petri in hac parte ſupplicationibus inclinati diſcretioni tue per apoſtolica ſcripta mandamus, quatinus ad executionem literarum bujuſmodi anctoritate ooſtra perinde procedas, ac ſi ille tibi directe fuiſſent, tuque dicto predeceſſore ſuperſtite ad execotionem prefatsm procedere inchoaſſes. Non obſtantibus cooſtitutionibus, ceteriſque contrariis quibuſcumque. Datum Bononie anno iocarnationis Dominice milleſimo quadringenteſimo triceſimo ſexto quinto kalendas octobris pontificatus noſtri anno ſexto.

N. Colenzoen.

XIX.

Series eccleſiarum quoquomodo ſubjectarum abbatie Vallis-caſtri.

Anno 1436. XXIII. oovembris.

Ex tabulario S. Romualdi de Urbe.

IN Dei onmine, amen. Anoo Domini M. CCCC. XXXVI. tempore domini Eugenii pape IV. & die XXIII. menſis novembris. Ego Johannes abbas Vallis-caſtri volens omnia & ſingnla beneficia ſpectantia ad monaſterium Vallis-cſtri ſeu manualia ſeu commenſalia, cujuſcumque conditionis exiſtsnt, inſimul in hoc libro reducere & ſeriatim ſecundum ipſorum qualitatem cenſuari, ut ſinguli ipſa hsbentes beneficia ſemel io anno ipſum monsſterium debeant viſitare, videlicet in feſto ſancti Romualdi, quod in ipſa & esdem eccleſia, ut principale vocabulum congregentur, & annuatim ad ſui honorem & laodem die decimanona menſis junii divina officia celebrentur, & hec Beneficis omoia, que ſuot ſubſecutive dicenda, pertinent ad dictum monaſterium Vallis-caſtri ex vigore cujuſdam bulle papslis facte & ab ipſa curia Romana babite tempore domini Urbani pape IV. in anoo Domini M. CC. LXII. & die III. janusrii; bec enim apparet bulla manu msgiſtri Michaelis de Toloſa, & hec ipſa quidem bulla ad tutelam & cantelam monaſterii fuit facta contra omnes & ſingulos temerarie inſurgentes, & volentes monaſterium predictum io aliquo ledere, aut ejus membra qualitercumque ad ipſum pertinentia offendere. Et primo:

Eccleſia ſancti Nicolai poſita in pertinentiis caſtri Lapiri. *Non poſſidetur.*

Eccl. ſancti Valentini de Monte in predictis pertinentiis.

Eccl. ſancte Msrie & ſaocti Venaotii de Albacina poſita in dicto caſtro. *Una focaccia.*

Eccl. ſancti Jobannis de Cerquetis poſita in pertioentiis Cerreti. *Unum capretum.*

Eccl. ſancti Jscobi de Alba-rocca.

Eccl. ſancti Psſchaſii poſita in pertinentiis Lspiri dioceſis Csmerinenſis. *Uaa porchetta.*

Eccl. ſancte Marie de Ficano poſita in pertioeotiis cſtri Ficani. *Unum capretum.*

Eccl. ſancti Laurentii de Chiſiaoo poſita io ipſis pertinentiis. *Argentei quinque.*

Eccl. ſancti Angeli de Mielis poſita in ipſis pertinentiis. *Ducati tres.*

Eccl. ſancti Andree.

Eccl. ſancti Romualdi de Fabriano, ubi habitant ſorores ſancti Romualdi. *Uaum manutergium.*

Eccl. ſancti Salvatoris Plsni-latiani prope Camerioum. *Ducati duo.*

Eccl. ſaocti Stepbani de Canonica poſita infra civitatem Camerini. *Argeutei quinque.*

Eccl. ſancti Petri de Abbatiſſs.

Eccl. ſancte Lucie poſica in ipſis pertinentiis. *Unnm caldarium olei.*

Eccl. ſancti Petri Collis-guetuli poſira io ipſis pertioentiis. *Uaa porchesta.*

Eccl. plebis ſsncti Venantii de Cerreto cnm omnibus eccleſiis ab eadem dependentibus, & omnibus pertinentiis earumdem. *Ducatus unus.*

Eccl. ſancti Quirici, vulgo Clerici, de Serra, poſita in ipſis pertinentiis dicti caſtri. *Ducatus unus.*

Eccl.

Eccl. ſancti Pauli de Monticulo cum ſuis pertinentiis. *Ducatus unus*.

Eccl. ſancte Laurentie de Monte-ulmo cum ſuis pertinentiis. *Ducatus unus*.

Eccl. ſancti Urbani de Cerquetis.

Eccl. ſancti Andree de Paciliano cum omnibus eccleſiis ab eadem dependentibus & omnibus pertinentiis earumdem Firmane dioceſis. *Ducati tres*.

Eccl. ſancte Marie de Cerro cum omnibus pertinentiis ſuis dioceſis Recanatenſis. *Argentei* x.

Eccl. ſancti Johannis de Hercule cum omnibus ſuis pertinentiis dioceſis Recanatenſis. *Ducati* XI.

Eccl. ſancti Salvatoris Decemani cum omnibus eccleſiis ab eadem dependentibus, & omnibus pertinentiis earumdem dioceſis Auximenſis. *Ducati* II.

Eccl. ſancte Marie de Siiola cum omnibus ſuis pertinentiis Auximenſis dioceſis. *Argentei* V.

Eccl. ſancti Johannis de Camburano cum omnibus ſuis pertinentiis dioceſis Auximanenſis. *Argentei* V.

Eccl. ſancti Donati de Colle-baſſani cum omnibus ſuis pertinentiis dioceſis Nucerinenſis. *Una uncia Zafrani*.

Eccl. ſancti Stephani de Genga cum omnibus ſuis pertinentiis Eugubinenſis dioceſis. *F.* I.

Monaſterium Aque-pagane cum omnibus eccleſiis ab ipſo monaſterio dependentibus, & omnibus pertinentiis earumdem Spoletane dioceſis. *F.* V. *& Acoſſi* I.

Eccl. ſanctorum Stephani & Martini de Avenga Camerinenſis dioceſis. *Spalle* II.

Eccl. ſancte Marie de Ploche Camerinenſis dioceſis. *Spalle* II.

Eccl. ſancte Marie in Campo de menſa abbatis. *F.* I.

Eccl. ſancti Petri de Moſcano manualis monaſterii ſancti Blaſii. *Ducatus* I.

Eccl. ſancti Laurentii in Collina manualis monaſterii predicti. *F.* I.

Eccl. ſancti Stephani de valle Montisagnani, vulgo Montagnana, manualis predicti monaſterii Camerinenſis dioceſis. *F.* I.

Eccl. ſancte Lucie de Collina, que eſt de menſa abbatis.

Eccl. ſancti Angeli de Roſenga manualis predicti monaſterii ſancti Blaſii Camerinenſis dioceſis. *Ducati* III.

Eccl. ſancti Petri de Colcello manualis predicti monaſterii ſancti Blaſii. *F.* I.

Eccl. ſancti Stephani de Genga manualis menſe predicti monaſterii. *Ducatus* I.

Eccl. ſancti Salvatoris de Valle manualis menſe domini abbatis ſancti Blaſii. *Fo.* I.

Eccl. ſancti Petri de Vembricellis de menſa abbatis ſancti Blaſii.

Eccl. ſancti Michaelis de Lapurano diſtrictus Rocche-contrate Camerinenſis dioceſis. *Ducati* III.

Eccl. plebis de Colle diſtrictus Rocche-contrate de menſa ſancti Blaſii.

Eccl. ſancti Victoris de Rubiano de menſa ſancti Blaſii.

Eccl. ſancti Blaſii de Rogea inter Albacinam & Fabrianum poſita, & habet unam vocem in eccleſia ſancti Laurentii extra portam Plani. *Unum parum de pellis*.

Eccl. ſancti Severini de Serra. *Una coppa grani*.

Eccl. ſancte Agathe poſita in Fabriano in quarterio ſancti Blaſii. *Una focatia*.

Alia series eccleſiarum ſubjectarum monaſteriis Valle-caſtrenſi & ſancti Blaſii de Fabriano ex authentico inſtrumento Berardi epiſcopi Camerinenſis ſcripto anno M. D. LXVI. *die* V. *novembris*.

Eccleſia ſancti Paterniani de Clauſa.
Eccl. ſancte Marie de Precicchie.
Eccl. ſancti Stephani de Foſſatellis.
Eccl. ſancti Paterniani de Dorci.
Eccl. ſancti Pauli de Perella. Vulgo dicitur etiam ſancti Petri.
Eccl. ſancti Michaelis de Valdrigaria.
Eccl. ſancti Viti de Serra.
Eccl. ſancti Laurentii ab Torſia.
Eccl. ſancte Marie de Aqua-foſca.
Eccl. ſancti Mariani de Alvacina.
Eccl. ſancti Paſchaſii de Alvacina.
Eccl. ſancti Angeli de Fabriano.
Eccl. ſancte Marie de Fabriano.
Eccl. ſancti Andree de Umbriano.
Eccl. ſancti Angeli de Muris de Apiro.
Eccl. ſancti Angeli de Ferrero.
Eccl. ſancti Silveſtri de Umbriano.

Alie eccleſie, vel eedem ſub aliis vocabulis Sanctorum advocantur in quibuſdam veteribus notulis Beneficiorum, que unite leguntur monaſteriis ſupradictis Valle-caſtrenſi & Fabrianenſi.

Eccleſia ſancti Johannis-baptiſte de Precicchiis Camerinenſis dioceſis.

Eccl. ſancti Paterniani de Domo ejuſdem dioceſis.

Eccl. ſancti Salvatoris caſtri Podii-cupi Eſine dioceſis.

Eccl. ſancte Marie Collis-pepi.

Eccl. ſancti Salvatoris in Valle-cremitarum.

Eccl. ſanctorum Johannis & Marini extra caſtrum Ceretti.

Eccl. ſancti Angeli de caſtro Genghe.

Eccl. ſancte Marie intra Saxa.

Eccl. ſancti Paterniani de Colcello.

Eccl.

Eccl. ſancti Martini de Fuſano.

Eccl. ſancti Donati in caſtro Foſſati.

Eccl. ſancti Johannis de Petriolo comitatus Firmi.

Eccl. ſancti Paſebalis de Frontale.

Eccl. ſancti Angeli terre Cinguli.

Eccl. ſancte Marie & ſancti Laurentii de eaſtro Retruſi.

Eccl. ſancte Marie de Grotta.

Eeeleſia in villa Sancti-Elie.

Eccl. ſancti Romualdi de caſtro Porcarelle.

Eccl. ſancti Severini de Colle-giglione.

Eeel. ſancti Urbani caſtri Apiri.

Eccl. ſancti Petri in diſtrictu Frontalis.

Eccl. ſancte Lucie de Foreſta, que modo diruta eſt.

Eccl. ſancte Marie de Monte-ſiano.

Eeel. ſancti Severini de eodem Monte-ſiano.

Eecl. ſancti Marci & eecl. ſancte Agneiis unite monaſterio ſancti Sebaſtiani de Fabriano.

XX.

Eugenius IV. *eximit Franciſcum abbatem de Carceribus a penſione ſolvenda matri ſue.*

Anno 1437. VII. januarii.

Ex apographo S. Michaelis de Muriano.

A *Tergo*.: Dilecto filio Franciſco abbati ſancte Marie de Carceribus Paduane dioceſis.

Eugenius papa IV. Dilecte fili ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Nuper nobis pro parte tua fuit & tui conventus humiliter ſopplieatum, quod eum alias dilecte filie genitriei tue de proventibus tui munaſterii, & aliorum monaſteriorum vel dignitatum ob ſuſtendandam ipſiua inopiam miſericorditer ei reſervaviſſemua centum quinquaginta ducatos, ut in literis noſtris plenius continetur, annuatim ei dandis, & certis cauſia nobis expoſitis, & per ven. fratrem noſtrum Johannem tituli ſancti Petri ad Vincula S. R. E. cardinalem tui ordinis protectorem inſtaniem, ut te ab hojuſmodi penſinne liberaremus. Nos igitur tuia preeibus inclinati petitionem ruam gratanrer ſuſcipientes, te ab hac penſione perpetuo eximimus pariter & exoneramus, & literas illas a nobia alias emanatas nullius eſſe roboris & momenti decernimus & declaramus. Datum Bononie ſub anulo noſtro ſecreto die VII. januarii M. CCCC. XXXVI. pontificatus noſtri anno ſexto.

Blondus.

XXI.

Eugenius IV. *approbat unionem eccleſiæ S. Uberti de Trappola abbatiæ Balneenſi.*

Anno 1437. VIII. kl. februarii.

Ex authentico abbatia Balneenſis.

EUgenius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilecto filio .. abbati monaſterii ſancti Angeli de Vergareto Sarſinatenſis dioceſis ſalutem & apoſtolicam benedictionem.

Digna exauditione vnta perſonarum humilium divinia laudibus, ſacreque religionis obſervantie dedirarum apoſtolico noa convenit favore proſequi, & ipſarum neceſſitatibus occurrere proviſionis gratia congruentia, ac aliis, qua propierea rite proceſſiſſe comperimus, ut illibata permaneant, apoſtolici roboris adjicere firmitatem. Sane pro parte dilecti filii Matrhei Antonii prioris prioratus beate Marie Balneenſia ad Romanam eccleſiam nullo medio pertinentis Camaldulenſis ordinis nullius dieceſis, nobis exhibita peritio continebat, quod olim quondam Benedictus tunc generalis ordinia Camaldulenſis in generali capitulo per fratres ejuſdem ordinis in eivitate Bretonorienſi celebrato cappellam ſancti Uberti de Trapola, prioratum nuneupatum dicto prioratui beate Marie, qui ab olim hoſpitale fuit, & in quo a quinquaginta annis citra hoſpitalitas obſervata non fuit, imperpetuum univit, annexuit & incorporavit, quarum quidem unionis, annexionis & incorporationis, quas etiam dilectua filius Ambroſius dicti ordinis generalis approbavit & confirmavit, vigore preſatus Mattheus ipſius cappelle tunc eerto modo vacantis poſſeſſionem apprehendit, illamque aliquando renuit & poſſedit, prout tenet & poſſidet pacifice de preſenti, quare pro parte dicti Matthei aſſerentis, quod eappelle quindecim, & prioratus predicti ſexaginta florenorum auri de eamera fructus, redditus & proventus ſecundum communem extimationem valorem annuum non excedunt, nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut unioni, annexioni, & incorporationi predictis pro firmiori illarum ſubſiſtentia robur

con-

confirmationis apoſtolice, & alias ſuper hia opportune providere de benignitate apoſtolica dignaremur. Nos itaque, qui de premiſſis certam notitiam non habemus, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati diſcretioni tue per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ſuper premiſſis omnibus & ſingulis eorumque circumſtantiis univerſis te diligenter informes, & ſi per informationem hujuſmodi tibi de unione, annexione & incorporatione predictis legitime conſtiterit, tu illas & quecumque inde ſecuta auctoritate noſtra approbes & confirmes, ſupplendo omnes defectus, ſi qui forſan intervenerint in eiſdem, non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus apoſtolicis ac dicti ordinis juramento, confirmatione apoſtolica vel qualibet alia firmitate roboratis, ſtatutis & conſuetudinibus, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Datum Bononie anno incarnationis Dominice milleſimo, quadrigenteſimo-ſexto octavo kal. februarii pontificatus noſtri anno ſexto.

XXII.

Idem ſcribit abbati Carcerum, ut ſe transferat ad concilium Ferrarienſe.

Anno 1437. xx. octobris.

Ex exemplo archivi S. Michaelis de Muriano.

A *Tergo*: Dilecto filio .. abbati monaſterii ſancte Marie de Carceribus Paduano.

Eugenius papa IV. Dilecte fili ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Placet nobis & volumus, & in virtute ſancte obedientie devotioni tue precipimus & mandamus, quatinus omnibus poſtpoſitis, prout equum eſt, ad ſacrum concilium Ferrarienſe in feſto ſancti Martini proxime futuri te perſonaliter transferas. Datum Bononie ſub anulo noſtro ſecreto die xx. menſis octobris pontificatus noſtri anno ſeptimo.

Cincius.

XXIII.

Teſtamentum presbyteri Thome de Cremona, in quo de codicibus eorumque pretio mentio fit.

Anno 1438. xxv. ſeptembris.

Ex autographo S. Michaelis de Muriano. Capſ. xvi. 25.

IN Chriſti nomine, amen. Anno a nativitate ejuſdem M. cccc. xxxviii. indictione 1. die xxv. menſis ſeptembris. Venerabilis vir dominus presbyter Thomas de Cremona confeſſor ſororum ſeu dominarum monialium ſancti Ludovici de Venetiis Caſtellane dioceſis ſponte *&c.* donavit *&c.* monaſterio & conventui ſancti Michaelis de Muriano Torcellane dioceſis ordinis Camaldulenſis *&c.* infraſcripta volumina & libros, & primo quatuor volumina Biblie & Teſtamenti Novi pretii & valoris, ut dictus donator aſſeruit, ducatorum auri xxxiv. Item duo volumina Vite Sanctorum Patrum incompaginata, unum literale, aliud vulgare pretii & valoris, ut aſſeruit, ducatorum auri xliv. Item alia duo volumina Vite Sanctorum Patrum compaginata unum literale, reliquum vulgare, pretii & valoris, ut aſſeruit, duc. auri xlii. Item unum librum Collationum Patrum vulgarem pretii & valoris duc. auri vii. ut aſſeruit. Item unum librum Expoſitionum ſuper Geneſim pretii *&c.* duc. xv. Item duos libros Ugonis Panciera vulgares pretii *&c.* duc. auri x. Item duos libros Johannis Climaci unum literalem, reliquum vulgarem pretii *&c.* duc. auri xii. Item unum librum Evangeliorum vulgarem pretii *&c.* duc. auri viii. Item unum librum Actuum apoſtolorum cum Expoſitionibus pretii *&c.* duc. auri vii. Item unum librum tranſitus ſancti Hieronymi cum uno tractatu de Caſibus, qui vocatur Speculum mundicie pretii *&c.* duc. auri vii. Item unam librum Patientie & Impatientie pretii *&c.* duc. auri vi. Item unam Piſanelam pretii *&c.* duc. auri xv. Item Epiſtolas ſancti Hieronymi ad ſanctum Auguſtinum, & e converſo pretii *&c.* duc. auri xv. ad habendum, tenendum *&c.* volens ipſe donator, quod fratres ſeu monachi dicti monaſterii preſentes & futuri teneantur & obligati ſint per unum ipſorum celebrari facere quotidie in dicta eccleſia ſancti Michaelis in perpetuum unam Miſſam pro anima dicti donatoris & ſuorum parentum

rentum

rentom & attinentium atque beneſactorum *&c.*

Ego Bartholomeus Almerici de Tarviſio habitator Veoetiarum *&c.* ootarius *&c.* ſcripſi *&c.*

XXIV.

Eugenius IV. *committit adminiſtrationem menaſterii S. Jo. de Judaica abbati Carcerum.*

Anno 1439. III. id. ſeptembris.

Ex apographo archivi S. Michaelis.

EUgenius epiſcopus ſervoa ſervorum Dei dilecto filio Franciſco abbati monaſterii beate Marie ad Careeres, adminiſtratori prioratus ſancti Johannis de Judaica Camaldulenſis ordinia Paduane & Caſtellane diocesum in ſpiritualibus & temporalibua per ſedem apoſtolicam deputato ſslutem & apoſtolicam benedictionem. Ad exequendum paſtoralis officii debitum vigilantibus ſtudiis intendentes circa eccleſiarum & monaſteriorum omnium ſtatum proſperum dirigendum, aciem noſtre conſiderationis extendimus, & ut in illia devote ſollicitudinis ſtudio laodetur Altiſſimus, & divinua cultus reſtauretur in dies & ſuſcipiat incrementum, vigilantie noſtre curas ferventius adhibemus, eccleſiarum & monaſteriorum ipſorum eonſulendo oeceſſitatibua & opportunitatibus providendo. Cum itaque ſicut exhibita oobis nuper pro parte tua petitio contioebat prioratus ſancti Johannis de Judaica Camaldulenſis ordinis Caſtellane dioceſia, cui olim dilectus filius Jacobus illius prior preſidebat, & lo quo nonoiſi duo in ſacerdotali & uous in mioori bus ordinibus dumtaxat monachi conſtituti exiſtuot, quique divinis officiis & monachorum oumero, qui illa exerceant, carere noſcuntur de preſenti, ex eo quod venerabiles fratrea noſtri Thomas Racanateoſis & Ludovicus Tarviſinua epiſcopi apoſtolica ad id auctoritate ſuffulti, cum certo eis in hac parte collega, eumdem Jacobum propter hoc ad eorum preſentiam legitime vacatum ſuis culpis & demeritis exigentibus dicto prioratu ejuſque regimine & adminiſtratione per definitivam ſententiam, que nulla procuratione ſuſpenſa io rem tranſivit judicatam, eadem auctoritate privaveruot & amoverunt, realiter ab eiſdem vacaverit & vacet ad preſens, tuque & qui ſub regulari obſervantia vivunt ejuſdem tui mooaſterii monachi io illo propter guerras & ſtipendiariorum moleſtias reſidere ſecure, & Altiſſimo ſamulari quiete minime valeatis, nec tu locum aliquem habeas, ubi cum eiſdem tuis monachia reſidere, quouſque, qui juvenes ſunt, in hujuſmodi obſervantia & obſequiis abſque ipſorum animàrum periculo valeaot preſervari, pro parte tua fuit nobis humiliter ſupplicatum, nt tibi tam pro bono & reparatiooe dicti prioratus, qui magnis debitis pregravatur, quam pro ſalute animarum mooachorum eorumdem tuorum, prioratum ipſum, cujus fructua, redditus & proventus ducentorum florenorum auri ſecundum communem extimationem valorem annuum, ut aſſeris, non excedunt, ut in illo tu cum monachis tuis predictis reſidere, ac ſednlum ac devotum Altiſſimo famulatum reddere valeatis in adminiſtrationem uſque ad noſtrum beoeplacitum concedere de benignitate apoſtolica dignaremur. Nos itaque prioratui predicto paterno compatientes affectu, te religionis zelo conſpicuum, vite & morum honeſtate decorum, in ſpiritualibus providum & temporalibus circumſpectum prioratus ejuſdem cum omnibus juribus & partinentiis ſuis adminiſtratorem uſque ad noſtrum beneplacitum auctoritate apoſtolica ſacimus, conſtituimus, & tenore preſentium deputamus, curam, regimen & admioiſtrationem illius tibi in ſpiritualibus & temporalibus plenariam committendo, ut prioratum ipſum juxta datam tibi a Deo prudentiam regas, dirigas & augmentes, ita quod beneplacito durante predicto debitis & cooſuetis prioratus ejuſdem ſupportatia oneribus, reſiduos fructus, redditus & proventus in ſatisſactionem debitorum predictorum, & illis ſatisſactis in reparationem prioratus ejuſdem applices & convertaa, alienationa tamen bonorum immobilium & pretioſorum mobilium dicti prioratus tibi penitus interdicta. Volumus autem, quod omnia & ſingula, que ad officium adminiſtrationis hujuſmodi pertinent de conſuetudine vel de jura, libere & licite valeas exercere. Quodque eoſdem dicti prioratus monachos, ſi io hujuſmodi obſervantia vivere non potuerint vel forte noluerint, juxta ejuſdem prioratus conſuetudinem da illius fructibus, redditibus & proventibus manuteneas & gubernes. Quodque ipſi beneplacito durante hujuſmodi tibi effectualiter tamquam eorum vero priori pareant & intendant; conſtitutiooibus apoſtolicis, oecnon ſtatutis & conſuetudinibus prioratus & ordinis predictorum, &

aliis contrariis nonobſtantibus quibuſcumque. Quocirca diſcretiooi tue per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus curam, regimen & adminiſtrationem predicta ſuſcipiens reverenter, ſic te circa illa ſollicite, fideliter & prudenter exerceoda diligenter exhibeas, ac etiam ſtudioſum, quod prioratus ipſe gubernatori provido & fructuoſo adminiſtratori gaudeat ſe commiſſum: quodque preter eterne retributionis premia noſtram & apoſtolice ſedis beoedictiooem & gratiam exinde uberius conſequi merearis. Datum Flnrentie anno incarnationis Dominice M. CCCC. XXXVIIII. III. idus ſeptembris pootificatus noſtri anno VIIII.

Rta gratis. B. de Monte-ſancto.

XXV.

Proviſores communis Venetiarum approbant conventiones inter monaſteria S. Michaelis de Muriano & S. Andree de Aimanis.

Anno 1439. XXIII. martii.

Ex originali in tabulario S. Michaelis.

IN Chriſti nomine ameo. Anno a nativitate ejuſdem M. CCCC. XXXIX. die XXIII. martii in Rivoalto ad officium dominorum proviſorum communis Venetiarum, preſentibus nobile viro Andrea Teupolo quondam Petri de coofinio ſancti Pauli &c. Nobiles & egregii viri domini Michael Leone, Bernardus Nani, & Bernardus Navajero proviſores communis &c. vigore duarum partium in conſilio Rogatorum; videlicet unius nomine monaſterii ſancti Michaelis de Muriano ordinis Camaldulenſis Torcellane dioceſis, relique vero nomine monaſterii ſancti Andree de Aimaois dicte dioceſis Torcellane ordinis ſaocti Benedicti vendiderunt ad publicum incantum die XI. decembris proxime elapſi aertas domos poſitas in contrata ſancti Johannis Baptiſte de Veoetiis ſupra canali magno & in oppoſitum hoſpitalis Pietatis ſer Andree Lio patrooo navis pretio ducatorum octingentorum, de quo pretio domioi proviſores &c. emeront ducatorum tria milia impreſtitorum ad rationem ducatorum viginti-trium pro centenario, quorum ducatorum trium milium fuerunt ſcripti dicto monaſterio ſancti Michaelis die XIV. meoſis februarii M. CCCC. XXXVIII. ducati mille in ſexterio ſancti Pauli, & die XVI. dicti menſis februarii ſcripti fuerunt alii ducati mille impreſtitorum eidem monaſterio ſancti Michaelis io ſexterio Dorſi duri, & ducati ſeptingenti impreſtitorum fuerunt ſcripti die XVI. menſis februarii predicti dicto monaſterio ſancti Aodree de Aimanis in ſexterio ſaocte Crucis, & ducati treceuti impreſtitorum fuerunt ſupraſcripto die XVI. februarii ſcripti eidem monaſterio ſancti Aodree io ſexterio Dorſi duri. Et cum, ut aſſeritur, die XIX. menſis ioſtantis reperientibus ſimul in predicto mooaſterio ſancti Michaelis de Muriano reverendo io Chriſto patre domno Paulo Venerio Dei gratia abbate ipſius monaſterii, domino domno Felice priore clauſtrali ejuſdem monaſterii & domno Petro Boldu, & ſtrenuo & generoſo viro domino Jacobo Foſcari filio ſereoiſſimi principis domini Fraociſci Foſcari Dei gratia inclyti ducis Venetiarum &c. & egregio & oobili viro domioo Alexandro Georgio quondam domini Nicolai, & loquentibus una convenerunt & devenerunt concorditer ad infraſcripta pacta & conventiones medio predicti domini Jacobi Foſcari, videlicet quod dicta impreſtita ſic dividi debeant, ſcilicet quod ducati duomilia impreſtitorum ſcripti, ut predicitur, predicto monaſterio ſancti Michaelis remaneant ſcripti dicto monaſterio &c. & alii ducati mille &c. remaneaot ſcripti predicto monaſterio ſancti Andree &c. cum hoc quod ducati centum exigi debent &c. Uode conſtituti perſonaliter coram preſentia egregii & nobilis viri domini Bernardi Nani honorandi proviſoris communis &c. frater Nicolaus Michael prior dicti monaſterii ſancti Andree &c. ex una parte, & egregius & nobilis vir dominus Michael Venerio quondam ſpectabilis & egregii viri domini Marini ſindicus &c. domni Pauli Venerio abbatis &c. ex altera &c. auditis &c. ipſa pacta &c. approbaverunt &c.

Ego Bartholomeus Almerici de Tarviſio habitator Venetiarum &c. notarius &c. ſcripſi &c.

XXVI.

Eugenius IV. *concedit monachis S. Michaelis indulgentiam plenariam in articulo mortis.*

Aono 1440. X. Kl. julii.

Ex autographo ejuſdem archivi, XII. 6.

EUgenius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis.. abbati & conventui, ac converſis & oblatis monaſterii ſancti

cti Michaelis de Murano Camaldulenſis ordinis Torcellane dioceſis preſentibus & futuris ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Provenit ex veſtro devotionis affectu, quo nos & Romanam eccleſiam reveremini, ut petitiones veſtras, illas preſertim, que animarum veſtrarum ſalutem reſpiciunt, ad exauditionis gratiam admittamus. Hinc eſt, quod nos veſtris ſupplicationibus inclinati, ut confeſſor idoneus, quem quilibet veſtrum duxerit eligendum, omnium peccatorum veſtrorum, de quibus corde contriti & ore confeſſi fueritis, ſemel tantum in mortis articulo plenam remiſſionem vobis in ſinceritate fidei, unitate ſancte Romane eccleſie, ac obedientia & devotione noſtra & ſucceſſorum noſtrorum Romanorum pontificum canonice intrantium perſiſtentibus auctoritate apoſtolica concedere valeat, devotioni veſtre teore preſentium indulgemus. Sic tamen quod idem confeſſor de his, de quibus fuerit alteri ſatisfactio impendenda, tam vobis per vos, ſi ſupervixeritis, vel per alios, ſi tunc forte tranſieritis, faciendam injungat, quam vos vel illi facere teneamini, ut prefertur. Et ne, quod abſit, propter hujuſmodi gratiam reddamini procliviores ad illicita impoſterum committenda, volumus, quod ſi ex confidentia remiſſionis hujuſmodi aliqua forte committeretis, quod illa predicta remiſſio vobis nullatenus ſuffragetur. Et inſuper quod per unum annum a tempore, quo preſens noſtra conceſſio ad veſtram notitiam pervenerit, computandum, ſingulis ſextis feriis, impedimento legitimo ceſſante, jejunetis. Et ſi in dicto anno, vel aliqua ejus parte eſſetis legitime impediti, anno ſequenti, vel alias quamprimum poteritis modo ſimili ſupplere hujuſmodi jejunium teneamini. Porro ſi forſan alias prelibatum jejunium in toto vel in parte quandocumque adimplere commode nequiveritis, eo caſu confeſſor ipſe, quem ad hoc elegeritis, jejunium ipſum in alia pietatis opera, prout animarum veſtrarum ſaluti expedire viderit, commutare valeat, que vos pari modo debeatis adimplere. Alioquin hujuſmodi preſens noſtra conceſſio nullius ſit roboris vel momenti. Nulli ergo &c. noſtre conceſſionis & voluntatis &c. Datum Florentie anno incarnationis Dominice M. CCCC. XXXX. X. kalendas julii pontificatus noſtri anno decimo.

B. Palavicinus.

XXVII.

Alexander Sfortia Marchiæ generalis gubernator declarat exemptos a ſolutione cujuſdam gabellæ clericos & monachos Fabrianenſes.

Anno 1440. III. ſeptembris.

Ex tabulario S. Romualdi de Urbe. xv. 23.

IN Dei nomine, amen. Anno Domini M. CCCC. XL. indictione III. tempore ſanctiſſimi in Chriſto patris & domini domini Eugenii divina providentia pape IV. & die III. menſis ſeptembris preſentibus egregiis viris ſer Guaſpare ſer Honofrio de Vixa milite ſocio ven. & famoſiſſimo juris utriuſque doctore domino Andrea de comitibus Caſtelli de civitate Novarie cive .... & ſer Nicolao Antonii Paſqualis de Cingulo officiale extraordinariorum ſupradicti domini poteſtatis teſtibus ad predicta habitis, vocatis & rogatis. Ven. & religioſi viri dominus Nicolaus de Peruſio decretorum doctor & procurator eccleſie ſancti Venantii pro ſua eccleſia & pro ſuo intereſſe, ac ſuorum clericorum, & ven. vir magiſter Stephanus generalis ordinis Montis-fani etiam pro ſe & intereſſe omnium monaſteriorum ſuorum ſitorum in dicta terra Fabriani, & domnus Johannes abbas monaſterii Vallis-caſtri & ſancti Blaſii etiam pro intereſſe dictorum ſuorum monaſteriorum, & etiam ven. dominus Vicus procurator ſancti Nicolai pro intereſſe ſuo & dicte eccleſie conſtituti in preſentia prefati domini poteſtatis & commiſſarii exiſtentis in palatio ejus ſolite reſidentie in ſala ſuperiori dicti palatii poſiti in terra Fabriani in platea magna juxta vias communis & alia latera, quamdam ſupplicationem cum reſcripto illuſtriſſimi domini, videlicet uno ſigillo rotundo cum uno ſcuto intus habente faciem Leonis in eo ſculptam, obtulerunt, preſentavarunt & dederunt, eumdem dominum poteſtatem & commiſſarium ſollicite requirentes, quod procederet & exequeretur juxta ipſarum continentiarum literarum, quam ſiquidem ſupplicationem ſupra ſcriptus dominus poteſtas & commiſſarius reverenter accepit, recepit & perlegit, ejus autem tenor ſupplicationis, prout ego notarius infraſcriptus vidi & legi, talis eſt.

Supplicant infraſcripti viri religioſi ſpecifice & pro ſe ipſis & toto clero terre Fabriani veſtri omnes devotiſſimi & fide-

ſideliſſimi ſervitores, videlicet dominus Nicolaus de Peruſio, *&c. ut ſupra*, & omnea etiam & ſingule alie perſone eccleſiaſtice & religioſe de dicta terra Fabriani pro intereſſe uniuſcumque ſuo & ſuarum eccleſiarum, dicentes omnes predicti & querelantes & exponentes, quod nuperrime contra libertates eccleſiarum & perſonarum religioſarum, & contra jus divinum & humanum eſt factum in terra Fabriani quoddam publieum preconium pro parte poteſtatis dicte terre & magnificorum priorum emanatum, quod omaes & ſinguli de dicta terra, & nomine tam clerici quam laici, tam ſecularas perſiode quam eccleſiaſtici nemine exceptn, qui recollegerunt granum & quodlibet aliud genus frumenti in terra Fabriani, & reportaverunt io dicta terra, teneantur & debeant ſolvere apud portam ſeu apud caſſetam politam ad portas dicte terre certam quantitatem pecunie pro qualibet ſalma ſeu menſura ſub certa peua. Verum quia licet dictum preconium ſeu aliud ordinamentum, ſi quod procedit de jure, ſit nullum, irritum & caſſum, io quantum ſe extendat & comprehendat perſonas ſupraſcriptas & auſerat in aliquo privilegia eccleſiarum vel clericorum ,..... & nibilominus ſic de facto extitit emanatum & extat. Quare pro parte ſupradictorum, & nomioibus quibus ſupra, recurritur ad veſtram magnificam & excellentiſſimam dominationem, & ipſam cum inſtantia deprecantur, quatenus dirigatur attentis rationibus ſupradictis & privilegiis juris conceſſis eccleſiaſticis & eccleſiis, & attenta fidelitate & devotione clericali, & reverentia, que non infertur clericis, ſed Deo, reſcribere & mandare officialibus & procuratoribus dicte terre, quod nonobſtante aliquo ordinamento facto vel fiendo, ſeu nonobſtante aliquo preeonio facto vel fiendo, etiam ipſi debeant & permittant reponere & reportare intra dictam terram Fabriani clericos quoſcumque aut alias perſonas eccleſiaſticas de rebus pertinentibus & expectantibus ad eccleſias & loca religioſa & pia, & ad clericos, viroſque religioſos granum & unumquodque aliud genus frumenti abſque ſolutione alicujus collecte ſeu oneris impoſiti ſeu imponendi cujuſcumque conditionis exiſtat, & libere & ſecure, & omni gravamine & impedimento ceſſante, quibuſcumque in contrariis ordinamentis ſacientibos nonobſtantibus. Et hoc petunt eis fieri de gratia ſpeciali, licet juſtum & honeſtum ſit, & ita reputabunt fieri de gratia ſiogulariſſima a veſtra magnifica excelſa dominatione, quam Deus conſervet in feliciſſimo ſtatu, amen.

Alexander Sforzia comes Cotignole Vice-marchio ac generalis gubernator *&c.* mandamus poteſtati, prioribus & aliis officialibus Fabriani, ut contra debitum juris in execurione dictarum gabellarum, & contra ſupplicationes predictas nil facere attemptent, nec preſumant aliquo queſito colore.

Idem Alexander manu propria.

Antonius auditor *&c.* Franciſcus *&c.*

Sequitur inde mandatum exequutorium factum a præſidibus Fabrianenſibus juxta allatum reſcriptum.

XXVIII.

Eugenius IV. unit abbatia Vallis-caſtri alteram S. Urbani ad Æſinantem.

Anno 1441. v. januarii.

Ex chartulario S. Blaſii de Fabriano.

IN Dei nomiae, amen. Hec eſt copia, exemplum ſive tranſumptum cujuſdam publici ioſtrumenti reperti in membranis io archivo monaſterii ſancti Blaſii de Fabriano ſcripti & rogati manu ſer Jacobi Benedicti de Domo olim notarii publici de Fabriano in publicam & authenticam formam cum ſigno dicti notarii tenoris infraſcripti, videlicet:

In Dei nomine, ameo, Anno Domini M. CCCC. XLI. indictione IV, tempore domni Eugenii pape IV. die quinta menſis januarii. Actum in terra Fabriani in loco ſeu monaſterio ſancti Blaſii de Fabriano in quadam camera ſita in dicto monaſterio juxta res dicti monaſterii a tribus lateribus, & domum quondam magiſtri Aloyſii magiſtri Pacis de Fabriano, preſentibus domno Baſtiano Benedicti Nicolucci prepoſito ſancti Michaelis, & domno Petro Franciſci de Fabriano teſtibus rogatis, Rev. in Chriſto pater domnus Johannes ſer Cicchi de Faſſato abbas monaſterii Vallis-caſtri Camerinenſis dioceſis & Camaldulenſis ordinis exhibuit, & preſentavit & produxit egregio decretorum doctori viro rev. domino Nicolao Andree de Peruſio priori eccleſie collegiate ſancti Venantii de Fabriano & io hac parte commiſſario domini noſtri domni Eugenii pape IV. literas apoſtolicas cum bullis plumbeis appenſis a pede ipſarum literarum more Romane curie, in quibus quidem bullis ab uno latere apparebant litere dicentes; Euge-

Eugenius papa IV. & ab alio latere apparebant ſculpta capita beatorum apoſtolorum Petri & Pauli cum his literis S. Pe. S. Pa. quarum bullarum tenor talis ſequitur infraſcriptus.

Eugenius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilecto filio Johanni tituli ſancti Petri ad Vincula presbytero cardinali ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Cunctis orbis eccleſiis & monaſteriis diſponente Domino preſidentes circa ſingulorum ſtatum proſperum ſtudioſis deſideriis vigilamus, eaque ſic cupimus utilis proviſionis auxilio dirigi, ut eccleſie & monaſteria ipſa auctore Domino incrementis felicibus valeant adaugeri. Exhibita ſiquidem nobis nuper pro parte dilecti filii Euſtachii abbatis monaſterii Vallis-caſtri Camaldulenſis ordinis Camerinenſis dioceſis petitio continebat, quod cum monaſterium ſancti Urbani de Aſinante monachorum nigrorum ordinis ſancti Benedicti dicte dioceſis in ſuis edificiis & ſtructuris ſit collapſum, & jam longis temporibus in eo monachi non reſederunt, neque reſident, ejuſque poſſeſſiones pro maxima parte inculte & male tractate exiſtunt, cujus fructus, redditus & proventus ultra quinquaginta florenos auri ſecundum communem eſtimationem annuatim non valent: & ſi monaſterium ſancti Urbani predictum prefato monaſterio Vallis-caſtri perpetuo uniretur & incorporaretur & annecteretur, idem abbas predictum monaſterium ſancti Urbani in ſuis edificiis repararet & reparari faceret, ac poſſeſſiones ejuſdem ad debitam culturam reduceret, & in eccleſia dicti monaſterii ſancti Urbani Miſſas & alia divina officia faceret celebrari. Quare pro parte ejuſdem Euſtachii abbatis nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut cedente vel decedente moderno abbate dicti monaſterii ſancti Urbani, ſeu illius regimen & adminiſtrationem alias quomodolibet dimittente, monaſterium ipſum eidem monaſterio Vallis-caſtri in perpetuum unire, annectere & incorporare de ſpeciali gratia dignaremur. Nos itaque hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, ac de premiſſis certam notitiam non habentes circumſpectioni tue per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus de premiſſis auctoritate noſtra diligenter informes, & ſi per informationem hujuſmodi ſupplicationibus ita eſſe repereris, ſuper quo tuam conſcientiam oneramus, predictum monaſterium ſancti Urbani cum omnibus juribus & pertinentiis ſuis prefato monaſterio Vallis-caſtri, cujus fructus, redditus & proventus centum & quinquaginta florenorum auri ſecundum eſtimationem predictam valorem annuum non excedunt, auctoritate noſtra in perpetuum unias, incorpores & annectas, ita quod liceat eidem Euſtachio abbati & ſucceſſoribus ſuis corporalem poſſeſſionem monaſterii ſancti Urbani, juriumque & pertinentiarum predictarum auctoritate propria apprehendere, & in ſuos & dictorum monaſteriorum uſus licite & libere convertere & perpetuo retinere, dioceſani loci & alterius cujuſcumque licentia ſuper hoc minime requiſita, nonobſtantibus conſtitutionibus apoſtolicis, ac ſtatutis, & conſtitutionibus monaſteriorum & ordinum predictorum quibuſcumque contrariis juramento, confirmatione apoſtolica vel alia quacumque firmitate vallatis, proviſoque quod in dicta eccleſia Miſſe & alia divina officia congrue celebrentur, ac ipſius conſueta onera debite ſupportentur. Nos enim ex nunc irritum decernimus & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari. Datum Rome apud ſanctum Petrum anno incarnationis Dominice M. CCCC. XXXII. XII. kal. martii pontificatus noſtri anno I. Tenor vero alterius bulle talis eſt, videlicet:

Eugenius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilecto filio .. priori ſecularis & collegiate eccleſie ſancti Venantii de Fabriano Camerinenſis dioceſis ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Apoſtolice ſedis providentia circumſpecta pia vota fidelium congruo favore proſequitur, & circa illa, que monaſteriorum & aliorum piorum locorum relevationem, necnon divini cultus exigentiam concernere dignoſcuntur, libenter intendit, & quantum ſibi ex alto permittitur, neceſſitatibus occurrens de proviſionis auxilio providet opportuno. Dudum ſiquidem per nos accepto, quod monaſterium ſancti Urbani de Aſinante monachorum nigrorum ordinis ſancti Benedicti Camerinenſis dioceſis, quod in ſuis ſtructuris & edificiis erat collapſum, & in eo jam longis temporibus monachi non reſederant, neque tunc reſidebant, ejuſque poſſeſſiones pro magna parte inculte & male tractate exiſtebant, monaſterio Vallis-caſtri Camaldulenſis ordinis dicte dioceſis uniretur, annecteretur & incorporaretur, abbas tunc dicti monaſterii Vallis-caſtri prefatum monaſterium ſancti Urbani in ſuis edificiis repararet & reparari faceret, & alias ad divinum cul-

tum

tum reduceret, & reduci faceret congruenter: Nos dilecto filio noſtro Johanni tituli ſancti Petri ad Vincula presbytero cardinali per alias noſtras literas dedimus in mandatis, ut ſi babita ſuper premiſſis informatione decenti, ita eſſa reperiret, predictum monaſterium ſancti Urbani cum omnibus juribus & pertinentiis ſuis eidem monaſterio Vallis-caſtri in perpetuum uniret, annecteret ac etiam incorporaret, prout in dictis literis plenius continetur. Cum autem ſicut exhibita nobis nuper pro parte dilecti filii Gometii prioris prefati ordinis Camaldulenſis petitio continebat propter abſentiam dicti cardinalis a Romana curia commiſſio hujuſmodi non fuerat hucuſque executioni debite demandata, & abbates, qui tunc eiſdem monaſteriis preſidebant, fuerint vita functi, pro parte Gometii prioris predicti nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut monaſterium ſancti Urbani predictum, quod per obitum Bartholomei de Peruſio olim ipſius monaſterii ſancti Urbani abbatis extra predictam curiam defuncti vacat ad preſens, ordini Camaldulenſi unire, annectere & incorporare de benignitate apoſtolica dignaremur. Nos itaque hujuſmodi ſupplicationibus inclinati diſcretioni tue per apoſtolica ſcripta committimus & mandamus, quatenus ad hujuſmodi primarum literarum prefato cardinali, ut premittitur, directarum executionem auctoritate noſtra procedens prefatum monaſterium ſancti Urbani, ut premittitur, vel alio' quovis modo vacans, & illi non ſit alias de abbate canonice proviſum, cujus quinquaginta, eidem monaſterio Vallis-caſtri, cujus centum & quinquaginta florenorum auri fructus, redditus & proventus ſecundum communem eſtimationem valorem annuum non excedunt, alias juxta ipſarum literarum continentiam atque formam cum omnibus juribus & pertinentiis ejus in perpetuum unias, incorpores & annectas, ita quod liceat abbati & ſucceſſoribus ejus abbatibus pro tempore exiſtentibus, necnon conventui ipſius monaſterii Vallis-caſtri tam preſentium, quam aliarum literarum prefatarum vigore corporalem poſſeſſionem monaſterii ſancti Urbani jurium & pertinentiarum predictarum auctoritate propria apprehendere & perpetuo retinere, ipſiuſque fructus, redditus & proventus in ſuos & dictorum monaſteriorum uſus & utilitatem libere & licita convertere dioceſani loci & alterius cujuſcumque licentia ſuper hoc minime requiſita. Nonobſtantibus conſtitutionibus *&c. ut ſupra*. Datum Florentie anno incarnationis Dominice M. CCCC. XL. quarto idus novembris anno X. pontificatus noſtri.

In Dei nomine, amen. Anno Domini M. CCCC. XLI. indictione IV. tempore domni Eugenii pape IV. die XXX. menſis januarii. Actum in terra Fabriani in domibus eccleſie ſancti Venantii de Fabriano in quadam camera ſolite reſidentie infraſcripti domini prioris ſita in dictis domibus juxta res dicte eccleſie undique, preſentibus domino Petro Franciſci Vagnoli de Fabriano canonico eccleſie predicti ſancti Venantii, & domno Angelo Deoteſalvi de Monte-ſancto priore eccleſie ſancti Johannis de Petriolo, & domno Bartholomeo Johannis de Cherſo priore eccleſie ſancte Lucie de Ancona teſtibus rogatis. Nos Nicolaus Andree de Peruſio decretorum doctor prior eccleſie collegiate ſancti Venantii de Fabriano & in hac parte commiſſarius ſanctiſſimi domini noſtri domni Eugenii divina providentia papa IV. Cum per rev. virum domnum Johannem ſer Cicchi de Foſſato abbatem monaſterii Vallis-caſtri fuerint nobis preſentate due bulle dicti ſanctiſſimi domini noſtri ſuper unione infraſcripta, quarum una fuit directa rev. in Chriſto patri domno Johanni tituli ſancti Petri ad Vincula presbytero cardinali, alia vero nobis continens in effectu tenorem dicte prime: Cumque per nos fuerint cum omni debita reverentia acceptate, ut patet manu infraſcripti notarii, & earum & cujuslibet ipſarum conſiderato tenore, & volentes, ut tenemur, juſſa domini noſtri executioni mandare, recepimus & examinavimus teſtes idoneos, & fide dignos ſuper contentis in dictis bullis & literis apoſtolicis, & habita plena & vera informatione de veritate precum & contentorum in ipſis bullis tam per teſtes examinatos per nos, quam etiam per relationem multorum de predictis contentis in ipſis literis informatorum, & quod unio antedicta & infraſcripta erat & cedebat ad commodum & utilitatem monaſteriorum Vallis-caſtri & ſancti Urbani infraſcriptorum. Chriſti & glorioſe matris ejus virginis Marie & ſanctorum Romualdi & Urbani & totius curie celeſtis nominibus invocatis ſedentes pro tribunali in quodam banco ligneo exiſtente in loco ſupradicto, quem locum quoad infraſcripta & ſupraſcripta pro tribunali & juridico eligimus & deputamus, monaſterium ſancti Urbani de Aſinaie

mona-

monachorum nigrorum Camerinenſis dioceſis cum omnibus membris & juribus ſuis cum monaſterio ſancti Romualdi de Val de Caſtro Camerioenſis dioceſis & Camaldulenſis ordinis unimus, annectimus & incorporamus ſecuodum formam & tenorem dicte noſtre commiſſionis cum poteſtate & facultate nobis in dictis bullis & literis apoſtolicis ſecuodum formam & diſpoſitionem dictarum literarum, & prout firmius & validius facere poſſemus & debemus.

Et ego Jacobus Benedicti Nicolutii de Domo imperiali auctoritate notarius preſentatiooi ſupradictarum bullarum apoſtolicarum ſupra regiſtratarum & unioni ſupradicte dictorum monaſteriorom & omnibus ſupradictis ioterſui *&c.* ſcripſi *&c*, publicavi *&c*.

XXIX.

Idem concedit monachis S. Michaelis de Muriano indulgentiam Statianum de Urbe.

Anno 1441. v. id. januarii.

Ex veteri exemplo ejuſdem monaſterii.

BEATISSIME PATER. Ut animarum ſaluti devotorum oratornm veſtrorum abbatis & fratrum & cooverſorum pro tempore monaſterii & conventus ſancti Miebaelis archaogeli de Muriano Camaldulenſis ordinis Torcellane dioceſis utilius conſulatur, ipſique ad divinorum contemplationem eo ſerventius animentur, quo per hoc majora gratiarum munera ſe perceperint adeptnros, ſupplicant Sanctitatem Veſtram humiliter, quateous ipſis omnibus & eorum ſingulis, qui io diebus, io quibus ſtationes apud certas alme Urbis eccleſias a Romanis pontificibus predeceſſoribus veſtris iodicte ſunt, & preſertim in prima die quadrageſime uſque ad octavam Paſche reſurrectionis domini noſtrl Jeſu Chriſti incluſive tria altaria dicte domus per eos ad hoc deputanda viſitaverint in perpetuum, quacumque die dictarum ſtationum contriti & conſeſſi id egeriat, illam indulgentiam & remiſſionem peccaminum conſequantur, quam conſequerentur, ſi ſupradictas eccleſias Urbis diebus, quibus apud eas dicte ſtationes vigent, perſooaliter viſitarent, miſericorditer concedere & indulgere dignemini de gratia ſpeciali; indultis & cooſtitutionibus Sanctitatis Veſtre cancellarie regulis factis & fiendis, ceteriſque in cootrarium facientibus non obſtantibus quibuſcumque cum clauſulis oportunis. *Conceſſum, ut petitur, quamdiu vixerint in obſervantia regulari. In preſentia domini noſtri pape. C. Ariminenſis.*

Ac etiam quod hujuſmodi gratia & conceſſio ad modernos procuratores dicti monaſterii laicos ſe extendat. *Conceſſum. C. Ariminenſis.*

Et quod hujuſmodi ſupplicationis ſimplex ſignatura ſufficiat abſque hoc, quod litere apoſtolice deſuper expediantur. *Conceſſum. C. Ariminenſis.*

Datum Florentie quinto idus januarii anoo decimo.

XXX.

Idem cedit Florentinis oppidum Burgi S. Sepulcri.

Anno 1441. vi. kl. martii.

Ex regeſta Vaticano lib. xvi. fol. 207.

EUgenius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis communitati & populo civitatis Florentie ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Cum vos propter multiplicia, ac varia expenſarum onera nobis & Romane eccleſie incumbentia, atque ſupportanda camere apoſtolice, quibus propter temporum conditiones non ſuppetunt facultates, nobis mutuo dederitis, & coooceſſeritis Florenorum auri de ſigillo millia viginti-quinque, que nomine veſtro per manus dilecti filii oobilis viri Coſmi Johannis de Medicis domicelli Florentini accepimus in pecunia numerata, nos volentes, prout equum eſt, veſtre indemnitati ac ſecuritati in hoc debito providere, Terram Burgi ſancti Sepulcri ad nos, & preſatam eccleſiam pleno jure ſpectantem cum omnibus territorio, juribus & pertinentiis ſuis auctoritate apoſtolica vobis pignori, & loco pignoris pro eiſdem viginti-quinque millibus Florenis damus, concedimus & aſſignamus vobis, interim donec ipſam Terram in pignus hujuſmodi tenueritis, merum & mixtum imperium, gladiique poteſtatem & omnimodam juriſdictionem temporalem, que per ipſam eccleſiam inibi exerceri conſueverunt, ac quod in eadem poteſtatem & alios conſuetos officiales & caſtellanos pro tempore ponere & deponere, fructuſque, redditus, introitus & proventus dicte Terre exigere & percipere, ac de illis pro libito voluntatis libere diſponere & ordioare, omoiaque & ſingula, que ad regimen, gubernationem,

tute-

aurelam & defenſionem ipſius terre utilia, neceſſaria & opportuna fuerint, facere & diſponere poſſitis, eadem auctoritate vobis concedimus. Volumus inſuper, ut preſatam Terram, ejuſque habitatores & incolas ad noſtrum & ſancte Romane eccleſie ſtatutum, & honorem juſte regere & gubernare, & conſervare teneamini, quodque nullas novaſque gabellas, vectigalia vel pedagia, ſeu alia onera inſueta, aut exactiones vel impoſitiones, niſi conſuetas imponere vel exigere in ipſa Terra modo aliquo debeatis, quodque quandocumque vel per nos vel ſucceſſores noſtros preſata viginti-quinque millia Florenorum de ſigillo vobis fuerint reddita, ex tunc preſatam Terram cum juribus, territorio & pertinentiis preſatis nobis vel eiſdem ſucceſſoribus reſtituere teneamini abſque contradictione quacumque.

Datum Florentie anno incarnationis Dominice milleſimo quadrageteſimo quadrageſimo-primo VI. kl. martii pontificatus noſtri anno decimo.

M. de Piſtorio.

XXXI.

Idem concedit Alberto monacho prioratum SS. Margaritæ & Catharinæ de Maſſaccio.

Anno 1441. V. kl. octobris.

Ex autographo S. Blaſii de Fabriano.

EUgenius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis .. generali ordinis Silveſtrinorum, & .. abbati Vallis-caſtri Camerinenſis dioceſis & .. abbati beate Marie de Mollis Exine dioceſis ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Vite ac morum honeſtas aliaque laudabilia probitatis & virtutum merita, ſuper quibus apud nos dilectus filius Albertus Franciſci de caſtro Maſſaccii ordinis Camaldulenſis, rector eccleſie & monaſterii ſancte Margarite & Catharine extra muros dicti caſtri Maſſaccii Exine dioceſis monialium ordinis ſancti Benedicti, fide digno commendatur teſtimonio, nos inducunt, ut ſibi reddamur ad gratiam liberales. Dudum ſiquidem omnes eccleſie & monaſteria monialium, ceteraque beneficia eccleſiaſtica tunc apud ſedem apoſtolicam vacantia & in antea vacatura collationi & diſpoſitioni noſtre reſervantes decrevimus ex tunc irritum & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſaciente ſcienter, vel ignoranter contingeret attemptari. Cum itaque poſtmodum eccleſia & monaſterium predictum nullo medio tenetur ſolvere annuatim pro cenſu & fictu venerabili fratri tituli ſancti Marci S. R. E. diacono ſacroſancte baſilice Lateranenſis archipresbytero & dilectis filiis capitulo ipſius baſilice unam libram cere, & ad preſens caret rectore, quia nulli per ſedem apoſtolicam de cura illius monaſterii eſt conceſſum, predictis de cauſis apud ſedem ipſam vacaviſſent & vacarent, tunc nulluſque de illis preter nos ea vice diſponere potuiſſet, ſive poſſet reſervatione & decreto obſiſtentibus ſupradictis. Nos volentes eidem Alberto premiſſorum ſuorum meritorum intuitu gratiam facere ſpecialem, eccleſiam & monaſterium predictum, quorum fructus, redditus & proventus XL. Florenorum auri de camera ſecundum communem extimationem valorem annuum, ut idem Albertus aſſerit, non excedunt, ſive premiſſo, ſive alio quovis modo, aut ex alterius cujuſcumque perſona vacarent, etiam ſi tanto tempore vacaviſſent, quod eorum collatio juxta Lateranenſis ſtatuta concilii ad ſedem predictam legitime devoluta, vel ipſi eccleſia & monaſterium diſpoſitioni apoſtolice ſpecialiter, vel alias generaliter reſervati exiſterent, & ſuper eis inter alios lis, cujus ſtatum noſtris literis haberi volumus pro expreſſo, penderat indeciſa, dummodo eorum diſpoſitio ad nos dumtaxat ea vice pertineret, cum plenitudine juris canonici, ac omnibus juribus & pertinentiis ſuis apoſtolica eidem Alberto auctoritate contulimus, & de illis etiam providimus, ſervato tamen jure capituli Baſilice Lateranenſis, decernentes prout erat, irritum & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter attentatum forſan erat tunc, vel imposterum contigerit attentari. Non obſtantibus &c. Quocirca diſcretioni veſtre per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus vos vel duo aut unus veſtrum per vos vel alium, ſeu alios eumdem Albertum, vel procuratorem ſuum ejus nomine in corporalem poſſeſſionem dicte eccleſie & monaſterii juriumque & pertinentiarum predictorum inducatis auctoritate noſtra & defendatis inductum, amoto exinde quolibet detentore &c. Non obſtantibus &c. Datum Florentie V. kl. decembris pontificatus noſtri anno XI.

Pro F. de Padua.

C. de Monte-politiano.

XXXII.

XXXII.

Idem dilargitur monachis S. Michaelis de Muriano, ut abſolvi poſſint ab omnibus cenſuris &c. ſi quando indigerent.

Anno 1442. nonis octobris.

Ex autographo S. Blaſii de Fabriano.

BEATISSIME PATER. Ut animarum ſaluti devotorum oratorum veſtrorum abbatis monaſterii ſancti Michaelis de Muriano Camaldulenſis ordinis Torcellane dioceſis, ac monachorum & novitiorum & converſorum dicti monaſterii fructuoſius conſulatur, ſupplicat Sanctitatem Veſtram humiliter Paulus Venerio abbas preſens, quatenus ipſi, ut ſinguli confeſſores dicti monaſterii per ipſum abbatem & ſucceſſores ſuos deputati & deputandi omnes & ſingulos fratres profeſſos atque novitios cum propoſito profitendi, necnon converſos, donatos & oblatos perpetuo preſentes & futuros dicti monaſterii ab omnibus & ſingulis ſuis peccatis omnibus exceſſibus & delictis etiam quantumcumque enormibus, & a quacumque ſymonia in curia, vel alias ubicumque ante & poſt ingreſſum religionis commiſſis, & a quibuſcumque excommunitationum, ſuſpenſionum & interdicti, aliiſque eccleſiaſticis cenſuris & penis a jure vel ab homine, apoſtolica vel ſedis apoſtolice legatorum delegatorum, ordinaria vel alia quavis auctoritate, etiam per ſynodales aut provinciales vel generalium conciliorum conſtitutiones, aut quaſcumque extravagantes, vel juxta regularia dicti ordinis inſtituta promulgatas in genere vel in ſpecie, ſi quas incurrerint ante ac etiam poſt ingreſſum religionis, etiamſi talia ſint, propter que apoſtolica ſedes ſpecialiter & expreſſe eſſet merito conſulenda, ſemel tamen in vita abſolvere, necnon cum ſingulis ex ſupradictis ſuper quibuſcumque irregularitatibus & inhabilitatibus quovis modo contractis in omnibus & ſingulis jamdicte ſedi ſpecialiter reſervatis, bigamie, homicidii voluntarii, voluntarie mutilationis membri caſibus dumtaxst exceptis, ſemel ſimiliter diſpenſsre ac hsbilitare, ut non promoti ad omnes eccleſiaſticos ordines & miſſarum celebrationem promoveri, ac ipſi & promoti in illis miniſtrare, & ad quaſcumque dignitates, adminiſtrationes & officia dicti ordinis recipi, illiſque recipi valeant & aſſumi auctoritate apoſtolica libere & licite valeant & pnſſint. Si vero predictas tenſuras vel earum aliqusm eos ignoranter vel insdvertenter incurrere contigerit, tunc a talibus poſſit confeſſor eos vel eorum quemlibet abſolvere, quoties fuerit opportunum, ac ſuper irregularitate vel irregularitatibus ex talibus cenſuris poſtea celebrando vel in divinis officiis ſe immiſcendo contracta vel contractis etiam diſpenſare valest, quotiens opus fuerit, concedere & indulgere dignemini de gratia ſpeciali; ac etiam omnes & ſingulos fratres, novitios & teteros ſupradictos & quoſcumque pro tempore familiares & ſervitores ac ſsctores continuos commenſales dicti monaſterii ab omnibus & ſingulis ſuis peccatis, criminibns & exceſſibus ac delictis in omnibus & ſingulis, preter qusm ſedi apoſtolice ſpecialiter reſervstis caſibus, & in omnibus & ſingulis cenſuris non reſervstis abſolvere, ac ſamiliaribus, ſervitoribus & ſactoribus prefatis Euchariſtie, extreme unctionis & alia eccleſiaſtica ſacramenta miniſtrare toties quoties neceſſarium fuerit & opportunum, ipſeque abbas & ſucceſſores omnia & ſingula ſupradicta aliis confeſſoribus committere, ac in premiſſis omnibus & ſingulis cum ſacultate premiſſa confeſſores ſibi eligere, & electos mutsre predicta auctoritste libere & licite etism poſſit & valeat, tontedere & indulgere gratioſe dignemini, conſtitutionibus apoſtolicis, ac dicti ordinis ordinationibus & inſtitutis, ceteriſque in contrarium ſacientibus non obſtantibus quibuſcumque cum clauſulis opportunis.

ITEM pater beatiſſime, ut animarum ſaluti omnium & ſingulorum preſentium & ſuturorum abbatis pro tempore exiſtentis, ceterorumque ſratrum ac religioſorum & novitiorum cum propoſito profitendi, converſorum, donatorum & perpetue oblatorum dicti monaſterii fructuoſius conſulatur, ſupplicat Sanctitatem Veſtram predictus Paulus abbas, quatenus eis, ut quicumque confeſſores predicti perpetuis temporibus omnibus & ſingulis ſupradictis ipſis in ſinceritate fidei, unitste ſancte Romane eccleſie, ac obedientia & devotione dicte Sanctitatis, ac vel ſucceſſorum ejus canonice intrantium perſiſtentibus omnium peccatorum ſuorum, de quibus in genere vel in ſpecie corde contriti & ore confeſſi ſuerint, plenariam indulgentiam & remiſſionem in mortis articulo auctoritste apoſtolica libere & licite concedere valeat & poſſit, concedere & indulgere miſericorditer dignemini de gratia ſpeciali; ita tamen quod ſi

de illa infirmitate, io qua conſtitutus eorum quilibet fuerit, non deceſſerit, ſemper indulgentia predicta intelligatur reſervari ad verum mortis articulum; & ne, quod abſit, propter hujuſmodi gratiam reddantur procliviores ad illicita impoſterum committenda, quod ſi ex confidentia hujuſmodi remiſſionis aliqua forſan committantur, quod illa predicta remiſſio eis nullatenus ſuffragetur. Et inſuper quod quilibet predictorum, qui ſufficientis literature fuerit, per unum annum a tempore, quo conceſſionem hujuſmodi gaudere voluerit, ſingulis ſextis feriis ſeptem pſalmos penitentiales cum litaniis & orationibus recitet ſive legat; alii vero ſufficienter non literati alias orationes juxta confeſſorum eorum arbitrium, prout animarum ſuarum ſaluti confeſſoribus ipſis viſum fuerit dicere, necnon pietatis & aliis operibus ſanctis ſe exercere teneantur. Quod ſi forte impedimento detenti in dictis anno & feriis pſalmos cum litaniis & orationibus legere aut orationes injunctas commode dicere non potuerit, vel ex inadvertentia aut oblivione omiſerint, ex tunc una alia die ſingularum ſeptimanarum etiam alterius ſequentia anni, vel alias quamprimum poterint pſalmos & orationes hujuſmodi ſupplere teneantur. Porro ſi forſan alios preſatos pſalmos & orationes in toto vel in parte quomodocumque adimplere commode nequiverint, eo caſu quilibet confeſſor de ſupradictis pſalmos & cetera hujuſmodi in alia opera pietatis, prout ſuarum ſaluti animarum expedire viderit, commutare valeat, concedere & indulgere gratioſe dignemini, non obſtantibus contrariis quibuſcumque cum clauſulis opportunis. *Conceſſum, ut petitur, de omnibus & pro omnibus, quamdiu vixerint in obſervantia regulari. In preſentia domini noſtri pape. C. Ariminenſis.*

Et quod hujuſmodi ſupplicatioois ſimplex ſignatura ſufficiat abſque literarum apoſtolicarum confectione decernere dignemini. *Conceſſum. C. Ariminenſis.*

Datum Florentie noois octobris anno duodecimo.

XXXIII.

Idem unit prioratum Aquæ-perellis cum altero S. Benedicti de Frondolaſis.

Anno 1443. v. id. januarii.

Ex autographo S. Blaſii de Fabriano.

EUgenius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilecto filio .. priori Montiſani Camerinenſis dioceſis ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Digna exauditione vota perſonarum humilia, maxime divinis laudibus, ſacreque religionis obſervantie debitarum apoſtolico nos convenit ſavore proſequi, & ipſarum neceſſitatibus occurrere proviſionis gratia congruentis... Nuper pro parte dilectorum filiorum Franciſci prioris eremi Camaldulenſis & Johannis de Cabanis monachi monaſterii beate Marie de Claravalle Ciſtercienſis ordinis Senogallienſis dioceſis petitio continebat, quod parochialis eccleſia prioratus nuncupata ſancti Benedicti de Frandolaſis extra muros Caſtriplani Exine dioceſis per monachos monaſterii ſancte Helene de Serra ſancti Quirici Camaldulenſis ordinis Camerinenſis dioceſis gubernari ſolita adeo in ſuis fructibus, redditibus & proventibus, qui xxiv. florenorum auri ſecundum communem eſtimationem valorem annuum non excedunt, adeo tenuis eſt & exilis, quod ejus rector exiſtens pro tempore ex illis ipſius eccleſie, que in pluribus partibus minatur ruinam, & cujus domus collapſa conſpicitur, ſtructuras & edificia nequeat reparare; & ſi prioratus ruralis & ſine cura de Aqua-perellis ordinis & dioceſis predictorum a dicta eremo dependens preſate eccleſie ſancti Benedicti in perpetuum incorporaretur, annecteretur & uniretur, ex hoc commodius reparationes hujuſmodi facere & reparata conſervare, ac habens, unde vite & victus neceſſaria ſumeret, cure ſibi commiſſarum animarum commodius & vigilantius intendere poſſet. Quare pro parte Franciſci prioris, & qui, ut aſſerit, dictam eccleſiam ex conceſſione apoſtolica obtinet in commendam, Johannis de Cabanis predictorum nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut prioratum prefatum ipſi eccleſie in perpetuum incorporare, annectere & unire de benignitate apoſtolica dignaremur. Nos igitur, qui de premiſſis certam notitiam non habemus, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, diſcretioni tue per apoſtolica ſcripta committimus & mandamus, quatenus ſuper premiſſis & eorum circumſtantiis univerſis auctoritate noſtra te diligenter informes, & ſi per informationem hujuſmodi ea veritate ſubjici repereris, ſuper quo tuam conſcientiam oneramus, prioratum predictum, qui ſine cura, & conventualis dignitas vel perſonatus non eſt, & a preſata eremo dependet, & ad quem noo conſuevit quis per electionem aſſumi, cujuſque fructus, redditus & proventus triginta florenorum

auti

aurt ſecundum eſtimationem predictam valorem annuum, ut aſſeritur, non excedunt, cum omnibus juribus & pertinentiis ſuis prefate eccleſie in perpetuum auctoritate noſtra unias, annectas & incorpores; ita quod cedente vel decedente dilecto filio Franciſco Dominici de Domo priore prefati prioratus, ſive ipſum prioratum alias quomodolibet dimittente liceat dicto Johanni, vel qui pro tempore fuerit ejuſdem eccleſie rectori, per ſe vel alium vel alios corporalem poſſeſſionem prioratus, juriumque & pertinentiarum predictorum auctoritate propria libere apprehendere, ejuſqua fructus, redditus & proventus percipere & levare, ac in ſuos & prioratus & eccleſie predictorum uſus convertere & perpetuo retinere, diocesani loci & cujuſvis alterius licentia ſuper hoc minime requiſita. Et inſuper ſi incorporatione, annexione & unione hujuſmodi per ſe vigore preſentium fieri contigerit, ut prefertur, ut ille celerius ſuum conſequantur effectum, a prefato Franciſco Dominici vel procuratore ſuo ad hoc ab eo ſpecialiter conſtituto, reſignatione dicti prioratus, ſi eam in tuis manibus ſponte & libere facere voluerit, auctoritate noſtra hac vice dumtaxat recipias & admittas, eaque per te recepta & admiſſa, ipſi Franciſco, ne propter illa indigentie prematur incommodis, penſionem annuam, de qua rationabiliter reddiderit ſe contentum, & tibi videbitur, ſibi quoad vixerit, vel procuratori ſuo ad hoc ab eo ſufficiens mandatum habenti per Johannem de Cabanis & ſuos ſucceſſores dicte eccleſie rectores, qui fuerint pro tempore, annis ſingulis in locis & terminis, ac ſub ſententiis, cenſuris & penis per te de conſenſu Franciſci Dominici, & Johannis de Cabanis predictorum ad id ſtatuendis cum effectu perſolvenda ſuper fructibus *&c.* prioratus hujuſmodi eadem auctoritate reſerves *&c.* Contradictores *&c.* Non obſtantibus *&c.* Datum Florentie anno incarnationis Dominice M. CCCC. XLII. v. idus januarii pontificatus noſtri anno XII.

Gratis pro Flavezio. E. Pollart.

XXXIV.

Idem ſupprimit in monaſterio de Carceribus dignitatem abbatialem.

Anno 1444. IV. id. maji.

Ex archivo S. Michaelis de Muriano.

EUgenius epiſcopus ſervus ſervorum Dei ad perpetuam rei memoriam. Ad eccleſiarum & monaſteriorum omnium ſtatum ſalubriter & proſpere dirigendum paterna ſollicitudine vigilantes, eorum profectibus libenter intendimus, & ut illa per noſtre proviſionis miniſterium, quo adjuvante Altiſſimo preſerventur a noxiis, ac felicia in ſpiritualibus & temporalibus incrementa ſuſcipiant, opem & operam, quantum cum Deo poſſumus, impendimus efficaces. Dudum ſiquidem quondam Angelus Corrario Gregorius XII. in ſua obedientia, de qua civitas & dioceſis Paduana tunc erant, nuncupatus ex certis rationabilibus cauſis ad id animum ſuum moventibus per ſuas literas tunc prioratum conventualem curatum atque electivum monaſterii ſancte Marie ad Carceres tunc per priorem gubernari ſolitum Camaldulenſis ordinis dicte dioceſis cum omnibus membris, juribus, dependentiis, atque pertinentiis ſuis de ordine ſancti Auguſtini exemit & perpetuo liberavit, volens & decernens, quod ipſum monaſterium ex tunc in antea per priorem Camaldulenſem regeretur, ſicut antea per priorem ſancti Auguſtini ordinis predictorum gubernari conſueverat. Ita quod quotieſcumque dictum prioratum uſque ad triginta annos ex tunc computandos prioris regimine deſtitui contingeret, monachi dicti ordinis Camaldulenſis in ipſo monaſterio pro tempore reſidentes juxta ipſius ordinis Camaldulenſis ſtatuta & conſuetudines aliquem ex ſe ipſis vel alium extra dictum monaſterium monachum, ordinem prefatum Camaldulenſem expreſſe profeſſum & in ſacerdotio conſtitutum ad id utilem & idoneum in eorum & prefati monaſterii priorem eligere poſſent & deberent, & etiam ipſam electionem, quotieſcumque illam infra dictos triginta annos fieri contingeret, vim confirmationis habere voluit ſic, quod idem electus ex tunc prioratum ipſum in ſpiritualibus & temporalibus regere poſſet, ac ſi hujuſmodi electio de ipſo taliter facta per ſuperiorem prefati Camaldulenſis ordinis pertineret, confirma-

ta legitime fuiſſet. Quodque elapſis triginta annis predictis confirmatio illorum, quos in priores dicti monaſterii pro tempore eligi contingeret, juxta inſtituta predicta obſervari deberet, conſtitutionibus & reſervationibus apoſtolicis generalibus vel ſpecialibus, ceteriſque contrariis non obſtantibus quibuſcumque. Et deinde felicis recordationis Martinus papa V. predeceſſor noſter ex certis tunc ei pro parte quondam Franciſci de Sandellis tunc prioris dicti monaſterii expoſitis cauſis aliis ſuis literis in monaſterio predicto abbatialem dignitatem creari & erigi, ac quod ex tunc in antea perpetuis temporibus Franciſcus & ſuceeſſores ſui inibi abbates ejuſdem monaſterii eſſent & nuncuparentur, ſtatui & decerni mandavit, prout in ſingulis literis prefatis plenius continetur. Cum itaque, ſicut nobis innotuit, Franciſcus predictus tunc prior dicti monaſterii exiſtens ambitione ductus abſque ſuorum ſuperiorum licentia, necnon preter & contra noſtrum, qui tunc in cardinalatus honore conſtituti protectionem dicti ordinis generalem gerebamus, & deſuper factum mandatum ad impetrandas literas Martini predeceſſoris hujuſmodi devenerit, ſicut accepimus nuper videlicet literis poſterioribus ſupradictis totali tunc executioni damandatis extra Romanam curiam deceſſerit: Nos attendentes, quod locus principalis totius ordinis ſupradicti per priorem regi conſuevit, quodque jamdiu noſtri deſiderii fuit, proni etiam hodie exiſtit, quod predictum ac nonnulla alia prefati ordinis monaſteria atque loca pro illorum conſervatione necnon felici ſtatu, & ut in eis vita laudabilis ac regularis obſervantia continuo vigere & incrementa ſuſcipere valeant, inſimul uniantur, illaque ac ipſorum pro tempore exiſtentium prelati una congregatio & unum corpus efficiantur, dilecti filii Petri Boldù monachi dicti ordinis aſſerentis ſe nuper in abbatem prefati monaſterii per obitum Franciſci hujuſmodi tunc vacantis a dilectis filiis illius conventus electum fuiſse, ac prefatorum conventus in hac parte ſupplicationibus inclinati, abbatialem dignitatem ac nomen & inſignia monaſterii in monaſterio prefato auctoritate apoſtolica ex certa ſcientia ſupprimimus ac penitus extinguimus, ac etiam quod illud de cetero perpetuis temporibus prioratus conventualis exiſtat & nuncupetur, ac per priorem triennalem dumtaxat regatur & gubernetur, quodque conventus predicti, quoties ipſum monaſterium ex nunc in antea vacare contigerit, unum prefati Camaldulenſis ordinis monachum ſub illius regulari obſervantia tunc degentem, & alias ad id habilem & idoneum in eorum ac dicti ſui prioratus beate Marie ad Carceres priorem ad tempus & per tempus triennii dumtaxat eligere, quodque generale capitulum congregationis faciende hujuſmodi aut alias in eventum, quod hujuſmodi congregatio forſan non fieret, prior pro tempore exiſtens eremi Camaldulenſis Aretine dioceſis, ſeu ab eis vel ab eo pro tempore ad id facultatem habentes quamlibet electionum faciendarum predictarum confirmare poſſint & debeant, hac tamen conditione adjecta, quod capitulum congregationis hujuſmodi, prout eis viſum fuerit, tempus triennii hujuſmodi diminuere & limitare valeant, auctoritate apoſtolica & ſcientia ſupradictis tenore preſentium ſtatuimus, decernimus & ordinamus, pariter & declaramus. Non obſtantibus conſtitutionibus *&c.* Nulli ergo *&c.* Datum Rome apud ſanctum Petrum anno incarnationis Dominice M. CCCC. XLIIII. IIII. idus maji pontificatus noſtri anno XIIII.

Gratis de mandato domini noſtri pape.

F. de Laude. A. de Venetiis.

Pendet ſigillum plumbeum: EUGENIUS PP. IIII.

XXXV.

Idem confirmat electionem Petri Boldù in priorem S. Mariæ de Carceribus.

Anno 1444. IV. id. maji.

Ex præfato S. Michaelis tabulario.

EUgenius epiſcopus ſervus ſervorum Dei ven. fratri .. archiepiſcopo Corphienſi, & dilectis filiis Hermolao electo Tarviſino ac .. priori monaſterii ſancti Mathie de Muriano per priorem ſoliti gubernari Torcellane dioceſis ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Religionis zelus, vite ac morum honeſtas aliaque laudabilia probitatis & virtutum merita, ſuper quibus dilectus Petrus Boldù monachus monaſterii ſancti Michaelis de Muriano Camaldulenſis ordinis Torcellane dioceſis apud nos fide digno commendatur teſtimonio, nos inducunt, ut ſibi reddamur ad gratiam liberales. Dudum ſiquidem quondam Angelus Corrario Gregorius XII. in ſua obedientia,

de qua civitas & diocesis Paduana tunc erant, nuncupatus, per ſuas literas inter alia voluit & decrevit, quod monaſterium ad Carcerea ordinia ejuſdem & Paduane diocesis predictorum per priorem ejuſdem ordinis perpetuo regeretur, quodque etiam confirmatio illorum, quos in priores dicti monaſterii ad Carceres pro tempore eligi cnotingeret juxta regularia prefati ordinis inſtituta quibuſcumque apoſtolicis ſpecialibus & generalibus reſervationibus non obſtantibus obſervari deberet, prout in dictis literis plenius continetur. Et deinde ſicut exhibita nobis nuper pro parte dicti Petri petitio continebat, monaſterin ad Carceres ſupradicto, in quo, ut aſſeritur olim poſt datarum literarum hujuſmodi digoitas abbatialis, ita quod illud ex tunc in antea per abbatem regeretur auctoritate apoſtolica inſtituta fuit, & quod quondam Franciſcus illius abbas, dum viveret, poſſidebat, per obitum ipſius Franciſci abbatis, qui extra Romanam curiam deceſſit, abbatia regimine deſtituto, dilecti filii conventus prefati monaſterii ad Carceres ad electionem futuri inibi abbatis procedentes, vocatia omnibus, qui voluerunt, potuerunt & debuerunt electioni hujuſmodi cnmmode intereſſe, die ad eligendum prefixa, ut moris eſt, cnnvenientea in unum, preſatum Petrum tunc priorem clauſtralem dicti monaſterii de Muriano in ſacerdotio conſtitutum, & ordinem ipſum expreſſe profeſſum in eorum & dicti monaſterii abbatem elegerunt, ipſeque Petrus electioni de ſe facte hujnſmodi illius ſibi preſentato decreto conſentiens, eam a dilecto filio Franciſco prinre eremi Camaldulenſis Aretine diocesis preſatum monaſterium ad Carcerea priori pro tempore exiſtenti preſate eremi ex inſtitutia predictia per ſedem apoſtolicam ſpecialiter confirmatia ſubeſſe noſcatur, obtinuit auctoritate ordinaria confirmari. Cum autem, ſicua eadem petitio ſubjungebat, preſatua Petrus dubitet electionem de ipſo ſactam ac deſuper ſubſecutam confirmationem predictas ex certia cauſis juribus non ſubſiſtere, noa qni hodie aliia noſtris literia inter cetera abbatialem dignitatem ac nomen & inſignia monaſterii in monaſterio ipſo ad Carcerea ſuppreſſimus, ac etiam quod illud de cetero prioratus conventualis exiſteret & nuncuparetur, ac per prinrem triennalem dumtaxat regeretur & gubernaretur, quodque dilecti filii conventus dicti monaſterii ad Carcerea quotiea ex nunc in antea illud vacare contingeret & nuncuparetur, ac per priorem inibi eligere ac capitulum congregationis prelatorum, & monachorum predicti & nonnullorum monaſteriorum atque locorum ejuſdem Camaldulenſia ordiois inſimul uniendorum, aut in eventum, quod hujuſmodi congregatio non fieret, prior pro tempore exiſtena eremi Camaldulenſis Aretine dioceſia ſeu ab eis vel illo poteſtatem habentes quamlibet electionum ſaciendarum predictarum confirmare poſſent atque deberent, ſtatuimus, deceroimus & ordinamus, volentes dicto Petrn, pro quo etiam preſati conventos nobis ſuper hnc humiliter ſupplicarunt, premiſſorum meritorum ſuorum intuitu gratiam ſacere ſpecialem, diſcretioni veſtre per apoſtolica ſcripta mandamus, quatinus vos vel duo, aut unua veſtrum per vos vel alium ſeu alios prioratum predictum, cui cura imminet animarum, & cujus ſructus, redditus & proventua mille & quingentorum florenorum auri de camera ſecundum cnmmunem eſtimationem valnrem annuum, ut idem Petrua aſſerit, non excedunt, ſive per obitum Franciſci hujuſmodi, ſive alias quovis modo aut ex alterius cujuſcumque perſona vacet, etiamſi ille diſpoſitioni apoſtolice ſpecialiter vel generaliter reſervatus exiſtat, dummodo tempore datarum preſentium non ſit in eo alicui ſpecialiter jna queſitum, cum nmnibus juribus & pertinentiis ſuis eidem Petro per eum per triennium ſeu ad illud breviua tempus, de quo capituln faciende hujuſmodi congregationia videbitur, tenendum, regendum, & gubernandum auctoritate noſtra conſerre & aſſignare curetia, inducentea eum vel procuratorem ſuum ejus nomine in corporalem poſſeſſionem prioratus jurium & pertinentiarum predictorum, & deſendentes inductum, amoto exinde quolibet detentore, ac ſacientea ipſum Petrum vel dictum procuratorem pro eo ad hujuſmodi prioratum, ut eſt moris, admitti, ſibique hujuſmodi collatiooe durante de illius ſructibus, redditibus, proventibus, juribus & obventionibus univerſis integre reſponderi. Contradictorea per cenſuram *&c.* Non obſtantibus *&c.* Datum Rome apud ſanctum Petrum anno incarnationis Dominice M. cccc. xliv. iiii. idus maji pontificatus noſtri anno xiiii.

Blnndus. A. de Magis.

XXXVI.

XXXVI.

Idem mandat eidem Petro, ut Bononiam ſe transferat ad monaſterium Angelorum.

Anno 1444. xv. julii.

Et veteri exemplo ejuſdem archivi.

A *Tergo* ; Dilecto filio Petro priori ſancte Marie de Carceribus Paduane diocesis ordinis Camaldulenſis.

Eugenius papa IV. Dilecte fili ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Bona & laudabili ex cauſa, & que ordinis tui conſervationi & amplitudini videtur, Domino coocedente, plurimum profutura, mandamus tibi ſub excommunicationis & privationis pena & in vim obedientie ſalutaris, ut die exaltationis ſancte Crucis in menſe ſeptembri proxime futuro cum uno tui ordinis ſocio, quem cum monachorum conſilio duxeris eligendum, debeas intereſſe Bononie in monaſterio Angelorum, prout etiam te requiret & mandabit tibi dilectus filius tui ordinis generalis ; ad cujus mandatum illa facias & exequaris, que ille tibi duxerit ordinaoda. Datum Rome apud ſanctum Petrum ſub anulo ſecreto die xv. julii M. CCCC. XLIIII. pontificatus noſtri anno XIIII.

Blondus.

XXXVII.

Idem unit menſæ monaſterii Vallis-caſtri eccleſias S. Salvatoris de Lanciano & S. Paterniani de Colcello.

Anno 1444. pridie id. decemb.

Ex originali monaſt. S. Blaſii de Fabriano.

EUgenius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilecto filio .. abbati monaſterii ſanctorum Laureotii & Euſtachii de ſancto Severino Camerinenſis diocesis ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Intenta jugiter ſslutis operibus apoſtolice ſedis copioſs benignitas illa devotorum vota libenter benigno favore proſequitur, per que ſsrcina egeſtatis abjecta monaſteria, & in eis ſub religionis habitu ſtudio pie vite vacantes perſone io ſuis neceſſitatibus percipere valeant ſublevamen. Sane pro parte dilectorum filiorum Johannis abbstis & conventus monaſterii ſaocti Romualdi de Valle-caſtro Camaldulenſis ordinis Camerinenſis dioceſis nobis nuper exhibita petitio continebst, quod ſructus, redditus, & proventus dicti monaſterii cauſantibos, quibus psrtes ille plerumque afflicte fuerunt guerrarum turbinibus, & aliis ſiniſtris eventibus, adeo tenues reſultant & exiles, quod ex illis abbas pro tempore exiſteos & monachi dicti monaſterii, qui doodecim vel circa ſunt numero, commode ſuſtentari, ipſumque monaſterium in ſuis ſtructuris & edificiis, que reparatione non modica indigere noſcuotur, reformare, necnon alia eis pro tempore incumbentia onera ſupportare, congrue oon valent. Cum autem, ſicut eadem petitio ſubjungebat, ſi ſancti Salvatoris de Lsociana & ſancti Patregnani de Colciello de caſtro Genghe dicte diocesis ſine cura eccleſie, que ad collationem, proviſionem ſeu aliam diſpoſitionem abbatis & cooventos predictorum communiter pertinent, & a prefato monaſterio per decem milliaria vel circa non diſtant, eidem monaſterio in perpetuum unirentur, & incorporarentur, ex tuoc ipſi abbas & conventos commodius ſuſteotare, sc ſtructuras & edificia congruentius reparare, necnon etiam onera hujuſmodi melius ſupportare poſſent, pro parte Johsnnis abbstis & conveotus predictorum sſſerentium, quod ſancti Salvatoris quatuordecim, & ſancti Pstregnani eccleſiarum quindecim, monaſterii vero predictorum centum & quinquaginta Florenorum auri de camera ſructus, redditus & proventus ſecundum communem extimstionem valorem annuum non excedunr, nobis ſuit humiliter ſupplicatum, ut ſuper his opportune providere de benignitate apoſtolica digoaremur. Nos itaque, qui de premiſſis certam notitiam non habemus, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati diſcretioni tue per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ſuper premiſſis & eorum circomſtaotiis univerſis auctoritate noſtra te diligeoter informes, & ſi per informationem hujuſmodi ita eſſe repereris, ſuper quo tuam cooſcientiam oneramus, ſancti Salvatoris & ſancti Patregnani eccleſias predictas cum omnibus juribus & pertinentiis ſuis eidem monſterio preſata aoctoritate perpetuo incorpores, unias & annectes, ita quod cedentibus vel decedentibus dictarum eccleſiarum rectoribus, aut illos alias quomodolibet dimitteotibus, liceat abbati & conventoi preſatis per ſe, vel alium ſeu alios corporalem poſſeſſionem eccleſiarum, juriumque & pertinentiarum predictorum auctoritate propria libere apprehendere, ipſa-

ipſarumque fructus, redditus & proventus hujuſmodi in ſuos, & illarum & ipſius monaſterii uſus & utilitatem convertere & perpetuo retinere, dioceſani loci & cujuſvis alterius licentia ſuper hoc minime requiſita. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus apoſtolicis, ac monaſterii & ordinis predictorum *&c.* Datum Rome apud ſanctum Petrum anno incarnationis Dominice milleſimo quadrigenteſimo quadrageſimo-quarto pridie idus decembris pontificatus noſtri anno quarto-decimo.

A. de Spoleto.

XXXVIII.

Definitores capituli generalis committunt abbati Vallis-caſtri unionem aliquot eccleſiarum.

Anno 1445. xxiv. novembris.

Ex archetypo archivi ejuſdem monaſterii.

FRater Franciſcus ſancte Camaldulenſis eremi & totius ordinis generalis, domnus Auguſtinus Major, domnus Thomas eremita prefate eremi, domnus Antonius abbas monaſterii ſancti Salvatoris de Berardinga & ſancti Vigilii de Senis, domnus Johannes abbas Vallis-caſtri & ſancti Blaſii, domnus Philippus abbas ſancti Illari, & domnus Jacobus abbas monaſterii ſancti Salvatoris de Florentia definitores capituli generalis nuperrime congregati in monaſterio Fontis-boni, univerſis & ſingulis has preſentes litteras inſpecturis ſalutem in Domino, & pium ſancte dilectionis affectum. Ex officii noſtri debito, pervigili cura & aſſidua meditatione pulſamur, ut non ſolum principalia membra noſtri ordinis, verum etiam inferiora ſibi invicem colligantur, ut omnia ſub uno capite & uno duce perpetua firmitate ſubſiſtant. Hinc eſt, quod cum ven. in Chriſto frater noſter domnus Johannes abbas Vallis-caſtri & ſancti Blaſii de Fabriano unus ex nobis definitoribus inſidentibus nobis in medium aſſurgeret, coram nobis expoſuerit, monaſterium ſancti Blaſii memoratum, cui ipſe preeſt, habere plura ſacra loca ejus ſuffraganea, quorum nomina ſunt hec, videlicet: eccleſia ſancti Petri de Moſcano, eccleſia ſancti Stephani de valle Montis-agnani, eccleſia ſancti Laurentii, eccleſia ſancte Marie de Collepeco in territorio Fabriani, eccleſia ſancti Paterniani, eccleſia ſancti Angeli de Roſenga in tarritorio Genghe dioceſis Camerinenſis, que quidem eccleſie hactenus per monachos dicti monaſterii ſancti Blaſii ſolite fuerunt gubernari, & ob earumdem gubernationem diſtractio & mentis vagatio eiſdem monachis contigerit generari, nobis humiliter ſupplicavit, quod propter evitanda omnia incommoda, & ut commodius monachi in ſuis clauſuris monaſterii reſidere valeant, & divinis officiis intereſſe jugiter & commode poſſint, dictas eccleſias dicto monaſterio ſancti Blaſii unire, annectere & incorporare dignaremur. Nos vero per omnia proſpicientes unitati locorum, ac paci & tranquillitati non ſolum prelatorum ordinis, verum etiam ſubditorum, de predictorum definitorum voluntate concordi dicto monaſterio ſancti Blaſii prefatas eccleſias auctoritate nobis tradita eo modo, via, forma, quibus magis & melius poſſumus, unimus, annectimus & perpetuo incorporamus, quatenus ipſe abbas, qui pro tempore fuerit, prefati monaſterii curam integram & totalem adminiſtrationem tam in ſpiritualibus & temporalibus habeat & poſſideat, adjicientes etiam, ut eamdem juriſdictionem & poteſtatem habeat in ipſis eccleſiis tamquam in proprio monaſterio. Preterea ne aliqua ratione ipſe eccleſie careant ſpiritualibus ſolatiis, hoc eſt officio divino, volumus atque injungimus abbati dicti monaſterii, & qui pro tempore fuerit, curam ſpiritualem duobus ex ſuis monachis, quos magis idoneos eſſe previderit, committat & injungat. Reliqua vero, que viderit pro dictarum eccleſiarum conſervatione ſecundum conſcientiam ſuam permittimus diſponenda. In quorum omnium fidem & evidens teſtimonium has litteras patentes ſcribi fecimus per domnum Michaelem priorem de Balneo, & noſtri officii cancellarium, atque majoris noſtri ordinis ſigilli juſſimus impreſſione muniri. Datum in noſtro monaſterio prefato Fontis-boni die xxiiii. menſis novembris anno Domini milleſimo CCCC. XLV. indictione VIIII.

Et ego prefatus domnus Michael de eorum mandato predictorum definitorum has ſcripſi & ſigillavi, & ideo me ſubſcripſi.

XXXIX.

XXXIX.

Franciſcus prior generalis ſcribit , ut ad confirmationem Petri Boldù in prioratu Carcerum procedatur,

Anoo 1446. xii. auguſti.

Ex chartulario S, Michaelis de Muriano.

FRater Franciſcus Dei gratia ſacroſancte Camaldulenſis eremi prior , totiuſque ejuſdem ordinis Generalis dilecto in Chriſto fratri noſtro domno Felici priori monaſterii ſancti Matthie de Murano de Venetiis dicti noſtri ordinis ſalutem in Domino & pium ſancte religionis affectum . Quoniam ſcriptum eſt per prophetam de juſtis , quod ibunt de virtute in virtutem, ut videatur Deus Deorum in Syon , nos volentes fratres noſtros in Chriſto prelatos ordinis, quorum odor virtutum longe lateque ſulget , ut promeretur honeſtas & ratio dictat , remunerare , ſuatumque virtutum laudabilia geſta digna mercede compenſare ; cum nuper viderimus dilectum in Chriſto fratrem noſtrum domnum Petrum Boldù de Venetiis priorem dumtaxat triennalem in monaſterio ſancte Marie de Carceribus Paduane dioceſis bene & laudabiliter gubernaſſe , rexiſſe & adminiſtraſſe in eodem monaſterio per hnc triennium, propter quam adminiſtrationem plurima incrementa in ſuis bonis tam ſpiritualibus, quam temporalibus ſuſcepiſſe dignoſcitur. Et cum jam triennii immineat ſpiratio , quo elapſo neceſſe eſt de alio providere aut eumdem confirmare, nos recto mentis intuitu , ut preſertur , eognoſcentes prefatum domnum Petrum hoc promeruiſſe ob laudabile regimen , qnod geſſit in eodem monaſterio, ut ſibi ad dignitatem reddamur liberales , cum ad nos ſpectet in hac parte predicta illius beneficii confirmatio, de triennio in triennium auctoritate nobis relaxata per ſummum pontificem , ut conſtat per ſuas bullas publicas, ubi dicitur, quod ſi fiat unio , capitulum unionis confirmet, ſin alias, prior Camaldulenſis, qui pro tempore fuerit , confirmet, & cetera, ut in eiſdem bullis plenius continetur , tibi prefato domno Felici vices noſtras pro hac tantum vice committimus cum omnimoda ac totali auctoritate noſtra, qua poſſemus, ſi intereſſemus , ut adveniente ſpiratione triennii preſentis ad prefatum monaſterium de Carceribus preſens accedas , ibique in capitulo coram notario & teſtibus nemine ſuper hoc requiſito neque de conventu , neque extra conventum de ordine ſive extra ordinem prefatum domnum Petrum Boldù tam preſentem, quam abſentem in eodem monaſterio de Carceribus per aliud triennium ſuturum confirmes priorem cum illa auctoritate adminiſtrationis, qua adminiſtravit uſque modo in oullo ejus prioratui derogando . Mandans ab omnibus monachis ipſis monaſterii preſentem noſtram confirmationem inviolabiliter obſervari , & in nullo contra ſacere vel venire per ſe aut alium vel alios ſub pena excommunicationis, in qua incurrat ipſo facto ille vel illi, qui reluctare vel contra venire vel impedire, vel non obedire voluerint , a qua noo poſſint abſolvi niſi a nobis ipſius, aut a quo juſſerimus, illi vel illis talibus contradictoribus aut contraſacientibus vel inobedientibus, notificans publicam denuntiationem excommunicationis, & proceſſuros nos ulterius, ſi quod abſit, repertus aut reperti ſuerint contumaces & rebelles. Ratum , gratum, firmum atque approbatum perpetuo habituri quicquid per te aut operam tuam in hujuſmodi confirmationis actu vel executione ſactum ſuerit appellatione poſtpoſita : In cujus commiſſionis fidem & teſtimonium hoc tibi preſens mandatum noſtrum publicum & patens per inſraſcriptum noſtri officii cancellarium fieri juſſimus , & noſtri majoris & digninris ſigilli appenſione muniri. Datum ex noſtro monaſterio ſancti Benedicti de prope Florentiam anno Domini M. cccc. xlvi. indictione viiii. & die xii. auguſti pontificatus domini noſtri pape Eugenii IV. anno xvi. officii noſtri v.

Et ego domnus Gabriel Benedicti de Florentia ſupraſcripti domini generalis Franciſci ſecretarius, ſuique officii publicus cancellarius atque univerſalis ſcriba, de ejus mandato preſentem confirmationis commiſſionem ordinavi , ſcripſi, ſigilli majoris appenſione munivi & publicavi , ideo ad fidem me ſubſcripſi anno, indictione, menſe & die quibus ſupra.

Et licet ſuperius nos frater Franciſcus generalis prefatus dixerimus , qund in actu confirmationis nullus requiratur ex ordine ſive extra ordinem *&c.* declaramus per hanc ſubſcriptam additionem noſtram , quod volumus intelligi facta prius electione a conventu , cui electioni tu domnus Felix prefatus ac commiſſarius noſter intereſſe debeas vice noſtra, quam electionem de preſato domno Petro ſactam aut de alio quocumque tu confirmare debes , ſive talem electum , ſive ſit ipſe domnus Petrus , aut alter

ido.

idoneus, & de vita duntaxat regulari & obſervantia adprobata, alioquin ſi non ſit vite regularis & obſervantie, irrita ſit ipſo facto & inania & nullius valoris aut roboria vel momenti ipſa electio. In cujus additionia ſive declarationis noſtre fidem & teſtimonium hanc ſubſcriptionem fieri mandavimus ſub eodem anno, indictione, die & menſe.

Et ego domnus Gabriel preſatus de mandato addidi, ideo me ss.

XL.

Eugenius IV. ordinat aliquibus monaſteriis triennales tantum deinceps præſidere abbates vel priores.

Anno 1446. XVII. kl. januarii.

Ex archivo S. Blaſii Fabrianenſir.

EUgeniua epiſcopus ſervua ſervorum Dei ad perpetuam rei memoriam. Ad ſacrum ordinem Camaldulenſem inter ceteros religionis cultus io eccleſia Dei lumen refulſit, & uberes animarum fructua afferre dinoſcitur, cum geſſerimus a teneria uſque annis precipuam affectionem, & nunc ſingularem caritatem, affectionemque geramus, merito ad ea in dicto ordine ſtatuenda & ordinanda libenter iotendimus, per que & monaſteria ipſiua augmentum in Domino ſuſcipiant, & perſone in illia degentes ſpiritualem cibum in animi quietem valeant adipiſci. Sane inter cetera cooſiderantea, quod io ſancti Michaelis & in ſancti Mathie de Muriano Torcellane, necnon ſancti Savini Piſane, ſancte Marie de Carceribus Paduane, & ſancte Marie de Angelia Florentioe, & ſancti Benedicti prope Florentiam, & ſancte Marie de Roſa prope Senas monaſteriia regularia viget obſervantia de preſenti; ſancti vero Johannis de Judaica de Venetiia, & ſancte Marie de Angelia prope Bononiam prioratus cum obſervantia in eia viguerit, ſperentur Dei gratia ad debitam obſervantiam redituri, ac propterea cupientes, ut in preſatia monaſteriis & prioratibua hujuſmodi obſervantia eo facilius io Domino augeatur. quo io cura regiminis minori tempore fuerint occupati, & etiam ut per laudabilia & bona monachorum & miniſtrorum in ipſis monaſteriis degentium opera, alia quoque ipſiua ordinia monaſteria & loca ad ſimilem obſervantiam ſaciliua invitentur, preſenti noſtro decreto, quod in perpetuum firmiter obſervari volumus, ſtatuimus & ordinamus, quod preſatorum monaſteriorum & prioratunm, & eorum quorumlibet, que concedente Domino in ſuturum ad hujuſmodi obſervantiam redigentur & reformabuntur, abbates & priores, qui ſecundum eorum ſtatuta pro tempore eligentur, triennium dumtaxat ipſia monaſteriia & prioratibus uſque ad ipſorum geoerale capiuulum preſint & non ampliua; ſed iotermediato ſpatio uoius anni illa ſecundum Deum interim gubernent, & ita ſe gerant, ut ex eorum bono regimine laudem mereantur, neque etiam ad eaſdem dignitates, niſi tranſacto ſaltem anno, neceſſitate tantum urgente, ac temporum conditione cogente continuare poſſint in prelaturis, quibua preficientur, ad id interveniente judicio & conſenſu omnium definitorum, & hoc pro loco & tempore dumtaxat prefici queant. In capitulia vero, que ſingulis trienniia celebrari conſueverunt, & que io ſuturum dictis trienniia volumus celebrari, ipſi abbatea & priorea renuntiare ſuia prelaturia & dignitatibua teneantur, & omne predictorum monaſteriorum ragimen & curam deponere, quod ſi non ſecerint, renuntiaſſe intelligantur, ſuiſque prelaturia & dignitatibua, ae omni cura regimine & adminiſtratione hujuſmodi ſint ipſo facto privati, qui etiam a definitoribus, ſi qui abſentes aliquo caſu fuerint, a ſuia prelaturis & officiis abſolvantur. Monaſteria vero, que de oovo ad obſervantiam regularem reduci contigerit, eiſdem ſtatutia & ordinationibua ſubjici volumus, quibus ſupradicta monaſteria ſunt adſtricta, quorum monachi ad alia monaſteria transſerri nequeant, niſi de definitorum ſeu viſitatorum expreſſa licentia & aſſenſu. Statuimus quoque & etiam ordinamus, quod ſemper in ipſis capitulis ex quatuor definitoribus, qui ex prelatorum numero, preter generalem & duoa eremitaa, eligi conſueverunt, duos monachos & non prelatoa ex ipſia monaſteriia viſitatores uſque ad aliud capitulum conſtituant & aſſumant, qui teneantur & debeant annuatim monaſteria ipſius obſervantie tantummodo viſitare, & deinde viſitatione peracta annia ſingulis ad eremum Camaldulenſem accedere, & ipſi reliqui, qui viſitatores conſueti una cum generali & duobus eremitis, qui fuerunt proxime definitorea, diſponant, agant, reforment, privent, puniant, & in caſu mortis vel alia neceſſitate urgente provideant, inſtituant, deſtituant, collectas pro fiendis expenſis imponant, novas conſtitutiones faciant, vete-

veteres tollant & interpretentur, omire beneficia manualia jamdicte eremi, quam aliorum monaſteriorum ordinis poſſint, dummodo nil agant contra noſtras conſtitutiones, prout ſecundum Deum & eorum conſcientias pro utilitate monaſteriorum & ordinis predictorum, augmento quoque religionis & devotionis fidelium noverint expedire. Quod ſi non omnes ipſi viſitatores, generalis & eremite concordes ſuerint, quod major eorum pars decreverit, vim habeat & firmiter ſervetur, executionique debite demandetur. Si vero, quod abſit, ipſi quatuor viſitatores, vel eorum aliquis & quotieſcumque ad prefatam eremum dictis ſingulis annis accedere neglexerint aut poſtpoſuerint, niſi infirmitate vel alia evidenti cauſa obſtante, uſque ad futurum capitulum ſint omni officio & voce capitulari ipſo facto privati, atque ab omni regimine & adminiſtratione ſue dignitatis, in qua ſuerant conſtituti, ſuſpenſi, neque ad aliud officium aut dignitatem uſque ad triennium eligi aut aſſumi poſſint. In abſentia autem generalis, qui una cum viſitatoribus convenire debet, volumus loco ejus majorem eremi intereſſe, & ipſius officio cum ipſis viſitatoribus & eremitis ſungi. Clauſuram quoque ſancte Marie de Angelis Florentie & ſancti Benedicti prope Florentiam monaſteriorum predictorum hactenus laudabiliter obſervatam infringi nolumus, niſi pro evidenti neceſſitate, vel utilitate, aut reformatione predictorum de obſervantia monaſteriorum, & ad id etiam definitorum aut viſitatorum accedente conſenſu. Preterea ſtatuimus ac etiam ordinamus, quod ſi aliquod hujuſmodi monaſteriorum ſub regulari obſervantia viventium in egeſtate deveniret, tunc reliqua obſervantie monaſteria caritativa ad ipſius egentis monaſterii congruam ſubſtentationem ſubſidia pro modo facultatum ſuarum ſecundum definitorum diſcretionem & ordinationem debeant erogare. Ut autem duorum monaſteriorum, que exiliora videntur, neceſſitatibus pro noſtre providentie opere provideatur, ſancti Viti prope Vincentiam, cujus ſeptuaginta, ſancti Johannis de Judaica de Venetiis, cujus centum & quinquaginta, & ſancti Damiani de Bononia, cujus etiam ſeptuaginta, dicti ordinis prioratus ſancte Marie de Angelis prope Bononiam, cujus ducentorum florenorum auri fructus redditus & proventus ſecundum communem extimationem valorem annuum non excedunt, monaſteriis prefatis auctoritate apoſtolica ex certa ſcientia ex nunc unimus, annectimus & incorporamus: ita quod cedentibus vel decedentibus dictorum prioratuum rectoribus, vel illos alio quomodolibet dimittentibus, liceat dictorum monaſteriorum prelatis, videlicet ſancti Johannis de Judaica, ſancti Viti & ſancte Marie de Angelis & ſancti Damiani prioratuum prefatorum poſſeſſionem libere ac propria auctoritate apprehendere & perpetuo retinere, illorumque fructus in ſuos & dictorum monaſteriorum uſus convertere, dioceſani loci aut alterius cujuſcumque licentia ſuper hoc minime requiſita. Proviſo quod in ipſis prioratibus unitis divinus cultus & animarum cura nullatenus negligatur, ſed eis deſerviatur laudabiliter in divinis. Per hec autem noſtra decreta ſtatutaque prefata novem monaſteriorum de obſervantia, & alia, que interim ſimilem obſervantiam profiterentur, non intendimus, neque volumus ullo modo ab reliquis monaſteriis & locis dicti ordinis negligi aut eſſe diviſa aut ſeparata, ſed univerſum ordinem unum corpus eſſe, & uni capiti, videlicet priori eremi prefate eſſe ſubditos & & ab eo regi atque gubernari, prout impreſentiarum obſervatur. Neque etiam per hec antiquas conſtitutiones, conſuetudines, & ſtatuta, exemptiones, immunitates, & privilegia dicti ordinis, in quantum preſentibus non derogent, infringere, ſeu infringi volumus, neque eis modo aliquo derogare ſeu derogari, ſed ea decernimus in ſuo robore permanere. Conſtitutionibus *&c.* ceteriſque contrariis non obſtantibus quibuſcumque. Nulli ergo *&c.* Datum Rome apud ſanctum Petrum anno incarnationis Dominice M.CCCC.XLVI decimo ſeptimo kalendas januarii pontificatus noſtri anno ſextodecimo.

XLI.

Nicolaus V. unit monaſterio S. Severi de Peruſio prioratum SS. Trinitatis prope eamdem urbem.

Anno 1447. XIV. kl. aprilis.

Ex archivo ejuſdem monaſterii S. Severi.

Nicolaus epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilecto filio Thome Matthei priori prioratus ſancti Severi Peruſin. ordinis Camaldulenſis ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Rationi congruit, & convenit equitati, ut ea, que de Romani

mani pontificis gratia proceſſernnt, licet ejus ſuperveniente obitu litere apoſtolice deſuper conſecte non fuerint, ſuum conſequsntur effectum. Dudum ſiquidem per felicia recordationia Eugenium papam IV. predeceſſorem noſtrum accepto, quod quondam Hugolinus de Faventia olim prior prioratus ſancte Trinitatis extra muros Peruſinos Camaldulenſis ordinis prioratum predictum, quem tunc obtinebat, ex certis rationabilibus cauſis ſponte & libere reſignare proponeret, idem predeceſſor per quaſdam certo dedit judici in mandatis, ut a dicto Hugolioo vel procuratore ſuo ad hoc ab eo ſpecialiter conſtituto reſignationem hujuſmodi, ſi eam in ſuis manibus ſponte & libere facere vellet, ut prefertur, auctoritate apoſtolica ea vice dumtaxat reciperet & admitteret, eaque per eum recepta & admiſſa prioratum predictum, poſtquam per hujuſmodi reſignationem vacaret, & tunc non eſſet in eo alicui ſpecialiter jus queſitum, cum omnibus juribua & pertinentiis ſuis dilecto filio Nicolao Matthei de Naya Peruſine diecesia per eum, quoad viveret, tenendum, regendum & gubernandum eadem auctoritate commendaret, ac deinde ad audientiam ipſius predeceſſoria te referente deducto, quod prefatus Nicolaus, qui dictum prioratum ſancte Trinitatis per reſignationem eamdem tunc vacantem vigore literarum predictarum ſibi commendatum aſſecutus ex tunc in hujuſmodi commendam aliquandiu tenuerat, prout tenebat, propris ſalutis immemor & diabolicis ſuaſionibus illuſus, homicidium in perſona quondam Baldovini de Peruſio laici nequiter perpetraverat, penas, ſententias & cenſuras in tales a jure inflictas damnabiliter incurrendo in anime ſue periculum & perniciosum exemplum & ſcandalum plurimorum; ac pro parte tua nobis expoſito, quod fructus, redditus & proventus dicti prioratus ſancti Severi propter guerrarum turbines, quibus partes ille diutius afflicte fuerant, adeo tenues & exiles erant effecti, quod ex illis prior ipſius prioratus ſancti Severi exiſteos pro tempore congrue ſuſtentari, & alia ſibi incumbentia onera commode ſupportare non valebat, quodque ſi prefatus prioratus ſancte Trinitatis eidem prioratui ſancti Severi, in quo tunc temporis quinque fratres dicti ordinis reſidebant, perpetuo incorporaretur, uniretur & annecteretur ex hoc priori pro tempore exiſtenti & prioratui ſancti Severi hujuſmodi circa premiſſa non modicum cederet relevamen, dictus predeceſſor, cui pro parte tua aſſerentis ſancte Trinitatis viginti-quatuor, & ſancti Severi prioratuum predictorum fructus, redditus & proventus decem & ſeptem florenorum auri de camera ſecundum communem eſtimationem valorem annuum non excedere inter cetera ſupplicato, ut ſuper his opportune providere de benignitate apoſtolica dignaretur, idem predeceſſor venerabili fratri noſtro .. Archiepiſcopo Neapolitano, tunc in civitate noſtra Peruſina pro nobis & Romana eccleſia gubernatori ſuis literis dedit in mandatis, quatinus ſi eumdem Nicolaum coram eo ſuper premiſſis accuſare, teque in forma juris inſcribere velles, poſtquam illum accuſaſſes & te inſcripſiſſes, ut prefertur, vocatis dicto Nicolao & aliis, qui forent evocandi, ſuper relatis eiſdem inquireret diligentius veritatem, & ſi per inquiſitionem hujuſmodi ea reperiretur veritate ſubniti, literas & commendam prefatas, ac quecumque inde ſecuta revocaret, caſſaret & annullaret, ipſumque Nicolaum ab eodem prioratu ſancte Trinitatis realiter amoveret; & nichilominus ſi caſſationem, revocationem, irritationem & annullationem hujuſmodi faceret, dictum prioratum ſancte Trinitatis, qui prioratui heremi Camaldulenſis ad Romanam eccleſiam nullo medio pertinenti Aretine dioceſis tam ex inſtitutis dicti ordinia per ſedem apoſtolicam ex certa ſcientia, ut aſſerebatur, approbatis, quam etiam de antiqua & approbata, eatenuſque pacifice obſervata conſuetudine immediate ſubjectus, & ſine cura erat, ſive adhuc per reſignationem eandem tunc, ſive alias quovis modo, aut ex alterius cujuſcunque perſona vacaret, dummodo tunc non eſſet in eo alicui ſpecialiter jus queſitum, cum omnibus juribus & pertinentiis ſupradictis eidem prioratui ſancti Severi, qui a prioratu ſancti Johannis evangeliſte ejuſdem ordinia Civitatis-Caſtelli dioceſis dicto prioratui eremi ſimiliter ſubjecto dependet, ac per illius fratres gubernari conſuevit, cuique cura imminet animarum, & qui ac dictus prioratus ſancte Trinitatis conventuales aut dignitates vel perſonatus non exiſtunt, eadem auctoritate incorporaret, uniret & annecteret; ita quod ex tunc liceret priori pro tempore exiſtenti antedicto per ſe vel alium ſeu alios corporalem prioratus ſancte Trinitatis juriumque & pertinentiarum predictorum poſſeſſionem auctoritate propria libere apprehendere, ac illius fructus, redditus & proventus in ſuos & ſancti Severi, ac ſancte Trinitatis prioratuum eorumdem uſus & utili-

ſtatem perpetuo convertere pariter & retinere, dioceſani loci & cujuſcumque alterius licentia vel aſſenſu minime ſuper hoc requiſitis, prout in dictis literis plenius continetur. Poſtmodum vero pro parte tua eidem predeceſſori expoſito, quod dictus prioratus ſancte Trinitatis eidem prioratui ſancti Severi literarum predictarum vigore perpetuo unitus, incorporatus & annexus fuerat, tuque unionis, annexionis & incorporationis hujuſmodi obtentu ipſum prioratum ſancte Trinitatis, ac illius jurium ac pertinentiarum poſſeſſionem extiteras aſſecutus, necnon poſſeſſionem ipſam jam per viginti menſes tenueras ac tenebas, quodque pro eo quod propter guerrarum turbines, fructus, redditus & proventus predicti adeo tenues effecti eſſent, non ita de facili probari poterat, ac etiam fructus, redditus & proventus prioratuum hujuſmodi valores in dictis literis comprehenſos excedere a quibuſdam aſſerebatur, dubitabas unionem, annexionem & incorporationem predictas juribus non ſubſiſtere, ac pro parte tua ipſi predeceſſori humiliter ſupplicato, ut ſuper iis opportune providere de benignitate apoſtolica dignaretur. Ipſeque predeceſſor tuis in hac parte ſupplicationibus inclinatus, videlicet octavo kalendas maji pontificatus ſui anno quintodecimo voluit & tibi conceſſit, quod unio, annexio, & incorporatio predicte cum omnibus inde ſecutis a die octavo kal. hujuſmodi valerent, plenamque roboris firmitatem obtinerent in omnibus & per omnia, ac ſi in eiſdem literis, quod ſancti Severi decem & ſeptem, & ſancte Trinitatis prioratuum fructus, redditus & proventus hujuſmodi quadraginta licet tunc propter in eo factas meliorationes quinquaginta florenorum ſimilium ſecundum extimationem prefatam valorem annuum non excederent, expreſſum fuiſſet. Non obſtantibus premiſſis ac conſtitutionibus & ordinationibus apoſtolicis, necnon omnibus illis, que in prefatis unionis literis dictus predeceſſor non obſtare voluerat, ceteriſque contrariis quibuſcumque. Ne autem de conceſſione & voluntate hujuſmodi pro eo quod ſuper illis littere dicti predeceſſoris confecte non fuerunt, valeat quomodolibet eſitari, volumus & eadem auctoritate decernimus, quod preſentes litere ad probandam plene voluntatem predeceſſoris, & conceſſionem predictas ubique ſufficiant, nec ad id alterius probationis adminiculum requiratur. Nulli ergo &c. Si quis &c. Datum Rome apud ſanctum Petrum anno incarnationis Dominice milleſimo quadringenteſimo quadrageſimo ſeptimo quarto-decimo kal. aprilis pontificatus noſtri anno primo.

L. Valla

A. de Racaneto.

XLII.

Franciſcus prior generalis unit monaſterio S. Blaſii de Fabriano eccleſiam S. Johannis de Petriolo.

Anno 1447. xv. maji.

Ex tabulario ejuſdem monaſterii.

FRater Franciſcus Dei & apoſtolice ſedis gratia ſacroſancte Camaldulenſis eremi prior totiuſque ejuſdem ordinis generalis ad futuram rei memoriam. Cum multa quidem illa eſſe dinoſcantur, per que religio verum ſuſcipit incrementum, illa potiſſimum magiſque ac magis conferre judicantur eidem religioni, ſi in ſuis bonis aucta & multiplicata ſit, per quod augmentum & multiplicamentum educantur, & nutriuntur ille perſone, que favente Deo ipſa ſemper religio floribus adornatur virtutum. Cum itaque monaſterium noſtri ordinis ſancti Blaſii de Fabriano dioceſis Camerinenſis marchie Anchonitane unitum manuale a ſede apoſtolica noſtro monaſterio ſancti Romualdi Vallis de Caſtro quotidie per bonum, rectum & laudabile regimen floreat tam in perſonis, quam in ſuis bonis ſpiritualibus & temporalibus, per que omni noſtro univerſo ordini decus reſultet & incrementum, cum cupiamus illud, quantum noſtra intereſſe putamus, in melius ſemper extendi in laudem omnipotentis Dei & conſervationem noſtre religionis, decrevimus illi de aliquo ſubſidio providere ad ſui potiorem ſubſtentationis gradum. Quare cum nuper vacaverit quoddam manuale directaneum monaſterii prefati Vallis de Caſtro per mortem domni Mariani Angeli de Gualdo, qui ei prefuit, & cum jam venerit in collapſum, quia ex ejus redditibus nullus pene poteſt ſuſtentari, viſum eſt nobis ex certa ſcientia illud idem manuale, quod dicitur ſancti Johannis de Petriolo dioceſis & comitatus Firmani dicto monaſterio ſancti Blaſii unire, per quam utique unionem, quibus melius & de jure poſſumus, idem manuale ſancti Johannis de Petriolo ex nunc unimus, annectimus & incorporamus, atque unitum,

tum, annexum & incorporatum eſſe volumus per preſentes dicto monaſterio ſancti Blaſii de Fabriano: Et liceat ex nunc ven. in Chriſto fratri noſtro abbati Vallis-caſtri accipere & ſuſcipere corporalem poſſeſſionem, & omnimodam & totalem adminiſtrationem dicti manualis ſancti Johannis, non obſtantibus quibuſcumque conſtitutionibus in contrarium facientibus, aliiſque reſervationibus predeceſſorum noſtrorum, etiam ſi de illis ſpecialis eſſet habenda mentio de verbo ad verbum, aliiſque in contrarium non obſtantibus quibuſcumque. Nulli ergo omnino hominum noſtri ordinis liceat hanc noſtre unionis, annexionis, & incorporationis ſententiam infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare preſumpſerit indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Chriſti confeſſorum Benedicti & Romualdi ſe noverit incorſurum.

Datum prope Florentiam ex monaſterio ſancti Benedicti noſtri dicti ordinis anno incarnationis Dominice milleſimo quadrigenteſimo quadrageſimo ſeptimo indictione undecima, & die vigeſima-octava novembris pontificatus domini noſtri domini Nicholai pape V. anno primo noſtri vero generalatus officii anno ſexto.

Et ego domnus Gabriel Benedicti de Florentia prefati domni Franciſci generalis ſecretarius, ſuique officii publicus cancellarius & ſcriba de ejus mandato preſcripta omnia & ſingula ordinavi, ſcripſi & publicavi, necnon majoris ſigilli appenſione munivi, ideo ad fidem me ſubſcripſi anno, indictione, menſe & die quibus ſupra.

Nos frater Franciſcus prior & generalis ut ſupra, necnon domnus Auguſtinus major & domnus Nicholaus ſacriſta ejuſdem ſacre eremi, domnus Bernardus abbas ſancti Juſti de Vulterris, domnus Johannes abbas ſancti Ylarii Galeate, domnus Mariottus abbas ſancte Marie de Dicciano, domnus Petrus Boldù prior ſancte Marie de Carceribus Padue, omnes definitores capituli generalis, quod celebratur in monaſterio ſancti Savini prope Piſas, diligenti examine diſcuſſo, quod ſupra conceditur, unitur, annectitur & incorporatur, ex certa noſtra ſcientia quicquid in preſenti unionis bulla continetur, & omnia inde ſecuta, confirmamus, approbamus, & confirmamus & ratificamus, & preſentis ſubſcriptionis patrocinio communimus, quam per ſupraſcriptum cancellarium fieri mandavimus noſtri quoque officii ad preſens cancellarium. In cujus noſtre confirmationis, approbationis & ratificationis fidem & teſtimonium, omnium definitorum omnia mandavimus annotari. Datum ex eodem monaſterio ſancti Savini, atque ex generali capitulo anno domini M. CCCC. XLVIII. indictione XII. & die XV. maji.

Et ego domnus Gabriel *&c. ut ſupra*.

XLIII.

Nicolaus V. eligit Placidum de Bonconſibus in abbatem Vergareti.

Anno 1448. idibus februarii.

Ex autographo S. Blaſii de Fabriano.

Nicolaus epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilecto filio . . abbati monaſterii beate Marie de Trivio Sarſanatenſis dioceſis ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Sollicite conſiderationis indagine, prout officii ſacerdotalis cura requirit, circa eccleſiarum & monaſteriorum omnium ſtatum utiliter & proſpere dirigendum operoſe diligentie ſtudium impendimus, ut eccleſiis & monaſteriis ipſis, ne vacationis cujuſvis pergraventur incommodis, de celeris proviſionis remedio ſalubriter conſulatur. Hodie ſiquidem monaſterio ſancti Hilari de Galeata Camaldulenſis ordinis, quod nullius dioceſis exiſtit, tunc certo modo vacanti de perſona dilecti filii Johannis abbatis monaſterii ſancti Angeli de Vergareto ejuſdem ordinis Sarſinatenſis dioceſis per alias noſtras literas provideri, ipſumque illi in abbatem preſici mandavimus, prout in eiſdem literis plenius continetur. Cum itaque propterea prefatum monaſterium ſancti Angeli, cui dictus Johannes abbas preſidere dinoſcitur, per proviſionem & prefectionem hujuſmodi de eo, necnon aſſecutionem pacificam regiminis & adminiſtrationis bonorum dicti monaſterii ſancti Hilari vel majoris partis eorumdem per eumdem Johannem abbatem dictarum literarum vigore faciendas vacare ſperetur; Nos cupientes eidem monaſterio ſancti Angeli, cum vacaverit, de perſona ſecundum cor noſtrum utili & idonea, per quam circumſpecte regi & ſalubriter dirigi valeat provideri, ac de meritis & idoneitate dilecti filii Placidi de Bonconibus monachi eremi Camaldulenſis Aretine dioceſis apud nos de religionis zelo literarum ſcientia, vite mundicia, honeſtate morum, ſpiritualium providentia, & temporalium circumſpectione aliiſque virtutum donis mul-

multipliciter commeodati, certam notitiam non babentes, diſcretioni tue per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus de meritis & idoneitate hujuſmodi auctoritate noſtra te ioſormes, & ſi per informationem ipſam eumdem Placidum ad regimen dicti monaſterii ſancti Angeli utilem & idoneum fore repereris, ſuper quo tuam conſcientiam oneramus, de perſona ſua eidem monaſterio ſancti Angeli, quod a dicta eremo dependet, & prr illius monacbos, de quorum numero idem Placidus, ut preſertur, & ut aſſerit, ordinem ipſum expreſſe profeſſus exiſtit, gubernari conſuevit, cujuſque fructus, redditus & proventus quinquagiota Florenorum auri de Camera ſecundum communem eſtimatiooem valorem annuum, ut ipſe Placidus etiam aſſerit, non excedunt, cum illud, ut premittitur, ſive alias quovis modo, aut ex alterius cujuſcumque perſona vacet, ejuſque proviſio ex quavis cauſa ad ſedem apoſtolicam ſpecialiter vel generaliter pertinent, dummodo tempore date preſentium oon ſit ei alias de abbate canonice proviſum, eadem auctoritate provideas, ipſumque illi preficias in abbatem, curam & adminiſtrationem ipſius monaſterii ſancti Angeli ſibi in ſpiritualibus & temporalibus plenarie committendo, ac ſaciendo ei a dilectis filiis conventus obedientiam & reverentiam debitas & devotas, necnon a vaſſallis & aliis ſubditis preſatis vel quibuſvis aliis communiter vel diviſim a dicta ſit ſede indultum, quod interdici, ſuſpendi vel excommunicari non poſſint per literas apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem. Nos enim preſato Placido ſi de ejus perſona dicto monaſterio ſancti Angeli provideris, ut preſertur, ut a quocumque maluerit catholico antiſtite, gratiam & communionem dicte ſedis habente, munus benedictionis accipere, ac eidem antiſtiti, ut illud dicta auctoritate ſibi impendere libere & licite valeant, plenam concedimus tenore preſentium facultatem. Volumus autem, quod idem Placidus quamprimum vigore preſentium poſſeſſionem vel quaſi regiminis & adminiſtrationis bonorum ipſius mooaſterii ſancti Angeli, vel majoris partis eorum fuerit pacifice aſſecutus, parochialem eccleſiam ſancti Silveſtri de Foote-cluſo plebanatus Balnei ejuſdem ordiois nullius dioceſis, quam, ut etiam aſſerit, obtioet, & cujus fructus, redditus & proventus vigioti Florenorum ſimilium ſecundum eſtimationem predictam valorem annuum non excedunt, quamque ex tunc vacare decernimus, dimittere teneatur. Datum Rome apud ſanctum Petrum anno incarnationis Dominice M. CCCC. XXXXVII. idibus februarii pontificatus noſtri anno primo.

XLIV.

Martinus archiep. Corphienſis commiſſarius apoſtolicus immittit in poſſeſſionem abbatiæ S. Michaelis de Muriano Maphæum Gherardum monachum.

Anno 1449. idibus februarii.

Ex originali ejuſdem monaſterii.

IN Chriſti nomine, amen. Anno nativitatis ejuſdem M. CCCC. XXXXIX. indictione XII. menſe majo die XXVI. actum Muriani io monaſterio ſancti Michaelis ordinis Camaldulenſium, & in ejuſdem monaſterii eccleſia, preſentibus nobili viro domino Baptiſta Contareno & Hierooymo eccleſie ſancti Vitalis de Venetiis beneficiato teſtibus habitis, vocatis & rogatis. Ibique omnium & ſingulorum monacborum profeſſorum & converſorum convocato capitulo prefati monaſterii de mandato Reverendiſſimi in Chriſto patris domini Martini Dei & apoſtolice ſedis gratia archiepiſcopi Corphienſis delegati apoſtolici ad infraſcripta ſpecialiter deputati & preſente & requirente revereodo patre domno Mapheo eadem gratia ipſius monaſterii abbate, in quo capitulo interfuerunt ven. domini Petrus de Sardioia, Laurentius de Venetiis, Bernardus de Papia, Vielmus de Brabantia, Franciſcus de Cherſo, Nicolaus de Thulmetio, Benedictus Emilianus de Venetiis, frater Petrus Donato, frater Leonardus de Morano, frater Sebaſtianus de Venetiis, frater Ludovicus Donato de Venetiis omnes ipſius monaſterii profeſſi, & frater Maurus de Venetiis, frater Stephanus de Dalmatia, fratee Andreas de Veoetiis, frater Johannes de Alemannia, frater Ludovitus de Alemannia dicti monaſterii converſi. Quibus omnibus ſupraſcriptis convocatis prefatus Reverendiſſimus dominus archiepiſcopus delegatus apoſtolicus una cum preſato domino abbate ſubſequentibus prefatis dominis mooacbis reverenter ante altare genibus flexis & orationibus debitis ad dominum ſuſis cum aliquali temporis intervallo poſt completas orationes

Idem

idem dominus delegatus una cum prefato domino abbate ad altare majus acceſſivit & illud oſculati ſunt reverenter, & poſtmodum prefatus dominus archiepiſcopus delegatus verſus ad prefatos dominos monacbos & capitulum in executione confirmationis electionis factæ per ipſos in perſonam dicti domini Maphei ad ipſam abbatiam & monaſterium ſancti Micbaelis predicti precepit eiſdem, quatenus dicti domni Mapbei pareant mandatis, & eidem preſtent debitam reverentiam & veram obedientiam tamquam eorum patri; qui ſingulariter omnes unus poſt alium reverenter ad pedes ipſius domni abbatia acceſſerunt, ipſum recognoſcentes in patrem, & veram obedientiam & reverentiam offerentes, quo facto prefatus dominus delegatus in veram & ulteriorem dicte confirmationis executionem tenens in manibus literas apoſtolicas bujuſmodi confirmationis & proceſſus deſuper per eumdem delegatum habitos manu mei notarii ſcriptos, prefatum domnum Mapbeum in corporalem, realem & actualem poſſeſſionem prefati monaſterii & abbatie inducens, pannum majoris altaris in manibua aſſignavit, & ſtalum in choro & catbedram abbatialem, & locum in capitulo; quibus actis prefati domini monachi & capitulum *Te Deum laudamus* ante majus altare cantare ceperunt, ante altare ipſum dicto domino delegato & abbate flexis genibus exiſtentibus uſque ad finem & completas orationes. Quam quidem confirmationis executionem & traditam poſſeſſionem prefatus dominus abbas humiliter dixit corpore & animo apprehendere altiſſimum deprecans Deum, ut ſibi creditum gregem ſalubriter & feliciter regere & gubernare valeat. De quibus omnibus & ſingulis fui rogatus ego Angelus publicum conficere inſtrumentum.

† Ego Angelus de Gronda quondam ſer Silveſtri de Venetiis publicus imperiali auctoritate notarius predictis omnibus & ſingulis interfui & rogatus ſcripſi & publicavi & in hanc publicam formam redegi ſigno & nomine meis appoſitis conſuetis.

XLV.

Nicolaus V. committit abbati S. Micbaelis in Burgo Piſarum aliiſque curam Hoſpitalis-novi de Piſis.

Anno 1450. IV. januarii.

Ex libro Proviſionum communis Piſarum lit. E.

FOris. Dilectis filiis prioribus & collegiis Piſane civitatis.

Nicolaus papa V. Dilecti filii ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Relationem nobis factam & ex literis inde babitis accepimus, quanta cum caritate, & provida conſideratione per felicis memorie Martini pape V. decretum extitit circa regimen Hoſpitalis novi in civitate illa Piſarum ob honorem Dei recenter inſtituti, ne in ſpiritualibus & temporalibus ullum patiatur detrimentum, ſed in eo continuis temporibus hoſpitalitas procuretur, vidimus poſt banc laudabilem & neceſſariam proviſionem adhibitam per felicis recordationis Eugenium papam IV. predeceſſorem noſtrum, ne quidam Ludovicus Maſſafera predicti boſpitalis hoſpitalarius ob enormem ejus, ut ajunt, vitam ac mores in adminiſtratione ejuſdem boſpitalis uſque ad annos tres poſt finitum annum, quo ſuſpenſus fuerat computandos, ſe ingereret. Quapropter dilecti filii abbas monaſterii ſancti Savini ordinis Camaldulenſis, & prior Cartuſie de Calci Piſane dioceſis una cum duobus civibus, & priores & collegia dicta civitatis deputatis in ejuſmodi gubernatione permaneant, prout ex literis ac Brevibus ſuperius confectis late continetur. Perſpectis itaque omnibus bis & paterna meditatione penſatis, precibus veſtris inducti ſupradictam ſuſpenſionem, ratam ac firmam in omnibus & per omnia babentes uſque ad tres alios annos ſucceſſive poſt finem dicti triennii enumerandos, & inde ad beneplacitum noſtrum auctoritate apoſtolica prorngamus & pro prorogatis baberi debeant decernimus per preſentes, predictiſque priori Cartuſienſi & abbati ſancti Michaelia de Burgo loco abbatis ſancti Savini cum duobus boneſtis civibus electis, aut his per obitum deficientibus eligendis, ut ſupradictum hoſpitale regendi, gubernandi, ordinandi & miniſtrandi prout ante ſaciebant, plenam & omnimodam concedimus facultatem; nolentes ut interim Ludovicus antedictus in ejus regimine quovismodo ſe intromitte-

mittere audeat vel preſumat, ne hoſpitale ipſum in deteriorem conditionem & tamquam in egritudinem recidivam perlabatur & pereat, de bonis tamen ſuis ad voluntatem predictorum honeſte vitam ejus ducere poſſit & pacifice valeat. Datum Rome apud ſanctum Petrum ſub aoulo Piſcatnris die IV. januari M. CCCC. L. pontificaius noſtri anno III.

Die XXVII. januarii M. CCCC. L. in eccleſia ſancti Michaelis de Burgo intimatus & ootificatus fuit tenor preſentis Brevia ſanctiſſimi domini noſtri domino abbati ſancti Michaelis, & Symoni Aurifici in preſentia domini Coli Operarii, ſer Johannis de Piſis & ſer Leooardi de Arena ex commiſſione dictorum priorum, minantur, ſed ad acervos lapidum deducte ſunt; poſſeſſiones vero ad ipſum monaſterium ſancti Johannis ſpectantes diſtracte, vendite & alienate fuerunt, & partim inculte evaſerunt in religionis obpeoprium ac pernicioſum exemplum & ſcandalum plurimorum. Nos igitur, ad qnos ſpectat in premiſſis ſalubre remedium adbibere, volentes de premiſſis omnibus & ſingulis plene informati motu proprio non ad alicujus vel aliquorum nobis ſuper hoc oblate petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate uniooem, annexionem & incorporationem predictas, ae literas deſuper confectas, & proceſſus habitos per eaſdem, necoon omnia inde ſecuta ſub quamcumque forma & expreſſione verborum, etiamſi litere ipſe motn ſimili & ex certa ſcientia emanaverint, illorum tenorem ac ſi de verbo ad verbum inſerte forent, preſentibus pro expreſſis habentes, & ex certa ſcientia auctoritate apoſtolica tenore preſentium revocamus, caſſamus & annullamus, ac unionem, annexionem & incorporationem predictas diſſolvimus, necnon ordinem Camaldulenſem in eodem monaſterio ſancti Johannis penitus & omnino ſupprimimus & extinguimus, illudque ad ordinem ſancti Benedicti, ac in priſtinum ſtatum, & in eum, in quo ante unionem, annexionem & incorporationem hujuſmodi exiſtebat, motu ſimili reducimus, reſtituimus & reponimus, intendentes eidem de abbate utili & idoneo provideri. Non obſtantibus premiſſis ac conſtitutionibus & ordinationibus apoſtolicis, ceteriſque contrariis quibuſcumque. Nulli ergo &c. paginsm noſtre revocationis, caſſationis, annullationis, diſſolutionis, ſuppreſſionis, extinctionis, reductionis, reſtitutionis, repoſitionis & intentionis &c. Si quis &c. Datum Rome apud ſanctum Petrum anno incarnationia Domioice M. CCCC. L. quarto-decimo kalendas aprilis pootificatus noſtri anno quioto.

Pro Poggio.

L. de Coſciaris.

Nicolaus epiſcopus ſervus ſervorum Dei Veoerabili fratri noſtro epiſcopo Arretino *ſcribit, ſe hodie monaſterium ſancti Joannis-decollati de Saxo diſunivisſe & excorporaſſe ex monaſterio ſancte Marie Angelorum de Florentia*. Cupientes vero eidem monaſterio ſancti Johannis de perſona utili & idonea, per qnam circumſpecte regi & ſalnbriter gubernari valeat, providere, ac de meritis & idoneitate dilecti filii Gregorii Berti prioris

XLVI.

Idem ſeparat a monaſterio Angelorum de Florentia alterum S. Johannis de Saxo[1], in quo inſtitnit Gregorium monachum in priorem.

Aooo 1451. XIV. KL. aprilis.

Ex tabulario monaſterii Angelorum.

NIcolaus epiſcopus ſervus ſervorum Dei ad futuram rei memoriam. Conſtitutus in ſpecula ſnpreme dignitatia Romanus pontifex circa ſtatum eccleſiarum & monaſteriorum omnium ſalubriter dirigendum aciem paterne conſiderationis extendens, ea que in eorum detrimentum proceſſerunt, ne graviorem tendant in noxam, revocat & annullat, ac eccleſias & monaſteria ipſa in priſtinum ſtatum reducit, prout cauſe rationabiles perſuadent, & id in Domino conſpicit ſalubriter expedire. Nuper ſiquidem ex fidedignorum relatione intelleximus, quod monaſterium ſancti Johannis Decollati de Saxo vulgariter nuncupatum Arretine dioceſis olim ordinis ſancti Benedicti, quod tunc notabile & inſigne, ac in magna veneratione erat, illiuſque pro tempore abbates mitra & paſtorali baculo uti poſſe dicerentur, per quondam Balthaſſarem tunc in ſua obedientia Johannem XXIII. nuncupatum monaſterio Angelorum de Florentia ordinis Camaldulenſis unitum, aonexum & iocorporatum fuit, male in temporalibus & ſpiritnalibus gubernatur, & Miſſe & alia divina officia a multis annis citra ibidem celebrata non fuerunt, illiuſque eccleſia diſcooperta, ac habitatiooes & domus mooachorum non ſolum ruinam

ris prioratus ſancti Angali de Naſciano Camaldulenſis ordinis & tue dioceſis predictorum, qui, ut aſſerit, ordinem ipſum Camaldulenſem expreſſe profeſſus & in ſacerdotio conſtitutus exiſtit, necnon reparationi dicti monaſterii ſancti Johannis vacare intendit, apud nos de religionis zelo, vite munditia, honeſtate morum, ſpiritualium providentia & temporalium circumſpectione aliiſque virtutum donis multipliciter commendati certam notitiam non habentes, fraternitati tue per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus de meritis & idoneitate ipſius Gregorii auctoritate noſtra te diligenter informes, & ſi per informationem hujuſmodi ipſum Gregorium ad regimen & adminiſtrationem dicti monaſterii ſancti Johannis utilem & idoneum eum eſſe repereris, ſuper quo tuam conſcientiam oneramus, de perſona ipſius Gregorii prefato monaſterio ſancti Johannis, cujus fructus, redditus, & proventus centum florenorum auri de camera ſecundum communem extimationem valorem annuum, ut idem Gregorius etiam aſſerit, non excedunt, ſive ut premittitur, ſive alias quovis modo aut ex alterius cujuſcumque perſona & ex quavis cauſa ejus proviſio ad ſedem apoſtolicam ſpecialiter vel generaliter pertineat, dummodo tempora date preſentium non ſit illi de abbate canonice proviſum, cum omnibus & ſingulis membris, annexis, juribus & pertinentiis ſuis auctoritate noſtra provideas, ipſumque illi preficias in abbatem, curam, regimen & adminiſtrationem dicti monaſterii ſancti Johannis prefato Gregorio in ſpiritualibus & temporalibus plenarie committendo, ac faciendo ei a conventu ipſius monaſterii pro tempore exiſtenti obedientiam & reverentiam debitas & devotas, necnon a vaſſalis & aliis ſubditis ſuis conſueta ſervitia & jura exhiberi, contradictores per cenſuram eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compeſcendo: non obſtantibus ſi conventui, vaſſallis, & ſubditis predictis vel quibuſcumque aliis communiter vel diviſim ab eadem ſit ſede indultum, quod interdici, ſuſpendi vel excommunicari non poſſint per literas apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem. Et inſuper prefato Gregorio, ſi de illius perſona eidem monaſterio ſancti Johannis preſentium vigore provideris, ac eum illi in abbatem prefeceris, ut prefertur, munus benedictionis impendas, vel per alium catholicum antiſtitem gratiam & communionem dicte ſedis habentem impendi faciasi & procures. Volumus autem, quod idem Gregorius ex tunc illum geſtet habitum, qui in eodem monaſterio ſancti Johannis ante unionem, annexionem & incorporationem predictas geſtari & haberi ſolebat, ac illius inſtitutis regularibus ſe conformet, & inſuper prefato Gregorio, ut una cum dicto monaſterio ſancti Johannis etiam poſtquam pacificam regiminis & bonorum illius vel majoris partis eorumdem preſentium vigore aſſecutus extiterit, dictum prioratum, qui conventualis non eſt, & cui cura non imminet animarum, ac manualis exiſtit, & cujus eccleſia & habitationes omnes penitus deſtructe, deſolateque ſunt, ac illius prior pro tempore exiſtens ad nutum abbatis monaſterii ſancti Petri de Rota ordinis Camaldulenſis & tue dioceſis predictorum, a quo ipſe prioratus dependet, revocabilis exiſtat, cujuſque fructus, redditus & proventus viginti florenorum ſimilium ſecundum extimationem predictam valorem annuum, ut idem Gregorius etiam aſſerit, non excedunt, quem idem Gregorius obtinet, uſque ad decennium a data preſentium computandum, ad hoc ut melius monaſterium ſancti Johannis hujuſmodi reparari & reſtitui per eum poſſit, retinere, necnon de illius fructibus, redditibus & proventibus ejus, debitis & conſuetis ſupportatis oneribus diſponere & ordinare, ſicut veri ipſius prioratus priores, qui pro tempore fuerint, de eis diſponere & ordinare potuerunt, ſeu etiam debuerunt, alienatione tamen interdicta. Proviſo, quod prioratus ipſe debitis propterea non fraudetur obſequiis, ſed illius congrua ſupportentur onera conſueta. Datum Rome apud ſanctum Petrum anno incarnationis Dominice M. CCCC. L. quarto-decimo calendas aprilis pontificatus noſtri anno V.

Pro Poggio

L. de Coſciaris.

XLVII.

Idem Nicolaus denuo eidem monaſterio Angelorum de Florentia unit prædictum monaſterium S. Johannis de Saxo.

Anno 1451. VIII. kl. julii.

Ex eodem tabulario Angelorum.

NIcolaus epiſcopus ſervus ſervorum Dei ad futuram rei memoriam.

Romanus pontifex pacis & juſticie precipuus conſervator propoſitas ſibi cauſas equa lance diſcutiens quidquid in alieni juris injuriam proceſſiſſe comperit, avocat & adnullat, prout ordo poſtulat rationis. Nuper ſiquidem ex falſa relatione quorumdam intelleximus, quod monaſterium ſancti Johannis Decollati de Saxo vulgariter nuncupatum Arretine dioeceſis olim ordinis ſancti Benedicti, quod tunc notabile & inſigne ac in magna veneratione erat; illiuſque pro tempore abbas mitra & paſtorali baculo *&c. ut in ſuperiori anni* 1450. *uſque* ſcandalum plurimorum. Nos relata hujuſmodi vera fore putantes, motu proprio unionem, annexionem, & incorporationem predictas & literas deſuper confectas, necnon proceſſus habitos per eoſdem, ac omnia inde ſecuta ſub quacumque forma & expreſſione verborum *&c.* caſſavimus, revocavimus & adnullavimus, ac unionem, annexionem, incorporationem predictas diſſolvimus, necnon ordinem Camaldulenſem in eodem monaſterio ſancti Johannis penitus & omnino ſuppreſſimus & extinximus, illudque ad ordinem ſancti Benedicti, ac in priſtinum & eum ſtatum, in quo ante unionem exiſtebat, motu ſimili reduximus, reſtituimus & repoſuimus, ac per alias noſtras literas venerabili fratri noſtro epiſcopo Arretino, ejus proprio nomine non expreſſo, dedimus in mandatis, ut de perſona dilecti filii Gregorii Berti prioris prioratus ſancti Angeli de Naſciano Camaldulenſis ordinis & dioceſis predictorum eidem monaſterio ſancti Johannis de abbate provideret *&c.* Cum autem exinde ex relatione fide dignarum perſonarum ac preſertim ex literis ven. fratris noſtri Antonini archiepiſcopi Florentini nobis ſuper hoc directis intellexerimus, quod monaſterium ipſum ſancti Johannis olim eidem monaſterio Angelorum ſolum pro ſuſtentatione ipſius fuerit unitum, ac dilecti filii prior & conventus dicti monaſterii Angelorum non fuerint cauſa ruine dicti monaſterii ſancti Johannis, que non eorum incuria vel negligentia, ſed antiquitate & temporum malitia cauſantibus, etiam ante unionem predictam fuerant ſubſecuta, ac in parochiali eccleſia & membris dicti monaſterii Miſſe & alia divina officia celebrentur, poſſeſſioneſque non in perpetuum alienate ſint, ſed in emphiteoſim certi temporis date, poſtea ad monaſterium reverſura, pro parte dictorum prioris & conventus nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut ſingulas noſtras literas predictas, tamquam ex falſis cauſis & ab ipſorum prioris & conventus malivolis a nobis extortas revocare, caſſare, & annullare, aliaſque ipſorum prioris & conventus indemnitati in premiſſis opportune providere de benignitate apoſtolica dignaremur. Nos igitur, qui ex officio nobis commiſſo tenemur unicuique jus ſuum illeſum preſervare, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, omneſque & ſingulas literas noſtras predictas ad diſſolutionem, ſuppreſſionem *&c.* revocamus, caſſamus, ac ſi predicte contrarie litere noſtre non emanaſſent *&c.* & nihilominus prefato archiepiſcopo & ven. fratribus noſtris Feſulano & Polenſi epiſcopis per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ipſi, vel duo, aut unus eorum per ſe, vel alium ſeu alios prefatis priori & conventui monaſterii Angelorum efficacis defenſionis auxilio aſſiſtentes non permittant eos ſuper eodem monaſterio ſancti Johannis ac illius poſſeſſionibus *&c.* per dictum Gregorium *&c.* quomodolibet moleſtari, ſed faciant pacifica poſſeſſione gaudere. Non obſtantibus *&c.*

Datum Rome apud ſanctum Petrum anno incarnacionis Dominice M. CCCC. LI. VIII. kal. julii pontificatus noſtri anno V.

Rinutius. L. Buſſa.

XLVIII.

Idem reſtituit in monaſterio Carcerum dignitatem abbatialem.

Anno 1453. XVI. kl. majii.

Ex archivo S. Michaelis de Muriano.

NIcolaus epiſcopus ſervus ſervorum Dei venerabili fratri Franciſco archiepiſcopo Corphienſi in civitate Venetiarum reſidenti ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Conſtitutus in ſpecula ſuperne dignitatis Romanus pontifex eccleſiarum & monaſteriorum omnium, quorum cura ſibi imminet generalis, ſtatum quandoque commutari & honorem augeri mandat, prout cauſe rationabiles perſuadent, & id in Domino conſpicit ſalubriter expedire. Exhibita ſiquidem nobis nuper pro parte dilecti filii Petri Boldu prioris prioratus beate Marie de Carceribus Camaldulenſis ordinis Paduane dioceſis petitio continebat, quod prioratus predictus, qui olim monaſterium fuiſſe dicitur, in ſuis fructibus, redditibus & proventibus gratia Domini adeo

abundat, quod ad manutenendum decem vel duodecim monachos in dicto prioratu, ſi ad monaſterium reduceretur, conſequenter ſufficerent, ipſiuſque prioratus ſen monaſterii eccleſia in majori devotione & reverentia haberetur, divinuſque cultus cum ſalute animarum, ac numerus monachorum inibi continuo ſuſciperet incrementum. Quare pro parte dicti Petri nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut prioratum ipſum, qui conventualis exiſtit, in monaſterium erigi, ac abbatialem dignitatem & conventum ibidem inſtitui mandare, aliaſque in premiſſis opportune providere de benignitate apoſtolica dignaremur. Nos igitur, qui cultum ipſum ubique vigere & augere ſuppreſſis affectibus deſideramus, de premiſſis certam noticiam non habentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati fraternitati tue per apoſtolica ſcripta mandamus, quatinus de premiſſis omnibus & ſingulis, ac eorum circumſtantiis univerſis auctoritate noſtra te diligenter informes, & ſi per eamdem informationem ita eſſe repereris, ſuper quo tuam conſcientiam oneramus, prioratum predictum in monaſterium auctoritate prefata erigas, ac dignitatem abbatialem & conventum inibi inſtituas, illudque omnibus inſigniis ad inſtar aliorum monaſteriorum dicti ordinis decores. Et nihilominus ſi erectionem & inſtitutionem predictas per te vigore preſentium fieri contingat, ut prefertur, prefatum Petrum in abbatem dicti monaſterii ordines, ac ſtatuas & decernas, quod ex nunc in antea ipſi monaſterio quoties illud vacare contigerit, de abbate, qui curam, regimen & adminiſtrationem dicti monaſterii illius proviſione ſemper ſedi apoſtolice reſervata, in ſpiritualibus & temporalibus gerat & exerceat, provideatur, quodque idem Petrus ex tunc ſit abbas dicti monaſterii, & ita reputetur, ſibique obedientia & reverentia tamquam abbati exhibeatur. Et inſuper dicto Petro tunc abbati munus benedictionis impendas, ſeu per alium catholicum antiſtitem, gratiam & communionem dicte ſedis habentem, impendi facias & procures. Volumus autem, ut tu vel idem antiſtes, qui ipſi Petro tunc abbati prefatum munus impendes vel impendet, poſtquam illud ſibi impenderis vel impenderit, ab eo noſtro & Romano eccleſie nomine fidelitatis debite ſolitum recipias ſeu recipiat juramentum juxta formam, quam ſub bulla noſtra mittimus introcluſam ac formam juramenti, quam idem Petrus tunc abbas preſtabit, nobis de verbo ad verbum per ſuas patentes litteras ſuo ſigillo ſignatas per proprium nuncium quantocius deſtinare procures ſeu procuret. Preterea tam dicto Petro, quam pro tempore exiſtenti illius monaſterii abbati & conventui, quod omnibus & ſingulis privilegiis, gratiis, exemptionibus, libertatibus, indultis, preeminentiis & immunitatibus, prout alii abbates & conventus monaſteriorum dicti ordinis in genere utuntur & gaudent; uti & gaudere libere & licite valeat, ipſeque Petrus & ſucceſſores ſui omnimodam auctoritatem & juriſdictionem habeant, ſicuti alii abbates antedicti, auctoritate apoſtolica tenore preſentium concedimus pariter & indulgemus. Non obſtantibus &c.

Datum Rome apud ſanctum Petrum, anno incarnationis Dominice M. CCCC. LIII. XVI. kalendas maji pontificatus noſtri anno ſeptimo.

S. de Monte-bonidonis.

Pro Jo. de Cichiois.

Jo. de Vulterria.

XLIX.

Sententia circa confines territorii abbatie de Lemmo in Hiſtria.

Anno 1453. xxv. auguſti.

Ex carthario S. Mathie de Muriano.

FRanciſcus Foſcari Dei gratia Dux Venetiarum &c. Nobilibus & ſapientibus viris Marco Barbo de ſuo mandato poteſtati Parentii & ſucceſſoribus ſuis fidelibus dilectis ſalutem & dilectionis affectum. Audita per viros nobiles Tbadeum Juſtiniano & Candianum Bollani Auditores noſtros novos ſummaria cauſa appellationis officio eorum interpoſite per fidelem communitatem noſtram Parentii in ſententia contra eos lata per virum nobilem Andream Barbarigo olim poteſtatem noſtrum Parentii per nos judicem delegatum in cauſa, per quam pronuntiavit, declaravit & ſententialiter terminavit confinia terrarum abbatie eccleſie ſancti Michaelis de Lemo hoc modo procedere, videlicet incipiendo in fine montis vocati de Lavelli, qui eſt ultimus mons veniendo a monte Calbo, qui eſt prope Lemum, ſub quo monte nominato de Lavelli eſt certa planities, ſub qua planitie eſt quedam vallis concava, quam vallem concavam ſub eadem planitie ſindici communitatis Parentii dicebant eſſe vallem Feletoſam, que vallis con-

coocava eſt ſub via, que vadit per ipſam planitiem, & per quam viam itur de caſtro ſancti Laurentii ad caſtrum Urſarie, ſub qua via prope ipſam viam paſſibus ſex verſus eamdem vallem concavam eſt unum quercua ſignatum ✠ in medio autem ✠ eſt fixus unus clavus &c. ut latius in ea continetur, in favorem venerabilis viri domoi Petri de Venetiis abbatis ſancti Michaelis de Lemo. Et viſis ſcripturis omnibus, auditiſque juribua ambarum partium, & omnibus, que pro favore jurium ſuorum dicere, producere & allegaee voluerons, tandem ipſi noſtri auditores dictam laudaveeunt ſententiam. Et propterea fidelitatibus veſtras auctoritate dicti dictorum noſtrorum auditorum novorum tradita ſcribimua & mandamus, quatenus dictam ſententiam bene & juſte latam, & per dictos noſtros auditores laudatam & approbatam obſervare, exequi & executioni mandari facere debeatis, & cogere ac eogi facere dictam noſtram communitatem, & habentes de bonis ſuis ad dandum & ſolvendum dicto domino abbati pro expenſis in hac appellationis & laudationis cauſa factis, & per dictos noſtros auditores ſibi taxatis libras viginti parvorum. Facientes has noſtras litteras ad futurorum memoriam regiſtrari & regiſtratas eidem domino abbati pro ſua cautione reſtitui.

Data ex noſtro Ducali Palatio die xxv. menſis auguſti M. CCCC. LIII. indictione prima.

L.

Sententia Andrea Boni ep. Equilini judicis apoſtolici circa eoſdem confines.

Anno 1454. II. maji.

Ex eodem tabulario S. Mathiæ.

ANdreas Bono Dei & apoſtolice ſedis gratia epiſcopus Equilinus judex delegatus & ſubdelegatus apoſtolicus eev. in Chriſto patri & domino eadem gratia epiſcopo Parentino, ac omnibus & ſingulis, quorum intereſt vel intereeit, ſeu quos infraſcriptum tangit negotium ſeu tangere poterit quomodolibet in futurum, ac univerſis & ſingulis dominis abbatibus, peioribus, prepoſitis, decanis, archidiaconis, cantoribus, ſubcantoribua, theſaurariis, ſacriſtis, cuſtodibus tam cathedralium, quam collegistarum canonicis, parochiarumque eccleſiarum rectoribus, plebanis, vicepleabanis, archipresbyteris, vicariis, capellanis & beneficiatis perpetuis curatis & non curatis, ceteriſque perſonis eccleſiaſticis in quibuſcumque dignitatibus, gradibus vel officiis conſtitutis, ac presbyteris, notariis, clericis & tabellionibus publicis per caſtrum ſancti Laurentii, ac eivitatis & dioceſis Parentine & ubilibet conſtitutis, & eorum cuilibet in ſolidum ſalutem in Domino, & noſtris, immo verius apoſtolicis firmiter obedire mandatis. Occaſione cujuſdam differentie & litis vertentis inter rev. dominum abbatem ſancti Michaelis de Lemmo ex una, & rev. in Chriſto patrem dominum epiſcopum Parentinum parte ex altera nobis commiſſe per ſanctiſſimum dominum noſtrum dominum Nicolaum divina providentia papam Quintum ſententiam definitivam dicta auctoritate apoſtolica in ſavorem dicti domini abbatis & ejua monaſterii tulimus tenoris ſubſequentis, videlicet. In Chriſti nomine, amen. Nos Andreas Bono epiſcopus Equilinus judex delegatus & ſubdelegatus apoſtolicus cauſe & partibus infraſcriptis ſpecialiter deputatus, prout legitur litteris apoſtolicis ſanctiſſimi domini noſtri domini Nicolai divina providentia pape V. ipſius vera bulla plumbea ad cordulam canapis more Romane curie pendente munitis ſanis integris nobis preſentatis ſubſequentis tenoris videlicet:

Nicolaus epiſcopus ſervus ſervorum Dei ven. fratri ... epiſcopo Equilino, & dilectis filiis ... abbati monaſterii ſancti Michaelis extra muros Polenſes, ac Silveſtro Quirino canonico Cretenſi in civitate Venetiarum reſidentibus ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Humilibus ſupplicum votis libenter annuimus, eaque favoribus proſequimur opportunis. Exhibita ſiquidem nobis nuper pro parte dilecti filii Petri abbatis monaſterii ſancti Michaelis de Lemmo Camaldulenſis ordinis Parentine dioceſis petitio continebat, quod cum olim inter dilectos filios Benedictum de Raguſio priorem dicti monaſterii, quod tunc proprio carebat abbate, & dilectos filios commune civitatis Parentine ſuper certis tunc expreſſis terris, ſilvis & poſſeſſionibus ad dictum monaſterium legitime pertinentibus, & que dictum commune minus veraeitee ad ſe ſpectare pretendebat, orta fuiſſet materia queſtionis, partes ipſe ſuper his in quemdam tunc expreſſum arbitrum, arbitratorem & amicabilem compoſitorem concorditer compromiſerunt, qui hujuſmodi in ſe ſuſcepto compromiſſo iniquum tulit arbitrium inter partes, per quod inter cetera dicto communi

adju

adjudicavit medietatem vel quaſi terrarum, ſilvarum & poſſeſſionum earumdem, & quia dictus prior hujuſmodi arbitrio contradicere neglexerat, prefatum commune medietatem poſſeſſionum hujuſmodi apprehendentes, illarum partem inter certos tunc expreſſos cives Parentinos diſtribuerunt, poſtmodum vero quibuſdam eorumdem civium vita functis, cum pars poſſeſſionum earumdem, quam iidem vita functi apprehenderant, ad ven. fratrem noſtrum Johannem epiſcopum Parentinum ſucceſſu temporis deveniſſet, prefatus Petrus abbas recuperatis per eum juſtitie medio alia parte dictarum poſſeſſionum, que per dictum commune detinebatur, & dicto epiſcopo partem poſſeſſionum hujuſmodi, que ad ipſum pervenerat, prefato abbate contra juſtitiam recuſante, idem Petrus abbas afferens etiam, quod dictus epiſcopus ultra dictas poſſeſſiones quoddam territorium verſus orientem Montis Calbi in dictis dioceſi conſiſtens ad ipſum monaſterium legitime pertinens occuparet, & detineret indebite occupatum, ac tam ipſe, quam dilecti filii capitulum Parentinum ipſum abbatem etiam ſuper quibuſdam decimis contra juſtitiam moleſtarent, noſtras, per quas ipſum ad appellandum ab arbitrio hujuſmodi reſtitui, & eo reſtituto & cauſam appellationis hujuſmodi proſequente ſuper hiis & aliis premiſſis, quod juſtum foret decerni mandavimus ſub certa forma ad plebanum eccleſie ſancti Geminiani Venetiarum ejus proprio nomine non expreſſo & certos ejus in ea parte collegas literas impetravit, prefatumque epiſcopum ſuper hoc petendo ſe ad appellandum ab arbitrio hujuſmodi, ac etiam ad partem poſſeſſionum per eumdem epiſcopum detentarum hujuſmodi reſtitui coram dilecto filio Nicolao de Crucibus plebano dicta eccleſie literarum hujuſmodi vigore fecit ad judicium evocari. Et licet dictus plebanus ſolus, prout ex forma literarum hujuſmodi poterat, in hujuſmodi cauſa procedens per ſuam definitivam ſententiam juſte & rite latam prefatum abbatem ad appellandum a dicto arbitrio reſtituerit, & ipſe abbas ab illo appellaverit, tamen dilectus filius Andreas de Avenſago plebanus plebis ſancte Margarite etiam Venetiarum, cui predictus Nicolaus plebanus ſuper ulteriori dictarum literarum executione commiſit totaliter vices ſuas, prefato abbate ſuam appellationem hujuſmodi proſequi volente, ad ulteriorem earumdem literarum executionem hujuſmodi procedere non curavit, cauſam ipſam fere per annum tenens in ſuſpenſo, quamvis ſuper illius deciſione pro parte ipſius abbatis loco & tempore congruis ſepius fuerit requiſitus. Cum autem, ſicut eadem petitio ſubjungebat, prefatus abbas non ſperet ſe coram dicto Andrea plebano ſuper hiis poſſe conſequi juſtitie complementum, prefatumque arbitrium, cum ipſe abbas non adverſus illud, ſed ad appellandum ab eo, ſeu illi contradicendum dumtaxat reſtitutus ſit, in enormem cedat dicti monaſterii leſionem, ac dictus epiſcopus ſuper preſato territorio, necnon tam ipſe, quam dilecti filii capitulum Parentinum ſuper perceptione decimarum ex fructibus in dictis terris territorio & poſſeſſionibus exc.... tibus provenientium, que in dictis literis expreſſe non fuerint, & quarum perceptio hujuſmodi ad ipſum abbatem, cum ipſe & ejus predeceſſores in pacifica vel quaſi juris percipiendi decimas hujuſmodi fuerint a tanto tempore, de cujus contrario memoria hominum non exiſtit, de antiqua & approbata, ac hactenus pacifice obſervata conſuetudine pertinet, eumdem abbatem adhuc multipliciter moleſtent & perturbent. Quare pro parte dicti abbatis fuit humiliter ſupplicatum, ut ſibi quoad arbitrium hujuſmodi per beneficium reſtitutionis in integrum & ſuperatis premiſſis juſtitie miniſterio providere de benignitate apoſtolica dignaremur. Nos igitur in hac parte ſupplicationibus inclinati diſcretioni veſtre per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus vos, vel duo, vel unus veſtrum vocatis epiſcopo & capitulo predictis, quatenus id eos contingit, ſi & poſtquam vobis de enormi leſione hujuſmodi, ut prefertur, tenuerit in ſuſpenſo, legitime conſtiterit dictum Petrum abbatem adverſus arbitrium hujuſmodi, prout juſtum fuerit, appellatione remota decernatis, ac alias ad earumdem literarum executionem procedatis, perinde ac ſi ille vobis directe fuiſſent, non obſtantibus omnibus, que in predictis literis non obſtare voluimus, ceteriſque contrariis quibuſcumque. Datum Rome apud ſanctum Petrum anno incarnationis Dominice M.CCCC.LIII. quarto kalendas junii pontificatus noſtri anno VII. Coronatus. L. de Tervixio.

Volentes dicte cauſe finem imponere, & partibus predictis dante Domino juſtitiam miniſtrare; viſa ſententia ſuper reſtitutione dicti domini abbatis ad appellandum lata per egregium decretorum dominum Nicolaum a Crucibus plebanum ſancti Geminiani delegatum apoſtolicum contra laudum & arbitramentum, de quibus ſupra ſubſequentis tenoris videlicet:

In

In Chriſti nomine, amen. Nos Nicolaus de Crucibus decretorum doctor plebanus ſancti Geminiani & judex apoſtolicus ad infraſcripta ſpecialiter deputatus, viſis quibuſdam inſtrumentis abbatie ſancti Michaelis de Lemmo productis per dominum abbatem dicti monaſterii, & primo viſa quadam ſententia lata per quemdam dominum Rogerium de Tarſia ſcripta & publicata per ſer Silveſtrum de Adalperio quondam ſer Nicolai notarii de Juſtinopoli publici notarii imperialis in M. CCCC. XI. indictione IV. die ſabbati XXIX. menſis auguſti ſub logia portici Parentii &c. Viſo inſuper inſtrumento compromiſſi facti in perſona ſupraſcripti domini Rogerii de Tarſia ſcripto & in publicam formam reducto per ſupraſcriptum ſer Silveſtrum de Adalperio de Juſtinopoli notarium &c. in M. CCCC. XI. indictione IV. die lune XXIV. menſis auguſti. Viſo quodam inſtrumento exemplato quod incipit: In Chriſti nomine, amen, Hoc eſt exemplum ex authentico inſtrumento relevatum: In nomine Dei eterni, amen. Anno Dominice incarnationis M. XXXX. regni domini Henrici &c. ſcripto manu Andree de Parentio imperialis notarii de mandato ven. domini Bonifacii epiſcopi Parentini in M. CCC. V. indictione III. die ultimo menſis martii, Viſo etiam quodam alio inſtrumento, videlicet ſententia ſpectabilis viri domini Marci Cornario lata & data ſub anno Domini M. CCC. XL. indictione VIII. die veneris XXV. menſis februarii in terra ſancti Laurentii ſub logia communis ſcripta, completa & roborata manu ſer Andree filii magiſtri Caſtellani de Baſſano ſacri palatii notarii. Item quodam inſtrumento quod incipit: In nomine ſancte & individue Trinitatis anno Dominice, ſcripto in hunc modum, videlicet Huic largitioni & traditioni &c. Item quodam tranſumpto licentie ſue commiſſionis attributo domino abbati ſancti Michaelis per ven. virum dominum fratrem Antonium ſacre eremi Camaldulenſis priorem, necnon ejuſdem ordinis generalem ſcripto, completo & roborato manu Guidonis de Prato-veteri publici notarii ſcripto completo & roborato ſeu tranſumpto per Jacobum civem Venetiarum publicum notarium de mandato rev. patris domini Andree Bono vicarii generalis rev. domini epiſcopi Caſtellani, & inſuper deſcripto & ſubſcripto manu trium notariorum legalium, videlicet per ſer Baldaſſarem de Caravazo notarium imperialem & ſer Antonium Jacobi civem Venetiarum publicum notarium, necnon auſcultato per rev. patrem dominum abbatem ſupraſcriptum vicarium ipſius rev. domini epiſcopi generalem &c. Et viſo quodam exemplo hujus tenoris videlicet: Hoc eſt exemplum cujuſdam publici inſtrumenti, cujus per omnia tenor talis eſt, In Chriſti nomine amen. Cum nos Thomas Juſtiniano pro ſereniſſima & excellentiſſima ducali dominatione noſtra Venetiarum poteſtas ſancti Laurentii ducales literas receperimus &c. Et viſo quodam alio tranſumpto ſcripto manu Jacobi de Veneriis &c. & ſubſcripto manu duorum notariorum, videlicet ſer Antonii Jacobi notarii &c. & per ſer Baldaſſarem de Caravazo &c. Et demum viſa quadam alia ſententia lata per ſpectabilem virum dominum Andream Barbadico poteſtatem Parentii & ejus diſtrictus in M. CCCC. L. indictione XIII. die veneris tertio menſis julii ſcripta manu Gregorii quondam Zampetri de Farientia de Sacilo publici imperiali auctoritate notarii & tunc cancellarii ſupraſcripti ſpectabilis domini poteſtatis &c. ad probandum leſionem prefati monaſterii per prefatam ſententiam, laudum & arbitrium latum per dictum dominum Rogerium de Tarſia. Et viſis demum quibuſdam aliis allegationibus partium coram nobis oretenus factis. Chriſti nomine invocato, a quo omne rectum procedit judicium, ſedentes pro tribunali in ſacriſtia ſancti Geminiani, quem locum ad hunc actum elegimus pro idoneo, dicimus & pronunciamus dictum monaſterium ſancti Michaelis de Lemmo fuiſſe & eſſe enormiter leſum per arbitrium ſupradictum, & ideo reſtituendum ad appellandum juxta tenorem literarum apoſtolicarum nobis commiſſarum, quod monaſterium per hanc noſtram ſententiam ad appellandum reſtituimus, & in eo ſtatu reponimus, ac ſi dies reclamationis ab arbitrio prefato elapſi non eſſent, & hoc dicimus, pronunciamus & declaramus hoc & omni alio meliori modo, via, jure & forma, quibus magis & melius de jure poſſumus & debemus, Lata, data & pronunciata fuit ſupraſcripta ſententia per ſupraſcriptum judicem delegatum ſub anno a Nativitate Domini noſtri Jeſu Chriſti M. CCCC. LII. indictione XV. die XXIX. menſis martii, preſentibus ven. viro domino presbytero Bartholomeo nuncio curie Caſtellane & Johanne Georgii diacono eccleſie ſancti Geminiani teſtibus ad hec vocatis & rogatis,

Viſa appellatione pro parte dicti domini abbatis poſt dictam reſtitutionem interpoſitam ab ipſo laudo & arbitramen-

to,

10; viſo libello poſtea coram dicto domino Nicolao exhibito tenoris ſubſequentis.

Coram vobis ven. patre domino Nicolao a Crucibus plebano ſancti Geminiani de Venetiis delegato apoſtolico compareo ego frater Petrus de Veneiiis abbas monaſterii ſancti Michaelis de Lemmo Parentine dioecſis contra & adverſus rev. in Chriſto patrem & dominum dominum Johannem epiſcopum Parentinum & quamlibet aliam perſonam pro ipſo legitime in judicio comparentem, & expono, quod licet olim abbates dicti monaſterii ſancti Michaelis pro tempore exiſtentes pacificam terrarum, & ſilvarum poſſeſſionem dicti monaſterii quarumcumque circa caſtrum ſancti Andree de Caliſetis dicte dioceſis conſtitutarum tenuiſſent, tamen domini civitatis Parentine falſo aſſerentibus terras, ſilvas & poſſeſſiones predictas ad ſe ſpectare, inter commune ipſum & rev. patrem dominum Benedictum de Raguſio tunc priorem ipſius monaſterii materia queſtionis exorta, dictus prior & commune concorditer in quemdam Rugarium de Tarſia civem Juſtinopolitanum tamquam in arbitrum, arbitratorem & amicabilem compoſitorem fecerunt compromiſſum, licet nulliter & de facto, qui quidem arbiter in cauſa hujuſmodi perperam procedens arbitrium, in quo inter cetera medietatem vel quaſi ſilvarum, terrarum & poſſeſſionum predictarum communi prefato adjudicavit, promulgavit iniquum, cujus pretextu prefatum commune medietatem poſſeſſionum hujuſmodi aſſequuti, illas inter peculiares cives Parentinos tunc expreſſos diſtribuerunt, & quibuſdam ipſorum civium vita functis, illorum portio poſſeſſionum earumdem certo modo ad dictum rev. dominum epiſcopum Parentinum pervenit, cum gravi jactura monaſterii antedicti. Cumque ego frater Petrus abbas antedictus a communi predicto Parentino eorum poteſtate Parentino ex bonis hujuſmodi partem indebite detentam recuperaverim, nec potuit dictus rev. dominus epiſcopus per dictum dominum poteſtatem juriſdictionis defectu ad reſtitutionem territorii vallis Feletoſe verſus orientem dicto monaſterio ſpectantis compelli, quod idem dominus epiſcopus detinet occupatum, propterea quia dominus noſter cauſam ipſam rev. paternitati veſtre commiſit, prout in commiſſione veſtra continetur, voſque domine judex de leſione ipſius monaſterii cognoſcentes me abbatem ad appellandum a dicto iniquiſſimo arbitramento, & nullo admiſiſtis, ſicque appellavi, cujus appellationis cauſa veſtre ſpectat cognitioni, & com dictum arbitramentum nulla virtute ſubſiſtere poſſit, tam reſpectu perſone compromittentis, quam reſpectu iniquitatis ejuſdem, prout in proceſſu declarabitur, peto ego abbas predictus, quatenus per veſtram definitivam ſententiam pronuncietis & declaretis bene appellatam per me & dictum arbitrium male, indebite, perperam & injuſte pronunciatum ſupraſcriptum laudum & arbitramentum, quo ad recuperare per dictum dominum epiſcopum pro nunc infirmetis, caſſetis & revocetis, ipſumque dominum epiſcopum debitis juris remediis ad reſtitutionem ſupraſcriptarum terrarum & fructuum ex eis perceptorum indebite occupatorum condemnetis & compellatis, ſalvis omnibus aliis juribus meis contra dictum dominum epiſcopum & ipſius capitulum & homines Parentii, de quibus loco & tempore proſequendis ſolemniter proteſtor & ſalvo jure addendi, minuendi &c. que quidem terre, ſilve & poſſeſſiones ſunt a valle Feletoſa reſpicientes verſus Orſariam, ubi eſt una Crux ſuper quodam ſaxo uſque ad Caliſede &c. prout in teſtificationibus continetur datis in judicio Parentino, & quia etiam indebite detinet occupatum territorium montis Calbi nullo legitimo titulo ultra ſententiam arbitrariam, quod de jure ſpectat dicto domino abbati & ipſius monaſterio, petit dictus dominus abbas, quatenus compellatis & ſententietis dictum dominum epiſcopum ad reſtitutionem dicti montis Calbi, & fructuum perceptarum & expenſarum. Item petit expenſas &c. ſalvo jure &c.

Viſo Brevi prefati domini noſtri pape, quo mandatur cauſa hujuſmodi unica ſententia terminari tenoris ſubſequentis, videlicet a tergo: Dilectis filiis plebium plebanis ſancti Geminiani & ſancti Luce &c. Intus: Nicolaus papa V. Dilecti filii, ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Dudum devotioni veſtre &c. Datum Rome apud ſanctum Petrum ſub anulo Piſcatoris die III. aprilis pontificatus noſtri anno ſexto. A. de Florentia. Viſa reſponſione ipſi petitioni facta pro parte dicti rev. domini epiſcopi Parentini, & litis conteſtatione; viſis omnibus actis & actitatis tam coram decretorum doctore ſupraſcripto domino Nicolao a Crucibus, quam domino plebano ſancte Margarite ipſius ſubdelegato & eorum proceſſibus, necnon omnibus & ſingulis inſtrumentis & juribus coram ipſis productis & coram nobis reproductis & repetitis; viſis actis & actitatis coram decre-

ſnrum

torum doctore domino Silveſtro Quirino canonico Cretenſi collega noſtro, ex recommiſſione per ipſum facta de tota cauſa premiſſa ; viſo libello etiam ultimo loco producto coram dicto domino Silveſtro judice collega noſtro ſubſequentis tenoris, videlicet: Coram vobis rev. domino Slveſtro judice delegato apoſtolico compareo ego frater Petrus &c. Viſa litis conteſtatione deſuper facta ; viſis teſtibus examinatis, & publicatis, exceptionibus & oppoſitionibus, juribus, inſtrumentis & aliis omnibus & ſingulis actis & actitatis tam coram nobis, quam collega noſtro & aliis predictis in cauſa partibus auditis & intellectis, & que in premiſſis dicere & allegare voluerunt.

Chriſti nomine repetito, ajuſque virginis glorioſe Matria Marie, a quibus omne rectum judicium procedit, ſedentes pro tribunali in domo noſtre habitationis, quem locum ad hunc actum elegimus pro idoneo, per hanc noſtram definitivam ſententiam, quam ſecimus in his ſcriptis, dicta auctoritate apoſtolica dicimus, pronunciamus, decernimus & declamamua a ſuprascripto laudo & arbitramento, ut ſupra lato & promulgato in graviſſimam leſionem dicti monaſterii ſancti Michaelis de Lemmo fuiſse & eſse pro parte dicti domini abbatis bene & legitime appellatum, & per dictos arbitros aſsertos male arbitratum, proceſsum & ſententiatum, dictumque monaſterium graviſſime leſum, ipſumque laudum & arbitramentum, quantum concernit perſonam dicti domini epiſcopi Parentini ſeu ejus eccleſiam, revocamus, caſsamus, infirmamus & anoullamus, nullumque fuiſse & eſse decernimus per hanc noſtram definitivam ſententiam, & ſucceſſive ſententiamus & condemnamus dictum dominum epiſcopum ad reſtitutionem omnium terrarum per ipſum detentarum infra limites & confines inſraſcriptos, videlicet a valle Feletoſa, que vallis Feletoſa eſt per tranſitum montis de Lavellis, relicto ipſo monte a ſiniſtris eundo ad ſanctum Laurentium verſus Vrſariam, ubi ſunt campi arativi, in cujus vallis medio eſt via directa a caſtro ſancti Laurentii ad Vrſariam, propa quam viam a dextris eſt certus lapis crucefignatos, quo diſtinguuntur territoria monaſterii ſancti Michaelia de Lemmo a territorio Vrſarie, quam vallem dictus dominus epiſcopus Parentinus indebite poſſidet de jure abbatie predicte. Item locum qui dicitur Arca ſepulture in monte Certeneſe, ſuper quam ſunt tres cruces, per quam territoria ſancti Michaelis de Lemmo predicti diſtinguuntur a territoriis Parentii. Item a predicta Area ſepulture quaſi verſus Aquilonem uſque ad poſseſſionem olim ſer Dominici, ubi ſunt duo putei, qui vocantur putei ſancti Juſti, deinde a dictis puteis, ſeu poſseſſione olim ſer Dominici uſque ſurſum retorquendo uſque ad coronam ſancti Mauri, que eſt prope viam publicam directam a civitate Parentii ad caſtrum Caliſedi, que corona terre abbatie predicte ſive monaſterii diſtinguuntur a terris ſancti Mauri, & per conſequens hoc totum terrenum incluſum infra confines ſeu confinia immediate preſcripta a dextris pertinent ad juriſdictionem abbatie predicte. Item a ſupraſcripta corona ſancti Mauri recta tramite vel eundo verſus ſolis ortum uſque ad columnas poſitas pro confinibus dominii inter communitatem civitatis Parentii & caſtri ſancti Laurentii a manu dextra eundo per dicta confinia uſque ad viam, que dirigitur a ſancto Laurentio ad Urſariam, de qua ſuperius mentio habita eſt, infra que quidem confinia omnia ſuperius declarata preſatus rev. dominus epiſcopus aut ejus epiſcopatus ante memoratam ſententiam arbitrariam nullam unquam habuit juriſdictionem aut poſſeſſionem ſeu proprietatem, immo ad monaſterium & abbatiam predictam dicte terre pertinebant, & nomine dicte abbatie pacifice poſſidebantur, prout coram nobis conſtitit & conſtat tam per teſtes coram nobis alias per ipſum dominum abbatem nominatos & productos, quam etiam per teſtes undecim per ſpectabilem dominum tunc poteſtatem Parentii acceptos & in preſenti cauſa coram ſupraſcriptis domino delegato & ſubdelegato productos & reproductos coram nobis. Item ſententiamus dictum dominum epiſcopum ad reſtitutionem montis Calbi & totius territorii montis dicti, quod eſt verſus orientem a dicto monte, quam altra contenta in dicta ſententia arbitraria dictus rev. dominus epiſcopus detinet indebite de juribus dicti monaſterii ſive abbatie predicti ſancti Michaelis pertinet, prout apparet in teſtificationibus predictis. Item ſententiamus dictum dominum epiſcopum ad dandum & ſolvendum ipſi domino abbati nomine ſue abbatie omnes fructus, redditus per ipſum dominum epiſcopum perceptos ex terris ipſis a tempore mote litis eumdem in expenſis legitimis condemnantes, quarum taxationem in poſterum reſervamus, & predicta omnia dicimus ſententiamus & definimus auctoritate apoſtolica omnibus melioribus via, jure & forma, quibus ma-

magis & melius poſſumus & debemus *&c.* Lata, data & pronunciata fuit ſupraſcripta ſententia per ſupraſcriptum dominum epiſcopum Equilinum judicem delegatum apoſtolicum ſub die XXVIII. menſis januarii M. CCCC. LIV. indictione ſecunda, preſentibus ſer Auguſtino de Baſſano notario quondam Artiſini, presbytero Johanne Pignol ſancti Apollioaris, & presb. Philippo Fortioo teſtibus habitis, vocatis & rogatis & aliis.

A qua quidem ſeotentia fuit pro parte dicti domini epiſcopi Parentioi appellatum, cui appellationi, licet cauſa unica ſenteotia terminari deberet, ob reverentiam ſancte ſedia apoſtolice admiſimus, & aſſignavimua certum terminum ipſi domino epiſcopo Pareotino ad finem faciendum de proſecutione dicte appellationis, & cum coram nobis comparuerit dictus dominus abbas, & petierit, quateous ad dicte ſententie exequtionem procedere dignaremur, ac dicta auctoritate apoſtolica ſibi dare corporalem poſſeſſionem dictarum terrarum, que continentur in dicta ſententia ſibi adjudicatarum, ſeu dari & induci facere mandaremus, ex eo quod dictus dominus epiſcopus non proſequutus eſt appellationem, nec finem fecit de proſequutione infra terminum ſibi aſſignatum, & quod dictum dominum epiſcopum Parentinum compellere deberemus per cenſuras eccleſiaſticas, juxta traditam a ſede apoſtolica nobis formam. Nos igitur Andreas epiſcopus antedictus volentes exequi mandata apoſtolica, ut fecimus, & advertentes hujuſmodi requiſitionem fore juſtam pariter & honeſtam, & veritati inniti, per anuli noſtri impoſitiooem dedimus & tradidimus ipſo domino abbati poſſeſſionem ſupraſcriptarum terrarum, ut ſupra judicatarum, dicte abbatie exiſtentium & pertinentium dicta auctoritate apoſtolica cum plenitudine jurium & pertinentiarum earumdem, ac damus, tradimus & inveſtimus tenore preſentium ipſum dominum abbatem, voſque dominum epiſcopum Pareotinum, & omnes & ſingulos ſua intereſſe putantes, quibus predictis noſter proceſſus, & hec noſtra executio dirigitur, eiſdem auctoritate & tenore preſeotium requirimus & mooemus primo, ſecundo, & tertio & peremptorie communiter vel diviſim vobis & cuilibet veſtrum in virtute ſancte obedientie & penis infraſcriptis diſtricte maodamus, quatenus infra ſex dierum ſpatium poſt preſentationem ſeu notificationem preſentium vobis & cuilibet veſtrum factam immediate ſequentium, quorum ſex dierum duos pro primo, duos pro ſecundo, & duos pro tertio & peremptorio termino ac monitiooe canooica aſſignamus, eumdem dominum abbatem vel procuratorem ſuum ejus nomine in & corporalem poſſeſſionem ſeu quaſi dictarum terrarum & poſſeſſionum ut ſupra judicatarum cum omnibus juribus & pertinentiis ſuis ſine contradictione, oppoſitione aut difficultate recipiatis & inducatis, & ab aliis recipi & induci faciatis & inductum defendatis, amoto exinde quolibet illicito detentore, quem nos, in quantum poſſumus, amovemus & denunciamus amotum, ac ipſum dominum abbatem vel dictum procuratorem pro eo de poſſeſſionibua ipſis & terris ſupraſcriptis in dominum recipiatis, ſeu alter veſtrum recipiat, ſibique de ipſarum poſſeſſionum & terrarum fructibus *&c.* univerſis, prout ad voa communiter & diviſim pertinet, reſpondeatis, & ab aliis integre & pleoarie reſponderi faciatis: quod ſi forte premiſſa omnia & ſingula non adimpleveritis, mandatiſque & monitionibus noſtris, immo vero apoſtolicis, non parueritis cum effectu, nos io vos omnes & ſingulos ſupradictos, qui culpabiles fueritis in premiſſis & generaliter in contradictores quoslibet & rebelles, ac impedientes ipſum domioum abbatem vel procuratorem ſuum in premiſſis io aliquo, ac ipſum impedientibus dantes auxilium, conſilium vel favorem publice vel occulte *&c.* excommunicationis ſententia ferimus in his ſcriptis: vobis vero domino epiſcopo Parentino, cui ob reverentiam veſtre pootificalis dignitatis deferimus in hac parte, ſi contra premiſſa vel aliquod premiſſorum feceritis per vos vel ſubmiſſam perſonam prefatam, monitione canonica trium dierum premiſſa ingreſſum eccleſie interdicimus in his ſcriptis, ſi vero hujuſmodi interdicti ſententiam per alios tres dies prefatos immediate ſequentes ſubſtinueritis, vos in his ſcriptis ſimili canonica monitione premiſſa ſuſpendimus a divinis, verum ſi prefatas interdicti & ſuſpenſionis ſeotentias per alios tres dies prefatos ſex immediate ſequentes, aoimo, quod abſit, ſubſtinueritis indurato, vos in his ſcriptis eadem canonica monitione premiſſa excommunicationis ſententia auctoritate apoſtolica predicta innodamus. Ceterum quia certis aliis occupati negotiis non poſſumus nos ad alias partes tranſferre, vobis ſupraſcriptis abbatibus, prioribus, prepoſitis, decanis, archidiaconis & ceteris aliis ſupraſcriptis & veſtrum cuilibet in ſolidum ſuper ulteriori exequtione dicti mandati apoſtolici atque noſtri dicta auctoritate apoſtolica tenore preſentium requirimus & monemus,

atque committimus plenarie vices noſtras, donec eas duxerimus revocandas primo, ſecundo, tertio & peremptorie communiter & diviſim, vobiſque nihilominus & veſtrum cuilibet in virtute ſancte obedientie & ſub excommunicationis pena &c. precipiendo mandantes vos &c. & veſtrum ſingulos, qui ſuper hoc, ut premittitur, fueritis requiſiti &c. ſuprascriptum abbatem ſeu ejus procuratorem in corporalem, realem & actualem poſſeſſionem ſuprascriptarum terrarum & poſſeſſionum judicatarum per nos dicta auctoritate apoſtolica dicte abbatie ſpectare & pertinere, cum omnibus juribus & pertinentiis ſuis inducatis &c. In quorum omnium &c. Datum & actum Venetiis in domo habitationis prefati rev. domini epiſcopi Equilini judicis delegati antedicti ſub anno a nativitate Domini M. CCCC. LIV. die vero jovis II. maji indictione II. preſentibus ſpectabile viro domino Andrea Quirino & presbytero Philippo T.. tino teſtibus & aliis.

Ego Marcus quondam Nicolai de Marchetis perpetuus beneficiatus in eccleſia ſancti Samuelis de Venetiis &c. notarius, qui dictarum literarum apoſtolicarum preſentationi, receptioni, requiſitioni, ceteriſque premiſſis omnibus & ſingulis preſens fui &c. ſcripſi &c. ſignavi &c.

In Chriſti nomine, amen. Anno ejuſdem nativitatis M. CCCC. LIV. indictione II. die vero VIII. menſis ſeptembris. Actum in diſtrictu Pareatii apud ultimum confinium exiſtentem inter commune civitatis Parentii, & commune caſtri ſancti Laurentii verſus territorium Calixedarum, preſentibus ſapientibus viris ſer Antonio de Coleto, magiſtro Stephano Cerdone quondam Martini, ſer Georgio quondam Johannis Bertuccii &c. civibus & habitatoribus caſtri ſancti Laurentii teſtibus convocatis ſpecialiter & rogatis, & aliis pluribus. Ibique ſpectabilis & generóſus vir dominus Ludovicus Bredano pro ſereniſſimo ducali dominio Venetiarum &c. honorandus poteſtas ſancti Laurentii, tamquam nuntius inſtitutus, deputatus & datus a rev. in Chriſto patre & domino domino Andrea Bono epiſcopo Equilino judice delegato apoſtolico, de quo patent litere ejuſdem domini epiſcopi & judicis delegati ſub anno Domini M. CCCC. LIV. die XXIV. menſis maji, necnon a magnificis dominis advocatoribus communis Venetiarum, ut de predictis quoque patent litere commiſſionis ejuſdem tenoris in predictis milleſimo, indictione & die XII. menſis auguſti, ad inducendum & ponendum ven. virum dominum domnum Petrum abbatem monaſterii ſancti Michaelis de Lemmo in tenutam & corporalem poſſeſſionem de certis terrenis & agris arativis exiſtentibus in territorio & diſtricto Parentii juxta formam & continentiam ejuſdem ſententie ſuperinde late per prefatum dominum epiſcopum & judicem delegatum apoſtolicum in favorem predicti domini domni Petri abbatis contra rev. dominum epiſcopum Parentinum in M. CCCC. LIV. & die jovis ſecundo menſis maji. Prefatus igitur dominus Ludovicus Bredano honorandus poteſtas ſancti Laurentii vigore commiſſionis, libertatis & baylie ſibi a prefatis domino epiſcopo judice delegato apoſtolico, & a magnificis dominis advocatoribus communis Venetiarum, ut ſupra, ven. virum dominum domnum Maphcum Girardo de Venetiis ordinis Camaldulenſis, ac procuratorem eccleſie ſancti Michaelis de Murano ibidem preſentem, nomine ac vice prefati domini domni Petri abbatis ac ſucceſſorum ſuorum ſtipulantem & recipientem omnibus melioribus modo, via, jure, & forma, quibus melius potuit & poteſt, induxit & poſuit in tenutam & corporalem poſſeſſionem omnium & ſingulorum terrenorum olim poſſeſſorum per prefatum dominum epiſcopum infra hos confines, prout in dicta ſententia latius continetur; videlicet a valle Feletoſa, que vallis Feletoſa eſt per tranſitum montis de Lavellis, relicto ipſo monte a ſiniſtris eundo ad ſanctum Laurentium verſus Urſariam, ubi ſunt campi arativi, in cujus vallis medio eſt via directa a caſtro ſancti Laurentii ad Urſariam, prope quam viam a dextris eſt certus lapis Cruce ſignatus, quo diſtinguuntur territoria monaſterii ſancti Michaelis de Lemmo a territorio Urſarie, quam vallem dictus dominus epiſcopus Parentinus indebite poſſidet, de jure abbatie predicte. Item locum, qui dicitur arca ſepulture in monte Certenaſe, ſupra qua ſunt tres Cruces, per quam territoria ſancti Michaelis de Lemmo predicti diſtinguuntur a territoriis Parentii. Item a predicta arca ſepulture quaſi verſus aquilonem uſque ad poſſeſſionem olim ſer Dominici, ubi ſunt velut duo putei ſancti Juſti. Deinde a dictis puteis, ſeu poſſeſſione olim ſer Dominici uſque ſurſum retorquendo uſque ad coronam ſancti Mauri, que eſt prope viam publicam directam a civitate Parentii ad caſtrum Caliſedi, qua corona terre abbatie predicte ſeu monaſterii diſtinguuntur a terris ſancti Mauri. Et per conſequens hoc totum terrenum incluſum infra confines immediate preſcriptos a dextris pertinet ad juriſdictionem abbatie predicte. Item a ſupra.

pradicta corona ſaocti Mauri recto tramite vel ſecundo verſus Solis ortum uſque ad colonas poſitat pro confinibus dominii ioter communitatem civitatis Parentii & eaſtri ſancti Laurentii a manu dextra eundo per dictos confines uſque ad viam, que dirigitur a ſancto Laurentio ad Urſariam, de qua ſuperius mentio habita eſt. Item per conſequent in teoutam & corporalem poſſeſſionem induxit quoque de monte Calbo & totius territorii montis dicti, quod eſt verſus Orientem a dicto monte *&c.* ut in preoominata ſententia ulterius legitur, & continetur, dans & cooeedens prelibatus domini Ludovicus predicto ven. domno Mapheo Girardo nomioe dicti domini abbatia ac ſucceſſorum ſuorum pleoam auctoritatem & bayliam auctoritate propria iotrandi tenutam & corporalem poſſeſſionem terrenorum poſitorum inſra confines ſuperius nominatos juxta continentiam ſententie prenomioate, ac bona & fructus poſſidendi & aecipiendi ad omne libitum dicti domini abbatia, & ſuceeſſorum ſuorum omnimodam voluntatem tamquam de rebus dicti monaſterii ſancti Michaelis de Lemmo. Quibua omnibua & ſingulis ſic peractia, & debita ſollemnitate firmatis, prout in ſimilibut moria eſt, prefatus domioua Ludovicua Bredano mihi notario & cancellario mandavit, ut de predictis omnibut & ſingulis publicum eooficiam inſtrumentum.

Ego Petrua quondam ſer Bartholomei Parentinoa imperiali auctoritate noiarius & judex ordioarius, necnon prelibati domini Ludovici Bredano eancellarius predictis omnibus, dum ſic agereotur, preſens fui, fideliter ſeripſi, & in hanc publicam formam redegi, ſigoum quoque meum cooſuetum appoſui.

LI.

Monachi Vangnticienſes eligunt æconomum in eccleſia S. Zenonis de Borſedo.

Anoo 1455. XIII. martii.

Ex archivo S. Romualdi de Urbe LIII. 5.

EXemplum unius inſtrumeoti Chriſtophori Roſini notarii Abbatie Pollieioii ſumptum ex protocollo io quaternulo annorum M. CCCC. LIV. & M. CCCC. LV. ad pag. 37. cujus tenor talis eſt.

In Chriſti nomine, amen. Anno ejuſdem nativitatis M. CCCC. LV. indictione III. die XIII. menſis martii Abbatie, in monaſterio infraſcripto Vangadicie, preſeotibus teſtibus vocatis, babitis & rogatis magiſtro Johanne filio Petri de Montolinis profeſſore Gramatice, Franciſco Albareſano filio probi viri Albareſani de Ferraria, Dominieo Buſto & aliis. Vacante eccleſia ſancti Zenonis de Villa Borſedi ob mortem religioſi viri domni Antonii de Abbatia ultimi rectoria dicte eccleſie, ven. vir domnua Placidus de Eſte prior mooaſterii ſancte Marie de Vangadicia ordinis Camaldulenſia Adrienſia dioceſis uoa eum ioſraſcriptis fratribus & mooachis, & ipſi omnes una eum eo, oemine diſerepante, videlieet domnut Beoedictua Zane nobilis Venetua ſubtuſprior, domnus Ambroſius, domnus Angelua, domous Michael, frater Angelut, frater Jacobus & frater Hierooymus in pleno capitulo ad ſonum campanelle, ut moria eſt, ſollemaiter eonvocati & congregati aſſereotea & affirmantes ſe ibi eſſe majorem & ſaniorem partem eorum monachorum, qui in co eapitulo vocem habere debent, omoibus modo, via, jure *&c.* ereaverunt & ordioaverunt religioſum virum domnum Georgium de Sclavonia monaebum dicti ordinis Camaldulenſia in ſacerdotio conſtitutum ibi preſentem & adceptantem ſuum & ſeu eccleſie ſancti Zenonis de Borſedo dicto monaſterio immediate ſobjecte iconomum, gubernatorem & deſenſorem, ſindicum & proeuratorem, & quidquid melius dici, cenſeri & etiam poteſt ſpecialiter & expreſſe ad conficiendum ſollemniter ioventarium omnium & ſingularum rerum tam mobilium, quam immobilium dicte eccleſie quovis modo ſpectantium & pertioentium, & res tam ſacras, ſanctas & religioſas, quam ſecularea diligenter ſolicite & honeſte gubernandum & maoutenendum, & jura quecumque dicte eccleſie deſendendum, augmentandum, & conſervandum, prout ſibi melius & utilius pro utilitate dicte ecleſie viſum fuerit expedire & ſi pro ipſis rebus & juribus defendendum, augmentandum & conſervandum opus fuerit ubilibet & in quacumque curia & in judicio partium quarumeumque compareodum tam ad agendum, quam ad deſendendum, & omoia & ſingula faciendum, que .... & jurit ordo poſtulat & requiruot, & generaliter ad omnia *&c.* ſub obligatione &c.

Ego Chriſtophorus Roſinus notarius *&c.*

LII.

XLII.

Calixtus III. *confirmat privilegia conceſſa Camaldulenſibus ab Alexandris* IV. *&* V.

Anoo 1455. xxix. maji.

Ex libro Privilegiorum Camald. pag. 24.

CAliſtus papa tertius. Dilecto filio Marintto prinri eremi & generali ordinis Camaldulenſis. Dilecte fili ſalutem & apoſtnlicam beoedictionem. Tua & ordinis tui erga nos & Romanam eccleſiam ſincera devntin, atque in religinnia cultu ingena obſervantia nos plurimum hortantur, ut tibi gratioſi ſimus ad ea preſertim, que ad laudem Dei & ipſius ordinis augmentum ſpectenr. Igitur deſiderantes nunc aliquam & tibi & nrdini tuo ejuſmodi gratiam facare, omnia & ſingula privilegia, immunirates, exemptiones, honores, gratias & libertates per felicis recordarinois Alcxaodrum Quartum & Alexandrum Quintum, ceteroſque ſummos pontificea predeceſſorea nnſtros ordioi tuo, tam in capite, quam in membris, & tam priori eremi, quam ceteris prelaris, monachis, perſnnia ac locia ejuſdem ordinis conceſſa ſeu conceſſaa eadem omnia & ſingula io his literis pro expreſſis habentes, tenore preſeatium motu proprin, & ex certa ſcientia, auctoritate apoſtolica, ſi & prout hactenus in melius uſi fuiſtia, confitmamus, approbamus, emologamus & roboramus, & pro confirmatis, approbatis, emnlogatis & rnboratis in perpetuum eſſe volumua & declaramus. In contrariom facientibus non obſtantibus quibuſcumqae. Datum Rome apud ſanctum Petrum ſub anoulo Piſcatoris die xxix. maji M.CCCC. LV. pontificatus noſtri anno primo.

L. Dathus.

LII.

Idem confirmat monaſterio Vangaticienſi privilegia eidem conceſſa a predeceſſoribus ſuis.

Aonn 1455. III. nonss junii.

Ex autographo abbatie Vangaticienſis.

CAliſtus epiſcnpus ſervus ſervnrum Dei ad futuram rei memoriam. Regimioi univerſalis eccleſie licet inſufficientibus meritis diſponeote Dnmion preſidentes pro eccleſiarum & monaſterinrum omnium ac in eis ſub regulari habitu victurum Domino ſamulaotium perſoaarum ſtatu ſalubri & iocrementis felicibus libenter iotendimus, ac hiis, que propterea proceſſiſſe comperimus, ut illibata perſiſtaor, apoſtolici munimiais adjicimus firmitatem. Dudum ſiquidem felicis rerordationis Celeſtinus papa III. predeceſſor noſter nonnullas libertates, axemptioacs & protectiones olim monaſterio ſaacte Marie de Vangadicia Camalduleaſis ordiais Adrienſis dioceſis ſuper poſſeſſionibus, juriſdictiooibus, rebus, bonis, eccleſiis, & monaſteriia, ac aliis membris ejuſdem per felicis recnrdationis Silveſtrum, Caliſtum, Innocentium & Alexandrum Romanos ponſifices etiam predeceſſorea noſtros conceſſas appsnbavit, ratificavit & confirmavit, illaſqun perpetuis futuris temporibus ab omnibus ioviolabiliter obſervari & cuſtodiri voluir & mandavis, prout in liicris ejnſdem Celeſtini, quas i n cancellaria apoſtolica diligenter inſpici, & ſignis & caracteribus & ſubſcriprionibus obmiſſis, preſentibus de verbo ad verbum inſeri fecimus, plenius continetur. Quare dilectus in Chriſto filius Ludovicus tituli ſancti Laurentii in Damaſo presbyter cardinalis camerarius noſter, ac prefati monsſterii commendatarius perpetuua nobis humiliter ſupplicavit, ut libertates, exemptionea ac omoia alia & ſingula in dictis literia contenta harum ſerie ratificantes & approbantes munimine roborare ex benignitate apoſtolica dignaremur. Nos igitur hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, libertates, exemptiones & omnia alia & ſiogula io literis Celeſtini predeceſſoris hujuſmodi contenta harum ſerie ratificsates & approbantes illa omnia perpetuum robur vim & efficaciam obtiaere decrrnimus per preſentes. Tenor vero literarum talis eſt. Celeſtinus epiſcnpus *&c. Eas edidimus in Appendice tomi IV. col.* 202. Nulli ergo *&c.* Si quis *&c.* Datum Rome apud ſanctum Petrum anno incarnationis Dominice M. CCCC. LV. tertio aonas junii pootificatus noſtri aooo primn.

LIV.

Capitulum baſilice Lateraaenſis concedit facultatem erigendi monaſterium prope eccleſiam SS. Trinitatis de Faventia.

Anno 1455. I. julii.

Ex archivo ejuſdem parthenonis.

CApitulum & canonici ſacroſancte Lateranenſis eccleſie magnifico & excellen-

eellenti domino de Manfredis civitatis Faventie domino, & magnifice domine Johanne ejus conſorti ſalutem & ſinceram in Domino caritatem.

Quoniam inter cuncta pietatis opera id proprinm & meritorium eſſe dignoſcaiur, prout ſancti patres docent exempla, & ſacre pagine inſtruunt diſcipline, ut eupientes eccleſias ad divinum culium ſnndare aui fundatas inſtanrare, erigere & manuieneri, favorabili preſidio fulciantur; idcirco tanto diligentius noſtrum adjutorium impartimue, quanto attentius affectamus noſtre ſacroſancte eceleſie Lateranenſis ad honorem Salvaioris noſtri dedicate devoiionem aç fidem augeri, ac in ea & eccleſiis ſibi ſubjectis divini culius obſequium ampliari. Attendentes igitur zelum veſtrum, pium propoſitum & affectionem devotam, quam ad eccleſiam ſeu monaſterium ſancte Trinitatis de civitate Faventie vobis immediate ſubjectum, poſitum in burgo porte Pontis, precipuqm haberi, prout veſtra petitio & opera liqnido manifeſtant, meriio inducimur veſtrum propoſitnm veſtraſque ſupplicationes admittere gratioſe. Cum igitur ad dictum monaſterium habeatis ſpecialis devotionis affectum, intendentes pro animarum veſtrarum ſalute ob Dei reverentiam & honorem ſanctiſſime Trinitatis prefatum monaſterium ruina & vetuſtate collapſum, ex quo moniales exierunt, nullius cure effectum, inſtaurare, reparare, fundare, reedificare & ampliare, & in eo abbatiſſam, prioriſſam & moniales ordinis & regule per reverendum pairem epiſcopum Faventinum & vos eligende in ſufficienri numero, & probatę vite & ſanctimonie & honeſtatis nominare, eligere & repreſentare ad noſtri capituli confirmationem ac juribus ſacroſancte noſtre Lateranenſis eccleſie ſalvis de conceſſione hujuſmodi nobis humiliter veſtris nominibus ſupplicare feciſtis, ut vobis inſtaurandi, reparandi, fundandi, reedificandi, ampliandi & ornandi eccleſiam & monaſterium predictum, necnon & inibi abbatiſſam, prioriſſam & moniales prefaias eligendi & repreſentandi, que Deo jugiter famulentur, ſub cenſu annuo nobis & eccleſie noſtre debiio conſtituto dignaremur auctoritate & poteſtate ſuper his ſacroſancte Lateranenſi noſtre eccleſie & noſtro capitulo ab apoſtolica ſede conceſſis opportune licentie remedium impartiri. Nos igitur tam pie devotioni veſtre & devoto propoſito annuere volentes vobis prefatam eccleſiam & monaſterium inſtaurandi, reparandi, fundandi, reedificandi, ampliandi, ornandi, & ſi opus fuerit, de novo conſtruendi, & in eo oratorium & officinas reſtaurandi ſeu faciendi & reparandi, & altare ſeu altaria erigendi eum cemeierio, & campanas reponendi ſecundum conſuetudinem ſancte matris eccleſie ſubjectum dicte noſtre eccleſie, & ad ipſius opus, jus & utilitatem eum annuo cenſu quioque Bologninorum antiquorum dicte noſtre eccleſie & noſtri eapituli camerariis annis ſingulis in feſto ſancte Trinitatis perſolvendorum, necnon in eodem abbatiſſam, prioriſſam & moniales pro hac vice tanium eligendi, ponendi & nominandi ordinis & regule, qui & que reverendo pairi epiſcopo Faventino & vobis placuerint, in numero, que vobis videbitur, nobis tamen earum confirmationem, inſtituiionem ſeu deſtitutionem, viſitationem & correctionem, & earum in dicto monaſterio ſucceſſarum, & etiam omnia alia eccleſie noſtre jura reſervantes plenam atque liberam tenore preſentium concedimus faculiatem. Inſuper quo majorî fervore devotionis accenſi, vos ac populus huic pio operi intendatis tenore preſentinm declarantes auctoritate literarum apoſtolicarum ipſi eceleſie Lateranenſi & membris ejuſdem per Romanos pontifices conceſſas indulgentias infraſcriptas omnibus benefacientibus, eleemoſynas vel aliquas oblationes dantibus ſeu preſtantibus in dicta eccleſia & monaſterio ſancte Trinitatis, oratorio, officinis, cemeterio dederini, donum fecerint & manus porrexerint adjutrices, quadraginta annos & decem quadragenas de injuncta eis penitentia in Domino relaxari, que indulgentia in quolibet feſto apoſtolorum & evangeliſtarum, & quolibet feſto beate Marie virginis, ac in octava ipſarum feſtivitatum, & in qualibet die quadrageſime duplicaiur. In die vero fundationis ipſius eccleſie & monaſterii & in feſto ſancte Trinitatis quadruplicatur. Necnon a domino noſtro Salvatore omnium, in cujus nomine eccleſia ipſa Lateranenſis principaliter fuit conſtituta & ſub utriuſque Johannis vocabulo inſignita juxta ſubſidii quantitatem & devotionis affectum ſuorum remiſſionem peccatorum, & animarnm ſuarum ſalutem, aliaſque indulgentias miſericorditer adipiſci. Denique quia ad predicti monaſterii viſitatinnem vel reformationem noſtrum capitulum preſens eſſe non poteſt, vices noſtras committimus vobis rev. patri epiſcopo Faventino, videlicet viſitandi & corrigendi tam in capite quam in membris abbatiſſam, prioriſſam ac moniales predicti monaſterii, capitula, conſtitutiones, ordinationes earum & dicti monaſterii videndi, eligendi, emendandi, & ſi opus

ſi opus fuerit, eotrigendi mores & vitam ipſius abbatiſſe, prioriſſe & monialium inveſtigandi atque eaſdem monendi, eiſque & cuilibet ipſarum in mandaris injungendi ſuper obſervantiam earum ordinis & regule, ac eas, ſi tuarum monitionum, mandatorum tranſgredientes extiterint vel etiam contemptrices, ſecundum Deum & ſacros canones corrigendi, caſtigandi, emendandi, puniendi, &, ſi opus fuerit, carcerandi, eaſque ſervare faciendi clauſuram, maxime hoc ſervato, quod nullus homo maſculus dicti monaſterii clauſuram ingredi preſumat ſub pena adjecta, que vobis videbitur opportuna. Non obſtantibus quibuſcumque conceſſionibus canonicorum regularium, aut eorum reformatoribus anteceſſorum eorum, quas revocamus, caſſamus, & revocatas & caſſas eſſe declaramus, preſente commiſſione ad beneplacitum Lateranenſis capituli valitura. Io quorum omnium fidem & teſtimonium ac robur preſentes literas ſcribi fecimus per infraſcriptum noſtrum notarium, & magni capitularis ſigilli Lateranenſis eccleſie juſſimus appenſione muniri. Datum Laterani ſub anno Domini M. CCCC. LV. indictione III. menſe julii die primo pontificatus ſanctiſſimi in Chriſto patris & domini domini noſtri Calixti divina providentia pape III. anno ejus primo.

Fulgentius canonicus & camerarius Lateranenſis.

Dominicus de Malamerendis notarius dictorum canonicorum & capituli de mandato ſupradictorum.

LV.

Bulla Calixti III. *circa prioratum de Cerreto unitum monaſterio Angelorum de Florentia.*

Anoo 1455. VII. kl. ſeptembris.

Ex tabulario ejuſdem monaſterii Angelorum.

CAliſtus epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilecto filio .. abbati monaſterii ſancti Salvatoris de Camaldulo Florentie ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Ex injuncto nobis apoſtolice ſervitutis officio ad ea libenter intendimus, per que eccleſiarum & monaſteriorum omnium utilitas procuratur, & ut illa, que propterea proceſſiſſe dicuntur, firma & illibata perſiſtant, cum a nobis petitur, favorem apoſtolicum libenter impartimur. Exhibita ſiquidem nobis nuper pro parte dilecti filii Ugolini Petri Honufrii de Antilla prioris prioratus ſancti Georgii de Suarca ordinis Camaldulenſis Florentine dioceſis petitio continebat, quod dudum dilecti filii prior & conventus monaſterii ſancte Marie de Angelis Florentie per priorem ſoliti gubernari dicti ordinis, conſiderantes, quod ipſi ratione monaſterii ſancti Petri de Cerreto Vallis-elſe prefati ordinis Vulterrane dioceſis, Abbatia nuncupata, prefato monaſterio de Angelis uniti multa habebant expenſarum onera ſubire, & diverſa incommoda, & perturbationes propterea ſubſtinebant, unde cupientes ſuper his ſalubriter providere, matura inter eos deliberatione prehabita, pro evidenti monaſteriorum predictorum utilitate omnes & ſingulos fructus, redditus & proventus dicte abbatie de Cerreto eidem Ugolino pro annuo cenſu centum librarum monete Florentine ipſi monaſterio de Angelis quolibet anno perſolvendo, ita tamen quod dictus Ugolinus omnia onera ſpiritualia & temporalia ipſis priori & conventui & monaſterio de Angelis ratione dicte abbatie de Cerreto incumbentia perferre deberet & teneretur, & que poſt obitum ejus eadem abbatia ad dictum monaſterium de Angelis tamquam membrum capiti reverteretur, ad vitam ipſius Ugolini dumtaxat cum certis aliis honeſtis pactis & conditionibus evidentem utilitatem monaſteriorum predictorum, ac pacem & quietem ipſorum prioris & conventus concernentibus locarunt & conceſſerunt, prout in quodam inſtrumento publico deſuper confecto dicitur plenius contineri. Cum autem, ſicut eadem petitio ſubjungebat, licet idem Ugolinus vigore locationis & conceſſionis predictarum fructus, redditus & proventus hujuſmodi per duos annos in allocationem, ut preſertur, tenuerit, ac ipſam abbatiam in ſpiritualibus & temporalibus feliciter gubernaverit, prout tenet & gubernat de preſenti, cenſum ipſum debite perſolvendo, nihilominus dubitat eaſdem locationes & conceſſiones juribus non ſubſiſtere. Quare pro parte tam prioris & conventus, quam Ugolini predictorum nobis humiliter fuit ſupplicatum, ut conceſſioni & locationi hujuſmodi pro illarum ſubſiſtentia firmiori robur apoſtolice confirmationis adjicere, aliaſque io premiſſis opportune providere de benignitate apoſtolica dignaremur. Nos igitur de premiſſis certam notitiam noo habentes hujuſmodi ſupplicationibus inclinati diſcretioni tue per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus de premiſſis omnibus & ſingulis ac eorum circumſtantiis univerſis auctoritate noſtra te

dili-

diligeoter inſormes, & ſi per informationem hujuſmndi ita eſſe, ſuper quo tuam conſcientiam oneramus, locatiooem & cooceſſionem predictas in evidentem utilitatem prefati monaſterii cedere repereris, conceſſionem & locationem predictas, ac illas contingentia omnia & ſingula in dicto inſtrumento contenta, & inde ſecuta quecumque, prnut rationabiliter proceſſerunt, eadem auctoritate approbes *&c.* Non obſtantibus *&c.* Datum Rome apud ſanctum Petrum anno incarnationis dominice M. CCCC. LV. ſeptimo kalendas ſeptembris pontificatus noſtri anno primo.

LVI.

Idem Calixtus III. unit abbatie Claſſenſi alteram S. Severi prope Ravennam.

Anno 1455. VIII. id. decembris.

Ex authentico prafate abbatia Claſſenſis.

CAliſtus epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilecto filio.. abbati monaſterii ſancti Spiritus Ravennaten. ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Noo ſolum conveniens, ſed etiam neceſſarium arbitramur, ſi dum eccleſie & monaſteria ad divinum cultum & commoditatem miniſtrorum deputata propter vetuſtatem, negligentiam, deſolatiooem aut alios caſus ad ruioam tendunt, & cultus divinus in illis negligitur, eorum, quaotum fieri poteſt, obvietur incommodis, & ſi non de totali, ſaltem de ipſa, quam temporis conditio permittit, reparatione & reſtauratione effectualiter ſuccurratur. Dudum ſiquidem proviſiones eccleſiarum & monaſteriorum omnium apud ſedem apoſtolicam tunc vacanrium & in antea vacaturorum ordinationi & diſpoſitioni noſtre reſervavimus, decernentes ex tunc irritum & inane, ſi ſecus ſuper iis a quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contingeret attentari. Cum itaque poſtmodum monaſterium ſancti Severi extra muros Ravennaten. Ciſtercienſis ordiois ex eo, quod dilectus filius Franciſcus ouper ipſius monaſterii abbas conſiderans, ut aſſerebat, prefatum monaſterium conventu & monachis penitus deſtitutum, oecnon illius bona, poſſeſſiones & jura pro majori parte deperdita, occupata & alienata, ac a nonnullis detenta exiſterent, adeout ad illa reſtauranda & recuperanda auctoritate alicujus magni viri opus eſſe noſceretur, ſeque ad inſtaurationem & recuperationem hujuſmodi faciendas impoteotem & iohabilem eſſe, ac metueos, ne illa dietim in deterius procederent, omni regimini & adminiſtrationi dicti monaſterii, cui tunc preerat, per dilectum filium Bictum Hieronymi de Foro-livio civem Raveonatem procuratorem ſuum ad hoc ab eo ſpecialiter conſtitutum in manibus noſtris ſponte & libere ceſſerit, noſque ceſſionem hujuſmodi duximus admitteodam, ad preſens ſit abbatis regimine deſtiturum, nulluſque de illo preter nos hac vice diſponere potuerit, ſive poſſit, reſervatione & decreto obſiſtentibus ſuprascriptis. Et ſicut dilectus filius noſter Philippus tituli ſancti Laurentii io Lucina presbyter cardinalis nobis nuper expoſuit, prefatum monaſterium ad medium milliare vel circa mooaſterio ſancti Apollinaris extra eoſdem muros Camaldulenſis ordinis propinquum exiſtat, adeout ambo monaſteria predicta per unum & eumdem commendatarium ſive abbatem facile regi & gubernari poſſent, que quidem monaſteria ſi invicem uoirentur, annecterentur & incorporarentur, prefatus cardinalis, qui dictum monaſterium ſancti Apollinaris ex cooceſſione apoſtolica in commendam obtinet, de ipſius monaſterii ſancti Severi reformatione & reſtauratione, ac illius deperditorum jurium & booorum prefatorum recuperatione & vendicatione, necnon alias de illius ſtatu in melius reformando ſedulam curam & diligentiam adhiberet, & cum prefatum monaſterium ſancti Severi hactenus Altiſſimo propitiante melius gubernatum fuerit, ac in ſuis fructibus, redditibus & proventibus opulentius exiſtat, idemtidem facile agere poſſet quicumque eiſdem ambobus monaſteriis pro tempore preſederit. Quare pro parte dicti cardinalis aſſerentis, quod ſancti Severi centum, & ſancti Apollinaris monaſteriorum prefatorum trecentorum Florenorum auri de camera fructus, redditus & proventus ſecundum communem extimationem valorem annuum non excedaot, nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut ipſius monaſterii ſancti Severi ſtatui ſuper iis opportune providere de benignitate apoſtolica dignaremur. Nos igitur de premiſſis alias certam notitiam non habentes hujuſmodi ſupplicationibus ioclinati diſcretioni tue per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus de premiſſis omnibus & ſingulis auctoritate ooſtra te diligenter informes, & ſi per informationem hujuſmodi ita eſſe repereris, ſuper quo tuam conſcientiam oneramus, prefatum monaſterium ſancti Severi a ſuperioritate, dominio, poteſtateque quorumcumque prelatorum dicti Ciſtercienſis ordinis

eadem

eadem auctoritate liberes & abſolvas, illudqua ad dictum Camaldulenſem ordinem traosferas & illi applices; & nihilominus illud ac ſancti Apollinaris monaſteria prefata cum omnibus juribus & pertinentiis eorumdem invicem auctoritate prefata perpetuo incorpores, unias & annectas; ita quod ambo monaſteria predicta per prefatum cardinalem, dum in humanis vixerit, in omnibus & per omnia, prout hactenus dictum monaſterium ſancti Apollinaris gubernatum & adminiſtratum fuir, & deinceps perpetuis futuris temporibus per unum abbatem dicti Camaldulenſis ordinis perpetuo regatur, ac etiam gubernetur, necnon unum & eumdem conventum faciant, liceatque ex tunc prefato cardinali & pro tempore exiſtensi eorumdem monaſteriorum abbati per ſe vel alium, ſive alios corporalem poſſeſſionem monaſteril ſancti Severi, juriumque & pertinentiarum preſatorum auctoritate propria libere apprehendere, & perpetuo licite retinere, ac illins fructus, redditus & proventus in ſuos & dictorum monaſteriorum uſus & utilitatem convertere, diocefani loai vel alterius cujuſvia licentia ſuper hoc minima requiſita. Et inſuper eidem Franciſco abbati, ne propter reſignationem hujuſmodi nimium diſpendium patiatur, ſuper fructibus, reddisibus & proventibus dicti monaſterii ſancti Severi penſionem annuam quadraginta Florenorum ſimilium per prefatum cardinalem, ac pro tempora exiſtentes dictorum unitorum monaſteriorum abbates & commendatarios eidem Franciſco abbati, quoad vixerit, vel procuratori ſuo ad hoc ab eo ſpeciale mandatum habenti annis ſingulis in certis terminis & locis ad id per te de ipſorum pesentium conſenſu ſtatuendo efficaciter perſolven. necnon uſumfructum domus ejuſdem monaſterii ſancti Severi & vinee juxta eam poſite auctoritate prefata reſerves, conſtituas & aſſignes, faciens Franciſco abbati vel procuratori prefato penſionem hujuſmodi juxta reſervationis, conſtitutionis & aſſignationis prefatarum, ſi illas feceris, tenorem integre reſponderi. Contradictores per cenſuram eccleſiaſticam, appellatione poſtpoſita compeſcendo; non obſtantibus conſtitutionibus &c. & quibuslibet privilegiis, indulgentiis &c. ſeu ſi abbatibus & commendatariis predictis vel quibuſvis aliis communiter vel diviſim a ſede apoſtolica ſit indultum, quod ad ſolutionem ſau preſtationem penſionis alicujus minime teneantur, & ad id compelli, aut quod interdici, ſuſpendi vel excommunicari non poſſint per literas apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem, proviſo quod prefatum monaſterium ſancti Severi propter unionem, annexionem & incorporationem hujuſmodi, ſi illas vigore preſentium fieri contigerit, ad proſanos uſus minime redigatur; nos enim ex nunc irritum decernimus & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari. Datum Rome apud ſanctum Petrum anno incarnationis Dominice M. CCCC. LV. octavo idus decembris pontificatus noſtri anno primo. Pro prima D. Cardinalis gratis fidel. M. Ferrarii. Gratis pro parte domini Cardinalis, S. de Luca. Loco † ſigilli plumbei cordula appenſi.

„ Extat ſupraſcripta bulla unionis &c.
„ Caliſti papæ III. in capſa ſancti Severi
„ in Claſſe ſignata VII. n. 1. in qua pari-
„ ter reperitur ſub num. 2. ſequens in-
„ ſtrumentum poſſeſſionis adeptæ de eodem
„ monaſterio ſancti Severi tenoris hujuſ-
„ modi, videlicet:

In Chriſti nomine, amen. Anno ab ejuſdem nativitate M. CCCC. LV. indictione IV. die ſecunda menſis martii tempore pontificatus ſanctiſſimi in Chriſto patris & domini domini Caliſti divina providentia pape III. prelibati, egregius vir ſer Antonius de Monte-cauſarin procurator & proprio nomine reverendiſſimi in Chriſto patris & domini Philippi tituli ſancti Laurentii in Lucina presbyteri cardinalis ſancte ſedis apoſtolica, necnon commendatarii perpetui apoſtolici monaſteriorum ſancti Apollinaris in Claſſe, & ſancti Severi extra muros Ravennatenſes ordinis Camaldulenſis ſic unitorum ad infraſcripta & alia legitime conſtitutus, volens & intendens dicto procuratorio nomine vigore unionis, annexionis & incorporationis dictorum monaſteriorum pridie facte per rev. in Chriſto patrem dominum Blaſium a ſancta Victoria abbatem monaſterii ſancti Spiritus, ſeu ſancte Marie in Coſmedin de Ravenna commiſſarium & exequutorem apoſtolicum, ut conſtat manu mei notarii infraſcripti apprehendere & intrare tenutam & corporalem poſſeſſionem dicti monaſterii ſancti Severi uniti, ut ſupra, & ejus bonorum, jurium & pertinentiarum, perſonaliter acceſſit ad ipſum monaſterium ſancti Severi una cum me notario & teſtibus infraſcriptis & intravit & apprehendidit tenutam & corporalem poſſeſſionem dicti monaſteril ſancti Severi & ejus domorum, & bonorum, jurium & pertinentiarum prefatarum, eundo ad altare ipſius monaſterii accipiendo ſua propria auctoritate lapidem ipſius altaris

taris

Google

taris & figuram ſancti Severi ligneam exiſteotem ſnper dictum altare, quo facto acceſſit in campanile ipſiua monaſterii, demum circuivit dictam eccleſiam, accipiendo in ejus manibus ex lapidibus & terra dicte eccleſie, poſtquam acceſſic in domoa dicti monaſterii ruinatas, & accepit de terra & lapidibus dictarum dnmorum in ejua manibus, quibus factis acceſſit ad quuſdam campoa terre grano ſeminatos, & prata quedam prope ipſum monaſterium, accipiendo in ejus manibus de blada & grano, oecnon etiam ex herbia dictorum camporum & pratorum in ſignum vere tenuie & corporalis poſſeſſionis dicti monaſterii ſancti Severi & ejus bonorum, jurium & pertinentiarum quorumcumque ſpiritualium & temporalium pro preſato reverendiſ. domino cardinale & commendatario, dictoque monaſterio Claſſenſi & toto ordine Camaldulenſi, & omnia alia faciendo, que de jure fieri debent, rogans me notarium inſraſcripium, ut de predictis publicum conficerem inſtrumenium, preſentibua Johanne Hieronymo ſratribus & filiis quondam marchionia Vi... de Ravenna, Zambono quondam Jacobi de Bononia, & Antonio quondam Franciſci diſtrictus Ferrarie omnibus habitatoribus Ravenne teſtibus ad preſata habitia, vocatia & rogatia.

Et ego Franciſcus filius quondam Petii de Fabris civis Ravenne publicua imperiali auctoritate notarius & judex ordinarius predictis omnibua & ſingulis preſena ſui, eaque rogaius ſcribere ſcripſi & publicavi, & in hanc publicam formam manu propria redegi. In quorum nmnium fidem & teſtimonium premiſſorum me ſubſcripſi.

Et ego Joſeph-maria Carlonus *&c.* ootarius ex originalibus *&c.* ſcripſi & publicavi *&c.* die xxv. julii M. DCC. III. *&c.*

LVII.

Idem confirmat unionem eccleſiæ S. Uberti cum abbatia Balneenſi.

Anno 1456. IX. kl. feb.

Ex autographo ejuſdem abbatiæ.

CAliſtus epiſcopus ſervua ſervorum Dei dilecto filio.. abbati monaſterii de Anglari Aretine dioceſis ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Ex injuncto nobis deſuper apoſtolice ſervitutis officio ad ea libenter inteodimua, per que religioſis perſonis quibuslibet de opportune proviſionis auxilio ſuccurratur. Exhiblia ſiquidem oobia nuper pro parte dilecti filii Simonis de Balneo prioris prioratus beate Marie Balnen. ad Romanam eccleſiam nullo medio pertinentia Camaldulenſis ordinia nulliua dioceſis petitio continebat, quod olim quondam Benedictua tunc generalia dicti ordinia in generali capitulo per ſratres dicti ordiois in civitate Bretinorienſi celebrato capellam ſancti Uberti de Trappola prioratum nuncupatum dicti ordinis etiam oulliua dioceſis eidem prioratui beate Marie, qui olim boſpitale fuit, & io quo a longo tempore citra hoſpitalitas ſervata non extiiit, auctoritate ordinaria in perpetuum univit, annexuit & incorporavit, quarum quidem uoionis, annexionis & incorporationis, quaa etiam quondam Ambroſius dicti ordinia generalia confirmaſſe & approbaſſe ſertur, vigore, priores dicti prioratua, qui pro tempore ſuerunt, ejuſdem capelle poſſeſſionem aſſecuti, illam ex tunc per ſexdecim aonoa & ultra tenuerunt & poſſederunt, prout ipſe Simon tenet & poſſidet de preſenti; cum autem ſicut eadem petitio ſubjungebat, ab aliquibus aſſeratur incorporationem, annexionem, & unionem hujuſmodi ex certis cauſia juribus non ſubſiſtere, quare pro parte dicti Simonia aſſerentis, quod olim felicis recordatinnis Eugenius papa quartus predeceſſor ooſter eaſdem incorporationem, annexionem & unionem per ſuaa literas confirmare mandavic, quodque capelle viginti-quatuor & prioratua predictorum ſexaginta Florenorum de camera fructus, redditus & proventus ſecundum communem extimationem valorem annuum non excedunt, oobis fuit humiliter ſupplicatum, ut ſuper hia opportune providere de benignitate apoſtolica dignaremur. Nos igitur de premiſſis certam notitiam oon habentes bujuſmodi ſupplicationibus inclinati, diſcretioni tue per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenua de premiſſia omnibua & ſingulia, ac eorum circumſtantiis univerſis auctoritate noſtra te diligenter informes, & ſi per informationem hujuſmodi ita eſſe repereria, ſuper quo tuam conſcientiam oneramus, capellam predictam, etiamſi manualis fuerit, cum omnibua juribus & pertinentiis ſuis eidem prioratui de novo eadem auctoritate incorporea, unias & annectas, ita quod ex nunc liceat dicto Simoni per ſe vel alium, ſeu alios ejuſdem capelle, juriumque & pertinentiarum predictarum corpnralem poſſeſſionem auctoritate propria libere apprehendere ac perpetuo retinere, illinſque fructus, redditus & proventus io ſuos &

dicti prioratus uſus & utilitatem convertere, dioceſani loci, vel alterius cujuſcumque licentia ſuper hoc minime requiſita, contradictorea auctoritate noſtra appellatione poſtpoſita compeſcendo. Noo obſtantibus premiſſis ac conſtitutionibus *&c.* Dstum Rome apud ſanctum Petrum anno incarnationis dominice M. CCCC. LV. nono kalendas februarii pootificatus noſtri anno primo.

LVIII.

Sententia circa confines territorii abbatiæ de Lemmo.

Aooo 1456. XVII. junii.

Ex archivo S. Mathiæ de Muriano.

FRanciſcus Foſcari Dei gratia dux Venetiarum *&c.* nobilibus & ſapieotibus viris Zacharie Juſtioiano de ſuo mandato poteſtati Parentii & ſucceſſoribus ſuis fidelibus dilectis ſalutem & dilectionis affectum. Sign.ficamus vobis, quod dio nona menſis ioſtantis in ooſtro conſilio do XL. propter introductionem advocatoria communis noſtri poſita de voluntate ven. fratris Petri abbatia ſancti Michaelis de Lemmo, & Almerici de Petrogna procuraroris & ſindici communitatis noſtre Parcorii habentis per ejus recordationem hujuſmodi libertatem, & capta fuir para tenoria infraſcripti, videlicet: Quod iſtud compromiſſum rogatum alias de M. CCCC. XI. die XXIV. meoſis auguſti inter tuoe domioum priorem monaſterii ſancti Michaelis de Lemmo ex una, & ſindicum & procuratorem communitaria Parentir ex altera, occaſione confinium, limirum & pertinentiarnm rerritorii, ſitus & loci, & poſſeſſioom & bonorum dicti mooaſterii *&c.* ut latiua patet in ipſo compromiſſo *&c.* cum ſententia exinde ſecuta *&c.* tamquam factum & facta contra jus & juſtitiam incidantur, caſſenrur, revoceotur & aooullentur cum omnibus ſuis ſecutis exemplis anaexia & dependentiis, adeo quod de cetero nullius exiſtanr efficacie & vigoris, ac ſi nunquam facta forent, revertentibus partibus in illis ſtatu, jure, conditione & eſſe, quibus erant, antequam dictum compromiſſum, & ſententia, & ſecuta fuiſſent facta; quocirca cum prefato noſtro conſilio fidelitati veſtre mandamus, quatenus parrem premiſſam & cootenta in ea obſervare & exequi, ac obſervari, & executioor mandati facere debeatis, caſſantes, irritantes & anaullantes illiuſmodi compromiſſum & ſententiam cum omnibus ſuis ſecutis exemplis & dependentiis, ita quod de cetero nullius efficacie vel vigoris exiſtant, ac ſi nunquam facta forent, reducenteſque ac reduci facientes partes in illis ſtatu, jure conditione & eſſe, quibus erant antequam dictum compromiſſum, & ſententia, & ſecuta facta fuiſſeot. Facientes has literas noſtras in actis veſtri regiminis ad futurorum memoriam regiſtrari, & regiſtratas predicto abbati reſtitui, videlicet in illis, que ſunt io pertinentiis & juriſdictione regiminis veſtri, literis hac pro cauſa ſimul & poteſtati noſtro ſancti Laurenris ſcriptis noo obſtantibus *&c.* Dstum in noſtro ducali palatio die XVII. menſis junii M. CCCC. LVI. indictione IV.

LIX.

Caliſtus III. unit prioratum S. Muſtiolæ Senarum monaſterio S. Petri de Vivo.

Anno 1456. kl. auguſti.

Ex tabulario Angelorum de Florentia.

CAliſtus epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilecto filio.. vicario fratris noſtri epiſcopi Senenſis in ſpiritualibus generali ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Ex apoſtolice nobis deſuper injuncte ſervituris officio libenter ad ea intendimus, per que monaſteriorum, ac in illis ſtudio pie vite Altiſſimo famulantium perſonarum omnium commoditatibus & indigentiis acceptius valeat provideri. Exhibita ſiquidem nobis nuper pro parte dilecti filii Dominici prioris monaſterii per priorem ſoliti gubernari, ſancti Petri ad eremum, alias *Elmium al Vivo*, ordinis ſancti Benedicti Cluſine dioceſis petitio contioebat, quod monaſterium ipſum propter bellorum anfractus ac temporum diſcrimina jam annis ſexaginta & ultra elapſis deſtitutum, incultum & iohabitatum remanſit, nec propter qualitatem loci & deſtructorum edificiorum ſpes habitationis inibi exiſtit; & ſicut eadem petitio ſubjungebat, ſi prioratus ſancte Muſtiole *l' Abbadia all' arco* vulgariter nuncupatus, Senarum dicti ordinis, cujus prioris inſtitutio, dum pro tempore vacat, ad priorem dicti monaſterii ſancti Petri pro tempore exiſtentem de antiqua & approbata, ac hactenus pacifice obſervata conſuetudine pertinere digno-

Digitized by Google

gnoſcitur, & ad nutum ipſius prioris amovibilis exiſtit, & cui cura imminet animarum, cum omnibus juribus & pertinentiis ſuis prefato monaſterio perpetuo uniretur, annecteretur & incorporaretur prefatum monaſterium in ſuis ſtructuris & edificiis taliter reparari poſſet, quod aliqui monachi ſuum ibidem Domino reddere valerent famulatum in divini cultus augmentum ac magnam ipſius monaſterii commoditatem. Quare pro parte dicti Dominici aſſerentis, quod monaſterii triginta, & prioratus predictorum ſexdecim Florenorum auri de camera fructus, redditus & proventus ſecundum communem eſtimationem valorem annuum non excedunt, nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut propterea prioratum predictum eidem monaſterio unire, annectere & incorporare, ac alias ſuper his opportune providere de benignitate apoſtolica dignaremur. Nos igitur *&c.* mandamus *&c.* ut unlas *&c.* Datum Rome apud ſanctam Mariam majorem anno incarnationis Dominice M. CCCC. LVI. kalendis auguſti pontificatus noſtri anno ſecundo.

M. Ferrari. Jo. de Gremonenſibus.

LX.

Unio eccleſie S. Petri de Eſte prioratui S. Firmi ejuſdem oppidi.

Anno 1457. XVII. julii.

Ex archivo S. Romualdi de Urbe. LIII. 5.

Exemplum unius inſtrumenti ex protocollo ſignato V. ad pag. 41. Chriſtophori Roſini publica imperiali auctoritate notarii Abbatie Pollicinii, cujus inſtrumenti tenor talis eſt.

In Chriſti nomine, amen. Anno ejuſdem nativitatis M. CCCC. LVII. indictione V. die XVII. menſis julii in terra Abbatie ſuper clauſtro monaſterii infraſcripti Vangadicie, teſtibus vocatis & rogatis ſer Petro de Ambroſiis filio quondam ſer Bartholomei de Ferraria habitante Abbatie, magiſtro Jacobo ſartore filio quondam Johannis de Brixia habitante Verone & ad preſens moram trahente Abbatie & aliis. Nos Jacobus de Abbatia canonicus Veronenſis vicarius in ſpiritualibus & temporalibus, & procurator reverendiſſimi in Chriſto patris & domini domini Ludovici tituli ſancti Laurentii in Damaſo S. R. E. presbyteri cardinalis & patriarche Aquilejenſis vulgariter nuncupati, ſanctiſſimi domini noſtri pape camerarii, & commendatarii perpetui ſancte Marie de Vangadicia ordinis Camaldulenſis dioceſis Adrienſis, ut de mandato ad hec & alia in nos collato per prefatum rev. dominum commendatarium evidenter patet publicis & patentibus literis ſollemniter ſcriptis per dominum Marcum a Sole cancellarium ſuum anno M. CCCC. LV. indictione III. die IV. menſis junii bulla pendenti in cera rubea munitis; necnon ſindicus & procurator capituli & conventus dicti monaſterii, ut patet publico inſtrumento ſindicatus manu Chriſtophori Roſini notarii infraſcripti. Cum fuerit nobis nuper expoſitum per religioſum & honeſtum virum domnum Placidum de Eſte priorem monaſterii ſancti Firmi de Eſte, quod eſt quedam eccleſia extra muros terre Eſte predicte ſub vocabulo ſancti Petri, cujus redditus non ſufficiunt ad ſubſtentationem unius ſacerdotis, immo omnibus proventibus ex dicta eccleſia provenientibus legitime computatis non excedunt ſummam ducatorum duodecim auri, & ex hoc dicta eccleſia patitur, & majorem in futurum pati poſſet leſionem atque totalem ruinam. Cumque nobis, ad quos dicte collatio eccleſie, inſtitutio ſive unio & alia quelibet reformatio tam de jure, quam de conſuetudine ſpectat & pertinet, humiliter ſupplicaverit idem domnus Placidus prior, quatenus dignaremur dictam eccleſiam ſancti Petri una cum ſuis juribus, proventibus, poſſeſſionibus & redditibus univerſis dicto monaſterio ſancti Firmi, cujus introitus & proventus adeo & exiles, & tenues ſunt, quod ipſe prior niſi ſiniſtre & cum incommodo maximo ibi degere & ſe ſuſtentare poteſt, annectere, & unire perpetuo, ita quod prior, qui pro tempore fuerit inſtitutus in dicto monaſterio ſancti Firmi, ſit & eſſe intelligatur inſtitutus in dicta eccleſia ſancti Petri, & in juribus dependentibus ab eadem. Idcirco eadem ſupplicatione recepta, moliti ſumus ſuper predictis plenius inquirere veritatem, & tandem fide digno percepimus teſtimonio predicta omnia & ſingula vera eſſe, & quod facta unione predicta, dicta loca melius unus pro altero reparari poterunt, & rebus eccleſiaſticis & ad cultum divinum neceſſariis, ut ſunt miſſalia, calicea & iis ſimilia fulciri, & quod prior dicti monaſterii ſancti Firmi ibi commodius ſaltem cum uno monacho ſe ſubſtentari poterit, invocata ergo Dei omnipotentia gratia, & ſancti Petri, ſub cujus vocabulo dicta eccleſia eſt conſtructa, omnibus modo,

via, jure & forma, quibus magis & melius poſſumus, de libera voluntate, diſpoſitione & conſenſu ven. patris domni Placidi de Boncontibus de Piſis abbatis Vergareti, & prioris clauſtralis dicti monaſterii ſancte Marie de Vangadicia, necnon religioſorum monachorum infraſcriptorum, videlicet domni Feliciani, domni Gregorii, domni Bernardi de Arimino, domni Bernardi de Florentia, domni Andree, domni Hieronymi, domni Jacobi, domni Benedicti, domni Michaelis, domni Simonis omnium in ſacerdotio conſtitutorum conventualium dicti monaſterii, & vocem habentium in capitulo ejuſdem monaſterii, ibique ſono campanelle, ut moris eſt, congregatorum, & ſupradictis & infraſcriptis omnibus & ſingulis conſentientium predictam eccleſiam ſancti Petri cum juribus & poſſeſſionibus ſuis, ac redditibus, proventibus & obventionibus univerſis antedicto monaſterio ſancti Firmi unimus & annectimus, ita quod prior inſtitutus in prioratu ſancti Firmi ſit & eſſe debeat inſtitutus in eadem eccleſia ſancti Petri, & quibuſcumque juribus ſuis, tamquam annexis dicto monaſterio ſancti Firmi, & qua dependent ab eodem &c.

Ego Chriſtophorus Roſinus filius quondam ſer Pauli &c. notarius &c.

LXI.

Poſſeſſio terrarum tradita abbati Lemmi a poteſtate Parentii.

Anno 1457. VIII. auguſti.

Ex chartulario S. Mathiæ de Mariano.

IN Chriſti nomine, amen. Anno ejuſdem nativitatis M. CCCC. LVII. indictione V. die lune VIII. menſis auguſti ſub logia Fontici Parentii, preſentibus domino presbytero Zanino Manfredini, ſer Nicolao Roſſolino &c. teſtibus & aliis quampluribus. Cum ſpectabilis & generoſus dominus Zacharias Juſtiniano pro ſereniſſimo ducali dominio Venetiarum &c. civitatis Parentii & diſtrictus digniſſimus poteſtas requiſitus a ven. viro domino domno Petro abbate monaſterii ſancti Michaelis de Lemmo &c. pro executione terminationis per eum facte exequendo literas ducales ſuper reductione dicti monaſterii in eodem jure, ſtatu, conditione & eſſe, quibus erat dictum monaſterium ante compromiſſum & ſententiam arbitrariam inter olim abbatem monaſterii predicti & communitatem Parentii, & quod dignaretur velle equitare ad loca, de quibus in terminatione fit mentio, videlicet de Mariana & aliis locis, & ponere ipſum dominum abbatem in tenutam & corporalem poſſeſſionem, negotiis impeditus ipſe dominus poteſtas ad dicta loca accedere non poſſit, volens tamen, quod dictus dominus abbas ſuum debitum obtineat intentum, ſicut eſt de mente illuſtriſſimi dominii noſtri, commiſit mihi cancellario ſuo infraſcripto, ut accedere debeam ad loca predicta in terminatione contenta, & ipſum in tenutam & corporalem poſſeſſionem dictorum locorum, jurium, pertinentiarum & terrarum omnium ponere & inducere, vices ſuas in hac parte mihi totaliter committendo, pro conſervatione jurium dicti monaſterii, cum ſollemnitatibus debitis & opportunis, ut litere ducales, & pars in eis contenta ſuum debitum ſortiantur effectum, & dictum monaſterium in ſuis bonis de cetero non fraudetur, & memoria perpetuo habeatur.

Eodem milleſimo & indictione die jovis XI. menſis auguſti in contrata de Mariana ad locum vocatum *le Nogare*, preſentibus Fabiano precone communis Parentii, Mattheo filio Vidagni de Antignana &c. teſtibus ad hec conductis & vocatis. Ego Zambernardus de Clivone infraſcriptus exequendo commiſſionem mihi factam, ut ſupra, per preſatum dominum poteſtatem pro executione mandatorum ducalium, & pro adimplendo ſententiam ſive terminationem factam de contrata Mariane & aliis locis & territoriis in ſententia contentis, poſui & induxi dictum dominum abbatem preſentem & acceptantem in tenutam & corporalem poſſeſſionem pertinentiarum & jurium dicte contrate de Mariana cum omnibus juribus & juriſdictionibus ad dictam contratam ſpectantibus & pertinentibus, & que pertinebant ante compromiſſum & ſententiam arbitrariam, & non ſolum de ipſa contrata & juribus ſuis, ſed etiam de omnibus aliis territoriis, bonis & poſſeſſionibus a monte Certeneſe citra & territorio a corona ſancti Mauri, prout eſt, quemadmodum in terminatione & redactione ſuper inde per preſatum dominum poteſtatem factis plenius continetur. Dando in manibus dicti domini abbatis de terra, herbis & frondibus dicte contrate, illum ducendo hinc inde per dictam contratam, qui dominus abbas ſollemni proteſtatione premiſſa dixit & proteſtatus fuit, dictam tenutam & corporalem poſſeſſionem accipere & accepiſſe, & deinceps ſun-

no-

Digitized by Google

nomine & mooaſterii ſui retinere animo & intentione accipiendi & retinendi, ſicut corpore ita & animo ſervatis debitis ſollemnitatibns; deinde continuato acceſſimus ad locum, qui dicitur *l' Arca de la ſepultura* parum longe a mooте oemoroſo de Caveccioli. ubi etiam ſimiliter poſui dictum dominum abbatem in tenutam & corporalem poſſeſſionem de dicto loco, juribus & pertinentiis ſuis ſervatis ſollemnitatibus ſolitis ac debitis & conſuetis, quam accepit animo & inteotione retinendi, & ſicut corpore ita & aoimo, & ſic ſollemniter proteſtatus fuit, rogavitque me notarium & cancellarium infraſcriptum, quod de predictis publicum conficere debeam inſtrumentum.

† Ego Zambernardus filius quondam ſer Andree de Clivone civis Vinceotie *&c.* notarius & cancellarius prefati domini poteſtatis ſupradicta ſcripſi & in hanc publicam formam redegi.

LXII.

Pius II. eligit Petrum abbatem Lemmi in abbatem S. Apollinaris in Claſſe.

Anno 1458. xiv. kl. aprilis.

Ex tabulario præfati monaſterii S. Mathiæ.

PIus epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilecto filio Petro abbati monaſterii ſancti Apollinaris de Claſſe extra muros Ravennates ordinis Camalduleoſis ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Inter ſollicitudines *&c.* Dudum ſiquidem quondam Alviſio abbate monaſterii ſancti Apollinaris io Claſſe extra muros Ravennates ordinis Camaldulenſis regimini ejuſdem monaſterii preſidente felicis recordationis Nicolaus papa V. predeceſſor noſter cupiens prefato monaſterio cum vacaret, utilem & idoneam preſidere perſonam, proviſiooem ipſius monaſterii ordinationi & diſpoſitioni ſue reſervans decrevit ex tunc irritum & inane, ſi ſecus ſuper hiis a quoquam quavis auctoritate ſcieoter vel ignoranter cootiogeret attemptari; poſtmodum vero monaſterio predicto per obitum ejuſdem Alviſii abbatis, qui extra Romanam curiam diem clauſit extremnm, abbatis regimioe deſtituto idem predeceſſor vacatiooe hujuſmodi fide dignis relationibus intellecta, illud dilecto filio Philippo tituli ſancti Laurentii in Lucina presbytero cardinali, ſive, ut premittitur, ſive alias quovis modo, aut ex alterius cujoſcumque perſona vacaret, & ex quavis cauſa ejus diſpoſitio ad ſedem apoſtolicam ſpecialiter vel geoeraliter pertioeret, cum omnibus juribus & pertinentiis ſuis per eum, quoad viveret, tenendum, regendum & gubernandum motu proprio auctoritate apoſtolica per ſuas literas commendavit, prout io illis plenius continetur. Cum autem prefatus cardinalis commende ſibi facte hujuſmodi hodie in manibus noſtris ſponte & libere ceſſerit, noſque ceſſionem hujuſmodi duxerimus admittendam, dictumque mooaſterium ſancti Apollinaris, cui monaſterium ſancti Severi extra muros eoſdem dicti ordiois caoooice eſt annexum, adhuc, ut preſertur, vacare noſcatur, nulluſque de illius regimine & adminiſtratione ſe intromittere potuerit ſive poſſit, pro eo quod dudum pie memorie Caliſtus papa III. etiam predeceſſor noſter, & ipſius Nicolai immediate ſucceſſor, cum a nonnullis revocaretur in dubium, an aliquis preter Romanum pontificem de proviſionibus eccleſiarum & monaſteriorum tempore obitus Nicolai predeceſſoris hujuſmodi vacantium, & quorum proviſiones dictus Nicolaus predeceſſor ordinationi & diſpoſitiooi ſue cum interpoſitione decreti reſervaverat, diſponere potuiſſet ſive poſſet, ad hujuſmodi ambiguitatis tollendum dubium declaravit omnium & ſingularum eccleſiarum & monaſteriorum, que quidem eccleſie & monaſteria tempore obitus dicti Nicolai predeceſſoris vacabant, aut eccleſie & monaſteria hujuſmodi, ſi commendata non fuiſſent, & tunc vacaſſent, remanſiſſe & remanere per hujuſmodi reſervationem ac decretum affecta, nullumque de illis preter Romanum pontificem ea vice diſponere vel poſſe quoquomodo. Ac decrevit ex tunc irritum & inaoe, ſi ſecus de illis attentatum forſan erat tunc, vel impoſterum contingeret attentari. Nos igitur, qui dicto Caliſto predeceſſore, ſicut domino placuit, de medio ſublato fuimus divina favente clementia ad apicem ſummi apoſtolatus aſſumpti, ac declarationem & decretum fecimus ſimilia, ad proviſionem ipſius monaſterii ſancti Apollinaris, de qua nullus preter nos hac vice ſe intromittere potuit ſive poteſt, reſervatione, declarationibus ac decretis obſiſtentibus ſupradictis, ne ipſum ac monaſterium ſancti Apollinaris longe vacationis exponatur incommodis, paternis & ſollicitis ſtudiis intendentes, poſt deliberationem, quam ſuper hiis cum fratribus noſtris habuimus diligentem, demum ad te abbatem monaſterii ſancti Michaelis de

Lem-

Lemmo dicti ordinis Parentine dioceſis, cui de religioois zelo &c. apud oos nobia fide digna teſtimonia perhibentur. Et quod tu, qui regimini & adminiſtrationi dicti monaſterii ſancti Michaelis hactenus laudabiliter preſuiſti, dictum monaſterium ſancti Apollioaris ſcies & poteris auctore Domino ſalubriter regere & ſslubriter gubernare, direximus oculos mentis noſtre, quibus omnibus debita meditatione penſatis de perſona tua nobia & eiſdem fratribus ob tuorum exigentiam meritorum accepta, eidem monaſterio ſsncti Apollinaris de eorumdem fratrum conſilio auctoritate spoſtolica providemus, preficiendo te illi in abbatem, curam, regimen & adminiſtrationem dicti monaſterii ſancti Apollinsris committendo, ut per tuum laudabile diligeotie ſtudium proſpere dirigatur, & grata in eiſdem ſpiritualibus & temporalibus ſuſcipiat incrementa. Quocirca diſcretioni tue per apoſtolica ſcripta mandamus, quatinus impoſterum tibi a Domino onus regiminis monaſterii ſancti Apollinaris hujuſmodi ſuſcipiens revereoter, ſic te in ejus curs ſslubriter exercenda exhibess ſollicitum, quod ipſum monaſterium ſancti Apollinaris fructuoſo adminiſtratori gaudeat ſe commiſsum; tuque preter eterne retributionis premium, noſtram & dicte ſedis benedictionem & gratiam exinde uberius conſequi merearis. Datum Senis aono incarnstionis Dominice M. CCCC. LVIII. quarto-decimo kalendas aprilis pontificatus noſtri anno primo.

D. de Luca.

Et ego Jacobus filius ſer Matthei Johannis de Saſſolis notarius de Ravenna &c. fideliter exemplavi &c.

LXIII.

Idem mandat monachis Claſſenſibus, ut recipiant eumdem Petrum in eorum abbatem.

Anno 1458. XIV. kl. aprilis.

Ex archivo S. Romualdi de Urbe.

PIus epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis conventui mooaſterii ſancti Apollinaris de Claſſe extrs muros Ravennates ordinis Camsldulenſis ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Hodie commenda monaſterii ſancti Apollinaris in Claſſe extra muros Ravennates ordinis Camaldulenſis ex eo ceſſante, quod dilectus filius Philippus tituli ſancti Laurentii in Lucina presbyter cardinslis, coi dictum mooaſterium dudum tunc per obitum quondam Alviſii abbatis extra Romana curiam vacans auctoritate apoſtolica commendatum extitit, ſponte & libere ceſſit, noſque ceſſionem hujuſmodi duximus admittendam. Nos eidem monaſterio adhuc per obitum dicti Alviſii vacanti de perſona dilecti filii Petri illius abbstis de fratrum noſtrorum conſilio duximus auctoritate apoſtolica providendum, preficieodo ipſum eidem monaſterio in sbbatem, curam, regimen, & adminiſtrationem illius ſibi in ſpiritualibus & temporalibus plenarie committendo, prout in noſtris deſuper cooſectis literis plenius continetur. Quocirca diſcretioni veſtre per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus eidem Petro abbati tamquam patri aoimarum veſtrarum humiliter ioteudeotes & exhibentes ei obedientiam & reverentism debitas & devotas, ejus ſalubria monita & mandata ſuſcipiatis, devote & efficaciter adimplere curetis. Datum Senis anno incarnationis Dominice M. CCCC. LVIII. quarto-decimo kalendas menſis aprilis pontificatus noſtri aooo primo.

LXIV.

Conſtitutiones capituli generalis Fontis-boni.

Anno 1459. VIII. aprilis.

Ex codice veteri bibliothecæ S. Mathiæ.

INcipiunt Conſtitutiooes facte in monaſterio Fontis-boni tempore domni Mariotti generalis confirmate per dominum Johannem cardinalem.

Johannes miſeratione divina tituli ſancte Marie in Tranſtiberim S.R.E. presbyter cardinalis ſancti Sixti vulgariter nuncupatus, ac etiam Camsldulenſis ordinis protector univerſis & ſingulis preſentes literas inſpecturis ſalutem & ſinceram caritatem in Domino, ac preſentibus fidem indubiam adhiberi. Nuper pro parte rev. & religioſiſſimi patris domini fratris Mariotti prioris ſacre Eremi necnon generalis ipſius ordinis Camaldulenſis, venerabilis & eximius legum doctor dominus Leonardus Dathus ſecretarius apoſtolicus & ejuſdem ordinis in Romana curia procurator nobis expoſuit, quemadmodum in capitulo generali dicti ordinis apud hoſpitium ſeu monaſterium Fontis-boni Aretine dioceſis in anno preſenti, die vero octava menſis aprilis celebrato per patres definitores dicti ordiois Camaldulen-

dulenſis inter cetera quedam conſtitutionec antique confirmate & renovate fuerunt in hec verba, videlicet: In primia approbaverunt Conſtitutionem factam per damnum Frigdianum priorem & tunc definitorea ordinia in capitulo olim celebrato Senis in monaſterio ſencti Vigilii infraſeripti tenoris. Videlicet: Quum tantum quorumdam proceſſit ambitio, quod ſublimeti per ordinem non verentur indigna religioni committere, nec tamen volunt, cum peccaverint, regularie diſcipline remedio caſtigari, juxta prophetam de malo ad malum egreſſi ſpiritum rebellionie aſſamunt, & totam religionem noſtram ad ſcandala provocant; ex quibus multoties expenſe & damna proveniunt, & quod eſt gravius, animarum pericula multa: Nac autem viam talium dignia conatibus precludere cupientea perpetua conſtitutione ſancimua, quod quicumque ſive prelarus, ſive ſubditue in ordine noſtro de cetero fuerit domino priori Camaldulenſi vel viſitatoribus ordinis manifeſte rebellie, ipſo facto vinculum excommunicationia incurrer, & nihilominus ſi prelatus extiterit, officio prelature ſir ipſo facto privatue, nec aſſumi poſſit ulterius ad aliquam dignitatem, niſi per diſpenſationem capituli generalie. Si vero ſubditus, ipſo facto vineulum excommunicationia ineurrar, & abſque diſpenſetione ſimili promoveri non valeet, & nihilominue per annum carceri mencipetur. Et quicumque contra domini prioris Camaldulenſis vel viſitatorum officium recurſum habuerir ad aliquae perſonaa extra ordinem, ſive prelati, ſive ſubditi fuerint, prout continetur in conſtitutionibua domini cardinalie [*Octaviani*] per omnia penam eonſimilem patiantur. Item confirmaverunr Conſtitutionem factam per definitorea ordinis tempore ven. patris domni Gerardi prioria Camaldulenſie in capitulo celebrato anno Domini M. cc. LXXIX. infraſcripti tenoris, videlicet: Volentee quieti ordinis providere, ſtatuimus & ordinamus, quod nullue tam prelatus, quem ſubditue adire valeat curiam Romanam ſine Camaldulenſis priorie licentia ſpeciali; qui vero contraſecerit, ad arbitrium dicti prioris graviter puniatur. Hane autem conſtitutionem de non adeundo curiam Romanam decreverunt extendi & ampliari, ut non ſolum intelliganr de hic, qui perſonaliter aceedunt, ſed de bia etiam, qui vel per literas, vel per interpoſitam perſonem publice vel oculte aliquid preſumpſerint tractare in Romena euria, inſcio rev. domino protectore aut domino priore antedicto, ſeu procuratore ordinia, qui pro tempore fuerir, quod perſonae vel loca ordinia poſſit quomodolibet pertinere, adjicientee ae declarantee, quod contrafactores illico ſententiam excommunieationis incurrant, puniendi nihilominus corporaliter ad arbitrium preſati domini prioria Camaldulenſia. Confirmaverunt inſuper Conſtitutionem in eodem capitulo ſtatutam de prelatie vel monachia non aſſumendie ad capellaniam alicujus domini, renoria prout ſequitur. Statuimus & inviolabiliter firmando ſancimus, quod nullus prelatus vel ſubditua capellaniam alicujua domini extra ordinem recipere audeat ſine ſpeciali licentia priorie Camaldulenſis & definitorum capituli generalis; quicumque autem eontrefecerir, ſi prelatua fuerir, ſit privatua ipſo jure prelatura; ſi vero ſubditue, per annum carceri maneipetur. Confirmaverunt etiam & approbaverunt Conſtitutionee in eodem eapitulo habitas de ſalſariis ſigilli domini prioria Camaldulenſis infraſcripti tenoris, videlieet: Quia utilitati ordinis prudenter & ſagaciter eſt eonſulendum, ſtetuimue & firmiter ſtabilimua, quod quicumque prelatus, monaehus vel eonverſua ſalſaverit aur ſalſari eonſenſerit ſigillum prioria Camaldulenſis ordinis, ſi prelatus eſt, ex nune prout ex tune ſit ipſo jure privatus officio prelature, omni ſpe reſtitutionia ableta tam in preletione habita, quam habenda; ſi vero monachus fuerit val converſus, tribus annis carceri mancipetur, monacho dum vixerit ad prelationem aliquem non aſſumendo. Huic conſtitutioni addiderunt, quod intra ſalſarioa nuneupetur, quicumque literae domini priorie Camaldulenſis vel quae ipſe dirigit, vel ad eum directes preſumpſerir aliqualiter per ſe vel per alium aperire, legere, & ſigillare, lacerare, oeeultare aut contaminare publice vel privatе, ita tamen quod hoc preſumentes ſtatim vinculo excommunicationis innodentur, & pena ſuperius expreſſa pro arbitrio dicti domini prioris infligatur in eoſdem. His expoſitie dictus dominue Leonardus vice dicti prioria & generalia humiliter ſupplicavit, quatenus conſtitutionea & ſanctiones hujuſmodi etiem nos comprobare & corroborare dignaremur. Nos igitur eum ea & religionis ipſius ordinis Camaldulenſis amplitudini & augmento plurimum in Domino conducere videantur, habita etiam conſideratione ad ſineerem voluntatem antedictorum definitorum, idcireo eadem omnia & ſingula preinſerta per eoſdem definitores, ut ſupra oſtenditur, approbata, confirmata & renovata, decrete,

creta, ſancita & ordinata ex auctoritate noſtri protectoriatos, ac quam melius poſſumus ſeu debemus, tenore preſentium, comprobamus, corroboramus, confirmamus & ſtabilimus perpetois temporibus duratura, mandantes omnibus & ſingulis prelatis ac ſubditis ejuſdem ordinis ſub peois ibidem contentia illa ad unguem firmiter & inviolabiliter obſervari, quibuſcumque contrariis non obſtantibus. In quorum fidem, robur & teſtimonium preſentes literas fieri, noſtrique majoris ſiglli juſſimus appenſione muniri. Datum Mantue in domibus noſtre reſidentie & habitatiooia anno Domioi M.CCCC.LIX. die XIX. menſis julii pontificatus ſanctiſſimi in Chriſto patris & domini noſtri domni Pii divina providentia pape II. anno I.

Ego frater Ludovicus de Florentia, qui bullam rev. domioi protectoris legitimo ſigillo dominationis ſue muoitam, neque in aliqua ſui parte falſam vel maculatam vidi & legi, exemplum boc fideliter ſimpliciterque ſcripſi.

LXV.

Statuta Mariotti prioris generalis circa ſtudia in aliquibus monaſteriis ſtabilienda.

Anno 1459. XXIV. ſeptembris.

Ex autograpbo S. Michaelis de Muriano.

IN oomine Domini noſtri Jeſu Chriſti, amen. Per hoc publicum documentum cunctis pateat evidenter & ſit notum, quod anno a ſalutiſera nativitate ejuſdem M.CCCC.LIX. indictione VII. die lune XXIV. menſis ſeptembris Padue in contrata ſancti Johannis a Navibus io quadam camera ſuperiori domus habitationis rev. patris domini abbatis monaſterii a Carceribus dioceſis Paduane. Reverendiſſimus in Cbriſto pater & dominus domnus Mariottus ſacre Camaldulenſis eremi prior totiuſque ejuſdem ordinis Generalis volens & intendens ex ſui officii debito circa ea, que dicti ordinis ſui honorem, amplificationem, bonum ſtatum & utilitatem atque laodem in preſeoti, & gloriam in futuro coocernunt, omni, qua poteſt, cura & ſolicitudine diligenter incumbere, & ſolerti eura providere, illaque executioni debite demandare, privilegiaque & indulta ſibi injuncta & dicto ordini conceſſa reverenter exequi; pro quarum executione &c. expoſuit & narravit, qualiter auctoritate apoſtolica & ex certa ſcientia ſelicis recordationis domini Caliſti pape III. ſuis dicto ordini conceſſum, ut in dicto ordine tres officiales preſidentes nuncupati eſſe debeant, quorum unus ſit rev. domious Generalis, alter vero Major eremi Camaldulenſis Aretine dioceſis, tertius vero alius prelatus ordinis antedicti. per Generalem & Majorem preſatoa concorditer eligendus, qui habeant providere & ordinare ſtudia literarum in nonoullis locis aptioribus dicti ordinia, & preſertim in de Candiculis, & Paduan. Bonon. Senen. & Peruſinen. monaſteriis. Volentes itaque preſatus rev. domious Generalis, & rev. in Chriſto pater domnus Fraociſcus de Hiſpania Major dicte ſacre eremi auctoritatem a ſede apoſtolica commiſſam circa predicta exequi diligenter, & hujuſmodi proviſionem facere, elegeruot rev. io Chriſto patrem domnum Petrum Boldu abbatem monaſterii ſancte Marie de Carceribus tertium preſideotem ad premiſſa peragenda, quem inter omnes magis idonenm ad bujuſmodi preſidentie officium judicarunt. Inteodenteſque dicti rev. dominus Generalis & dictus rev. dominus Major &c. proviſionem hujuſmodi fini perducere, & ſtudia hujuſmodi literarum in civitate Paduana ſtatuere, deputare, deliberavit idem rev. dominus generalis huc in civitate Paduana venire pro predictis exequendis; & non valens &c. Major antedictus ejus collega &c. ad loca antedicta ſuam conſerre preſentiam &c. vices & vocem ſuam commiſit rever. in Chriſto patri domino Mapheo Gerardo abbati monaſterii ſaocti Michaelis de Murano ordinis antedicti, & preſato rever. domno Mariotto generali antedicto & cuilibet eorum in ſolidum &c. in caſu quo dictus domnus Mapbeus abbas predictus aliquo caſu impediretur, cum ad predicta & in predictis intereſſe oon poſſet. Qua facta commiſſione ipſe rev. dominus Generalis ſe Paduam com boneſta comitiva contulit, & preterea de ſoo mandato in ſupraſcripta contrata ſancti Johannis & in aoteſcripta camera domus dicti rev. domini abbatis ſancte Marie a Carceribus convocatis rev. io Chriſto patribus domno Petro Boldu abbate anteſcripti mooaſterii ſancte Marie a Carceribus, & domno Mapheo Gerardo abbate anteſcripti monaſterii ſancti Michaelis de Murano. Ibique in unum congregati dicti rev. domini preſideotes deputati, ut ſupra ſedentes ſupra uno banco, quem locum ſibi pro idoneo & juridico ad inſraſcripta peragenda elegerunt; & continuo

in

Digitized by Google

in preſentia &c. dictus rev. dominus generalis in medium predictas literas apoſtolicas ſe. rec. domini Caliſti pape III. ſanas, integras &c. preſentavit, mihique Franciſco rogato notario ſubſcripto tradidit legendas; quarum tenor talis eſt.

Caliſtus epiſcopus ſervus ſervorum Dei ad futuram rei memoriam. Paſtoralis officii cura, quam diſponente Domino licet immeriti gerimus, nos admonet propenſius & hortatur, ut opem & operam quantum poſſumus, efficaciter impendamus, ut regularium ordinum quorumcumque ſtatus per incrementa virtutum & ſcientie margaritam ubique floreat, & jugibus auctore Domino proficiat incrementis, ea libenter apoſtolico munimine roborantes, que propriis exquiſitis mediis novimus proceſſiſſe conſultius. Sane dilectus filius noſter Johannes tituli ſancte Marie in Tranſtiberim presbyter cardinalis nobis nuper expoſuit, quod olim dilecti filii definitores capituli generalis fratrum Camaldulenſis ordinis, cujus ipſe cardinalis protector exiſtit, in monaſterio ſancti Savini prope muros Piſanos ejuſdem ordinis celebrati provide attendentes, quod licet dictus ordo perſonis & beneficiis ſatis copioſus eſſet, tamen in eo pauci viri literati exiſtebant, ac cupientes aliqua ſtudia in certis dicti ordinis monaſteriis ſive locis dirigi & vigere, in quibus novitii & reliqui dicti ordinis fratres tam in liberalibus artibus, quam ſacris literis erudiri & proficere poſſent, inter cetera definierunt, &c. quod in ipſo ordine tres officiales, preſidentes nuncupati, propter hoc perpetuo deputari & eſſe deberent, & unus ex eis exiſteret generalis prior, alter Major eremi Camaldulenſis Aretine dioceſis, tertius vero aliquis prelatus ordinis antedicti per generalem & majorem prefatos concorditer eligendus. Qui quidem officiales occurrentibus caſibus vacationum tam de Candiculis extra muros Florentinos, quam aliorum dicti ordinis ad id congruorum & aptorum, & preſertim Paduan. Bononien. Senen. & Peruſin. monaſteriorum illi, de quorum perſonis prefatis monaſteriis provideri contigerit, onus nutriendi vel ſubſtentandi aliquos novitios vel alios ſtudentes ordinis hujuſmodi cum eorum magiſtris ſubire & perferre deberent; necnon ipſi officiales in ſingulis monaſteriis predictis, in quibus ſtudia, ut preſertur, directa forent, ſtudentium numerum deputare, illumque augere vel diminuere, prout eis expediens videretur, de loco ad locum transferre, necnon prelatos tam ſuperius expreſſorum, quam aliorum dicti ordinis monaſteriorum, ad contribuendum in ſubſtentationem eorumdem magiſtrorum & ſtudentium pro rata eis contingente compellere, illoſque ex eis, qui id agere nollent, & quorum pertinacia ſive neglectus id exigeret, ab eorumdem monaſteriorum regimine & adminiſtratione perpetuo amovere, & in illis alios hujuſmodi onera libenter ſubituros & laturos ſubſtituere, ſeu de illorum perſonis prefatis monaſteriis providere, ac omnia & ſingula circa hec neceſſaria ſeu quomodolibet opportuna facere & exequi poſſent & deberent, prout in codice quarumdum Conſtitutionum ſeu definitionum capituli memorati manu notarii publici roborato plenius dicitur continere. Cum autem ſicut eadem petitio ſubjungebat, tam predictus cardinalis, quam dilectus filius Mariotus modernus prior eremi & generalis ordinis predictorum definitorum ſtatutum & ordinationem hujuſmodi pro eorum ſubſiſtentia firmiori cupiant apoſtolico munimine roborari, pro parte cardinalis & Marioti predictorum nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut definitionem, ſtatutum & ordinationem hujuſmodi confirmare & approbare, ac alias ſuper his opportune providere de benignitate apoſtolica dignaremur. Nos igitur, qui prefati ordinis jugem profectum paterno zelamus affectu, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati definitionem, ſtatutum & ordinem hujuſmodi rata habentes & grata, illa auctoritate apoſtolica & ex certa ſcientia tenore preſentium confirmamus & approbamus, ac perpetue firmitatis robur obtinere decernimus, ſupplentes omnes defectus, ſi qui forſan intervenerint in eiſdem, & nihilominus pro potiori cautela eiſdem preſidentibus pro tempore exiſtentibus hujuſmodi ſtudia in de Candiculis, & Paduan. & Bononien. necnon Senen. & Peruſinen. monaſteriis predictis occurrentibus caſibus vacationum eorumdem erigendi, ac in illis ſtudentium & magiſtrorum numerum ſtatuendi & deputandi, illumque augendi & minuendi, ac omnia & ſingula in definitione, ſtatuto & ordinatione hujuſmodi contenta faciendi, gerendi, & exequendi, necnon illos ex prelatis & perſonis dicti ordinis, qui ad hujuſmodi ſuſtentationem, quod abſit, contribuere neglexerint, ad id per cenſuram eccleſiaſticam compellendi, & ſi eorum protervitas id exegerit, eorum regimine & adminiſtratione monaſteriorum, quibus eos preſidere, ac aliis beneficiis, que illos obtinere contigerit, privandi, & ab eis realiter amovendi; necnon monaſteriis de

perſonis idoneis & de reliquis beneficiis per hujuſmodi privatiooem, & amotionem vacaotibus, aliis perſoois idoneis, que onera hujuſmodi ſubire velint & valeant, providendi, & omnia & ſingula circa hec neceſſaria, ſeu quelibet opportuna faciendi, gereodi, & exequendi, contradictores quoque auctoritate noſtra appellatione poſtpoſita compeſcendi, auctoritate apoſtolica predicta earumdem teoore preſentium concedimus facultatem. Non obſtantibus generalibus reſervationibus monaſteciorum, & beneficiorum eorumdem, ac conſtitutionibus apoſtolicis *&c.* Nulli ergo *&c.* confirmationis, approbationis, cooſtitutionis, ſuppletionis & conceſſioois *&c.* Datum Rome apud ſanctum Petrum aono incarnatioois Dominice M. CCCC. LVII. III. idus maji pootificatus noſtri anno III.

Poſt quarum qoidem literarum apoſtolicarum lectionem idem rev. dominus generalis in medium ſic etiam deduxit codicem, & docomentum conſtitutionum ſeu definitionum habitarum, publicatarum & obtentarum in capitulo generali dicti ordiois celebrati Piſis in monaſterio ſancti Savini ſub aono Domini M. CCCC. XLIX. indictione XII. die XI. menſis msji ſcriptum, & in publicam formam redactum manu domini Leonardi Dathi Florentioi publici, & apoſtolica auctoritate notarii, de quibus in ſupraſcriptis literis apoſtolicis fit mentio. Quarum quidem conſtitutiooum, ſeu definitionum tenor eſt talis.

Item definierunt, quod ſemper debeaot eſſe tres officiales, qui appellentur preſidentes, quorum duo continuo ſint & eſſe iotelligantur pater Generalis, & Major eremi Camaldulenſis, tertius vero per ipſos dominos coocorditer eligeodus eſt, & oon per alios. Qui tres preſidentes circa ſtudentes, & ſtudia facultatem providendi habeant, prout ſequitur. Et primo definieruot, quod cedente vel decedente domno Romualdo abbate monaſterii de Caodiculis, in eo loco fiaot ſchole puerorum, ibique preceptor ſit ad eos inſtitueudos tam in grammatica, quam in divinis officiis & diſciplina, hoc eſt moribus atque religione. Tot autem pueros uoa cum preceptore ipſo abbas loci pro tempore exiſteos alere debeat, quot ii preſidentes decreveriot atque juſſerint. Poterunt vero preſidentes hujuſmodi non ſolum puerorum talium vel augere, vel minuere oumerum, ſed etiam eos ipſos vel partem, vel omnes ad alia loca transferre, & novos ibidem ſubrogare, prout commodius eſſe judicaverint. Poteruot etiam hujuſmodi preſidentes, quod circa monaſterium de Candiculis dictum eſt, idem quoque circa alia monaſteria & loca ordinis ab hodie per ceſſum vel deceſſum vacatura, quoad alendos pueros & preceptorem, ac transferendos & ſubrogandos diſponere, hoc addito, ut abbates & prelati, monaſteria atque loca noo apta ad hujuſmodi exercitium pro cujuſque loci viribus per ipſos eoſdem preſidentes cogi poſſent ad erogandum, atque contribuendum modeſtam pecunie ſummam illis ipſis locis, in quibus ejuſmodi ſtudia forent pro preceptore & pueris ſubſtituendis. Item poterunt hi tres preſidentes, cum pueri in grammatica profecerint, & etate creverint, conſtituere alia loca ordinis Bononie, Padue, Peruſii, Senis & Florentie vel alibi, prout eis videbitur expedire, in quibus collocentur ejuſmodi pueri ad alias ſcientias acquirendas, ſeu theologiam ſeu jus canonicum ſeu quid ſimile. Poteſtas autem tam ipſos ſtudentes collocandi, transferendi, ſubrogandi & diſtribuendi, quam etiam cogendi prelatos & loca tali exercitio non apta ad erogandum, & contribuendum locis aliis aptis ſtudentes iſtiuſmodi habentibus, prout proxime de minoribus pueris dictum eſt, penes ipſos tres preſidentes omnimoda erit. Item definierunt, quod ſi quis prelatus, quod abſit, vel recipere vel nutrire preceptorem, & ſtudentes prelatos, vel pecuniam impoſitam, prout ſupra, impendere recuſaverit, ipſe prelatus per tres ipſos preſidentes privari, amoveri atque abjici prorſus poſſit, alio conſequenter prelato per eoſdem tres ibidem ſubrogato & conſtituto, qui loco regendo nutriendis, quam preceptori & ſtudentibus aptus eſſe videatur; cujus privationis faciende & novi prelati ſubrogandi atque conſtituendi hi tres preſideotes ſine contradictione omnimodam poteſtatem habebunt.

Subinde vero ad docendum, quod prefatus rev. pater dominus Petrus Boldu abbas antedicti monaſterii ſancte Marie de Carceribus ſit electus pro tertio preſidente juxta ſupraſcriptam expoſitionem & narrationem factam per ipſum rev. dominum Generalem deduxit, exhibuit, & oſtendit inſtrumentum ipſius electionis facte & habite per ipſos dominum Generalem, & domnum Franciſcum Majorem preſideotes antedictos ſcriptum, & in publicam formam redactum manu ſer Andree de Pergula *&c.* notarii & ſcribe rev. domini Generalis ſub anno Domini M. CCCC. LIX. indictione VII. die XX. menſis junii. Poſtremo vero ſimili-

ter deduxit atque preſentavit inſtrumentum ſubſtitutionis facte per prelibatom rev. patrem domnum Franeiſeum Majorem eremi ſupradicti in perſonam rev. patris domni Maphei Gerardo abbatis ſupraſcripti monaſterii ſancti Michaelis da Murano omnem ſibi ejua poteſtatem concedentis eirea executionem ſupraſcriptarum literarum apoſtolicarum ſcriptum &c. manu ſupraſeripti Andree de Pergula notarii ſub anno Domini M. CCCC. LIX. indictione VII. die XX. jooii a me Franciſco notario infraſeripto viſa & lecta. Quibus quidem ſic, ut premittitur, per prelibatum rev. dominum Generalem diligenter & ſerioſe prepoſitis, narratis & deductis, ac per predictos rev. parrea domnum Petrum Boldu, & domnum Mapheum Gerardo abbates & preſidentes antedictos ſane & benigna intellectis, ac etiam ad invicem mature & diligenter diſcuſſis atque exsminatis, & ſuper pramiſſis omnibus & ſingulis ſano maturo & diligenti tractatu, & colloquio habitis, tandem preſati rev. dominus Generalis, domnus Petrus Boldu, domnus Maphens Gerardo abbates & preſidentea anteſcripti ſic in unom, nt premiſſum eſt, congregari, ſane & concorditer pro ordinatione facienda & hsbenda circa ſtudia literarum in dicto ordine tractaverunt, concluſerunt & decreverunt, & ſtatuontes per hsnc ſusm congregationem ſpecialiter & axpreſſe determinaveruor, quod monaſterium ſsncte Marie Montis Crucum, & ſancte Maria de Porcilia cum omnibus jutibus & pertinentiis ſuis ſinr & depurentur in uſum ſtudentium depotandornm Padue per ipſos dominos oſficiales antedictos, quos ſtudentes volunr, ut poſſint aſcendere ad numerum ſex & non ultra, & quod victum & veſtitum inde habere debeant, & ſimiliter de libris comperenter & honeſte, prout melius fieri poterir, ſecundum indigentiam opportunam, & judicium preſati rev. patris domni Petri Boldu abbatis antedicti monaſterii ſancte Maria a Carceribus; quorum monaſteriorum proventus & redditus dicti domini prelidenres miniſtrari & diſponi decreverunt in uſum antedictum per prelibatum domnum Petrum Boldu abbatem antedictum nnum ex preſidentibus antedictis; ita quod aliter dicti redditus minime deputentur ſeu miniſtrentur, niſi in uſum & utilitarem ſtudentium preſstorum, attento quod non intelligunt propter hoc excludi, quin dictorum monaſteriorum & bonorum immobilium eorumdem reparatio, & divinus cultus negligstur, ſeu diminuatur ſecundum quod preſato rev. patri domno Petro Boldu abbati & preſidenti antedicto videbitur expedire; volentes ur da dictis reddiribus procuretur apud monaſterium Crucum, quod unus monachus reſideat, & officiat in dicto loco & gubernet ea, que a preſato domno Petro Boldu abbate antedicto fuerint ſibi conſignata, cui provideatur de neceſſariis ſecundum diſcretionem, & judicium ipſius domni Petri Boldu &c. decernentes inſuper quod dictus dominus abbas Carcerum facere debeat domnum Ludovicum de Florentia monachum & ſtudentem ad preſeoa in dicto monaſterio de Porcilia procuratorem ſuum ad exigendum introitus & redditus dicti monaſterii de Porcilia rantommodo, & aa omnia faciendum & exequendum, prour in publico procuratorio per ipſum dominum abbatem conficieodo conrinebitur. Et ſi contingeret dictum domnum Ludovicum alio ſe transferre, prefatus dominus abbas Carcerum poſſit alium quemcumque voluerit in procurationis officium ſubrogare. Statuentes etiam atque decernentes antedicti domini preſidentes, quod beneficium ſancti Martini de Opitergio, & ſancti Martini de Prata ſibi uoitum obligetor, & gravetur, & obligatus ſit & eſſe debeat in decem Floreoos annuatim pro ſubſidio ſtudentium predictorum, pro quibus decem ducatis ſolvendis, ut ſupra, decreverunt deputari quicquid dictum monaſterium habet apud cameram impreſtitorum Venetiis nomine ſancti Beoedicti de Filero prefato monaſterio uoiti. Et quod preſatus rev. pater dominus abbas Carcerum commiſſarius & unus ex preſidenribus antedictis exigere annuatim teneatur; & ira ipſe rev. pater domnus Petrus Boldu abbas antedictus onus, ſic, ut ſupra, ſtatutum injunctum, & decretum acceptavit pariter & acceptar; & ſi redditus preſati non ſufficerent in uſum ſtudentium preſatorum, dictus rev. pater domnus Petrus Boldu &c. ſponte, libere &c. prefatis rav. patri domino generali, & rev. patri domno Mapheo Gerardo abbati preſidentibus antedictis obtulit honeſtate ſervata providere, & eoſdem ſtudentes adjuvare in neceſſitatibus eorumdem; adjiciens quod in ſuo monaſterio Carcerum, vel ubi ſupra videbitur opportunum, procurabit & faciet juxta poſſe non tamen coactus, quod uſque ad numerum decem manutenebit & manuteneri faciet pueros ſtudentes in grammatica & ceremoniis ordinis prelibati cum magiſtro ſufficienti ſuis ſumptibus & expenſis in quibuſcumque neceſſitatibus opportu-

portunis. Que omnia *&c.* prefati rev. dominus Generalis, dominus abbas Carcerum, domious abbas ſancti Michaelis de Murano preſidentes antedicti concorditer & unanimiter omni meliori modo, via *&c.* determinaverunt, & pro concluſo tractatu & terminato habere voluerunt, jubeotes & mandantes per me Franciſcum notarium *&c.* de premiſſis unum vel plura publicum ſeu publica confici & tradi intrumentum & inſtrumenta *&c.* Actum & datum Padue *&c. ut ſupra* preſentibus venerabilibus & religioſis viris domno Aodrea priore monaſterii ſsncti Johannis de Judsica, domno Mauro Florentino monacho mooaſterii ſancti Mathie de Murano, domno Ventura Venancii monscho Camaldulenſi, domno Romualdo monacho Camaldulenſi, & domno Leonardo Veneto monacho oicti ordinis teſtibus *&c.* rogatis.

† Et ego Franciſcus Rogatus filius ſer Rogati de Rogatis civis & habitator Padue *&c.* notarius *&c.* ſcripſi *&c.*

LXVI.

Pius II. ſcribit Petro abbati de Carceribus, ut provideat circa regimen monaſterii monialium S. Benedicti de Patavio.

Anoo 1459. XXVI. ſeptembris.

Ex apographo in archivo S. Michaelis.

A *Tergo* Dilecto filio Petro abbati monaſterii ſancte Marie de Carceribus ordinis Csmaldulenſis.

Pius papa II. Dilecte fili, ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Per tuas literas informati ſumus de diligentia, quam in vim commiſſionis noſtre feciſti in facto electionis nove abbatiſſe monaſterii ſsncti Beoedicti de Padua, teque in Domino commendamus. Quia vero, ut nobis ſcripſiſti, electa in abbatiſſam dicti monaſterii etate jsm decrepita, & corporis imbecillitste gravata exiſtit, adeoque veriſimiliter cura & adminiſtratio ipſius monaſterii, quod ſatis inſigne & pluribus monialibus, ut plurimum juvenibus, refertum eſt, ex ejus regimine defectum pati poſſet, nos volentes utilitati ejuſdem monsſterii & ſtatui monislium paterna proviſione conſulere, de prudentia & diſcretione tua plurimum confiſi tibi tenore preſentium committimus & mandamus, ut in his auctoritate noſtra provideas, facias & exequaris, prout cooſcientis tua, quam iterum ſuper hoe oneramus, honori noſtro, & ſedis apoſtolice, ac utilitati & hono regimini dicti monaſterii convenire dictabit. Quod vero per te decretum fuerit, mandamus inviolabiliter obſervari. Datum Mantue ſub anulo piſcatoris die XXVI. ſeptembris M. CCCC. LIX. pontificatus noſtri anno ſecundo.

G. Lollius.

LXVII.

Idem confirmat privilegia conceſſa a predeceſſoribus ſuis toti congregationi Camaldulenſi.

Anno 1459. IV. nonas octobris.

Ex editis Privilegiis.

IN Dei nomine, amen. Noverint univerſi preſens publieum tranſcriptum inſpecturi, quod nos Orlandus de Bonarlis de Florentia Dei & apoſtolice ſedis gratia archiepiſcopus Florentious vidimus & in manibus noſtris tenuimus, ac notariorum publicorum, teſtiumque infraſcriptorum ad hec ſpecialiter vocatorum & rogatorum preſentia diligenter ioſraſcriptas literas apoſtolicas factas & conceſſas per ſanctiſſimum patrem & dominum noſtrum dominum Pium papam II. ſub dat. Mantue anno incarnationis Dominice M. CCCC. LIX. quarto nonas octobris pontificatus ſui anno ſecundo ejuſdem domini noſtri pape vera bulls plumbea ad filum ſirici croceique coloris impendente more Romane curie bullatas, ſanas, integras *&c.* coram nobis per venerabilem virum & honeſtum religioſum domnum Lennardum Ambroſii de Venetiis monachum Camaldulenſem, necnon cancellarium rev. in Chriſto patris domini domni Mariotti moderni generalis totius ordinis Camaldulenſis exhibitas & productas hujuſmodi ſub tenore.

Pius epiſcopus ſervus ſervorum Dei ad perpetuam rei memoriam. Et ſi Romanorum pootificum, qui in ſede Petri quandoque jus paſtorale univerſo orbi ſumma equitate dixerunt, nulla vetuſtate minuatur auctoritas, ſed potius tractu temporis ſolidetur; ſolet nihilominus ſedis apoſtolice gratioſa beoignitss, dum piis quarumlibet preſertim regulari ſub caſtimonia Domino militantium perſonarum votis annuere, ac illis, que ab eiſdem Romanis pontificibus pro hujuſmodi perſonarum ſtatu provide proceſſiſſe comperit, uberioris interdum apoſtolici muniminis vinculum adjicere, ut eo firmius illibata perſiſtant, quo frequentiori ſue

fuerint preſidio pro rempore ſtabilita, Dudum ſiquidem a felicis recordatioois Alexandro IV, & Alexandro V, ac Caliſto III, Romanis pootificibus predeceſſoribus noſtris io ſavorem dilectorum filiorum prioris generalis & univerſorum conveotuum ac monaſteriorum, & locorum quorumcumque & perſonarum ordinis Camaldulenſis litere emanarunt tenorum ſubſequentium. ALEXANDER epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis priori Camaldulenſium, ac univerſis abbatibus, prioribus *&c.* Officii noſtri oos admonet *&c. Extat in Appendice Tomi V. horum Annalium, col.* 106, Datum Viterbii per manum magiſtri Jordani S. R. E. vicecancellarii & notarii X. cal. auguſti indictione prima incarnationis Dominice anno M. CC. LVIII, pootificatus veri domni Alexandri pape IIII. anoo quarto, ALEXANDER epiſcopus ſervus ſervorum Dei ad futuram rei memoriam. Ex ſedis apoſtolice proviſione *&c.* Datum Piſis x. cal. ſeptembris pontificatus noſtri anno primo. M. CCCC. X, *Extat in Appendice T. VI. col.* 675. Sequitur tenor literarum pie memorie Caliſti pape III. in forma brevis. CALISTUS papa III. Dilecte fili ſalutem & apoſtolicam beoedictionem, Tua & ordiois tui erga nos *&c. in hac Appendice col.* 118, Datum Rome apud ſanctum Petrum ſub aooulo Piſcatoris die XXIX, maji M. CCCC. LV. pontificatus noſtri anno primo. *&c.* Cum autem exhibita nobis nuper pro parte dilectorum filiorum Mariotti moderni prioris & conventus eremi preſati petitio cootinebat, poſt conceſſionem literarum Alexandri IV, predeceſſoris hujuſmodi, ſancti Clementis, & ſancti Benedicti, ac ſancte Marie de Saxo monaſteria, & quidquid juris habent in poſſeſſionibus, pratis, paſcuis vel nemoribus, que emerunt a quondam comitibus de Reginopoli in Arretina; necnoo ſancti Martini de Tiphio in Caſtellaoa; ac in Florentina ſancte Marie de Angelis & ſancti Felicis in Platea, & extra muros civitatis Florentine ſancti Benedicti, & in Lucana etiam ſancti Benedicti; & in Vulterrana de Adelmo; & in Æſinenſi Eremite, ſancti Salvatoris in Podio nuncupatum; & in Ravennate ſancti Severi, & ſancti Petri in Vincula; & in Britonorienſi ſancte Marie de Vincareto, & Cavecollis; & in Sarſinatenſi ſancti Angeli de Verghereto, & ſancti Johannis inter Paras; & extra omnem dioceſim ſancti Hilarii, & ſancte Marie in Balneo; & in Faventina ſancti Johaonis-baptiſte, ac ſancti Maglorii, ac de Bagnacavallo etiam ſaocti Johannis-baptiſte; & in Bononienſi prope muros de Angelis, & ſancte Marie Camaldulini; & in Foro-livienſi etiam ſancte Marie de Camaldulino, & ſancti Salvatoris; & in Paduana ſancte Marie de Carceribus, & de Crucibus, & ſancte Marie de Porciliis cum eccleſia ſancti Michaelis, & eccleſia de Orbiſio; & in Venetiarum ſancti Johannis de Judaica; & in Clugienſi ſancti Johannis de Clugia; & in Tarviſina ſancti Martini de Opitergio, & ejuſdem ſancti Martini de Prata; & in Senenſi ſancte Marie de Roſa, & ſancte Marie de Thoma; necnon in Camerinenſi ſancti Romualdi Vallis de Caſtro, & ſancti Blaſii in Fabriano, ac ſancti Urbani civitatibus & dioceſibus monaſteria & prioratus, ac in eadem Faventina hoſpitale de Caſtro-caro, & diverſa mooaſteria, prioratus, eccleſie & loca etiam diverſorum ordinum & dioceſum ad eremum & ordinem Camaldulenſem predictos devenerunt, ipſique illa acquiſiverunt ac tenuerunt, prout tenent etiam pacifice de preſenti. Quare pro parte prioris & conventus predictorum nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut literis preioſertis hujuſmodi pro illarum ſubſiſtentia firmiori denuo apoſtolice confirmatioois robur adjicere, necnon monaſteria, prioratus, eccleſias, & loca acquiſita hujuſmodi cum eorum omnium & ſingulorum juribus & pertioentiis ad eos legitime ſpectare & pertioere, ac eiſdem privilegiis, immunitatibus, exemptiooibus & indulgentiis in preinſertis literis hujuſmodi contentis gaudere debere, decernere & declarare, ac alios eis, & eorum ſtatui in premiſſis opportune providere de benignitate apoſtolica dignaremur. Nos igitur attendentes, quod ordo Camaldulenſis, qui ſedis apoſtolice prope peculiaris exiſtit, illarum perſonarum fructuoſis operibus, tam preſentibus, quam retroactis temporibus grata Deo plantaria reddidit, prioris & conventus in hac parte ſupplicationibus inclinati, auctoritate apoſtolica tenore preſentium literas Alexandri IIII. & Alexandri V. tunc io ſua obedientia, de qua partes ille erant, eo tempore nuncopati, ac in forma Brevis Caliſti III. predeceſſorum noſtrorum hujuſmodi, quatenus & prout in melius obſervata fuerunt, approbamus & confirmamus, necnon illa cum omnibus & ſingulis inde ſecutis perpetuo debere ſubſiſtere decernimus robore firmitatis. Ceterum cum in literis Alexandri IIII. predeceſſoris hujuſmodi monaſterium ſancti Michaelis in Palude & eremus ſancti Mathie de Murano in dioceſi Tarviſina ponantur, que revera Torcellana hodierno

tem-

tempore exiſtunt, volumus, & eadem auctoritate decernimus, quod litere prefate propter hoc nequaquam de ſubreptione aut vitio notari, ſeu quomodolibet impugnari poſſint. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus apoſtolicis, ac monaſteriorum, prioratuum & aliorum locorum acquiſitorum hujuſmodi, etiamſi illa alterius ordinis ſeu ordinum alias fuerint, ac ordinum hujuſmodi juramento, confirmatione apoſtolica, vel quacumque firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, ceteriſque contrariis quibuſcumque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtre approbationis, confirmationis, conſtitutionis, exemptionis, liberationis, ſuſceptionis, declarationis, voluntatis & decreti infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis *&c.* Datum Mantue anno incarnationis Dominice M. CCCC. LIX. quarto nonas octobris pontificatus noſtri anno ſecundo.

L. Dathus.

Poſt quarum quidem literarum apoſtolicarum viſionem & diligentem inſpectionem nos ad prefati honeſti religioſi domni Leonardi Ambroſii de Venetiis *&c. ut ſupra*, inſtantiam & requiſitionem predictas literas apoſtolicas ſumi & exemplari, ac debite collationari fecimus, ne litera hujuſmodi propter viarum diſcrimina & alia multa pericula, que occurrere poſſent, annullari vel perdi, ac veritas in eis deſcripta occultari contigerit, ſubſcribi & publicari mandavimus, preſenſque tranſumptum *&c.* in omnibus & per omnia cum dictis originalibus literis concordare, & in nullo penitus diſcrepare reperimus *&c.* Datum & actum Florentie in archiepiſcopali noſtro palatio Florentino anno Dominice Incarnationis M. CCCC. LX. indictione IX. die vero XV. menſis novembris *&c.* teſtibus ibidem preſentibus venerabilibus viris fratre Auguſtino Thome de Florentia rectore eccleſie ſancte Marie de Vincigliata Feſulane dioceſis, presbytero Marco Juliani de Ripa rectore eccleſie ſancte Lucie de Magnolis de Florentia & domno Georgio Andree de Florentia abbate ſancti Egidii de Campriano Aretine dioceſis & dicti ordinis Camaldulenſis ad hoc vocatis habitis & rogatis & aliis.

† Ego Antonius quondam Dominici Nicolai Dantis de Ugbia de Florentia imperiali auctoritate judex ordinarius atque notarius publicus Florentinus, necnon dicti domini archiepiſcopi & ejus curie ſcriba preſens exemplum *&c.* coram ipſo archiepiſcopo ſcripſi *&c.* una cum infraſcriptis notariis ſer Philippo, ſer Paulo, & ſer Johanne de verbo ad verbum cum eiſdem literis apoſtolicis collationatum fideliter auſcultavi & ipſum per omnia cum eiſdem literis concordare inveni *&c.*

† Ego Philippus quondam Bernardi Mazei de Caſtro-franco Vallis-arni inferioris diſtrictus Florentie & Lucane dioceſis *&c.* notarius *&c.* ſubſcripſi *&c.*

† Ego Paulus olim Laurentii de Benevienis civis Florentinus *&c.* notarius *&c.* ſubſcripſi *&c.*

† Ego Johannes Gherardi de Legri civis notarius publicus Florentinus *&c.* ſubſcripſi. *&c.*

LXVIII.

Idem Pius II. committit recuperationem bonorum abbatiæ Claſſenſis alienatorum.

Anno 1461. VI. kl. decembris.

Ex autographo ejuſdem abbatiæ Claſſenſis.

PIus epiſcopus ſervus ſervorum Dei venerabilibus fratribus Penſaurienſi & Firmanenſi epiſcopis, ac dilecto filio vicario venerabilis fratris noſtri archiepiſcopi Ravennatenſis in ſpiritualibus generali ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Quotiens poſcentium vota equitati & rationi conveniunt, animo nos decet libenti concedere, que ad utilitatem precipue & profectum monaſteriorum, eiſque preſidentium & ſub regulari in iis jugiter Altiſſimo famulantium perſonarum cedere dinoſcuntur, ac votis hujuſmodi congruum ſuffragium impartiri. Exhibita ſiquidem nobis nuper pro parte dilecti filii Petri abbatis monaſterii ſancti Apollinaris Claſſienſis extra muros Ravennates Camaldulenſis ordinis petitio continebat, quod licet olim ſancti Apollinaris predictum monaſterium, & ſancti Severi etiam Claſſenſe monaſterium invicem canonice unita bonis temporalibus per abbatum & conventuum eorumdem ſuſtentatione ac aliis, que eiſdem pro tempore incumbebant, oneribus ſupportandis abundare conſueverint, quia tamen quibuſdam ſiniſtris eventibus cauſantibus, ac pro eo quod ipſorum monaſteriorum adminiſtratores ſive commendatarii vel abbates, qui illis prefuerunt pro tempore, monaſteriorum eorumdem immobilia bona in emphiteoſim perpetuam, vel livellum diverſis perſonis precipue laicalibus diverſarum partium

ſub

Google

ſub certis modo, & forma conceſſeriot, monaſteria predicta, que dudum opulentiſſima & famoſa fuere, ad dimioutionem maximam devenere. Cum autem, ſicut eadem petitio ſubjungebat, idem abbas, qui ad ipſorum monaſteciorum reformationem & reparationem magnopere aſpirat, conventum & monachorum numerum pluribus aliis viris religioſis in dictis monaſteriis angere & inſtaurare, ſtructuras quoque eorumdem monaſteriorum reparare & cooſervare, ac alieoata bona predicta ad jus & proprietatem eorumdem monaſteriorum pro ſpoſſe reducere intendat, pro parte ejuſdem abbatis nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut ipſorum celeriori recuperationi bonorum, ſibi, ſuiſque ſucceſſoribus quotiens emphiteote predicti cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus vel conditioois ſuerint, & quacumque eccleſiaſtica vel mundana dignitate prefulgeant, canonem ſive cenſum debitum ſtatutis temporibus non perſolverint com effectu, etiamſi illum hactenus non ſolviſſent, ſeu bona eis conceſſa hujuſmodi alienaverint, aut abbate dicti monaſterii irrequiſito diſtrahere vel alieoare preſumpſerint quoquomodo, bonorum taliter alienatorum, ac eorum, que propter non ſolutum canonem incideriot in commiſſum, per ſe, vel alium ſeu alios corporalem & actualem poſſeſſionem auctoritate propria libere apprehendendi, ac bona recuperanda predicta pro monaſteriis & conventibus antedictis, eorumque neceſſitatibus perpetuo retinendi licentiam coocedere, ac alias ſuis eorumdemque monaſteriorum & conventuum indemnitatibus opportune providere de benignitate apoſtolica dignaremur. Nos itaque hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, diſcretioni veſtre per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus vos, vel duo aut unus veſtrum, ſi & poſt quam vocatis, qui fuerint evocandi, vobis de ipſorum alienatione bonorum abſque requiſitione abbatis, ſive ſolutionis debiti canonis ceſſatione conſtiterit, voſque propterea ad ipſa monaſteria devoluta eſſe vel in commiſſum incidiſſe auctoritate preſentium declaraveritis, juxta canooicas ſanctiones abbati & ſucceſſoribus prefatis per ſe vel alium, ſeu alias corporalem poſſeſſionem bonorum devolutorum hujuſmodi auctoritate propria libere apprehendendi, necnon ea pro dictis monaſteriis, & conventibus perpetuo retinendi, alicujus ſuper hoc licentia minime requiſita, auctoritate noſtra concedere, ſibique licentiam impartiri curetis. Contradictores per cenſuram eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compeſcendo, non obſtantibus felicis recordationis Bonifacii pape VIII. predeceſſoris noſtri, quibus cavetur, ne quis extra ſuam civitatem vel dioceſim, niſi in certis exceptis caſibus, & in illis ultra unam dietam a fine ſue dioceſis ad judicium evocetur; ſeu ne judices a ſede apoſtolica deputati extra civitatem vel dioceſim, in quibus deputati fuerint, contra quoſcumque procedere, ſeu alii vel aliis vices ſuas committere preſumant, dummodo ultra duas dietas aliquis auctoritate preſentium noo trahatur, & quibuſvis aliis apoſtolicis conſtitutionibus & legibus imperialibus ac ſtatutis municipalibus civitatum & locorum, in quibus bona hujuſmodi conſiſtunt, etiam confirmatione apoſtolica roboratis, & cujuſvis temporis decurſu, ceteriſque contrariis quibuſcumque. Aut ſi emphiteotis predictis vel quibuſvis aliis communiter vel diviſim a dicta ſit ſede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem *&c.*

Datum Rome apud ſanctum Petrum anno incarnationis Dominice M. CCCC. LXI. ſexto kalendas decembris pontificatus noſtri anno quarto.

A. de Nepe.

LXIX.

Idem concedit priori generali Camaldulenſi, ut poſſit revocare a monaſteriis & a beneficiis rectores etiam proviſos a ſede apoſtolica.

Anno 1462. XIII. kal. auguſti.

Ex apographo S. Blaſii de Fabriano.

Pius epiſcopus ſervus ſervorum Dei ad perpetuam rei memoriam. Paſtoralis officii debitum, quo pro univerſis eccleſiis, monaſteriis & aliis piis locis eccleſiaſticis aſtringimur, mentem noſtram excitat & inducit, ut ad ea libenter intendamus, per que cunctis ſemotis & ſublatis diſpendiis eorum & perſonarum illis preſidentium ſtatui & indemnitatibus opportune conſulatur. Exhibita ſiquidem nobis nuper pro parte dilecti filii Marioti prioris eremi & generalis ordinis Camaldulenſis petitio continebat, quod licet pleraque monaſteria, prioratus & alia beneficia eccleſiaſtica dicti ordinis ab eremo hujuſmodi dependentia vel ipſius manna-

lia,

lia, quorum aliquorum fructus, redditus & proventus ducentos Florenos auri de camera ſecundum communem eſtimationem valent, & ipſum valorem aſcenduot annuatim, taſis nature ſint, ut prior dictus eremi pro tempore exiſtens illorum abbates, priores & rectorea ad nutum ſi velit, ad clauſtrum ejuſdem eremi revocare valeat, & conſueverit. Tamen dictus Mariotus prior & generalis dubitat propter expectativas & commendas, ac noiones & alias gratias, que de beneficiis eccleſiaſticis per ſedem apoſtolicam pro tempore fiunt, ipſorum monaſteriorum, prioratuum & beneficiorum naturas alterari poſſe, ſeque & illorum poſſeſſores, cum ea a dicta ſede apoſtolica impetraverint, non poſſe pro ſue voluntatis libito, cum rationabilis cauſa ſubierit, revocare, in ipſius ordinis totalem diſſolutionem & collapſum. Quapropter pro parte Marioti prioris & generalis predicti nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut ſuper his ſtatui dicte eremi, & commoditati religioſorum ejuſdem providere de benignitate apoſtolica dignaremur. Nos igitur cupientes in premiſſis ſalubriter providere, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati perpetue irrefragabilis conſtitutionis edicto auctoritate apoſtolica & ex certa ſcientia ſtatuimus, decernimus & ordinamus, quod de cetero perpetuis futuris temporibus tam ipſe Mariotus, quam ſucceſſores ſui priores dicte eremi, qui pro tempore fuerint, omnes & ſingulos tam religioſos, quam clericos ſeculares, qui quecumque monaſteria, prioratus, & alia beneficia eccleſiaſtica manualia ejuſdem eremi, quorum poſſeſſores juxta illorum naturam ac dicti ordinis ſtatuta & conſuetudines ad nutum revocabiles eſſe conſueverunt pro tempore, etiam a ſede apoſtolica, vel legatis ejuſdem titulum vel commendam aut per modum unionis ad vitam, vel perpetuo, ſeu alias quomodolibet impetraverint, pro ipſorum nutu, ab ipſis monaſteriis, prioratibus & aliis beneficiis amovere, & de illis pro ipſius ordinis conſervatione & bono auctoritate ſua ordinaria plene diſponere & ordinare libere & licite valeant & debeant, prout alias de jure ſeu privilegio aut dicti ordinis ſtatutis ac conſuetudinibus facere poſſunt & conſueverunt. Non obſtantibus impetrationibus, conceſſionibus antedictis quibuſvis ac etiam indultis apoſtolicis eiſdem impetrantibus conceſſis vel concedendis, videlicet quod ab ipſis beneficiis amoveri nequeant, que ipſis quoad beneficia prefata dicti ordinis nullum penitus ſuffragium impartiri, aut preſenti ſtatuto, decreto & ordinationi nullatenus derogare valeant, niſi in ipſis impetrationibus de preſentibus literis de verbo ad verbum ac eorum data ſpecialis mentio facta fuerit, ceteriſque contrariis quibuſcumque. Et inſuper omnes & ſingulos proceſſus contra tenorem preſentium jam forſitan factos & habitos, & quos fieri vel haberi poterunt, necnon excommunicationum, ſuſpenſionum & interdicti aliiſque ſententias, cenſuras & penas etiam forſan promulgatas, aut quas promulgari contigerit, necnon totum id & quidquid attentatum forſan & hactenus vel impoſterum attentari contigerit, a quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter, nullius exiſtere firmitatis, roboris vel momenti, ac irritos & inanes fore auctoritate predicta decernimus. Nulli ergo &c. ſtatuti, conſtitutionis, ordinationis & decreti &c. Si quis &c. Datum apud eremum Fontis-vivi Cluſine dioceſis anno incarnationis Dominice M. CCCC. LXII. tertio-decimo kalendas auguſti pontificatus noſtri anno IV.

LXX.

Inſtitutio Eliſabeth de Aldovrandinis monialis ordinis Humiliatorum in abbatiſſam SS. Trinitatis de Faventia.

Anno 1462. XIII. ſeptembris.

Ex archivo ejuſdem monaſterii SS. Trinitatis.

FRatres Antonius de Ferris prepoſitus ſanctorum Philippi & Jacobi de Sapina Bononie vicarius reverendiſſimi in Chriſto patris & domini domini fratris Philippi de Crivellis decretorum doctoris Dei & apoſtolice ſedis gratia digniſſimi magiſtri generalis totius ordinis Humiliatorum dilecte nobis in Chriſto ſorori Heliſabeth de Aldovrandinis de Ravenna profeſſe domus ſancti Matthei de Arimino ordinis predicti ſalutem in Domino ſempiternam. Attendentes, quod noſtris precibus & tuis atque ſupplicationibus premiſſis coram magnifica & excellentiſſima domina domina Johanna de Manfredis digniſſima domina Faventie, Imole &c. cujuſdam domus & eccleſie ſancte Trinitatis, ſic vulgariter nuncupate, ſite & edificate in burgo Faventie, que ſpectabat & pertinebat ad canonicos Lateranenſes, necnon ſingulariſſima ipſius gratia dedit & benigniter nobis conceſſit & ordini noſtro antedicto cum omnibus

ſuis

ſois juribus & pertinentiis, & habens ſolemne mandatum in publica ſorma a predictis canonicis dandi & concedendi monaſterium uni religioni, cui ſue dominationi placuerit, & de conſenſu & voluntate reverendiſſimi domini epiſcopi Faventini, ut patet per publicum inſtrumentum ſuperinde conſectum & ſcriptum per ſer Anaſtaſium Nicolai Faventie notarium de anno infraſcripto die XIII. ſeptembris, & volentes ac optantes salubriter providere regimini & adminiſtrationi dicte domus & eccleſie, & augere, attentis donis, meritis & virtutibus, quibus te novimus inſignitam, ex officio noſtro te ſororem Heliſabeth predictam harum preſentium tenore ſscimus, conſtituimus & creamus abbatiſſam primam dicte domus & eccleſie cum omnibus juribus ſuis, actionibus & pertinentiis omni meliori modo, via &c. inveſtientes te per anulum noſtrum, quem ſollemniter noſtris tenemus manibus, & ſecundum formam ſancte matris eccleſie; dantes & concedentes tibi regimen & adminiſtrationem dicte abbatie in ſpiritualibus & temporalibus. Mandantes omnibus & ſingulis ſororibus preſentibus atque venturis, quatenus tibi tamquam vere abbatiſſe dicti monaſterii in omnibus & per omnia reverenter pareant & obediant. Quibus ſic peractis allata tibi per nos ſorma debiti ſacramenti juraſti, & juras in manibus noſtris ad ſancta Dei evangelia, manibus tactis Scripturis, quod domino magiſtro generali & vicariis ſuis fidelis & obediens eris, quodque non vendes, nec alienabis bona immobilia & pretioſa dicte abbatie. De fodro domini generalis & dicti ordinis propter paupertatem & omnibus aliis rebus diſpenſamus. Non obſtantibus quibuſcumque conſtitutionibus ordinis noſtri in contrarium ſacientibus. In quorum fidem & teſtimonium has noſtras preſentes literas fecimus & regiſtravimus, noſtrique conſueti ſigilli appenſione munivimus.

Datum in Burgo predicto & in domo predicte abbatie anno Domini noſtri Jeſu Chriſti M. CCCC. LXII. die XIII. ſeptembris.

LXXI.

Prior generalis inſtituit Antonium abbatem Canta-galline in priorem S. Marie de Roſa Senarum.

Anno 1462. prid. id. decembris.

Ex monaſteris Angelorum Florentie.

MAriottus ſacroſancte Camaldulenſis eremi prior & totius ejuſdem ordinis generalis venerabili in Chriſto fratri noſtro domno Antonio Matthei decretorum doctori de Caſtillione Vallis-urcie abbati Cante-galline & commendatario ſancti Petri de Monte-liſcario noſtri Camaldulenſis ordinis ſalutem & ſancte caritatis affectum. Cordi noſtro jugiter inſidet ex injuncto nobis paſtoralis ſervitutis officio, quantum deſuper divina favente clementia nobis conceditur, ut loca noſtri ordinis nobis & ſacre eremo quomodocumque & qualitercumque ſubjecta, cum propriis fuerint deſtituta paſtoribus, ita reſormentur, ut auctore Deo recte dirigantur, & rectius conſerventur, quo ſemper in ſuis bonis quibuſcumque ſelix ſuſcipiant incrementum. Cum igitur monaſterium ſive prioratus ſancte Marie de la Roſa extra muros Senenſes & noſtri ſimiliter ordinis vacaverit per renuntiationem liberam nulla vi vel metu cogente, ſed ſponte & ex certa ſcientia in manibus noſtris ſactam per domnum Nicolaum de Rimbaldeſis de Florentia ultimum atque immediatum priorem monaſterii prelibati, quam renuntiationem nos ratam habentes ipſum ad clauſtrum noſtrum revocavimus; & quoniam per noſtros predeceſſores ordinis generales attenta paupertate monaſterii de la Roſa preſati, ut ſacilius numerus conveniens monachorum ibidem vigeret, unita fuerunt, annexa atque incorporata monaſterium ſancte Marie de Tuoma Aretine vel Pientine dioceſis, ac monaſterium ſancti Georgii de Apibus Senenſis dioceſis ipſi monaſterio de la Roſa: nos conſiderantes annexionem & unionem preſatam eſſe ac fuiſſe juridice atque rationabiliter ſactam, atque volentes, ut deſiderantes monachi proſequi ſtudia literarum, commodius ali & ſuſtentari valeant in preſato monaſterio de la Roſa, omni meliori modo, quo poſſumus, tam auctoritate ordinaria noſtra, quam privilegiorum nobis ab apoſtolica ſede indultorum, unionem, incorporationem atque annexionem ipſam gratam ratam & firmam habentes, ad evi-

dentiorem eautelam denuo anaectimus, incorporamus, unimus atque aggregamus, itaut non tria monaſteria ſeparata, ſed unum taatum corpus unitum omniao & firmiſſime eſſe ceaſeatur. Quod mooaſterium ſancte Marie de la Roſa cum vacet, ut premittitur, & neceſſe ſit eidem monaſterio de priore idoneo providere, qui ſciat in temporalibus & ſpiritualibus preeſſe utiliter, utiliuſque prodeſſe, matura ſuper hoc deliberatione prehabita, ad te domnum Aatonium preſatum meatis noſtre propoſitum coavertimus, quem bone vite ac ſame, literarum petitie, laudabilis converſationis aliarumque virtutum & doctrine iaſigaia coaſcios nos reddunt eidem monaſterio merito prefici poſſe, decrevimuſque illius regendi atque adminiſtrandi tibi onus imponere, ſperantes eam, quam in te gerimus, fidem circa ſalutem anime tue ejuſdemque, moaaſterii optimum regimen, illibatam preſtante divina gratia cuſtodire, Invocato igitur ſanctiſſime Trinitatis aomine, & perpetue virginis Marie matris ope, cujus glorioſo vocabulo preſatum monaſteriuai inſignitur &c. te priorem & prelatum inſtituimus dicti monaſterii ſaacte Marie de la Roſa, cujus inſtitutio & deſtitutio ad ſacroſanctam eremum noſtram & ad nos ipſos manualiter plenarioque jure ſpectare dignoſcitur, nulla in contrarium memoria penitus exiſteate, eidemque monaſterio, quod ſine cura eſt, te preficimus in rectorem, paſtorem &c. Ia cujus noſtre preſentis collationis &c. indubitatam fidem has tibi patentes fieri & ſcribi fecimus &c. quarum vigore licentiam plenam concedimus venerabili fratri noſtro domao Jacobo abbati Silve-munde, ut te io poſſeſſionem ſaacte Marie de la Roſa inducat &c. Data ia noſtro monaſterio Fontis-boni II. idus decembris indictiooe quinta-decima M. CCCC. LXII. tempore pontificatus Pii pape II. anao V. officii noſtri aano X.

Ego domnus Ludovicus preſati rever. patris prioris & generalis cancellarius &c.

LXXII.

Pius II. conceſſit in commendam Joſepho abbati Agnanienſi eccleſiam S. Johannis de Petriolo.

Anno 1462. VII. id. februarii.

Ex antographo S. Blaſii de Fabriano.

Pius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilecto filio Joſeph abbati moaaſterii ſancte Marie de Agnano Camalduleoſis ordinis Arretine dioceſis ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Perſonam tuam nobis & apoſtolice ſedi devotam paterna benevolentia proſequentes, ea tibi libeater impendimus, que tuis commoditatibus fore conſpicimus opportuna. Hodie ſiquidem te a ſaacti Romualdi Vallis-caſtri de Fabriano, & dilectum filium Micbarlem illius abbatem a ſaacte Marie de Agnano Camaldulenſis ordinis Camerinenſis & Aretine dioceſis monaſteriorum, quibus tunc preeratis, regiminibus de ſratrum noſtrorum conſilio ex certis cauſis amovimus, teque ſaacte Marie, & dictum Michaelem ſancti Romualdi monaſteriis predictis preſecimus ia abbates, prout io noſtris inde confectis litteris plenius continetur. Cum autem, ſicut exhibita nobis pro parte tua petitio coatinebat, dum tu eidem monaſterio ſaacti Romualdi preſuiſti, eccleſiam ſaacti Johaanis de caſtro Petrioli prepoſituram nuaeupatam Firmane dioceſis, quam monaſterio ſancti Blaſii de Fabriano dicto monaſterio ſancti Romualdi canonice aanexo auctoritate apoſtolica perpetuo uniri & annecti obtinuiſti, ia ſuis ſtructuria & edificiis, poſſeſſionibuſque collapſam a te repertam magnis tuis laboribus & expenſis ad boaum ſtatum reſtitueris, ejuſque poſſeſſioaes ad culturam coavenientem redigi ſeceris, illique propterea valde affectus exiſtas, aos tibi, ut ſtatum tuum decentius tenere valeas, de alicujus ſubventionis auxilio providrre, ac ſpecialem gratiam ſacere volentes, tuis in hac patte ſupplicationibus ioclinati, eccleſiam ſcu prepoſituram ſancti Johannis predictam, quam dum tu in humanis egeris, a ſancti Romualdi & ſancti Blaſii monaſteriis predictis, preſati Michaelis abbatis ad hoc expreſſo accedente coaſenſu, auctoritate apoſtolica tenore preſentium diſmembramus, dividimus & ſeparamus, ipſamque eccleſiam ſive prepoſituram, que ſine cura eſt, & cujus ſructus, redditus & proventus viginti Florenorum auri de camera ſecundum communem extimationem valorem annuum, ut aſſeris, non exceduat, ſive per diſmembrationem, diviſionem & ſeparationem hujuſmodi, ſive alias quovis modo, aut ex cujuſcumque perſona, ſeu per liberam reſignationem alicujus de illa extra Romanam curiam, etiam coram notario publico & teſtibus ſponte factam, vacet, etiam ſi tanto tempore vacaverit, quod ejus collatio juxta Lateraaeaſis ſtatuta concilii ad ſedem apoſtolicam legitime devoluta, ipſaque eccleſia ſive prepoſitura ſancti Johannis diſpoſitioai apoſtolice ſpecialiter, vel propter dimembratiooem, diviſionem & ſepa-

ſeparationem hujuſmodi generaliter reſervata exiſtat, & ſuper ea inter aliquos lis, cujus ſtatum preſentibus haberi volumus pro expreſſo, pendeat indeciſa, dummodo tempore daie preſentium non ſit in ea alicui ſpecialiter jus queſitum, cum omnibus juribus & pertinentiis ſuis tibi per te, quoad vixeris, una cum dicto ſancte Marie, eujus fructus, redditus & proventus ducentorum & quinquaginta Florenorum ſimilium ſecundum extimationem predictam valorem annuum non excedunt, aut alio, cui te impoſterum canooice prefici contigerit, monaſterio dicti ordinis tenendum, regendum & gubernandum auctoritate apoſtolica commendamus, ita quod debitis & conſuetis dicte eccleſie ſeu prepoſiture ſupportatis oneribus, de reſiduis illius fructibus, redditibus & proventibus diſponere & ordinare libere ac licite valeas, ſicuti veri dicte eccleſie ſeu prepoſiture rectores ſeu prepoſiti, qui fuerunt pro tempore, de illis diſponere & ordioare potuerunt ſeu etiam debuerunt, alienatione tamen quorumcumque bonorum immobilium & pretioſorum mobilium dicte eccleſie ſive prepoſiture tibi penitus interdicta. Et nihilominus venerabilibus fratribus noſtris Racanaten. Auximan. & Senogallien. epiſcopis per apoſtolica ſcripta mandamus, quatinus ipſi vel duo, aut unus eorum per ſe vel alium, ſeu alios te vel procuratorem tuum nomine tuo in corporalem poſſeſſionem eccleſie ſive prepoſiture, jurium & pertinentiarum predictorum inducant auctoritate noſtra, & defeodant inductum, amoto exinde quolibet illicito detentore, facientes tibi de ipſius eccleſie ſive prepoſiture fructibus, redditibus & proventibus, juribus & obventionibus univerſis integre reſponderi. Contradictores auctoritate noſtra apellatione poſtpoſita compeſcendo. Non obſtantibus fel. rec. Boniſacii pape VIII. predeceſſoris noſtri & aliis apoſtolicis conſtitutionibus ac monaſterii Sancti Romualdi & ordinis predictorum ſtatutis & conſuetudinibus, juramento, confirmatione apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis contrariis quibuſcumque. Aut ſi aliqui ſuper proviſionibus ſibi faciendis de hujuſmodi vel aliis beneficiis eccleſiaſticis in illis partibus generales vel ſpeciales dicte ſedis vel legatorum ejus litteras impetrarint, etiamſi per eas ad inhibitionem, reſervationem & decretum vel alias quomodolibet ſit proceſſum, quibus omnibus te in dicte eccleſie vel prepoſiture aſſecutionem volumus anteferri, ſed nullum per hoc eis, quoad aſſecutionem beneficiorum aliorum prejudicium generari, ſeu ſi ven. fratri noſtro epiſcopo Firmano & abbati pro tempore & dilectis filiis conventui dicti monaſterii ſancti Romualdi, vel quibuſvis aliis communiter vel diviſim ab eadem ſit ſede indultum, quod ad receptionem vel proviſionem alicujus minime teneantur, & ad id compelli, aut quod interdici, ſuſpendi vel excommunicari non poſſint, quodque de hujuſmodi vel aliis beneficiis eccleſiaſticis ad eorum collationem, proviſionem, preſentationem, ſeu quamvis aliam diſpoſitionem conjunctim vel ſeparatim ſpectantibus nulli valeat provideri per literas apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem, & qualibet alia dicte ſedis indulgentia generali vel ſpeciali cujuſcumque tenoris exiſtat, per quam preſentibus non expreſſam vel totaliter, non inſertam effectus hujuſmodi gratie impediri valeat quomodolibet vel differri; & de qua, cujuſque toto tenore habenda ſit in noſtris litteris mentio ſpecialis. Proviſo quod eccleſia vel prepoſitura predicta debitis non fraudetur obſequiis, ſed ejus congrue ſupportentur onera conſueta. Volumus autem, quod quamprimum commendam hujuſmodi per ceſſum vel deceſſum tuum, aut alias ceſſare contigerit, dicta eccleſia ſive prepoſitura ad prefatum monaſterium ſancti Blaſii priſtino jure eo ipſo redeat, ſicut prius, nos enim ex nunc irritum decernimus & inane, ſi ſecus ſuper hiis a quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attemptari. Nulli ergo *&c.* Si quis *&c.* Datum Rome apud ſanctum Petrum anno incarnationis dominice milleſimo quadringenteſimo ſexageſimo ſecundo ſeptimo idus februarii pontificatus noſtri anno quinto.

L. Dathus. Jo. de Buccabellis.

LXXIII.

Petrus de Tanagliis abbas S. Michaelis in Burgo Piſarum, ut rector hoſpitalis novi Piſarum, concedit terras ad libellum.

Anno 1464. IX. aprilis.

Ex exemplo olim penes canonicum Abrahamium.

IN eterni Dei nomine, amen. Anno Domini noſtri Jeſu Chriſti ab ejus ſalutifera incarnatione M. CCCC. LXIIII. more Florentie, & M. CCCC. LXV. more

Piſarum indictione XII. die vero IX. menſis aprilis publice pateat omnibus evidenter, quod ven. in Chriſto pater domnus Petrus de Tanagliis de Vulterris Dei & apoſtolice ſedis gratia abbas monaſterii ſancti Michaelis in Burgo Piſarum, necnon rector, gubernator & adminiſtrator hoſpitalis novi Miſericordie ſancti Spiritus de Piſis, quod pape Alexandri dicitur, ad Romanam eccleſiam nullo medio pertinentis, cum preſentia & conſenſu, & voluntate fratris Baptiſte Dominici de Luca unius fratris dicti hoſpitalis, qui ſimul totum capitulum & conventum dicti hoſpitalis faciunt & repreſentant, cum ad preſens in dicto hoſpitali non ſit alius frater conventualis, & ipſe idem frater Baptiſta una cum dicto domno Petro abbate rectore, & gubernatore preſato *&c.* dederunt ad libellum Thomeo olim Andree de Creſpina varias petias terre cum confinibus ſuis *&c.*

Actum Piſis in eccleſia ſancti Michaelis in Burgo Piſarum.

Ego Jacobus olim ſer Georgii quondam Jacobi de Bonapartis de Sancto Miniate notarius *&c.* ſcripſi *&c.*

LXXIV.

Pius II. mandat abbati de Carceribus, ut cauſam inter moniales S. Chriſtinæ de Tarviſio pro abbatiſſatu ad examen revocet & decidat.

Anno 1464. XXV. aprilis.

Ex chartulario S. Michaelis de Muriano.

A *Tergo*: Dilecto filio ... abbati monaſterii de Carceribus ordinis Camaldulenſis Paduane dioceſis.

Pius papa II. Dilecte fili ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Commiſimus per alias conſimiles literas noſtras tibi, & dilecto filio Alexandro de Nievo canonico Vincentino Padue reſidenti cauſam electionis inter dilectas in Chriſto filias Urſam & Blaſiam moniales monaſterii ſancte Chriſtine de Tarviſio ordinis Camaldulenſis vertentem, cum plena poteſtate illam terminandi, prout in ipſis literis plenius continetur. Et quoniam, ut accepimus, quibuſdam frivolis & inanibus rationibus, ne forſan tuo generali diſpliceas, commiſſionem noſtram hujuſmodi etiam debite requiſitus exequi recuſas, ea propter tibi tenore preſentium in vim ſancte obedientie ac ſub excommunicationis pena mandamus, quatenus nulla amplius dilstione receptis preſentibus ad executionem dictarum illarum literarum noſtrarum ſimul cum collega tuo juxta illarum tenorem & formam intendas & procedas, ac etiam exequaris. Datum Petreoli Senenſis dioceſis, ſub anulo piſcatoris die XXV. menſis aprilis M. CCCC. LXIIII. pontificatus noſtri anno VI.

Bulla cerea. L. Dathus.

LXXV.

Reſtituuntur monaſterio S. Mathiæ de Muriano monaſteria manualia a priore generali.

Anno 1465. XXVII. julii.

Ex autographo monaſterii S. Mathia.

IN Chriſti nomine, amen. Anno a nativitate ejuſdem milleſimo quadrigenteſimo ſexageſimo-quinto indictione tertiadecima die vigeſimo-ſeptimo menſis julii. Cum monaſterium ſancti Mathie de Murano ordinis Camaldulenſis & Torcellane dioceſis habeat plura ac diverſa manualia membra in diverſis partibus Italie ac dioceſibus conſtituta, que quidem membra ad ipſum monaſterium pleno jure ſpectare dinoſcuntur, vigore nonnullorum privilegiorum ab ejuſdem ſubjectione eximere ſeu removere aut aliquatenus alienare non liceat, bone vero memorie rev. pater dominus domnus Felix de Pavonibus de Venetiis dudum prior ſupradicti monaſterii ſancti Mathie de anno Domini M. CCCC. XLI. & die XXVI. aprilis indictione IV. renuntiavit ceſſit & relaxavit omnem juriſdictionem & poteſtatem, quam habere pretendebat in manualibus ſeu beneficiis infraſcriptis, in arbitrium relinquens rev. in Chriſto patris domni Gometii tunc ſupradicti ordinis generalis, prout in inſtrumento ſuper inde confecto plenius continetur. Nomina vero beneficiorum ſunt iſta, videlicet monaſterium ſancti Johannis-baptiſte de Judaica de Venetiis, monaſterium ſancte Marie de Angelis Bononienſis dioceſis, monaſterium ſancti Johannis-baptiſte Clugienſis dioceſis, monaſterium ſancti Johannis-baptiſte de Bagna-cavallo, & monaſterium ſancti Johannis-baptiſte de Faventia Faventine dioceſis, & monaſterium ſancte Marie Penſaurenſis dioceſis, quam quidem renuntiationem cum ſupradictus domnus Felix prior predictus facere non potuerit in prejudicium monaſterii antedicti ſancti Mathye,

thye,

thye, niſi ſuo dumtaxat tempore, rev. pater dominus domnus Nicolaus de Tulmetio ſupradicti quoodsm domni Felicis immediate in dicto monaſterio ſucceſſor ac prior ipſius monaſterii ſancti Mathye ſupradictam renuntiationem ac manualium membrorum ceſſionem ea, qua decuit, ſolemnitate de ſuorum monachorum conſenſu & auctoritate capitulariter revocavit, atque eamdem renuntistionem rev. in Chriſto patri domno Marioto ad preſens ſupra dicti Camaldulenſis ordinis generali maniſeſtavit atque intimavit, petens, ut in ſupradictis ſuis juribus atque juriſdictionibus prefatum mooaſterium ſuum reſtitueretur. Cujus honeſtis atque rationabilibus votis ſupradictus rev. dominus generalis annuere volens, eadem monaſteria, atque manualia membra cum ſolemni mandato ejuſdem rev. domini generalis ſigillo communito reſtituit. Cujus quidem msodati tenor per omnia ſequitur, & eſt talis, videlicet: frater Mariottus ſacroſancte Camaldulenſis heremi prior ac totius ejuſdem ordinis generalis venerabili in Chriſto fratri noſtro domno Nicolao priori monaſterii ſancti Mathye dioceſis Torcellane & noſtri ordinis ſalutem in Domino ſempiternam. Eccleſiaſticus plane ordo conſunditur, ſi ſua cuilibet juriſdictlo non ſervatur. Cum igitur bone memorie Felix predeceſſor tuus ſub die VI. aprilis indictione IIII. M.CCCC.XLI. quandam renuntiationem ſecerit de manualibus monaſteriis ſubjectis monaſterio tuo ſancti Mathie in manibus bone memorie Gometii generalis predeceſſoris noſtri, tribuens idem prior omnem juriſdictionem inſtituendi & deſtituendi manualium preſatorum pro ſuo tempore generali predicto, tu vero frater prior volens, ut teneris, monaſterii tui juriſdictionem conſervare, ac diminutas reſtaurare, a nobis humiliter & devote, ut in tua te, & mooaſterium tuum juriſdictione & auctoritate reſtitueremus, nos vero attendentes petitionem tuam legitimam ac rationabilem eſſe, cupientes monaſterium tuum in ſuis juribus preſervare, habita ſuper hoc deliberatione matura, omni meliori modo, vis, jure & forma, quibus magis & efficacius poſſumus, te & monaſterium tuum ſancti Mathie reſtituimus, reintegramus, tribuimus atque reponimus in omnem & quamlibet juriſdictionem, atque baliam & jus inſtituendi, deſtituendi, viſitandi & corrigendi monaſteria manualia, & rectores ipſorum tui monaſterii ſancti Mathie; ita quod efficaciter poſſis & valeas in ipſis monaſteriis manualibus omnem juriſdictionem ordinariam exercere, qua predeceſſores tui priores monaſterii ſancti Mathie uſi libere ſunt, ac exercere conſueverunt, irritam & caſſam declarantes omnem renuntiationem de dictis manualibus per predeceſſorem tuum Felicem noſtro predeceſſori Gometio factam vel attentatam, quam preſentem reſtitutionem, reintegrationem, quam facimus, preſentibus venerabilibus fratribus noſtris domno Johanne abbate Inſulano, & domno Antonio Abbate ſancti Viriani pro evidentiori hujuſmodi noſtre voluntatis, in cujus etiam rei fidem & teſtimonium evidens has patentes literss noſtri minoris ſigilli impreſsione munitas fieri fecimus per infraſcriptum officii noſtri cancellarium conſuetum. Datum in noſtro monaſterio Fontis-boni die XVIII. junii indictione XIII. M.CCCC.LXV. tempore pontificatus ſanctiſſimi domini noſtri Pauli pape II. anno primo, officii vero noſtri anno XII. Ego domnus Ludovicus abbas ſancte Jucunde, prefatique rev. domini generalis cancellarius de msodato ſubſcripſi.

Quam quidem reſtitutionem dictus rev. pater dominus dompnus Nicolaus de Tulmetio prior dicti monaſterii ſancti Mathie de Muriano dicti ordinis Camaldulenſis volens legi facere in capitulo, convocari & congregari fecit ſolemniter capitulum dicti ſui monaſterii & conventus, in quo quidem capitulo interfuerunt ipſe dominus domnus Nicolaus prior, domnus Maurus de Florentia, domnus Laurentius de Cataro, domnus Primus de Abbatia, domnus Bernardus de Regojoſis, frater Johannes de Albania, & frater Bernardinus Mediolanenſis omnes profeſſi ſancti Mathye, & habentes vocem in dicto capitulo, & conſtituentes & repreſentantes, ut dixerunt, totum & integrum dictum capitulum ſeu msjorem & ſaniorem partem ipſius, quo convocato ad ſonum campanelle, ut moris eſt, legi fecit dictis ſuis monachis & capitulo, eamdemque lectam ipſe dominus prior & capitulum concorditer ea, qua decuit, reverentia acceptaverunt humiliter, & attendens dictus dominus prior ſancti Mathye cum dictis ſuis monachis ſalubriter ſupradictis ſuis manualibus proſpicere, & non valens ad preſens ſingula queque viſitare, gravioribus dicti ſui mooaſterii curis impeditus. Ea propter rev. in Chriſto patri domino domno Hieronymo de Griſonibus abbati Burgi ſancti ſepulcri ejuſdem Camaldulenſis ordinis preſenti & acceptanti vices ſuas commiſit, & preſertim

tim in tribus ex ſupraſeriptis ſuis manualibus, videlicet in monaſterio ſancte Marie de Angelis de Bononia ſeu prope Bononiam, & in monaſterio ſancti Johannis-baptiſte de Faventia, & in monaſterio ſancti Johannis-bapiiſte de Bagnacavallo Faventine dioceſis, dans & concedens ſibi in dictis tribus manualibus omnimodam & plenariam auctoritatem, & conſtituens dictum dominum domnum Hieronymum ſuum vicarium, ſindicum atque procuratorem eum omni auctoritate ſua & ſupradicti ſui espituli viſitandi, corrigendi & reformandi, & ſi neceſſe fuerit atque opportunum duxerit, inſtituendi & deſtituendi, & ab ipſis monaſteriis, ſi neceſſe fuerit, & eidem domno abbati Burgi-ſancti-Sepulcri videbitur, pro eorumdem monaſteriorum reformatione privandi priores ſupradictorum trium manualium, & loco illorum alios ſubrogandi, eoſdemque priores ad clauſtrum revocandi, & omoia & ſingula faciendi, que idem dominus prior ſancti Mathie una cum ſuis monachis & ſuo capitulo in ſupradictis tribus manualibus ſecundum antiquas conſuetudinea dicti monaſterii ſancti Mathie facere poteſt & valet. Promittens mihi notario infraſcripto, ut publice perſone preſenti, ſtipulanti & recipienti vice & nomine omnium & ſingulorum, quorum intereſt & poterit intereſſe, ſe perpetuo habere firmum & ratum quicquid domious vicarius, ſindicus & procurator duxerit io premiſſis faciendum, ſub omnium ſuorum dictis nominibus ypoteca & obligatione bonorum preſentium & futurorum. Et hee omnia fecit omnibus melioribus modo, via, *&c.*

Actum Muriani in loro capitulari ſupraſcripti monaſterii ſancti Mathye preſentibus ven. domno Jobanoe de Florentia ſupradicti Camaldulenſis ordinis monacho, magiſtro Chriſtoforo quondam Peregrioi de Pergamo *&c.*

Ego Franciſcus Bono filius quondam ſer Andrea de Venetiis publieus imperiali suctoritate notarius ſupraſcriptis omoibus & ſiogulis interſui, eaque rogatus ſcripſi & publicavi, ſignumque meum appoſui conſuetum.

LXXVI.

Prior S. Mathie inſtituit Rodulphum de Faventia in ſuum vicarium monaſteriorum manualium.

Anno 1466. XVIII. januarii.

Ex archivo ejuſdem monaſterii S. Mathie.

FRater Nicolaus de Thulmetio Dei & apoſtoliee ſedis gratia prior eremitarum Sancti Mathie de Muriano Camaldulenſis ordinis & Torcellane dioceſis venerabili ac nobis dilecto in Chriſto fratri domno Rodulpho de Faventia priori monaſterii ſancti Johannis-baptiſte de Faventis ſalutem in domino ſempiternam.

Mandata celeſtia efficaciter gerimus, ſi noſtra cum fratribus noſtris onera partiamur. Cum itaque in diverſis locis & provinciis monaſteria & loca nobis & dicto monaſterio ſancti Mathie immediate ſubjecta ratione manualitatis conſiſtere dignoſcantur, & frequenter caſus occurrat, pro quibus noſtra foret opportuna preſentia. Nos itsque interdum aliis ſimul neguiis impediti, & ad loca ſeu monaſteria predicta perſooaliter accedere noo poſſimus, matura deliberationa prehabita una cum fratribus noſtri capituli ſollemniter congregatis, in quo quidem eapitulo interfuimus nos domnus Nicolaus de Thulmetio prior preſatus, domnus Maurus de Florentia, domnus Johaones de Faventia, domnus Laurentius de Cataro, domnus Bernardus de Venetiis, domnus Blaxius de Florentia & domnus Leonardus de Mediolano, omnes habentes vocem in dicto capitulo, ae conſtituentes & repreſentantes totum & integrum dictum capitulum, ſeu majorem vel ſaniorem partem ipſius, decrevimus vos domnum Rodulſum de Faventia priorem ſancti Johannis de Faventia ſupraſcriptum, ad Dei laudem & commodum dicti ordinis aſſumere, cum quo partiri noſtre ſollicitudinis onera valeamus, ut congruenter & monaſteria, videlicet ſancti Johannis-baptiſte de Faventia, & ſancti Johannis-bapiiſte de Bagnacavallo Faventine dioceſis, ſancte Maria de Angelis Bononienſis dioceſis, ſanctorum Mathie & Catharine Foro-livienſis dioceſis, & ſancte Marie Penſaurienſis dioceſis nobis immediate ſubjecta ratione manualitatis tam in ſpiritualibus, quam temporalibus ſalubriter gubernentur, & eorum jura & commoda proſpere dirigantur, Attendentes itaque fidem & diſcretio-

tionem veſtram, quibus vos fide digoorum teſtimonio percepimus inſignitum, ſecure vos noſtri & monaſteriorum noſtrorum ſervitiis deputamus, ſperantes de veſtre diſcretionis induſtria nobis & monaſteriia noſtris honores & commoda provenire, vobiſque eterne retributionis gratiam cumulari. Quo circa tenore preſentium in & de locis & de monaſteriis predictis vos facimus & conſtituimus noſtrum vicarium in temporalibus & ſpiritualibus tam in capite, quam in membris generalem, exhibentes vobis plenam & liberam facultatem dicta loca & monaſteria vel conventus quotiens & quando opus fuerit viſitandi, corrigendi & regulariter reſormandi, omnes & ſingulas queſtiones civiles & criminales, tam de jure, quam de conſuetudine ad eccleſiaſticum forum noſtrum ſpectantes per vos vel alinm, ſeu alios audiendi, & fine debito terminandi, quantum videlicer ad dicta loca ſeu monaſteria videritis convenire. Et ſuper exceſſibus priorum, monachorum, converſorum atque laicorum dictorum monaſteriorum & locorum ſollemniter inquirendi, corrigendi & condemnandi, puniendi, & pena carceris, & omnes alias penas, quas ſacri canones permittunt, prout videritis expedire, infligendi, & generaliter omnia alia & ſingula faciendi, que ad predicta monaſteria ſeu loca predicta nobis immediate ſubjecta ſpirituali & temporali juriſdictione ſpectare noſcuntur. Et ſi ultra premiſſa mandatum exigant ſpeciale, plenarie valeatis exercere, plenariam & liberam concedentes vobis tenore preſentium facultatem. Super quibus omnibua & ſingulia ſupraſeriptis vobis committimus plenarie vices noſtras, donec eas ad nos duxerimus revocandas. Mandantes etiam univerſis tam profeſſis quam non, predictis monaſteriis ſubjectis, quatenus vobis plenarie pareant & intendant in quantum ad veſtri vicariatus officium pertinere dignoſcitur &c. Preterea inſtrumentum, quod heri fecimua domno Hieronymo abbati Burgi-ſancti-ſepulcri, ut vice & auctoritate noſtra poſſet viſitare, inſtituere & deſtituere in tribus de predictis noſtris monaſteriis, videlicet ſancte Marie de Angelis de Bononia, ſancti Johannis-baptiſte de Faventia, & ſancti Johannis-baptiſte de Bagnacavallo, ex nunc totaliter caſſamus &c. In cujus rei teſtimonium has noſtras patentes literas &c. fieri juſſimus &c. anno M. CCCC. LXVI. indictione XIV. die vero ſabbati XVIII. menſis januarii pontificatus &c. Pauli II. anno ſecundo.

Actum & datum in monaſterio noſtro ſancti Mathie de Muriano Torcellane dioceſis in loco conſueto, ubi congregari ſolet capitulum dicti monaſterii, preſentibus ibidem ſer Franciſco Bono notario quondam ſer Andree de confinio ſancti Raphaelia, & Antonio quondam magiſtri Johannis de Borgo-ſancti-ſepulcri &c. teſtibus ad premiſſa convocatis & rogatis.

† Ego Johannes Bartholomeus quondam Johannis Antonii de Gardeliois de Scledo Vincentini diſtrictus habitator Venetiarum &c. notarius & judex ordinarius &c. ſcripſi &c.

LXXVII.

Idem prior accipit poſſeſſionem monaſterii S. Johannis-baptiſtæ de Clodia, & in eo Johannem Contarenum monachum in priorem inſtituit.

Anno 1466. XIV. julii.

Ex archetypo ejuſdem archivi.

FRater Nicolaus Dei & apoſtolice ſedis gratia prior monaſterii eremitarum ſancti Mathie de Muriano Camaldulenſis ordiois Torcellaoe dioceſis dilecto nobis in Chriſto fratri domno Johanni Contareno monacho profeſſo dicti ordinis & in ſacerdotio conſtituto, ac per rev. patrem domnum Mariottum generalem noſtrum in monaſterio ſancti Johannis-baptiſte extra Clugiam ordinis predicti Clugienſis dioceſis olim pro priore inſtituto ſalutem in Domino & pium ſancte caritatis affectum. Cum prefatum ſancti Johannis-baptiſte monaſterium, & quedam alia monaſteria in diverſis Italie partibus conſtituta pleno jure monaſterio noſtro ſancti Mathie de Muriano manualiter ſint ſubjecta, & quorum monaſteriorum viſitatiooem, correctionem, reformationem, inſtitutionem & deſtitutionem pleno jure, ut prefertur, ſicut privilegiis prefati monaſterii noſtri ſancti Mathie pro tempore ſpectare & pertinere dignoſcitur & probatur, domnus Felix de Pavonibus de Venetiis prior monaſterii ſancti Mathie predeceſſor noſter immediatus quibuſdam de cauſis ſponte renuntiavit predicta monaſteria & omnes juriſdictiones, quas tempore ſuo in ipſis monaſteriis habebat, in manibus reverendiſſimi domini Gometii totius ordinis noſtri generalis. Qua renuntiatione ipſe dominus generalis & omnes ſui ſucceſſores in prefatia monaſteriis uſque ad obitum predicti domni Felicis prioria de prioribus & re-

& rectoribus providerunt. Nos autem cum ipſi domno Felici priori apoſtolica auctoritate in regimine preſati monaſterii ſancti Mathie ſucceſſerimus, dictum monaſterium ſancti Mathie in ſuis priſtinis juriſdictionibus reſtitui humillima ſupplicatione rogavimus rever. patrem domnum Mariottum totius ordinis noſtri generalem, ut preſata monaſteria manualia nobis & monaſterio noſtro reſtitueret, & ipſum monaſterium noſtrum in ſuis priſtinis juriſdictionibus reſtituere dignaretur. At ipſe rev. pater generalis juſtis noſtris ſupplicationibus annuens per patentes literas ſuo majori ſigillo munitas omnia preſata noſtra manualia monaſteria renuntians nobis & monaſterio noſtro ſancti Mathie reſtituit cum omnibus juriſdictionibus ſuis *&c.* Quibus obtentis auctoritate privilegiorum noſtrorum decrevimus predictorum monaſteriorum noſtrorum perſooaliter tenutam & poſſeſſionem capere & obtioere, & in eis auctoritatem & juriſdictionem noſtram exercere, & ea tam jn capite quam io membris ſecuodum beati Benedicti regulam & ſtatuta Camaldulenſis ordinis viſitare, & ut priores dictorum mooaſteriorum ſponte monaſteria predicta in noſtris maoibus renuntiarent, & noſtra auctoritate in eiſdem monaſteriis ipſi vel alii denuo inſtituerentur. In quibus, dum ad preſatum ſancti Jobannis-baptiſte de extra Clugiam monaſterium predictis de cauſis perſonaliter veniſſemus, a domno Johanne predicto benigne ſuſcepti, poſtquam predicti monaſterii poſſeſſionem adepti ſuimus, coram teſtibus & notario ſpoote & libere preſatum ſancti Jobannis-baptiſte monaſterium ſeu prioratum in noſtris manibus renuntiaſti, nobiſque ac ſuceeſſoribus noſtris canonice intrantibus obedientiam promiſiſti, teque totum in noſtra diſpoſitione commiſiſti. Cum igitur per predictam reountiationem preſatum ſancti Johannis monaſterium ad preſens vacare contigerit, ne per diutinam vacationem detrimentum aliquod pateretur, illi de priore idoneo ſtuduimus providere. Quapropter hinc inde multis conſideratis, de conſenſu fratrum noſtrorum in te domnum Johannem Contareno prenominatum mentis noſtre aciem duximus dirigendam, & de tua circumſpecta providentia & religioſitate confiſi ad id onus ſubeundum te decrevimus eligendum. Invocato igitur ſanctiſſime Trinitatis nomine ad honorem glorioſe genitricis Marie ac ſancti Baptiſte Johannis, ſancti Mathie apoſtoli, ſanctorum confeſſorum Benedicti & Romualdi & totius celeſtis curie triumphantis, ac ſacroſancte Romane eccleſie, te domnum Jobannem Contareno prenominatum in priorem, gubernatorem & adminiſtratorem prelibati monaſterii ſancti Jobannis-baptiſte de extra Clugiam inſtituimus & preficimus, tibi curam omnem & admioiſtrationem omnium bonorum dicti monaſterii tam ſpiritualium quam temporalium committendo, uſque ad noſtre dumtaxat beneplacitum voluntatis, extante cauſa vel non extante. Quapropter onus hujus obedientie & regiminis devote ſuſcipiens, ſic te in dicti monaſterii regimine & adminiſtratione ſollicitum & fidelem exhibeas, ut eterne mercedis retributionem a Domino cum electis merito conſequaris. Fratribus vero dicti monaſterii, monachis & converſis preſentibus & futuris ibi pro conventualibus conſtituendis & conſtitutis per obedientiam ſalutarem precipiendo mandamus, quatenus in cunctis ſecundum Dei precepta & beati Benedicti regulam & Camaldulenſis ordinis inſtituta tibi domno Johanni Contareno priori predicto omnimodam reverentiam & obedientiam exhibeant & impendant. Preterea omnibus & ſingulis cenſuariis, penſionariis & affictuariis ad predictum monaſterium ſpectantibus, ut tibi obediant, reſpondeant & obſequantur, ex certa ſcientia precipimus & mandamus. In quorum fidem & evidens teſtimonium has noſtras patentes literas noſtri majoris & ſoliti ſigilli appenſione munitas tibi ſecimus, & per manus tradidimus. Datas in capitulo monaſterii noſtri ſancti Mathie de Muriano coram fratribus noſtris anoo domini M. CCCC. LXVI. die XIV. julii pontificatus ſanctiſſimi domini noſtri domini Pauli divina providentia pape II. anno ſecundo. Nulli committimus, ut te in dicti monaſterii poſſeſſionem inducat, quia perſonaliter die VII. julii M. CCCC. LXVI. coram domno Hieremia, domno Bernardino & fratre Paulo converſo noſtris fratribus tibi eam ſollemniter tradidimus.

LXXVIII.

Miracula interceſſione S. Romualdi abbatis a Deo patrata his annis.

Anno 1467. & 1468.

Ex codice Mauri Lapi monachi in bibliotheca S. Mathiæ. *pag. 97.*

H*Ic erunt inferius miracula ſanctiſſimi patris noſtri Romualdi noviter facta,*

ſta, & per dominum noſtrum rev. patrem generalem viſa & audita præſentialiter in Marchia Auconitana prope Fabrianum ad quinque milliaria vel circa, qui dicitur Valdicaſtrum, ubi eſt ſua abbatia ac noſtra, ut hæredes, ubi ſemper jacuit corpus ejus per annes CCCC. LXX. *vel circa, ut ipſemet prophetavit vivens illic ſe moriturum & ſepulturum; & numquam permiſit ipſam ſepulturam taugere, niſi modo. Cur & quare, non eſt meum inveſtigare. Iſta erunt ipſa miracula per notarium ſupradicti domini generalis ſcripta, ut videbitis.*

Placuit in bis ſcriptis pauca de multis breviſſime referre, quæ noviſſime in agro Piceno ad ordinem Camaldulenſium pertinentia digna memoria contigere. Et hæc res ipſa gravidioris & grandioris ingenii viro, majorique eloquentia prædito indigere videatur. Non tamen fuit conſilium ipſa ſilentin preterire. Confido enim abſque verborum ornatu ſeſe omnibus legendam præſtare, facileque ſe intentis ultro bominum auribua uſque pateſacere. Cum autem, ut refert beatus Petrus Damianus in ſaocti Romualdi vita, quam eleganter luculenterque conſcripſit, ſuper ejus ſanctiſſimum Romusldi corpua de licentis ſedis apoſtolicæ celeberrimum altare fuiſſet conſecratum, fuiſſetque corpus illud eminenti in tumulo ex candidiſſimo lapide inſtar marmoris optimi ſculpto in monaſterio Vallis-caſtri diligentiſſime recoditum, præſumpſerunt noſtra hac tempeſtate, ideſt XXII. novembris M. CCCC. LXVI. duo Camaldulenſis ordinis monacbi ipſum ſanctiſſimum Romualdi corpua neſcio quo furore vel ſervore perciti velociſſime detegere, altare diſſipare, ac omnibus viſendum corpus in lucem prodere. Volavit protinua per univerſa regionis loca eiuſmodi facinoris ſama; confluunt undique ad tale ſpectaculum populi, inter quos ſenea, juvenes, pueri, innuptæque puellæ miro ardore conciti conveniunt. Non deſuit quoque dominua Fabrianenſis una cum epiſcopo Camerino, qui tunc temporis Fabriani ſe continebat. Quid de ejua loci abbate, ceteriſque ejua monscbis dicam? qui percepta rei ſama in Fabriano cum quiete moram trahebant, confeſtim advolarunt, ac Miſſarum ſollemniis celebratis devotiſſime ſe ad ejua pretioſiſſimum corpus viſendum & adorandum contulerunt. Horum omnium literis conventus & compulſus fuit rev. domnus Mariottus generalis Camaldulenſis imbecillis & ſenio conſectus in tanta byemis inclementia illuc proficiſci. Quibus etſi multa domi negotia obſtabant, tanta tamen rei dignitate motus, nullo modo psrere contempſit. Movit itsque ex ſuo monaſterio Fontis-boni cum ſuia itineria ſociis, & ſatis magno prælatorum circumſtantium numero XI. decembria; compoſitis prius utcumque in prædicto ſuo monaſterio rebus, admonitaque ſamilia cuncta ad bene beateque vivendum, pervenit tandem miſerante Domino XV. decembris, jumentia acrius ſolito impulſis ad oppidum Fabriani; quo cum appropinquaret obvioa habuit quoſdam non paucos & prælstos, & monacbos, & bonorifice oppidum ingreſſus ad monaſterium ſancti Blaſii cunctia illiua loci bominibus tam prælatorum, quam monacborum pompsm ſpectantibus recto itinere profectus eſt. Biduo ibi commoratus poſtera die gubernatorem oppidi, necnon dominum Fabrisnenſem magna prælatorum comitante multitudine de more viſitare non diſtulit. E quibus multia verbia ultro citroque habitis bonam ſpem circa ſua inſtituta viſua eſt reportsre. Viſitsvit poſtremo ea ipſa die epiſcopum Camerinenſem, qui cum domnum Bartbolomæum auctorem præſstæ detectionis carceri contra ordinis privilegia mancipaſſet, multsque incommoda intuliſſet, & inſerre ordini minstus fuiſſet, ſtatim ob adventum & viſitationem antedictam, & in amorem & benevolentiam converſus, bona verba dare & reſpondere non dubitavit, pollicituſque eſt ſe ſuam operam præſtaturum, quo & ſibi rem grstam faceret, & ordinis honorem & ſancti Romualdi ſamam augeret, quam priua extinguere ac penitus delere non verebatur. Poſtquam vero ad ſanctum Blaſium ſui ordinis locum fuit inde reverſus, contulit ſe ad eum ex Fabrianenſibus vir ſane aſpectu & ſermone gravis ac fide dignus, expoſuitque dicto generali adſtantibus cunctis, qui tunc ſecum erant, prælatis unum de multia, quæ continuo dominus noſter per ſancti Romusldi corpus dignatus eſt operari, miraculis.

Quod videlicet erat ſibi neptia ſuæ ſororis filia, quæ octavum annum agens gravi ſemper extiterat infirmitate oppreſſa, & adeo erat ſuis membris perdita & contracta, ut neceſſe continuo fuiſſet, ſi aliquando ſe vertere puella volebat, ab aliquibus devehi & deportari. Si quando etiam contingeret ipſam a quocumque tangi vel ad cubiculum deſerri, & inde auferri, ſolebat magnis vocibus præ nimio dolore cuncta replere. Quod tandem animadvertena uxor prædicti viri, divinitus inſpirata matri puellæ ſusdere cœpit, illam poſſe meritis ſancti Romualdi facile

liberari, ſi devote ejus corpori noviter detecto puella commendaretur, ſuiſque precibus talis gratia expoſceretur, fuerit protinus a matre puellæ vota, ſi merebitur, puella liberari vel ſanitati reſtitui, ſe ad ejus corpus puellam cum cereo illico advecturam vel adducturam. Quibus exactis ſtatim juvencula diuturno morbo vexata, cœpit paulatim convaleſcere. Sicque tandem penitus libera eſt evaſa ab infirmitate. Hinc cuncti gratias Deo & ſancto Romualdo pro accepto munere continuo impendere non deſiſtunt. Viderunt poſtea prædictus dominus generalis ceterique prælati puellam ipſam in eccleſia ſancti Blaſii ſuis pedibus libere incedentem, cum qua affuerunt parentes & vicini idem omnes atteſtantes, & Deum puro corde ſanctumque Romualdum pro viribus benedicentes.

2. Eodem tempore & loco viſitandi gratia perrexit ad prædictum dominum generalem Tiburtius vir quidam ſua præſentia atque affabilitate omnibus tum gratus, tum acceptus; qui in præſentia domini generalis, necnon, qui ſecum erant, prælatorum, cœpit ſanctiſſimi Romualdi meritis miracula quædam, quæ nuper acciderant, ordine narrare. Inter quæ unum memoria dignum hic ſubnectere non cunctabor. Ajebat enim præſatus Tiburtius quemdam juvenem in ſua vicinia murum fabricantem, coramque eo ſuper lignea machina lapidibus & cæmentis plena commorantem fuiſſe ob detectionem corporis ſancti Romualdi, quæ paulo ante quibuſdam monachis agentibus evenerat, divinitus impulſum, ut ſe ad prædictum ſancti Romualdi corpus viſendum celeriter conferret. Quod cum exequi maxime pergeret, illico machina illa lignea, quæ inſiſtebat, cum omnibus, quæ ibi aderant, rebus ac ſupellectilibus cœpit ruinam minari, & poſt omnium ingenti impetu declinare penituſque corruere. Ignorabat juvenis, qui ob timorem contertitus & ſtupens factus erat, quid a ſe in tam præcipiti caſu eſſet agendum. Verum venit ſibi in mentem ſanctum Romualdi corpus noviter detectum, illudque confeſtim alta voce invocans, opem & auxilium ex intimo implorare pectore non ſinebat. Cecidit tamen juvenis una cum reliqua mole, & in tanta lapidum, laterum & lignorum congerie illæſus exiliit, domumque ſoſpes & a periculo liber ſine mora pedibus propriis abiit. Petiit deinde concito curſu ſanctum Romualdi corpus, cui & munera obtulit & orationes fundere cum lacrymis copioſiſſime non remiſit. Vidimus paulo poſt prædictum juvenem nomine Bartholomæum, & ex eo cuncta, quæ audieramus, iterum ordine didicimus. Affuit una Antonius quidam atteſtans omnia, quæ illi acciderant, ſuis oculis vidiſſe.

3. Eodem tempore & loco hora ſerotina etiam quidam dominus Paulus equeſtris ordinis vir egregius, & ordini apprime benevolus viſitationis cauſa adivit prædictum dominum generalem, cum quo plura verba familiariter habens pervenit tandem ad explanationem cujuſdam miraculi in ſe per ſanctum Romualdi corpus paulo ante experti. Quod videlicet ſe Roma redeuntem magna & acuta febris in itinere corripuerat, adeo quod illum poſtmodum in Fabriano graviter detinebat, ut de ejus ſalute medici ſpem dubiam exhiberent. Accidit autem ſancti Romualdi corpus per quoſdam monachos detegi, de quo memor factus ſtatuit idem corpus cum muneribus devotiſſime viſitare, ſi per ejus merita a febre illa liberare dignaretur. Mira Dei clementia, quæ per ſuos ſanctos operari non ſubterfugit, viſus eſt illico dictus dominus Paulus ſibi levior reddi, & a febre magna ex parte convaleſcere, adeout medicus, qui prius de ſua ſalute anxius erat, ſibi diceret vigeſimam partem febris vel particulam in ſuo corpore relictam non fuiſſe.

4. Poſtera die ſtatuit reverendiſſimus dominus generalis una cum ceteris, qui ſecum erant, prælatis, ad monaſterium Vallis-caſtri pro honore præſati corporis ſancti Romualdi quamprimum proficiſci. Quo tandem cum perveniſſet, cum proceſſione, quæ ſibi obviam mille paſſibus occurrit, exceptus, & de more ſollemniter Miſſam celebrari juſſiſſet, adorato tamen prius devotiſſime, ut decet, ſancti Romualdi corpore, eique dono ulnis contexti ſerici tribus oblatis. Advenit in ipſa Miſſæ celebratione mulier unicum filium brachiis devehens, quæ ambabus manibus duos geſtans cereos ſanctiſſimo corpori offerre nitebatur. Ea demum viſa ſibi cuncti protinus cedentes, ut ad locum corporis devenire non cunctaretur, continuo audivimus & etiam vidimus adoleſcentem ipſum fuiſſe pro antedicta gravi infirmitate oppreſſum, & a media ſui parte infra deperditum & contractum, fuiſſeque meritis ſancti Romualdi a muliere illa invocati illico liberum ex tali languore evaſum. Non potuimus, qui aderamus nos, a lacrymis temperare, & dictum ſanctum Romualdum vel Romualdi corpus devotiſſime non laudare.

5. Agentibus nobis ibi triduum plura variaque miracula ad noſtras aures per

ſan-

ſanctum Romualdi corpus mirabiliter oſtenſa pervenere, quæ ſuo ordine utcumque retexere non prætermittam. Erat cuidam agricolæ nomine Mariotto de Cerrero comitatus Fabriani filiola quædam gravi diutius unius poplitis dolore ac tumore vexata, cui cum nullum profecto ſolatium aut remedium invenire parentes poſſent, decreverunt ipſam ſancto Romualdi corpori, de cujus detectione facta nuper ab illa mentio fuerat, devotiſſime commendare, & ad ejus tumulum puellam deferre, ſi ejus merita tumore & genu dolore puellam liberari concederent. Itaque ab illis, uti conſtitutum erat, protinus vota preceſque fuduntur. Quibus completis ſubito puella de lecto prodiens cepit parentibus hilariter ſe liberam profiteri ac demonſtrare. Parentes vero puellæ congratulantes, ut vota ſolverent, confeſtim ad monaſterium Vallis-caſtri devenere, ubi & dictum ſanctumque Romualdi corpus adoravere, & rem mirabilem omnibus, uti geſta erat, ordine expoſuere.

6. In eodem Fabriani comitatu reperitur quoddam oppidum, vulgo la Caſtelleta nuncupatum, in quo ſe mulier continens, cujuſdam Guaſparini de Serra ſancti Quirici filiolum educabat, qui cum a die ſuæ nativitatis continuo herniam paſſus fuiſſet, adeo illi deorſum inteſtina deſcendebant, ut ipſi malo nullum unquam potuiſſent remedium invenire. Verum mulier percepta corporis ſancti Romualdi fama protinus ad illud adorandum advolavit, & in terram provoluta ſuppliciter pro puerulo auxilium implorare non deſinebat, devovens ſi daretur puero per ejus merita ab infirmitate liberari, ſe aliquod ſignum in ſui honorem ibidem ſuſpenſuram. Fuſis hujuſmodi mulier precibus plurimum fiduciæ habens domum remeavit, puerulumque offendit ab omni protinus languore evaſum.

7. In Fabriano oppido cujuſdam Angeli filius unius tibiæ dolore vexabatur. Quandoque autem ita ipſum invadebat dolor, ut de loco ad locum aliquo modo ſe movere non poſſet. Didicit tamen juvenis ſanctum Romualdi corpus detectum fuiſſe, ad quod viſendum miro concitus ardore licentiam arripiendi itineris a patre impetrare precibus ſatagebat. Pater vero timens, ne ob tibiæ dolorem illuc adire valeret, ipſum propoſito dimovere blandis nitebatur ſuaſionibus. Cui filius non ambigendum arbitror, ut ſanctus Romualdus, eo perveniam, opem tribuet. Denique cum bona patris venia filius iter arripiens præ nimio dolore, quem in tibia vehementius, quam unquam ſenſit irruere, in media via viſus eſt defeciſſe. Verum cupidus inſtitutum iter peragere juvenis cœpit ſancto Romualdo puro corde vota impendere, ſi liceret ſibi, ad ejus corpus celeriter pervenire, ſe illi unius Bolognini candelam oblaturum. Pactis itaque votis, abiit ille dolor, & juvenis gratiæ compos ſanctiſſimi Romualdi corpus viſere & adorare, miraculumque in ſe expertum omnibus referre omnino non diſtulit.

8. In comitatu Æſino cuidam agricolæ bovibus ad terras arandas egredienti contigit in ipſa terræ aratione boves furere & veloci axillo concitos ipſam aratri buttim in ejus alvum inferius impegiſſe, & eum fodiſſe & inteſtina in teſtes dejeciſſe, adeo ut paulatim ſibi magis ac magis dependere non deſiſteret. Mœſtus itaque reverſus agricola domum & in lecto utcumque provolutus, ſomnum præ dolore ſuis oculis videre illa in nocte non poterat. Verum dolore contemptpo aliſſper dormitans ſenem videre viſus eſt ſe excitantem & dicentem: Commenda te glorioſo ſancti Romualdi corpori nuper in monaſterio Vallis-caſtri detecto, a quo ſine dubio ſanitatis gratiam recipies. Agricola vero a ſomno impulſione & verborum ſono excitatus, cum diligentius cuncta oculis huc illucque rotantibus perſcrutaret, nullum animadvertere valuit. Ceterum ſenis monita exequens plurimum ſe ſancto Romualdi corpori commendavit. Poſtmodum autem arctiore illum ſomno invadente, ſoporis quietem uſque in mane protraxit. Cum vero ſurgeret, neque illum percuſſionis aut ſciſſuræ dolorem ſentire videretur, tetigit locum, in quem prius digitos tentando immiſerat, ipſumque facta vulneris cicatrice compactum, & ſe ab omni alia infirmitate liberum ſancti Romualdi meritis comperiens, protinus exiliit, & rem omnibus, uti geſta erat, ordine retexuit.

9. In oppido Arearotti quidam Petrus-johannes nomine Johannis filius ita vehementer diuturno crurum dolore cruciabatur, ut nihil omnino aut parum pergere ſuis pedibus ſine adjumenti baculo valeret. Verum audita corporis ſancti Romualdi detectione, quod ad ſuas aures fama vulgante pervenerat, devovit ſe ad ejus ſarcoſagum cum muneribus acceſſurum, ſi crurum doloribus & hernia, quam etiam patiebatur, ſuis meritis liberari dignaretur. Fuſis itaque hujuſmodi votis meruit illico ſanitatis gratiam invenire; nam & ſoſpes ab infirmitatibus evaſit, & votis ſatisfacere omnino non diſtulit.

10. Per eoſdem dies ibi nobis commorantibus licuit univerſæ regionis populos ad eum locum confluere vel confluentes optime conſpicere. Conveniebant enim tum ob revereotiam ac devotionem, qoam illi geſtaot corpori ſanctiſſimo, tum ob generalem præſatum, prælarornm ac monachorum cœtum maxime viſendum, ſimul ut præſato domino generali ſuaderent illi monaſterlo eſſe opportune providendnm. Mnnera pro ſancti Romualdi corporis honore offerentes, ac quæ pro emenda generalia ac prælatorum gratia ad victum neceſſaria large & copioſe impendentes. Inſtituit itaque præſatus dominus generalis pro religionis ſuæ honore, proque ſanctiſſimi Romualdi corporis exaltatione, atque populorum conſolatione, ut ibidem regularis obſervantiæ decus de cetero perpetooque vigeret; ſimul ut melius & efficacius id fieri cerneretur, quod ibidem quinque ex ſacra Camaldulenſi eremo eremitæ convenirent, quos & matura ætas, & vitæ merita commendarent, quique optime regulariter vivendi normam tenentes & obſervantiæ initium præſtarent, & ceteros ibidem viventes ad bene atque regulariter vivendum verbis & exemplis provocarent; amoverunt præterea ex eo loco monachos aliquos licentius & laſcivius viventes. Quoniam autem non ſine difficultate per ſolum abbatem in ſpiritualibus ac temporalibus regi ac gubernari duo illa monaſteria poſſunt; videlicet, quod abbas ipſe alterius auxilio indigeret; idcirco de conſilio omnium prælatorum, necnon dictorum monachorum abbatis voluntate datus eſt ipſi abbati pro eo adjutor in temporalibus tamen abbas ſanctæ Helenæ, qui & naturam loci, & rerum peritiam habere videretur. Nullo etiam prælatornm prorſus diſcrepante in eodem loco indictum eſt generale capitulum de menſe junii, & in feſto ſancti Romualdi proxime futuro ſollemniter celebrandum; ad quod conveniendum univerſis ordinis prælatis tum pro negotiis ordinis tractandis, tum pro honore illius ſanctiſſimi corporis diligenter ſignificatum eſt; data deinde per prædictum dominum generalem fuit opera, qood corpus illud Romualdi ſanctiſſimi, quod eatenus dilatum fuerat, arctiſſimis cuſtodiis traditum tegeretur, relicta tamen ſibi a ſuperiore parte ferrea erate, per quam inſpici corpus eo convenientibus daretur facultas, minime autem tangi vel aliqua ex parte diminui. Decretum poſtremo eſt, ut pecuniæ ceseraque munuſcula, quæ continuo ad ſanctum Romualdi corpus offeruntur, in ligneo ſtipite aliquo vel tutiori loco reconderentur. Et quoniam ob quorumdam malignitatem dictarum pecuniarum & munerum numerus convenire non videbantur, conſtitutum eſt, ut earum repoſitorium tribus clavibus concluderetur, quarum primam abbas ob dignitatem, alteram cappellanus, tertiam homines oppidi de Porcarella conſervare non obmitterent. Inter cetera miſſus eſt abbas Anglarienſis ad Urbem pro obtinenda non mediocri indulgentia; de qua ſcriptum fuit patribus reverendiſſimis dominis cardinalibus & in curia valde potentibus & religioni Camaldulenſi apprime amicis; ſperatur enim per eam perpetuum ad eum locum fore hominum concurſum, monachorum etiam victum non mediocriter ſulciri.

11. Reverſo domino rev. generali præſtio ad ſui ordinis monaſterinm, quod in Fabriano ſitum eſſe dignoſcitur, crebri per eos dies amicorum conventus ad ipſum fuere, inter quos etiam quidam Baptiſta Nicolai filius xx. decembris humaniſſime, ſummaque eum gratia prædictum dominum generalem viſitare perrexit. Habitis autem inter eos plurimis variiſque ſermonibus, expoſuit tandem præſatus Baptiſta duo de multis ſancti Romualdi ſuffragiis, quorum primum in filiam, alterum in uxorem mirabiliter oſtenſa meruerat per ſancti Romualdi corpus licet indignus impetrare. Ejuſmodi igitur primi miraculi ſeriem ita ſe habuiſſe profeſſus eſt.

10. Nam cum filia, quæ jam octavum annum exegerat, aliquot dies gravi corporis & lateris dolore torqueretur, verebatur præſatus Baptiſta, ne idem ſibi contingeret, quod paulo ante fratri ejuſdem doloris cauſa morte aſſumpto evenisse animadverterat. Itaque ſtatuit illam ſancto Romualdo, cujus corporis detectio ſibi divinitus in mentem venerat, devotiſſime commendare; profectuſque eſt in eccleſiam ſancti Blaſii, & ante ſancti Romualdi ſimulacrum humiliter proſtratus, devovit ſe ad ejus corpus puellam cum cereo ad puellæ menſuram portaturum, ſi illis neceſſitatibus puellam liberare dignaretur. Fuſis ejuſmodi precibus plurimum fidens domum rediit, & puellam ex conjuge tunc temporis incepiſſe convaleſcere didicit. Cum cetera vota perficere credebatur, cognoverunt poſtmodum puellam penitus ſanitati reſtitutam eſſe, neque in alias querelas prorupiſſe ob ejuſmodi dolorem.

11. Secundi miraculi tenorem ex ore præſati Baptiſtæ percepimus, nam cum conjux quartanam febrem jam quatuor menſes ſuiſſet experta, quodam die in tale incidis corporis detrimentum ac ſenſuum declinationem, ut ab omnibus crederetur

Digitized by Google

deretur illum diem ſibi noviſſimum duxiſſe. Obſtructis enim ſibi plaugore obtutibus, incenſis funalibus cruciſque ſignaculis illi adhibitis, animam ſine morae corpore exhalare timebant. Verum præfatus Baptiſta prioris gratiæ a ſancto Romualdo pro filia ſuſceptæ non immemor ſtatuit iterum tentare clementiam. Profectus itaque iu aotedictam eccleſiam ſancti Blaſii & ante prædictum ſancti Romualdi ſimulacrum provolutus coujugem devovit, tumulum com cereo ad ſuæ uxoris corporis menſuram deportare, ſi illam tali languore per ejus merita contiogeret liberari. Peractis hujuſmodi votis ſubito domum petens uxorem offendit leviorem ab infirmitate redditam fuiſſe; poſtmodum vero cognovit febrem paulatim e ſuo corpore migraſſe, ſibique ſanitatem eſſe per ſanctum Romualdum optime reſtitutam.

12. Exiſtentibus nobis in monaſterio Vallis-caſtri in ipſis Miſſarum ſollemniis veoerunt agricolæ aliqui cereum puerulum ad ſancti Romualdi corpus devote offereotes, exponenteſque egregium ſignum per ejus ſancti Romualdi merita in quadam puerpera paulo ante expertum; quod quia videtur memoria dignum, nullo modo præterire ſilentio volui. Ajebaot namque mulierem pariendi difficultate dio cruciatam maturum partum aperire nullo prorſus poſſe, Medicos autem ejus ſalutem omnino deſperare, ex eo quod puerulum in ventre matris mortuum fuiſſe ſuſpicabantur. Mulier vero corporis & aoimi dolore correpta devovit ſe ad ſanctum Romualdi corpus cereum portaturum puerulum, ſi ejus meritis talibus eximi incommoditatibus mereretur. Mirabilis Deus in Sanctis ſuis, viſa ſibi protinus eſt mulier tota convaleſcere. Puerum etiam ſeoſit mirabiliter reviviſcentem in ſuum ventris locum illico reverti. Edena paulo poſt mulier puerum partu una cum dolore levata, & dictum ſancti Romualdi corpus ſibi adjumentum fuiſſe teſtata eſt.

13. Die XVII. januarii acceſſit domnus Bernardus de Arretio prior ſancte Mariæ de Serra Maſſaccii pro quibuſdam ſuis negotiis componendis ad rev. domuum Mariottum præfatum, qui tune temporis in caſtro Socii ſe continebat, qui inter cetera tria potiſſimum de ſaucti Romualdi miraculis nobis adſtantibus diligentiſſime retulit, quemadmodum videlicet ejus frater continuo ſanguiois fluxu graviter detentus, meritis ſancti Romualdi, cui ſe plurimum commendavit, meruerat ſanitatis gratiam recipere.

14. Et item didicerat ex confeſſione cujuſdam, qui admodum diutius hernii languore gravatus fuerat, per ſanctum Romualdum, cui ſe devotiſſime commendaverat, a morbo illo liberari obtinoerat.

15. Poſtremo expoſuit præfatus prior, quemadmodum agricolæ cuidam ad excidenda ligna foris egreſſo contigerat ſuper ejus pectus arborem, quam incidebat, fuiſſe prolapſam, & alterius arboris ſtipitem agricolam valde opprimere; & quemadmodum agricola inde ſe eximeret ignarus, commendavit ſe Romualdo, a quo protious a periculo evadens gratiam recipere impetravit. *Finis.*

Hæc & alia miracula fecit ſanctus Romualdus, quæ loco & tempore deſcribentur.

Ego Johannes Juliani a Laterino notarius & ſcriba rev. domni Mariotti generalis præfati prædictis omoibus una ioterſui, eaque rogatus compooere compoſui.

Et ego domnus Maurus ipſa copiavi ex ſuo proprio originali &c.

Sequenti anno babuimus alia infraſcripta miracula, ſcilicet anno M.CCCC.LXVIII.

Ex eodem codice pag. 201.

Scripturus ſum deinceps quædam ſancti Romualdi miracula, quæ domnus Fraociſcus Hiſpanus, dum io monaſterio Vallis-caſtri per ſex menſes obſervantiſſime vixit, & ſancti Romualdi corpori quotidie devotiſſime aſſiſtebat, ab his, qui experti fuerant, quique varia ob acceptam gratiam offerebant munuſcula, propriis auribus audivit, mihique coram & ſcripto diligentiſſime reſeravit.

1. Guillielmus Jacobi de Vercellis, qui nunc apud Serram ſancti Quirici Camerinenſis diœceſis vitam ducit, illum dolorem duobus ferme annis fuerat expertus, ſed advocato ſancti Romualdi præſidio ejus meritis liberatus eſt.

2. Margarita Marci uxor de Gengha capitis dolorem quatuor annis paſſa, emiſſo ad ſanctum Romualdum voto, ſanitatem recipere meruit.

3. Marcus Matthæi filius ex oppido Geoghæ oriundus ſiniſtri brachii dolore ac tumefactione per quindecim dies acriter correptus facto voto incolumis evaſit.

4. Catharina Cicuzzi filia de Sancto-Severino in partu ſemiviva edita, cum jam de ejus vita cuncti deſperarent, fuiſſetque quindecim diebus eo modo maximo cum omnium mœrore educata, implorato demum ſancti Romualdi auxilio ejus gratia incolumitati donata eſt.

5. Johannes ejus frater febris languore vehe-

vehementique per diem vomitu vexatos fuſis ſancto Romualdo precibus liber redditus eſt.

6. Principella Angeli filia de Retorſo, quæ nunc apud Sanctum Paulum Æſini comitatus vitam trahit, adeo vermibus cruciabatur, ut ab omnibus ſibi quælibet dies putaretur ultima illucere; verum cum commendaretur ſancto Romualdo, protinus eſt valetudini reſtituta.

7. Paulina Alexii uxor de Porcarella cum præſentibus quatuor mulieribus mortuam puellam pareret, & acri dolore mœſta ipſam ſancto Romualdo devoveret, ſtatim meruit viviſcentem filiam ejus ſanitatem ſuſcipere.

8. Contadina Millardi uxor de Porcarella anno & eo plus capitis dolore percuſſa facto voto paulo poſt libera de infirmitate ſurrexit.

9. Petrus Dominici de Frontale per octo dies adeo capitis dolore laboravit, ut cuncti moriturum exiſtimarent; verum cum nihil alimenti præ languore ſuſcipere valeret, meritis ſancti Romualdi confiſus illico convaluit.

10. Antonius Johannis de Belvedere Nucerinæ diœceſis cunctis diebus Lunæ per ſex annos dolore & fantaſiis capitis adeo vehementer cruciatus fuerat, ut vereretur in inſaniam proficiſci; ſed ſancti Romualdi gratia ſuperveniente, cui ſe devotiſſime commendavit, ſanus abſceſſit.

11. Roſa Beccarini de Porcarella ejus dexteræ digitis curvatis & in rigorem verſis per duos annos nec nere, nec quidquam facere ea manu unquam potuit; cum autem veſperi ſe ſancto Romualdo devoveret, poſtridie de mane dexteræ valitudinem meruit recuperare.

12. Magdalena Caſſini uxor de Fabriani oppido per quinque annos capitis dolore percuſſa ſæpe in terram proſternebatur, verum ſe ſancto Romualdo commendans, illico ſoſpitati donata eſt.

13. Confortina Stephani uxor de Fabriano oculorum langore detenta uno anno parum vel nihil videre potuit; cum vero ſancto Romualdo preces devotiſſime funderet, illico dolor omnis aufugit.

14. Franciſca Jacobi uxor de caſtello Gabillino Æſinæ diœceſis tres dies continuos acri dentium dolore correpta facto voto ſtatim liberata eſt.

15. Jacobus ejus vir febrem ac dolorem capitis ac ſtomachi per quatuor continuos dies paſſus meritis ſancti Romualdi, cui ſe devovit, ſublato omni dolore de lecto ſurgere non diſtulit.

16. Matthæus Andreæ de Mathelica, nunc cum Roberto comite Retorſii Camerinæ diœceſis moram trahens, renum dolore ita acriter premebatur, ut per ſeipſum ſex diebus numquam moveri ſineretur, facto autem voto prorſus omnis dolor abiit.

17. Magdalena Antonii filia de caſtro Apiri quatuor diebus febre non mediocri gravata emiſſo voto ſanitati illico eſt reſtituta.

18. Laurentius ejus frater cum maxima quateretur ægritudine, preceſque per octo dies ſancto Romualdo direxiſſet, protinus ejus meritis ſanatus eſt.

19. Bernardus natus de Cola, qui nunc apud Apirum caſtrum degit, cum laboraret maximis doloribus, febreque non modica & ejulatu, implorato ſancti Romualdi auxilio valetudini redditur.

20. Catharina Corbellæ uxor Serram Comitis incolens meritis ſancti Romualdi liberari a capitis dolore meruit, quem circiter annos quindecim continuo paſſa fuerat.

21. Honuphriæ eorum filiæ eodem modo ſanari ab armorum dolore contigit, quem per octo menſes numquam a ſe fugare valuerat.

22. Gregorius de Comitis Serra quindecim annis dentium dolore percuſſus meruit tandem apud ſanctum Romualdum ſui finem invenire mœroris.

23. Guillardus Antonii eodem loco oriundus cum dextri ilii, ſiniſtrique genu dolore vexaretur, poſt tres annos meruit ſancti Romualdi gratia interveniente incolumis confeſtim evadere.

24. Salveſtrella Anaſtaſii filia de Sancto-ſeverino febre urebatur, & meritis ſancti Romualdi liberata fuit.

25. Helena magiſtri Nicolai uxor uberum dolore meritis ſancti Romualdi liberata eſt.

26. Patrignani Fabrianenſis filius cum eſſet hernioſus, incolumis per ſanctum Romualdum factus eſt.

27. Venantii Fabrianenſis filia capitis dolore cruciata ſancti Romualdi auxilio convaluit.

28. Antonius Petri filius de Fabriano, dum continua febre ureretur, ſtatim poſt ſex menſes invocato ſancti Romualdi præſidio ſanitatem recepit.

29. Mathia Antonii uxor de Ficano aſſiduam febrem per duos menſes paſſa meritis ſancti Romualdi omni malo meruit emundari.

30. Johanni de Bruſchinis diu fuit ſimultas & mortale odium cum Morico & ejus filio, adeo ut pluries ad arma deſcenderent, facto tandem a memorato Johanne

ne voto meritis ſancti Romuſldi in pace redacta ſunt omnia.

31. Bartholomæus Johſonis Tinti viſua defectu noo mediocriter laborans, implorato ſancti Romualdi auxilio liberatus eſt.

32. Johannes domini Pauli equeſtris ordinis viri de Fabriano filius vi ſebrium duobus menſibus noo parum laboravit, ſed ſancti Romualdi gratia interveniente, cui ſe devovit, priſtinum meruit ſuſcipere ſtatum, ſicuti & pater ejus antea meruerat.

33. Marianus Baſtiani filius de caſtro ſanctæ Mariæ Camerini comitatus pedes ſuos ad nates miſerabile viſu recurvos, ipſoſque contractos nullo modo per octo menſes umquam extendere potuit; poſtquam vero ſe ſancto Romualdo commendavit, votiſque ſe annexuit, ſtatim rigor omnis abſceſſit, & officio pedum fungi optime meruit.

34. Antonius Andreæ de Cerreto capitis & dextri brachii dolore implicitus poſt qoinque annos gratis ſancti Romualdi intercedente liberatur.

35. Bene Thomæ de Serra ſancti Quirici vi ſebrium duobus diebus & tribus noctibus cruciatus ſancti Romualdi præſidio ſoſpitati donatur.

36. Sanctes Philippi filius de Serra Sancti-Quirici ſancti Romualdi meritis ab heroia liberatur.

37. Marinus Gabrielis filius de Serra ſancti Quirici per octo dies ſebre cruciatus, faſcinationibuſque implicitus per ſanctum Romualdum ſanus evaſit.

38. Magdalena Natalis uxor de Ficani oppido variis doloribus correpta meritis ſancti Romualdi liberatur.

39. Antonius Corſini de Caraglis, qui Apiri degit, vi ſebrium octo diebus aduſtus & veneooſis morſibus exagitatus, meritis ſancti Romualdi incolumitati redditur.

40. Fraociſcus Baſtiani de Fabriano in iliis gladio conſoſſus, per ſanctum Romualdum ſtatim convaluit.

41. Marcuxza Petri uxor de Mathelica capitis & pectoris dolore quinque annis aduſta ſancto Romualdo cooperante liberari meruit.

42. Bernardina Marci filia de Percichie vi febris poſt meoſem meritis ſancti Romualdi liberatur.

43. Catherina Bartholomæi uxor de Belvedere duos annos vel circa capitis dolore cruciata, & per tres meoſes corporis fragilitatem experta meruit tandem ſancto Romualdo cooperante languoris metam cootingere.

44. Bartholomæa Ilarii filia de Belvedere capitis & dentium per menſem dolore detenta ſancti Romualdi meritis fioem meruit ſuorum recipere laborum.

45. Frater Bartholomæus Guaſparis de Fabriano Tibeructii nepos ſebris mœrorem per quindecim dies paſſus ſancti Romualdi auxilio invocato libertati donatur.

46. Geotilina Guaſparis uxor de Buſo erat adeo dolore vexata, ut medici ſuam deſperarent ſalutem, nullumque & congruum ſcirent adhibere remedium, verum ſancto Romualdo poſt dies quindecim ſe commeodans protinus valitudinem recuperavit.

47. Baldina Pauli filia de oppido Genghæ per quædam loca declivia præceps revoluta, & a cunctis exanimis credita, meritis ſancti Romualdi, cui ſe devote commeodavit, illæſa permanſit.

48. Bernardinus Bartholi de Comitis Serra per duos annos ilium & ſemorum dolore correptus ſancto Romualdo interveniente languoris coovaleſcentiam recipere meruit.

49. Georgius Johanois de Barbara diœceſis Senogalliæ ſiniſtri cruris dolore cruciatus poſt unum annum ſe ſancto Romualdo commendans liberatus protinus eſt.

50. Liſa Cecchi filia de Comitis Serra a dolore capitis iotercedente ſancto Romualdo liberatur.

51. Mea Floris uxor de Albacina a ſurditate & gutta per ſanctum Romualdum liberata eſt.

52. Bernardinus ejus filius liber per ſanctum Romualdum a puncta evaſit.

53. Nicoloſa Colæ uxor de Albacina de pavimento prolapſa a pedum languore ſemianimis relicta ſtatim per ſanctum Romualdum ſanitati reſtituitur.

54. Guaſpar Jacobi de Roccacontrada per unum diem ſebris languore & anhelitus maximi emiſſione gravatus meritis ſancti Romualdi ſtatim liberatur.

55. Catharina Quirici uxor de Serra ſancti Quirici & ejus filia nomine Marina ſebre atque morbo laborantes meritis ſancti Romualdi liberatæ ſunt.

56. Dominus Petrus-Benedictus Johannis de Mathelica presbyter caſtri Serralti, Johannes Chiodii, Sabbatinus Dominici de Serralto, Sobrinus Boni & Johannes Thomaſii penitus & uno ore teſtati ſunt, quod populus & commune dicti Serralti morbo vehementi laborabant, cum autem votis ſactis ſe ſancto Romualdo commendarent, confeſtim peſtis omnia auſugit, infirmi omnes liberati ſunt, & reliqui morbi ultra cootingere non ſunt auſi.

57. Cypriani Ciani filia de Cingolis infirmitate & crurum doloribus oppreſſa, adeo ut per ſe nullo modo moveri poſſet, per ſanctum Romualdum incolumis redditur.

58. Cleoſa Sperandini de Æſio per menſem febre correpta per ſanctum Romualdum liberatur.

59. Franciſca ejus mater octo diebus febre laborans eodem modo convaluit.

60. Julianus Tariei de Cingolis per diem a febre, tremore & loquelæ amiſſione invaſus ſancti Romualdi gratia cum veluti mortuus putaretur, valetudinem recepit.

61. Conſtantinus Johannis Bartholucii de Ficano per menſem aſſidua febre & frigida & ferventi vexatus ſancti Romualdi præſidio incolumitati reſtituitur.

62. Margarita Franchini facto ſancto Romualdo voto a morbo liberatur.

63. Marietta Johannis de Fabriano emiſſo voto vi nauſcæ liberatur.

64. Mariana Bartholi filia quinque menſibus continua febre vexata per ſancti Romualdi corpus integritatem accepit.

65. Bella Antonii uxor de Cingolis manibus contracta facto voto ſancti Romualdi auxilio liberatur.

66. Urbana Barnabæ uxor de Cerreto octo dies dextri pedis dolore aduſta, ut per ſe moveri non poſſet, emiſſo voto ad ſanctum Romualdum libera fit.

67. Dominicus Guaſparis filius cum febris morbum & capitis dolorem pateretur emiſſo voto ſtatim ſancti Romualdi meritis ſanatus eſt.

68. Antonella Thomæ uxor de Ficano pluribus doloribus cruciata per ſanctum Romualdum omni languore ſublato convaluit.

69. Antonius Nicolai filius de Ficano facto voto a puncta liberatur mortifera, & a vi febris, ob quam medici ſuam deſperabant ſalutem.

70. Cecius Thomæ de Fabriano a mortiſera puncta & febre invaſus per ſanctum Romualdum liberatur.

71. Thomas ejus filius emiſſo per patrem voto etiam a febre liberatur.

72. Jacobus Franciſci de Gualdo duobus menſibus vi febris impulſus, cum ejus frater ſe votis adſtringeret, continuo ſancti Romualdi gratia a lecto ſurrexit incolumis.

73. Evangeliſta Dionyſii uxor de Eugubio pedum teterrima fiſtula detenta, ut pergere non poſſet, facto voto ſancti Romualdi præſidio liberatur.

74. Johannes-baptiſta & ejus frater Heliæ filii de Podio-Cupo vi febris laborantes emiſſo voto per patrem ſancto Romualdo cooperante liberati ſunt.

75. Johanna Bartholi uxor de Piuraco Camerinæ diœceſis triginta ferme annos caduco morbo vexata meruit tandem ſancti Romualdi meritis finem ſui recipere laboris.

76. Bernardina Johannis filia crurum dolore percuſſa, ut ambulare minime poſſet, implorato ſancti Romualdi auxilio libera redditur.

77. Franciſcus Sanctis filius de Cingolis etiam a febre convaluit, ſancti Romualdi auxilio implorato.

78. Blaſius Marini de Cingolis etiam a febre ſancti Romualdi meritis liberatur.

79. Bellaflora Antonii de Apiro vi febris & vermibus vexata fuſis precibus ſancto Romualdo incolumitati donatur.

80. Nicolas Clementis de Apiro a mortifera puncta & febre ſancto Romualdo interveniente liberatur.

81. Magiſter Antonius Romani filius Podium Cupi Æſinæ diœceſis incolens facto ſancto Romualdo voto febris mœrore ſanatur.

82. Angela Johannis Petri de Retorſo defuncto conjuge tam ipſa, quam reliqui de ſua domo morbo correpti ſunt, & ſancto Romualdo intercedente liberati.

83. Victoria Ruberti uxor utrum in utero filium concepiſſet ambigua, ſancti Romualdi gratia, quod prægnans eſſet, eſt reddita certior.

84. Albergatinus de Fabriano emiſſo voto ad ſanctum Romualdum iliaca paſſione liberatur.

85. Dominicus Petri de Ficano facto per patrem voto vi febris ſanatur, quam per quindecim dies continuo paſſus fuerat.

86. Marcus de Apiro in die ſancti Romualdi cum eſſet in carceribus vinculis ferreis compeditus, vovens ſe beatiſſimo Romualdo, confeſtim die præfata ruptis ferreis vinculis reſeratis januis illæſus evaſit, vinculaque ſecum attuliſſet, ni timor ei, ne caperetur, obſtitiſſet. Altera autem vice jam ferme elapſo anno morbus quidam ſibi apparuit in gutture; cum vero ſe ſancto Romualdo commendavit, protinus liberatus eſt.

87. Conſtantinus Marcellini de Fabriano cum biennio ulcere laboraret, nullumque inveniret medicum, qui auderet vulneri mederi, tandem apparuit ei Romualdus beatiſſimus, qui ait: Facias ulcus incidi. Et cum nullus vellet illius curam ſuſcipere, invento denique uno cirufico inciſum eſt, unde ſtatim aqua proſiliit, & liberatus eſt.

88. Johannes Thomaſi de villa Serrani diſtrictus Sancti-Severini habebat filium

Mel-

Melchiorem nomine, qui biduo neque bibit, neque manducavit. Cum autem Romualdi nomen invocavit, illico omni languore levatus eſt.

89. Antoniuccia de caſtro Sancti-Angeli diu capitis dolore detenta per ſanctum Romualdum liberata eſt.

90. Lucas Severini de villa Vallis diſtrictus Fabriani habens filium nomine Marcum ſebrium & dentium dolore infirmum, invocavit ſanctum Romualdum, & incolumitati redditus eſt.

91. Angelus de Fabriano habens filium tres annos natum jam in gutture morbo languentem, per ſanctum Romualdum ſtatim meruit ipſum ſuſcipere incolumem.

92. Johanna de Apiro habebat filiam jam morientem, & facto voto liberata eſt filia.

93. Georgio Johannis-pauli biennis filius eſt, quem in oculo ſcorpio momordit, facto autem voto languor omnis de oculo abiit.

94. Antonia Michaelis habebat filium in gutture jam peſte tumidum, facto voto ad ſanctum Romualdum ſanitati filius ejus reſtitutus eſt.

95. Petrus Antonii habebat filium biennem, qui per ſcalam cecidit, facto voto ad ſanctum Romualdum illæſus puer evaſit.

96. Maſſia de caſtello Plani patiebatur dolorem oculorum, & facto voto liberata eſt.

97. Paſtuitia puncta mortifera læſa confeſtim per ſanctum Romualdum ſanata eſt.

98. Chriſtophorus puer corporeo invaſus morbo illico ſancti Romualdi gratia liberatur.

99. Mathia mulier per viginti-quinque annos matricino dolore confecta, tandem meruit per ſanctum Romualdum liberari.

100. Bellaflora capitis dolore laborans ſancti Romualdi auxilio implorato ſoſpes erigitur.

101. Magdalena biennio febre detenta confeſtim per ſanctum Romualdum convaluit.

102. Agneſina adoleſcentula pectoris dolore cruciata ſancti Romualdi gratia valetudinem recuperavit.

103. Flora pectoris dolore laborans ſancti Romualdi præſidio convaleſcentiam recipere meruit.

104. Bartholomæa mulier patiebatur in uberibus, & confeſtim per ſanctum Romualdum liberata eſt.

105. Matthæa laborabat in partu, & ſancto Romualdo interveniente partu levata eſt.

106. Roſa lac in ubere non habebat, ſed invocato ſancto Romualdo reſtitutum eſt lac.

107. Petruccius quidam nomine de curia ſancti Donati diſtrictus Fabriani habens bovem non manducantem, adeo quod de vita ejus de cetero non ſperabatur, invocavit ſancti Romualdi nomen, & confeſtim convaluit bos.

108. Maria filia Eliſabeth de Serra ſancti Quirici habens filiam nomine Mariam tumido brachio laborantem, ſe ſancto Romualdo votis adſtrinxit, & tumor omnis eſt de brachio expulſus.

109. Benedictus Baptiſtæ de Cerreto habebat nepotem morbo caduco laborantem, facto autem ad ſanctum Romualdum voto libertati nepos redditus eſt.

110. Domina Sibillia Johannis uxor de Domo habens quemdam ſuum nepotem, qui caſu miſit manum in ferventem caldarii aquam, ut ferme combureretur, genibus flexis oravit ſanctum Romualdum, & ſe votis annexuit, ut ſi puer liberaretur, offerret ad ejus tumulum manum ceream, illico autem emiſſo voto omni malo puer emundatus eſt.

LXXIX.

Paulus II. ſcribit epiſcopo Paduano & abbati de Carceribus, ut eccleſiam S. Mariæ Atheſtis concedant fratribus Prædicatoribus domus de Eſte.

Anno 1469. III. nonas julii.

Ex apographo in archivo S. Michaelis de Muriano.

PAulus epiſcopus ſervus ſervorum Dei ven. fratri noſtro.. epiſcopo Paduano, & dilecto filio .. abbati monaſterii ſancte Marie de Carceribus Paduane dioceſis ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Sincere devotionis affectus, quam dilecti filii univerſitates & homines Vallanconi, & Briſige, ac Palugane, & Hoſpitalis villarum Paduane dioceſis ad nos & Romanam gerunt eccleſiam, promeretur, ut eorum preces preſertim, per quas cum animarum ſalute divini cultus augmentum ſuccedere, & religioſorum commoditati conſuli valeat, ad exauditionis gratiam favorabiliter admittamus. Sane pro parte univerſitatum & hominum predictorum nobis nuper exhibita petitio continebat, quod ipſi zelo devotionis accenſi, quamdam eccleſiam in honorem ſancte Marie in loco dicto Atheſtis nuncupato dicte dioceſis propriis ſumptibus &

laboribus de novo a ſundamentis conſtruxerunt & edificarunt; quam quidem eccleſiam priori & ſratribus domus de Eſte ordinis fratrum Predicatorum dicte diocesis, nt per eos in illa divina officia debite celebrentur, concedi, & dicte domui spplicari ſumme deſiderant. Quare pro parte univerſitatum & hominum predictorum sſſerentium dictam eccleſiam nullos vel paucos certos redditus habere, nobis fuit bumiliter ſupplicatum, ut ipſam eccleſiam priori & ſratribus predictis per eos tenendam & gubernandam concedi, dicteque domui applicari mandare, ac alias ſuper his opportuna providere de benignitate apoſtolies dignaremur. Nos igitur de premiſſis certam notitiam non habentes, bujuſmodi ſupplicationibus inclinsti diſcretioni veſtre per apoſtolica ſcripta mandsmus, quatenus vos, vel alter veſtrum, ſi eſt ita, & ad boc univerſitatum & bominum predictorum aſſenſus acceſſerit, eamdem eccleſiam cum omnibus juribus & pertioentiis ſuis priori & fratribus dicte domus preſentibus & futuris per eos perpetuo tenendam & gubernandam, abſque tsmen alicujus prejudicio, auctotitste noſtra concedatis, illamque dicte domui, itaut illius membrum ſit, perpetuo applicetis, & appropietis, ac priori & ſratribus predictis, ut ipſam eccleſiam, ſi eis per vos vigore preſentium concedatur, dicteque domui applicetur, ut prefertur, recipere & perpetuo tenere & gubernare, illamque cum aliquibus officinis ampliare & augmentare libere & licite valeant, eadem auctoritste licentiam largiamini, jure parochialis eecleſie & cujuslibet alterius in omnibus ſemper ſalvo. Non obſtantibus literis ſelicis recordationis Booiſacii pape VIII. predeceſſoris noſtri prohibentis, ne fratres ordinum Mendicantium in aliqua civitate, villa vel csſtro, aut alio loco quocumque ad inhabitandum domos vel loca quecumque de novo recipere, vel hactenus recepta mutare preſumant, abſque ſedis apoſtolice licentia ſpeciali faciente plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de prohibitione hujuſmodi mentionem, aliiſque inſtitutionibus & ordinationibus spoſtolicis ceteriſque contrariis quibuſcumque. Datum Rome apud ſanctum Petrum anno incarnationis Dominice M. CCCC. LXVIIII. tertio nonas julii pontificatus noſtri anno V.

B. Capotius.

LXXX.

Michael abbas Vallis-caſtri molitur aggregare ſuum monaſterium congregationi S. Juſtine de Padua.

Anno 1470. III. junii.

Ex libro B. p. 68. archivi S. Petri de Peruſio.

IN Dei nomine, amen. Anno domini M. CCCC. LXX. indictione III. tempore Pauli pape II. die III. junii actum Peruſii io domibus habitationis eximii utriuſque juris doctoris domini Balionis Ugolini de nobilibus de Monte-ubiano de Peruſio ſitis in porta ſancti Petri parochie ſancti Iſidori, preſentibus Bartholomeo Antonelli ebalzolsrio porte ſancti Petri de Peruſio, & Baldo Stefaoi de caſtro Abadiccole comitatus Peruſii porte ſancti Petri teſtibus ad inſtaſcripta vocatis, habitis, rogatis.

Egregii viri ſer Jobannes ſer Guaſparis & Baptiſta Nicolai de Fsbriano, ut procuratores rev. pstris domni Michaelis abbatia monaſterii ſancti Romualdi Vallis-caſtri & ſancti Blaxii de Fabrisno, habentes ad inſraſcripta plenum & ſufficiens maodatum manu ſer Guaſparis Stelluti de Fabriano, ſcripto preſenti milleſimo, & die XXVI. menſis aprilis ad omnia inſraſcripta persgenda, prout patere vidi & legi, cujus quidem mandsti tenor talis eſt; videlicet.

In Dei nomine, amen. Sub anno Domini M. CCCC. LXX. indictione III. tempore domini Pauli divina providentia pape II. die XXVI. menſis aprilis, actum in terra Fabriani in domo ipſius domini Auguſtioi, que domus ſita eſt in dicta terra Fabriani juxta Venantium Nicolai Antonii de Fabriano, & vias publicas a duobus lateribus, & alia latera, preſentibus eximio legum doctore domino Auguſtino de Savinis, & nubili artium & medicine doctore Martino de Stelluttiis de Fabriaro, & domino Lariano Guiglielmi teſtibus habitis & vocatis. Reverend. pater domnus Michael abbas monaſterii ſancti Romaldi Vallis-caſtri & ſancti Blaxii de Fabriano invicem unitorum, cupiens ſummopere, quod hec duo monaſteria invicem unita de regulari vita & obſervantia reformentur, & uniantur una cum membris ſuis, que nunc poſſident, & alia membra, que erant dictorum monaſteriorum, & ſuerunt jam preciſa & ſeparata tam per apoſtolicam ſedem, quam per epiſcopos, redeant ad eorum capita, a quibus fuerunt preciſa. Que qui-

quidem membra ſunt in pluribus dioceſibus, videlicet Camerina, Nucerina, Peruſina, Spoletina, Firmana, Rachanatenſi, Auximana & Senogallienſi, quorum nomina habentur hic pro expreſſis, omni meliori modo, & forma, quibus melius poteſt, conſtituit ſuos procuratores in ſolidum ſer Johannem ſer Guaſparis, & Baptiſtam Nicolai de Fabriano cum poteſtate ſubſtituendi unum vel duos in curia Romana ad reaſſignanda dicta monaſteria, & ſi opus fuerit in manibus ſanctiſſimi patris domini Pauli pape II. & ad acceptandam ſupplicationem ſignatam per ſummum pontificem hac dumtaxat conditione, quod prefata duo monaſteria una cum membris ſuis unitis & preciſis, & cum omnibus juribus & pertinentiis ſuis uniantur & incorporentur ordini ſancte Juſtine cum omnibus clauſulis opportunis in dicta unione fienda, & quod tam abbas, quam monachi dictorum monaſteriorum, qui nunc ſunt, poſſint & debeant eumdem ordinem ſancte Juſtine profiteri, & habitum regularem ejuſdem ordinis aſſumere & geſtare, & ibi perpetuo remanere juxta ritum & conſuetudinem ordinis ſancte Juſtine antedicte; alioquin ſi dicta unio non fieret, non intelligatur reſignationem locum habere.

Et ego Gaſpar Stellutii Andree de Fabriano publicus imperiali auctoritate notarius predictis omnibus & ſingulis interfui, & ea rogatus ſcribere ſcripſi & publicavi, ſignumque meum appoſui conſuetum.

Qui quidem ſer Johannes & Baptiſta procuratores predicti volentes alios loco ipſorum vigore contentorum in preſenti eorum mandato ſubſtituere, idcirco omni meliori modo, via, jure & forma, quibus melius potuerunt, loco ipſorum & cujuslibet eorum ſubſtituerunt rev. patres domnum Juſtinum . . . . de Feltro priorem ſancti Petri in Glaſſiate de Mediolano, necnon preſidentem monachorum obſervantie ordinis ſancti Benedicti unionis ſancte Juſtine de Padua, & domnum Severinum de Bitonto abbatem ſancte Juſtine de Padua abſentes tamquam preſentes, & utrumque ipſorum in ſolidum, & quod per unum ipſorum inceptum fuerit, per alium poſſit & valeat mediari, finiri & terminari. Ita quod occupantis conditio potior non exiſtat, quibus dederit & conceſſerit omnem eorum auctoritatem & arbitrium contentum in dictorum eorum mandato, tamen ipſo ſemper firmo remanente; rogantes me notarium infraſcriptum, ut de predictis publicum conficiam inſtrumentum.

Et Ego Lucas &c. Auguſtini Luce &c. not. &c.

Append. Annal. Camald. Tom. VII.

LXXXI.

Delegat Sixtus IV. abbatem S. Michaelis Piſarum, ut examinet conventionem initam inter abbatem S. Pauli & quaſdam laicos.

Anno 1471. XVII. februarii.

Ex apographo olim penes canonicum Abrahamium.

Sixtus epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis.. abbati monaſterii ſancti Michaelis in Burgo Piſarum, & Bartholomeo Benedicti de Lambardis canonico Piſano ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Ad ea, per que eccleſiarum & monaſteriorum quorumlibet indemnitati & utilitati conſulitur, libenter intendimus, & ea propterea proceſſiſſe comperimus, ut debito mancipentur effectui, noſtre ſollicitudinis partes, cum a nobis petitur, efficaciter interponimus. Dudum ſiquidem a felicis recordationis Paulo papa II. predeceſſore noſtro emanarunt litere tenoris ſubſequentis. PAULUS epiſcopus ſervus ſervorum Dei ad perpetuam rei memoriam. Cum in omnibus judiciis ſit rectitudo juſtitie & conſcientie puritas obſervanda, id multo magis in commiſſionibus alienationum rerum eccleſiaſticarum convenit obſervari, in quibus de Chriſti patrimonio & diſpenſatione pauperum, non de proprio cujuſque peculio agitur aut tractatur. Quapropter oportet, ut in examinandis hujuſmodi alienationum cauſis, que a ſede apoſtolica in forma, ſi in evidentem utilitatem cedant, oneratis eccleſiaſticorum judicum conſcientiis delegantur, nihil favor uſurpet, nihil timor extorqueat, nulla expectatio premii juſtitiam conſcientiamque ſubvertat. Monemus igitur & ſub interminatione divini judicii omnibus commiſſariis & delegatis hujuſmodi diſtricte precipimus, ut caute & diligenter attendant cauſas in literis apoſtolicis per ſupplicantes expreſſas, illaſque ſollicite examinent atque diſcutiant, teſtes & probationes ſuper narratorum veritate recipiant, & ſolum Deum pre oculis habentes, omni timore aut favore depoſito eccleſiarum indemnitatibus conſulant, nec in leſionem aut detrimentum earum decretum quomodolibet interponant. Si quis autem commiſſarius aut delegatus conſcientie ſue prodigus in gravamen aut detrimentum eccleſie per gratiam, vel timorem alienationi conſenſerit, aut decretum vel authoritatem interpoſuerit,

inferior quidem epiſcopo ſententiam excnmmunicaiionis incurrat, epiſcopus vero aut ſuperinr ab executione officii per annum noverit ſe ſuſpenſum, ad extimaiionem detrimenti eccleſie illati nihilominus condemnando, ſcitorus, quod ſi ſuſpenſione durante damnabiliter ingeſſerit ſe in divinis, irregularitatis laqueo ſe involvet, a quo nonniſi per ſummum pontificem poterit liberari; is vero, qui dolo vel fraude, aut ſcienter in detrimentum eccleſiarum alienaiionem fieri procuraverit, aut alienaiionis decretum extorſerit, ſimilem ſententiam excnmmunicationis incurrat, a qua nonniſi per Romanum pontificem poſſit abſolvi; ad reſtitutionem nihilominus rerum slienatarum cum ſructibus, qnandocumque de premiſſis conſliterit, condemnandus. Volumus autem, quod delegati & commiſſarii predicti de penis conſtitutionis noſtre ſpecifice moneantur, & in quibuſcumque literis commiſſionum hujuſmodi hoc ſtatutum noſtrum inſeratur. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtre monitionis, preceptionis & voluntatis infringere *&c.* Si quis *&c.* Datum Rome apud ſanctum Petrum anno incarnationis Dominice M. CCCC. LXV. quinto idus maji pontificatus noſtri anno primn. Et deinde ſicut exhibita nobis nuper pro parte dilectorum filiorum Miniatis abbatis monaſterii ſancti Pauli ad Ripam Arni ordinis Vallis-umbroſe, ae Gerardi & Franciſci, necnon Johannis Sani Gerardi fratrum laicorum Piſanorum petitio cnntinebat, orta dudum inter Miniatem abbatem, & prefatum Sani Gerardi dictorum fratrum genitorem, ſuo & filiorum ſuorum predictnrum nominibus agentem ſuper quatuor petiis terrarum in dictis partibus conſiſtentium & sd monſterium predictum legitime ſpectantium & pertinentium, dudum antea per predeceſſores dicti Miniatis abbatis ipſius monaſterii abbates, qui fuerunt pro tempore, eidem Sano pro ſe filiiſque ſuis predictis ſub certo tunc expreſſo annuo cenſu ſive canone locatis materia queſtionis, tandem Minias abbas licentia ſuper hoc a dilecto filio Franciſco abbste monaſterii Vallis-umbroſe generali miniſtro dicti ordinis habita, ac Sanus & ejus filii prefati cupientes evitare litium anſractus ſuper dictis petiis terrarum, & eorum juribus, in certos arbitros & arbitratores alias ad hoc idoneos de jure tantum compromiſerunt, qui quidem arbitri ſeu arbitratores provide attendentes, quod prefatus Sanus per induſtriam & diligentiam filiorum ſuorum hujuſmodi dictas petias terrarum plurimum melioraverat, & qnod alias & illis omnibus due libre cere pro annuo cenſu tantummodo percipi conſueverant, hodie vero tredecim libre mnnete Florentine percipiebantur annuatim, quod prefatus Minias abbas tres ex dictis quatuor petiis terrarum Gerardo & Franciſco ac Johanni fratribus predictis ad eorum & cujuslibet ipſorum ac filiorum ex eis tam procreatnrum, quam procreandorum vitam ſub certo annuo cenſu ſive canone ibi expreſſo locare, necnon qnamdam aliam petiam terre in dictis partibns conſiſtentem, & ſimiliter ad monaſterium ſancti Pauli predictum ſpectantem eiſdem Gerardo & Franciſco ac Johanni vendere & alienare pro pretio convenienti & bnneſto deberet & teneretur, dummodo pretium ipſum apud idoneam & ſufficientem perſonam in emptionem aliorum bonnrum immnbilium pro dicto monaſterin ſancti Pauli magis utilium deponeretur, & in premiſſis omnibus apoſtolice ſedis auctoritas interveniret per ſuum laudum, quod tam a Miniate abbate, quam a Sano & filiis ejus prefatis hinc inde receptum & emologatum extitit, pronuntiarunt, prout in laudo ſeu certis inſtrumentis publicis deſuper confectis plenius dicitur contineri. Cum autem, ſicut eadem petitio ſubjungebat, premiſſa omnia cedant in evidentem utilitatem dicti monaſterii ſancti Pauli, pro parte tam Miniatis abbatis, quam fratrum predictorum nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut laudo hujuſmodi, ac omnibus & ſingulis in eo contentis id concernentibus pro illorum ſubſiſtentia firmiori robur apoſtolire confirmationis adjicere, ac alias ipſis & eorum cuilibet ac dicti monaſterii ſancti Pauli ſtatui ſalubriter conſulere de benignitate apoſtolica dignaremur. Nos igitur, qui de premiſſis certam notitiam non habemus, ſitum, valorem & qualitates dictarum petiarum terrarum per eorum vera vncabula & confines, necnon laudi & aliorum premiſſorum tenores preſentibus pro expreſſis habentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati diſcretioni veſtre per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus vos conjunctim, ſervatis forma & tenore literarum Pauli predeceſſoris hujuſmodi procedentes, ſi vocatis dicto Sano & aliis, qui fuerint evocandi, de premiſſis, & quod locatio & venditio de petiis terrarum hujuſmodi facienda in evidentem dicti monaſterii ſancti Pauli cedant utilitatem, vnbis legitime conſtiterit, & ad id dilectorum filiorum conventus ipſius monaſterii ſancti Pauli expreſſus accedat aſſenſus, laudum ipſum cum ſuppletione

nm-

omnium & ſingulorum defectuum, ſi qui forſan ioiervenerint in eodem, auctoritate noſtra confirmars & approbare, & nihilominus pro potiori premiſſorum cautela eidem Miniati sbbati, quod tres ad vitam premiſſorum fratrum & eorum filiorum procreatorum, & ex legitimis matrimoniis procreandorum io emphiteoſim vel alias locare, & quartam petiam terrarum hujuſmodi dictis fratribus pro pretio convenienti & honeſto vendere & alienare in evidentem utilitatem dicti monaſterii ſancti Pauli libere & finite poſſit & valeat, dicta auctoritate noſtra licentiam elargiri curetis. Non obſtantibus conſtitutionibus *&c.* Volumus autem, quod pretium ex venditione quarte petie terre hujuſmodi proveniens penes aliquem mercatorem idoneum fide & facultate ſufficientem in emptionem aliorum bonorum immobilium & dicto monaſterio ſancti Pauli magis utilium, ut prefertur, & non in alios uſus convertendum deponatur. Datum Rome apud ſanctum Petrum anno incarnationis Domioice M. CCCC. LXXI. decimo-ſeptimo kaleodas februarii, pontificatus noſtri anno primo.

LXXXII.

Sixtus IV. confirmat monaſterio S. Petri de Luco eccleſias S. Georgii & S. Nicolai de Luco.

Ex archivo Luci I. n. 36.

Anno 1473. pridie kalendas Maji.

SIſtus epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilecto filio.. abbati monaſterii ſancti Felicis Florentie ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Ex injuncto nobis paſtoralis officii debito perſonas religionis voto & omnipotentis Dei obſequio perpetuo dedicatas, quantum cum Deo poſſumus, preſervamus a noxiis, & eorum neceſſitatibus libenter occurrimus opportunis. Sane pro parte in Chriſto filiarum dilectarum abbatiſſe & conventus ſancti Petri de Luco Camaldulenſis ordinis Florentine dioceſis nobis nuper exhibita petitio continebat, quod ipſe a tanto tempore, de cujus initio memoria hominum non exſiſtit, ſancti Georgii & ſancti Nicolai Luci & dioceſis predicte parochiales eccleſias tamquam eidem monaſterio, cui propinque exiſtunt, unitas & annexas & incorporatas poſſederunt, illis in divinis deſervire faciendo, & earum onera perferendo, ac fructus, redditus, & proventus percipiendo, & in ſuos & monaſterii hujuſmodi uſus & utilitatem convertendo, quia de aliqua earumdem eccleſiarum unione, aonexione & incorporatione ob temporis diuturnitatem aliter docere nequeant, & dubitent ab improbis exquirentibus lites ſuper eiſdem eccleſiis moleſtari tempore procedenti (ſicut de facto moleſtate ſunt) & futuro. Quare pro parte abbatiſſe & conventus predictorum aſſerentium, quod monaſterium octuaginta & eccleſie predicte viginti-quatuor Florenorum auri de camera fructus, redditus & proventus ſecundum communem eſtimationem valorem annuum non excedunt, nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut ad obviandos improbos motus, eaſdem eccleſias prefato monaſterio perpetuo unire, annectere & incorporare, & alias eis & dicto monaſterio in premiſſis opportune providere de benignitate apoſtolica dignaremur. Nos igitur de premiſſis certam notitiam non habentes, ac veros & ultimos dictarum eccleſiarum vacationum modos preſentes pro expreſſis habere volentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati diſcretioni tue per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ſi & poſtquam vocatis, quorum intereſt, de premiſſis tibi legitime conſtiterit, eccleſias predictas quomodocumque vacent, cum omnibus juribus & pertinentiis ſuis eidem monaſterio auctoritate noſtra perpetuo unias, annectas, incorpores, ita quod liceat eiſdem abbatiſſe & conventui per ſe vel alium ſeu alios eccleſiarum, juriumque & pertinentiarum predictarum corporalem poſſeſſionem auctoritate propria libere apprehendere, & illarum fructus, redditus & proventus in ſuos & dicti monaſterii uſus & utilitatem convertere, & perpetuo retinere, dioceſani loci vel alicujus alterius licentia ſuper hoc minime requiſita, non obſtantibus conſtitutionibus *&c.*

Datum Rome apud ſanctam Mariam majorem anno incarnationis Dominice milleſimo quadringenteſimo ſeptuageſimo tertio pridie kalendas maii pontificatus noſtri anno ſecundo.

LXXXIII.

LXXXIII.

Nicolaus Tronus dux Venetiarum commiſit, ut monachi Montis-crucum & B. Antonii Peregrini de Padua habere queant ſaltarios contra moleſtantes eorumdem bona.

Anno 1473. XXIII. julii.

Ex autographo S. Michaelis de Muriano. Capſ. xxx. 10.

NIcolaus Tronus Dei gratia dux Venetiarum &c. Nobilibus & ſapientibus viris Hieronymo Lauredano de ſuo mandato poteſtati, & Leonardo Contareno capitaneo Padue & ſucceſſoribus ſuis fidelibus dilectis ſalutem & dilectionis affectum. Venerabiles fratres monaſterii ſancte Marie Montiſ-crucis & monaſterii ſancti Antonii Peregrini nobis exponi fecerunt, quod in certis eorum poſſeſſionibus & prediis multa damna inferuntur, & hoc evenit, quia prohibentibus certis ſtatutis iſtius noſtre civitatis non poſſunt denuntiare inferentes damna dictis ſuis poſſeſſionibus, & propterea implorarunt, ut eis ſubvenire velimus. Nos, qui non intendimus alicui injuriam fieri, licet ſint fratres, & juriſdictioni ſpirituali ſuppoſiti; attamen volumus, quod preſerventur ab injuriis, ſicuti ceteri omnes, propterea non obſtantibus aliquibus ſtatutis ſive ordinibus in contrarium diſponentibus, ſumus contenti & volumus, quod ipſi fratres eligere poſſint ex ſuis colonis & maſſariis ſaltarios, ſive denuntiatores damnorum, qui denuntiare poſſint communia ſive alios damnificatores prediorum & poſſeſſionum ſuarum, ſicut juſtum & honeſtum eſſe judicamus, ut tollatur materia illis, qui damnum inferre ſoliti ſunt. Datum in noſtro Ducali palatio die XXIII. julii indictione VI. M. CCCC. LXXIII.

LXXXIV.

Mariottus prior generalis unit monaſterio S. Michaelis de Muriano alterum S. Michaelis de Lemmo in Hiſtria.

Anno 1473.

Ex archivo S. Mathie de Muriano.

FRater Mariottus ſacroſancte eremi Camaldulenſis prior ac totius ordinis ejuſdem generalis ven. in Chriſto fratri noſtro domno Petro quondam domini Hermolai de Donatis de Venetiis abbati monaſterii ſancti Michaelis de Muriano noſtri Camaldulenſis ordinis ſalutem in Domino & pium ſancte caritatis affectum. Grata devotionis obſequia, que fraternitas tua nobis & sacre noſtre Camaldulenſi eremo hactenus impendit, & adhuc ſollicitis ſtudiis impendere non deſiſtit, necnon laudabilis probitatis & virtutum tuarum merita, ſuper quibus apud nos fide digno commendaris teſtimonio, nos inducunt, ut tibi reddamur ad gratiam liberales. Cum igitur monaſterium ſancti Michaelis de Lemmo noſtri antedicti Camaldulenſis ordinis vacaverit, & continuo vacet per mortem ven. viri domni Petri abbatis Claſſenſis ultimi & immediati abbatis ſeu commendatarii dicti monaſterii, qui extra Romanam curiam diem ſuum clauſit extremum, & fuerimus pro parte tue fraternitatis inſtantiſſime requiſiti, ut dictum monaſterium ſancti Michaelis de Lemmo predicti, ſicut premittitur vel alio modo vacans in ſubſidium & ſubventionem dicti tui monaſterii & monachorum, capituli & conventus ejuſdem auctoritate noſtra eidem monaſterio tuo ſancti Michaelis de Muriano predicto perpetuo unire, adnectere & incorporare dignaremur, Cupientes itaque pia fraternitatis tue vota, quantum in nobis eſt, adimplere, & dicto tuo monaſterio juxta poſſe ſubvenire, ipſumque de bono in melius augere & conſervare, premiſſorum tuorum meritorum ac virtutum intuitu, ut prefertur, inclinati, invocato nomine ſanctiſſime & individue Trinitatis, & ſancti Michaelis archangeli, ſub cujus venerando vocabulo dicta monaſteria ſunt inſignita, necnon beatiſſimorum confeſſorum Benedicti & Romualdi, ad laudem quoque & honorem ſacroſancte Romane eccleſie & totius noſtri ordinis, omni meliori modo, via &c. dictum monaſterium ſancti Michaelis de Lemmo predictum noſtri ordinis, cujus inſtitutio, deſtitutio & alia quelibet reformatio ſeu diſpoſitio ad dictam ſacram eremum noſtram, & ad nos manualiter & pleno jure ſpectare & pertinere dignoſcitur, &c. nulla in contrarium memoria penitus exiſtente, cum omnibus juribus & pertinentiis ſuis dicto tuo monaſterio ſancti Michaelis de Muriano &c. auctoritate noſtra nobis per quecumque privilegia dicte noſtre Camaldulenſi eremo conceſſa & attributa, in perpetuum unimus, adnectimus & incorporamus, ita quod li-

ceat

ceat ex nunc tibi ipſius monaſterii ſancti Michaelis de Lemmo predicto, juriumque & pertinentiarum ipſius per te vel alium ſeu alios corporalem auctoritate propria poſſeſſionem libere & ſine alterius requiſitione capere & apprehendere, *&c.* ipſiuſque monaſterii juriumque & pertinentiarum ejus fructus, redditus & proventus, introitus ac dicti monaſterii tui ſancti Michaelis de Muriano *&c.* uſus & utilitatem convertere & perpetuo retinere, noſtra noſtrorumque ſucceſſorum & cujuſvis alterius licentia ſuper hoc minime requiſita. In quorum *&c.* fidem *&c.* Datum in monaſterio noſtro Fontis-boni de Camaldulo ſub anno Domini M. CCCC. LXXIII. XX. octobris indictione VI. *&c.*

Ego Laurentius olim Mathei Franceſchini de Paglierajo notarius publicus Florentinus *&c.* ſcriba dicti rev. domini generalis *&c.* ſcripſi *&c.*

LXXXV.

Conſtitutiones Mariotti prioris generalis editæ in capitulo generali Fontis-boni.

Anno 1474.

Ex eodem tabulario S. Mathiæ.

INcipiunt Conſtitutiones facte in generali capitulo in monaſterio Fontis-boni tempore domni Mariotti generalis anno Domini M. CCCC. LXXIIII. indictione VII. die vero XXIIII. menſis aprilis.

In Chriſti nomine, amen. Anno ab ejuſdem ſalutifera incarnatione milleſimo quadringenteſimo ſeptuageſimo-quarto indictione VII. tempore ſanctiſſimi in Chriſto patris & domini domini Sixti divina providentia pape IIII. & die vigeſimo-quarto menſis aprilis, preſentibus religioſis viris domno Petro de Cà Delphino, domno Jacobo Francigena ambobus monachis monaſterii ſancti Michaelis de Muriano Camaldulenſis ordinis, & domno Chriſtophoro Nanis de Partina monacho dicti ordinis teſtibus ad hec vocatis, habitis & rogatis. Omnibus innoteſcat, quod convocato & rogato generali capitulo Camaldulenſis ordinis in eccleſia monaſterii Fontis-boni ejuſdem Camald. ordinis *&c.* ut moris eſt, Miſſarum ſollemniis celebratis, invocataque Spiritus-ſancti gratia, & verbo Dei per modum ſermocinationis propoſito in generali capitulo, rev. in Chriſto pater & dominus domnus Mariottus prior ſacre Camaldulenſis eremi & totius ejuſdem ordinis generalis poſt monitionem & mandatum, quod ſi qui eſſent excommunicati, ſuſpenſi vel interdicti *&c.* exirent, volens ad electionem definitorum procedere, vocavit juxta ſe ven. viros domnum Silveſtrum de Arretio Majorem prefate eremi & eremitam, & domnum Laurentium de Stia ſanteſe & eremitam dicte eremi, & dum ſupradicta electio tractaretur, habito prius inter dictos prelatos maturo colloquio, cum ſollemni deliberatione omnes ſupradicti prelati ut ſupra vocati & congregati unanimiter ſurgentes viva voce & nemine diſcrepante concorditer & unanimes commiſerunt voces ſuas in ſupradictum dominum priorem & generalem, dantes, concedentes & committentes in eum vices ſuas ad predictam electionem dictorum definitorum faciendam. Quia domnus prior generalis predictus predictam commiſſionem humiliter acceptavit; poſt quam immediate & incontinenti poſt predictam exiſtens in principali loco chori & ſedis dicte eccleſie, viſa dicta commiſſione in eum facta ſurrexit de ſupradicto loco ſuo, Spiritus-ſancti gratia primitus invocata, vocavit, elegit & nominavit publice & alta voce in definitores & pro definitoribus preſentis generalis capituli ordinis Camald. venerabiles viros, videlicet in partes Lombardie dominum Petrum Donatum abbatem ſancti Michaelis de Muriano, domnum Nicolaum priorem ſancti Mathie de Muriano predicto, & in partibus Thuſcie domnum Bartholomeum abbatem de Rota, & domnum Philippum priorem ſancte Margarite a Borſellis, & ſtatim prefatus dominus prior & generalis predictus pronunciavit & declaravit ſupradictos per eumdem ut ſupra electos eſſe definitores preſentis capituli generalis una cum domno Silveſtro de Arretio majore eremi Camald. & eremita, & domno Laurentio de Stia ſanteſe & eremita dicte ſacre eremi, quibus ſecundum conſtitutiones ordinis tamquam predictis eremitis incumbit generali capitulo definitionis officium, cum omnimoda auctoritate definiendi, conſtituendi, corrigendi, ordinandi ſuper perſonis & monaſteriis ſupradictis, quam idem dominus prior cum toto capitulo generali eis dare & committere poterat, & quam habere debent de jure & conſuetudine ſecundum conſtitutiones ordinis antedicti, & quam predeceſſores dictorum definitorum generalium capitulorum retroactis temporibus ſoliti ſunt habere, & ſtatim predicti quatuor abbates & priores, ut ſupra electi, de loco, ubi erant, ſurgentes ante ſedem primam & locum

pri-

primum chori dicte eccleſie, in qua prefatua dominus prior & generalis ſtsbat, ſe collocaoies, injunctum eis per ſupradictum dominum priorem & generalem officium ſuprsdictum ſponte & humiliter acceptaverunt, quos alectos prefatus dominus prior & generslis aote ſe ſtare fecit, & ad oſculum pscis recepis & admiſit, & a dextris & ſiniſtris juxta & anta ſe ſtare fecit. Eodem die loco & teſtihus ſupraſcriptis domnus Petrus Donstus abbas monaſterii ſancti Michaelis da Muriano, domnus Nicolsua prior monaſterii ſancti Mathie de Muriano predicto, domnus Bartholomeus abbas de Roia, domnus Philippus prior ſancta Margarite de Borſellis, domnus Silveſter de Arretio Major & aremita ſacre Camaldulenſis eremi, & domnus Laurentius de Stia ſanteſe & eremita ajuſdem eremi definitores ſupradicti generalis capituli una cum rev. in Chriſto patra & domino domno Mariotto priore prefata eremi & totius ejuſdem ordinis generali poſt electionam judicum prefati capituli generslis inter slias conſtitutiones, ordinationes & reformationea per eoſdem ſactas &c. infraſcripias reformationes & proviſiones fecerunt & condiderunt, quarum quidem tenor talis eſt:

Dominus & rev. pater generalis una com definitoribus conſtituerunt & ordinaverunt, quod propter reformationem ordinis Camaldulenſis a ſummo pontifice ſupplicetur, ut monaſterium ſancte Marie de Angelis & mooaſterium ſancti Beoedicti de Florentiis, ac monſterium Vallis-caſtri uniantur, ita quod ſacra eramus omnium caput eſſe cognoſcatur.'

Item fiat unio monaſteriorum ſancte Marie de Carceribus, ſancti Michaelis de Muriano, & ſancti Mathie de Muriano, hoc videlicet modo, ut cedente vel decedente aliquo horum prelatorum, qui eligendus eſt, eligatur per monachoa & per dominum generalem confirmetur, & ſit per triennium in prelatura & non amplius; hoc autem ſcribatur ſummo pontifici ſavore & patrocinio illuſtriſſimi dominii Venetorum.

Tum ordinatum eſt, ot ad incitsmentum virtutis & ad eruditionem monachorum provideatur, ut omni vis & forma detur monachis habilitas ſtudendi, rev. autem dominus generalis humanitate ſua pollicitus eſt omni conatu ſuo apud Camaldulum tanere octo adoleſcentes, qui in grammatica erudiantur, promittitque hoc ſe ſacturum propriis ſomptibus. Idipſum etiam promiſit rev. dominus abbas Burgi-ſancti-Sepulcri, tenere videlicet quatuor adoleſcentes, qui ſimiliter in grammatica erudiantur, & hoc promiſit ſe ſacturum propriis ſumptibus. Idem promiſerunt dominus abbas ſancti Michaelis, & dominus prior ſancti Mathie, videlicet quilibet de per ſa tenere quatuor monachos, qui ſimilitar in grammstica arudiantur. Ad hoc atiam faciendum abbas Carcerum exhortabitor. Hec ita ordinantur, ut ſi aliquod beneficium aut reſervstum, aut non reſervatum, ſicut conſtitutum eſt in capitulo de Piſis, & confirmatum per privilegium ſanctiſſimi Calixti pape III. cedente vel dacedente prelato vacaverit, ex illius proventibus ac redditibus bis ſtudentibus omnioo ſuccurratur, itaut tantum bonum omoi ſavore fulciatur & adjuvetur. De aliis vero ſtudiis majoribus provideaiur aut de communi marſupio ordinia, aut de fructibus alicujus beneficii vacaturi.

Item, quod conſtitutio de oon accedendo ad Romanam curiam ſine licentia domini generalis penitus obſervetur, & ſi quis accedere preſumpſerit, omnibus prelatis in virtute ſancte obedientie precipirur, ut hujuſmodi tranſgreſſorem nullo pacto in monaſterio ſuo ſuſcipere poſſint, neque aliquod ei ſavoris, cibi & potus impendere; quod ſi prelati contrafecerint, intelligantur excommunicati.

Item, quia cognitum eſt aliquos monachoa immiſcere ſe medicinalibus exercitiis, idcirco omnino prohibetur, ne id penitus attemptare preſumant; quod ſi preſumpſerint, a ſuis prelatis graviſſimo puniantur.

Item omnihus prelstis axtra ſua beneficia exiſtentibus precipitur in virtute ſancte obediantie, ut ad ſua beoeficia regrediantur, & hoc infra menſem, ſecundum tamen exigentism neceſſitatis & arbitrium rev. domini generalis.

Item quod abbatiſſe ſive prioriſſe noſtri ordinis cedantes vel decedentes de cetero non poſſint aſſumi vel inſtitui in dignitaiem abbatialem val prioratum, niſi per triennium ad plus.

Item, quod monachi poſſint transferri de mooaſterio ad monaſterium, nec etiam expelli a ſuis prelstis abſque voluntate rev. domini generalis, non obſtante licentia alicujus vicarii, & ſi acceſſerint ad aliquod monaſterium ſine licentia domini generalis, ponantur in carcerem, nec inde exeant, niſi juſſu domini generalis.

Item quod monachi, qui in obſervantia profeſſi fuerint, ſeu ad obſervantiam venerint, non poſſint tranſire ad laxio-

laxiorem vel largioram vitam ſine licentia capituli generalis.

Item quod monachi, qui non dieunt vel neſciunt dicere officium, non poſſint promovari ad ordines ſacros ſen ad aliquam dignitatem, niſi ſufficienter didiceriat. Ad hoc autem exequandum, onnramus conſcientias prelatorum. Prelati vero, qui non dicuns officium, vel neſciunt, ſuſpendantur ab officio ad arbitrium domini generslis, teneanturque habere cucullam & breviarium; qund ſi infra annum non fecerins, intelligantur ab officio ſuſpenſi.

Item monachi fugitivi & qui degunt extra ordinem, nec infra menſem rediecins ad monsſteria ſua, puniantur ſecundum quod in conſtisutionibus eontinetur.

Item ordinstum ac ſtatusum eſt, ns prelati & monachi ſtudeans ferre honeſtam tonſuram, qui ſi aliser fecerint, a vicariis, qui per provincias ordinati ſunt, penitus çogantur, addita penitentia carceris per tridunm in pana & aqua. Idem autem de habitu dicimus & de caligis clauſis, nec penitus ab ullo ferantur. Quod ſi quia ess ferre preſumpſerit, a prelato ſuo graviſſima puniatur, & ſi enm in manus vicarii incidere eontigerit, taliter puniatur, us ceteri metum babeant.

Item quod qui ſine habitu degunt aut dormiunt, a prelato ſuo in gravi eulpa ponantur.

Item quod prelati teneates monachos ad ſalarium, ſi eos infirmari contigerit, teneantur omnes impendere neceſſsriss expenſas, nec illas in ſalario computsre, eum illud pro veſtimentis ab ordine ſit inſtitusum.

Et quia ſuns nonnulli prelati noſtri ordinis, qui ſe offerunt procurare, us monaſteria, qun ſuns in commenda, recuperentur, datur eis licentia, ut hoc omni ſtudio ac conatu ſuo faciant expenſis & ſuis & amicorum, quod ſe facturos polliciti ſuere. l

Item quod provideatur in Romana curia, ſcribaturque rev. protectori, ut rev. dominatio ſua provideas, & proponst nobis aliquem virum idoneum ſecundum voluntatem rev. dominationis ſue.

Capitulum fieri futurum ordinatum eſt in monsſterio Vallis-caſtri poſt triennium in die ſanctiſſimi Romualdi. Proviſores vero futuri capituli ultra alpes & citra alpes arunt domnus Petrus abbas ſancti Michselis de Muriano, & domnus Bartholomeus abbas ſancti Petri de Rota. Viſitatores futuri capituli eitrs alpes abbas ſancti Frigdiani de Piſis; & abbas ſancte Jucunde, & viſitent bis in anno, ſecundum quod ordinaverit dominus generalis. Viſitatores ultra alpes erunt domnus Bnnsventura prior Montiſ-crucum, & domnus Jacobus monachus ſancti Michaelis de Murisno. Cnaſiliarii domini generalis citra alpes eruns dominus abbss ſancti Michaelis de Arretio, & abbas ſancti Petri dn Rota; ultra alpea vero dominus abbas Vallis-caſtri, & domnus Rnmusldus prior ſancte Marie de Angelis de prope Bononiam. Camerarius ſocius ordinis domnus Michsel-angelus abbas ſancti Martini de Tipbio.

Item ſnpplicetur rev. domino eardinali pro obtinendo privilegio, videlicet, ut dominus generalis habeat auctoritatem abſolvendi quemlibet prelstum & monachum ab omni excommuaicatione & irregularitate, & atiam poſſis ſubdelegare aliquem prelatum, us eadem auctoritate in ſuis provinciis fungstur.

Item quod per totum ordinem eelebresur ſollemnitate pleaiſſims officium Tranſfigurationis; ſequenti vero die poſt feſtum ſancti Dnnati fiat officium ſancti Sixti. Item quod per totum ordinem celebretur octavs Viſitationis beate Msrin ad Eliſabeth.

Item definierunt, eonſtituerune & ordinaverunt, quod monaſterium ſancti Mathie de Muriano Torcellane dioceſis de cetaro & in futurum ſolvat annuatim & ſingulo anno pro collecta domini generalis Camaldulenſis pro ſe & omnibus ſuis manualibus in totum ducatos quinque, videlicet v. & non ultra neque sd aliquam ſolutionem pro dictis ſuis manualibus, neque pro ſe, niſi ut dictum eſt, eogi & gravari poſſit.

LXXXVI.

Sixtus IV. ad inſtantiam reip. Venetæ concedit, ut in monaſteriis S. Michaelis & S. Mathiæ de Muriano, & dr Carceribnr abbates ſint triennales, & rx bis peculiaris congregatio efformetur.

Anno 1474. nonis deeembris.

Ex archivo S. Michaelis de Muriano.

SIxtus epiſcopus ſervus ſervorum Dei ad perpetuam rei memoriam. In ſuprema militantis eccleſie ſpecula conſtitutus Romsnus pontifex circa eccleſiarum & monsſterinrum omnium ſue eure commiſſorum, ac perſonarum in illis Altiſſimo famulsntium quietem, & ut in ipſis monaſteriis divinus eultus augeatur, il-

laque in ſpiritualibus & temporalibus feliciree gubernentur, prout ex debito ſpiritualis officii ſibi commiſſi incumbit, diligenter proſpicit & intendit, ac ipſarum perſonarum neceſſitatibus ſalubritee providet, prout monaſteriorum & perſonarum hujuſmodi qualitas exigit, & id in Domino proſpicit ſalubriter expedire. Sane pro parte dilectorum filiorum nobilium virorum dominii Venetorum nobis nuper exhibita petitio continebat, quod ſancte Marie Carcerum & ſancti Michaelis, ac per priorem ſoliti gubernari ſancti Mathie de Murano Camaldulenſis ordinis Torcellane dioceſis monaſteriorum abbatea & prior, qui pro tempore fuerunt, ipſorum monaſteriorum occurrente vacatione perpetuo, ſeu ad vitam eligi & confirmari conſueverunt, quo fit, ut aliquando propter incuriam & negligentiam ipſorum abbatum & prioris, dicta monaſteria, ut decens eſſet, non gubernantur, in ipſorum & conventuum eorumdem non modicum prejudicium, & divini cultus diminutionem. Verum ſi abbatea ſancte Marie, & ſancti Michaelis, & prior ſancti Mathie monaſteriorum predictorum, & cujuslibet illorum, illius vel illorum, vacatione occurrente de cetero per ejus conventum vel conventus intervenientibus aliis duobus abbatibus, ſeu abbate, & priore ſuperſtitibus, ſimplicem vocem tantum pro quolibet habentibus aliorum duorum monaſteriorum de triennio in triennium eligerentur, & per illud tempus dumtaxat monaſterio vel monaſteriis, tunc vacanti vel vacantibus preeſſent, profecto monaſteria ipſa decentius in ſpiritualibus & temporalibus gubernarentur, & in eia divinus cultus ſuſciperet incrementum. Quare pro parte ducis & dominii predictorum, qui, ut aſſerunt, ad monaſteria & ordinem hujuſmodi magnum gerunt devotionis affectum, nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut perpetuo ſtatuere & ordinare, quod de cetero cedentibus, vel decedentibus ſimul, vel ſucceſſive ipſorum monaſteriorum modernis abbatibus & priore, aut aliquo ipſorum conventua, monaſterii, vel monaſteriorum vacantis vel vacantium, tunc vocatis aliis duobus abbatibus ſeu abbate & priore ſuperſtitibus, qui ſimplicem vocem pro quolibet tantum habeant; abbates, ſeu abbatem & priorem cujuslibet ipſorum monaſteriorum de triennio in triennium duraturoa dumtaxat, & non ultra, niſi denuo fuerint electi ſeu confirmati, eligere debeant, & teneantur; ipſique abbates, ſeu abbas & prior ſic electi, dicto durante triennio, prefatis monaſteriis abſque aliqua confirmatione apoſtolica vel ordinaria auctoritate facienda preeſſe, illaque in ſpiritualibus, & temporalibus gubernare poſſint, aliaque in premiſſis opportune providere de benignitate apoſtolica dignaremur. Nos igitur, qui cultum divinum ubique vigere & augeri noſtris potiſſime temporibus ſummopere affectamus, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, auctoritate apoſtolica tenore preſentium perpetuo ſtatuimus & ordinamus, quod de cetero cedentibus vel decedentibus ſimul vel ſucceſſivo dictorum monaſteriorum modernis abbatibus ſeu abbate & priore ſuperſtitibus aut aliquo ipſorum conventus monaſterii ſeu monaſteriorum vacantis vel vacantium, tum vocatis aliis duobus abbatibus, ſeu abbate & priore ſuperſtitibus, qui ſimplicem vocem tantum habeant, abbates, ſeu abbatem & priorem dictorum monaſteriorum ac cujuslibet ipſorum de triennio in triennium duraturos dumtaxat & non ultra, niſi de novo fuerint electi ſeu confirmati, ut prefertur, eligere debeant, & teneantur; ipſique ſic electi abbates, ſeu abbas & prior dicto durante triennio prefatis monaſteriis abſque aliqua confirmatione apoſtolica vel ordinaria auctoritate facienda preeſſe, illaque in ſpiritualibus & temporalibus gubernare poſſint, decernentes omnes & ſingulas alias electiones, & confirmationes, proviſiones, ſeu alias diſpoſitiones de dictis monaſteriis apoſtolica vel ordinaria auctoritate forſan faciendas, nec non totum id & quicquid in contrarium attentari contigerit, irrita & inanis, nulliuſque exiſtant roboris vel momenti. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus apoſtolicis, ac ſtatutis & conſuetudinibus monaſteriorum & ordinis predictorum juramento, confirmatione apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis. Quibus omnibus etiamſi de illis eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica & expreſſa mentio de verbo ad verbum habenda foret, hac vice dumtaxat eis alias in ſuo robore permanſuris, ſpecialiter & expreſſe derogamus, ceteriſque contrariis quibuſcumque. Volumus autem, quod abbates, ſeu abbas & prior ipſorum monaſteriorum, qui pro tempore fuerint, de mediis fructibus ipſorum monaſteriorum, ſeu annata in camera apoſtolica debitis, ſingulis quindecim annis eidem camere apoſtolice, aut collectori fructuum & proventuum eidem camere debitorum, in partibus illis pro tempore deputato, perpetuo ſatisfaciant. Alioquin preſentes litere nullius exiſtant roboris vel momenti. Nulli ergo omnino homi-

num

num liceat hanc paginam noſtrorum ſtatuti, ordioationis, derogationis & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare preſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli apoſtolorum ejus ſe ooverit incurſurum. Datum Rome apud ſanctum Petrum anno incarnationis Dominice milleſimo quadringenteſimo ſeptuageſimo-quarto noois decembris pootificatus noſtri anno quarto.

„ Ex traoſumpto per Jacobum cancellarium Mapbet Girardi Veoetiarum patriarche exemplato anno M. cccc. lxxv.

LXXXVII.

Sixtus IV. excommunicat detentores bonorum monaſterii Vallis-caſtri.

Anno 1475. iv. kal. decemb.

Ex archivo S. Romualdi de Urbe.

SIxtus epiſcopus ſervus ſervorum Dei venerabili fratri.., epiſcopo Bituntino ſalutem & apoſtolicam beoedictionem. Expoſuerunt oobis dilecti filii Julianus tituli ſancti Petri ad Vincula presbyter cardinalis, qui monaſterium Vallis-caſtri Camaldulenſis ordiois Camerinenſis diocesis ex conceſſione & diſpenſatiooe ſedis apoſtolice obtinet io commeodam, & conventus ejuſdem monaſterii, quod nonnulli toiquitatis filii, quos prorſus ignorant, decimas, primitias &c. domos, vineas &c. caſas, caſulas &c. inſtrumenta publica &c. & nonoulla alia mobilia & immobilia bona ad dictum monaſterium etiam ratione saocti Blaſii & ſancti Urbani ordinis & dioceſis eorumdem monaſteriorum ipſius monaſterii Vallis-caſtri canooice unitorum legitime ſpectantia, temere & malitioſe occultare & occulte detinere preſumunt, oon curantes ea cardinali & conveotoi predictis exhibere in animarum ſuarum pariculum, ipſorumque cardinalis & conventus ac monaſteriorum non modicum prejudicium, ſuper quo iidem cardinalis & conveotus dicte ſedis remedium implorarunt. Quocirca fraternitati tue per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus omoes hujuſmodi occultos detentores decimarum &c. ex parte noſtra publice in eccleſiis coram populo per te, vel alium ſeu alios moneas, ut infra anmpetentem terminum, quem eis prefixeris, & prefatis cardinali & conventui a ſe debita reſtituaot & revelent ac de ipſis plenam & debitam ſatisfactionem impendant, & ſi id non adimpleverint, infra alium competentem termioom, quem eis ad hoc peremptorie duxeris prefigendum, ex tuoc in eoa generalem excommunicationis ſenteotiam proſeras, & eam facias ubi & quando expedire videris uſque ad ſatisfactionem condignam ſollemniter publicari. Datum Rome apud ſanctum Petrum anno incaroationis Domioice M. cccc. lxxv. quarto kalendas decembris pontificatus noſtri anoo quinto.

LXXXVIII.

Idem unit peculiari bulla congregationi S. Michaelis abbatiam Claſſenſem.

Anno 1475. xiii. kal. januarii.

Ex eodem archivo S. Michaelis.

SIxtus epiſcopus ſervus ſervorum Dei ad perpetuam rei memoriam. Injunctum nobis a Domioo apoſtolice ſervitutis officium tunc digne peragimus, dum ecclaſiis & mooaſteriis quibuslibet, ut in ſpiritualibus & temporalibus votivis perfruantur eventibus, & in ipſis animarum propagata ſalute uberius fervor devotionis accreſcat, apoſtolicos favores efficaciter impertimur. Sane ſancti Apollinaris & ſancti Severi extra muros Ravenne Camaldulenſis ordinis monaſteriis invicem unitis, ex eo quod venerabilis frater ooſter Philippus epiſcopus Portuenſis major penitentiarius noſter, qui monaſteria ipſa ex conceſſione & diſpenſatiooe apoſtolica in commendam obtinebat, commende hujuſmodi in manibus noſtris ſponte & libere ceſſit, noſque ceſſionem ipſam duximus admittendam, adhuc eo, quo, dum eidem Philippo epiſcopo commendata fuerant, vacabant, modo vacantibus; nos qui dudum ex certis cauſis tunc expreſſis rationabilibus per alias ooſtras literas ſtatuimus & ordinavimus; quod cedentibus vel decedente ſancte Marie de Carceribus, & ſancti Michaelis, ac per priorem ſoliti gubernari ſancti Mathie de Moriano dicti ordinis Paduaoe & Torcellane dioceſum monaſteriorum abbatibus & priore, conventus monaſterii per ceſſum vel deceſſum hujuſmodi vacantis abbatem ſeu priorem ibidem eligereot de triennio in triennium, vocatis abbatibus aliorum duorum monaſteriorum, ſeu abbate & priore ſuperſtitibus, qui

electioni hujuſmodi intereſſe & in illa unicam dumtaxat vocem pro quolibet eorumdem abbatum & prioris habere deberent, ipſeque ſic in abbatem vel priorem vacantis monaſterii hujuſmodi electus durante hujuſmodi triennio abſque alia confirmatione apoſtolica vel ordinaria auctoritate deſuper obtinenda monaſteria, in cujus abbatem vel priorem electus foret, preeſſe, & illius curam, regimen & adminiſtrationem in ſpiritualibus & temporalibus gerere & exercere valeret: cupientes proſpero & felici regimini eorumdem unitorum monaſteriorum opportune conſulere, ac verum ultime vacationis ipſorum unitorum monaſteriorum modum, etiamſi ex illis generalis reſervatio reſultet, preſentibus pro expreſſo haberi volentes, habita ſuper his cum aliis fratribus noſtris S. R. E. cardinalibus diligenti & matura deliberatione, de fratrum eorumdem conſilio & aſſenſu ſtatutum & ordinationem predictam ad prefata invicem unita monaſteria, in preſentiarum non ſolum abbate, ſed etiam conventu carentia de cetero perpetuis futuris temporibus per triennalem abbatem hac prima vice per dilectos filios abbatem & conventum dicti monaſterii ſancti Michaelis ponendum & deputandum, & primo triennio finito, ſingulis trienniis viventibus modernis perpetuis ſancte Marie & ſancti Michaelis abbatibus, & ſancti Mathie monaſteriorum priore per conventum ipſorum unitorum monaſteriorum, ac pro tempore exiſtentem perpetuum vel triennalem abbatem dicti monaſterii ſancti Michaelis, qui unam vocem dumtaxat in hoc habet, & quamprimum predicta ſancte Marie & ſancti Mathie monaſteria, ſeu aliquod eorum, cedentibus vel decedentibus illorum modernis abbate & priore, per abbatem & priorem triennalem juxta aliarum literarum predictarum continentiam atque formam regi ceperint, & per hujuſmodi ipſorum ſancte Marie abbatem, & ſancti Mathie monaſteriorum predictorum priorem triennales, quorum quilibet in hoc unicam vocem habeant, eligendum & aſſumendum regi debeant, ipſeque ſic poſitus & deputatus & electus, ut prefertur, electionis hujuſmodi ſibi preſentato decreto, ſine alia confirmatione eo ipſo apoſtolica auctoritate confirmatus cenſeatur, ac curam, regimen & adminiſtrationem eorumdem ſancti Apollinaris & ſancti Severi monaſteriorum poſſit & debeat libere exercere. Quodque eiſdem modernis ſancte Marie & ſancti Michaelis, ac ſancti Mathie monaſteriorum perpetuis abbatibus & priore ſimul aut ſucceſſive cedentibus vel decedentibus abbas triennalis dictorum ſancti Apollinaris & ſancti Severi unitorum monaſteriorum, qui pro tempore erit, in electione abbatum ſancte Marie & ſancti Michaelis, ac prioris ſancti Mathie monaſteriorum predictorum, & cujuslibet eorum ad triennium pro tempore facienda perpetuis futuris temporibus, totiens quotiens electionem hujuſmodi fieri contigerit, vocari, & una cum conventu monaſterii, de cujus abbatis ſeu prioris electione agetur, & aliorum monaſteriorum predictorum abbatibus ſeu abbate & priore in electione ipſa intervenire, & unicam dumtaxat vocem habere debeat, firma ſpe fiduciaque conceptis, quod ipſa ſic unita monaſteria per triennalem abbatem, qui pro tempore erit aſſumptus, ut prefertur, dirigente Altiſſimo greſſus ſuos, regetur utiliter & proſpere dirigetur, ac grata in eiſdem ſpiritualibus & temporalibus ſuſcipiet incrementa. Nulli ergo &c. Si quis &c. Datum Rome apud ſanctum Petrum anno incarnationis Dominice M. CCCC. LXXV, tertio-decimo kalendas januarii pontificatus noſtri anno V.

LXXXIX.

Statuta communis Fabrianenſis circa tranſlationem corporis S. Romualdi.

Anno 1477. 1480. 1481.

Ex tabulario ejuſdem communis.

Die IV. martii in conſilio Credentie. Rev. dominus Agathenſis commendatarius abbatie Vallis-caſtri in animo habet mittere obſervantiam in monaſterio ſancti Blaſii, & quod eo deferatur corpus ſancti Romualdi ſuis ſumptibus, vellet propterea, mitteretur orator Romam, qui iſta peteret. Super qua propoſitione dominus Petrus Loyſius legum doctor clariſſimus & comes preſtantiſſimus de Benignis conſuluit gratias agendo predicto commendatario, & agatur, quod petit ad votum. *Ex libro XXV. Reformationum fol. 198. 199.*

Die III. junii 1477. Angelus domini Benigni, qui orator communitatis iverat ad Urbem, rediit (cauſa dicti corporis ſancti Romualdi). *ibidem fol. 207.*

Die XXIII. decembris 1480. in conſilio Credentie. Cum nuper ad notitiam pervenerit magnificis dominis prioribus, quod de proximis diebus fuit ablatum & fura-

furatum ac remotum corpus glorioſiſſimi ſancti Romualdi in loco ſuo proprio de dicta abbatia Vallis-caſtri, & portatum per aliquot monachos malignos dicti monaſterii & abbatie cum aliis paramentia & argenris, & rebus dicte abbatie, & ſit relatum Eſium per rev. patrem epiſcopum Eſinum & commuoitatem dicti loci; & cum repetitum ſit corpus & res, & recuſant velle reſtituere, de modo & ordine dando pro ipſo corpure & rebus rehabendis provideatur quam celeriter fieri poteſt, eum in cauſa magna importantia requiritur, ſuper qua ſpectabilis civis Angelus domini Benigoi inter alios conſuluit. *Ex lib.* XXVI. *Reformationum fol.* 134. 135.

Die XXVI. jaouarii 1481. in conſilio Credentie. Litere oratorum Veoanrii Vincentii & Petri de Auguſtinis miſſorum ad rev. cardinalem legatum precipue pro recuperaodo corpore ſancti Romualdi. *Ex lib.* XXVI. *Reformationum fol.* 143.

Die I. ſebruarii 1481. in cooſilio Credentie. Cum oratores & alii multi de Fabriano Eſii permanerent recuperandi cauſa corpus ſancti Romualdi, illius civitatis homines ingrati animi vitium adverſus noſtros demonſtraverunt in reſtituendo dictum corpus, excepto quodam domino Johaone de Boſſis Eſioo, qui io noſtros mulra contulit beneficia, qua propter talis rei in remunerationem hunc in poteſtatem proximum hujus terre Fabrianenſes elegerunt, & illos ab omoibus officiis in hoc loco etiam actualiter exercentes, perpetuo removerunt, ac eorum acceptationes nullas declaraverunt. *Ex lib.* XXVI. *Reformationum fol.* 145.

Die predicta VII. ſebruarii 1481. Prefati magnifici domini priores & ſpectabiles regulatores in unum congregati exiſtentes in ſalcta palatii vacantes, intendentes circa remiſſiooem factam per conſilium predictum pro locando & manurenendo & cuſtodiendo corpus glorioſi ſancti Romualdi cum diligenti cautela in loco tuto ad hoc, ut noo interveoiat, ut dictum extitit io preteritum, ſuper hoc habito maturo colloquio & deliberatione unaoimiter & concorditer elegerunt, deputaverunt & oominaverunt infraſcriptos cives, qui habeant eurare & diligentiam adhibere circa dictam locatiooem & manutentionem dicti glorioſi corporis, committentes dictis civibus & auctnritatem & poteſtatem concedentes circa predicta, & ab eiſdem dependentia providendi & ordinaodi & expendendi, prout ipſis & cuilibet ipſorum melius cogooverint & videbitur, nomioa quorum omnia ſunt infraſcripta. Bartholomeus domini Benigni, Corradus ſer Raynaldi, Mattheus Pilandre, Johanoes Johanoini cives electi pro cuſtodiendo & locando, & preſervando corpus glorioſum ſancti Romualdi. *Ex lib.* XXVI. *Reformationum fol.* 146.

Die V. martii 1481. in conſilio Credentie. Et primo rev. dominus legatus ſcribit communitati Fabriani, quod corpus ſancti Romualdi reportetur ad abbatiam Vallis-caſtri in ſuo tumulo. Secundo ſcribit ſpectabilis orator Angelus domini Benigni deſtinatus Romam ad ſanctiſſimum dominum noſtrum & rev. cardinales pro obtinendo gratiam de glorioſo corpore ſancti Romualdi permaneri in Fabriaoo. Cumque nondum valuit obtinere gratiam, ſed bene ſperari, & data eſt intenſio gratiam concedere, ſuper quibus conſuluit Bartholomeus domioi Benigni civis ſpectabilia. *Ibidem fol.* 156, 157.

Die X. martii 1481. *&c.* Magnifiei domini priores regulatores & eapitanei *&c.* decreveruot mittendoa eſſe oratores ad ſanctiſſimum domioum noſtrum, & rev. patrem geoeralem Camaldulenſem, & unanimiter & coneorditer elegerunt in oratores infraſcriptos cives, nomina quorum egregius juriſperitus vir dominus Jacobus de Tinctis, & ſpectabilis vir Bartholomeus domini Benigni. *Ex lib.* XXVI. *Reformationum fol.* 159.

Die ... junii preſati magnifiei domini priores, ſpectabiles regulatores & quatuor deputati, videlicet Bartholomeus domini Beoigni, Mattheus Benedicti, Corradus ſer Raynaldi & Johannes Johannini cum aſſiſtentia patris Juliani abbatis Vallis-caſtri vacantes circa locationem & venerationem corporis glorioſi ſancti Romualdi, habita ioter eos matura deliberatione & colloquio de loco hooorifico & decenti ad dictam glorioſam reliquiam, unanimiter & concorditer deliberaverunt, ordinaveruot & decreverunt, quod in eccleſia ſancti Blaſii ad altare magnum fiat capella conſtruenda pro conſervatione dicti glorioſi corporis. *ibid. fol.* 176.

Die XVIII. junii 1481. Magnifici domioi priores & ſpectabiles regulatores vacantes circa remiſſionem factam pee conſilium Credentie circa venerationem, locatiooem & preſervationem corporis glorioſi ſancti Romualdi decreverunt & ordinaverunt ad hoc, ut io futurum continuo de bono in melius veneretur, & cum devotione ſollemni augmentetur devotio, quod omnes oblationes, res & bona, que in devotionem dicti ſancti in-

troi-

troibunt quoquo modo vel cauſa veoient, debeant pervenire in manibus illorum quatuor deputatorum Bartholomei, Matthei, Corradi & Johanois, & noo ad alias manus, niſi ſolum in manibos ipſorum quatuor, ut ille tameo oblationes & introitus expendantur & convertantor in edificio & opere ſiendo pro capella in venerationem dicti corporis, *Ibid. fol.* 177.

XC.

Sixtus IV. diſſolvit a monaſterio S. Mercurialis de Foro-livio alterum S. Johannis-evangeliſtæ de eadem urbe.

Anno 1484. xvi. kl. junii.

Ex chartularia abbatiæ S. Mercurialis.

SIstus epiſcopus ſervus ſervorum Dei ven. fratri . . epiſcopo Glandateoſi & dilectis filiis . . cantori eccleſie Yporegienſis, ac vicario ven. fratris noſtri epiſcopi Foro-livienſis in ſpiritualibus generali ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Religionis zelus, vite ac morum honeſtas, aliaque laudabilia pietatis ac virtutum merita, ſuper quibus dilectus filius Michael Jacobi de Verona monachus monaſterii Carceris Camaldulenſis ordinis Paduane dioceſis apud nos fide digno commendatur teſtimonio, nos inducunt, ut ſibi reddamur ad gratiam liberales. Exhibita ſiquidem nobis nuper pro parte dicti Michaelis petitio continebat, quod olim prioratu ſancti Johannis-evangeliſte Foro-livienſis dicti ordinis per liberam reſignationem dilecti filii Johannis de Bartholinis de Foro-livio illius tunc prioris, de illo, quem tunc obtinebat, in manibus dilecti filii Urbani Malumbre tunc dilecti filii Petri Delphini prioris eremi Camaldulenſis Arretine dioceſis & dicti ordinis generalis in ſpiritualibus vicarii generalis extra Romanam curiam ſponte factam, & per eumdem vicarium habentem ad hoc, ut aſſerebat, ab eodem Petro Delphino priore eremi & generali ordinis predictorum, cum ad priorem eremi generalem ordinis predictorum pro tempore exiſtentem reſignationis dicti prioratus receptio & admiſſio, ac illius, dum pro tempore vacat, collatio, proviſio & omnimoda diſpoſitio de antiqua & approbata, ac hactenus pacifice obſervata conſuetudine pertineat, ſpecialem per ejuſdem Petri literas facultatem illius vigore extra eamdem curiam ordinaria auctoritate admiſſam vacante, idem vicarius illum ſic vacantem prefato Michaeli ordinaria auctoritate contulit, ac providit etiam de eodem, ipſeque Michael collationis & proviſionis earumdem vigore poſſeſſionem dicti prioratus extitit aſſecutus, illumque aliquandiu tenuit & poſſedit, licet noviter ab eodem de facto amotus fuerit. Cum autem, ſicut eadem petitio ſubjungebat, pro eo quod nos dudum ante reſignationem predictam prioratum ipſum diſpoſitioni noſtre ſpecialiter reſervavimus, ac decrevimus quaſcumque proviſiones & diſpoſitiones, quas de illo pro tempore fieri, & quidquid ſecus ſcienter vel ignoranter contigerit attentari, nullius exiſtere roboris vel momenti, Et deinde pro parte dilecti filii Nicolai tunc abbatis monaſterii ſancti Mercurialis Foro-livienſis ordinis Vallis umbroſe nobis expoſito, quod pro tutela & conſervatione & commoditate certe arcis civitatis noſtre Foro-livienſis certe domus in dicta civitate conſiſtentes, & ad dictum monaſtrium legitime pertinentes, valoris quingentorum Florenorum auri de camera, admodum neceſſarie fore noſcerentur, ipſeque domus dicto monaſterio ſancti Mercurialis fuerunt ablate non ſine illius gravi prejudicio, & quod ſi prioratus predictus eidem monaſterio ſancti Mercurialis ad recompenſam dictarum domorum perpetuo uniretur, annecteretur & incorporaretur, ex hoc jamdictus Nicolaus, quam alii abbates pro tempore & conventus dicti monaſterii ſancti Mercurialis ſe commodius ſuſtentare valerent, nos tunc in dicto prioratu ordinem Camaldulenſem, necnon dependentiam, ſi qua erat, ſuppreſſimus, & penitus extinximus, illumque ſic ſuppreſſum & extinctum monaſterio prefato ſancti Mercurialis cum omnibus juribus & pertinentiis ſuis perpetuo univimus, anneximus & incorporavimus, ac ex certis aliis cauſis dictus Michael dubitet collationem & proviſiones predictas juribus non ſubſiſtere; & dilectus filius Raphael ſancti Georgii ad velum aureum diaconus cardinalis camerarius noſter, qui monaſterium predictum ſancti Mercorialis ex conceſſione & diſpenſatione apoſtolica obtinet in commendam, provide conſiderans, quod dictus prioratus pro tutela prelibate arcis in ſuis ſtructuris & edificiis plura incommoda pertulit, & quod quinque domus dicti monaſterii ſancti Mercurialis, que dirupte fuiſſe aſſeruntur in dictis literis, erant quedam domuncule emphyteotice dicti monaſterii ſancti Mercurialis, ex quibus monaſterium ipſum ſancti Mercurialis modicum cenſum ratione proprietatis earum per-

percipiebat, & propterea, preterquamquod proprietatem earum, dictum monaſterium non pertulit exinde maximum damnum, fuitque illa tunc in hujuſmodi emphyteoſim obtinentibus pro utili dominio earum extructuris aliqualis ſatisfactio impenſa, de qua contenti fuerunt, & diſſolutionis, unionis, annexionis & incorporationis predictarum de dicto prioratu factarum eidem monaſterio ſancti Mercurialis expreſſe conceſſeris, & ut accepimus, dictus prioratus, cujus unionem, adnexionem & incorporationem predictam auctoritate apoſtolica preſeotium tenore diſſolvimus, illum a prefato monaſterio ſancti Mercurialis ſeparantes, & in priſtinum ac eum ſtatum, in quo erat ante unionem, adnexionem & incorporationem predictas, quomodolibet reponentes, reſtituentes & reintegrantes, adhuc, ut prefertur, vacare noſcatur. Nos dicto Michaeli premiſſorum meritorum ſuorum intuitu ſpecialem gratiam facere volentes, ipſum Michaelem abſolventes *&c.* diſcretioni veſtre maodamus, prioratum ipſum ipſi conferre curetis *&c.* Datum Rome apud ſanctum Petrum anno incarnationis Dominice M. CCCC. LXXXIV. ſexto decimo kalendas junii.

L. de Theramo.

XCI.

Idem confirmat priorem Angelorum Florentiæ uſque ad cujuſdam litis definitionem.

Anno 1486. XVIII. julii.

Ex tabulario ejuſdem monaſterii.

INnocentius papa VIII... priori ſancte Marie Aogelorum de Florentia. Dilecte fili ſalut.m & apoſtolicam beoedictionem. Accepimus, quod cum ex commiſſione oostra monaſterium beate Marie Angelorum Florentin. ordinis Camaldulenſis, amoto inde quodam Leonardo Bruno illius olim priore, ac aliis ipſius monachis & perſonis, qui preſati monaſterii bona diſſipaverant, & merito ejici debuerant, tam io capite quam io membris reformatum fuiſſet, & ad debitam regularem dicti ordinis obſervantiam redactum eſſet, tuque in dicti monaſterii aonalem priorem juxta ejuſdem monaſterii conſuetudinem & ſtatuta inſtitutus & ordinatus fuiſſes, dictus Leonardus cauſam appellatioois, quam ab amotione de eo a regimine & adminiſtratione dicti monaſterii facta ioterpoſuiſſe pretendebat, dilecto filio abbati monaſterii ſancte Trinitatis in Alpibus Vallis-umbroſe ordinis per Breve noſtrum committi obtinuit, quam indeciſam coram illo pendentem ad nos poſtmodum advocavimus, & ven. fratri epiſcopo Nucerino unius ex noſtri ſacri palatii auditoribus locumtenenti reſumendam, ulteriuſque una cum omoibus & ſingulis ſuis incidentiis, dependentiis & connexis, ac toto negocio principaliter audiendi, cognoſcendi & terminandi commiſimus; quodque idem epiſcopus commiſſionis noſtre hujuſmodi vigore abbati ac Leonardo prefatis, oe aliquid attentare vel innovare preſumerent per ſuas literas iohibuit. Idemque abbas ſpreta penitus hujuſmodi inhibitione ad ſententie promulgationem in cauſa eadem contra te & dilectum filium generalem priorem dicti ordinis Camaldulenſis temere attentando proceſſit, a qua cum pro parte tua ac generalis prioris predicti ad oos appellatum fuiſſet, nos poſterioris appellationis hujuſmodi, ac nullitatis, & attentatorum cauſas eidem epiſcopo, ne cauſe continentia divideretur, etiam audiendas & terminandas commiſiſſemus, dictus Leonardus poſt appellationem poſteriorem prefatam, te ac ven. priorem prefatum ab eodem mooaſterio Aogelorum violenter & armata manu ejecerit, ſive ejici fecit & procuravit, etiam temere attentando: & quooiam lites & cauſe hujuſmodi adhuc io noſtro ſacro palatio coram eodem epiſcopo pendent indeciſe, & tu in dicti monaſterii Angelorum priorem ad anoum dumtaxat, ut prefertur, inſtitutus fuiſti, dubitari poſſet, an ex eo, quod, ſicut premittitur, ab eodem monaſterio violenter ejectus & ſpoliatus fuiſti, annus tui prioratus cucurriſſe cenſeatur. Ne autem lites & cauſe hujuſmodi legitimo careant defenſore, vel ex lapſu anni hujuſmodi quidquid in prejudicium alterius partium innovari vel machioari poſſit, tenore preſentium motu proprio & ex certa noſtra ſcientia, accedente ad id etiam prefati generalis prioris conſenſu, decernimus, declaramus, ſtatuimus & ordinamus, quod donec lites & cauſe hujuſmodi tractate & ventilate fuoi, tractabunturque & ventilabuntur, ſive indeciſe peodebunt in futurum, ſopiteque penitus fuerint, annus tui prioratus officii monaſterii Angelorum prefati nullatenus cucurriſſe cenſeatur, neque currere debeat; quinimmo tu ejuſdem monaſterii Angelorum verus & indubitatus prior, ſicut hucuſque fuiſti, tamdiu ſis, cenſearis, reputeris & perſeveres,

donec

naris in Claſſe extra muros Ravennates dicti ordinis certo modo vacante, idem predeceſſor monaſterium predictum ſancti Apollinaris ſic vacans cum annexis, juribuſque & pertinentiis ſuis eidem congregationi juxta illius ſtatuta, ritus & laudabiles mores tenendum, regendum & gubernandum per alias ſuas literas perpetuo univit, annexuit, incorporavit & applicavit, prout in ſingulis literis predictis plenius continetur. Cum autem ſicut exhibita nobis nuper pro parte tam dilecti filii nobilis viri Auguſtini Barbarico ducis Venetorum & predictorum dominii, quam dilectorum filiorum abbatis ſancti Michaelis & prioris ſancti Mathie monaſteriorum eorumdem, & univerſorum monachorum congregationis ejuſdem petitio continebat, in ſancti Michaelis & ſancti Mathie monaſteriis predictis, poſtquam per triennales abbatem & priorem, ut prefertur, recta & gubernata fuerunt, obſervantia regularis viguerit, ac in illis divinus cultus non modicum ſuſcepit incrementum; & ſi triennium hujuſmodi ad annum dumtaxat reduceretur ac ſtatueretur & ordinaretur, quod deinceps perpetuis futuris temporibus capitulum generale in aliquo dicte congregationis monaſterio, quod capitulum congregationis ſancti Michaelis de Muriano nuncuparetur, celebraretur; & quod ad hujuſmodi capitulum prelatus cujuslibet monaſterii dicte congregationis una cum duobus monachis in ſacris ordinibus conſtitutis, a conventu ejuſdem monaſterii capitulariter electis, & ubi tantum ſex monachi forent, cum uno dumtaxat, venire tenerentur; & illi haberentur pro electis, in quos concurrerent plures voces partium, comparatione minorum, & ſi plures forent pares in vocibus, preferretur, qui ſuperiorem & digniorem locum teneret in conventu. Et cum dicta congregatio ad numerum ſex monaſteriorum incluſive perveniſſet, tunc unus monachus dumtaxat eligeretur, qui ad capitulum hujuſmodi cum prelato veniret; qui quidem prelati & monachi haberent ſinguli tantum ſimplicem vocem in predicto capitulo, ſi ioibi adeſſent, ex hoc profecto ſpes eſſet, quod in dies congregatio predicta, gratia aſſiſtente divina, cum religionis propagatione & animarum ſalute ac divini cultus augmento ſuſciperet incrementum, & exinde ſperati fructus provenirent. Pro parte eorumdem ducis, abbatis, prioris & monachorum nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut pro votiva dicte congregationis directione premiſſa omnia & ſingula, ac alia

infraſcripta ſtatuere & ordinare, aliaſque circa illa opportune providere de benignitate apoſtolica dignaremur. Nos igitur, qui ſtatum monaſteriorum & religioſorum locorum omnium in melius dirigi, ac divinum cultum vigere & augeri noſtris potiſſima temporibus ſupremis deſideramus affectibus, & quibus per authenticas literas dilecti filii Petri Delphini prioris eremi Camaldulenſis Arretine dioceſis & dicti ordinis generalis extitit facta fides, quod ejuſdem Petri ad hoc expreſſus accedit aſſenſus, ad omnipotentis Dei laudem & gloriam, & dicti ordinis, quem pre ceteris in viſceribus gerimus caritatis, exaltationem, ac Chriſti-fidelium conſolationem, hujuſmodi inclinati ſupplicationibus auctoritate apoſtolica & ex certa noſtra ſcientia tenore preſentium ſtatuimus, decernimus & ordinamus, quod deinceps perpetuis futuris temporibus abbates & priores monaſteriorum predictorum & aliorum, qui pro tempore eidem congregationi unientur, annectentur & incorporabuntur, non perpetui vel triennales, ſed dumtaxat annales exiſtant, & ſingulis annis novi abbates & priores modo premiſſo eligantur, quique capitulum generale infra duos menſes poſt preſentationem preſentium eiſdem abbati & priori factam, in aliquo dicte congregationis monaſterio, & deinde ſingulis annis loco & tempore per capitulum hujuſmodi, quod congregationis ſancti Michaelis de Muriano Torcellane dioceſis nuncupetur; & ad illud prelatus cujuslibet monaſterii dicte congregationis una cum duobus monachis in ſacris ordinibus conſtitutis a conventu monaſterii ſui capitulariter electis, & ubi tantum ſex monachi forent, cum uno dumtaxat venire teneantur, & illi pro electis habeantur, in quos concurrerint plures voces partium comparatione minorum; & ſi plures fuerint pares in vocibus, preferatur ille, qui ſuperiorem & digniorem locum tenet in conventu. Et cum dicta congregatio ad numerum ſex monaſteriorum incluſive pervenerit, tunc unus monachus dumtaxat eligatur, qui ad capitulum hujuſmodi veniat cum prelato, qui quidem prelati & monachi, ſi ibi preſentes fuerint, tantum ſimplicem vocem habeant ſinguli in capitulo, neque abſentes aliis vocem ſuam committere poſſint. Et quod in primo capitulo celebrando abbas dicti monaſterii ſancti Michaelis modernus, vel qui tunc fuerit, preſideat ac abſolvat omnes alios abbates, priores, prelatos & adminiſtratores dicte congregationis a ſuis dignitatibus,

prelaturis & adminiſtrationibus, & deinde ſeipſum pari modo a prelatura & adminiſtratione dicti monaſterii ſancti Michaelis abſoluium denuntiet. Quod ſi non fecerit, tam ipſe, quam alii congregationis hujuſmodi abbates, prelati & adminiſtratores preſentes & abſentea, nihilominus cenſeantur eo ipſo a prelaturis & adminiſtraiionibus hujuſmodi penitua amoti, abſoluti & illis privati, excepiis dumtaxat modernis dictorum monaſteriorum ſancti Apollinaris in Claſſe, & de Carceribua abbatibus, qui ſuper hoc ſpeciali ſedis apoſtolice privilegio potiuniur. In aliis vero capitulis eelebrandis vicariua dicte congregationis tunc exiſtena & in ejus abſeniia ſenior viſiiaior preſens omnia premiſſa ſaciat. Quibus peractis antiquior capituli uſque ad publicationem defioitorum dumtaxat locum teneat ſuperiorem in conventu, & omnia ſi qua per prelatum illius fieri ſolita faciat. Quodque a toto capiiulo dicte congregaiionis ſeptem, videlicet tres ex his, qui eo anno prelati extiterunt vel ſuni, reliqui vero quatuor ex monacbis, qui fuerint in capitulo in definitorea, & illorum unus in ejuſdem capituli preſidentem eligantur. Qui ſi tot prelati ibi non fuerint, tunc per predictos congregatos eligantur unus vel plures ex monacbia dicte congregationia uſque ad numerum ſeptem, ac preſidens & definitorea predicti plenam, liberam & omnimodam facultatem & auctoritaiem habeant eligendi & preficiendi abbatea, priores, prelatos & adminiſtratores quoſcumque in monaſteriia, eccleſiis & locis quibuſcumque congregationis hujuſmodi ad annum dumtaxat duraturos. Poſſinique etiam eligere viſiiatores anni ſequentis, necnon ſcrutaiores de his, qui fuerint in capiiulo vel extra, ae eligere & conſtiiuere unum ſcribam ex definitoribus vel aliis, qui in dicto capitulo fuerint, cujus ſcripturis & actis in judicio & exira, & alibi ubilibet fides indubia adbibeaiur, dummodo ſigillo capituli predictorum fuerint roborata. Ac ſtaiuere & ordinare quicquid ſecuodum Deum & eorum conſcientiam dicte congregationi viderint expedire, dummodo quod ſtatuerint, licitum & honeſtum exiſtat. Que ſtatuta & ordioationea ab omnibus prelatis & monachia dicte congregationis non ſecua obſerventur, quam ſi eſſent per ſedem apoſtolicam ordinata, & ex iunc per ſedem eamdem cenſeantur confirmata abſque alia ſedis ejuſdem confirmatione ſpeciali. Poſſintque etism & debeant dicti preſidens & capitulum dicte congregationis unum vicatium ex prelatis electis eligere, qui vicariua congregationia ejuſdem appelletur, eujus officium dureiper annum, confirmetur per priorem generalem eremi Camaldulenſis & Arreiine dioceſia ad Romanam eccleſiam nullo medio periinentis, ſtaiimque poſt ejus electionem valeat admioiſtrare, dummodo infra menſem confirmationem eamdem petierit, quod ſi eam infra terminum predictum petere neglexerit ſive diſtulerit, electio de eo facta hujuſmodi nullius ſit roboris vel momenti. Qui ſi non ſuerit ab eodem infra terminum quindecim dierum confirmatus, poſtquam humiliter & devote fuerit requiſitus, ex tunc abſque aliqua confirmatione officium ſuum exercere valeat; & ſi idem ſequenti anno vel in antea electus fuerit, nulla ulterius indigeat confirmatione. Quodque idem vicarius in toia hujuſmodi congregaiione eamdem habeat poteſtatem, quam dictus generalis prior habet in toio ordine predicto & perſonis illius, excepta poteſtate inſtituendi & deſtiiuendi prelatos, niſi eum modificatione infraſcripta, videlicet, quod infra annum dictus vicarius una eum viſitatoribus illius anni poſſint amovere, privere & mutare, deſtiiuere & inſtituere quoſcumque prelatos & adminiſtratores congregationis hujuſmodi a prelaturia & adminiſtrarionibus ſuis, cauſis emergentibus id expoſcentibus, de quibus eis videbiiur. Cujus cauſe examinatio & deciſio eorum conſcieniie penitus relinquatur pro bono & utilitate dicte congregationia, & alios loco eorum ſurrogare & preficere uſque ad capitulum proxime celebrandum, & id etiam facere valeat, ſi contigerit aliquem prelatorum interim decedere, & ſi dictus vicarius infra annum decederet, dicti anni viſitatores una cum duobua prelatis propinquioribus illi monaſterio, cui vicarius ille prefuerat, poſſint eligere unum alium vicarium uſque ad capitulum proximum dumtaxat duraturum abſque alia confirmatione. Quodque monachi & converſi dicte congregationis vel eorum aliquis, non poſſint abſque licentia capituli, vel vicarii & viſiiaiorum predictorum pro tempore exiſtentium ad alia monaſteria ſive loca, in quibus non vigeat dicti ordinis obſervantia regularis, etiam pretextu quarumcumque literarum apoſtolicarum, de preſentibus ſpecialem & expreſſam, de verbo ad verbum mentionem non facientium, tranſire. Et quia moderni abbatea ſancti Apollinaris & de Careeribua monaſteriorum predictorum per ſpeciale privilegium eorum vita durante amoveri non poſſunt, volumus, ac ſen-

ten-

tentia & auctoritate prediĉtis decernimus, quod eis ſimul vel ſucceſſive cedentibus, vel decedentibus, aut diĉtis ſanĉti Apollinaris & de Carceribua monsſteriis per ceſſum vel deceſſum, sut aliis quibuſvis modis etiam apud ſedem prediĉtam vacantibus, etiam trienoium prediĉtum ad annum modo & forma premiſſis eo ipſo reduĉtum ſit & eſſe cenſeatur. Et ſsnĉti Apollinaris & de Carceribus monaſteria prediĉta cum omnibus juribus, pertinentiis & annexis ſuis ad ipſam congregationem in omnibus & per omnia plenarie eo ipſo revertantur, applicentur, & illi penitus ſe conſorment. Quodque preſidens cum definitoribus in capitulo, vel vicarius cum viſitatoribus prediĉtis tunc inſra annum eiſdem ſanĉti Apollinsris & de Carceribus monaſteriis de abbatibus annualibus monaſterio premiſſo valeant providere, poſſintque moderni diĉtorum monaſteriorum ſanĉti Apollioaris in Clsſſe & de Carceribus abbates, quamdiu vitam duxerint in humanis, ad capitulum accedere, & in eo ſimplicem vocem habere. Decernentes irritum & inane *&c.* Non obſtsntibus *&c.* Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtri ſtatuti, ordinationis, decreti & voluntatis inſringere *&c.* Si quis *&c.* Datum Rome apud ſanĉtum Petrum anno incarnationis Dominice M. CCCC. LXXXVIII. tertio-decimo kalendas sprilis pontificatus noſtri anno quarto.

XCIII.

Idem Innocentius inſtituit in monaſterio Vangaticienſi abbatem commendatarium Ambroſium Bernardum.

Anno 1487. III. nonas auguſti.

Ex autographo in archivo Vangaticienſi.

INnocentius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dileĉto filio magiſtro Ambroſio Bernardo clerico Venetiarum notario noſtro ſalutem & apoſtolicam benediĉtionem. Romani pontificis providentia circumſpeĉta ſingulis eccleſiis & monaſteriis, quo vacationis incommoda deplorare noſcuntur, ut gubernatorum utilium fulciantur preſidio, proſpicit diligenter, ac perſonis eccleſiaſticis preſertim ſibi ac apoſtolico ſedis gratia devotionis obſequiis impendentibus, ut in ſuis opportunitatibus competens ſuſcipiant relevsmen, libenter, prout decens eſt, de ſubventionis auxilio providet opportuno. Sane monaſterio beate Marie de Vangadicia Camsldulenſis ordinis Adrienſis dioceſis, quod dileĉtus filius msgiſter Leonellus de Trottis clericus Ferrsrienſis notsrius noſter ex conceſſione & diſpenſstione apoſtolice ſedis in commeodam nuper obtinebat, ceſſante commenda hujuſmodi, ex eo quod ipſe Leonellus illi hodie in manibus noſtris ſponte & libere ceſſit, noſque ceſſionem ipſam duximus admittendam, adhuc eo quo ultimo dum eidem Leonello commendatum extitit, vacaverat, modo vacante, nos verum & ultimum diĉti monaſterii vacationis modum, etiamſi ex illo generalis reſervstio reſultet, preſentibus pro expreſſo habentes, & tam eidem monaſterio de gubernatore utili & idoneo, per quem circumſpeĉte regi, & ſalubriter dirigi valeat, quam etiam tibi, ut te decentius ſubſtentari valeas, de alicujus ſubventionis auxilio providere volentes, monaſterium prediĉtum ſic vacans tibi per te, quoad vixeris, tenendum, regendum & gubernaodum de ſratrum noſtrorum conſilio apoſtolica auĉtoritate commeodamus, curam, regimen & adminiſtratinnem diĉti monaſterii tibi tam in ſpiritualibus, & temporalibus plenarie committendo, firma ſpe fiduciaque conceptis, quod dirigente Domino aĉtus tuos monaſterium ipſum per tue circumſpeĉtionis induſtriam & ſtudium fruĉtuoſum dextera Domini tibi aſſiſtente propitia regetur utiliter & proſpere dirigetur, ac grata in eiſdem ſpiritualibus & temporalibus ſuſcipiet incrementa. Volumus autem, quod propter hujuſmodi commendam, ſolitus monachorum & miniſtrorum numerus in diĉto monaſterio nullatenus minuatur, & quod tu debitis & conſuetis monaſterii prediĉti ac dileĉtorum filiorum conventus ejuſdem ſupportatis oneribus, de reſiduis illius fruĉtibus, redditibus & proventibus diſponere & ordinare libere ac licite valeas, ſicut ipſius monaſterii abbates, qui fuerunt pro tempore, de eis diſponere & ordinare potuerunt ſeu etiam debuerunt, alienatione tamen quorumcumque bonarum immobilium, & pretioſorum mobilium diĉti monaſterii tibi penitus interdiĉta. Quocirca diſcretioni tue per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus curam, regimen & adminiſtrationem hujuſmodi per te, vel alium ſeu alios ſic geras ſollicite, fideliter & prudenter, quod diĉtum monaſterium gubernatori provido & fruĉtuoſo gaudeat ſe commiſſum, tuque preter eterne retributionis premium noſtram & diĉte ſedis benediĉtionem & gratiam conſequi merearis. Volumus autem, quod tu antequam regimini & adminiſtrationi

hujuſmodi te immiſceas, ſolitum juxta formam, quam ſub bulla noſtra mittimus introcluſam, preſtes juramentum io manibus veocrabilium fratrum noſtrorum patriarche Venetiarum & epiſcopi Tarviſini; quibus & cuilibet eorum per alias literas noſtras commiſimus, quod ipſi vel alter eorum a te hujuſmodi recipiant ſeu recipiat juramentum. Datum Rome apud ſanctum Petrum anno iocarnationis Dominice milleſimo quadrigenteſimo octuageſimo-ſeptimo tertio nonas auguſti pontificatus noſtri anno tertio.

Innocentius *&c.* Vencrabili fratri .. epiſcopo Adrienſi ſalutem & apoſtolicam benedictioncm. Hodic monaſtcrium beate Marie Vaogadicie Camaldulenſis ordinis Adrienſis dioceſis tuoc certo modo, qucm pro expreſſo haberi volumus, abbatis regimine deſtitutum dilecto filio magiſtro Ambroſio Bernardo clerico Venetiarum notario noſtro, per eum, quoad vivcrct, teneodum, regendum & gubernandum de fratrum noſtrorum conſilio apoſtolica auctoritate commendamus, curam, regimco & adminiſtrationem dicti monaſtcrii ſibi in ſpiritualibus & temporalibus plenarie committendo, prout in noſtris inde confectis literis plenius continetur. Cum igitur, ut idcm Ambroſius Bernardus in commiſſa ſibi cura predicti monaſterii, quod tibi ordinario jure ſubeſſe dioofcitur, facilius proficere valeat, tuus favor ſibi eſſe noſcatur plurimnm opportuous, fraternitatem tuam rogamus & hortamur attente, & per apoſtolica tibi ſcripta mandamus, quateous eumdem Ambroſium Bernardum & commiſſum ſibi monaſterium predictum habens pro noſtra & ſedis apoſtolice reverentia propenſius commendatos, in ampliaodis & cooſervandis juribus ſuis ſic eum tui favoris preſidio proſequaris, quod idem Ambroſius Bernardus in commiſſo ſibi ejusdem monaſterii regimine ſe poſſit utiliter exercere, tuque divinam miſericordiam, ac noſtram ac dicte ſedis benedictionem & gratiam exinde uberius conſequi merearis. Datum Romc *&c. ut ſupra.*

Innoceotius *&c.* Dilecto filio magiſtro Ambroſio Bernardo clerico Venetiarum notario noſtro ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Apoſtolice ſedis indefeſſa clementia ad ea libeoter intendit, per que perſonarum eccleſiaſticarum ſtatui valeat ſalnbriter provideri. Cum itaque nos hodie monaſtcrium beate Marie de Vangadlcia Camaldulenſis ordinis Adrienſis dioceſis ad preſens certo modo, quem pro expreſſo haberi volumus, abbatis regiminc deſtitutum tibi per te, donec vixeris, tenendum, regendum, & gubernandum de fratrum noſtrorum conſilio commendare intendamus, nos ne commenda hujuſmodi, ſi aliquibus ſententiis, ceoſuris, & penis eccleſiaſticis ligatus exiſtis, poſſit invalida reputari, volentes te a quibuſcumque excommunicationis, ſuſpenſioois & interdicti, aliiſque eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris & penis a jure vel ab homine quavis occaſione vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatus vel irretitus exiſtis, quoad hoc duntaxat, ut commenda hujnſmodi ac ſingule litere apoſtolice deſuper conficiende ſuum conſequantur effectum, auctoritate apoſtolica tenore preſeotium abſolvimus, & abſolutum fore nuntiamus. Non obſtantibus *&c.* Datum Rome *&c. ut ſupra.*

XCIV.

Monaſteria de Carceribus & Montis-crucum eximuntur ab Innocentio VIII. a viſitationibus quorumcumque, etiam legatorum a latere, præterquam a viſitatoribus Camaldulenſibus.

Anno 1487. XIV. kal. decemb.

Ex archivo S. Michaelis de Muriano.

INnocentius epiſcopus ſervus ſervnrum Dei dilectis filiis .. abbati & conventui monaſterii Carcerum, & .. priori prioratus Montis-crucum Camaldulenſis ordinis Paduane dioceſis & eorumdem monaſterii & prioratus conventibus ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Sacre religionis ſinceritas, ſub qua mundanis abjectis illecebris devotum & ſedulum exhibetis Domino famulatum, non iodigne promeretur, ut ea vobis & monaſterio veſtro favorabiliter cooccdamus, per que in illo quietius degere valeatis, ac iis, que in jodicio provide facta ſunt, ut firmius illibata perdurent, apoſtolici adjicimus muniminis firmamentum. Sane pro parte veſtra nobis nuper cxhibita petitio continebat, quod licet ſedes apoſtolica quieti omnium religioſorum Camaldulenſis ordinis providere volens, eremum Camaldulenſem Arretine dioceſis, & omnia monaſteria & membra dicti ordinis, & illorum abbates, priores, coventus, monachos & perſonas ſnb beatorum Petri & Pauli, ac ejuſdem ſedis protectione ſuſceperit, & ab ordinariorum locnrum ac aliorum omnium poteſtate, juriſdictione,

viſi-

Digitized by Google

viſitatione & correctione prorſus exemerit, & totaliter liberaverit, itaut nullam poſſent in eos ſuperioritatem quomodolibet exercere, quia tamen nonnumquam contingit, quod prior generalis ipſius ordinis importunitate querentium, aut ſui facilitate vel alias plerumque variis reſpectibus inductus locorum ordinariis, & aliis quam dicti ordinis monachis & perſonis vices ſuas committit, & ipſi ordinarii ac alie perſone pretextu commiſſionum hujuſmodi monaſterium Carcerum & prioratum Montis-crucum veſtrum, vos & alias perſonas eorumdem monaſterii & prioratus viſitare, & in eos juriſdictionem ac ſuperioritatem nomine dicti generalis prioris exercere nituntur, vos exemptionis hujuſmodi per indirectum fruſtramini effectu, & ſimiliter dum aliqui dicte ſedis nuntii, preſertim cum poteſtate legati de latere aſſerentes ſe in exemptione predicta non includi, in vos & monaſterium, & prioratum veſtrum, & illius perſonas ſuperioritatem exercere velle affirmant. Quare pro parte veſtra nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut exemptionem hujuſmodi, prout vos & monaſterium ac prioratum veſtrum predictum concernit, ad prefatos nuntios extendere & ampliare, ac vobis quod ab alio, quam ipſo generali priore dicti ordinis, aut deputato in capitulis dicti ordinis viſitatore, qui ipſius ordinis monachus exiſtat, vel a dicta ſede nominatim deputato ibidem viſitatore viſitari nullatenus poſſitis per quoſcumque alios, etiam quibus idem generalis prior vices ſuas commiſiſſet, & dicti ordinis monachi non forent, ullatenus ad viſitandum vos admittere, vel illorum ac nuntiorum hujuſmodi mandatis obtemperare teneamini, concedere, ac venerabili fratri noſtro moderno ac pro tempore exiſtenti epiſcopo Paduano, & quibuſvis aliis perſonis ordinem predictum non profeſſis, ne pretextu cujuſvis auctoritatis & poteſtatis eis pro tempore conceſſe per generalem priorem prefatum nunc & pro tempore exiſtentem, necnon nuntiis prefatis, ne in vos & monaſterium & prioratum veſtrum, illorumque monachos & perſonas pro tempore exiſtentes, membra & bona hujuſmodi aliquam ſuperioritatem exercere. Et eidem generali priori ne per ſe vel alium vobis & monaſterio & prioratui veſtro predictis aliqua alia onera, quam contributionis in ſolutione unius uncie auri camere apoſtolice pro exemptione predicta anno quolibet debite & ex cauſa neceſſaria ordini incumbentia indicere, imponere, aut a vobis exigere directe vel indirecte quoquam modo preſumat inhibere. Ac rite latam per bone memorie Gerardum epiſcopum Paduanum in cauſa quadam, que coram eo inter tunc abbatem & vos conventum monaſterii Carcerum, & dilectos filios collegium presbyterorum eccleſie beate Marie loci Montagnane dicte dioceſis ſuper decimis fructuum excreſcentium in novalibus loci predicti pro vobis & contra dictum collegium ſententiam, cui collegium prefatum appellationi pro eorum parte ab ea interpoſita renunciando acquieverint, confirmare & approbare, aliaſque in premiſſis opportune providere de benignitate apoſtolica dignaremur. Nos igitur, qui ad ea, per que quorumlibet preſertim regularem vitam ducentium perſonarum ſtatui & animi tranquillitati, ut Altiſſimo quietius famulari valeant, providetur, libenter intendimus, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, exemptionem hujuſmodi, prout vos & monaſterium ac prioratum veſtrum predicta concernit, ad prefatos nuntios auctoritate apoſtolica preſentium tenore extendimus & ampliamus, ac vobis, quod generali priore & viſitatore, ut prefertur, deputato predictis dumtaxat exceptis, per quoſcumque alios, etiam quibus generalis prior vices ſuas hactenus commiſiſſet, & dicti ordinis monachi non eſſent, etiamſi epiſcopali vel alia quavis dignitate & auctoritate fungerentur, viſitari nullatenus poſſitis, nec vos quibus idem generalis prior vices ſuas hactenus commiſiſſet, & pro tempore committeret, qui dicti monachi non eſſent, admittere, vel illorum ac nuntiorum hujuſmodi mandatis obtemperare nullatenus teneamini, dicta auctoritate concedimus, ac prefato & pro tempore exiſtenti epiſcopo Paduano, & quibuſvis aliis perſonis ordinem ipſum non profeſſis, ne pretextu cujuſvis auctoritatis ac poteſtatis pro tempore conceſſe vel attribute per generalem priorem prefatum, ac nuntiis prefatis, ne in vos & monaſterium ac prioratum veſtrum predicta, illorumque monachos & perſonas pro tempore exiſtentes, aut membra & bona predicta ſuperioritatem aliquam exercere, necnon eidem generali priori, ne per ſe vel alium vobis & monaſterio veſtro aliqua alia onera, quam contributionis in ſolutione dicte uncie auri eidem camere, ut prefertur, debite, vel pro onerum eidem ordini pro tempore incumbentium ex cauſa neceſſaria ſupportatione indicere vel imponere, ſeu a vobis & dicto monaſterio directe vel indirecte exigere quoquomodo preſumant, eadem auctoritate diſtrictius inhibemus, irritumque ex nunc decernimus

& ina-

& inane quiequid per eos contra inhibitionem noſtram hujuſmodi contigerit attentari. Necnon ſententiam predictam, prout rite lata eſt, dicta auctoritate confirmamus & approbamus. Non obſtantibus *&c.* Nulli ergo *&c.* Datum Rome apud ſanctum Petrum anno incarnationis Dominice M. CCCC. LXXXVII. quarto-decimo kalendas decembris pontificatus noſtri anno III.

B. de Viſdomiois.
B. de Rizonibus. Jo. Nilis.
N. Bufalinus.

XCV.

Dux & Senatus Venetus ſcribunt oratoribus ſuis, ut obtineant a ſummo pontifice unionem monaſterii de Aſtino congregationi S. Michaelis de Muriano.

Anno 1487. XXXI. decembris.

Ex veteri exemplo archivi S. Mathie.

AUguſtinus Barbadico Dei gratia Dux Venetiarum *&c.* Nobilibus & ſapientibus viris Sebaſtiano Baduario & Bernardo Bembo doctori, equitibus, oratoribus noſtris in curia, fidelibus dilectis ſalutem & dilectionis affectum. Cupiens rev. dominus abbas monaſterii ſancti Sepulcri de Aſtino extra muros civitatis noſtre Bergomi, monaſterium ipſum ad obſervantem & exemplarem vitam redigere, contentavit cedere abbatiam ipſam & illius jura venerabilibus abbati, priori & monachis congregationis ſancti Michaelis de Muriano: verum cum hujuſcemodi ceſſio & concordium initum cedat in maximam laudem ſummi Dei noſtri, augmentum divini cultus, & ingentem conſolationem totius illius fideliſſimi noſtri populi Bergomenſis, volumus, & cum Senatu noſtro vobis imperamus, ut preſtita occaſione noſtris verbis ſupplicetis Beatitudini Pontificie, dignetur gratam habere ac confirmare rem ſupraſcriptam. Quod ex omnibus antedictis reſpectibus habituri ſumus ut quam gratiſſimum.

Altre volte ve fo ſcrito per lettere del conſejo de pregai, che doveſti uſar ogni diligentia cum la ſantità del noſtro Signor, che la abbatia de ſan Sepolcro de Aſtin, che è a preſſo de Bergamo, foſſe unita cum la congregation de ſan Michael de Muran. Unde ne haveti ſcrita quanta ve ha reſpoſto ſopra de zo la ſantità del noſtro Signor, rechiedando da noi riſpoſta. Per tanto ve reſpondemo, che noſtra firma intention è, che tegnudi muodo, e che uſadi ogni diligentia e cum la ſantità del noſtro Signor, e cum el conſiſtorio di ſignori cardinali, che le letere de pregai habano ſuo effetto, perochè queſto moneſtier è in luogo molto ſuſpetto, unde volemo, che in eſſo li ſia religioſi da ben e de le noſtre terre, quali ſono queſti de ſan Michel, e per queſto non ſe ſminuiſſe la ſedia apoſtolica, perchè haverà la ſua annata de tempo in tempo, e oltra de queſto noſtra intention è de favorizar more noſtro le religion & i monaſterj de le noſtre terre, che non vada in perdida, ma che creſcano e vadano de ben in meglio; e queſta credemo eſſer la via. Unde fate, quanto ve ſcrivemo.

XCVI.

Epiſcopus Parentinus inſtituitur abbas S. Michaelis de Lemmo a legato apoſtolico.

Anno 1488. XXI. julii.

Ex archivo S. Mathie lib. H. pag. 6.

IN Chriſti nomine, amen. Anno a nativitate ejuſdem M. CCCC. LXXXVIII. indictione VI. Coram ven. & circumſpecto viro domino Martino de Andronicis cancellario Parentino perſonaliter conſtitutus ven. dominus Mattheus de Ramis canonicus Parentinus tamquam procurator & procuratorio nomine rev. in Chriſto patris & domini domini Johannis-antonii Pavari epiſcopi Parentini, prout de ſue procurationis mandato mihi notario infraſcripto oſtendit legitimis documentis quaſdam literas proviſionis abbatie ſancti Michaelis de Lemo Parentine dioceſis a rev. in Chriſto patre & domino domino Nicolao Franco epiſcopo Tarviſino legato apoſtolico cum poteſtate cardinalis legati a latere per univerſum dominiam Venetorum in perſonam ejuſdem rev. epiſcopi Parentini ob mortem domni Johannis de Claris ultimi abbatis & poſſeſſoris abbatie predicte, ejuſque pendenti ſigillo munitas eidem domino vitario legitime preſentavit, quarum tenor ob ejus prolixitatem omitto, petiitque nomine quo ſupra per prefatum dominum Martinum induci debere in & ad corporalem, realem & actualem poſſeſſionem ipſius eccleſie & abbatie cum omnibus juribus *&c.* Qui quidem dominus Martinus tamquam obedientie filius eiſdem literis receptis ea reverentia, qua decebat, eiſdemque obedire

dire deſiderans eumdem dominum Mattheum procuratorem &c. in &c. actualem poſſeſſionem dicte eccleſie & abbatie cum decantatione & ſolemnitatibus in talibus fieri ſolitis & conſuetis induxit &c. recepto ab eodem primitus juramento de conſervandis privilegiis & ſtatutis, & non alienandis, ſuper quibus omnibus & ſingulis ego infraſcriptus notarius hoc preſens publicum inſtrumentum confeci vocatus, rogatus & requiſitus.

Acta autem fuerunt in prelibata eccleſia ſancti Michaelis de Lemo preſentibus domino Zacharia de Barbana beneficiato in eccleſia caſtri ſancti Laurentii, & preſbytero Juſto beneficiato in eccleſia Urſarie ac aliis die XXI. menſis julii milleſimo ſupraſcripto.

Ego presbyter Johannes canonicus eccleſie ſancti Martini caſtri ſancti Laurentii publicus imperialis notarius &c. ſcripſi &c.

XCVII.

Alexander VI. copiam facit abbati S. Michaelis Piſarum recipiendi ad profeſſionem moniales diœceſis Piſanæ.

Anno 1493. XI. julii.

Ex tabulario ejuſdem monaſterii S. Michaelis.

ALexander papa VI. Dilecto filio.. abbati monaſterii ſancti Michaelis in Burgo Piſarum Camaldulenſis ordinis. Dilecte fili ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Exponi nobis feciſti, quod tu ven. fratris noſtri Juliani epiſcopi Oſtienſis cardinalis ſancti Petri ad Vincula commendatarii monaſteriorum ſancti Pauli ad ripam Arni & ſancti Savini Vallis-umbroſe & Camaldulenſis ordinis Piſane dioceſis vicarius in eiſdem monaſteriis exiſtis, quodque juxta monaſterium predictum ſancti Pauli eſt aliud monaſterium ejuſdem ordinis, in quo moniales degunt ſub cura abbatis pro tempore prefati monaſterii ſancti Pauli vivere conſuete, que donec tu vicariatus hujuſmodi officio illic fungeris, cupiunt profeſſionem, per moniales dicti monaſterii & Vallis-umbroſe emitti ſolitam, in tuis manibus emittere, ſupplicari propterea nobis curaſti, ut ipſarum monialium deſiderio in hoc dignaremur annuere, preſertim cum Piſanus archiepiſcopus loci ordinarius ibidem non reſideat: nos hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, & de tua probitate confidentes tibi, ut quarumcumque virginum & mulierum dictum ordinem Vallis umbroſe in dicto ſeu aliis monaſteriis etiam ſub regula ſancti Benedicti viventium in civitate ſeu dioceſi Piſana profiteri volentium, de conſenſu tamen & ſine prejudicio eorum, ad quos pertinet, aut veſtem aut velum, ut moris eſt, exhibendi ac benedicendi licentiam & facultatem apoſtolica auctoritate concedimus pariter & indulgemus, conſtitutionibus & ordinationibus apoſtolicis, ceteriſque in contrarium facientibus non obſtantibus quibuſcumque. Datum Rome apud ſanctum Petrum ſub anulo piſcatoris die XI. julii M.CCCC.LXXXXIII. pontificatus noſtri anno I.

Jo. Crothon.

XCVIII.

Idem concedit in commendam Dominico cardinali Grimano abbatiam de Carceribus.

Anno 1494. kalendis aprilis.

Ex archivo S. Michaelis de Muriano.

ALexander papa VI. dilecto filio noſtro Dominico ſancti Nicolai inter imagines diacono cardinali. Dilecte fili noſter ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Dum exquiſitam tue circumſpectionis induſtriam diligenter attendimus, & paterna meditatione penſamus, quod in Romanam eccleſiam, cujus honorabile membrum exiſtis, tuorum honoras plenius magnitudine meritorum, dignum, quin potius debitum reputamus, ut eam tibi reperiſa in exhibitione gratiarum munificam, & in tuis opportunitatibus liberalem. Hinc eſt, quod nos, qui dudum poſt factam per nos in craſtinum aſſumptionis noſtre ad ſummi pontificatus apicem revocationem omnium ſpecialium reſervationum, preter quam earum, ſuper quibus litere apoſtolice per cancellariam apoſtolicam expediri conſueverant, nonnullas ex ſpecialibus reſervationibus etiam venerabilibus fratribus noſtris S. R. E. cardinalibus per felicis recordationis Innocentium papam VIII. conceſſas revalidaveramus & reſtitueramus, illaſque & alias ſpeciales reſervationes aliis & etiam iiſdem cardinalibus conceſſeramus, habitaque ſuper iis cum eiſdem cardinalibus matura deliberatione, & de illorum conſilio ex certis cauſis die XV. kalend. aprilis pontificatus noſtri anno primo omnes & ſin.

& ſingulas alias, quam ſuper quibus per cancellariam predictam aliter predicte expediri conſueverant, ſpeciales reſervationes de quibuſvis etiam patriarchalibus, metropolitanis & aliis cathedralibus eccleſiis ac monaſteriis & beneficiis eccleſiaſticis cum cura & ſine cura ſecularibus & ordinum quorumcumque regularibus cum proviſionibus ſeu commendis, aut de providendo ſeu commendando mandatis, & in eventum revocationum reſtitutionibus, repoſitionibus & novis conceſſionibus, ac declarationibus ac atteſtationibus, aliiſque inde ſecutis per dictum Innocentium predeceſſorem & nos in favorem quorumcumque & quibuſcumque, etiam dictis cardinalibus, ac etiam imperatoris, regum & aliorum principum conſideratione, & ex quibuſvis etiam urgentiſſimis cauſis conceſſas & factas, quoad ea, in quibus non erant ſortite effectum, revocavimus, dictamque revocationem, quamvis publicata non foret, ex dicta die locum ſibi vendicare voluimus in omnibus & per omnia, per inde ac ſi publicata fuiſſet, & quas de cetero a nobis emanare contingeret, ſpeciales reſervationes hujuſmodi pro nullis & infectis haberi decrevimus, & poſtmodum attendentes, quod poſt factam per nos ſpecialium reſervationum hujuſmodi, ut prefertur, revocationem, alique ex ipſis ſpecialibus reſervationibus tam per nos, quam per dictum Innocentium predeceſſorem etiam dictis cardinalibus conceſſis, etiam motu proprio & ex certa ſcientia per nos revalidate, reſtitute, reintegrate & de novo conceſſe fuerant, & ex certis cauſis etiam tunc expreſſis revocationem, voluntatem & decretum ultimo facta hujuſmodi cum irritantis appoſitione decreti innovavimus, illaque adverſus poſtea in favorem etiam eorumdem cardinalium revalidatas, reſtitutas, repoſitas, & de novo etiam ipſis cardinalibus cum quibuſvis etiam derogatoriis clauſulis conceſſas ſpeciales reſervationes de novo edimus. Declarantes & decernentes quaſcumque clauſulas etiam derogatoriarum derogatorias & fortiores in eiſdem reſervationibus, & inde ſecutis contentas, qualeſcumque eſſent quibuſvis perſonis etiam dictis cardinalibus nullatenus ſuffragari poſſe, quominus in eiſdem innovatione & nova editione comprehenderentur. Attendentes, quod tu, qui cardinalatus honore prefulges, facultatibus potiſſime eccleſiaſticis, quibus juxta cardinalatus hujuſmodi ſublimitatem, ſtatum tuum tenere valeas, nec affluis, ac jam tibi, ut expenſarum onera, que te propterea jugiter de neceſſitate ſubire oportet, facilius perferre valeas, & ne tanti culminis honorem rerum temporalium carentia obnubilet, de alicujus ſubventionis auxilio, quam monaſterio beate Marie ad Carceres Camaldulenſis ordinis Paduane dioceſis, cui dilectus filius Petrus illius abbas preeſt, quamprimum illud per ceſſum vel deceſſum, ſeu quamvis aliam dimiſſionem dicti Petri, jam, ut accepimus, ſenio confecti vacare contigerit, de gubernatore utili & idoneo, per quem circumſpecte regi & ſalubriter dirigi valeat, providere volentes, motu proprio, non ad tuam vel alterius pro te nobis ſuper hoc oblate petitionis inſtantiam, ſed noſtra mera liberalitate, & ex certa noſtra ſcientia monaſterium ipſum quamprimum per ceſſum vel deceſſum, ſeu quamvis aliam dimiſſionem dicti Petri etiam apud ſedem apoſtolicam vacare contigerit, commendatum tibi cum omnibus juribus & pertinentiis ſuis noſtre & ſedis predicte diſpoſitioni ſpecialiter & expreſſe reſervamus, illudque cum vacaverit, etiamſi forſan actu nunc quovismodo & ex cujuſcumque perſona vacet, & ex quavis cauſa illius proviſio & diſpoſitio ad ſedem predictam ſpecialiter vel generaliter pertineat, & de illo, dum pro tempore vacat, valeat ſeu debeat conſiſtorialiter provideri, illiuſque fructus, redditus & proventus cujuſcumque taxe ſeu annui valoris fuerint ex nunc prout ex tunc, & ex tunc prout ex nunc tibi per te, quoad vixeris, etiam noſtra cum ſancti Nicolai inter imagines, que denominatio tui cardinalatus exiſtit, ac quibuſvis aliis eccleſiis, monaſteriis, prioratibus, dignitatibus, perſonatibus, adminiſtrationibus, officiis, canonicatibus & prebendis, ceteriſque beneficiis eccleſiaſticis cum cura & ſine cura ſecularibus, & ordinum quorumcumque regularibus, que in titulum vel commendam obtines & impoſterum obtinebis, ac penſionibus annuis, quas ſuper quibuſvis fructibus, redditibus & proventibus eccleſiaſticis tibi aſſignatis percipis & percipies, tenendum, regendum & gubernandum, ita quod liceat tibi debitis & conſuetis ſupportatis oneribus ipſius monaſterii & dilectorum filiorum conventus ejuſdem, de reſiduis illius redditibus, fructibus & proventibus diſponere & ordinare, prout dicti monaſterii abbates, qui fuerunt pro tempore, de illis diſponere & ordinare potuerunt ſeu etiam debuerunt, alienatione tamen quorumcumque bonorum immobilium & pretioſorum mobilium dicti monaſterii tibi penitus interdicta, motu & ſcientia predictis commen-

mendamus & commendatum eſſe decernimus & declaramus, diſtrictius inhibentes conventui preſato, ne dicti monaſterii occurrente vacatione ad electionem vel poſtulationem cujuſque in illius abbatem, & venerabili fratri noſtro epiſcopo Paduano, ne ad hujuſmodi confirmationem, aut poſtulationis admiſſiooem, ſeu de abbate illi provisionem, etiam pretextu cujuſcumque facultatis eis deſuper conceſſe & concedende procedere, necnon quibuſvis etiam S. R. E. cardinalibus, quibus ſpeciales reſervationes ad dictum monaſterium in eventum illius vacationis, ut prefertur, per nos etiam motu & ſcientia ſimilibus conceſſe ſunt, & quibuſvis aliis perſoois cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, oobilitatis, preeminentie vel conditionis fuerint, etiam ſimili cardioalatus hooore fulgentibus, ſimiles vel diſſimiles, ſpeciales vel generales reſervationes, aut alias quaſcumque gratias expectativas etiam efficaciores, uniones, aonexiones, incorporationes perpetuas vel temporales, ſeu in perpetuum vel ad certum tempus vivendi mandata, necnon oominandi vel nominatis vel aliis cooferendi ſeu commendandi facultates & indulta ſub quibuſcumque verborum formis & expreſſionibus, & clauſulis etiam intuitu ſeu conſideratione quorumvis etiam prelatorum & dominorum temporalium quacumque etiam imperiali, regali, ducali, patriarchali, archiepiſcopali, epiſcopali aut quavis alia auctoritate, dignitate ſeu preminentia eccleſiaſtica vel mundana, aut etiam cardinalatus honore fulgentium, etiam de quibus, quorumque dignitatibus, auctoritatibus, honoribus & preeminentiis ſpecialis, ſpecifica & expreſſa mentio habenda fores, aut alia quavis etiam majori ex cauſa, etiam in recompenſam laborum pro ſede predicta aut fide catholica impenſorum, ſeu jurium ceſſorum vel ablatorum, etiam motu & ſcientia conſimilibus conceſſa & concedenda ad dictum mooaſterium etiam oominatim & ſpecifice ſe extendentes habentibus & impoſterum habituris etiam in datarum literarum prioribus & diligentioribus io proceſſibus, ac quibuſcumque antelationum prerogativis utentibus & gaudentibus, etiamſi familiares noſtri continui commenſales conceſſis & concedendis comprehenſorum, per eos ſeu de mandato noſtro forſan hactenus facta, vel impoſterum prima vel alia deſcriptione deſcripti, aut Romane curie officiales quevis beneficia in eadem curia etiam actu exercentes, vel alii cujuſcumque ſtatus, gradus vel preeminentie quavis eccleſiaſtica etiam cardinalatus vel mundana dignitate, nobilitate & auctoritate preſulgentes ſint vel fuerint, ne illorum pretextu dictum monaſterium acceptare, aut illud ſibi commendare, vel ſe illi in abbatem prefici facere, aut cuicumque menſe archiepiſcopali aut epiſcopali, vel abbatiali, aut capitulari vel alias qoommodolibet uniri, ſeu ad illud ſe poſtulari facere, necnon quibuſcumque legatis & nuntiis dicte ſedis, etiam cum poteſtate legati de latere, aut quavis alia, etiam ad hoc ſpecifica attributa facultate deſtinatis vel deſtinandis, ne de illo pretextu quarumcumque facultatum ſeu literarum apoſtolicarum eis ſuper hoc per nos vel dictam ſedem pro tempore conceſſarum diſponere vel ſe intromittere quoquomodo preſumant. Ac decernentes te predictis etiam ejuſdem S. R. E. cardinalibus aut quibuſvis aliis quavis exceptione & replicatione, ac quibuſcumque antelatioonum prerogativis ſemotis in ejuſdem monaſterii aſſecutione preferri debere, oecnon ex nunc omnes & ſingulas proviſiones, commendas, electiones, acceptationes, uniones &c. quas etiam per nos & ſedem predictam, vel alterius, quam tui favorem de dicto monaſterio fieri, necnon totum id & quicquid ſecus ſuper hiis a quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attemptari, irrita & inania, oulliuſque roboris vel momenti. Quocirca motu & ſcientia ſimilibus eiſdem conventui, ut tibi obedientiam & reverentiam congruentes, necnon dilectis filiis vaſſallis & aliis ſubditis dicti monaſterii, ut conſueta ſervitia & jura tibi ab eis debita integre exhibere procurent, alioquin ſententias ſive penas, quas rite tuleris in rebelles, ratas habebimus & faciemus auctore Domino uſque ad ſatisfactiooem condignam ioviolabiliter obſervari. Non obſtantibus &c. Proviſo, quod in dicto monaſterio ſolitus monachorum & miniſtrorum numerus nullatenus negligatur, & illud alias in ſpiritualibus non ledatur, & in temporalibus detrimenta non ſubſtineat, ſed illius ac conventus predictorum congrue ſupportentur onera antedicta. Nulli ergo &c. Datum Rome apud ſanctum Petrum anno incarnationis dominice M. CCCC. LXXXXIIII. kalendis aprilis pontificatus noſtri anno ſecundo.

A. de Bellapanibus.

ALEXANDER papa VI. dilecto filio noſtro Dominico ſancti Nicolai inter imagines diacono cardinali. Dilecte fili noſter ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Cupien-

pientes, ut ſtatum tuum juxta cardinalatus dignitatem decentius teoere valeres, tibi motu proprio & ex certa noſtra ſcientia monaſterium beate Marie ad Carceres Camaldulenſis ordiois Paduane dioceſis quamprimum per ceſſum vel deceſſum, aut aliam dimiſſionem dilecti filii Petri illius abbatis vacaret, noſtre & ſedis apoſtolice diſpenſationi ſpecialiter reſervavimus, illudque cum vacaret, ex tunc tibi per te, quoad viveres, tenendum, regendum & gubernandum commendavimus, ac commendatum eſſe decrevimus, diſtrictius iohibendo inter cetera dilectis filiis conventui dicti monaſterii, ne occurrente illius vacatione ad electionem vel poſtulationem cujuſque procedere, ac quibuſvis perſonis etiam S. R. E. cardioalibus, quibus forſan ſimiles ſpeciales vel generales reſervationes & gratie expectative ad dictum monaſterium ſe extendentes conceſſe erant, nec illud acceptare aut commendari ſe facere preſumerent, eaſdem ſpeciales reſervationes & gratias expectativas, ac uniones annexiones & incorporationes de dicto monaſterio perpetuo vel ad tempus, ac alias quaſcumque conceſſiones etiam motu & ſcientia ſimilibus factas & conceſſas ea vice ſuſpendimus, & te in aſſecutione dicti monaſterii quibuſvis perſonis, etiam ejuſdem S. R. E. cardinalibus omnino anteferri voluimus & decrevimus, prout io eiſdem noſtris deſuper confectis literis, quarum tenores ac ſi de verbo ad verbum infererentur, preſentibus haberi volumus pro expreſſis, plenius continetur. Cum autem, ſicut nobis innotuit tam felicis recordationis Sixtus IIII. quam Innocentius VIII. Romani pontifices predeceſſores noſtri per eorum literas conventui prefato conceſſeriot, quod occurrente dicti monaſterii vacatione abbatem ſeu priorem trieonalem ſeu annualem ſibi eligant per eorum literas alias ſub certis modo & forma, ac ex certis cauſis io illis expreſſis conceſſeriot, & forſan ab aliquibus dubitari poſſet conventum prefatum vigore literarum predeceſſorum predictorum ad electionem abbatis ſeu prioris triennalis vel annualis procedere poſſe, inhibitione noſtra predicta non obſtanie, ex quo tu contra intentionem noſtram effectu noſtrarum literarum predictarum tibi conceſſarum fruſtratus remaneres. Nos igitur cupientes, ut optatum fructum literarum noſtrarum predictarum conſequaris, motu proprio & ſcientia ſimilibus volumus, decernimus & declaramus, tibique concedimus, quod literis Sixti & Innocentii predeceſſorum hujuſmodi, quibus etiam tenore preſentium derogamus, nequaquam obſtantibus noſtre litere predicte cum inhibitionis, ſuſpenſionis & decreti, & aliis clauſulis, necnon antelationibus & declarationibus quibuſcumque in illis contentis in ſuis vigore & firmitate valeant, & tibi ſuffragentur quoad hoc, ut tu dictum monaſterium cum vacaverit, illorum vigore aſſequi poſſis, & debeas, alias juxta earumdem literarum noſtrarum tenorem & formam in omnibus & per omnia, perinde ac ſi predeceſſorum predictorum litere, quas ex quacumque cauſa etiam obſervationis regularis diſcipline in eodem monaſterio per eoſdem predeceſſores, & alias uniones, annexiones & incorporationes de dicto monaſterio monaſterio ſancti Michaelis de Muriano prope Venetias dicti ordinis per eumdem Sixtum predeceſſorem ut aſſeritur, factas conceſſe fuerint, quo ad hoc ſuſpendimus, revocamus & annullamus, ac pro nullis & infectis & non conceſſis haberi volumus, ac ſi ab eiſdem predeceſſoribus nullatenus emanaſſent. Sicque per quoſcumque auditores & judices, etiam S. R. E. cardinales tam in Romana curia, quam extra eam pro tempore deputatos in favorem & validitatem literarum predictarum tibi conceſſarum in quibuſcumque cauſis pro tempore motis ſententiari, judicari vel definiri volumus & mandamus, ſublata aliter judicandi & interpretandi facultate. Non obſtantibus conſtitutionibus *&c.* Datum Rome apud ſanctum Petrum ſub anulo piſcatoris die IV. junii M. CCCC. LXXXXIIII. pontificatus noſtri anno ſecundo

L. Podacatarus.

XCIX.

Idem confirmat monaſterio Vangaticienſi privilegia a ſuis prædeceſſoribus conceſſa.

Anno 1495. III. nonas martii.

Ex tabulario S. Romualdi de Urbe. LIII. 14.

ALexander epiſcopus ſervus ſervorum Dei ad perpetuam rei memoriam. Paſtoralis officii debitum, quo ſumus univerſis eccleſiis & monaſteriis obligati, nos iodicit, ut ea, que pro eccleſiarum & monaſteriorum predictorum & perſonarum in illis ſub religionis jugo in Domino famulantium, quiete & proſpero ſtatu per ſedem apoſtolicam diſpoſitione provida conceſſa, & poſtmodum ſedis ejuſ-

dem

dem auctoritate comprobata reperiuntur, cum a nobis petitur, etiam noſtro munimine roboremus, ut illa firmius perſiſtant, que fuerunt preſate ſedis auctoritate ſepius communita. Dudum ſiquidem a felicis recordationis Calixto papa III. predeceſſore noſtro litere, in quibus alie litere pie memorie Celeſtini pape III. ſimiliter predeceſſoris noſtri inſerte fuerunt, emanarunt tenoris ſubſequentis: Calixtus epiſcopus ſervus ſervorum Dei *&c.* Regimini univerſalis eccleſie *&c.* Dudum ſiquidem felicis recordationis Celeſtinus papa III. predeceſſor noſter nonnullas libertates, exemptiones & protectiones olim monaſterio ſancte Marie de Vangadicia Camaldulenſis ordinis Adrienſis dioceſis ſuper poſſeſſionibus, juriſdictionibus, rebus, bonis, eccleſiis & monaſteriis, ac aliis membris ejuſdem per felicis recordationis Silveſtrum, Calixtum, Innocentium & Alexandrum Romanos pontifices etiam predeceſſores noſtros conceſſas approbavit, ratificavit & confirmavit, illaſque perpetuis futuris temporibus ab omnibus inviolabiliter obſervari & cuſtodiri voluit & mandavit, prout in literis ejuſdem Celeſtini, quas in cancellaria apoſtolica diligenter inſpici, ac ſignis & characteribus & ſubſcriptionibus omiſſis preſentibus de verbo ad verbum inſeri fecimus, plenius continetur. Quare dilectus in Chriſto filius Ludovicus tituli ſancti Laurentii in Damaſo presbyter cardinalis camerarius noſter & prefati monaſterii commendatarius perpetuus nobis humiliter ſupplicavit, ut libertates, exemptiones, ac omnia alia & ſingula in dictis literis contenta pro ipſorum ſubſiſtentia firmiori etiam noſtro munimine roborare de benignitate apoſtolica dignaremur. Nos igitur hujuſmodi ſupplicationibus inclinati libertates, exemptiones, & omnia & ſingula in literis Celeſtini predeceſſoris hujuſmodi contenta harum ſerie ratificamus & approbamus, illa omnia perpetuum robur, vim & efficaciam obtinere decernimus per preſentes. Tenor vero literarum predictarum talis eſt. Celeſtinus epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilecto filio Alico abbati monaſterii ſancte Marie Vangadicie ejuſque fratribus tam preſentibus, quam futuris regularem vitam profeſſis in perpetuum. Apoſtolica ſedes *&c.* Datum Laterani per manum Cencii ſancte Lucie in Orthea diaconi cardinalis domini pape camerarii VI. kal. julii indictione XIV. incarnationis Dominice anno M. C. XCVI. pontificatus vero domini Celeſtini pape III. anno VI. *Extat per extenſum edita in tomo IV. horum Annalium ad col. 202. Appendicis.* Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtre ratificationis, approbationis & decreti infringere vel ei auſu temerario contraire. Si quis *&c.* Datum Rome apud ſanctum Petrum anno incarnationis Dominice M. CCCC. LV. tertio nonas junii pontificatus noſtri anno primo. Quare pro parte dilecti filii magiſtri Ambroſii Bernardi clerici Venetiarum, qui monaſterium predictum ſancte Marie de la Vangadicia ex conceſſione apoſtolica obtinet in commendam, nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut eiſdem literis, ac omnibus & ſingulis in eis contentis pro eorum ſubſiſtentia firmiori robur noſtre approbationis adjicere, aliiſque in premiſſis opportune providere de benignitate apoſtolica dignaremur. Nos igitur eumdem Ambroſium a quibuſcumque excommunicationis, ſuſpenſionis & interdicti, aliiſque eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris & penis a jure vel ab homine quavis occaſione vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatus exiſtit, ad effectum preſentium dumtaxat conſequendum harum ſerie abſolventes, & abſolutum fore cenſentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati literas predictas, ac omnia & ſingula in eis contenta auctoritate apoſtolica tenore preſentium approbamus, & robur perpetue firmitatis obtinere debere decernimus. Non obſtantibus *&c.* Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtre abſolutionis, approbationis & conſtitutionis infringere *&c.* Si quis *&c.* Datum Rome apud ſanctum Petrum anno incarnationis Dominice M. CCCC. XCV. tertio nonas martii pontificatus noſtri anno III.

C.

Idem Petro Boldu abbati de Carceribus concedit redditus prioratuum S. Salvatoris & S. Andreæ de Curte-roduli.

Anno 1495. XIX. kal. ſeptembris.

Ex chartario S. Michaelis de Muriano.

ALexander epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilecto filio Petro Boldu monacho nuper abbati monaſterii beate Marie de Carceribus ſedi apoſtolice immediate ſubjecti Camaldulenſis ordinis Paduane dioceſis ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Religionis zelus *&c.* Cum itaque hodie tu regimini & adminiſtrationi monaſterii beate Marie de Carceri-

bus ſedi apoſtolice immediate ſubjecti Camaldulenſis ordinis Paduane dioceſis, cui tunc preeras, in manibus noſtris ſponte & libere ceſſeris, noſque &c. ceſſionem ipſam tuoe admittentes monaſterio predicto per ceſſionem hujuſmodi vacanti & antes diſpoſitioni & ordinationi apoſtolice reſervato, de perſona dilecti filii Dominici illius abbatis nobis & fratribus noſtris ob ſuorum exigentiam meritorum accepta, de fratrum eorumdem conſilio apoſtolica duximus auctoritate providendum, preficiendo eum illi in abbatem, prout in noſtris literis inde confectis plenius continetur. Nos volentes tibi, ne propterea nimium diſpendium patiaris, de alicujus ſubventionis auxilio providere, premiſſorum meritorum tuorum intuitu gratiam facere ſpecialem, teque a quibuſcumque excommunicationis, ſuſpenſionis & interdicti aliiſque eccleſiaſticis ſententiis &c. abinſventes &c. motu proprio, non ad tuam vel alterius pro te nobis ſuper hoc oblate petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate omnes & ſingulos fructus, redditus & proventus ſancti Salvari & ſancti Aodree de Curte-roduli prioratuum ordinis & dioceſis predictorum, qui, ut accepimus, quiogentorum florenorum auri de Camera ſecundum communem extimationem valorem annuum non excedunt, eidem monaſterio perpetuo annexorum, per te, quoad vixeris, vel procuratorem tuum ad hoc a te ſpecialiter conſtitutum propria auctoritate percipiendos, colligendos, & levandos, ac in tuos uſus coovertendos, prefati Dominici ad hoc expreſſo accedente conſenſu, loco penſionis annue auctoritate prefata tenore preſentium reſervamus, concedimus & aſſignamus &c. Non obſtantibus conſtitutionibus &c. Nulli ergo omnino hominum &c. Datum Rome apud ſanctum Petrum anno incarnationis Dominice M. CCCC. LXXXXV. decimo nono kalendas ſeptembris pontificatus noſtri anno tertio.

Alexander epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis .. priori prioratus Montis-crucum & .. archipresbytero beate Marie de Montagnana Paduane dioceſis, ac Franciſco de la Sega canonico Paduane eccleſie ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Hodie cum dilectus filius Petrus Boldu monachus nuper abbas monaſterii beate Marie de Carceribus ſedi apoſtolice immediate ſubjecti Camaldulenſis ordinis Paduane dioceſis regimini & adminiſtrationi illius, cui tunc preerat, in manibus noſtris ſponte & libere ceſſiſſet, noſque ceſſionem ipſam tunc admittentes monaſterio predicto per ceſſionem hujuſmodi vacanti, & antea diſpoſitioni & ordinationi apoſtolice reſervato, de perſona dilecti filii Dominici illius abbatis nobis & fratribus noſtris ob ſuorum exigentiam meritorum accepta de fratrum eorumdem conſilio apoſtolica duximus auctoritate providendum, preficiendo eum illi in abbatem. Nos omnes ſingulos fructus, redditus & proventus ſancti Salvarii & ſancti Andree de Curte-roduli prioratuum ordinis & dioceſis predictorum dicto monaſterio perpetuo unitorum, per eum, quoad viveret, vel procuratorem ſuum legitimum propria auctoritate percipiendos, colligendos & levandos, ac in ſuos uſus convertendos loco penſionis annue, prefati Dominici ad id expreſſe accedentе conſenſu, per alias noſtras literas motu proprio reſervavimus, conceſſimus & aſſignavimus, prout in poſterioribus literis predictis plenius continetur. Quo circa diſcretioni veſtre per apoſtolica ſcripta motu ſimili mandamus, quatinus vos vel duo, vel unus veſtrum, ſi & poſtquam dicte poſteriores litere vobis preſentate fuerint, per vos, vel alium, ſeu alios faciatis auctoritate noſtra Petrum vel pro eo procuratorem predictum fructuum, & reddituum & proventuum predictorum perceptione juxta reſervationis conceſſionis & aſſignationis predictorum tenorem pacifice frui & gaudere, non permittentes eum per dictum Dominicum & ſucceſſores ſuos ipſius monaſterii abbates ſeu commendatarios pro tempore exiſtentes ſeu quoſcumque alios deſuper indebite moleſtari, contradictores per cenſuram eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compeſcendo. Non obſtantibus omnibus, que in dictis poſterioribus literis volumus non obſtare; ſeu ſi Dominico & ſucceſſoribus prefatis vel quibuſvis aliis communiter vel diviſim ab ea ſit ſede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem.

Datum Rome apud ſanctum Petrum anno incarnationis Dominice M. CCCC. LXXXXV. decimo nono kalendas ſeptembris pontificatus noſtri anno III.

CI.

Idem Alexander VI. eligit Bernardinum Gadolum Brixienſem in priorem S. Mariæ de Angelis Florentiæ.

Anno 1498. XIII. kal. martii.

Ex tabulario S. Romualdi de Urbe.

ALexander epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilecto filio.. abbati ſancti Felicis in platea Florentie Camaldulenſis ordinis ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Dignum arbitramur & congruum, ut illis ſe reddat ſedes apoſtolica gratioſam, quibus ad id propria virtutum merita laudabiliter ſuffragantur. Dudum ſiquidem omnes prioratus, ceteraque beneficia eccleſiaſtica ſecularia & quorumvis ordinum regularia cum cura & ſine cura apud ſedem predictam tunc vacantia & in antea vacatura, collationi & diſpoſitioni noſtre reſervavimus, decernentes ex tunc irritum & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contingeret attemptari. Cum itaque poſtmodum prioratum monaſterii per priorem ſoliti gubernari ſancte Marie de Angelis Florentine Camaldulenſis ordinis per liberam reſignationem dilecti filii Guidonis Laurentii Antonii nuper ipſius monaſterii prioris illo, quem tunc obtinebat, per dilectum filium noſtrum Franciſcum ſancti Euſtachii diaconum cardinalem procuratorem ſuum ad hoc ab eo ſpecialiter conſtitutum in manibus noſtris ſponte factam, & per nos admiſſam, apud ſedem eamdem vacaverit, & vacet ad preſens, nulluſque de illo preter nos hac vice diſponere poterit ſive poſſit, reſervatione & decreto obſiſtentibus ſupradictis, Nos dilectum filium Bernardinum Johannis Gadolum monachum monaſterii ſancti Michaelis de Murano Venetiarum dicti ordinis apud nos de religionis zelo, vite ac morum honeſtate, aliiſque probitatis & virtutum meritis multipliciter commendatum, horum intuitu gratioſo favore proſequi volentes, & a quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis &c. ſententiis &c. abſolventes, & abſolutum fore cenſentes, ac omnia & ſingula beneficia eccleſiaſtica cum cura & ſine cura, que dictus Bernardinus etiam ex quibuſvis apoſtolicis diſpenſationibus obtinet & expectat, & in quibus & ad que jus ſibi quodlibet competit, quecumque, quotcumque & qualiacumque ſint, eorumque fructuum, redditiuum & proventuum veros annuos valores, ac hujuſmodi diſpenſationum tenores preſentibus pro expreſſis habentes, diſcretioni tue per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus, ſi per diligentem examinationem eumdem Bernardinum ad hoc idoneum eſſe repereris, ſuper quo tuam conſcientiam oneramus, prioratum predictum, qui conventualis eſt, & a prioratu eremi Camaldulenſis dicti ordinis Aretine dioceſis dependet, cujuſque, & illi annexorum fructus, redditus & proventus octingentorum Florenorum auri de camera ſecundum communem æſtimationem, valorem annuum, ut dictus Bernardinus aſſerit, non excedunt, ſive premiſſo, ſive alio quovis modo aut ex alterius cujuſcumque perſona, ſeu per ſimilem dicti Guidonis vel cujuſvis alterius reſignationem de illo in Romana curia vel extra etiam coram notario publico aut teſtibus ſponte factam &c. cum annexis hujuſmodi ac omnibus juribus & pertinentiis ſuis eidem Bernardino per eum ad triennium dumtaxat & non ultra, juxta ritus & mores dicti ordinis tenendum, regendum & gubernandum, ita quod elapſo triennio hujuſmodi idem prioratus ſancte Marie eo ipſo vacet, auctoritate noſtra conferas & aſſignes, inducens per te vel alium, ſeu alios eumdem Bernardinum, recepto prius ab eo noſtro & Romane eccleſie nomine fidelitatis debite juxta formam, quam ſub bulla noſtra mittimus introcluſam, ſolito juramento, vel procuratorem ſuum ejus nomine, in corporalem poſſeſſionem prioratus ſancte Marie, ut eſt moris, admitti, ipſumque Bernardinum quamprimum ejuſdem prioratus ſancte Marie poſſeſſionem vigore preſentium pacificam aſſecutus fuerit, de dicto monaſterio ſancti Michaelis, cujus, ut prefertur, monachus, & ut etiam aſſerit, ordinem ipſum expreſſe profeſſus exiſtit, ad prioratum eremi hujuſmodi dicta auctoritate transferas, faciaſque eum inibi in monachum & in fratrem, & ſincera in Domino caritate tractari, ſibique de prioratus ſancte Marie & annexorum hujuſmodi fructibus, redditibus, proventibus, juribus & obventionibus univerſis integre reſponderi: contradictores auctoritate noſtra, appellatione poſtpoſita, compeſcendo. Non obſtantibus &c.

Datum Rome apud ſanctum Petrum anno incarnationis Dominice M. CCCC. XCVIII. tertio-decimo kalendas martii pontificatus noſtri anno VI.

L. de Sinibaldis.

CII.

CII.

Tranſactio inter priores SS. Trinitatis, & S. Antonini prope Faventiam pro ædificanda eccleſia SS. Trinitatis.

Anno 1498. XVI. novembris.

Ex archivo parthenonis SS. Trinitatis de Faventia.

IN Chriſti nomine, amen. Anno a nativitate ejuſdem ſaluberrima M. CCCC. LXXXXVIII. indictione I. tempore pontificatus ſanctiſſimi in Chriſto patris & domini noſtri domini Alexandri divina providentia pape VI. die vero XVI. menſis novembris. Conſtituti perſonaliter venerabiles & circumſpecti viri dominus Feragutus Pini de Marrhettis verus & legitimus rector parochialis eccleſie ſancti Antonini Burgenſis civitatis Faventine principalis ex una, & domnus Benedictus quondam Ugolini de Muſtulis ordinis Camaldulenſis & prior eccleſie ſancte Trinitatis de Burgo Faventie principalis ex altera de & ſuper lite & cauſa coram reverendiſſimo domino epiſcopo Faventino ejuſque vicario inter partes predictas occaſione edificii & conſtructionis eccleſie ſancte Trinitatis nuncupate ſite in burgis predictis, ac in parochia pralibate eccleſie, utrum contra & preter voluntatem rectoris liceat eccleſiam vel capellam in jurisdictione & parochia ipſius edificare indeciſa pendente, preſati dominus Feragutus & frater Benedictus cupientes litium anfractus evitare, ac aliis, quos dicte litis gratia ſubituri forent, parcere laboribus & expenſis, intervenientibus ſuper his nonnullorum earumdem partium & magne auctoritatis communium amicorum tractatibus, primitus tamen & ante omnia auctoritate, conſenſu & beneplacito clariſſimi juris pontificii doctoris artiumque magiſtri, ejuſdemque reverendiſſimi epiſcopi Faventini vicarii generalis domini Martini Scacchii preſentis, autorizantis & ſuffragantis, gratis, ſponte & non coacte, nec in aliquo circumventi, ſed ex eorum, ut aſſeruerunt, ſpontanea liberaque voluntate omnibus melioribus modo, via, jure & forma, quibus melius, tutius & efficacius de jure potuerunt & debuerunt, convenerunt, tractaverunt, amicabiliterque concordarunt modo & forma infraſcriptis. In primis namque dominus Feragutus rector predictus dedit & conceſſit per ſe & ſuos in dicta eccleſia ſucceſſores prefato fratri Benedicto preſenti, ac pro ſe ſuiſque in prefata eccleſia ſancte Trinitatis ſucceſſoribus ſtipulandi & recipiendi omnimodam licentiam, ac plenam poteſtatem & arbitrium edificandi dictam eccleſiam ſancte Trinitatis, eamque ad exitum perducendi & fine debito terminandi, in eaque Miſſas & alia divina myſteria celebrandi & celebrare faciendi; non poſſit tamen, neque liceat ſibi quoquo pacto confeſſiones parochianorum ipſius eccleſie ſancti Antonini, aut ipſis, aut cuique ipſorum euchariſtiam miniſtrare, aut alia eccleſiaſtica ſacramenta porrigere ſine expreſſa licentia ab ipſo domino Feraguto rectore predicto ſeu ejus ſucceſſoribus petita & obtenta, nec liceat oblationes per ſe vel interpoſitam perſonam vel ejus ſucceſſores in dicta eccleſia ſancte Trinitatis in feſtivitatibus Nativitatis Domini noſtri Jeſu Chriſti, in feſto Epiphanie, in feſto Reſurrectionis Domini noſtri, ac Penteceſtes & in feſto Omnium-ſanctorum, nec Miſſas in predictis feſtivitatibus celebrare ante celebrationem Miſſe parochialis presbyteri ſancti Antonini ſeu ejus vices gerentis, quare ſic actum inter partes extitit per partium ſollemne ſcriptum inter eas expreſſum. Inſuper prefatus frater Benedictus per ſe & ſuos in dicta eccleſia ſucceſſores promiſit dicto domino Feraguto rectori predicto preſenti, & pro ſe ſuiſque heredibus, & in dicta eccleſia ſucceſſoribus ſtipulanti ſingulo anno in feſto ſancti Antonini in ſignum ſubjectionis, & ut auctoritas & jurisdictio dicte eccleſie ſancti Antonini conſervetur, dare par celoſtiorum cere ponderis ſemilibre, videlicet unciarum ſex. Que omnia & ſingula contenta, deducta & narrata prefati dominus Feragutus & frater Benedictus per ſe eorumque ſucceſſores ſingula ſingulis congrue referendo promiſerunt viciſſim, ſolemnibus ſtipulationibus hinc inde intervenientibus, perpetuo firma & rata habere, eaque adimplere & inviolabiliter obſervare ac contra non facere vel venire per ſe vel alium ſeu alios aliquo jure, ratione vel cauſa, ingenio vel arte, directe vel indirecte &c. Actum Faventie in cathedrali eccleſia ſancti Petri in medio ipſius templi preſentibus ſer Franciſco Gaſperii de Contolis &c.

Ego Silveſter Randaninus civis Faventinus publica, apoſtolica ac imperiali auctoritate notarius &c. ſcripſi & publicavi &c.

CIII.

CIII.

Alexander VI. inſtituit Marianum monachum in priorem S. Martini de Cellole.

Anno 1498. XIII. kal. decembris.

Ex archivo S. Romualdi de Urbe.

ALexander epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilecto filio . . vicario venerabilis fratris noſtri archiepiſcopi Senenſis in ſpiritualibus generali ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Dignum arbitramur & congruum, &c. Dudum ſiquidem omnes prioratus ceteraque beneficia eccleſiaſtica cum cura & ſine cura ſecularia & ordinum quorumcumque regularia apud ſedem predictam tunc vacantia & inantea vacatura collationi & diſpoſitioni noſtre reſervavimus, decernentes ex tunc irritum & inane, ſi ſecus ſuper hita a quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attemptari. Et deinde prioratu ſancti Martini de Cellole Camaldulenſia ordinis Senenſis dioceſis, quem quondam Antonius Benedicti ipſius prioratua prior, dum viveret, obtinebat, per obitum ejuſdem Antonii, qui extra Romanam curiam diem clauſit extremum, vacante, nos illum ſic vacantem, & antea diſpoſitioni apoſtolice reſervatum dilecto filio noſtro Franciſco ſancti Euſtachii diacono cardinali per eum, quoad viveret, tenendum, regendum & & gubernandum, ſub data videlicet pridie kalendas octobris pontificatus noſtri anno VII. conceſſimus commendari. Cum autem hodie dictus Franciſcus cardinalis conceſſioni commende hujuſmodi literis apoſtolicis ſuper ea non confectis in manibus noſtris ſponte & libere ceſſerit, noſque ceſſionem ipſam duxerimus admittendam, dictuſque prioratus adhuc, ut preſertur, vacare noſcatur, nulluſque de illo preter nos hac vice diſponere potuerit ſive poſſit, reſervatione & decreto obſiſtentibus ſupradictis, nos dilectum filium Marianum ſer Foccii monachum prioratus ſancti Petri & Benedicti de eremo ad Vivum dicti ordinis Pientine dioceſis, qui, ut aſſerit, alias profeſſor fratrum ſervorum beate Marie ordinia ſancti Auguſtini exiſtens ad dictum ordinem Camaldulenſem apoſtolica auctoritate translatus fuit, apud nos de religionis zelo, vite & morum honeſtate, aliiſque probitatis & virtutum meritis multipliciter commendatum, horum intuitu gratioſo favore proſequi volentes, a quibuſcumque excommunicationis &c. ſententiis &c. abſolventes & abſolutum fore cenſentes, diſcretioni tue per apoſtolira ſcripta mandamus, quatenus ſi per diligentem examinationem eumdem Marianum ad hoc idoneum eſſe repereris, ſuper quo tuam conſcientiam oneramus, prioratum predictum, qui conventualis eſt, & a monaſterio ſancti Petri de Rotia dicti ordinis Aretine dioceſis dependet, euique cura imminet animarum, & cujus fructua, redditus & proventus viginti Florenorum auri de camera ſecundum communem extimationem valorem annuum, ut dictus Marianus etiam aſſerit, non excedunt, &c. cum omnibus juribus & pertinentiis ſuis eidem Mariano auctoritate noſtra conferas & aſſignes, inducens per te, ſeu alium, vel alios eumdem Marianum vel procuratorem ſuum ejus nomine in corporalem poſſeſſionem prioratus juriumque & pertinentiarum predictorum, & defendens inductum, amoto exinde quolibet detentore, ac faciens Marianum vel pro eo procuratorem predictum ad prioratum hujuſmodi, ut eſt moris, admitti, ipſum quoque Marianum quamprimum fuerit vigore preſentium poſſeſſionem pacificam dicti prioratus aſſecutus, de dicto prioratu ſanctorum Petri & Benedicti, cujus monachus, &, ut etiam aſſerit, ordinem ipſum expreſſe profeſſus exiſtit, ad prefatum monaſterium ſancti Petri dicta auctoritate noſtra, ipſumque inibi recipi facies in monachum & in fratrem, ac ſincera in Domino caritate tractari, ſibique de ipſius prioratus fructibus, redditibus, proventibus, juribus & obventionibus univerſis integre reſponderi. Contradictores &c. Non obſtantibus &c. Datum Rome apud ſanctum Petrum anno incarnationis Dominice M. CCCC. XCVIII. tertio-decimo kalendas decembris pontificatus noſtri anno VII.

CIV.

Idem concedit Petro de Accoltis penſiones ſuper aliquot Beneficia congregationis Camaldulenſis.

Anno 1500. pridie KL. martii.

Ex eodem tabulario S. Romualdi.

ALexander epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilecto filio magiſtro Petro de Accoltis capellano noſtro & cauſarum palatii apoſtolici auditori ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Grata devotionis

ob-

obſequia, que nobis & apoſtolice ſedi hactenus impendiſti, & adhuc ſollicitis ſtudiis impendere non deſiſtis, oecnon literarum ſcientia, vite & morum honeſtas, aliaque laudabilia probitatis & virtutum merita, quibus perſonam tuam, etiam fide dignorum teſtimoniis percepimus, nos indncunt, ut illa tibi ſavorabiliter concedamus, que tuis commoditatibus fore conſpicimus opportuna. Cum itaque hodie tu beate Marie de Trivio, & ſancti Martini de Tiphio monaſteriorum Camaldulenſis ordinis Civitatis-Caſtelli & Sarſinatis dioceſis, que tunc ex conceſſione & diſpenſatione apoſtnlica in commendam obtinebas, commende hujuſmodi in manibus noſtris ſponte & libere ceſſeris, noſque ceſſionem predictam admittentes, ac verum & ultimum dictorum monaſteriorum vacationis modum pro expreſſo babentes, mooaſterium beate Marie predictum mooaſterio ſancti Felicis in Platea Flnreotine dicti ordinis, cui dilectus filius Baſilius illius abbas preſidebat, auctoritate apnſtolica univerimus, annexuerimus & incorporaverimus, ac monaſterio ſancti Martini predicto de perſona dilecti filii Petri illius moderni abbatis providerimus, ipſumque Petrum illi in abbatem preſecerimus, euram & adminiſtratinnem dicti monaſterii ſancti Martini ſibi in ſpiritualibus, & temporalibus tibi plenarie committendo. Nos tibi, cui etiam hodie ſilvam abjeium dicti monaſterii beate Marie per te, vel alium, ſeu alios, quoad vivares, poſſidendam & uſufructuandum, ita quod liceret tibi etiam omnes abietes & ligna illius, prnut tibi videretur, & placeret, incidere & incidi facere, ac per preſatum Petrum & ſuos ſucceſſotes dicti monaſterii ſancti Martini abbates, ſeu generalem pro tempore dicti ordinis, aut quoſvis alios dictum mnnaſterium ſancti Martini quavis auctoritate in titulum vel commendam obtinentea, ne abictes & ligna hujuſmodi incidetes, ut preſertur, ſeu incidi faceres, impediri aut moleſtari nequires; ipſique Petrus & ſucceſſores, ac generales & quivis alii de abietibus & lignis predictis interim te impedire minime poſſent, necnon viginti-ttium ſuper ſancti Felicia per Baſilium, ac viginti ſuper ſancti Mattini predictnrum parpetuum predictos, ac triginta ſuper ſancti Johannis de Saxo Arretine per Ugolinum, necnon treſdecim Florenorum auri de camera penſiones annuas ab omnibus impoſitionibus & oneribus ordinariis & extraordinariis quacumque auctoritate etiam apoſtnlita imponendis liberas ſuper ſancti Bartholomei de Anglario Arretine dioceſis monaſteriorum dicti ordinis fructibus, tedditibus & proventibus per Chriſtophorum, dilectos filios monaſterinrum hujuſmodi reſpective tam temporales quam perpetuos abbatea & ſucceſſores ſuos, illa in titulum vel commendsm pro tempore obtinentes, tibi, quoad viveres, aut quouſque medio dictorum abbatum vel alicujus eorum ſeu per ipſos de beneficiis eccleſiaſticis ſecularibus vel regularibus, quorum fructus libere, & importatis ad valorem centum Florenorum ſimilium aſcenderent annuatim, tibi proviſum foret, ſingulis annis per manus prefati Petri & ſucceſſorum ſuorum abbatum ſeu commendatarinrum dicti monaſterii ſancti Martini integre perſolvendas reſervavimus, conſtituimus & aſſignavimus, ne ex ceſſione hujuſmodi nimium diſpendium patiaris, de majoris ſubventionis auxilio providere, premiſſorumque obſequiorum, ac meritorum tuorum intuitu ſpecialem gratiam facere volentes, teque a quibuſvis excommunicstionis &c. peoſionem annuam quatuordecim Florenorum ſuper monaſterin ſancti Angeli de Vergsreto ordinis & Sarſinatis dioceſis predictorum fructibus & proventibus, qui quinquaginta Flnrenorum valorem snnuum non exeedunt, pet dilectum filium Sanctum modernum, cujus ad hoc per dilectum filium magiſtrum Bernardum de Accoltis ſcriptorem & familiarem noſtrum ejus procuratorem ad hoc conſtitutum expreſsus accedit conſenſus, & ejuſdem Sancti ſucceſsores tam perpetnos, quam temporales abbatea dictum monaſterium ſancti Angeli in titulum vel commendam pro tempore obtinentes, tibi, quoad vixeris, pro una in beati Johannis Baptiſte, & alia medietatibus penſionis quatuordecim Flnrenorum hujuſmodi in domini noſtri Jeſu Chriſti nativitatis feſtivitatibus &c. ſingulis annis integre perſolvendam, auctoritate apoſtolica tenore preſentium reſervamus, conſtituimus &c. Quocirca ven-fratri noſtro archiepiſcopo Raguſii, & dilectis filiis Petro Couldrano canonien eccleſie Aquenſis, ac vicareo etiam ven. fratris noſtri epiſcopi Sarſinatis &c. mandamus haram literarum executionem. Datum Rome apud ſanctum Petrum anno incarnationis Dominice milleſimo cccc. xcix. pridie kalendas martii pontificatus noſtri anno VIII.

A. Vnlaterranus.
D. de Comitibus.

CV.

CV.

Alexander VI. confirmat omnia privilegia abbatiæ Montis-Chriſti ejuſque eccleſiis conceſſa.

Anno 1500. kalend. decembris.

Ex chartario S. Michaelis in Burgo Piſarum.

ALexander epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis .. abbati & conventui monaſterii ſancti Salvatoris Montis-chriſti Camaldulenſis ordinis Maſſane dioceſis ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Cum a nobis petitur, quod juſtum eſt & honeſtum, tam vigor equitatis, quam ordo exigit rationis, ut id per ſollicitudinem officii noſtri ad debitum perducatur effectum. Eapropter dilecti in Domino filii veſtris juſtis poſtulationibus grato concurrentes aſſenſu, perſonas veſtras, & locum, in quo divino eſtis obſequio mancipati, cum omnibus bonis, que in preſentiarum rationabiliter poſſidetis, aut in futurum juſtis modis preſtante Domino poteritis adipiſci, ſub beati Petri protectione ſuſcipimus, atque noſtra, omneſque libertates & immunitates a predeceſſoribus noſtris Romanis pontificibus, ſive per privilegia vel alia indulta vobis & monaſterio veſtra conceſſa, necnon libertates & exemptiones ſecularium exactionum a regibus & principibus, & aliis Chriſtifidelibus vobis & eidem monaſterio rationabiliter indultas, ſpecialiter autem decimas, oblationes, cenſus, fructus, redditus, proventus, domos, poſſeſſiones, agros, campos, prata, paſcus, nemora, ſilvas, caſalia, jura, juriſdictiones & alia bona ad monaſterium predictum ſpectantia, necnon ſancti Pauli de Giuncheto, & abbatiam nuncupatam de Croſeſtaglie, ſancte Marie de Canovaria, Sancti Stephani de Venaco, ſancti Zenonis & ſancti Benedicti de Ilaria, ſancte Marie de Corſia & ſancti Mamiliani monaſteria, & ſancti Angeli de Cuppa, ſancte Marie de Scala, ſancti Elie, ſancti Gregorii, ſancti Andree de inſula Aſinaria, ſancte Marie Magdalene de flumine Savo, ſancti Mamiliani de Sumaſſi, ſancte Julie de Tavaria, ſancti Nicolai de Moriciano, ſancti Thome de Griſino, ſancti Benedicti de Mariſaglio, ſancti Peregrini, ſancti Pauli de Conto, ſancti Thome de Gai, ſancti Mamiliani de Taglio, ſancti Benedicti de Ilaria, ſancti Pancratii, ſancte Barbare, ſancti Concordii prope Piſas, ſancti Mamiliani, & nonnullarum aliarum eccleſiarum Turritane, Calaritane, Maranenſis, Alerienſis, Accienſis, Maſſanenſis & Piſane civitatum & dioceſum, que eidem monaſterio unita, annexa & incorporata fore aſſeritis, cum omnibus earum pertinentiis, ac inſulam Aſinariam, ſicut ea omnia juſte ac pacifice poſſidetis, vobis & per vos eidem monaſterio auctoritate apoſtolica confirmamus, & preſentis ſcripti patrocinio communimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtre ſuſceptionis, confirmationis & communitionis infringere &c. Si quis &c.

Datum Rome apud ſanctum Petrum anno incarnationis dominice millesimo quinquageſimo kalendis decembris pontificatus noſtri anno nono.

CVI.

Camaldulenſi congregationi ſubjicitur prioratus S. Mariae de Pace Caſtri-bononienſis.

Anno 1501. xvi. maii.

Ex autographo abbatiæ Claſſenſis.

IN Chriſti nomine amen. Noverint univerſi hoc preſens publicum inſtrumentum viſuri, lecturi & audituri, quod anno nativitatis ejuſdem milleſimo CCCCCI. indictione IV. tempore pontificatus ſanctiſſimi in Chriſto patris & domini noſtri domini Alexandri divina providentia pape VI. die XVI. menſis maii. Reverendus in Chriſto pater, & eximius artium & decretorum doctor dominus Martinus de Scardanis civis & canonicus Faventinus reverendi in Chriſto patris & domini domini Baptiſte de Canonicis de Bononia etiam decretorum doctoris Dei & apoſtolice ſedis gratia epiſcopi Faventini in ſpiritualibus & temporalibus vicarius generalis venerabili & religioſo domno Hieronymo de Novatiis priori Camaldulini de Verona ordinis Camaldulenſis ac procuratori generali rev. in Chriſto patris & domini domni Petri Delfini ſacre Camaldulenſis eremi prioris, ac totius dicti ordinis generalis, ac nomine procuratorio inſtanti, recipien. & acceptanti, de lui vicariatus officii ordinaria auctoritate, ac ſpeciali, ut aſſeruit, ſibi ab eodem rev. domino epiſcopo, commiſſione & mandato deſuper factis, de preſentia, licentia, voluntate & conſen-

ſu venerabilis religioſi domni Chriſtophori monachi dicti ordinis rectoris abbatie ſive beneficii eccleſiaſtici ſancte Marie a Pace territorii Caſtri-bononienſis Faventine dioceſis preſentis, volentis & conſentientis, infraſcriptis omnibus & ſingulis, ac etiam omnia & ſingula approbantis expreſſa, & alias omnibus melioribus modis, via, jure & forma, quibus magis & melius potuit & debuit, ac poteſt & debet, eccleſiam predictam ſancte Marie a Pace dicte Faventine dioceſis, quam idem Chriſtophorus monachus in titulum obtinet, cum omnibus ſuis bonis mobilibus & immobilibus, juribus & pertinentiis univerſis dicto domno Hieronymo procuratore predicto canonice inſtante, recipiente & acceptante dicto Camaldulenſi ordini perpetuo univit, annexuit & incorporavit, itaut de cetero & in perpetuum futuris temporibus proviſio de rectoribus & gubernatoribus ad ipſam eccleſiam, cum expedierit, fienda, que ad prefatum rev. dominum generalem dicti ordinis & ſucceſſores ſuos, qui fuerint pro tempore, pleno jure ſpectet & pertineat, & de ipſa diſponere poſſint & valeant tamquam de re propria ſpectante ad predictum ordinem, ea tamen lege, pacto & conditione poſitis, ut idem domnus Chriſtophorus rector, & qui pro tempore rectores erunt, teneantur & debeant ſolvere & dare prefato in rev. in Chriſto patri & domino epiſcopo & ſucceſſoribus ſuis pro tempore exiſtentibus omni anno ſolitum cenſum medietatis libre cere nove, videlicet uncias ſex cere nove, prout ipſe procurator eo nomine promiſit & convenit, & ad hoc ſe obligavit dicto domino vicario recipienti & acceptanti licentiam & facultatem omnimodam auctoritate ſua aggrediendi & apprehendendi realem, actualem & corporalem poſſeſſionem dicte abbatie, ejus bonorum & jurium predictorum, quotieſcumque & quandocumque ſibi procuratori videbitur & placebit omnibus melioribus modis &c. Actum Faventie in ſtudio dicti domini vicarii in domibus parochialis eccleſie ſancti Emiliani juxta hortum dicte eccleſie, preſentibus domino Andrea Franciſci Spagnoli de Mutiliana rectore eccleſie ſancte Marie de Ortignaria Faventine dioceſis & Antonio Gaſparis &c.

Ego Franciſcus quondam Simonis de Scardanis notarius rogatus &c. ſcripſi &c.

CVII.

Homines Caſtri-bononienſis cedunt Camaldulenſibus prioratum S. Marie de Pace.

Anno 1501. XXIII. junii.

Ex archivo abbatie Claſſenſis.

IN Chriſti nomine, amen. Reperitur in rogationibus & protocollis olim bone memorie egregii viri ſer Gualterii quondam Galeatii de Gualteriis de Caſtro-bologneſio notarii publici defuncti inſtrumentum infraſcripti tenoris in quadam vacchetta rogationum ipſius ad folia centum ſeptuaginta-ſex, videlicet: Milleſimo quingenteſimo-primo indictione IV. tempore pontificatus ſanctiſſimi in Chriſto patris & domini noſtri domini Alexandri divina providentia pape ſexti die vigeſimo-tertio menſis junii. Maſſarius generalis, conſilium & homines Caſtri-bologneſii congregati in camera Conſilii &c. propter ſingularem amorem, reverentiam & devotionem, quam habent ad ordinem & religionem Camaldulenſem & ſacram eremum, iidem dederunt & conceſſerunt dicto loco eremi & generali ordinis ejuſdem omne & totum jus, quod habent in preſentando & nominando rectorem in loco, vel eccleſia ac oratorio ſancte Marie de la Pace ſita in territorio dicti caſtri ſub dioceſi Faventina; ita quod de cetero perpetuis futuris temporibus voluerunt & conſenſerunt, ac volunt & conſentiunt, quod vacante dicta eccleſia & loci rectore generalis ordinis predicti habeat etiam plenum jus inſtituendi libere unum monachum ordinis predicti in rectorem, priorem & adminiſtratorem eccleſie predicte & bonorum ejus, dantes, cedentes & renuntiantes &c. pro ſe &c. predicto domino generali & eremo, & domno Chriſtophoro procuratori ad preſens inſtituto in loco predicto & me notario infraſcripto &c. omne & totum ſuum jus predictum, & rogantes me notarium &c. Actum in Caſtro-bologneſio in camera conſilii dicti caſtri juxta vias publicas a tribus & alios confines, preſentibus ibidem Beſariono filio Jacobi Jemioiani, & ſer Carolo Donati ambobus de dicto caſtro teſtibus ad predicta vocatis, rogatis & habitis.

Ego Gualterius de Gualteriis notarius publicus dicti caſtri rogatus &c. ſcripſi.

Et ego Johannes-baptiſta quondam providi-

vidi viri Petri de Gottarellis de dicto Caſtro bologneſio &c. notarius &c. retroſcriptum inſtrumentum &c. exemplavi &c. anno M. D. XXXVII. indictione X. die vero X. ſeptembris &c.

CVIII.

Litera Julii II. pro bonis monaſterii SS. Trinitatis de Faventia.

Anno 1503. VII. idus martii.

Ex archivo SS. Trinitatis de Faventia.

JUlius epiſcopus ſervus ſervorum Dei. Dilectis filiis.. preposito eccleſie Faventina &.. vicario ven. fratris epiſcopi Faventini in ſpiritualibus generali ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Conqueſtus eſt nobis Benedictus modernus rector eccleſie ſancte Trinitatis Faventine dioceſis, quod prior & conventus monaſterii per priorem ſoliti gubernari ſancti Jacobi ordinis Servorum dicte dioceſis ſuper ſeptem tornaturiis terre vineate ſeu aliis immobilibus bonis in dicta dioceſi, & loco dicto Pozalti conſiſtentibus, mobilibuſque bonis & rebus aliis ad eum, ratione dicte eccleſie, quam obtinet, & alias legitime ſpectantibus, minuantur eidem, ideoque diſcretioni veſtre per apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus vocatis, qui fuerint evocandi, & auditis hinc inde propoſitis, quod ſactum fueris, appellatione remota, decernatis, facientes, quod decreveritis, per cenſuram eccleſiaſticam firmiter obſervari. Teſtes &c. Datum Rome apud ſanctum Petrum anno incarnationis Dominice M. D. III. ſeptimo idus martii pontificatus noſtri anno primo.

CIX.

Julius II. unit congregationi S. Michaelis de Muriano monaſterium S. Viti prope Vicetiam.

Anno 1505. id. februarii.

Ex archivo S. Blaſii de Fabriano.

JUlius epiſcopus ſervus ſervorum Dei ad perpetuam rei memoriam. Ex injuncto nobis deſuper, meritis quamquam inſufficientibus, apoſtolice ſervitutis officio ad ea libenter intendimus, per que eccleſiis & locis religioſis ſingulis, preſertim regularis obſervantie, ac perſonis, in illis ſub ſancte religionis jugo Altiſſimo famulantibus, ut in ſuis neceſſitatibus congruum ſuſcipiant relevamen, per noſtre proviſionis auxilium valeat ſalubriter provideri. Dudum ſiquidem omnes prioratus ceteraque beneficia eccleſiaſtica cum cura & ſine cura apud ſedem apoſtolicam tunc vacantia & in antea vacatura collationi & diſpoſitioni noſtre reſervavimus, decernentes ex tunc irritum & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contingeret attentari. Cum itaque poſtmodum prioratus ſancti Viti extra muros Vincentinos Camaldulenſis ordinis per liberam reſignationem dilecti filii Vincentii Novelli de Cathsro nuper ipſius prioratus prioris de illo, quem tunc obtinebat, per dilectum filium Africanum de Severolis dictum Faventinum procuratorem ſuum ad hoc ab eo ſpecialiter conſtitutum in manibus noſtris ſponte factam & per nos admiſſam apud ſedem eamdem vacaverit & vacet ad preſens, nulluſque de illo preter nos hac vice diſponere potuerit ſive poſſit, reſervatione & decreto obſiſtentibus ſupradictis. Et ſicut exhibita nobis nuper pro parte dilectorum filiorum vicarii & viſitatorum congregationis ſancti Michaelis de Murano dicti ordinis petitio continebat, illius ordinis monaſteria & prioratus per abbates & priores annuales reſpective gubernantur, & ex hujuſmodi gubernatione annuali in monaſteriis & prioratibus ejuſdem regularis obſervantia dicti ordinis viguerit & vigeat, & divinus cultus ſuſceperit incrementum, & propterea idem Vincentius prioratum ipſum reſſignavit affectans, ut idem prioratus eidem congregationi uniatur & incorporetur, & in eo regularis obſervantia hujuſmodi vigere habeat, & divinus cultus inibi augeatur, pro parte eorumdem vicarii & viſitatorum aſſerentium dicti prioratus fructus, redditus & proventus centum quinquaginta ducatorum auri de camera ſecundum communem extimationem valorem annuum non excedere, nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut prioratum predictum eidem congregationi perpetuo unire, annectere & incorporare, aliaſque in premiſſis opportune providere de benignitate apoſtolica dignaremur. Nos igitur, qui dudum inter alia volumus, quod petentes beneficia eccleſiaſtica aliis uniri, tenerentur exprimere verum annuum valorem ſecundum eſtimationem predictam etiam beneficii, cui aliud uniri peteretur, alioquin unio non valeret, & ſem-

per commiſſio in unionibus fieret ad partea, vocstis, quorum intereſſet, eoſdem vicarium & viſitatores a quibuſcomque excommunisstionibus &c. ſententiis &c. abſolventes &c. prioratum predictum, qui conventualis non eſt &c. eum omnibus juribus & pertinentiis ſuis, eidem congregationi per eos juxta eorum laudabiles ritus & mores ac regularia inſtituta dicti ordinis tenendum, regendum & gubernandum auctoritate apoſtolica tenore preſentium perpetuo unimus, annectimus & incorporamus, ita quod liceat vicario & viſitatoribus prefatis per ſe, vel alium ſeu alios corporalem dicti prioratus juriumque & pertinantiarum predictorum poſſeſſionem propria auctoritate libere apprebendere & perpetuo retinere, ac illum per priorem annualem per eos ibidem pro tempore depurandum regere & gubernare, illiuſque fructus, redditus & proventus in ſuos & congregationis & prioratns hujuſmodi uſus & utilitatem convertere, dioceſani loci vel cujuſvis alterius licentia ſuper hoc minime requiſita. Non obſtantibus &c. Proviſo quod propter unionem, annexionem & incorporationem predictas dictus prioratus debitis propterea non frandetur obſequiis, & animarum cura in eo, ſi qua illi immineat, nullatenus negligatur, ſed ejus congrue ſupportentur onera conſueta. Nos enim prout eſt, irritum decernimus & inane, &c. Datum Rome apud ſanctum Petrum anno incarnationis Dominice milleſimo quingenteſimo-quinto id. februarii pontificatus noſtri anno III.

CX.

Epiſcopus Faventinus concedit indulgentiam confratribus ſocietatis SS. Sebaſtiani & Rocchi in eccleſia SS. Trinitatis Faventiæ.

Anno 1505. XXVI. februarii.

Ex archivo parthenonis SS. Trinitatis de Faventia.

BAptiſta de Canonicis de Bononia decretorum doctor, ac Dei & apoſtolice ſedis gratia epiſcopus Faventinus univerſis & ſingulis Chriſti-fidelibus preſentes literas inſpecturis ſalutem in Domino ſempiternam. Immenſa Dei omnipotentis miſeratio homini, quem ad ſuam creavit imaginem, primi lapſu parentis ſuorumque labe criminum deformata, innumera preſtitit beneficia, & adminicula plurima preparavit, quibus delictorum vincula diſrumpere, veniamque promereri, & creatori ſuo reconciliari poſſet; inter que ſunt fundata oratoria, confraternitateſque ac ſocietates fidelium, quibus ſub ſuavi contemplationis jugo veneratur Altiſſimus, cultus augetur divinus, animarumque ſalus Deo propitio finaliter unuſquiſque conſequitur. Cum itaque, ſicut accepimus, homines Burgi civitatis Faventie noſtre dioceſis Domino annuente ob merita ſanctorum tam inclyti martyris ſancti Sebaſtiani, quam devoti confeſſoris ſancti Rocchi proximis diebus evaſerint periculum dire peſtis, promiſerintque ob hoc in honorem & laudem Dei & prefatorum ſanctorum Sebaſtiani & Rochi erigere unam confratriam & ſeu ſocietatem in eccleſia, ſub vocabulo ſanctiſſime Trinitatis in dicto Burgo, in qua die noctuque propoſuerunt laudare nomen Domini; & alia ibidem virtutis opera exercere: Nos ſuum pium in hac parte propoſitum in Domino commendantes, & mirifice cupientes, ut in dicto eccleſia cultus divinus continue vigeat & augeatur, ac in ea, uti ſperamus, Chriſti-fideles fructus in Domino facere poſſint ſalutares, tenore preſentium illis annuimus; ut autem & libentius noverint ſe refectos, de omnipotentis Dei miſericordia, & beatorum Petri & Pauli apoſtolorum ejus auctoritate confiſi, omnibus & ſingulis utriuſque ſexus ſecularibus & regularibus vere penitentibus & confeſſis, qui dictam confratriam & ſocietatem ingreſſi fuerint, quique dictam eccleſiam ſanctiſſime Trinitatis prima Dominica cujuſcumque menſis devote viſitaverint, ac in feſtivitatibus dictorum ſanctorum Sebaſtiani & Rocchi a primis veſperis uſque ad ſecundas in laudem Dei omnipotentis & dictorum Sanctorum ad dictam eccleſiam oraturi acceſſerint, ac de donis a Domino ſibi collatis ibidem manus porrexerint adjutrices, quadraginta dies indulgentiarum de injunctis eis penitentiis in Domino relaxamus perpetuis temporibus duraturam. In quorum fidem & teſtimonium has preſentes literas noſtras fieri & regiſtrari fecimus per notarium curie noſtre infraſcriptum, noſtrique ſigilli impreſſione vel appenſione muniri.

Datum Bononie in domibus ſanctorum Naboris & Felicis noſtre reſidentie die XXVI. februarii M. D. V. pontificatus ſanctiſſimi in Chriſto patris & domini domini Julii divina providentia pape II. anno ſecundo.

CXI.

Digitized by Google

CXI.

Unio prioratus S. Pauli de Caſena abbatiæ Claſſenſi.

Anno 1506. XVII. kal. januarii.

Ex autographo archivi Claſſenſis.

JUlius epiſcopus ſervus ſervorum Dei ad perpetuam rei memoriam. Regimini univerſalis eccleſie &c. Cum itaque prioratus ſancti Pauli Ceſenatenſis Camaldulenſis ordinis, quem dilectus filius magiſter Bartholomeus Cupinus clericus Brittonorienſis notarius & familiaris noſter ex conceſſione & diſpenſatione apoſtolica in commendam nuper obtinebat, commenda hujuſmodi ex eo quod dictus Bartholomeus illi hodie in manibus noſtris ſponte & libere ceſſit, noſque ceſſionem ipſam duximus admittendam, ceſſante, modo vacare noſcatur, & ſicut exhibita nobis nuper pro parte dilectorum filiorum Samuelis abbatis monaſterii ſancti Apollinaris, alias ſancte Marie in Claſſe dicti ordinis Ravennatenſis dioceſis, ac modernorum vicarii & definitorum congregationis ſancti Michaelis de Muriano dicti ordinis petitio continebat, ſi dictus prioratus eidem monaſterio perpetuo uniretur &c. divinus cultus in dicto prioratu ſuſciperet incrementum, illiuſque bona non ſolum conſervarentur, ſed etiam augerentur, necnon commoditatibus vicarii, & definitorum ac aliarum perſonarum congregationis hujuſmodi, qui propterea in dicto prioratu recipi poſſent, provideretur, pro parte eorumdem Samuelis abbatis ac vicarii & definitorum aſſerentium dicti prioratus fructus, redditus & proventus octuaginta ducatorum auri de camera ſecundum communem extimationem valorem annuum non excedere, nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut prioratum predictum eidem monaſterio perpetuo unire annectere & incorporare, aliaſque in premiſſis opportune providere de benignitate apoſtolica dignaremur. Nos igitur, &c. ipſos Samuelem abbatem, vicarium & definitores &c. abſolventes &c. prioratum predictum, qui conventualis non eſt, & a prioratu ſancte Marie de Vincareto dicti ordinis Brittonorienſis dioceſis dependet, quovis modo &c. cum omnibus juribus & pertinentiis ſuis eidem monaſterio apoſtolica auctoritate perpetuo unimus, &c. ita quod liceat eidem Samueli abbati, ac vicario & definitoribus per ſe vel alium ſeu alios corporalem predicti prioratus poſſeſſionem propria auctoritate apprehendere, illiuſque fructus &c. in ſuos ac monaſterii & prioratus predicti hujuſmodi uſus & utilitatem convertere, dioceſani loci & cujuſvis alterius licentia ſuper hoc minime requiſita. Non obſtantibus &c. Nulli ergo &c. Datum Rome apud ſanctum Petrum anno incarnationis Dominice M. D. V. decimo-ſeptimo kalendas januarii pontificatus noſtri anno tertio.

Johannes de Lermo.

CXII.

Julius II. confirmat congregationi S. Michaelis monaſterium de Carceribus.

Anno 1507. III. nonas febr.

Ex exemplo monaſterii S. Michaelis.

JUlius epiſcopus ſervus ſervorum Dei ad perpetuam rei memoriam. Ex injuncto nobis deſuper apoſtolice ſervitutis officio ad ea libenter intendimus, per que monaſteriis quibuslibet, ut illa in ſpiritualibus & temporalibus felicibus proficiant augmentis, valeat provideri, & in hiis, prout expedire conſpicimus, ejuſdem paſtoralis officii partes favorabiliter impartimur. Dudum ſiquidem, poſtquam felicis recordationis Sixto pape IIII. predeceſſori noſtro pro parte tunc ducis & dilectorum filiorum nobilium virorum dominii Venetorum expoſito, quod ſancte Marie Carcerum & ſancti Michaelis, ac per priorem ſoliti gubernari ſancti Mathie de Muriano Camaldulenſis ordinis Paduane & Torcellane dioceſis monaſteriorum abbates & prior, qui pro tempore fuerunt, ipſorum monaſteriorum occurrente vacatione perpetuo ſeu ad vitam eligi & confirmari conſueverunt, quo fiebat, ut aliquando propter incuriam & negligentiam ipſorum abbatum & prioris, dicta monaſteria, ut decens erat, non gubernarentur, in ipſorum monaſteriorum & conventuum eorumdem non modicum prejudicium, ac divini cultus diminutionem. Verum ſi abbates ſancte Marie & ſancti Michaelis, & prior ſancti Mathie monaſteriorum predictorum, eorum cujuslibet occurrente vacatione ex tunc de cetero per ejus conventum ſeu conventus intervenientibus aliis duobus abbatibus ſeu abbate, & priore ſuperſtitibus, ſimplicem vocem tantum pro quolibet aliorum duorum monaſteriorum habentibus,

de triennio in triennium eligerentur, & per illud tempus dumtaxat monaſterio, vel monaſteriis tunc vacanti vel vacantibus preeſſent, profecto monaſteria ipſa decentius in ſpiritualibus & temporalibus gubernarentur, ac in eis divinus cultus ſuſciperet incrementum. Idem Sixtus predeceſſor ducis & dominii predictorum in ea parte ſupplicationibus inclinatus auctoritate apoſtolica per quaſdam cum irritantis appoſitione decreti perpetuo ſtatuerat, & ordinaverat, quod ex tunc de cetero cedentibus vel decedentibus ſimul vel ſucceſſive dictorum monaſteriorum tunc abbatibus, ſeu abbate vel priore, aut aliquo ipſorum conventus monaſterii ſeu monaſteriorum vacantis ſeu vacantium, tunc vocatis aliis duobus abbatibus, ſeu abbate & priore ſuperſtitibus, qui ſimplicem tantum vocem haberent, abbates ſeu abbatem & priorem dictorum monaſteriorum, & cujuslibet ipſorum de triennio in triennium duraturos dumtaxat & non ultra, niſi denuo forent electi, ſeu confirmati, ut prefertur, eligere deberent & tenerentur, ipſique ſic electi abbates ſeu abbas, & prior dicto durante triennio monaſteriis prefatis abſque aliqua confirmatione apoſtolica vel ordinaria auctoritate deſuper facienda preeſſent. Decernendo omnes & ſingulas alias electiones, confirmationes, proviſiones ſeu alias diſpoſitiones de dictis monaſteriis apoſtolica vel ordinaria auctoritate forſan faciendas, necnon totum id & quidquid in contrarium attentari contingeret, irrita & inania, nulliuſque roboris exiſtere vel momenti. Ac voluerat, quod abbates, ſeu abbas & prior ipſorum monaſteriorum, qui pro tempore forent, de mediis fructibus ipſorum monaſteriorum ſeu annata in camera apoſtolica debitis ſingulis quindecim annis eidem camere aut collectori fructuum & proventuum eidem camere debitorum in partibus illis pro tempore deputato perpetuo ſatisfacerent: alioquin ſtatutum & ordinatio hujuſmodi nullius exiſterent roboris vel momenti. Pie memorie Innocentio pape VIII. etiam predeceſſori noſtro pro parte tam tunc ducis & dominii predictorum, quam tunc abbatis ſancti Michaelis & prioris ſancti Mathie monaſteriorum eorumdem & univerſorum monachorum congregationis de Muriano inter alia etiam expoſito, quod in ſancti Michaelis & ſancti Mathie monaſteriis predictis, poſtquam per triennales abbatem & priorem, ut prefertur, recta & gubernata fuerant, obſervantia regularis viguerat, ac in illis divinus cultus non modicum ſuſceperat incrementum, & ſi triennium hujuſmodi ad unum annum dumtaxat reduceretur, ex hoc profecto ſpes eſſet, quod in dies congregatio predicta, gratia aſſiſtente divina, cum religionis propagatione & animarum ſalute, ac divini cultus augumento ſuſciperet incrementum, & exinde ſperati fructus provenirent. Dictus Innocentius predeceſſor eorumdem ducis, dominii, abbatis, prioris & monachorum ſupplicationibus inclinatus auctoritate apoſtolica & ex certa ſcientia per ſuas literas ſtatuit, decrevit & ordinavit, quod ex tunc deinceps perpetuis futuris temporibus abbates & priores monaſteriorum predictorum & aliorum, que pro tempore eidem congregationi unirentur, adnecterentur & incorporarentur, non perpetui vel triennales, ſed dumtaxat annales, exiſterent, & ſingulis annis novi abbates & priores modo premiſſo eligerentur. Et quia ſancti Apollinaris in Claſſe extra muros Ravennates dicti ordinis eidem congregationi juxta illius ritus & mores tenendi & gubernandi uniti, ac predicti de Carceribus monaſteriorum abbates per ſpeciale privilegium eorum vita durante, tunc ammoveri non poterant, voluit ac ſcientia & auctoritate apoſtolica predictis decrevit, quod eis ſimul vel ſucceſſive cedentibus vel decedentibus, aut dictis ſancti Apollinaris & de Carceribus monaſteriis per ceſſum vel deceſſum, aut aliis quibuſvis modis, etiam apud ſanctam ſedem apoſtolicam vacantibus, etiam triennium predictum ad annum modo & forma premiſſis eo ipſo reductum eſſet & eſſe cenſeretur, & ſancti Apollinaris & de Carceribus monaſteria predicta cum omnibus juribus, pertinentiis & annexis ſuis ad ipſam congregationem in omnibus & per omnia plenarie eo ipſo reverterentur, applicarentur, & illi penitus ſe conformarent; quodque preſidens cum definitoribus in capitulo, vel vicarius cum viſitatoribus dicte congregationis tunc infra annum eiſdem ſancti Apollinaris & de Carceribus monaſteriis de abbatibus annalibus modo premiſſo valerent providere, prout in ſingulis literis predictis plenius continetur. Et deinde ſicut exhibita nobis pro parte dilectorum filiorum modernorum vicarii generalis, preſidentis & definitorum dicte congregationis petitio continebat, poſtquam prefato monaſterio de Carceribus tunc ex eo, quod quondam Petrus Boldu tunc ipſius monaſterii de Carceribus abbas regimini & adminiſtrationi illius, cui tunc in humanis agens preerat, in manibus recolende memorie

Ale.

Alexandri pape VI. ſimiliter predeceſſoris noſtri ſponte & libere ceſſerat. Idem Alexander predeceſſor omnes & ſingulas ſpeciales & generales reſervaciones, uniones, annexiones, incorporationes & applicationes de dicto monaſterio de Carceribus per eum & ſedem predictam in favorem quarumcumque perſonarum, etiam cardinalatus honore fungentium, ac aliorum monaſteriorum & congregationum ſub quibuſvis verborum formis & clauſulis factas vel conceſſas, earumque omnium vim & effectum motu proprio & ex certa ſcientia ea vice dumtaxat ſuſpendendo, & in vacationem dicti monaſterii de Carceribus ex hujuſmodi ceſſione effectum ſortiri non poſſe, nec debere, decernendo, ceſſionem ipſam duxit admittendam, vacanti, de perſona Dominici etiam Boldu monachi dicti ordinis eidem monaſterio de Carceribus, ut prefertur, vacanti apoſtolica auctoritate proviſum, ipſeque Dominicus illi in abbatem prefectus fuerat, ac proviſionis & prefectionis predictorum vigore poſſeſſionem vel quaſi regiminis & adminiſtrationis, ac bonorum dicti monaſterii de Carceribus ſeu majoris partis eorum aſſecutus fuerat, orta inter eumdem Dominicum Boldu & dilectum filium noſtrum Dominicum tituli ſancti Marci presbyterum tunc ſancti Nicolai inter imagines diaconum cardinalem ſuper regimine & adminiſtratione monaſterii de Carceribus hujuſmodi, cui tunc, ut prefertur, vacanti Dominicus Boldu de perſona ſua auctoritate apoſtolica predicta proviſum, ſeque illi in abbatem prefectum ac earumdem proviſionis & prefectionis vigore poſſeſſionem vel quaſi regiminis & adminiſtrationis, ac bonorum monaſterii de Carceribus hujuſmodi aſſecutum fuiſſe, ac dictum Dominicum cardinalem proviſioni & prefectioni predictis contra juſtitiam ſe oppoſuiſſe & tunc opponere, impediviſſeque & impedire, ac feciſſe & facere, quominus proviſio & prefectio predicte ſuum debitum conſecute fuiſſent & conſequerentur effectum; & ipſe Dominicus Boldu monaſterium predictum de Carceribus poſſet pacifice, & in ſpiritualibus & temporalibus regere & gubernare, Dominicus cardinalis vero prefatus monaſterium predictum de Carceribus, ut prefertur, vacans ſibi per eum, quoad viveret, tenendum, regendum & gubernandum dicta auctoritate apoſtolica commendatum fuiſſe, & illud ad ſe de jure ſpectare aſſerebat, materia queſtionis dictus Alexander predeceſſor cauſa hujuſmodi non obſtante, quod ad Romanam curiam legitime devoluta, & ad eam de juris neceſſitate tractanda & finienda non eſſet, ven. fratri noſtro Petro epiſcopo Anconitano locum unius ex auditoribus cauſarum palatii apoſtolici de mandato noſtro tenenti, tunc ipſius Alexandri predeceſſoris capellano, & cauſarum dicti palatii auditori ad inſtantiam dicti Dominici Boldu audiendam commiſit, & fine debito terminandam, ipſeque Petrus epiſcopus tunc auditor in cauſa hujuſmodi procedens definitivam, per quam monaſterium predictum eidem Dominico cardinali adjudicavit, & ſuper illo dicto Dominico Boldu perpetuum ſilentium impoſuit, cum fructuum & expenſarum condemnatione ſententiam promulgavit. A qua cum pro parte dicti Dominici Boldu fuiſſet ad ſedem eamdem appellatum, dictus Alexander predeceſſor cauſam appellationis hujuſmodi ven. fratri noſtro Mattheo epiſcopo Nucerenſi etiam locum unius ex auditoribus dicti palatii de mandato noſtro tunc ipſius Alexandri predeceſſoris tenenti audiendam commiſit & fine debito terminandam, & dictus Mattheus epiſcopus & locumtenens in cauſa appellationis hujuſmodi etiam procedens definitivam, per quam ſententiam per dictum Petrum epiſcopum tunc auditorem latam confirmavit, ſententiam promulgavit. A qua quidem ſententia pro parte dicti Dominici Boldu ad ſedem predictam appellato idem Alexander predeceſſor cauſam poſterioris appellationis hujuſmodi ven. fratri noſtro Antonio archiepiſcopo Sipontino, tunc epiſcopo Civitatis-caſtelli, & locum unius ex prefati auditoribus de ſimili mandato noſtro tunc ipſius Alexandri predeceſſoris tenenti audiendam commiſit, & fine debito terminandam. Et poſtquam ipſe Antonius archiepiſcopus & locum tenens in cauſa poſterioris appellationis hujuſmodi ad nonnullos actus citra tamen concluſionem proceſſerat, cum Dominicus Boldu & tunc vicarius generalis ac definitores congregationis predictorum ſtatuti, ordinationis, voluntatis, applicationis, decreti & literarum Innocentii predeceſſoris hujuſmodi vigore unum ex monachis congregationis & ordinis predictorum in abbatem annualem dicti monaſterii de Carceribus, utpote ex dimiſſione dicti Dominici Boldu tunc poſſeſſoris vacantis & eidem congregationi applicati elegiſſent, ipſeque ſic electus poſſeſſionem vel quaſi regiminis & adminiſtrationis ac bonorum monaſterii de Carceribus hujuſmodi ſeu majoris partis eorum electionis & literarum predictarum vigore apprehendiſſet, prefatus predeceſ-

for

ſor cauſam, quam vicarius generalis, definitores & congregationis prefati contra Dominicum cardinalem & Dominicum Boldu prefatos, omneſque alias ſua intereſſe putantes ſuper monaſterio da Carceribus ac illius regimine & adminiſtratione ac applicatione prefatis movero intendebant, non obſtante, quod cauſa hujuſmodi ad dictam curiam legitime devoluta, & apud aam de juris neceſſitate tractanda & finienda non eſſet, eidem Antonio archiepiſcopo & locum tenenti audiendam commiſit & fine debito terminandam, & poſtquam idem Antonius archiepiſcopus & locum teoens in cauſa ipſa ſibi ad inſtanriam dictorum vicarii generalis & definitorum commiſſa ad nonnullos actus citra tamen conclnſionem proceſſerat in cauſa poſterioris appellationis hujuſmodi inter Dominieum cardinalem & Dominicum Boldu prefatos procedens definitivam, per quam ſententiam per prefatum Mattheum epiſcopum & locum tenentem latam predictam confirmavit, ſententiam promulgavit, ac literas axecutoriales deſuper in forma ſolita decrevit, & dictus Dominieus cardinalis aſſerens congregationem predictam enm impediro, quominus poſſeſſionem vel quaſi regiminis & adminiſtrationis dicti monaſterii de Carceribus ac bonorum ejus aſſequi poſſet, literas executoriales predictas eiſdem vicario generali & definitoribus intimavit, ac eos, neenon ſingulares perſonas ipſius congregationis ob illarum non pariiones excommunicari, & excommunicatos daelarari obtinuit. Cum autem lite hujuſmodi adhuc inter Dominicum cardinalem & congregationem prefatam coram dicto Antonio archiepiſcopo & locum tenente indeciſa pendente, prefatus Dominicus cardinalis ad evitandnm ulterius litigiorum anfractus, parcendnmque laboribus & expenſis, ac pro implemento certe honeſte concordie inter eum & vicarium generalem ac definitores & congregationem predictos, inrerventu nonnullorum proborum virorum, & preſertim dilecti filii noſtri Franciſci tituli ſancte Suſanne presbyteri cardinalis & dicti ordinis protectoris inite, necnon ut ſtatutum & ordinatio, voluntas, applicatio & decretum, necnon litere Innocentii predeceſſoris hujuſmodi, ac omni juri ſibi in regimine & adminiſtratione prefatis vel ad illa quomodolibet competanti hodie in manibus noſtris ſponte & libere ceſſerit, noſque ceſſionem ipſam duximus admittendam: & ſicut eadem petitio ſubjungebat, ipſi vicarius generalis & definitores dubitent etiam in futurum propter premiſſa & alias ſupradictn monaſterio de Carceribus, ac illius ſpplicatione eidem congregationi, necnon regimine & adminiſtratione per abbstem annalem moleſtari poſſo, nos vicario generali & definitoribus & congregationi predictis aſſerentibus ſe & ſingulares perſonas congregationis hojnſmodi ab eiſdem cenſuris in predictis literis executorialibus contentis de conſenſu dicti Dominici cardinalis abſolutos fuiſſe, ne predictarum literarum fruſtrentur effectu, ac ne ſuper regimine & adminiſtratione dicti monaſterii de Carceribus per abbatem annalem moleſtentur, providere volentes, ac vicarium generalem, definitores & congregationem preſatos, ac cnngregatinnis hujnſmodi ſingulares perſonas a quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis & interdicti, aliiſque eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris & penis a jure vel ab homine quavis occaſione vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum preſentium dumiaxat conſequendum, barum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes, ac monaſterii de Carceribus predicti fructuum, reddituum & proventoum, qui ad tricentos quinquaginta ducatos anri in libris camere predicte taxati reperiuntnr, verum annuum valorem ſecundum communem extimstionem, necnon ſtatum cauſe hujuſmodi preſentibus pro expreſſis habentes, cauſamque ipſam ad nos advocanses, & litem hujuſmodi penitus extinguentet, vicarii, definitornm & congregationis predictorum in hac parte ſopplicationibus inclinati auctoritate apoſtolica tenore preſentium decornimus, quod litere Innocentii predeceſſoris hujuſmodi, & inde ſecuta quecumque a datis preſentium valeant, plenamque roboris firmitatem obtineant, & eidem congſegationi ſuffragentur, etiam ad hoc ut monaſterium predictum de Carceribus eidem congregationi perpetuo unitum & applicatum exiſtat, ac congregatio prefata illud per abbatem annualem juxta ſtatutum, nrdinationem, voluntatem & decretum ac applicationem, necnon literas Innocentii predeceſſoris hujuſmodi & alias ejuſdem congregationis ſtatuta, ritus, laudabiles conſuetudines in ſpiritualibus & temporalibus regere & gubernare valeant. Non obſtantibus &c. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtre voluntatis, abſolutionis, advocationis, extinctionis & decreti infringere &c. Datum Bononie anno incarnationis Dominice M. D. VI. terin nnnas februarii pontificatus noſtri anno quarto.

CXIII.

CXIII.

Idem unit monaſterio S. Johannis-baptiſte de Faventia prioratum de Vincareto.

Anno 1506. v. id febr.

Ex archivo Claſſenſis abbatie.

JUlius epiſcopus ſervus ſervorum Dei ad perpetuam rei memoriam. Apoſtolice ſollicitudinis ſtudium humeris noſtris divina diſpoſitione commiſſum circa ea continue verſatur, per que noſtre proviſionis miniſterio eccleſiarum omnium ſtatui & decori, necnon perſonarum eccleſiaſticarum preſertim regularium in illis Altiſſimo famulantium commodo & utilitati valeat ſalubriter provideri. Dudum ſiquidem omnes prioratus ceteraque beneficia eccleſiaſtica apud ſedem apoſtolicam tunc vacantia & in antea vacatura collationi & diſpoſitioni noſtre reſervavimus, decernentes ex tunc irritum & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contingeret attemptari. Cum itaque poſtmodum prioratus ſancte Marie de Vincareto ordinis Camaldulenſis Britonorienſis dioceſis per liberam reſignationem dilecti filii Marci Talentini de Bagnacavallo nuper ipſius prioratus prioris, de illo, quem tunc obtinebat, in manibus noſtris ſponte factam & per nos admiſſam apud ſedem predictam vacaverit & vacet ad preſens, nulluſque de illo preter nos hac vice diſponere potuerit ſive poſſit, reſervatione & decreto obſiſtentibus ſupradictis: & ſicut exhibita nobis nuper pro parte dilectorum filiorum prioris & conventus prioratus ſancti Johannis-baptiſte dicti ordinis congregationis ſancti Michaelis de Muriano Faventine petitio continebat, edificia dicti prioratus ſancte Marie pro majori parte collapſa ſunt, illiuſque bona a nonnullis perſonis detinentur indebite occupata, ac ipſius fructus, redditus & proventus adeo tenues & exiles exiſtant, quod prefatus Marcus illum nuper obtinens non ſolum ex eis ſe commode ſuſtentare, ſed etiam edificia reſtaurare & bona predicta recuperare non valebat. Et ſi ipſe prioratus ſancte Maria eidem prioratui ſancti Johannis perpetuo annecteretur & incorporaretur, profecto prior ejuſdem prioratus ſancti Johannis pro tempore exiſtens edificia collapſa reſtauraret & bona detenta hujuſmodi recuperaret &c. Quare pro parte eorumdem prioris & conventus aſſerentium fructus, redditus & proventus dicti prioratus ſancte Marie octuaginta ducatorum auri de camera ſecundum communem extimationem valorem annuum non excedere, nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut prioratum ſancte Marie predictum eidem prioratui ſancti Johannis perpetuo unire, annectere & incorporare, ac alias in premiſſis opportune providere de benignitate apoſtolica dignaremur. Nos igitur, qui dudum &c. hujuſmodi ſupplicationibus inclinati prioratum ſancta Marie predictum, qui conventualis non eſt, & a prioratu eremi Camaldulenſis Arretine dioceſis dependet &c. cum omnibus juribus, & pertinentiis ſuis, eidem prioratui ſancti Johannis auctoritate apoſtolica tenore preſentium perpetuo unimus, annectimus & incorporamus, ita quod liceat moderno & pro tempore exiſtenti priori & conventui ipſius prioratus ſancti Johannis per ſe, vel alium, ſeu alios corporalem poſſeſſionem prioratus ſancte Marie, juriumque, & pertinentiarum predictorum, etiam propria auctoritate libere apprehendere & perpetuo retinere, illorumque fructus, redditus & proventus in ſuos & ſancte Marie & ſancti Johannis predictorum hujuſmodi uſus & utilitatem convertere, dioceſani loci & cujuſvis alterius licentia ſuper hoc minime requiſita. Non obſtantibus &c. Nulli ergo &c. Datum Bononie anno incarnationis Dominice M. D. VI. quinto idus februarii pontificatus noſtri anno IV.

CXIV.

Canonici baſilica Lateranenſis de Urbe concedunt eccleſiam SS. Trinitatis de Faventia monialibus Camaldulenſibus.

Anno 1506. XXI. martii.

Ex tabulario monaſterii SS. Trinitatis.

CApitulum & canonici ſacroſancte Lateranenſis eccleſie ad perpetuam rei memoriam. Inter univerſa divina majeſtati accepta opera fundare cenobia & religioſa loca, in quibus prudentes virgines acceptis lampadibus ſe preparent obviam ire ſponſo Jeſu-Chriſto, ac gratum & debitum illi exhibeant famulatum, non modicum reputantes, piis devotarum perſonarum deſideriis, per que cenobia & loca pia fundari debeant, libenter annuimus, ac eorum preces favorabiliter exaudimus. Cum itaque eccleſia ſancte Trinitatis Burgi Faventini, que olim monaſte-

naſterium monialium ordiois Humiliatorum fueras, & poſtmodum monialibus deſtitutum, ac inibi dignitate abbatiſſali & ordine hujuſmodi omnino ſuppreſſis per monacbos ordinis Camaldulenſis teneri & regi conſuevit, per liberam reſignationem dilecti in Chriſto nobis domoi Benedicti Faventini ejuſdem Camaldulenſis ordinis monacbi predicte eccleſie rectoris de illa, quam tunc obtinebas, in manibus noſtris ſponte factam, & per nos, quibus eccleſia hujuſmodi ex eo, quod in noſtro Lateranenſi ſolo fundata extitit, immediate ſubeſſe dignoſcatur, admiſſam vacaverit & vacet ad preſens: & ſicut exhibita nobis per prefatum domnum Benedictum petitio continebat, ſi inibi, & prope dictam eccleſiam denuo monaſterium ſub invocatione ejuſdem ſancte Trinitatis erigeretur & inſtitueretur, & in eo ordo monialium ordinis Camaldulenſis predicti introduceretur & plantaretur, & illud pro dicti ordinis monialibus perpetuis uſu & habitatione, & eccleſiam predictam pro earum & dicti erecti monaſterii eccleſia ſimiliter in perpetuum concederetur, ac quod moniales hujuſmodi unam ex eis in abbatiſſam annualem ſeu triennalem, prout eis magis expediens eſſe videbitur, que a generali dicti ordini pro tempore exiſtente confirmationem obtinere, ac ſub cura, viſitatione & correctione predicti generalis eſſe, & moniales, que in dicto monaſterio ingredientur pro tempore, in manibus ejuſdem generalis profeſſionem emittere, & quod eccleſie Lateranenſi & nobis in recognitionem ſuperioratus dicte eccleſie & edificiorum dicti monaſterii libram unam piperis & unam libram cere annis ſingulis in reſurrectionis Domini noſtri Jeſu-chriſti feſtivitate, & ſingulo quinto-decimo anno pro renovatione conceſſionis hujuſmodi ducatos duos auri ſolvere, ac viſitatorem Lateranenſem quoad eccleſiam & edificia predicta benigna hoſpitalitate recipere, ac inſignia Lateranenſia in eiſdem eccleſia & monaſterio manutenere teneantur & debeant, ſtatueretur & ordinaretur: & quod in eventu deſtitutionis monaſterii hujuſmodi generali predicto ad dictum monaſterium monialibus deſtitutum jus preſentandi quemvis monachum ordinis Camaldulenſis per nos in eodem inſtituendum reſervaretur, profecto ibidem divinus cultus cum animarum quamplurimo beneficio augeretur. Quare a nobis per prefatum domnum Benedictum petitum extitit, ut ſibi premiſſis opportune providere de benignitate noſtra dignaremur. Nos qui in locis preſertim eccleſiaſticis nobis & eccleſie Lateranenſi immediate ſubjectis divini cultus augmentum vigere intenſis deſideramus affectibus, petitioni hujuſmodi annuentes una cum rev. in Chriſto patre & domino Georgio epiſcopo Sarſinenſi rev. in Chriſto patris & domini domini Johannis ſancte Marie in Aquiro diaconi cardinalis de Columna nuncupati archipresbyteri Lateranenſis vicario in loco noſtro capitulari ſolito congregati, in loco dicte eccleſie denuo unum monaſterium ſub invocatione dicte ſancte Trinitatis auctoritate nobis ad hoc a ſede apoſtolica ſpecialiter conceſſa erigimus & inſtituimus, & in eo ordinem monialium ordinis Camaldulenſis inſtituimus & plantamus, & illud pro dicti ordinis monialibus perpetuo uſu & habitatione, & eccleſiam predictam pro earum & dicti monaſterii erecti eccleſia in perpetuum concedimus & aſſignamus, ac ad moniales hujuſmodi unam ex eis in abbatiſſam annualem ſeu triennalem, prout eis magis expediens videbitur, que a generali dicti ordinis confirmationem obtinere, ac ſub cura, viſitatione ac correctione ejuſdem generalis eſſe, & moniales, que in dicto monaſterio pro tempore ingredientur, in manibus generalis hujuſmodi profeſſionem emittere; ac quod eccleſie Lateranenſi & nobis in recognitionem ſuperioritatis dicte eccleſie & edificiorum ejuſdem monaſterii unam libram piperis & unam libram cere annis ſingulis in reſurrectionis Domini noſtri Jeſu-chriſti feſtivitate, ac ſingulo quinto-decimo anno pro renovatione conceſſionis hujuſmodi ducatos duos auri ſolvere, & viſitatorem Lateranenſem quoad eccleſiam & edificia predicta benigna hoſpitalitate recipere, ac inſignia Lateranenſia in eiſdem eccleſia & monaſterio manutenere teneantur & debeant, ſtatuimus & ordinamus, & in eventu deſtitutionis monaſterii hujuſmodi, generali ad dictum monaſterium nobis, ſic monialibus deſtitutum, jus preſentandi quemcumque monachum dicti ordinis Camaldulenſis in eodem inſtituendum perpetuo reſervamus per preſentes. Et inſuper, ut eo liberius devotionis cauſa ad eccleſiam & monaſterium hujuſmodi Chriſti-fideles confluant, & pro eorumdem edificiis, ſtructuris & aliis operibus & ornamentis eccleſiaſticis manus porrigant adjutrices; quo ex hoc dono celeſtis gratie uberius conſpexerint ſe refectos, omnibus & ſingulis Chriſti-fidelibus utriuſque ſexus eccleſiam hujuſmodi devote viſitantibus, & pro ejuſdem edificiis &c. manus porrigentibus adjutrices, de omnipotentis Dei

miſeri-

miſericordia ex Honorii III. Alexandri II. Anaſtaſii IV. Alexandri III. Innocentii III. Gregorii VIII. Innocentii IV. Sixti IV. aliorumque Romanorum pontificum indultis eidem eccleſie Lateranenſi & ejuſdem ſingulis membris gratioſe conceſſis decem annos & totidem quadragenarum de injunctis eis penitentiis in Domino relaxari, necnon eoſdem ab eodem noſtro Salvatore, in cujus nomine eccleſia Lateranenſis principaliter fuit conſtructa, & ſub beati Johannis vocabulo inſignita, juxta ſubſidii quantitatem & devotionis affectum, ſuorum remiſſionem peccatorum & animarum ipſarum ſalutem jure conſequi, dictaſque indulgentias in omnibus Domini noſtri Jeſu-chriſti & beate Marie virginis & ſanctorum apoſtolorum feſtivitatibus, ac in die ſancte Trinitatis & dedicationis dicte eccleſie quadruplicari ſignificamus etiam per preſentes. In quorum *&c.* fidem *&c.* Datum Laterani anno Nativitatis Dominice M. D. VI. die XXI. menſis martii pontificatus ſanctiſſimi in Chriſto patris domini noſtri domini Julii divina providentia pape II. anno III.

Julianus Cencius canonicus & camerarius Lateranenſis.

Berardinus Capella canonicus & camerarius Lateranenſis.

CXV.

Teſtamentum Pauli monachi, olim Hieronymi Suriani medicine doctoris.

Anno 1506. XXVI. junii.

Ex archivo S. Mathie de Muriano.

IN nomine Dei eterni, amen. Anno ab incarnatione ejuſdem Domini noſtri Jeſu-Chriſti M. D. VI. menſis junii die XXVI. indictione IX. Muriani. Cum vite ſue terminum unuſquiſque prorſus ignoret, & nihil certius ſit morte, incertaque hora mortis; idcirco frater Paulus monaſterii ſancti Mathie de Muriano ordinis Camaldulenſis nondum profeſſus, vocatus ad ſeculum Hieronymus filius quondam ſpectabilis & eximii artium & medicine doctoris domini magiſtri Jacobi Suriano de Arimino ſanus per gratiam omnipotentis Dei mente, intellectu pariter & corpore, volens profeſſionem, quam de proximo ſum facturus in dicto monaſterio ſancti Mathie de Muriano, de meis bonis diſponere & ordinare, ad me vocavi & venire feci Bernardum de Thomaſiis Venetiarum notarium infraſcriptum, ipſumque rogavi, ut hoc meum ultimum ſcriberet teſtamentum, illudque poſt profeſſionem meam compleret & roboraret cum clauſulis & additionibus neceſſariis ſecundum ſtatum, leges & ordines Venetiarum. Et in primis animam meam do Altiſſimo creatori ſuo, ejuſque glorioſiſſime matri Marie & toti curie celeſti recommendo. Item inſtituo & eſſe volo meum fidelem commiſſarium & hujus mei ultimi teſtamenti executorem ſpectabilem & eximium artium & medicine doctorem dominum magiſtrum Johannem Suriano fratrem meum dilectum, ut ſecundum quod inferius ordinavero, dari atque fieri juſſero, ſic ipſe poſt profeſſionem meam adimplere teneatur, Et deficiente ipſo, volo quod inſtituere poſſit ejus loco unum vel plures alios commiſſarios, qui ſibi videbuntur. Item dimitto monaſterio predicto ſancti Mathie de Muriano in vita mea tantum uſufructum poſſeſſionis de Sarzano partim in territorio de Arimino ſituate, & partim pro minori parte in territorio ſancti Archangeli, partim in dicto territorio Arimini in capella ſancte Marie de Uziano, & partim in territorio dicto la Vignaca in territorio ſancti Archangeli in capella ſancte Marie in Cerreto, quam de preſenti tenent ad affictum Johannes & Mattheus de Muſone fratres, & Johannes quondam Martini de Thomaſinis, & Thomas ejus filius omnes de ſancto Hermete, ut patet in inſtrumento ſer Bertolini de Domeneginis de Ceneſtrello notarii publici facto Arimini anno M. D. V. a nativitate Domini die XXIX. januarii, cum onere ſolvendi onera & gravedines *&c.* quos uſufructus percipere debeat monaſterium predictum de anno M. D. VII. & ſic conſequenter durante vita prefati domini teſtatoris. Quos introitus monaſterium predictum ſive gubernatores ejuſdem exponere debeant & teneantur in fabrica pro dicto monaſterio ſive eccleſia, & non aliter. Et ſi hoc non fecerint, quod dicti fructus pleno jure devolvantur & deveniant in commiſſariam meam. Poſt vero mortem meam volo & ordino, quod ſi dilectus frater Johannes Surianus filius quondam prefati ſpectabilis domini Jacobi patris mei ſupervixerit, habeat & habere debeat in vita ſua tantum ſtaria XXIV. ad menſuram Venetam frumenti ſtatim conſignanda Arimini per dictum dominum fratrem meum dominum Johannem vel ejus procuratores, qui ſcilicet exponantur in fabrica ut ſupra, & ſi non expoſuerint, revertantur in dictam com-

commiſſariam meam: Item dimitto monaſterio predicto ſancti Mathie volumina ducenta continentia Raſia, cum operibus Iſaach in medicina ex illis ducentis viginti, que habere debeo a ſer Bernardino Benalio de Bergomo impreſſore, ut patet ejus chyrographo celebrato primo die ſeptembris M. D. III. Item dimitto alia triginta volumina eidem monaſterio ex voluminibus triginta-ſeptem dicti Raſis, que ſcilicet habere debeo a preſato ſer Bernardino, ut patet alio chyrographo *&c.* que ambo chyrographa conſignata fuerunt per dictum dominum teſtatorem venerabili priori monaſterii predicti *&c.* Item dimitto domine Eugenie relicte prefati ſpectabilis domini Jacobi Suriano matri mee ducatos tres in anno in vita ſua tantum, quos ſibi volo dari per ſupraſcriptum dominum Johannem fratrem meum vel ejus commiſſarios. Item dimitto ſupraſcripto monaſterio *&c.* omnes libros, res & bona per me portata ad dictum monaſterium in introitu meo deſcripta in libro a magiſtro monaſterii predicti ad chartas xv. in partitis viginti-duabus ſuperioribus. Item dimitto monaſterio predicto omnia volumina librorum contenta & deſcripta in quodam libretto cartarum decem manu dicti domini teſtatoris, que volumina ſunt numero ducenta viginti-ſex ligata in diverſis facultatibus & formis. Reſiduum vero omnium bonorum meorum mobilium & ſtabilium *&c.* dimitto ſupramemorato ſpectabili domino Johanni Suriano fratri & commiſſario meo. Declaro tamen, quod ſi dictum monaſterium ſancti Mathie de Muriano ullo unquam tempore me vivente vel ſupraſcripto domino fratre Jacobo, obtineretur in commendam vel ejus prioratus uſurparetur, ita quod de anno in annum vel de tempore in tempus non fieret ejus prior per congregationem, quod abſit, volo quod legata per me ipſi monaſterio facta irrita & nulla penitus ſint, & habeantur & deveniant in commiſſariam meam. Preterea pleniſſimam virtutem atque poteſtatem do, tribuo, *&c.* commiſſario meo poſt profeſſionem meam hanc commiſſariam intromittendi *&c.* item petendi *&c.*

† Signum magiſtri fratris Pauli, qui hec fieri rogavit.

Ego Bernardus de Thomaſiis Venetus notarius complevi, & roboravi.

CXVI.

Julius II. unit monaſterio S. Marie Magdalene Senarum alterum S. Mamiliani.

Anno 1507. v. kal. junii.

Ex autographo monaſt. S. Marie Magdalene n. 98.

JUlius epiſcopus ſervus ſervorum Dei venerabili fratri .. archiepiſcopo Senen. ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Sedis apoſtolice providentia circumſpecta circa monaſteriorum, & aliorum regularium locorum ac perſonarum in illis divinis obſequiis emancipatarum directionem & commoda libenter intendens, nonnunquam illorum ſtatus pro divini cultus augmento & earumdem perſonarum animarum ſalutem alterat & immutat, aliaſque deſuper ordinat & diſponit, prout locorum, rerum & temporum qualitate penſata id in Domino conſpicit ſalubriter expedire. Sane pro parte dilectorum filiorum prioris & capitanei communis Senarum exhibita nobis nuper petitio continebat, quod licet monaſterium ſancti Mamiliani extra muros Senen. ordinis ſancti Benedicti pro illius abbatiſſe & conventus ſuſtentatione, & aliis oneribus eis incumbentibus perferendis in primeva ejus fundatione ſufficientibus redditibus dotatum fuerit, tamen ob minus honeſtam vitam dilectarum in Chriſto filiarum moderne illius abbatiſſe & conventus, alioſque ſiniſtros eventus bona, & poſſeſſiones ipſius monaſterii adeo deteriorata & in parte deperdita & occupata fuerunt, quod ex illorum redditibus vix hodie preſata abbatiſſa & conventus vivere poſſunt, Et ſi eccleſia dicti monaſterii, que parochialis exiſtit, cum ipſius monaſterii domibus, & edificiis ac decimis per ejus parochianos hactenus ſolvi ſolitis, ac tantum de bonis immobilibus dicti monaſterii, quantum tu ab eo dimembrandum, & ipſi eccleſie pro illius rectoria, qui Miſſas ibi celebrare, & dictorum parochianorum animarum curam exercere teneretur, ſuſtentatione applicandum duceres, ita quod de cetero eccleſia ipſa ad tuam & pro tempore exiſtentis archiepiſcopi Senenſis collationem libere ſpectet, ab ipſo monaſterio ſepararetur & ſegregaretur, & in eodem monaſterio ordo predictus & abbatiſſalis dignitas ſupprimeretur & extingueretur, ac reliqua omnia illius bona monaſterio monialium ſancte Marie Magdalene

dalene & ordinis ſancti Auguſtini a dicto monaſterio ſancti Mamiliani non longe diſtanti, in quo quinquaginta moniales vel circiter ex nobilioribus dictorum communis cum odore bone fame, & ſub humilitatis ſpiritu aſſiduum Chriſto earum ſponſo exhibent famulatum, applicarentur, & appropriarentur in perpetuum, ipſiuſque monaſterii ſancti Mamiliani abbatiſſa & moniales ab eo, & ordine ſancti Benedicti ad monaſterium ſancte Marie Magdalene & ordinem ſancti Auguſtini hujuſmodi transferrentur, ex hoc profecto abbatiſſa & moniales monaſterii ſancti Mamiliani in melius reformarentur, ac in monaſterio ſancte Marie Magdalene hujuſmodi augeretur divinus cultus, ipſeque abbatiſſa & moniales, que propter illius fructuum tenuitatem commode ſuſtentari nequeunt, recuperatis dictis locis perditis & occupatis, commodius de cetero vivere valerent, idque in ſpiritualem eorumdem communem cederet conſolationem. Quare pro parte prioris & capitanei predictorum aſſerentium fructus, redditus & proventus dicti monaſterii ſancti Mamiliani triginta-quatuor ducatorum auri de camera ſecundum communem extimationem valorem annuum non excedere, & in eo ſeptem dumtaxat moniales exiſtere, que clauſuram inibi juxta regularia ſui ordinis instituta minime obſervant, ſed pudicitie laxatis habenis vite penitus inſerviunt ſeculari, formidandumque eſſe, ne in deteriora labantur, nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut eccleſiam dicti monaſterii ſancti Mamiliani cum domibus & edificiis, ac decimis & bonis & pro dicti rectoris ſuſtentatione applicandis hujuſmodi ab ipſo monaſterio ſancti Mamiliani ſeparari & ſegregari, & in eodem monaſterio ſancti Mamiliani ordinem & dignitatem predictos ſupprimi & extingui, & reliqua omnia ejus bona eidem monaſterio ſancte Marie Magdalene applicari & appropriari, ipſiuſque monaſterii ſancti Mamiliani abbatiſſam & moniales ab eo & ordine ſancti Benedicti ad monaſterium ſancte Marie Magdalene & ordinem ſancti Auguſtini hujuſmodi transferri mandare, aliaſque in premiſſis opportune providere de benignitate apoſtolica dignaremur. Nos igitur eoſdem priorem & capitaneum, & eorum alterum a quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis & interdicti, aliiſque eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris & penis, a jure vel ab homine, quavis occaſione vel cauſa latis, ſi quibus quomolibet innodati exiſtunt, ad effectum preſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes, ac dicti monaſterii ſancte Marie Magdalene fructuum, redditnum & proventuum veros annuos valores preſentibus pro expreſſis habentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati fraternitati tue per apoſtolica ſcripta mandamus, quatinus vocatis abbatiſſa & monialibus prefatis, & ſi tuus ad hoc expreſſus accedat aſſenſus, eccleſiam dicti monaſterii ſancti Mamiliani, cum ipſius monaſterii ſancti Mamiliani domibus, & edificiis ac decimis per ejus parochianos hactenus ſolvi ſolitis, ac tantum de bonis immobilibus ejuſdem monaſterii ſancti Mamiliani, quantum tu ab eo dimembrandum ac dicte eccleſie pro illius rectore, qui Miſſas inibi celebrare, & curam animarum dictorum parochianorum exercere teneatur, applicandum duxeris, ita quod ex tunc de cetero eccleſia ipſa ad tuam, & pro tempore exiſtentis archiepiſcopi Senenſis collationem libere ſpectet, ab eodem monaſterio ſancti Mamiliani ſeparare & ſegregare, & in ipſo monaſterio ſancti Mamiliani ordinem ſancti Benedicti & abbatiſſalem dignitatem predictos ſupprimere & extinguere, & reliqua omnia illius bona, reſervata tamen prius per te ex illorum fructibus, redditibus, proventibus congrua portione pro abbatiſſa & monialibus, que in dicto monaſterio ſancti Mamiliani hodie ſunt, eidem monaſterio ſancte Marie Magdalene applicare & appropriare, dictaſque abbatiſſam & moniales monaſterii ſancti Mamiliani de illo & ordine ſancti Benedicti ad monaſterium ſancte Marie Magdalene corporalem poſſeſſionem dictorum reliquorum bonorum per te, vel per alium ſeu alios propria auctoritate libere apprehendere & perpetuo retinere, illorumque fructus, redditus & proventus in ſolutionem annui cenſus tibi & ſucceſſoribus tuis archiepiſcopis Senenſibus, qui pro tempore fuerint, ſolvi ſolit, ad cujus ſolutionem ipſam abbatiſſam & conventum monaſterii ſancte Marie Magdalene volumus omnino teneri, in ſuoſque & eorum monaſterii uſus, utilitatemque convertere, tua aut cujuſvis alterius licentia ſuper hoc minime requiſita. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus apoſtolicis, & monaſterii ſancti Mamiliani & ordinis ſancti Benedicti predictorum juramento, confirmatione apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis & conſuetudinibus, privilegiis quoque & indultis apoſtolicis monaſterio ſancti Mamilian. & ordini ſancti Benedicti hujuſmodi conceſſis, qui-

bus

bus etiam ſi pro eorum ſufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, individua ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales id importantes, mentio ſeu quevis alia expreſſio habenda foret, eorum tenores, & ſi de verbo ad verbum inſererentur, preſentibus pro expreſſis habentes illis alias in ſuo robore permanſuris hac vice dumtaxat ſpecialiter & expreſſe derogamus, ceteriſque contrariis quibuſcumque. Datum Rome apud ſanctum Petrum anno incarnationis Dominice milleſimo quingenteſimo-ſeptimo quinto kl. junii pontificatus noſtri anno quarto.

Jo. Philippus. Jo. de Radicibus.

CXVII.

Julius II. adnectit parthenoni S. Agathæ de Florentia eccleſias S. Hilarii de Pitignuolo, & S. Chriſtinæ de Pancoli.

Anno 1507. kalendis octobris.

Ex autographo S. Agathæ de Florentia n. 98.

JUlius epiſcopus ſervus ſervorum Dei ad perpetuam rei memoriam. Paſtoralis officii debitum, quo eccleſiarum omnium regimini diſponente Domino preſidemus, mentem noſtram excitat & inducit, ut ad ea, per que monaſteriorum & aliorum piorum locorum ac perſonarum preſertim feminei ſexus in illis ſub ſuavi religionis jugo Altiſſimo famulantium commodo & utilitati conſulitur operoſis ſtudiis favorabiliter intendamus. Dudum ſiquidem omnia beneficia eccleſiaſtica cum cura & ſine cura apud ſedem apoſtolicam tunc vacantia & in antea vacatura collationi & diſpoſitioni noſtre reſervavimus, decernentes ex tunc irritum & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contingeret attentari. Cum itaque poſtmodum ſancti Ilarii de Pitignuolo & ſancte Chriſtine de Pancoli parochiales alias eccleſie invicem perpetuo unite Florentine dioceſis per liberam reſignationem dilecti filii Michaelis Mathei de Cermis nuper ipſarum eccleſiarum rectoris, de illis, quas tunc obtinebat, per dilectum filium Blaſium de Acariſit clericum Florentinum procuratorem ſuum ad hoc ab eo ſpecialiter conſtitutum, in manibus noſtris ſponte factam, & per nos admiſſam, apud ſedem predictam vacaverint & vacent ad preſens, nulluſque de illis preter nos hac vice diſponere potuerit ſive poſſit, reſervatione & decreto obſiſtentibus ſupradictis, exhibita nobis nuper pro parte dilectarum in Chriſto filiarum moderne abbatiſſe & conventus monaſterii monialium ſancte Agathe Florentin. ordinis ſancti Benedicti petitio continebat, ſi dicte eccleſie eidem monaſterio, cujus fructus, redditus & proventus adeo tenues & exiles exiſtunt, quod ad ſuſtentationem religioſarum & aliarum perſonarum in ipſo monaſterio pro tempore reſidentium, ac alia onera eidem monaſterio incumbentia perferenda non ſufficiunt, perpetuo unirentur, annecterentur & incorporarentur, ex hoc profecto neceſſitatibus monaſterii & abbatiſſe & conventus predictorum plurimum conſuleretur. Quare pro parte earumdem abbatiſſe & conventus aſſerentium ipſarum eccleſiarum fructus, redditus & proventus decem & octo Florenorum auri de Camera ſecundum communem extimationem valorem annuum non excedere, nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut eccleſias predictas prefato monaſterio perpetuo unire, annectere & incorporare, aliaſque in premiſſis opportune providere de benignitate apoſtolica dignaremur. Nos igitur, qui dudum &c. hujuſmodi ſupplicationibus inclinati eccleſias predictas ſive premiſſo, ſive alio quovis modo &c. cum omnibus juribus & pertinentiis ſuis eidem monaſterio auctoritate apoſtolica tenore preſentium perpetuo unimus, annectimus & incorporamus, ita quod liceat eiſdem abbatiſſe & conventui corporalem poſſeſſionem eccleſiarum, juriumque & pertinentiarum predictorum propria auctoritate libere apprehendere & perpetuo retinere, illarumque fructus, redditus & proventus in ſuos ac monaſterii & eccleſiarum hujuſmodi uſus & utilitatem convertere, ac eiſdem eccleſiis per aliquem idoneum preſbyterum ſecularem vel cujuſvis ordinis regularem ad nutum abbatiſſe pro tempore exiſtentis, & conventus ipſius monaſterii amovibilem in divinis deſerviri, & illarum parochianorum animarum curam exerceri facere, dioceſani loci & cujuſvis alterius licentia ſuper hoc minime requiſita. Non obſtantibus &c. Nulli ergo &c. Si quis &c. Datum Rome apud ſanctum Petrum anno incarnationis Dominice milleſimo quingenteſimo ſeptimo kl. octobris pontificatus noſtri anno quarto.

CXVIII.

Franciſcus card. legatus concedit indulgentiam viſitantibus eccleſiam S. Luciæ de Septem-fontibus in feſto ejuſdem S. Luciæ Camaldulenſis.

Anno 1508. VI. id. novemb.

Ex originali in archivo S. Chriſtinæ de Bononia L. 37.

FRanciſcus miſeratione divina tituli ſancte Cecilie S. R. E. presbyter cardinalis Papienſis in civitate Bononie, exarchatu Ravenne & tota provincia Romandiole apoſtolice ſedis legatus de latere in ſpiritualibus & temporalibus generalis univerſis & ſingulis Chriſti-fidelibus preſentes literas inſpecturis ſalutem in Domino ſempiternam. Splendor paterne glorie, qua ſua mundum illuminat ineffabili claritate, pia vota fidelium de clementia ipſius majeſtatis operantium tunc precipue benigno favore proſequitur, cum devota ipſorum humilitas Sanctorum precibus & meritis adjuvatur. Cupientes igitur, ut eccleſia ſeu monaſterium ſancte Chriſtine de Fundatia Bononienſis ordinis Camaldulenſis, necnon eccleſia ſancte Lucie de Stiffunto Bononienſis dioceſis eidem monaſterio perpetuo unita in ſuis ſtructuris & edificiis debite reparentur, conſerventur & manuteneantur, ac libris, calicibus, luminaribus & aliis ornamentis eccleſiaſticis pro divino cultu magis decenter muniantur, & a Chriſti-fidelibus jugiter venerentur, congruis quoque frequenrentur honoribus, & ut Chriſti-fideles eo libentius cauſa devotionis confluant ad eaſdem, & ad reparationem, conſervationem, manutentionem, munitionem hujuſmodi promptius manus porrigant adjutrices, quo ex hoc dono celeſtis gratie conſpexerint ſe refectos, pro parte dilectarum nobis in Chriſto abbatiſſe & monialium dicti monaſterii ſancte Chriſtine Bononienſis ordinis Camaldulenſis porrectis nobis humilibus ſupplicationibus inclinati, omnibus & ſingulis Chriſti-fidelibus prefatis vere penitentibus & confeſſis utriuſque ſexus, qui dictam ſancte Chriſtine in ejuſdem Sancte, & Dominice Palmarum, ac prefatam ſancte Lucie eccleſias in ejuſdem ſancte Lucie feſtivitatum diebus a primis veſperis uſque ad ſecundas veſperas incluſive devote viſitaverint annuatim, & ad premiſſa manus porrexerint adjutrices, pro ſingulis diebus feſtivitatum earumdem, quibus id fecerint, trecentos dies de injunctis eis penitentiis auctoritate apoſtolica nobis commiſſa, & qua fungimur in hac parte, de omnipotentis Dei miſericordia tenore preſentium miſericorditer in Domino relaxamus, preſentibus ad viginti-quinque annos a die date preſentium inchoandas duraturis. In quorum fidem preſentes literas fieri fecimus, ſigillique noſtri juſſimus appenſione muniri. Datum Bononie anno incarnationis Dominice milleſimo quingenteſimo octavo ſexto idus novembris pontificatus domini Julii pape ſecundi anno quinto.

Pan. Salandus.

CXIX.

Charta circa corpora B. Antonii Peregrini, & B. Compagni prioris Porcilienſis.

Anno 1510. XXVII. februarii.

Ex archivo S. Michaelis de Muriano.

IN Chriſti nomine amen. Anno ejuſdem nativitatis milleſimo quingenteſimo decimo indictione tertia-decima die vigeſimo-ſeptimo februarii Padue in parlatorio monaſterii dominarum monialium ſancti Petri Padue, ubi de preſenti habitant infraſcripte domine moniales ſancti Antonii-pelegrini ſeu ſancte Marie de Porcilia extra muros Padue ob demolitionem ſui monaſterii propter adventum inimicorum circa civitatem Padue, preſentibus ven. domino presb. Hieronymo rectore parochialis eccleſie ſancti Canciani Padue & ibidem in &c. & domino presb. Marco-antonio capellano dominarum monialium ſancti Petri Padue, & ibidem his teſtibus ad hec habitis, adhibitis & ſpecialiter ad infraſcripta rogatis, ubi convocato, & ut moris eſt, campanelle ſonitu congregato capitulo ven. & religioſarum dominarum monialium beati Antonii-pelegrini Padue ſeu ſancte Marie de Porcilia, in quo interfuerunt ven. & religioſa domina ſoror Chriſtina de Padua honorabilis abbatiſſa, domina ſoror Eliſabeth de Padua prioriſſa, ſoror Magdalena de Padua, ſoror Cecilia de Padua, ſoror Placita de Padua, ſoror Lucia de Padua, ſoror Laura de Padua, ſoror Candida de Venetiis, ſoror Seraffina de Venetiis, ſoror Agneſina de Padua, ſoror Juſtina de Feltro, ſoror Maria de Padua, ſoror Hieronyma de Padua, ſoror Thadea de Padua, ſo-

ror

ſor Philippa de Padua, ſoror Benedicte de la Marcha, ſoror Polonia de Eſte, ſoror Petronilla de Padua, ſoror Eufraſia de Padua & ſoror Bricita de Padua, omnes profeſſe & vocem habentes in dicto capitulo & conventu, ac repreſentantes totum & integrum capitulum, cum ſint ultra duas partes, habito reſpectu ad tres partes prefatarum dictarum monialium vocem habentium in dicto capitulo, prout ipſe dixerunt. Quo quidem capitulo prefata domina abbatiſſa & moniales capitulariter, ut ſupra, congregate dixerunt & declaraverunt reverendo domno Ambroſio de Mediolano abbati benemerito monaſterii & conventus dominorum fratrum ſancti Michaelis de Muriano de Venetiis, cui unitum & incorporatum fuit & eſt monaſterium dominorum fratrum beati Antonii-pelegrini ſeu ſancte Marie de Porcilia extra & prope muros Padue preſenti & acceptanti nomine dicti ſui monaſterii, corpus beati Antonii-pelegrini, quod erat in archa conditum penes dicta duo monaſteria extra & prope muros Porcilie Padue & commune inter dicta duo monaſteria, fuit & eſt collocatum ad requiſitionem prefatorum monaſteriorum in eccleſia dominarum monialium ſancti Petri Padue, ubi de preſenti prefate domine moniales beati Antonii-pelegrini reſident & habitant ob ruinam & demolitionem dictorum duorum monaſteriorum ob adventum exercitus inimicorum circum circa civitatem Padue, & quod ſemper apud dicta duo monaſteria fuerunt due claves arce corporis prefati beati Antonii-pelegrini, videlicet una apud prefatos dominos fratres, & altera apud ipſas dominas moniales, & inter dicta duo monaſteria equaliter oblationes ſemper fuerunt diviſe in duas partes & dividentur, prout in preteritum factum fuit, donec aliter proviſum fuerit. Preterea prefate domine moniales capitulariter, ut ſupra, congregate declaraverunt ipſi domino abbati dicto nomine corpus domni Compagni, quod erat in eccleſia dictorum dominorum fratrum beati Antonii-pelegrini ante ruinam predictam, de preſenti eſſe collocatum in eccleſia predicta ſancti Petri Padue, ſuper quibus omnibus & ſingulis ego Antonius de Conchellia rogatus ſui publicum conficere documentum ad futurorum memoriam.

Ego Antonius de Conchellia quondam egregii viri domini Franciſci civis & habitatoris Padue *&c.* publicus imperiali auctoritate notarius premiſſis omnibus interfui & rogatus ea bona fide ſcripſi, & in hanc preſentem formam redegi ſigno & nomine meis ſolitis in fidem appoſitis.

CXX.

Julius II. unit congregationi S. Michaelis prioratum S. Salvatoris de Foro-livio.

Anno 1510. VII. kal. ſeptemb.

Ex tabulario S. Romualdi de Urbe.

JUlius ſervus ſervorum Dei ad perpetuam rei memoriam. Ex injuncto *&c.* Cum itaque prioratus ſancti Salvatoris Foro-livienſis Camaldulenſis ordinis, quem dilectus filius Cyprianus de Numais clericus familiaris noſter continuus commenſalis ex conceſſione & diſpoſitione apoſtolica in commenda nuper obtinebat, commenda hujuſmodi ex eo, quod dictus Cyprianus illi hodie in manibus noſtris ſponte & libere ceſſit, noſque ceſſionem ipſam duximus admittendam, ceſſante adhuc eo, quod ante commendam eamdem vacabat, modo vacare noſcatur ad preſens, & ſicut exhibita nobis nuper pro parte dilectorum filiorum vicarii & viſitatorum congregationis ſancti Michaelis de Muriano dicti ordinis Torcellane dioceſis petitio continebat, ſi dictus prioratus congregationi hujuſmodi juxta illius ritus & mores per priorem annualem tenendus, regendus & gubernandus perpetuo uniretur, adnecteretur & incorporaretur, ex hoc dictus prioratus non ſolum in temporalibus, ſed etiam in ſpiritualibus continue ſuſciperet incrementum, & alia divina officia frequentius in eo celebrarentur, quod a multis annis retroactis celebrata fuerunt, litibuſque & diſcordiis ac damnis, que pluries occurrente vacatione dicti prioratus evenerunt, aliis e ſede apoſtolica, aliis vero ab ordinariis collatoribus ejuſdem illum impetrantibus, & poſtea non ſolum ſua, ſed etiam dicti prioratus bona & fructus in litibus proſequendis conſum ...... & diſſipantibus, ne de cetero evenirent ...... & divini cultus augeatur, pro parte ..... & viſitatorum aſſerentium dicti prioratus redditus & proventus octuaginta ducatorum auri de camera juxta communem eſtimationem valorem annuum non excedere, nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut prioratum predictum eidem congregationi per eos juxta ritus & mores congregationis hujuſ-

juſmodi, & priorem annualem tenendum, regendum & gubernandum perpetuo unire, annectere & incorporare alias quam in premiſſis opportune providere de benignitate apoſtolica dignaremur: nos qui dudum *&c.* hujuſmodi ſupplicationibus inclinati prioratum predictum *&c.* cum omnibus juribus & pertinentiis ſuis eidem congregationi *&c.* unimus *&c.* non obſtantibus *&c.* Nulli ergo *&c.* Datum Rome apud ſanctum Petrum anno incarnationis Dominice M. D. X. ſeptimo kalendas ſeptembris pontificatus noſtri anno VII.

CXXI.

Gabriel card. Legatus confirmat privilegia monaſterii S. Salvatoris Montis acuti in eccleſias & caſtra eidem monaſterio ſubjecta.

Anno 1511. IV. aprilis.

Ex chartulario ejuſdem monaſterii.

Gabriel miſeratione divina tituli ſancte Praxedis ſacroſancte Romane eccleſie presbyter cardinalis Peruſie Umbrieque ſedis apoſtolice de latere legatus. Decet eccleſias, eorumque miniſtros & vaxallos frui ſpiritualibus immunitatibus & privilegiis, ut que dicata ſunt Deo, a ſecolaribus diſtinguantur, & cure eſſe debet Romane eccleſie legatis & gubernatoribus privilegia, immunitateſque & ſubditorum ſuorum laudabiles conſuetudines non ſolum confirmare, verum etiam ampliare & augere, illa potiſſimum, que a predeceſſoribus matura conſideratione confirmata & approbata extiterunt, & denuo inducere, ſi ad ſubditorum commodum tendere dignoſcuntur. Cum igitur conſtet venerabile monaſterium ſancti Salvatoris de Monte-acuto ordinis ſancti Benedicti Peruſine dioceſis, & nobis ex diſpenſatione apoſtolica canonice diu commendatum nonnulla caſtra & ſeu oppida ac villas ad idem monaſterium ſpectantes, quorum homines & incolas ex decretis ſummorum pontificum & aliis immunitatibus, necnon ex antiqua & laudabili conſuetudine a capitaneis comitatus Peruſie pro tempore, eorumque vicariis, aliiſque civitatis & comitatus predicti officialibus immunes & exempti fuere, necnon capitaneus, vicarios & officiales predictos in caſtris, oppidis & villis ipſis eorumque hominibus & incolis nullum jus habuiſſe tam in jus dicendo, quam etiam ad eorum tribunalia homines & incolas memoratos evocandi, cum tantum venerabilibus abbatibus & ſeu commendatariis venerabilis monaſterii predicti, ac officialibus per ipſos abbates & commendatarios ſucceſſivis temporibus deputandos ſubjiciantur; fueritque propterea proviſum per rev. in Chriſto patrem & dominum dominum L. de Ruvere XII. apoſtolorum S. R. E. presbyterum cardinalem Agennenſem, noſtrum in legatione predicta preceſſorem & per ſuas literas mandatum conſulto, prudenter & juſte capitaneo comitatus Peruſie porte ſancti Angeli pro tempore exiſtenti, ceteriſque officialibus quocumque nomine cenſeantur, ut deinceps non audeant contra dictos vaſſallos, homines & habitatores memoratorum caſtrorum & villarum quoquomodo ſe intromittere, nec eos coram ſe evocari facere, nec a juriſdictione propriorum vicariorum & officialium divertere. Nos igitur, qui provincie prefate curam gerimus, commoditati omnium eccleſiarum in ea exiſtentium, & preſertim ven. monaſterii predicti conſulere volentes, tenore preſentium auctoritate legationis noſtre omnia & ſingula ejuſdem monaſterii ſancti Salvatoris de Monte-acuto privilegia, indulta, immonitates, conſuetudines, & decreta ad commodum & utilitatem hominum, caſtrorum, oppidorum & villarum ejuſdem confirmantes & approbantes, mandamus univerſis & ſingulis prenominatis officialibus, qui ſunt & pro tempore erunt, ſub pena excommunicationis late ſententie, & alia arbitrio noſtro imponenda & ſucceſſorum noſtrorum, quatenus indulta, privilegia, immunitates, decreta & conſuetudines predictas futuris temporibus inviolabiliter obſervent, illiſque in nullo contrafaciant, & de predictis hominibus ſe non intromittant, neque in jus vocent, ac a juriſdictione eorum vicariorum & ſeu officialium eos non amoveant, neque amoveri patiantur. Contrariis non obſtantibus quibuſcumque. In quorum fidem preſentes noſtras fieri, & per ſecretarium noſtrum ſubſcribi, ſigillique noſtri juſſimus appenſione muniri. Datum Peruſii IIII. aprilis M. D. XI. pontificatus domini noſtri domini Julii pape II. anno VIII.

Johannes-baptiſta Status.

CXXII.

Julius II. confirmat abbatiæ Claſſenſi ejus privilegia & jura.

Anno 1512. id. aprilis.

Ex authentico ejuſdem abbatiæ.

JUlius epiſcopus ſervus ſervorum Dei dilectis filiis .. abbati & conventibus ſancti Apollinaris in Claſſe & ſancti Severi extra muros Ravennates invicem unitorum monaſteriorum Camaldulenſis ordinis congregationis ſancti Michaelis de Murano ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Cum a nobis petitur, quod juſtum eſt &c. Eapropter dilecti in Domino filii veſtris juſtis poſtulationibus grato concurrentes aſſenſu, perſonas veſtras & locum, in quo divino eſtis obſequio mancipati, cum omnibus bonis, que impreſentiarum rationabiliter poſſidetis, aut in futurum juſtis modis preſtante Domino poteritis adipiſci, ſub beati Petri protectione ſuſcipimus, atque noſtra, omneſque libertates & immunitates a predeceſſoribus noſtris Romanis pontificibus, ſive per privilegia vel alia indulta vobis & monaſteriis veſtris conceſſa, necnon libertates & exemptiones ſecularium exactionum a regibus & principibus, ac aliis Chriſti-fidelibus vobis & eiſdem monaſteriis rationabiliter indultis, ſpecialiter autem pinetum Claſſis in dioceſi Ravennatenſi conſiſtens cum valle Candiani, & ipſum Candianum cum illius piſcaria & dicte vallis reparatione & cuſtodie deputatione, ac aquis, aqueductibus, venationibus, aucupationibus, piſcationibus, paſcuis, & banditis paſcuorum, pinetis, juribus etiam incidendi ligna in dicto Pineto, & illa ex eo exportandi, juriſdictionibus, regaliis, & omnibus aliis adjacentibus & pertinentiis in territorio Ravennatenſi conſiſtentibus, necnon cenſus, agros, fructus, campos, domos, molendina, vineas, loca aliaque nemora, ſilvas, piſcarias, jura, juriſdictiones, & alia bona mobilia & immobilia ad monaſteria predicta ſpectantia, ſicuti ea juſte & pacifice poſſidetis, vobis & per vos eiſdem monaſteriis veſtris auctoritate apoſtolica confirmamus, & preſentis ſcripti patrocinio communimus. Nulli ergo omnino hominum &c. Datum Rome apud ſanctum Petrum anno incarnationis dominice milleſimo quingenteſimo duodecimo idibus aprilis pontificatus noſtri anno nono. M. Caſa-nova

CXXIII.

Petrus Delphinus prior generalis unit prioratui S. Marie de Monte-calvario eccleſiam S. Marie de Fontana Caſtri-cari.

Anno 1513. XII. aprilis.

Ex archivo S. Salvatoris Foro-livii.

FRater Petrus Delphinus ſacre eremi Camaldulenſis prior, totiuſque ejuſdem ordinis generalis ven. in Chriſto fratri domno Sancti de Solarolo priori ſancte Marie de Monte-calvario Foro-livienſis dioceſis noſtri ordinis Camaldulenſis ſalutem & pium ſancte caritatis affectum. Regimini univerſi noſtri ordinis quamquam immerito preſidentes curis pulſamur aſſiduis, ut monaſteria, prioratus & loca quecumque prefati noſtri ordinis, & illa preſertim, que periculo & incommodo alicui expoſita videntur, talibus provideantur, reparentur & fulciantur adjumentis, ut loca ipſa Deo auxiliante ſalubriter gubernentur, & eodem auctore continuum ſuſcipiant incrementum. Cum igitur eccleſia ſeu prioratus ſancte Marie de Fontana de Caſtro-caro Foro-livienſis dioceſis noſtri ordinis Camaldulenſis & ad noſtram ſacram eremum manualiter ac pleno jure pertinens, que in preſentiarum per privationem & abrogationem certis ac rationabilibus cauſis factam de domino Hieronymo Muccio olim ultimo & immediato dicte eccleſie rectore ſeu priore per nos & venerabiles fratres noſtros definitores capituli noſtri generalis noviſſime celebrati in monaſterio Angelorum de Florentia, cum conſenſu & auctoritate rev. patris domni Johannis-baptiſte de Sacchettis de Florentia abbatis abbatie Florentine ejuſdem capituli preſidentis & commiſſarii apoſtolici, prout latius de dicta privatione conſtat in actis dicti capituli rogatis & ſcriptis manu ſer Baſtiani de Firenzuola civis & publici notarii Florentini, vacaverit & vacat, & que eſt ſine cura, adeoque tenuis redditus & proventus, quod rector dicte eccleſie ibidem permanere & de fructibus & proventibus dicte eccleſie ſuſtentari non poſſit, proptereaque ob dicti rectoris abſentiam de facili in gravius aliquod incommodum & periculum incidere poſſet. Cumque ſi dicte eccleſie ſancte Marie de Monte-calvario prope Caſtrum-carum unitur, annectatur & incorporetur, veroſimiliter ſperari poteſt per devotionem, que habetur ab omnibus

bus convicinis & cootiguis populis dicte eccleſie ſaocte Msrie de Monte-calvario, & fratribus & mooachis noſtri ordiois ibidem habitaotibus, dicte eccleſie ſancte Marie de Fontaoa & ejuſdem prioratus conſervatio certior quam alio quocumque modo. Et propterea volentes una cum dictis ven. fratribus noſtris definitoribus capituli geoeralis prelibati & preſidente memorato, conſervationi & ſaluti dicti prioratus ſancte Marie de Footana, quantum cum Deo poſſumus, conſulere, & ſalubriter providere, eamdem eccleſiam & prioratum dicte eccleſie de Monte-calvario ex cauſis ſupradictis & aliis nimium animum noſtrum merito moventibus, uniendum, aonectendum & incorporandum duximus: cum hoc tamen ſalvo & reſervato, quod durante vita dicti domni Hieronymi olim prioris preſati, & dooec naturaliter vixerit, debeantur ſibi abs te domno Sancte priore preſato & a tuis in dicta eccleſia ſucceſſoribus de fructibus & proventibus dicti prioratus ſancte Marie de Fontans Floreni duodecim aurei largi ſingulis annis eidem domno Hierooymo ſolvendi ejus vita durante, & non ultra ab ſe vel dictis ſuis in ſuturum ſucceſſoribus, obtenta prius pro ſe, ſuiſque ſumptibus licentia & diſpenſatione a ſummo pontifice ſuper hujuſmodi penſiooe; quam ad laudem Dei ejuſque beatiſſime matris ſemper virginis Marie, ſub cujus ſpecioſo vocabulo dicta eccleſia nuncupatur, necnon ad incrementum & optimum ſtatum dicti prioratus omni meliori, quo poſſumus vel debemus, modo tenore preſeotium cum conſenſu & auctoritate dictorum ven. fratrum *&c.* ſupra dictam eccleſiam ſeu prioratum ſancte Marie de Fontana Foro-livienſis dioceſis dicte eccleſie ſancte Marie de Monte-calvario prope Caſtrum-carum unimus, annectimus & incorporamus *&c.* Verum quoniam ad capiendam dicte eccleſie & prioratus, ut ſupra, unitorum tenutam & corporalem poſſeſſionem non poſſumus nos ipſi aliis occupationibus impediti perſonaliter intereſſe, tibi tenore preſentium concedimus, quatenus per te ipſum priorem vel procuratorem dicte eccleſie tenutam & corporalem poſſeſſionem coram notario & teſtibus capias & apprehendas. Contradictores quomodolibet & rebelles per cenſuram eccleſiaſticam & alia opportuna remedia compeſcendo, invocato ad hec, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſecularis. In quorum *&c.* fidem *&c.* Datum Florentie in noſtro monaſterio Angelorum noſtri ordinis ſub anno Dominice nativitatis M. D. XIII. die vero XII. aprilis dicti anni, officii noſtri XXXIII. pontificatus tempore ſanctiſſimi in Chriſto patris domini domini Leonis pape X. anno primo.

Ego Lazsrus Miniatenſis notarius & ſcriba preſati rev. domini geoeralis de mandato.

CXXIV.

Bulla Leonis X. confirmantis & privilegia dilargientis congregationi S. Michaelis de Muriano.

Anno 1513. IV. nonas julii.

Ex libro privilegiorum Camaldul. pag. 17.

LEo epiſcopus ſervus ſervorum Dei ad perpetuam rei memoriam. Etſi a ſummo rerum omnium conditore, cujus inſcrutabili providentia cuncta reguntur, diſpenſatores in domo Domini, meritis licet ioſufficientibus juxta miniſterii paſtoralis officium quibuslibet perſonis regularem vitam profeſſis teneamur aſſiſtere, illorum tamen profectibus animarum propenſioribus nos licet auxiliis intendere & eorum quieti, ut in ſancta vocatione abſque impedimenti alicujus diſpendio permanere, ac vota ſua Altiſſimo exſolvere valeant: nilque ipſos ab oratione & contemplatione retrahat, aut eorum piam intentionem intercipiat, nihilque virtuoſis operibus turbationis cujuſvis prebeat quomodolibet incentivi, paterna caritate proſpicere, ac remediis congruentibus providere, qui diffluentis & fallacis ſeculi peſſundatis deliciis, vite integritate prepollent, & laudabilibus actibus continuo inherentes ſpem ſuam in altiſſimis, ubi bona ſunt gaudia, collocarunt, ac ea, que per predeceſſores noſtros, & canonice etiam ſeculares principes in favorem perſonarum ſub regulari obſervantia Altiſſimo famulantium conceſſa, & pro ſalubri monaſteriorum & locorum ac congregationum directione ſtatuta & ordinata fuiſſe dicuntur, libenter, cum a nobis petitur, apoſtolico munimine roboramus, ac alias noſtri paſtoralis officii partes favorabiliter impartimur, prout id in Domino conſpic.mus ſalubriter expedire. Sane accepimus, quod quamplura privilegia & indulta tam per Romanos pontifices predeceſſores noſtros, quam imperatores & reges Romanorum & alios ſeculares principes eremo & ſancti Michaelis de Murano & sliis Camaldulen-

dulenſis ordinis monaſteriis & locis, ac congregationi de Muraao conceſſa fuerunt, ac quod nuper dilecti filii Petrus Delfini prior prioratus eremi dicti ordinis Aretine dioceſis ac ejuſdem ordinis generalis & ejuſdem eremi eremite ac moderni abbates monaſteriorum & priores prioratuum ac alie perſone dicti ordinis in capitulo generali in civitate Floreatina de mandato noſtro congregato, velut zelatores diviai cultus, pro proſpero & felici regimine dicti ordinis ia ſpiritualibus & temporalibus nonnulla ſtatuta & ordinationes erectionem nove congregationis eremi & ſaacti Michaelis de Murano nuncupate, ac iaſtitutionem decem & ſeptem locorum principalium monaſteriorum & prioratuum, & illis aliorum unionem ac omnium reformationem & ad obſervantiam reductionem, ac Generalis temporalis electionem, ac normam & modum eremitarum ac aliorum tam ſub regulari obſervaatia, quam vita coaventuali vitam ducere volentium concernentia, ſalvo ſedis apoſtolice beneplacito, ediderunt laudabilia & honeſta, ac ſacris canonibus non contraria. Quorum tenorem illis maturius & diligentius examinatis, ac reſecatis quibuſdam ſuperfluis ac in meliorem formam redactis de verbo ad verbum preſentibus inſeri fecimus. Nos cupientes privilegia per predeceſſores noſtros ac reges, & imperatores prefatos, ut prefertur, conceſſa ac ſtatuta; & ordinationes ac congregationis eremi inſtitutionem, & ex ea ac congregatione de Murano unius nove congregationis erectionem, que eremi & ſancti Michaelis congregatio nuncupetur, ac monaſteriorum & prioratuum ac aliorum beneficiorum, aliis decem & ſeptem principalioribus locis unionem, annexionem & incorporationem eo firmius perſiſtere, quo ſedis predicte protectione & auctoritate communita fuerint, ac prout expedit i arbitramur ſalubriter expedire volentes; nos igitur, qui dudum inter alia voluimus, quod ſemper in unionibus commiſſio fieret ad partes, vocatis quorum intereſſet, & idem obſervari volumus in confirmationibus unionum jam factarum; quique religioſarum perſonarum geſta eo potiori favore proſequimur, quo ſperamus, quod exinde ſacre religionis vigor accreſcat, eaque plurimum in Domino commendantes, ipſorumque generalis & eremitarum, ac abbatum, priorum, & capituli ſtatum proſperum & tranquillum paterno zelantes affectu, eos & eorum quemlibet a quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis & interdicti aliiſque ecclesiaſticis ſententiis, cenſuris & penis a jure vel ab homine quavis occaſione vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum preſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes & abſolutos fore cenſentes; ac fructuum, redditum, proventuum monaſteriorum & prioratuum, quorum verus annuus valor non exprimitur, preſentibus pro expreſſo habentes: motu proprio, non ad alicujus nobis ſuper hoc oblate petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera deliberatione, & ex certa ſciencia ac poteſtatis plenitudine, privilegia, & indulta prefatis eremo & congregationi de Murano ac aliis dicti ordinis monaſteriis & locis, tam per pontifices prefatos, & quatenus ſint honeſta & ſacris canonibus non contraria, quam per imperatores ac reges & principes prefatos conceſſa; necnon ſtatuta & ordinationes in dicto capitulo generali edita, & ut prefertur, reformata auctoritate apoſtolica tenore preſentium approbamus & confirmamus, eaque perpetue firmitatis robur obtinere & inviolabiliter obſervari debere decernimus. Supplentes que omnes & ſingulos defectus tam juris, quam facti, ſi qui forſan intervenerint in eiſdem. Et potiori pro cautela volumus, ut quicquid dubii in dictis & in hoc etiam noſtro privilegio ſeu in aliquo eorum pro tempore emerſerit; id data verborum ambiguitate & juriſperitorum interpretatione in favorem dicte congregationis de novo erecte & locorum particularium ejuſdem interpretari debeat, & cujuſvis particularis monaſterii dicte congregationis etiam de novo erecte. Privilegia & omnia etiam, que in toto hoc privilegio continentur, univerſe huic congregationi de novo erecte, & omnibus & ſingulis particularibus ejuſdem congregationis de novo erecte monaſteriis, ac omnibus dicti ordinis monialibus & monialium locis ſint communia & ad illa extendantur. Et inſuper etiam ultra privilegia eidem eremo & ſancti Michaelis, ut prefertur, de novo erecte congregationi conceſſa, hac perpetua atque irrefragabili conſtitutione motu, ſciencia & poteſtate ſimilibus ſancimus, quod omnes & ſinguli dicte erecte congregationis monachi ordinem ipſum profeſſi preſentes & futuri, quamvis in diverſis monaſteriis ſive locis pro tempore maneant, unum tamen corpus & una congregatio eremi & ſancti Michaelis nuncupata exiſtant. Ipſaque congregatio ab apoſtolica ſede merito approbata ab univerſis Chriſti-fidelibus in reverentia & devo.

devotiooe habeatur. Et dicte congregationis capitulum generale, ſive in eo voces pro tempore habentes pro felici dicte congregatioois ſucceſſu, ſtatuta, conſtitutiooes, ordinatiooes, ac omnia & ſingula, que in ſpiritualibus & temporalibus ipſius congregationis & ejus regularis diſcipline ſtatum, obſervantiam, indemnitatem, & circa divioi officij directionem & ordinationem abſque tamen ipſius regule, in ſubſtantia vel effectu, variatione, interpretatiooem vel declarationem quoquo modo concernere poterunt, auctnritate predicta inſtituendi, ordinandi, interpretandi & declarandi, ac ea, que ſic ioſtituta, ordinata, interpretata vel declarata fuerint, in toto vel in parte, prout rerum vel temporum qualitas exegerit, tollendi, alterandi & in melius commutandi plenam & liberam in omnibus habeant ſacultatem. Quibus inſtitutis, ordinationibus, declarationibus & correctionibus ſinguli de congregatione de novo crecta hujuſmodi, cujuſcumque digoitatis, ſtatus, gradus ſeu conditionis exiſtant, efficaciter parere omnino teneantur; ita tamen quod ad peccatum, niſi contrafiat ex contemptu, aliquem non obligent. Et quoties prelatus aliquis monaſterium, cui preſuerit, reſormare, & ad ipſius de novo erecte coogregationis obſervantiam reducere decreverit, reformationem ipſam juxta inſtituta, decreta, & ordinationes congregationis ejuſdem, prout convenientius poterit, exequatur; & ejus acta, conventiones & modi eo ipſo, quo de conſenſu dicte coogregationis, ſeu ad id deputatorum in formam publicam redacta ſuerint, apoſtolico ſint robore communita. Univerſi vero ejuſdem congregationis de novo erecte prelati ſub preſati generalis ordinis & alii monachi ac converſi & commiſſi ſub prelatorum, in quorum mnnaſteriis aut aliis locis ipſi monachi, converſi & commiſſi morantur, obedientiis vivant, & eas illis humiliter preſtent. Et nulli prelatorum vel monachorum predictorum ab inſtitutis, ordinationibus, correctionibus & mandatis capituli, ſive generalis ordinis aut aliorum prelatorum congregationis hujuſmodi ad qnemcumque etiam ad nos & ſedem predictam de ſpeciali indulto ſummi pontificis liceat appellare, appellatiooeſque deſuper pro tempore interpoſite & inde ſecuta irrita habeantur. Et cum contra aliquem prelatum vel monachum de novo erecte congregationis hujuſmodi civiliter aut criminaliter agi contigerit, ſecundum conſuetudines & ſtatuta predicta (juris communis apicibus, dilationibus, terminis, & litium anfractibus omiſſis) procedi debeat. Et ipſius de novo erecte congregationis prelati ſuos monachos, qui licentiam a ſede prefata habere dixerint, ſe ad aliud quodcumque monaſterium ſive locum transferendi, obtentu literarum apoſtolicarum transferri non fioant, niſi in ipſis literis ſpecificata & expreſſa de congregatione & noſtra ordinatione hujuſmodi mentio fiat, eique ſufficienter derogetur. Ac tunc ſi infra tres menſea id non compleverint, contra ens tamquam contra apoſtatas agi poſſit; niſi in ipſis literis apoſtolicis expreſſum ſuerit tempus, infra quod ſe debebant ad hujuſmodi monaſteria ſive loca tranſtuliſſe, eoque caſu noo prius contra eos agi liceat, quam dicta tempora ſint elapſa: ac congregationis hujuſmodi prelati quarumcumque literarum apoſtolicarum pretextu, oiſi in illis preſentibus ſpecialiter & expreſſe derogetur ad recipiendum monachos, qui alias ab eorum propriis monaſteriia abſque ſuorum ſuperiorum licentia contumaciter receſſerunt, a quoquam nequeant quomodolibet coarctari. Illi vero ex eiſdem monachis, quos de prioratibus, in quibus fuerunt, ant monaſteriis ſive locis ad alia dicte cnngregationis monaſteria ſive loca jnxta dicti capituli ordinationem transſerri contigerit, aut alias pro conventualibus quomodolibet ex tunc ab ipſis prioribus, monaſteriis atque locis realiter abſoluti extiterint, aliorum monaſteriorum locorumque, quamdiu ibi ſteterint, monachi & ſuppoſiti reputentur & pro conventualibus inibi habeantur, ac ſi in illis profeſſionem ſuam emiſiſſent. Ac omnia monaſteria & loca predicta, & eorum prelati atque perſone quibuſcumque eis a dicta ſede vel alias qualitercnmque conceſſis, ac de jure, ſeu conſuetudine debitis, juribus, preeminentiis ac dignitatibus inconcuſſe gaudeant & utantur, dummodo illa premiſſis & aliis dicte congregationis inſtitutis & ordinationibus non obſiſtant. Nec propterea ex monaſteriis ipſis unum alteri cenſeatur eſſe ſubjectum, ſed eis in ſua priſtina libertate manentibus ea viciſſitudinibus, adminiculo copulata ſub felici dicte de novo erecte congregationis regimina ſibi uniformi regularis obſervantie greſſu invicem ſuffragentur. Monaſteria autem & prioratus, que nunc ſancti Michaelis ſunt & pro tempore erunt, etiam unita, eremi & ſancti Michaelis cnngregationi de novo erecte hujuſmodi per prelatos dumtaxat ejuſdem congregationis regantur & gubernentur & quoties illa ubi-

cum-

cumque etiam apud ſedem predictam & qualitercumque vacare contigerit, etiamſi ſpeciales vel generales de illorum proviſionibus ſeu diſpoſitionibus per dictam ſedem reſervationes facte fuerint, generale capitulum, ſi tunc celebretur, alioquin dicti ordinis generalis pro tempore exiſtens, una cum majori parte viſitatorum eum per ipſam de novo erectam congregationem & ad id deputatos, illos, ex ejuſdem de novo erecte congregationis monachis preſentibus & futuris etiam Defectum natalium ex quibuſvis perſonis patientes, quos ad id idoneos fore crediderint, in prelatos tunc vacantium monaſteriorum & prioratuum hujumodi, alias ſecundum conſuetudines, ordinationes & ſtatuta predicta eligere ſeu nominare, & ad eorum nutum & beneplacitum taliter electos ſeu nominatos a regimine & adminiſtratione dictorum monaſteriorum & prioratuum, quibus tunc prefuerunt, & que tunc propterea vacare cenſeantur, abſolvere & amovere, Prelati ſic electi ſeu nominati abſque alicujus dicte ſedis vel alterius proviſionis vel diſpenſationis adminiculo, etiam preter hoc, quod eis munus benedictionis impendatur, ipſis monaſteriis & prioratibus, atque ſic electi vel nominati fuerint, preeſſe, ac illa in ſpiritualibus ac temporalibus regere & gubernare, ac omnes actus ibidem exercere, & inſignia deferre, ac ſi munus hujuſmodi ſuſcepiſſent. Et ſi contingat prelatos dicte de novo erecte congregationis a monaſteriis & prioratibus, atque ut premittitur electi ſeu nominati fuerint, aliqua legitima cauſa abeſſe, idque pro dictorum congregationis & monachorum, ac illorum preſentium & futurorum monaſteriorum ac prioratuum conſervatione & ſtatu proſpero & felici, quod abſente prelato, ne monaſterium ſibi commiſſum ex ejus abſentia damna ſuſtineat, alius, qui monaſterium ſeu prioratum ipſum regat & gubernet, durante abſentia deputetur, utile videatur & expediat; quod quoties id contigerit, capitulum ſeu generalis cum deputatis hujuſmodi, alias juxta eorum conſuetudines & ſtatuta curam, regimen & adminiſtrationem ipſius monaſterii ſeu prioratus, prelati ſui preſentia carentis, in ſpiritualibus & temporalibus, dicta abſentia durante, alteri committere libere & licite poſſint. Et quod aliquid ex dictis monaſteriis vel prioratibus, aut aliis dicte de novo erecte congregationis locis, per quaſcumque literas apoſtolicas, etiam motu ſimili, & cum reſervationibus ac quibuſcumque derogatoriis, per quas effectus preſentium quomodolibet impediri vel differri poſſit, clauſulis, conceſſas hactenus & impoſterum concedendas, per aliquem ex dicte de novo erecte congregationis vel extra eam cujuſcumque gradus, ordinis ſeu conditionis ſit, etiamſi cardinalatus honore aut pontificali, vel alia quavis auctoritate preſulgeat, in titulum, aut commendam ſeu adminiſtrationem vel alias obtineri, ſeu ſuper alicujus illorum fructibus, redditibus & proventibus aliqua penſio reſervari, concedi & aſſignari vel jus ſibi deſuper acquiri, vel aliquis contra preſentium tenorem quovis queſito colore quempiam de dicta de novo erecta congregatione ſuper aliquo ex dictis monaſteriis, prioratibus & locis ratione tituli, ſeu commende, vel adminiſtrationis ac penſionis hujuſmodi impetere ſeu moleſtare valeat. Quodque deinceps nulla ex beneficiis eccleſiaſticis cum cura vel ſine cura ad collationem, proviſionem, preſentationem, electionem ſeu quamvis aliam diſpoſitionem abbatum vel priorum, ac conventuum, monaſteriorum & aliorum locorum dicte de novo erecte congregationis communiter vel diviſim pro tempore pertinentibus, etiam qualitercumque beneficia ipſa & ubicumque preter quam apud ſedem predictam vacare contigerit, dummodo diſpoſitioni apoſtolice generaliter reſervata non fuerint, ſub gratiis, expectativis, aut proviſionibus ſeu aliis diſpoſitionibus dicte ſedis, facultatibus ſeu indultis de conferendis beneficiis eccleſiaſticis vacantibus vel vacaturis, quibuſvis perſonis cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis vel conditionis fuerint, & quaviſetiam pontificali dignitate preſulgeant ab eadem ſede quomodolibet conceſſis & in antea concedendis quomodolibet, cadant ſeu comprehendantur, ſed ipſorum beneficiorum collatio, proviſio, preſentatio, electio & diſpoſitio illorum occurrente vacatione premiſſis non obſtantibus, ad abbates & priores ac conventus prefatos libere & abſque aliquo prefate ſedis preventionis impedimento pertineant & ſpectent, ac de beneficiis ipſis nullus alius, quam abbates ſeu priores & conventus predicti quorumcumque facultatum & indultorum ſibi a ſede vel legatis prefatis qualitercumque & ſub quibuſvis verborum formis & clauſulis etiam derogatoriarum derogatoriis, etiam motu ſimili conceſſorum & concedendorum vigore vel pretextu diſponere valeat quoquo modo. Ac omnes & ſingule gratie, expectative & acceptationes, proviſiones, diſpoſitiones, collationes & litere ſedis ac illius lega-

legatorum hujuſmodi, facultateſque & indulta ſoper collationibus beneficiorum eccleſiaſticorum vacantium ſeu vacatororum quibuſvis, ut preſertur, qualificatis perſonis & cum predictis clauſulis pro tempore conceſſa, proceſſuſque deſuper habiti pro tempore etiam excommunicationis ſuſpenſionis & interdicti, aliaſqoe eccleſiaſticas ſententias, cenſuras & penas in ſe continentes, quod beneficia ad collationem, proviſionem, preſentationem, electionem aut aliam diſpoſitionem abbatum & priorum ac conventuum predictorum reſpective ſpectantia hujuſmodi, ac totum id & qnidquid in contrarium a quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter attentari contigerit, omni prorius careat firmitate. Nec quiſquam perſonas, que de jure communi religionem ingredi non prohibentur, e ſeculo ſugientes, & ad dictam de novo erectam congregationem venire affectantes, verberibus aut violentiis quibuslibet impedire vel prohibere, aut a monaſteriis vel locis congregationis ejuſdem preſentibns vel ſutnris divertere, Aut ſuper hoc illis vel eas recipientibus injuriam vel moleſtiam aliquam irrogare preſumat; contrafacientes vero preſentium notitiam habentes, vel qui eas ignoraverint, & poſtquam ad eorum notitiam devenerint, a premiſſis injuriis & violentiis nnn deſtiterint, excommunicationis ſententiam ipſo facto incurrant, a qua preterquam in mortis articulo conſtituti, niſi a ſede prefata abſolutionis beneficium nequeant obtinere. Ac nulle eccleſiaſtice vel ſeculares perſone quacumqoe auctoritate vel dignitate predite aliquem ex prelatis vel monachis congregationis predicte obſequiorum vel ſervitiorum propriorum vel monaſteriorum ſuorum pretextu, etiamſi abſque licentia ſuorum ſuperiorum ad eas divertere, vel alia quavis cauſa etiam arctioris vite, ordinis vel obſervantie a dicta de novo erecta congregatione educere vel ſponte venientes recipere & penes ſe retinere audeant, etiam auctoritate literarum apoſtolicarum, in quibus de hujuſmodi prelato vel monacho, & congregatione nominatim expreſſa mentio non fiat, abſque conſenſu capituli ſeu generalis vel majoris partis viſitatorum de novo erecte congregationis hujuſmodi pro tempore exiſtentium. Quod ſi recipientes prefati intra tres dies, poſtquam eis preſentes innotuerint, prelatum ſeu monachum extra ipſam de novo erectam congregationem exiſtentem hujuſmodi eidem de novo erecte congregatiooi non reſtituerint cum effectu, vel a ſe realiter non abjecerint, excommunicationis ſententia innodati exiſtant eo ipſo, a qua oiſi in mortis articulo aut a ſede predicta abſolvi non poſſint. Generalis autem ordinis, ac abbates & priores de novo erecte congregationis hujuſmodi pro tempore exiſtentes ſeu ab eis deputati poſſint omnes & ſingulos ejuſdem de novo erecte congregationis monachos ab illa vagos & fugitivos, aut ſuis ſuperioribus non obedientes & rebelles, & qui habita licentia conditionem eis impoſitam non impleverint, aut lapſo licentie termino ad proprium monaſterium non redierint, vel alia loca ſeu monaſteria abſque ſpeciali apoſtolico privilegio preſentibus derogantı, aut ſuperiorum ſuorum licentia ſe tranſtulerint, vel aliquarum perſunarum quacumque dignitate etiam cardinalatus honore fungentium ſervitiis in Romana curia vel extra eam ſe addixerint, vel ab eis literas familiaritatis aut capellanatus obtinuerint, capere & in carceribus detinere, aut per cenſuram eccleſiaſticam, & alia juris remedia appellatione remota, etiam invocato ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſecularis, ad ſolitam & debitam revereotiam compellere. Et ut dicte de novo erecte congregationis monachi divinis beneplacitis quietius & liberius inſiſtant, eoſdem dicti ordinis generalem ac de novo erectam congregationem, & illius abbates & viſitatores, & alios prelatos & monachos, cooverſos, commiſſos, novitios, perſonas & capellanos, etiam curas babentes animarum, necnon familiares & ſervitores eorum nunc & pro tempore exiſtentes, ac ipſius de novo erecte congregationis monaſteria, prioratus & loca, etiam que impoſterum eidem de novo erecte congregationi quandocumque oniri vel incorporari, ſeu ſubjici, vel alias quomodolibet aggregari contigerit, omniaque & ſingula dictorum monaſteriorum, prioratuum & locorum preſentium & futurorum eccleſias, capellas, etiamſi ipſis cura immineat animarum, oratoria, manualia, membra, caſtra, fortalicia, edificia, villas, grangias, vineas, oliveta, hortos, ſilvas, nemora, prata, paſcua, piſcationes, molendina, aquas, aquarum decurſus, jura, juriſdictiones, predia, poſſeſſiones & bona quecumque, que in preſenti ſunt & in futurum erunt dicte de novo erecte congregationis; & que omnia & ſingula per eorum vocabula, fines, valores, qualitates & quantitates hic habere volumus pro ſufficienter expreſſis, a quorumcumque legatorum etiam de latere, & ſubdelegatorum, necnon nunciorum

rum

rum dicte ſedis ac vicariorum, rectorum & quorumvis officialium Romane eccleſie, necnon patriarcharum, archiepiſcoporum, epiſcoporum, electorum, adminiſtratorum, & aliorum quorumcumque judicum ordinariorum quavis auctoritate & poteſtate fungentium, ditione, auctoritate, poteſtate, dominio, viſitatione, reformatione & correctione, ita quod in dictam de novo erectam congregationem vel ejus ſingulares perſonas ſeu benefactores occaſione beneficiorum eiſdem collatorum ab eis, aut quia ſubditi eorum cum eiſdem monachis converſentur, ſeu ab ipſis recipiant abſolutionis & euchariſtie ſacramentum; nec non in monaſteria, prioratus, loca & perſonas in eis degentes ratione delicti, exceſſus ſeu contractus aut rei, de qua agitur, ubicumque iniatur contractus, committatur delictum, aut res ipſa conſiſtat, excommunicationis, ſuſpenſionis & interdicti, aut alias quaſvis ſententias, niſi de ſpeciali ſedis predicte commiſſione quomodolibet directe vel indirecte proferre ſeu promulgare non poſſint, prorſus eximimus & totaliter liberamus. Eaque omnia & eorum quodlibet in jus & proprietatem beati Petri & ſedia ejuſdem, & ſub eorum & noſtra protectione ſuſcipimus, ac nobis & dicte Romane eccleſie annuum cenſum unius uncie auri per eamdem de novo erectam congregationem in feſto beatorum Petri & Pauli apoſtolorum annis ſingulis camere apoſtolice perſolvendum in ſignum perpetue libertatis & exemptionis aſſignamus; quod ſi legati, ſubdelegati, ordinarii ſeu alie perſone predicte contra exemptionem & liberationem veſtras hujuſmodi quidquam attentare quoquo modo preſumpſerint, ac requiſiti vigore preſentium per ipſius de novo erecte congregationis prelatos vel monachos infra tres dies a die requiſitionis hujuſmodi non deſtiterint, excommunicationis ſententie ipſo facto noverint ſe ſubjectos, & nihilominus quod aliter actum fuerit, eo ipſo ſit irritum & inane, nulliuſque roboris vel momenti. Volumus inſuper quod dicte de novo erecte congregationis prelati vel monachi literas apoſtolicas ſuper adminiſtranda juſtitia, executione facienda, viſitatione exercenda, aut aliquovis negotio peragendo, ad eos pro tempore impetratas vel directas acceptare & in illis contenta exequi, & juramentum de calumnia vel veritate dicenda ſubire, aut teſtimonium perhibere, ſeu extra ſuas civitatem & dioceſim trahi & ad quevis concilia generalia, provincialia vel ſynodalia, aut congregationes, quovis nomine cenſeantur, eccleſiaſticarum vel laicarum perſonarum cujuſcumque dignitatis aut ſtatus exiſtant, etiam apoſtolica auctoritate indicta, preterquam ad ipſius de novo erecte congregationis capitulum celebrandum, aut alias juxta eorum ordinationes ire vel mittere, aut proceſſionibus publicis vel funeralibus intereſſe inviti minime teneantur. Seu quod in eorum locis Miſſe vel alia divina officia celebrentur, ordines conferantur, vel agitentur cauſe civiles vel criminales, proceſſiones convocentur, aut ſynodus, conventus ſeu quevis congregationes tam eccleſiaſticarum, quam laicarum perſonarum fiant, ſive quod hujuſmodi de novo erecte congregationis loca ad uſum hoſpitum, habitationem, detentionem & incarcerationem eccleſiaſticarum & laicarum perſonarum deputentur, aſtringi ſeu compelli nullo modo poſſint. Teſtimonia vero prelatorum, monachorum, converſorum, commiſſorum & novitiorum dicte congregationis in cauſis ipſorum civilibus & criminalibus, in judicio & extra legitima ſeu juridica ſint. Nulli quoque reges, principes, barones, milites, nobiles, laici, communitates, univerſitates, magiſtratus, rectores & officiales civitatum, terrarum, caſtrorum & dioceſum diverſarum monaſteriis, prioratibus, locis, capellis, eccleſiis, manualibus, grangiis, caſtris, poſſeſſionibus & bonis, necnon prelatis & monachis ipſius congregationis gabellas, taleas, datia, collectas, etiam pro pontium refectionibus, aut viarum reparationibus, aliave onera ſeu gravamina inferre, indicere & imponere, aut indicta & impoſita exigere ſub excommunicationis ac maledictionis eterne penis, quas niſi preſentium habita notitia prorſus deſtiterint, ipſo facto incurrant, audeant vel preſumant. Nec aliquod ex dicte de novo erecte congregationis monaſteriis, prioratibus, grangiis, membris, manualibus & locis predictis ad dandum ſeu ſolvendum aliquam canonicam portionem ſeu decimam, aut quid aliud, quod eorum loco ſolvi conſueverit archiepiſcopis, epiſcopis, capitulis, parochianis, collegiis, univerſitatibus, communitatibus, fabricis & aliis quibuſcumque perſonis de jure vel conſuetudine, aut ſtatutis vel privilegiis quibuſcumque, aut ex quacumque cauſa hactenus ab eis forſan debita, ſeu que deberi pretenderetur quomodolibet in futurum. Etiam de relictis, legatis & donatis tam in ultimis voluntatibus, quam etiam inter vivos ſeu alias quacumque occaſione conceſſis & concedendis quomodolibet teneantur, Ipſa-

que

Digitized by Google

que monaſteria, prioratua, loca manualia, grangie, poſſeſſionea & bona, ac prelati, monachi & perſone de novo erecte congregationis ejuſdem ab omni impoſitione, exaſtinne, collecta, decima, caritativo ſubſidio, aut alio quocumque reali aut perſonali, vel mixto onere, vel gravamine quovis nomine cenſeantur, per nos aut ſucceſſores noſtroa Romanoa pontifices pro tempnre exiſtentea indictia. Necnon ab omnibus cenſibua, redditibus & ſolutinnibus ratione ciſitationis aut ſubjectionis qnocumque jure quibuſcumque ordinariia, capitulia, congregationibua, univerſitatibua, aut aliis quibuſvia perſonis, hactenus debitia, que nos eidem congregationi de apoſtolice poteſtatia plenitudine gratioſe remittimua, & in futurum debendis, illorumque ſolutione preſtatinneque ſint, eſſeque debeant libera penitus & exempta atque immunia, ita quod ad illorum preſtationem vel ſolutionem per qooſcumque & quarumvis etiam literarum apoſtolicarum vigore cogi aut alias deſuper inquietari nequeant. Nulluſque ab eiſdem de quibuſcumque poſſeſſionibus ubilibet conſtitutis, que in preſenti ſunt vel in futurum erunt, monaſteriorum, prioratuum & bonnrum de novo erecte congregationis hujuſmodi, que illiua prelati, monachi vel perſone colunt ſen coli ſaciunt, & in futurum colent ſeu coli facient, ex hortis, virgultia, piſcationibus, vel de nutrimentis animalinm primitias, deeimas, quarteſia, aut quoeumque nomine nuncupata, alia jura exigere vel extorquere preſumat, nec ipſi illa cuiquam ſolvere ſint aſtricti, & quod de novn erecte congregationis hujuſmodi monaſteria & loca, hereditates, legata & fidecommiſſa per medias perſonas monachorum, aut aliaa qualitercumque ad ea delata bona mobilia & immobilia in quibuſcumque civitatibus & locia quovis titulo acquirere. Ipſique monachi & perſnne illa pro ſe eorumque monaſteriia petere & exigere poſſint, undecumque vel qualitercumque eia debeant, & que petendi & exigendi, ſi io ſeculo remanſiſſent, jus haberent. Et contra de novn erecte congtegationis hujuſmodi monaſteria, loca, perſnnaa & bona, tam io preteritia, quam futuria aliqua nnn currat preſcriptio, niſi poſt lapſum ſexaginta annorum. Cupientes inſuper, ut de novo erecte cnngregationis hujuſmodi perſone, ſublatis obſtaculis quibuſcumque, ſedulnm ac devntum Domino exhibeant famulatum, mntu & ſcientia ſimilibus ſtatuimus & ordinamus; Quod ſi contingat eivitates, terras vel loca, in quibus

monaſteria ſive loca de novo erecte congregationis hujuſmodi conſiſtant, eccleſiaſtico ſupponi interdicto, ipſius de novo erecte congregationis prelati, monachi, cnnverſi, commiſſi, novitii, & capellani, necnnn laici intra ſepta ipſorum monaſteriorum ſeu locorum pro tempore habitantea a preſate de novn erecte congregatinnis monachis ad id deputatia januia clauſis, interdictis excluſia, & ſubmiſſa voce Miſſaa & alia divina officia audire & eccleſiaſtica ſacramenta ſuſcipere, ipſique monachi ſic deputati illa celebrare & miniſtrare. Et quod ejuſdem de novo erecte congregationis monachi preſentea & futuri, omnea etiam ſacros ordinea, ad quoa per eorum ſuperinres preſentati ſuerint, a quocumque maluerint catholico antiſtite gratiam & communionem dicte ſedia habente recipere, & hujuſmodi antiſtitem in hujuſmodi congregationis mnnaſteriis & locia dumtaxat annotare; ipſe antiſtes mnnaehos dicte de novo erecte congregationia a ſuis ſuperinribus ſibi pro tempore preſentatoa apoſtolica auctoritate abſque aliqua licentia & contradictione diocceſani, & abſque eo quod alias illi propterea prejudicium generetur, nulla examinatione premiſſa, ſtatutis tamen a jure temporibus, ordinare, Miſſas inibi celebrare, eccleſias, altaria & vaſa conſecrare, veſtes benedicere, & alia pootificalia exercere. Necnon qund generalis ordinis, & abbates, prinres & prelati de novo erecte congregationia hujuſmodi pro tempore exiſtentes in omnibus caſibus, in quibua de jure communi prelatis & monachis dicte de novo erecte congregatinnia auctoritas ſive licentia, ſeu diſpenſatin ordioariorum, ſi ab eis exempti non eſſent, foret neceſſaria, cum eis auctoritate predicta diſpenſare, eiſque lieentiam & auctoritatem concedere. Ac perſonaa volentes eidem de novo erecte congregationi ſociari, etiamſi religionem, locum vel ordinem alium quemcumque arctiorem ingredi vnviſſent, tali voto non obſtante, ad probationem profeſſionemque recipere, & eos dicta auctoritate ab ipſo vnto abſolvere, & cum ipſis, dummodo in tali religione vel ordine, quem voviſſent, profeſſionem non emiſerint, & ante profeſſionem emiſſam, ab ipſa de novo erecta congregatinne non recedant. Super nmnibus votis, religinnis voto dumtaxat exceptn, diſpenſare, ac omnibus quocumque excommunicationis vinculo innodatis de novo erectam congregationem hujuſmodi Altiſſimo famulaturia ingredi volentibus, injunctis eia juxta eorum facultates reſtitutione & peniten-

u tia

ſia ſalutari tamquam uni ex monachis de novo erecte congregationis hujuſmodi abſolutionis beneficium impendere, eoſque etiam ad probationem reeipere, ita tamen quod ſi inde ante profeſſionis emiſſionem diſceſſerinr, in eamdem ipſo facto reincidant. Et eum ſepe contingat, quod ob ſingularem devotionem, quod nnonulle perſone ad monacbos hujuſmodi de novo erecte congregationis prelatis ſiva mooachis a ſuis ſuperioribus ad audiendum hujuſmodi perſonarum confeſſiones deputatis, quod perſonas ipſas aecedentes audire, ac perſone ipſe sis abſque alia ſuperinrum ſnorum licentia coofiteri; necnon dictis prelatis ſive monachis confeſſinnes hujuſmodi audientibus dictos confitentes, penirentia & ſatisſactione previis, quoties opus fuerit, ab omnibus & ſingulis peecatis dicte ſedi non reſervatis, & a quibuſcumque ſuſpenſionum, excommunicationum & interdicti ſententiis, aliiſque eccleſiaſticis cenſuris & penis, quaa a jure vel ab homine latis iocurriſſe quomodolibec cooſtiterit, abſolvere; & vota per eos pro tempore emiſſa in omnibus & ſingulia caſibus, locorum ordinariis, etiam per ſynodales ſeu provinciales conſtitutionea reſervatis in alia pietatia opera commutare, & deſuper cum eiſdem vnventibus diſpenſare, exceptis tamen cenſuris, penis, votis & caſibus, ſuper quibus eſſet ſedes preſata merito conſulenda; ipſiſque confitentibus ac aliis omnibus, qui ad preſatos monachos ob hujuſmodi devotionem recurrent, eucharistie ſacramentum miniſtrare libere poſſint. Necoon prelatis, monachis, & perſonis congregationis hujuſmodi quocumque nomine cenſeantur, ne propter participationem etiam in divinis cum excommuoicatis, ſuſpenſis & interdictis a jure, vel ſtatutis ordinariorum aliquam excommunicationis, cenſure aut peccati maculam incurrant, niſi ipſi excommunicari eſſent ſpecialiter denunciati. Ac quod illi ex prefatis monachis, qui adeo monaſteriorum ſuorum officiis oecupati, us in choro intereſſe, ac divinum officium vix ſine labore & tedio dicere, ac ipſa eis ratione officiorum hujuſmodi incumbentia caritatis opera implere nequeant, & qui ad divinum officium hujoſmodi dicendum adeo vel non docti, vel minua experti pro tempore exiſtunt, dummodo in ſaeris non ſint ordinibus cnnſtituti; licet profeſſionem emiſerint, tamen ad perſolvendum totum integrum officium divinum minime teneantur, ſed corum prelati, habita ſuppoſitorum ſuorum conſideratione (ultra officium beate Marie virginis, ad quod obligati remaneant) juxta diſpenſationem eis traditam, ſi eorum animabus expedire videbitur, aliquid dicendom injungant, quod cum animi alacritate valeac adimpleri. Preterea omnibus Chriſti-fidelibua, exceptis excommunicatia aut interdictis, vel publicis uſurariis, ut io locis & monaſteriis de novo erecte congregationis hujuſmodi preſentibus & ſuturis ſuam poſſint eligere ſepulturam, ſalvo tamen jure illarum eccleſiarum, a quibus ipſorum decedentium corpora aſſumuotur. Neonon generali ordiois, & abbatibus, prinribus vel prelatis, aut aliis per congregationem de novo erectam hujuſmodi ad id pro tempore deputatis in unionibus, annexionibus, iocorporationibns, ae reſormationibus ſeu receptionibus mooaſteriorum, prioratuum vel aliorum beneficiorum eccleſiaſticorum pro ipſa de oovo erecta coogregatinne ſaciendia cum prelatis & perſnnis mooaſteria ſeu beneficia hujuſmodi per eos obtenta in congregationia hujuſmodi, ſeu alicujus illius particularis monaſterii commodnm dimittere volentibus, conventiones & pacta, que illicita, & quando apoſtolica confirmatiooe carerenr, expreſſe prohibira cenſerentnr, inire, ac monaſteria, priorarus & alia beneficia quecsmque conventionibus & pactis bujnſmodi intervenientibus acquiſieruor, retinere, ipſaque conveotiones & pacta obſervare, abſque eo quod aliquam Simonie labem incurrant, libere & licite valeant. Et qsandocumque per aliquem aut plures actus contra ea aut ipſorum aliquod a quocamque cujuſcomque dignitatis, conditionis, gradus ſeu ſtatus fuerit, ex negligentis vel ignorantia preſentium, quibns hec conceduntur, aut alia quavis eauſa ſcieoter vel ignoranter attentari vel pro tempore obſervari contingar, nullum tamen propterea exemptionibua, immuoitatibut, libertaribus, gratiis, indultis & privilegiis hujuſmodi prejudicium generetur, ſed ea omnia & ſingula in ſuis robore & firmitate permancant. Ae quod deinceps per quaſcumque revocatorias ſeu alias apoſtolicas conceſſiones vel literas ſub quibuſcumque verborum ſormis & teooribus, aut clauſolis derogatoriis, etiamſi ille motu & ſcientia ſimilibus emanaverint, nulla ex predictis cnnceſſis, & que eidem de novo erecte congregariooi pro rempore concedeotur, exemptionibus, immunitatibus, gratiis, indultis, privilegiis & conceſſinnibus qunmodolibet revocari, caſſari & annullari cenſeantur, ſeu revocari, caſſari & annullari, ſeu ipſis vel ipſorum ſeu quibuſvis in eis contentis

part

particulis aut clauſulis derogari valeat, niſi in derogatoriis, vel aliis literis ſeu caſſationibus hujuſmodi illa vel ille ex literis, que revocari, aut caſſari vel annullari viderentur, aut cui vel quibus derogari appareret, eorumque totus tenor de verbo ad verbum integre insereretur, & de omnibus & ſingulis congregationis hujuſmodi monaſteriis nominatim & ſpecifica mentio fiat. Ac in eiſdem revocatoriis, caſſatoriis vel aliis literis manifeſte & expreſſe appareat, quod Romanus pontifex hujuſmodi privilegiis, indultis, literis, de quibus tunc actum fuerit, voluerit ſpecialiter derogare, vel illa revocare, caſſare ſeu annullare; ac tunc demum urgens, ſufficiens & rationabilis, propter quam derogatio, revocatio, caſſatio, & annullatio ipſa mentio fieri debeat, cauſa exprimatur, alias derogationes, revocationes, caſſationes, irritationes & annullationes quaſcumque, ſi quas, aliter, quam ut prefertur, a quocumque etiam Romano pontifice fieri contigerit, ac quecumque exinde ſecuta nullius] ſint roboris vel momenti, ipſis conceſſis literis, privilegiis, indultis, gratiis, exemptionibus & libertatibus in ſuo priſtino, plenario & integro robore duraturis. Et quod per quaſcumque revocationes, caſſationes ſeu annullationes quarumcumque unionum, annexionum, incorporationum, & appropriationum de quibuſvis monaſteriis, prioratibus, eccleſiis ſive locis eccleſiaſticis per nos aut ſucceſſores noſtros Romanos pontifices, aut eorum aliquem in genere vel in ſpecie ſub quibuſvis verborum formis vel expreſſionibus de cetero forſan faciendis, nullum dicte de novo erecte congregationi ſuper unionibus, incorporationibus, appropriationibus & innovationibus quorumcumque monaſteriorum, prioratuum, eccleſiarum aut aliorum beneficiorum eccleſiaſticorum, ac per infraſcriptas conſtitutiones factarum unionum confirmationibus per nos & ſedem predictam eidem de novo erecte congregationi vel in eius favorem faciendis prejudicium inſeratur. Sed ille omnes etiam poſt revocationes, caſſationes & annullationes predictas in ſuo robore inconcuſſe perſiſtant in omnibus & per omnia, ac ſi quoad eas & ipſarum ſingulas aliqua revocatio, annullatio vel caſſatio nullatenus emanaſſent. Niſi dum & quando ipſe ſuper unionibus & illarum confirmationibus, conceſſionibus, vel appropriationibus ſeu donationibus confecte litere in revocationum, caſſationum & annullationum literis, conſtitutionibus & ordinationibus hujuſmodi de verbo ad verbum inſererentur, ac in eis ſpecialis, expreſſa & individua de ipſis monaſteriis & locis, ac congregatione mentio fieret, necnon irritum & inane totum & quicquid in contrarium quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari. Necnon ut generali & abbatibus, prioribus, monachis, converſis, commiſſis & novitiis preſentibus & futuris congregationis de novo erecte hujuſmodi & eorum devotio peramplius propagetur, & eorum animarum ſaluti uberius conſulatur, ut confeſſores idonei, quos de ſuorum voluntate ſuperiorum, aut ipſi ſuperiores pro libito elegerint, omnium peccatorum ſuorum, de quibus corde contriti & ore confeſſi fuerint, plenam ſemel tantum in mortis articulo remiſſionem eis in ſinceritate fidei, unitate ſancte Romane eccleſie, ac obedientia & devotione noſtra vel ſucceſſorum noſtrorum Romanorum pontificum canonice intrantium perſiſtentibus auctoritate prefata concedere valeant. Sic tamen quod ipſi confeſſores de his, de quibus fuerit alteri ſatisfactio impendenda, illam congregationis hujuſmodi perſonis, prout ad illas pertinuerit, per ſe vel alium faciendam, injungant, quam illi facere, prout potuerint, omnino teneantur. Quodque ſi ex eiſdem perſonis clerici quamprimum conceſſione abſolutionis hujuſmodi gaudere voluerint, ſeptem pſalmos penitentiales cum litaniis & orationibus conſuetis; converſi vero & commiſſi, aut qui prefatos pſalmos dicere commode non potuerint, quinquagies orationem Dominicam & toties ſalutationem angelicam ſingulis hebdomadis recitare, idque legitimo ceſſante impedimento, per annum integrum, etiamſi totidem plus minuſve ex alia quavis cauſa eos dixiſſe, & dicere oportere contingeret, proſequi & complere teneantur. Occurrente vero impedimento predicto & poſtea ceſſante, quamprimum poterunt, commode impoſitionem hujuſmodi reficiant & adimpleant. Necnon quod diebus, quibus nonnulle Urbis eccleſie pro ſtationibus conſequendis a Chriſti-fidelibus viſitari ſolent, quinque altaria eccleſie monaſterii ſeu alterius loci congregationis hujuſmodi, ubi ſingulos ex eis moram trahere contigerit, aut pauciora, ſi tot ibi non fuerint, devote viſitando, ſemelque pſalmum incipientem: Miſerere mei Deus, apud quodlibet altare pro felici ſtatu ejuſdem ſancte Romane eccleſie dicendo, eaſdem indulgentias & peccatorum remiſſiones conſequantur, quas conſequerentur, ſi ipſas

Urbis eccleſias tunc perſonaliter viſitarent. Si vero aliqui ex perſonis congregationis de novo erecte hujuſmodi pro ipſius congregationis negotiis aut aliis legitimis cauſis extra propria monaſteria moram traxerint, ubicumque commodius poterunt, totidem altaria in quacumque eccleſia dicto pſalmo apud quodlibet ex dictis altaribus recitando, ut premittitur, viſitaverint; etſi converſi ſive commiſſi forſan dictum pſalmum dicere neſcientes fuerint, ter orationem Dominicam & totidem ſalutationem Angelicam apud quolibet altare hujuſmodi recitando eamdem etiam indulgentiam conſequantur. Quodque hujuſmodi de novo erecte congregationis ſacerdotes in itinere conſtituti aut alia cauſa ſubſiſtente ante diem & uſque ad Nonam incluſive Miſſam celebrare; quodque duo ex eremitis prefatis ſingulo triennio terram & alia loca ſancta, ac ſanctum Jacobum in Compoſtella, ac beatorum Petri & Pauli limina de conſenſu capituli eremi abſque alia dicte ſedis licentia viſitare; ac ſinguli familiares monaſteriorum, prioratuum & aliorum locorum congregationis de novo erecte hujuſmodi etiam laici in illius eccleſiis peccata ſua confiteri & euchariſtie ſacramentum, cujuſvis licentia minime requiſita, recipere, & tempore interdicti ordinaria auctoritate appoſiti clauſis januis, ac excommunicatis & interdictis excluſis divina officia audire libere & licite valeant, auctoritate & tenore premiſſis de ſpecialis dono gratie concedimus pariter & indulgemus. Volumus autem, quod univerſe & ſingule perſone, quibus cauſe auctoritate literarum apoſtolicarum delegari poſſint, dum & quotiens pro parte generalis & abbatum, priorum & conventuum ac monachorum congregationis de novo erecte hujuſmodi, vel alicujus eorum fuerint legitime requiſiti, ad executionem quarumcumque literarum dicte ſedis conſervatoriarum nuncupatarum ſancti Michaelis & de novo erecte congregationi hujuſmodi, vel ejus monaſteriis, prioratibus, membris, abbatibus, prioribus & conventibus contra illis inferentes moleſtias, injurias, gravamina atque damna conceſſarum hactenus & impoſterum concedendarum perpetuis futuris temporibus procedant per ſe vel alios, alias juxta earumdem conſervatoriarum literarum continentiam atque formam in omnibus & per omnia, perinde ac ſi conſervatorie litere eis a principio directe, eiſque ut quamvis alias conſervatores eſſe non poſſent, illas exequerentur expreſſe mandatum, & ſuper hoc conceſſa facultas fuiſſet. Quocirca dilectis filiis ſancte Marie Florentine, & ſancti Georgii majoris Venetiarum, ac ſancti Juliani de Arimino monaſteriorum abbatibus, necnon ſubdecano eccleſie Florentine per apoſtolica ſcripta motu ſimili mandamus, quatenus ipſi, vel tres, aut duo vel unus eorum per ſe, vel alium ſeu alios preſentes literas, ac omnia & ſingula in eis contenta, ubi & quando expedierit, ac quotieſcumque pro parte generalis, viſitatorum, abbatum, eremitarum, priorum & aliarum perſonarum congregationis de novo erecte hujuſmodi fuerint ſuper hoc requiſiti ſollemniter publicantes, ipſiſque generali, viſitatoribus, abbatibus, eremitis, prioribus & perſonis in premiſſis efficacis defenſionis preſidio aſſiſtentes faciant eos preſentibus literis, & in eis contentis privilegiis pacifice gaudere, non permittentes eos ſuper illis ſeu alias contra preſentium literarum tenorem per quoſcumque quomodolibet indebite impediri ſeu etiam moleſtari; contradictores per cenſuram eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compeſcendo. Non obſtantibus primi voluntate noſtra predicta, & natalium defectu, & Pictavienſis concilii, & pie memorie Innocentii IV. contra exemptos edita, que incipit: *Volentes*, & Martini V. necnon Bonifacii VIII. Romanorum pontificum predeceſſorum noſtrorum, & aliis conſtitutionibus & ordinationibus apoſtolicis, necnon monaſteriorum, prioratuum & aliorum regularium locorum, etiam ſancti Michaelis, & de novo erecte congregationi hujuſmodi unitorum, & illorum ac predicti, & quorum ipſi unita monaſteria, prioratus & loca ceciterint ordinum juramento, confirmatione apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, privilegiis quoque, indultis & literis apoſtolicis, quibuſvis communitatibus, univerſitatibus, collegiis, eccleſiis, monaſteriis, ordinibus & aliis locis, capitulis, conventibus & perſonis, etiam motu & ſcientia ſimilibus, & cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque fortioribus, efficacioribus & inſolitis clauſulis, irritantibuſque decretis conceſſis hactenus & impoſterum concedendis, quibus omnibus etiamſi pro eorum ſufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa & individua mentio, ſeu quevis alia expreſſio habenda foret, eorum tenores, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur, pro ſufficienter expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat eiſdem motu & ſcientia, ac pote-

ſtate

ſtate ſpecialiter & expreſſe derogamus, contrariis quibuſcumque &c. Aut ſi aliqui ſuper proviſionibus ſibi faciendis de prioratibus & unitis, vel aliis beneficiis eccleſiaſticis in illis partibus ſpeciales vel generales dicte ſedis vel legatorum ejus literas impetrarint, etiamſi per eas ad inhibitionem, reſervationem & decretum, vel alias quomodolibet ſit proceſſum, quas quidem literas ac proceſſus habitos per eaſdem, & inde ſecuta quecumque ad monaſteria, prioratus & alia beneficia unita hujuſmodi, volumus non extendi; ſed nullum per hoc eis quoad executionem prioratuum vel beneficiorum aliorum prejudicium generari & quibuslibet aliis privilegiis, indulgentiis, & literis apoſtolicis generalibus vel ſpecialibus quorumcumque tenorum exiſtunt, per que preſentibus non expreſſa vel totaliter non inſerta, effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda ſit in noſtris literis mentio ſpecialis. Seu ſi aliquibus communiter vel diviſim ab eadem ſit ſede indultum, quod interdici, ſuſpendi vel excommunicari non poſſint per literas apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem. Volumus autem, quod prioratus & alia beneficia unita hujuſmodi debitis propterea non fraudentur obſequiis, & animarum cura in eis, ſi qua illis immineat, nullatenus negligatur, & in monaſteriis unitis hujuſmodi divinus cultus & ſolitus monachorum & miniſtrorum numerus nullatenus minuatur, ſed illorum & dilectorum filiorum illorum conventuum, ſi conventus habeant, & prioratuum ac beneficiorum unitorum predictorum congrue ſupportentur onera conſueta; & inſuper ex nunc irritum decernimus & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari. [Tenor vero ſtatutorum & ordinationum predictorum talis eſt. Imprimis tam apoſtolica auctoritate nobis in hac parte commiſſa, quam totius capituli noſtri poteſtate ordinamus, ſtatuimus & deliberamus, quod Camaldulenſis eremi ſit una congregatio, que loca omnia tam eremitarum, quam obſervantium & conventualium ad ipſam pertinentium complectatur, voceturque congregatio ſacre eremi Camaldulenſis. Deinde ex hac congregatione & alia ejuſdem ordinis ſancti Michaelis de Murano fiat unum corpus, & una nova erigatur congregatio, in qua univerſa noſtre religionis loca eremitarum, obſervantium, conventualium & monialium comprehendantur, que ſacre eremi Camaldulenſis, & ſancti Michaelis de Murano congregatio nuncupetur. In ea vero particularius infraſcripta principaliora loca cum inferioribus ſibi annectendis & uniendis hoc ordine contineri intelligantur. Sacra Camaldulenſis eremus Arretinenſis diocaſis dicti ordinis cum ſuis annexis, cui perpetuo unimus hoſpitale ſancti Frigdiani de Piſis, dictum ſancti Martini, cujus quinquaginta; ac prioratum ſancti Sabini de Chio prope Caſtellionem Arretinenſem, cujus etiam quinquaginta; necnon monaſterium ſancti Andree de Puteo, cujus viginti; ac prioratum Scandalonis Florentinenſis dioceſis, cujus quatuordecim; & monaſterium Inſule cum ſuis annexis Imolenſis ſeu alterius dioceſis, cujus centum; ac monaſterium de Tiphio in val de Capreſe, cujus quinquaginta; ac prioratum de Cortona, cujus viginti-quinque; & prioratum Agne Feſulanenſis dioceſis, cujus decem; ac prioratum de Pratale Feſulanenſis dioceſis, cujus ſex, ac prioratum de Planetulo cujus ſexaginta, ac prioratum de Valliala, cujus duodecim. Monaſterium ſancti Michaelis de Murano Torcellanenſis dioceſis cum ſuis annexis, cui unimus prioratum ſancti Martini de Opitergio ſive de Uderzo, cujus centum, & monaſtarium ſancte Marie de Lemo in Iſtria, cujus viginti-quinque, & prioratum Camaldulini de Verona, cujus ſeptuaginta. Prioratum ſancti Mathie de Murano apud Venetias cum ſuis annexis, cui unimus prioratum ſancti Viti de Vincentia, qui nunc in congregatione eſt, ſi ita patribus congregationis in futuro capitulo videbitur, ac prioratum Montis-crucum in agro Patavino, cujus octuaginta; & prioratum ſancte Marie de Orbigi Paduanenſis dioceſis, cujus viginti-quinque, ac prioratum ſancti Benedicti de Filetto Tarviſinenſis ſeu Cenetenſis dioceſis, cujus viginti-quinque. Ac monaſterium ſancte Marie de Carceribus cum ſuis manualibus & annexis. Et monaſterium ſancti Apollinaris de Claſſe cum ſuis manualibus & annexis. Ac prioratum ſancti Salvatoris de Foro-livio cum ſuis annexis, cui unimus prioratum ſancte Marie de Scardavilla, cujus quinquaginta; & prioratum ſancti Petri de Ceſena, cujus ſeptuaginta; ac prioratum Montis-calvarii, una cum prioratu ſancte Marie de Fontana, ambo de Caſtro-caro uniti, quorum viginti; & prioratum de Prodano in agro Ceſenate, cujus viginti. Et prioratum ſancti Johannis-baptiſte de Faven-

tia

tia cum ſuis annexis, cui unimua prioratum ſancti Johannis-baptiſte de Bagnacavallo, cujuscentum; & prioratum ſancti Johannis-evangeliſte de Ricoo, cojua quindecim; ac prioratum ſancti Damiani de Bononia, cujus ſexaginta. Ac monaſterium ſancti Romualdi de val de Caſtro cum ſuis manualibus & annexis, cui unimus prioratnm de Podio-cupo, cujns quadraginta, & prioratum ſancti Georgii, cujus duodecim; ac prioratum de le Perelle, cujus decem, ac eremum dictam la Quadrigaria, cujus quatuor. Et prioratum ſancte Marie de Angelia Florentie cum omnibus ſuis annexis, cui unimua prioratum ſancte Agathe de Valdecbiano in Monte-ſancti-Sabini una cum prioratu ſan&i Chriſtophori & ſancte Lucie prope Montem-ſancti-Sabini illi unito, quorum triginta; & prioratum de Muchio Vulterranenſis dioceſia, cujus quadraginta; & prioratum ſancti Viriani Aretinenſia dioceſia, cujua ſexaginta. Et prioratum ſancti Benedicti extra muros Florentie cum ſuis annexis, cui unimus monaſterium ſancte Jucunde Lucanenſis dioceſis, cujus octuaginta; & monaſterium de Cintoria dicte dioceſia, cujua quinquaginta; & prioratum Urticarie Feſulanenſis dioceſis, cujua triginta; & prioratum ſancti Cypriani Vulterranenſia dioceſis, cujus viginti-quinque, ac monaſterium de Caſtagneto Piſanenſia dioceſis, cujus treſdecim; & monaſterium de Monte-muro Florentinenſia vel Feſulanenſia dioceſis, cujua viginti-quinque; ac monaſterium de Deciano Arretinenſia vel Sarſinatenſis dioceſis, cujus octuaginta. Et monaſterium ſancti Felicis in Platea Florentinenſis cum ſuia annexia, cui onimus monaſterium montia Cornarii prope Balneum ſancte Marie, cujus octuaginta. Et monaſterium de la Roſa Senenſia dioceſis cum ſuis annexia, cui unimus eremum dictam al Vivo, una cum ſibi anuexo prioratu de l' Arco & aliis ſibi annexis Senenſis dioceſis, cujus centum-quinquaginta. Ac monaſterium ſancti Michaelis de Arretio cum ſuia annexia, cui unimus monaſterium ſancti Clementia Arretii, cujus octuaginta; ac prioratum ſancti Laurentini prope Arretium, cujns viginti-quinque. Ac monaſterium ſancte Marie de Balneo cnm omnibua ſuia manualibus & annexis, cui unimus prioratum ſancti Silveſtri, qui etiam unua de manualibus ejus exiſtit, cojus quadraginta. Et monaſterium ſancti Severi de Peruſio cum prioratu ſancte Trinitatis illi annexo & eorum annexia; quibua unimus prioratum ſancti Antonii de Tuderto, cujus vigioti-qninque, ac prioratum ſancti Angeli dictum de Maſſaccio, cnjua centnm. Et monaſterium ſancti Hippolyti de Faventia cum ſuis annexia & manualibus, cui unimus eccleſias ſancti Andree, & ſancti Laurentii ejuſdem monaſterii manuales, cujus octuaginta; ac prioratum dictum de Ferracciano Foro-livienſis dioeeſis, cujus centum; ac prioratum ſancte Marie Camaldulini prope Foro-livium, cujus triginta; ac locnm ſancti Mauri de Solarolo Faventinenſia dioceſis, cujus quinquaginta. Et monaſterium de Monte-chriſto in inſula prope Sardiniam cnm ſuis annexia; cui unimus monaſterium ſancte Trinitatis in Sardinia; eccleſiam ſancti Petri io Scano, ſancti Nicolai de Trulla, ſaucte Marie & ſancte Eugenie in Samanar, ſancti Michaelis & ſancti Laurentii in Vanari, ſancte Marie & ſancti Johannis in Altaſar, ſancte Marie in Contra, ſancti Johannis & Simonis in Salvener, ſancti Pauli in Controli, ſancti Petri in Olim, eremitorium in Elba inſula, locus in Capoliveri, & omnia alia noſtri ordinis loca, que in Corſica, Sardinia, Plnmbino & aliis circumjacentibus terria reperirentur, quorum inſimul fructus, redditua & proventua quinquaginta ducatorum auri de Camera ſecundum communem extimationem valorem annuum non excedunt. Que omnia ſupradicta loca, ſi quovis modo vacant, alioquin per ceſſum vel deceſſum, aut aliam quamvis dimiſſionem abbatum, priorum & aliorum quorumvis ea obtinentium unita, annexa & incorporata perpetuo ſint & eſſe cenſeantur, & in nova hac eremi congregatione noſtra ordine, quo ſupra dictum eſt, intelligantur. Et hec quidem principaliora decem & ſeptem loca tamqnam magis idonea, in quibus juxta monaſticam diſciplinam regularis vita conſtitui & obſervari valeat, eligimua, inſtituimos & deputamus, quibus alia minora loca, ut particulariter ſupra expreſſum eſt, ea ratione annexuimus, ut cum monschis ſimul plnribua alimenta ſoppeditare abunde valeant per ſocialem vitam atque cenobiticam inſtitutionem perfectius cuſtodiatur obſervantie rigor. Quoniam vero & de monialium noſtri ordinia locia, quibus omnia hujuſmodi de novo erecte congregationis privilegia communia eſſe debent, ratio babenda eſt, cum nonnulla ex eia intolerabili, ut accepimus, paupertate premantur, ſtatuimus & definimus, ut ſacra eremus cum primum prioratum Planetuli juxta premiſſam diſpoſitionem poſſederit, annuam triginta floreno-

reno-

tennrum penſinnem monialibus monaſterii ſancti Benedicti de Arretin perſolvat; cum prinratum Cortone, viginti florenorum monialibus monaſterii ſaacti Johannis-evaogeliſte de Prato-veteri ; cum vero prioratua Angelnrum de Florentia prioratum ſancti Viriani acquiſierit, annuam ſimiliter triginta florennrum penſione mnnialibus noſtri nrdinis de Boldrnne perſolvat. Quando iterum mnnaſterium ſancti Hippolyti de Faventia locum ſancti Mauri de Solarolo poſſederit, penſionem annuam xxv. florenorum monialibus monaſterii ſancte Trinitatis de Faventia perſolvat. Quas quidem penſionea perpetuis futuris tempnribua de anno in annum prefatis monialibus perſolvi, & nulla ratione, neque a capitulis noſtri ordinia, neque a preſenti, aut futuria generalibus, aut aliia quibnslibet impediri pöſſe ſtatuimos. Item ſtatuimus & ordinamus nullum de cetern noſtri ordinis beneficium, neque ex principalioribus, neque ex unitia ſupranominatis aut uniendis pnſſe cuiquam vel in ipſn ordine nnſtrn vel extra exiſtenti ad vitam cnnferri, neque a mnderno, neque a ſucceſſoribus ſuis generalibua, neque ab eremitis, neque ab abbatibus & prioribus noſtri nrdinia ſub pena excommunicationia late ſententie hia, qui beneficium aliquod cnnferre voluerint, & ut quod nemo, qui Camaldulenſis nrdinis ſit, beneficium aliquod ſive dignitatem ad vitam ſuſcipere valeat. Sed in ſuperius prenominatis locis principalinribus per ceſſum vel deceſſum eorum, qui loca ipſa nunc tenent, annuales priores vel abbates aut rectorea inſtituantur, vitaque regularia & obſervantia cuſtodiatur ; minnra vero in vacatinnis quandocumque eventum majnribus, nrdine ſupra expreſſo unita ſiot, ut prefertur, hoc declaraio, ut in illis pari ratione oemo poſſit, niſi annualem adminiſtrationem habere, hac tamen lege, quod loca quecumque ſic applicari contigerit, debitia ſibi nnn fraudentur obſequiis, ſed per prelatos monaſteriorum vel locorum, quibus applicata fuerint & annexa, onera ennſueta & officia impleantur. Obligenturque prelsti antedicti, qui perpetui ſunt, de fructibus hujnſmodi annexnrum viſitatnribus per obſervantea & eremitaa deputatis reddere rationem. De quibus quidem fructibua ac proveotibua illud diſponi debeat, quod per definitores capituli obſervantium fuerit nrdinatum. Ex nune ſedis apoſtolice beneplacito premiſſn decernentes, ut quicquid ſuper cnllatione heneficinrum & locnrum nrdinis noſtri aliter a quocumque fuerit attentatum, ſive ſcienter, ſive per ignorantiam, nullius roboris vel momenti eſſe cenſeantnr. Item ſtatuimua & ordinamua, quod prelati ordioia noſtri perpetui ſive in hac congregstinne, ſive extra ipſam fueriot, tituln, regimini & adminiſtrationi locorum, que tenent ad hoc, ut dicte congregatinni uniantur & effectualiter aggregentur, in manibus generalis & capituli eremitarum cedere valeant, & hi poteſtatem habeant admittendi ceſſionem ac loca ipſa cnngregationi effectu ipſn adjungenda ; & nihilnminus generalia ipſe & eremitarum capitulum, qui ſic viventea cedere vnluerint, in eorumdem lncnrum abbates aut priorea ſecundum loci qualitatem per aonum preficere pnſſint, qui quidem annus tnto tempore vite ejua, qui ſic prefectus fuerit, durare intelligatur. Quod & in aliis pariter obſervari decernimus, qui beneficia sliqua vel loca ordinia noſtri, qui nunc in commenda ſunt, in titulum habere prncuraverit, ſcilicet titulo atque adminiſtrationi locorum, que ſic habnerint io favnrem coogregationia in predictorum manibus cedentes per eoſdem in priores aut abbates eorumdem lncorum per annum preficí poſſint, qui annus, dnnec vita illi ſupererit, onn finiaıur. Nullum autem alium noſtri ordinis quoquo modn ad aliquod beneficium aut dignitstem ad vitam, aut ad annum tota vita duraturum prefici poſſe vnlumua. Item ſtatuimus & ordinamus, ut mnnaſteria, & beneficia ac lnca nmnia & ſingula noſtri orJinis Camaldulenſia, que modo extra hanc congregationem, ſive jo ordine ſint, ſive extra ordinem, per quoſcumque cujuſcumque dignitstis fuerint in titulum vel commendam obtenta cum primum per ceſſum vel deceſſum illa obtinentium vacaverint, aut illorum cnmmende ceſſaverint, ad nrdinem noſtrum effectualiter revertantur, & congregatinni de nnvo erecte hujuſmndi pleno jure & cum effectu aggregentur.

De generali ordinis & de prinre eremi ac enrum electione. Locorum autem omnium, qui ounc io noſtro ordine ſunt, aut in futurum erunt, ſive io hac congregatinne impreſentiarum ſunt, ſive illi impoſterum aggregabuntur, ſive etiam extra congregatinnem ſint, totius ſcilicet Camaldulenſis religionia caput generalis cenſeatur, de anno in aonum, prout inferiua dicetur, eligendus. Eremi autem prinr prnpter loci illius dignitatem, poſt generalem ſuper omnea alins ordinia noſtri abbatea & prinres ſemper locum habeat. Modus autem nominandi ac eli-

gendi

gendi ordinis noſtri generalem talia ſit. Ut eligatur & deputetur ſolum de numero obſervantium ſeu cenobitarum, ſive eremitarum, & non conventualium, fiatque ejus electio de anno in annum in capitulo obſervantium ſecundum eumdem modum & formam, que ſervari conſuevit in electione vicarii dicte congregationis ſancti Michaelis de Murano. Ipſeque generalis ſic electus poſſit, ubi opus fuerit, ordinem univerſum viſitare, & annuas collectas habere debeat a locis, que illas exſolvere tenentur & conſueverunt. Sacre autem eremi prior per ceſſum vel deceſſum venerabilis religioſi Petri Delfini impreſentiarum prioris & generalis nominetur & eligatur dumtaxat de numero obſervantium cenobitarum aut eremitarum, ſitque non perpetuus aut ad vitam, ſed temporalis, & ejus electio fiat ſecundum modum & formam, qua eliguntur aut eligentur ceteri omnes abbates & priores locorum, qui nunc in dicta congregatione de Murano ſunt aut in futurum erunt. Ipſeque ſacre eremi prior pro tempore ſui officii in eremo commoretur, vitamque totaliter ducat eremiticam non ſecus ac ceteri omnes eremite, quos non minus exemplo, quam doctrina inſtruere debet. Hoc enim in regula beati Benedicti prioris officium eſſe legimus. Quoniam vero in obitu aut ceſſione ejuſdem Petri Delfini moderni prioris eremi & ordinis generalis, non ſtatim coadunari capitulum poterit, ordinamus & definimus, ut eo cedente vel decedente uſque ad immediate poſt futurum capitulum, ille qui pro tempore congregationis ſancti Michaelis vicarius eſſe reperiretur, ſuppleat vices generalis. Prior autem eremi pro illa dumtaxat vice a capitulo eremi ſtatim eligatur, duraturus uſque ad proximum futurum capitulum obſervantium, in quo poſtea de anno in annum eligetur, ut prefertur. Item ordinamus & definimus, ut qui poſt ceſſum aut deceſſum moderni generalis, pro tempore generalis eligetur, debeat ſibi eligere & deputare vicarios pro meliori totius ordinis regimine & gubernatione, unum quidem ſuper omnes conventuales univerſalem vicarium, qui ſuper obſervantes cenobitas & eremitas, & ſuper moniales nullum jus habere poſſit, eligaturque de anno in annum ab ipſo ordinis generali cum conſenſu eremitarum, & cum conſilio aliquorum ordinis noſtri prelatorum de numero ſolum conventualium prelatorum, qui & uſque ad triennium confirmari & infra annum revocari ad nutum generalis & capituli eremitarum poſſit; cui ſecundum quod eiſdem generali & capitulo eremitarum viſum fuerit, de competenti ſalario provideatur, ut munus ſuum implere commode valeat. Pro regimine autem obſervantium cenobitarum & eremitarum ac monialium unum aut plures vicarios univerſales aut particulares, quando & quoties opportunum cenſebit, ipſe ſolus generalis eligere & confirmare, ac revocare poſſit. Neminem tamen niſi de numero prelatorum obſervantium noſtri ordinis poſſit in vicarium ſuper obſervantes aut moniales eligere. Pro meliori autem hujus congregationis & totius ordinis regimine, confirmatione & augmento volumus in religione noſtra duo capitula celebrari, unum quidem de anno in annum, in quo ſolum conveniant obſervantes cenobite & eremite, itaut prior eremi, ſicut alii obſervantium prelati, cum uno ſocio ad eum accedat, in quo per novem definitores, quorum major pars de numero prelatorum ſit, eo modo deputandi & eligendi, quo in capitulis congregationis Caſinenſis, alias ſancte Juſtine eliguntur. Prior eremi & ceteri omnes obſervantium locorum abbates & priores, & totius inſuper ordinis generalis eligantur, & cetera omnia tractentur & definiantur, que ad regimen tam ſpirituale, quam temporale obſervantium, tam cenobitarum, quam eremitarum atque monialium pertinere videbuntur. Alterum vero capitulum, quandiu in noſtro ordine conventuales eſſe contigerit, generale totius religionis fieri volumus, quando, quoties, & ubi generali ordinis in capitulo eremitarum viſum fuerit, in quo conveniant omnes, qui in generalibus noſtri ordinis capitulis vocem habere conſueverunt, & per ſex definitores, quorum duo ſint eremite, ſive ſacerdotes, ſive non, a capitulo eremi eligendi, duo de numero obſervantium, & duo de numero conventualium ab omnibus vocem in eodem capitulo habentibus deputandi, una cum preſidente, qui ſemper ſit ordinis generalis, aut loco ejus eremi prior, ea tractentur & definiantur, que ad totius ordinis reformationem, incrementum atque utilitatem opportuna exiſtimabuntur. Illud quoque ſedis apoſtolice confirmatione obtenta definimus, ut quoties noſtri ordinis qualecumque capitulum celebrabitur, poſſint ejuſdem capituli definitores eligere unum noſtri ordinis profeſſum idoneum & fidelem loco notarii, qui ejuſdem capituli acta ſcribere, ac in debitas & opportunas formas redigere valeat, cujus quidem ſcriptis tam in

Roma-

Romana curia, quam alibi, in judicio & extra plena fides adhibeatur, ac ſi per publicum & autheoticum notarium ſcripta & ſtipulata eſſent. Item ſtatuimus & ordinamus, ut nullus de numero obſervantium monachorum, converſorum aut eremitarum poſſit ad vitam conventualem tranſire ſub inobedientie pena, qua ligentur non ſolum tranſeuntes, ſed etiam recipientes, qui etiam beneficiorum ſuorum privationis penam incurrant; conventuales vero ad arctiorem vitam obſervantie tranſire poſſe volumus; quinimmo eorum ſingulos pro animarum ſuarum ſalute, religioniſque noſtre reformatione hortamur, atque admonemus hoc facere: volumuſque ut conventualibus ſic ad meliorem converſationem tranſire volentibus locus in obſervantia denegari ſub eadem pena non poſſit, niſi poſt tertiam probationem, ut in beati Benedicti regula ſcriptum eſt; ſed per obſervantium monaſteria ſecundum beneplacitum viſitatorum & definitorum obſervantium deputentur. Item ut obſervantium, potiuſquam conventualium in noſtro ordine numerus augeatur, & omnes ad noſtram religionem accedere volentes, in loco obſervantie habitum religionis ſuſcipiant & profeſſionem emittant, innovamus antiquam noſtri ordinis conſtitutionem, ut nullus conventualium prelatorum, qui perpetui ſunt, poſſit alicui habitum noſtre religionis exhibere, & contraſaciens penam privationis beneficiorum ſuorum eo ipſo incurrat. Item definimus & mandamus, ut omnes tam prelati, quam monachi de obſervantia, exceptis eremitis, quorum vita arctior & locus auſterior eſt, debeant in victu & veſtitu, tonſura, divini officii & Miſſarum celebratione & aliis omnibus moribus & ceremoniis, tam extra, quam intra monaſterium, eumdem modum & normam ſine ulla penitus diverſitate habere & obſervare. Item omnes & ſingulas licentias noſtri ordinis monachis aut converſis conceſſas extra clauſtrum & extra ordinem commorandi revocamus. Et eiſdem cum licentia aut ſine extra ordinem commorantibus ſub pena graviſſime culpe mandamus, ut infra terminum trium menſium a precepto ſibi facto debeant ſe coram generali, aut vicario, aut viſitatoribus preſentare, qui eiſdem de congrua manſione in ordine noſtro providere debeant; teneanturque prelati monachos ſeu converſos hujuſmodi ad eos per generalem vicarium, aut viſitatores directos benigne recipere, & humaniter tractare, niſi legitimam habuerint excuſationem.

Item in virtute ſancte obedientie mandamus, ut nullus omnino noſtri ordinis ſine omnium definitorum capituli & ſedis apoſtolice licentia literas familiaritatis alicujus cardinalis ſeu prelati impetrare poſſit; ac literis deſuper per eos hactenus impetratis ſub pena privationis beneficiorum ſuorum & inhabilitatis ad illa imposterum obtinenda renunciare habeant. Neque extra loca religionis, ſeu in aliarum religionum aut ſecularium locis permanere preſumant, neque poſſint beneficia, eccleſias aut loca alia ad regimen aut ad affictum, aut alio modo ſine eadem licentia & ſub eadem pena ſuſcipere; neque etiam poſſint ſuper his generalis aut capitulum eremi, neque alius quoquomodo diſpenſare. Item definimus & ſtatuimus, ut omnes noſtri ordinis beneficia obtinentes in dicto beneficio, aut per ſe aut per alium, qui noſtri ordinis ſit, reſideat, & debito modo Deo altiſſimo deſerviat, aut deſervire faciat. Et quicumque ſine expreſſa omnium definitorum licentia hanc inſtitutionem non obſervaverit, beneficio ſuo de facto privatus intelligatur. Et loco, cui ſecundum ſuperiorem diſpoſitionem uniri debet, pro unito & annexo habeatur. Item definimus & mandamus ſub eadem pena, ut ſingula dicti ordinis beneficia, quibus cura imminet animarum, quorum ſingulorum fructus & proventus ad ſummam viginti-quinque florenorum auri aſcendant, obtinentes continue die noctuque ante ſacratiſſimum Chriſti corpus accenſam lampadem tenere debeant. Statuimus inſuper & definimus, ut tam eremite, quam cenobite, qui nunc in obſervantia ſunt, aut in futurum erunt, infra terminum quinque proxime futurorum annorum debeant omnem curam animarum a locis eorum tam principalioribus, quam annexis amovere, aut illis omnino cedendo, aut illas per ſeculares presbyteros exercendo. Quo termino tranſacto illi, quibus hoc onus incumbit, ſi ordinationem hanc non impleverint, graviſſimam inobedientie culpam incurriſſe cenſeantur, ac locum, a quo cura animarum amota non fuerit, debere & poſſe ſecundum generalis & capituli eremi diſpoſitionem ab eo, cui unitus erat, ſeparari, & alio uniri volumus; ac ſub dicte ſedis beneplacito volumus, ut plebes & populi, quorum curam loca noſtri ordinis habere conſueverant, ſecundum diſpoſitionem eorumdem locorum prelatorum contente ſint a ſecularibus presbyteris curari & gubernari. Item quoniam multi noſtri ordinis probatiſſimi viri proxime prete-

ritis annis vita functi ſunt, nnſterque propterea ordn aliquo indigere auxilio videatur, ſub ſedis apoſtolice beneplacito volumus, ut per decem annos proxime futuros poſſiot quolibet anno quinque alterius cujuſcumque religionis etiam Mendicantium atque Cartuſienſium, quos capituli noſtri defioitores elegerinc, habitum noſtre religionis in quibuſcumque obſervantie locis reeipere. His vero ſie ad noſtrum ordinem accedentibus, & Camaldulenſium religionem profitentibus, cupimus de apoſtolice benignitatis largitate merita labnrum religionis duplicari, plenariam omnium peccatnrum indulgeotiam concedi, illas inſuper eaſdem indulgentias eadem benignitate eonſequi optamus, quas ſi ſancta Jeruſalem loca, beatorum apoſtolorum in Urbe limina & ſancti Jacobi in Galicia eccleſiam viſitando conſequerentur. Item ſtatuimus & definimus, ut ſingula noſtri ordinis loca, ubi ceoobitica obſervantia euſtoditur, cujus fructus ſummam ſexceotorum Florenorum tranſcendant, debeant preceptorea eonducere ac tenere, qui juniores monaebos linguas & doctrinas, & maxime ſanctarum Scripturarum diſciplinam doceanr, ſi ea loca ſtudentibus apta & idonea a definitoribus judicabuntur; que autem non id feceriot, ſecundum eorumdem definitnrum arbitrium illis, qui fecerint, aliquid perſolvere teneantur, & graviſſime inſuper ab eiſdem puniantur. Item ſtatuimus & nrdinamus, quod nulle mulieres monaſteria tam virorum, quam monialium dicti ordinis ſub pena excommunicationis ingredi poſſint, ſine expreſſa generalis dicti ordinis licentia. Item ſtatuimus & definimus, quod a preſenti anno incipiendo ſemel ad minus in anno omnia nnſtri nrdinis monialium monsſteria per viſitatores obſervantium viſitentur, a nullo vero alio, niſi a generali poſſint viſitari ſine omnium definitorum licentia. Teneantur vero nbſervantium definitnrum & viſitatnres eadem monaſteria regere & gubernare, & inter eetera nullam monialem in eis permittere, ut proprii quiequam habeat. Ut eremitice vite rigor per cenobitarum ſocietatem non minuatur, ſtatuimus & definimus, ut ordinis generalis aut prior eremi non poſſit, neque propria, neque alicujus capituli auctoritate, antiquas eremi conſtitutinnes ſecnndum conſuetudines, que in preſentiarum obſervantur, moderatas relaxare, aut per laxiorem vivendi modum immutare ſine totius capituli eremi eonſenſu, & qui tam laudabilem vitam ullo modn immutare attentaverint, Dei & ſancti patris noſtri Rnmualdi indignationem timeant. Capitulum autem eremi & impreſentiarum & futuris temporibus eſſe & intelligi vnlumus, ipſe eremi prinr & omnes, qui poſt profeſſionem ſuam in noſtro ordine per ſex continuos menſes in ipſa eremo vitam duxerint eremiticam, & a reliquis eremitis digni enrum conſortio fuerint judicati, ſive fuerint in ſacerdotio conſtituti, ſive non, Item definimus & ſtatuimus, uc poſt nbitum vel ceſſionem moderni prinris generalis omnes tam in ſpiritualibus, quam temporalibus miniſtri officiales, camerarii, diſpenſatores in eremo, Fonte-bono, aliiſque locis eremn annexis atque ſubjectis ſingulis annis pro die ſancti Romualdi de novo eligantur, & cum graviſſimn onere conſcientie illius, qui ſine tali conſenſu eligere attentaverit; vivente autem & non eedente preſato Petro, qui nunc eremi prior & generalis eſt, volumus predicti nmnes tam in ſpiritualibus, quam in temporalibus miniſtri & officiales in eremo, Fonte-bono, Camaldulo-Florentino, aliiſque locis quibuſcumque eremo annexis & ſubjectis eligantur ab ipſo Petro priore & generali cum conſilio tamen eremitarum, aliter autem nequaquam. Item ordinamus & definimus, ot eos qui aut impreſentiarum, aut in futurum non bone converſationis & fame in Fnnte-bono, Camaldulo-Florentino aliiſque omnibus locis eremo annexis atque ſubjectis a duabus partibus ex tribus eapituli ipſius eremi exiſtimabuntur, & tales eſſe declarabuntur, ſtatim ab illis locis removeantur, prout in dies per eremitas nominabuntur; ad quod ſi opus fuerit, liceat etiam brachii ſecularis auxilium implorare. Item ſtatuimus & definimus, ut poſt obitum aut eeſſionem moderni prinris eremi & generalis capitulum dicte eremi in temporali & in ſpirituali regimine eremi, Fontis-boni & aliorum locorum eremo annexorum & ſubjectorum eamdem auctoritatem habeant, quam noſtri ordinis capitulorum quorumcumque definitores habenc aut habituri ſunt. Et quidquid per eremi capitulum in eremo & locis predictis circa modum vivendi, induendi, fabrieandi, divinum officium ordinaodi, & circa morum & eeremoniarum obſervationes terminatum fuerit, majus etiam robur habeat, quam ſi fuiſſet per definitores cujuſcumque capituli conſtitutum. Item volumus, ut ſicut elauſis eremitis, ita apertis etiam tam monachis, quam converſis & ſacerdotibus, ſi ita capitulo eremi viſum fuerit, liceat barbam deferre, ita tamen ut ſa-

cer

cerdotes eas circa os tondere teneantur. Item decernimus ac ſtatuimus, ut poſt obitum vel ceſſionem hujus, qui nunc eremi prior & generalis eſt, nemo in eremo, neque prior, neque major, neque ſacriſta, neque alius eremita, monachus aut converſus, dum effectualiter in eremo commoratur, poſſit ſub aliquo colore habere ſeu tenere, mutuo dare aut recipere aliquam pecunie etiam minimam quantitatem; niſi forte camerarii Fontisboni coadjutor, ſocius aut miniſter ſit; ſed tam eleemoſyne, que pro dicendis Miſſis eremo offeruntur, quam ſingula alia prioratus eremi temporalia bona per Fontis-boni camerarium ejuſque coadjutorem & miniſtros tractentur atque adminiſtrentur; & hec quidem conſtitutio tamdiu variari non poſſit, quamdiu omnibus capituli eremi vocibus aliter viſum non fuerit. Item definimus ac ſtatuimus, ut per eremi priorem una cum eremitis & impreſentiarum & in futuris temporibus ſuper adminiſtrationem bonorum temporalium eremi duo noſtri ordinis deputentur, unus camerarius, qui in Fontebono commoretur, alius autem ipſius camerarii coadjutor, qui ex his etiam eſſe poſſit, qui in eremo commorantur, qui ſexies in anno, ſemel ſcilicet quibuslibet duobus menſibus exactam ſuarum adminiſtrationum rationem reddere teneantur illis ſive ſeculares, ſive religioſi, aut unus aut plures ſint, quos prior eremi & eremite ad hoc elegerint; miniſtros vero, & unum & plures, & laicos & religioſos habere iſti poſſint, nemine tamen ſine capituli eremi conſenſu. Item ſtatuimus & ſancimus, quod per eremitas deputentur, aut ab eadem ſede deputari impetrentur unus aut plures, qui rationes eorum, qui bona eremi adminiſtraverunt, videant, & pleniſſima ſedis apoſtolice auctoritate, cum brachii ſecularis auxilii imploratione, poteſtatem habeant cogendi eos ad reddendam rationem adminiſtrationum ſuarum, & ad reſtituendum quicquid per eos reſtituendum fore judicaverint; poſſintque etiam eadem auctoritate omnes, qui bona eremi minus legitime poſſident, ad ea reſtituendum cogere. At cum eis de fructibus eorumdem bonorum, & de ſumma pro illis expoſita, prout juris fuerit componere. Item antiquiorem conſtitutionem confirmantes ordinamus, ut quam citius fieri poterit; eremum circumquaque eo modo, quo eremitis opportunum videbitur, claudatur, unum ſolum aditum & ingreſſum aut duos ad ſummum dimittendo, ubi abundanter pauperibus & peregrinis eleemoſyne elargiantur. Item pro majori fratrum eremitarum quiete volumus & definimus, ut prior eremi, qui poſt obitum aut ceſſionem ejus, qui impreſentiarum prior eſt, in eremo habitaverit, pro hoſpitibus, qui ad eremum acceſſerint, manſionem ſeu cellulam conſtruere faciat, ſic a cellulis eremitarum diviſam, ut eremite quantum minus fieri poſſit, ab hoſpitibus moleſtentur; que tamen loco & forma, qua capitulo eremitarum viſum fuerit, conſtruatur. Item ordinamus & definimus, ut quicumque aut devotionis gratia, aut alia quacumque de cauſa ad eremum acceſſerint, ſive ſeculares viri, ſive religioſi fuerint, neque in choro, neque in cellulis, neque alibi, niſi in prima eccleſie parte & in loco hoſpitibus deputato ſine prioris licentia non admittantur. Item ſtatuimus & ordinamus, ut eremite, monachi ac converſi, ipſeque eremi prior, quoties legitima cauſa intentione redeundi de eremo exierint, teneantur etiam tempore, quo extra eremum permanſerint, in jejuniis & abſtinentiis eamdem formam ſervare, que in eremo cuſtoditur, exceptis nonnumquam recreationis, aut non bone valetudinis, aut itineris defatigatione, aut alterius laboris cauſis, in quibus extra eremum commorantes cum prioris licentia non teneantur hoc cuſtodire. Item volumus, quod eremite clauſuram eremi exire non valeant diebus & horis, quibus ſervatur ſilentium, ſine prioris eremi licentia. Nec liceat alicui eremitarum, aut monachorum vel converſorum ultra ſex aut ſeptem milliaria procul ab eremo diſcedere, aut extra eremum vel etiam hoſpitium Fontis-boni permanere ſine eadem licentia. Item volumus & definimus, ut nullus omnino monachus vel converſus, qui in eremo commoretur, poſſit ultra hoſpitium Fontis-boni aut equivalentem diſtantiam ab eremo ſolus recedere; ſed pro quacumque etiam adminiſtratione & neceſſitate ultra eam diſtantiam bini ire debeant, neque poſſit ſuper hoc ullo jure, niſi per omnes capituli voces diſpenſari. Item ordinamus & definimus, ut quoties aliquis ſeu laicus, ſeu religioſus, aut noſtri aut alterius ordinis fieri eremita, ſive per ſe, ſive per nuntium aut literas petierit, neque eremi prior, nec neque aliquis eremitarum ſub magna proprie conſcientie aggravatione audeat ſuo conſenſu illi determinate reſpondere, ſed ad capitulum eremi omnia referantur hujuſmodi; ſine cujus capituli licentia ſub eadem pena nemo ad eremiticam vitam admittatur, aut ab ea expellatur. Item or-

ordinamus, ut nullus monachus aut converſus ex eremitarum numero poſſit, neque a generali ordinis, neque a priore eremi, neque a quibuſcumque noſtri ordinis capituli definitoribus aut viſitatoribus invitus de eremo extrahi aut inde moveri, aut ad aliquem ejuſdem ordinis locum transferri, niſi cum conſilio pariter & aſſenſu capituli ipſius eremi, ſed inviolabiliter obſervetur Martini papæ V. privilegium hoc idem ſtatuens. Item volumus, ut fratres ex Mendicantibus ordinibus ad vitam eremiticam in noſtro ordine tranſeuntes, nonobſtante juris contraria diſpoſitione, poſſint vocem in capitulo, officia & prelaturas in eremo habere, non autem alibi, in ordine noſtro hoc eis permittatur. Item ordinamus, quod nullus neque clauſus, neque apertus eremita per aliquem noſtri ordinis prælatum aut capitulum poſſit ad ſacros aliquos ordines aut prelaturas in eremo vel alibi, aut viſitationis munus ſuſcipiendum aſtringi; nulloque conſcientie onere pregravetur eremita, qui ad hujuſmodi vocatus accedere aut aſſentire recuſaverit. Item volumus, quod monachus aut converſus eremita, qui trigeſimumquintum ſue etatis annum parfecit, & per unum ad minus annum poſt profeſſionem noſtri ordinis in eremo permanſerit, poſſit de licentia capituli ipſius eremi dumtaxat ſine alicujus alterius licentia, in cellula ſua ſe claudere, & ibi recluſorum more vivere. Ut autem recluſi eremite attentius ſoli Deo vacare poſſint, volumus, ut recluſi eremite omnes liberi & immunes ſint ab omni onere conſcientie circa regimen & adminiſtrationem rerum tam ſpiritualium, quam temporalium ipſius eremi, & locorum eremo annexorum & ſubjectorum. Et ſi eiſdem ſic expedire ſibi videbitur, poſſint etiam ſine conſcientie ſcrupulo voci ſue, quam in capitulo habere poſſet, aut in aliquibus aut in omnibus renunciare. Item totius hujus capituli auctoritate clauſis ſive monachis, ſive converſis eremitis non valentibus Miſſam celebrare, concedimus, ut poſſint plures ſimul in cellulis, nihilominus ſeparatis, habitare, & ab aliquo ſimiliter clauſo cum illis habitante Miſſas audire, aut ſi etiam multum diſtantes habitaverint, ad alium clauſum, aut ad eccleſiam ad audiendas Miſſas accedere, & ſtatim cum ſilentio ad cellam ſuam redire, quod ſi alterius clauſi hujuſmodi commoditas defuerit, volumus, ut ex apertorum numero aliquis ad recluſum, qui celebrare non poteſt, accedere quotidie teneatur, & in cellula ejuſdem Miſſam celebrare, & ſacratiſsimum Chriſti corpus eidem recluſo quoties voluerit miniſtrare. Item volumus, ut clauſi eremite, prout quiſque magis ſibi congruere exiſtimabit, cum capituli eremitarum licentia poſſint aliquid eorum, ad que pro recluſione tenentur, ſive circa pſalmodiam, ſive circa pedum nuditatem & alia hujuſmodi in aliquod aliud aut equivalens aut majus permutare. Inſuper ne fervor ſpiritus, qui in aliquibus divina gratia eſſe ſolet, aliquorum tepiditate extinguatur, volumus ut recluſus quiſque poſſit vite obſervantiam arctiorem atque auſteriorem, in quibus ſibi viſum fuerit cuſtodire, licentia a priore queſita, licet non obtenta, relaxare autem abſque neceſſitate & expreſſa ſuperioris licentia non poſſit; quod & de ceteris omnibus apertis monachis & converſis intelligi volumus, qui quatuor annos poſt profeſſionem noſtri ordinis in eremo vixerint. Item antiquam conſtitutionem confirmantes & de novo ſtatuentes ordinamus, quod non obſtante aliqua contrarii juris diſpoſitione peculium monachorum & converſorum noſtri ordinis, qui extra clauſtrum, atque extra ordinem ipſum obierint, ſacratiſſime eremo applicetur, & ejus eſſe cenſeatur. Inſuper quoniam tam totius noſtri, quam eremitarum conſtitutiones antiquiores multa continere exiſtimantur, que propter temporum mutationem ſecundum preſentem vivendi conſuetudinem, minus obſervari poſſe videntur, plurimaque in eis aut confuſa, aut minus coherentia, invicemque contraria ſunt, propterea virtute ſancte obedientie precipimus, ut illi, quibus per capitulum eremi hoc onus injunctum fuerit, debeant infra triennium & totius ordinis & ipſius eremi conſtitutiones, prout Spiritus-ſancti gratia illis conceſſerit, corrigere, emendare, reformare, ſuperflua aut inutilia reſecando, inordinata ad ordinem redigendo, contraria moderando, & omnia in meliorem formam & ordinem ſub certis titulis in brevitate redigendo, quæ habeant ad generale noſtri ordinis proxime futurum capitulum appreſentari, a quo cum fuerint confirmata, ab omnibus noſtri ordinis inviolabiliter obſervari ac approbari debeant. Item ſtatuimus ac definimus, quod omnia hujus capituli decreta ac ſtatuta inviolabiliter ab omnibus noſtri ordinis in virtute ſancte obedientie cuſtodiantur; neque poſſint infringi aut immutari, aut his aliquid contrarium determinari, niſi per diſpoſitionem trium generalium ſe continue ſubſequentium capitulorum, que

con-

Digitized by Google

conformiter contrarium determinarent, aliter firma & illibata permaneant. Quidquid autem per capitulum eremi circa ea, que ad eremum, & loca illi annexa atque ſubjecta pertinere videntur, in futurum determinatum aut definitum fuerit, nullo modo poſſit immutari aut infringi, vel directe, vel indirecte impediri ſub magna proprie conſcientie aggravatione, neque eas valeat ordinis generalis aut eremi prior, neque alii noſtri ordinis definitores ſine capituli totius eremi conſenſu derogare. Poſtremo ſtatuimus ac definimus, ut in omnibus principalioribus hujus congregationis locis, in quibus viget, aut impoſterum vigebit obſervantia, teneantur omnes fratres orare pro ſummi pontificis & ſedis apoſtolice felicitate, & diebus ferialibus eos pſalmos & orationes dicere, que antiquiſſima inſtitutione dicuntur in eremo, eo modo quo ibi dici conſueverunt. Omnes propterea noſtri ordinis viros & mulieres hortamur & admonemus, ut ſpecialiter pro Leone X. pont. max. magnificoque fratre ejus Juliano noſtri ordinis protectoribus & benefactoribus precipuis continuas ad Deum preces fundere non obmittant.

Ceterum quia difficile foret preſentes literas ad ſingula & quecumque opportuna loca deferri, motu & ſcientia predictis volumus, & apoſtolica auctoritate prefata decernimus, quod tranſumptis ſuper predictis conficiendis aut impreſſis, aut manu ſcriptis, & manu publici notarii ſubſcriptis, & ſigilli alicujus perſone in dignitate eccleſiaſtica conſtitute impreſſione munitis, ea prorſus fides adhibeatur indubia, que ipſis originalibus literis adhiberetur, ubicumque eſſent exhibite vel oſtenſe. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtre abſolutionis, approbationis, confirmationis, ſupplectionis, ſanctionis, exemptionis, liberationis, ſuſceptionis, aſſignationis, remiſſionis, ſtatuti, ordinationis, conceſſionis, indulti, mandati, derogationis, voluntatis, & decreti infringere vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare preſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri & Pauli apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Datum Rome apud ſanctum Petrum anno incarnationis Dominice milleſimo quingenteſimo tertio-decimo IV. nonas julii pontificatus noſtri anno primo.

CCXV.

Parochia S. Apollinaris novi de Ravenna transfertur in eccleſiam S. Barbare ejuſdem urbis de conſenſu abbatis Claſſenſis.

Anno 1513. 2. julii.

IN libro Partium A. de anno 1512. uſque ad annum 1524. pagina 42. tergo, & aſſervato in publica ſecretaria illuſtriſſime communitatis Ravenne legitur, prout infra videlicet;

Laus Deo die 2. julii 1513.

Congregato majori conſilio alme & antique urbis Ravenne ſono campane premiſſo de mandato dominorum Sapientum, ut moris eſt, in quo interfuerunt conſiliarii ad numerum ſexaginta-novem, computata perſona magnifici domini Gubernatoris civitatis Ravenne, prefati domini Sapientes propoſuerunt Partem infraſcripti tenoris & continentie, videlicet: Cum ſit, *che per la ſantità di Noſtro Signore a contemplatione di queſta magnifica comunità el ſia ſta conceſſo la chieſa di ſan Salvator, e l' abbazia di ſant' Apollinare alli ven. frati di ſanta Maria di Ravenna dell' ordine de' frati Minori dell' Obſervantia, accedente il conſenſo del preſente commendatario di dicta abbatia; & eſſendo ſtato applicato la cura parochiale di dicta chieſia di ſan Salvator alla chieſia di ſanta Barbara di Ravenna, interveniente il conſenſo del rev. domino abbate di Claſſe per eſſer dicta chieſia immediatamente ſubjecta all' abbazia di ſant' Apollinare in Claſſe, & ſimiliter di domino Vitale di Corduzi di Ravenna prior de dicta ſanta Barbara, li quali hanno conſentito è liberè relaxata dicta chieſia e la ſua caſa a complacentia della predetta communità per uſo della parochia & habitazion perpetua del capellano, ha officiar ed haver cura delle anime de dicta chieſia, & per eſſerli ſta promeſſo per recompenſa della utilità haven de dicta caſa, per aver & lui domandato uno petio di terreno de le raſon della magnifica communità noſtra, qual' è poſto in la città de Ravenna da ſanta Maria in Orto, del qual ſe ne ſol avere de ficto lire ſette l' anno, che dicto terreno le ſia dato & conceſſo per la chieſia de ſanta Maria in Orto in perpetuo, la quale era unita con la predi-*

cta

ℓa chieſia di ſanta Barbara. Pertanto cum preſentia del magnifico ſignor Governator noſtro, e parte delli magnifici ſignori Savj l' anderà a parte, che per autorità di queſto generoſo conſiglio, attenta la complacentia fatta a queſta magnifica comnnità di darli de dicta chieſia de ſanta Barbara cum la ſua caſa per l' uſo predicto, che'l ſia dato autorità alli magnifici ſignori Savj de dar, conſegnar e concedere a predicto domino Vitale per sì, e ſui ſucceſſori per ricompenſa de dicta caſa e chieſia el dicto terreno poſto, ut ſupra, e che li predicti ſignori Savj li habbino a far el ſuo inſtromento in ampliſſima forma, qualunque coſa in contrario faceſſe non oſtante &c. Sie LXV. oon IV. capta eſt Pars.

Et ego Thomas Benedictus Bagnari Viſtoli publicus *&c.* notarios *&c.* ſubſcripſi *&c.*

CXXVI.

Leo X. concedit congregationi Venetæ, ut monaſteria aliis ſubjecta a ſubjectione liberentur, & eidem congregationi uniantur.

Anno 1513. V. novemb.

Ex libro edito privilegiorum pag. *66.*

LEo papa decimus. Dilectis filiis ... vicario & viſitatoribus congregationis Camalduleoſis. Dilecti filii ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Cum nuper ex eremo Camaldulenſis ordinis Aretine dioceſis & congregationis ſancti Michaelis de Murano, unam congregationem eremi & ſancti Michaelis hujuſmodi cooſtituerimus & ordinaverimus, quod poſt ceſſum vel deceſſum moderoi generalis unus generalis temporalis per capitulum coogregationis noviter erecte perpetuo eligatur, ac omnia & ſingula privilegia & indulta tam per Romanos pootifices predeceſſores noſtros, quam imperatores & reges Romaoos, & alios ſeculares principes eremo & congregationi de Murano, & aliis dicti ordinis monaſteriis & locis conceſſis approbaverimus & confirmaverimus, prout in noſtris literis deſuper confectis plenius continetur, nos cupientes, ut eremite & perſone congregationis ſancti Michaelis hujuſmodi, etiam aotequam ad clectionem generalis temporalis hujuſmodi procedatur, fructum deſideratum hujuſmodi nove congregationis canonice conſequantur, providere volentes, vobis vicario & viſitatoribus dicte congregationis ſancti Michaelis pro tempore exiſtentibus, priorem clauſtralem, Majorem eremi nuncupatum, eligere ſeu deputare ad effectum, ut ipſe una cum alio eremita per conventum eremitarum eligendus ad capitulum generale congregatioois ſancti Michaelis hujuſmodi accedat, & in eo, prout alie perſone dicte congregationis, vocem habeat; & pro proſpero & felici ſtatu uniones, aooexiones & iocorporationes nonnullorum monaſteriorum aliis monaſteriis dicte congregationis, alias apoſtolica auctoritate factas, dicta apoſtolica auctoritate diſſolvere. Ita quod illa de cetero eque principalia, ut monaſteria ipſa, quibus unita eraot, exiſtaot, ac in priſtinum & eum ſtatum, in quo ante uniones predictas eraot, reintegreotur: ita tamen quod perpetuo ejuſdem congregationis ſiot, & eſſe, ac juxta ritus & mores aliorum monaſteriorum dicte congregationis per abbates vel priores aonuales regi debeant, ſtatuere & ordioare libere & licite valeatis, prefata apoſtolica auctoritate, & ex certa noſtra ſcientia licentiam & facultatem concedimus; ac volumus, quod quoad omnia omnibus privilegiis dicte congregatioois de novo erecte conceſſis, in omnibus ex nunc gaudere poſſitis, quibus gaudere poterunt, cum ordo ipſe per generalem temporalem regetur, juxta ipſius nove congregationis inſtitutionem, non obſtantibus conſtitutiooibus, & ordioationibus apoſtolicis, etiam noſtra de unionibus committendis ad partes. Cui hac vice dumtaxat ſpecialiter & expreſſe derogamus, ceteriſque contrariis quibuſcumque. Datum Rome apud ſanctum Petrum ſub annulo piſcatoris die quinta novembris M. D. XIII.

P. Bembus.

CXXVII.

Idem confirmat eidem congregationi aliqua ejus ſtatuta.

Anno 1513. VIII. decemb.

Ex libro Privilegiorum pag. *68.*

LEo papa X. Dilectis filiis .. vicario & viſitatoribus congregationis eremi & ſancti Michaelis de Murano Camaldulenſis ordinis. Dilecti filii ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Expont

onbis

Digitized by Google

nobis nuper feciſtis, quod alias poſtquam vobis per alias noſtras literas conceſſeramus, ut Majorem eremi eligere ac monaſteria aliis monaſteriis veſtre congregationis unita ſeparare, ita quod eſſent principalia membra, & gauderent privilegiis, aliis monaſteiiis congregationis eremi & ſancti Michaelis de Murano de novo erecte conceſſis, priorem clauſtralem, Majorem eremi nuncupatum, elegiſtis, ac Camaldulum-majorem cenobium erexiſtis & monaſterium Fontis-boni nuncupaſtis, & in eodem conſtituiſtis priorem in prelatum ſub certis conventionibus & pactis inter vos & eremitas ipſos initis; ſimiliter & Camaldulum-minorem Florentinum principale monaſterium effeciſtis, ac in eo abbatem deputaſtis: ita quod ii tres per vos electi prelati eſſent, & adminiſtrationem & juriſdictionem in ſuis monaſteriis haberent, ut alii prelati veſtre congregationis in ſuis locis habent. Necnon declaraſtis, quod ex nunc ex iis congregationem ex eremo & ſancti Michaelis de Murano per vos alias factam effectum ſuum ſortitam fuiſſe, ita quod unica eſſet: & capitulum generale proxime celebrandum veſtre congregationis, generale capitulum congregationis Camaldulenſis eremi & ſancti Michaelis de Murano appellari deberet: ac humiliter ſupplicari feciſtis, ut premiſſis pro illorum ſubſiſtentia firmiori robur apoſtolice confirmationis adjicere, aliaſque opportune providere de benignitate apoſtolica dignaremur. Nos itaque hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, premiſſa omnia & ſingula ex certa noſtra ſcientia auctoritate apoſtolica tenore preſentium approbamus & confirmamus, ſupplentes omnes & ſingulos defectus, ſi qui forſan intervenerint in eiſdem, ac pro potiori cautela; ut dicte congregationi unita monaſteria ab aliis ſeparare & ſeparata aliis unire, ac quecumque, que vobis ad augmentum & decus veſtre congregationis & locorum ejus utilia & opportuna videbuntur, facere, ac prioratus & monaſteria, & loca quecumque etiam unita congregationis & ordinis veſtri, etiamſi ille uniones nondum effectum ſortite ſint, tam in capite, quam in membris viſitare & reformare, ac monachos pro ſuis erroribus corrigere & caſtigare, & eos ad clauſtrum revocare, prout vobis & animarum ſaluti & veſtre congregationi videbitur expedire, ſuper quo veſtram conſcientiam oneramus, libere & licite valeatis. Ac quod vos ex nunc eamdem habeatis auctoritatem & poteſtatem in toto ordine veſtro, quam habebunt viſitatores & generalis temporalis, cum fiet in veſtra congregatione, licentiam & facultatem concedimus; ita quod contradictores per cenſuram eccleſiaſticam compeſcere, & auxilium brachii ſecularis, quatenus opus ſit, implorare poſſitis. Non obſtantibus &c. Datum Rome apud ſanctum Petrum ſub annulo piſcatoris die VIII. decembris M. D. XIII. pontificatus noſtri anno primo.

P. Bembus.

CXXVIII.

Idem ſtatuit penſionem tradendam annuatim Petro Delphino abbati generali.

Anno 1514. XXXI. martii.

Ex codice archivi S. Blaſii de Fabriano.

LEo papa X. Dilectis filiis . . vicario & viſitatoribus congregationis eremi & ſancti Michaelis de Murano Camaldulenſis ordinis. Dilecti filii ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Exponi nobis nuper feciſtis, quod alias poſtquam vobis per alias noſtras literas conceſſeramus, ut majorem eremi eligere, ac monaſteria aliis monaſteriis veſtre congregationis unita ſeparare, ita quod eſſent principalia membra & gauderent privilegiis aliis monaſteriis congregationis eremi & ſancti Michaelis de Murano de novo erecte conceſſis, priorem clauſtralem, Majorem eremi nuncupatum, elegiſtis, & Camaldulum erexiſtis & monaſterium Fontis-boni nuncupaſtis, & in eodem conſtituiſtis priorem in prelatum ſub certis conventionibus & pactis inter vos & ipſos eremitas initis: ſimiliter & Camaldulum minorem Florentinum principale monaſterium feciſtis, ac in eo abbatem deputaſtis, ita quod hi tres per vos electi prelati eſſent, & adminiſtrationem ac juriſdictionem in ſuis monaſteriis haberent, ut alii prelati veſtre congregationis habent in ſuis locis: necnon declaraſtis, ac a nobis declarari petiiſtis congregationem ex eremo & ſancto Michaele de Murano per vos alias factam effectum ſuum ſortitam eſſe, & in omnibus vivente adhuc moderno generali ſortiri debere: & quod capitulum veſtre congregationis proxime celebrandum generale capitulum congregationis Camaldulenſis eremi appellari deberet, humiliter ſupplicari feciſtis, ut premiſſis pro illorum ſubſiſtentia firmiori robur apoſtolice confirmationis adjicere alias quam opportune providere de benignitate apoſtolica dignaremur. His itaque non obſtanti-

ſtantibus literis ſuperioribus diebus dilecto filio Petro Delphino ordinis veſtri generali a nobis conceſſis, quibus ipſe, quoad viveret, in eremi, Fontis-boni, & Camalduli-Florentini adminiſtrationem, ſicut prius conſueverat, reponi videbatur, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, premiſſa omnia & ſingula ex certa noſtra ſcientia auctoritate apoſtolica tenore preſentium approbamus & confirmamus, ſupplentes omnes & ſingulos defectus, ſi qui forſan intervenerint in eiſdem, non obſtante juriſdictione aliqua, quam modernus generalis veſter in eremo, Fonte-bono, Camaldulo-florentino quovis modo & via habere pretenderet, etiam in literis ſuper hoc in favorem ipſius a nobis confectis, quibus nos conſcii de preterita horum locorum adminiſtratione, quam nonnulli miniſtri generalis prefati, ipſo nequaquam conſentiente, per multos id annos cum ſatis aperto temporalium bonorum detrimento habuerunt, derogamus, & derogatum eſſe volumus, onerantes priorem Fontis-boni, quem eremite in eorum legitimum ſindicum & procuratorem elegerint, ut prefato dilecto filio Petro Delphino generali quotannis trecentorum aureorum ſummam impendat pro ejus, familieque ſuo victu & veſtitu, nulla alia ſuper eremo, Fonte-bono & Camaldulo-Florentino eidem generali adminiſtratione, & juriſdictione relicta, que tria loca nunc & impoſterum ab ipſo capitulo congregationis eremi & ſancti Michaelis de Muriano tam in ſpiritualibus, quam in temporalibus regi & gubernari debere ſtatuimus, nulla umquam eremitarum auctoritate & conſuetudine de his ipſis ex privilegio noſtro conceſſimus imminuta, neque etiam immutata; & ut congregationem hanc veſtram & univerſam etiam religionem Camaldulenſem melius & facilius, quam ad rectam vivendi normam redigere valeatis, vobis auctoritatem & facultatem concedimus, ut monaſteria & prioratus veſtre religionis ſive in religione, ſive extra religionem vel commendam fuerint per ceſſum vel deceſſum illa obtinentium, ſive aliam quamvis dimiſſionem ab illis, quibus unita eſſent, ſeparare, & ſeparata aliis unire poſſitis: & ſi monaſteria & prioratus iſti nondum effectualiter congregationi veſtre unita fuerint, ac prioratus & monaſteria & loca quecumque tam in congregatione & religione veſtra, quam extra religionem in titulum vel commendam exiſtentia in capite & in membris viſitare & reformare, ac monachos, & abbates & priores pro ſuis criminibus vivente adhuc moderno generali corrigere, & caſtigare, & hos omnes monachos, abbates & priores, atque etiam illos, quibus beneficia & monaſteria veſtra eſſent pro tempore commendata, ad nutum veſtrum ad clauſtrum revocare, prout vobis & animarum ſaluti & veſtre congregationi videbitur expedire, & revocatis abbatibus veſtris & prioribus ad monaſteria & beneficia, ſive etiam diverſa per annum conferre poſſitis, & quidem annus, ſi id vobis videbitur, toto tempore eorum durare juxta formam privilegii veſtri intelligatur: ac denique ut vos ac omnes ſucceſſores veſtri ex nunc eamdem habeatis auctoritatem & poteſtatem in toto ordine & Camaldulenſi ſupra abbates, priores ac monachos & moniales omnes tam obſervantes, quam conventuales vobis pariter concedimus, quam habuit prefatus generalis dilectus filius Petrus Delphinus, ceterique anteceſſores ejus, & quam ex privilegio congregationi veſtre a nobis conceſſo habebunt generalis temporalis una cum viſitatoribus, cujus quidem generalis nomine, cedente vel decedente prefato moderno generali, vobis, ſucceſſoribuſque noſtris tribuimus. Contradictores &c. Datum Rome apud ſanctum Petrum ſub annulo Piſcatoris die ultimo martii M. D. XIIII. pontificatus noſtri anno ſecundo.

P. Bembus.

CXXIX.

Idem concedit vicario congregationis Venetae, ut poſſit abſolvere monachos ab irregularitate.

Anno 1514. XVII. aprilis.

Ex libro Privilegiorum pag. *69*.

LEo papa X. Dilecto filio .. vicario congregationis eremi & ſancti Michaelis de Murano. Dilecte fili ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Exponi nobis nuper feciſti, quod cum ſepe contingat monachos congregationis eremi & ſancti Michaelis de Murano Camaldulenſis ordinis aliquam irregularitatem incurrere, & ſuper ejus diſpenſatione obtinenda, ſi ad Romanam curiam ſe conferre, aut etiam literas apoſtolicas impetrare deberent, nonniſi magno ipſorum monachorum incommodo & congregationis detrimento fieri poſſe. Quare nobis humiliter ſupplicari feciſti, ut monachorum quieti, & congregationi hujuſmodi detrimento

mento

mento indemnitati conſulere de benignitate apoſtolica dignaremur. Nos itaque ſupplicationibus hujuſmodi inclinati tibi & dicte congregationis vicario pro tempore exiſtenti, ut cum monachi dicte congregationis irregularitatem aliquam ex quavis cauſa, preterquam ratione homicidii, contraxerint, cum eis ſuper hujuſmodi irregularitate, necnon ſingulis annis quatuor monachos ejuſdem congregationis, qui vigeſimum-ſecundum ſue etatis annum attigerint, dummodo aliud canonicum impedimentum non obſiſtat, ut ad preſbyteratus ordinem a quocumque antiſtite gratiam, & communionem apoſtolice ſedis habente promoveri libere & licite valeant, diſpenſare valeas, ac eidem antiſtiti, ut monachos ipſos in dicto vigeſimo-ſecundo anno ad presbyteratus ordines hujuſmodi promovere libere & licite valeat, licentiam & facultatem concedimus, Viennenſis concilii & quibuſvis aliis conſtitutionibus & ordinationibus apoſtolicis, & ſtatutis & conſuetudinibus dicte congregationis, juramento, confirmatione apoſtolica, vel quavis alia firmitate roboratis, caeteriſque contrariis quibuſcumque non obſtantibus. Datum Rome apud ſanctum Petrum ſub annulo piſcatoris die XXVII. aprilis M. D. XIV. pontificatus noſtri anno ſecundo.

P. Bembus.

CXXX.

Paulus Juſtinianus præſidens capituli generalis ſubjicit prioratum de Orbiſio monaſterio S. Michaelis, & abbatiam de Lemmo monaſterio S. Mathie.

Anno 1514. XVII. maji.

Ex archivo S. Mathie de Muriano.

NOs frater Paulus eremita preſidens capituli generalis congregationis Camaldulenſis ſacre eremi & ſancti Michaelis de Muriano, ceterique ejuſdem capituli definitores univerſis & ſingulis preſentes literas inſpecturis ſalutem in Domino. Quoniam inter cetera in noſtro generali capitulo hoc anno M. D. XIV. de menſe maji in monaſterio Fontis-boni celebrato quedam acta & facta ſunt, que in notitiam veſtram venire opportunum judicavimus, ideo ſignificamus vobis, fidemque facimus indubitatam, quod nos predicti preſidens & definitores una congregati & unanimiter ſentientes die XIII. menſis maji M. D. XIV. auctoritate apoſtolicarum literarum, quibus hec & ſimilia facere nobis conceſſum eſt, prioratum ſancte Marie de Orbiſio Paduane dioceſis a prioratu ſancti Mathie de Muriano ſeparantes, eumdem monaſterio ſancti Michaelis univimus, & unitum atque annexum eſſe declaravimus; monaſterium vero ſancti Michaelis de Lemmo in Hiſtris a monaſterio ſancti Michaelis de Muriano ſeparantes eidem prioratui ſancti Mathie de Muriano annexuimus & univimus. Die vero IV. ejuſdem menſis coram nobis conſtitutus domnus Bernardinus de Tarviſio prior ſancte Marie de Orbiſio bonum religionis & congregationis deſiderans, & zelum Dei ante oculos ſibi proponens, ne per ejus deceſſum locus illi commiſſus in aliquale periculum incurreret, eumdem prioratum ſancte Marie de Orbiſio in manibus noſtris libere & effectualiter renunciavit: nos vero preſidens & definitores predicti ejuſdem renunciationem hujuſmodi ſuſcipientes, eadem die & hora illum in ejuſdem loci priorem per annum elegimus atque inſtituimus, ita tamen ut annua iſte toto tempore vite ejus durare intelligatur ſecundum privilegii in hujuſmodi ceſſionibus formam, preſentibus domno Bartholomeo abbate Poplena & domno Gabriele Mediolanenſi teſtibus ad hec vocatis, habitis & rogatis. In quorum fidem &c. Datum in monaſterio Fontis-boni M. D. XIV. die XVII. menſis maji.

Thomas Florentinus eremita capituli ſcriba de mandato.

CXXXI.

Leo X. confirmat aliquot conventiones circa perſonam & jura Petri Delphini abbatis generalis.

Anno 1514. XXVI. junii.

Ex codice tabularii Fabrianenſis.

LEo papa X. Dilectis filiis Petro Delphino generali ordinis Camaldulenſis, & Petro Quirino eremite eremi Camaldulenſis. Dilecti filii ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Exponi nobis nuper feciſtis, quod cum nuper inter te fili generalis, & dilectos filios eremitas eremi Camaldulenſis ordinis occaſione adminiſtrationis bonorum eremi hujuſmodi orta fuiſſet materia queſtionis, vos filii generalis & Petre eremita tamquam ſindicus & procurator eremitarum & congregationis hujuſmodi, & nomine ſuper omni-

omnibus litibus & controverſiis inter vos vertentibus in dilectos filios noſtros Antonium ſancti Vitalis & Laurentium ſanctorum Quatuor Coronatorum titulorum presbyteros cardinales tamquam in veſtros arbitros & arbitratores compromiſiſtis: ipſique Antonius & Laurentius cardinales compromiſſo hujuſmodi in ſe ſponte ſuſcepto, equum inter vos tulerunt arbitrium, videlicet, quod eremite & congregatio preſcripti tibi fili generalis ſingulis annis tercentos ducatos auri in auro largos, de quibus ac quinquaginta aliis ducatis ſimilibus infraſcriptis libere & pro libitu voluntatis diſponere, ita quod nulli etiam dicte congregationis de illis rationem reddere tenereris, nec ratione gravaminis & impoſitionis eidem eremo pro tempore imponende de illis aliquid detrahi poſſet, aut tu aliquid ſolvere tenearis, pro una videlicet in feſto ſancti Johannis-baptiſte proxime preterito, pro alia in kalendis novembris, pro reliqua vero tertia parte kalendis martii, deinde ſucceſſive quartus terminus pro ſequenti anno incipere debere kalendis julii anni M. D. XV. in locis, in quibus pro tempore fueris, tibi fili generalis ſolvere, donec non habitaveris in aliquo ex tribus locis infraſcriptis, quorum habitatio tibi prohibetur, teneantur, & ſi ceſſarent ſolvere in dictis terminis, tunc duplum ejus, quod ſolvere debebant, ſolvere tenerentur ſub cenſuris & penis in literis penſionum apponi ſolitis, quodque omnia credita & debita, que reperirentur contracta uſque ad diem prime ſolutionis dicte ſumme ad dictam congregationem pertinere debeant, excepto debito ratione collectarum tibi fili generalis hactenus debitarum, quod cum aliis collectis in futurum per quoſcumque etiam commendatarios monaſteriorum & aliorum locorum dicti ordinis debendis ad te fili generalis pertineat: ita quod aliquam ſolutionem alicujus debiti nomine prioratus eremi hactenus contractis non tenearis, nec debitis ipſis quomodolibet obligatus eſſes. Quodque liceat tibi cum tua familia in omnibus monaſteriis & aliis locis dicte congregationis pro libito reſidere & permanere, exceptis eremo, & monaſterio ſeu hoſpitio Fontis-boni, & Muſolea, in quibus non poſſes ſine expreſſa noſtra licentia, & donec non poſſes permanere in dictis locis, eremite & congregatio prefati tenerentur tibi ultra dictam ſummam trecentorum ducatorum ſolvere annis ſingulis quinquaginta ducatos pro conducendo unam poſſeſſionem vel domum prope Florentiam, vel alias de illis diſponere, prout tibi placuerit. Quodque in omnibus monaſteriis & locis congregationis hujuſmodi, in monaſterio vero ſancti Benedicti extra muros Florentie dicte congregationis, quamdiu volueris permanere, & inibi in illius foreſtaria edificare, & illa libere uti poſſis, exceptis tribus locis ſupradictis, tranſeundo morari quindecim diebus ſumptibus monaſteriorum & locorum predictorum, & illorum prelatis invitis, & ſi jumenta tua non poſſent eſſe in loco, in quo te fili generalis morari contingeret, tunc liceat tibi illa cum famulo eorum curam habente in monaſteriis & locis dicte congregationis, tuis tamen ſumptibus, necnon libros omnes in dictis tribus locis exceptis exiſtentes, quos emiſti, ſcripſiſti, ſeu ſcribi aut emi curaſti cum omni ſuppellectili in dictis tribus locis conſiſtente, de qua una planeta coloris viridis & ſerico cum camiſo, ſtola & manipulo, calice, & membranis impreſſis Miſſale, Breviario & Manuale, & quatuor equis ad equitandum, & uno mulo onerario, quibus ad preſens uteris, libere diſponere, & illis uti, ac collectas ordinarias per generalem exigi ſolitas, quamdiu generalis fueris, & a commendatariis etiam ſolvere recuſantibus exigere, & illos etiam ad id per cenſuras eccleſiaſticas compellere, & poteſtate ordinaria, quam generalis habet in dicto ordine in conventuales, qua hactenus uſus fuiſti, & uti conſueviſti, necnon omnibus privilegiis tibi & eidem congregationi hactenus etiam per nos conceſſis libere uti & gaudere. Quo vero ad congregationem primum locum in illa, prout hactenus conſueviſti, habere poſſis, ita quod tu in aliquo eidem congregationi, nec ipſa tibi ſubjaceremini, liceret tibi unum ex monachis dicti ordinis cum omnimoda poteſtate vicarium in conventuales ad nutum tuum deputare, & ex tunc dilectum filium Philippum abbatem monaſterii ſancti Hippolyti Faventini dicti ordinis deputaſti, ita quod omnes perſonas conventuales dicti ordinis viſitare poſſit, exceptis monialibus, quas & illarum monaſteria tu ſolus, & una cum patribus congregationis, & ipſi patres ſine te, viſitares, tuque moniales ipſas benedicere, prout hactenus conſueviſti, exceptis monaſteriis monialium Bononienſis & oppidi Prati-veteris Caſentini, que per viſitatores congregationis hujuſmodi dumtaxat debeant reformari: Quodque laudum & omnia in eo contenta ſedis apoſtolice munimine roborari, & infra tres menſes a prefatis congregatione & eremitis ratificari, & converſus,

qui

Digitized by Google

qui de mandato noſtro in Stinchis civitatis Florentie carceratus fuit, relaxari & a dictis Stinchis liberari, ita quod ad partes Caſentini nunquam accedere, nec ibi, ſed apud prelatos conventuales dumtaxat permanere poſſit, deberent. Tu fili Petre id curare deberes, & dubia, que ſuper hujuſmodi laudo ſuper preſentibus oriri contigerint, eorumdem Antonii & Laurentii cardinalium declarationi ſtare deberent, prout in inſtrumento publico deſuper confecto dicitur plenius contineri. Quare pro parte veſtra nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut laudo predicto & omnibus in eo contentis robur apoſtolice confirmationis adjicere, aliaque in premiſſis providere de benignitate apoſtolica dignaremur. Nos itaque vos & quemlibet veſtrum a quibuſvis excommunicationis &c. laudum, & omnia & ſingula in eo contenta auctoritate apoſtolica tenore preſentium approbamus & confirmamus, illaque inviolabiliter obſervari mandamus, ſupplentes omnes & ſingulos defectus, tam juris quam facti, ſi qui forſan intervenerint in eiſdem. Quocirca ven. fratribus Aſculano & Alexandrino epiſcopis, ac dilecto filio ſubdecano eccleſie Florentine per preſentes committimus & mandamus, quatenus vobis in premiſſis efficacis defenſionis auxilio aſſiſtentes, ac preſentes literas, quatenus opus fuerit, publicantes, eas & omnia in eis & dicto laudo contenta obſervari faciant, contradictores per cenſuram eccleſiaſticam &c. Non obſtantibus &c. Datum Rome apud ſanctum Petrum ſub anulo Piſcatoris die xxvi. junii M. D. XIIII. pontificatus noſtri anno ſecundo. P. Bembus.

CXXXII.

Idem congregationi Venetæ alia nova privilegia dilargitur.

Anno 1514. v. julii.

Ex libro Privilegiorum pag. 70.

LEo papa X. Dilectis filiis vicario & viſitatoribus congregationis eremi Camaldulenſis ordinis. Dilecti filii ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Cum nos anno precedenti ex eremo Camaldulenſis ordinis Aretine dioceſis & congregationis ſancti Michaelis de Murano unam congregationem eremi & ſancti Michaelis hujuſmodi conſtituerimus & ordinaverimus, ac congregationi hujuſmodi diverſa privilegia conceſſerimus, ac vobis vicario & viſitatoribus pro proſpero & felici ſtatu congregationis predicte uniones, annexiones & incorporationes nonnullorum monaſteriorum aliis monaſteriis dicte congregationis, alias apoſtolica auctoritate factas, eadem apoſtolica auctoritate diſſolvere valeatis, ita quod de cetero eque principalia, ut ipſa monaſteria, quibus unita erant, exiſterent, conceſſerimus, prout in noſtris literis deſuper confectis plenius continetur. Nos cupientes neceſſitatibus monaſteriorum & aliorum locorum dicte congregationis more pii patris providere, vobis vicario & viſitatoribus dicte congregationis pro tempore exiſtentibus, cum vobis vigore conceſſionum & indultorum apoſtolicorum eidem congregationi conceſſorum monaſterium ſeu prioratum, aut alium locum religioſum ex rationabilibus cauſis alteri monaſterio ſeu prioratui juxta privilegium vobis conceſſum hujuſmodi unire, annectere & incorporare opportunum viſum fuerit, tunc prout equitas ſuadebat, ſuper fructibus, redditibus & proventibus beneficiorum pro tempore unitorum penſiones aliis monaſteriis ſeu religioſis locis annis ſingulis perſolvendas conſtituere, reſignare & aſſignare libere & licite poſſitis & valeatis. Et inſuper abbates, priores & alii ſuperiores prelati dicte congregationis in evidentem utilitatem monaſteriorum, prioratuum & aliorum locorum ſuorum, quecumque bona immobilia ad eorum loca legitime ſpectantia, dummodo bonorum hujuſmodi annui redditus ſummam ſex ducatorum aureorum non excedant, toties quoties opus fuerit, vendere & pretium inde proveniens penes perſonam fide & facultatibus ſufficientem cum debitis cautelis deponere, & ex pretio predicto bona & alia ſuis utiliora emere, ſeu cum aliis bonis utilioribus permutare libere & licite poſſint & valeant. Et ut a Chriſti-fidelibus monaſteria & alia loca veſtre congregationis congruis frequententur honoribus, liceat abbatibus, prioribus & aliis prelatis dicte congregationis pro tempore exiſtentibus omnes & ſingulos benefactores locorum ſuorum privilegiorum & indultorum eidem ordini, ac illius monaſteriis & locis ac perſonis ipſius congregationis conceſſorum, necnon ſuffragiorum & aliorum omnium congregationis hujuſmodi participes facere. Quodque deinceps eremite monaſterii eremi Camaldulenſis predicte, licet in ſacerdotio conſtituti non ſint, ſi eis hoc onus ſubire placuerit, in capitulis ſeu congregationibus tam particularibus, quam generalibus dicti ordinis vocem activam & paſſivam habeant,

periode ac ſi in ſacerdotio conſtituti forent. Verum quia in literis noſtris privilegiorum congregationi veſtre conceſſorum omiſſum fuit eidem monaſterio eremi monaſteria de Vergareto ordinis & dioceſis predicte unire, nos commoditatibus conventus monaſterii eremi predicte conſulere volentes, de Vergareto & ſancte Agathe monaſteria, eccleſiam ſancti Salvatoris de Puppio ordinis & dioceſis predictorum, cum primum per ceſſum vel deceſſum, ſeu quamvis aliam diviſionem, illa in titulum vel commendam obtinendam vacare, ſeu illorum commendas ceſſare contigerit, eidem monaſterio eremi; cujus ac monaſteriorum & eccleſie predictorum uniendorum annui fructus preſentibus haberi volumus pro expreſſis, auctoritate apoſtolica tenore preſentium perpetuo unimus, annectimus & incorporamus; ita quod cedentibus vel decedentibus ſimul vel ſucceſſive monaſteria ſeu eccleſiam hujuſmodi obtinendam, ſeu illa alias quomodolibet dimittenda, & illis quovis modo, ut prefertur, vacantibus, liceat conventui monaſterii eremi predicte per ſe, vel alium ſeu alios corporalem poſſeſſionem unitorum monaſteriorum & eccleſie hujuſmodi, juriumque & pertinentiarum predictorum propria auctoritate libere apprehendere, ac perpetuo retinere, illorumque fructus in conventus eremi ac monaſteriorum, & eccleſie unitorum hujuſmodi uſus & utilitatem convertere, dioceſis, loci & cujuſvis alterius licentia ſuper hoc minime requiſita; & cum monaſterii ſancte Agathe unio hujuſmodi ſuum ſortita fuerit effectum, tunc & eo caſu conventus monaſterii eremi predicte monaſterio de Luco dicti ordinis Feſulane dioceſis penſionem annuam quindecim ducatorum auri perſolvere teneatur. Et ſimiliter cum unio monaſterii ſancte Jucunde dicti ordinis Vulterrane dioceſis monaſterio ſancti Benedicti extra muros Florentie uniti ſuum ſortita fuerit effectum, prior & conventus monaſterii ſancti Benedicti hujuſmodi annis ſingulis eidem monaſterio de Luco ſimilem penſionem quindecim ducatorum auri ſolvere teneantur; non obſtantibus noſtra de unionibus committendis ad partes, & exprimendo valore etiam beneficii, cui unio fieri petitur, ac aliis editis & edendis conſtitutionibus & ordinationibus apoſtolicis, ac monaſteriorum & ordinis predictorum juramento, confirmatione apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis & conſuetudinibus, aliiſque conceſſis privilegiis, indultis & literis apoſtolicis etiam confirmatis & innovatis, quibus omnibus illorum tenores ac ſi de verbo ad verbum infererentur, preſentibus pro expreſſis habentes, motu proprio ſpecialiter & expreſſe derogamus, contrariis quibuſcumque. Volumus autem, quod propter unionem hujuſmodi monaſteria & eccleſie predicte debitis non fraudentur obſequiis, & animarum cura in illis nullatenus negligatur, ſed eorum congrue ſupponentur onera conſueta. Quodque cum primum unio hujuſmodi ſuum ſortita fuerit effectum, obligatio in camera apoſtolica de ſolvendo quindennio eidem camere ratione unionis hujuſmodi debito infra ſex menſes fieri debeat, alioquin termino hujuſmodi elapſo, unio hujuſmodi juribus non obſiſtat, monaſteriaque ipſa ex tunc vacare, illaque a ſede apoſtolica predicta libere impetrari valeant.

Datum Rome apud ſanctum Petrum ſub annulo piſcatoris die v. julii M. D. XIV. pontificatus noſtri anno ſecundo.

P. Bembus.

CXXXIII.

Inſtitutio rectoris aliquot eccleſiarum unitarum facta ab abbate commendatario Saxo-ferratenſis abbatie S. Crucis.

Anno 1514. VI. decemb.

Ex archivo S. Romualdi de Urbe.

IN nomine Domini, amen. Nos Johannes-dominicus de Cupis humilis perpetuus commendatarius abbatie ſeu monaſterii ſancte Crucis Comitum de Saxo-ferrato ordinis ſancti Benedicti Camerin. venerabili & religioſo viro domno Polidoro-valentino de Vecchiis monacho ejuſdem monaſterii ſalutem in Domino ſempiternam. Religionis zelus, vite ac morum honeſtas aliaque laudabilia probitatis ac virtutum merita, ſuper quibus perſona tua fide dignorum commendatur teſtimonio, nos inducunt, ut tibi reddamur ad gratiam liberales. Cum itaque parochiales eccleſie noſtro ſupradicto monaſterio ſancte Crucis ſimul unite, & que communiter per monachos dicti monaſterii ad noſtri ſeu illius abbatis, aut perpetui commendatarii nutum amovibiles teneri, ac per eos ſeu eorum cappellanos deſerviri conſueverunt, videlicet ſancti Nicolai de Doleo & ſancti Stephani de Sementana, ac ſancte Marie de Cerrn, ac ſancti Johannis de Inferno per venerabilis etiam ac religioſi viri domni Mariotti

riotti de Maſcio, necnon ſancte Marie de Corbis & ſancti Ciriaci Nucerinae dioceſis per dicti domni Polidori liberas reſignationes nuper ipſarum eccleſiarum rectoris de illis, quas nunc obtinebat, in manibus noſtris ſponte factas, & per noſ ratione dicti monaſterii nobis, ut preſertur, commendati admiſſas vacaverint &c. nos volentes te, qui etiam in supradicto monaſterio monachus, & ipſum ordinem expreſſe profeſſus exiſtis, meritorum tuorum intuitu favore proſequi gratioſo, ſancti Nicolai, ſancti Stephani, ſancta Marie de Cerro, & ſancti Johannis, necnon ſancte Marie de Corbis & ſancti Ciriaci parochiales eccleſias ſimul unitas ſupradictas, ſeu alias quovis modo vacantes ſeu rectore deſtitutas &c. cum omnibus juribus & pertinentiis earumdem omnibus melioribus modo, via &c. tibi, qui ad eas tenendas, regendas & gubernandas habilem & idoneum jamdudum agnovimus & agnoſcimus, uſque ad beneplacitum noſtrum conferimus & aſſignamus auctoritate noſtra &c. teque coram nobis propterea perſonaliter conſtitutum in corporalem poſſeſſionem ſeu quaſi parochialium eccleſiarum, juriumque & pertinentiarum predictorum per biretti capiti tuo impoſitionem, recepto primitus a te ad ſancta Dei evangelia ſolito juramento per nos in ſimilibus recipi conſueto, inducimus, ac etiam inveſtimus de eiſdem. Quocirca vobis domino vicario & monachis dicti monaſterii ſancte Crucis &c. damus in mandatis, quatenus eumdem &c. in & ad corporalem poſſeſſionem ſupradictarum parochialium &c. inducatis &c. In quorum &c. Datum Rome extra portam caſtri ſancti Angeli ſub anno a Nativitate Domini M. D. XIIII. indictione II. die vero VI. menſis decembris pontificatus ſanctiſſimi in Chriſto patris & domini noſtri domini Leonis divina providentia pape X. anno II. &c.

Et ego Fredericus de Salvutiis de Pergula &c. notarius &c. ſcripſi &c.

SE-

SERIES

DIPLOMATUM ALIORUMQUE MONUMENTORUM

In Appendice bujus voluminis exiſtentium ordine chronologico digeſta.

1431. III. kl. maji. Delegatio pontificia Paulo Venerio abbati S. Michaelis de Muriano pro Martino archiepiſcopo Gorphienſi. Num. I. col. I.

1431. xv. ſept. Electio hoſpitalarii S. Danielis de Padua facta ab abbate Garcerum. n. II. 2.

1431. XXI. octob. Electio Ambroſii monachi in priorem generalem ordinis Camaldulenſis. n. III. 3.

1432. XI. martii. Donatio facta a Nicolao marchione Eſtenſi monaſterio Carcerum. n. IV. 9.

1432. III. julii. Electio rectoris eccleſiæ S. Quirici de Platea Firmi. n. v. 11.

1432. XVII. decemb. Altera electio prioris S. Luciæ de Ancona facta ab Ambroſio generali. n. VI. 12.

1433. xv. januarii. Tertia prioris S. Mariæ de Ruba facta a monachis S. Mathiæ de Muriano. n. VII. 14.

1433. XXII. aug. Permutatio monaſterii S. Mariæ de Mandria cum dominis de Capitibus-liſtæ. n. VIII. 15.

1433. XI. decemb. Oſtaſius de Polenta donat abbatiæ Claſſenſi hoſpitale de Miſericordia Ravennæ. n. IX. 20.

1434. XVIII. kl. octob. Eugenius IV. committit abbati S. Michaelis de Muriano recuperationem honorum monaſterii S. Petri de Gaſa-calba. n. X. 25.

1435. VI. id. martii. Concilium Baſileenſe inſtituit exactorem ſemidecimæ in toto dominio Veneto Franciſcum abb. de Carceribus. n. XI. 26.

1435. kl. octob. Eugenius IV. unit monaſterio S. Agathæ de Florentia alia S. Silveſtri, S. Mariæ ad Nives, & S. Urſulæ. n. XII. 27.

1435. XI. kl. nov. Idem confirmat electionem hoſpitalarii S. Danielis de Padua factam ab abbate de Carceribus. n. XIII. 30.

1435. VIII. kl. decemb. Idem confirmat privilegium a Gregorio IX. conceſſum Camaldulenſibus, ut recipere poſſint in eorum congregationem religioſos viros profeſſos alterius ordinis. n. XIV. 31.

1436. VII. id. januar. Idem ſcribit Franciſco Sandellio abbati Carcerum, ut ſubveniat indigentiis matris ſuæ. n. XV. 33.

1436. XVII. kl. martii. Concilium Baſileenſe ſcribit eidem abbati circa ſemi-decimam. n. XVI. 35.

1436. id. martii. Euganius IV. committit abbati S. Vitalis de Ravenna unionem hoſpitalis Miſericordiæ de Ravenna abbatiæ Claſſenſi. n. XVII. 37.

1436. v. kl. octob. Idem confirmat literas Martini V. quibus unitur monaſterium S. Mariæ de Bethlehem Bononiæ alteri Camaldulini. n. XVIII. 38.

1436. XXIII. nov. Series eccleſiarum quoquomodo ſubjectarum abbatiæ Vallis-caſtri. n. XIX. 40.

1437. VII. januarii. Eugenius IV. eximit Franciſcum abb. de Carceribus a penſione ſolvenda matri ſuæ. n. XX. 44.

1437. VIII. kl. feb. Idem approbat unionem eccleſiæ S. Uberti de Trappola abbatiæ Balneenſi. n. XXI. 45.

1437. XX. octob. Idem ſcribit abbati Carcerum, ut ſe transferat ad concilium Ferrarienſe. n. XXII. 46.

1438. XXV. ſept. Teſtamentum presbyteri Thomæ de Cremona, in quo de codicibus eorumque pretio mentio fit. n. XXIII. 47.

1439. III. id. ſept. Eugenius IV. committit adminiſtrationem monaſterii S. Jo. de Judaica abbati Carcerum. n. XXIV. 48.

1439. XXIII. martii. Proviſores communis Venetiarum approbant conventiones inter monaſteria S. Michaelis de Muriano, & S. Andreæ de Aimanis. n. XXV. 50.

1440. X. kl. julii. Eugenius IV. concedit monachis S. Michaelis indulgentiam plenariam in articulo mortis. n. XXVI. 51.

1440. III. ſept. Alexander Sfortia Marchiæ

2. 1 115
(Ph) 24054
346

Maphæus Gherardus Patriciuſ Ven. ex Abbate Camaldulenſi S. Michaelis de Muriano Patriarcha Venetiarum et S. R. E. Cardinalis. Obiit anno 1492 14. Sept. Ex veteri tabula San-Michaeliana.

Digitized by Google

Digitized by Google

chiæ generalis gubernator declarat exemptos a ſolutione cujuſdam gabellæ clericos & monachos Fabrianenſes. n. XXVII. 53.

1441. V. januarii. Eugenius IV. unit abbatiæ Vallis-caſtri alteram S. Urbani ad Æſinantem. n. XXVIII. 55.

1441. V. id. janu. Idem concedit monachis S. Michaelis indulgentiam Stationum de Urbe. n. XXIX. *60.*

1441. VI. kl. martii. Idem concedit Florentinis oppidum Burgi S. Sepulcri. n. XXX. *61.*

1441. V. kl. octob. Idem confert Alberto monacho prioratum SS. Margaritæ & Catharinæ de Maſſaccio. n. XXXI. *62.*

1442. nonis octob. Idem dilargitur monachis S. Michaelis de Muriano, ut poſſint abſolvi ab omnibus cenſuris &c. ſi quando indigerent. n. XXXII. *64.*

1443. V. id. jan. Idem unit prioratum Aquæ-perellis cum altero S. Benedicti de Frondolaſis. n. XXXIII. *66.*

1444. IV. id. maji. Idem ſupprimit in monaſterio de Carceribus dignitatem abbatialem. n. XXXIV. *69.*

1444. IV. id. maji. Idem confirmat electionem Petri Boldù in priorem S. Mariæ de Carceribus. n. XXXV. 71.

1444. XV. julii. Idem mandat eidem Petro, ut Bononiam ſe transferat ad monaſterium Angelorum. n. XXXVI. 74.

1444. prid. id. decemb. Idem unit menſæ monaſterii Vallis-caſtri eccleſias S. Salvatoris de Lanciano, & S. Paterniani de Colcello. n. n. XXXVII. 74.

1445. XXIV. nov. Definitores capituli generalis committunt abbati Vallis-caſtri unionem aliquot eccleſiarum. n. XXXVIII. *76.*

1446. XII. aug. Franciſcus prior generalis ſcribit pro confirmatione Petri Boldù in prioratu Carcerum. n. XXXIX. 78.

1446. XVII. kl. januar. Eugenius IV. ordinat aliquibus monaſteriis triennales tantum deinceps præſidere abbates vel priores. n. XL. 80.

1447. XIV. kl. aprilis. Nicolaus V. unit monaſterio S. Severi de Peruſio priorarum SS. Trinitatis prope eamdem urbem. n. XLI. 83.

1447. Franciſcus prior generalis unit monaſterio S. Blaſii de Fabriano eccleſiam S. Johannis de Petriolo. n. XLII. 87.

1448. idib. febr. Nicolaus V. eligit Placidum de Boncontibus in abbatem Vergareti. n. XLIII. *89.*

1449. idib. febr. Martinus archiep. Corphienſis commiſſarius apoſtolicus immittit in poſſeſſionem abbatiæ S. Michaelis de Muriano Maphæum Gherardum monachum. n. XLIV. *91.*

1450. IV. januarii. Nicolaus V. committit abbati S. Michaelis in Burgo Piſarum aliiſque curam Hoſpitalis-novi de Piſis. n. XLV. *93.*

1451. XIV. kl. aprilis. Idem ſeparat a monaſterio Angelorum de Florentia alterum S. Johannis de Saxo, in quo inſtituit Gregorium monachum in priorem. n. XLVI. *94.*

1451. VIII. kl. julii. Idem denuo eidem monaſterio Angelorum unit prædictum monaſterium de Saxo. n. XLVII. *97.*

1453. XVI. kl. maji. Idem reſtituit in monaſterio Carcerum dignitatem abbatialem. n. XLVIII. *99.*

1453. XXV. aug. Sententia circa confines territorii abbatiæ de Lemmo in Hiſtria. n. XLIX. 101.

1454. Sententia Andreæ Boni epiſcopi Equilini circa eoſdem confines. n. L. 102.

1455. XIII. martii. Monachi Vangaticienſes eligunt œconomum in eccleſia S. Zenonis de Borſedo. n. LI. 11*6.*

1455. XXIX. Caliſtus III. confirmat privilegia conceſſa Camaldulenſibus ab Alexandris IV. & V. n. LII. 11*9.*

1455. III. nonas junii. Idem confirmat monaſterio Vangaticienſi privilegia eidem conceſſa a prædeceſſoribus ſuis. n. LIII. 11*9.*

1455. I. julii. Capitulum baſilicæ Lateranenſis concedit facultatem erigendi monaſterium prope eccleſiam SS. Trinitatis de Faventia. n. LIV. 11*9.*

1455. VII. kl. ſept. Bulla Caliſti III. circa prioratum de Cerreto unitum monaſterio Angelorum de Florentia. n. LV. 122.

1455. VIII. id. decemb. Idem Calixtus III. unit abbatiæ Claſſenſi alteram S. Severi prope Ravennam. n. LVI. 124.

1456. IX. kl. ſeb. Idem confirmat unionem eccleſiæ S. Uberti cum abbatia Balneenſi. n. LVII. 128.

1456.

1456. XVII. junii. Seotentia circa confioes territorii abbatiæ de Lemmo. n. LVIII. 130.

1456. kl. auguſti. Calixtus III. unit prioratum S. Muſtiolæ Senarum monaſterio S. Petri de Vivo. n. LIX. 131.

1457. XVII. julii. Unio eccleſiæ S. Petri de Eſte prioratui S. Firmi ejuſdem oppidi. n. LX. 132.

1457. VIII. aug. Poſſeſſio terrarum tradita abbati Lemmi a poteſtate Parentii. n. LXI. 134.

1458. XIV. kl. aprilis. Pius II. eligit Petrum abbatem Lemmi in abbatem S. Apollinaris in Claſſe. n. LXII. 136.

1458. eodem die. Idem mandat monachis Claſſenſibus, ut recipiaot eumdem Petrum in eorum abbatem. n. LXIII. 138.

1459. VIII. aprilis. Conſtitutiones capituli generalis Fontis-boni. n. LXIV. 139.

1459. XXIV. ſept. Statuta Mariotti prioris generalis circa ſtudia in aliquibus monaſteriis ſtabilieoda. n. LXV. 143.

1459. XXVI. ſept. Pius II. ſcribit Petro abbati de Carceribus, ut provideat circa regimen mooaſterii monialium S. Beoedicti de Patavio. n. LXVI. 150.

1459. IV. nooas octobris. Idem confirmat privilegia conceſſa a prædeceſſoribus ſuis toti coogregationi Camalduleoſi. n. LXVII. 151.

1461. VI. kl. dec. Idem committit recuperationem bonorum abbatiæ Claſſenſis alienatorum. n. LXVIII. 155.

1462. XIII. kl. aug. Idem concedit priori generali Camaldulenſi, ut poſſit revocare a monaſteriis & a beneficiis rectores etiam proviſos a ſede apoſtolica. n. LXIX. 157.

1462. XIII. ſept. Inſtitutio Eliſabeth de Aldovrandiois monialis ordinis Humiliatorum io abbatiſſam SS. Trinitatis de Faventia. n. LXX. 159.

1462. prid. id. dec. Prior generalis inſtituit Antonium abbatem Cantagallinæ in priorem S. Mariæ de Roſa Senarum. n. LXXI. 161.

1462. VII. id. feb. Pius II. concedit io commendam Joſepho abb. Agnanienſi eccleſiam S. Johannis de Petriolo. n. LXXII. 162.

1464. IX. aprilis. Petrus de Tanagliis abb. S. Michaelis in Burgo Piſarum, ut rector Hoſpitalis-novi Piſarum, concedit terras ad libellum. n. LXXIII. 165.

1464. XXV. aprilis. Pius II. mandat abbati de Carceribus, ut cauſam inter mooiales S. Chriſtinæ de Tarviſio pro abbatiſſatu ad examen revocet & decidat. n. LXXIV. 166.

1465. Reſtituuntur monaſterio S. Mathiæ de Muriano monaſteria manualia a Mariotto priore generali. n. LXXV. 167.

1466. XVIII. januarii. Prior S. Mathiæ inſtituit Rodulphum de Faventia in ſuum vicarium monaſteriorum manualium. n. LXXVI. 171.

1466. XIV. julii. Idem prior accipit poſſeſſionem monaſterii S. Jo: Baptiſtæ de Clodia & in eo Johannem Contarenum monachum in priorem inſtituit. n. LXXVII. 173.

1467. & 1468. Miracula interceſſione S. Romualdi abbatis a Deo patrata his annis. n. LXXVIII. 175.

1469. III. nonas julii. Paulus II. ſcribit epiſcopo Paduano & abbati de Carceribus, ut eccleſiam S. Mariæ de Atheſte concedant fratribus Prædicatoribus domus de Atheſte. n. LXXIX. 193.

1470. III. junii. Michael abbas Vallis-caſtri molitur aggregare ſuum mooaſterium coogregationi S. Juſtinæ de Padua. n. LXXX. 195.

1471. XVII. febr. Delegat Sixtus IV. abbatem S. Michaelis Piſarum, ut examinet conventionem ioitam inter abbatem S. Pauli & quoſdam laicos. n. LXXXI. 197.

1473. prid. kl. maji. Sixtus IV. confirmat monaſterio de Luco eccleſias S. Georgii & S. Nicolai de Luco. n. LXXXII. 200.

1473. XXIII. julii. Nicolaus Tronus dux Venetiarum committit, ut monachi Montis-crucum & B. Antooii Peregrini de Padua habere queaot ſaltarios cootra moleſtantes eorumdem bona. n. LXXXIII. 202.

1473. Mariottus prior generalis unit monaſterio S. Michaelis de Muriano alterum S. Michaelis de Lemmo in Hiſtria. n. LXXXIV. 202.

1474. Conſtitutiones Mariotti prædicti editæ in capitulo generali Fontis-boni. n. LXXXV. 204.

1474. nonis dec. Sixtus IV. ad inſtantiam reip. Venetæ concedit, ut in monaſteriis S. Michaelis, & S. Mathiæ de Muriano & de Carceribus abbates ſint triennales & ex his peculiaris congregatio efforme-

formetur. n. LXXXVI. 209.

1475. IV. kal. dec. Idem excommunicat detentores bonorum monaſterii Vallis-caſtri. n. LXXXVII. 212.

1475. XIII. kl. jan. Idem unit peculiari bulla congregationi S. Michaelis abbatiam Claſſenſem. n. LXXXVIII. 213.

1477. 1480. 1481. Statuta communis Fabrianenſis circa translationem corporis S. Romualdi. n. LXXXIX. 215.

1484. XVI. kl. junii. Sixtus IV. diſſolvit a monaſterio S. Mercurialis de Foro-livio alterum S. Jo. Evangeliſtæ de eadem urbe. n. XC. 218.

1486. XVIII. julii. Idem confirmat priorem Angelorum Florentiæ uſque ad cujuſdam litis definitionem. n. XCI. 220.

1487. XIII. kl. aprilis. Innocentius VIII. confirmat & extendit bullam Sixti IV. circa erectionem congregationis S. Michaelis de Muriano. n. XCII. 222.

1487. III. nonas aug. Idem inſtituit in monaſterio Vangaticienſi abbatem commendatarium Ambroſium Bernardum. n. XCIII. 228.

1487. XIV. kl. decemb. Monaſteria Carcerum & Montis-crucum eximuntur ab Innocentio VIII. a viſitationibus quorumcumque etiam legatorum a latere, præter quam a viſitatoribus Camald. n. XCIV. 231.

1487. XXXI. dec. Dux & Senatus Venetus ſcribunt oratoribus ſuis, ut obtineant a ſummo pontifice unionem monaſterii de Aſtino congregationi S. Michaelis. n. XCV. 234.

1488. XXI. julii. Epiſcopus Parentinus inſtituitur abbas S. Michaelis de Lemmo a legato apoſtolico. n. XCVI. 235.

1493. XI. julii. Alexander VI. copiam facit abbati S. Michaelis Piſarum recipiendi ad profeſſionem moniales diœceſis Piſanæ. n. XCVII. 236.

1494. kl. aprilis. Idem concedit in commendam Dominico cardinali Grimano abbatiam de Carceribus. n. XCVIII. 237.

1495. III. nonas martii. Idem confirmat monaſterio Vangaticienſi privilegia a ſuis prædeceſſoribus conceſſa. n. XCIX. 243.

1495. XIX. kl. ſept. Idem Petro Boldù abbati de Carceribus concedit redditus prioratuum S. Salvatoris & S. Andreæ de Curte-roduli. n. C. 245.

1498. XIII. kl. martii. Idem eligit Bernardinum Gadolum Brixienſem in priorem S. Mariæ de Angelis Florentiæ. n. CI. 248.

1498. XVI. nov. Tranſactio inter priores SS. Trinitatis & S. Antonini prope Faventiam pro ædificanda eccl. SS. Trinitatis. n. CII. 250.

1498. XIII. kl. dec. Alexander VI. inſtituit Marianum monachum in priorem S. Martini de Cellole. n. CIII. 252.

1500. prid. kl. martii. Idem concedit Petro de Accoltis penſiones ſuper aliquot Beneficia Camaldulenſia. n. CIV. 253.

1500. kl. decemb. Idem confirmat privilegia omnia abbatiæ Montis-Chriſti ejuſque eccleſiis conceſſa. n. CV. 256.

1501. XVI. maji. Camaldulenſi congregationi ſubjicitur prioratus S. Mariæ de Pace Caſtri-bononienſis. n. CVI. 257.

1501. XXIII. junii. Homines Caſtri-bononienſis cedunt Camaldulenſibus eumdem prioratum. n. CVII. 259.

1503. VII. idus martii. Literæ Julii II. pro bonis monaſterii SS. Trinitatis de Faventia. n. CVIII. 260.

1505. id. febr. Julius II. unit congregationi S. Michaelis monaſterium S. Viti prope Vicetiam. n. CIX. 260.

1505. XXVI. febr. Epiſcopus Faventinus concedit indulgentiam confratribus SS. Sebaſtiani & Rocchi in eccleſia SS. Trinitatis de Faventia. n. CX. 262.

1506. XVII. kl. janu. Unio prioratus S. Pauli de Cæſena abbatiæ Claſſenſi. n. CXI. 264.

1506. III. nonas febr. Julius II. confirmat congregationi S. Michaelis monaſterium de Carceribus. n. CXII. 265.

1506. V. id. febr. Idem unit monaſterio S. Jo. Baptiſtæ de Faventia prioratum de Vincarcto. n. CXIII. 272.

1506. XXI. martii. Canonici baſilicæ Lateranenſis de Urbe concedunt eccleſiam SS. Trinitatis de Faventia monialibus Camaldulenſibus. n. CXIV. 273.

1506. XXVI. jun. Teſtamentum Pauli monachi olim Hieronymi Suriani medicinæ doctoris. n. CXV. 276.

1507. V. kl. jun. Julius II. unit monaſterio S. Mariæ Magdalenæ Senarum alterum S. Mamiliani. n. CXVI. 279.

1507. kl. octob. Julius II. adnectit par-

theooni S. Agathæ de Florentia eccleſias S. Hilarii de Pitigniuolo & S. Chriſtinæ de Pancoli . n. cxvii. 282.

1508. vi. id. nov. Franeiſeus card. legatus concedit indulgeotiam viſitantibus eccleſiam S. Luciæ de Septem-fontibus in feſto ejuſdam S. Luciæ Camaldulenſis. n. cxviii. 284.

1510. xxvii. febr. Charta circa eorpora B. Antonii Peregrini & B. Compagni prioris Porcilienſis. n. cxix. 285.

1510. vii. kl. Sept. Julius II. unit congregationi S. Michaelis prioratum S. Salvatoris de Foro-livio . n. cxx. 287.

1511. iv. aprilis. Gabrielius card. legatus confirmat privilegia monaſterii S. Salvatoris Montis-acuti in eccleſias & caſtra eidem monaſterio ſubjectas. n. cxxi. 288.

1512. id. aprilis . Julius II. confirmat abbatiæ Claſſeoſi ejus privilegia & jura. n. cxxii. 290.

1513. xii. aprilis. Petrus Delphinus generalis unit prioratui S. Mariæ de Monte-calvario eccleſiam S. Mariæ de Fontana Caſtri-cari. n. cxxiii. 291.

1513. iv. nonas julii . Bulla Leonis X. confirmantis & dilargientis privilegia congregationi S. Michaelis . n. cxxiv. 293.

1513. x. julii . Parochia S. Apollinaris-novi de Ravenna transfertur in eccleſiam S. Barbaræ ejuſdem urbis de conſenſu abbatis Claſſenſis. n. cxxv. 329.

1513. v. nov. Leo X. concedit congregatiooi Venetæ S. Michaelis , ut monaſteria aliis ſubjecta a ſubjectione libereotur , & eidem congregationi uniantur. n. cxxvi. 330.

1513. viii. decemb. Idem confirmat eidem congregationi aliqua ejus ſtatuta. n. cxxvii. 331.

1514. xxxi. martii . Idem ſtatuit penſionem annuatim tradendam Petro Delphino abbati generali . n. cxxviii. 333.

1514. xvii. aprilis . Idem concedit vicario congregationis Venetæ , ut poſſit abſolvere monachos ab irregularitate. n. cxxix. 335.

1514. xvii. maji . Paulus Juſtinianus præſidens capitulo generalis ſubjicit prioratum de Orbiſio monaſterio S. Michaelis, & abbatiam de Lemmo monaſterio S. Mathiæ . n. cxxx. 336.

1514. xxvi. junii. Leo X. confirmat aliquot conventiones circa perſonam & jura Petri Delphini. n. cxxxi. 337.

1514. v. julii . Idem congregationi Venetæ alia nova privilegia dilargitur. n. cxxxii. 340.

1514. vi. dec. Iostitutio rectoris aliquot eccleſiarum unitarum facta ab abbate commendatario Saxo-ferratenſis abbatiæ S. Crucis. n. cxxxiii. 343.

Sequuntur ſex Necrologia, nempe

AVELLANENSE , ſeu monaſterii S. Crucis Fontis-Avellanæ.

GALEATENSE, ſeu S. Hilari de Galeata.

VANGATICIENSE, ſeu S. Mariæ de Vangaticia.

CARCERENSE, ſeu S. Mariæ ad Carceres.

BONONIENSE, ſeu S. Chriſtinæ de Bononia.

PRATO-VETERENSE, ſeu S. Johannis de Prato-veteri,

NEC-

NECROLOGIUM AVELLANENSE,

Monaſterii ſanctæ Crucis, ſive Fontis-avellanæ diœceſis Eugubinæ.

Ex ms. codice Claſſenſi.

Scriptor hujus Necrologii vixit labente ſeculo XV, *ut liquet ex notis annorum* 1477. *die* XIV. *junii*, 1488. *die* XXI. *martii*, 1499. *die* XXIV. *februarii*. *Vetuſtius Necrologium ipſe exſcripſit, quod temporum injuriam paſſum erat, addens defunctorum ſui ævi nomina; hinc aliquot antiquiora non probe intellexit, & pro Raineria ad dies* VII. *&* XVIII. *junii Ramerium legit*. *Mortuorum nomina, quæ diverſo charactere eduntur, manu recentiori ſcripta & addita fuere.*

J A N U A R I U S.

I. OBIIT D. Johannes ſacerdos & monachus noſtræ congregationis.
O D. Franciſcus ſac. & mon. noſt. congr.
O Johannes ſac. & mon. noſt. congr.
O Petrus converſus noſter.
O Petrus Angelus mon. noſt. congreg.
O *Rev. D. Petrus Jacobus Venantius de Hiſpello prior S. Exuperantii de Cingulo* 1557.

II. O D. Johannes mon. noſt. congr.
O Blancus de Inſula converſus noſter.

III. O D. Theudo abbas noſtræ congreg.
O D. Hugo ſac. & mon. noſt. congr.
O D. Guido ſac. & mon. & prior heremi.
O D. Dinus mon. noſtræ congreg.

IV. O D. Acto judex noſter commiſſus, & Acto ſac. & mon. noſtræ congreg.

V. O D. Petrus ſacerd. & mon. noſt. congr. & Petrus ſanctæ Mariæ monachus noſtræ congreg.

VI. O D. Bartholus mon. noſtræ congreg.
O Blancus converſus noſter.
O Ruſticus mon. noſtræ congr.

VII. O D. Tracens abbas & mon. noſt. congr.
O Antonius mon. noſtræ congr.
O Paulus noſter converſus.
O D. Paulus de Eugubio mon. noſt. congr.
O *D. Sebaſtianus de Saxo-ferrato rector ſanctæ Mariæ de Monterado mon. noſtræ congreg.* 1757.

VIII. O D. Hugolinus ſac. & mon. noſt. congr.
O Reinerius ſac. & mon. noſt. congr.

IX. O D. Bernardus ſac. & mon. noſt. congr.
O Martinus abbas noſtræ congr.
O *Nobilis mulier Domina Iſabella de Eugubio mater domni Ludovici Gabrielli benefactoris noſtri.*

X. O D. Dominicus ſac. & mon. noſt. congr.
O Theuzo noſter famulus.
O *D. Sebaſtianus Fancelius de Ciſterna*, 1544.

XI. O Bonushomo mon. noſt. congreg.
O *D. Baptiſta de Cingulo mon. noſtræ congreg.* 1531.

XII. O D. Petrus ſac. & mon. noſt. congr.
O D. Bonus monachus noſt congr.

XIII. O D. Guido ſac. & mon. noſt. congr.
O D. Rainerius ſac. & mon. noſt. congr.

XIV. O D. Arduinus epiſcopus.
O D. Theobaldus ſac. & mon. noſt. congr.

XV. O D. Gilbertus ſac. & mon. noſt. congr.
O Gilbertus noſter commiſſus.

XVI. O D. Johannes & D. Giraldus abbas Campiregii prior heremi.
O *D. Johannes-baptiſta de Frontone converſus noſter*. 1560.

XVII. O D. Bonjohannes & D. Paulus ſac. & mon. noſt. congr. & Bencivenne commiſſus noſter.

XVIII. O D. Martinus, & D. Minerius ſac. & mon. noſt. congr. & D. Gualterius prior ſancti Bartholomæi de Faventia.

XIX. O Bonus converſus noſter.
O D. Andreas abbas ſacerdos & mon. noſt. congr.

XX. O Petrus incluſus & D. Petrus ſac. & mon. noſtræ congr.

XXI. O D. Alexius levita & mon. noſt. congr.
O Anſelmus mon. noſt. congr.
O D. Barnabas abbas ſanctæ Mariæ Coronaldi mon. noſt. congr.

XXII. O Vedutus & D. Johannes ſac. & mon. noſt. congr. & D. Johannes de Gualdo prior ſancti Andreæ de Spoleto.

XXIII. O D. Ventura & D. Martinus ſac. & mon. noſt. congr.
O Bulgarutius.

XXIV. O D. Ramerius & Acto ſac. & mon. noſt. congr.
O D. Angelus prior Volubri 1434.
O D. Antonius ... Laurentii mon. & plebanus ſancti Andreæ de Pergula.

XXV. O D. Vengolus, & Gerardus, & Suppolinus ſac. & mon. noſtræ congreg.

XXVI. O Johannes ..., & Rainerius ſac. & mon. noſt congr. & Marcus epiſc. Gubinus mon. noſtræ congr. *& D Johannes de Paſſarinis de Caſtello mon. noſt. cong. vic. noſt.* 1513.

XXVII. O Spinellus & D. Petrus ſac & mon. noſt. congr.

XXVIII. O D. Petruccius & D. Bonus ſac. & mon. noſt. congr.
O D. Antonius de Caſtello elias Zafferinus mon. noſt. congr. 1441.

XXIX. O D. Petrus abbas mon. noſt. congr.
O D. Angelus prior ſanctæ Mariæ de Caſtignano.

XXX. O D. Petrus & D. Thomas ſac. & mon. noſt. congr.

XXXI. O D. Martinus mon. noſt. congr.
O D. Bernardus monachus prior heremi & frater Deodatus converſus noſter.
O *D. Franciſcus plebanus ſancti Andreæ de Pergula mon. noſt. congr. Nicolaus Barba famulus noſter. D. Nicolaus S. R. E. in via lata card. de Rodulfis Florentinus* 1550.

F E B R U A R I U S.

I. OBIIT D. Martinus abbas monachus noſtræ congreg.

O D. Hugo mon. noſt. congr.

II. O D. Ambroſius & D. Johannes ſac. & mon. noſt. congr.

O D. Hugutio abbas S. Mariæ de Faventia mon. noſtræ congreg.

O D. Antonius ſac. & mon. de Monte Fortino.

O D. Franciſcus de Caſſio mon. noſtræ congreg.

III. O Johannes converſus noſter & Gerardus mon. noſtræ congregationis & D. Chriſtophorus de Eugubio prios de Spoleto.

O D. Philippus de Callio prior ſancti Andreæ de Monte-majore mon. noſt. congr. 1478.

IV. O D. Benedictus & D. Johannes mon. noſtræ congr. & Joachinus prior ſanctæ Crucis de Ciſterna.

V. O D. Martinus ſac. & mon. noſt. congr.

O Gabriutios famulus noſter.

VI. O Ricardus & D. Bonus monachus noſtræ congreg.

O D. Nicolaus de Serra mon. noſt. congt.

O *Reverendiſſimus Franco Romolinus commendatarius noſter card. Surrentiæ Hiſpanus* 1518.

O *D. Bartholomæus de Cbronaldo mon. noſtræ congreg.* 1530.

VII. O D. Hercolanus & D. Marinus mon. noſtræ congreg.

O. D. Martinus mon. noſt. congr.

O D. Durans prior ſanctæ Mariæ.

VIII. O D Petrus mon. noſt. congr.

O Johannes converſus noſter.

IX. O D. Balbanus & Benedictus ſac. & mon. noſt. congr.

O D. Cionus prior S. Exuperantii de Cingulo.

O *D. Johannes Antonius alias Bocolino de Cingulo* 1559.

X. O D. Roſana, & D. Clarus mon. noſt. congreg.

O D. Johannes prior S. Petri de Lapidona.

O *D Antonius Pinus de Bergamo abbas de Sorticulo vicarius generalis domini archiepiſcopi Salernitani* 1537.

XI. O D. Berardus & Baruntius ſac. & mon. noſt. congr. & prior heremi.

XII. O D Albertus monachus & Tranſmundus ſac. & mon. noſt. congr.

O D. Franciſcus prior S. Quirici.

O Frater Franciſcus de Cantiano converſus noſter.

XIII. O D. Salutius & D. Hugo ſac. & mon. noſtræ congr.

O D. Johannes mon. noſt. congr.

XIV. O D. Lambertus abbas & mon. noſt. congr. & Albertus mon. noſt. congr.

O *Reverendiſſimus D. Nicolaus Monterchia epiſcopus de Viterbio benefactor noſter* 1551.

XV. O Benedictus noſter converſus & D. Benedictus ſac. & mon. noſt.

O *D. Paulus de Ciſterna mon. noſt. congr. rector eccleſiæ ſanctæ Crucis de Monteſancto* 1550.

XVI. O D. Ambroſius mon. noſt. congr. & D. Dominicus rector ſancti Quirici de Firmo 1472.

XVII. O Senebaldus & Acto mon. noſt. congr.

O D Bonus mon. noſt. cong.

XVIII. O D. Angelus & D. Maurus mon. noſt. congr. D. Gratia mon. noſt. congr.

O D. Johannes abbas ſanctæ Mariæ de Faventia 1469.

XIX. O D. Angelus & D. Theobaldus mon. noſt. congr.

O D. Thomas mon. & prior Morimundi.

O *Julius pontifex maximus com. noſt.* 1513.

XX. O D. Albertus abbas mon. noſt congr. & Berardus mon. noſt. congr. & D. Rainerius abbas & mon. noſt. congr. & D. Johannes de Firmo.

XXI. O D. Dinus prior ſancti Andreæ de Pergula 1420.

O *D. Antonius Raſpans Callienſis prior ſancti Petri de Lapidona ſac. & mon. noſter* 1564.

XXII. O D. Petrus Damianus & Berardus mon. noſtræ congr. *& D. Gregorius de Frontone mon. noſt. congr.* 1555.

XXIII. O D. Salvus & D. Urſus mon. noſt. congr.

O D Albertinus de Serra prior ſancti Blaſii mon. noſt. congr.

O *D. Chriſtophorus rector eccleſiæ ſanctæ Mariæ de Pagella* 1548.

XXIV. O D. Julianus & D. Johannes ſac. & mon noſt. congr.

O D. Petrus ſancti Sixti de Eugubio mon. noſt. congr. & Balthaſſar prior heremitarum de Peruſia 1499.

XXV. O D. Johannes abbas & Placidus & Doynus ſac. & mon. noſt. congr.

XXVI. O Magiſter Ventura Eugubinus & D. Leto mon. noſter.

XXVII. O D. Albricus mon. noſt. congr. & Gregorius mon. noſt. cong.

O *Studioſus & diſertus juvenis Ludovicus de Callio novitius noſter* 1558.

XXVIII. O Martinus epiſcopus mon. noſt. congr.

M A R T I U S.

I. OBIIT D. Petrus & D. Bertoldus de Cingulo ſanctæ Mariæ de Valdemergo prior.

II. O D. Acto & D. Martinus mon. noſt. congr.

III. O D. Julianus & D. Vitus abbas & mon. noſt. congr.

IV. O D. Vivianus mon. noſt. congr.

O D. Hugo Urbinate commiſſus noſter.

O Philippus abbas Campi-regii mon. noſt. congr. & D. Jacobus de Phano diaconus & mon. noſt. congt.

V. O D. Bonushomo & D. Philippus mon. noſt. congr. *& D. Nicolaus de Cingulo mon. noſt. congr.* 1510.

VI. O Marinus & D. Albertus mon. noſt. congr.

O D. Jacobus de Peruſio prior ſancti Blaſii de Monte-buturio.

VII. O D. Rinaldus & Hermannus mon. noſt. congr.

O *D. Leonardus de Eugubio prior ſancti Gregorii de Senis* 1525.

VIII. O D. Maurus mon. noſt. congr.

O Cæleſtinus II. papa noſter com. 1144. & D. Bernardus de Capitello mon. noſt. congr.

IX. O D. Hugolinus converſus noſt. & D. C. . . . mon. noſt.

O *D. Hieronymus de Pergula plebanus ſancti Andreæ* 1518.

O D. Nicolaus de Brinio mon. noſt. congr.

O *D. Benedictus Blaſolinus de Callio rector ſanctæ Mariæ de Plano Corinaldi diaconus mon. noſtr. congr.* 1569.

X O *D. Bernardinus de Eugubio rector ſancti Silveſtri* 1543.

O *Frater Angelus de Bononia magiſter in*

ſacra

ſacræ theologiæ ord: .. magiſter monitio-rum 1550.

O *D. Bernardinus de Auguſtinis de Eugubio prior ſanctorum Anaſtaſii & Antonii de Caſtro-Ficardo ſac. & mon. noſt. cong.*

xi. O D. Bartholomæus & D. Berardus ſac. mon. noſt. congr.

O D. Chriſtophorus præpoſitus ſancti Michaelis de Fabriano.

xii. O D. Lætus & D. Jacobus ſac. & mon. noſt. congr.

O Frater Nicolaus de Gualdo converſus noſter 1467.

xiii. O D. Theodoricus & D. Carſedonius mon. noſt. congr.

O D. Petrus prior ſancti Blaſii de Monte-burulo.

xiv. O D. Ventura mon. noſt. congr. &
O D. Petrus ſacriſta mon. noſter.

xv. O D. Benedictus mon. noſt. congr. &
O D. Petrus canonicus Callienſis com. noſter.

xvi. O D. Carus & Johannes ſac. & mon. noſt congr.

O D. Andreas ſancti Martini de Peruſio.

xvii. O D. Ambroſius prior Inſulæ ſac. & mon. noſt. congr.

O D. Franciſcus prior ſanctæ Crucis de Ciſterna.

xviii. O D. Lene mon. noſt. congr. &
O D. Antonetus prior ſancti Martini de Ampognano.

xix. O D. Conſtantius ſac. & mon. noſt. cong.
O D. Antonius prior ſanctæ Mariæ de Racanato.

xx. O Venerabilis pater Oliverius.
O D. Villanus mon. noſt. congr.

xxi. O D. Johannes judex com. noſter & D. Chriſtophorus prior Aſculi mon. noſt. congr. 1488.

xxii. O D. Alexander & D. Rizo mon. noſt. congr.

O D. Paulus prior ſancti Donini de Roccha 1455.

xxiii. Depoſitio patris noſtri Petri Damiani cardinalis Romanæ eccleſiæ & epiſcopi Hoſtienſis.

xxiv. O D. Johannes mon. noſter, & D. Jacobus prior S. Nicolai de Cornu.

xxv. O D. Ubaldus epiſcopus monachus noſt. congr. & D. Bonus converſus noſt. & Paulus Flante converſus.

xxvi. O D. Johannes abbas ſanctæ Mariæ commiſſus noſter.

O D. Jacobus mon. noſt. congr.

xxvii. O D. Berardus de Cornu ſacerdos & mon. noſt. & D. Jacobus mon. noſt. congr. & D. Marinus de Caſtignano mon. noſt. congr.

xxviii. O D. Gragdn epiſcopus Aſſiſinas com. noſter, & Jacobus mon. noſter, & D. Philippus abbas ſancti Caſſiani de Caſtello mon. noſt. congr.

xxix. O D. Hugo presbyter card. com. noſt.
O D. Acundeo mon. noſt.

xxx. O D. Grimaldus mon. noſt. congr. & D. Zanobius prior ſancti Ægidii de Caſtello.

xxxi. O D. Dominicus ſac. & mon. noſter, & D. Majolus mon. noſt. congr.

A P R I L I S.

i. OBIIT D. Acto ſac. & mon. noſt. congr.

O D. Johannes de Gabrielibus mon. noſt. cong.

ii. O D. Guido Major com. noſter.
O D. Paulus mon. noſt. congr.

iii. O D. Tolomeus mon. noſt. cong.
O D. Guirugalus miles commiſſus noſt.
O D. Paulus Rota de Pergula mon. noſt.

iv. O D. Johannes venerabilis heremita converſus noſter.

O D. Petrus mon. noſt. congr.

v. O D. Laurentius & ſacriſta de Campi-Regii mon. noſt. congr.

O Benignus converſus noſter.

vi. O D. Daviſius ep. Caſtellanus com. noſt.
O D. Johannes prior ſancti Nicolai de Cornu.

vii. O Magiſter Johannes mon. noſt. congr.
O Frater Regerus converſus noſt.

viii. O D. Johannes-baptiſta Goſii prior ſancti Salvatoris ſac. & mon. noſt.

O D. Rainerius mon. & *D. Franciſcus prior ſancti Nicolai* 1528.

ix. O D. Berardus ſacriſta venerabilis heremita.

O D. Bartholomæus Capti de Eugubio monachus.

O *Vivianus Commiſſarius de Coronaldo benefactor* 1528.

x. O D. Benedictus prior heremi mon. noſt. congr.

O D. Johannes Philippus de Eugubio.

xi. O Saſſo mon. noſt. congr.

O *Illuſtriſſimus D. Guido-Baldus de Feltra dux Urbini devotus noſter* 1508.

xii. O Rizabeba imperatrix com.

O D. Petrus de Serra venerabilis abbas & reparator hujus monaſterii 143....

xiii. O Firmianus ſac. & mon. noſt. congr.

O D. Albertinus prior venerabilis pater heremi ſanctæ Crucis Fontis-avellanæ.

xiv. O *D. Jacobus de Corinaldo mon. noſt. congr.* 1536.

xv. O Chriſtianus abbas Campi regii mon. noſt. congr.

O D. Bartoldus ſac. & mon. noſt. congr.

xvi. O Tranſmundus Segnieleſſenſis epiſcopus com. noſter.

xvii. O D. Guilienus Bononienſis com. noſt.
O D. Symon mon. & prior ſanctæ Mariæ de Mori & D Bone prior Clauſtralis ſanctæ Crucis, & *Mathias famulus noſter* 1557.

xviii. O Salvus mon. noſt. congr.

O D. Jacobus abbas ſanctæ Mariæ de Faventia.

xix. O D. Albericus mon. noſt. congr.
O D. Blanchus de Roccha mon. noſt. congr.

xx. O Magiſter Ventura de Eugubio com. noſt.
O D. Johannes prior ſancti Donnini mon. noſt. congr.

xxi. O D. Gualterius mon. noſt. congr.
O D. Macharius ſacriſta mon. noſt congr.

xxii. O D. Chriſtianus præpoſitus ſancti Leonis mon. noſt. congr.

xxiii. O D. Deodatus mon. noſt. congr.
O *Marianus factor noſter in caſtro Serra* 158..

xxiv. O D. Saracinus mon. noſt. congr.
O D. Bonus abbas Salajoli mon. noſt. congr.

O D. Angelus de Caſtello abbas ſancti Caſſiani mon. noſt. congr. 1419.

xxv. O D. Petrus mon. noſt. congr. & D. Detaleve canonicus Eugubinus com. noſter.

O Rainerius epiſcopus Callienſis com. noſter.

O *D. Hieronymus de Ciſterna mon. noſt. congr.*

cong. & rector eccleſiæ ſancti Benedicti de dicto loco. 1550.

xxvi. O Gregorius venerabilis presbyter com. noſter.

O D. Johannes de Gualdo abbas ſancti Donati mon. noſt. congr.

O D. Felix de Frontonio prior ſancti Chriſtophori mon. noſt. congr.

xxvii. O D. Johannes mon. noſt. congr. & Paulus Damiani de Frontone converſus noſter.

O D. Fedricus & Johannes monachi noſt. congr.

xxviii. O Stephanus ſac. & mon. noſt. congr.

O Petrus de Eugubio prior ſancti Salvatoris de Fano mon. noſt. congr.

xxix. O D. Thebaldus converſus noſter.

O *Franciſcus de Pergula novitius noſt.* 1545.

xxx. O D. Stephanus ſac. & mon. noſt. cong.

M A J U S.

i. OBIIT D. Albericus ſac. & mon. noſt. congr.

ii. O Marinus mon. noſt. congr.

iii. O Rigus ſubprior mon. noſt. congr.

O Jacobus converſus noſter.

O D. Baltaſſar de Tolentino prior S. Petri de Lapidona 1486.

iv. O Rigus prior clauſtralis mon. noſt. congr. & D. Bernardus de Foreſta mon. noſt. congr.

O *Rev. D. Paulus prior ſanctæ Crucis de Ciſterna mon. noſt. cong.* 1550, *& D. Benedictus de Frontone rector ſanctæ Mariæ de Frontone* 1554.

v. O D. Vivianus ſac. & mon. noſt. congr.

O D. Angelus prior ſancti Bartholomæi de Fauce mon. noſt. congr. 1444.

O *D. Paternianus de Pergula rector ſanctæ Mariæ de Cornaldo mon. noſt. congr.* 1551.

vi. O D. Bonaculus ſac. & mon. noſt. congr. *& religioſus vir D. Germanus de Alemania mon. noſt. cong.* 1523.

vii. O D. Julianus epiſc. Eugubinus com. noſter.

O D. Johannes ſac. & mon. noſt. congr.

O D. Johannes-baptiſta de Pergula mon. noſt. congr.

viii. O D. Petrus & D. Matthæus mon. noſt. congr.

O D. Petrus Thomas de Caſtello prior ſancti Fortunati mon. noſt. congr.

ix. O D. Bernardinus & Johannes mon. noſt. congr.

x. O D. Albertus ſac. & mon. noſt. cong.

O D. Petrus de Caſtatiano abbas ſancti Angeli de Sorticulo mon. noſt. congr.

xi. O D. Thebaldus mon. noſt. congr. *& D. Franciſcus de Cingulo diac. & mon. noſt. congr.* 1516.

xii. O D. Petrus prior ſanctæ Mariæ Vallismergi mon. noſt. congr.

O *D. Antonius de Eugubio mon. noſt. congr.* 1537.

xiii. O D. Petrus ſac. & mon. noſt. cong.

xiv. O D. Johannes ſac. & mon. noſt. cong.

O D. Angelus prior ſancti Angeli de Callio mon. noſt. congr.

xv. O D. Gregorius Spoletinus com. noſt., & D. Mutius de Eugubio.

xvi. O D. Gregorius mon. noſt. congr.

O *Benedictus del Bene de Eugubio mon. noſt. cong* 1511.

xvii. O D. Carus ſac. & mon. noſt. congr.

xviii. O D Albertus abbas Saxi-vivi com. noſt. & D. Saſſo ſac. & mon. noſt. congr.

xix. O D. Johannes Ariminenſis prior clauſtralis heremi mon. noſt. congr.

O D. Maurus mon. noſt. congr.

xx. O D. Blacutius Peruſinus mon. noſt. congr.

O *D. Bartholomæus de Cerreto, cujus induſtria noſtrum dormitorium funditus recuperatur* 1509.

xxi. O D. Vivianus mon. noſt. congr.

xxii. O Ventura Juliæ de Fabriano com. noſt.

O *D. Franciſcus de Cingulo ſac. & mon. noſt. congr.* 1516.

xxiii. O D. Corbinus Peruſinus mon. noſt. cong. & D. Petrus mon. noſt. congr.

xxiv. O D. Philippus Firmanus epiſc. mon. noſt. congr.

xxv. O D. Jacobus abbas ſancti Petri de Peruſio ſac. & mon. noſt. congr.

xxvi. O D. Bernardus mon. ſancti Vincentii com. noſter.

O D. Johannes de Ravenna mon. noſt. congr.

xxvii. O D. Petrus ſac. & mon. noſt. congr.

O *D. Marcus mon. noſt. prior ſancti Petri de Lapidona* 1536.

xxviii. O Chriſtianus Carceratus mon. noſt. cong. *D. Johannes de Bergamo abbas ſancti Angeli de Sorticulo, cujus ſumptibus facta fuit campana magna* 1517.

xxix. O D. Jacobus mon. noſt. congr. monaſt. Campi Regii & D. Raynaldus mon. noſt. congr.

xxx. O Herculanus Inſulæ mon. noſt. *& D. Antonius Cangarini de Pergula prior ſanctorum Coſmæ & Damiani in Ancona.*

xxxi. O D. Vivianus mon. noſt. congr. & Blanchus converſus noſt.

O D. Melioratus mon. noſt. congr. *& Ægyptus de Callio mon. noſt. cong.* 1526.

J U N I U S.

i. OBIIT D. Johannes ſac. & mon. noſt. congr.

O D. Petrus mon. noſt. congr.

ii. O D. Raynaldus epiſc. mon. noſt. congr. & Franciſcus Forlus mon. noſt. cong.

iii. O D. Petrus mon noſt. congr.

iv. O D. Actio mon. noſt. cong. & D. Johannes abbas ſanctæ Mariæ de Mercato Coronati.

v. O D. Johannes ſac. & mon. noſt. cong.

vi. O D. Cotinus ſac. & mon. noſt. cong.

O *Rev. P. D. Antonius Humano Perfectis de Saxoferrato prior ſancti Dominici* 1537.

vii. O Ramerius ep. Caſtellanus com. noſt.

O Feſus Theutonicus familiaris noſt. com.

viii. O Petrus com. noſter & Benvenutus converſus noſter.

O D. Thomas de Cumulo prior ſancti Leonardi de dicto loco & mon. noſt. congr.

ix. O Andreas abbas ſancti Gaudentii mon. noſt. congr. & D. Marchus mon. noſt. cong.

x. O Lector ſac. & mon. noſt. congr. & Damianus de Peruſio mon. noſt.

O D. Transfrundos mon. noſt. congr.

xi. O D. Salimbene mon. noſt. congr.

O D. Johannes-baptiſta Gregorii prior ſancti Fabiani de Trevio mon. noſt. congr.

xii. O D. Johannes mon. noſt. cong. & D. Franciſcus mon. noſt. cong.

O *D. Jacobus de Pergula ſac. & mon. noſt. cong.* 1544.

xiii.

xiii. O D. Hogolinus ſac. mon. noſr. cong.
xiv. O D. Ventura mon. noſt. congr.
O D. Evangeliſta de Pergula prior ſanctorum Coſmæ & Damiaoi de Ancona mon. noſt. 1477.
xv. O Rev. epiſcopus Michael Artlous mon. noſt. cong.
O *D. Paternianus de Cingulo novitius mon. noſt. cong.* 1566.
O *Polycarpus de Schigia noſt. conv.* 1568.
xvi. O D. Paulus mon. noſt. cong. & D. Angelus m. n. cong.
O D. Guido mon. noſt. cong.
xvii. O Guido Orbinatis eccl. epiſc. com. noſt.
xviii. O Ramerius ſac. & m. n. cong. & Dominecutios de Gubio mon. noſt. cong.
xix. O Guido ſac. & mon. ooſt. cong.
xx. O Moricus Uſderii com. noſt.
xxi. O D. Petrus mon. noſt. cong. & Petrus capellanus noſt.
xxii. O D. Guidolious de Cena com. noſt.
O D. Benvenura com. noſt.
O D. Johannes de Caſtign. mon. noſt. cong.
O *Rev. P. D. Andreas Peroctis de Saxoferrato prior ſancti Dommni* 1523.
xxiii. O Hogo archidiac. Eugubinus com. noſt.
xxiv. O D. Armandus Gelſoni com. noſt.
O *Venerabilis pater D. Vincentius de Cantiano mon. noſt. cong.* 1531.
xxv. O D. Jacobus ſac. & mon. noſt. cong. & D. Antonius de Gubio mon. noſt. cong.
xxvi. O D. Venenutus converſus noſt.
O *D. Nicolaus de Fulgino prior ſancti Exuperantii de Cingulo* 1524.
O *D. Johannes-baptiſta Paſſerini de Caſtello m. noſt. cong.* 1540.
xxvii. O Chriſtophorus ſac. & converſus noſt. & Accomandutius com. noſt.
xxviii. O D. Philippus ſac. & mon. noſt. cong.
O *Rev. D. Jacobus Marzoli de Ciſterna prior ſancti Andreæ de Monte-majori de Tipberno mon. noſt. cong.*
xxix. O Epiſcopus Nucerinus com. noſt.
xxx. O Gebioſius epiſcop. mon. noſt. cong.
O Bernardinus mon. noſt. cong.

JULIUS.

i. OBIIT D. Rainerius mon. noſt. cong.
ii. O D. Hugolinus mon. noſt. coog. & D. Corradus mon. noſt. cong.
O D. Martious mon. noſt. cong.
iii. O D. Johannes com. noſt. & D. Johannes conv. noſt.
iv. O D. Stephanus ſac. & mon. noſt. coog.
O *Magnificus D. Fredericus Cornelius de Eugubio benefactor noſt.* 1546.
v. O D. Petrus mon. noſt. cong. & D. Petrus de Trevio mon. noſr. coog.
vi. O Berardus ſac. & mon. noſt. congr.
vii. O Gregorius ſac. & mon. noſt. coogr. & D. Johannes plebanus S. Andreæ de Pergula moo. noſt. cong. 1443.
viii. O Eugenius presbyter & com. noſt. *& D. Johannes-baptiſta de Frontone mon. noſt. cong.* 1555.
ix. O D. Brito mon. noſt. cong.
x. O D. Johannes ſac. & mno. noſt. cong.
O D. Angelus prior hoſpitalis mon. noſt. cong. & D. Benedictus de monte Philatorio mon. n. cong.
xi. O D. Adam prior Cluſſe com. noſt.
xii. O D. Armannus abbas Sitriæ com. noſt.
xiii. O D. Rigus mon. noſt. congr.
xiv. O D. Petrus mon. noſt: coog.
O *D. Julianus de Eugubio prior ſancti Jacobi de Monte-rado mon. noſt. cong.* 1552.

xv. O D. Bernardus Anconitanus epiſcopus com. noſt.
O Contados de Lucolis mon. noſt. cong.
O *Rev. D. Bartolinus Acboramborus abbas de Monte-fallarolo* 1562.
xvi. O D. Benedictus ſac. & mon. noſt. cogr. *& D. Antonius Benvenuti de Firmo mon. noſt. cong.* 1557.
xvii. O D. Innocentius III. papa com. noſt, M. cc. xvi. & Paca Hugolini com. noſt.
O *D. Crucectus de Caſtignano mon. noſt.* 1528.
xviii. O Johannes ſac. & moo. noſt. congr.
O D. Paulus de Callio mon: noſt. cong.
O *D. Petrus Jacobi de Cingulo mon. noſt.* 1529.
xix. O D. Gualrerius mon. noſt. congr.
O *Rev. D. Franciſcus Nannis de Pergula rector eccleſiæ ſanctæ Mariæ de Monte-rubeo ſac. &* mon. *noſt.*
xx. O D. Raynaldus & D. Alexius ſac. & mon. noſt. congr.
xxi. O D. Suppus ſac. & conv. noſt.
xxii. O D. Jacobus ſancti Miliani com. noſt.
O. D. Johannes-baptiſta de Eugubio mon. noſt. cong. *& D. Romanus prior ſanctæ Mariæ de Cantignano* 1548.
xxiii. O D. Vitus & D. Matthæus ſac. & mon. noſt. cong.
O *Reverendiſſ. & Illuſtriſſ. D. Federicus Fregoſius card. com. noſt.* 1541.
xxiv. O Hugolinus ſac. & mon. noſt. & D. Gentilis de Bagnalo conv. noſter.
xxv. O D. Hodoricus com. noſt.
O D. Bartolus mon. noſt. congr.
O *D. Ludovicus Paduanus devotus noſt.* 1509.
xxvi. O D. Hogo mon. noſt. congr. & D. Cola prior ſancti Laorentii de Monte-alto 1476.
xxvii. O D. Petrus abbas mon. noſter & D. Franciſcus de Draganti ſac. mon. noſt. congr. *& D. Franciſcus de Coſtacciaro mon. noſt. congr.*
xxviii. O D. Hugolinus de Greſolero com. noſt.
xxix. O D. D. Mathia mon. noſt. cong.
xxx. O D. Vivianus mon. noſt. cong. & Blancus conv. noſt.
O *D. Julianus prior ſancti Andreæ de Spoleto.*
xxxi. O Berardos & D. Bartholus ſac. & mon. noſt. cong.

AUGUSTUS.

i. OBIIT Hugo abbas mon. noſt. coog.
O Bentevolus conv. noſt. *& D. Lucas de Fabriano.*
ii. O D. Jacobus mon. & D. Nicola de Rachanati mon. noſt. cong
iii. O Johanoes præpoſitus mon. noſt. & D. Petrus mon. noſtr. congr.
O *D. Antonius de Frontonio prior ſanctorum Quirici & Jacobi de Lapidona ſac. mon. n. cong.* 1549.
iv. O Gretus com. noſter *& Dom. Goſtantius prior ſancti Migdii de ſancto Lupiduccio.*
v. O Nicolaus ſac. & mon. noſt. congr. & Berardus ſac. & mon. noſt. congr.
vi. O D. Ubertinus mon. noſt. cong. & D. Hugutio conv. noſt. & D. Jacobus mon. noſt. & D. Martinus do Pergula mon. noſt. cong. 1490.
vii. O D. Theobaldus abbas mon. Campi-regii com. noſt.
viii. O D. Albertus & D. Johannes Engeleſe mon. noſt. cong.
ix. O D. Berardus mon. noſt. congr.
O D. Franciſcus mon. noſt. congr.

O D.

Digitized by Google

x. O D. Lucas de Frontonio.
O D. Rigus ſupprior mon. noſt. cong.
O D. Martinus prior ſancti Laurentii de Monte-alto.
xi O D. Melioratus & Thomas mon. noſt. congr. & O D. Andreas) de [Caſtignano mon. noſt. congr.
xii. O D. Hugutio abbas mon. noſt. cong.
O *Rev. D. Evangeliſta Brunus de Frontonio prior ſancti Quirici de Lapidona præſtabilis utriuſque juris doctor, atque vicarius generalis in ſpiritualibus & temporalibus mon. noſt. cong.* 1567.
xiii. O D. Parete mon. noſt. congr. & *D. Melioroctus de Caſtello prior ſancti Fortunati mon. noſt. congr.* 1528. & *D. Philippus de Bruto* 1528.
xiv. O D. Martinus ſac. & mon. noſt. cong. & D. Johannes prior ſancti Johannis de Firmo mon. noſt. cong.
O *Rev. P. D. Sebaſtianus Marzolus de Ciſterna vicarius generalis in ſpiritualibus & temporalibus mon. noſt. cong.*
xv. O Hugo ſac. & mon. noſt. cong. & Jovogolus famulus noſt.
O D. Gregorius ſac. mon. noſt. congr. prior ſanctæ Crucis de Ciſterna 1460.
xvi. O D. Laprandus prior heremi ſac. & mon. noſt. cong. & D. Nicolaus mon. noſt. cong.
xvii. O D. Albertus mon. noſt. congr.
O D. Guido de Callio mon. noſt. cong.
O D. Angelus Caroli mon. noſt. congr.
xviii. O Rainerius ſac. & mon. noſt congr.
O *D. Antonius Jacobus de Cingulo mon. noſt. cong.* 1528.
xix. O D. Adrianus presb. & D. Albricus mon. noſt. cong.
O D. Panerius mon. noſt.
xx. O D. Anſelmus epiſc. Fulcinat. com. noſt. & D. Sanceta mon. noſt. cong.
O D. Aldrevandus mon. noſt. cong.
xxi. O D. Johannes ſac. & mon. noſt. cong. & D. Mantia conv. noſt. Paulus conv. noſt.
xxii. O D. Valentinus ſac. & mon. noſt. cong. & D. Gregorius ſancti Andrii epiſcop. com. noſt.
xxiii. O D. Gualterius mon. noſt. cong.
O D. Philippus prior clauſtralis mon. noſt.
xxiv. O D. Matthæus mon. noſt. cong.
O D. Guido de Eugubio mon noſt. cong.
xxv. O Azolinus mon. noſt. cong. & D. Ludovicus de Acorambonis vicarius & mon. noſt. cong 1495.
xxvi. O Chriſtianus archiep. com. noſt.
O D. Petrus domni Hermanni com. noſt.
xxvii. O D. Otto & D. Matthæus mon. noſt. congr.
O D. Nicoleus de Serte mon. noſt. cong.
O *D. Antonius Bagellate prior ſanctæ Crucis de Eugubio* 1520.
xxviii. O D. Milo epiſcopus com. noſt.
xxix. O D. Jacobus mon. noſt. cong.
xxx. O Aldrovandus mon. noſt. cong. & Moremundi & Pace conv. noſt.
O D. Rainerius prior ſanctæ Mariæ de Rechanate mon. noſt. & D. Jacobus prior heremi ſanctæ Crucis mon. noſt. & Hugolinus famulus noſt.
xxxi. O D. Alexander famulus noſt. & D. Johannes & Benevenute mon. noſt. cong.
O D. Franciſcus de Cingulo mon. noſt.
O D. Jacobus prior clauſtralis.

SEPTEMBER.

i. OBIIT D. Johannes & Simon mon. noſter.
O D. Mariottus de Cantiano prior ſanctæ Crucis de Aſculo mon. noſt.
ii. O D. Salvus mon. noſt. cong. & D. Angelus mon. noſt. cong.
iii. D. Johannes mon. noſt. cong. & D. Nicolaus vicarius abbatiæ 1497.
O D. Antonius de Sera plebanus ſancti Andreæ de Pergula 1509.
O *Illuſtriſ. Julius card. de Urbino* 1578.
iv. O D. Benevenutus mon. noſt.
O D. Petrus mon. noſt. cong.
O D. Antonius de Monte-robeo mon. noſt.
v. O Rainerius diac. & prior heremi.
O Rev. P. D. Lodovicus de Eugubio mon. noſt. cong. & vicarius generalis ſanctæ Crucis 1489.
O *D. Benedictus Blaſius de Pergula rector ſancti Andreæ de Loreto mon. noſt. congr.* 1555.
vi. O D. Johannes mon. noſt. cong. & Albericus famulus noſt.
O D. Honorius Acorambonus de Eugubio ſac. & mon. noſt. cong.
vii. O D. Johennes epiſc. Eugubinus mon. noſt. cong. & Bonifacius conv. noſt.
O *D. Ubaldus de Serra ſancti Abundi mon. noſt. cong.* 1558.
O *D. Baſilius de Callio prior ſancti Ægidii de Caſtello ſac. & mon. noſt. cong.* 1568.
viii. O D. Aliottus mon. noſt. cong. & Monaldus mon. noſt. cong.
O D. Sanulus de Piſauro prior ſancti Exuperantii de Cingulo mon. noſt.
O D. Franciſcus de Pergula abbas ſancti Angeli mon. noſt. cong.
ix. O D. Gregorius Sitriæ com. noſt.
x. O D. Dominicus Loricatus incluſus venerebilis heremita.
O *D. Auguſtinus de Pedona prior ſancti Petri* 1527.
xi. O D. Bartholomæus prior heremi mon. noſt. cong. & D. Benedictus de Cantiano mon. noſt. cong. & D. Florianus de Peruſio mon. noſt. cong.
xii. O D. Angelus ſac. & mon. noſt. & D. Martinus de Labrutio mon. noſt. cong.
O Bertholomæus com. noſt.
xiii. O D. Johannes mon. noſt. cong. & D. Bene mon. noſt. cong.
O Paolus conv. noſt.
O D. Floridus de Ca tello mon. noſt. cong.
O *D. Johannes Maria prior ſancti Chriſtophori de Monte-filtrano* 1551.
xiv. O Menerius mon. noſt. congr.
xv. O D Bene abbas Campi-regii mon. noſt.
O D. Johannes prior ſancti Leonardi mon. noſt. cong. & D. Archangelus de Pregio mon. noſt. 1448.
xvi. O D. Thomas mon. & D. Matthæus abbas ſancti Caſſieni mon. noſt. cong. 1498.
O D. Pato prior ſancti Salvatoris de Fano mon. noſt. cong.
xvii. O D. Acto mon. noſt. cong.
O D. Philippus epiſc. Nucerinus &
O D. Cerus de Eugubio abbas ſancti Ruffini Montis Salajolæ mon. noſt.
xviii. O D. Johannes ſac. mon. noſt. cong.
xix. O D. Bonus mon. noſt.
O D. Benignus de Cingulo prior ſancti Superantii.
xx O D. Baregnus Peruſinus mon. noſt. cong.

O Ma-

Digitized by Google

O Magiſter Aginolus de Eugobio mon. noſt cong. 1484.
O R. P. D. Laurentius Accorambonus prior ſancti Andreæ de Coſlacciaro.
xxi. O D. Auguſtinus de Saxoferrato plebanus ſancti Andreæ mon. noſt. cong. 1484.
xxii. O D. Tiberius mon. noſt. cong.
O D. Barrolus de Cingulo prior ſanctæ Mariæ Vallis-mergi mon. noſt, cong.
xxiii. O D. Ubertus mon. noſt. congr.
O D. Traoſmondus epiſcopus Senogalienſis mon. noſt. cong.
O D. Antonius de Eugubio mon. noſt. cong. 1493.
O *D. Johannes Maria de ſancto Lupiditio prior ſancti Egmidii de dicto loco mon. noſt.* 1556.
xxiv. O D. Mallaldus mon. noſt. cong.
O D. Hugo mon. noſt. congr.
O *Franciſcus de Padua mon. noſt.* 1528.
xxv. O D. Fottis Eugubinus mon. noſt. cong.
O D. Sancti mon. noſt. cong.
O D. Lodovicus de Eugubio prior ſancti Juliani de Firmo mon. noſt. 1474.
xxvi. O D. Albertinus mon. noſt. cong.
O *Rev. D. Petrus de Franconio prior ſancti Nicolai de Cornu ſac. & mon. noſt. congr.* 1544.
O *D. Maurus de Ciſterna prior ſanctæ Crucis de Monte Sancto & mon. noſt.* 1557.
xxvii. O D. Johannes mon noſt. congr.
xxviii. O D. Hubertus mon. noſt. cong.
O D. Goalterius prior ſancti Bartholomæi de Fano mon. noſt. cong. & D. Carolus de Fano mon. noſt. 1500.
xxix. O D. Albetus epiſcopus Callienſis com. noſter.
O *D. Franciſcus de Callio mon. noſt. cong.*
xxx. O D. Andreas moo. noſt. cong. & D. Johaones prior Volubrii mon. noſt. cong.

O C T O B E R.

i. OBIIT D. Ventura mon. noſt. cong.
O D Lodovicus Senis de Cingulo prior ſancti Superaotii 1467.
ii. O D. Laorentius de Cornu mon. noſt. congr.
O *D. Petrus de Serra prior ſanctæ Mariæ Montis Filatrini mon. noſt. cong.* 1543.
iii. O D. Mariorus abbas hujus monaſt. 1419.
O. D. Gualterios ſac. & mon. noſt.
O D. Hermaous mon. noſt. congr.
iv. O D. Salvus prior heremi & D. Bonus converſus noſt.
O D. Johannes abbas ſanctæ Mariæ Coronaldi Foris portam.
O *D. Franciſcus Saulus de Pergula ſac. & mon. noſt. cong.* 1555
v. O D. Johannes da Cingulo mon. noſt. & D. Franciſcus de Eugubio 1496.
vi. O D. Albertus & D Veotura ſac. & mon. noſt. & D. Jacobus prior heremi ſanctæ Crucis
O *Rev. & ſtudioſus juvenis D. Coſmus de Baldutiis Pergulenſis mon. & ſac. noſt. cong. & magiſter grammaticæ communitatis Pennæ* 1566
vii. O D. Rolandus abbas ſanctæ Crucis de Saxoferrato mon. noſt. cong.
O D. Martinus mon. noſt. congr.
O *Illuſtriſs. D. Camilla vidua de comitibus Carpii uxor quondam Johannis uxor Toſini colonelli cimetrialis* 1561.
viii. O D. Guido Urbinenſis epiſc. mon. noſt. cong & D. Johannes mon. noſt.
ix. O D. Fortis prior heremi mon. noſt.

& D. Johannes de Fano epiſc. & mon. noſt. congr.
O Rev. D. Johanoes Franciſcus de Saxoferrato protonotarius apoſtolicus com. noſt. 1494.
x. O D. Tebaldus mon. noſt. congr. & Magiſter Philippus com. noſt.
xi. O D. Petrus abbas ſancti Petri mon. noſt. & D. Ventura mon. noſt.
xii. O D. Benedictus ſac. & mon. noſt. & D. Johannes converſus noſt.
xiii. O D. Guido epiſcopus Calienſis com. noſt. & D. Baldus monachus.
O D. Antonius prior ſanctæ Crucis de Exio mon. noſt. cong. 1475.
O *D Placidus Biagiolinus de Callio rector ſanctæ Mariæ de plano Corinaldi ſac. & mon. noſt. cong.* 1565.
xiv. O D. Bernardus mon noſt. cong. & D. Gentilis mon. noſt. cong
xv. O D. Salvus mon. noſt. cong.
xvi. O D. Math a mon. noſt. cong.
O D. Antonius de Sancto-Severino prior ſancti Jacobi de Monte-rado 1476.
O *D. Auguſtinus de Monte monico monichus noſt. congr.*
O *Illuſtriſs. Franciſcus Maria Feltrius dux Orbini benefactor noſt.* 1538.
xvii. O D. Luterius Lucerinus epiſcopus com. noſter.
xviii. O D. Bonus mon. noſt. cong. & *Rev. D. Lodovicus Connaldus mon. noſt. cong.* 1533.
xix. O D. Benedictus Fulgineoſis epiſcopus mon. noſt. cong.
xx. O D. Thomas mon. noſt congr.
O Venerabilis frater Guido de ſancto Hieronymo com. noſt. M.cc. lxxx.
xxi. O D. Hugo moo. noſt. congr. & D. Petrus Lombardus mon. noſt.
xxii. O D. Nicolaus mon. noſt congr.
xxiii. O D. Geratdus mon. noſt. congr. & D. Benedictus de Caſtignano mon
O D. Johannes baptiſta de Caſtignano jovenis literatiſſimus mon. noſt. cong. 1510.
xxiv. O D. Volinus de Greſolita mon. n. cong. & D. Johannes-baptiſta mon. noſt.
xxv. O D Liberius abbas mon. noſt. cong.
xxvi. O D. Ferri mon noſt. congr. & D. Superantius de Cingulo prior ſanctorum Coſmæ & Damiani de Ancona mon. noſt. cong.
xxvii. O Dux Federicus & marchio com. noſt.
O *Rev. D. Cæſar Baldinus de Pergula ſac. & mon. noſt cong.* 1566.
xxviii. O D. Bonacurſus mon. noſt. cong.
O *D. Benedictus ſancti Laurentii* 1520.
xxix. O D. Rainaldus mon noſt. cong. & Zootulus Maſi familiaris noſt.
O *Illuſtriſſima D. Maria Strozzi Florentina* 1563.
xxx. O D. Benceveone mon. noſt. cong. & D. Berardus mon. noſt. congr.
xxxi. O D. Gentilis mon. noſt. cong.

N O V E M B E R.

i. OBIIT D Blaſius mon. noſt. congr.
ii. O D. Johanoes ſac & mon. noſt. congr.
O *D. Conſtantinus de Saxoferrato ſac. & mon. noſt. cong.* 1564.
iii. O D. Albericus mon. noſt. congr.
iv. O Nicola com. noſt. & D. Ubaldos de Callio mon. noſt. 1518.

O D. Jacobur de Eugubio prior ſancti Laurentii de Pedona 1491.
v. O D. Moricus & D. Gayta converſa hoſpitalis de Eugubio.
vi. O D. Petrus mon. noſt. congr.
O Illuſtriſſimus D. Johannes de Rovere dux Soræ & Urbis præfectus devotus & benefactor noſt.
vii. O D. Aaronus mon. noſt. cong. & D. Hugo mon. noſt. cong.
O *D. Bernardinus Gambetta de Saxo-ferrato mon. noſt. cong.* 1566.
viii. O D. Johannes epiſcopus de Ancona com. noſt.
ix. O D. Gerardus prior heremi mon. noſt. cong.
x. O Epiſcopus Firmanus com. noſt.
O D. Bartholomæus de Frontono mon. noſt. cong.
xi. O Bruchus ſac. & mon. noſt. cong.
O Guinolus de Exſcolo com. noſt.
xii. O D. Salimbene ſac. & mon. noſt. cong.
O D. Johannes de Pergula mon. noſt. congr.
O Marcur de Cantiano conv. noſt. 1502.
xiii. O D. Dominicus mon. noſt. cong.
O D. Phaſius de Fabriano prior ſanctorom Coſmæ & Damiani de Ancona mon noſt. 1518.
O D. Bartholomæus de Egubio prior ſancti Juliani de Firmo 1463.
xiv. O D. Petrus Laurentius de Callio mon. noſt. congr. 1506.
O Hubertus mon. noſt. congr.
O D. Marlettus de Eugubio abbas ſanctæ Mariæ de Cur . . . ta 1497.
O D. Fedricus mon. noſt.
xv. O D. Hugo ſac. & mon. noſt. cong.
O D. Fredericus de Callio prior Cellæjanuarii ſac. & mon. noſt. coog. 1509.
xvi. O D. Benedictus mon. noſt. cong & D. Evangeliſta de Pedona mon. noſt. cong.
O *Silveſter Surdus famulus noſt*, 1544.
xvii. O Petrus mon. noſt. congr.
O D. Philippus prior ſanctæ Crucis de Aſculo, qui erat electus prior clauſtralis hujus loci 1510.
xviii. O Johannes mon. noſt. congr. & D. Traoſmundus mon. noſt. congr.
xix. O Reverendiſſimus D. Bizarion cardinalis commendatarius noſt. 1472.
O D. Petrus noſt. commiſſus & Saracenus de Moote Baraceli com. noſt.
xx. O Magiſter Matthæus com. noſt. & D. Philippus mon. noſt. cong.
xxi. O D. Bonacurſus mon. noſt. congr.
O *Illuſtriſſima D. Johanna Feltria Senogalliæ prophetiſſa devota noſt.* 1513.
xxii. O D. Salvus prior ſancti Juliani de Cæſena mon. noſt. cong.
O D. Bartholomæus mon noſt. cong. 1476.
xxiii. O Marianus mon noſt cong.
xxiv. O D. Guido mon. noſt. cong. & D. Benedictus mon. noſt. cong.
xxv. O D. Macbabrinur ſac. & mon. noſt. cong.
xxvi. O D. Albricus judex mon. noſt. cong.
O D. Philippus de Firmo mon. noſt. cong.
O D. Petrus Antonius prior ſancti Blaſii de Monte-burnrlo.
O *Rev. Johannes Gregorius de Callio mon. noſt.* 1549.
O *Rev. D. Paulinus de Monte Ajate ſac. & mon. noſt. cong.* 1566.
xxvii. O D. Ubaldus prior ſanctæ Mariæ, & Tranſmundus epiſc. mon. noſt.
xxviii. O D. Marianus mon. noſt. cong.
O D. Antonius de Eugubio mon. noſt. cong.
xxix. O D. Orenenne conv. noſt.
O D. Petrus ſac. & mon. noſt. cong.
O *D. Felix prior ſancti Blaſii de Serra ſac. & mon. noſt. cong.* 1507.
xxx. O D. Berardus mon. noſt. cong.

DECEMBER.

i. OBIIT D. Johannes ſac. & mon. noſt coog.
ii. O D. Johannes ſac. & mon. noſt. cong.
iii. O D. Johannes de Rodulpho ſac. & mon. noſt. cong.
O *Paulus Slavus famulus noſt.* 1512.
iv. O Stephanus ſac. & mon. noſt. cong.
v. O Acto ſac. & mon. noſt. cong.
O D. Galſpede converſus noſt.
vi. O D. Johannes ſac. & mon. noſt. congr.
O D. Leonardus ſac. & mon.
vii. O D. Martinus mon. noſt. & D. Baldellos mon. noſt. cong.
O D. Franciſcus Abrutinus conv. noſt.
viii. O D. Mainardus Eugubinus ep. m. n. c.
O D. Martinus de Callio abbas ſancti Angeli de Sorticulo mon. noſt. 1474.
O D. Philippus Lippucci prior eccleſiæ ſanctæ Crucis mon. noſt. cong.
O *D. Fredericus de Forcatello prior ſanctæ Mariæ de Turquiniano mon. noſt. cong.* 1550.
ix. O D. Petrus mon. noſt. cong.
x. O D. Thaddæus mon. noſt. cong.
xi. O D. Abrazolus com. noſt.
xii. O D Rigus ſac. & mon. noſt. cong.
xiii. O D. Bozo & D. Daniel mon noſt. congr. Vincentius famulos noſt.
xiv. O Hugolinus & Rodinus epiſc. Aſculanus com. noſt.
xv. O Agnes imperatrix & D. Rainaldus mon. noſt. congr.
xvi. O Richardus ſac. & mon. noſt. congr. & D. Bonacurſus ſac. & mon. noſt.
xvii. O D. Petrus abbas mon. noſt. cong.
O D. Franciſcus Teutonicus prior ſancti Jacobi de Monte-rado mon. noſt. cong. 1484.
. . . .
xix. O Pandulphus de Aptis mon. noſt. cong.
. . . .
. . . .
xxvii. O Nicolaus Fulginas mon. noſt. cong.

NECROLOGIUM GALEATENSE

Abbatiæ ſancti Hilari in Æmilia.

Ex codice ſeculi XII. *bibliothecæ Fontis-boni.*

JANUARIUS.

kl. Jan. OBIIT Johannes conv. & mon. & Cappa conv. frater noſt.
iiii. non. O Mannus conv. Johanaes conv.
non. O Martinus frater noſt.
O Berta conv. de Beſuree ſoror noſt.
O Dompnus Ubaldus monachus atque abbas A. D. M. cc. xxii.
viii. id. O Rabertus conv. & mon., & Ramfredus presbyter & mon.
iiii. id. O Johannes converſus presbyter & monachus.
ii. id. O Johannes presbyter & monachus. Henricus presbyter converſus.

idus O Cechus converſus frater noſt.
xviii. kl. O Ricardus presb. & mon., & Rigolus conv. frater noſt.
xvii. kl. O Druda converſa.
xv. kl. O Ugo mon. & Levita & Benno mon. O Dompnus Benfactus mon. & levita M. cc. lxxxxiii.
xiiii. kl. O Johannes conv. & mon.
xiii. kl. O Guido mon. & levita..
xii. kl. O Vitalis mon.
x. kl. O Berundone conv. & frater noſt.
viii. kl. O Donnus Ugo monachus & levita frater noſter.
vii. kl. O Wido levita & mon.
vi. kl. O Pariſius conv frater noſt.
v. kl. O Eppo presb. & mon. atque abbas.
iii. kl. O Candolfinus conv. frater noſter M. cc. lxxii.
ii. kl. O Venerabills Po.... presb. & mon.

FEBRUARIUS.

kl. OBIIT Ildeprandus presbyter & mon.
iv. non. O Johannes conv. & mon. & Johannes conv. & mon.
iii. non. O Petrus conv. & mon.
non. O Premitellus fr. noſt. M. c. xciii.
vii. id. O Petrus presb. & mon. atque abbas, conv. fr. noſt. de medietate medii.
vi. id. O Manfredus conv. fr. noſt. & Guilielmus conv. mon. & presb. fr. noſt.
O Guido presb. & mon. atque abbas Vultræ.
id. O Anni Domini M. c. xcv. Ricolus conv. fr. noſt.
xv. kl. Piccola ſoror noſtra. M. cc. iiii. fuerunt terræmoti magni in Galliata ſive per alia loca.
xiiii. kl. O Rodulphus conv. & mon.
xiii. kl. O Johannes acolytus.
O Dompnus Clarius fr. noſt. M. cc. lxxx.
xii. kl. O Johannes presb. & mon.
xi. kl. O Zonatinus. O Donna Jena commiſſa.
x. kl. O Drudolus comitiſſe conv. mon. ſancti Yllari.
vii. kl. O Leo presbyter & mon., & Rainerius.
v. kl. O Gervaſinus de Mellero, pro cujus anima habemus medietatem caſtri de Melleto, cum omnibus mobilibus & immobilibus, quæ ſibi pertinebant.
iiii. kl. O Pilizone, qui ſtabat ad hoſpitale commiſſo.
iii. kl. O Vivianus presbyter & mon.
ii. kl. O Dominicus conv. & mon.

MARTIUS.

kl. OBIIT Johannes de Saſno & uxor ejus.
O Aldobrandus presb. & mon.
vi. non. Vitalis de Biturab.. noſter familiaris.
v. non. O Gaſdia uxor Johannis Xapeti M. c. xcv. Corbo de Meleto mon.
iiii. O Bertus conv & mon.
iii. O Ventura presbyter & mon.
ii. non. O Vitalis.
non. O domnus Gregorius presbyter, mon. atque abbas.
vii. id. O archipresbyter Bolgaro ſancti Zenonis A. D. M. cc. liiii.
O Fuſcho monachus.
vi. id. O Semorellus conv. & mon.
iv. id. O Gerardus presb. & mon.
Johannes presb. fr. noſt.

iii. id. O Petrus presb. & Novollia.
ii. id. Anda converſa.
id. O Donatus presb. & mon.
Hugo converſus & frater noſt.
xvii. kl. Johannes presb. & mon.
xv. kl. O Zaulo de Raynaldo conv. fr. noſt. A. D. M cc. xl.
xiiii. kl. O Urſo presb. & mon. atque abbas.
Ugoziſſo conv. fr noſt.
O Dompnus Palmerius presb. & mon. hujus loci.
xiii. kl. O Milo conv. & mon.
Guido de Livigliana mon. fr. noſt.
Planectolus converſus.
Guido Orlandini de Capacio donavit nobis omnia ſua bona. Rogetur Deum pro anima ſua.
xii. kl. O Andreas presb. & mon., & Leucius ſubdiac Ricardus presb. & mon., & donnus Placitus mon. fr. noſt.
x. kl. O Leo presb. & mon.
viiii. kl. O Ubertus diac. fr. noſt.
O Bella Flora conv.
viii. kl. O Martinus presb. & mon., & Berandus, & Benciviene familiaris & Peppulinus conv.
vii. kl. O Johannes presb. & mon., & Benedictus conv. & mon. Guinildus frater noſter, & Winildus conv. & mon.
vi. kl. O Gerardus presb. & mon.
v. kl. O Benno acolytus & mon.
O Dominus Johannes de Galiada, pro cujus anima habemus calicem argenteum & quaſdam poſſeſſiones. M. cc. xxx.
O Alpiſana commiſſa ſoror noſtra.
iiii. kl. O Martinus presbyter & mon. atque Mauritius conv.
O Rugerius abbas Vultræ. M. cc. lxxxviii.
iii. kl. O Guilielmus mon. fr. noſt.
ii. kl. O Bernardinus archipresbyter plebis Galiatæ.

APRILIS.

kl. OBIIT Zavarella converſus frater noſter.
iiii. non. O Arnaldus ſubdiaconus frater noſt.
iii. non. O Johannes presb & mon. A. D. M. cc. vii. abbas Benedictus tunc renuntiavit cœnobium ſancti Illari.
ii. non. O Petrus conv. & mon. & Rodulfus prior & mon.
viii. id. O Ylarius presbyter & mon., & Guilielmus de Martutio frater noſter, & Drudo de Suaſia, pro quo habemus quartam partem caſtri Soaſiæ.
vii. id. O Gerardus conv. & mon.
Berardus de Beſorco presb. & conv.
vi. id. O ven. abbas domnus Maſſarius ſub A. D M. cc lviiii.
v. id. O M. c. lv. Ruſticus presbyter & monachus atque abbas hujus cœnobii in die vii.
iiii. id. O Rambertus converſus & monachus, & Johannes notarius noſter familiaris & commiſſus.
iii. id. O Redulphus converſus.
ii. id. O Petrus presbyter.
id. O Johannes P... lianus converſus.
xvi. kl. O Johannes presbyter & monachus atque prior.
xv. kl. O Dominicus presbyter & monachus & Johannes presb. & mon. atque prior.
xiiii. kl. O Fuſcardus converſus & monachus & Imilia converſa.
x. kl. O Letus frater noſter & Pritellus de

Manturio converſux frater noſter. M. cc. xxviii.

viiii. kl. O Bonizo presh, & monachus noſtræ congregationix.

viii. kl, O Johannes presb. & monachux, & Mainfredux presb. & monachus.

vii. kl. O Petrus monachus & levita frater noſter.

vi, kl. O Johannes abbas, presb. & monachus.

v. kl. O Guido monachus noſter, & dompnus Dominicus presh. monachus & frater noſter.

iiii. kl. O Johannes presh. & monachus.
O Ugolinus converſus frater noſter.

ii. kl. O Bonamicus monachux frater noſter,

MAJUS.

Kal. OBiit Guiziardus converſus frater noſter.

v. non. O Leo presh. monachux frater noſter.

iiii. non. O Johannes presbyter & mon.

iii. non. O Petrus archipresbyter de Galiada frater noſtet A. D. M. c. xcvi.

ii. non. O Maria ſoror noſtra & domina Rachyſilma converſa ſoror noſtra.

non. O Verdolotus converſux.

vi. id. O Ruſticus converſus & monachus.

iiii. id. O Ravenno convetſus & monachus.

ii. id. 2O Oliverius Gorgenſis abbas. Donarus presbyter & monachus, presbyter Rainerius, Rodulſus Zerieza frater noſter A. D. M cc. xiii.
O Magalottus converſus eccleſię ſancti Felicix de Beſut:a frater noſter.
id. O Johannes clericus & monachus.
Donatus preshyter & monaehus.
Johannes presbyter, Rambertus ſubdiaconus.
Vitalis converſus noſter.

xvi. kl. O Dompnus Benedictus monachus hujux loci.

xiiii. kl. Stephanus presb. & monachus.

xiii. kl. O Benno preshyter & monachus.
Nigribonus commiſſus frater noſter.

xv. kl. O Mainfredus presb. & monachus.

vii. kl. O Stephanux presh. & monachus M. cc xxvi.

v. kl. O Rainerius converſus & monachus & Malecarnatus.

iiii. kl. O Johannes presbyter & monachus.

iii. kl. O Gaſdia converſa ſoror noſtra.

ii. kl. O Leo presh. & monachus.

JUNIUS.

iiii. non. OBiit Comes Ugo.

ii. non. O Leutius presh. & monachus,

non. O Fuſcolus de Porticu familiaris noſter,

viii. id. O Albericus acolytux & monachus.

vi. id. O Gerardux converſus & monachus.

iii. id. O Ugo converſus & monachus.
id. O Giſo converſus & monachus. Domnus Lambertus abbas.

xviii. kl. Johannes mon. & ſacerdus hujus monaſterii, & Ugo abbas de Saxo frater noſter.

xvii. kl. O M c. xcv. Rambertino monachus & frater noſter.
O Raimundus converſux frater noſter M. cc. xv.

xv. kl. M. cxv. Rainerius monachus & ſacerdus.

xiiii. kl. O Enricus Cæſenæ canonicus, pro cujus anima habemus calicem argenteum.

xiii. kl. O Daniel presb. & monachus.

xii. kl. O Dom--nus Ugolinus presb & monachus frater noſtrum apud Biſorcam.

xi. kl. O Mar,.,. presbyter & monachus.

viiii kl. Audreas presb. & monachus, & Johannes converſus & monachus.

viii. kl. O Bonizo presb. & monachus.

v. kl O Placitux mon. & levita frater noſt.

iiii. kl, O Johannes converſus & levita frater noſter archipresbyter, & Johannes Scarſus frater noſter, Ruſticellus de Guinizo converſus noſter.

JULIUS.

Kal. OBiit Dompnus Gregorius monachus frater noſter.

vi. non. O Johannes converſus frater noſter apud Biſurcam.

iii. uon. O Johannes presb. & monachus frater noſter M. cc. vii.

viii. id. O Teutius presb. & monachus, & Lantin... converſus M. cc. xlv.

vi. id. O Benedictux puer.

xvii. kl. O Gregorius presbyter & monachus fratet noſter, Jacubuzinus familiaris noſt.

xv. kl. O Johannes ſubdiaconus & monachus.
Presbytet Ventura de Hoſpitale Ubaldo,

xiii. kl. O Statadeus converſus.

x. kl. O Dompnus Gandentiux presb. & converſus frater noſter.

viiii. kl. O Pagano converſux.
Guido commiſſus de Beforca.

viii. kl. O Presbyter Martinus frater noſter,

vii. kl. O Ambroſius presh. & monachus.

v. kl. O Johannes presb. & monachus.

iiii. kl. O Ugo abbas frater noſt. Gunizollo.
Martinus converſus frater noſter.

iii. kl. O Ubertus presbyter & monachus.
Ruſticus converſus frarer noſter.

ii. kl. O Ugo preshyter & monachus & Bolognetta ſoror noſtra.

AUGUSTUS,

iiii. non. ACtibus & pariter quoque nomine uec minus alri.
Natus Becconi magiſtri fuit ille Guitonis.
Alhurge clare Rabiorum imperar...
Hoc obiit domnus monachus Petrus & pater hujus,

iii. non. O Bonizo presbyter & monachus.

ii. non. O Gregorius presbyter & monachus frater noſter M. cc. iii, Vultræ.

non. O Wido.

viii. id. O Petrus presh. & monachus frater noſter.

vi. id. O Johannes presb. & converſus frater noſter.

v. id. O Bonhomo converſus & frater noſter.

iiii. id. O Domina Mantrida uxor Girardi de Zeneſe.

iii. id. O Braimanus abbas ſancti Domnini diaconus, & monachus frater noſter.

ii. id. O Giberius Tedericus presb. & monachus.

id. O Rainerius monachus & ſubdiaconus.

xviiii. kl. O Ruſticus frater noſter.

xviii. kl. O Amadeo presh. & monachus.

xvii. kl. O Paganellus converſus frater noſter.
Domnus Manfredus frater noſter & abbas commiſſo.

xvi. kl. O Martinus presb. & monachus.
O Bella benefactrix noſtra,
O Guillia ſoror noſtra.

xv. kl. O Guilielmus presb. & monachus frater noſter.

xiiii. kl. O Petrus presb. & monachus. Viandaute noſter converſus plebe ſancti Genonis ſepultus eſt. Imildina converſa ſoror noſtra,

xiii. kl. O Criſolus frater noſter.

xii. kl. O Petrus converſus & monachus, & Turbaloſt villicus & commiſſus.

xi. kl. O Petrus archipresbyter ſancti Genonis frater noſter M. c. lxxxviii.

x. kl. O Unganus presbyter & monachus. Domnus Bonacurſus prior.

vii. kl. O Ricardus presbyter & monachus. Martinus presbyter & monachus frater n.

v. kl. O Andreas presbyter. Dompnus Benignus abbas ſancti Ypoliti. Dominus Johannes archipresbyter plebis Galliatæ frater noſter,

iiii. kl. O Andulſus presb. monachus. Lugarelus converſus noſter.

iii. kl. O Dompnus Zunta presb. & monachus frater noſter, apud Biforcans M. ccc. i.

ii. kl. O Dompnus Guido monachus atque abbas M. cc. lxv.

SEPTEMBER.

Kl. OBiit Azzo & Giſla ſoror noſtra. 1374. O Dompnus Petrus de Marchia prior Poplenæ de Prato-veteri.

iii. non. O Peppus converſus frater noſter.

ii. non. O Paganellus converſus frater noſt.

non. O Griſolſus presb. & monachus, & Burga ſoror noſtra.

viii. id. O Domnus Mar..... presbyter, & monachus, atque abbas.

O Donnus Albricus monachus frater noſter abbas ſanctæ Mariæ in Caſtello.

vii. id. O Benedictus monachus frater noſter.

vi. id. O Dompnus Girardus abbas monaſterii de Caſtello.

v. id. O Gilemo Giſo.

iii. id. O Griſolſus presbyter & monachus. Rambaldus abbas.

ii. O Dominicus converſus & monachus, Ugo presbyter & converſus frater noſter. Frater Martinus.

id. O Johannes venerabilis abbas hujus loci M. c. xc.

Abbas hic primus Galiatę non bene ſcimus.
Jam Dominus dicit ve hierarchis quamque benign..
Scriberę dextra nequit bona, quæ pater ille peregit.
Virgilius nec Houserus, Tullius atque Eſop.....
.. primus Demoſtenes talis habetur.
Ut brevius dicam mortalis nullaque lingua.
Plurimoque tempore dominum Galiata præeſſet.
Quem genuit dominum tenuit ſ, nequitque ....
.. cunctiſque potentibus ......

xviii. kl. O Bonizo converſus. Donnus Griphus monachus & levita M. cc. iiii.

xvii. kl. O Pi.. tellus converſos frater noſter.

xvi. kl. O Dompnus Bartholus monachus atque abbas Vultræ M. cc. lxvii.

xv. kl. O Dominicus converſus & monachus, & Johannes monachus. Andulſus presb. & monachus.

xiiii. kl. O Johannes converſus frater noſter. Donnus Jacobus abbas Vultræ frater noſt.

xiii. kl. O Johannes converſus frater noſter.

xii. kl. O Petrus presb. & monachus.

vii. kl. O Presb. Petrus converſus frater noſt.

iiii. kl. O Domnus Wilielmus frater noſter presbyter & monachus M. cc. xx.

iii. kl. O Vitalis presbyter & monachus & Urſo presbyter & monachus & Fuſcardus converſus & monachus.

OCTOBER.

kl. OBiit Bondie converſus & monachus, Bonacorſius converſus, qui obiit ad campam de Reneto, & Johannes converſus, & Johannes converſus frater noſter & alii.

vi. non. O Mingarda ſoror noſtra & Cavalcante. M. cc. xxii.

v. non. O Henricus presbyter converſus frater noſter.

iiii. non. O Presbyter Petrus frater noſter, & Flordiemma converſa ſoror noſtra.

iii. non O Ravenn. converſus & monachus.

ii. non. O Paſterius converſus Presbyter Albertus.

viii. id. O Giſo presbyter & monacus.

iiii. id. O Druda ſoror noſtra.

Pridie id. O Donnus Rodulſus abbas monachus frater noſter M. cc. l. Donnus Jacobus presbyter & monachus M. cc. xlii. Rigitus villicus & familiaris noſter M. cc. xlv.

xv. kl. O F. Fulcerius M. cc. liiii.

xii. kl. Bonizo converſus & monachus. Domnus Benedictus abbas ſanctæ Mariæ in Caſtello frater noſter A. D. M. ccc. iii.

x. kl. O Albertus presbyter & monachus frater noſ er.

viiii. kl. O Dominicus presbyter & monachus.

vii. kl. O Andreas & monachus & diaconus.

O Zeverius nepos Domni Benedicti abb.

vi. kl. O Benedictus abbas hujus monaſterii.

iii. kl. O Dompnus Johannes presbyter & monachus de ſancta Muſtiola M. cc. lxii.

NOVEMBER.

Kl. OBiit D. Johannes ſubdiaconus & monachus noſtræ congregationis. O Ruſticellus converſus frater noſter.

ii. non. O Ugo presbyter & monachus.

ii. id. O Donnus Urlandus presb. & monachus noſtræ congregationis M. cc. iiii.

O Dompnus Amadeus presbyter, & monachus iſtius loci apud eccleſiam ſancti Felicis de Biſurco frater noſter A. D. M. ccc. viii.

xvii. kl. O Andreas presbyter & monachus, & Dominicus presbyter & monachus atque abbas, & Johannes converſus & monachus.

xvi. kl. O Berardolus converſus & frater noſter Sero ſepultus.

xv. kl. O Petrus converſus & monachus.

xiiii. kl. O Benedictus presbyter & monachus.

xii. kl. O Boninus presbyter & monachus.

viiii. kl. O Mar... presbyter & monachus.

viii. kl. O Johannes conv. & mon. Johannes presbyter & monachus.

vi. kl. O Coſtantinus presb. & monachus.

ii. kl. O Ventura familiaris noſter.

DECEMBER.

Kl. OBiit Johannes de Benno converſus & monachus.

ii. non. O Fulco abbas, presb. & monachus.

O Magiſter Johannes notarius hujus loci M. ccc. xi.

viii.

viii. id. O frater epiſcopi.

vii. id. Anniverſarium omni anno in feſtivitate ſancti Zenonis cum vigiliis & Miſſis in perpetuom pro Domino Aimirico de Ripetroſo, & ejus uxore Domina Nicholuta, quia recepimus eos ad noſtras orariones.

vi. id. O Butenio de Maſſa ſancti Ylari, & Johannes presbyter & monachus.

v. id. O Baldamantus converſus frater noſt.

iiii. id. O Domina Giſila ſoror Domni Rodulfi abbatis iſtius monaſterii.

ii. id. O Melior converſus frater noſter.

id. O Presbyter Morandus.

xvi. kl. O Ubertellus converſus frater noſter.

xiii. kl. O Domina Mambilia ſoror noſtra.

O Dompnus Drudo monachus atque abbas Vultræ A. D. M. cc. lxxxxviiii.

xii. kl. O Mar... presbyter & monachus.

O Peppolos Quartapanis M. cc. lxxiiii.

O Presbyter Anemigna de castro Planeti.

xi. kl. O Johannes coverſus & monachus.

O Rainerius presb. & converſus.

O Yſoardus presbyter & monachus.

viiii. kl O Donnus Tetaldus monachus atque abbas Vultræ.

viii. kl. O Wido monachus & Levita.

O Gaſdia converſa & ſoror noſtra.

vii. kl. O Johannes presbyter & monachus, & Leo & Grimualdus presbyteri & monachi, & donna Bolgara ſoror noſtra,

vi. kl. O Grimaldus presb. & monachus & Petrus de domna.

v. kl. O Martinus archipresbyter & monachus frater noſter.

iii. kl. O Piperellus converſus frater noſter.

NECROLOGIUM CARCERENSE

SIVE

Monaſterii ſanctæ Mariæ de Carceribus diœceſis Patavinæ.

Ex codice monaſterii S. Michaelis de Muriano.

JANUARIUS.

M. D. xxxxiv. die xxv. O Reverendiſs. P. D. Pariſius de Tarviſio, qui fuit abbas Carcerum annos novem, bis totius ordinis generalis, ſepultus eſt in clauſtro ante januam eccleſiæ.

FEBRUARIUS.

Die i. M. ccc. viii. O Azo Eſtenſis marchio.

xvii. M. cc. lxiiii. O Azo Eſtenſis marchio.

xviii. M. cc. lxxxxiii. O Opizo Eſtenſis marchio.

xxiiii. M. cc. xxxii. Conſecratio altaris ſancti Blaſii.

vii. M. c. lxxx. Reverendiſs. D. Geratdos ep. Paduæ donavit omnes decimas paludis de Baone.

MARTIUS.

Die viii. M. cccc. viii. Hodie venit abbas ſancti Michaelis de Murano de Venetiis in hoc monaſterio ſanctæ Mariæ de Carceribus ad poſſidendum pro parte papæ Gregorii XII. qui tranſtulit prædictum monaſterium de ordine ſancti Auguſtini ad ordinem Camaldulenſem juſte, & ſancte, quia non erat in eo, qui officia divina perageret; erant enim tres fratres, unus ſacerdos & alter diaconus, qui quotidie cum canibus & niſibus ſive niſis, & ſparbetis diſcurrebant per campos & villas, tertius vero converſus laborabat cum aratro ſicut ſecularis, quod minus erat peccatum.

xxv. M. cc. xxxxii. Montagnana tota combuſta eſt per Dei flagellum.

xxv. O Reverendiſs. D. Johannes epiſcopos Paduanus.

xxvii. Conſecratio hujus eccleſiæ ſanctæ Mariæ de Carceribus.

xxviii. M. ccc. xxxxv. O D. Ubertinus de Carraria dominus generalis civitatis Paduæ.

APRILIS.

Die ii. M. cc. xxxxii. Monaſterium Carcerum combuſtum eſt.

iii. M. cc. xxxix. O Reverendiſs. D. Jacobus Paduanus epiſcop.

xii. M. D. v. O Reverendiſs. D. Dominicus Boldù abbas Carcerum, & commendatarius ſanctor. Petri & Firmi de Eſte. Obiit Paduæ, & ſepultus eſt in ſacriſtia ſancti Michaelis de Muriano.

xiii. M. ccc. lxxxxix. Reconciliata fuit eccleſia ſanctæ Mariæ Carcerum. Conſecratum fuit dicta die altare B. Catharinæ V. & M. in quo ſont reliquiæ infraſcriptæ: De velo B. M. V., de ligno Crucis Jeſu Chriſti; de Innocentibus; de undecim millia Virginibus; de ſancto Marco evang.; de ſancto Georgio; de ſancto Benedicto, & qui viſitaverit dictum altare in die ſuæ conſecrationis habebit de indulgentia ccc. lxxi. dies.

xiii. M. cccc. xxxvi. Tempore Rev. P. D. Franciſci de Sandellis abbatis Carcerum reconciliata fuit eccleſia S. M. Carcerum cum cœmeteriis ſuis per Reverendiſſimum D. Franciſcum epiſcopum Cienſem.

xxii. M. cccc. xxxix. Omnes monachi & converſi una cum bubulcis nu. xxiv. occaſione bellorum coacti fuere deſerere monaſt., & ſe recipere in civitate Paduæ, & ſecum omnia aſportare uſque ad campanam magnam. Quo tempore habuerunt inimici caſtrum Leniaci, caſtrum Baldum, Lonigum, & totam planitiem uſque ad montes Vincentinos. Eo anno monaſterium amiſit omnes decimas Montagnanæ, & pene omnes alios introitus.

xv. O D. Bonifacius marchio.

xi. M. c. lxxxiv. O Albertus marchio.

die ultima M. cc. lxxx. O Rev. P. D. Jacobus prior Carcerum.

MAJUS.

Die ii. M. ccc. xxxxv. Combuſta fuit rocha Montis-ſilicis in una hora

Digitized by Google

ra per ſeptem ſagittas tonitrui per Dei flagellum.

xv. M. cccc. xxviii. Per Rev. P. D. Franciſcum de Sandellis primum abbatem hujus monaſterii primus lapis poſitus fuit in fundamento domus fratrum ſanctæ Mariæ de Battodis apud eccleſiam ſancti Franciſci de Eſte.

xvii. M. cccc. xxvii. O Rev. P. D Jacobus Rizo de Parentio prior hujus monaſterii, cui ſucceſſit Rev. P. D. Franciſcus de Sandellis.

xxi. M. cc. lxxxxv. O Reverendiſs. D. Bernardus epiſcopus Paduanus.

vi. M. ccc. xxxiv. Decollatus fuit D. Marſilius Papafava hora iv. noctis, qui regnavit quadraginta dies poſt D. Ubertinum de Carraria in civitate Paduæ.

xiiii. M. c. lxviiii. O Rev. P. D. Dominicus prior Carcerum.

J U N I U S.

Die xvi. M. cc. lxviii. O Magiſter Bartholomæus de Mantua, pro quo debet fieri annuale.

xvii. M. cc. xxviii. O Boniſacius marchio fil. Opizonis marchionis de Eſte.

xxi. M. cccc. v. O Rev. P. D. Petrus prior Carcerum & vicarius generalis domini epiſcopi Paduani.

xii. M. cc. lvi. O Rev. P. D. Zavariſius prior Carcerum.

xiiii. M. c. xxxxiiii. Sanctiſſimus & Reverendiſs. D. D. Bellinus epiſcopus Paduanus donavit D. Dominico priori canonicæ ſanctæ Mariæ a Carcelibus tres portiones omniom decimarum in amplis de Scudaſia, ut videre eſt in charta donationis ſubſcripta per eumdem ſanctum Bellioum & totum capitulum cathedralis Paduæ. Rogatus Ginanius notarius.

J U L I U S.

Die x. M. cc. O Reverendiſs. D. Piſtor prior Carcerom & epiſcopus Vincentinorum.

xviii. M. cccc. xxviii. Mutatus fuit titulus prioratus ſanctæ Mariæ de Carceribus in dignitatem abbatialem per ſanctiſs. D. N. papam Martinum & primus abbas fuit Reverendiſs. P. D. Franciſcus de Sandellis, qui hoc impetravit, & executor literarum apoſtolicarum fuit Reverendiſs. D. Antonius archidiaconus Vincentinus.

xxv. M. cccc. xxv. O Illuſtriſs. & Reverendiſs. D. Cardinalis Laudenſis, cui monaſterium hoc Carcerum tempora Rev. P. D. Jacobi Rizo de Parentio prioris ſolvebat penſionem ducatorum ccxxx. tempore vero Rev. P. D. Franciſci de Sandellis prioris, qui immediate ſucceſſit eidem D. Jacobo, ſolvebat penſionem ducatorum cccx. defuncto vero Reverendiſs. cardinali idem D. Franciſcus liberavit monaſterium a penſione non ſine magna pecuniarum quaotitate.

ix. M. cc. xxxiii. Comes Boniſacius de Panigo decollatus eſt a Galvano vice imperatoris Frederici in civitate Paduæ.

xii. M. cc. xxxv. Azo marchio Eſtenſis donavit decimas Gadii & Vighizoli.

A U G U S T U S.

Die xv. M. cc. xv. O Reverendiſs. D. Gerardus epiſcopus Paduanus, qui contulit huic eccleſiæ ſanctæ Mariæ do Carceribus eccleſiam ſancti Salvatoris, eccleſiam ſancti Johannis de Vighizolo, & decimam de Cavallile & decimam Baonis.

xi. M cc. lxxxiiii. O Reverendiſs. D. Ottolinus Adrienſis electus, qui fuit canonicos Carcerum.

xix. O Azolinus marchio.

xiii. M. cccc. xxi. O Rev. P. D. Angelus prior Carcerum.

S E P T E M B E R.

Die vii. M. cc. xxxx. Decollatus fuit D. Alidutos, qui advocatus dicebatur a D. Thebaldo Franciſco vicario imperatoris in eivitate Paduæ.

O C T O B E R.

Die iiii. M. cccc. xcv. Reverendiſs. P. D. Petrus Boldù de Venetiis obiit Paduæ & fuit abbas in hoc monaſterio per annos ii. ſepoltuſque eſt in ſacriſtia ſancti Michaelis de Murano, in quo monaſterio erat profeſſus.

Dicta die Rev. P. D. Dominicns Boldù dicti D. Petri ex Michaele fratre nepos, & per ceſſionem & renunciam dicti D. Petri affectus abbas Carcerum emiſit ſuam profeſſionem.

vii. M. cccc. xxiii. Sagitta fulguris projecit Crucem cum fano campanilis Carcerum in pomerium hora ſecunda noctis vigiliæ ſanctæ Juſtinæ cum maximo tremore omnium fratrum.

x. M. cc. xv. O Aldevrandinus marchio.

xii. M. ccc. aiii. O Rev. P D. Paulus prior Carcerum, qoi vixit in prioratu annis xxxiv. menſibus iiii. & diebus xii.

xv. M. c. xxxx. O Rev. P. D. Fabianus primus prior Carcerom.

xvii. O Reverendiſs. D. Senebaldus epiſcopus Paduanus.

xxiii. M. ccc. lxxix. O Rev. P. D. Franciſcus prior Carcerum.

Die ultimo M. d. xxxviii. O Rev. P. D. Jacobus de Villafora monachus Carcerum fuit in commiſſo adeo fidelis, ut vitæ periculo pro defenſione hujus abbatiæ in Romana curia ſobjaceret; tandem propriis expenſis anno M. d. xxxvii. illam ab Illuſtriſs. & Reverendiſs. D. Marino Grimano cardinali S. R. E. atque Carcerum commendatario liberam accepit. Obiit in loco ſancti Salvatoris, ſepultnſque eſt in abbatia Carcerum poſt altare majus.

N O.

Digitized by Google

NOVEMBER.

Die II. MCCC. LII. O Reverendiſs. D. Ildebrandus epiſcopus Paduanus.
V. M. CC. XXVIII. O Reverendiſs. D. Jordaous epiſcopus Paduanus, qui dedit monaſterio Carcerum eccleſiam ſancti Michaelis de Padua.
XII. M. D. VI. O Rev. P. D. Paulus Boldu prior Montis Crucum, & hoſpitalis ſancti Daoielis de Padua.
XVIII. M. CC. XII. O Azo Marchio Eſtenſis.
XVIII. M. CCCC. V. Veneti intraverunt in civitate Padua, & eam poſſederunt cum omnibus pertinentiis ſuis.
XXIII. M. CCC. XXIIII. O D. Jacobus de Carraria.
XXII. M. CC. XII. O Comes Bonifacius de Verona.
XIVI. O Sanctiſs. & Reverendiſs. D. Bellinus epiſcopus Paduanus, qui obtulit monaſterio Carcerum decimas novalium Scodaſiæ, eccleſiam ſancti Andreæ de Cortarudolo.

DECEMBER.

Die III. MC. II. D. Sophia Comitiſſa uxor Azonis Marchionis.
V. Conſecratio altaris ſancti Joannis, ſancti Petri & ſancti Laurentii.
XIIII. O Fulco Marchio, & ejus filius Fulcolinus.
XVI. M. CCC. XXXXI. O Rev. P. D. Johannes prior Carcerum.
XXV. M. C. XC. IIII. O Opizo Marchio.
XIX. M. CC. XXIIII. O Rev. P. D. Livaldus prior Carcerum.

EXCERPTA EX CALENDARIO

Ejuſdem eccleſiæ S. Mariæ de Carceribus, quod extat in Bibliotheca S. Michaelis de Muriano.

Februarii. XI. Anniverſarium invictiſſimi Henrici III. imp. & Saxoniæ Ducis.
XII. Anniv. Illuſtriſs. & Reverendiſs. D. Raimbadi Archidiaconi Saxoniæ fratris.
Martii. XVII. Anniv. Illuſtriſſimor. Marchionum Eſtenſium.
Aprilis. VI. Anniv. Illuſtriſs D. Hieremiæ Comitis Caldenatii.
XIII. Anniv. Illuſtriſs. & Reverendiſs. D. Angeli Summaripa S. R. E. Card.
Maii. XIIII. Anniv. Cl. D. Vincentii Delphini, & quotidie celebratur.
XX. Anniv. Cl. D. Antonii Baſadonna.
XXVIII. Anniv. D. Jacobini de Carp.
Augusti. XXI. Anniv. Cl. D. Franciſci Guerini.
XIVII. Anniv. invictiſſimi Frederici I. imperatoris.
Novembris. XXIX. Anniv. Reverendiſſimorum apiſcoporum Paduæ.

NECROLOGIUM VANGATICIENSE

SEU

Abbatiæ S. Mariæ de Vangaticia in Policinio.

Ex autographo ejuſdem Abbatiæ.

Nomina defunctorum minutiore charactere deſcripta antiquiora ſunt.

JANUARIUS.

KAlendis januarii Circumciſio Domini. *Sol.*
O *D. Ambroſius monachus, & Oratius converſus & ſoror* .... Caſtellanæ civitatis.
....
IIII. non. Octava S. Stephani. XII. *lect.*
.... Fratres Petrus converſus.
III. non. Octava ſancti Johannis Evangeliſtæ. XII. *lect.*
Obiit ..... de Fregena heremita.
O frater Theobaldus de Rixia monachus hujus loci 1428.
II. non. Octava Sanctorum Innocentium. XII. *lect.*
..... raldus abbas, Ricardus.
Obiit frater Bonus ...
non. Vigilia Epiphaniæ.
....
VIII. id. Epiphania Domini. *Sol.*
..... & Dompnus Lucas.... & ſoror Margarita abbatiſſa.
VII. id. .... Johanoes.
VI. id. .... *Placidus.*
O Johannes de Urbania novitius ſanctæ Mariæ ad Carceres.
O .... Michael de Muriano
V. id. Pauli Primi Heremitæ Confeſſoris. XII. *lect.*
IIII. id. O .... *rius monachus hujus loci.*
III. id. *D. Albertinus monachus & Feldianus.*
II. id. *D. Albertus abbas. D. Leonardus*, D. Vitalis.
id. Octava Epiphaniæ & ſancti Ylarii ep. & conf. XII. *lect.*
Nerius & Agnes monacha.
XVIIII. kl. Sancti Felicis presb. & Conf. III. *lect.*
Dompnus Johannes prior clauſtralis hujus loci.
D. Chriſtophanus prior ſancti Johannis de Judecha.
XVIII. kl. S. Mauri abbatis XII. *lect.*
O Pater Domnus Petrus Delfinus generalis anno Domini 1525. & Domna Adalaxia converſa Fontis-boni.
XVII. kl. Sancti Marcelli pp. & m. III. *lect.*
O D. Frigdianus.
XVI. kl. S. Antonii Abb. XIII. *lect.*
Ven. P. D. Jacobus de Faventia prior Sancti Mathiæ de Murano.

O D.

Digitized by Google

O *D. Raynerius heremita.*
xv. kl. S. Priſcæ V. & M. III. *lect.*
O D. Dominicus de Rachelis alias de Baſis 1522.
Frater Uganus converſus.
XIIII. kl. Sanctorum Marii, Marthæ, Audifacis, & Abacuc mm. III. *lect.*
O *D. Guido prior Eſtenſis, & F. Rinaldinus converſus hujus loci.*
XIII. kl. Sanctorum Fabiani & Sebaſtiaoi mm. XII. *lect.*
O *Nicolaus monachus hujus loci, & D. Gerardus*, & F. Benedictus converſus ſancti Mathiæ de Muriano.
xv. kl. Saocti Vincentii m. XII. *lect.*
.... *heremita* .... commiſſos.
x. kl. Sanctæ Emerentianæ v. & m. III. *lect.*
.... *ſoror Benedicta*, D. Ambroſius.
VIIII. kl. O D. Zacharias de Faventia die 24. Januarii 1541.
VIII. kl. Converſio ſancti Pauli apoſtoli. XII. *lect.*
O Ven. P. D. Nicolaus abbas monaſt. ſancti Benedicti de Savignano.
O *Agnes commiſſa* (*alibi* abbatiſſa) *ſanctæ Chriſtinæ de Bononia.*
D. Johannes monachus & D. Bella converſa.
O *Soror Beregenza monacha ſancti Mamiliani.*
VII. kl. O *Franciſcus converſus & heremita, & F. Jacobus converſus.*
VI. kl. .... *ſoror Jacobina monacha & ſoror Agnes.*
v. kl. Sanctæ Agnetis ſecuodo. III. *lect.*
IIII. kl. ....
v. kl. O *Bartholinus*, ſoror Agnes monacha ſancti Mamiliani.
.... Firmicus ....
II. kl. Saocti Geminiani ep. & conf. XII. *lect.*
O *D. Petrus & Gandeſanus converſus.*

FEBRUARIUS.

KAlendis Februarii luna XXIX. Sancti Severi ep. & conf. & ſanctæ Brigidæ. XII. *lect.*
O *Albertus monachus & Maſutius converſus* & F. Laurentius converſus.
IIII. non. Purificatio S. Mariæ. *Sol.*
O *Paternianus.*
III. non. S. Blaſii Ep. & M. XII. *lect.*
O Simeon converſus.
II. non. O *D. Johannes & Maſutius converſus.*
nonis. S. Agathæ V. & M. XII. *lect.*
VIII. id. O Andrigetus.
O D. Guilelmus de Lira monachus monaſt. ſancti Michaelis de Muriano.

VI. id. O D. Nicolaus dictus Cancin de de Venetiis 1411.
O D. Ambroſius Bernardo commendatarius apoſtolicus abbatiæ 1543. 28. Febr.
v. id. O D. Benedictus prior monaſt. ſancti Mathiæ de Muriano.
IIII. id. S. Scholaſticæ V. XII. *lect.*
..... *ardin.... & Johanna monacha* & F. Gratianus converſus Fontis-boni.
III. id. O D. Hieronymus de Florentia Decretorum doctor 1424.
O *Donatus*, F. Auguſtinus monachus, & D. Gregorius prior ſancti Salvatoris de Verona 1538.
II. id. O D. Johannes monachus monaſt. Claſſis.
idibus. O A... enatus converſus & D. Angelus monachus.
XVI. kl. Sancti Valentini m. III. *lect.*
O *D. Petrus abbas monaſterii de Savignano.*
xv. kl. Sanctorum Fauſtini & Jovitæ Mm. III. *lect.*
O *D. Dadinus monachus ſancti Damiani de Bononia, & Benvenuta conv.*
XIIII. kl. O F. *Benedictus conv. hujus loci.*
XIII. kl. ....., & ſoror Bartholomæa monacha.
XII. kl. *Guido.*
XI. kl. O *D. Marcus, D. Leo Heremita* ..... Antonius.
x. kl. O *Salvolus converſus & D. Ambroſius prior de Cellulis.*
IX. kl. O *D. Rambertus monachus hujus loci*, & ſoror Benedicta monacha, & ſoror Maria monacha.
VIII. kl. Cathedra S. Petri. XII. *lect.*
O *Soror Johanna*, ſoror Maria monacha & D. Antonius rector eccleſiæ de Bolo ...
VII. kl. Vigilia ſancti Mathiæ apoſt.
O *Bernardus conv.* & Fabrious converſus.
VI. kl. Sancti Mathiæ apoſt. *Sol.*
O .... *& F. Petrus conv.*

MARTIUS.

VI. non. F*Rancisca.*
v. non. O D. Laurentius mon. ſanctæ Mariæ de la Vangadicia.
O *D. Petrus monachus.* Madelena.
IIII. non. O D. Nicolaus Sancti Mathiæ de Muriano.
O *D. Soprana abbatiſſa ſanctæ Chriſtinæ de Tervisio*, Albertus converſus & D. Andreas.
III. non. O *Angela monacha*, & ſoror Philippa monacha.
II. non. O *Philippa.*
nonis. O *Ugolinus converſus & D. Nicholaus procurator ſancti Mathiæ de Murano.*
VIIII. id. ....
VIII. id. O D. Margarita.
VII. id. O D. Nicolinus manachus 1440.
IIII. id. S. Gregorii papæ. *ſolemn. plen.*
O *D. Julianus & D. Fredericus.*

III. id. O Dominicus familiaris hujus monaſterii, qui reliquit.
O *D. Valentinus abbas Vallis-umbroſæ, & frater Lippus conv.*
II. id. O *D. Berardus abbas monaſt. de Sacraria.*
idibus, O *D. Raynerius prior ſancti Damiani, F. Geminianus*, & D. Jacoba abbatiſſa ſancti Georgii de Apibus.
XVII. kl. O *Adeleita monacha*, & domina Aodriola de Camino benefatrix monaſterii de Opitergio.
XV. kl. O Ven. pater D. Urbanus prior monaſterii.
O *Cæcilia monacha* & . . . .
XIIII. kl. O illuſtris & egregius vir D. Obizo Eſtenſis ſub M. ccc. LIII. die XVIII. Martii (*alibi* 1441. 9. Martii.)
O D. Bernardus prior clauſtralis hujus loci.
XIII. kl. O Dominica benefactrix ordinis.
O D. Lucia ſub M. cccc. XI. die XX. martii, cujus anima requieſcat in pace.
XII. kl. O . . . . Gherardus.
XI. kl. O *Magiſter Nicolaus.*
X. kl. O *D. Guido Concordienſis epiſcopus olim venerabilis abbas Vangadicienſis monaſterii* M. ccc. XXI. *ep. & dompnus Ubaldus abbas ſancti Fridiani de Piſis.*
VIIII. kl. O Bertious & de cha & valle.
O *Gualterius.*
O Rev. P. D. Petrus de Burgo ſancti Sepolcri abbas Silvæ-mundæ, & olim abbas dicti Burgi 1426.
VIII. kl. Annuntiatio Sanctæ Mariæ Virg. *Plena ſolemn.*
O *D. Ugutio mon. hujus loci.*
VII. kl. O D. Bernardus monachus.
VI. kl. Rainutius & Vincentius Cupelinus.
V. kl. O F. Antonius conv. & D. Anſelmus abbas ſancti Petri de Cerreto.
O *D. Bonus abbas de Cantignano.*
IIII. kl. O D. Andreas de Venetiis prior ſancti Salvatoris de Verona M. cccc. III. XXVIII. Martii.
III. kl. O D. Primos monac. de abbatia Vangadiciæ in mill. cccc. LXXXX.

APRILIS.

KAlendis. Venerabilis in Chriſto P. D. Antonius de Ferro de Parma abbas monaſt. ſanctæ Mariæ de Vangadicia obiit in M. ccc. LXXXVI. die primo menſis aprilis.
O *D. Johannes.*
IIII. non. O *D. Michael.*
O D. Hilarianus profeſſus Angelorum de Florentia, & ſepultus ante altare majus 1519. (*vel* 1510.)
II. non. O *D. Bonus, & D. Johanna monacha.*
II. non. O *D. Ventura*, Beatrix monacha.
nonis. O *Johannes mon.* & D. Beatrix abbatiſſa monaſterii ſancti Johannis de Prato-veteri.
VII. id. O Jacobus quondam D. Antonii de la Vangadizza.
VI. id. O *D. . . . . acius ven. prior Camald.* & D. Gerardus ven. prior Camald. M. cc. LX.
V. id. O D. Andreas de Abbatia Anno Domini 1512. de Montolinis.
III. id. O *D. Gabriel*, D. Maſſaria monacha.
II. id. O *D. Matthæus prior ſancti Salvatoris de Verona, & Ugolinus monachus.*
idibus, O D. Henricus prior de Caſtrocaro.
O *D. Jacobus & D. Gratianus.*
XVIII. kl. Sanctorum Tiburtii, Valeriani & Maximi mm. III. *lect.*
O *D. Symon*, & D. Petrus monachus de Murano.
O D. Joannes de Abbatia mon. ſanctæ Mariæ de Vangadicia. Mortuus eſt Veronæ.
XVII. kl. O F. Tura converſus hujus loci, & Margarita monacha.
O *D. Andreas.*
XVI. kl. O D. Fidelis de Balneo ſanctæ Mariæ.
O *D. Franciſcus & D. Paulus*, & Frater Johannes converſus.
XV. kl. O *D. Azo & D. Bonajuncta.*
XIIII. kl. O *D. Guido.*
XIII. kl. O Reverendiſs. P. D. Andreas de Faventia ſacræ Eremi Camaldulenſis prior & totius ejuſdem ordinis generalis, & ſepultus eſt in heremo 1418. (*vel* 1408.)
O *Margarita.*
XI. kl. O Ven. pater D. Piero Beglino prior ſancti Mathiæ de Venetiis M. cccc. XXVI.
O *Adulphus.*
O D. Franciſcus abbas monaſt. ſanctæ Mariæ de Carceribus.
O D. Paulus abbas ſancti Michaelis de Morano M. cccc. XLVIII.
X. kl. O *Manfredinus converſus*, F. Bencivenne converſus.
VIIII. kl. O *D. Cens Piſanus.*
O D. Paulus de Florentia camerarius heremi Camaldulenſis & ſepultus eſt in eccleſia ſanctæ Mariæ de Vangadicia M. cccc. XVII.
VIII. kl. Sancti Gregorii m. XII. *lect.*
O *Homodeus*, & D. Philippus abbas monaſt. ſanctæ Trinitatis de Alfiano.
O F. Matthæus de Milano converſus hujus loci.
VIII. kl. Sancti Marci Ev. *Plena ſol.*
O D. Johannes & Nicolaus monachus ordinis Camald.
VI. kl. O *D. Franciſcus, D. Raynerius, & ſoror Mabilia monacha.*
IIII. kl. Sanctus Vitalis m.
O . . . . . *& dompnus Joannes Oſpitalerius ſancti Frigdiani.*
O D. Benedictus de Venetiis prior S. Viti de Vincentia 1462.
III. kl. O F. Gerardinus converſus hujus loci.
II. kl. . . . . . de Bononia.

MAJUS.

KAlendis Maii, luna XXX. Sanctorum Apoſtolorum Phi-

Digitized by Google

Philippi & Jacobi. *Sol. plena.*
O *Aldevrandus converſus.* & D. Imilia devota ordinis Camald.
vi. non. O *D. Benedictus* & F. Petrus de Senis conv. 1426.
v. non. Inventio Sanctæ Crucis, & SS. Alexandri, Eventii, & Theodori. *Plena ſol.*
O F. *Bartholomæus conv.* D. Jacobus mon. Urani.
IIII. non. O *F. Icelinus conv. hujus loci.*
III. non. O D Nicolucius de Peruſio prior, & Petrus.
O *Soror Berta.*
Bonaccurſius Benetti de Luca ædificator monaſterii de Judecca de Venetiis.
II. non. Sancti Joannis ante portam Latinam. XII. *lect.*
O *Johannes.*
nonis. O D. Nicolaus ven. prior Camaldulenſis, & F. Paganus converſus, & D. Antonius de ...
VIII. id. Victoria Sancti Michaelis. XII. *lect.*
O Mobilia commiſſa, & D. Angelus mon. & ſoror Maria Bona.
VII. id. O D. Matthæus de Padua prior ſanctæ Mariæ de Angelis.
O *Bonaccurſus.*
VI. id. Sanctæ Chriſtinæ virg. & m. XII. *lect.*
O *D. Benedictus & D. Leo mon.*
V. id. O *D Matthæus abbas ſanctæ Jucundæ, & D. Realis.*
IIII. id. Sanctorum Nerei & Achillei & Pancratii mm. III. *lect.*
O *Presb. Martinus converſus & D. Margarita.*
O Ven. P. D. Benedictus prior loci ſancti Mathiæ de Murano.
III. id. O *Matthæus.*
II. id. O *Bencivenne converſus* & D. Paulus abbas de Sacraria & presb. Brinatus.
idibus. O *Johannes.*
XVII. kl. O *D. Jacobus prior de Forlivio & Accurſus converſus.*
XVI. kl. O F. Vactius converſus monaſterii Fontis-boni.
O *Sarav monacha de Tarviſio.*
O D. Johannes de Forlivio ſepultus in ſepultura abbatum ante majus altare hujus abbatiæ anno 1500.
XV. kl. O D. Johannes monachus ſancti Viti de Vincentia.
XIIII. kl. S. Potentianæ v. III. *lect.*
XII. kl. O *D. Raynerius.*
XI. kl. O *Soror Philippa* & F. Albertus converſus.
X. kl. O *Manſelda converſa hujus loci.*
VIII. kl. O *F. Angelus & ſoror Zena converſa, & D. Honorata converſa.*
VIII. kl. Sancti Urbani papæ & m. III. *lect.*
O *D. Guglielmus prior clauſtralis hujus loci, & F. Benedictus.*
O Soror Benedicta monacha ſanctæ Chriſtinæ & ſoror Benedicta converſa.

VII. kl. O *Rolandus.*
VI. kl. O *Vincentius.*
M. ccc. XLVIII. Obiit ven. pater domnus Severus de Saxoferrato abbas hujus loci die XXVIII. madii.
V. kl. O *D. Daniel abbas ſancti Petri de Rota, & D. Johannes.*
IIII. kl. O *Nera converſa.*
D. Jacobus monachus.
III. kl. O . . . . *conv.* F. Vincentius.
O *D. Accurſius ven prior Camal.* M. ccc. XV.
O Ven. P. D. Matthæus prior monaſt. Angelorum de Florentia 1421.
II. kl. S. Petronillæ v. III. *lect.*
O *Leonardus mon. hujus loci & F. Bonifacius conv.*
O D. Margarita converſa.

J U N I U S.

Kalendis junii. Sanctorum Nicomedis & Fauſtini cum ſociis mm. III. *lect.*
O *Ubertus.*
O F. Juncta conv.
IIII. non. Sanctorum Marcelli & Petri mm. III. *lect.*
O *D. Gulielmus heremita.*
III. non. Sanctorum Laurentini & Pergentini mm. III. *lect.*
O *Zeno monachus hujus loci.*
O D. Julianus abbas monaſt. de Berardinga.
O D. Bartholomæus abbas monaſt. ſancti Michaelis de Piſis.
III. non O *Chriſtina monacha.*
nonis. O *D. Benignus, & F. Gibertus converſus,* & F. Ultinus converſus Fontis-boni.
VIII. id. O bonæ memoriæ D. Bonaventura de Fano prior generalis Camaldulenſis ordinis anno Dominicæ nativitatis M. ccc. XLVIII. in monaſterio de Poplena, & ſepultus eſt in heremo.
O Jacobus.
O Ven. D. ſoror Agatha abbatiſſa monaſterii ſancti Johannis evangeliſtæ de Prato-veteri 1421.
VII. id. O D. Alexander prior ſancti Petri de Monſelice.
O Franciſcus & Benvenutus.
VI. id. O F. Jacobus converſus.
V. id. Sanctorum Primi & Feliciani mm. *Plena ſol.*
O *Laurentius*, & F. Petrus converſus.
IIII. id. O D. Stephanus mon. ſancti Mathiæ de Murano.
O *D. Bonus ven. prior Camald.* M. cc. LXXIIII. & D. Johannes abbas ſanctæ . . . .
III. id. Sancti Barnabæ ap. *Plena ſol.*
O *D. Gerardus prior ſancti Salvatoris de Verona, & Clemens monachus hujus loci.*
II. id. Sanctorum Baſilidis, Cirini, Naboris & Nazarii mm. III. *lect.*

O *D. Guido abbas hujus loci*, & *D. Peregrinus major heremi*.
O D. Antonius de Maneſio mon. hujus loci.
O D. Dominicus de Verona mon. hujus loci.
idibus. O Martinus.
XVIII. kl. O F. Michael conv. S. Johannis de Judecha. M. cccc. LVIII.
O *Oliverius*, & F. Nicolaus conv. ſancti Mathiæ de Forlivio.
XVII. kl. Sanctorum Viti & Modeſti mm. III. *lect.*
O *Philippus*.
O F. Benedictus de Malitiis de Padua monachus hujus loci M. ccc. LXXV.
O D. Simon abbas ſancti Ægidii de Burgo ſancti Sepulcri 1509.
XVI. kl. O *Johannes*, Apollonia monacha.
XV. kl. O D. Boxolainus de Abbatia.
O F. Mons converſus hujus loci.
O D. Theobaldus de Abbatia mon. hujus loci 1410.
XIIII. kl. Sanctorum Marci & Marcelliani mm. III. *lect.*
XIII. kl. Sancti Romualdi conf. *Sol.* & SS. Gervaſii & Protaſii mm.
O *Gabriel*.
XII. kl. O *Elena*.
XI. kl. O D. Incontrus.
X. kl. O D. Oliverius mon. hujus loci.
VIIII. kl. Vigilia S. Johannis-baptiſtæ.
O *D. Donatus* & D. Gregorius, D. Johannes abbas ſancti Michaelis de Burgo.
VIII. kl. Nativitas S. Johannis-baptiſtæ. *Sol.*
O *Bernardus*.
O F. Franciſcus conv. de Legnano.
VII. kl. O D. Felicianus de Abbaria monachus hujus monaſterii archipresbyter eccleſiæ ſancti Johannis 1446.
VI. kl. Sanctorum Johannis & Pauli mm. III. *lect.*
O F. Bartholomæus de Abbatia.
IIII. kl. Sancti Leonis pp. & Vigilia apoſt. Petri & Pauli.
O *Petrignus*.
III. kl. Sanctorum Apoſtol. Petri & Pauli. *Sol.*
O *D. Gerardus*.
II. kl. Commemoratio Sancti Pauli Apoſtoli & Sancti Martialis Conf. XII. *lect.*
O D. Johannes mon. hujus loci & D. Angelus.

JULIUS.

KAlendis julii luna XXX. Sancti Theobaldi Conf. & octava S. Johannis-baptiſtæ. *Sol.*
O *Bete conv.* & ſoror Vana abbatiſſa monaſt. ſancti Johannis de Buldrone.
VI. non. Sanctorum Proceſſi & Martiniani. III. *lect.* *Viſitatio S. Mariæ* (alio charactere recentiore.)
O D. Guido mon. hujus loci.
V. non. O *D. Andreas abbas Candiculi*.
IIII. non. O *Mina monacha*.
O D. Michael mon. ſancti Mathiæ de Forolivio.
O D. Johannes abbas.
III. non. O *D. Vincentius*.
II. non. Octava Apoſtolor. Petri & Pauli. XII. *lect.*
O *Bonacurſus converſus*.
O D. Philippus prior.
O F. Johannes de Abbatia.
nonis. O *Bartolus*.
VIII. id. O *Guido*, Catarina monacha.
VII. id. O *Bonatus*.
VI. id. Sanctorum ſeptem fratrum. III. *lect.*
V. id. O Dompnus Johannes de Gangalandi archipresb. Cavazanæ, & D. Pilippus abbas de Paſſignano ordinis Vallis-umbroſæ.
O *Soror Chriſtina*.
IIII. id. Sancti Johannis Gualberti abbatis. XII. *lect.* & Ss. Naboris & Felicis Conf.
O *Paulus*, & D. Angelus prior Heremitæ.
III. id. O *F. Bartholus converſus hujus loci*.
II. id. O *Bene monachus*.
idibus. Sanctorum Quirici & Julittæ mm. III. *lect.*
O *Guido*, & D. Jacobus prior ſancti Mathiæ de Forlivio, F. Franciſcus converſus de Clugia, Fridianus conv.
XVIII. kl. O *D. Zuta*.
XVII. kl. O Cazaguerrus.
XVI. kl. O Gregorius.
O Ven. P. D. Antonius de Ferraria abbas monaſt. S. Mariæ de Urano juxta Brettonorium, qui obiit anno Domini M. ccc. LXXVI.
XV. kl. O . . . . Paulus . . . . . abbas monaſt. ſancti Michaelis . . .
XIIII. kl. O *D. Kato*, *D. Johannes*.
O D. Petrus abbas monaſt. de Savignano, & Adelaida monacha.
XIII. kl. Sanctæ Margaritæ v. & m. XII. *lect.*
O *D. Philippus*, D. Auguſtinus capellanus ſanctæ Annæ de Bononia.
O F. Petrus.
XII. kl. Sanctæ Praxedis v. III. *lect.*
O *D. Jacobus ven. prior Camal.* & *D. Martinus*.
O D. Gregorius Anglarienſis rector eccleſiæ ſancti Johannis de Vigizolo 1473.
XI. kl. Sanctæ Mariæ Magdalenæ. XII. *lect.*
O *D. Zambonus monachus hujus loci*, D. Benedictus monachus.
O D. Johannes de Padua prior Montis Crucum 1419.
X. kl. Sancti Apollinaris ep. & m. XII. *lect.*
O *D. Johannes*, F. *Braza* conver-

verſus, D. Angelus monachus & Tonſus piſt r de Abbatia ſervitialis & amicus monaſt. Vangadiciæ M. ccc. LIII. die XXIII. jul.

VIIII. kl. Vigilia ſancti Jacobi.
O D Benedictus abbas ſancti Benedicti de Savignano.

VIII. kl. Sancti Jacobi apoſtoli, & ſancti Chriſtophori m. *Sol.*
O Cambio.

VIII. kl. Sancti Pantaleonis m. XII. *lect.*
O *D. Fulcerius & F. Ubaldus conv.* & F. Simon.
O D. Baptiſta rector eccleſiæ.

VI. kl. O *Gratiolus conv. & Marſilia monacha.*

V. kl. Sanctorum Nazarii & Celſi mm. III. *lect.*
O *Mainardus.*

IIII. kl. Sanctorum Felicis, Simplicii, Fauſtini & Beatricis mm. III. *lect.*
O *D. Guido abbas.*
O D. Paulus prior ſancti Michaelis Aretii.

III. kl. Sanctorum Abdon & Sennen mm. III. *lect.*
O F. Chriſtianus.

II. kl. O *Petrus mon. hujus loci* & F. Dominicus converſus.

AUGUSTUS.

KAlendis Auguſti luna XXX. Sancti Petri ad Vincula. XII. *lect.*
O *D. Johannes abbas hujus loci.*
O D Jacobus prior de Urbizano.
O Johannes.

IIII. non. Sancti Stephani pp. & m. *Translatio ſancti Theobaldi confeſs.*
O *D. Johannes eremita, & Maſina monacha.*
Anno Domini M. ccc. LXX. O illuſtris vir Ugo fil. domini Obizi marchionis Eſtenſis.

III. non. Inventio Sancti Stephani & ſociorum ejus. III. *lect.*
O F. *Alexander converſus.*
O ſoror Agnes abbatiſſa monaſt. ſanctæ Chriſtinæ de Tarviſio, D Thomas mon.

II. non. O D Placidus monachus.

nonis. *Sanctæ Mariæ ad Nives ſol. pleniſſima.*
O Ven. P. D. Andreas abbas ſancti Ypoliti de Faventia, & D. Marcilianus abb. Penſaurienſis.
O D. Paulus prior de Vivo.
O Dominicus de Fano ſervitialis & amicus monaſt.

VIII. id. Sanctorum Sixti, Feliciſſimi & Agapiti mm. XII. *lect.*
O *D. Ugo abbas hujus loci, & D. Angelus prior ſancti Concordii de Piſis*, & D. Bartbolus abbas ſancti Pauli Riparni.

VII. id. Sanctorum Donati & Hilariani mm. XII. *lect.*
O *D. Ugo .... & D. Nicolaus*, & ſoror Franciſca monacha.

VI. id. Sanctorum Ciriaci, Largi & Smaragdi mm. III. *lect.*
O *D. Gerardus ven. prior Camal.* M. ccc. VII. & D. Benedictus abbas de Puteolis.
O D. Dionyſius prior ſanctæ Mariæ Montis-crucum.

V. id. Vigilia ſancti Laurentii, & *Sanctorum Firmi & Ruſtici.* XII. *lect.*
O F. Lambertinus novitius & Bolho ſervitialis & amicus monaſterii.

IIII. id. Natalis S. Laurentii m. *Sol.*
O *Mita monacha*, Donatus benefactor ordinis.

III. id. Sancti Tiburtii m. III. *lect.*
O *Orlandus conv.* & D. Thomas mon. monaſt. ſancti Petri de Roia.

II. id. .... *Sancti Dominici conf.* XII. *lect.*
O *D. Conradus mon. & Bandinus conv.*
O D. Theobaldus mon. hujus loci.

idibus. Sanctorum Ypoliti & Caſſiani mm. XII. *lect.*
O *Saracina novitia ſanctæ Chriſtinæ de Bononia.*
O D. Hieronymus Mantuano eccleſiæ ſancti Simonis & Judæ de Urbizano 1526.
O D. Galeoctus abbas ſancti Ypoliti de Faventia 1498.

XVIIII. kl. Vigilia ſanctæ Mariæ Virginis. V. *lect.*
O *Margarita monacha.*
O D. Romualdus Tutario mon. Camald 1559. XIV. kl. auguſti.

XVIII. kl. Aſſumptio Sanctæ Mariæ V. *pleniſs. ſol.*
O *Raynerius.*

XVII. kl. O *Honorata.*

XVI. kl. O Binina monacha.
O D. Johannes Theutonicus mon. hujus loci.

XV. kl. Sancti Agapyti m. *com.*
O D. Johannes mon hujus loci.

XIIII. kl. O *Gabriel*, & D. Theobaldus mon. ſancti Mathiæ, & ſoror Jacoba monacha ſancti Salvatoris de Forlivio.

XIII. kl. S. Bernardi abbat. XII. *lect.*
O *D. Benvenutus mon.*
O F. Angelus conv. & F. Nicolaus mon.
O F. Gabriel converſus hujus loci 1492. & die 20. Auguſti.

XII. kl. O D. Anſelmus ven. prior Camald. M. cc LXXXXVIII.
O D. Meus mon. monaſt. ſancti Michaelis de Burgo.

XI. kl. Octava S. Mariæ & Ss. Timothei & Simphoriani mm. XII. *lect.*
O *Stephanus converſus.*

O

O D. Petrus de Piſe mon. ſencti Sevini.

x. kl. Vigilia S. Bartholomæi ap.
O *Pelegrinus monachus*.
O D. Paulus prior ordinis Cameld. Sancti Vigilii de Senis.
O D. Jacobus monachus.

VIIII. kl. Natalis ſancti Bartholomæi apoſt. *Sol.*
O *D. Placidus ven. prior Camaldulenſis*.
O D. Leonerdus abbas & F. Philippus conv.

VIII. kl. Sancti Geneſii cum ſociis ſuis mart. III. *lect.*
O *Gualterius*, & D. Felicianus mon. hujus monaſt.

VII. kl. O *D. Michael prior ſancti Damiani de Bononia*, & *D. Jacobus mon.*

VI. kl. O Petrus ſacriſta.

V. kl. Sancti Auguſtini ep. & Hermetis m. *Sol.*
O *D. Bartholomæus*.
O D. Johennes mon. ſancti Mathiæ de Venetiis.

IIII. kl. Decollatio Sancti Johannis baptiſtæ, & ſanctæ Savinæ V. XII. *lect.*
O *Ugolinus*, & F. Baſtardos conv. monaſterii Cleſſis, & Gratienus.
O D. Felicianus a Ferro mon. hujus loci 1405.

III. kl. Sanctorum Felicis & Adaucti mm. III. *lect.*
O *Benedictus*.
O D. Johennes prior S. Georgii.

II. kl. O *D. Fridianus mon. & F. Simon conv.*
M cccc. LVII. D. Ludovicus abbas Claſſenſis de Revenna.

S E P T E M B E R.

KAlendis ſeptembris luna XXX. S. Ægidii abbatis. III. *lect.*
O *D. Franciſcus*, *D. Gerardus*, D. Adrianus & Paulutius devotus ordinis Camald.

IIII. non. O *Prioratus conv hujus loci*. Flora converſa, D Felicianus mon. hujus loci 1571.

III. non. O *D. Simonetta monacha*.
O D. Guido mon. Claſſis.

II. non. *Sancti Bonifacii ep. & m. ordinis Camald.*
O *Beatrix monacha*, & ſoror Dienexe monacha.
O D. Theobaldus de Auguſtis mon. hujus loci 1518. D. Nilaus presb. eccleſiæ.

nonis. O *Raynerius abbas*.
O D. Placidus de Ricerdis prior hujus loci 1513.

VIII. id. O *Monaldus*. A. D. a nativitete M. ccc. XXVI. O D. Andreas . . . . . . ven. abbas monaſt. ſancti Micheelis de Piſis.

VII. id. O *Johannes conv.* & Margerita monacha.
O F. Lucas conv. hujus loci 1427.
1456. O D. Felicianus de Abbatia prior S. Mertini de Opitergin.

O Ven. P. D. Nicolaus de Antivero prior hujus loci 1523.

VI. id. Nativitas S. Mariæ V. *Sol. pleniſs.* & Sancti Adriani m.
O *D. Henricus prior de Forlivio & D. Fridianus mon.* & D. Apollenaris ven. abbas Claſſenſis.
M. ccc. LXIIII. O Ven. P. D. Gualterius de Burgo ſancti Sepulcri abbas monaſt. ſancti Michaelis de Burgo Piſano, & D. Gretia.

V. id. Sancti Georgii m. III. *lect.*
O *Melioratus conv.* & ſoror Fia monacha.
O Antonius filius ſer Baldi de Gravagne de prima laudabilis familiis hujus monaſterii 1422.

IIII. id. O *D. Martinus ven prior Camal.*
O F. Lucius novitius.

III. id. Sanctorum Proti & Jacinti mm.
O D Angelus abbas ſanctæ Elenæ, & D Offredinus prior ſancti Silverii de Verona.

II. id. O *Johannes commiſsus*. O Ven. pater D. Nicholaus de Ferro de Perma abbas moneſt. ſancti Zenonis de Piſis. M. cccc. XXIIII.

idibus. O *D. Daniel mon. hujus loci*.
O F. Severus prior ſancti Firmi Eſtenſis.

XVIII. kl. Exaltatio ſanctę Crucis & ſanctorum Cornelii & Cypriani mm. *Sol.*
O *D. Ventura mon. & Petrus conv.*
O Ven. P. D. Franciſcus de Pupio olim prior Angelorum de Bononia, tunc temporis abbas moneſterii ſancti Petri de Sardinia, obiit Vincentiæ, ſepultuſque eſt in monaſterio ſancti Viti 1463.

XVII. kl. Octava Sanctæ Mariæ v. & ſancti Nicomedis m. & ſancti Mamiliani conf. XII. *lect.*
O Dominicus.

XVI. kl. Sanctorum Luciæ, Geminiani & Euphemiæ mm. III. *lect.*
O *Caterina*, O D. Johannes mon. hujus loci, O D. Auguſtinus rector ſancti Silveſtri de Puppio.

XV. kl. O *Benedictus mon. & D. Martinus*.

XIIII. kl. O *D. Simon*, & Migliore conv.
O D. Raphael mon. ſancti Firmi de Eſte M. cccc. LVI. (*vel* 1450.)

XIII. kl. O *Latina*, & D. Michael de Vangadicie.

XII. kl. Vigilia ſancti Matthæi apoſt.
O *Laurentia monacha*, & Thomaſſolus commiſſus.
O D. Guidonius prior ſancti Salvetoris de Verona.
O D. Albertus mon. hujus loci.

XI. kl. Sancti Matthæi apoſtoli, & Evang. *Sol.*

O

O *Sibona converſus*.
„ 1549. *adi 21. Settembrio il Reve-*
„ *rendiſſimo Monſignor M. Anto-*
„ *nio Lauredano figlio del clariſs.*
„ *M. Leonardo piglio il poſſeſſo*
„ *dell' abbazia di ſanta Maria de*
„ *la Vangadiza*.

x. kl. Sancti Mauritii cum ſociis ſuis mm. III. *lect.*
O Montinus converſus.

VIIII. kl. O D. Andreas monachus.

VIII. kl. O *Petrus*. O D. Petrus de Venetiis mon. hujus loci 1424.

VII. kl. O *D. Abbus*. O D. Antonius de Ferro Decretorum doctor 1433. abbas hujus monaſterii, eodemque anno commendatum fuit hoc monaſterium Ven. in Chriſto P. D. Antonio Corraro cardinali Bononienſi.

VI. kl. O *D. Petrus monachus hujus loci*.
O D. Ambroſius de Peſſonis prior clauſtralis hujus monaſterii.
O D. Albertus de Patroveteri mon. hujus loci.

v. kl. Sanctorum Coſmi & Damiani mm.
O *Pavius mon. F. Ugolinus*.
O *F. Tura converſus hujus loci*.
O D. Aldevrandinus mon. huj. loci.

IIII. kl. O *D. Compagnus*, *D. Martinus*.
O D. Juſtina, & ſoror Magdalena ſancti Benedicti de Sancto-Miniato.

III. kl. Dedicatio ſancti Michaelis archang. *Sol.*
O *D. Guido*, *& D. Petrus*, *& Fulcho Eſtenſis marchio*.

II. kl. Sancti Hieronymi presb.
O *Brigaldus converſus*.

OCTOBER.

KAlendis octobris luna xxx.
Sancti Remigii epiſcop. & conf. III. *lect.*
O *D. Compagnus*. O D. Johannes prior ſancti Laurentini, O Zanes benefactor ſancti Johannis de Faventia.

VI. non. O *Presbyter Tolomeus converſus*.

V. non. O Ven. P. D. Auguſtinus prior monaſt. Angelorum de Florentia 1422.
O *Raynerius conv. hujus loci*.

IIII. non. Sancti Franciſci conf. XII. *lect.*

II. non. O *D. Petrus* .... ſoror Nicoluccia monacha.
O Ven. D. Benedictus de Piſis abbas monaſt. ſancti Michaelis de Burgo Piſano.
M. cccc. x. die ſexto octobris O D. Onuphrius de Florentia prior Camaldulenſis & totius ejuſdem ordinis generalis.

nonis Sancti Marci papæ & conf. & Marcelli & Apuleii Mm.
O *D. Gregorius & ſoror Chriſtina*.
O Ven. F. Hieronymus mon. ſanctæ Mariæ Angelorum de Florentia.

VIII. id. Sanctæ Reparatæ V. & M. III. *lect.*
O *D. Angelus & D. Johannes abbas Sacrariæ*, & D. Henricus abbas de Canobio.
O D. Jacobus de Burgo ſancti Sepulcri capellanus monaſt. ſancti Petri de Luco.

VII. id. Sanctorum Donini, Dionyſii, Ruſtici & Eleutherii Mm. III. *lect.*
O *D. Benedictus prior ſanctæ Trinitatis*, *& D. Jacobus Rubeus* & F. Cennis ſanctæ Camaldulenſis heremi heremita.

VI. id. Sancti Cerbonii ep. & conf. III. *lect.*
O *D. Henricus*, *D. Florianus mon. hujus loci*.
Anno Domini M. ccc. LXVIIII. D. Johannes Iniquitatis de Placentia venerabilis abbas hujus loci.

V. id. O *D. Paulus*, & ſoror Charadia monacha.

IIII. id. O *D. Simon*. O D. Martinus ſancti Johannis-baptiſtæ de Faventia.
O F. Hieronymus mon. ſancti Mathiæ de Muriano.

III. id. O *Soror Tmeldina*, O F. Nellus.
O Ven. P. D. Clarus abbas monaſt. ſanctæ Mariæ foris portam Faventiæ ordinis ſanctæ Crucis Fontis-avellanæ. M. ccc. [illegible]

II. id. Sancti Calixti Pp. & Mm. III. *lect.*
O *D. Maurus de Cinctorio*, *& F. Andreas mon. hujus loci*, & ſoror Nicholuccia ....
O *D. Chriſtianus*, *& D. Martinus mon. hujus loci*, & D. Johannes mon. Camald.

XVII. kl. Sancti Galli abbatis. XII. *lect.*
O D. Andreas abbas ſanctæ Mariæ de Popiena.

XVI. kl. O *Benencaſa*.
O Reverendiſs. P. D. Raphael de Florentia ſacræ heremi Camald. prior, & generalis totius ejuſdem ordinis 1422.

XV. kl. Sancti Lucæ evang. *Sol.*
O *D. Jacobus*, *& Catharina monacha*.
O D. Florianus monachus.

XIIII. kl. O *Acto prior Heremitæ*, & fr. Nardio converſus mon. de Berardinga.
O Ven. religioſus dompnus Johannes de Prato famoſiſſimus atque ampliſſimus organiſta, monachuſque hujus loci.

XIII. kl. O *D. Lucas & D. Gerardus*.

XII. kl. Sancti Hilarionis monachi. XII. *lect.*
O F. Benedictus converſus clericus heremita.
O Magiſter Gulinus piſtor hujus loci A. D. M. cccc. XLI.

XI. kl. O *Maurus converſus*. D. Jacobus abbas ſancti Michaelis in Burgo Piſano.

X. kl. O D. Matthæus monachus.

VIIII. kl. O Reverendiſs. D. Mariottus A-

reti-

retious generalis Camald. ſub A. D. M. cccc. LXXVIII.

VIII. kl. Sancti Miniatis cum Sociis ſuis Mm. III. *lect.*

O . . . . . . *ven. prior Camald.*

VII. kl. O Melior piſtor hujus loci & F. Romualdus converſus.

VI. kl. Vigilia apoſtolorum Simoois & Judæ

O D. Albertious monachus & F. Jacobus conv. hujus loci.

V. kl. Natale apoſtolorum Simonis & Judæ. *Sol.*

O Thomas.

IIII. kl. O *Dominica converſa*. O D. Paulus prior de Scarpanto ordinis Vallis-umbroſæ.

III. kl. Sancti Germaoi ep. & Coof. III. *lect.*

O *Sperantia converſa hujus loci*.

II. kl. Vigilia omnium Sanctorum.

O *Aldibrandinus*, & D. Orlandus prior ſanctæ Margaritæ de Toſina.

O Reverendiſs. D. Hieronymus Griffonius Decretorum doctor ac hujus ordinis generalis digniſſimos ſepultus Romæ apud Minervam ſub anoo noſtræ ſalutis M. cccc. LXXXX. (*vel* 1482.)

N O V E M B E R.

KAlendis novembris luna XXX. *pleniſſima ſoli.*

Feſtivitas omnium Sanctorum & ſancti Cæſarii m.

O *D. Benvenutus abbas ſanctæ Helenæ*. O D. Stephanus moo. & F. Finus conv. O D. Ambroſios mon. iſtius monaſt. M. cccc. LVIIII.

IIII. non. O D. Frigdiaous ven. prior Camald. M. cc. LXXXXVII.

O Illoſtriſs. & magnificus dominos domous Aldrovandious Eſtenſis marchio M. ccc. LXI.

O Veo. monachos D. Simon de Forlivio ſtudens Bonooiæ. M. cccc. XXII.

III. non. O *D. Angelus ven. prior Camald. & D. Rodulfus mon. hujus loci.*

II. noo. Sanctorum Vitalis & Agricolæ Mm. III. *lect.*

O *D. Johannes*, & D Hilarius & D. . . . heus prior ſancti Damiaoi de Bononia.

nonis O *Guilielmus mon. hujus loci*.

O D. Michael de Florentia mon. ſancti Savini conventualis hujus loci Anno Domini 1455.

VIII. id. Sancti Leonardi Coof. III. *lect.*

O *D. Benvenutus*, & D. Bernardus mon. ſancti Jobaonis-baptiſtæ de Clugia.

VII. id. O *Bartholus*, & Bartholomæa monacha.

VI. id. Sanctorum Quatuor Coronatorum Mm. III. *lect.*

O *D. Petrus heremita*.

O D. Johannes Teutonicus prior ſancti Salvatoris de Verona.

V. id. Sancti Salvatoris & Sancti Theodori M. *Sol.*

O D. Bartholus & Margarita monacha.

IIII. id. O *Guidottus mon. hujus loci*.

O D. Petrus rector eccleſiæ ſancti Matthæi de Bononia.

O D. Maurus mon. hujus loci.

III. id. Sancti Martini ep. & Conſ. & ſancti Mennæ M. *Sol.*

O *F. Benvenutus conv. hujus loci*. O D. Ægidius.

II. id. O *D. Adam mon. hujus loci*.

idibus O D. Euſtachius ven. abbas monaſt. Vallis-caſtri. M. cccc. XXXIII.

XVII. kl. O Clara monacha.

XVI. kl. Sanctorum Martyrum Johannis & Benedicti ord. Camald.

O *Ventura*. D. Johannes prior de Rovereto.

O F. Bartholomæus de Vincentia & prior de Caſtro-caro 1406.

XV. kl. O F. *Chriſtophorus mon. hujus loci*, & D. Bartholus mon. M. ccc. LI. O D Clemens fil. Tonſi piſtoris monachus hujus monaſt. M cccc. LXII. O Ven. P. D. Felix prior ſancti Mathiæ de Muriano.

XIIII. kl. Sancti Frigdiani ep. & Confeſs. XII. *lect.*

O Presbyter Oliverios converſus.

XIII. kl. O *D. Angelus*, *& F. Johannes converſus*.

XII. kl. O *Simeon*. O. Ven. P. D. Bartholomæus de Cluxia prior de Ferrazano de prope Forlivio 1406.

XI. kl. O *Michael*.

X. kl. O *D. Andreas*, & Mona monacha.

VIIII. kl. Saocti Clementis Pp. & M. & ſancti Columbani Conſ. & ſanctæ Felicitatis M. XII. *lect.*

O *D. Benvenutus*, & D. Bartholomæus de Ferraria mon. huius loci.

VIII. kl. Sancti Chriſogoni M. III. *lect.*

O *D. Medicus*.

VII. kl. Sanctæ Catharinæ V. & M. & ſaocti Petri ep.

O *D. Realis abbas ſancti Petri in Vincula*, & F. Leo monachus, Thadæus mon. O Rev. P. D. Paulus a Laude abbas Claſſenſis & profeſſus ſancti Michaelis de Muriano.

VI. kl. Sancti Bellini ep. & m.

O *D. Guido abbas Claſſenſis*.

O Ven. P. D. Auguſtinus abbas monaſt. Urani.

V. kl. Sancti Jacobi interciſi M. III. *lect.*

O *D. Datianus* & F. Benedictus conv. & F. Matthæus converſus.

IIII. kl. O F. *Raynutius converſus*.

O F.

Digitized by Google

O F. Franciſcus de Peruſio novitius hujus loci.

III. kl. Sanctorum Saturnini, Chryſanthi & Dariæ Mm. & vigilia ſancti Andreæ apoſt.

O *Stephanus*. O F. Bonus de Mantua conv. hujus loci.

O Donnus Silveſter de Saviis rector eccleſię ſancti Zenonis Burſetæ in die ſancti Andreæ 1540.

II. kl. Natalis ſancti Andreæ apoſt. *Sol.*

O Beatrix monacha, F. Raynaldus conv. monaſt. de Serra.

O F. Guidinus conv. Fontis-boni.

DECEMBER.

KAlendis Decembris luna XXIX.

O *Ægidius*.

IIII. non. O *D. Guido*.

III. non. O *D. Bonifacius abbas ſancti Hippolyti*, & F. Jacobus conv.

II. non. Sanctæ Barbaræ V. & M. III. *lect.*

O *Johannes*, & D. Jacoba monacha ſanctæ Chriſtinæ.

nonis. M. ccc. LX. indictione III. die V. menſis decembris obiit ſer Petrus de Capella de Cremona notarius hujus monaſt. Vangadicienſis.

VIII. id. Sancti Nicholai ep. & Conf. *Sol.*

O *Ventura conv.* & ſoror Sandra & D. Jacobinus.

VII. id. Sancti Ambroſii ep. & conf. & ſancti Savini ep. & M. *Sol.*

O *Blanca*, & ſoror Tana conv.

VI. id. Sancti Zenonis epiſc. conf. XII. *lect.*

Conceptio B. Mariæ V. Solemnitas pleniſſima.

O *Bentevegna mon. & D. Benedictus*.

V. id. S. Siri ep. & conf. III. *lect.*

O *Panzas converſus*, & D. Petrus abbas ſanctæ Elenæ, & Franciſconus converſus ejuſdem loci.

O D. Johannes prior ſancti Firmi de Eſte M. ccc. XXXVII.

IIII. id. O *D. Thaddæus prior de Poplena, & D. Johannes*, O D. Simon mon.

III. id. Sancti Damaſi pp. & conf. III. *lect.*

O *D. Jacobus ven. prior Camald. & D. Reſtaurus*.

II. id. O *Martinus converſus*.

idibus. Sanctæ Luciæ v. & m. XII. *lect.*

O *Oliverius*, O Parte.

XVIIII. kl. O *Matthæus converſus*.

XVIII. kl. O *Bartholomæus ven. prior Camald.*

XVII. kl. O *Maurus converſus*, D. Bernardus mon. D. Manſuetus.

O D. Angelus de Abacia prior clauſtralis hujus loci, & F. Bernardus conv. hujus loci.

XVI. kl. O *F. Daniel*. O D. Petrus abbas.

XV. kl. O *Johannes converſus*, O D. Laurentius de Anglario hujus abbatiæ prior clauſtralis ſub anno Domini M. cccc. LXXXXIX.

XIIII. kl. O *Matthæus*.

XIII. kl. Vigilia S. Thomæ apoſt.

O *Vitalis*, O F. Cionus mon.

O D. Jacobus de Recanato artium & Medicinæ doctor, 1530.

XII. kl. Natale ſancti Thomæ apoſt. *Sol.*

O Maurus converſus.

XI. kl. O Turus converſus.

X. kl. O Franitus converſus.

VIIII. kl. Vigilia Natalis Domini.

O *Johannes*, O D. Antonius de Vergareta heremita, D. Benedicta monacha ſanctæ Chriſtinæ de Bononia.

VIII. kl. Jeſus Chriſtus in præſepe natus eſt, & S. Anaſtaſiæ V. & M.

O *Jacobus* & D. Paulus mon. F. Benedictus conv. & F. Johannes de Ferraria mon.

VII. kl. Sancti Stephani prot. *Sol.*

O *D. Donatus & D. Deodatus*, F. Bartholomæus conv. & Teſa conv.

A. D. M. ccc. LXXXXVIIII. indictione VII. die XXVII. menſis octobris F. Gregorius de Billionibus de Ferraria mon. ſanctæ Mariæ de Vangadicia, prior S. Salvatoris de Verona obiit Ferrariæ, & ſepultus eſt in clauſtro ſancti Dominici ordinis Prædicatorum, cujus anima requieſcat in pace, quia bonus & utilis fuit pro monaſterio.

VI. kl. Sancti Johannis evang. *Sol.*

O *D. Johannes*, & Marcheſe converſus.

O D. Hieronymus Teutonicus prior ſancti Johannis de Judecha.

O D. Fredericus Teutonicus mon. ſancti Johannis de Judecha.

V. kl. Sanctorum Innocentium mm. *Sol.*

O *D. Arebaldus prior ſancti Salvatoris de Verona & D. Paulus*.

O Matthæus conv. ſancti Johannis de Clugia.

IIII. kl. Sancti Thomæ ep. & m.

O *Albertinus* & D. Gentile commiſſa.

III. kl. O *Deodatus*.

II. kl. Sancti Silveſtri pp. & conf.

O *Raynaldus marchio domus Eſtenſis* M. ccc. XXXVI.

M. cccc. LX. die XII. menſis februarii hora XX. portata fuit imago genitricis virginis Mariæ . . . . . Vangadiciæ.

M. cccc. LXXXVII. die VI. ſeptembris Rev. dominus Ambroſius Bernardo ſedis apoſtolicæ pro-

protonotarius & commendatarius ſanctæ Mariæ de Vangadicia ingreſſus eſt poſſeſſionem dicti monaſterii ſanctæ Mariæ præſente domino Jacobo Donato digniſſimo poteſtate, & coram omni populo.

Hæc ſunt ſtatuta, quæ D. Guido prior Camaldulenſis fecit & compoſuit in ordine ſuo Camaldulenſi; *Cum ſancta ſit & ſalubris cogitatio pro defunctis exorare generali capitulo approbante ſtatuimus, & firmiter præcipimus, ut jugiter ſexta feria novem pſalmi cum totidem lectionibus & reſponſoriis debeant ſolemniter decantari*.

Natale ſanctorum plurimorum Martyrum atque ſanctarum virginum. Obierunt Monachi & Monachę congregationis & Abbatiæ, & Benefactores.

Rev. in Chriſto pater & dominus domnus Antonius olim abbas monaſterii ſanctæ Mariæ de Vangadicia aſſomptus fuit in priorem generalem ſanctæ Camaldulenſis heremi anno Domini M. cccc. xi. tertia indictione, & fuit primus Antonius generalis, & fuit electus in die ſancti Clementis, & obtinuit ipſam abbatiam in commendam ad vitam. Deo gratias.

NECROLOGIUM BONONIENSE

Monaſterii monialium Camaldulenſium S. Chriſtinæ de Bononia.

Ex codice autographo membranaceo ejuſdem monaſterii.

JANUARIUS.

Kalendis. Circumciſio Domini. Sancti Baſilii.
Anno Domini 1543. obiit rev. mater ſoror Scholaſtica de Panzatolis de Faventia profeſſa monaſterii ſancti Maglorii de Faventia prioriſſa hujus monaſterii ſanctæ Chriſtinæ de Bononia.

IIII. non. Octava ſancti Stephani.

III. non. Octava ſancti Johannis Ev.
M. cccc. xvi. O Domina Bella benefactrix ſanctæ Chriſtinæ.

II. non. Octava Innocentum.
A. D. 1649. die XIII. Decembris O D. Juditha monialis profeſſa ſanctæ Chriſtinæ genere nobilis, ſed virtute & moribus nobilior ætatis ſuæ anno XLIII.

VIII. id. Epiphania Domini.
A. D. 1598. O D. Eliſabeth ex illuſtri Graſſorum familia ſanctimonialis profeſſa ſanctæ Chriſtinæ.
A. D. M. ccc. XLVIII. O F. Jacobus converſus monaſterii ſanctæ Chriſtinæ de la Fundacia ordinis Camaldulenſis, cujus corpus ſepultum eſt in ſancto Andrea, pro cujus anima tenemur, quę requieſcat in pace.
O bonæ memoriæ ſoror Paula monialis monaſterii ſanctæ Margaritæ juxta monaſterium ſanctæ Mariæ de Angelis de Florentia.

VII. id. O D. Romea de Bucchis monialis annorum 73. A. D. 1669.
M. cc. LXXXX. O Dominus Ægidius de Fuſcariis doctor decretorum benefactor hujus loci.
A. D. M. ccc. LXI. O ſoror Margarita converſa hujus monaſterii hic ſepulta.

VI. id. O Franciſca oblata hujus monaſterii & ſacriſta eccleſiæ de foris, cujus vita integerrima nomquam poſſet explicari, anno Domini 1594.
O D. Franciſca converſa hujus monaſterii. *Charact. ſeculi* XV.

V. id. O D. Margarita converſa hujus loci. *Sec.* XIV.
M. cc. XVI. O D. Beatriſia abbatiſſa ſanctæ Chriſtinæ.

IIII. id. Sancti Pauli primi Eremitæ.
O D. Gregorius monachus ſanctæ Mariæ de Angelis de Bononia. *Sec.* XIV.
M. cccc. XXXVIIII. O D. Sebaſtianus abbas monaſterii Camaldolenſis de Bononia.
A. D. M. ccc. LXXXVII. O rev. pater & D. D. Johannes de Borgo-ſancti-Sepulcri ordinis ſancti Camaldolenſis, anima cujus beata ſit, & ſepultus eſt in eremo.

III. id. Obitus domni Geronimi de ordine Camaldulenſi doct. *Sec.* XIV.
A. D. 1594. die x. jan. O D. Eufragia ab Auro, quæ fuit abbatiſſa, & obiit dum eſſet prioriſſa.

II. id. M. cc. LIII. O Johannes fornarius hic ſepultus.
M. cccc. x. O ſoror Cæcilia de Oratiis & hic ſepulta.

Idibus. Octava Epiphaniæ & Ylarii ep. & doctoris.
O D. Bartholomæa monacha ſancti Salvatoris de Furlivio. *Sec.* XV.

XVIIII. kl. Sancti Felicis presb. & m.
A. D. M. ccc. LXXXI. O D. Chriſtina de Arioſtis monacha ſanctæ Chriſtinæ hic ſepulte.
O D. Marina de Sandellis monache S. Chriſtinæ hic ſepulta.

XVIII. kl. Sancti Mauri abbatis & conf.
Anno 1525. O rev. D. Petrus Delphinus Venetus prior ſacræ eremi & generalis Camaldulenſis vir ſanctiſſimus atque doctiſſimus, qui præfuit univerſo ordini annos XLV. obiit ætatis ſuæ anno LXXXI. ſepultus eſt in eccleſia ſancti Michaelis de Murano, cujus anima in pace requieſcat. Fuit enim ultimus generalis perpetuus, & rexit integerrime.

xvii. kl. Sancti Marcelli pp. & m.
O ſoror Conſtantia ab Aoro hujus monaſterii profeſſa 1567.
M. ccc. xix. O D. Riga monacha ſanctæ Chriſtinæ.
A. D. M. ccc. xxxvii. O D. Philippa benefactrix hujus loci.

xvi. kl. Sancti Antonii abbatis, & conf.
M. ccc. xi. O ſoror Pacifica monacha ſanctæ Chriſtinæ hic ſepulta.
1594. O ven. virgo ſoror Locia de Penſabenis velata vere laodanda, quia in obſervantia ſanctæ Regulæ, & ſtaturorum monaſterii erat integerrima.
1608. O D. Julia de Tobaleis ſuæ ætatis anno lxiii.

xv. kl. Sanctæ Priſcæ V.
M. cccc. xxxiii. O Franciſchina Batella converſa hujus monaſterii.
1631. O D. Victoria, quæ fuit abbatiſſa hujus ven. monaſterii.

xiiii. kl. SS. Marii, Marthæ, Audifacis & Abacuch mm.
1599. xxii. januarii O D. Bernardina de Beotivolis poſt abbatiſsæ officium ter egregie functum octuagenaria obiit. Hæc prima fuit, quæ in nova novæ eccleſiæ ſepultora noviſſimum diem expectatura quievit.

xiii. kl. Sanctorum Fabiani & Sebaſtiani mm.
1627. xxiii. januarii O D. Virginia de Fuzzis poſt abbatiſſæ officium egregie effectum anno lxxxv. ſuæ ætatis.

xii. kl. Sanctæ Agnetis V.

xi. kl. Sancti Vincentii m.
Die xx. O D Franciſca Maria de Bolognettis, alio nomine ſoror Lucretia, quo nomine poſt axactam profeſſionem ſibi placuit nominari ob felicem dilectæ ſuæ matris memoriam, quæ Lucretia vocabatur. Fuit hæc quondam Illoſtriſſimi & Revereodiſſimi Alberti S.R.E. Cardinalis ſoror, tantaque vitæ integritate & morum boneſtate claruit, ut a cunctis amaretur. Obiit anno ætatis ſuæ xliii.

x. kl. Sanctæ Emerentianæ v. & m.
M. ccc. xxviii. F. Ghirardus converſus bic ſepultus.
O D. Nomengarda converſa ſanctæ Chriſtinæ hic ſepulta. *Eod. ſeculo.*

viiii. kl. O D Felicitas monacha.
O Brigida monacha hic ſepulta.
O Quintaneſe bic ſepulta.
O D. Fana de Blanchertis monialis. *Omnes eod ſeculo,*
M. d. lxxxx. die 24. O D. Franciſca de Geſſis monacha hujus monaſterii.

viii. kl. Converſio ſancti Pauli apoſt.
A. D. M. ccc. lxxxi. O D. Ceſia de Bechatellis monacha ſanctæ Chriſtinæ hic ſepolta.
A. D. M. ccc. xxxi. O ven. mater & D. Agnete abbatiſſa ſanctæ Chriſtinæ de Fundatia benefactrix dicti monaſterii.
A. D. M. cccc. lxiii. de menſe januarii O ſoror Franciſca de Ferreo monacha S. Chriſtinæ de Bononia.

vii. kl. A. D. 1560. O D. Angelica a Campello monacha iſtius loci.

vi. kl. 1628. O D. Maria Cœleſtis de Terribilia.
M cc. lxxxiiii. vi. kl. Febr. O ven. mater D. Reborgina abbatiſſa hujus loci.
M. dc. iii. O ſoror Florida de Coſpis monacha hujus monaſterii, & ſepulta fuit in eccleſia nova die xxviii. januarii.

v. kl. Sanctæ Agnetis ſecundo.
O Beatus Bartholus Piſanus converſus ordinis noſtri. *Sec. xv.*

iiii. kl. 1633. O in primo anno ſecundi triennii maximo cum dolore abbatiſſa D. Æmilia ex illuſtri familia de Graſſis.

iii. kl. 1630. O ſoror Jucunda de Sanctis oblata.

ii. kl. Geminiani epiſc. & conf.
1555. O ſoror Seraphina de Doſiis monacha profeſſa hujus monaſterii ſepulta in eccleſia de foris.
1557. O ſoror Jacoba de Mengacis converſa hujus monaſterii ſepulta in eccleſia.

F E B R U A R I U S.

kl. Sancti Severi ep. & conf. & ſanctæ Birgitæ.
Sancti Ignatii ep. & m.

iiii. non. Purificatio ſanctæ Mariæ Virginis.
O D. Clara converſa hujus loci hic ſepolta. *Sec. xv.*
O Teuza converſa hic ſepulta. *Sec. xiv.*
M. ccc. xlviii. O D. Margarita de Brigola monacha hic ſepulta.

iii. non. Sancti Blaſii epiſc. & m.

ii. non. M. ccc. ii. O D. Yſabeta monacha hujus loci hic ſepulta.
O Navius converſus hic ſepultus.

nonis. Sanctæ Agathæ V. & m.
O D. Cleria Pepula nobilis Bononienſis die vii. Febr. 1638.
M. cc. lxxx. O D. Bartholomæa monacha hujus loci hic ſepulta.
1564. O ſoror Placida a Prätoveteri converſa hujus monaſterii.
M. cc. xxiiii. O D. Agneſia monacha hic ſepulta.
M. cccc. xviii. O D Bartholomæus prior S. Mariæ Angelorum.

vi. id. M. cc. lii. O D. Gentiana monacha hic ſepulta.
M. ccc. xxviii. O D. Druda converſa in monaſterio S. Andreæ de Uzaoo.

v. id. Sanctæ Apolloniæ v.

M. cc. lxxxxi. O Cambiolus converſus hujus loci.

M. d. xxxiv. O ſoror Lucia de Piſa monacha hujus monaſterii hic ſepulta, ideſt in Capitulo.

iiii. id. Sanctæ Scholaſticæ V.

M. cccc. iiii. O Lertorius converſus hujus monaſterii.

M. ccc. xii. O D. Bartholomæa de Brigola.

M. cccc. lxv. O D. Maria de Montebudolo beneſatrix monaſterii ſanctæ Chriſtinæ de Fondazia.

M. ccc. xliiii. O D. Muzola monacha ſanctæ Chriſtinæ hic ſepulta.

iii. id. M. cccc. xviiii. die 21. februarii. O ven. vir D. Nicolaus de Veneriis prior tunc capellanus hic noſter.

1621. die 21. febr. O D. Hippolyta de Zibetis monacha hujus monaſterii ætatis ſuæ xcv.

ii. id. O F. Johannes converſus ſanctæ Chriſtinæ veteris. *Sec.* xiv.

Idibus. M. ccc. vii. O D. Bandinus prior ſanctorum Coſmæ & Damiani.

M. cccc. xviii. O D. Jacoba de Leazariis hujus monaſterii S. Chriſtinæ hic ſepulta eſt.

xvi. kl. Sancti Valentini m.

M. cc. lx. O D. Lucia monacha.

xv. kl. Ss. Fauſtini & Jovitæ mm.

M. cccc. lxvi. O D. Benedicta de Fredo monacha.

M. cccc. lxix. O D. Margarita de Munzone monacha.

xiiii. kl. 1655. xviii. februarii O D. Methilda Scappi monialis. Nondum compleverat juventam.

xiii. kl. 1520. O D. Margarita de Capochis monacha hujus monaſterii.

xii. kl. M. cccc. lxxx. O D. Margarita monacha hujus monaſterii, quę quidem monacha fuit de Arioſtis.

xi. kl. 1631. O rev. mater D. Hortenſia de Bombaſis optima religioſa.

x. kl. Sanctorum Archatii & ſociorum ejus.

viiii. kl. O D. Damianus capellanus monaſterii ſancti Petri de Luco.

1619. 21. febr. O rev. D. Margarita de Javerinis olim promemerita abbatiſſa.

viii. kl. Cathedra S. Petri apoſt.

O bonæ memoriæ domnus Gregorius recluſus eremi.

vii. kl. O D. Baſilius hujus monaſterii benefactor noſter & devotus. *Sec.* xiv.

vi. kl. Sancti Mathiæ apoſtoli.

O D. Lippa converſa hujus monaſterii. *Sec.* xiv.

M. cccc. viiii. O Dominicus & Maria uxor ejus benefactores hujus mon.

1428. O F. Dominicus Gadini converſus monaſterii S. Andreæ de Uzano.

v. kl. 1566. O ſoror Philippa converſa hujus mon.

iiii. kl. M. cc. lxxxxii. O D. Catharina de Axinellis monacha ſanctæ Chriſtinæ hic ſepulta.

O D. Pretina de Usbertis monacha hujus monaſterii. *Sec.* xiv.

O D. Dina commiſſa hujus monaſterii. *Sec.* xiv.

iii. kl. M. cc. xlii. Petrus Bonalingua converſus hic ſepultus.

ii. kl. O D. Goido ven. prior Camald. ſepultus in eccleſia eremi Camelduienſis. *Sec.* xiii.

M. cccc. xv. O ven. D. Agneſa de Usbertis monacha iſtius monaſterii.

MARTIUS.

Kalendis. O D. Maria beneſactrix hujus monaſterii. M. cccc. l.

O D. Ancillia de Belviſi monacha iſtius monaſt. M. d. lxxx.

O D. Chriſtina del Canton monacha iſtius mon. M. d. lxxx. die 11. martii.

vi. non. 1582. O D. Olimpia de Bolognini monacha hujus mon. anno ætatis ſuæ xxx.

v. non. A. D. M. ccc. lxxxxviii. O ven. & religioſa D. Mina abbatiſſa hujus mon.

M. ccc. xviii. O D. Marcus capellanus ſanctæ Chriſtinæ hic ſepultus.

iiii. non. M. cc. lxxxxix. O frater Rogerius de Boccadeſorno converſus ſanctæ Chriſtinæ hic ſepultus.

iii. non. M. cc. lxi. penultima dominica Carnis-privii. O Rolandus fornarius.

nonis. Regulas ad inveniendum Paſcha.

Poſt nonas martis ubi ſit nova Luna require.
Inde dies Domini tertia Paſcha tene.

A. D. M. cccc. xxvii. Ven. mater & domina D. Chriſtina de Borgo-ſancti-Sepulcri abbatiſſa hujus ſacri monaſterii feliciter migravit ad Dominum, cujus anima per Dei miſericordiam requieſcat in pace, amen. Requieſcatque pariter anima Johannis patris ſui hujus præfati monaſterii benefactoris.

vii. id. Sancti Thomæ de Aquino conf. *Sec.* xv.

A. D. M. ccc. lxxvi. O D. Chola monacha ſanctæ Chriſtinæ.

A. D. 1562. O ſoror Archangela de Ugolotis de Bononia cum in hoc ſanctæ Chriſtinæ cœnobio ſanctimonialem vitam annis xlia. duxiſset, anniſque tribos olim præfuiſſet.

1670. O D. Chriſtina de Peracciois annum agens lxii. Virgo ſummæ integritatis, humilitatis & ſufferentiæ in morbis, quæ ipſam fere ſemper uſque ad mortem occupavere.

vi. id. M. cc. lxxii. O presbyter Johannes, qui erat doctor in caetu.

iiii. id. Sancti Gregorii papæ, & doctoris.

M. cc.

M. cc. xxxiv. O D. Mathilda monacha hic ſepulta.

M. ccc. lxxvi. O D. Philippa monacha ſanctæ Chriſtinæ hic ſepulta.

iii. id. M. cccc. xxxviiii. O ſoror Laſia converſa hujus monaſterii ſepulta in ſancto Andrea de Uzano.

1648. O ſoror Floriana converſa hujus monaſterii.

ii. id. M. ccc. xxxii. O ven. frater D Raynerius de Beccatellis prior ſancti Damiani.

Idibus. M. cc. lxxxii. O D. Imelda monacha S. Chriſtinæ hic ſepulta.

O F. Jacobus converſus monaſterij noſtri ſanctæ Chriſtinæ veteris. *Sec.* xiv.

xvii. kl. M. ccc. lxxxxiiii. O D. Johanna abbatiſſa monaſterii S. Johanni de Prato-veteri ordinis Camaldulenſis.

1577. O ſoror Vincentia de Nigris profeſſa hujus monaſterii.

xv. kl. O Johannes de Tachonibus & uxor ejus Muzola. *Sec.* xv.

1568. O ſoror Theodoſia de Graſſis monacha hujus monaſterii ſanctæ Chriſtinæ hic ſepulta. Vixit annos xix. dies xiii.

xiiii. kl. Sancti Joſeph Sponſi Virginis Mariæ. *Sec.* xvi.

1592. O ſoror Urſulina converſa hujus monaſt.

xiii. kl. 1625. O ſoror Chriſtina de Ulivis de Florentia converſa.

xii. kl. S. Benedicti abbatis conf. *Sol.*

xi. kl. M. ccc. O D. Nicolaus prior Camaldulini de Bononia.

M. ccc. lxxxxi. O Encius converſus ſanctæ Chriſtinæ hic ſepultus.

1653. pridie kal. aprilis O D. Eliſabeth Vizana monialis.

viii. kl. Annunciatio Sanctæ Mariæ Virginis. *Sol.*

O D. Catharina converſa monaſterii ſanctæ Chriſtinæ de Bononia. *Sec.* xiv.

O D. Antonia de Poetis ;monacha iſtius monaſterii 1500.

vii. kl. O ſoror Nicola monacha ſancti Georgii de Apis de Senis. M. cccc.

1580. die xii. martii. O ſoror Ludovica de Graſſis monacha hujus monaſt.

1580. die xviii. martii. O ſoror Lauta de Bonſignoris monacha hujus mon.

vi. kl. 1561. O ſoror Martha a Turre converſa hujus mon.

1590. O Soror Catharina de Bonzannis monacha hujus mon.

1653. O Soror Jacinta Canuta oblata.

1661. O D. Claudia Gozadina annum agens lxxxv. virgo ſummæ ſanitatis, & ingenuitatis, ſemper ubique hilaris, in moribus adeo excellens, ut nec malum ſciret.

v. kl. O D. Johanna converſa ſepulta in mon. S. Chriſtinæ. *Sec.* xv.

M. cc. lxxxxi. O Stephanus converſus S. Chriſtinę hic ſepultus.

A. D. M. ccc. xxxxi. O. D. Sclarita de Beccatellis benefactrix monaſterii ſanctæ Chriſtinæ hic ſepulta.

iiii. kl. O D. Burga converſa mon. ſanctæ Chriſtinæ de Bononia, ſepulta in eccleſia ſancti Andreæ in Uzano.

1556. O Soror Domthea de Cathaneis converſa hujus mon.

iii. kl. O Catharina Gadma converſa S. Andreæ de Uzano. *Sec.* xiv.

ii. kl. M. cc. xlix. O D. Belengarda monacha ſanctæ Chriſtinæ hic ſepulta.

APRILIS.

iiii. nonas. OBIIT Soror Jacoba benefactrix iſtius loci hic ſepulta.

O D. Franciſcus monachus monaſterij ſanctæ Mariæ de Angelis de Bononia M. cccc. xxxviii.

M. D. lxx. O ſoror Hieronyma de Zamaris monialis hujus monaſt.

iii. non. M. ccc. iii. O ſoror Bona converſa ſanctæ Chriſtinæ hic ſepulta.

nonis. M. cc. lxxxxi. O D. Gerardus prior Camaldalenſis.

viii. id. O D. Amadeus monachus ordinis Camaldulenſis capellanus hujus monaſt.

1662. D. Maura Thaddæa de Borrigaris Decana annum agens 81. olim fuit abbatiſſa.

vii. id. M. ccc. O D. Zuliana monacha ſanctæ Chriſtinæ hic ſepulta.

vi. id. O D. Piera de Prato-veteri. *Sec.* xiv.

O Ven. P. D. Benedictus de Forolivio abbas ſancti Zenonis de Piſis. M. cccc. xlviii.

v. id. O D. Margarita converſa ſancti Andreæ de Uzano. *Sec.* xiv.

1603. O ſoror Jacoba converſa hujus mon. ætatis ſuæ 63.

iiii. id. M. cc. lxxxvi. O D. Guicta converſa hujus loci, hic ſepulta.

iii. id. M. cc. xlviii. O D. Scholaſtica abbatiſſa ſanctæ Chriſtinæ hic ſepulta.

O D. Leonardus capellanus dicti monaſterii, cujus corpus hic ſepultus eſt. 1461.

M. cccc. lxx. O D. Urſina de Papacionis hic ſepulta monacha hujus monaſterii ſanctæ Chriſtinæ.

ii. id. A. D. 1583. xii. aprilis. O ven. D. Benedicta da Carlinis de Bononia abbatiſſa hujus monaſterii ſanctæ Chriſtinæ feliciter migravit ad Dominum ultimo anno dignitatis ſuæ.

xviii. kl. Sanctorum Tiburtii & Valeriani mm.

xvii. kl. M. cc. xxxvii. O D. Maximilla monacha hic ſepulta.

M. ccc. xviii. O F. Ugolinus converſus S. Chriſtinæ hic ſepultus.

xvi.

xvi. kl. M. ccc. xx. O D. Anſelicia monacha ſanctæ Chriſtinæ hic ſepulta.

M. ccc. xviii. O D. Philippus de Blanchis.

xv. kl. M. cc. lxxxvi. O D. Viviana converſa hujus loci hic ſepulta.

xiiii. kl. M. cccc. lviiii. die xvii. hujus menſis. O Accius de Quarto, cujus anima requieſcat in pace cum ſuis mortuis omnibus, videlicet ſuis patre & matre, amen.

xiii. kl. M. ccc. xxii. O F. Symon de ordine fratrum Heremitarum, qui dicitur Sanctis.

xii. kl. M. cccc. viii. O ven P. D. Andreas de Cæſena generalis noſter Camaldulenſis ordinis & ſepultus eſt in heremo die xxiii. hujus menſis.

O Beatus Dominicus Piſanus ordinis noſtri. *Sec.* xv.

xi. kl. Anno 1595. die x. O rev. mater ſoror Maura de Panzachiis, quæ fuit abba iſſa monaſterii ſanctæ Chriſtinæ.

x. kl. O Ugolinus converſus hujus monaſterii hic ſepultus.

1674. die ix. decemb. O ſoror Lucia ab Horto oblata annorum lxxv. virgo in officiis exactiſſima, regulæ obſervantiſſima, devota in Deum, B. Virginem & B. Luciam Stifuntinam, cujus ædem & altare in Stifunte & in Ozanu omni ſuppellectili & ornamento curavit ſemper quamdiu vixit.

viiii. kl. 1638. die xxiv. aprilis. O D. Catharina Vitalis olim abbatiſſa.

viii. kl. Sancti Georgii m.

vii. kl. Sancti Marci Evang. *Sol. & Litaniæ majores.*

1675. die vi. julii. O D. Maria Debora Dilecta de Palæottis ſtirpe nobilis, ſed virtutibus longe nobiliſſima cum annos xlvi. ageret, quos omnes per continua exercitia pietati ſacravetat & ſcientiis. Acutiſſimo valuit ingenio, itant brevi curſu Latinum adepta ſermonem, & poeſim mira carminum modulatione Muſas excitaverit; & inde abditos introgreſſa Logicæ, Phyſicæ & Metaphyſicæ receſſus profundiora ad miraculum fundamenta detegerit. Prudentia inſignis non unicum tantum cœnobium, ſed regnum feliciter gubernare potuiſſet. Proprii ordinis inſtitutionibus anxie cultis, devotionem in Deum & B. Virginem talem adjunxit, ut majorem noctium partem in eccleſia, ædiculiſque viſendis & in oratione aſſumpſerit. Moleſtas altiſſimarum rerum paſſa fuit tentationes, quibus ante morbum ſoluta, abſceſſu & febri correpta exemplari tolerantia vim morbi ſufferens, omnibus munita ſacramentis ſine pugna, ſine agonia, hilari vultu ſubridens expiravit.

iiii. kl. Sancti Vitalis m.

iii. kl. A.D. M. cccc. lx. O D Helda converſa monaſt. S. Chriſtinæ.

ii. kl. O Ymilina monacha hic ſepulta, *Sec.* xiii.

M A J U S.

Sanctorum apoſt. Philippi, & Jacobi. *Sol.*

O Ugutio converſus ſanctæ Chriſtinæ & ſepultus hic M. cc. xxxvi.

O Ven. P. D. Matthæus prior monaſterii ſanctæ Mariæ de Angelis de Florentia Anno Domini M. cccc. xxi.

1659. O D. Alexandra de Sartis annum agens lxxx. virgo magnæ obſervantiæ & magnæ abſtinentiæ, itaut per multos annos ſolis orationibus & contemplationibus vivens fere fuerit oblita ſui.

v. non. Inventio ſanctæ Crucis, & Sanctorum Alexandri, Eventii, Theodori & Juvenalis mm. *Sol.*

O Cæcilia converſa hic ſepulta. *Sec.* xiv.

iiii. non. O D. Lucia monacha hujus loci, & ſepulta in monaſterio ſancti Lazari.

O D. Gabriela monacha monaſterii ſancti Mamiliani de Senis M. cccc. xxxviii.

ii. non. Sancti Johannis ante portam Latinam.

O Ven. P. D. Matthæus abbas ſancti Zenonis Piſarum anno M. cccc. l. die vii. maii.

nonis. O Dominicus Billus converſus ſancti Andreæ de Uzano Anno Domini M. ccc. xvii.

viii. id. Apparitio S. Michaelis. *Sol.*

M cc. lxxxxi. O D. Ymelda benefactrix hujus loci.

vii. id. M. cc. lxxxv. O F. Johannes converſus ſanctæ Chriſtinæ hic ſepultus.

1662. O ſoror Cherubina de Gavaſis converſa annum agens 81.

vi. id. Sanctæ Chriſtinæ V. & m. & Sanctorum Gordiani & Epimachi mm.

1554 O ſoror Paula de Capitebovis monacha hujus monaſterii ſepulta in eccleſia de foris.

iiii. id. Sanctorum Nerei, Achillei atque Pancratii mm.

iii. id. M. cccc. xxiiii. O ven. D. Petra de Panciatis abbatiſſa hujus monaſt.

ii. id. M. ccc. xxxv. O D. Anna de Beccatellis monialis S. Chriſtinæ hic ſepulta.

M. ccc. xxx. O Maria de Brigola mater Margaritæ.

M. cccc. xxxviii. O D. Johanna converſa mon. ſancti Mamiliani de Senis.

Idi

Idibus. O D. Clemens monachus ſanctę Mariæ de Angelis de Florentia. *Sec.* xv.
1657. die xxxi. O ſoror Baptiſta de Tumbis converſa.

xvi. kl. A. D. M. cccc. xxviiii. O ven. mater & D. D. Scholaſtica de Caſtro-giani abbatiſſa hujus ſacri monaſterii.

xv. kl. Sancti Venantii m.

xiiii. kl. Sanctæ Potentianæ v.
Natalis ſancti Petri Cœleſtini Confeſs. olim papæ Quinti. *Sec.* xv.
M. cc. lxxixii. O frater Boncompagnus filius domini Zoanini.
M. ccc. lxxxxix. O Lucia monacha hujus monaſterii.
M. cccc. xxx. O ſorur Camilla Muntis-calvi monacha hujus monaſterii.

xiii. kl. S. Euſtachii cum ſociis ſuis.

xii. kl. O Placida monacha hic ſepulta. *Sec.* xiv.

xi. kl. 1612. O D. Octavia de Bolognettis. Fuit ita Deo dilecta & amabilis, ut omnibus exemplum bonorum ſe exhiberet. Habuit fratres alterum S. R. E. cardinalem, alterum vero ſenatorem. Hæc ob ejus vitæ ſanctitatem, morum integritatem, ingenii & judicii acumen, & rerum agendarum ſagacitatem ſummo cum honore, monaſterii utilitate, ac monialium conſolatione abbatiſſæ officio optime functa fuit. Vixit annos lxiv.

x. kl. M. cccc. O ven. D. D. Agatha abbatiſſa monaſterii de Pratoveteri.

ix. kl. A. D. M. ccc. xliiii. O F. Dominicus converſus ſanctæ Chriſtinæ hic ſepultus.

viii. kl. Sancti Urbani papæ & m.
1512. O ſoror Jacoba converſa ſanctæ Chriſtinæ hic ſepulta.
O D. Angela Corbina Sanctiſſimo D. Gregorio XV. ſanguine propinqua. Duabus vicibus dignitatem abbatialem recuſavit. Vixit annos lxxxiv.

vii. kl. O D. Ghiſela converſa ſanctæ Chriſtinæ hic ſepulta. *Sec.* xiii.
O D. Adalaſia converſa ſanctæ Chriſtinę hic ſepulta. *Sec.* xiii.

vi. kl. M. cc. xxxiiii. O D. Jacobina abbatiſſa ſanctæ Chriſtinæ.
O D. Julia de Urſis hic ſepulta monacha. *Sec.* xvi.
Et D. Lucretia da la Gargazia hic ſepulta. *Sec.* xvi.

v. kl. M. cccc. xlix. O D. Gabriel mon. ordinis Camald.
O D. Symon monachus ord. noſtri. *Sec.* xv.
O Ven. D. Agneſia abbatiſſa monaſterii ſancti Mamiliani de Senis. *Sec.* xv.
O D. Magdalena de Brandolinis Foro-livienſis monacha hujus monaſterii hic ſepulta anta altare. *Sec.* xv.

iiii. kl. 1512. O ſoror Lucretia de Leonis hic ſepulta.

iii. kl. M. ccc. xxx. O D. frater Petrus de N.....s de ordine ſancti Johannis de Templo benefactor hujus loci.
M. ccc. xxvii. O Yſuta converſa iſtius loci hic ſepulta.
O rev. ſorur Romualda de Zanis octuagenaria olim abbatiſſa. A. D. 1609. 28. maii.

ii. kl. Sanctæ Petronillæ v.
M. ccc. xv. O D. Accurſius ven. prior ordinis Camald.
M. ccc. xxvii. O D. Imigla monacha.
O D. Antonia monacha ſancti Salvatoris de Foro-livio. *Sec.* xv.

JUNIUS.

Kalendis Sancti Viriani cum ſociis ſuis.
Sancti Proculi m.
1512. O ſoror Archangela de Gratis monacha hujus mon.

iiii. non. Sanctorum Marcellini & Petri mm.
M. cccc. xxxvi. Eclypſis Solis die veneris.

iii. non. Sanctorum Laurentini & Pergentini mm.
M. cc. lxxxxvii. O D. Sophia monacha hic ſepulta.

ii. non. M. ccc. xxvii. O D. Johanna monacha hic ſepulta.
1512. O ſoror Agatha de Gravalcore converſa hic ſepulta.

Nonis. M. ccc. xlviii. O P. D. Bonaventura prior generalis ordinis Camald. & ſepultus eſt in heremo.

viii. id. 1650. O D. Maria Blanca de Aguchiis monacha hujus monaſterii annum agens 65.

vii. id. O Petrus converſus hujus loci & D. Johanna converſa. *Sec.* xv.
M. cccc. lxxxv. O ſer Perinus converſus ſanctæ Chriſtinæ & benefactor hujus loci.

vi. id. M. cccc. viiii. O D. Chriſtina de Sonis abbatiſſa hujus loci & hic ſepulta.
1629. O D. Julia de Belviſis.
1512. O ſoror Aurelia de Dulfis hic ſepulta.
1629. O D. Laurentia de Bonſignoris his abbatiſsa hujus monaſterii.

v. id. Sanctorum Primi, & Feliciani mm.
M. ccc. xxvii. O F. Bartholinus de ordine ſancti Johannis de Templo benefactor hujus loci.
O Beatus Silveſter converſus monaſterii ſanctæ Mariæ de Angelis de Florentia. *Sec.* xv.

iiii. id. M. ccc. lvii. O D. Maria ven. abbatiſſa hujus monaſterii.

iii. id. Sancti Barnabæ.
S. Honophrii Conf. *Sec.* xvi.
M. ccc. lxxxxviii. O ſer Ugolinus

linus Tebaldi, & D. Corteſe benefactores hujus mon.

II. id. Sanctorum Baſilidis, Cirioi, Naboris & Nazarii mm.

M. cc. xxx: O Paulus converſus ſanctæ Chriſtinæ.

M. cc. xxxvii. O presbyter Girardus converſus ſanctæ Chriſtinæ hic ſepultus.

M. cccc. xlvi. O D. Petrus prior Sanctorum Symonis & Judæ de Orbizzano.

xviii. kl. O D. Caſtellana monacha hic poſita. *Sec.* xiv.

1512. O ſoror Gentilis de Manciolinis hic ſepulta.

xvii. kl. Sanctorum Viti & Modeſti, atque Creſcentiæ mm.

O Nerbona converſa Camaldulenſis. *Sec.* xiv.

xvi. kl. M. cccc. xxvi. die xxi. junii. O D. Thomas prior ſancti Johannis-baptiſtę de Bagna-cavallo.

xv. kl. M. ccc. xlviii. O D. Jacoba monacha hic ſepulta.

O D. Theobaldus monachus Vangadiciæ. *Sec.* xv.

1592. O ſoror Lavinia de Corbinis de Piſis monacha hic ſepulta.

M. ccc. xxxiii. O D. Philippa mooacha hic ſepulta.

xiiii. kl. Sanctorum Marci & Marcellini mm.

M. ccc. xxii. O D. Agoes monacha ſanctæ Chriſtinæ.

O Bozo converſus S. Chriſtinæ.

xiii. kl. Sancti Romualdi abbatis & coof. *Sol.*

SS. Gervaſii & Protaſii.

M. cccc. xxxi. O F. Clarius converſus hujus monaſterii & ſepultus eſt in ſancti Andreæ de Auzano.

1647. xviii. kl. julii. O ſoror Urſula converſa.

xii. kl. O Samaritana converſa hic ſepulta.

xi. kl. M. ccc. lxii. O F. Jacobus converſus hujus mon. & ſepultus eccleſia ſancti Andreæ.

x. kl. Sanctorum Decemmilia martyrum. *Sec.* xv.

O D. Johannes monachus ſanctę Mariæ de Angelis de Bononia. *Sec.* xv.

1576. xxi. junii. O ſoror Hortenſia de Luchinis & ſepulta eſt in eccleſia veteri.

viiii. kl. O frater Vinceotius monaſterii ſanctæ Mariæ de Angelis de Florentia, qui vixit in monaſterio annos lxviiii. *Sec.* xv.

viii. kl. Nativitas Saocti Johanois-baptiſtæ. *Sol.*

M. cc. xl. O Jacomellus converſus hic ſepultus.

vii. kl. 1540. O ſoror Eliſabeth de Caſtellat. monacha ſanctæ Chriſtinæ.

vi. kl. Sanctorum Johaonis & Pauli mm.

v. kl. 1629. O rev. D. Junipera de Fuciis.

M. ccc. ii. O D. Jacobinus de Brigola.

M. cc. lxxvii. O D. Chriſtina monacha hic ſepulta.

iiii. kl. Sancti Leoois papæ & doctoris.

M. cccc. lxxx. O D. Samaritana de Avanciis monacha.

iii. kl. Sanctorum apoſtol. Petri & Pauli. *Sol.*

M. ccc. xlvii. O D. Azolina de Brigola.

ii. kl. Commemoratio Sancti Pauli Apoſtoli & Sancti Marſialis.

JULIUS.

Kalendis. Octava ſancti Johaonis-baptiſtæ.

Viſitatio B. Meriæ V. *Sec.* xvi.

vi. non. Saoctorum Proceſſi & Marrioiani mm.

M. cc. lxxxxi. O D. Philippa monacha ſanctæ Chriſtinæ hic ſepulta.

M. cc. xxxi. O Imigla converſa.

iiii. non. A. D. M. ccc. xlviii. O D. Johanna de Brigola benefactrix ſanctæ Chriſtinæ.

1557. O D. Johannes de Balneo capellanus ſanctæ Chriſtinæ vir venerabilis & integerrimus. *Queſto ottimo padre è ſtato al governo delle ven. monache di ſanta Chriſtina ventiquattro anni e mezzo, e mediante la grazia di Dio ha laſciato queſto moniſtero nel più alto credito e nella miglior fama di qualunque altro moniſtero di Bologna, tale è ſtata la prudenza ſua & li ſuoi ottimi coſtumi. Manco con dolore univerſale delle monache, della parrocchia e de' nobili della città.*

iii. non. O D. Cæcilia monacha S. Chriſtinæ hic ſepulta. *Sec.* xiv.

M. ccc. xxvi. O D. Benedicta converſa hic ſepulta.

ii. non. Octava Apoſtolorum Petri & Pauli.

1593. O D. Franciſcus a Lendenaria, qui xiv. annis gubernavit & rexit io temporalibus ſumma cum laude hoc monaſterium.

nonis. A. D. M. ccc. xxxv. O D. Belleza uxor Ghillini de Quercis de Bononia.

O Agnes converſa hic ſepulta. *Sec.* xiv.

viii. id. M. ccc. xlviii. O ſoror Milina converſa ſanctæ Chriſtinæ.

vii. id. M. cccc. viii. O D. Jacopa converſa hujus mon. & ſepulta eſt in ſancti Andreæ de Uzano.

M. cccc. xxxv. O ſer Lentius Fornarius & ejus uxor benefactores hujus monaſterii.

VI. id. Sanctæ Felicitatis & filiorum ejus mm.

M. cc. LXXXXV. O. D. Jacobina monacha hic ſepulta.

1549. O D. Jacobus presbyter, qui reliquit huic monaſterio libras CLXXVII. cum obligatione, quod moniales teneantur omni anno facere unum anniverſarium ſeptem Miſſarum, inter quas ſit una in cantu. Sepultus eſt in eccleſia in arca monialium.

V. id. A. D. M. ccc. XLVIII. O D Jacoba mater D. Chriſtinæ.

M. ccc. XLVIII. O D. Bolognitus.

IIII. id. Sancti Johannis Gualberti & Sanctorum Naboris & Felicis.

M. cc. LI. O presbyter Zambobonus de ſancta Chriſtina.

M. cc. LXXXIII. O D. Bonadunce monacha hujus loci hic ſepulta.

1604. die XIII. O ſoror Maria de Bertucciis converſa.

1615. die XIII. O D. Angelica de Malvetiis prope ſexagenaria.

III. id. Sanctæ Margaritæ v. & m.

O Johannes fornarius hujus monaſterii.

II. id. O Rodulfinus converſus.

idibus. SS. Quirici & Julittæ.

M. ccc. XLVIII. O D. Biaina commiſſa S. Chriſtinæ.

M. ccc. LVI. O ſoror Margarita commiſſa hujus mon. hic ſepulta.

XVII. kl. M. ccc. XLVIII. O ſoror Lucia converſa ſanctæ Chriſtinæ.

M. cc. LXVI. O D. Beatrix de Varignana monacha S. Chriſtinæ.

XVI. kl. Sancti Alexii conf. *Sec.* XVI.

XV. kl. M. cccc. XVI. O D. Johanna commiſſa S. Chriſtinæ veteris.

O D. Lucia Salvatoris de Forolivio. *Sec.* XVI.

XIV. kl. O D. Jacoba monacha ſancti Salvatoris de Foro-livio. *Sec.* XVI.

M. ccc. LXII. O F. Clarius converſus hujus monaſterii ſepultus in eccleſia ſancti Andreæ.

XIII. kl. M. cc. LXXXXV. O D. Maria Pizola monacha ſanctæ Chriſtinæ hic ſepulta.

O ſoror Margarita & ſoror Matthæa ſorores monachæ novitiæ monaſterii de Prato-veteri.

XII. kl. Sanctæ Praxedis v.

O D. Jacob monachus monaſterii ſanctæ Mariæ de Angelis de Florentia ſanctus vir & nobiliſſimus ſcriptor. *Sec.* XV.

O ſoror Baſſa converſa hujus monaſterii A. D. 1540.

XI. kl. Sanctæ Mariæ Magdalenæ.

O Rechelda converſa S. Chriſtinæ.

O ſoror Catharina de Florentia & ſoror Benedicta de Florentia ſorores moniales de Prato-veteri.

X. kl. Sancti Apollinaris epiſcopi & mart.

O Pellegrina monacha S. Chriſtinæ hic ſepulta. *Sec.* XIV.

VIII. kl. M. ccc. XLVIII. O. D. Catharina de Blanchis monacha hic ſepulta.

1555. O ſoror Fauſtina de Savignanis monacha ſepulta in eccleſia de foris.

VIII. kl. Sancti Jacobi apoſtoli. *Sol.* & Sancti Chriſtophori m.

M. ccc. XLVIII. O D. Ignatia monacha hic ſepulta.

VII. kl. Sancti Pantaleonis m. & S. Annæ Matris V. M. *Sec.* XVI.

O D. Bernardus capellanus ſanctæ Chriſtinæ de Fundatia M. cccc. LVII.

VI. kl. M. cc. LXXII. O D. Martina monacha hic ſepulta.

M. cc. LXIII. O Boniolus converſus ſanctæ Chriſtinæ.

V. kl. Sanctorum Nazarii & Celſi mart.

1666. O D. Aurafelia de Clavarinis monialis annum agens 84.

IIII. kl. Sanctorum Felicis, Simplicii, Fauſtini, Floræ, & Lucillæ mm.

O Cecha converſa ſancti Andreę de Uzano. *Sec.* XV.

O ſoror Franciſca de Faventia monacha S. Maglorii. *Sec.* XV.

III. kl. Sanctorum Abdon & Sennen mm.

M. ccc. V. O ſoror Benvenuta converſa hic ſepulta.

M. ccc. XLVII. O frater Neapoleo de Arientis pater D. Ignatiæ.

II. kl. M. ccc. XLVIII. O D. Uliana de Bechatrellis monacha hic ſepulta.

M. cccc. XXXVII. O D. Symon monachus ſanctæ Mariæ de Angelis de Florentia.

A U G U S T U S.

KAlendis Sancti Petri ad Vincula.

M. cccc. XII. O F. Johannes converſus ſancti Andreæ.

IIII. non. Sancti Stephani papæ & m.

M. ccc. XXXI. O D. Maſina de Fuſcarariis monacha hic ſepulta.

M. ccc. XLVIII. O D. Tregnana novitia ſanctæ Chriſtinæ.

III. non. Inventio Sancti Stephani protomart. & ſociorum ejus.

1608. O D. Maria Capella Mutinenſis, quæ libras centum monaſterio ſanctæ Chriſtinæ legavit cum onere celebrandi pro anima ſua ſingulis annis Miſſam conventualem in cantu.

II. non. M. cc. L. O D. Valeria monacha ſanctæ Chriſtinæ hic ſepulta.

M. ccc. xlvi. O F. Stephanus converſus ſanctæ Chriſtinæ & in civitate Smirnenſi ſepultus.

M cccc. xxxvii. O D. Maurus mon. monaſterii S. Mariæ de Angelis.

M. ccc. xlviii. O D. Nicola capellanus ſanctæ Chriſtinæ hic ſepultus.

nonis. Sancti Dominici conf.

M. ccc. xxxvi. O D. Fantonus de Becadellis.

O D. Carora converſa hujus monaſterii. *Sec.* xv.

1519. O D. Chriſtophorus capellanus hujus mon.

viii. id. Sanctorum Sixti, Feliciſſimi & Agapiti mm.

M. ccc. lxvi. O relig. Domina D. Thiſia ven. abbatiſſa hujus monaſterii.

M. ccc. lxii. O ſer Guido commiſſus hujus mon. ſepultus in eccleſia Sanctæ Andreæ de O. zano.

O D. Lucia monacha hujus mon. *Sec.* xv.

M. cccc. lxxiiii. O D. Laurentia monacha hujus mon.

1518. O ſoror Cæcilia de Righettis hic ſapulta.

vii. id. Sanctorum Donati & Hilariani mm.

M. ccc. lxii. O D. Riga commiſſa hujus mon.

vi. id. Sanctorum Cyriaci, Largi & & Smaragdi mm.

O D. Johanna de Salviatis de Florentia monacha monaſterii de Buldrone.

O Jacoba ſoror ſanctæ Chriſtinæ ſepulta in prædicto monaſterio M. cccc. xxiii.

iiii. id. Sancti Laurentii m.

1614. O rev. D. Coſtantia de de Dugliolis ſexagenaria.

1621. O D. Laura de Bochis monacha hujus mon. ætatis anno 56.

iii. id. Sancti Tiburtii m.

O Bonpetrus converſus ſanctæ Chriſtinæ & hic ſepultus.

O F. Petrus converſus monaſterii ſanctæ Mariæ de Angelis ſanctus vir, & coquus monaſterii annis l.

ii. id. M. ccc. lx. O F. Symon converſus hujus loci.

M. ccc. lxxxiii. O D. Johannes major eremi patruus domini generalis.

Idibus. Sanctorum Hippolyti & Caſſiani mm.

M. ccc. xxxi. O ſoror Saracina hic ſepulta.

M. cccc. xxxvii. O D. Benedictus monachus ſanctæ Mariæ de Angelis de Florentia.

M. ccc. xlviii. O Zanolle novitia S. Chriſtinæ hic ſepulta.

xix. kl. 1632. D. Artemiſia de Vidalis monacha hujus monaſterii.

O Petrus Ramſredi converſus hic ſepultus. *Sec.* xiii.

O D. Catharina converſe hujus monaſterii.

xviii. kl. Aſſumptio beatæ Virginis Mariæ. *Sol.*

xvii. kl. Sancti Rochi conf. *Sec.* xvi.

M. ccc. xlviii. O D. Bartholomæa monacha hic ſepulta.

O ven. pater D. Johannes prior monaſterii ſanctæ Mariæ de Angelis de Florentia. *Sec.* xv.

xvi. kl. M. ccc. v. O D. Bitina monacha hic ſepulta.

xv. kl. Sancti Agapiti m.

M. cc. lxx. O presbyter Cambius hic ſepultus.

xiiii. kl. M. cccc. xxviii. O D. Antonia de Primatitiis monacha hujus monaſterii.

xiii. kl. Sancti Bernardi abbatis conf. & doctoris.

1643. O D. Colomba Clavarina de Bononia monacha initio abbatialis dignitatis D. Paulæ Dorotheæ de Vitalibus de Bononia.

xii. kl. O Ven. D. Arnoldus abbas monaſt. ſancti Petri de Rota M. cccc. xxxiii.

O F. Guitto fundator monaſterii ſanctæ Mariæ de Angelis, quod fundatum eſt anno Domini M. cc. lxxxx. *Sec.* xv.

xi. kl. Octava aſſumptionis beatæ Mariæ Virginis, & ſanctorum Timothei & Simphoriani mm.

M. cccc. li. O D. Thaddæus prior S. Damiani de Bononia.

M. ccc. O D. Symona monacha S. Chriſtinæ hic ſepulta.

O bonæ memoriæ Gregorius papa Nonus, qui cellam ſuam in eremo conſecravit. *Sec.* xv.

1548. O ven. mater D. Julia de Zanis abbatiſſa hujus monaſt.

x. kl. M. ccc. lxxxxv. O D. Catharina abbatiſſa monaſterii ſancti Johannis de Prato-veteri.

viiii. kl. Sancti Bartholomæi ap. *Sol.*

M. cccc. xxxvii. O D. Paulus monachus ſanctæ Mariæ de Angelis de Florentia.

O D. Euphroſinus monachus dicti monaſterii.

1608. O D. Octavianus de Anglario per annos xi. confeſſarius hujus monaſterii, inde abbas Claſſenſis.

viii. kl. Sanctorum Geneſii, Pontiani, Euſebii, Peregrini & Vincentii mm.

M. ccc. xxi. O Nanne de Brigola.

O Maria conv. hic ſepulta.

O D. Hieronymus monachus S. Mariæ de Angelis.

1576. O ſoror Lucretia de Zanis.

vi. kl. O D. Jacobus monachus S. Mariæ de Angelis.

1556 O ſoror Johanna converſa ſepulta in eccleſia de Foris.

v. kl. Sancti Auguſtini ep. & doctoris. *Sol.* & Sancti Mennæ m.

M. ccc.

Digitized by Google

M. ccc. lxxxviiii. O Georgina monacha hujus monaſterii.
M. ccc. xlviii. O D. Johanna benefactrix ſanctæ Chriſtinæ hic ſepulta.

IIII. kl. Decollatio ſancti Johannis-baptiſtæ & ſanctæ Savinæ virg.
M. cccc. xxx. O D. Thaddæa de Burgo-ſancti-Sepulcri benefactrix hujus monaſterii hic ſepulta.
M. ccc. lxviii. O Ven. D. Johanna abbatiſſa Prati-veteris.

III. kl. Sanctorum Felicis & Adaucti mm.
1538. O D. Seraphina de Bollertis abbatiſſa hujus monaſterii.
O Margarita monacha hic ſepulta.
M. cccc. xx. O Margarita de Uzano monacha hic ſepulta.
O Bernardus de Uzano pater D. Margaritæ ſuprascriptæ hujus monaſterii devotiſſimus benefactor.

II. kl. M. ccc. lxxxviiii. Obierunt D. Antonius de Veneriis, F. Michael de Veneriis & F. Marcus de Bononia omnes monachi ſanctæ Mariæ de Angelis de Bononia.
1631. O D. Aurelia Cesbina de Piſis dierum plena.

SEPTEMBER.

KAlendis Sancti Ægidii abbatis & conf.
Nota quod Epacta & Indictio mutatur in Kalendis Septembris.
M. ccc. lxxi. O D. Sira de Bianchis benefactrix hujus loci.
M. cccc. liii. O ven. pater O Aloyſius abbas Claſſenſis.

IIII. non. M. cccc. xii. O D. Agnes de Uzano commiſſa hic ſepulta.
M. ccc. xvi. O D. Chatelina commiſſa S. Chriſtinæ veteris.

III. non. M. cc. lxxv. O D. Beatrix monacha ſanctæ Chriſtinæ.
M. cc. O D. Adelaxia uxor D. Cambii.
M. cccc. lxxi. O ſoror Anna converſa hujus monaſterii.

II. non. M. cccc. xvi. O ven. D. Lazarus de Venetiis prior ſanctæ Mariæ de Balneo.
M. cccc. lxi. O D. Philippa de Dolfulis monacha hic ſepulta.

nonis. M. cccc. xlix. O ven. pater D. Johannes abbas ſancti Hilari de Galeata.

VIII. id. M. ccc. xxxi. O D. Antonia monacha hic ſepulta.
M. ccc. lxxxix. O D. Jacobus de Tarviſio capellanus hujus monaſterii.
M. cccc. xxxi. O D. Biha converſa hujus monaſt. hic ſepulta.
O D. Coſmus de Bonamicis Volaterranus procurator hujus momonaſterii, qui ad conſtructionem novam eccleſiam plurimum laboravit. *Sec.* xvii.

VII. id. M. cccc. liii. O ven. pater D. Franciſcus prior generalis Camald.
1548. O ven. ſoror Hippolita de Engleſiis profeſſa hujus monaſterii ſepulta de foris in arca monialium.

VI. id. Nativitas ſanctæ Mariæ V. *Sol.* & ſancti Adriani m.
O D. Beatrix monacha hic ſepulta. *Sec.* xiv.
M. ccc. lxiii. O ven. pater D. Gualterius abbas ſancti Michaelis de Piſis.
M. ccc. lxviii. O D. Dinus commiſſus monaſterii iſtius, ibique ſepultus.

V. id. Sancti Gorgonii m.
M. ccc. i. O D. Ghiſaltruda monacha hic ſepulta.
1595. viii. Sept. O D. Ludovicus a Balneo abbas ſancti Nicolai de Urbe cum hoc monaſterium ſanctæ Chriſtinæ rexiſſet annis quinque. Sepultus eſt in eccleſia de foris.

IIII. id. Sancti Nicolai de Tolentino. *Sec.* xv.
M. cc. lxxxxvi. O presbyter Grimaldus converſus hic ſepultus.
M. cccc. xxxvii. O D. Laurentius prior clauſtralis monaſterii ſanctæ Mariæ de Angelis Florentæ.

III. id. Sanctorum Proti & Hiacynthi mm.
M. cccc. vii. O D. Jacoba de Boncompagnis monacha hic ſepulta.
1530. O ſoror Eufraſia de Carlinis monacha hic ſepulta.
1560. O D Dionyſius capellanus hujus monaſt. per biennium.
M. cccc. xxiii. O ven. vir D. Simon prior ſancti Damiani de Bononia ibidem ſepultus.

II. id. M. cccc. xxiiii. O ven. pater D. Nicolaus abbas monaſt. S. Zenonis de Piſis.
M. cc. lxxxiiii. O Petrus converſus S. Chriſtinæ hic ſepultus.
M. cccc. lv. O Georgius de Lando noſter familiaris hic ſepultus.

idibus. Sancti Mamiliani abbatis & Conf. *Sec.* xv.
M. ccc. xi. O D. Burghina monacha hic ſepulta.
O D. Johannes prior S. Firmi.

XVIII. kl. Exaltatio ſanctæ Crucis, & ſanctorum Cornelii & Cypriani mm. *Sol.*
M. cccc. liii. O ven. pater D. Paſchaſius abbas ſancti Ægidii de Burgo-ſancti-Sepulcri ordinis Camald.
M. cccc. lxiii. O ven. pater D. Franciſcus olim prior ſanctæ Mariæ de Angelis de Bononia ordinis noſtri.

XVII. kl. Octava Nativitatis Sanctæ

Digitized by Google

Mariæ & Sancti Nicomedis.

M. ccc. x. O Oraſai familiaris hujus loci.

xvi. kl. Sanctorum Luciæ, Euphemiæ & Gemioiani mm.

M. cccc. lxiii. O D. Chriſtina abbatiſſa monaſt. ſancti Petri de Luco, necnon monacha ſanctæ Chriſtinæ.

1556. O D. Sebaſtianus de Riccis de Bononia monachus Camald. capellanus ſanctorum Coſmæ & Damiani, ibidem ſepultus.

xv. kl. M. cccc. xxviii. O F. Dominicus Niger de Ugiano converſus ſanctæ Chriſtinæ, ſepultus eſt hic.

1552. O D. Cæcilia de Rubeis de Faventia abbatiſſa hujus monaſterii hic ſepulta, profeſſa monaſterii ſancti Maglorii de Faventia.

1592. O ven. virgo ſoror Magdalena de Recordatis de Bononia.

xiiii. kl. O presbyter Ondedeus converſus iſtius loci.

xiii. kl. M. cccc. lxvi. O D. Mina converſa hujus monaſterii.

1552. O D. Cherubina de Benivolis monacha hujus monaſterii ſepulta in eccleſia de foris.

O ſoror Paula de Gattis conv.

xi. kl. Sancti Matthæi Apoſtoli & Evang. *Sol.*

O ven. pater D. Gherardus abbas ſancti Hippolyti de Faventia. *Sec.* xiv.

M. ccc. ii. O D. Lucia monacha S. Chriſtinæ.

M. ccc. xliiii. O D. Fia monacha hic ſepulta.

M. ccc. lxxxix. O ſoror Johanna novitia hujus monaſterii.

x. kl. Sancti Mauritii cum ſociis ſuis.

M. cccc. x. O F. Jacobus conv. ſancti Andreæ.

1584. xviii. Sept. O rev. pater D. Michael-angelus de Eſte viſitator ordinis ſepultus in ſancto Blaſio de Fabriano.

viiii. kl. Sancti Lini papæ.

viii. kl. 1644. O Johanna de Canntis converſa hujus monaſterii.

vii. kl. M. cccc. xxxiii. O D. Johannes prior eremi Vivi.

M. ccc. xi. O F. Severinus converſus S. Chriſtinæ hic ſepultus.

M. cccc. xxxv. O ven. pater D. Antonius de Ferro, dudum generalis ordinis, tunc abbas S. Mariæ de Vangadicia.

M. cccc. lxxxxviii. O ven. mater D Muzula de Saloſmeis de Florantia ven. abbatiſſa hujus ſacti monaſterii. Vixit abbatiſſa per annos xxxi.

vi. kl. M. cc. lxxiii. O D. Guida monacha hic ſepulta.

1641. die vi. Sept. O ſoror Hieronyma de Lombardis Bononienſis.

v. kl. Sanctorum Coſmæ, & Damiani mm.

M. cccc. lx. O D. Benedicta abbatiſſa ſancti Maglorii de Faventia.

M. cccc. lxxxxviiii. O Pina converſa hic ſepulta.

1597. O D. Seraphina de Liliis monacha hujus monaſterii.

iiii. kl. M. cc. lxxxiv. O D. Maria de Ugiano monacha hic ſepulta.

1558. O rev. pater D. Hippolytus de Novaria generalis meritiſſimus totius ordinis.

iii. kl. Dedicatio S. Michaelis. *Sol.*

M. ccc. lxxxviiii. O ven. pater D. Michael abbas S. Zenonis de Piſis.

ii. kl. Sancti Hieronymi prebyteri conf. & doctoris. *Sol.*

M. ccc. viii. O D. Raynerius abbas Claſſenſis.

M. ccc. lxxxix. O Bartholomæa monialis hujus monaſterii.

M. cccc. xxxix. O Pecininus & D. Johanna ejus uxor ambo hujus monaſterii devotiſſimi.

O C T O B E R.

KAlendis Sancti Remigii ep. conf. & doctoris.

vi. non. M. ccc. l. O D. Jacobus de Poetis prior ſanctæ Mariæ de Camaldulino de Bononia.

iiii. kl. Sancti Franciſci conf. & Sancti Petronii ep. & conf.

M. cccc. x. O in civitate Paduæ ven. pater D. Honaphrius prior generalis ordinis noſtri, & ſepultus eſt in eremo.

M. cccc. xxviii. O F. Guido converſus ſanctæ Chriſtinæ. Sepultus eſt hic.

iii. non. Sanctorum Placidi & ſociorum ejus.

M. ccc. O Salvitus converſus S. Chriſtinę hic ſepultus.

O D. Conſtantia monacha hic ſepulta.

ii. non. 1586. O D. Alexandra de Lambertinis monacha hujus monaſterii hic ſepulta.

M. cc. lxv. O D. Ymigla abbatiſſa S. Chriſtinæ hic ſepulta.

M. ccc. xxx. O D. Michael presbyter converſus.

1590. iv. nonas Octobris. O ſoror Scholaſtica de Spetiis monacha.

O ſoror Franciſca de Malatendis converſa viii. idus octob.

1648. O D. Pantaſilea de Tobaleis monacha ſub abbatiſſa Deodata Leonia.

nonis. Sanctorum Marcelli, Apuleii, Sergi & Bacchi mm. & ſancti Marci papæ m.

O D. Hieronymus monachus S. Mariæ de Angelis de Florentia frater domini generalis noſtri A. D. M. cccc. xxxiii.

viii. id. Sanctæ Reparatæ V.

M. ccc.

M. ccc. LXXXVIIII. O ven. mater D. Bartholomæa de Senis abbatiſſa hujus monaſterii.
Item dicto milleſimo O honeſta & religioſa D. Zana de Caldarinis de Bononia.
M. cccc. XVIIII. O D. Johanna monacha hujus monaſterii.
M. cccc. XLV. O Jacobus converſus hujus monaſterii.
1648. O ſoror Magdalena converſa.

VII. id. Sanctorum Domoini, Ruſtici, Dionyſii & Eleutherii mm.
M. ccc. LXXXXVIIII. O ven. pater D. Silveſter prior monaſt. Angelorum de Florentia & D. Franciſcus monachus dicti monaſterii.

VI. id. Sancti Cerbonii epiſcopi & conf.
M. ccc. VIII. O Ermelina mater abbatiſſæ Agnetis hic ſepulta.

V. id. O Ermelina converſa hic ſepulta.

IIII. id. O Marchin de Barzellinis & uxor ejus Dorothea, quorum animæ & omnium ſuorum per Dei miſericordiam requieſcant in pace.

III. id. M. cc. LIII. O D. Anſelicia monacha hic ſepulta.

II. id. Sancti Calixti papæ & mm.
O D. Octa converſa. *Sec.* XIV.

idibus. O ven. pater D. Matthæus de Corniolo monachus eremita eremi Camaldulenſis.

XVII. kl. Sancti Galli abbatis & conf.
M. cccc. XVIII. O D. Burghina conv. hujus monaſterii.
1586. O ven. D. Helena de Panzachis monacha hic ſepulta.

XVI. kl. M. cc. LXXXV. O D. Beatrix monacha ſanctæ Chriſtinæ hic ſepulta.
1633. O ſoror Dorothea de Bononia ſepulta in eccleſia nova.

XV. kl. Sancti Lucæ Evang. *Sol.*
M. ccc. LXII. O D. Margarita monacha hic ſepulta.
M. cccc. XXXIIII. O F. Dominicus converſus hujus monaſterii, & eſt ſepultus in ſancta Chriſtina veteri.
1620. O ſoror Eſter de Nobilibus monacha & ſepulta fuit in eccleſia nova.

XIV. kl. M. ccc LXXIII. O ſoror Urſulina monialis hic ſepulta.
M. cccc. XXX. O F. Guido converſus hujus monaſterii, & eſt ſepultus in S. Chriſtina veteri.

XIII. kl. M. ccc. LXXXIX. O D. Urſulina monialis iſtius monaſterii.
M. cccc. XXXIX. O prælatorum diadema, virque in urbe ſingulariſſimus D. Ambroſius prior generalis Camaldulenſis, cujus anima in pace quieſcat. Sepultus eſt in eremo.
1541. O ſoror Ludovica de Graſſis monacha hujus monaſterii.

XII. kl. S. Hilarionis abbatis & conf.
Sanctæ Urſulæ cum ſociabus ſuis. *Sol. Sec.* XV.

XI. kl. M. cccc. VII. O ſoror Antonia converſa hic ſepulta.
1571. O ſoror Antonia converſa hujus monaſterii.

X. kl. 1591. O ſoror Barbara ab Auro, quæ fuit abbatiſſa hujus monaſterii.
M. cccc. XXII. O ven. pater D. Auguſtinus prior monaſt. ſanctæ Mariæ de Angelis de Florentia.

VIIII. kl. S. Maglorii ep. & conf.
M. cccc. XXXVIII. O D. Anna de Panzachis monacha profeſſa hujus monaſterii.
O Bernabous & D. Bartholomæa uxor ejus benefactores hujus monaſterii.

VIII. kl. Sancti Miniatis cum ſociis ſuis.
O D. Martinus ven. prior Camaldulenſis.
O Donay converſus iſtius loci.
M. cccc. LXVII. O ven. mater D. Maria de Belloſſis abbatiſſa hujus monaſterii.

VII. kl. M. cccc. XXII. O in civitate Ravennæ ven. pater D. Raphael prior generalis ordinis noſtri, & ſepultus eſt in eremo Camaldulenſi.

V. kl. Sanctorum apoſtolorum Simonis & Judæ. *Sol.*

IIII. kl. O Bonafides converſus S. Chriſtinæ hic ſepultus.

III. kl. S. Geminiani ep. & conf.
M. cccc XXXIII. O F. Jacobus converſus ſanctæ Chriſtinæ hic ſepultus.

II. kl. Vigilia Omnium Sanctorum.
M. cc. LXXXV. O D. presbyter Rolandinus.

N O V E M B E R.

KAlendis. Commemoratio omnium Sanctorum, & ſancti Cæſarii m. *Sol.*
O Antonius converſus S. Chriſtinæ. *Sec.* XV.
O Rolandinus filius . . . . . comitis. *Sec.* XIV.
M. cc. LXXXXI. O D. Imigla monacha hic ſepulta.
1509. O D. Helena de Barzellinis monacha hic ſepulta.

IIII. non. M. cccc. XVI. O D. Symon monachus monaſterii ſanctæ Mariæ de Angelis.
M. cc. LXXXXVII. O D. Frigdianus vener. prior Camaldulenſis.
M. cccc. LVII. O ven. D. Margarita monacha hic ſepulta.

III. non. M. ccc. LXXXIX. O Margarita de Setteſonti converſa hujus monaſterii.
M. ccc. LXXXXVIIII. O ven. pater D. Vitalis abbas monaſterii de Inſula ordinis Camaldulenſis,

lenſis, & Tiza converſa dicti monaſterii.

II. non. Sanctorum Vitalis & Agricolæ mm.

M. cc. lxxi. v. kalend. . . . , O D. Eliſabeth hic ſepulta.

M. ccc. xli. O ſoror Charmundina commiſſa ſanctæ Chriſtinæ hic ſepulta.

1578. O D. Magloria de Fantuciis, quæ fuit abbatiſſa hujus monaſterii, in quo vixit per quadraginta annos.

nonis. M. cc. lxxiv. O D. Codiginus benefactor iſtius loci hic ſepultus.

VIII. id. Sancti Leonardi conf.

M. cccc. xvii. O D. Lipa de caſtro Montis-veteris benefactrix monaſterii ſanctæ Chriſtinæ hic ſepulta.

M. cccc. l. O vener. mater D. Bartholomæa de Tachonibus abbatiſſa hujus monaſterii.

VII. id. M. d. lxxiii. Translatio reliquiarum beatæ Luciæ ordinis Camaldulenſis ab eccleſia Septifontis ad eccleſiam ſancti Andreæ de Ugiano.

VI. id. Sanctorum Quatuor Coronatorum mm.

V. id. Sancti Salvatoris. *Sol.* & Sancti Theodori m.

O Ricolo commiſſus benefactor hujus loci hic ſepultus.

M. cccc. lxxxvii. O D. Thaddæa de Malvitiis monacha hic ſepolta.

III. id. Sancti Martini ep. & conf. *Sol.* & Sancti Mennæ m.

M. ccc. lxviii. O Guiditio converſus ſanctæ Chriſtinæ.

1612. O ſoror Felix converſa hujus monaſterii.

II. id. 1588. O D. Perpetua de Cintio, quæ fuit abbatiſſa hujus monaſterii & vixit 73. annos.

Idibus. Sancti Britii conf. *Sec.* XVI.

M. ccc. xix. O D. Clara monacha S. Chriſtinæ hic ſepulta.

M. cccc. xxxiii. O ven. pater D. Euſtachius abbas Vallis-caſtri.

XVIII. kl. M. cc. lxxxxv. O D. Orabele abbatiſſa ſanctæ Chriſtinæ hic ſepulta.

O ſoror Prudentia de Bolognettis monacha hujus monaſterii 1591.

1608. O ſoror Johanna converſa hujus monaſterii.

1609. O ſoror Clara converſa.

XVII. kl. M. ccc. xxvi. O D. Anfelicia converſa hic ſepulta.

XV. kl. O D. Antonius de Cæſena prior monaſterii S. Petri de Mucchio. *Sec.* XIV.

XIIII. kl. Sancti Frigdiani ep. & conf.

M. ccc. xxi. O Dionyſius abbas Claſſis.

O D. Antonius de Gambaſſo hoſpitalarius hoſpitalis ſancti Frigdiani de Piſis. M. cccc. xxxviii.

XIII. kl. M. ccc. xix. O D. Maria filia D. Cambii medici monacha S. Chriſtinæ hic ſepulta.

1584. O D. Camilla de Zullinis monacha hujus monaſterii anno ætatis 59.

XII. kl. M. ccc. xvii. O D. Benvenutus capellanus ſancti Andreæ.

1647. O ſoror Benedicta conv.

XI. kl. M. ccc. xxii. O D. Fayta converſa hic ſepulta.

M. ccc. xl. O D. Mona de Bechadellis monacha S. Chriſtinæ hic ſepulta.

X. kl. Sanctæ Cęciliæ V. & M.

M. ccc. xc. O rev. pater D. Hieronymus de Uzzano ſanctæ Camaldulenſis eremi prior & totius ejuſdem ordinis generalis & ſepultus eſt in monaſterio ſanctæ Mariæ de Angelis de Florentia.

M. d. xxlxv. O ſoror Scholaſtica de Cintio monacha hujus monaſterii, & ſepulta eſt in archis veteribus.

VIII. kl. Sancti Clementis papæ & m. ſancti Columbani abbatis, & ſanctæ Felicitatis m.

M. ccc. xlvi. O D. Benedicta monacha hic ſepulta.

VIII. kl. Sancti Chriſogoni m.

M. cccc. xli. O ven. D. Dominicus abbas ſancti Petri de Rota.

VII. kl. Sanctæ Catharinæ V. & M. & ſancti Proſperi epiſc. & doctoris.

1595. O D. Lucidaria Bocchia quæ fuit religioſiſſima abbatiſſa hujus monaſterii.

1545. O ſoror Angela de Moglio prioriſſa hic ſepulta, ideſt in capitulo.

VI. kl. M.cccc. lii. O religioſa D. Bartholomæa de Poetis monacha hic ſepulta.

1551. O D. Domitilla Felix monacha ſub abbatiſſa D. Paula de Vitalibus.

V. kl. Sancti Jacobi interciſi m.

M. cc. lxxxvi. O D. Villana monacha hic ſepulta.

M. cccc. lxxxvi O D. Jacoba de Manzolinis monacha ſanctæ Chriſtinæ.

1654. O D. Victoria Seraphina Pielli monacha hujus monaſterii.

IIII. kl. M. ccc. xxix. O D. Mea filia D. Johannæ de Brigola.

O D. Thomas ſancti Hippolyti de Faventia.

M. d. lxv. O D. Domitilla de Paſiis ſanctimonialis hujus monaſterii.

III. kl. Sanctorum Chriſanti & Dariæ m. & S. Saturnini m.

1608. O Soror Bonifacia a Rovere converſa plena dierum.

II. kl. Sancti Andreæ apoſt. *Sollem.*

M. ccc. lx. O F. Ricardus converſus hujus monaſt. hic ſepultus.

Ad

Ad inveniendum Adventum verſus.

Tres præcedentes Andream, treſque ſequentes Dies Adventum Domini limitem tenent.

DECEMBER.

kl. M. cc. lxxxii. O Magiſter Cambius benefactor iſtius loci.

M. ccc. xl. O Soror Marchiſina benefactrix monaſterii ſanctæ Chriſtinæ hic ſepulta.

iii. non. M. ccc. xxx. O D. Jacoba monialis ſanctæ Chriſtinæ de Fundatia hic ſepulta.

1559. O D. Junipera de Bentivolis hujus monaſterii monialis hic ſepulta.

ii. non. Sanctæ Barbaræ v. & m.

viii. id. Sancti Nicolai ep. & conf. *Sollem.*

M. cccc. xxxviiii. O D. Lucia monacha hujus monaſterii.

vii. id. Sancti Ambroſii ep. & doctoris & ſancti Savini ep. & m. *Sollem.*

M. ccc. xiiii. O D. Thomaſinus Fornarius benefactor hujus loci.

vi. id. Sancti Zenonis ep. & conf. & Conceptio ſanctæ Mariæ V. *Sec.* xvi.

v. id. Sancti Syri ep. & conf.

iiii. id. M. ccc. xxxi. O ven. Mater D. Mina abbatiſſa hujus monaſterii.

M. ccc. xxxiiii. O ven. Mater D. Magdalena abbatiſſa hujus monaſterii.

iii. id. Sancti Damaſi papæ & conf.

O D. Cecha converſa ſancti Andreæ de Uzano.

1562. O Magiſter Bartholomæus Gatto, alias Biſano, qui huic noſtro monaſterio reliquit quoddam prædiolum, ideo pro ejus anima rogare Deum tenemur, quolibet anno Miſſam unam majorem celebrando.

1659. O D. Juliana de Glavarinis prioriſſa, cum fuerit prius abbatiſſa, annum agens 71.

idibus. Sanctæ Luciæ v. & m.

M. cc. lviii. O D. Agnes monacha hic ſepulta.

M. cccc. i. die xiiii. decemb. O D. Catharina de Avantiis monacha hic ſepulta.

xix. kl. M. ccc. iiii. O D. Margarita hic ſepulta.

xviii. kl. O Colabona converſa monaſterii ſanctæ Chriſtinæ veteris. *Sec.* xv.

M. cccc. lxxxxii. O D. Teſia de Scappis converſa ſanctæ Chriſtinæ.

1619. xiii. decemb. O D. Alphonſina novitiarum magiſtra.

xvii. kl. Sancti Floriani. *Sec.* xvi.

M. ccc. lii. O ven. D. Orabilis de Blanchis benefactrix ſanctæ Chriſtinæ hic ſepulta.

xvi. kl. O Chriſtina monacha hujus loci hic ſepulta.

xv. kl. M. cc. lxi. O Catharina monacha hic ſepulta.

M. cccc. xiiii. O Chriſtophorus capellanus hujus monaſterii hic ſepultus.

xiii. kl. 1645. O D. Angela M. Zambeccaria ſanctimonialis profeſſa ſanctæ Chriſtinæ.

xii. kl. M. cc. lxxxxi. O D. Johannius Boncompagni benefactor hujus loci hic ſepultus.

M. ccc. lxxxv. O D. Rodulphus hic ſepultus.

M. cccc. lxxxxii. O ven. virgo ſoror Sancta de Balneo monacha hujus monaſt.

xi. kl. O Bartholus converſus hujus loci. *Sec.* xiv.

x. kl. O D. Jacoba monacha hujus monaſt. die xx. decemb. 1600. O ſoror Bartholomæa converſa.

viiii. kl. M cc. lxxx. O D. Zacharia monacha ſanctæ Chriſtinæ hic ſepulta.

1521. O Soror Chriſtina converſa hic ſepulta.

viii. kl. Nativitas Domini. *Sollem.* & ſanctæ Anaſtaſiæ m.

M. ccc. xlviii. O F. Guido converſus ſanctæ Chriſtinæ hic ſepultus.

O F. Johannes de monaſterio Angelorum. *Sec.* xv.

vii. kl. Sancti Stephani protom. *Sol.*

vi. kl. Sancti Johannis apoſt. & evang. *Sollem.*

v. kl. Sanctorum Innocentum.

1563. O D. Deodata Bocchia monacha hujus monaſterii ætatis ſuæ xxxi.

iiii. kl. Sancti Thomæ archiep. & m.

M. ccc. lxxx. O D. Zanna monacha hic ſepulta.

iii. kl. M. ccc. xlviiii. O D. Catarina de Mezzovillanis monacha hic ſepulta.

M. cccc. lxvii. O D. Betiſia converſa hic ſepulta.

ii. kl. Sancti Silveſtri papæ & conf.

1632. O Soror Ludovica de Fabris oblata.

EXCERPTA

Ex Necrologio monaſterii S. Johannis-evangeliſtæ de Prato-veteri diœceſis Feſulanæ.

Ex codice ejuſdem parthenonis.

JANUARIUS.

i. Obiit D. Johannes de Caſtello heremita ſanctæ Camaldulenſis heremi.

vi. O Jacobus Ubertus heremita, Aldebrandus, Albertinus.

O Ven. mater D. Magdalena de Bardis Florentina digniſſima abbatiſſa hujus monaſterii ſub anno MI cccc. lxiiii. regnavit autem xxxliii. annis.

vii. O Martinus, Ruſticus, Benedictus mon. Dominicus.

viii.

Digitized by Google

viii. O Manfredus, Acto, Betta, Leonardus.
viiii. O Gregorius monachus, Ildibrandus, Johannes, Matthæus.
x. O Jacobina, Ubaldus, Mathias, Nicoletta.
xi. O Berta, Martinella, Ventura, Albertinus, Juſtina.
O Ven. P. D. Johannes prior ſanctæ Camald. heremi & totius ejuſdem ordinis generalis digniſſimus ſub anno Domini M. ccc. lxxxvii. regnavit xl. annis.
xii. O Petrus, Laurentius, Galganus, Dolcebone.
xiii. O Bonus, Stephanos, Guido, Guilielmus, Berardus.

F E B R U A R I U S.

v. OBiit Ven. D. Goſtanza mon. hujus monaſterii.
x. O Soror Goſtanza de Camillis de Florentia A. D. 1603.
xviii. O Ven. P. D. Philippus prior digniſſimus ſanctæ Margaritæ de Toſina, qui fuit pater valde laudabilis, & ſui prioratus ædificator maximus, & hujus monaſterii benefactor egregius ſub anno Dominicæ incarnationis M. cccc. lxxvi. cujus anima requieſcat in pace. Amen.

M A R T I U S.

v. OBiit Soror Margarita de Florentia monacha hujus monaſterii 1538.
Poſt nonas martii ubi ſit nova Luna requiras,
Quæ poſtquam fuerit bis ſeptima Paſcha parabit.
xi. O Ven. P. D. Bartholomæus abbas de monaſterio Burgi S. Sepulcri. Regnavit annis xl.

A P R I L I S.

viii. OBiit Ven. P. D. Gerardus prior Camald. ſub A. D. M. cc. lxxxxi. Regnavit annis xvi. & menſibus vi.
O Ven. P. D. Jacobus abbas monaſterii de Pozeuli M. ccc. xxiii. indictione vi.
viiii. O Soror Ginevra de Salviatis de Florentia mon. hujus monaſt. 1609.
xiii. O Ven. mater D. Maria Angelica de Fantonis de Stia ſub A. D. 1638. in die veneris ſancti ad horam nonam in medietate Miſſæ Paſſionis, cum multis bonis operibus plena anno ætatis ſuæ xl.
xviiii. O Ven. D. mater Eliſabeth de Romolis de Florentia priora digniſſima hujus monaſterii A. D. 1579.
xx. O Ven. P. D. Andreas prior ſacræ Camald. heremi & totius ordinis generalis digniſſimus.
xxi. O Ven. mater D. Maria Franciſca de Fantonis de Stia mon. hujus monaſt. 1622.
xxii. O Ven. mater D. Innocentia de Prato-veteri mon. hujus monaſt. 1574.

M A J U S.

xxii. OBiit Ven. mater D. Soror Clementia de Cianis de Florentia 1567.

J U N I U S.

vi. OBiit D. Agatha ven. abbatiſſa hujus monaſt. A. D. M. cccc. xxi.

J U L I U S.

xi. TRanslatio ſancti Benedicti abbatis.
xviii. O Ven. P. & D. D. Antonius abbas monaſt. Uranenſis A. D. M. cccc. xxi.
xxv. O D. Johannes abbas ſancti Hilari, M. cccc. xlix.
O Rev. mater D. Bartholomæa de Guiducciis de Florentia abbatiſſa hujus monaſterii ſub anno Domini M. D. xxv. die xxv. julii hora vi. noctis, præfuit autem monaſterio annis xvi.
xxviii. Anno Domini M. cccc. vii. O Ven. P. D. Gerardus prior Camald.

A U G U S T U S.

viii. OBiit Ven. D. Catharina mon. hujus monaſt.
xiiii. Anno Domini M. cc. lxxxxvii. indictione x. O Ven. P. D. Anſelmus prior Camald. qui regnavit .... ſex.
xxviii. O Ven. mater D. Mariotta de Calvanis digniſſima abbatiſſa hujus monaſterii. A. D. 1554.

S E P T E M B E R.

iii. OBiit D. Dianora Vincilagi de Bardis abbatiſſa hujus monaſt. anno M. cccc. lxxxxiii. indictione xiii. menſe ſeptembris, & regnavit in hoc monaſt. abbatiſſa per annos xxxii. & Confeſſori ſuam obitum prænuntiavit.
vi. O D. Agnes ven. abbatiſſa hujus monaſterii A. D. M. cccc. xxx.
viii. O Ven. P. D. Franciſcus prior ſacræ Camald. heremi, & totius ejuſdem ordinis generalis digniſſimus ſub A. D. M. cccc. lxxxiii. regnavit x. annis.
x. O D. Martinus prior Camald.
xxiii. O M. cccc. liiii. Ven. P. D. Protaſius abbas monaſterii Burgi S. Sepulcri, regnavit annis xxii.

O C T O B E R.

iii. OBiit D. Bartholomæus de Burgo S. Sepulcri abbas ſancti Detentii A. D. M. cccc. xxxiii.
vii. O Ven. mater D. Magdalena digniſſima prioriſſa hujus monaſt. A. D. 1553.
xxi. O Soror Margarita de Stia de A. D. M. cccc. lxii.
xxiix. Dedicatio hujus eccleſiæ. M. cc. xv.
O Rev. P. D. Raphael de Boncianis generalis totius ordinis A. D. M. cccc. xxii. Ravennæ, vir bonæ religionis, & ſacrarum literarum peritiſſimus.
xxvii. O Ven. mater D. Dianora Decani monacha hujus monaſterii 1568.

N O V E M B E R.

iii. OBiit M. cc. lxxxxvii. indictione x. Ven. D. Frigdianus prior heremi Camald. & ordinis univerſi.
iiii. O Ven. mater D. ſoror Eugenia de Rinaldis de Florentia 1567.
xxii. O Ven. D. Domitilla Altoviti de Florentia digniſſima abbatiſſa hujus monaſt. 1587.
xxiii. O Rev. P. D. Hieronymus de Uzano generalis totius ordinis A. D. M. cccc. lxxxx. ſepultus eſt Florentiæ in monaſterio ſanctæ Mariæ de Angelis.
xxviiii. O Ven. D. Catharina de Raddis de Florentia abbatiſſa hujus monaſterii 1520.

D E C E M B E R.

xiii. OBiit Ven. D. Sandra hujus monaſterii ſoror anno M. cccc. lxxxxiv. ætatis xxiii.

IN-

INDEX

RERUM ET NOMINUM, QUÆ CONTINENTUR IN TOMO SEPTIMO ANNALIUM CAMALDULENSIUM.

Numeri, quos non præcedit litera A, ad ANNALES *pertinent, quos vero litera A præcedit, ſpectant ad* APPENDICEM.

Litera a. initium paginæ, b. medium, c. finem deſignant.

A

Abbates ex clericis ſecularibus quomodo in monaſteriis inſtituebantur? 64. b.

Abbates in ſuis monaſteriis moram trahere tenentur, A. 207. c. diſpenſare poſſunt monachos a caſibus de jure communi, 419. b. ab excommunicatione & voto intrantes congreg. Camaldulenſem, 419. b A. 305. b. & a divino officio monachos clericos in ſacris non conſtitutos, 419 c. A. 3. conſecrationes facere poſſunt, A. 305. c.

de Abbatibus Ventura ep. Britonorienſis, 213. b.

de Abbatiſſa eccleſiæ S. Petri, & S. Luciæ, A. 41. c.

Abbatiſſæ ſolummodo triennales eſſe debent, A. 207. c.

Acciajolius Angelus, 4. c. Petrus & Donatus, 265. c. Zenobius O. P. 354. a. 431. b.

Accienſis ep. Jo. Antonius, 190. c.

Accoltus Benedictus, 185. a. Bernardus, 270. a. Petrus, 333. c. A. 253. c. abb. commend. Tiphii & Trivii, 369. b. c. 377. c. 381. a. 382. b.

Acronis commentum in odas Horatii, 58. b.

Acti vel Apti Raynaldus, 230. a.

SS. Actiniæ & Græcinianæ reliquiæ recognitæ, 338. a.

Adelmi vel Elmi monaſt. S. Mariæ, 262. c. A. 152. c.

Adiliaci eccl. S. Fuſcæ in Foro-julio, 297. c.

Adrienſis epiſcopus, A. 230.

Advogarius Nicolaus Ferrarienſis, 357. b.

S. Ægidii de Campriano monaſt. V. *Campriani.*

S. Ægidii de Cortona monaſt. 25. a 40. c. 41. c. 420. b. A. 313. b.

S. Ægidii eccl. diœceſis Volaterranæ, 397. c.

Ægidius ep. Ariminenſis, 250.

Ægyptus Alexandrina, id eſt Vitæ Patrum Ægypti, 191. a.

Æmilianus Petrus ep. Vicentinus, 52. c. 89. a. ejus teſtamentum, 216.

Æmilianus Benedictus monachus, 253. c. 301. b. A. 91. c. Fauſtinus, 217. c.

Æmonienſes epiſcopi, V. *Donatus Nicolaus & Petrus, Thomas Thomaſinius.*

Æneas Gazæus, 191. c.

Agathenſis ep. Jacobus de Minutulis Lucenſis, & ep. Nucerinus, abbas commend. Vallis-caſtri, 285. c. 298. a. 302. c. A. 215. b.

S. Agathæ de Florentia monaſterium, cui ab Eugenio IV. plures eccleſiæ uniuntur, & monaſteria, 140. c. 400. 213. c. A. 27. c. & a Julio II. eccleſiæ de Pancoli & de Pitignuolo, 393. a. A. 282. c.

S. Agathæ eccl. in Valle-clanarum, 420. c. A. 314. a. 342. a.

Agelli opera, 5. c.

Agennenſis card. L. de Ruvere, A. 289. a.

de Agna prioratus, 420. b A. 313. b.

Agnani monaſt. S. Mariæ prope Arretium, 12. c. 13. 14. b. 33. b. 269. b. 372. a. 373. a. 385. b. 428. abbates, V. *Johannes, Julianus, Tornaquincius Jacobus.*

Agnani monaſt. S. Hieronymi prope Piſas, 334. a.

Agnellus abb. Galeatenſis, 334. a.

B. Agnes de Sarſina monialis Cam. 306. b.

de Aimanis monaſt. S. Andreæ, A. 50. 51.

Albacinæ eccl. S. Mariæ & S. Venantii, A. 41. b. & eccleſiæ S. Mariani & S. Paſchaſii, A. 43. b.

Alba regalis urbs, 138. c. 139. b.

de Alba-rocca eccl. S. Nicolai, A. 41.

Albergatus Albertus Bononienſis, 108. b 111. a. 112. a. c. 117. b. 118. b.

Albergatus B. Nicolaus Bononienſis ex monacho Cartuſiano card. S. Crucis, 3. a. 6. a. 25. a. 113. a. 118. a. 130. b. 131. b. 149 b. 151. c. 152. a 156. c. 159. c. 161. c. 165. c. 167. b. 169. c. 170. 171. a. 175 b. 179. c. 194. a.

Albergotti Thereſia monialis, 191. c.

de Albertis Albertus card. 195. b. Petrus JC. 364. b.

Albertus dux Auſtriæ, 144. b. 145. a.

Albertus Leo-baptiſta, 195. b. 197. a.

Albertus de Florentia protonotarius, 65. a.

Albitius Raynaldus eques, 68. a. c. 126. b.

Albornetianum collegium S. Clementis Bononiæ, 324. a.

Alcobazæ monaſt. in Luſitania, 252. b. c.

de Aldovrandis Jacobus Bononienſis, 33. c. 56. b. 57. b. 146. a.

de Alemannia Benedictus prior Angelorum Florentiæ, 242. a. Nicolaus eremita, 327. c. Mathias mon. 416. b.

de Aleottis Hieronymus Arretinus abb. SS. Floræ & Lucillæ de Arretio, 14. a. 36. c. 45. a. 85. b. 111. e. 127. c. ſocietatem petit Ambroſii generalis Camaldulenſis, 140. b. ejus epiſtola ad Ambroſium, 155. c. 156. a. ejuſdem elogium de Ambroſio, 184. e. & vita, 195. b. 197. a. 240. b. 242. c.

Aletienſis card. V. *Ardicinus*.

Alexander papa IV. 24. b. 262. b. 263. a. A. 118. b.

Alexander papa V. 17. b. 24. b. 262. b A. 118. b.

Alexander VI. 210. c. eligitur ſummus pontifex, 341. a. copiam facit abbati S. Michaelis Piſarum recipiendi ad profeſſionem moniales urbis Piſarum, 347. c. A 236. Dominico Grimano card. dat in commendam monaſterium Caſcerum, 350. c. A. 237. confirmat privilegia monaſterio Vangaticienſi, 352. c. 360. c. 361. b. A. 243. eligit Bernardinum Gadolum in priorem Angelorum Florentiæ, 366. c. A. 248. inſtituit Marianum monachum in priorem de Cellulis, 367. c. A. 252. & Petro de Accoltis concedit penſiones in plura beneficia, 369. c. A. 253. pericula, quibus hic pontifex ſubjectus extitit, 370. confirmat jura abbatiæ Montis-Chriſti, 373. b. ex Urbe Plumbinum pergit, 379. c. obit, 383 b. V. *Rodericus card.*

Alexander rex, & ejus effigies, 52. b. 53. a. 54. b.

Alexandrinus card. Jo. Antonius ep. Tuſculanus, 390. c.

Alexandrinus ep. Alexander Guaſco, 430. c.

S. Alexii officium, 44. b.

Alexius de Civitate-caſtelli major aremi, 316. c. 318. a. prior Angelorum Florentiæ, 321. b. 325. b. 346. b. fundator eremi prope Balneum, 346. b. obit, *ibidem*.

Alfioli monaſt. S. Mariæ, 246. c.

Alidoſios card. Franciſcus, V. *Papienſis*.

Alienationes bonorum immobilium fieri poſſunt, ſi non excedant valorem ſex ducatorum auri, 437. a. b. A. 341. b.

de Aliis Antonius, 191. b. Matthæa abb. Baldronenſis, 118. b.

Allatius Leo, 400. b.

de Allegris Jacobus abb. S. Felicis in Platea Florentiæ, 289. c. 318. a.

da Allegris Mariottus abb. V. *Mariottus*.

Allegrus frater ejuſdem Mariotti, 145. c. 148. a. c. 149. e.

Aloyſius de Bencivennis abb. SS. Decentii & Germani de Piſauro, 319. b.

Aloyſius de Puteo Venetus abb. Claſſenſis, 17. c. 18. a. 87. a. 205. b. 228. a. 241. b. 261. c. A. 24. e. 25. a. 37. 134. b.

Alphonſus card. S. Euſtachii, 194. a.

in Alpibus monaſt. S. Trinitatis, 321. b. A. 221. a.

in Alpibus eccl. S. Mariæ, ſive Eremi-novæ, 398. c.

de Altaha monaſt. S. Mauritii, 145. b. 147. c.

Altanius de S. Vito Antonius, V. *de S. Vito*.

Altiſſen Petrus, 317. a.

Amalphitanus archiep. Jo. Nicolinius abb. commend. Agnaoi, 373. a. 385. b.

S. Ambroſii de Eugubio monaſt. 247. c

B. Ambroſius de Traverſariis a Portico ex monacho Angelorum Florentiæ eligitur prior generalis Camaldulenſium. Excerpta ex epiſtolis ejus ad annum 1431. ſpectantibus, 2. &c. mittit ad Eugenium IV. librum *de Conſideratione* S. Bernardi, 2. c. 3. & ejus verſionem vitarum SS. Patrum, 6. impetrat ab eodem Eugenio IV. immunitatem a vectigalibus pro mo-

naſterio Angelorum, 7. a. magnum ejus nomen
in urbe Florentia, 7. c. eligitur prior genera
lis, 7. c. charta ejus electionis, A. 3. c Hodœ-
poricon ſeu itinerarium Ambroſii pene integrum
refunditur in hæc Annalia a pagina 8. uſque
ad pag. 109. In Urbem vocatur, 16. Juliano
Cæſarino card. dicat vitam S. Gregorii Na-
zianzeni, 17. c. Romam pergit, 18. b. ejus
epiſtolæ ſpectantes ad annum 1432. pag. 18.
&c. ex Urbe revertitur, 25. c. eligit priorem
eccleſiæ S. Luciæ de Ancona, A. 12. 23. b. ejus
epiſtola ad univerſos monachos Benedictinos no-
mine Eugenii IV. 38. c. & epiſtolæ ipſius ad
annum 1434. ſpectantes, 39. c. viſitat mona-
chos congregationis Vallis-umbroſæ, 40. eligi-
tur legatus urbis Florentiæ ad concilium Baſi-
leenſe, 42. viſitat monaſteria Bononienſia &
Veneta, 45. b. Mantuæ congreditur cum Vi-
ctorino Feltrenſi, 56. b. ejus geſta Veronæ, 58.
b. Ferrariæ & Bononiæ, 60, a. a Sigiſmundo
imp. obtinet confirmationem privilegiorum,
62. quid pro Mediceis ab urbe Florentia pul-
ſis egerit? 65. b. ejus oratio ad Florentinos
pro Mediceis, 67. a. intereſt morti monachi
Hieronymi fratris, 69. Ambroſii iter in Æ-
miliam, 73. c. Ravennæ vetera monumenta de-
ſcribit, 77. c. bello prohibetur in Picenum ire,
80. b. ad eum epiſtolæ, 85. a. viſitat monaſte-
rium S. Mathiæ de Moriano Venetiarum, 88.
&c. alia ejuſdem geſta Venetiis, 95. c. 97. Pa-
tavium & Bononiam proficiſcitur, 97. c. mo-
naſteriorum ab eo inſtitutæ viſitationes, 99. b.
abuſus tollit in monaſterio Prati-veteris, 102.
b. occurrit Piſis Eugenio IV. papæ ex Urbe
fugienti, 103. a. ejus oratio ad Eugenium IV.
105. a. viſitat monaſteria Piſana & Lucenſia,
106. a. pontificem comitatur Florentiam 107.
a. quam operam præſtiterit pro componendis
turbis Bononienſium? 109. c. ſcribit epiſcopo
Caſtellano invaſori jurium Burgenſis abbatiæ,
113. agit pro liberatione cardinalis nepotis Eu-
genii IV. 115. ejus literæ anni 1334. pag. 116.
pro xenodochiis Florentinis, 122. c. de facto
archiepiſcopi Florentini, 123. c. literæ anni
1435. ejuſdem, 124. c. A. 30. deſtinatur Am-
broſius ab Eugenio IV. legatus ad concilium
Baſileenſe, 127. a. ejus iter Baſileam verſus,
128. a. ajus iter Baſileam verſus, 128. Baſileæ
excipitur, 129. a. ejus geſta in concilio, 129.
c. apud imp. Sigiſmundum, 137. b. &c. literæ
ad eumdem imp. & ad Julianum card. lega-
tum, 143. a. Florentiam revertitur, 142. c epi-
ſtolæ poſt legationem ſuam, 143. a. expoſtulat
eum pontifice pro monaſterio Vangaticiæ com-
mendato, 145. c. 149. b. ejus epiſtolæ anni 1436.
pag. 147. epiſtolæ aliæ anni ejuſdem nota ca-
rantes, 155. a. ad Ambroſium ſcribit Hierony-
mus Aleottus, 155. c. in latinum vertit opera
Dionyſii Areopagitæ, 159. b. deflet mortem Ni-
colai Nicolii, 159. c. Ambroſii epiſtolæ varii
argumenti, 161. b. Bononiam ſe confert, 163.
b. armat pontificem contra concilium Baſileen-
ſe, 163. c. ejus literæ ad annum 1437. ſpectan-
tes, 167. c. pergit ad concilium Ferrarienſe,
169. c. deducit Græcos ad idem concilium, 170.
aliæ ejuſdem literæ, 173. c. advocat Ferrariam
Ambroſium Eugenius IV. ad concilium, 176.
c. ad Ambroſium ſcribit Leonellus marchio E-
ſtenſis, 178. c. aliqua tractanda proponit in con-
cilio Florentino, 180. c. aliæ ejuſdem epiſto-
læ, 181. a. ad eum epiſtola Juliani cardinalis,
181. c. ipſius mors Florentiæ ſecuta, 182. c.
ejus laudes ex ſcriptoribus, 183. de ejus promptitudine & celeritate in dictando, 185. a. ſyl-
labus ejus operum, 187. &c. quæ ex Græco
traduxit, 189. & quæ ex Latino in Græcum
vertit, 190. c. 192. c. 193. b. transfertur ejus
corpus

corpus ad eremum Camaldulenſem, 196. b. lilia ſuper ejus ſepulcrum nata, 296. ipſius effigies, 197. 246. b. 250. b. A. 129. b. & figura gypſea, 329. b. 426. b.
Ambroſius abb. generalis Vallis-umbroſæ, inde ep. Florentinus, 322. c.
Ambroſius Georgii Mediolanenſis abb. S. Michaelis de Muriano, 402. b. A. 286. b. idem prior Angelorum de Florentia obit, 416. b.
Ambroſius abb. S. Decentii de Piſauro, 330. a.
Ametinus ep. Cæſar de Naciis, 376. c.
Amicus card. S. M. in Tranſtiberim, 288. c. 290. b.
Amidanus Zeno, 183. c.
Amideorum gens, 209. b.
Ammiratus junior, 235. a.
Anconæ ep. Petrus, A. 269. a.
Anconæ eccl. S. Luciæ, 37. b. 87. 203. c. A. 12. 56. b.
S. Andreæ de Litore Venetiarum Cartuſia, 214. b.
S. Andreæ de Arimino eccl. 81. a.
Andreas prior generalis Camaldulenſium, 257. b.
Andreas Secchinus abbas Claſſenſis, V. *Secchinus.*
Andreas abb. S. Hippolyti de Faventia, 142. a.
Andreas Bergomas prior Opiterginus, 349. c.
Andreas Volaterranus monachus, 57. b. 63. a. alter, 147. c.
Andreas CPolitanus, 25. c.
Andreoctius Petruvius Senenſis, 86. a.
S. Angeli de Serra, ideſt de Quadrigaria monaſt. S. Michaelis, 257. c. 260. c. A. 43. b.
S. Angeli de Serra alias S. Mariæ eccl. altera prope Maſſaccium, V. *Serræ.*
SS. Angelorum monaſt. Bononiæ, 32. a. 45. c 47. a. 60. a. 149. b. 211. c. 212. a. 215. a. 251. c. 262. c. 273. b. 282. b. 354. b. A. 74. b. 80. b. 153. a. 167. c. 170. a. 171. c. 209. a.
SS. Angelorum monaſt. Florentiæ, 1. c. A. 80. b. exemptum a vectigalibus ab Eugenio IV. 7. a. clauſuram ibi perpetuam ſervabant monachi, 8. a. 17. a. c. 18. b. 26. a. 33. a. 34. b. 37. b. 116. c. A. 81. b. templum Scholariorum juxta monaſterium erigitur, 120. 121. templi ipſius deſcriptio, 122. 148. a peſte multi in eo ex monachis obierunt, 163. 165. b. 190. c. obit in hoc monaſterio B. Angelus Teutonicus, 199. b. 207. c. indulgentiæ monachis conceſſæ, 227. c. ſeparatur, & mox denuo ei unitur monaſterium de Saxo, 231. b. 234. c. 240. b. A. 94. 97. bulla Calliſti III. circa unionem prioratus Cerreti huic monaſterio, 242. a. c. A. 122. 152. c. 206. c. elogium hujus monaſterii, 244. 262. c. 265. a. 282. b. 283. b. 289. a. 291. a. turbæ in hoc monaſterio pro Leonardo priore depoſito, 321. proſecutio reformationis ejuſdem monaſterii, 324. c. ſeries priorum, 242. a. de Guidone ex monacho Ciſtercienſi priore hujus monaſterii, 325. b. 328. c. cui unitur prioratus de Vertilio, 328. c. 329. a. mutationes factæ in monaſterio a Guidone priore, 329. b. poſt quem fit prior triennalis Bernardinus Gadolus, 366. c. obit idem Guido, 372. c. Julius II. confirmat unionem eccleſiarum & privilegia huic monaſterio conceſſa, 397. c. 399. c. capitulum generale in eo celebratur anno 1513. 418. &c. eccleſiæ huic monaſterio ſubjectæ, 420. c. ejuſdem hiſtoria, 425. A. 414. a. priores V. *Alexius, Ambroſius, Bartholomæus, Borromæus, Carduccius Lucas & Nicolaus, Coppinus Paulus, Cypriani Alexius, Cyprianus Venetus, Gaſpar, Guido, Hieronymus, Leonardus, Lucas, Nicolaus, Philippus, Silveſter, Simon.*
SS. Angelorum monaſt. de Muriano Venetiarum, 301. b. 339. c.
B. Angelus de Gualdo eremita Camald. & ejus miracula, 229. b. protector Gualdi, 229. c.
B. Angelus de Maſſaccio, ſeu de Nucerio, monachus Camald. & martyr, 257. de tempore ejus martyrii, 257. c. & cultu, 260.
B. Angelus Teutonicus converſus monaſterii Angelorum Florentiæ obit, 199. b.
Angelus Cieta Venetus prior S. Mathiæ de Muriano, 18. c. 32. 33. a. 45. c. 47. c. 48. 49. c. 51. b. 69. c. 75. a. 82. c. 85. c. 87. a. 89. b. 91. 92. 119. b. 222. c. 232. A. 14.
Angelus Politianus, V. *de Monte-politiano.*
Angelus M. Venetus can. reg. S Salvatoris, 223. c. 276. c. 284. 301. c.
Anglarii monaſt. S. Bartholomæi, 29. b. abb. Bartholomæus, 34. a. 40. b. 41. c. 42. a. abbas Amadeus, 246. a 276. b. A. 183. a. 255. a. Ugolinus de Antella, 346. b. commendatur Juliano card. ep. Oſtienſi, 346. b. 359. b. 369. c. card. de Fliſco, 387. c. 398. b. 415. c.
de Anglia Jo. abbas Trivienſis, 219. b.
Anguillariæ comites Pandulphus, 235. b. Dominicus & Urſus, 290.
Anianus interpres e Græco, 152. a.
Annatæ, 157. 159. b.
S. Annæ officium, 44 b.
S. Annæ monaſt. de Bononia, 39. a. 112. a. 118. b. 165. b.
Annulus a Porcio donatus B. Ambroſio, 21. a. 24. 80. 95. c. 102. a. alter ab Ambroſio donatus Eugenio IV. 104.
Anſelmus abb. Cintorii proc. generalis in Urbe, 175. a.
Anſelmus monachus, 149. a.
de Antella Ugolinus prior de Snarca, 242. c. A. 123. a. inde electus abb. Anglarienſis, 346. b.
S. Antonii eccl. de Puppio, 280. b.
S. Antonii monaſterii Venetiarum bibliotheca, 189. b. 385. a.
S. Antonini eccl. Faventiæ, 286. c. 367. c. A. 250.
S. Antonius abbas; ejus epiſtolæ, 53. c. 54. c. 79. b.
S. Antoninus archiep. Florentinus, 243. b. 301. a.
B. Antonius-Peregrinus oblatus monaſterii Porcilienſis, 54. a. 402. b. A. 285.
B. Antonius eremita Camald. Cryptarum Maſſaccii, 398. c.
Antonius de Ferro Parmenſis prior generalis Camald. & abbas Vangaticiæ, 4. c. electus ep. Ferrarienſis, 18. 53. b. 55. c. 56. a. 113. b. obit, 142. a. A. 39. a. 106. c.
Antonius abb. Berardingæ & S. Vigilii Senarum; V. *Piccolomineus.*
Antonius abb. S. Viriani, A. 169. a.
Antonius monachus, 85. a.
Antonius Parmenſis JC. 140. a.
de Apedone prioratus S. Petri, 39. b.
de Apibus monaſt. S. Georgii prope Senas, 150. a. 163. b. 267. c. A. 161. c.
Apiri monaſt. S. Urbani, V. *S. Urbani.*
Apiri S. Angeli de Muris, 18. a. A. 43. b.
Apiri eccl. S. Nicolai, A. 40. a. 41. b. S. Paſchaſii, A. 41. b. 43. b.
S. Apollinaris ſecunda inventio in abbatia Claſſenſi, 328. c. tertia inventio, 407. &c.
S. Apollinaris-novi monaſt. Ravennæ, 424. a. A. 329.
S. Apolloniæ monaſt. Florentiæ, 119. c.
Appellationes monachorum ad ſedem apoſtolicam irritæ decernuntur, 418. b.
Aquenſis ep. Antonius, 136. a.
Aquæ-ductius Vitalis mon. Claſſenſis, 329. a. 412. a.
Aquæ-fuſcæ eccl. S. Mariæ, A. 43. b.
Aquæ-paganæ eccl. S. Salvatoris, 203. c. A. 42. c.
Aquæ-perellis monaſterium, 203. c. 208. c. 420. c.
Aquilanus epiſc. 290. b.
Aquilejenſes patriarchæ, V. *Barbatus, Barbus, Donatus, Grimanus, Scarampus.*

Aquilejenſis decanus Vincislaus comes Purliliarum, 246.
Aquilejenſis Johannes profeſſor Patavinus, 383. a.
Aquinas ep. Marius Maphæjus Volaterranus, 323. a.
Arbinenſis archid. Martinus de Nimira, 357. a.
S. Archangeli oppidi monaſt. SS. Catharinæ & Barbaræ fundatur, 388. a.
Arcus Senatum eccl. S. Muſtiolæ, 421. b. A. 314. c.
Ardicinus de la Porta Novatienſis card. ſenior, 302. a. junior vero, 286 a. monaſticen in Monte-oliveto, inde in Camaldulenſi eremo amplecti cupit, ſed neutrum exequitur ab Innocentio VIII. ad Urbem revocatus, 338. b. obit, 348. c.
Ardighelli Benedictus prior S. Salvatoris Venetiarum, 301. c.
Arduinus epiſcopus, A. 456. c.
Arelatenſis archiep. Ludovicus Allemandius card. 20. c. 25. b. 136. a. 142. b. 197. c. Philippus, 290. b.
de Arena Coſmus, 200. b.
Ariminenſes eccleſiæ & monaſteria, V. S. Andreæ, S. Franciſci, S. Juliani, S. Matthæi, S. Silveſtri.
Ariminenſes epiſcopi, V. Chriſtophorus, Ægidius.
Ariminenſes, V. Obedientia, Sarianus Paulus, Philippus.
de Ariſino Nicolaus, 300. c.
Ariſtotelis opera, 22. a.
Arnolphinus Bertholomæus Lucenſis, 398. c.
Arſenios monachus cubicularius Eugenii IV. 104. b. 145. b. 166. b. 168. a. 205. a.
Arſitii eccl. S. Blaſii, 306. c.
Arretii epiſcopi, V. de Becchis Gentilis, de Monte-politiano Franciſcus.
Arretium urbs, 12. b. 72. c. deficit, & rurſus capitur a Florentinis, 379. c. ejuſdem clerus, 113. a. 115. a. 118. a.
de Arretio hoſpitale S. M. Magdalenæ, 39. c. eccleſiæ, & monaſteria, V. S. Clementis, in Gradibus, S. Laurentini, S. Michaelis, de Oriente, de Strice, S. Viti.
Arretinus Carolus, V. Marſuppinus.
Arretinus Leonardus, V. Leonardus.
Aſconii Pædiani opera, 5. c.
Aſculanus ep. Hieronymus Ghinucceius, 420. c.
Aſinariæ inſulæ eccleſiæ S. Eliæ, S. Gregorii & S. Andreæ, 373. b. A. 258. b.
Aſterii epiſcopi libellos, 5. c.
Aſtini monaſt. S. Sepulcri prope Bergomum, 327. a 332. A. 2 4.
de Atiis Thomas ep. Foro livienſis, 319. b.
Atata villa imperialis, 128. c. 130. b.
S. Athanaſii opera, 173. b. 190. a.
Athenarum archiep. Jo. Nicolinius, 385. b.
de Atheſte eccl. S. Mariæ, V. de Eſte.
Atrebatenſis urbs capitur. 347. c.
Avantius Hieronymus, 432. b.
Avellanæ monaſt. V. Fontis avellanæ.
Avengæ eccl. SS. Stephani & Martini, A. 42. c.
Avenionenſis epiſcopus Marcus, V. Condulmerius.
de Avenſago Andreas plebanus S. Margaritæ Venetiarum, 247. a. A. 103. c.
Augurellus Jo. Aurelius, 397. b.
S. Auguſtini opera, 24. c. 52. a. 57. b. 58. 161. c. 162. a.
S. Auguſtini ordo, 14. c. 81. b. 193. c. 204. c. 216. b. 257. b. 260. a. 301. a. c. 327. c. 347. c. 354. b. 359. b. 360. c. 393. a. 397. a. A. 280.
de Auguſtinis Johannes O. M. 210. a. 214. a. 226. a. 270. a. 304. a. 397. b.
Auguſtinus de Portico mon. Angelorum Florentiæ, 11. c. 14. c. 21. a. 22. b. 32. a. 35. b. 44. c. 72. a. 71. b. 75. c. 76. b. 77. b. 78. c. 84. c. 97. a. 99. c. 102. a. 103. b. 127. c. 132. c. prior Roſæ Senarum, 149. c. 150. a. 151. b. 156. a. 161. b. 165. c. 166. c. 167. a. 174. c. 179. a. 180. b. 181. b. 195. c. 242. b
Auguſtinus mon. S. Mathiæ Venetiarum, 32. c. 34. c.
Aurelianenſis archiepiſcopus, 134.
Auximana diœceſis, A. 42. b. epiſcopi, V. Cardaccius Lucas.
Azarolus Adoardus, 75. a. 99. b.

B

BAcchii ſenis de Muſica volumen, 58. a.
Bacchionus Benedictus abb. Caſinenſis, 190 b.
Baduarius Sebaſtianus, 322. b. 333. eques, 365. a.
de Bagerotis Evangeliſta Placentinus prior generalis congr. S. Silveſtri, 330. c.
Baldaccios Anglerienſis, 149. a. 151. a.
Baldum caſtrum, 194. c.
Balneum caſtrum & monaſt. S. Mariæ, 10. c. 40. b. 45. b. 151. b. cui unitur eccleſia S. Uberti de Trapola ab Eugenio IV. 168. 197. b. 213. a. 212. c. A. 45. quæ anno a Caliſto III. confirmatur, 246. 262. c. A. 152. c. monaſterium erigitur in abbatiam, 305. c. 306. a. eccleſia & cella eremitica non procol a monaſterio erigitur, 346. b. miraculum imaginis B. M. V. quæ fluxit ſanguine, 367. a. 421. a. A. 314. c.
Balnei-caballi monaſt. S. Jo. Baptiſtæ, V. S. Jo. Baptiſtæ.
Balſarinus Bergomenſis, 332. c.
Balthaſſar Coſſa card. V. Johannes XXIII.
Bandinus Angelus Florentinus, 199. c. 265. b. 280. b.
Baptiſte Brixienſis, 357. a.
Berbadicus Auguſtinus dux Venetiarum, 332. b. 342. b. 346. c. A. 224. a. 234. obiit, 375. c. Andreas, 237. a. A. 101. 107. b. Franciſcus, 86. b.
Bartholomæus & Paulus, 250. c.
de Barbarana Hieronymus, 323. b.
S. Barbaræ eccl. ſubjecta monaſterio Montis-chriſti, 373. b. A. 258 c.
S. Barbaræ eccl. de Ravenna ſubjecta abbatiæ Claſſenſi, 424. a. A. 329. b
Barbari viri nobiles, 4. c.
Barbarus Franciſcus, 33. a. 48. c. 49. a. 50. c. 51. b. c. 52. b. c. 76. b. 119. b. 128. 169. a. 214. b. ejus epiſtola, 226. 240. b.
Barbarus Hermolaus filius Zachariæ ſenioris, 89. c. 97. a. 119. a. 162. b. degit in monaſterio Florentiæ, 177. a. 196. b. epiſc. Tarviſinus, 211. b. A. 71.
Barbarus Hermolaus patriarcha Aquilejenſis fil. Zachariæ junioris, 336. b. obiit, 349. c. ejus elogium, 349. c.
Barbarus Zacharias, frater Franciſci ſenior, 169. a.
Barbarus Zacharias junior, 379 b.
Barbo Poliſſena ſoror Eugenii IV. 156. b. A. 33. c.
Barbus Marcus cardinalis, 270. b. 273. c. 300. b. 332. c. patriarcha Aquilejenſis, ac abb. commend. Sanæ-vallis, 350. b. obiit, & ejus elogium, 379.
Barbus Petrus card. 145. c. 231. a. abbas commendaterius Sanæ vallis, 276. b. V. Paulus II.
Barbus Ludovicus ex abbate S. Juſtinæ de Patavio, 14. b. 21. a. 24. a. 113. a. epiſcopus Tarviſinus, 181. b. 191. a. 192. a. 194. c. A. 48. c.
Barbus Marcus poteſtas Parentii, 236. c. A. 101. b. Nicolaus; ejuſque ſermo, 300. c.
de Bardis Eleonora abbat. Prati-veteris, 269. c.
de Bardis Matthæus, 66. c.
S. Barnabæ monaſt. ſubjectum alteri Vincareti, 273. a.
Beroncinius Eduardus eremita Camald. 265. b. 270. a.

Bare-

Digitized by Google

Barotius Jo. patriarcha Venetiarum, 276 b. 284. b.
Barotius Franciſcus ep. Tarviſinus, 280. b 359. b.
Barotius Petrus ep. Patavinus ex Bellunenſi, 296. a. 279. b. 286. a. 298. b. 324. b. 329. b. 334. c. 348. c. 352. b. 357. a. ejus opera, 381. b. obit, & ejus elogium, 393. b 417. a.
de Barotiis Chriſtina prioriſſa Angelorum Murianı, 301. b.
Bartholinius Nicolaus Cl. reg. Matris Dei, 109. c. 188. c.
S. Bartholomæi de Faventia eccl. A. 357. b.
S. Bartholomæi eccl. de Ravenna alias S. Lazari, vel S. Maria de Miſericordia, V. *de Miſericordia*.
Bartholomæus card. S. Clementis, 290. c. 294. c.
Bartholomæus epiſcopus, 24. c.
Bartholomæus Morſius prior Angelorum Florentiæ, 368. a. 388. c. 393. b. inde abb. Vallis-caſtri, 406. c.
Bartholomæus abb Anglarienſis, 34. a.
Bartholomæus de la Gatta abb. S. Clementis de Aretio, 317.
Bartholomæus mon Caſinenſis, 425. a.
Bartholomæus monachus, 12. b. 15. a. alter Borgenſis, 63. a.
Bartholus Volaterranus abb. S. Michaelis Piſarum, 285. c.
Barzizio um Bergomenſium carmina, 187. b.
Baſileenſe concilium, 25. b. 42. 141. 85. a. 142. b. 149. b. 156. c. 163. c. 169. c. 187. c. 188. a. A. 26. 35.
S. Baſilii opera, 5. 6. ab Ambroſio traducta, 25. a. 189. c. a Candido, 358. b. Officium, 44. b. 181. c.
Baſilius Balneenſis abb. Trivienſis, 219. b. prior S. Frigdiani Piſarum, 327. a. inde abb. S. Felicis in Platea Florentiæ, 347. b. 358. b. 359. a. 363. c. dux exercitus Florentinorum, 366. b. de virtute ejus bellica, 368. b. 369. c. defendit ab hoſtibus patriam, 374. Bononiam pergit ad reſtituendam pacem in monaſt. S. Chriſtinæ, 377 a. 380. c. expoliatur vicariatu a generali Delphino, 384. b. 416. a. 417. a.
S. Baſſi plebanus Venetiar. Antonius de Faoſtinis, 350 b.
de Battifolle Franciſcus comes Poppii, V. *Franciſcus*.
Bava Jo. Baptiſta abbas S. Juſti Volaterrarum, 323. a.
Bavarica bibliotheca, 190. b.
Beatianus Marcus, 357 a.
de Becchis Gentilis ep. Aretinus, 324. b. 361. c.
Bellinus Johannes pictor, 357. a.
Bellunenſis ep. Moſes, V. *de Buſſarellis*. Petrus Barotius, V. *Barotius*.
Belluoi monaſt. SS. Gervaſii & Protaſii igne vaſtatur, 350. b.
B. Beltramus Ferrarienſis ex ord. S. Hieronymi, 50. c.
Bembus Hieronymus can. reg. S. Spiritus Venetiarum, 301. b
Bembus Bernardus, 332. b. 333. b. 357. c. 366. b.
Bembus Bonifacius Brixienſis, 356 b.
Bembus Petrus, 396. b. 397. b. 404. b. 434. b.
Benci Carolus can. Florentinus, 321. c.
Benedicta monialis S. Maglorii, 361. b.
S. Benedicti ordinis monachi ad regularem diſciplinam amplectendam ab Eugenio IV. adhortati, 38. c. ejuſdem ordinis hiſtoria, 425 b.
S. Benedicti monaſt. Aretii, 13. c. 73. a. 225. c. 262. b. 379 c. 399. c. 421 b. A. 152. c.
S. Benedicti monaſt. prope Florentiam, in quo perpetua clauſura a monachis ſervabatur, 8 b. 11. a. 17. a 37. c. 44. c. 207. c. 215. a. 262. c. 283. c. 291. a. 318. c. 350. a. 387. b. 413. c. 420. c. A. 80. c. 82. b. 152. c. 206. c. 314. b. 316. a.
S. Benedicti monaſt. de Monte-appio prope S. Miniatem, 107. a. 113. a. b. 373. a. A. 152. c. 342. c.
S. Benedicti de Patavio monaſt. 263. a. A. 150.
Benedictus XI. papa, 145. b. 147. c.
Benedictus Lancius Foro-livienſis prior generalis renuntiat prioratui, 7. c. 9 a. 10. b. c. 11. b. 17. a. 26. a. 27. b. 30 c. 37. c. 42. b. eligitur abbas S. Zenonis Piſarum, 51. a. 63. a. 64. a. 69. a. obit, 211. a. 246. b. A. 7. a. 129 a.
Benedictus Andreæ de Motioa vicarius congreg. Venetæ, 416 b. abb. S. Michaelis obit, 417. c.
Benedictus abb. Claſſenſis, 383. a
Benedictus de Senis abb. S. Gregorii da Urbe, 387. c.
Benedictus Juſtinopolitanus prior Opitergii, 322. a.
Benedictus mon. Angelorum Florentiæ, 22. c. 97. b.
Benedictus mon. S. Michaelis de Muriano, 152. c. 166. b alter dictus de Mandello, 387. b. prior S. Jo. Baptiſtæ de Faventia, 397. c.
Benedictus cognatus Ambroſii generalis, 39. a. 42. a.
de Benignis comes Petrus JC. 298. b. A. 235. c.
Benincaſa mon. ſcriptor, canonum collector, & poeta, 283. c. 406. a.
Beninus Julianus, 6. c.
Bentivoli Geneva comitiſſa, 165. b. 365. b. ejus violentia in monaſt. S. Chriſtinæ de Bononia, 376. c.
Bentivolus Jo. Baptiſta eques & JC. Bononienſis, 300. b. 354. b 361. b
Benivolus Franciſcus Sentinas abb. commendatarius Avellanenſis, 228. c.
Berardingæ monaſt. ſanctæ Mariæ, 150. a. 167. c. 181. b. 212. c. 262. a. 264. b. A. 76. b. V. *Piccolomineus Antonius abbas*.
Berardus Herulus card. protector Camaldulenſium & ep. Sabinenſis, 290. c. 291. a. 292. b. 302. c. obit, 304. c
Berengarius abbas Hiſpanus, 2. c.
Bergomi monaſterium Aſtinenſe, V. *Aſtini*.
Bergomenſes cives, V. *Andreas*, *Balzarinus*, *Barzizii*, *Gregorius*, *Jacobus-philippus*, *Manfurtus*, *de Rota Urſinus*.
B. Bernardinus Tomitanus Feltrenſis O. M. 352. b. 358. c.
S. Bernardus abb. Claræ-vallis, 1. c. 3. b.
Bernardus Ambroſius abb. commendatarius Vangaticienſis, 315. b. 328. b. 352. c. 360. c. A. 228. c. 245. a.
Bernardus abb. S. Juſti Volaterrarum, 44. a. 57. c. 63. a. 118 b. 126. b. 147. c. 149. b. c. 219. 221. c. A. 88. c.
Bertius Antonius JC. abbas Roſæ Senarum, 306. c 316. 320 b.
Bertius Hieronymus prior Angelorum de Florentia, 242. a.
Beſſarion card. Nicænus abb. commendatarius Fontis-avellanæ, 177. c. 180. a. 188 b. 233. a. 241. a. 248. a. 288. c. 300. c. 301. c. ejus bibliotheca, 381 b.
de Bethleem monaſt. Bononienſe S. Mariæ, 156. b. A. 38. c.
de Brada Nicolaus prior S. Benedicti de Florentia, 346. a. ejus epiſtola, 424. b. ejus elogium, 424. c. opera, 425. a.
Biblena oppidum, 366 b.
de Biblena Bernardus card. 424. b.
de Biblena Dominicus JC. 125. a. 137. b A. 9. b.
de Biblena Simon Martius abb. S. Michaelis Piſarum, V. *Simon*.
de Biblena Simon Jo. Locæ mon 436. b.
de Bibriaco Rodulphus O. M. 309. c.
S. Birgittæ ordo, 21. c. 30 b. 116. c.
Blancus Antonius prior S. Mathiæ, 22. b.
S. Blaſii monaſt. de Fabriano, cui unitur eccleſia

S. Jo.

S. Johannis de Petriolo, 203. c. 213. a. 221. c. 262. c. 298. b. 303. a. 406. c. A. 87. 153. a. 212. c.
S. Blaſii eccl. de Arſitio, 306. c.
S. Blaſius martyr, 298. b.
Blaſius abb. S. Spiritus Ravennæ, 243. a. A. 124. b. 127. c.
Blaſius prior S. Clementis de Arretio, 87. b.
Blondus ſecretarius Eugenii IV. 144. b.
Blondus Gabrial mon. Angelorum de Florentia, 366. b. 381. b.
Bohemi Thaboritæ, 133. c. heretici, 188. a.
Boldù Dominicus abb. Carcerum eligitur ab Alexandro VI. 350. c. 351. A. 268. Romę citatur a card. Grimano abb. commendatario, 361. b. 365. b. qua ſævitie actum fuerit a judice in nobiles teſtes & monachos cauſa litis cardinalis Grimani, 371. b. &c. tandem lis compoſita eſt, 384. c. obit, 385. c.
Boldù Petrus abb. Carcerum, 97. b. 211. a. 215. a. 219. a. 221. c. cui ſcribit Pius II. ut provideat circa regimen monaſterii S. Benedicti de Patavio. 263. a. A. 150. ut decidat cauſam pro abbatiſſatu S. Pariſii de Tarviſio, 236. c. 250 265. 270. b. A. 166. & Paulus II. ut concedat FF. Prædicatoribus eccleſiam ſanctæ Mariæ de Atheſte, 283. 293. a. 346. b. A. 193. Alexander VI. ei concedit redditus duorum prioratuum, 351. a. obit, 352. c. 357. b. A. 70. c. 71. 74. 78. 88. c. 99. c. 143. 147. 245. c. 267. 328. b.
Boldù Paulus prior Montis-crucum, 320. c. 328. b. 361. c. 371. b. 372. b. A. 246. c.
Boldù Antonius, 362. c. Marcus-antonius, 381. a.
Bollandus Johannes S J. 289. a. 360. c.
Bollanus Candianus, 236. c. A. 101. c.
Bonacarſius Stephanus JC. 34. c. 35. b.
de Bona-requie monaſterium, 195.
S. Bonaventuræ opera, 272. c.
Bonaventura abb. S. Michaelis de Muriano, 316. b. c. 333. c. 350. b. 357. c. 385. b. obit & ejus elogium, 387. a.
Boncianius Raphael prior generalis Camald. 398. 423. c.
Bondimerius Andreas patriarcha Venetiarum, 265. c. 284. b.
Boneldæ eccl S. Johannis-baptiſtæ, 293. b.
Bonifacii hoſpitale de Florentia, 115. a. 253. c.
Bonifacius IX 114. a. 237. 257. b.
Boninſegna Dominicus, 161. a.
Bononiæ eccleſiæ & monaſteria, V. *SS. Angelorum*, *S. Annæ*, *Camaldulum*, *S. Chriſtinæ*, *S. Damiani*, *S. Felicis*, *S. Gregorii*, *Hiſpanorum collegium*, *S. Michaelis*, *de Ravone*, *S. Stephani*.
Bononia urbs, 60. ſeditio in ea exorta, 61. b. 64. 77. b. 98 b. 108. c. 109. c. 110. 115. 116.
de Bononia Franciſcus O. M. 301. a. Jacobinus O. P. 301. Jacobus de Primaririis, 301. a. Antonius, 287. b. Cæſar, 125. 126. a. V. *Gaſpar*, *Nicolaus*.
Bononius Hieronymus Tarviſinus, 397. b.
de Bonvicinis Juſtus abbas, V. *Juſtus*.
Bonus Andreas epiſc. Equilinus, 240. c. 247. b. 270. c. 272 b. A. 102.
Borgia Franciſcus card. 219. b. Borgia dux Gandiæ, 361. c. Borgia dux Valentinus, 371. a. 374. b. 375. a. 377. c. 382. b. 383. b.
Borgia Alphonſus, V. *Callixtus III.*
Borgia Rodericus card. V. *Alexander VI.*
Bornius Salà JC. Bononienſis, 98. b. 119. a. 160. a.
Borromeus Johannes prior Angelorum Florentiæ, 242. a.
de Borſedo eccl. S. Zenonis, 245. b. A. 116. c.
de Borſellis ſeu de Pomino monaſt. S. Margaritæ, V. *S. Margaritæ*.
Borſius marchio Eſtenſis, 266. c.
Boſſus Matthæus Veronenſis can. reg. 186. a. 356. a.
Brandolinus comes Balneo-caballenſis, Vallis-mareni dominus, 157. b.
Bredanus Ludovicus poteſtas S. Laurentii, 247. c. A. 114. c.
Breviaria pro Camaldulenſibus anno 1484. impreſſa, 321. a. 322. b. 381. a.
de Bricola hoſpitale S. Peregrini in territorio Senenſi, 227. a.
Brittonorienſis epiſcopus Julianus, 336. b. Ventura de Abbatibus, 213. b.
Brittonorium urbs, 9. a. V. *Urani monaſt.* *Cortinæ*, *S. Trinitatis*.
Brixienſis ep. Laurentius Zane, 276. c. 304. a. 414. c.
Brixienſis Jacobus de Boſſis prior Opitergii, 268. c. Baptiſta, 257. a.
Brixienſes, V. *Bembus Bonifacius*, *Baptiſta*, *Gadolus Bernardinus*, *Parthenius*.
Bronzerius Hieronymus, 319. a.
Brugnatenſis ep. Philippus Saulius, 191. c.
Brunorus vir illuſtris penes Sigiſmundum imper. 64. 139. c. 144. b.
Brunus Leonardus prior Angelorum Florentiæ, V. *Leonardus*.
Bucellinus Gabriel mon. Germanus, 289. a. 335. b.
Buda urbs, 144.
de Buſſarellis Moſes ap. Polenſis, 270. b. 272. b. inde ep. Bellunenſis, 274. a.
Buldronis monaſt. S. Jo. Evang. prope Florentiam 11. b. 27. b. 64. a. 119. a. a quo dependebat alterum Geniſtæ ad Montem-varchinum, 214. c. eccleſia reædificatur, 392. c. cui unitur eccleſia S. Silveſtri de Perrorio, 393. a. 421. b. A. 316. abbatiſſæ, V. *de Aliis Matthæa*, *de la Caſa Petra*.
Burgenſis ep. Philippus a S. Maria, 134. a. 136. b. 149. c. 150. c.
Burgi S. Sepulcri oppidum ceditur Florentinis ab Eugenio IV. 202. a. A. 59. præſidet ei Nicolaus Forte-brachius, 142. c. a Florentinis inſtauratur, 203. a.
Burgi S. Sepulcri monaſt. S. Johannis-evangeliſtæ, cui ſubjectum alterum ſancti Severi de Peruſio, 220. a. A. 85. lis abbatis hujus monaſterii cum epiſcopo Civitatis-caſtelli, 14. b. 16. c. 29. 32. 35. 37. a. 42. c. viſitatur ab Ambroſio generali, 100. b. 191. c. pro hoc monaſterio ſcribit Ambroſius ep. Caſtellano, 113. c. 125. c. & pro oppido Burgenſi Eugenio IV. 145. c. 147. a. 148. c. 149. b. 198. b. 220. a. 240. c. vetus inſcriptio, 245. c. 298. c. monachus ſcripſit de juribus ejuſdem monaſterii nullius diœceſis, 141. c. 306. c. abbates, V. *Gratianus*, *Hieronymus*, *Paſchaſius*, *Simon*.
Burgi alia monaſt. & eccleſiæ, V. *S. Catharinæ*, *S. Margaritæ*, *S. Nicolai*, *S. Stephani*.
de Butrio Antonius JC. 11. c.

C

SAnctæ Cæciliæ monaſterii de Urbe, 20. b. 21. a. c.
S. Cæciliæ eccl. Piſarum, 285. c.
Cæcilia Gonzaga filia ducis Mantuæ, 57. a.
de Cæleſtia monaſt. S. Mariæ Venetiarum, 195. a.
Cæſar Bononienſis, 125. a. c. 126. a.
de Cæſaribus Nicolaus epiſc. Tiburtinus, 133. c. 135. a. 137. c. 173. a. c.
Cæſarinus Julianus card. 3. a. 6. a. c. 17. c. 129. b. 132. c. 133. 150. c. 153. b. 166. b. 170. b. 175. c. 179. c. 188. b.
Cæſenæ ep. Petrus Vicentinus, 346. b. 371. c. 372. c. Denoff card. 234. c. Sanctorius card. V. *Sanctorius*.
Cæſenæ monaſterii S. Catharinæ fundatur, 254. 266.

266. b. ex quo alterum in oppido S. Archangeli exſurgit, 388. a.
Cæſenæ monaſt. S. Pauli, 329. a. unitur a Julio II. monaſterio Claſſenſi, 388. c. A. 264. & etiam eccl. S. Petri de Rovereto diœceſis Cæſenateoſis, 15. c. 393. a. 420. b. A. 313. c.
da Cajano Rogerios, 142. c.
Calbus Antonius legatus Ravennæ, 228. a.
Caleca Emmanuel Græcus, 176. c. 190. b.
Calergii viri nobiles, 177. c. 178. a.
de Caliſeris caſtrum S. Andreæ, A. 108. a. 111. a.
Caliarus III. 241. b. confirmat privilegia vetera Camaldulenſibus conceſſa, 242. a. 243. b. A. 118. & monaſterio Vangaticienſi, 242. b. A. 118. c. 244. a. permittit tranſlationem corporis S. Guidi eremitæ Piſas, 251. a. 252. c. 262. b. unit monaſterium de Cerreto alteri Angelorum Florentiæ, 242. c. A. 122. & illud S. Severi monaſterio S. Apollinaris in Claſſe Ravennæ, 242. c. A. 124. & confirmat unionem eccl. S. Uberti de Trappola monaſterio Balneenſi, 246. a. A. 128. c. unit monaſt. S. Muſtiolæ Senarum alteri Vivenſi, 246. b. A. 131. ejus bulla circa ſcholas in ordine, 263. a. A. 144.
Callieoſis ep. Geoeſius, 194. c.
Camburani vel Camurani eccl. S. Johannis, A. 42. b
Camaldulenſes priores generales quomodo eligendi? A. 317. c. V. *Ambroſius*, *Andreas*, *Antonius*, *Benedictus*, *Franciſcus*, *Frigdianus*, *Gerardus*, *Gometius*, *Hieronymus*, *Mariottus*, *Raphael*.
Camalduli S. Eremus in Etruria percipit decimas a ſacerdotibus caſtri de Pupio, 12. b. jus habet piſcandi in flumine Pupii, 26. b. reipublicæ Florentinæ erat tantum commendata, 166. c. 352. c. 365. c. & exempta a vectigalibus, 219. c. ibi fuit eremita, cui apparebat B. V. Maria, 199. a. cella ibidem erigitur a Petro Mediceo, 270. a. ordinis Camaldulenſis elogium, 299. b. in quo ordine profeſſi alieni ordinis recipi poſſunt, 141. a. A. 31. antiqua Camaldulenſium privilegia a Caliato III. confirmantur, 242. A. 118. habitus immutatio expetita a Guidone priore Angelorum Florentiæ, 329. b. ordo Camaldulenſium in proceſſionibus, 381. c. unitur ſacrario S. Eremi eccleſia Eremi-novæ, 398. c. 405. c. 414. a. eremitæ præcedere debent monachos Camaldulenſes, 416. b. S. Eremus evadit caput congreg. Venetæ, 420. 437. a. conſtitutiones pro eadem eremo, A. 322. c. 323. V. *Fontis-boni*, *Protectores*, *Procuratores*.
Camaldulum-Bononienſe, cui unitur monaſt. S. Mariæ de Bethleem, 45. c. 47. a. 156. b. 165. b. & eccleſia de Ravone, 233. a. 242. a. 262. c. A. 38. c. 153. a.
Camaldulum-Florentinum S. Salvatoris, 11. b. 27. b. 242. c. 292. b. menſæ S. eremi Camaldulenſis adjunctum, 318. c. 319. c. 423. b. 436. c. A. 332. b. 333. b.
Camaldulum-Forolivienſe S. Mariæ, 8. c. 15. b. 74. c. 147. b. 151. b. 262. c. 383. b. 397. c. 421. b. 437. b. A. 153. a. 315. a.
Camaldulum-Veronenſe, 420. b. A. 313. b.
Caminenſes domini Vallis-mareni, 157. b.
Camerini princeps, 353. c.
Camilli vita, 57. c.
Campanus Jo. Antonius episc., 271. b.
Campo-regii abbates, A. 356. c.
Camporeenſe monaſt. prope Florentiam, 117. c.
in Campo eccl. S. Mariæ prope Fabrianum, A. 42. c.
Campriani monaſt. S. Ægidii, 45. Johannes abb. 303. b. Georgius abb. A. 154. c.
Canalius Paulus illuſtris patritius Venetus, inde monachus S. Michaelis de Muriano obit, 396. 400. b. 436. b.
Canarienſis ep. Stephanus, 50. c.
de Candiculis monaſt. S. Andreæ, 26. b. 251. c. Petrus abb. 318. a. 322. a. 328. c. A. 143. a. 146. c.
Candidus Petrus a Porticu monachus, 136. c. 167. c. ejus oratio, 318. b. c. abb. S. Mich. de Arretio, 357. c. inde Cintorii, 158. b. ejus opera, 358. 395. c.
Candidus Decembrius Petrus Mediolanenſis, 173. b. 183. c. 191. a.
Canigianus Antonius, 265. a.
Cannetuli Bononienſes Jo. Baptiſta, 108. b. c. 111. a. Gaſpar, 113. b. Galeotus, 115. b. c. 119. a. 126. a.
Canneti eccl. S. Petri, 283.
Cannetus Petrus de Cremona abb. Claſſeoſis, 20. c. 189. a. 199. a. 302. b. 338. b. 348. c. 400. b.
de Canonica eccl. S. Stephani, A. 41. b.
Canonici regulares, 270. b. V. *SS. Salvatoris*, *S. Spiritus*, *S. Georgii in Alga*, *Lateranenſes*.
de Canonicis Baptiſta ep. Faventinus, 337. b. 387. c. A. 262. c.
Canovariæ eccl. S. Mariæ in Corſica, 373. b. 378. b.
Cantiniani monaſt. S. Salvatoris, 61. c. 63. a. 64. b. 69. a. 106. a. 155. c.
de Canta-gallina monaſt. in agro Senenſi, 267. c. A. 161.
Capellus Andreas, 346. a 357. a. Aloyſius, 397. c.
de Capitibus-liſtæ Jo. Franciſcus JC. 32. b. 86. c. 141. b. A. 17. 27. Antonius canonicus Patavinus, 272. a. Gallaſſius canonicus, 280. b.
a Capiſtrano S. Johannes O. M. 257. b.
Capitulum generale quomodo celebrandum? A. 319.
Capitulum generale anno 1444. Bononiæ habitum, A. 74.
Capitulum generale 1431. Britonorienſe, 8.
Capitulum generala 1485. Claſſenſe, 322. a. & anni 1504. *pag.* 385. c. 387. a.
Capitulum generale 1480. Camalduli-Florentini, 306. b. & anno 1503. ſed diſſolvitur, 384. b.
Capitulum generale Florentiæ anni 1513. 418.
Capitulum generale in Fonte-bono omni triennio celebrandum, 45. b. anni 1336. *pag.* 151. b. anni 1445. A. 76. anni 1459. *pag.* 264. anni 1474. *pag.* 291. anni 1494. *pag.* 352. c.
Capitulum generale in S. Savini Piſarum monaſterio anni 1446. *pag.* 216. a. 220. c. anni 1449. *pag.* 225. c. A. 88. c.
Capponius Petrus, 353. b.
Capponius abb. S. Juſti Volaterrarum, 323. a.
Capra Bartholomæus archiep. Mediolanenſis, 79. c.
Capra Jacobus Januenſis, 390. b.
Capranica Dominicus card. 159. c. 247. c.
Caprularum ep. Gottardus, 246. a.
Caput-aquenſis card. abb. commendatarius Sanæ-vallis, 382. b.
Carcerum monaſt. S. Mariæ in agro Patavino, 39. a. 54. a. ejus hoſpitale S. Danielis de Patavio, 18. a. 141. a. A. 2. 30. a. 143. 153. a. eccleſia reconciliatur, 157. a. Nicolaus marchio Eſtenſis eidem monaſterio renuntiat prædium, A. 9. c. in eo dignitas abbatialis ſupprimitur ab Eugenio IV. 211. b. A. 69. eligitur prior Petrus Boldù Venetus, 211. 213. c. A. 70. 71. 74. 78. ſed ad triennium, 219. b. A. 80. a Nicolao V. dignitas abbatialis ibidem reſtituitur, 236. a. 262. c. A. 99. abbas conſtituitur triennalis a Sixto IV. 291. 299. a. A. 209. c. 222. c. eximitur monaſterium a viſitationibus epiſcoporum & legatorum, 328. b. A. 231. Alexander VI. eligit in abbatem ejuſdem monaſterii Dominicum Boldù monachum, 350. c. 360. c. dat in commendam idem monaſterium Dominico Grimano card. 350. c. A. 237. 245. c. acerrima lis proinde mota a card. Grimano, 365. b. quam crudeliter actum fuerit a judice curiæ Romanæ in nobiles teſtes, & monachos? 371. b. 382. b.
ad

ad concordiam cauſa fruſtra tentatur, 384. c. & poſt mortem Dominici Boldù abbatis monaſterium occupatur a congregatione Veneta S. Michaelis, 385. &c. quæ geſſit card. Grimanus contra congregationem? 386. 388. a. literæ cardinalium ad Venetorum Rempublicam pro Grimano, 388. c. &c demum liti finis imponitur cum concordio, & a Julio II. confirmatur congregationi Venetæ, 393. b. 410. b. A. 265. 313. b. Necrologium bujus monaſterii extat poſt Appendicem; abbates, V. *Boldù Dominicus & Petrus, de Sandellis Franciſcus*.

Cardolus Franciſcus Narnienſis, 348. c.

Carduccius Lucas Florentinus ex priore Angelorum Florentiæ, 208. 212. b. abb. S. Savini Piſarum, 214. 215. a. 242. c. ejus epiſtola, 278. 301. b. fit epiſcopus Auximanus, 292. c. obit, 307. c.

Carduccius Nicolaus prior Angelorum Florentiæ, 242. a.

Caritas annonæ in Italia, 387. b.

Carmelitarum ordo, 135. b. 164. a. 270. a. 272. c. 299. a. 301. b. 424. c. 425. b.

Carporum princeps Albertus, 405. a. 432. c.

Cartuſianus ordo monaſticus, 57. a. 86. b. 141. a. 182. c. 198. a. 227. b. 297. b. 412. b. A. 32. c. 93. b. 322. a. V. *Albergatus B. Nicolaus, Marſanus.*

de la Caſa Petra abbatiſſa Buldronis, 118. b.

de Caſa-calba monaſt. S. Petri, A. 25. c.

de Caſa-nova Johannes card. S. Xyſti, 25. b. 32. b. 35. c. 101. a. 107. a. 114. b.

de Caſatis Petrus, 115. a.

Caſinenſis congregatio V. *S. Juſtinæ*, & *Montiſcaſini*.

Caſinus Antonius card. S. Marcelli, 25. a. 159. c. 177. a. 193. b.

Caſtagneti comites, alias de Gherardeſca, 251. a. monaſt. S. Mariæ, 421. a. A. 314. b.

Caſtagnoli eccl. S. Mariæ, 193. b.

Caſtellius comes Andreas JC. A. 51. b. Antonius JC. 201. a.

Caſtellionæus Branda card. 159. c. 188. b.

Caſtri-bononienſis monaſt. S. Mariæ de Pace, 377. c. A. 256. 259.

Caſtri-brittorum monaſt. S. Michaelis, V. *S. Michaelis*.

Caſtrucati eccl. & hoſpitale, 8. c. 84. c. 262. c. 358. b. 402. c. S. Mariæ de Fontana, 420. c. 423. c. A. 153. a. 291. 313. c.

Catharenſis ep. Marcus, 272. b Petrus, 323.

Catharenſis Vincentius Novelli prior S. Viti de Vincentia, 388. c.

S. Catharina Senenſis, 198. b. 288. b.

S. Catharinæ monaſt. Burgenſe, 29. a. 101. c.

S. Catharinæ monaſt. Florentiæ, 210. a.

S. Catharinæ monaſt. Ceſenæ, V. *Ceſenæ*.

SS. Catharinæ & Barbaræ monaſt. in S. Archangeli oppido Æmiliæ, 388 a.

SS. Catharinæ & Magdalenæ de Maſſaccio monaſt. 204. b.

Cavallicenſis ep. Marius Maphæjus, 323. a.

Cavazalis eccleſia ſubjecta monaſt. S. Viti Vincentiæ, 323 b.

de Cavedecolle eccl. S. Sigiſmundi, 262. c.

Cavenſis ep. Sagax, 227. a. 253. c.

Cavina ſeu Kavina Petrus-maria Faventinus, 425. b.

Cavotorta Marcus ep. Methonenſis ex mon. S. Michaelis, 274. c.

Caurenum caſtrum, 45. c. 65. b.

Cebetis Thebani tabula, 358. b.

Cechius Marianus, 196. c.

Cedroplanus Antonius, 32. c.

Cellæ inter Aurbas-paras priores Dominicus, 45. a. Matthæus, 12. a.

de Celluſis monaſt. S. Martini, 272. a. 367. c. A. 252.

Cenetenſis ep. Petrus Leonius, 293. a.

Cenetenſes comites domini de Camino, 157. b.

Centum caſtrum, 98. a.

Cenſoræ, a quibus abſolvi poſſunt monachi Camald. A. 64.

de Cerquetis eccl. S. Johannis, A. 41. b. & eccl. S. Urbani, A. 42. a.

Cerreti monaſt. S. Petri in Thuſcia, 41. c. 208. a. 242. c. 397. c. A. 122. c.

Cerreti eccl. S. Venantii in Marchia, A. 41. c. in eadem provincia eccl. SS. Johannis & Martini, A. 43. c.

Certi eccl. S. Mariæ, 437. c. A. 42. a. 343. c.

Cervantes Jo. card. V. *Johannes*.

Cervienſis ep. Chriſtophorus, V. *Chriſtophorus*.

Chalcedonenſe concilium, 111. b.

de Charitate monaſt. Venetiarum, 216. c. 218. c. 381. c.

de Chio eccl. S. Savini, 420. b. A. 313. a.

Chiſiana bibliotheca, 189. a. 200. b.

de Chiſiano eccl. S. Laurentii, A. 41. b.

S. Chriſtinæ de Fundaria Bononiæ monaſt. 45. b. c. 47. b. 49. b. 52. a. 60. 63. b. 66. c. 77. b. 84. a. 98. c. 165. b. 175. b. 179. b. 193. 282. b. c. 365. b. A 284. quæ violenter in eo geſſit comitiſſa Genevra Bentivola? 376. c. 357. a. 398. a. A 379. c. Necrologium bujus monaſterii extat poſt Appendicem.

S. Chriſtinæ Septem-fontium prope Bononiam eccl. 60. b. indulgentia conceſſa huic eccleſiæ nuncupatæ S. Luciæ, ex reliquiis B. Luciæ monialis Camald. 398. a. A. 284.

S. Chriſtinæ de Foro-livio monaſt. 15. b. 74. b. 340. a.

S. Chriſtinæ de Tarviſio monaſt. alias S. Pariſii, 18. c. 50. b. 51. a. 89. b. 108. b. 152. b. 220. b. 236. c. 250. b. 280. 298. b. 392. a. A. 166. V. *Urſa de Bora abbatiſſa, Lucia*.

SS. Chriſtophori & Luciæ prioratus de Monte S. Sabini, 420. c. A. 314. a.

S. Chriſtophori de Pace monaſt. Venetiarum, 327. c. 397. a.

Chriſtophora abb. Lucii, 333. a.

Chriſtophorus de S. Marcello Vicetinus ep. Cervienſis, 42. c. 104. c. 111. c. 115. a. 116. a. 118. a. 119. 124. b. c. 125. a. 126. a. 130. a. 132. 133. c. 134. c. &c. 145. b. &c. inde ep. Ariminenſis, 147. c. 159. c. 165. b. 168. a. 170. a.

Chriſtophorus eremita Camald. 321. a.

Chriſtophorus monachus, 165. c.

Chriſtophorus ſculptor, 357. a.

Chryſoloras Emmanuel, 81. a.

Ciacconius Alphonſus, 338. c. 345. b.

Ciardus coſtos Græcorum, 161. c.

Ciera Angelus, V. *Angelus*.

Cienſis ep. Franciſcus, 157. a.

Cincius Romanus, 25. b. 173. a.

Cinguli eccl. S. Angeli, A. 44. a. eccl. S. Exſuperantii, 356. b

Cintorii monaſt. S. Stephani, 158. b. abbas Anſelmus, 175. a. Jo. Gualbertus Sodernus abb. 303. b. 420. c. A. 314. b. V. *Petrus Candidus*.

Cinughius Petrus franciſcus, 213. b.

S. Ciriaci eccl. Nucerinæ diœceſis, 437. c. A. 343. c.

Ciſtercienſis monaſtica congregatio, 152. b. 195. a. 208. c. 236. b. 241. b. 242. c. 250. b. 279. b. 339. c. 372. c. 385. a. 391. c. 402. a. A. 77. a. 184. c. V. *Guido prior*.

de Ciſterna Petrus monachus, 15. c.

Citharidenſis ep. Julianus, 283. c.

Civitatis-caſtelli epiſc. V. *Rodulphus, Sirobaldus, Vitellius Julius, de Monte Antonius*.

de Civitate-caſtelli Alexius, V. *Alexius*.

Civitella caſtrum in Æmilia, 10. a. 74. b. ibi eccl. S. Mariæ, 193. b.

S. Cyrilli opera, 173. b. 176. c.

Claræ-vallis monaſt. diœceſis Æſinæ, A. 67. a.
Claſſis monaſt. S. Apollinaris prope Ravennam, cui donatur hoſpitale de Miſericordia Ravennæ, 78. b. 79. b. 80. c. 86. c. 156. b. 189. b. A. 20. 37. a Calixto III. eidem unitur monaſterium S. Severi, 242. 246. b. A. 124. mandat Pius II. ut recuperentur bona alienata, 265. c. A. 155. a Sixto IV. unitur congregationi Venetæ, 293. b. A. 213. 223. c. & a Julio II. eidem monaſterio alterum ſubjicitur S. Pauli de Cæſena, 388. c. A. 264. qui confirmat ipſius privilegia, A. 290. templum a Sigiſmondo Malateſta dilapidatur, 227. c. &c. curant Veneti, ne uniatur monaſterium menſæ canonicorum Ariminenſium, 136. a. Pius II. eligit in abbatem Petrum de Monte Venetum, 261. c. a commenda redimitur, 294. a. 295. 305. a. denuo penſione onaratur, 316. ditio Ravennianæ ſubjecta huic monaſterio, 319. c. ſecunda inventio corporis S. Apollinaris, 328. c. unitur huic monaſterio alterum S. Salvatoris da Foro-livio, 331. & S. Pauli de Cæſena, 388. b. ac S. Petri, 393. monaſt. Claſſenſa confirmatum congregationi Venetæ, 335. b. 362. a. capitula generalia congregationis in hoc monaſterio habita, 322. a. 385. c. 387. a. 388. a. tertia inventio corporis S. Apollinaris, 407. &c. de puteo martyrum in hac baſilica, 411. c. & da hiſtoria baſilicæ Claſſenſis, 412. b. eccleſiæ huic monaſterio ſubjectæ, 420. c. & eccleſia S. Barbaræ de Ravenna, 424. a. A. 313. c. 329. abbates, V. *de Puteo Aloyſius*, *Andreas*, *de Franquillis Johannes*, *Laudenſis Paulus*, *Lucas*, *Malumbra Urbanus*, *de Monte Petrus*, *cardin.* *Calandrinus*, *Samuel*.
da Clavellis Baptiſta dominus Fabriani, 75. c. 76. a. 80. c. 81. c.
da Clauſa eccl. S. Paterniani, A. 43. b.
S. Clementis de Arretio monaſt. 14. a. 15. a. 16. a. 87. b. 262. b. 317. a. 421. a. A. 152. c. 314. c.
Clemens papa VII. 142. b.
Clemens papa VIII. 18. a.
Clementinius Cæſar, 227. c.
Cle medis opera, 22 a.
S. Clerici eccl. V. *S. Quirici*.
SS. Cleti & Marcellini officiom, 44. b.
Climax S. Johannis, 190. c.
Clingiæ, ſeu Foſſæ-clodiæ monaſt. S. Johannis, 262. c. unitur cum monaſt. S. Mathiæ, 437. c. A. 153. a. 167. c. 173.
Cloſerculum caſtrom, 74. c.
de Cluſuris monaſteriom, 388. a.
Codices & eorum pretium, 178. a. A. 47.
de Cojano monaſt. S. Martini, 210. a
Colcalli eccl. S. Paterniani, A. 43. c. 74. c. eccl. S. Petri, 212. c. A. 42. c.
Collina Abundius Bononienſis monachus, 253.
Collis-baſſani eccl. S. Donati, A. 42. b.
Collis-giglioni eccl. S. Sevarini, A. 44. a.
Collis-petuli eccl. S. Petri, A. 41. c.
Collis-rapi, vel Peci eccl. S. Mariæ, 213. a. A. 43. c. 73. c.
Colocenſis archiepiſcopus, 182. a. 198. b.
de Columba monaſteriom, 279. b.
Columbinus B. Johannes, 289. a. 301. a.
Columna card. Proſper, 4. a. 132. b. 133. c. 137. c.
Columna Antonius princeps Salerni, 4. a.
Columnenſes domini, 3. c.
de Comitibus Lucidus card. 25. a. 35. b. 40. c. 141. b. A. 83. a.
B. Compagnus prior Porcilienſis de Patavio, 402. b. A. 286.
Concilia, V. *Baſileenſe*, *Chalcedonenſe*, *Ferrarienſe*, *Florentinum*, *Mediolanenſe*, *Piſanum*.
Conciliorum codices, 175. c. 176.
S. Concordii eccl. prope Piſas, 373. b. A. 258. b.
Concordianſis ep. Daniel Scottus, V. *Scottus*.

Condulmerius Gabriel, V. *Eugenius IV.*
Condulmerius Franciſcus card. 159. c.
Condulmerius Marcus ep. Avanionenſis, 43. a. 112. b.
Condulmerius Angelus pater Eugenii IV. 286.
Condulmerius Chriſtophorus, 39. b. A. 10. a.
Confeſſiones laicorom recipere monachi poſſunt, 306. b.
Conimbriæ monaſt. S. Crucis, 204. c.
Compſeoſis archiep. 134. b.
Conſervatores congregationis Camald. 420. a. A. 310. c. 311. a.
Conſtantia urbs & monaſt. S. Marci, 129.
Conſtantii ſympoſium ſive Saturnalia vel laudes, 58. a.
Conſtantinopolitani imperator & patriarcha veniunt ad concil. Farrarienſe & Florentinum, 170. a. 191. c.
Conſtitutiones editæ ſub Mariotto generali, 264. 291. A. 139. c. 142. 204.
Conſtitutiones editæ in capitulo Uranenſi, 14. b.
Conſtitutiones Camald. non obligant ad peccatum, niſi ex contemptu, 418. b.
Contarenus Antonius patriarcha Venetiarum, 284. a. 342. c. 396. a.
Contarenus Lodovicus patriarcha Venet., 395. c.
Contarenus Johannes monachus, 221. c. 277. c. prior S. Jo. de Clingia, A. 173.
Contareni Antonius, 6. b. Andreas, 300 b. Fridericus, 77. a. 141. b. A. 27. a. Gaſpar, 396. b. inde card. 400. b. 404. c 405. a. 414. b. 432. b. Gabriel, 301 c. Hieronymus, 3. b. Leonardus, 289 b. can. Vicetinus, 351. b. A. 202. a. Maphæus, 190. b. M. Antonius, 405. a. Moſes, 301. b. Paulus, A. 21. a. Petrus, 397. b. Stephanus, 205. c.
de Conto eccl. S. Pauli, & S. Paregrini, 373. b. A. 258. b.
de Contorta eccl. S. Angeli, 300. c.
Coppinus Paulus prior Angelorum da Florentia, 475 a.
da Corbis eccl. S. Mariæ, 437. c. A. 343. c.
Corbizus Johannes Florentinus, 65. b.
de Corella Dominicus O. P. 184. a. 282. a.
Cornelii Celſi fragmenta, 5. c.
B. Cornelius Calaber eramita Camald, 271. c.
Cornelius Johannes, 50. b. 52. b. 95. c.
Cornelius Flaminius Senator Venetus, 195. a. 207. a. 212. c. 214. c. 221. c. 222. c. 224. a. c. 236. b. 268. a. 285. a. 292. c. 297. c. 323. c. 330. b. 340. a. 341. b. 346. a.
Corcyrenſis apiſcopis, 14. a. V. *Georgius*, *Gritti*, *Franciſcus*, *Martinus*.
Coronaldi S. Mariæ abbates, A. 357. b.
Corrarius Antonius fundator monaſt. S. Georgii in Alga Venetiarum ordinis can. reg. 3. c. inde card. Bononienſis nuncupatus, 24. a. commend. Vangaticienſis, 138. a. 142. 146. b. 147. b. 150. b. 198. a. obit, 213. c.
Corrarius Antonius abb. Lemmi, 372. c.
Corrarius Gregorius protonotarius, 25. b. 147. b. b. c. 385. a.
Corſicæ monaſteria, 220. b. 348. b. 373. 421. b. A. 258. b.
Corſinius Aymericus archiep. Florentinus, 124. obit, 125. b.
da Corſis eccl. S. Mariæ, 373. b. A. 258. b.
Cortinæ de Brittonorio monaſt. S. Mariæ, 236. c.
Cortonæ monaſt. S. Ægidii, V. *S. Ægidii*.
de Corvaria monaſt. S. Cæciliæ, 193. c.
Corzani eccl. S. Bartholomæi, 306 a.
Coſtæfagliæ monaſterium, 373. b. A. 258. b.
Cotiniolæ comes Alexander Sfortia, 141. c. A. 51. 53. a.
de Cotiniola Hieronymus pictor, 424. b.
Cotta Lazarus, 348. c.
de Crema Andreas, 283. a.
de Crema monaſt. congreg. S. Juſtinæ, 356. b. 2

Cremonenſis ep. Hieronymus Triviſanus, 402. a.
de Cremona Thomas presbyter, 178. a. A. 47.
Creſcimbenius Jo. Marius, 200. b.
Cretenſis archiep. Hieronymus Landus, 276. c. Parura Philippus, 221. c. Dandulus Fantinus, 141. b. A. 26. b.
Crevole caſtrum, 262. b.
de Criſtallinis Philippus præpoſitus generalis Humiliatorum, 268. b.
de Croſteſaglie eccl. A. 258. b.
S. Crucis ligni D. N. J. C. inſignis portio in monaſterio S. Michaelis de Muriano, 205. e.
S. Crucis monaſt. Conimbricæ, 204. c.
S Crucis Fontis-avellanæ monaſt. V. *Fontis avellanæ*.
S. Crucis monaſt. de Florentia, 416. a.
S. Crucis monaſt Venetiarum, 292. c.
S. Crucis cardinalis, V. *Albergatus*.
Cruciata, 271. a.
Cryptæ-ferratæ monaſt. 21. a. 22. a. 23. b. 25. c. 173. a.
Cryptarum Maſſaccii incolæ, B. Antonius, B. Matthæus, & B. Johannes, 398. c. 399. a.
Cuccinus Marianus procurator ordinis in Urbe, 234. c. 329. c. 334. b. 393. c.
de Cupedone S. Quirici prior Franciſcus, 39. b.
Cupinus Bartholomæus, 388. b.
de Cupis Dominicus abb. commendatarius Saxiferrati, 437. c.
de Cuppa eccl. S. Angeli, 377. b. A. 258. b.
Curris-luponis monaſt. S. Nicolai, 126. b. 303. b. prope caſtrum Marcianum, 329. a.
Curtis-roduli eccl. S. Andreæ, 351. a. A. 245. c.
de Cuſa Nicolaus, 176. a
Cybo card. Laurentius, 259. e. V. *Innocentius VIII.*
Cybo Franciſcus ejus filius, 328. a
S. Cypriani monaſt. de Muriano, 220. c. de Volaterris, 420. c. A. 314. b.
Cypriani Alexius prior Angelorum Florentiæ, 242. a.
B Cyprianus eremita Camald. 328 a.
Cyprianus prior Angelorum Florentiæ, 425. a.
Cyprius card. Hugo Luſignanus archiep. Nicoſienſis, 23. c. 25. b. 103. c. 137. c.
Cyriacus Anconitanus, 49. b. 51. b. 52. b.

D

DAlmata Michael prior S. Mathiæ, 336. a.
Dalmata Marinus 53. c. 54. b.
Damiani S. Petri ſepulcrum Faventiæ, 77. a. opera, 77. a. 198. c. 301. a.
S. Damiani monaſt. Bononiæ, 32. a. 33. c. 34. a. 45. b. 66. c. 72. b. 165. b. 215. c. 420. b. A. 82. c.
Dandulus Fantinus, 3. b protonotarius, 7. a. gubernator Bononiæ, 31. a. 33. c. 43. a. 48. c. 49. c. 50. b. 52. b. 54. b. 56. b. 59. b. 91. c. 97. b. archiep. Cretenſis, 141. b. A. 26. b. inde epiſc. Patavinus, 220. e.
Dandulus Benedictus, 54. b.
Dandulus Marcus, 92. c. 93. b. 95. c. alter, 359. b. Dandula Dandula, 431 b.
Dandulus Petrus primicerius Venet. & abb. commend. Sanæ-vallis, 330. c. 350. b.
S. Danielis de Patavio hoſpitale, 18. a. 45. a. 141. a. A. 2. 30.
Daniel ep. Foro-livienſis, 273. a.
Dathus Leonardus epiſc. Maſſanus, 19. b. 42. a. procurator Camaldulenſium in curia Romana, 220. b. 225. c. 264. c. 289. b. 301. b. A. 139. c.
Dathus Lucas ejus frater abb. S. Felicis in Platea Florentiæ, 266. a. elogium ipſius, 273. c. 289. b. 300. b.
Davanzatus Julianus JC. 2. b.
Decemani eccl. S. Salvatoris, A. 42. b.
Ss. Decentii & Germani de Piſauro monaſt. 266. a. Aloyſius abb. 319. c. Ambroſius, 330. a. & Maurus abb. 347. a.
Deciani monaſt. S. Mariæ, 29. b. 37. a. 45. a. 192. c. 220. c. 269. b. 289. a. 298. c. 306. c. 369. b. 421. a. A. 314. b. V. *Marrottus abbas*.
Decimas, ſuſidia quarteſia &c. ſolvere non tenentur monachi, A. 304. a. b.
Decius Angeloctus Senenſis JC. 320. c.
Defuncti monachi quomodo ſuffragabantur? 395. a.
Delatores ſunt peſtes ſocietatis, 284. b.
Delphinus Petrus abb. generalis Camaldulenſium, 188. c. 189. b. 223. b. 253. b. A. 204. c. 218. c. 225. a. 256. b. fit monachus in S. Michaele de Muriano, 268. b. ejus epiſtolarum codices & editio, 268. c. 279. a. 286. a. epiſtola de pugna Perſarum cum Turcis, 289. c. oratio in capitulo generali Fontis-boni, 291. 294. c. 298. a. 302. b. fit abbas S. Michaelis, 304. 305. b. inde abbas generalis, 307. prima ejus geſta, 314. quæ egit pro abbatiis Vangaticienſi & Morronenſi? 315. 327. ſtudioſiſſimus operum S. Hieronymi, & ejus carmen, 316. c. 318. a. Romam adit, 319. c. deponit priorem Angelorum Florentiæ, 321. memorabilia ex ejus epiſtolis tum editis, tum ineditis, 318. 324. 327. 329. 338. 340. 346. 351. 353. 359. 361. 368. 379. 380. 382. c. 406. 414. 415. ejus oratio coram Innocentio VIII. 333. b. & Julio II. 385. a. & Leone X. 423. c. rumor de ejus cardinalatu, 334. ipſius epiſtola de morte card Maphæi Gherardi, 342. 346. a. & de inventione corporis S. Hilari in abbatia Galeatenſi, 359. Delphini dialogus in Hieronymum Savonarolam, 364 b. ejus periculum in defectione urbis Arretinæ, 379. c. literæ Julii II. ad ipſum, 391. tentatur Delphinus, ut generalatum dimitteret, 416. c. 421. c. 422. b. ingrata Delphino mutatio rerum in capitulo anni 1513. Florentiæ, 423. b. Romam pergit ad concilium Lateranenſe, 423. c. narratio abrogationis generalatus perpetui Delphini, 425. c. Leonis X. in eum benevolentia, 427. 432. 436. c. unit prioratui Montis-calvarii alterum S. Mariæ de Fontana Caſtri-cari, A. 291. 323. b. Leo X. ſtatuit eidem Delphino penſionem annuam, A. 333. archipieſcopatum cum jure ſuffraganei cardinalis Medicei ei offertor, 428. c. Leo X. confirmat conventiones initas inter Delphinum & congregationem Venetam, A. 337. &c.
Delphinus Maphæus, 157. c.
Delphinus Petrus patritius Venetus alter a Petro abbate, 361. c. 368. c. 371. a.
Deodatus abb. S. Chryſogoni de Jadera, 301. b.
Denoff card. Jo. Caſimirus ep. Cæſenas, 234. c.
Deſiderii abb. Caſinenſis Dialogus, 191. a.
Diedo Aloyſius nepos Marci Barbi card. & abbas Vidori, 350. b.
Diedo Dominicus, 228. a.
Dignienſis epiſcopus, 134. b.
Dinus, V. *de Pecoris*.
S. Dionyſii Areopagitæ opera, 2. c. 38. a. 49. a. 52. a. 145. c. 152. a. 159. b. 161. c. 186. b. 167. c. 222. a.
Dionyſius ep. Peruſinus, 320. a.
Dionyſius prior clauſtralis S. Mathiæ de Muriano, 11. c. 18. b. c. 19. a. 34. b. 35. c. 42. b. 43. c. 47. c. 50. a. 51. a. 70. c. 94. a. 102. b.
Diſcalceati Pulſanenſes monachi, V. *Fabrini*.
de Doleo eccl. S. Nicolai, 437. c. A. 343. c.
de Dumo eccl. S. Martini, 269. c. S. Paterniani, A. 43. c.
S. Dominici ordo, V. *Prædicatorum*.
S. Dominici monaſt. Venetiarum, 301. c.
de Dominicis Dominicus ep. Turcellanus, 247. b. 270. a. 300. b
Dominicus abb. Cantiniani, 16. c. 19. a. 29. a. 42. a.

Domi-

Digitized by Google

Dominicus abb. Rotenſis, 113. b. 116. 128. b. 129. b. 130. a. 141. c.
S. Donati eccl. de Fonte-bono, V. *Fontis-boni*.
S. Donati eccleſ. de Colle-baſſano, A. 42. b. de Foſſato, A. 44. a.
Donatus grammaticus, 109. c. 167. c.
Donatus Nicolaus ex epiſc. Æmonienſi patriarcha Aquilejenſis, 339. c.
Donatus Thomas fil. Hermolai patriarcha Venetiarum, O. P. 303. c. 346. b. 357. a. 381. a.
Donatus Petrus ep. Æmonienſis, 276. c.
Donatus Petrus ep. Patavinus, 53. b. 54. b. 141. b. 214. b.
Donatus Petrus fil. Hermolai abb. S. Michaelis de Muriano Venetiarum, 226. a. 265 c. 268. b. A. 91. c. 203. a. 205. b. 208. c. fit abbas, 279. a. 283. b. 289. b. 291. a. 293. c. 294. c. 295. a. 297. b. 298. a. obit, 303. b. ejus ſorores, 303. c. 304. a
Donatus Ludovicus fil. Hermolai, mon. S. Michaelis, 303. ejuſque oratio, 303 c. A. 91. c.
Donatus Andreas eques, 52. c. 139. 144. b. c.
Donatus Auguſtinus, 405 a.
Donatus Hermolaus legatus ad concil. Baſileenſe, 33. a. 49. b. 52. 219. a. interficitur, 304. a.
Donatus Hieronymus eques, 402. c.
Donatus Jacobus, 93. c. alter, 328. b.
Donatus Johannes, 205. b.
Doſci eccl. S. Paterniani, facile Domi, A. 43. b.

E

Ebroicenſis archiepiſcopus, 134. b.
Eburnea inſtrumenta paſſionis D. N. J. C. 3. a.
Eccleſiæ parochiales ſubjectæ monaſteriis per presbyteros ſeculares regendæ, A. 321. b.
Ecrardus de Amenibus canonicus, 225. b.
Egnatius Baptiſta, 401. b. 404. b. 405. b. 414. b. 42. . b.
S. Eleutherii eccl. extra Maſſaccium, 169. a.
S. Eliæ villæ eccl. A. 42. a.
S. Eliæ eccl. ſubjecta monaſterio Montis-chriſti, 373. b. A. 258. b.
Elmi monaſt. S. Mariæ, 262. c. A. 152. c. V. *Adelmi*.
Enoch Eſculanus, 177. c.
S. Ephrem Syri opera, 190. a.
Equilii eccl. S. Mariæ, 330. c.
Equilinus ep. Andreas Bonus, V. *Bonus*.
Eraſmus Roterodamus, 397. a.
Eremus-nova de Fajolo, 142. a. 278. a. alias eccl. S. Mariæ in Alpibus, 398. c. 403. a.
Eremus prope Balneum, 346. b.
S. Eremus Camaldulenſis, V. *Camaldulenſis*.
Eremitæ monaſterium diœceſis Æſinæ, 203. a. A. 152. c.
de Eſte eccleſ. S. Petri unitur alteri S. Firmi, 251. c. 350. a. A. 132. eccl. S. Mariæ O. P. 283. a. A. 193. c.
Eſtenſes marchiones, 315. a. V. *Borſius*, *Ferdinandus*, *Hercules*, *Leonellus*, *Nicolaus*.
Eugenius IV. olim Gabriel Condulmerius card. protector Camaldulenſium, eligitur ſummus pontifex, 1. c. infeſtatur a Columnenſibus, 4. delegat Paulum Venerium abbatem in cauſa archiepiſcopi Corcyrenſis, 18. a. A. 1. Johannem Cervantem card. in protectorem, & ut præſideat capitulo generali Uranenſi & ordinem reformet, 8. A. 4. 5. ſcribit Paulo Venerio pro monaſterio de Caſa-calba, A. 25. c. eximit monaſterium Angelorum de Florentia a vectigalibus, 7. 8. b. ejus brevia anni 1431. pro Camaldulenſibus, 17. c. 23. privilegia Camaldulenſibus confirmat, & alia indulget, 24. 25. b. ſcribit ad univerſos monachos ordinis S. Benedicti, 38. c. 41. c. 73. a. confirmat unionem hoſpitalis de Miſericordia Ravennæ cum abbatia Claſſenſi, 78. 86. A. 37. ex Urbe clam fugit, 104. b. Piſis recipitur, 104. c. Florentiam petit, 107. 108. &c. cognaverat ipſe, dum erat cardinalis, cauſam monaſterii Burgenſis, 114. b. 117. b. rogatur pro xenodochiis Florentinis, 122. c. 126. mittit Ambroſium generalem Camaldulenſem legatum ſuum ad concilium Baſileenſe, 127. &c. 139. &c. unit monaſteria & eccleſias cum monaſterio S Agathæ de Florentia, 140. 209. A. 27. ejus Bulla anni 1435. pro Camaldulenſibus, 141. A. 27. &c. confirmat electionem hoſpitalarii S. Danielis de Patavio, 141. a. A. 30. & Camaldulenſibus privilegium recipiendi profeſſos alterius ordinis, 141. c. 143. a. 152. c. A. 31. ejus bullæ anni 1436. pro iiſdem Camaldulenſibus, 156 A. 33. &c. unit monaſterium S. Mariæ de Bethleem alteri Camalduli-Bononienſis, 156. A. 38. c. ſcribit ad Franciſcum Sandellum abb. de Carceribus, ut matri ſuæ ſubveniat, 156. A. 33. inde a penſione ipſi danda eum abſolvit, 168. c. A. 44. c. Eugenio ſcribit Ambroſius generalis contra concilium Baſileenſe, 163. c. ejuſdem Eugenii bravia anni 1437. pro Camaldulenſibus, 168. c. A. 44. &c. unit hoſpitale S. Uberti de Trappola abbatiæ Balneenſi, 168. A. 45. recipit ab Ambroſio literas circa Græcos, 170. eumdem Ambroſium ad ſe revocat Ferrariam, 176. c. ejus verba in morte Ambroſii, 183. brevia anni 1439. pro Camaldulenſibus, 192 &c. A. 48. &c. unit ordini monaſteria Galeatæ & S. Savini Piſarum, 192. c. 193. 195. ejuſdem brevia anni 1440. ad Camaldulenſes ſpectantia, 200. A. 51. vendit Florentinis oppidum Burgi-Sancti-Sepulcri, 202. A. 61. unit. monaſterium S. Urbani cum abbatia Vallis-caſtri, 203. A. 55. ejus brevia anni 1441. pro Camaldulenſibus, 203. &c. & anni 1442. pro iiſdem, 207. &c. A. 64. ſupprimit dignitatem abbatialem in monaſterio Carcerum, 211. A. 69. ejus literæ anni 1443. pro Camaldulenſibus, 208. &c. A. 66. anni 1444. *pag.* 211. A. 69. anni 1445. *pag.* 213. A. 76. anni 1446. *pag.* 215. &c. A. 78. ſcribit Paulo Venerio abbati, ut ſe componat cum apiſcopo Vicetino circa teſtamentum Petri Æmiliani epiſcopi, 216. 286. c. 291. c. 300. c.
Eudociæ de Vita Chriſti Humerocenta, 358. a.
Eugubii monaſt. S. Ambroſii, 247. c.
Eugubinus ep. Antonius Severius, 246. c. 270.
Euphroſinus mon. Angelorum Florentiæ, 11. c. 22. b. 72. a.
Euſebiæ reginæ laudes, 58. a.
B. Euſebius Oſornius Hiſpanus ex rectore collegii Hiſpanorum Bononiæ, & ex oratore regis Hiſpaniarum apud Venetos fit monachus in S. Michaele de Muriano, 324. a. a rege poſtulatur, ut ad ſe demigret, 362. b. feliciter obit, 378. ejus ſanctitas, 378. c. 379.
Euſebius Mutinenſis abb. S. Mariæ de Florentia, 219. b. 301. a.
Euſebii chronicon, 132. c.
S. Euſtachii de Imola monaſterium, 77. b. 270. a. 407. a.
Euſtachius abb. Vallis-caſtri, 15. a. 19. a. 25. c. 36. b. 38. c. 42. a. 45. b. 47. b. 49. a. 62. a. obit, 75. c. 82. a. 203. a. A. 54. b.
Exempti monachi Camaldulenſes ſunt a quocumque, & ſubjecti immediate ſedi apoſtolicæ, 419. b.

F

Faber Antonius Stapulenſis, 406. a.
Fabriani communis ſtatuta circa corpus ſancti Rumualdi, 298. b. 309. A. 215. &c. dominus Fabriani, V. *de Claveliis Baptiſta*.

Fabriani monaſteria exempta, 200. c.
Fabriani monaſterium S. Blaſii, V. *S. Blaſii*.
Fabriani monaſteria ſancti Romualdi, A. 41. c. S. Sebaſtiani, A. 44. b.
Fabriani eccleſiæ S. Agathæ, A. 43. b. S. Angeli, A. 43. c. S. Mariæ in Campo, A. 42. c. S. Mariæ, A. 43. b. S. Venantii, 203. b. 400. c. A. 51. b. 53. S. Nicolai, 201. a.
de Fabriano Antonius ep. Suaceniſs, 245. b.
Fabrius Hieronymus Ravennas, 329. a.
Fabrori monaſt. S. Mariæ prope Florentiam congreg. Pulſanenſium, 209. a.
Fabruccius Stephanus Florentinus JC. 348. a.
Facundi opera, 61. b. 111. b.
Faſtoratæ eccl. S. Petri, 193. b.
Faledrus ſeu Falerius Marinus comes Vallis-mareni, inde dux Venetiarum, 157. b. Ordelaſfus, 157. c.
Facinus mon. 17. b. 45. b.
de Faltanis Jacobus Valentinus, 179. c.
de Fano Franciſcus, 55. b.
Farneſius Alexander card. 381. a.
Faſolus Angelus ep. Feltrenſis, 350. b.
de Faiali eccl. S. Mariæ, 193. a.
Faventiæ eccl. & monaſteria, V. *S. Antonini*, *S. Bartholomæi*, *S. Hippolyti*, *S. Johannis-baptiſtæ*, *S. Luciæ*, *S. Meglorii*, *de Stratalla*, *S. Trinitatis*.
Faventia orbs, 4. c. 32. b. 83. c. 123. a Venetis capta, 354. a. inde a duce Valentino, 377. e. 383. a. 391. c. V. *de Manfredis*.
Faventiæ monaſt. S. Mariæ foris-portam, 77 a. 156. a. 282. b.
Faventiæ epiſcopi, V. *de Canonicis Baptiſta*, *Johannes*, *de Manfredis Fredericus*, *Miſſirolius Rodulphus*.
SS. Felicis & Nahoris monaſt. Bononienſe, 156. b. A. 39. a. 261. c.
S. Felicis monaſt. in Platea Florentiæ, 11. b. 18. c. 27. b. 96. c. 208. a. 262. c. 266. a. 273. c. 283. b. 286. a. 289. b. 300. b. commendatur, 318. 346. b. 347. b. 369. c. 377. b. 397. c. 421. a. A. 152. c. 200. b. 248. a. 254. a. 314. b.
S. Felicis de Vincentia monaſt. 270. b.
Falix de Pavonibus Venetus prior S. Mathiæ, 203. c. 212. a. 215. a. 219. a. 222. c. 232. a. obit, 268. a. 273. A. 71. c. 78. a. 167. 173. c.
Feltrenſis ep. Angelus Faſolus, 350. b.
Feltria Violantes uxor Dominici Malateſtæ, 234. b. Johanna, 438. a.
de Feneſtrellis eccl. ſanctæ Mariæ, alias Ficani, 303. a.
Ferdinandus dux Ferrariæ, 362. c.
Ferraccianum caſtrum, 74. c. eccl. S. Pateroiani, 421. a. A. 315. a.
Ferraccius Michael-angelus Cremonenſis abbas, 259. b.
Ferraria urbs, 47. b. 52. a. 60. a. 64. b. 416. a. V. *Eſtenſis*.
Ferrariæ epiſcopus electus Antonius abb. Vangaticienſis, 18. a. V. *de Teſſignano Beatus Johannes*.
Ferrarienſe concilium, 169. c. 173. *&c.* 175. c. 176. *&c.* Florentiam tranſlatum, 178. a. 179. A. 46. c.
Ferrariæ monaſt. S. Mariæ Angelorum, vulgo de *Belfiore*, O P. 178. c.
Ferratius Antonius card. 430. c. A. 338. a.
Ferreti eccl. S. Angeli, A. 43. c.
Ferretus Jo. Petrus epiſc. Myli, inde Lavelli, 412. b.
Ferro Antonius abb. V. *Antonius*.
Ferro Johannes mon. 38. b. 60. a.
Feſulanus ep. Benoſius Friderighius, 107. b.
Feſulanæ abbatiæ bibliotheca, 190. a. monaſterium, 210. a. 340. a.
de Feſulis Jacobus ord. Carm. 301. b.
Ficani eccl. S. Mariæ, 302. c. A. 41. c. aliàs de Feneſtrellis, 303. a.
Ficinus Marſilius, 265. b.
Fileti prioratus S. Benedicti, 264. a. 293. a. 305. b. 392. a. 420. b. A. 149. c. 313. b.
S. Firmi de Eſte eccl. 251. c. 350. a. A. 132. b.
de Firmo eccl. S. Juliani, & eccl. S. Quirici, 39. A. 11. c.
de Fliſco card. Nicolaus, 367. c. 398. b. 415. c.
Floccus Andreas, 144. b.
de Floravantis Scholaſtica abb. Luci, 319. a. 333. a.
SS. Floræ & Lucillæ de Arretio monaſt. 14. a. 36. c. V. *de Alemtis Hieronymus*.
Florentiæ reſpubl 4. b. 57. b. 187. b. 202. c. 352. c. 353. b. 361. b. 365. e. 368. c. 369. a. 406. b. 417. b. A. 59.
Florentiæ concilium, 178. b. *&c.* 188. b.
Florentiæ templum S. Reparatæ, 340. b. aliæ eccleſiæ & monaſteria, V. *S. Agathæ*, *SS. Angelorum*, *S. Apolloniæ*, *S. Benedicti*, *Camaldulum*, *Camporeenſe*, *S. Catharinæ*, *S. Crucis*, *S. Felicis*, *S. Hieronymi*, *Lemmi*, *S. Luciæ*, *S. Marci*, *de Nive*, *S. Pancratii*, *S. Salvii*, *S. Silveſtri*, *Querceti*, *S. Trinitatis*, *S. Verdianæ*, *S. Urſulæ*.
Florentiæ epiſcopi, V. *Ambroſius*, *S. Antoninus*, *Corſinius Aymericus*, *Pactius Coſmas*, *Vitelleſchus Jo. Urſinus Raynaldus*, *Zabarella Bartholomæus*.
Flomen villa in Mucello, 10. c.
Follinæ monaſt. S. Mariæ de Sana-valla, V. *Sanæ-vallis*.
Fontana de Caſtro-caro eccl. S. Mariæ, V. *Caſtri-cari*.
Fontaninius Juſtus archiep. Ancyranus, 358. b.
Fontis avellanæ monaſt. S. Crucis bibliotheca, 189. b. 246. c. Petrus Benius abb. 247. c. 283. c. 288. c. 292. c. 302. a. abbates, V. *Benivolus*, *Beſſarion*, *Julianus*, *Lucidus de Comitibus*, *Petrus de Serra*. Necrologium hujus monaſterii extat poſt Appendicem.
Fontis-boni monaſt. S. Donati, aliàs Camaldulum-majus, 10. 12. b. 16. 24. c. 26. c. 28. a. b. 44. b. 53. a. 72. c. 240. c. 291. oppugnatum ab exercitu, & miraculoſe liberatum, 365. b. reædificatur eccleſia, 398. c. 423. b. 436. c. A. 332. b. 333.
Fontis-cluſi eccl. S. Silveſtri, 222. c. 246. c.
Fontius Bartholomæus, 185. c.
Foreſtæ eccl. S. Luciæ, A. 44. b.
Foraboſchia Petra, 292. c.
Foro-livii urbs, 8. c. 64. c. 80. c. io ea motus, 82 b. epiſcopi, V. *de Aſtis*, *Daniel*.
Foro-livii monaſteria & eccleſiæ, V. *Camaldulum*, *S. Chriſtinæ*, *S. Johannis*, *S. Marci*, *S. Mathiæ*, *S. Mercurialis*, *S. Salvatoris*.
Forte-brachius Nicolaus comes, 32. b. 40. c. 41. c. 63. a. 73. b. dominus Burgi S. Sepulcri, 100. c. 106. a. 114. c. 132. b. obit, 142.
Forti-guerra Scipio, 381. b.
S. Fortuniæ V. & M. corpus, 259. b.
Fortonius Auguſtinus Florentinus mon. hiſtoricus Camald. 120. c. 182. c. 188. c. 189. c. 199. b. 211. b. 214. c. 253. 257. c. 258. 271. b. 274. a. 281. a. 289. a. 298. c. 299. a. 305. c. 306. a. c. 317. a. 323. a. 328. a. c. 348. b. 355. b. 367. a. 371. c. 372. e. 378. b. 379. b. 397. b. 411. c. 412. a. 431. c.
Forum-julii a Turcis incurſionibus agitatum, 369. b. 371. a. eccl. da Adiliaco, 297. c. S. Gottardi, 297. c. V. *Pratæ*.
Foſcararius Romæus Bononienſis, 47. c. 49. b. 73. c. 98. b. 99. 109. e. 110. a. c. 119. a. 177. c.
Foſcarus Franciſcus dux Venetiarum, 31. b. 48. c. 49. a. 52. c. 145. a. 157. c. 169. a. 220. c. 228. a. 236. a. 250. A. 101. b. 130. b.
Foſcarus Petrus primicerius S. Marci Venet. inde cardinalis, 276. c.

Foſca-

Digitized by Google

Foſcarus Jacobus fil. Franciſci ducis, 195. a. A. 51. b.
de Foſſatellis eccl. S. Stephani, A. 43. b.
de Foſſaio eccl. S. Donati, A. 44. a.
de Fractis eccl. S. Mariæ, 39. 319. c.
S. Franciſci de Arimino templum, 228. a. 229. a.
Franciſcus Condulmerius card. S. Clementis, 107. c. 115. b.
Franciſcus Piccolomineus Senenſis card. V. *Piccolomineus Franciſcus*.
Franciſcus card. Papienſis, V. *Papienſis Alidoſius*.
Franciſcus archiep. Corcyrenſis, V. *Gritti*.
Franciſcus prior generalis Camald. ex priore S. Benedicti prope Florentiam, 44. c. 148. c. 162. b. fit prior generalis, 204. c. 208. a. 211. c. 212. c. 215. a. 219. a. 220. a. 221. c. 225. c. 227. a. 231. c. obit, 236. b. A. 67. 76. 78. 87.
Franciſcus abb. generalis Vallis-umbroſæ, A. 198.
Franciſcus Ericius abb. S. Michaelis Venetiarum, 256. a.
Franciſcus de Sandellis abb. V. *de Sandellis*.
Franciſcus mon. cubicularius Eugenii IV. 145. b. 165. c.
Franciſcus mon. Caſinenſis, 425. b.
Franciſcus de Battifolle comes Pupii, 11. b. 14. a. 26. b. 28. a. 29. c. 31. b. 63. a. 106. a. 114. c. 142. c.
Francolinum portus, 48. a.
Francorum rex Carolus in Italiam deſcendit, 351. c. 352. a. 353. 359. b. 369. a. 370. a. 371.
Francus Nicolaus ep. Parentinus, 316. b. 333. c. inde Tarviſinus, 324. b. 333. c. 334. a. 339. c. A. 235. c.
de Frandolaſis eccl. S. Benedicti, 208. c. vel Frondolaſis, A. 66. c.
de Franquellis vel Franguellis Johannes abbas Claſſenſis, 17. c. A. 21. c.
Fraticelli hæretici, 232. b. 257. b. 261. a.
de Fredericis Paulus Opiterginus, 391. a.
Frequentinus epiſc. V. *Gaſpar*.
S. Frigdiani monaſt. Piſarum, 303. a. hoſpitale S. Frigdiani, alias S. Martini, 327. a. 328. b. 352. b. 420. b. A. 208. c. 313. a.
Frigdianus prior generalis Camald. 264. b. A. 140. a.
Frontalis eccl. S. Paſchaſii vel Paſchalis, A. 44. a. eccl. S. Petri, A. 44. b.
de Fulgineo B. Angela, 198. a.
Fuſani eccl. S. Martini, A. 44. a
Fuſcarenus Marcus dux Venetiarum, 253. b. 254. 397. b.
Fuſcarenus Ludovicus eques, 240. b. 301. b. c.
S. Fuſcæ de Adiliaco eccl. in Foro-julio, 297. c.

G

GAbrielius Gabriel Fanenſis card. Urbinas, 142. 395. b. 396. b. 413. c. A. 288. b.
Gabrielius Gabriel Venetus ep. Juſtinopolitanus, 225. a. Andreas, 304. a. 432. b.
Gabrielius Petrus eremita, 142. c.
Gabrielii Ludovici uxor Iſabella de Eugubio, A. 356. b.
Gabriel Balneenſis prior S. Michaelis de Arretio, 347. b.
Gabriel Blondus prior Angelorum de Florentia, 366. c. 381. b. 384. c
Gabriel Landinius mon. Angelorum Florentiæ, 19. b. 32. b. 99. c.
Gadius Jacobus, 200. b. Johannes, 438. a.
Gadolus Bernardinus Brixienſis mon. 334. c. 335. b. 336. c. 337. b. 341. a. A. 248. de ejus ſtudiis, & ſcriptis, 354. c. elogium, 355. &c. 361. c.
365. a. 363. a. fit prior Angelorum Florentiæ, 366. c. obit, 367. c.
de Gai eccl. S. Thomæ, 373. b. A. 258. b.
Gaiſæ monaſt. S. Angeli, 194. b.
Galeatæ monaſt. S. Hilari, 27. a. 74. 192. c. 213. c. 221. c. 222. b. 262. c. 278. a. reſtituitur Camaldulenſibus, 334. a. 354. in ejus eccleſia invenitur corpus S. Hilari, 359. c. 402. c. A. 76. b. 88. c. 89. b. 152. c. abbates, V. *Agnellus*, *de Pecoris Dinus*, *Moleſienſis epiſcopus*. Necrologium hujus monaſterii extat poſt Appendicem.
Galeatæ eccl. S. Petri, 193. a. S. Zenonis, 193. b.
Galeotus de Caſatis abb. S. Hippolyti de Faventia, 302. b. 322. a. vel de Caſalibus, 340. a.
Galeotus comes Cluſerculi, 74. b.
Gallipolenſis ep. Petrus, 348. a.
Gambacurta Gerardus comes Balnei, 45. a. 167. b. 219. b.
de Gambara Marſilius comes, aliique ejus familiæ, 357. c.
Gamurinius Eugenius mon. Caſinenſis, 210. c.
Gararonus Chriſtophorus, 130. c. 131. a.
Garimbertus Hieronymus ep. Galleſii, 345. b.
Gaſpar Peruſinus de Rubeis JC. & abb. S. Johannis in Eremo, 137. c. 150. b. ep. Frequentinus, creditus etiam Sipontinus, 245. c.
Gaſpar prior Angelorum Florentiæ, 28. b. 44. c. 129. c. 139. b. 179. b. 214. c. 242. a.
Gaſpar eremita, 151. b. major, 155. c. 172. c.
Gaſpar Bononienſis O. P. 47. a. 49. a. 84. b. 99. c. 111. b. 222. b.
Gaſpar cancellarius imp. 139. c.
de la Gatta Bartholomæus abb. S. Clementis de Arretio, 317. a.
Gattamelata Narnienſis dux, 111. 112. b. 157. c. 158. a.
Gaudentes fratres, 30. b. 33. c. 56. b. 57. a. 146. a.
S. Gaudentii monaſt. de Arimino, 156. b.
Gazæus Æneas, 190. b.
de Genga eccl. S. Angeli, A. 43. c. S. Stephani, A. 42. b. c.
Geniſlæ monaſt. prope Montem-varchium, 214. c.
Genevra ſeu Junipera de Martinis monialis Prati-veteris abb. S. Chriſtinæ de Bononia, eligitur abbatiſſa de Luco, 269. c. 285. c. 306. b. obit, 319. a.
Genevra de Cavalcantibus uxor Laurentii de Medicis fratris Coſmæ patris Patriæ, 6. b.
Genevra uxor Oſtaſii de Polenta, 205. a.
Genevra Bentivola Bononienſis comitiſſa, 165. b. 365. b. 376. c
Genevra nobilis mulier, alias Zinebra, 168. a.
S. Georgii-majoris monaſt. Venetiarum, 188. a. 190. b. 208. a. 279. c. 301. c. 420. a.
S. Georgii in Alga monaſt. Venetiarum, 3. c. 207. a. 213. c. 395. c. V. *Corrarius Antonius*.
S. Georgii de Apibus monaſt. V. *de Apibus*.
S. Georgii in Braida monaſt. Veronenſe, 119. b.
S. Georgii de Arena eccl. in Mucello, 285. c. 289. c.
S. Georgii eccl. in Marchia, 420. c. A. 314. a.
S. Georgius M. 198. b.
Georgius archiep. Corcyrenſis, 18. a. A. 1.
Georgius Senenſis JC. 126. c.
Georgius Hieronymus eques, 357. c. 365. b. Matinus, 424. b.
Georgius Sebaſtianus, inde Hieronymus mon. 404. c. 405. 413. a. 414. 432. c.
Gerardus V. *Gherardus*.
Gerardus ep. Patavinus, A. 230. a.
Gerardus prior generalis Camald. 264. c. 398. c. A. 140. c.
Gerardus de Peregrinis Veronenſis abb. generalis Camald. 317. b. c.
Gerardus eremita, 155. c.
Gerardus comes Balnei. V. *Gherardus*.
Gerardus comes Pupii, 35. c. 36. a.

SS. Ger-

SS. Gervaſii & Protaſii monaſt. Bononienſe, 175. b. 179. b. Bellunenſe, 350. b.
de Gherardeica comites, 255. a.
Gherardina gens, 200. c.
Gherardus Maphæus Vener. card. & patriarcha Venetiarum ex abbate S. Michaelis de Muriano. Fit abbas, 223. a. 225. c. 226. b. A. 91. 115. a. 116. a. 143. &c. ejus elogium, 243. c. 247. c. 256. a. 263. 264. a. poſtulatur patriarcha a Veneta rep. 265. c. eligitur, 276. c. confirmatur, 277. c. 279. c. 283. c. quæ geſſit in patriarchatu, 284. 292. c. 302. c. 323. 330. c. deſignatur cardinalis, 335. b. & declaratur, ac Romam pergit ad conclave, 340. c. ob malas ſociorum res geſtas ſanctitas & integritas illius nonnihil læditur, 341. ſed juſte defenditur a calumniis, 345. &c. obit in itinere Venetias rediens, 342. a. ejus pientiſſima vita deſcribitur in epiſtola Delphini, 341. &c. ipſius effigies, 346.
Gheriani vel Geſſani eccl. S. Michaelis prope Piſas, 266. b.
Ghibertius Veſpaſianus, 213. b.
Ginannius Petrus-paulus abb. S. Vitalis Ravennæ, 191. b.
Gittalebraccia Michael Piſanus, 266. c.
Giuncheti eccl. S. Pauli, 373. a. A. 258. b.
Glandatenſis epiſcopus, 359. b.
Goidum caſtrum, 128. b.
Gomerius Ulyſſiponenſis ex abb. S. Mariæ de Florentia, 20. c. 42. b. 109. a. 117. c. 166. c. fit prior generalis Camaldulenſium, 592. a. 203. b. a prioratu ſe abdicat, & obit, 204. c. 278. c. 292. A. 56. b. 167. c. 168. b.
Gonzaga Jo. Franciſcus dux Mantuæ, 132. b. 155. b. Paula de Malateſtis ejus uxor, 155. b. Johannes Lucidus eorum filius, 129. c. 155. b. Cæcilia, 529. c. Eliſabeth duciſſa Urbini, 432. c. V. *Mantua*.
Gori Nicolaus Johannis, 161. a.
S. Gottardi monaſt. prope Utinum, 297. c.
Gottardus ep. Caprularum, 246. a.
in Gradibus Arretii monaſt. S. Mariæ, 12. c. 13. c. 15. a. 19. c. 438. a.
Gradonicus N. amicus Petri Quirini, 432. b.
Grandius Guido Cremonenſis abbas, 199. a.
Gratianus Galeotus abb. Burgenſis, 403. a.
Gray de Scotia Patritius abb. Trivienſis, 219. b.
Græci cauſa uniendi ſimul utramque eccleſiam in Italiam veniunt, 123. a. 124. 147. b. 164. a. 169. b. 170. 174. diſputant in concilio Ferrarienſi de additione *Filioque*, 175. c. 177. b. 179. b. unio ipſorum cum Latinis, 179. c. 181. b. 187. charta hujus unionis, 188. b. 198. c.
S. Gregorii monaſt. de Urbe, 225. b. abbates, 227. a. 233. 235. 286. b. 317. a. eccleſia inſtauratur, & indulgentiis ditatur a Sixto IV. 325. 399. c. abbates, V. *Benedictus*, *Gregorius*, *Hippolytus*, *Johannes*, *Leonardus*, *Marinellus*, *de Nigrone Petrus*, *Sartius Maurus*.
S. Gregorii monaſt. Bononienſe, 193. c.
S. Gregorii eccl. ſubjecta monaſterio Montis-chriſti, 373. b. A. 258. b.
S. Gregorius Magnus, & ejus epiſtolæ, 4. b. 190. c. opera, 357. a. 415. c. 425. a.
S. Gregorius ep. Nazianzenus, ejuſque opera, 3. a. 22. c. 51. b. 549. c. 550. b. 161. c. 166. b. 189. c.
Gregorius papa IX. A. 31. c.
Gregorius XII. 3. c. 223. a. A. 69. b. 71. c.
Gregorius XIII. 355. c.
Gregorius Amatiſco abb. S. Gregorii de Urbe, 235. a. 283. b. 290. b.
Gregorius abb. Trivienſis, 219. b.
Gregorius eremita ex doctore Pariſienſi, 299. b.
Gregorius Bergomas eremita, 327. c.
Gregorius mon. Angelorum Florentiæ, 100. 126. c. 166. b.
Gregorius Vicetinus, 59. b.
Griffo Jo. Baptiſta, 155. b.
de Griffonibus Hieronymus, V. *Hieronymus*.
Grillandarius Andreas pictor, 338. a.
Grimanus Dominicus cardinalis factus commendatarius abb. Carcerum, 350. archiep. Nicoſienſis, 354. b. 357. b. patriarcha Aquilejenſis, 362. c. litigat contra monaſt. Carcerum, 365. b. quæ ſevities in monachos teſtes acta, 371. b. 381. 382. c. ſe vult componere cum monachis, 384. c. inſignis ejus bibliotheca, 385. a. tentat contra congregationem Venetam habere poſſeſſionem monaſterii, ſed incaſſum, 386. 388. a. demum concordio liti finem imponit, 393. b. 434. b. A. 237. 246. a. 247. a. 267.
Grimanus Antonius cardinalis pater, 368. c. 371. a.
Griſini eccl. S. Thomæ, 373. b. A. 258. b.
Gritti Franciſcus plebanus S. Pantaleonis Venetiarum, 220. c. archiep. Corcyrenſis, 236. a. c. 247. a. 250. b. A. 99. c.
Gritti Hieronymus, 304. a.
de Grotta ſeu de Crypta eccl. S. Mariæ, A. 43. a.
de Gualdo eccl. S. Benedicti, 229. b. V. *B. Angelus*.
S. Gualfardi converſi Camaldulenſis corpus Veronæ, 59. a.
Gualterius mon. 577. c.
Guarcionorii eccl. S. Laurentii, 195. b.
Guarinus Veronenſis, 5. c. 47. c. 52. b. 60. a. 64. b. 187. c. 191. c.
Guaſconius Zenobius JC. 2. b. Leonardus archid. 430. c.
Guelphorum & Gibellinorum factiones, 229. c.
Guicciardinius Johannes, 57. b. 44. a. 162. c. Petrus, 353. b.
S. Guidi de Donoratico eremitæ Camald. corpus transfertur Piſas, 255.
Guido ex monacho Ciſtercienſi prior Angelorum Florentiæ, 325. c. 328. c. 340. c. 350. a. 352. a. 357. b. 362. b. cedit prioratui, 366. c. 367. a. A. 248. c. obit Romæ ex peſtilentia, 372. c. 425. a.
Guidonis caſtrum, 235. b.
Guilhelmus prædicator celeberrimus moratur in S. Michaele de Muriano, 376. b.
de Guiracis Dominicus O. P. 301. b.

H

S. HElenæ monaſt. ad flumen Æſinum, 169. a. 208. c. 276. b. A. 67. b. 182. c.
S. Helenæ monaſt. Venetiarum, 50. b.
Helnenſis epiſcopus, 370. b.
Henricus Germanus, 357. a.
Henſelminus O. S. A. 305. a.
Hercules Eſtenſis dux Ferrariæ, 316. c.
de Hercule eccl. S. Johannis, A. 42. b.
Herulus Berardus ep. Spoletanus, 235. c. card. protector Camaldulenſium, 322. a.
S. Hieronymi opera, 3. b. 21. b. 23. c. 38. 161. a. a Bernardino Gadolo collecta, 357. a.
S. Hieronymi ordo, 38. b. 50. c. 117. b. 128. b.
S. Hieronymi monaſt. de Florentia, 210. b. de Tarviſio, 220. b.
Hieronymus Griffonius abb. Burgenſis, 264. a. 273. b. eligitur prior generalis Camald. 298. c. epiſtola de ipſo 304. c. poſtrema geſta & obitus, 306. b. ipſius elogium, 306. c. A. 169. c. 171. c. 573. 206. c.
Hieronymus Alberti de Praga JC. & eremita Cam. incluſus, 9. b. 16. c. 27. c. ad concilium Baſileenſe pergit, 28. c. 47. ab eodem concilio vocatus, 86. b. ejus opera, 86. b. 189. a. 198. a. in Poloniam ab eodem miſſos, 86. b. 88. b. 91. c. 96. c. 97. a. 102. a. 104. c. 105. c. 129. c. 177. c. ejus obitus, 597. b. cultus, & opera 197. c.
Hieronymus Traverſarius mon. Angelorum de Florentia frater B. Ambroſii, 11. c. 12. b. 14. a. 19.

a. 19. a. 21. a. c. 22. b. 23. 26. a. 27. c. 28. b. 32. &c. 41. b &c. 47. b. &c 51. &c. 57. b. 61. c. ajus infirmitas, 62. b. 66. piiſſimus obitus, 69. virtutes, 70. 71.
Hieronymus prior Camalduli-Veronenſis, V. *de Novatiis*.
Hiaronymus monachus alter, 174. c. 175. b. 177. b.
Hieronymus da Balneo eremita, 26. 27. 28. b. 31. &c. 41. b. 97. a.
Hiaronymus O. S. A. 14. c.
Hiaronymus Veronenſis prof. Patavinus, 383. a.
S. Hilari epiſcopi opera, 2. b.
S. Hilari eremitæ Galeatenſis, corpus, 192. c. & ejus inventio, 359. c. &c. V. *Galeatæ monaſterium*.
Hilarianus abb. Deciani, 45. a.
S. Hippolyti de Faventia monaſt. 76. c. 77. a. 78. c. 80. b. 82. incandio vaſtatur, 151. b. eccleſiæ huic monaſterio unitæ, 421. a. abbati conceditor uſus pontificalium, 438. a. A. 315. a. abbates, V. *Andreas*, *Galeotus*, *de Martinellis Philippus*, *Paulus*, *Philippus*.
Hippolytus Romanus abb. S. Gregorii da Urbe, 235. b.
Hiſpanus B. Euſabius, V. *B. Euſebius*.
Hiſpanus Gratianus, 6. c. Dominicus O. P. 381. a.
Hiſpanorum collegium Bononiæ, 324. a.
in Horto eccl. S. Mariæ de Ravenna, A. 329. c.
Hoſpitale novum Piſarum, 227. A. 93.
Hoſtaſius de Polenta, V. *Oſtaſius*.
Hungariæ regina Venetiis, 380. c.
Humiliatorum congregatio, 268. b. 282. a. A. 159.

I

S. JAcobi da Palude eccl. 285. a.
SS. Jacobi & Chriſtophori eccl. de Maſſaccio, V. *de Mandriolis*.
Jacobatius Dominicus, 372. b.
Jacobillius Ludovicus, 245. c.
Jacobus card. S. Chryſogoni, 288. c.
Jacobus Sclafinatus card. ap. Parmenſis V. *Sclafinatus*.
Jacobus abb. Agnani, 33. b.
Jacobus da Allagris abb. S. Felicis de Florentia, 289. c. 318. a.
Jacobus prior Angelorum Bononiæ, 32. a.
Jacobus monachus S. Michaelis de Muriano, 33. a.
Jacobus da Bononia O. P. 222. a.
Jacobus de Chai prædicator, 295. c.
Jacobus theologus, 6. c.
Jacobus philippus Bergomenſis O. S. A. 355. a.
Jaderæ abb. S. Chryſogoni Deodatus, 301. b.
Jaderenſis archiep. Franciſcus Piſauro, 434. c.
Jeſuati fratres, 220. c. 221. a. 289. a. 301. a.
S. Ignatii ep. & m. officium, 44. b.
de Ilaria eccl. S. Zanonis, & S. Benedicti, 373. b. A. 258. b.
Ildebrandus card. & legatus Æmiliæ, 411. b.
Imolenſis ep. Antonius Caſtellanus, 288. c.
Imolenſa monaſt. S. Euſtachii, V. *S. Euſtachii*.
Indulgentia conceſſa ab Eugenio IV. monachis S. Michaelis de Muriano, 40. c. A. 51. 60. 64. & a Leone X. univerſis Camald. 420. a.
de Inferno eccl. S. Johannis, 437. c. A. 343. c.
Infeſſura Stefanus, 341. a.
Innocentius VIII. & ejus bulla de congregatione Veneta Camaldulenſi, 332. c. A. 222. eximit monaſteria Carcerum & Montis-crucum a viſitationibus legatorum, 328. b. A. 231. committit reſtitutionem monaſterii S. Johannis de Foro-livio Camaldulenſibus, 319. b. unit cum monaſterio S. Michaelis de Muriano alia Porciliæ, & Montis-crucum, 320. c. 321. b. & eccleſiam de Gaviſarre cum monaſterio de Poplena, 322. c. 325. b. confirmat Guidonem in priorem Angelorum de Florentia, 326. c. reſtituto Camaldulenſibus monaſt. S. Michaelis de Arretio, dat in commendam Johanni card. Mediceo monaſt. Caſinenſa, 328. a. ampliat bravia inſtitutionis congregationis Venetæ, 332. c. 333. 334. a. eligit in cardinalem Maphæum Gherardum, 335. b. c. bravia pro cauſa monaſterii Lucenſis, 331. 339. c. 340. a. obiit, 340. c. 393. b. V. *Cybo Laurentius card.*
Innocentius Bononienſis can. reg. 124. c.
Innocentius Siculus O. P. 359. c.
Inſcriptiones, quæ in hoc volumine ſunt editæ, 183. c. 184. 186. 211. 225. b. 227. b. 234. 236. b. 245. b. c. 259. a. c. 260. b. 273. c. 286. b. 287. c. 289. c. 293. a. 304. a. 308. c. 309. b. 317. a. 320. b. 342. c. 348. a. 350. b. 352. c. 361. a. 378. 385. 398. 399. 425.
Inſulanus abb. Johannes, 420. b. A. 169. a. 313. b.
Interdicti tempore celebrare poſſunt Camaldulenſes, 419. A. 304. c.
B. Johanna Balneenſis mon. Camald. ejuſque corpus in abbatia Balnai, 398. a.
S. Johannis caſtrum, 19. c.
S. Johannes Chryſoſtomus, & ejus opera, 5. b. 14. 19. c. 20. b. 22. c. 24. c. 25. a. 33. a 35. c. 38. a. 51. c. 52. a. 59. b. 62. c. 65. a. 76. b. 120. a. 152. a. 174. a. 185. a. 358. b.
S. Jo. Baptiſta da Balneo-caballo monaſt. 173. a. 262. c. 273. a. 420. c. A. 152. 167. c. 170. a. 171. c. 314. a.
S. Jo. Baptiſtæ de Florentia monaſt. 76. c. 109. c. 302. b. unitur congregationi Venetæ, 335. a. 336. c. obitu invaſoris ejuſdem monaſterii reſtituitur a civibus congregationi, 349. a. 393. a. 397. ipſi unitur monaſterium Vincareti, 393. a. 272. & eccleſiæ aidam unitæ, 420. c. A. 313. c. V. *Vincareti*.
S. Jo. Baptiſtæ de Jodaica Venetiarum monaſt. V. *de Judaica*.
S. Jo. evangeliſtæ de Foro-livio monaſt. 319. b. 397. c. 437. b. A. 218.
S. Jo. evangeliſtæ monaſt. de Ravenna, 79. b.
SS. Johannis & Pauli Venetiarum bibliotheca O. P. 190. a.
Johannis conſulis volumen de variis quæſtionibus, 58. a.
B. Johannes eremita Camald. Cryptarum Maſſaccii, 398. c. 399. a.
Johannes papa XXII. 193. b.
Johannes papa XXIII. 107. c. 193. c. 231. b. 283. b. 318. a.
Johannes card. ap. Portuanſis, 290. b.
Johannes Cervantes card. Hiſpalenſis S. Petri ad Vincula Camaldulenſium protector, 8. a. 14. a. 16. c. 25. a. c. 32. c. 102. a. 117. b. 118. a. 126. a. 135. 156. c. 168. c. 203. a. obiit, 251. c. A. 3. c. 4. c. 44. c. 56.
Johannes card. S. Mariæ in Portico, 288. c.
Johannes card. S. Laurentii in Lucina, 193. b.
Johannes card. S. Luciæ, 288. c.
Johannes card. S. Sixti, V. *de Turre-cremata*.
Johannes card. de Medicis, V. *de Medicis*.
Johannes ep. Faventinus ex O. M 76. c.
Johannes ep. Parentinus, 246. c. A. 104. a.
Johannes abb. Agnani obiit, 12. b.
Johannes abb. S. Michaelis da Arretio, 316. c.
Johannes da Caſana abb. Sanæ-vallis, 195. a.
Johannes abb. S. Hilari da Galeata, A. 88. c.
Johannes abb. Inſulanus, A. 169. a.
Johannes abb. de Lemino, 333. c.
Johannes abb. S. Gregorii de Urbe, 225. a.
Johannes Cicci da Foſſato abb. Vallis-caſtri, 87. a. 157. a. 203. b. 212. c. 221. b. A. 40. c. 51. b. 53. 76. b.
Johannes Siculus prior S. Pauli de Urbe, 9. b. 14. a. 16. c. 23. a. 24. a. 41. b. 162. a. 166. c. A. 9. b.

Johan-

Johannes major eremi, 334. b. 338. c.
Johannes monachus S. Mathiæ, 340. a.
Johannes Arretinus, 32. b. 172. b.
Iohannes Moſchus, 100. c.
Johannes Philippi, 168. a.
Johannes Scholaſticus, 190. c.
Johannes-petrus abb. S. Michaelis de Muriano, 350. b.
S. Juſeph baculus in monaſt. Angelorum Florentiæ adſervatus, 191. c.
Juſeph abb. Vallis-caſtri, inde Agnani, 283. a. A. 162.
Joſeph monachus Græcus fit Camaldulenſis, 175. b. 177. b. 179. a.
S. Irenæi opera, 172. b.
Irregularitas monachorum abſolvi poteſt a ſuperioribus congregationis, 436. c.
Iſaac Syri opuſcula, 21. c.
Iſidorus Ruthenus card. 208. a.
Iſulana gens, 165. b.
Iſocratis opera, 58. c.
S. Jucundæ monaſt. ad S. Miniatem, 113. a. 116. a. 377. b. 420. c. A. 208. c. 314. b. 342. c.
de Judaica monaſt. S. Johannis-baptiſtæ Venetiarum, 48. a. 207. 212. 215. a. 221. 256. a. 262. c. 354. b. 381. c. A. 48. 80. c. 82. c. 153. a. 167. c.
de Jugo eccl. S. Michaelis, 169. b.
S. Juliani de Arimino monaſt. 81. a. 420. a.
Juliani Cæſaris orationes, 58. a.
Julianus a Ruvere card. S. Petri ad Vincula, 288. c. 290. c. 292. c. abb. commendatarius Avellanæ, 300. b. & Vallis-caſtri, 294. b. 318. 330. c. 336. b. 345. c. ep. Oſtienſis, 346. b. & abb. commend. S. Savini & S. Pauli Piſarum, 347. c. 350. a. 383. c. A. 212. b. 236. b. V. *Julius II.*
Julianus Cæſarinus card. V. *Cæſarinus.*
Julianus ep. Britonorienſis, 336. b.
Julianus Amadei abb. Vallis-caſtri, 285. c. A. 217. c. inde Agnani, 301. c. 318. c. obit, 361. a.
Julianus cubicularius Eugenii IV. 136. c.
Julianus Andreas Ven. 39. a. 95. c.
Julii Firmici matheſeos libri, 58. b.
Julius papa II. & ejus literæ pro petendo auxilio contra Turcas, 384. a. aliæ pro card. Grimano contra monachos Carcerum, 386. 388. b. 390. &c. & pro monaſterio SS. Trinitatis de Faventia, A. 260. unit congregationi Venetæ monaſterium S. Viti de Vicetia, 388. c. A. 260. c. & monaſterio Claſſenſi alterum S. Pauli de Cæſena, 388. b. & eccleſiam S. Petri de Roveteto, 393. a. A. 264. ac monaſterio S. Jo. de Faventia illud Vincareti, 393. a. A. 272. monaſterio S. Mariæ Magdalenæ Senarum alterum S. Mamiliani, 393. a. A. 279. illi S. Agathæ de Florentia eccleſias de Pitigniuolo & de Pancoli, 293. A. 282. finem dat liti cardinalis Grimani cum monaſterio Carcerum, 393. b. plura brevia pro Camaldulenſibus, 397. unit congregationi Venetæ monaſterium S. Salvatoris de Foro-livio, 402. b. A. 287. brevia pro eadem congregatione, 393. 398. b. 402. c. 406. Ravennam adit, 412. a. 416. a. obit, 417. b. 425. b. 433. a. confirmat privilegia abbatiæ Claſſenſis, A. 290. V. *Julianus de Ruvere.*
Junctinus can. Arretinus, 39. b.
S. Juſti monaſt. Volaterrarum, V. *Volaterrarum.*
S. Juſtinæ de Patavio monaſt. & congregatio monaſtica, 14. a. 36. c. 45. a. 53. c. 81. a. 85. b. 120. 191. b. 242. b. 270. b. 278. 285. 292. c. 356. b. 357. c. 381. b. 385. b. 395. c. 425. a. A. 195. 196. c. V. *de Aicardis Hieronymus, Arſenius, Bacchinius Benedictus, Barbus Ludovicus, Gometius, Franciſcus, Johannes Siculus, Placidus*; & monaſteria, V. *S. Floræ de Arretio*; *S. Georgii-majoris Venetiarum*, *S. Mariæ de Florentia*, *Montis-caſini.*
Juſtinianus S. Laurentius proto-patriarcha Venetiarum, 30. a. 90. b. 122. c. 141. b. 203. c. 207. a. 236. b. 288. b. 292. c. 300. a.
Juſtinianus B. Paulus Ven. eremita, 192. a. 396. b. 397. b. 399. a. de ejus vita & ſtudiis in ſeculo, A. 400. &c. receptus in eremo Camald. invitat ad ſe Vincentium Quirinum, 404. 414. eligitur definitor capituli generalis, 417. a. c. ſcribit una cum Petro Quirino libellum ad Leonem X. pro eccleſiæ reformatione, 432. c. & de officio pontificis, 431. c. &c. viſitator congregationis Venetæ, 437. b. & præſidens, A. 336. c.
Juſtinianus Andreolus Genuenſis, 147. c. 190. b. 191. c.
Juſtinianus Antonius eques, 382. c.
Juſtinianus Auguſtinus Genuenſis O. P. 191. c.
Juſtinianus Bernardus Ven. Leonardi filius, 2. a. 4. 7. b. 48. c. 58. c. 95. c. 324. c. 357. a.
Juſtinianus Horatius Genuenſis, 188. b.
Juſtinianus Leonardus frater S. Laurentii, 1. c. 2. a. 4. c. 12. a. 48. b. 51. c. 52. b. 85. c. 94. b. 303. c. ſcripſit vitam S. Nicolai, 374. c.
Juſtinianus Marcus frater S. Laurentii, 2. a. 58. b. 59. a. 94. c. 122. c.
Juſtinianus Thaddæus, 236. c. A. tut. c. 107. Urſatus, 93. c. Zacharias, 247. c.
Juſtinopolitanus epiſc. V. *Gabrielius.*
Juſtus de Bonviciniis prior S. Marci Volaterrarum, 32. b. inde abbas S. Juſti, 323. a. 338. a.

L

LActantii Firmiani opera, 5. c. 84. b.
L de Lacule eccl. 169. b
Laertii Diogenis opera, 85. b. 119. a. 190. c.
Lamola Johannes, 119. c. 167. c.
Lancea, qua transfixum latus Redemptoris, a Turcarum rege Innocentio VIII. dono miſſa, 347. a.
Lancellotus Secundus abb. & hiſtoricus Olivetanus, 235. a. 358. b. 388. a.
Lanciani eccl. S. Salvatoris, 212. b. 382. b. A. 74. c.
Landinus Gabriel mon. Angelorum Florentiæ, 167. a. obit, 199. c.
Landinus Chriſtophorus, 199. c. 200. 265. b.
Landinus Simon frater Gabrielis monachi, 23. c. 26. c.
Landus Hieronymus archiep. Cretenſis, 276. c.
Landus Marcus fil. Vitalis, 348. a. Petrus, 431. a.
Languſcus Jacobus, 38. c.
Lapi Maurus, V. *Maurus.*
Lapiti eccl. S. Nicolai, V. *Apiti.*
Lapus junior de Caſtellionchio, 166. a. 168. c. 185. b.
Lappurani eccl. S. Michaelis, A. 43. a.
Laſtræ eccl. S. Petri, 193. b.
Laterani canonicorum de Urbe capitulum, 243. b. 336. b. 381. a. 391. c. A. 119. c. 273. c.
Lateranenſe concilium, 415. a.
Lateranenſes canonici regulares, 74. b. 79. b. 80. c. 81. c. 124. c. 186. 190. a. 210. a. 216. c. 218. c. 340. a. 242. b. 356. a. 401. c.
de Lariuſis Paulus & Johannes Foro-livienſes, 83. b.
de Lavagna Johannes, 35. b.
Lavagnola Jacobus eques, 128. c.
Landenſis Paulus Tinctus abb. Claſſenſis, 407. a.
S. Laurentini eccl. de Arretio, 266. a. prior Hilarianus, 399. c. 421. a. A. 314. c.
S. Laurentii de Maſſaccio monaſt. 259.
B. Laurentius de Sita eremita, 291. a. 316. c. A. 205. a. 206. b. piiſſime obit, 369. b.
Laurentius theologus O. M. 287. a.
Lauretanus Leonardus dux Venetiarum, 280. a. 347. b.

Digitized by Google

347. b. 381. a. 381. b. 383. a. b. 385. a. 390. a. 397. c.
Lauretanus Antonius eques, 315. b. 381. c. Hieronymus, 289. a. A. 202. a. Petrus, 205. c. Andreas, 425. c.
Lauretum caſtrum ad Padum, 48. a.
Lauſanenſis epiſcopus, 334. c.
S. Lazari eccl. Burgenſis, 147. c.
Lazarus Venetus abb. Balneenſis, 306. a.
Legatus Laurentius, 358. b.
de Lelis Theodorus ep. Tarviſinus, 359. b.
Lemmi monaſt. S. Michaelis in Hiſtria, 30. b. 88. b. 90. a. 208. a. 236. c. 240. c. 246. c. 333. c. reſtituitur monaſterium congregationi, 338. a. 372. c. A. 101. c. 130. 134. 235. unitur monaſterio S. Michaelis de Muriano, 289. 420. b. A. 202. 313. b. 336. c. abbas Nicolaus Malerbius, V. *Malerbius*, *de Monte*.
Lemmi hoſpitale de Florentia, 32. b. 115. a. 358. b.
Lendenaria caſtrum, 315. a.
Leniacum caſtrum, 194. c.
Leo papa X. 210. c. 260. b. eligitur papa, 417. b. ampliſſimum privilegium concedit congregationi Venetæ S. Michaelis, 418. variæ bullæ pro Camaldulenſibus anno 1514. 436. *&c.* A. 293. *&c.* 328. b. 330. A. 337. c. 341. c. V. *de Medicis Jo. card.*
Leo mon. Oſtienſis, ejuſque chronicon, 191. a.
S. Leonardi monaſt. de Volubrio, 39. b. A. 11. c.
S. Leonardi eccl. de Maſſaccio, 169. a.
Leonardus abb. S. Gregorii de Urbe, 227. a.
Leonardus Brunus prior Angelorum de Florentia, 242. a. 297. b. A. 220. c. deponitur, 321. 322. b. 324. c. 325. c. inde prior Maſſaccii, 326. c. 328. 381. a.
Leonardus abb. Rotenſis obit, 359. b.
Leonardus monachus a barbarorum captivitate liberatus, 182. c.
Leonardus Arretinus, 38. c. 44. a. 134. a. 161. a. 185. b.
de Leonardis Nicolaus phyſicus, 38. c.
Leonellus Eſtenſis marchio, 60. a. 178.
Leonius Petrus ep. Cenetenſis, 293. a.
Leonius, ſeu Leo Michael, A. 50. Nicolaus, 297. c.
de Leproſeto canonici S. Michaelis, 233.
de Lignano Johannes JC. Bononienſis, 108. c.
Lippomanus Marcus, 22. c. 48. c. 49. b.
Liveranius Vincentius abb. 259. b.
Locatellius Eudoxius abb. Vallis-umbroſæ, 322. c.
Longus Ludovicus ep. Methonenſis, 280. b.
le Long Jacobus Gallus, 287.
Longiani monaſterii S. Teoniſti abb. Anſelmus, 12. b. 81. a. 381. b.
Lonigum ſeu Leonicum caſtrum, 194. c.
Lubecenſis epiſcopus, 136. a.
Lucas de Zonio abb. Claſſenſis obit, 369. c.
Lucas de Maleficis prior Angelorum de Florentia, 8. c. 11. c. 31. b. 44. c. 119. c. 125. a. 152. b. dimittit prioratum, 175. b.
Lucas de Verona prior S. Mathiæ, 315. b. inde abb. Claſſenſis, 316. b. 346. c.
Lucas monachus ſocius Ambroſii, 127. c. abb. S. Viriani, 334. b.
Lucas Hiſpanus, alias Barchinonenſis, hiſtoricus Camald. 400. c.
Lucæ urbis domini, 61. c. ibi venerabilis pietate ſanctimonialis, 299. a. c. epiſcopatus, 373. a. 401. c.
Luci monaſt. S. Petri in Mocello, 10. c. 27. b. 99. b. 269. c. cui unitæ eccleſiæ S. Georgii & S. Nicolai a Sixto IV. confirmantur, 289. c. A. 200. 202. monaſt. invaditur a laicis, 333. a. recrudeſcit perſecutio in idem monaſterium, 336. c. 378. a. in illud ſe recipit Junipera Theupola Sfortia, 424. a. A. 342. c. abbatiſſæ, V. *Chriſtophora*, *de Floravantis Scholaſtica*, *Magdalena*.
B. Lucia e Septem-fontibus monialis Camald. ejuſque inſigne miraculum, 60. c. titulo *Sanctæ* & titularis eccleſiæ Septem-fontium decoratur in charta indulgentiæ conceſſæ die ejuſdem feſto, 398. a. A. 284.
S. Luciæ monaſt. de Faventia, 391. c.
S. Luciæ monaſt. de Florentia, 210. a.
Lucius adoleſcens, 6. b. 23. c.
Ludovicus Scarampus card. V. *Scarampus*.
Ludovicus Barbo, V. *Barbo*.
Lugdunenſis archiepiſcopus, 142. b.
de Luna Benedictus XIII. 164. b.
Lunenſis ep. V. *Parentucellus*.
Lupus Olmeto Hiſpanus fundator ord. S. Hieronymi, 38. b. 117. b.
Luſcius Antonius, 25. b.
Lyranus Nicolaus, 356. c.

M

MAbillonius Johannes mon. congr. S. Mauri, 140. a. 188. c. 189. b. 257. b. 260. c.
Macchius Franciſcus prior S. Jo. de Faventia, 302. b.
Maclovienſis canonicus Johannes de Plumaugat, 399. c. Dionyſius epiſcopus, 400. a.
Magdalena abb. Luci, 415.
Magliabecchius Antonius, 109. b. 188. c. 190.
S. Maglorii reliquiæ in monaſterio Uranenſi, 317.
S. Maglorii monaſt. Faventiæ, 76. c. 82. b. 262. c. A. 153. a.
de Magnolis eccl. S. Luciæ, A. 154. c.
Mahumetis corpus, 316. c.
Major S. Eremi Camald. eras prior clauſtralis, 423. a. A. 332. a.
Majurbii monaſt. S. Maphæi, 195. a. 236. b. 279. b.
Malaſchiena Nerius, 142. c.
Malateſta Dominicus, 234. a.
Malateſta Novellus dominus Cæſenæ, 151. a. 234. b. & Britonorii, 164. c.
Malateſta Sigiſmundus dominus Arimini, 228. a. 229. a. 261. c. 293. c. 316. b.
Malateſta Paula, 155. b.
Maldulus abb. S. Felicis de Florentia, 318. a. 347. b.
de Maleficis Lucas, V. *Lucas*.
Malerbius vel Malermius Nicolaus Venetus abb. Lemmenſis primus edidit Italicam verſionem Bibliorum, 286. c. plures hujuſmodi verſionis editiones, 287.
Malumbra Urbanus Venetus abbas Claſſenſis, 305. a. 316. c. 319. b. c. A. 218. c. confirmatur in abbatia Claſſenſi, 324. a. deinde expoliatur, 346. c. corpus S. Apollinaris requirit, & invenit, 328. c. 329. a. 335. a. 336. a. 355. c. 357. b. fundat Taurini duo monaſteria & pie obit, 376. a. ejus elogium, 376. b.
S. Mamiliani monaſt. prope Senas, 150. 220. b. 381. b. unitur cum altero S. Mariæ Magdalenæ, 393. a. A. 279.
S. Mamiliani monaſt. ſubjectum abbatiæ Montis Chriſti, 373. b. A. 258. eccl. de Sumaſſi, *ibid.*
S. Mammæ, ſeu Mammantis eccl. de Ravenna, 424. a.
de Mandello Benedictus Comenſis prior S. Jo. de Faventia, 397. c. V. *Benedictus*.
Mandriæ monaſt. S. Mariæ prope Patavium, 86. c. A. 15. c.
de Mandriolis monaſt. SS. Chriſtophori & Jacobi de Maſſaccio, 204. b. 227. a. 232. b. 264. a. 398. c.
Manettus Jannoctus, 7. c. 161. a. 185. c.

de Manfredis Fridericus ep. Faventinus, 190. a. 283. c. 286. b. 302. b.
de Manfredis Galeottus dominus Faventiæ, 190. a. 243. b. A. 120. a. Gordo, 109. c. 151. a. 177. c.
de Manfredis Scipio ex dominis Faventiæ clericus, 336. c. filius Galeotti, 337. b. obit, 349. a.
de Manfredis Johanna uxor Aſtorgii de Manfredis, 243. b. 268. b. 281. c. ejus filii domini Faventiæ, 282. a. A. 159. c. Genevra filia Jo. Galeatii Manfredi, 205. a. Benedicta monialis in S. Maglorio, 361. b. 377. c.
Manilius Antonius, 377. c.
Mannius Dominicus, 234. c. 286. a. 348. a.
Manſuetus Bergomas prior S. Mathiæ, 437. b.
Mantua urbs, 56. ducis filii, 128. 129. b. dux Johannes-franciſcus, 132. c. Marchio dux exercitus Venetorum, 354. a. 362. b. V. *Gonzaga*, *S. Marci*,
Manutius Aldus, 358. b. 378. c.
Manzonius Marcus, 372. a.
S. Maphæi ſeu *Matthæi* de Majurbio monaſt. V. *Majurbii*.
Maphæjus Marius abb. commend. S. Juſti Volaterrarum, ep. Cavallicenſis, inde Aquinas, 323. a.
Maphæjus Paulus Veronenſis can. reg. prior Caritatis Venetiarum, 216. c. 218. c.
Maphæjus Simon prior S. Martini de Opitergio, obit, 349. c.
Maphæus Gherardus card. V. *Gherardus*,
Maranum caſtrum, 128. c.
Marcanova Johannes, 300. b. 301. a.
Marcellus Hieronymus archiep. Corcyrenſis, 432. b.
de Marchia S. Jacobus O. M. 257. b. 258. a.
S. Marci ducalis baſilica Venetiarum, 206. c.
S. Marci de Mantua congr. canonicorum reg. 213. b. cui adjuncta altera congregatio de Vincaretu, 226. c.
S. Marci monaſt. Conſtantienſe, 129.
S. Marci monaſt. Foro-livii, 15. b.
S. Marci monaſt. Vicetinum, 59. c.
S. Marci monaſt. Volaterrarum, 32. b. 45. b. 219. b.
S. Marci de Florentia bibliotheca, 161. a. 185. a. prior, 416. V. *Savonarola*.
Marcus Polus Venetus, 252. b.
S. Margaritæ monaſt. de Berſellis, vel de Toſina, 10. c. 16. c. 18. b. 26. a. 27. b. 42. b. 166. b. 291. A. 205. b.
S. Margaritæ monaſt. Burgi S. Sepulchri, 29. a. 101. c.
S. Margaritæ de Torcello monaſterium, 274. a.
Marianus mon. procurator ordinis in curia Romana, 129. c. obit, 133. c. 135. c.
Marianus ordinis procurator. V. *Cuccinus*.
Marianus Volaterranus, primus prior Cartuſiæ Venetiarum, 214. ejus carmina, 214. b. 301. b.
Marianus prior O. S. A. concionator inſignis, 354. b. inde prior generalis, 359. b.
S. Mariæ Viſitationis officium, 44. b.
S. Mariæ miraculoſa imago in oppido Fractarum, 39. c. in abbatia Vangaticiæ, 44. b. in caſtro Planetuli, 361. c. 362. a. c. in caſtro Balnei, 367. a.
S. Mariæ de Florentia abbatia, 40. a. 117. c. 219. b. 243. b. 301. a. 321. b. 352. b. Ignatius abbas, 384. b. 388. c. 395. c. 416. b. Jo. Bapt. de Sacchettis abb. 417. a. 420. a. 425. b.
S. Mariæ reginæ cœli monaſt. de Florentia, 210. a. S. Mariæ Novellæ, 340. b.
S. Mariæ-novæ de Urbe monaſt. 19. a.
SS. Mariæ Magdalenæ & Marthæ monaſt. de Maſſaccio, 204. b. 382. a. de Savo, 373. b. de Senis, 393. a.
Marinellus ſeu Marcellus abb. S. Gregorii de Urbe, 233.
Marinus Carolus, 221. a.
Marinus Dalmata, 53. c. 54. b.
Marinus Venetus O. P. 287. b.
Mariottus de Allegris Arretinus, 28. b. 31. a. 35. c. 36. ex priora S. Marci Volaterrarum abbas Deciani, 45. a. 47. a. 49. a. 53. a. 62. c. 63. b. 70. c. 74. a. 78. c. 81. b. 97. a. 100. a. 101. c. 103. b. 109. a. 111. c. 116. b. 118. a. 125. c. 135. c. 139. b. 144. a. 151. b. 159. c. 161. c. 162. 167. c. 180. b. 195. c. 208. b. 220. c. eligitur prior generalis, 236. b. 243. b. 251. c. 262. b. 264. a. 265. a. 267. 269. b. 274. 275. 278. a. 283. b. 289. 291. obit, 298. c. 299. b. A. 88. 139. c. 157. 161. 168. 176. 177. 200. c.
Maripetrus Paſchalis dux, 261. c. 269. a.
Maripetrus Franciſcus ep. Vicetinus, 216. b. &c.
Matiſaghi eccl. S. Benedicti, 373. b. A. 258. b.
Marius Burgenſis, 29. b. 198. b.
Marmius Antonius-franciſcus, 188. a.
Marſuppinus Carolus, alias Carolus Arretinus, 3. b. 5. a. 7. c. 22. b. 23. b. 52. b. 120. a. 159. c. 161. a.
Martelli Robertus Florentinus, 156. c. A. 35. b.
Martene Edmundus mon. congr. S. Mauri, 140. a. 260. c. 292. c.
de Martinellis Philippus Faventinus prior S. Jo. de Faventia, 349. b. inde abb. S. Hippolyti, 398. a. 438. a.
S. Martini eccl. de villa S. Martini, 278. a.
de Martinis Genevra abb. Luci, V. *Genevra*.
Martinus V. papa, 1. 3. c. 107. c. 216. a. A. 38. c. 93. b.
Martinus de Bernardinis archiep. Corcyrenſis, 18. a. 211. b. 220. b. 225. c. 237. b. A. 1. 91.
de Maſſaccio, V. *B. Angelus*, *B. Antonius*, *B. Johannes*, *B. Matthæus*.
Maſſaccii monaſt. SS. Margaritæ & Catharinæ, 204. a. 382. b. A. 60. aliæ eccleſiæ ſubjectæ monaſterio S. Helenæ, 169. a. 204. 226. c. 232. b. 264. b. 269. c. 326. c. V. *S. Angeli*, *Cryptarum*, *S. Eleutherii*, *S. Laurentii*, *S. Leonardi*, *de Mandriolis*, *Serræ*, *S. Stephani*.
Maſſanus epiſcopus, V. *Datbus Leonardus*, *Ricciardus*.
S. Mathiæ de Muriano monaſt. Venetiarum, 18. c. 23. b. 27. c. 51. a. 126. b. 165. b. a cujus capitulo eligitur prior de Ruha, 265. a. 272. c. 286. c. 291. a. 312. c. A. 14. reſtituuntur huic monaſterio monaſteria manualia, 273. a. A. 167. 207. a. 209. b. priores triennales conſtituuntur in eo ab Eugenio IV. & a Sixto IV. 215. 292. a. A. 80. 153. c. 209. c. 222. c. jus in paludes monaſterio adhærentes, 330. c. teſtamentum Pauli monachi, olim Hieronymi Suriani medici illuſtris, 292. c. A. 276. eccleſia reædificatur, 378. a. & indulgentiis ditatur a cardinalibus, 392. b. eccleſiæ huic monaſterio unitæ, 420. b. 437. c. A. 313. b. 336. c. priores, V. *Angelus Cura*, *Felix*, *Lucas*, *Manſuetus*, *Michael*, *Nicolaus*, *Traguetenſis Johannes*.
SS. Mathiæ & Catharinæ de Foro-livio monaſt. 336. a. 371. c.
S. Matthæi de Arimino monaſt. 268. b. A. 159. c.
B. Matthæus Sabbatini eremita Camald. Cryptarum Maſſaccii, 398. c. 399. a.
Matthæus abb. Balneenſis, 151. b.
Matthæus Berti abb. Montis-chriſti & prior S. Jacobi in Otticatia, 378. a.
Matthæus ex camerario Fontis-boni, 19. b. 21. b. 22. b. 27. c. abb. Silvæ-mundæ, 29. a. 32. a. 40. c.
S. Mauri mart. corpus, 4. b.
S. Mauritii monaſt. de Altaha, 145. b. 147. c.
Maurocenus Andreas, 157. c. Dominicus, 315. a. S. Marci proc. 347. b. 353. c. 364. b. obit, 399. a. Petrus, 279. c. Marcus-antonius eques, 365. a. & proc. D. Marci, 383. a. obit, 399. a. 432. b.

Mau-

Maurus Chriſtophorus dux Venetiarum, 269. a. 271. a. 301. a.
Maurus Paulus O. P. 405. a.
Maurus Nicolaus, 301. b. Lazarus, 431. c.
Maurus Lapi de Florentia prior clauſtralis in Fonte-bono, inde in S. Mathia, 19. b. 26. c. 27. 33. a. 38. c. 183. a. 197. a. 205. b. 212. b. 214. b. 222. a. 237. a. 269. a. 270. a. 272. c. 273. c. 281. a. 286. c. mors ejuſdem & ſcripta, 299. a. A. 169. b. 185. b.
Maurus de Venetiis mon. S. Michaelis coſmographus inſignis, ejuſque planiſpherium, 252. A. 91. ei cuſum numiſma, 252. b. 256.
Maurus converſus S. Mathiæ deſert Venetias corpus S. Rocchi conf. 323. c.
Maximilianus imp. 357. a.
Mazzani caſtrum, 290. b.
de Medicis Aloyſius JC. 284. a.
de Medicis Coſmus, dictus Pater Patriæ, fil. Johannis, 3. b. 5. b. 6. b. 7. c. 11. b. 14. b. 17. b. 38. b. 42. b. 49. b. 52. b. e Florentia pellitur, 65. b. 67. 68. 81. a. 82. b. 85. b. 90. c. 93. c. 94. c. 96. b. 122. c. 135. b. 141. b. 148. b. 152. a. 160. a. &c. 168. c. 174. 175. c. 177. a. 179. b. 182. a. 185. 190. b. 197. b. 202. A. 26. c. 35. b. 59.
de Medicis Franciſcus abb. S. Zenonis Piſarum, 283. a. obit, 326. c.
de Medicis Johannes fil. Coſmi Patris Petriæ, 5. b.
de Medicis Johannes fil. Petri-franciſci, 351. c. 352. c.
de Medicis Johannes, filius Laurentii Magnifici, card. inde Leo X. pont. max. abbas commendatarius S. Michaelis de Arretio, 318. S. Juſti Voleterrarum, 323. a. Montis-caſini, 328. a. eligitur cardinalis, 335. b. it in Urbem cum Petro Delphino generali, 340. b. 347. a. 352. a. 377. b. monachis congregationis S. Juſtinæ reſignat monaſterium Montis-caſini, 385. b. 415. eligitur ſummus pontifex, V. *Leo X.*
de Medicis Julianus dictus Magnificus fil. Laurentii Magnifici, & frater Leonis X. 352. a. 405. b. 413. c. 432. 433. b. 434. b. A. 328. b.
de Medicis Julianus fil. Petri & frater Laurentii Magnifici, 265. a.
de Medicis Laurentius fil. Johannis, frater Coſmi Patris Patriæ, 2. b. 3. b. 5. a. b. uxor ipſius Zinebra ſeu Genevra de Cavalcantibus, 6. b. 7. c. 11. b. 14. b. 42. b. 52. b. 63. b. e Florentia pellitur una cum Coſmo fratre, 65. b. 67. a. 68. b. 70. b. 73. c. 80. a. 82. 85. b. 90. c. 93. c. 94. c. 96. a. 122. c. 126. b. 139. b. 141. b. fit vexillifer reip. Florentinæ, 148. b. 156. c. 161. a. 181. b. 185. b.
de Medicis Laurentius Magnificus fil. Petri ſenioris, 318. a. 321. 323. a. 325. b. 328. a. 337. b. obit, 340. c.
de Medicis Laurentius fil. Petri junioris naſcitur, 347. c.
de Medicis Laurentius fil. Petri-franciſci, 351. c. 352. c. 383. b.
de Medicis Nicolaus Vieri equitis, 161. a.
de Medicis Pandulphus, 321. c.
de Medicis Petrus ſenior fil. Coſmi Patris Patriæ, 5. b. 253. c. 270. a. 281. a.
de Medicis Petrus junior fil. Laurentii Magnifici, 340. c. 350. a. 351. c. 352. a. 353. b. 362. b.
de Medicis Petrus-franciſcus fil. Laurentii fratris Coſmi Patris Patriæ, 286. a.
Mediolani dux, 108. c. 113. a. 115. c. 116. a. 214. a. 371. a. archiepiſcopus, 79. c. 134. b. 149. c. concilium, 405. b.
Mediolanenſis Antonius abb. Alſioli, 246. c. Juſtinus prior S. Petri in Glaſſiate, A. 196. c. V. *Ambroſius*, *Candidus*, *Michael*, *Stephanus*.
Mehus Laurentius Florentinus, 136. c. 140. a. 145. a. 161. a. 185. a. 161. a. 185. a. 188. a. 192. a. 199. a. 272. c.
Meleti eccl. SS. Jacobi & Chriſtophori, 193. b.
de Melioratis Coſtantia, 205. b.
Melioris Ferdinandus, 191. c. 209. b. 219. c.
Memmus Johannes monachus, 293. a. prior S. Viti de Vicetia, 323. a.
Mendicantes fratres ad Camaldulenſes tranſire poſſunt, 220. b. 422. b. A. 322. a. 326. a.
de Menghis Matthæus archidiaconus Foro-livienſis, 336. b.
S. Mercurialis de Foro-livio monaſt. 319. b.
Methona urbs e Turcis obſeſſa, 371. b. epiſcopus Marcus, 224. a. Ludovicus, 280. b.
S. Michaelis monaſt. de Arretio, 13. c. 18. b. 73. a. 85. b. 167. c. 208. b. 216. a. 316. c. commendatum, 318. b. reſtituitur ordini, 328. a. 347. b. 357. c. 421. a. A. 209. a. 313. c.
S. Michaelis in Nemore de Bononia, 39. a.
S. Michaelis de Caſtro-brittorum monaſt. 30. b. 33. c. 34. b. 56. b. 61. a. 146. a.
S. Michaelis in Eremo ſeu melius de Lemmo, V. *Lemmi*.
S. Michaelis monaſt. in inſula prope Murianum Venetiarum viſitatur ab Ambroſio generali, 48. b. 49. 89. c. 107. a. amor Franciſci Berberi in monachos S. Michaelis, 169. a. 189. a. 191. a. 198. b. 200. b. 216. &c. 242. a. a republica Veneta providetur, ne in commendam ponatur, 225. ibi celebre planiſpherium Mauri monachi coſmographi, 252. 263. a. 272. Petrus Donatus abb. reædificat templum, 279. a. eidem Paulus II. confirmat ornamenta pontificalia, 283. b. a dæmonibus monaſterium infeſtatur, 295. c. 298. b. 299. c. 303. b. 316. b. uniuntur eidem monaſteria Montis-crucum & de Porcilia, 320. c. & de Lemmo, 389. A. 202. c. 207. monaſterium Mandriæ permutatur a monachis S. Michaelis cum Jo. franciſco de Capitibus-liſtæ, 86. c. A. 15. c. concordium cum monaſt. S. Andreæ de Aimanis, A. 50. Eugenius IV. plures indulgentias monachis hujus monaſterii concedit, 200. c. A. 51. c. 64. in eo conſtituuntur abbates trienales ab Eugenio IV. & a Sixto IV. 215. 292. A. 80. 209. inde annuales ab Innocentio VIII. 332. c. 334. a. in poſſeſſionem hujus monaſterii immittitur Maphæus Gherardus abbas, 225. c. A. 91. 153. c. 197. codices hujus monaſterii, 188. A. 47. concordium circa oblationes ad ſepulcrum B. Antonii Peregrini, 402. b. A. 285. ædificatur in eccl. S. Michaelis ſacellum in honorem S. Crucis a Petro Priolo, 348. moras trahit in hoc monaſterio Guillielmus prædicator illuſtris, 376. monachorum Sancti Michaelis cum Olivetanis unitorum ordo in proceſſionibus 381. c. 385. Lucas Valareſſo domum ædificat in inſula hujus monaſterii, 387. b. eccleſiæ huic monaſterio unitæ 420. b. 437. c. A. 313. b. 336. c. Andreas Lauretanus beneficus in eccleſiam S. Michaelis, 425. c. 431. a. viri illuſtres ejuſdem, V. *Canalius Paulus*, *Gadolus Bernardinus*, *B. Euſebius*, *Maurus coſmographus*, *B. Petrus Sardus*; abbates, V. *Ambroſius*, *Benedictus*, *Bonaventura*, *Delphinus Petrus*, *Donatus Petrus*, *Franciſcus Ericius*, *Gherardus Maphæus*, *Johannes-petrus*, *Orlandinus Paulus*, *Venerius Paulus*.
S. Michaelis de Muriano congregatio, ſeu congregatio Veneta monachorum Camaldulenſium. Ejus initia, 212. ex bullis Eugenii IV. 215. & Sixti IV. 292. a. 293. 299. a. 316. c. A. 209. 213. 222. 234. 260. 264. b. 265. 287. protectio reip. Venetæ erga eamdem congregationem, 319. 350. c. 354. b. 381. c. Innocentius VIII. ampliat bullas erectionis congregationis, 332. c. 355. 382. c. 388. c. 389. &c. 393. b. ejuſdem congregationis generale capitulum, 416. c. ampliſ-

Digitized by Google

pliſſimo privilegio a Leone X. congregatio munitur, 418. monaſteria congregationis in commendam dari nequeunt, 418. c. ſyllabus monaſteriorum congregationis, 420. &c. de ejuſdem congr. capitulis, 422. a. variæ Leonis X. bullæ anni 1514. pro congregatione, 436. c. &c. A. 293. &c. 330. 331. 337. c. 340.

S. Michaelis in Burgo Piſarum monaſt. 18. b. cujus abbati committitur cura Hoſpitalis-novi de Piſis, 227. 251. b. 266. b. 285. c. 286. b. 340. a. A. 93. 165. abbas recipere poterat ad profeſſionem moniales de orbe Piſarum, 347. c. A. 136. in eo monaſterio ſcholæ archigymnaſii ad tempus erectæ, 348. a. abbates, V. *Bartholomæus*, *Simon*, *de Tenagliis Petrus*.

S. Michaelis prope Polam monaſt. 247. b.

S. Michaelis eccl. de Patavio, 53. c. 262. c. 360. c. A. 153. c.

B. Michael Pinius Florentinus erem. Camaldul. 401. b. 432. b. 435. a.

Michael a S. Laurentio de Cryptis mon. Angelorum de Florentia, & calligraphus, 42. c. 76. 78. c. 103. b. 132. c. 133. c. 144. b. 149. c. 159. b. 161. c. 166. a. 167. c. 173. a. 174. b. 182. b. 187. c. 191. b. collector epiſtolarum Ambroſii, 197. inde abbas Vallis-caſtri, 197. b. 269. c. ejus epiſtolæ, 274. 281. a. 285. b. A. 163. a. 195.

Michael Dalmata prior ſancti Mathiæ, 316. b. 330. c.

Michael Veronenſis prior S. Salvatoris de Foro-livio, 336. b.

Michael Jacobi de Verona monachus, 319. b.

Michael mon. S. Mathiæ, 340. a.

Michael Thomaſii de Cremona, 416. b.

F. Michael Mediolanenſis, 295. c.

Michael Leo, 356. b.

Michael-angelus propheta Sixto IV. carus, 354. a.

de Mielis eccl. S. Angeli, A. 41. c.

Milaneſius Blaſius abbas generalis Vallis-umbroſæ, 332. c.

Millopotamenſis ep. in Creta, 392. a.

Minardus Ventura Atheſtinus mon. 387. b. 397. b.

Mindonienſis vel Mudonienſis ep. Alphonſus Segura, 235. c.

Minervium caſtrum, 165. b.

de S. Miniate monaſteria, V. *S. Benedicti* & *S. Jucundæ*.

de S. Miniate Johannes O. P. 301. b.

Minius Thomas monaſt. Angelorum Florentiæ, 259. a.

Minorum ordo S. Franciſci, 54. b. 76. c. 86. a. 114. a. 131. c. 135. b. 164. a. 173. a. 216. b. 222. c. 228. a. 229. a. 232. b. 257. b. 258. a. 264. a. 281. c. 285. a. 287. a. 300. c. 301. a. 328. c. 337. c. 352. b. 353. c. 354. a. 358. c. 363. b. 424. a. A. 329. V. *de Auguſtinis Johannes*, *Thomas*.

Minuccius de Prato-veteri Antonius JC. 33. c.

de Minutulis Jacobus ep. Agathenſis, V. *Agathenſis*.

Miſerere pſalmum recitantibus conceſſa indulgentia, 297. b.

de Miſericordia hoſpitale S. Mariæ de urbe Ravenna abbatiæ Claſſenſi donatur, 78. b. A. 20. c. & ab Eugenio IV. hujuſmodi unio confirmatur, 86. c. A. 37.

Miſſale Camaldulenſe Venetiis imprimitur, 381.

Miſſæ B. M. Virginis, & S. Gregorii pro Defunctis, 295. a. SS. Bonifacii, Jo. & Benedicti, 381. b. ante diem celebrare poſſunt monachi itinerantes, 420. a. A. 310. a.

Miſſirolus Rodulphus prior S. Jo. de Faventia, 277. c. A. 171. electus ep. Faventinus, 302. b. obit, 335. a.

Mocenicus Johannes, 280. c.

Mojona ſeu Modiona caſtrum, 10. b. 352. c. eccl. Ss. Jacobi & Chriſtophori, 306. c.

Moleſienſis ep. Sebaſtianus Balneenſis abb. Galeatenſis, 402. c.

Moliani caſtri hoſpitale, 281. b.

de Mollis eccl. S. Petri, 281. b.

de Mollis monaſt. S. Mariæ, 204. a. A. 60. a.

Monachi Camaldulenſes pictores, 317. 361. a.

Monachi Camaldulenſes gaudent indulgentia in articulo mortis, 145. b. ſcriptores codicum, 151. a. 163. 167. c. qua ætate profeſſionem emittere poſſunt? 163. inobedientes priori generali excommunicati, & prælati prælatura exuendi, A. 140. a. recurſum habentes extra ordinem contra ſuperiores ipſo facto excommunicati, A. 140. b. accedentes Urbem ſine licentia, vel tractantes in curia Romana de rebus ordinis inſciis ſuperioribus excommunicati, 264. b. A. 141. a. 207. b. prohibiti recipere capellanias cardinalium, A. 141. b. 221. a. item excommunicati, qui ſigilla & literas prioris generalis quocumque modo lædunt, A. 141. c. a priore generali poſſunt revocari ad clauſtra monachi rectores eccleſiarum, etſi a ſede apoſtolica proviſi, A. 157. nonniſi de licentia prioris generalis transferri poſſunt ad aliud monaſterium, A. 207. c. tonſuram debitam deferre debent, A. 208. b. nec unquam habitum deponere, A. 208. appellationes eorum ad ſedem apoſtolicam irritæ, 418. b. defectus natalium non impedit ad prælaturam, 418. b. ſunt exempti & immediate ſubjecti ſedi apoſtolicæ, 419. a. exempti a decimis, gabellis &c. 419. b. monachi itinerantes celebrare poſſunt Miſſas ante diem & poſt Nonam, 420. a. monachi nequeunt recipere beneficia extra ordinem, 422. a ſuperioribus abſolvi poſſunt ab irregularitate, 436. c. & promoveri ad presbyteratum XXII. ætatis anno, 437. a. abſolvi poſſunt per confeſſarios monachos a quacumque culpa &c. A. 309. b. uniformitatem in omnibus obſervare tenentur, A. 320. b. extra clauſtrum morari eis prohibitum, A. 320. c. nec eccleſias, neque bona ad affictum recipere poſſunt, A. 321. a. ab irregularitate abſolvi poſſunt per vicarium congregationis, A. 335. a.

Monaſteria frequenter dabantur in commendam ſæculo XV. 318. 359. b. 369. c. 387. a. minora monaſteria majoribus unienda, 322. b. 387. a. A. 331. 341. a. monaſteriorum famuli, ut & monachi exempti ſunt, 419. a. monaſteria exempta a decimis &c. A. 304. c. ad vitam tenere prælati nequeunt. A. 316. ingreſſum vetitum penitus mulieribus, A. 322. b.

Montanianæ eccl. S. Mariæ, A. 233. a.

de Monte monaſt. S. Johannis de Verona, 128. b.

de Monte eccl. S. Valentini in Marchia, A. 41. a.

de Monte Antonius abbas commendatarius Deciani, 369. b. 372. b. 381. b. & S. Clementis de Arretio, 382. b. 383. b. fit ep. Civitatis-caſtelli, 387. b. ejus nepos fit monachus Camald. 387. b. ipſe vero cardinalis, 426. b.

de Monte Petrus Venetus abb. Leminenſis, 208. a. 216. a. 247. c. inde Claſſenſis, 261. c. 265. c. 286. c. 289. b. A. 136. 201. b.

Montes-pietatis in Italia erecti a B. Bernardino Tomitano O. M. 352. b.

Monteradi eccl. S. Mariæ, A. 356. b.

de Montici eccl. S. Margaritæ, 209. b.

Monticuli eccl. S. Pauli in Marchia, A. 42. a.

Montis-acuti monaſt. S. Salvatoris reſtitutum Camaldulenſibus, 142. b. exemptum a capitaneis Peruſinis, 413. c. A. 288. b.

Montis-acuti vel Montauti comes Johannes, 234. c.

Montis-agnani eccl. S. Stephani, 203. a. A. 42. c.

Montis-calvarii eccl. S. Mariæ de Caſtro-cato, 420. c. 423. c. A. 313. b.

Montis-caſini abb. Pyrrhus Tomacellus, 23. a. 24. a.

24. a. 81. a. de Leonis Oſtienſis hiſtoria hujus monaſterii, 52. a. 76. a. 82. b. 110. b. 119. a. commendatur card. Mediceo, 328. a. 425. a. b. V. *S. Juſtinæ congregatio*.
Montis-Chriſti monaſterium S. Mamiliani in inſola maris Tbyrenni 227. b. cui omnia privilegia ab Alexandro VI. confirmantur, 373. b. A. 257. c. habitatores aliquot Corſicæ pagorum condemnantur ſolvere decimas eidem monaſterio, 348. a. 398. b. eccleſiæ eidem ſubjectæ, 421. b. A. 315. a.
Montis-coronari monaſt. V. *Trivii*.
Montis-coronæ congregatio eremitarum Camaldolenſium, 142. b.
Montis-crucum monaſt. S. Mariæ, 54. 126. b. 145. c. 227. 262. c. 263. a. 266. b. 273. b. 289. a. 295. a. 301. b. 320. c. 328. b. 420. b. A. 148. c. 153. a. 202. 209. 231. 246. c. 313. b.
Montis-dolii comites, 306. c.
Montis-fani, V. *S. Silveſtri congregatio*.
Montis-fortini eccl. S. Mariæ de Martyribus, 39. b.
de Monte-gonzio Bartholomæus, 20. a. 25. c. 40. c.
Montis-grimaldi monaſt. prope Senas, 150. a. 163. b.
Montis-herculis monaſt. S. Trinitatis abb. Franciſcus, 12. a. 437. a.
Montis-liſcarii eccl. S. Petri, 267. c. A. 161.
Montis-mori monaſt. 421. a. A. 314. b.
Montis-nigri Johannes theologus O. P. 134. b. 164. a.
Montis-oliveti monaſtica congregatio, 19. a. 20. b. 36. c. 39. a. 50. b. 111. c. 116. c. 194. b. 195. b. 235. a. 334. a. 338. b. 341. a. 369. b. 381. c. 388. a. 398. c.
Montis-politiani hoſpitale SS. Petri & Benedicti, 208. b. 227. b.
de Monte-politiano Franciſcus epiſc. Arretinus, 39. c.
de Monte-politiano Angelus, 19. 20. c. 21. a. 73. c. 183. b. 339. c. 357. b.
Montis-ruberti monaſt. S. Georgii, 297. c.
Montis S. Sabini oppidum, 337. c. V. *Vertilii*, *S. Agathæ*, *SS. Chriſtophori & Luciæ*.
Montis-ſenarii Monaſt. 210. c.
Montis-ſiani eccl. S. Mariæ, & eccl. S. Severini, A. 44.
da Monte-varchio monaſt. Geniſtæ, 214. c.
de Monte-ubiano Balionus Ugolini JC. Peruſinus, 285. b. A. 195. a.
Montis-ulmi eccl. S. Laurentii, A. 42. a.
Monumentorum veterum collectio, 6. c.
Moriani in Corſica monaſt. S. Pancratii, 370. a.
Moriciani eccl. S. Nicolai, 373. b. A. 258. b.
Morronæ monaſt. S. Mariæ in agro Volaterrano, 74. b. abb. Jacobus, 271. a. ab epiſcopo Volaterrano occupatur, 315.
de Mucchio monaſt. unitur epiſcopatui Volaterrano, 373. a. inde monaſterio Angelorum, 420. c. A. 314. a.
Muratarum de Florentia Spes abbatiſſa, 416. a.
Muriani eccl. & monaſt. prope Venetias, V. *SS. Angelorum*, *S. Cypriani*, *S. Jacobi*, *S. Mathiæ*, *S. Michaelis*, *S. Petri*.
de Muris eccl. S. Angeli, 28. a. A. 43. b.
Muſoleæ villa, 395. b. 430. a. A. 338. c.
S. Muſtiolæ monaſt. Arcus Senarum, 246. b. A. 131.
de Muſtulis Benedictus prior S. Trinitatis de Faventia, 336. b. 367. c. 384. a. 391. c.
Muſurus Marcus, 432. c.
de Mutiliana Benedictus, 100. b.
Mutina urbs, 127. a.

N

SAnctorum Naboris & Felicis monaſt. de Bononia, V. *S. Felicis*.
Nani Bernardus, A. 50.
de Nante eccl. Vicetinæ diœceſis, 431. a.
Naſciani eccl. S. Angeli, 231. b. A. 98. b.
Navagerius Bernardus, A. 50. Andreas, 396. b. 401. c.
Neapolis rex Alphonſus, 351. c. 353. a.
Neapolitanus archiep. Gaſpar, 219. c. A. 85. a.
Necrologia monaſteriorum Fontis-avellanæ, Galeatæ, S. Chriſtinæ de Bononia, Carcerum, Prati-veteris & Vangaticiæ extant poſt Appendicem.
Neguſantius Philippus ep. Sarſinas, 34. a.
Nerlius Jacobus, 352. a.
Nerveſiæ monaſt. S. Euſtachii, 298. a.
Neſius Johannes, 362. b.
Nicandri opera, 190. c.
S. Nicolai vita, 324. c.
S. Nicolai monaſt. Borgenſe, 100. b.
S. Nicolai de Litore Venetiarum monaſt. 89. a. 279. c.
S. Nicolai de Apiro eccl. A. 40. a. 41. b.
S. Nicolai eccl. de Fabriano, 201. a.
S. Nicolai eccl. in Mucello, 286. c. 289. c.
Nicolai Franciſcus Florentinus, 325. a.
B. Nicolaus mon. Vangaticienſis, 360. c.
Nicolaus V. unit monaſterio S. Severi de Peruſio alterum S. Trinitatis, 219. c. A. 83. eligit abbatem Vergareti, 222. c. A. 89. committit curam Hoſpitalis-novi Piſarum abbati S. Michaelis, 227. b. A. 93. ſeparat, & inde rurſus unit monaſterium de Saxo alteri Angelorum Florentiæ, 231. b. 232. a. A. 94. 97. reſtituit dignitatem abbatialem in monaſterio Carcerum, 236. a. 240. b. 241. A. 99. deputat commiſſarios judices ad jus dicendum circa territorium monaſterii Lemmenſis, A. 103. obit, 242. b. 249. c. V. *Sarzanenſis Thomas*.
Nicolaus card. epiſc. Theanenſis, 290. b.
Nicolaus abb. S. Mercurialis de Foro-livio, 319. b.
Nicolaus abb. Lemmi in Hiſtria, 88. c.
Nicolaus de Thomaſiis e Tulmetio prior S. Mathiæ, 238. c. ejus epiſtola de miraculo B. Petri Sardi, 243. c. 268. a. 270. b. 273. 277. c. 282. b. 291. a. 293. a. obit, & de ejus pietate, 305. A. 168. &c. 171. &c. 205. c.
Nicolaus prior Angelorum Florentiæ, 76. b. 242. a.
Nicolaus prior Camalduli Veronenſis, 211. b.
Nicolaus mon. Carcerum, 55. b.
Nicolaus eremita, ejuſque virtutes, & prodigioſa a mortis periculo liberatio, 327. c.
Nicolaus marchio Eſtenſis, 39. a. 47. b. 64. b. 108. c. 147. a. 169. c. A. 9. c.
Nicolaus legatus imp. Sigiſmundi, 137. c.
Nicolaus Forte-brachius, V. *Forte-brachius*.
Nicolaus Tolentinas dux Florentinorum, 40. 41. c.
Nicolaus Bononienſis, 99. c.
Nicolaus calligraphus, 185. a.
Nicolaus Parvus, 174. a. V. *Piccininus*.
Nicolai Franciſcus Florentinus, 325. b.
Nicolinius Johannes archiepiſc. Athenarum obit, 385. b.
Nicolinius Jacobus abb. S. Floræ de Arretio, 45. a. 85. b. Angelus, obit, 369. b.
Nicolius Francus, 161. a.
Nicolius Nicolaus Florentinus, 2. a. 4. c. ejus elogium, 5. c. 7. c. 21. b. 38. a. 49. b. 52. a. 54. b. 57. c. 78. c. 84. c. 86. a. 97. a. 99. c. 149. c. 150. 155. c. obit, 159. c. 160. 162. c.
Nicoloſa pia mulier, 22. c.
Nicoſienſis ep. Dominicus cardin. Grimanus, V. *Grimanus*, & card. Caput-aquenſis, 382. b. card. Cyprius, V. *Cyprius*.

Nico-

Nicnſienſe monaſt. prope Piſas, 103. c.
Niger Georgius, 345. b.
de Nigrone Petrus abb. S. Gregorii de Urbe, 290. c.
de Nive monaſt. S. Mariæ de Florentia, 140. c. 209. a. A. 27. c.
Nivernienſis epiſcopus, 134. a.
de Nobilibus Albizus abb. commeodatarius ſancti Juſti Volaterrarum, 323. a.
Nonantulæ monaſt. 61. c. 283. b.
de Nordiis Antonius JC. 238. a. 239. a. 240. b.
de Normannus Petrus Fredeberti, 286. b.
Novatiis Hieronymus mon. Venetus, 361. c. prior Camalduli-Veronenſis, 372. c. 377. c. obites ejuſdem & eloginm, 393. c. de viſione ab eo habita Hieronymi Savonarolæ, 394.
Nucerinus ep. Johannes, 326. c. Matthæus A. 269. 270. b. V. *Agathenſis ep.*
Nucerinus B. Angelus, V. *B. Angelus*.
de Nummais Cyprianus Foro-livienſis, 283. b.
Nummi veteres penes Cyriacum Anconitanum, 49. b. 51. b. 52. b. 54. b. 61. b.

O

OBedientia de Arimino fundatrix monaſterii de S. Archangelo, 388. a.
Obizus Robertus, 227. b.
Octavianus de Ubaldinis card. A. 140. b.
Octavianus Volaterranus prior S. Severi de Peruſio, 320. a.
Octavianus canonicus Ferrarienſis, 222. b.
Octavianus ex oratore ducis Mediolani monachus, 359. b.
de Oddis Galeotus, Fabritius & Bertholdus Peruſini, 142. b.
Oddo theſaurarius Martini V. 4. a. 133. c. 135. a. 137. c.
Officia divina ordinare poſſunt definitores congregationis, 418. b.
Officium B. M. V. recitandum a monachis Camaldulenſibus etiam ex conſtitutione Leonis X. 419. b. A. 306. c.
Oldoinus Auguſtinus S. J. 189. a. 245. c.
Oliverius card. S. Angeli, 288. c. 290. c.
Omnium-Sanctorum monaſt. de Tarviſio, 280. c. de Florentia, 364. b.
Ondedei Philippus abb. S. Severi de Ravenna, 241. b. 242. c.
Opitergii monaſt. S. Martini, 212. a. 216. a. 262. a. 264. a. 268. c. 322. a. 337. c. 349. c. eccleſia reædificatur, 354. b. 420. b. A. 149. a. 153. a. 313. b.
Orbiſii monaſt. S. Mariæ, 55. b. 219. a. 262. c. 372. b. 420. b. unitor cum monaſterio S. Michaelis, 437. c. A. 153. a. 313. b. 336.
Ordelaffus Antonius dominus Foro-livii, 83.
Organa in eccleſiis Camaldulenſium permiſſa, 312. b. c.
Oricellarius Bernardus, 381. b. 405. c.
Ordines ſacros petere poſſunt Camaldulenſes a quocunque epiſcopo abſque prævio examine, 419. b. A. 305. b.
de Oriente hoſpitale Arretinum S. Mariæ, 39. c.
Origenis opera, 21. a. 23. b. 190. b.
Orlandinus Paulus abb. S. Michaelis de Moriano, 184. a. 252. b. prior Angelorum Florentiæ, 381. 416. a. Vicarius congregationis Venetæ, 397. a. 400. c. ejus deſcriptio tertiæ inventionis corporis S. Apollinaris in baſilica Claſſenſi, 407. &c. 411. b. 415. c. 416. c. 426. b. 427. b.
Orticariæ eccl. S. Mariæ, A. 257. b. prioratus S. Jacobi in Mucello, 378. a. 420. c. A. 314. b.
Oſtonius V. *B. Euſebius*.
Oſtaſius de Polenta dominus Ravennæ, 78. b. 86. c. 156. 205. a. A. 20. c. 37.
Orthoboniana bibliotheca, 189. a.
Otto, V. *Oddo*.
Ozani eccl. S. Andreæ, 60. b.

P

PAcenſis epiſcopus Hiſpanus, 341. a.
de Pace eccl. S. Mariæ Caſtri-bononienſis, 377. c. A. 256. 259.
Paciliani eccl. S. Andreæ, A. 42. a.
Pacius Franciſcus, 345. c.
Pactius Coſmas archiep. Florentinus, 358. b. 361. b. 395. b. 396. a. 405. b. 412. c. 433. b.
Pactius Petrus, 162. c. Alexander, 433. b. 436. b.
Paleotinus epiſcopus, 136. c.
Palladius ep. Helenopolitanos, 189. c.
Pallavicinus Jo. Baptiſta, 437. b.
Palliolæ eccl. S. Trinitatis prope Peruſium, V. *S. Trinitatis*.
Palmerius Mathias JC. proc. ordinis in Urbe, 324. c. Matthæus, 185. c. Nardus canonicus, 285. c. 288. c. Johannes, 303. a.
Pancieræ Ugonis opuſc. A. 47. b.
de Pancoli eccl. S. Chriſtinæ, 393. b. A. 282.
S. Pancratii monaſt. de Florentia, 41. a. 192. c.
S. Pancratii eccleſ. ſubjecta monaſterio Montis-chriſti, 373. b. A. 258. b.
Pandulphinus Jannoctius ep. Trojæ, 210. c.
Panormitanus archiep. Marinus Urſinus, 377. b.
S. Pantaleonis eccl. Venetiarum, 211. c.
Pantaleon de Quaglianis medicus, 240.
Papæ cella in eremo conſecratur, 28. b.
Papienſis card. Franciſcus, de Alidoſiis, 359. b. 398. a. c. A. 284.
Papinianus doctor Faventinus 383. a.
inter Paras, ſeu inter Ambas-Paras monaſt. S. Johannis, vulgo cella S. Alberici, 262. c. A. 152. c.
Parens Antonius, 265. a.
Parens adoleſcens nobilis Florentinus, 11. b. 14. a. 19. a. 21. c. obit, 78. c.
Parentini epiſcopi, V. *Francus Nicolaus*, *Johannes*, *Pavarus Johannes*.
Parentucellus Antonius epiſc. Lunenſis, 296. b. 298. a.
S. Pariſii monachi vita, 50. b. 288. b. monaſterium, V. *S. Chriſtinæ*.
Parleonius Petrus Ariminenſis, 268. c.
Parmenſis card. ep. V. *Sclafinatus*.
Parthenius Brizienſis, 356. c.
Participationes bonorum ſpiritualium concedi poſſunt a monachis, 437. a. A. 341. c.
Paruta Philippus archiep. Cretenſis, 221. c.
Paſtoris liber, 5. c.
Paſchaſius abb. Burgenſis, 15. b. 35. b. 216. a.
Patavii eccleſiæ & monaſteria, V. *S. Benedicti*, *S. Danielis*, *S. Juſtinæ*, *Mandriæ*, *S. Michaelis*, *Orbiſii*, *S. Petri*, *Porciliæ*, *S. Spiritus*.
Patavii epiſcopi, V. *Barotius Petrus*, *Dandulus Fantinus*, *Donatus Petrus*, *Gerardus*, *Petrus*, *Raymundus*.
Pateroi eccl. S. Benedicti, 283. b. ſanctæ Mariæ, 315. a.
S. Paterniani eccleſ. ſubjecta monaſterio S. Blaſii de Fabriano, 213. a. de Clauſa, A. 43. b. de Cnkcello, A. 43. c. 74. c.
Patracenſis archiep. Stephanus, 378. a.
Pavanellus Placidus, V. *Placidus*.
Pavarus Johannes epiſc. Parentinus. 333. c. A. 235. b.
S. Pauli de Urbe prior Johannes Siculus, V. *Johannes*.
S. Pauli ad ripam Arni Piſarum monaſt. 286. b. 347. c. A. 197. 236. b.
S. Pauli de Cæſena eccl. V. *Caſenæ*.

Paulus II. papa, 240. b. 276. c. 279. c. & ejus bullæ pro eccleſ. S. Mariæ de Atheſte, & pro monaſt. S. Jo. de Saxo, 283. a. A. 193. confirmat in patriarchatu Venetiarum Maphæum Gherardum, 284. 286. b. A. 193. 197. b. V. *Barbus Petrus card.*
Paulus III. 260. b.
Paulus Menghi de Solarulu abb. S. Hippolyti, 398. a.
Paulus major eremi, 322. a.
Paulus monachus, 167. c.
Paulus Egineta, ejoſque upus, 49. b. 51. c.
Paulus de Arretio JC. Patavinus, 89. b. 91. c.
Paulus medicus Florentinus, 2. b. 7. c. 32. a. 49. b. 52. b. 66. c. 173. a.
Paulus Parentinus, 89. c. 95. c.
de Pavonibus Felix, V. *Felix*.
de Pecoris Dinus abb. commendatarius Galeatæ, 27. a. 32. a. 39. b. 42. b. 44. a. 193. a.
Pepulorum familia, 165. b.
S. Peregrini de Bricola hoſpitale territorii Senenſis, 227. b. eccl. in Corſica, 373. b.
B. Peregrinus eremita Camald. 289. a.
de Peregrinis, V. *Gerardus*.
de Perella eccl. S. Petri ſeu S. Pauli, A. 43. b. 314. a.
Peterius Guillielmus, 372. b.
de Peris Franciſcus præpoſitus S. Jo. de Florentia, 328. c.
Pernitſtoſer Michael, 144. b. 145. a.
Peroſium urbs, 20. a. 22. b. V. *S. Severi*, *S. Trinitatis*, *Montis-acuti*, epiſcopus, V. *Dionyſius*.
Peruſinus Gaſpar, V. *Gaſpar*.
Peruſinus Petrus pictor, 271. c. 320.
Peſtis in urbibus Eugubii, 302. a. Ferratiæ, 174. c. Florentiæ, 4. c. 199. c. Rhodi, 6. c. Senarum, 150. a. 163. 165. c. Romæ, 351. c. 357. b. 372. c.
Petrarchæ Franciſci tumolus, 55. c. 185. b.
Petræ-fictæ monaſt. S. Mariæ, 387. b.
Petræ-ſoratæ eccl. S. Lazari territorii Faventini, 336. c.
Petræ-pertuſæ, ſeu Petrolatæ monaſt. S. Vincentii, 194. b.
Petrioli eccl. S. Johannis, 203. c. 221. c. A. 44. a. 57. a. 87. 162.
Petrorii eccl. S. Silveſtri diœceſis Florentinæ, 393. a.
S. Petri ad Vincula monaſt. territorii Ravennatis, 262. c. 348. a. A. 152. c.
S. Petri de Patavio monaſt. 402. b.
S. Petri-martyris monaſt. de Muriano O. P. 297. c. 405. a.
S. Petri Urſeoli ducis & mon. pictura, 347. a.
B. Petrus Zelandtinus Teutonicus eremita Camald. qui vidit animam Pii II. in cœlum deferri b. 271. alia ejoſdem Petri memoranda, 272. obitus & opera, 289. a.
B. Petrus Maſſalenus de Sardinia monachus S. Michaelis de Muriano, ejuſque geſta & virtutes, 205. b. Franciſci Barbari de eo elogiom, 226. b. ejus obitus & miracula, 237. 300.
Petrus ep. Patavinus, A. 26.
Petrus de Serra abb. Avellanenſis, 241. a.
Petrus Calaber abb. Cryptæ-ferratæ, 21. a. 23. b. 25. c.
Petrus Senenſis abb. S. Juſti Volaterrarum, 323. a.
Petrus prior Camalduli-Bononienſis, 32.
Petrus monachus piiſſimus Prati-veteris, 316.
Petrus Andreæ nobiliſſimus adoleſcens, 168. a.
Petrus Leo medicus profeſs. Patavinus, 340. c.
Petrus Thomaſius medicus Venetus, 49. b. 51. b.
Philelphus Franciſcus, 22. c. 38. c. 51. c. 85. b. extorris e Florentia, 168. c. 189. a. 191. c.
Philippus card. Arelatenſis, 290. b.
Philippus Calandrinus nepos Nicolai V. card. Bononienſis, 228. c. tituli S. Laurentii in Lucina, 241. b. 242. c. 246. c. 261. c. commendatarius Claſſenſis monaſterii, & ep. Portuenſis, 293. b. obit, 294. c. A. 125. a. 127. b. 136. c. 138. 213. c.
Philippus abb. S. Hilari de Galeata, A. 76. b.
Philippus de Ragnolis abb. S. Hippolyti de Faventia, 264. a. 286. c. 288. c. A. 339. c.
Philippus de Vincis prior Angelorum Florentiæ, 175. b. 177. a. 199. 208.
Philippus monachus, 155. 167. c. 168. a. 173. b.
Philippus Carmelita pictor, 424. c.
Philippus Ariminenſis & ejus epiſtola, 382. b.
Philippus filius Ugolini, 7. c.
Philoſtrati opera, 190. c.
Piccininus Nicolaus dux exercitus, 116. a. 214. a.
Piccolarus Antonius Abbatienſis, 315. a.
Piccolomineus Æneas Senenſis. V. *Pius* II.
Piccolomineus Franciſcus card. archiep. Senenſis, protector Camaldulenſium, inde Pius III. pont. max. 264. c. 265. a. 290. a. 304. c. 305. a. ejus epiſtola, 306. c. 324. c. 325. c. 334. a. commen. datarius S. Petri ad Vinc. Ravennæ, 348. a. obit illius frater dux Amalphiæ, 348. c. 351. c. 356. c. 357. a. 359. b. 365. b. 367. c. 372. b. c. eligitur papa, & obit, 383. c. A. 252. 270. c.
Piccolomineus Antonius ex abbate Berardingæ, 181. b. 227. a. ep. Senenſis, 256. c. inde primus archiepiſcopus, & obit, 262. a. A. 76. b.
Piccolomineus Auguſtinus nepos Franciſci card. 357. b.
Pictores munachi, 317. 361. a.
Picus Franciſcus, 339. c.
de Pino monaſt. S. Martini, 4. b.
Pippus Lippi Carmelita pictor, 270. a.
Piruccius Rodulphus Florentinus, 2. b. 36. c. 63. c. 116. b. 161. a. 173. a.
Piſanus Paulus, 357. a. Dominicus, 390. a.
Piſarum urbs, 97. c. 104. b. 106. c. ejus priores ſcribunt pro obtinenda translatione corporis S. Goidi, 251. a. 348. a. 362. b. c. 369. a. 399. b. Hoſpitale novum hujus urbis, 227. A. 165. concilium, 406. b. monaſteria & eccleſiæ, V. *S. Cæciliæ*, *S. Frigdiani*, *Ghetiani*, *S. Michaelis*, *S. Pauli*, *S. Savini*, *S. Zenonis*; archiepiſcopus, V. *Riccius Julianus*.
Piſauri monaſt. S. Mariæ in Portu, 329. c. 339. A. 167. c. 171. c.
Piſauri monaſt. S. Decentii, V. *SS. Decentii & Germani*.
de Piſcia Antonius, 25. b. Dominicus, 364. b.
Piſtorienſe monaſterium, 127. c. urbs, 401. c.
Piſtorienſis ep. Nicolaus Pandulphinius, 327. a.
Piſtorienſis Franciſcus, 54. b. 174. b. Bernardus mon. 416. b. viſitator 437. b.
Pitignuoli eccl. S. Hilari, 393. b. A. 282.
de Pictis Proſper abb. Trivienſis, 219. c.
Pius papa II. eligit Petrum de Monte in abbatem Claſſenſem, 261. c. A. 134. 138. ſcribit abbati Carcerum, ut provideat circa regimen monialium S. Benedicti de Padua, 263. a. A. 150. confirmat Camaldulenſibus eorum privilegia, 262. A. 151. ſcribit, ut recoperentur bona alienata abbatiæ Claſſenſis, 265. c. A. 155. & priori Camaldulenſi, ut poſſit revocare ad clauſtra rectores eccleſiarum, 267. A. 157. concedit abbati Agnanienſi eccleſiam de Petriolo in commendam, 269. b. A. 162. mandat abbati Carcerum, ut decidat cauſam abbatiſſæ S. Chriſtinæ de Tarviſio, 270. A. 166. eligit epiſcopum Senenſem Antonium in archiepiſcopum, 262. a. 265. a. obit, cujus anima in cœlum deferri viſa a B. Petro eremita Camaldulenſi, 271. 272. 173. 300. c.
Pius papa III. V. *Piccolomineus Franciſcus card.*
S. Pius papa V. 356. c.
Placentinus card. Branda Caſtillionæus, 108. c. 135.
Placentinus Franciſcus can. reg. Lateranenſis, 401. c.

Placidiæ Auguſtæ ſepulcrum Ravennæ, 78. b. 79. b. 80. c.
Placidus Pavanellus Patavinus mon. Caſinenſis cubicularius Eugenii IV. inde ep. Torcellanus, 109. b. 117. b. 118. a. 125. c. 129. c. 140. a. 142. c. 144. 145. 147. b. 148. c. 149. b. 153. a. 154. a. 155. a 156. a. 159. c. 161. c. generalis abbas Vallis-umbroſæ, 163. a. 166. b. 168. c. 204. c.
Placidus de Boncontibus Piſanus abb. Vergareti, 219. b. 222. c. 252. a. A. 89.
Placidus eremita incluſus, 152. c. 153. a. 155. a. 159. c. 172. c.
Plancus Juſtinus advoc. conſiſtorialis, 25. b. 73. b.
Planeti eccl. S. Martini, 193. b.
Planetuli prioratus, 346. b. miraculum ibi B. M. V. 361. c. 372. c. 420. b. A. 315. c.
Plani eccl. S. Laurentii, A. 43. b.
Planudes Maximus, 57. b.
Plavis monaſt. S. Mariæ de Hoſpitali, 339. c.
Planti comœdiæ, 3. b. 5. a.
de Plebe monaſt. S. Benedicti, 268. a.
Pledæ eccl. S. Bartholomæi, 278. a.
Plegao vicus, 20. b.
Plocenſis ep. Stanislaus, 198. a.
de Ploche eccl. S. Mariæ, A. 42. c.
de Plumbino eccl. S. Mamiliani, A. 258. b.
Plutarchi opera, 166. a. 173. b. 190. c.
Podacatarus Livius archiep. commendatarius Sanæ vallis, A. 243. b.
Podii-bonitii abb. Jacobus, 6. b.
Podii-cupi eccl. S. Salvatoris, 262. c. 264. b. prior Angelus, 398. c. 420. c. A. 43. c. 152. c. 314. a.
de Poetis Jacobus prior Angelorum Bononiæ, 112. a. 141. c.
Poggius Bracciolini Florentinus ſecretarius Eugenii IV. 6. c. 8. b. 10. a. 22. 23. a. 25. b. 38. b. 73. c. 85. a. 86. a. 113. a. 161. a. 165. c. 177. c. 186. a.
Polenſis ep. Moſes, 270. b. 272. b. 274. a.
Polenſe monaſt. S. Michaelis, A. 103. c.
de Polenta, V. *Oſtaſius*.
Politianus Angelus, V. *Montis-politiani*.
Pollio Jo. Antonius, 396. b.
Pompoſiæ monaſt. S. Mariæ, 2. b.
Pondi eccl. S. Blaſii, 193. b.
de Pontano eccl. S. Salvatoris, 39. b. A. 11. c.
Pontanus Thomas, 7. b. 52. b.
Pontis-majoris monaſt. S. Mariæ, 193. c. S. Andreæ, 194. b.
Popleuæ monaſt. S. Mariæ, 10. c. 26. a. 72. c. 166. b. 305. 322. a. 323. c. 347. a. 352. b. 354. b. 406. c. abbas Bartholomæus, 415. c.
Porcarellæ caſtrum, 276. c. eccl. S. Romualdi, A. 44. a.
Porciani olim comes Ludovicus mon. 234 c. comitiſſæ, 235 a.
Porciliæ monaſt. S. Mariæ prope Paravium, alias B. Antonii-Peregrini, viſitatur a B. Ambroſio, 53. c. 89. a. 263. b. 289. a. 293 a. A. 148. c. 202. moniales ad tempus tranſlatæ in monaſt. S. Petri de Patavio, 402. a. A. 285. de cultu B. Antonii-Peregrini, 402. A. 285. & de B. Compagno olim priore Porciliæ, 402. b. A. 286.
Porcius Angelus, 135. b.
Porcius Marianus, 21. 46. a. 47. b. 61. b. 84. c. 85. a. 99. a. 124. c. 125. a.
Porcius Stephanus eques, 21. a. 24. c. 46. a. 47. b. 61. b. 80. b. 84. b. 85. a. 95. c. 97. b. 99. 102. 106. a. 115. b. 116. a.
de la Porta Ardicinus, V. *Ardicinus*.
in Portu Ravennæ monaſt. S. Mariæ, 79. b. 80. c. 342. b.
Portu-gruarii monaſt. S. Mariæ, 195. a.
Portugalliæ rex Alphonſus IV. & Henricus, 254. a.
S. Potentianæ monaſt. de Urbe, 25. a. 342. a.
Poupet Johannes ab Hannonia Major S. Eremi piiſſime obit, 383. b.
de Precicchie eccl. S. Mariæ & S. Johannis, A. 43. b. c.
Prædicatorum ordo S. Dominici, 6. c. 33. b. 54. b. 61. b. 98. c. 134. b. 135. c. 136. c. 145. b. 164. a. 173. a. 178. c. 179. a. 184. a. 190. a. 191. c. 209. c. 222. 227. a. 282. a. 283. 287. b. 288. b. 297. c. 301. b. 340. 352. b. 359. c. 363. 364. b. 381. 405. a. 406. b. 431. a. A. 193. V. *Gaſpar*, *Savonarola Hieronymus*, *Silveſter*, *Thomas*, *de Turre-cremata*, *Zenobius Acciajolius*.
Præſcriptio pro Camaldulenſibus debet eſſe annorum ſexaginta, 419. b. A. 304. b.
Pranzatorii eccl. S. Angeli, 315. a.
de Prata monaſt. S. Martini, 23. b. 219. a. 262. c. 264. a. 323. c. A. 149. b. 153. a.
Prataliæ monaſt. S. Mariæ, 45. a. 87. b. 420. b.
Pratalis eccl. S. Blaſii, A. 13. a. prior Benincaſa, 406. a. A. 313. b.
Prati-veteris monaſt. S. Johannis, 10. b. 16. b. 27. b. 28. a. 30. b. 37. a. 42. c. 45. b. 72. 269. c. 365. b. 381. b. A. 316. a. 339. c. Necrologium hujus monaſterii extat poſt Appendicem; abbatiſſa, V. *de Bardis Eleonora*.
de Prato-veteri Antonius Minuccius JC. 33. c.
Priolus Euſebius ex abb. ep. Veglenſis, 392. c. 406. b. Andreas ejus frater, ejuſque carmina, 402. c. 406. b.
Priolus Petrus, 315. a. proc. S. Marci, obit, 348. c. Sebaſtianus protonotarius ejus filius, 348. c.
Privilegia Camald. confirmata a Calixto III. 242. 243. A. 118. 119. & a Sigiſmundo imp. 62. b. 63. a. 66. a. 72. b. 86. c. & a Leone X. 418. a. 419. c. A. 293. &c.
Proceſſiones ſeu ſupplicationes publicæ Venetiis, & earum ordo, 381. c.
Procuratores generales Camaldulenſes in Urbe, V. *Anſelmus*, *Cuccinus*, *Dathus*, *Marianus*, *Palmerius*, *Sepulcrus*.
Prodani monaſt. 420. c. A. 313. c.
Protectores cardinales congregationis Camaldulenſis, V. *Condulmerius Gabriel*, *Herulus Berardus*, *Johannes Cervantes*, *Piccolomineus Franciſcus*, *Puccius Laurentius*, *Soderinus Franciſcus*, *de Turre-cremata Johannes*.
SS. Probi, Hyacinthi & Nemeſii reliquiæ in eccl. Angelorum tranſlatæ, 4. b. 30. b. acta eorumdem, 190. c. 307. c. indulgentia die eorum feſto, 227. c.
Pſalterium quincuplex, 406. a.
Ptolomæi opera, 2. c. 3. a. 21. c. 51. c. 254. a Paulo Canalio mon. corriguntur, 396. b.
Ptolomæi Claudii de Muſica volumen, 58. a.
Puccinellius Placidus abb. Caſinenſis, 192. a.
Puccius Antonius Florentinus, 315. b. 405. b. 412. c. 414. 415. 432. a. Dionyſius & Laurentius card. protector Camald. 349. b. 405. b. 430. b. A. 338. a.
Pulſanenſis congregatio monaſtica, 209. a.
Pupii monaſt. S. Fidelis, 35. a. 36. a. eccleſiæ, V. *S. Antonii*, *S. Salvatoris*.
Pupii caſtrum, 26. b. 28. a. 33. c. 35. a. comes, V. *Franciſcus de Battifolle*, *Gerardus*.
Putliliarum comites Biaquinus & Venceslaus, 246. a.
de Puteo eccl. S. Andreæ, 316. c. 400. b. A. 313. a. S. Paterniani, 266. a.
de Puteo Aloyſius Venetus abb. Claſſenſis, V. *Aloyſius*.
de Puteo-ſtratæ monaſt. S. Mariæ prope Taurinum, 376. b.
Puteolis monaſt. S. Petri, 106. b.

Q

SS. Quadraginta monaſt. de Tarviſio, 220. c.
Quadrigariæ eccl. S. Angeli, alias de Serra, 237. c. 260. c. 420. c. A. 43. b. 314. a.
Quarti monaſterii abb. Marianus, 372. b.

Quer-

Digitized by Google

Querceti monaſt. S. Mariæ, 11. b. 23. c. 27. b. 101. c. unitum altari S. Agathæ, 213. c.
Quintiliani de Muſica volumen, 58. a.
S. Quirici eccl. de Cupedone, A. 11. c.
S. Quirici eccl. de Firmo, A. 11. c.
S. Quirici eccl. da Roſis, 87. b.
S. Quirici, vulgo S. Clerici, eccl. de Serra A. 41. c.
S. Quirici de Serra caſtrum, 274. c.
Quirinus Angelus M. card. 358. b.
Quirinus Petrus eram. Camald. olim Vincentius, 400. b. 401. b. invitatur ad eremum a B. Paulo Juſtiniano, 404. fit eramita Camaldulenſis, 413. 414. a. ejus apiſtola de martyrio Andreæ Secchini abb. Claſſenſis, 415. electus definitor capituli generalis, 416. a. c. 422. c. Romam petit geſtor negotiorum eremitarum, 423. c. 424. b. 426. b. 427. b. A. 337. ejus obitus, 431. a. apologia pro eodem, 431. b. & ejus elogium, 431. opera, 431. c. cardinalis deſignatur a Leone X. ſed mortem exoptat ante electionem, & quidem moritur, 434. &c. 435. a. B. Pauli Juſtiniani de Quirino verba, 435. b. &c.
Quirinus Georgius, 405. b. 431. c.
Quirinus Petrus, 255. b.
Quirinus Antonius, 431. e.
Quirinus Silveſter can. Cretenſis, 247. a. A. 103. 110. a.

R

RAbuzzanæ eccl. S. Mariæ, 193. b.
Raćtius Silvanus abb. 289. a. 416. b.
de Radio eccl. S. Patarniani, 278. a.
Raguſinus Johannes, 131. a.
Rainerius ex priore Balneenſi abb. Anglarienſis, 40. b. 75. c. 76. b. 78. e. 81. a. 97. a.
Ramuſius Paulus, 252. b.
Raphael card. camerarius, A. 219. c.
Raphael Boncianius prior gen. Camald. 198. a. 323. c.
Raphael clarus adoleſcens, 25. b.
Raphaal Volaterranus, 323. a.
Ratisbona urbs, 138. b.
Ravennæ archiep. Thomas, 156. b. A. 38. a.
Ravannæ monaſt. & eccleſiæ, V. *S. Barbaræ, Claſſis, in Horto S. Mariæ, de Miſericordia, S. Johannis, S. Petri, S. Severi, ad Vincula S. Petri, S. Vitalis.*
Ravennæ vetera monumenta, 77. c. 78. 79.
da Ravenna Jacobus, 300. c.
Ravanniana ditio territorii Fanenſis ſubjecta monaſterio Claſſenſi, 39. c. 319. c.
de Ravone hoſpitale S. Mariæ prope Bononiam, 233. a.
Raymundus ep. Patavinus, A. 3. b.
Raynaldus Odoricus, 338. c.
Recluſa monialis piiſſima Prati-veteris, 27. a. 45. b.
Recluſi eramitæ eſſe poſſunt poſt annum xxxv. eorum ætatis, & poſt annum ab emiſſa profeſſione, A. 326. c.
Reginopolis caſtrum, 28. a. comites, 262. b.
Regulares profeſſi cujuſcumque ordinis recipi poſſunt a Camaldulenſibus, 295. b. A. 31. c.
Remolinus Franciſcus ep. Surrentinus, 364. c. inde card. abb. commend. Avellanenſis, 384. a.
Retorſii eccl. SS. Mariæ & Laurentii, A. 44. a. comes Robertus, A. 186. c.
Riarius Raphael card. 319. b. Hieronymus comes, 383. b.
Ricca Joſeph S. I. 191. c.
Ricciardus abb. generalis Vallis-umbroſæ, 33. b. 109. a. inde epiſc. Maſſanus, 162. c.
Ricciardus de Camino comes Cenatenſis, 157. b.
Riccius Julianus archiep. Piſanus, 116. c. 266. c.

de Richoò vicus, 74. c. eccl. S. Johannis, 420. c. A. 313. a.
Rinuccinus Alamannus, 185. c. 265. a.
Ripetroſi eccl. S. Blaſii, 193. b.
de Ripolis monaſt. S. Bartholomæi, 41. b.
de la Robbia Lucas, 185. c.
Robertus de Cavalcantibus ep. Volaterranus, 219. b. 235. c.
S. Rocchi conf. corporis Venetias translatio, 323. c. ſocietas in eccl. S. Trinitatis de Faventia, 387. c.
Rodericus card. ep. Albanenſis, 288. c. abb. commend. S. Urbani ad Æſinantem, 303. a. V. *Alexander VI.*
Rodigium urbs, 315. a.
Rodulphus Antonius vexillifer Florentinus, 73. a. 318. a.
Rodulphius Laurentius Florantinus, a. a. 114. b. Petrus, 347. a.
Rodulphus ep. Civitatis-caſtelli, 114. c.
Rodulphus Caſtellanus prior S. Jo. de Faventia, 349. b.
Rogarius de Cajano JC. 37. a.
Rognæ eccl. S. Blaſii, A. 43. a.
Romæ arx S. Angeli fulmina quaſſatur, 362. c.
Romam adira abſque ſpeciali licentia monachis vetitum, A. 141. a. 207. b. eccleſiæ & monaſtaria, V. *de Urbe*.
de Romano monaſt. S. Felicitatis, 50. c.
S. Romualdus abb. Camaldulenſium inſtitutor, & ejus miracula Mariotti prioris Camald. juſſu conſcripta, 270. a. 300. c. A. 175. &c. ejuſdem corporis detactio, 274. A. 176. ſtatuta communis da Fabriano circa ejuſdam Sancti corpus, 298. b. A. 215. &c. & de ipſius corporis tranſlatione, 309. b. A. 216. 217. fugat miraculoſe exercitum oppugnantem monaſterium Camalduli-majoris, 366. a. hymnus in antiquo S. Romualdi officio a Dominico Hiſpano O. P. compoſitus, 381. a. vita primum edita, 425. b.
Romualdus prior S. Damiani de Bononia, 32. a.
Romualdus Veronenſis prior Angelorum de Florentia, 242. a.
de Rondinario eccl. S. Margaritæ, 193. b.
da Roſario monaſt. in Foro-julio, 388. b.
Roſæ prope Senas monaſt. 109. b. 125. c. 126. c. 163. b. 164. b. 165. b. 215. a. 251. c. 262. c. 267. c. 306. c. eximitur a teloniis, oneribus, &c. 320. b. 421. a. A. 80. c. 143. a. 144. c. 153. a. 161. 314. b. V. *Auguſtinus de Portico, Bertius Antonius.*
Roſengæ eccl. S. Angeli, 213. a. A. 42. c. 77. a.
Roſinus Paulus Abbatianſis, 315. a.
de Rota Urſinus Bergomas, 332. c.
Rotæ monaſterii abb. Bartholomæus, 272. b. 291. a. A. 205. b. 208. c. 209. a. Dominicus, 63. c. 82. b. 89. c. 90. a. 200. b. 205. a. 208. a. 231. c. Lucas, 315. a. 306. c. 316. 320. b. Leonardus, 359. b. 365. b. 367. c.
Rotomagenſis card. Guilielmus, 25. b. 290. b. Johannes, V. *de Rupe-ſciſſa*.
Roverella Bartholomæus card. 273. e. abb. commendatarius Vangadiciæ, 290. obit, 294. c.
Rovereti hoſpitale S. Petri diœceſis Cæſenatis, 15. c. unitur cum monaſt. Claſſenſi, 393. a. A. 313. c.
Rubeus Bernardus abb. Sanæ-vallis, 330. c.
Rubeus Hieronymus hiſtoricus Ravennas, 228. a. 236. a. 241. b. 243. a.
Rubiani eccl. S. Victoris, A. 43. a.
Rubæ ſeu Rutæ monaſt. S. Mariæ, 87. a. 273. a. 293. a. 437. c. A. 14.
Rugerius Ugo, 190. a.
de Rupe-ſciſſa Johannes card. Rotomagenſis, 14. b. 16. c. 25. b. 32. b. 35. c. 37. e.
de Ruſticis Agapitus Seneoſis, 262. a.

Rnthenus archiep. Iſidorus Theſſalonicenſis, 182. a.
a Ruvere card. Julianus, V. *Julianus*.
a Ruvere card. Leonardus, 413. c. cardinalis Sixtus, 438. a.

S

SAbellicus Marcus antonius, 255. e.
S de Sacchettis Franciſcus, 161. a. Jo. Baptiſta abb. S. Mariæ de Florentia, 417. c. A. 291. b.
Sacrariæ monaſt. SS. Trinitatis, 126. c.
Sacriſta nequit eſſe eremita incluſus, 164. a.
Sagax ep. Cavenſis, 227. a. 235. c.
Sagundinus Nicolaus, 18. c.
Sagramorus Philippus, 315. b. 321. e.
Sala Bornius JC. V. *Bornius*.
Salodienſis Jacobus presbyter, 357. b.
Saloſmei Muzola abb. S. Chriſtinæ de Bononia, 282. b.
Saltarii Silvarum permiſſi monachis Porciliæ & Montis-crucuus, A. 200.
S. Salvatoris congr. can. reg. monaſt. Nicoſienſe, 103. c. Bononienſe, 116. b. Eugubinum, 247. e. Venetiarum, 189. b. 301. c. 381. e. 385. a. 396. a. V. *Angelus M.*, *Contarenus Antonius patriarcha*.
S. Salvatoris monaſt. Foro-livienſe, 15. b. 74. c. 75. a. 82. b. 262. c. 329. a. 331. appellatum olim S. Mathiæ, & S. Catharinæ, 336. a. ei unitur alterum S. Chriſtinæ, 340. a. 383. b. ipſum vero adjungitur congregationi S. Michaelis, 402. b. 420. c. A. 153. a. 287. 313. b. V. *SS. Mathiæ & Catharinæ*.
S. Salvatoris monaſt. Veronenſe, 58. b. 128. e.
S. Salvatoris eccl. S. Angeli in Pontano, 39. b. A. 11. c.
S. Salvatoris eccl. de Pupio, 437. a. A. 342. a.
S. Salvatoris eccl. ſubjecta monaſterio Carcerum, 351. a. 373. c. A. 245.
S. Salvatoris eccl. de Ravenna, 424. a.
Salvettus Thomas JC. 166. c. 192. a. Alexander, 397. c.
S. Salvii monaſt. prope Florentiam, 8. c. 41. b.
Salvinius Salvinus can. Florentinus, 189. b. 326. c.
in Samanar eccl. S. Eugeniæ, 421. b.
Samuel a Seta Veronenſis abb. Claſſenſis, 369. c. 383. a. 388. b. A. 264. b.
Sanæ-vallis monaſt. S. Mariæ de Follina, 195. a. commendatur, 236. b. ab eo ſeparatur alterum S. Margaritæ de Torcello, 274. a. & S. Maphæi de Majurbio. 236. b 279. b. eccleſia conſecratur, 293. a. abbates, V. *Johannes*, *Barbus Marcus & Petrus*, *Caputaquenſis card.* *Dandulus Petrus*, *Podacatarus Livius*.
Sancius Rodericus, 135. a.
de Sanctis Marcus Venetus, 365. c.
de Sanctorellis Laurentius epiſcopus, 234. c.
Sanctes monachus, 177. b.
Sanctorius Fatius Viterbienſis abb. commend. Vallis-caſtri, ep. Cæſenas & card. 382. b. 388. c. obit, 402. c.
Sanctucciarum moniales S. Silveſtri de Florentia, 140. c. 209. 210. c. A. 27. 28.
de Sandellis Franciſcus Venetus abb. S. Mariæ de Carceribus, 4. c. 9. b. 11. c. vicarius generalis 26. 27. c. 29. &c. 44. a. 45. c. 50 b 53. a. 54. 66. a. 88. a. 90. c. 102. b. 108. a. 119. a. 126. c. eligit hoſpitalarium S. Danielis de Pa. tavio, 18. A. factus vicarius abbatiæ Vangaticienſis, 142. a. 151. c. 152. b. 156. electus a concilio Baſileenſi collector decimarum, A. 26. 35. ab Eugenio IV. admonitus, ut ſubveniat indigentiis matris & fratrum ſuorum, 156. b. A. 53. ætate adulta monachus factus, A. 34. ab eodem Eugenio abſolvitur a penſione danda matri ſuæ, 168. c. A. 44. c. invitatur ad concilium Ferrarienſe, 169. a. c. A. 46. & eligitur adminiſtrator S. Johannis de Judaica, 104. c. obit, 211. b. 250.
de Sandellis Hieronymus & Ludovicus viri nobiles fratres Franciſci abbatis, 54. 211. c. A. 2. & Franciſchina eorumdem mater, 156. b. A. 33. c.
Sandeus Fellinus, 333. b.
Santeſe idem ac Sacriſta in S. Eremo, A. 205. a.
Sapinæ eccl. SS. Philippi & Jacobi præpoſitus, 268. b. A. 159. c.
de Sardinia B. Petrus, V. *B. Petrus*.
Sardiniæ monaſteria & eccleſiæ, 220. a. 373. b. 421. b. A. 258. b. 315. a.
Sarſinis ep. Franciſcus de Policanis, 278. a. Georgius, 391. c. Philippus 34. a.
de Sarthiano Matthæus O. M. 86. a.
Sartius Maurus Bononienſis abb. S. Gregorii de Urbe, 204. b. 227. a. 232. b. 246. c.
Sarzanenſis Paulus, 120. 200. e.
Sarzanenſis Thomas Calandrinus ex capellano B. Nicolai card. Albergati, 2. b. 6. b. 38. a. 79. e. 161. c. 166. b. 167. c. 173. b. cardinalis & papa evadit ſub nomine Nicolai V. *Vide Nicolaus V.*
S. Savini monaſt. prope Piſas, 25. a. 177. a. 182. a. reſtituitur Camaldulenſibus, 193. b. 214. c. &c. 220. a. 225. c. 227. b. 242. c. 251. 278. 301. 347. c. A. 80. c. 93. b. 144. c. 236. c.
S. Savini eccl. de Chio, 240. c.
Saviniani monaſt. S. Benedicti, 81. a. 315. b.
de Savo eccl. S. Mariæ Magdalenæ, A. 258. b.
Savonarola Hieronymus Ferrarienſis prior S. Marci de Florentia, O. P. 347. b. 351. c. 353. c. 358. c. 359. a. 362. a. ejus obitus, 363. &c. apparitio Hieronymo monacho Veneto, 394.
Savornianus Hieronymus, 401. c.
inter Saxa eccl. S. Mariæ, A. 43. c.
Saxetti cellæ, 403. a.
Saxiferrati monaſt. S. Crucis de Tripetio, 437. c. & eccleſiæ eidem ſubjectæ, A. 343. c.
Saxius Joſeph.antonius, 187. c.
de Saxo monaſt. S. Jo. decollati diſcinditur, inde rurſus copulatur cum monaſterio Angelorum de Florentia, 231. b. 240. b. 262. b. 369. c. 377. c. 397. e. 399. c. A. 94. 97. c. 152. c. 254. c.
de Saxo monaſt. S. Mariæ prope Bibienam O. P. 283. a. 406. b.
Saxus medicus Pratenſis, 78. c.
Scafuſa oppidum, 137. c.
de Scala eccl. S. Mariæ, 373. b. A. 258. b.
de Scala archihoſpitale Senenſe, 144. a.
Scala Bartholomæus vexillifer Florentinus, 325. b.
Scala Brunorus, V. *Brunorus*.
Scandalonis prior Bartholomæus, 375. b. 420. b. A. 313. a.
in Scano eccl. S. Petri de Sardinia, 421. b.
Scarampus Ludovicus Mediarota card. patriarcha Aquilejenſis, 214. a 242. b. 245. b. abb. commendatarius Vangaticienſis, 252. obit, 273. c. A. 244. b.
de Scardavilla monaſt. S. Mariæ, 329. a. 420. b. A. 313. b.
de Scarperia Bartholomæus, 354. b.
de Scarſis Rainerius Nicolai, 175. a.
Scholarius Matthæus eques Florentinus, 120. c. Philippus & Andreas epiſcopus Varadini beneſici in Camaldulenſes, 121. b.
Scholæ, V. *Studia*.
Scipio amicus B. Ambroſii, 33. e.
Sclafinatus Jacobus ep. Parmenſis & card. 316. b. 318. a. 325. b. 347. b. obit, 362. c.
Scottus Daniel ep. Concordienſis nepos Eugenii IV. 112. b. 118. b. 140. a. 173. a.
de Scottis Archangelus & Matthæus, 235. b.

Scry-

Sczygielski Stanislaus, 197. c.
Sebaſtianus Dardanus abb. Camalduli Florentini, 4. c. 11. c. 15. a. 17. a. 17. b. 23. c. 32. a. 33. b. 41. b. 70. a. 72. a. 73. c. 84. c. 96. c. 100. a. 101. c. 102. a. 119. c. 125. b. 126. a. 127. a. 139. a. 148. a. 149. b. 152. b. 153. a. 166. c. 170. b. 175. a. obit, 179. b.
Sebenicenſis Ambroſius, 279. c. 298. b.
Secchinus Andreas a Bergomo abb. Claſſenſis, 407. a. b. 408. b. c. ejus glorioſa mors pro ſummi pontificis defenſione, 415.
S. Secundi monaſt. de Eugubio, 247. c.
de Sementano eccl. S. Stephani, 437. c. A. 343. c.
Senenſes archiep. Antonius & Franciſcus, V. *Piccolomineus*.
Senenſis Petrus abb. commend. S. Juſti Volaterrarum, 323. a.
Senenſis Antonius prior S. Chriſtophori Venetiarum, 301. c.
Senenſes eligunt in eorum prætorem Stephanum Porcium equitem, 100. b.
Senarum eccleſiæ & monaſteria, V. *Berardingæ*, *S. Mamiliani*, *Montis-grimaldi*, *Roſæ*, *de Scala*, *de Turribus*, *S. Vigilii*, *ae Vivo*.
de Septimo monaſt. S. Salvatoris, 325. c. 326. c. 416. b.
Sepulcrus abbas Uranenſis, 14. b. 15. a. 151. a. 164. c. 166. b. 167. c. proc. ordinis in Urbe, 175. a.
Sepultura in monaſteriis Camaldulenſibus libera, 419. c. A. 307. a.
Serræ monaſt. S. Mariæ prope Maſſaccium, alias S. Angeli de Maſſaccio ob corpus B. Angeli, 257. b. c. 260. 381. a. 421. a. A. 13. b. 184. c. 315. a.
Serræ monaſt. S. Angeli, alias S. Michaelis de Quadrigaria, V. *Quadrigariæ*.
Serræ S. Quirici caſtrum, 274. b. eccl. S. Quirici, A. 41. c.
Serræ eccl. S. Severini, A. 43. a. & S. Viti, 43. b.
Serraltum caſtrum, A. 189. c.
Servorum B. M. V. ordo, 210. c. 340. a. 384. a. 424. b. A. 252. c. 260. b.
S. Servuli monaſt. Venetiarum, 303. c.
a Seta Samuel Veronenſis abb. V. *Samuel*.
S. Severi in Claſſe monaſt. prope Ravennam, unitum cum altero S. Apollinaris in Claſſe, 227. c. 241. b. 242. c. 243. a. 262. c. 293. b. A. 124. 152. c. 155. 213. b.
S. Severi de Peruſio monaſt. cui unitur prioratus S. Trinitatis de Palliola, 219. c. 220. a. 251. c. 260. b. vetus eccleſia conſecratur & picturis exornatur, 320. eccleſiæ huic monaſterio unitæ, 421. a. A. 83. 85. 143. a. 314. c.
S. Severini eccl. de Colle-giglione, A. 44. a.
Severius Antonius ep. Eugubinus, 246. c. 270.
Sexti monaſt. ſancti Salvatoris diœceſis Lucanæ, 398. c.
Sfortia Aſcanius card. 341. c. 349. b.
Sfortia Alexander, 141. c. A. 51. 53. a. Franciſcus, 80. c. 200. 204. 229. b. Johannes dux Piſauri, 330. a. 424. a.
Sigillorum falſarii, 264. c.
S. Sigiſmundi eccl. de Cavedecolle, 262. c.
Sigiſmundus imp. 62. b. 63. a. 64. b. 66. 67. 72. b. 86. c. 135. 136. 153. b. 187. b.
Signienſis in Hiſtria epiſcopus, 53. b. 64. c. 135. b. 136. a. 137. c. 138. c. 144 c. 150. b.
Sigoli monaſt. S. Petri O. Carm. 299. a.
de Silice hoſpitale SS. Jacobi & Chriſtophori de Arretio, 39. c.
in Silva monaſt. prope Florentiam, 299. b.
Silvæ-mundæ monaſt. S. Salvatoris, 29. a. 76. c. Jacobus abb. 266. a. A. 162. c. Ugolinus abb. 168. a. 438. a. V. *Matthæus*.
S. Silveſtri congregatio monaſtica, 201. a. 204. a. 208. c. 246. c. 329. b. 330. c. A. 51. b. 60. c.
S. Silveſtri monaſt. de Florentia, 140. c. 209. 210. A. 27. c. 28.
S. Silveſtri de Arimino eccleſia, 248.
S. Silveſtri eccl. prope Balneum, 421. a.
S. Silveſtri monaſt. de Urbe, 431. b. 434. a.
Silveſter Caſentinas prior Angelorum de Florentia, 242. a.
Silveſter de Volaterris prior S. Severi de Peruſio, 320. b.
Silveſter eremita, 299. a.
Silveſter mon. Angelorum de Florentia, 97. b. 163. b. 165. b. 167. a. 177. a.
Silveſter mon. S. Benedicti prope Florentiam, 9. b. 19. c.
Silveſter ex ord. PP. 136. c. 145. b. alter, 364. b.
Simon abb. Vallis-umbroſæ, 210. b.
Simon abb. Burgenſis obit, 403. a.
Simon de Martiis Biblenenſis abb. S. Michaelis Piſarum, 322. c. 334. a. 347. c. 348. a. vicarius Delphini generalis, 384. b. 392. c.
Simon Neronis prior Angelorum Florentiæ, 242. a.
Simon prior S. Benedicti prope Florentiam, 9. a. 22. b. 151. c.
Sinueſſanus Octavianus, 364. b.
Sipontinus archiep. Antonius, A. 169. b.
Sirobaldus epiſc. Civitatis-caſtelli, 14. b. 32. b. 113. c.
Siſtaricenſis ep. Mittius, 194. b.
S. Sixti papæ officium, 299. b. A. 209. b.
S. Sixti card. V. *de Caſa-nova*.
Sixtus IV. papa, 284. c. ejus literæ pro monaſt. S. Pauli ad ripam Armi Piſarum, 286. b. A. 197. aliæ confirmantes unionem eccleſiarum monaſterio S. Petri de Luco, 289. c. 291. b. 292. a. 297. 298. c. 305. c. A. 200. erigit congregationem Venetam monachorum Camald. 293. a. A. 209. c. Poplenæ & Balnei prioratus in abbatias erigit, 305. c. unit monaſt. Camalduli-Florentini cum S. Eremo, 318. c. concedit indulgentiam viſitantibus eccleſiam S. Gregorii de Urbe quam inſtauravit, 321. 354. a.
Sixtus V. papa, 260. c.
Sixtus Senenſis, O. P. 355. b. 356. c.
Soccinus Bartholomæus JC. Senenſis, 320. b.
Socium caſtrum, 16. a. 26. b. 28. a. 36. a. 99. a. 119. c.
Soderinorum familiæ Florentinæ potentia, 316. a.
Soderinus card. Franciſcus ep. Vicetinus protector Camald. 313. b. ep. Volaterranus, 383. c. 384. b. abb. Valle-caſtrenſis, 402. c. cedit ordini eam abbatiam, 406. c. 408. b. intereſt tertiæ inventioni corporis ſancti Apollinaris, 407. 411. b. 412. b.
Soderinus Jo. Gualbertus abb. Cintorii, 303. b.
Soderinus Bartholomæus Vicarius ep. Volaterrani, 315. b.
Soderinus Franciſcus eques, 98. b. Paulus-antonius vexillifer Florentinus, 353. b. 362. Petrus poſtremus vexillifer reip. Florentinæ, 377. c. & ad vitam, 379. c. 383. c. 399. a. 406. b. 414. c. ejus teſtamentum, 416. b. vita ſcripta a Ractio, 416. b.
Solaroli eccl. ſancti Mauri, 270. a. 421. b. A. 315. a.
Spalatenſis archiep. Bartholomæus Zabarella, V. *Zabarella*.
Sparenæ eccl. S. Luciæ, A. 13. a.
de Specia eccl. SS. Fabiani, & Sebaſtiani, 193. b.
S. Spiritus monaſt. Patavinum, 360. c.
S. Spiritus monaſt. Ravennæ, 243. a. A. 124. b. 127. c.
S. Spiritus monaſt. Venetiarum 265. b. 301. b.
S. Spiritus de Urbe præceptor Benedictus abb. S. Gregorii, 387. c.
Spoletanus ep. Berardus Herulus, V. *Herulus*.
Squarzaficus Hieronymus, 287. b. 288. b.

Stationum de Urbe indulgentiæ, 400. e. 420. a. A 60. 309. c.
S. Stephani equeſtris religio, 279. a.
S. Stephani de Bononia monaſterium, 156. b. 194. b. A 38. c.
S. Stephani eccl. de Maſſaccio, 169. a.
S. Stephani plebs prope Burgum, 354. b.
SS. Stephani & Vincentii de Florentia monaſt. 286. a.
Stephanus card. Mediolanenſis, 290. b.
Stephanus monachus & JC. 322. c. 415. c. alter, 567. c. 168. b.
Stephanus Nelli, 425. b. V. *Nicolaus del Biada*.
Stevanius Petrus, 190. b.
de Stia B. Laurentius, V. *B. Laurentius*.
de Stiola eccl. S. Mariæ, A 42. b.
Stiabatenzoli eremus in Alpibus, 403. a.
de Striatella eccleſia Faventiæ, 336. c.
Stroctius Carolus Florentinus, 209. b 210. c. Marcellus, 7. a. Pallas, 2. a. 152. a. 159. c. bibliotheca Stroctiana, 189. b. Thomas O. P. 406. b. 433. a.
Studia ſeu ſcholæ in quibus monaſteriis conſtitutæ? 45. 53. a. 225. c. 240. b. 251. c. 263. b. 299. a. 422. c. A. 142. 206. c. 322. b.
Suacenſis ep. Antonius de Fabriano, 245. b.
de Suarca monaſt. S. Georgii, 242. c. A. 523. a.
Sublaceoſis bibliotheca, 188. c.
de Sumaſſi eccl. S. Mamiliani, 373. b. A. 258. b.
Superantius Johannes, 279. Aloyſius, 425. c.
Surianus Hieronymus Ariminenſis medicus illuſtris, & ejus opera, inde Paulus monachus, & teſtamentum, 392. c. 416. b. A. 276.
Sutrii eccl. S. Fortunatæ, 233.
Syropulus Silveſter, 170. a. 188. b.

T

DE Taglio eccleſ. S. Mamiliani, 373. b. A. 258. b.
Taliacotii Johannes archiep. Tarentinus, 131. a. 134. a. 136. a 177. b.
de Tanagliis Guilielmus, 161. a.
Tantardinus Innocentius monachus, 317. b.
de Tarſia Rogerius, 247. a.
Tarviſii monaſteria, V. *S. Chriſtinæ*, *S. Hieronymi*, *Omnium Sanctorum*, *SS. Quadraginta*, *S. Theoniſti*.
Tarviſinus epiſc. Cornelius, 266. c. alii epiſcopi, V. *Barbarus*, *Barbus*, *Barotius*, *Francus*, *de Lelis*.
Tarviſinus Pariſius vicarius congregationis Venetæ, 437. b.
Tavariæ eccl. S. Joliæ, 373. b. A. 258. b.
Taotini monaſteria S. Mariæ de Puteo-ſtratæ, & S. Salvatoris, 376 b. 399. c.
Templani eccl. S. Michaelis, 280. b.
Tenaccius Benedictus abb. Balneenſis, 305. e. 306. a.
de Tenagliis Petrus abb. S. Michaelis Piſatum, 251. b. 264. a. 266. b. obiit, 323. a. A. 165.
de Teramo Simon, 135. b. 137. c.
Terranzaulæ eccl. S. Petri, 306. c.
Terraroſſa Vitalis mon. Caſinenſis, 253 b.
Tertulliani opera, 3. b. 5. a. 73. b.
Teutonicus B. Angelus, V. *B. Angelus*.
Thaddæus abb. Trivienſis, 219. b.
Thaddæus monachus, 132. c. 138. c.
Theanenſis ep. card. Nicolaus, 290. b.
Theleſinus ep. Clemens, O. S. A. 257. b.
S. Theoniſti monaſt. Tarviſinum, 280. c.
S. Theoniſti monaſt. Longiani, V. *Longiani*.
Theophraſti opera, 2. b.
Theophilus Balneenſis mon. 300. a.
Theophilus Michael Venetus mon. Caſinenſis, 330. b.
Theupula Junipera uxor Johannis Sfortiæ domini de Piſauro, 424. a. inde monialis monaſterii de Luco, 424. b.
Theupulus Nicolaus, 401. c. 413. b. 414. b. 432. b.
Thomas archiep. Ravennæ, 156. b. A. 38. a.
Thomas Thomaſinius O. P. ep. Æmonienſis rector Foro-livii, 9. a. 74. b. 75. 83. 95. c. inde ep. Recanatenſis, 115. b. 124. 125. b. A. 48. c. & ep. Tragurienſis, 140. c. 194. c. 209. a. A. 27. c.
Thomas Peruſinus prior S. Trinitatis de Peraſio, 15. a. 25. c. 35. a. inde abb. Vallis-caſtri, 76 78. c. 81. c. 87. a. 168. a.
Thomas ex O. M. concionator illuſtris dono prophetiæ, 353. c. 354. a.
de Thomaſiis Thomas monachus, 294. c.
Thomaſius de Florentia mon. 416. b.
Thomaſuccius de Eugubio JC. 141. c.
Thraſymenus lacus, 20. b.
Tiburtinus epiſcopus, 4. a. 172. b. 389. c. Franciſcus, 437. b. V. *de Cæſaribus Nicolaus*.
S. Tiburtii M. corpus, 259. b.
de Tiphio monaſt. S. Martini, 240. c. 262. b. 285. c. 369. b. c. 421. b. A. 152. c. 209. a. 254. a. 313. b.
Titianæ monaſterium, 121. a.
de Toma monaſt. S. Mariæ, 262. 267. c. A. 153. a.
Tonduccius Julius Cæſar, 283. c.
Torcellani epiſcopi, 279. b. V. *de Dominicis Dominicus*, *Pavanellius Placidus*.
Torcelli monaſt. S. Thomæ, 195. a. 236. b. 385. a. eremita ibi ducit vitam auſteriſſimam, 402. a. monaſt. S. Margaritæ 274. a.
Tornabonius Julianus can. Florentinus, 324. c Lucretia, 270. a.
Tornaquincius Jacobus Florentinus monachus, 11. e. abb. Agnani, 13. vir Græce latineque doctus, 13. c. 14. c. 16. a. 18. b. 19. c. 36. c. 62. a. 268. b. obiit, 222. c.
Torſiæ eccl. S. Laurentii A. 43. c.
de Toſo Aloyſius & Franciſcus, 161. a.
de Toſſignano B. Johannes ep. Ferrarienſis, 175. a. 197. a.
Tragurienſis Johannes prior S. Mathiæ, 336. b. 340. a.
de Tramontibus Antonius can. Foro-livienſis, 319. b.
Transfigurationis D. N. J. C. feſtum, 291. b. A. 209. b.
Trapezuntius Georgius, 51. c. 52. b.
de Trappola, eccl. S. Uberti, V. *S. Uberti*.
Traverſarius Ambroſius, V. *Ambroſius*, *& Hieronymus*.
de Trentaquatatis Thomas O. P. 222. b.
Treverenſis Nicolaus. 137. b.
Tridentum urbs, 128. c.
SS. Trinitatis in Alpibus monaſterium, 321. b. A. 221. a.
SS. Trinitatis de Faventia monaſterium, 243. a. A. 119. c. abbatiſſa Eliſabeth de Aldobrandinis, 268. b. 282. a. A. 159. c. conceditur a capitulo Lateranenſi Benedicto mon. Camald. 336. b. 384. a. tranſactio pro ædificanda eccleſia, 367. c. A. 250. 260. ſocietas ibi SS. Sebaſtiani & Rocchi, 387. e. literæ Julii II. pro bonis monaſterii, A. 260. conceditur eccleſia monialibus Camaldulenſibus, 391. e. 421. b. A. 273.
SS. Trinitatis monaſt. de Florentia, 41. a.
SS. Trinitatis eccl. de Palliola prope Peruſium, 15. a. 25. a. 35. a. 40. c. 145. c. 219. c. 320. a. 421 a. A. 83. c. 85. 314. b.
SS. Trinitatis monaſt. de Sacraria, 421. b.
SS. Trinitatis eccl. de Britonorio, 213. b.
Trivii monaſt. S. Mariæ, alias de Monte-coronario, 192. b. abbates, 219. b. 222. c. 354. b. 369. c. 397. c. 421. a. A. 253. a. 314. c.

Tri-

Triviſanus Hieronymus ep. Cremonenſis, 402. a.

Triviſanus Stephanus, 228. a. 254. a. Dominicus eques, 333. c. 335. a. c. 354. b. 357. c. Antonius, 431. c.

Trojæ ep. Jannoctius Pandulphinius, 210. c.

Tronus Nicolaus dux Venetiarum, 289. a. A. 202.

de Trottis Leonellus Ferrarienſis abb. commendatarius Vangaticiæ, 295. a. 315. b. 317. a. cedit abbatiam Ambroſio Bernardo, 328. a. A. 229. a.

Trullæ eccl. S. Nicolai, 421. b.

Tudertinus B. Jacobonus O. M. 301. a.

Tuderti monaſt. S. Antonii, 260. b. 421. a. A. 314. c.

Tudeſcus Nicolaus card. dictus Abbas Panormitanus, 214. c.

de Tulmetio Nicolaus, V. *Nicolaus*.

Turcarum pugna cum Perſis, 289. c. frater Magni Turcæ Romam ingreditur, 335. b. pugna cum Venetis, 368. c. 369. a. 371. b. 377. c. 384. a.

a Turre Marcus-antonius, 414. c.

de Turre-cremata Johannes theologus O. P. Hiſpalenſis card. S. Sixti protector Camaldulenſium, 134. b. 164. a. 251. c. 263. c. 264. c. 300. c. A. 139. c. 144. b.

de Turribus monaſt. SS. Trinitatis & S. Muſtiolæ de Senis, 262. b.

V

S. Uberti eccl. de Trappola prope Balneum, 168. c. 246. A. 45. 128. c.

in Vado monaſt. S. Mariæ, 295. a.

Valareſſus Lucas obit, 387. b.

Valdrigariæ eccl. V. *Quadrigariæ*.

Valderundini eccl. S. Laurentii, 294. c.

Valentiniani ſenioris imp. ſepulcrum, 79. b.

Valentinus dux, V. *Borgia*.

Valerianus Pierius, 396. b.

Valla Georgius, 357. a.

de Valle, ſeu Vallis-eremitæ eccl. S. Salvatoris, A. 42. c. 43. c.

Valle Antonius Barcbinonenſis, 317. a. Simon, 137. c.

Vallemanius Andreas abbas, 259. a.

Vallialæ prioratus, 420. b. A. 313. b.

Vallis-bonæ ſeu Valbonæ eccl. S. Laurentii, 193. b. & cellæ, 403. a.

Vallis-caſtri monaſt. SS. Salvatoris & S. Romualdi, 69. a. rectores eccleſiarum ſubjectarum tenebantur adire eccleſiam Vallis-caſtri in feſto S. Romualdi, 157. a. 201. a. 204. a. ſeries earumdem eccleſiarum, A. 40. exemptum declaratur a gabella frumenti in urbe Fabriani, 200. a. A. 52. eidem uniuntur monaſterium S. Urbani ab Eugenio IV. & eccleſiæ Carciani & Colcelli, 212. 213. 246. c. 262. c. 269. b. A. 53. 60. c. 74. 76. 153. a. detegitur corpus S. Romualdi, & miracula multa a Deo patrata deſcribuntur, 274. A. 175. c. molitur abbas monaſterium aggregare congregationi S. Juſtinæ, 285. b. 295. c. 298. b. 302. A. 195. 206. c. bona male alienata recuperare jubet Sixtus IV. 295. c. A. 212. ſeries abbatum, 303. a. 318. c. liberatur a commenda, facta renuntiatione ordini a cardinale Volaterrano, 402. c. 406. c. eccleſiæ huic monaſterio ſubjiciuntur, 420. c. A. 314. a. abbates, V. *Bartholomæus*, *Euſtachius*, *Johannes*, *Julianus*, *Michael*, *de Minutulis Jacobus*, *Sanctorius*, *Soderinus*, *Thomas*.

Vallis-mareni domini, 157. b. poteſtates, 157. c.

Vallis-oppii eccl. S. Michaelis, 193. b.

Vallis-umbroſæ congregatio monaſtica, 20. c. 33. b. 35. 36. b. 39. c. 40. 41. 44. b. 58. c. 109. a. 117. b. 124. b. 125. c. 162. c. 163. a. 166. b. 168. c. 192. c. 193. a. 204. c. 210. b. 319. b. 322. c. 323. a. 332. 347. c. A. 198. 218. &c. 221. a. 234. c. 236. b.

Valorius Bartholomæus, 185. c. Franciſcus 363. c. Nicolaus, 406. a. 414. c.

Vangaticiæ monaſt. S. Mariæ, vulgo abbatia Pollicinii viſitatur ab Ambroſio generali, 55. c. 60. a. 88. b. 98. a. in commendam traditur Antonio Corrario card. Bononienſi, 138. a. 142. qui vicarium, ſuum conſtituit abbatem Carcerum, 142. conqueritur Ambroſius generalis cum Eugenio IV. pro hujuſmodi commenda, 146. 149. b. 150. b. 151. a. 163. b. obit card. Corrarius, 213. c. Cardinalis Scarampus abbas commendatarius ſecundus, 214. monachi eligebant rectores eccleſiarum abbatiæ ſubjectarum, 245. b. 252. a. A. 116. c. & eorum conſenſu unitur eccleſia S. Petri cum altera ſancti Firmi de Atheſte, 251. c. 351. a. A. 133. card. Scarampus erigit clauſtrum & dormitorium pro monachis, 252. transfertur in baſilicam Vangaticienſem miraculoſa imago B. V. M. 265. b. 266. c. obit Scarampus, & eligitur Bartholomæus Roverella card. in abbatem, 273. c. & ipſe obit, 294. c. ſufficitur ei Leonellus Trottus Ferrarienſis, 295. a. Petrus Delphinus abbas generalis curat abbatiam a commenda liberare, 315. a. 317. a. 328. a. Ambroſius Bernardus abb. commendatarius, 315. b. 328. a. A. 228. c. 229. a. 245. a. vetera privilegia monaſterii ab Alexandro VI. confirmantur, 352. c. A. 243. a duce Ferrariæ liberatur a ſolutione tertiarici, 317. a. quando incepit miraculis clareſcere imago B. M. V.? 319. a. cui erigitur altare, 360. c. Necrologium hujus monaſterii extat poſt Appendicem.

Varadini epiſc. Andreas Scholarius Florentinus, 121.

Varmi monaſt. S. Mariæ, 195. a.

Vaſarius Georgius, 270. a. 398. c.

Vecchius Germanus Utinenſis monachus, 300. a. 305. b.

Vegius Maphæus, 183. c.

Veglenſis epiſcopus, V. *Priolus Euſebius*.

de Vembricellis eccl. S. Petri, A. 43. a.

Venaci eccl. S. Stephani, 373. a. A. 258. b.

S. Venantii eccleſ. de Fabriano, 203. b. 400. c. A. 51. c. 53. de Albacina, A. 41. b. de Certeto, A. 41. c.

Vendramenus Andreas dux Venetiarum, 297. c. 301. c.

Venerius Paulus abb. S. Michaelis de Muriano, 2. a. delegatus ab Eugenio IV. in cauſa Martini archiep. Corcyrenſis, 18. a. 23. b. 26. b. 28. c. 31. c. 33. a. 35. c. 47. b. 48. c. 51. c. &c. 64. b. 66. 69. b. 70. b. 73. c. 75. c. 82. b. commutat monaſterium de Mandria, 86. 96. 98. A. 15. convenit cum priore S. Andreæ de Armanis, A. 50. 51. recipit ab Ambroſio chronicon Caſinenſe, 99. c. 102. a. 110. c. 119. a. 125. c. 126. b. 191. a. 195. 200. b. 204. a. 205. c. 212. a. 215. a. 216. b. ab Eugenio IV. recipit literas circa litem pro teſtamento Petri Æmiliani epiſcopi Vicetini, 216. &c. obit, 223. a. ejus elogium, 223. b. 343. a.

Venerius Marcus archidiaconus CPolitanus, 270. b.

Venerius Benedictus, 236. a. Johannes, 93. c. 94. b. 95. b. 157. c. Laurentius, 218. b. Michael, 218. b. Nicolaus, 157. c.

Venetorum reſpublica commendat Sixto IV. erectionem congregationis Venetæ S. Michaelis de Muriano, 292. a. A. 210. a. 222. c. 224. b. protegit eamdem congregationem, 319. 350. c. 354. b. 381. a. c. 385. a. 386. 388. c. &c.

Venetorum Senatus conſulta, 207. c. 222. c. 224. 225. a. 268. a. 279. b. c. 284. c. 291. c. 330. 332. a.

332. a. 341. b. 382. a. 386. Decemvirorum literæ, 335. c.
Veneti legati ad concilium Baſileenſe, 43. c. 49. a. 141. b. ad imperatorem, 64. c. ad Florentinos, 68. b. 77. a. contra Venetos bellum, 318. expugnant oppida in Apulia, 321. a. 359. b. fœdus ineunt cum pontifice & Florentinis, 331. c. 353. b. Venetorum geſta in Æmilia & in Thuſcia, 354. a. 362. b. 365. c. 368. c. 371. a. 399. b. 402. c.
Venetiarum duces, V. *Barbadicus Auguſtinus*, *Faledrus Marinus*, *Foſcarus Franciſcus*, *Fuſcarenus Marcus*, *Lauretanus Leonardus*, *Maripetrus Paſchalis*, *Maurus Chriſtophorus*, *Thronus Nicolaus*, *Vendramenus Andreas*.
Venetiarum patriarchæ, V. *Barotius Johannes*, *Bondimerius Andreas*, *Contarenus Antonius & Ludovicus*, *& Maphæus*, *Corrarius Gregorius*, *Donatus Thomas*, *Gherardus Maphæus*, *Juſtinianus S. Laurentius*.
Venetiarum eccleſiæ & monaſteria, V. *S. Andreæ*, *S. Antonii*, *de Caritate*, *de Cæleſtia*, *S. Chriſtophori S. Crucis*, *S. Dominici*, *S. Georgii*, *SS. Johannis & Pauli*, *de Judaica*, *S. Marci*, *S. Nicolai*, *S. Rocchi*, *S. Salvatoris*, *S. Servuli*, *S. Spiritus*.
Venetiarum viri patricii, V. *Æmilianus*, *Badoarius*, *Barbadicus*, *Barbarus*, *Barbus*, *Barotius*, *Bembus*, *Bernardus*, *Boldù*, *Bollanus*, *Bondimerius*, *Bonus*, *Brendanus*, *Calbus*, *Calergius*, *Canalius*, *Capellus*, *Cavotorta*, *Condulmerius*, *Contarenus*, *Cornelius*, *Corrarius*, *Dandulus*, *Delphinus*, *Diedo*, *Donatus*, *Faledrus*, *Foſcarus*, *Fuſcarenus*, *Georgius*, *Gherardus*, *Grimanus*, *Gritti*, *Julianus*, *Juſtinianus*, *Laudus*, *Lauretanus*, *Leonius*, *Lippomanus*, *Longus*, *Marinus*, *Maripetrus*, *Maurocenus*, *Maurus*, *Michael*, *Mocenicus*, *Nani*, *Navagerius*, *Paruta*, *Piſanus*, *Priolus*, *Quirinus*, *de Sandellis*, *Savornianus*, *Superantius*, *Theupulus*, *Trivisanus*, *Tronus*, *Vendramenus*, *Venerius*, *Victurius*, *Zane*, *Zeno*.
Ventura abb. & vicarius congregationis Venetæ, 369. c.
Vercellenſis Antonius O. P. 179 a.
S. Verdianæ monaſt. prope Florentiam, 41. a.
Vergareti monaſt. S. Angeli abb. Johannes, 160. c. 162. c. Placidus, 219. b. 222. c. 252. a. 369. c. 397. c. unitur cum S. eremo, 437. a. A. 89. 152. c. 255. b. 342. a.
Verinus Ugolinus, 339. c. ejus opera, 347. b. 383. a. 395. b. epiſtola de apparitione Hieronymi Savonarolæ, 394.
de Verme comes Petrus, 323. c.
Vernagallus Leonardus, 425. b.
Verona urbs, 58. b. 59. eccleſia & monaſteria, V. *Camaldulum-Veronenſe*, *S. Georgii*, *S. Salvatoris*, *de Monte*.
Veronenſes V. *Boſius*, *Franciſcus*, *Gerardus*, *Guarinus*, *Hieronymus*, *Maphæjus*, *Michael*, *de Villa*, *Romualdus*.
Verrilii monaſt. S. Mariæ unitur monaſterio Angelorum Florentiæ, 328. c. 397. c.
Veſpaſianus Florentinus, 7. c. 13. c. 129. c. 180. c. 185. a. 186. a. 196. c.
Veſpucius Johannes Florentinus, 142. c.
Ughellius Ferdinandus abb. Ciſtercienſis, 18. a. 162. c. 234. c. 262. a. 272. c. 338. c.
Ughiera ſeu Vogbera oppidum, 323. b.
Ugolinus abb. S. Hyppoliti de Faventia, 35. b. 73. c. 83. b. inde abb. Silvæ-mundæ, 85. a.
Ugolinus monachus, 32. a. 42. a.
Ugolottus marchio Bonifacius, 213. c.
Uguccio vir nobilis, 64. b. 98. a.
de Viarana Bartholomæus Faventinus, 4. c. 78. c. 80. b. 82. b. 96. c. 116. b. 151. b. 159. c. 161. b. 162. a. 169. c. 172. c. 174. 177.
de Viarana Thaddæus, 186. 347. b. 348. a. Thomas, 383. a.
de Viarana Ugolinus, 76. c. 77. legatus Faventinorum ad Venetos, 85. c. 96. c.
Vicarii prioris generalis Camald. extra ordinem quandoque electi, 329. b. 331.
Vicecomes Philippus dux Mediolani, 108. c. 214. a.
de Vico Jacobus Urbi præfectus, 136. b.
Victorinus Feltrenſis, 6. a. 33. c. 56. c. Ꝺ7. 120. c. 128. 129. b.
Victorius Petrus, 353. b.
Victurius Benedictus, 220. c.
Vidorenſis abbas Aloyſius Diedo, 350. b.
Vighizzoli eccleſia 55. a.
S. Vigilii monaſt. Senarum, 150. a. 265. a.
de Villa Jo. Petrus Veronenſis, 300. c.
a Villa-fora Jacobus mon. Carcerum, 372. a. c.
Vincareti monaſt. S. Mariæ, 236. c. 252. a. 262. c. 273. a. 377. c. 388. c. unitur monaſterio S. Jo. Baptiſtæ de Faventia, 393. a. A. 152. c. 264. c. 272.
Vicentia urbs, 59. monaſt. S. Felicis, 270. b. S. Marci, 59 c. V. *S. Viti*.
Vicentiæ epiſcopi, V. *Æmilianus*, *Maripetrus*, *Soderinus*.
S. Vincentii eccl. diœceſis Vicetinæ, 119. b.
Vincighianæ eccleſia S. Mariæ, A. 154 b.
ad Vincula monaſt. S. Petri territorii Ravennatis, 228. a. 262. c. 294. c.
Virdonenſis ep. Johannes Nicolinus, 385. b.
S. Viriani prior Lucas, 294. 334. c. 352. b. 420. c. Antonius A. 169. a. 214. b. 316. a.
Viſitationis B. M. V. officium cum octava, 291. b. A. 209 b.
S. Vitalis corpus, 4. a.
S. Vitalis monaſt. Ravennæ, 78. a. 79. a. 156. a. 298. a. 412 a. A. 37. a.
Vitelleſchus Johannes de Corneto patriarcha Alexandrinus, 111. c. 112. 136. b. card. 165. c. archiep. Florentinus, 182. b.
Vitellios Julius ep. Tiphernas, 368. b. 380. b.
Vitellius Paulus dux Florentinorum, 368. c. pariter dux Florentinorum, 380. b. obit 382. b.
de Viterbio eccl. S. Nicolai, 329. c.
de S. Vito Antonius de Altan legatus Eugenii IV. inde ep. Urbinas, 127. a. 145. b.
S. Viti monaſt. de Vicetia, 59. a. 84. b. 88. b. 97. c. 215. b. 267. c. 270. b. eidem unitur eccleſia S. Luciæ, 274. a. cui ſubjecta eccleſia Cavazalis, 323. b. A. 82. c. 260. renuntiatur congregationi Venetæ, 388. c. 420. b. A. 313. b.
S. Viti eccl. de Arretio, 397. c. 399. c.
S. Viti caſtrum in agro Narnienſi, 235. b.
de Vivo monaſt. S. Petri, 81. b. 208. b. 227. b. 246. b. 283. a. 421. a. A. 131. b. 252. c.
Umbriani eccl. S. Silveſtri, A. 43. c.
Uncia auri ſolvenda a Camaldulenſibus ſedi apoſtolicæ, 24. b.
Voghera oppidum, 323. c.
Volaterrarum epiſcopatui unitur abbatia Morronenſis, 316. a. & monaſt. de Mucchio, 373. a. epiſc. V. *Robertus*, *Soderinus*.
Volaterrarum monaſt. S. Juſti, 268. a. commendatum, inde Camaldulenſibus reſtitutum, 323. abbates, V. *Bernardus*, *Capponius*, *Juſtus*.
Volaterrarum eccl. & monaſt. V. *S. Ægidii*, *S. Cypriani*, *S. Marci*, *Morronæ*, *de Mucchio*.
Volfangos Johannes, 245. c.
de Volubrio monaſt. S. Leonardi, 39. b. A. 11. c.
Vota ſecularium a Camaldulenſibus commutari poſſunt, 419. b. A. 306. b.
Urani monaſt. ſanctæ Mariæ prope Brittonorium, ubi generale capitulum anno 1431. celebratur, 8. 19. a. 24. c. A. 6. b. 9. a. ſublatum, inde reſtitutum Camaldulenſibus, 213. b. 252. a. reliquiæ SS. Maglorii & Paſchaſii in eo reconditæ,

Digitized by Google

tæ, 317. b. 375. b. 383. b. abb. V. *Sepulcrus*, *Zeno Baptiſt.*
S. Urbani ad Æſinantem monaſt. prope Apirum, 18. a. 141. c. unitur monaſterio Vallis-caſtri, 203. 262. c. 285. c. 288. c. 303. a. 406. c. A. 44. b. 153. a. 212. c.
S. Urbani de Cerquetis eccl. A. 42. a.
de Urbe eccl. S. Mariæ ſupra Minervam, 306. c. monaſteria & eccleſiæ, V. *S. Cæciliæ*, *S. Gregorii*, *Laterani*, *S. Mariæ-novæ*, *S. Potentianæ*, *S. Silveſtri*, *S. Spiritus*.
Urbini epiſcopus V. *de S. Vito Antonius*, canonici, 194. b.
Urbini dux Fridericus, 292. 300. c. 316. b. dux exercitus Venetorum, 354. a. 380. c. dux Guidobaldus obit, 396. a. Eliſabeth duciſſa, 432. c.
de Urbino Raphael pictor, 210. c. 271. c. 320. a.
Urſa de Bora abbatiſſa S. Chriſtinæ de Tarviſio, 270. b. 280. A. 167. c. obit, 376. c.
Urſinus card. Jordanus, 2. c. 3. a. 5. a. 6. b. 19. b. 21. c. 22. b. 25. a. 33. b. 35. a. 38. c. 36. b. 40. c. 41. c. 43. c. 65. a. 73. b. 134. b. 159. c. obit, 177. b.
Urſinus Marinus archiep. Panormitanus, 177. b.
Urſinus Raynaldus archiep. Florentinus, 392. c.
Urſinus Belfortis eques, 177. b. Virginius, 350. a. Paulus, 352. a. 361. b. Carolus, 365. c. 414. a.
S. Urſulæ monaſt. de Florentia, 140. c. 209. a. 210. b. A. 27. c.
de Urino eccl. S. Gottardi, 297. c.
de Utino Leonardus monachus, 141. a. Germanus Vecchius, 300. a. 305. b.
a Vulpe Nicolaus, 177. c.
Wadingus Lucas hiſtoricus O. M. 257. b.
Willielmus miniſter generalis O. M. 131. c.
Willielmus JC. 29. a.
Wion Arnoldus mon. Flander, 18. b.

X

XAnthes Ballus, 174. b.
Xenodochia Florentina, 123.

Z

ZAbarella Bartholomæus archiep. Spalatenſis, inde Florentinus, 24. c. 168. c. 196. b. 208. c.
Zacchius Zacchæus, 372. a.
Zagonariæ eccl. S. Andreæ, 195. b. 288. c.
Zamorenſis ep. Johannes Mella, 249. b.
Zanardus Hieronymus abbas, 257. b.
Zane Laurentius epiſcopus Brixienſis, 276. c. alter, 304. a.
Zaac Benedictus monachus, 211. b.
Zelandrinus B. Petrus, V. *B. Petrus*.
Zenobius JC. 27. a.
S. Zenonis Piſarum monaſt. 103. c. 106. c. 257. c. 326. c.
S. Zenonis Veronæ monaſt. 58. c. 150. c. 330. c. 385. a.
S. Zenonis de Borſeda eccl. 245. b. A. 116. c.
S. Zenonis de Galeata eccl. 193. b.
S. Zenonis de Ilaria monaſt. 373. b. A. 258. b.
Zeno Baptiſta card. 213. b. 285. b. 298. a. abb. commendatarius Uranenſis, 317. b. 323. b. 356. a. obit, 375. b.
Zeno Antonius JC. 119. b.
Zeno Apoſtolus, 10. a.
Zeno Catharinus, 289. c.
Zilettus Jo. Baptiſta, 245. c.
Ziliola Jacobus, 60. a. 66. a.
Zinebra, V. *Genevra*.
de Zonio Antonius, 392. b.
Zoppolæ arx in Foro-julio, 226. c.

F I N I S.

Digitized by Google

NOI REFFORMATORI

Dello Studio di Padoa.

AVendo veduto per la Fede di Reviſiooe, ed Approbazione del P. F. *Gio: Paolo Zappavallla* Inquiſitor Geoeral del Santo Officio di Veoezia nel Libro intitolato *Annales Camaldulenſes Ordinis S. Benedicti* non v'eſſer coſ'alcuna eontro la Santa Fede Cattolica, e parimeute per Atteſtato del Segretario Noſtro niente cootro Principi, e buoni coſtumi, concedemo Licenza a *Gio: Battiſta Paſquali Stampator di Venezia*, ehe poſſi eſſer Stampato, oſſervando gli ordini in materia di Stampe, e preſentando le ſolite Copie alle Pubbliche Librarie di Venezia, e di Padoa.

Dat. li 25. Marzo 1758.

(Gio: Emo Proc. Ref.
(
(Alviſe Mocenigo 4. Kav. Proc. Ref.

Regiſtrato in Libro a Carte 33. al Num. 270.

Giacomo Zuccato Segr.

Adi primo Aprile 1758.
Regiſtrato nel Magiſtrato Eccellentiſs. degl' Eſecutori contro la Beſtemmia.

Franceſco Bianchi Segr.

Per noſmetipſos typographica errata in manu impreſſis formis bis & ter corrigere maluimus; nihilo ſecius vel inolito typothetarum vitio irrepſerunt, vel diligentiam noſtram fugere eorum aliqua, quorum præcipua hic ſubjicimus.

Errata in Annalibus.

Pag. 14. *lin.* 45. nupere merat *lege* nuper emerat
Pag. 22. *lin.* 1. eruditis *lege* eruditi
Pag. 25. *lin* 21. Venetio *lege* Venetii
Pag. [illegible] *lin.* 23. Venetias *lege* Venetiis
Pag. 36. *lin* 36. adeuntes *lege* abeuntes
Pag. 47. *lin.* 10 Gaſparum *lege* Gaſparem
Pag. 49. *lin.* 48. ſocii *lege* ſociis
Pag. 111. *lin.* 27. deliberando *lege* de liberando
38. fit *lege* ſit
Pag. 125. *lin.* 1. ſcrupoloſæ *lege* ſcrupuloſæ.
Pag. 1?7. *lin.* 9. eſſent *lege* eſſe
Pag. 158. *lin.* 6. Camerinenſium *lege* Caminenſium
Pag 109. *lin* 39. infirmari *lege* infirmarii
Pag. 212. *lin.* 45. quod *lege* quæ
Pag 223. *lin.* 28 erit *lege* erit referre
Pag. 235. *lin.* 31. 1441. *lege* 1451.
Pag. 250. *lin.* 21. ; *lege* ,
Pag. 253. *lin.* 16. pliſphærium *lege* planiſphærium
Pag. 279. *lin.* 9. di *lege* de
Pag. 291. *lin.* 5. Bernardum *lege* Berardum
Pag. 302. *ad oram* repeſtis *lege* re peſtis
Pag. 314. *lin.* 46. ſext aprilifo *lege* ſexto aprilis
Pag. 317. *lin.* 8. ut, *lege* ut
Pag 330. *lin.* 10. accepimus. *lege* accepimus
Pag. 354. *lin.* 31. potentibus *lege* petentibus
Pag. 370. *lin.* 48. *expiraſſee* lege *expiraſſe*
Pag. 395. *lin.* 10. ſibi *lege* tibi
lin. 36. *dele* Julius II. *uſque* Pancole
Pag. 411. *lin.* 39. ſi circulus *lege* circulus
Pag. 413. *lin.* 22. De- *lege* Deo
Pag. 425. *lin.* 2. regionem *lege* regimen

Errata in Appendice.

Col. 35. *lin.* 27. deſignamus & deputamus *lege* deſignavimus & deputavimus
Col. 48. *lin.* 47. vacatum *lege* vocatum
Col. 66. *lin.* 26. potuerit *lege* potuerint
Col. 95. *lin.* 10. infotmati *lege* informari
Col. 112. *lin.* 40. ipſo *lege* ipſi
Col. 130. *lin. ult.* mandati *lege* mandari
Col. 181. *lin.* 24. contemptpo *lege* contempto
Col. 220. *lin.* 32. *Idem* lege *Innocentius* VIII.
Col. 272. *lin.* 4. 1506. *lege* 1507.
Col. 315. *lin.* 25. locus *lege* locum
Col. 317. *lin.* 22. qoi *lege* que
Col. 324. *lin.* 57. eremum *lege* eremus

005645304

Digitized by Google

FIRENZE - BIBLIOTECA NAZIONALE CENTRALE
SEGNATURA - 2.1.115.VII (140)
RESTAURO - 1998
LABORATORIO - RAIMONDO MILIO
RESTAURATORE PROGETTISTA- CLAUDIO MONTELATICI

SINTESI DELLE OPERAZIONI EFFETTUATE:

Controllo della numerazione, pulizia a secco con pennello morbido, risarcimento con montaggio a scarnire con carta giapponese di adeguato spessore e colore, VANGEROW, velatura con velo giapponese 502 e Tylose MH300P, rifilatura del restauro eccedente, carte di guardia Ingres struttura F, cucitura su n. 4 nervi di spago, indorsatura con carta giapponese e pelle di capra neutra scarnita, incartonatura dei quadranti, nuova legatura in piena pelle di capra al vegetale (fornitore Scaricaciottoli), dorso attaccato, adesivi Tylose MH300P e Vinavil 59 in percentuale (15%).

COLLAUDATORE
DATA DEL COLLAUDO

LAB. RESTAURO
LIBRI
R. Milio

Digitized by Google